BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

OPERA OMNIA

IN TOMOS XVII. DISTRIBUTA.

TOMUS DUODECIMUS.

BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

OLIM

PROSPERI CARDINALIS

DE LAMBERTINIS

OPERUM

EDITIO NOVISSIMA

AD POSTREMAM REMONDINIANAM OMNINO EXACTA.

TOMUS DUODECIMUS

CONTINENS

QUAESTIONES CANONICAS, ET MORALES

IN MATERIIS AD SACRAM CONCILII CONGREGATIONEM SPECTANTIBUS A BENEDICTO XIV.
PROPOSITAS, ET DISCUSSAS, DUM MUNUS SECRETARII EJUSDEM
CONGREGATIONIS OBIRET.

PARS PRIMA.

ALBER GHETTUS
ET SOC.

PRATI

IN TYPOGRAPHIA ALDINA

MDCCCXLIV.

BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

QUAESTIONES CANONICAE ET MORALES.

PARS PRIMA.

QUAESTIONES CANONICAE

IN MATERIIS AD CONGREGATIONEM CONCILII SPECTANTIBUS

A SS. D. N. BENEDICTO XIV.

Discussae, dum munus Secretarii ejusdem Congregationis obiret.

QUÆSTIO I.

In Causa Senogallien. Censuum, die 15. *Jan.* 1718.

Leopardus Leopardi in Annis 1694. et 1696. favore Confraternitatis Sanctissimi Sacramenti duos Census in sorte scutorum 370. imposuit conventis fructibus ad rationem quinque pro centenario; Hippolytus vero dicti Leopardi filius ab Officialibus dictae Confraternitatis Anno 1699. reductionem obtinuit fructuum dictorum Censuum ad rationem quatuor pro centenario absque Apostolico Beneplacito. Quare supplicat vel talem reductionem validam declarari, vel eam tam pro praeterito, quam pro futuro tempore, praecipue attenta bona fide, revalidari. Eminentissimus Cardinalis Parraccianus in Urbe Sanctissimi D. N. Vicarius, Anno superiori, quo Ecclesiae praesidebat Senogalliensi, retulit, se de hujusmodi reductionibus factis a Locis Piis propria auctoritate, nixum plurimorum Doctorum opinionibus dubitasse, et signanter *Ricci allegat. a Monacell. tom.* 2. *tit.* 14. *formul.* 5. *num.* 4. *Marin. resolut.* 6. *num.* 11. *et seqq. Barus. in suo Torcular. Juris, resolut.* 100. *per tot. et potissimum Oraculo Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium, quae in terminis rescripsit per haec verba: Praevia Oratorum absolutione ad cautelam, quatenus non adsit in promptu aliud investimentum magis utile, et idoneum praefatam reductionem pro suo arbitrio, et conscientia revalidet, atque confirmet.* Auctoritatibus autem praefatis Eminentissimus Relator subdit, Oratorem opponere auctoritatem *Card. de Luca de alienat. disc.* 6. *num.* 5. *et de Cens. disc.* 14. *num.* 4. *et* 5. *distinguentis Census consignativos a reservativis, ut in illis non sit opus apostolico, vel episcopali Beneplacito, in istis vero utique pro moderatione antedicta:* Ideoque censet, necessarium esse sapientissimum Sacrae Con gregationis Oraculum pro exemplari Regula.

Sacra Congr. nihil voluit decidere Sed respondit *Dilata, et exhibeatur Instrumentum reductionis.*

QUÆSTIO II.

In Causa Astensi Jurium Parochialium, die 29. *Jan.* 1718.

Infirmitas, atque obitus Comitis Eustachii Pallio, qui, Conjuge defuncta, se contulerat ad Conventum Fratrum Eremitarum Ordinis S. Augustini Civitatis Astensis, et in eo, solutis Conventui alimentis, vitam, habitu indutus saeculari, ducebat, occasionem dedit controversiae inter dictos Patres, atque Priorem Parochialis Ecclesiae Sancti Pauli, intra cujus limites dicitur esse memoratus Conventus.

Correpto siquidem lethali morbo Comite praedicto, cum Patres eidem Sanctissimae Eucharistiae Viaticum, et Oleum Infirmorum administraverint, atque Cadaver sepulturae mandaverint, absque Parochi praesentia, et interventu, non obstante quod Ordinarius iisdem inhibuiset, ne praedicta peragerent, hinc factum est, ut judiciali lite introducta, fuerint, utraque Patre informante, in hac Sacra Con-

gregatione proposita, atque discussa dubia, quae sequuntur.

I. An Patres Sancti Augustini licite potuerint, irrequisito Parocho, Sacramenta administrare, et Corpus tumulare in casu, etc. et quatenus negative.

II. An sit locus exhumationi Cadaveris, et restitutioni omnium emolumentorum Funeralium in casu.

Quibus die 27. Novembris 1717. hoc, qui sequitur, modo, responsum fuit: *ad primum negative, ad secundum negative, quo ad primam partem, et quo ad secundam, teneri ad quartam funeralium, et amplius;* et in Congregatione habita die 11. Decembris ejusdem Anni, denegata fuit Patribus Augustinianis nova audientia praeter quam quoad quartam funeralem, ut ex sequenti colligitur rescripto, *audiantur super quarta funerali tantum.*

Controversia itaque ad solam quartam funeralem redacta, existimant Patres, se ad ejus solutionem non teneri, tum quia exemptio ab ejus solutione fundamentum habere dicitur in Bulla Nicolai V. quae incipit *Regimini*, et quae est impressa inter collectas a Fratre Laurentio Empoli fol. 269. et Conventus Astensis fundatio Concilium Tridentinum ultra annos quadraginta praecessit, cum in eo, usque ab anno 1415. coactum fuerit Capitulum Generale; tum quia idem Pontifex Nicolaus V. exemptionem a quarta funerali elargitus est Patribus Carmelitis, cum expressa derogatione *ad Clementinam Dudum de sepulturis*, quo Privilegio Augustiniani putant se frui debere ob Privilegiorum communicationem, quae inter utramque Religionem intercedit.

Excipit e contra Prior Parochialis Ecclesiae Sancti Pauli, Patres Augustinianos esse ad solutionem quartae adstrictos, non solum quia Privilegium ipsis a Nicolao V. concessum, non continet derogationem *ad Clementinam Dudum de sepulturis,* sed etiam quia nullum praesidium habere possunt ab alio Privilegio Patribus Carmelitis ab eodem Pontifice concesso, cum in materia exemptionis a quarta funerali communicatio Privilegiorum non suffragetur.

Quaeritur ergo

An sit standum, vel recedendum a decisis die 27. Novembris 1717. quoad quartam funeralem.

Sacra Congr. die 12. Febr. declaravit standum esse in decisis, et Causam non esse amplius proponendam.

QUÆSTIO III.

In Causa Montis Falisci Missae Conventualis, die 29. Jan. 1718.

In Terra Marthae Dioecesis Montis Falisci Ecclesia reperitur sub invocatione, et nomine Sanctae Marthae, cui altera Parochialis Sancti Blasii fuit alias unita. Illi in Divinis inserviunt Praepositus, atque Canonici; et Praepositus habet principaliter, et in capite curam Animarum, et tres ex quatuor Canonicis, qui vulgo Capitulum, et Canonici Capitulares appellantur, auxilium Praeposito praestant in exercenda praedicta cura Animarum.

Praeter hos, alii quinque extant Canonici, qui supranumerarii dicuntur, et tam hi, quam illi in Choro conveniunt ad recitandum Divinum Officium, seu partem Divini Officii, Dominicis, et Festis diebus; Matutinum etenim non recitant, sed tantummodo Primam, Tertiam, Sextam, et Nonam, et Vesperas sua hora decantant; et tempore Quadragesimae, singulis diebus, Completorium.

Canonici Capitulares, qui et de numero dici possunt, una cum Praeposito, per turnum, Dominicis, et Festis diebus Missam canunt, et applicant pro Populo; et Festis mobilibus, primaeque Classis semper Missa cantatur a Praeposito, qui illam applicat pariter pro Populo.

Tam Praepositus, quam singuli Canonici suas habent praebendas, et bona assignata, sed nullos habent reditus communes, praeter annua scuta sexaginta circiter, quae proveniunt ex nonnullis Legatis piis, quaeque, demptis expensis, vix sufficiunt pro adimplemento onerum injunctorum, nec ullas pariter habent quotidianas distributiones.

Almutiam deferunt coloris violacei, sed Archivio, sigillo, aliisque requisitis Collegialitatem arguentibus, carent, quae omnia desumpta sunt ex Relatione Ordinarii. Et ex fide a Cancellario Episcopali transmissa, habetur, Praeposituram non esse tamquam primam Dignitatem Sedi Apostolicae reservatam, sed ab Episcopo, si non vacet in mensibus reservatis, conferri per concursum, juxta Concilii Tridentini dispositionem.

Hisce fundamentis innixi, tam praepositus, quam Canonici asserunt, Collegialitatis signa deesse, et consequenter Ecclesiam Sanctae

Marthae Collegiatam dici non posse; Quo stante, inferunt, se, praeter Missam, quam pro Populo applicant, nullatenus teneri ad celebrationem Missae Conventualis, cum hoc onus impositum dicant Cathedralibus, et Collegiatis Ecclesiis: juxta Textum *in Cap. Creatura de Celebratione Missarum.*

Multoque magis, cum in Visitatione per Episcopum facta anno 1631. habeatur, quod Ecclesia praedicta habitu solum, et non actu Collegiata dici valeat, et in alia visitatione peracta anno 1645. haec legantur, *Missa Conventualis, quae cantatur, applicetur pro Ecclesia sive pro Populo, sive pro Benefactoribus in communi. Quando autem accidit in Festis de Praecepto cantare Missam pro aliquo Benefactore particulari, nunquam propterea omittatur Missa Conventualis, sed eo casu cantentur duae Missae, altera nempe pro Ecclesia, quae erit Conventualis, altera pro Benefactore particulari.*

Adversus haec reponit Episcopus, se dubitare, an Praepositus, et Canonici propriae satisfaciant obligationi, applicando tantummodo Missam, Dominicis, et Festis diebus pro populo, et omittendo celebrationem Missae Conventualis, quae non pro Populo, sed pro Benefactoribus est applicanda, uti resolutum fuit ab hac Sacra Congregatione in Camerinen. Missae Conventualis 6. Junii 1705. et 5. Junii 1706. Negari etenim non potest, curam Animarum esse penes Praepositum principaliter, et minus principaliter penes praedictos Canonicos; et quando cura Animarum est penes Canonicos, ipsi propriae non satisfaciunt obligationi, applicando Dominicis, et Festis diebus Missam pro populo, cum ulterius teneantur celebrare Missam Conventualem, ut in terminis Canonicorum Cathedralis, et Collegiatarum Ecclesiarum Civitatis Viterbiensis resolvit haec Sacra Congregatio die 31. Martii 1708. et in terminis Capituli Cathedralis Ecclesiae Balneoregiensis, cujus duo Canonici in altera dictae Civitatis parte exercent curam Animarum, haec eadem Sacra statuit Congregatio die 19. Augusti 1713.

His positis, quaeritur

An Canonici nuncupati Ecclesiae Sanctae Marthae Terrae Marthae teneantur ad celebrationem Missae Conventualis in casu etc.

Sacr. Congr. die. 12. Febr. 1718. Respondit *Negative, et amplius.*

QUÆSTIO IV.

In Causa Bisuntina Restitutionis in integrum, die 29. Jan. 1718.

Ascanius Boucaud huic Sacrae Congregationi supplicavit pro restitutione in integrum, adversus Regularem professionem a se emissam inter Canonicos Regulares Ordinis Sancti Augustini, in Monasterio, sive Abbatia Montis Benedicti Bisuntinae Dioecesis, elapso jam dudum quinquennio, remissisque de more ad Archiepiscopum Bisuntinum praecibus pro informatione, ille, nedum processum transmisit a suis subdelegatis compilatum super asserto metu qui dicitur fuisse incussus a Georgina Matre ut Ascanius Professionem Regularem emitteret, sed in Epistola huic Sac. Congregationi scripta retulit sibi videri, quod Professio nullitatis vitio laboret ob allegatam metus caussam, cum potissimum mater, post obitum patris, filiorum curam suscepisset.

In Processu autem, qui ab Archiepiscopo transmissus fuit, plures habentur Testium depositiones. Nonnulli dicunt importunas fuisse adhibitas a Matre suasiones, atque sollicitationes, ut filius non saecularem, quam exoptabat, sed Regularem militiam amplecteretur. Inter hos Testes extat Avia recurrentis, et cum Avia concordat Patruus Sacerdotali charactere insignitus, qui ait, saepe Matrem Ascanio minatam fuisse, ut Religionem ingrederetur sub obtentu praecipue, quod eum alere non poterat, tum propter angustiam rei familiaris, tum propter numerum quatuor liberorum, quos habebat.

Alii Testes in eodem processu deponentes testantur, se ab Ascanio, tempore Novitiatus, audivisse, quod Professionem Regularem emittere nolebat, et quod, propter Matris, et Cognatorum timorem in Abbatia permanebat; Alter quoque ex Testibus narrat, Ascanium Novitiatus tempore ad Matrem accessisse, ut ab ea obtineret licentiam proficiscendi ad bellum, quam tamen impetrare non potuit: Et alter, hoc factum confirmando, addit quod fuit ad Monasterium ab eadem Matre reductus, quasi per violentiam, et Patruus Ascanii, modum enarrando, quo habitum Regularem assumpsit, inquit ab eo dictum habitum assumptum fuisse coram se et coram Avunculis, ex quibus quidam Claudius, qui interesse non potuit,

occasione, qua Ascanium ad se accedentem dimisit, hortatus est, ne Canonicalem praebendam desereret, quasi quod si praebendam deseruisset, nihil aliud sperare posset, quod, propter Claudii divitias, ait Testis, erat maximopere ab Ascanio pertimescendum.

Item Testes in saepe memorato Processu deponentes narrant, se, ipso Professionis die, et paucis ante Professionem momentis, Ascanium audivisse asserentem, et conquerentem, quod a Cognatis coactus Professionem erat emissurus; Nec desunt Testes de auditu proprio exponentes, quo Georgina Mater, ipso eodem Professionis die anceps erat, et formidabat propter incertitudinem de emittenda a filio Professione; Et alter ex eis concludit, quod ille eadem die fuit a praedicta Matre rogatus, ut Ascanio suaderet Professionis emissionem, et licet id strenue peregisset, nullam tamen ab illo reportavit responsionem, taciturnitatem hanc referendo ad animum a Professione Regulari alienum.

Tandem Testes ejusdem Processus dicunt, se ab Ascanio, post emissam Professionem, intellexisse, quod erat adversus eam reclamaturus, et in recitato Processu extat licentia a Religione illi concessa die 21. Aprilis anno 1697. ut ad Summum Pontificem recurrere posset pro declaratione nullitatis Professionis, nondum elapso quinquennio. Adsunt quoque Testes attestantes ejus ad Urbem accessum, pro dicta declaratione reportanda, fuisse a Cognatis, et praecipue a Matre impeditum, comminante, quod ipsum, in hypothesi accessus, carceribus mancipare fecisset; Cumque die 20. Augusti anno 1714. Apostolicus Visitator Votorum renovationem ab Abbatiae Religiosis postulasset Ascanius renuit id peragere, uti plerique ex iisdem Religiosis deponunt, licet alter ex eis referat, illum fuisse a Priore Conventus vocatum, et in ejusdem Prioris Cubiculo, cuidam paginae subscripsisse, ignorando quid ageret.

Haec sunt, quae haurire potui ex Processu transmisso ab Archiepiscopo Bisuntino. Nunc autem operae pretium est, ut aliqua adnotentur, quae sunt extra Processum, et alia quae ad eundem pertinent Processum. Adnotandum est extra Processum, quod Archiepiscopus in sua Epistola narrat, fuisse ab Ascanio renovatam Professionem die 20. Aprilis anno 1700. licet subdat, hanc renovationem fuisse ab eo factam, ex improviso, et sine matura, et sufficienti deliberatione. Circa Processum vero est adnotandum, quod Testes in eodem deponentes, deponunt quidem coram Judice, et emisso juramento, sed absque interrogatoriis, et quod in Processu deest fides obitus Matris, quae necessaria videbatur, ut deprehendi posset, quo anno illa mortua sit; Informantes enim potissimam refundunt in eam rationem metus, et contendunt, quod illa vivente, semper metus duraverit, ita ut Ascanius excusandus sit, si longe post quinquennium a Concilio praefixum reclamavit.

Porro, his stantibus, quaeritur

An sit locus restitutioni in integrum in casu etc.

Sacr. Congr. die 12. Febr. 1718. respondit *Negative*.

Et iterum die 21. Jan. 1719. confirmavit standum esse in decisis, et amplius.

QUÆSTIO V.

In Causa Aquinaten. Nullitatis Matrimonii, die 29. *Jan.* 1718.

Vincentius Ruzzanus loci Pontis Curvi ab Apollonia, et ab Angela ejus Matre fuit anno 1696. in Curia ecclesiastica de crimine stupri cum Apollonia commissi accusatus, et in carceres ejusdem Curiae conjectus.

Deventum fuit ad constructionem Processus, et in eo geminae Obstetrices a Judice deputatae ad recognoscendam Apolloniam attentatum, sed non perfectum, et consummatum stuprum retulerunt.

Inter testes examinatos, alii de amore, quo Vincentius Apolloniam prosequebatur, alii de bona Apolloniae fama, alii de rumore commissi stupri, alii de consensu Vincentii in Matrimonium cum Apollonia ineundum, deposuerunt, et ipsa Apollonia, in suo examine, dixit, se stupro consensisse, quia Vincentius sibi, in Matrimonii fidem, annulum tradiderat; dictumque Apolloniae fuit a Teste confirmatum, qui prope ejusdem domum immediate habitabat, quique per parietem ligneum annuli oblationem, dixit, se intellexisse.

Vincentius examini suppositus, post aliquas interrogationes, conatum ad stuprum confessus est, et sese promptum exhibuit ad Apolloniam in uxorem ducendam, quod Matrimonium ut perficeretur, Archipresbyterum accersiri roga-

vit, et attentis tum confessione, tum oblatione Vincentii, Judex, dimissis Biruariis, jussit eum in libertatem poni, et convocari mandavit Archipresbyterum, ipsamque Apolloniam, et post signatam signo Crucis suam a Vincentio depositionem coram duobus Testibus, scribere enim nesciebat, celebratum fuit in Cancellaria Matrimonium coram Archipresbytero, et Testibus.

Celebrato hoc modo Matrimonio, Vincentius carceres evasit: Cumque dicti Matrimonii nullitatem, post plurium annorum intervallum, probaturus, attulisset primo loco Apolloniae attestationem exaratam anno 1705. in qua ait, nec se ab illo fuisse stupratam, nec ab eo annulum recepisse.

Secundo loco depositionem Abbatis Gerardi, qui retulit, se audivisse a Canonico Joanne Baptista Parisio, Matrimonii Teste jam defuncto, quod scrupulis augebatur, ex quo in Processu scripta non fuerant verba Vincentii, qui in actu Matrimonii coram Vicario dixerat, se illud contrahere ob vim, et ob timorem carceris, atque triremium.

Tertio loco Joannis Antonii, qui Matrimonio interfuit, Testimonium, quo testatus est Vincentium prima vice assensum noluisse praestare, et tandem praestitisse, sub ea conditione, ne secum Apollonia cohabitaret; quae conditio, uti subdit Testis, assensum praesefert non voluntarium, sed coactum.

Quarto loco, cujusdam Thomae attestationem, in qua inquit, se ab Apollonia, et ab ejus Consobrina deprehendisse, quod annulus nunquam fuerat a Vincentio datus Apolloniae.

Et ultimo tandem loco Biruariorum dicta, ex quibus colligitur, Vincentium in ipso Matrimonii actu protestatum fuisse se Matrimonium contrahere non volentem, sed invitum, atque coactum, nec se unquam Apolloniae annulum tradidisse.

Propositum fuit, die 27. Martii 1706. in hac Sacra Congregatione dubium: *An constet de nullitate Matrimonii in casu etc.* Cumque, nulla capta resolutione, responsum fuerit, quod coadjuvarentur probationes juxta instructionem, demandatum est Episcopo, ut fidem Matrimonii, quod inter Vincentium, atque Apolloniam celebratum dicebatur, in authentica forma transmitteret, et rescriberet, cur tamdiu causam nullitatis ejusdem Matrimonii siluisset; transmissaque subinde dicta Matrimonii fide, in qua illud celebratum asserebatur die 6. Julii 1696. una cum relatione, quod nullitatis causa usque ad eam diem fuerat protracta, ex quo conjuges extrema paupertate pressi, necessarios litis sumptus ministrare non valuerunt, fuit iterum propositum praeinsertum dubium die 5. Junii 1706. et illi fuit responsum *negative.*

Cumque Vincentius eandem nullitatis instantiam nunc prosequi intendat, et praeter relata documenta, recentes attestationes exhibeat Archipresbyteri, et Canonicorum Collegiatae Ecclesiae Sancti Bartholomaei Civitatis Pontis Curvi, et Parochi suae Parochiae, in quibus dicitur, eum ab Apollonia vivere separatum, et ultra citationes personales, adversus Apolloniam repetitas, epistolam Ordinarii adducat anno praeterito scriptam, in qua dicit, se a pluribus informatis Testibus audivisse, quod nunquam cum Apollonia cohabitavit, et quod haec eadem Mulier, a Vicario examinata, hoc ipsum confirmavit, fatendo, quod Matrimonium nunquam fuit consummatum, quodque Causa ulteriore non habuit progressum, propter miserabilem Viri statum; idemque Vincentius praeterea se offerat promptum, atque paratum ad subjiciendum formali examini Testes olim pro nullitate Matrimonii inductos, qui ad perpetuam, uti dicitur, fuerant examinati.

Quaeritur

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.

Sacr. Congr. die 12. Febr. 1718. Respondit *In decisis, et amplius.*

QUÆSTIO VI.

In Causa Firmana Ædificationis Ecclesiae, die 29. *Jan.* 1718.

Franciscus Vannus, in ultimo, cum quo decessit, Testamento, reliquit Imagini Beatissimae Virginis Angelorum extra Portam Sancti Andreae Terrae Montis Georgii octo loca montium, ut in ejus Imaginis honorem fabricaretur Ecclesia; utque haec sua ultima voluntas executione non careret, deputavit, et elegit Doctorem Joannem Franciscum Passarum, qui Fabricae assisteret, attributa ipsi facultate vendendi, et alienandi loca montium absque etiam suorum haeredum consensu.

Secuto Testatoris obitu, Passarus executor, eo sub obtentu, quod Ecclesia fabricari non posset in loco a Testatore electo, et in quo est Imago memoratae Beatissimae Virginis Angelorum, ex quo inhaeret lateri collis fere ruinosi, licentiam ab Episcopo Ripano, qui tunc Firmanam Dioecesim administrabat, reportavit, eandem Ecclesiam fabricandi in altero solo, ab Imagine distante per passus geometricos centum viginti, et ab Oppido per passus bis centum quinquaginta.

Displicuit haec loci commutatio Haeredibus Francisci Vanni, tum quia propter majorem ab Oppido distantiam ejus habitatores incommodum passuri dicebantur, tum quia cum ipsi haeredes in vim Testamenti teneantur celebrari facere Missas in Ecclesia aedificanda, loci commutationem existimabant sibimet fore præjudicialem, factaque idcirco oblatione domus, quam possident prope Januam Sancti Andreae, ut in ea novae Ecclesiae constructio impleri possit, habitoque subinde ad hanc Sacram Congregationem recursu, haec, praevia relatione Archiepiscopi Firmani, eidem commisit, ut veris existentibus narratis, et praesertim, quod Ecclesia in loco a Testatore assignato construi non posset, facultatem impertiri valeret pro suo arbitrio, et conscientia, eandem Ecclesiam aedificandi in domo ab Haeredibus designata, et Archiepiscopus, utens arbitrio sibi dato, annuit petitis.

Hisce sese opposuerunt coram Auditore Sanctissimi, tum Passarus Executor, tum Haeredes Philippi Vanni fratris Testatoris; ille sub fundamento, quod, se inaudito, Sacrae Congregationis resolutio, et Archiepiscopi Firmani Decretum prodiissent; hi vero sub alio fundamento, quod controversia haec pertinens ad Ecclesiae constructionem discuti non posset, nisi post aliam litem terminatam, et in Tribunali A. C. introductam, quam huic praejudicialem asserebant; sed cum ad amputandam quamcumque dilationem, Haeredes Francisci Vanni Testatoris, se promptos, paratosque exhibuerint ad Ecclesiam aere proprio aedificandam, consentiendo, ut interim, et in forma depositi pretium locorum montium erogandum in Ecclesiae constructionem remaneret penes Passarum Executorem Testamentarium, Auditor Sanctissimi, firmo remanente dicto deposito, causam ad hanc Sacram Congregationem remisit super puncto commutationis voluntatis.

Contendunt Haeredes Francisci Vanni, aptiorem esse locum ab ipsis electum pro constructione Ecclesiae, comparative ad alium, in quo Passarus ab Episcopo Ripano obtinuit, ut Ecclesia construeretur; quod assumptum ut comprobent, animadvertendas proponunt, tum meliorem situs a se assignati capacitatem, tum minorem incommoditatem tam incolarum Oppidi Sancti Georgii, quam Sacerdotum Missas in nova Ecclesia celebrare debentium, et quod ulterius in via S. Andreae, ad quam dicunt Testatorem respexisse, et in qua proponunt Ecclesiae aedificationem, nulla alia existit Ecclesia, in qua Missa celebretur praeter Ecclesiam Monialium Sancti Andreae, in qua unica Missa dicitur pro Monialibus, licet in eadem via tercentum circiter habitent Personae, quando in loco ab Executore electo pro novae Ecclesiae constructione alia reperitur Ecclesia, in qua duae Missae qualibet hebdomada celebrantur, praeter illam, quae diebus festivis dicitur pro Populo Rustico per Cappellanum Communitatis.

Quaeritur itaque

An, et quomodo sit locus commutationi voluntatis bonae mem. Francisci Marini de Vannis, in casu etc.

Sacr. Congr. die 12. Febr. 1718. Respondit

Affirmative juxta Votum Archiepiscopi, reservato jure Executori Testamentario adimplendi voluntatem Testatoris in domo ab haeredibus assignata.

QUÆSTIO VII.

In Causa Ferrarien. Applicationis Missarum, die 12. *Febr.* 1718.

Calamellus de Calamellis, post fabricatam anno 1348. Cappellam in Cathedrali Ecclesia Ferrariensi sub invocatione SS. Joannis Evangelistae, et Antonii Viennensis, duas in illa fundavit Cappellanias, aliam reditus scutorum centum, aliam reditus scutorum quinquaginta cum onere, quod *Cappellani*, verba sunt fundationis, *continue celebrent Missas, ita quod diebus ferialibus specialiter pro anima ipsius Calamelli, Patris, Matrisque suae, Fratrum, et Sororum, suorum Nepotum, Propinquorum, et Benefactorum suorum, et Dominae Catharinae ejus Uxoris, et omnium Fidelium Defunctorum Missas celebrent Mortuorum; quod si fuerint negligentes, pro qualibet vice solvant denarios sex*

per Reverendissimum Episcopum convertendos ad dictum usum.

In executionem oneris injuncti, Cappellani quotidie Missas celebrarunt, et celebrant, sed Missas nec applicarunt, nec applicant, nisi illis diebus ferialibus, in quibus in Kalendario dicitur *de ea*, ea pro hujus facti ratione, nedum longaevam afferunt observantiam, sed ulterius innituntur Visitationi factae anno 1669. a clar. mem. Cardinali Cerro Episcopo Ferrariensi, in qua, loquendo de applicatione Missarum, quae fieri debebat Cappellanis possidentibus Cappellanias fundatas a Calamello de Calamellis, sic statuit: *Mandavit celebrari quotidie, et cum applicatione Sacrificii diebus ferialibus ad tenorem fundationis.*

Collato Episcopatu Ferrariensi Eminentissimo Domino Cardinali Ruffo, in Congregatione ab ipso deputata super visitatione suae Dioecesis, supposita fuit examini dispositio saepe memorati Calamelli de Calamellis, et existimatum fuit, Cappellanos ab eo institutos nullatenus satisfacere propriae obligationi, celebrando quotidie, et applicando tantummodo Missam diebus ferialibus, in quibus in Kalendario dicitur *de ea*, sed teneri ad celebrandum quotidie cum applicatione, itaut sola differentia inter dies, in quibus fit Officium duplex, et inter dies, in quibus duplex Officium non fit, consistere debeat in hoc, quod in diebus, in quibus non fit Officium duplex, celebrare teneantur Missas Mortuorum, quas celebrare non debent in diebus Officii duplicis, absque eo quod tamen applicationem omittant ullo die, sive sit, sive non sit dies Officii duplicis.

Ab hoc Congregationis deputatae sensu, Cappellani se gravatos existimarunt, et benigne illis concessa ab Eminentissimo Episcopo licentia recurrendi ad hanc Sacram Congregationem, operae pretium est exponere momenta rationum, quae utrique parti assistere possunt.

Dicitur itaque in informatione Eminentissimi Episcopi non posse Cappellanis suffragari vel observantiam, vel praeteritas Visitationes, quia quando est clara lex fundationis, illa est servanda, et praesidium constitui non potest vel in consuetudine, vel in aliorum sensu. Dicitur etiam, applicationem Missarum pro Anima Calamelli, et Patris, et Matris ejusdem, et aliorum ipsius Propinquorum ad paucos redigi dies, si fiat illis tantum diebus, in quibus in Kalendario dicitur *de ea*, cum singulo mense, aut pauci, aut nulli adsint dies, in quibus fit Officium de Feria: cumque Testator non esset Sacerdos, sed Laicus, et consequenter praesumi valeat ignarus Feriarum, atque dierum, in quibus in Kalendario fit Officium de feria, urget maxima verisimilitudo, quod quocumque die voluerit celebrationem, et applicationem Missae, et quod nomine dierum Ferialium intellexerit, prout Vulgus intelligit, eos dies in quibus celebrari possunt Missae privatae Defunctorum, quae juxta Rubricam dici valent quocumque die praeter quam in Festis duplicibus, et Dominicis. Dicitur denique in citata informatione, nullam esse difficultatem quoad applicationem diebus Ferialibus, cum id expresse dictum fuerit a Testatore, idemque judicium ferendum esse, quoad applicationem caeteris aliis diebus, cum vera sit Doctorum opinio, quod quando ex verbis, aut mente Fundatoris non colligitur, quod ipse reliquerit libertatem applicationis Sacrificii, illud est pro Anima ipsius applicandum.

Et concordant hujus Sacrae Congregationis resolutiones. In Tinen. etenim applicationis Sacrificii die 18. Augusti 1668. lib. 26. Decretorum fol. 61. sic legitur: *Ex dispositione Testamentaria antiquitus facta a pio Testatore reperitur fundata quaedam Cappellania cum onere Cappellano pro tempore sacrum faciendi singulis Dominicis, aliisque Festivis diebus, nulla adjecta declaratione, ad cujus suffragium applicandum esset Sacrificium. Ideo Episcopus Tinen. supplicat per Sacram Congregationem declarari, an hujusmodi Sacrificium applicandum sit pro anima ipsius Testatoris, an vero ad libitum Cappellani, uti hactenus factum esse comperiit. Die* 18. *Augusti* 1668. *Sacra Congregatio Concilii respondit, applicandum esse Sacrificium pro Anima Testatoris;* et cum hoc eodem sensu Sacra Congregatio processit in Lucana anni 1683. pag. 241. a tergo, et in Collen. ejusdem anni pag. 264. lib. 33. et in alia Collen. anni 1686. lib. 35. et in Vicentina anni 1688. fol. 421. lib. 38. et in Spoletana applicationis, seu reductionis Missarum anni 1710. fol. 4. a tergo lib. 60.

Pro Cappellanis e contra facit, primo, quod in re, et ad effectum de quo agitur, attendenda sunt verba fundationis, cumque ex illis non habeatur nisi quod Cappellani celebrent quotidie, et quod Sacrificium applicent diebus ferialibus, celebratio erit quidem quolibet die adimplenda, sed applicatio fieri non debebit,

nisi diebus ferialibus, diebus scilicet, in quibus in Kalendario dicitur *de ea*, cum dies Feriales, juxta proprietatem sermonis, illi sint, in quibus fit Officium de Feria. Facit secundo, quod dispositio Calamelli de Calamellis dubia ad minus censeri potest. Admissa autem dubietate, observantia longaeva, et in Visitationibus Episcoporum formiter approbata juxta sensum Doctorum de materia tractantium, tanti esse debet roboris, et momenti, ut ipsi diebus solum ferialibus applicare teneantur, sicut et ipsi, et sui Praedecessores praedictis solum diebus applicarunt, et sicut Episcopi in suis Visitationibus statuerunt. Facit denique tertio discretiva, quae legitur in fundatione Calamelli de Calamellis: *Continue celebrent Missas, ita quod diebus Ferialibus specialiter pro Anima ipsius Calamelli etc. Missas celebrent Mortuorum*, quasi quod Fundator dies expressit, in quibus voluit applicationem, in illis, in quibus non expressit, applicationem noluisse dicendus sit: Multoque magis, quia demandando quotidianam celebrationem in Cappella a se fabricata in Cathedrali Ecclesia, et nonnullos dies designando, in quibus exoptabat Missae applicationem, verisimile admodum est, ut omnibus diebus respexerit ad servitium Cathedralis Ecclesiae, et ad Majorem numerum Missarum in ea celebrandarum, et quod aliquibus diebus, ultra dictum servitium Ecclesiae voluerit applicationem Missarum pro Anima sua, et pro Animabus suorum Propinquorum.

Cohaerenter ad haec, Sacra haec eadem Congregatio in Causa Collen. Applicationis Sacrificii anno 1685. agendo de quadam dispositione, in qua cautum fuerat, ut Cappellanus pro tempore Missam celebraret omnibus diebus hebdomadae, praeter unum, cum hoc quod tres Missae qualibet hebdomada celebrarentur de Mortuis pro Anima Fundatoris, censuit, Cappellanum teneri applicare dumtaxat tres Missas de Mortuis, et non alias. Item haec eadem Sacra Congregatio in alia Collen. applicationis Sacrificii anno 1689. tractando de quadam Cappellania instituta cum onere Missam quotidie celebrandi hora determinata, post terminatum scilicet Officium Divinum in Cathedrali, ut Mercatores, et Scholarum Discipuli illi interesse possent, respondit, Cappellanum non teneri applicare Sacrificium pro Anima Fundatoris. Et demum haec eadem Sacra Congregatio in quadam causa Tricastinen. Applicationis Sacrificii Missae, in qua quaestio erat de quadam Cappellania fundata cum obligatione celebrandi quotidie quadam hora determinata pro commoditate nonnullarum Monialium, et applicandi qualibet feria secunda non impedita Missam Mortuorum pro Anima Fundatoris, respondit anno 1711. Missam esse applicandam ad libitum Sacerdotis celebrantis, excepta Missa in feria secunda applicanda pro Anima Fundatoris, uti habetur pag. 332. et pag. 358. a terg. lib. 61. Decretorum.

His autem pro utraque Parte deductis, quaeritur

I. An Cappellani instituti a Calamello de Calamellis teneantur quocumque die Missam applicare pro anima Fundatoris, et ejus Propinquorum, et quatenus negative.

II. An teneantur tantummodo applicare Missas diebus ferialibus, in quibus in Kalendario dicitur de ea, *et quatenus negative.*

III. In quibus diebus teneantur applicare.

Sacr. Congr. die 26. Mart. 1718. Respondit

Ad primum affirmative. In reliquis satis provisum.

Et iterum die 24. Febr. 1729. confirmavit standum esse in decisis, et amplius.

QUÆSTIO VIII.

In Causa Neapolitana, seu Vici Æquen. Ordinationis, die 12. *Febr.* 1718.

Benedictus Mannellus cupiens prima Clericali Tonsura initiari, aliosque successive Ordines ab Episcopo Vici Æquensis, tanquam a suo Ordinario suscipere, petiit ab Eminentissimo Archiepiscopo Neapolitano litteras testimoniales, ex quo longo temporis spatio moratus fuerat in dicta Civitate, et Eminentissimus Archiepiscopus eas denegavit, sub obtentu, quod ordinatio Benedicti ad se, et non ad Episcopum Vici Æquensis pertineret.

Habito per Benedictum recursu ad hanc Sacram Congregationem, exquisita fuit primo informatio Eminentissimi Archiepiscopi, et subinde datae sunt litterae ad Episcopum Vici Æquensis, et ab utroque nedum opportunae responsiones habitae fuerunt, sed ulterius transmissi sunt Processiculi, una cum necessariis documentis.

Contendit Eminentissimus Archiepiscopus,

Ordinationem Benedicti ad se spectare: licet enim Nicolaus ejus Pater natus sit in Civitate Vici, certum nihilominus est quod a quinque supra triginta annis se transtulit ad Civitatem Neapolitanam, in qua moratus est, et moratur, exercendo artem argentariam, et gemmariam; uti nedum ex Testibus examinatis, sed ex confessione judiciali ipsius Nicolai desumitur. Additur, quod Uxorem duxit in eadem Civitate, in eadem quoque liberos procreavit, quodque notabilius est, ex documentis insertis in Processu Curiae Archiepiscopalis habetur, Benedictum, de cujus agitur ordinatione, Neapoli natum fuisse, Neapoli Sacramentum Confirmationis recepisse, et in denunciatione facta per Parochum circa ejus liberum statum, tanquam Neapolitanum denuntiatum fuisse.

Itaut applicabilis videatur dispositio Bullae 44. quae incipit *Speculatores*, sanctae memoriae Innocentii XII. ibi: *At si Pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, tamdiu, ac eo animo permanserit, ut inibi vere domicilium de jure contraxerit, tunc non origo Patris, sed domicilium per Patrem legitime, ut praefertur, contractum, pro ordinatione ejusdem filii attendi debeat.*

Episcopus econtra Vici Æquensis asserit, sui juris esse ordinationem Benedicti. Nicolaus etenim illius Pater Vici natus est, Vici possidet bona stabilia, in hac eadem Civitate solvit onera communitativa, in hac ipsa Urbe admissus est tanquam Civis ad Syndici electionem. Ad hanc demum Urbem saepius rediit, relinquendo in propria domo Uxorem, et liberos; cumque ad Civitatem Neapolitanam iverit, exercendi gratia mercaturam, sive artem aurificam, et gemmariam, nec Apothecam fixam, et stabilem habuerit, nec bona stabilia emerit: et interrogatus a Promotore Fiscali Curiae Archiepiscopalis, dixerit, se semper habuisse, et adhuc animum redeundi ad Civitatem, in qua natus est; quod ipsum confirmatur a Testibus, qui, et hanc Nicolai declarationem, et alia referunt in Superioribus recensita: hinc, juxta sensum Episcopi Vici Æquensis, infertur, ad se, tanquam ad Ordinarium, spectare ordinationem Benedicti; multoque magis cum in citata Bulla Innocentiana habeantur haec verba: *Caeterum subditus ratione originis is tantum sit, ac esse intelligatur, qui naturaliter natus est in ea Dioecesi, in qua ad ordines promoveri desiderat, dummodo tamen ibi natus non fuerit ex accidente, occasione nimirum itineris, officii, legationis, mercaturae, vel cujusvis alterius temporalis morae, seu permanentiae ejus Patris in illo loco, sed vera tantum et naturalis Patris origo erit attendenda:* et paulo post: *Subditus autem ratione domicilii ad effectum suscipiendi ordines, is duntaxat censeatur, qui licet alibi natus fuerit, illud, tamen adeo stabiliter constituerit in aliquo loco, vel per decennium saltem in eo habitando, vel majorem rerum, ac bonorum suorum partem cum instructis aedibus in locum hujusmodi transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis superque suum perpetuo ibidem permanendi animum demonstraverit, et nihilominus ulterius utroque casu, se vere, et realiter animum hujusmodi habere jurejurando affirmet.*

Addit Benedictus impossibilem sibi esse sacrorum saltem Ordinum susceptionem in Civitate Neapolitana, cum ibi Pater bona stabilia non habeat, et juxta ejus Curiae leges Patrimonium pro ordinatione constitui non possit, nisi in bonis stabilibus in Dioecesi Neapolitana existentibus.

Quaeritur itaque

Ad quem spectet ordinatio Oratoris in casu.

Sacr. Congr. die 12. Mart. 1718. Respondit,

Spectare ordinationem ad Episcopum Vici Æquen. cum Testimonialibus Eminentissimi Archiepiscopi Neapolitani, et amplius.

QUÆSTIO IX.

In causa Bisuntina Restitutionis in integrum, die 12. Febr. 1718.

Pater Alexius Martin. Ordinis Sancti Dominici supplices preces exhibuit Sanctissimo Domino Nostro pro obtinenda declaratione nullitatis suae Professionis, non obstante lapsu quinquennii, remissisque de more precibus ad Archiepiscopum Bisuntinum pro informatione, et voto, nedum ipse requisitam transmisit informationem, in qua suum votum aperuit, sed una cum informatione Processum a se confectum transmisit.

Praetendit Pater Alexius suam Professionem emissam usque ab anno 1685. nullitatis vitio laborare; primo quia post habitum Religiosum assumptum in Conventu Poliniensi, transmissus fuit ad Conventum Bisuntinum, ut in eo Novitiatum expleret; cumque novitiatus

anno decurrente, aegritudine correptus transiverit ad locum de Poligni, ibique gratia recuperandae valetudinis, plerisque diebus permanserit, tum in domo suorum parentum tum in Conventu dicti loci, et, recuperata valetudine, ad Conventum Bisuntinum rediverit, in quo Novitiatum complevit, haec anni Novitiatus interruptio nullam reddit Professionem subsequenter emissam, etiam si a Conventu Novitiatus discesserit, et in domo Parentum, et in alio Conventu habitaverit ex legitima causa, et suorum Superiorum accedente licentia.

Secundo quia Professionem Regularem non emisit in Conventu Bisuntino ad id designato, sed in Conventu Poliniensi ad id nullatenus designato, in quo rerum themate urget Bulla Urbani VIII. relata in ejus Summario num. 5. quae Professiones sic emissas declarat esse nullas.

Tertio quia Thomas Martin. ejusdem Frater, et Religiosus Dominicanus, natu major, eidem metum incussit, itaut ejus Professio tamquam emissa per metum, nulla censenda sit.

Archiepiscopus e contra Bisuntinus putat, haec tria fundamenta non esse subsistentia; in sua etenim informatione dicit, allegatum anni Novitiatus interruptionem non prodesse in casu, et ad effectum, de quo agitur, utpote secutam ex causa infirmitatis, et pro recuperanda valetudine, et accedente suorum Superiorum licentia. Asserit ulterius, Professionem non posse dici nullam in sequelam Bullae Urbani VIII. tum quia Conventus Poliniensis est Conventus strictioris observantiae; et Urbanus in citata Constitutione, inhaerendo decreto Capituli Generalis, habiti in Civitate Mediolanensi anno 1622. declaravit tantummodo nullas illas Professiones, quae in Provinciis, et Congregationibus Regni Galliae non emitterentur in Conventibus strictioris observantiae; tum quia licet Conventus Poliniensis non fuerit deputatus pro Novitiatu, viget tamen immemorabilis consuetudo, qua non admissa innumerae Professiones corruerent, ut Novitii, qui suum Novitiatum in Conventu strictioris observantiae deputato compleverunt, possint de licentia Superiorum ad Patriam se conferre, et in Patriae Conventu Professionem emittere. Dicit tandem Archiepiscopus, metum allegatum nullius esse roboris, et momenti, cum reprehensiones, et caetera ab ejus Fratre Religioso gesta, nec metum constituant cadentem in constantem virum, nec ex industria facta sint ad extorquendum assensum in Professione.

Fundamenta deducta in informatione Archiepiscopi Bisuntini exornantur a scribente pro Joanne Francisco Martin., qui est Frater Alexii, et qui se opponit declarationi nullitatis Professionis. Praeter autem recitata fundamenta, aliud ille subnectit, et est, quod ab anno 1685. in quo Alexius Professionem emisit, necdum Presbyteratus Ordinem ad Titulum Religiosae paupertatis recepit, sed etiam munera, sibi a Religione imposita, Procuratoris nonnullorum Conventuum, Socii, Lectoris Philosophiae, et aliquando Prioris exercuit, quasi quod in his reponi valeat tacita quaedam Professio.

Quaeritur itaque

An sit locus restitutioni in integrum in casu,

Sacr. Congr. die 12. Mart. 1718. respondit.
Negative et amplius.

QUÆSTIO X.

In Causa Tudertina Cappellaniae, die 12. *Febr.* 1718.

Anno 1686. Confratres Societatis Beatissimae Virginis de Lilio Terrae Aquaspartae, Dioecesis Tudertinae, post factam nonnullorum bonorum assignationem, Cappellaniam perpetuam instituerunt, reservando sibimetipsis jus nominandi, sive praesentandi, et onere Cappellano imposito celebrandi certum numerum missarum, et alias quasdam sacras functiones pro Confraternitate peragendi, et pro prima vice in Cappellanum perpetuum nominaverunt Clericum Carolum Stephanum Gentilem.

In Episcopali Cancellaria non reperitur Decretum institutionis hujusce Juris Patronatus; sed de eo non videtur dubitari posse, tum quia bonæ memoriæ Planettus Tudertinus Episcopus, in litteris expeditis favore dicti Caroli Stephani, et signatis die 10. Junii anno 1698. testatus est se approbasse, et confirmasse auctoritate sua ordinaria Institutionem Cappellaniae Perpetuae cum reservatione Juris Patronatus favore Confratrum, tum quia Cappellaniam vacantem per liberam dimissionem memorati Caroli Stephani Gentilis, ad praesentationem Confratrum, et

cum expressione Juris Patronatus Laicorum, contulit die 18. Julii anno 1701. Clerico Lucio Antonio Moscatello, uti refert modernus Episcopus Tudertinus in sua informatione ad hanc Sac. Congreg. transmissa.

Moscatellus, post lapsum nonnullorum annorum, Cappellaniae renuntiavit, factaque nova nominatione a Confratribus in Persona Clerici Cajetani Corsetti, cum superadditione nonnullorum aliorum onerum, quorum nulla mentio habetur in Cappellaniae Institutione, et signanter audiendi Confessiones Confratrum, et Sororum; uti plene legi potest in Actu nominationis transmisso, et relato in Summario Scripturae circumferendae, Eminentissimus Dominus Cardinalis Gualterius, tunc Episcopus Tudertinus, nominationem a Confratribus factam admisit; sed cum honoribus, et oneribus in fundatione, et erectione expressis, uti desumitur ex ejusdem litteris authenticis expeditis anno 1714. in Secretaria hujus Sac. Congregationis exhibitis.

Adepta per Clericum Cajetanum Corsetti possessione Cappellaniae, fuit ab eodem excitata praetensio, se videlicet non teneri, nisi ad onera in fundatione expressa, tum quia nominatio a Confratribus facta, dicto modo fuit admissa ab Eminentissimo Gualterio, tum quia non erat in facultate Confratrum nova onera superaddere, quae in Fundatione non fuerant apposita, et ulterius simul, et semel huic Sac. Congregationi supplicavit pro declaratione, ut ad titulum saepe memoratae Cappellaniae perpetuae sacris Ordinibus initiari valeret; Cumque ex informatione moderni Episcopi Tudertini colligatur eumdem, juxta legem Fundationis Cappellaniae, esse obligatum ad celebrationem tercentum circiter Missarum quolibet anno, et Cappellaniae reditus consistere in scutis quinquaginta circiter, itaut, dempto Missarum onere, vix eidem supersint scuta viginti, et ipse se promptum exhibeat ad supplendum de proprio alia decem scuta annua, quae unita cum aliis viginti, quae supersunt, detractis oneribus Missarum, constituunt annuum reditum scutorum triginta, quae est summa praefixa, et statuta pro suscipiendis sacris Ordinibus in Civitate, et Dioec. Tudertina, sive quis ordinetur ad titulum Beneficii, sive ad titulum Patrimonii, et sive ad titulum partim Beneficii, et partim Patrimonii, uti testatur modernus Episcopus Tudertinus in aliis suis litteris signatis die 18. Januarii 1718. et in Secretaria exhibitis.

Quaeritur

I. An Clericus Cajetanus Corsetti teneatur ad onera de novo apposita in nominatione de se facta a Confratribus et non memorata in Fundatione.

II. An idem ordinari possit ad titulum ejusdem Cappellaniae, superaddito ex bonis Patrimonialibus alio annuo reditu scutorum decem.

Sacr. Congr. die 12. Mart. 1718 respondit,

Ad. 1. Negative, et amplius. Ad. 2. Affirmative.

QUÆSTIO XI.

In Causa Cremonen. die 19. Febr. 1718.

In Constitutione san. mem. Urbani VIII. edita die 12. Decembris 1634. quae est *la* 190. in Bull. Tom. 5. et pro cujus executione fuit ab eodem Summo Pontifice die 20. Martii 1635. deputata haec Sacra Congregatio, praescribitur, ut qui a Summis pro tempore Pontificibus praefecti fuerint Episcopalibus Ecclesiis, si sint in Urbe, debeant post mensem a die eorum promotionis, hoc est a die pronunciationis factae per Papam in Consistorio, uti late Bullam interpretando docet *Fagnan. in Cap. Eam te num. 4. et seqq. et praesertim num. 23. aliisque seqq. tit. de rescriptis*, itineri se committere, et ad Ecclesiam sibi commissam, ad personaliter in ea residendum conferre, sub nonnullis gravissimis poenis eo ipso incurrendis, uti videri potest a §. 7. usque ad 11. citatae Bullae?

Alexander Litta praefectus a SS. D. N. Episcopali Ecclesiae Cremonensi ante terminum temporis statuti ab Urbana Constitutione, supplices preces exhibuit pro ejus prorogatione, cum enim adhuc ad suam Ecclesiam non accesserit, uti nequit mensibus a Sacro Concilio Tridentino indultis, quemadmodum desumitur ex resolutione hujus Sacrae Congregationis die 12. Decembris 1707. in qua cum propositum fuisset dubium: *An Episcopi noviter promoti possint uti trimestri Conciliari absentiae a residentia ultra mensem concessum a san. mem. Urbano VIII. in ejus Bulla antequam ad residentiam primo accedant*, resp. negative.

Supplicationis fundamentum reponitur tum in hyemis rigore, qui non modicum affert iti-

nerantibus incommodum, tum in alia causa, quam Secretarius in Sac. Congr. exponet.

De incursu Oratoris in poenas a Constitutione Urbana inflictas nulla quaestio excitari valet, licet enim hic, et nunc elapsum sit tempus a memorata Bulla praefixum, cum tamen ante temporis terminum supplicaverit, id satis esse videtur, ut a quacumque poena censeatur exemptus juxta Decretum editum die 13. Martii 1693. *Sanctissimus Dominus noster decrevit, et respective mandavit tempus et tempora non curre-re, pendente recursu, ac impedimento Sanctitatis Suae, vel Secretarii, qui referre non valeat, itaut hoc medio tempore, nullae censurae incurrantur a supplicantibus Episcopis, precibus Secretario tempore habili oblatis.*

Redactaque idcirco controversia ad tempus futurum, seu ad termini prorogationem.

Quaeritur

An et quomodo Oratoris precibus sit annuendum in casu etc.

Sacr. Congr. respondit,

Ad duos Menses.

QUÆSTIO XII.

In Causa Carpentoracten. die 19. *Feb.* 1718.

In Bulla 15. san. mem. Sixti V. Bull. Tom. 2. edita pro visitatione Sacrorum Liminum ab Episcopis facienda, praescribitur, ut Episcopi Itali, vel ex Italicis Insulis, unde in Italiam commodius trajici potest, veluti Siculi, Sardi, Corsi, et alii adjacentium Provinciarum Italiae, ac etiam Dalmatiae et Graecarum, quae e regione ipsis Italiae, et Siciliae oris sunt, tertio anno, Germani vero, Galli, Hispani, Belgae, Bohemae, Hungari, Angli, Scoti, Iberni, et caeteri omnes, qui in Europa sunt citra mare Germanicum, et Balticum ac omnium Insularum Maris Mediterranei quarto anno ad Urbem accedant Sanctorum Apostolorum Limina visitaturi, uti videri potest in §. 6. citatae Bullae, et in Epistola circulari ad universos Orbis Episcopos scripta a Sacra Congregatione Concilii die 16. Nov. 1673. ad amputandam quamcumque ambagem statutum fuit, ut initium trienii, aut quadriennii desumendum sit a die 20. Decembris anni 1585. quo edita fuit Sixtina Constitutio.

Episcopus Carpentoractensis ex ultimis Visitationibus Sacrorum Liminum a suis Praedecessoribus, et a se peractis animadvertens, sibi impositum esse onus visitandi de triennio in triennium, supplices preces exhibet pro subrogatione quadriennali loco triennii.

Pro Episcopo facit primo, quod in regestis hujus Sacrae Congregationis frequentior adnotatio Visitationis Sacrorum Liminum, quo ad Episcopos Carpentoractenses, non triennium respicit, sed quadriennium; Facit secundo, quod Episcoporum Vasionensium onus non ad triennium restringitur, sed ad quadriennium ampliatur; Facit tertio, quod Archiepiscopi Avenionensis, et Episcopi Cavallicensis Visitationes ut plurimum adnotatae reperiuntur ad terminos quadriennii, et non triennii, uti fusius Secretarius in Sacra exponet Congregatione; Facit denique quarto, quod Episcopi Galli Limina visitare tenentur non quolibet triennio, sed quolibet quadriennio, et juxta Geographos, Civitas Carpentoractensis est caput Comitatus Venusini in Provincia, et est Urbs Galliae Narbonensis.

Adeoque dicunt Doctores, Comitatum Venusinum, et Civitatem Avenionensem esse in partibus Galliae, sed non de Gallia, quemadmodum plene habetur *in decis.* 80. *num.* 1. *et seqq. post. Tondut. de Pensionibus Ecclesiasticis, et in disquisit. Legal. Pauli de Gandecombe cap.* 12. *n.* 1. *et pluribus seqq.*

Comitatus enim Venusinus factus est de Dominio temporali Sedis Apostolicae in solemni pace inita anno 1228. tempore Gregorii IX. Summi Pontificis, quae pax est in regestis hujus Pontificis, existentibus in Archivio Vaticano fol. 81. et pluribus seqq. et Civitas Avenionensis anno 1348. facta est de Dominio Ecclesiae, cum Clemens Papa VI. eam emerit a Joanna Neapolis Regina, sicuti desumitur ex Instrumento emptionis impresso in Bull. Civitatis Avenionensis pag. 139. et plene referunt *Boschett. in vita Clementis VI. pag.* 101. *in principio, Raynald. in Annalibus Ecclesiasticis ad annum* 1348. *n.* 11. *et* 12. *Nostradamo in Historia Provinciae par.* 4. *pag.* 406. *in fine Bell. Cons.* 57. *num.* 5.

Facit econtra adversus Episcopum, quod, et primus, et ultimi visitationis Status non de quadriennio, sed de triennio loquuntur, et quod, si pro Ecclesia Carpentoractensi subrogaretur quadriennium loco triennii, idem etiam

fieri deberet quoad Metropolitanam Ecclesiam Avenionensem; cum praecedentes Archiepiscoporum Avenionensium visitationes quadriennales sint, et postremae sint triennales, sicuti Secretarius refert in Sacra Congregatione.

His autem positis, quaeritur

An Episcopus Carpentoractensis teneatur ad Sacrorum Liminum visitationem de triennio in triennium, vel de quadriennio in quadriennium.

Sacr. Congr. respondit,

Teneri de quadriennio in quadriennium.

QUÆSTIO XIII.

In Causa Gurgen. ***die*** **19.** ***Febr.*** **1718.**

Sacrum Concilium Tridentinum permittit Episcopis, ut singulis annis abesse possint a suis Dioecesibus duobus, aut tribus mensibus, dummodo id ex aequa causa fiat, et absque ullo Gregis detrimento, et dummodo a Cathedrali non absint solemnioribus quibusdam diebus, ibi enumeratis, et a Summo Pontifice Urbano VIII. in supra memorata Constitutione 190. menses hi Conciliares non fuerunt sublati, ut idem Summus Pontifex declaravit. *Teste Fagnan. in cap. eam te num.* 21. *et* 22. *de rescriptis, et in cap. Qualiter num.* 25. *de Clericis non resid.* fuitque ab hac Sacra Congregatione admissum tunc cum primo coacta fuit, die scilicet 28. Martii 1635. occasione Indulti concessi Episcopo Casalensi non residendi per tempus determinatum in sua Ecclesia.

Cohærenter ad haec a Jacopo Maximiliano Episcopo Civitatis Gurck Norici in Carinthia petitur, ut sibi habitare permittatur praeter tres menses Conciliares, aliis tribus mensibus in quodam Palatio a se cum aliis Bonis empto, quod dicitur *Mayerhoffen*, quodque est suae Dioecesi conterminum, licet situm sit in Dioecesi Archiepiscopi Salisburgensis.

Ut autem instantiae merito perpendantur, operae pretium est, nonnulla de ordinario Episcoporum Gurgentium residentiae loco, et nonnulla alia de hoc novo extraordinario loco referre, quae in supplici Oratoris libello leguntur.

Ordinaria Episcoporum Gurgentium residentia sita est in quodam Castro supra montem fabricato, ad quod hyberno tempore vix prae nivis, et gelu impedimento accodi potest, et quod aestivo tempore tutum, et securum non est propter fulgura, et tempestates. Haec eadem etiam residentia distat ab Ecclesia Cathedrali per iter unius horae, et ab aedificiis ferri, et mineralium, ex quibus Episcopales reditus exiguntur, per iter trium horarum.

Novus vero, et extraordinarius residentiae locus situs est in loco aeris clementioris. Adhaeret ille aedificiis ferri, et mineralium, nec distat, nisi per trium horarum spatium ab Ecclesia Cathedrali et est propior Ecclesiis Parochialibus, Episcopo subjectis, et aliis mensae Episcopalis Praesidiis.

Ab hac autem novae residentiae situatione, infert Orator, aequum esse, ut sibi facultas indulgeatur, in ea manendi tribus mensibus hibernis, et tribus mensibus aestivis. Primo, quia ad hunc locum facilior erit subditorum accessus; Secundo, quia feliciori fruetur valetudine propter aeris temperiem si in dicto loco dicto tempore sibi habitare permittatur; Tertio, quia propior erit aedificiis, caeterisque Ecclesiae Bonis, quorum omnium cura diligentior hisce temporibus est necessaria, quibus gravissimae exiguntur contributiones; Quarto, quia facillime? pro obeundis Ecclesiasticis Functionibus.

Praeter haec addit idem Orator circumstantias Facti, et Juris; testatur enim se habere intentionem relinquendi Ecclesiae pro commodo suorum in Episcopatu Successorum, Palatium, et alia Bona, quae dicuntur *Mayerhoffen*, et profitetur se, ut sarta tecta permaneant Jura Metropolitani Salisburgensis, exercere nolle actus Jurisdictionis Ordinariae in novo loco, sed se in suam Dioecesim esse ingressurum, quotiescumque se offeret occasio eos exercendi. Succedit mox narratis Facti circumstantiis, Juris ponderatio, quod stante vicinitate loci, in quo petit habitare, vicinitate inquam ad suam Dioecesim, dici semper poterit, quod est moraliter praesens juxta ea, quae referunt Doctores allegati per Dianam in editione coordinata *Tom.* 3. *tract.* 3. *resolut.* 71. *num.* 4.

In hoc itaque rerum themate quaeritur

An, et quomodo Oratoris precibus sit annuendum in casu etc.

Sacr. Congr. respondit,

Non esse locum, et ad mentem, et mens est, ut recurrat ad Sanctissimum in casibus particularibus.

QUÆSTIO XIV.

In Causa Segnen. die 19. *Febr.* 1718.

Propter impedimentum, quod dicitur ab intrinseco, quod videlicet provenit ab infirmitate, Apostolica Sedes consuevit impartiri licentiam Episcopis discedendi a sua Ecclesia, sed ad tempus, uti probat *Textus in capit. Nihil.* 7. *quaest.* 1. et adnotavit *Fagnan. in cap. Ex parte num.* 77. *de Clericis non resid.* quem sequitur *Rosa de resid. Episcoporum cap.* 3. *num.* 31. *et* 32.

Ob hoc impedimenti genus, hoc est infirmitatis, Adamus Episcopus Segnensis in Croatia dispensari petit a residendo in sua Dioecesi, quoad usque ad alium transferatur Episcopatum aut Episcopatui, quem obtinet, renunciare possit ad terminos *Textus in cap. Nisi cum pridem* §. *Alia vero causa tit. de renunciatione.*

Refert enim, se suam Dioecesim visitasse, ovesque sibi creditas confirmationis Sacramento munivisse, dum validiori corporis valetudine fruebatur, sed subsequenter expertum fuisse, quod, quoties Dioecesim ingressus est, toties mortali aegritudine correptus, nec sanitatem, nec vires recuperare potuit, nisi e Dioecesi egrediendo, et ad alios locos clementioris aeris se transferendo, quae omnia dicit, se probare posse testimoniis Medicorum, Cleri sui, et vicinorum Praelatorum. Praeterea se offert promptum, et paratum ad conferendos ordines suis Dioecesanis in quadam Cappella cujusdam suae Arcis haereditariae, pro quibus peragendis testatur, habuisse licentiam ab Ordinario, ab Episcopo scilicet Lagrabiensi.

Haec sunt, quae ex epistolis ab Oratore Sanctissimo Domino Nostro scriptis, et a Sanctitate Sua ad hanc Sacram Congregationem pro hac re definienda transmissis, haurire potui.

Adeoque quaeritur

An, et quomodo Oratoris precibus sit annuendum in casu etc.

Sacr. Congr. respondit,
Ad sex Menses.

QUÆSTIO XV.

In Causa Florentina, die 12. *Mart.* 1718.

Franciscus de Ginoris in suo ultimo, cum quo decessit Testamento, haeredem instituit Thomam filium, eique demandavit, ut Cappellam a se emptam sub invocatione SS. Francisci, et Hieronymi dotaret in florenis quingentis: pro qua dotatione obligavit Domum magnam, ad se pertinentem, uti desumitur ex Testamento rogato anno 1448.

Nullum in dicto Testamento fuit onus impositum Rectori Cappellae: adeoque Junipera del Benino Vidua Thomae filii haeredis instituti, deveniendo ad Cappellae dotationem, assignavit pro pretio florenorum quingentorum, septem partes cujusdam Apothecae, nulla facta oneris mentione, uti pariter colligitur ex publico Instrumento, rogato an. 1492. et cohaerenter ad haec in Inventario anni 1563. in Actis exhibito per tunc temporis Cappellae Rectorem, enunciatur, dictam Cappellam non habere onus, nisi subventionis decimarum pro Studio Pisano.

Anno 1596. exorta fuit controversia inter Rectorem, et Priorem, et Canonicos Collegiatae Ecclesiae Sancti Laurentii, in qua Cappella sita est, et Cappellae Rectorem, qui fuerat a Canonicis punctatus, ex quo Choro non interfuerat: Et controversiae decisione commissa tunc temporis Vicario Generali Florentino, fuit ab eodem demandatum, ut delerentur punctaturae, eodemque contextu Vicarius declaravit, ut a die 1. Maji 1597. Rector Cappellae, ejusque successores tenerentur per se, vel per alium Missas in hebdomada bis celebrare, necnon quolibet anno Festivitatem facere Sanctorum Francisci, et Hieronymi cum impensa scutorum trium, et facere unum Officium Defunctorum pro Animabus Defunctorum Familiae de Ginoris, uti desumitur ex quodam transumpto libri Recordiorum Capituli memoratae Ecclesiae Collegiatae.

Cappellae Rector se subjecit oneribus a Vicario Generali Florentino impositis. At ignoratur, quaenam fuerit ejus Successorum praecisa observantia; immediatus enim Praedecessor Laurentii de Franchis moderni Cappellani, qui Cappellaniam obtinuit spatio annorum 56. nec Festum Sanctorum Francisci, et Hieronymi, nec Officium Defunctorum celebravit, licet

Missas pro majori parte recitaverit, absque eo quod sciri possit, an eas, necne applicaverit in suffragium Animae Fundatoris, aut aliorum de ipsius Familia, uti refert Archiepiscopus Florentinus in sua informatione transmissa ad hanc Sacram Congregationem.

Rebus in hoc statu manentibus, collata fuit Cappellania Laurentio de Franchis, qui animadvertens, reditus Apothecae assignatos decrevisse, manum admovit ad perquirendam Cappellaniae fundationem, supplicesque preces Sacrae Congregationi exhibuit pro declaratione suae exemptionis ab oneribus a Vicario Generali injunctis anno 1597. uti supra fuit expositum: cumque Sacra Congregatio die 13. Martii 1717. jusserit, quod Causa poneretur in folio, de ejus meritis hic, et nunc per consequens agendum est.

Pro Cappellano facit, quod in fundatione non fuit ullum onus impositum, et quod Vicarius Generalis non poterat onera superaddere in fundatione non apposita, uti respondit haec Sacra Congregatio anno 1589. Episcopo Ariminensi lib. 7. Epistolarum pag. 38. et in Sarnen. 3. Julii 1690. lib. 40. Decretorum pag. 340. et in Asten. Cappellaniae 14. Februarii 1699. fol. 57. lib. 49. Decretorum; absque eo quod obstare possit aut acceptatio Rectoris tunc temporis, aut factum illius Successorum, tum quia Successorum observantia est difformis, tum quia actus a Praedecessoribus gesti, tunc Successoribus praejudicare possunt, quando versamur in Praedecessoribus, qui habent jus obligandi se, et suos Successores, quod non videtur in casu praesenti verificari.

Facit e contra adversus Cappellanum sententia lata a Vicario Generali Florentino, et quod ex actibus per longum temporis spatium continuatis, licet a principio fuerint voluntarii, datur actio, et coactio in futurum favore piae causae ad terminos *Textus in cap. ad Apostolicam, de simonia.*

His itaque pro utraque parte deductis, quaeritur

An Rector Cappellaniae teneatur adimplere onera, de quibus agitur in casu etc.

Sacr. Congr. respondit,
Negative

QUÆSTIO XVI.

In Causa Casalen. Montis Pietatis, die 12. *Mart.* 1718.

Administratores Montis Pietatis Civitatis Casalensis anno 1692. supplicarunt pro facultate accipiendi pecunias ad rationem interusurii trium pro centenario, et exigendi a Pignorantibus ad rationem quinque pro centenario, et die 19. Aprilis Sacra haec Congregatio, praevia Episcopi relatione, petitam facultatem concessit pro scutis 3000. dummodo pro eadem dumtaxat summa exigi posset interusurium ad rationem quinque, et dummodo intra triennium, ex tunc decurrendum fieret dictae summae restitutio.

Pauperum indigentiae, quae fuerunt causa recursus habiti ab Administratoribus Montis Pietatis, excreverunt, iisdemque Administratoribus supplicantibus pro nova facultate accipiendi duplas 6000. ad rationem trium, et exigendi ad rationem quinque, haec eadem Sacra Congregatio, attenta relatione Episcopi Casalensis, et veris existentibus narratis, et praesertim; quod facta fuisset restitutio scutorum 3000. licentiam impartita est recipiendi summam scutorum 3000. sub annuo interusurio trium pro centenario, nec non exigendi a Pignorantibus pro eadem dumtaxat summa scutorum 3000. ad rationem quinque pro centenario, renovataque clausula, quod summa recipienda intra triennium a die receptionis decurrendum restitueretur, uti colligitur ex Decreto edito die 28. Januarii 1708. et paulo post, die videlicet 7. Julii 1708. ampliata fuit ab hac Sacra Congregatione facultas, usque ad summam scutorum 6000. ita tamen, ut haec summa intra sexennium, a die receptionis decurrendum restitueretur.

Facultates ab hac Sacra Congregatione concessae Administratoribus Montis Pietatis non fuerunt sufficientes, ut occurri posset necessitatibus Pauperum, qui egestate pressi confugere incoeperunt ad Hebraeos, a quibus mutuas acceperunt pecunias ad rationem decem, et octo pro quolibet centenario, et anno; ad quod inconveniens de medio tollendum, cum saepe memorati Administratores supplices iterum preces exhibuerint pro licentia accipiendi duplas decem mille ad rationem trium pro centenario, et quinque exigendi a Pignorantibus,

Episcopus Casalensis requisitus pro informatione, et voto, nedum asseruit calamitates esse certissimas, sed ulterius in ea fuit opinione, ut petita facultas pro summa expressa concedi valeat.

Concessioni autem favet, quod nulla amplius esse valet dubitatio, quin Sacri Montes Pietatis aliquid ultra sortem pro necessariis Ministrorum impensis exigere possint: Antiqua etenim, celebrisque controversia magnis animorum motibus agitata inter Inquisitorem Mantuae et Beatum Bernardinum Feltrensem, uti legitur in vita hujus Beati scripta a Morastico, et pro qua hinc inde pugnatum est inter Theologos, et Canonistas, resoluta fuit in Concilio Lateranensi a summo Pontifice Leone X. quemadmodum legitur in ejus Constitutione 11. Bull. tomo primo, ita ut reprobentur nonnullorum paucorum assertiones, qui post Concilium Lateranense improbare ausi sunt, quod Sacri Montes pietatis aliquid moderatum ultra sortem recipiant pro necessariis impensis.

Absque eo, quod de moderatione in hypothesi praesenti quaestio excitari valeat: tum quia relata hujus Sacrae Congregationis exempla sonant in exactionem a Pignorantibus ad rationem quinque pro centenario; tum quia duo sunt pro Ministrorum salariis, et reliqua tria solvuntur pro emendatione damni emergentis, cui Mons subjectus est, summam recipiendo ad rationem trium pro centenario ad terminos *Textus in L. unica C. de sententiis, quae pro eo quod interest*, et juxta communem doctrinam Theologorum, *Duce Divo Thoma* 2. 2. *quaest.* 78. *art.* 11. *ad* 1.

E contra concessioni adversatur summa, quae exorbitans videri potest, et quod nec in supplici Oratorum libello, nec in informatione Episcopi dicitur adimpletam fuisse conditionem praescriptam in Concessione, facta die 7. Julii 1708. quod scuta scilicet 6000. fuerint intra sexennium jam decursum restituta.

Quocirca quaeritur

An, et pro qua summa, et quomodo Oratorum precibus sit annuendum.

Sacr. Congr. respondit,

Affirmative pro aliis scutis 6000. *cum iisdem cautelis, et conditionibus appositis in praecedentibus concessionibus, et ad mentem.*

QUÆSTIO XVII.

In Causa Aquipendii Visitationis Sacrorum Liminum, die 12. *Mart.* 1718.

In relatione status Ecclesiae de more ab Episcopo Aquipendii ad hanc Sacram Congregationem transmissa, legitur ab eodem institutas fuisse in sua Dioecesi Conferentias, sive Congregationes pro discutiendis Casibus Conscientiae, quae singulo quoque mense coguntur, cuique diligentissime interveniunt omnes Parochi, et Sacerdotes, quibus fidelium Sacramentales Confessiones commissae sunt, et reliquus Ecclesiasticorum Coetus.

In eadem relatione habetur, quatuor esse Conventus Regularium in Civitate Aquipendii, Augustinianorum videlicet, Minorum Conventualium, Capuccinorum, et Patrum Minoris Observantiae, et Religiosos in iisdem degentes saepe saepius non esse in numero a Sanctionibus Apostolicis praescripto.

Rursus in citata legitur relatione, alios quinque esse Religiosorum Conventus in Dioecesi, duos Patrum Minoris Observantiae, alterum in terra Canini, alterum in terra Farnesii; ubi pariter existit Conventus Capuccinorum; quartus Conventus est ille Servorum B. Mariae Virginis, qui est in Terra Ischiae, et postremus est Conventus Carmelitarum in Oppido Cellularum, qui est Episcopali Visitationi subjectus. Tandem in relatione, aliis praetermissis dubiis, qui specialem non merentur discussionem, proponit Episcopus, an Regularibus qui suorum subditorum confessiones audire cupiunt, liberum sibi sit, et licitum, conditionem in concedendis facultatibus injungere, interessendi videlicet menstruis disceptationibus, et Congregationibus Casuum Conscientiae.

Pro parte affirmativa ponderari posse videtur, id non esse novum; clarae etenim mem. Cardinalis de Luca in annotationibus ad Concilium Tridentinum disc. 2. num. 12. dixit, id futurum esse maximopere proficuum, tum, ut Episcopus perspectas habeat opiniones omnium suorum Confessariorum, tum ut quantum possibile est, uniformis sit Confessariorum doctrina in materia morum, et signanter contractuum, in qua saepe saepius Theologi dissident a Theologis, et a Canonistis; quibus addi posset, collationem hanc omnium Confessariorum

tam Saecularium, quam Regularium futuram esse non inutilem pro animorum unione juxta ea, quae habentur in actis Ecclesiae Mediolanensis tomo 1. par. 4. in Instruct. Confess. pag. 647. *Ideo Regularium Superiores Confessores suos saepius moneant, et ad hanc animorum unionem in Fidelium aedificatione adhortentur, curentque in primis, ut dum in casuum resolutione diversa inter eos, et Parochos sententia fuerit, prudenter in eos se gerant, et ad Laicorum notitiam id non veniat, sed ad nos pro decisione recurrant.*

Negativae e contra favent opinioni ea, quae sequuntur; primo quod Episcopus Confessariorum Regularium doctrinam perspectam habere potest in examine, quod illorum approbationem praecedit ad terminos Sacri Concilii Tridentini *sess.* 23. *cap.* 15. *de reform.* Secundo, quod in Decretis pro Reformatione Regularium, editis a Clemente VIII. praescribitur, quod in singulis Monasteriis, et Conventibus bis in hebdomada habeatur lectio Sacrae Scripturae, vel Casuum Conscientiae, ad quam Fratres omnes convenire teneantur. Tertio, quod hic in Urbe, in decem et septem Conventibus fiunt Congregationes Casuum Conscientiae, illisque interveniunt Parochi tantummodo, et Confessarii ex Clero Saeculari, et Regulares, in quorum Conventibus praedictae Casuum Lectiones habentur. Quarto tandem, quod ab hac Sacra Cong. die 12. Maji 1688. uti habetur lib. Decretorum 35. fol. 238. prodiit haec resolutio in quadam Causa Forosempronien. accessus ad Congregationem Casuum Conscientiae.

Episcopus exponit in Civitate Forosempronien. duo adesse Regularium Coenobia, unum scilicet Minorum Conventualium Sancti Francisci, alterum vero Barnabitarum, quae propter exiguum Religiosorum numerum inibi degentium, subjecta sunt jurisdictioni Ordinarii ex Decreto sanctae mem. Innocentii XI. incipien. ut in parvis, *et licet dicti Religiosi hujusmodi subjectionem agnoscant, atque patiantur, qui tamen ex eis saecularium Confessiones, eodem Ordinario approbante, excipiunt, ad Congregationem Casuum Conscientiae, quae singulis mensibus habetur, cuique Confessarii omnes intersunt, accedere renuunt; quo circa petit declarari, an praedictos Confessarios Regulares cogere possit ad interessendum praefatae Congregationi Casuum Conscientiae; Sacra etc. respondit negative.*

His positis, quaeritur

An in casu, de quo agitur, permissum esse valeat Episcopo concedenti Sacerdotibus Regularibus facultatem audiendi confessiones saecularium, injungere ut intersint Congregationibus Casuum Conscientiae.

Sacr. Congr. respondit,

Negative, et detur Decretum in Forosempronien. 12. *Maji* 1688.

QUÆSTIO XVIII.

In Causa Nullius, seu Vesprimien. Jurisdictionis, die 12. *Mart.* 1718.

Collegiata Ecclesia Beatae Mariae Virginis de Alba Regali Dioecesis Vesprimien. fuit variis decorata Privilegiis a Summis Pontificibus, ut ex his, quae mox dicentur, colligi potest.

Clemens etenim Papa Tertius eam recepit sub protectione Sancti Petri, statuitque, ut bona, et jura a Praeposito, et Canonicis acquisita, et acquirenda, firma apud ipsos remanerent, ut praeter Papam, ejusque de Latere Legatum, nemo eosdem suspenderet, interdiceret, aut excommunicaret, ut nullus Archiepiscopus, vel Episcopus, Missas in dicta Ecclesia celebrare posset, nisi a Praeposito invitatus, ut demum Praepositus, et Clerici chrisma, et Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, et Basilicarum, et Sacros Ordines a quovis recipere valeant Antistite, qui communionem haberet cum Sede Apostolica.

Insignia haec Privilegia propter nonnullorum Ordinariorum audaciam, qui jurisdictionem exercere praesumpserunt in Praepositum, et Canonicos, aliqualiter labefactata fuerunt; hujusque rei cognitione delata ad Summum Pontificem Bonifacium Octavum, nedum ille confirmavit Privilegium Clementis, sed clarius illud explicando, liberavit Ecclesiam, Possessiones, Villas, et Castra ad eandem pertinentia, ab omni jure Archiepiscopi Strigoniensis, et Episcopi Vesprimiensis, eaque declaravit immediate subjecta Papae, aut ejus de Latere Legato, exclusis aliis caeteris, et signanter his, qui praerogativa Legati Nati potirentur.

Similia erga Collegiatam Ecclesiam Beatae Mariae Virginis de Alba Regali praestita fuerunt a Martino Quinto Summo Pontifice. Instante autem Mathia Rege Hungariae, ut Praepositus, et Canonici uti possent Privilegiis etiam

quoad bona post exemptionem acquisita, a quorum usu Privilegiorum per ignorantiam abstinuerant, atque ut Praepositus, qui a tempore immemorabili de excessibus, et criminibus omnium sibi subjectorum Clericorum, et Saecularium, forum Ecclesiasticum concernentibus, inquisiverat, correxerat, puniverat, et omnimodam exercuerat jurisdictionem, nedum in foro conscientiae, sed etiam in foro contentioso, tam in Alba Regali, quam in aliis Ecclesiis, et locis sibi subjectis, in posterum in hisce, et similibus peragendis continuare posset, Sixtus Papa Quartus annuit petitis, et per alias litteras Apostolicas memorata Privilegia extendit ad Ecclesias Parochiales, quas voluit esse Praeposito subjectas una cum Castris, aliisque locis ad Ecclesiam Collegiatam pertinentibus, quo ad utramque legem Dioecesanam, et Jurisdictionis, itaut nullus Ordinarius sub obtentu curae animarum se in Parochialibus ingerere posset: Et haec omnia demum Privilegia, petente Ludovico Hungariae Rege, fuerunt in forma specifica confirmata a Summo Pontifice Leone X. cum clausula, etiamsi non essent in usu.

Constans opinio est, uti Reverendissimus Nuntius Viennensis in sua informatione testatur, Praepositos fuissè in pacifica Possessione exemptionum a Summis Pontificibus suae Ecclesiae concessarum usque ad annum 1541. quo Alba Regalis fuit a Turcis occupata. Continuavit haec eadem possessio post annum 1688. quo dicta Urbs fuit e Turcarum manibus vindicata; Franciscus enim Miller, qui tunc Praeposituram obtinuit, juribus suis pacifice usus est, nec ullas passus fuit molestias, aut ab Archiepiscopo Strigoniensi, aut ab Episcopo Vesprimiensi. Pacifica haec quoque possessio, aliquali tempore continuavit post habitam a Felice de Bernabeis Praeposituram, sed cum variae inter ipsum, et clar. mem. Cardinalem Koloniez Archiepiscopum Strigoniensem simultates subinde fuerint exortae, Praepositus ab Archiepiscopo de facto omni jurisdictione, et exemptione spoliatus est, fuitque ejus subditis tam Ecclesiasticis, quam Saecularibus demandatum, ne in posterum eidem obedientiam, et subjectionem exhiberent.

Adversus haec Felix de Bernabeis Praepositus reclamavit, sed incassum: Cumque ex una parte Eminentissimus Dominus Cardinalis de Saxonia Archiepiscopus Strigoniensis opportunum existimaverit, a vestigiis sui Praedecessoris nullatenus recedere, et sic consequenter jurisdictionem exercere in Praepositum et alios, qui se tutos ab ejus jurisdictione, et exemptos reputabant in sequelam Privilegiorum supra memoratorum, et ex alia parte Reverendissimus Episcopus Quinquecclesien., modernus Praepositus Ecclesiae B. Mariae Albae Regalis, pro suae Ecclesiae juribus tuendis, et propugnandis, se obstrictum esse recognoverit, post amicabilem compositionem, et absque strepitu, et figura judicii frustra tentatam, delata est ad hanc Sacram Congregationem controversiae cognitio. Quaeritur itaque,

I. An constet de omnimoda exemptione activa, et passiva Praepositi et Ecclesiae Beatae Mariae Albae Regalis, ejusque annexorum tam quoad Episcopum Vesprimien., quam quoad Metropolitanum, seu Primates Regni, et quatenus affirmative.

II. An eidem Praeposito competat facultas concedendi dimissorias, in casu etc.

Sacr. Congr. die 26. Mart. 1718. respondit,

Ad primum affirmative, ad secundum negative.

Concessa subinde nova audientia, et die 17. Junii 1719. reproposita Causa, die 8. Julii 1719. responsum fuit recedendum a decisis, quoad Archiepiscopum Strigoniensem.

Obtenta ab Eminentissimo Strigoniensi nova audientia, disputatum fuit in Congregatione habita die 8. Julii 1719. sequens dubium, *an sit standum vel recedendum a decisis,* et responsum fuit, *recedendum esse a decisis, quoad Archiepiscopum Strigoniensem*, petitaque subinde, et obtenta a Praeposito Albae Regalis nova audientia, disputatoque in Congregatione habita *die* 26. *Augusti ejusdem anni* 1719. sequenti dubio, *an sit standum in primo, vel secundo loco decisis*, responsum fuit, *in secundo loco decisis, et proinde non constare de omnimoda exemptione Praepositi, et Ecclesiae Albae Regalis, quoad Archiepiscopum Strigoniensem tanquam Delegatum Apostolicum in exempto.*

Non obstante nova audientia, a Praeposito semel impetrata, novus ab eodem habitus est ad Sacr. Congregationem recursus, quae attenta gravitate materiae, nec non aliquali suffragiorum scissura, eum censuit iterum audiendum.

Itaque die 20. Decembris 1721. disputato dubio an esset standum vel recedendum a decisis die 26. Augusti 1719. *responsum fuit*, praevio recessu a decisis sub die 8. Julii, et 26. Augusti 1719. standum esse in primo loco decisis sub die 26. Martii, et 17. Decembris 1718.

Impetrata autem ab Eminentissimo Archiepiscopo nova Audientia, quaeritur die 13. Junii 1722.

An sit standum vel recedendum a decisis die 20. *Decembris* 1721.

Sacr. Congr. die 29. Augusti 1722. respondit,

In decisis sub die 20. *Decembris* 1721. *et amplius.*

QUÆSTIO XIX.

In Causa Abulen. Matrimonii, die 26. *Mart.* 1718.

Alphonsus Gonzalez Barroso, et Maria Hernandez Corbo loci S. Jacobi del Collado Dioecesis Abulensis, post obtentam a Sede Apostolica dispensationem super impedimento quarti gradus consanguinitatis, quo erant inter se conjuncti, matrimonium contraxerunt in facie Ecclesiae, et servatis servandis a Sacro Concilio Tridentino praescriptis.

Post contractum hoc modo matrimonium, Conjuges pacifice, et per spatium quinquennii cohabitarunt, et licet matrimonii consummationi vacaverint, illud tamen consummare nullatenus potuerunt, ut ipsimet Conjuges declararunt: et loci Parochus, cui res delata fuit, eosdem quo ad thorum separavit, ut Curiam Ecclesiasticam Abulensem de hoc facto redderet certiorem.

Facta Conjugum separatione, iisdemque coram Ordinario constitutis, Maria Hernandez judicialiter retulit, se quinque annis cum Alphonso cohabitasse, et patientiam praestitisse, sed nunquam copulam fuisse consummatam propter praeproperam seminis ejectionem, a dicto Alphonso profluentem. Fuit hoc ipsum ab Alphonso judicialiter confirmatum, deputatoque per Vicarium Generalem Abulensem Perito, Peritus, post rem sedulo examinatam censuit, Alphonsum esse impotentem quoad Virginem, sed non quoad Corruptam.

Post haec, instante Alphonso pro nova cohabitatione, eo sub fundamento, quod consultis Chirurgis, fas erat sibi sperare, quod ope medicamentorum coeundi, et consummandi potentiam esset acquisiturus, memoratus Vicarius Generalis Abulensis demandavit, ut Conjuges ad cohabitationem redirent; sed cum nec minus post adhibita medicamenta matrimonium fuerit spatio quatuor mensium consummatum, et praecedens impedimentum adhuc durare compertum sit, ut Maria, et Alphonsus judicialiter confessi sunt, prolata fuit per Curiam Ecclesiasticam sententia die 18. Junii 1698. super nullitate matrimonii, et data fuit Mariae libertas nubendi cui maluisset, et Alphonso facultas eligendi alium statum sibi bene visum excepto pro tunc statu matrimoniali.

In sequelam hujus sententiae, Maria ad alia vota transivit, novumque matrimonium cum alio Viro adhuc vivente contraxit. Alphonsus vero post lapsum biennii, licentiam postulavit nubendi cum Vidua; cumque Peritus, qui ejus impotentiam qualificaverat quoad Virginem, non quoad Corruptam, iterum consultus, hoc ipsum confirmasset, Vicarius Generalis permisit Alphonsum matrimonium cum Vidua contrahere.

Contraxit Alphonsus matrimonium anno 1700. cum Vidua Catharina Martin Niero, et post ejus mortem, praecedente Ordinarii licentia, aliud matrimonium contraxit anno 1710. cum Vidua Maria Sanchez; cumque, hac pariter mortua, insteterit pro habenda facultate nubendi cum Virgine Josepha Sanchez, cum qua etiam dicitur rem habuisse, et Peritia Judice electi eum habilem, et idoneum dixerint ad contrahendum, et consummandum cum Virgine Matrimonium, ex quo potissimum temporis beneficio, immodicus ille calor, a quo praepropera seminatio ortum ducebat, cessaverit, Vicarius Generalis Abulensis omnia retulit per epistolam Sanctissimo Domino Nostro, ut sciret quid in hac re agere deberet, et a Sanctitate Sua hujus Articuli definitio fuit huic Sacrae Congreg. remissa.

Videtur autem primum matrimonium esse instaurandum, et Alphonsum redire debere ad Mariam Hernandez primam Conjugem, aut quia matrimonium inter eosdem contractum, dissolutum fuit per Curiam Ecclesiasticam Abulensem ex falsa causa, ex impotentia videlicet respectiva naturali, et perpetua, quae juxta antiquiores Theologos non est impedimentum dirimens matrimonium, uti docet Divus Tho-

mas in 4. sent. dist. 34. quaest. 1. art. 2. ad 5. *Non potest esse perpetuum impedimentum naturale in Viro respectu alterius, sed si non possit implere carnalem actum cum Virgine, et possit cum Corrupta, tunc medicinaliter aliquo instrumento posset claustra pudoris frangere, et ei conjungi, nec esset hoc contra matrimonium, quia non fieret ad delectationem, sed ad medicamentum:* aut quia procedendo etiam cum communiori Recentiorum opinione, qui asserunt, dari impotentiam naturalem perpetuam, non absolutam erga omnes, sed respectivam erga aliquas puta Virgines, eamque quoad Virgines constituere impedimentum impediens, et dirimens matrimonium; cum sententia tamen Curiae Abulensis huic impotentiae respectivae erga Virgines, et non erga Corruptas fuerit innixa, hocque fundamentum modo cessaverit, uti nedum ex Medicorum attestationibus, sed ex commercio carnali habito per Alphonsum cum Virgine Josepha Sanchez desumitur, sibi vindicare posse locum videtur constans juris propositio, quod, soluto per Judicis Ecclesiastici sententiam matrimonio propter impotentiam, si Conjux ille, qui judicatus est impotens, ex post facto potens deprehendatur, primum matrimonium est reintegrandum, uti probat Textus *in cap. Laudabilem, et in cap. Fraternitatis de frigidis, et maleficiatis, et in Can. requisiti* 33. *quaest.* 1. quae Juris Canonici dispositio procedit, etiamsi in sequelam sententiae dissolutionis primi matrimonii, alter ex Conjugibus, qui non erat impotens, aliud matrimonium contraxerit, uti contigit in hypothesi praesenti, in qua Maria Hernandez alium Virum duxit adhuc viventem, quemadmodum ad rem docet Divus Thomas in 4. sent. dist. 34. quaest. 1. art. 2. *In hoc Ecclesia quandoque errat, quia per triennium quandoque non sufficienter experiri potest perpetuitas impotentiae; unde si Ecclesia se deceptam inveniat, per hoc, quod ille, in quo erat impedimentum, invenitur, carnalem copulam cum eadem, vel cum alia perfecisse, redintegrat praecedens matrimonium, et dirimit secundum, quamvis de ejus licentia factum.* Cumque D. Thomas loquatur in terminis matrimonii dissoluti per sententiam Ecclesiae post experimentum triennale ad terminos Textus *in cap. Laudabilem de frigidis, et maleficiatis,* a fortiori Divi Thomae doctrina erit in hypothesi nostra retinenda, in qua Curia Abulensis sententiam protulit dissolutionis absque experimento triennali, quod juxta veriorem sententiam est necessarium, etiamsi Conjuges fateantur matrimonium non fuisse consummatum.

E contra autem videtur, quod sit locus matrimonio contrahendo inter Alphonsum, et Josepham Sanchez, et sic consequenter, quod non sit reintegrandum matrimonium inter Alphonsum, et Mariam Hernandez; fuit etenim hoc matrimonium dissolutum per sententiam Ecclesiae, servatis servandis, prolatam, de cujus errore non est quaestio excitanda, ex quo Alphonsus rem habuit cum Virgine Josepha Sanchez: dissolutio siquidem matrimonii inter Alphonsum, et Mariam Hernandez processit, aut ex impotentia respectiva naturali, non quoad speciem, sed quoad individuum, quemadmodum contendit scribens pro Alphonso, aut propter impotentiam respectivam perpetuam ex maleficio, cujus meminerunt ultimi Periti consulti, in qua facti specie non reintegratur primum matrimonium, etiam si Conjux impotens ex post potens evadat, ut in terminis primae impotentiae naturalis respectivae quoad individuum probat Textus *in cap. Fraternitatis, ibique Glos. in verbo simili de frigidis, et maleficiatis*, et in terminis impotentiae respectivae perpetuae ex maleficio probat alius Textus *in Can. Si per sortiarias* 33. *quaest.* 1. Absque eo quod quidquam faciat, quod primum matrimonium fuit dissolutum sine praevio experimento triennali; si enim Alphonsus, et Maria Hernandez per quinquennium cohabitarunt, et copulae vacarunt, licet inutiliter, aptabilis videtur Doctorum assertio, quod triennium computatur a die copulae intentatae, nec oportet, quod illud triennium a Judice sit assignatum.

Haec sunt, quae pro primi matrimonii instauratione, et pro concedenda facultate contrahendi secundum matrimonium dici valent. Verum cum haec omnia dependeant ab illa facti circumstantia, an Alphonsus rem habuerit cum Virgine Josepha, et ex impotente evaserit potens quoad Virgines, operae pretium est reverenter insinuare, an hic et nunc supersedendum sit, tam ab instauratione matrimonii cum Maria Hernandez, quam a concessione licentiae contrahendi matrimonium cum Virgine Sanchez. Licet enim sententia super dissolutione matrimonii nunquam transeat in judicatum, habet tamen pro se praesumptionem juris, si

non de jure, quae non videtur tolli posse ex relatione duorum Peritorum, et ex rumore extrajudiciali commercii carnalis, habiti ab Alphonso cum Virgine Josepha.

Consimilis casus fuit in hac Sacra Congregatione discussus die 16. Maji 1711. in quadam Causa *Oriolen. dispensationis*. Fuerat enim dissolutum matrimonium propter perpetuum impedimentum arctitudinis foeminae; cumque Vir aliud matrimonium contraxisset, pluresque anni elapsi essent, foemina, quae fuit arcta reputata, fuit ab alio deflorata, qui paratus erat ad eam in uxorem ducendam, exortaque quaestione super instauratione primi matrimonii, ad amputandam quamcumque controversiam, tam foemina, quae propter arctitudinem fuerat a Viro separata, quam Vir, qui dissoluto matrimonio, aliam duxerat in uxorem, opportunum existimarunt, Sanctissimo supplicare pro dissolutione primi matrimonii rati, et non consummati, quae ipsis concessa fuit.

Itaque stantibus his, quaeritur

I. An hic et nunc sit supersedendum, tam a primi matrimonii instauratione, quam a licentia contrahendi secundum; et qualenus negative:

II. An primum matrimonium sit instaurandum, seu potius sit locus licentiae contrahendi secundum.

Sacr. Cong. die 9. Apr 1718. respondit,

Ad 1. Affirmative, et proponatur, citata Maria prima uxore. Ad 2 Satis provisum in primo.

QUÆSTIO XX.

In Canarien. die 26. *Mart.* 1718.

Anno 1653. Servus Dei Petrus de Betancur, de cujus Beatificationis Causa introducenda agitur in Sacrorum Rituum Congregatione, in Civitate Guatimalae, auctoritate ordinaria intercedente, quamdam Religiosam Congregationem instituit, quae Bethlemitarum dicta est, pro exercendis erga proximos in Hospitalibus præcipue degentes, ferventiores Christianae Charitatis actus. Factae etiam fuerunt hujus Congregationis Constitutiones, quae die 26. Martii 1687. fuerunt approbatae a Venerabili Dei Servo Innocentio XI. per suas litteras apostolicas in forma Brevis.

Congregatio haec Religiosa, quae tractu temporis excrevit, et plures Domos in variis Civitatibus acquisivit, vulgo habita fuit pro vera Religione, et consequenter pro veris Religiosis habiti sunt illi, qui ei nomen dederunt; sed cum in Brevi supra memorato, Congregatio Bethlemitica nomen habeat Confraternitatis hominum piorum, nec unquam in eodem Brevi sermo fiat vel de Congregatione in Religionem erigenda, vel de Votis expressis, et perpetuis a Confratribus emittendis, quaestio excitata fuit, an praedicta Congregatio esset necne vera Religio.

Ad tollendam de medio hanc Controversiam, annis praeteritis accessit ad Urbem Frater Michael a Jesu Maria, sufficienti instructus mandato Procurae, ut a Sede Apostolica obtineret declarationem, quod Congregatio esset vera Religio, vel ad minus obtineret, ut Congregatio in veram Religionem erigeretur.

Pro hoc negotio discutiendo, fuit deputata Congregatio particularis cla. mem. Cardinalium S. Clementis, Gabrielli, et Eminentissimi Parracciani, a qua, perpensis perpendendis, sequens prodiit Decretum. *Sacra Congregatio Eminentissimorum, et RR. DD. Cardinalium S. Clementis, Gabrielli, et Parracciani per Sanctissimum Dominum Nostrum specialiter deputata, visis, et mature perpensis suprascriptis precibus, censuit, si Sanctitati Suae placuerit, posse per litteras apostolicas in forma Brevis praedictam Congregationem Bethlemiticam in Indiis Occidentalibus erigi in veram Religionem, cum Votis solemnibus emittendis ex integro etiam ab iis, qui hactenus vota emiserunt in eadem Congregatione; Ita tamen, ut emittentes nova Vota prius certiorentur de inefficacia praecedentium Votorum ad constituendos eos vere Religiosos. Romae 8. Octobris.* 1709. et cohaerenter ad haec fuit anno 1710. expeditum Breve a Sanctissimo Domino Nostro.

Habita hujusce rei notitia a Mathia Gonzalez de Olivera de terra de la Ortova Insulæ Tanerifæ Canarien. qui in Congregatione Bethlemitica Professionem emiserat, habitum ipse dimisit, et indutus veste saeculari, ubique incedere coepit, videntibus, et non reclamantibus Fratribus Bethlemiticis; cumque coram Episcopo Insularum S. Jacobi Cubae, Jamaicae, et Floridae die 4. Octobris 1714. comparuisset, et declarari petiisset, se esse Personam liberam, nullo Matrimonii, vel Religionis vinculo innodatam, et petitam declarationem obtinuisset, ab Indiis ad Insulas Canarienses rediit,

et exhibita praedicta declaratione coram Ordinario, licentiam ab eodem die 18. Junii 1715. reportavit contrahendi matrimonium, quod et subsequenter contraxit cum Maria Emanuela Poniche.

Post contractum matrimonium, Mathias Sanctissimo supplicavit pro declaratione validitatis ejusdem, ejusque instantia inniti posse videtur sequenti fundamento, quod vota ab eo praecedenter emissa, sunt Vota simplicia non solemnia, solumque Votum solemne in Religione approbata impedit Matrimonium contrahendum, et dirimit contractum, juxta Textum *in cap. Meminimus, et in cap. Insinuante, qui Clerici, vel voventes*: exceptis Votis simplicibus, quae post biennium Novitiatus in Societate Jesu emittuntur, quorum vigore impeditur matrimonium contractum ex Constitutione Gregorii XIII. edita anno 1582. quae incipit, *Quanto fructuosius*, et ex alia ejusdem Pontificis edita anno 1584. quae incipit *Ascendente Domino*, ita ut dubitari tantum valeat in foro conscientiae, an Orator citra dispensationem possit exigere debitum ab uxore, licet reddere teneatur, juxta doctrinam D. Thomae *in* 4. *Sent. dist.* 38. *quaest.* 1. *art.* 2. *quaestiunc.* 2. *ad* 3. *et ad* 4. Cum autem Mathiae Gonzalez de Olivera preces fuerint a Sanctitate Sua ad hanc Sacr. Congregationem remissae, quaeritur

An matrimonium, de quo agitur, sit validum in casu etc.

Sacr. Congr. die 9. Apr. 1718. respondit,
Matrimonium esse validum, sed illicitum.

QUÆSTIO XXI.

***In Causa Mediolanen. Reductionis Missarum,* die 26. *Mart.* 1718.**

Franciscus Carcanus in suo ultimo, cum quo decessit, Testamento condito anno 1620. demandavit, ut erigeretur quaedam Cappellania Laicalis de jure patronatus suae Familiae in Ecclesia Monialium Cappuccinarum Sanctae Praxedis Civitatis Mediolani, cum annua dote librarum 700. illius monetae, ex certis bonis detrahenda, et onere celebrationis quatuor Missarum qualibet hebdomada, quoties ad illam nominaretur Sacerdos de Familia. Si autem eligendus esset Cappellanus extraneus, huic imposuit onus Missae quotidianae cum eleemosyna tamen librarum 300. tantummodo, quae tunc erat sufficiens juxta taxam eo tempore vigentem.

Idem Testator codicillando, confirmavit disposita in Testamento, et addidit, *che potendo detti miei Eredi ritener qualche cosa di dette lire trecento, il tutto ceda a lor benefizio.*

Ad normam hujusce dispositionis Joannes Carcanus haeres Francisci Testatoris, in defectum Sacerdotum de Familia, Sacerdotem extraneum nominavit in Cappellanum, cum onere Missae quotidianae, et assignatione librarum 300. annuarum, constituentium scuta 40. monetae Romanae.

Praetendente autem Promotore piorum Legatorum Civitatis Mediolani, quod Joannes teneretur ad augmentum eleemosynae usque ad summam, et quantitatem librarum 400. annuarum ad formam taxae determinatae in Synodo Dioecesana, pro quotidiano Sacrificio, bina dubia fuerunt in hac Sacra Congregatione proposita die 9. Septembris 1702. primo videlicet, *An dictus haeres teneatur ad augmentum eleemosynae in summa librarum* 400. *et quatenus negative; secundo, an sit locus reductioni Missarum, si non inveniatur Sacerdos, qui velit dictam Missam quotidianam celebrare pro annua eleemosyna librarum* 300. *a Testatore praescripta in casu*, quibus dubiis responsum fuit in Congregatione, habita die 30. Septembris 1702. hoc qui sequitur modo: *ad primum respondit negative, ad secundum censuit, dandam esse resolutionem eveniente casu.*

Eminentissimus Archiepiscopus in suis litteris scriptis die 10. Junii 1717. refert, nullum adesse ex Familia Carcana, qui Cappellaniam valeat, aut possit obtinere, et sic consequenter advocandum esse Sacerdotem extraneum, nec ullum inter extraneos reperiri, qui cum praedicto stipendio librarum 300. assumere velit onus Missae quotidianae; taxa etenim Synodalis Dioecesis Mediolanensis est librarum 400.

His ergo positis, quaeritur

An supposito, quod nullus inveniatur Sacerdos, qui velit Missam quotidianam celebrare pro annua eleemosyna librarum* 300. *a Testatore praescripta, sit locus reductioni in casu etc.

Sacr. Congr. die 9. Apr. 1718. respondit,
Affirmative.

QUÆSTIO XXII.

In Causa Florentina Praeeminentiarum, die 26. *Mart.* 1718.

Occasione qua Joannes Guerinus Canonicus Collegiatae Ecclesiae Sancti Laurentii Civitatis Florentinae Coadjutorem a Sede Apostolica obtinuit, inter ipsum, aliosque Canonicos exorta est controversia quoad functiones, quae sunt de Hebdomada, et Turno, quae *Paraturae* vocantur, an scilicet Canonicus coadjutus eas per se ipsum explere valeat, non obstante, quòd habeat Coadjutorem, et an impedito, vel nolente Canonico coadjuto, jus eas peragendi pertineat ad Canonicum coadjutorem, vel potius ad Canonicum in Turno succedentem, commissaque harum controversiarum decisione Reverendiss. Archiepiscopo Florentino, tamquam arbitratori, et amicabili compositori, fuit laudum ab illo prolatum, in quo declaravit competiisse, et competere Canonico Guerino Coadjuto jus et facultatem explendi, et exercendi per se ipsum, quatenus velit, aut possit, omnes, et quascumque functiones canonicales, quas facere, et explere poterat, antequam a Sede Apostolica Coadjutorem obtinuisset, sed eo nolente, aut alias non adimplente functiones, jus eas faciendi transire debere ad alios Canonicos in ordine succedentes, et illis supplere nolentibus, facultatem devolvi ad Coadjutorem, et non aliter, nec alio modo, ut ex tenore laudi, quod a Canonico Guerino exhibetur.

Huic laudo Canonicus Guerinus nullatenus acquievit in ea parte, quae Canonico Dominico Cianfonio suo Coadjutori est praejudicialis, habitoque pro illius reformatione recursu ad hanc Sacram Congregationem, remissisque precibus pro informatione ad eundem Reverendiss. Archiepiscopum Florentinum, retulit ipse a se fuisse prolatum laudum supradictum, et se ulterius terminum praefixisse Capitulo ad jura sua deducenda in hac Sacra Congregatione, et a Capitulo fuisse consignatas nonnullas Scripturas, in quibus tota facti series exponitur, cum instantia, ut illae ad EE. VV. transmitterentur, et cum declaratione, quod aliam partem hac in re facere nolebat.

In Scripturis autem a Capitulo transmissis continetur Capitulare Decretum factum die 15. mensis Septembris anno 1702. in quo inter caetera cavetur: *che il Turno del Coro, circa la celebrazione della Santa Messa, delle Paratura, e vantaggi dell'ebdomada d' augmenti, ed altri emolumenti sia solamente del Coadjutore nel suo luogo, e non del Coadjuto, reputar dovendosi questo come non interveniente in ogni caso, che si tratti di detta celebrazione, ed altro, come sopra, ancorchè fosse presente;* et ex hoc Decreto inferunt Canonici, quod Coadjutus per se ipsum explere nequit functiones nuncupatas de Hebdomada, et Turno, et multo magis, cum Canonicus Guerinus illi Decreto se subscripserit, quando factum est, illudque fuerit executioni mandatum a Canonico de Zipolis, qui in Coadjutorem obtinuerat Canonicum Bruscolum, juxta documentum a Capitulo transmissum. Addunt iidem Canonici, quod, impedito, aut nolente Coadjuto, functiones de hebdomada peragi non debent ab ejus Coadjutore, sed a Canonicis proxime succedentibus, vel quia ita fert consuetudo Metropolitanae Ecclesiae Florentinae, de qua testatur Magister caeremoniarum; vel quia haec est differentia inter Coadjutores Dignitatum, et Coadjutores Canonicorum, quod primi, uti sedentes in stallo Dignitatum explere debent functiones spectantes ad Dignitatem coadjutam; quod procedere non potest in Coadjutoribus Canonicorum, qui sicuti sedent post omnes Canonicos, ita non admittuntur ad honorarias functiones, si alii adsint Canonici, juxta tradita per *Pignattell. consul.* 185. *num.* 3. *et* 4. *tom.* 4. ponderando, quod resolutiones Congregationis Sacrorum Rituum in Patavina 14. Februarii 1615. et 3. Decemb. 1616. et in Neritonen. 12. Octobris 1619. quae, impedito Coadjuto, firmant jus functiones peragendi devolvi ad Coadjutorem, et non ad Canonicum in Turno succedentem, loquuntur in terminis Coadjutorum Dignitatum, et non Canonicorum.

Adversus haec reponit Canonicus Guerinus, se posse explere functiones nuncupatas de Hebdomada, et Turno, non obstante, quod habeat Coadjutorem; in Bulla siquidem Coadjutoriae haec habentur, *toties quoties dictus Joannes Guerinus noluerit, aut non potuerit per se ipsum dictae Ecclesiae, ratione Canonicatus, ac praebendae hujusmodi deservire, sic vice, et loco dicti Joannis Guerini, tamquam dictae Ecclesiae Canonicus, illi in divinis, ac alias deservire etc.* quorum tenor verborum importat, ut Coadjutus, si velit, functiones explere valeat, et possit;

absque eo, quod quidquam referat Decretum allegatum Capitulare anni 1703. tum quia fuit abrogatum ab alio Decreto Capitulari edito die 5. Martii 1704. uti testatur Reverendissimus Archiepiscopus in suo voto, quod laudum praecessit, tum quia primum illud Decretum non fuit auctoritate ordinaria vallatum. Subdit quoque scribens pro Canonico Guerino, consuetudinem Ecclesiae Metropolitanae Florentinae non esse probatam ex attestatione Magistri caeremoniarum, nec est omittendum, quod allegatae resolutiones Congregationis Sacrorum Rituum firmantes, quod Coadjutores Dignitatum, et non Canonici explere debent functiones spectantes ad Dignitatem Coadjutam, fuerunt ab hac Sacra Congregatione Concilii extensae ad Coadjutores Canonicorum; In causa etenim Casalen. confirmationis statuti, proposita die 28. Januarii 1690. in qua quaesitum fuit, *an Coadjutori, absente Canonico Coadjuto, indistincte competat exercitium omnium functionum sui Coadjuti*, licet Canonici in ordine succedentes praetenderent eas ad se, et non ad Coadjutores Canonicorum pertinere, responsum fuit, *danda esse Decreta supra allegata a Sacra Rituum Congregatione edita in Patavina videlicet, et Neritonen.*

His positis, quaeritur

I. An Canonicus Coadjutus possit per se ipsum explere functiones nuncupatas de Hebdomada, et Turno in casu etc.

II. An eo impedito, vel nolente, possit dictas functiones peragere Coadjutor, seu potius jus eas explendi devolvatur ad Canonicum in Turno succedentem in casu.

Sacr. Congr. die 9. Apr. 1718. respondit,

Ad 1. affirmative, et amplius. Ad 2. affirmative, quoad primam partem, et negative quoad secundum.

QUÆSTIO XXIII.

In Causa Callien. die 9. Apr. 1718.

Comites de Lutiis, ad quos jure haereditario Familiae Brancaleonae pertinet jus nominandi ad Cappellaniam in Cathedrali Ecclesia Calliensi erectam sub invocatione S. Bernardini, contendunt, Cappellanum a se nominatum non teneri deferre Pluviale certis diebus, et celebrare certis pariter diebus, et horis praescriptis, uti demandatum fuit ab Episcopo in Tabellis pro regulanda officiatura Cathedralis Ecclesiae exaratis.

Fundamenta dictorum Comitum de Lutiis consistunt in his, quae sequuntur: probant itaque primo, reditus Cappellaniae esse in scutis 27. et obulis 30. monetae Urbini; cumque Cappellanus teneatur celebrare quolibet anno Missas 182. inferunt eum aliis oneribus gravari non potuisse.

Secundo contendunt, quod onera, tum delationis Pluvialis, tum celebrationis certis diebus, et horis, nullatenus adsint in fundatione Cappellaniae, hinc deducendo non potuisse Episcopum onera apponere, quae in fundatione non sunt apposita. Et quamvis Cappellaniae fundationem invenire non potuerint, alias tamen Cappellaniarum erectarum in Cathedrali Ecclesia fundationes exhibent, in quibus onera recensita non inveniuntur.

Tertio iidem Actores asserunt, observantiam pro se militare, ad quod assumptum demonstrandum, Testes proferunt deponentes, quod sui Cappellani ad libitum in Cathedrali Ecclesia celebrarunt extra dies, et horas in Tabellis praescriptas.

Adversus haec reponit Episcopus, se curare observantiam Tabellarum, ob eum solum finem, ne sua Cathedralis debito fraudetur obsequio: qua praemissa protestatione, subdit, antiquum esse morem Ecclesiae Calliensis, quod fiant Tabellae, tum pro diebus, in quibus Sacerdotes debent deferre Pluvialia, tum pariter pro diebus, et horis, in quibus Missae sunt celebrandae, quae res, ut ponatur in claris, copiam authenticam transmisit antiquarum Tabellarum, necnon antiquas Constitutiones editas usque de anno 1568. in quibus a suis Praedecessoribus demandatum est, ut ordo Tabellae servetur quoad celebrationem Missarum in Cathedrali Ecclesia explendam.

Affert ulterius Edictum Episcopi Castellani, publicatum anno 1689. in quo loquendo de Cappellanis obligatis ad celebrandum in Cathedrali Ecclesia, haec habentur: *Con il presente publico Editto, inerendo anche al Decreto da noi sopra di ciò fatto nella Sacra Visita, ordiniamo, e comandiamo a tutti li Cappellani, tanto perpetui, come amovibili, che hanno il peso di celebrare nella detta Cattedrale, che inviolabilmente osservino da loro stessi, o per mezzo d'altri la solita tavola, sì delle Messe cantate, come delle prime,*

ed ultime, e delli Piviali nel modo, e forma, che si ripartirà dal signor Preposto. Cumque Antistes hic, in eodem edicto testetur de immemorabili observantia, *l'attenta applicazione etc. ci obbliga ad inculcare con ogni più ardente zelo quel tanto da tempo immemorabile hanno parimente determinato i nostri Antecessori, li quali per riparare alla necessità, che la medesima Chiesa ha de' Ministri, che con titolo di Mansionarj, o Beneficiati prestino quel servizio, che richiede il buon ordine della Gerarchia Ecclesiastica, obbligarono gli Officiatori delle dette Cappelle della detta Cattedrale a cantare ec. portare li piviali ec. e celebrare le Messe per le loro Cappelle nell'ore distribuite etc.* concludit modernus Episcopus, nullatenus esse permissum Cappellano Cappellaniae Sancti Bernardini se eximere a praedictis oneribus in Tabella, sive Tabellis praescriptis.

Multoque magis, cum non solum duo Testes Sacerdotes, qui, spatio triginta annorum, Cappellanias obtinuerunt de jure patronatus Laicorum erectas in Cathedrali Ecclesia Calliensi, dicant se Missas celebravisse ad normam Tabellae, tresque alii Sacerdotes observantiam confirment Tabellae, quo ad delationem Pluvialium, sed quod magis est, ipsimet Cappellani Cappellaniae Sancti Bernardini, occasione recipiendi institutionem ab Episcopo, se juramento obstrinxerint observandi dispositionem Tabellarum, uti signanter colligitur ex institutione moderni Cappellani, *offerens se paratum sustinere onera ejusdem Cappellae, tam quoad celebrationem Missarum, quam in parendo Tabellae, faciendo Hebdomadarias, servando statuta, et laudabiles consuetudines Ecclesiae, et sic medio juramento tactis etc. et praesertim observare Decreta Illustrissimi, et Reverendissimi Episcopi quoad Cappellas, et servitium Ecclesiae.*

Quaeritur itaque

An Cappellanus Sancti Bernardini teneatur deferre Pluviale, et sacrum celebrare certis diebus, et horis praescriptis in Tabellis in casu etc.

Sacr. Congr. die 4. Mart. 1719. respondit, *Affirmative, et amplius.*

QUÆSTIO XXIV.

In Causa Frisingen. die 7. *Maji* 1718.

Joseph Felix Dopste instat declarari, nullum fuisse matrimonium a se contractum cum Maria Clara Rorboschin; et quatenus matrimonium validum reputetur, supplicat pro ejus dissolutione, seu dispensatione, sub obtentu, quod illud fuerit ratum, sed non consummatum, et Maria Clara adhaeret tum instantiae, tum supplicationi, uti desumitur ex ejus declaratione coram Officiali Frisingensi, a quo de ordine hujus Sacrae Congregationis fuit compilatus Processus.

Fundamentum instantiae super nullitate Matrimonii constituitur in hoc, quod contractum fuisse dicitur per vim, et metum Mariae Clarae incussum, itaut propter animi perturbationem ignoretur, an affirmative, vel negative responderit Sacerdoti, de more interroganti, an matrimonio cum Joseph Felice contrahendo assensum praestaret, quemadmodum ipsa Maria Clara coram dicto officiali Leodiensi asseruit.

Fundamentum deinde supplicationis pro dissolutione, seu dispensatione matrimonii tanquam rati, et non consummati reponitur in mutuo, et concordi amborum Conjugum pro dispensatione consensu, in aetatis inaequalitate inter eos intercedente, et in odio implacabili, quo Uxor affecta est erga Virum, itaut periculum mortis immineat, uti desumitur ex responsionibus Mulieris coram Officiali, et ex informatione Ordinarii.

De summi Pontificis potestate in dispensando super Matrimonio rato, et non consummato, nulla est in foro, et in praxi disputatio; et sola controversia reduci consuevit ad Causam, an adsit videlicet causa sufficiens pro tali dispensatione concedenda, et an verificata dici valeat circumstantia, quod Matrimonium sit ratum, et non consummatum: ex defectu etenim verificationis hujusce circumstantiae, Sacra haec Congregatio noluit annuere dispensationi, licet ageretur de Muliere, quae fuerat haeresis labe infecta, et quae a Consanguineis haereticis sollicitabatur, ut ad vomitum rediret sub spe, et pollicitatione alterius dotis, et alterius mariti, uti desumi valet *ex Causa Eisteten. dispensationis*, quae fuit proposita *die* 15. *Septembris* 1716. et resoluta *die* 15. *Maji* 1717.

Loquendo de Causa praecipua, uti diximus in casu, est illa odii implacabilis cum periculo vitae, et haec licet a plerisque scribentibus pro sufficienti habeatur, existimatur tamen insufficiens a Fagnano *in cap. ex parte num.* 15. *de Conversione Conjugatorum.*

Et post haec sermonem transferendo ad verificationem illius circumstantiae, quod Matrimonium scilicet fuerit ratum, et non consummatum, operae pretium est investigare, an in hypothesi, ejus verificationi obstet, quod vir et mulier in eodem thalamo cubarunt, licet maritus dicat se non consummasse, et licet uxor asserat, se debitum denegasse, tum quia ille sibi potens esse non videbatur, tum quia statim ipsam accusare incoepit, et increpare, quod infantem peperisset, et quod esset morbo gallico affecta.

His positis, quaeritur,

An constet de nullitate Matrimonii, et quatenus negative, an sit locus dispensationi in casu etc.

Sacr. Congr. respondit,

Negative et amplius.

QUÆSTIO XXV.

In Causa Neocastren. Restitutionis in integrum, die 7. Maji 1718.

Soror Maria Magdalena Diaco nata est die 29. Julii anno 1694. et Professionem emisit in Monasterio Sanctae Clarae Civitatis Neocastri die 11. Aprilis 1711. Cum elapso quinquennio judicium nullitatis Professionis instituere voluerit, expeditae fuerunt consuetae litterae Ordinario Neocastren. pro compilatione Processus, auditis interesse habentibus.

In Processu autem per dictum Ordinarium (Vicarium nempe Capitularem, Sede Episcopali vacante) compilato, et transmisso, nedum continentur responsiones Sororis Mariae Magdalenae positionibus sibi datis a Procuratore sui Monasterii, in quibus constanter asseruit, a se fuisse emissam Professionem propter metum, a Patre, et a Matre incussum, sed quod notatu dignum est, in eodem continentur Processu attestationes, et examina Patris, et Matris, Jo. scilicet Baptistae Diaco, ac Beatricis Coronae, qui minas enarrant, a seipsis Filiae intentatas, ut Professionem faceret. Corroborantur haec ex dictis aliorum Testium, qui referunt, se fuisse praesentes, tunc cum Mater metum Puellae injecit, ut regulari observantiae, et Professioni nomen daret. Alii deponunt de praepotentia Patris, et Universitas Neocastri testatur de publica voce, et fama in eo, quod attinet ad Professionem, emissam per vim, et metum.

In quo rerum themate, scribens pro Sorore Maria Magdalena sustinet, non esse ambigendum de nullitate Professionis attentis, ex una parte, qualitate minarum, et ex alia, sexu, et aetate Sororis praedictae.

Adversus tamen haec, animadverti potest, quod Pater, et Mater adhuc vivunt, itaut in ambiguo sit, utrum recedendo a priori voluntate, facinus admissum in cogenda Puella ad profitendum, publica confessione emendare statuerint, vel potius Filiae genio indulgere volentes, dixerint, se fecisse, quod non fecerunt. Rursus ponderandum est, quod Ordinarius non videtur fidem Testibus praestare, uti colligitur ex tota ejus informatione et praecipue ex sequentibus verbis, *utinam factum esset tale, quale per Oratricem figuratur, sic enim communis humani generis hostis tot non bene faceret lucra;* cumque Ordinarius per seipsum confecerit Processum, et interfuerit examini Testium, ejus profecto judicium non videtur esse contemnendum, juxta celebrem Epistolam Hadriani scriptam Varo Legato Provinciae Ciliciae, de qua Calistratus *in L. Testium ff. de Testibus: tu magis scire potes, quanta fides habenda sit Testibus, quis, et cujus dignitatis, et cujus existimationis sint, et qui simpliciter visi sint dicere, utrum unum, eundemque et praemeditatum sermonem attulerint, an ad ea, quae interrogaveris ex tempore verisimilia responderint.*

Quocirca quaeritur,

An sit locus restitutioni in integrum, in casu.

Responsum Sacr. Congregationis fuit:

Dilata, et coadjuventur probationes per Episcopum (Cathacen.) qui procedat contra parentes ad formam Conc. Tridentini, eo quod parentes ipsi fatebantur sese metu filiam coegisse, ut ab ea regularem professionem extorquerent.

Absente igitur tunc temporis Episcopo Neocastren. a sua dioecesi, et allegato Vicario suspecto deputatus fuit Episcopus Cathacen. ut contra Parentes Sororis Magdalenae Diaco procederet, et ut coram ipso coadjuvarentur probationes; cumque omnia demandata fuerint jam adimpleta; absoluto namque ab Episcopo Cathacen. viginti Testium examine qui vim, et metum Moniali illatum testabantur, ipse pronunciaverat, utrumque Parentem incidisse in excommunicationem a Conc. Tridentino comminatam; his stantibus, reproposita Causa die 16. Decemb. 1719. nulla fuit capta resolutio; reproposita

que iterum sub die 13. Jan. 1720. Sacr. Congregatio pariter respondit, *Dilata;* eadem deinde reproposita die 24. Febr. 1720. nec ulla tunc quoque fuit capta resolutio; sed visis actis Curiae Cathacensis, Sacr. Congregatio, ut cautius procederet, rescripsit, *Dilata, et ad mentem;* et mens fuit, quod moderno Episcopo Neocastren. scriberetur pro secreta informatione. Licet enim in hac Causa bini fuerint confecti processus, nullus tamen a loci Episcopo confectus erat. Nam primus a Vicario Capitulari, alter ab Episcopo Cathacen. tanquam delegato fuerat compilatus. Supervenerunt itaque responsiones moderni Episcopi Neocasten. quibus lectis, et examinatis die 7. Dec. 1721. responsum fuit, *Non esse locum restitutioni in integrum, et quoad absolutionem a Censuris ad d. Secretarium cum Sanctissimo.*

Reclamavit ab hac decisione Maria Magdalena, et licet pluries rejecta, tandem die 28. Sept. 1726. impetravit, ut iterum audiretur. Consultius tamen censuit Sacr. Congregatio, antequam Causa proponeretur, requirere Episcopum Mileten. ut hac de re secretas notitias investigaret, ac de iis EE. PP. instrueret; adventisque ad Urbem ipsius Episcopi literis, quarum exempla in Sacr. Congregatione die 21. Aug. 1728. distributa sunt; et absolutis Parentibus Oratricis a Censuris; ac Monasterio, quod olim viriliter propugnavit validitatem Professionis, voluntati Monialis acquiescente, propositum fuit decidendum quaesitum,

An esset standum, vel recedendum a decisis.

Sacr. Congr. die 11. Sept. 1728. respondit,

Praevio recessu a decisis, esse locum restitutioni in integrum, et ad mentem.

QUÆSTIO XXVI.

In Causa Lunen. Sarzanen. Erectionis Collegiatae, die 7. Maji 1718.

Praeviis duabus luculentis relationibus Eminentissimi Domini mei Cardinalis Tanarii, Sacra haec Congregatio die 26. Januarii 1704. concessit, ut Ecclesia Beatae Mariae Virginis de Populo, existens in Terra Pontremoli Dioecesis Lunen. Sarzanen. et intra limites Parochialis Ecclesiae S. Geminiani, erigi posset in Collegiatam, et quod Juspatronatus Canonicatuum, excepto Canonicatu Reghini, in quo mandavit observantiam dispositionis Fundatoris, esset reservatum ad lineam tantum masculinam eorum, qui Bona sua pro illorum erectione conferre promittebant, et die 19. Junii 1704. haec eadem Sacra Congr. extendit dictum Juspatronatus etiam ad lineam foemininam, ex quo facta est oblatio augmenti Bonorum pro Dote praedictorum Canonicatuum.

His ita statutis, nihil aliud superesse videbatur pro erectione novae Collegiatae, sed dum Deputati omnem operam navabant pro ejus actuali erectione, nova, et magna excitata fuit a Capitulo Cathedralis Ecclesiae Lunen. Sarzanen. controversia, consistens in praejudicio, quod sibi ex erectione Collegiatae provenire dicebat; cum enim ad ipsum pertineret jus conferendi Parochialem Ecclesiam Sancti Geminiani, et hujus Parochialis Bona essent applicanda Praeposito novae Collegiatae, et ad Praepositum pro tempore Animarum cura esset deferenda, suppresso quocumque Titulo Collativo Ecclesiae Sancti Geminiani, praejudicium Capituli certum esse videbatur; quocirca in Congregatione habita *die* 3. *Septembris* 1707. propositis duobus dubiis, primo scilicet, *an constaret de jure conferendi, et quatenus affirmative,* secundo, *an illud obstaret erectioni Collegiatae,* ad utrumque responsum fuit *affirmative.*

Juridica haec Capituli oppositio sepulchralem quodammodo lapidem impositura videbatur erectioni novae Collegiatae, non sine damno cultus divini, nec sine praecedentium expensarum non modica jactura; cumque nullus alius superesset locus de medio tollendi oppositionem Capituli, quam eidem offerendo jus praesentandi ad unum ex Canonicatibus, in nova Collegiata erigendis, ad emendandum videlicet damnum, quod in ipsum derivabat ex suppressione Parochialis Ecclesiae S. Geminiani, uti hujusce Causae historiam referendo admonuit R. P. D. Petra, olim a secretis hujus Sac. Congregationis *tomo* 3. *suorum Commentar. pa.* 66. *num.* 39. *et* 40. Domini de Maraffiis Fundatores unius ex Canonicatibus in Collegiata erigendis, se promptos, et paratos exhibuerunt ad cedendum Juspatronatus favore Capituli Cathedralis Ecclesiae Lunen. Sarzanen.

Delata hujus oblationis notitia ad hanc Sacram Congregationem, fuit juxta morem scriptum Ordinario pro informatione, cumque Ordinarius, in commissi sibi muneris adimplementum, Edicta affigi jusserit, ut unusquisque sua jura deducere posset in eo quod attinet ad novae Collegiatae erectionem, plures inventi sunt Oppositores; se opposuit etenim Capitulum Lunen. Sarzanen. sese opposuerunt Ratiocinatores Comitatus, Rectores Ecclesiarum Pa-

rochialium S. Columbani, S. Nicolai, et S. Christinae, Archipresbyter SS. Hippoliti, et Cassiani de Saliceto, Parochiani S. Geminiani, et Confratres Confraternitatis in ea Ecclesia erectae.

Folia oppositionum fuerunt ab Ordinario transmissa, et fideliter referuntur in Summario Informantis pro erectione Collegiatae, qui contendit nonnullas oppositiones tolli ex facto, nonnullas non esse praesentis inspectionis, et nonnullas, utpote necessario connexas cum erectione Collegiatae, esse contemnendas; gratia quippe erectionis est ex natura sua praejudicialis, et statim ac aliqua Ecclesia erecta est in Collegiatam, eidem competunt nonnullae praerogativae, quae antecedenter non competebant, et quae forte ante erectionem ad alias pertinebant Ecclesias, juxta *decis.* 1445. *coram Seraphino*.

Quaeritur itaque

An, et quomodo relaxanda sint Decreta edita die 26. *Januarii, et* 19. *Julii* 1704. *super erectione Collegiatae in Oppido Pontremoli in casu etc.*

Sacr. Congr. respondit:

Affirmative cum omnibus conditionibus expressis in folio Capituli, et dummodo institutio authorizabilis, et approbatio Personae praesentandae ad Canonicatum pertineat ad Episcopum, et sola expeditio literarum Collationis spectet ad Capitulum Cathedralis, nec non praevia ratificatione obligationum per Deputatos, et Syndicos Communitatis factarum favore Ecclesiae Collegiatae facienda a generali Consilio Pontremoli legitime coacto.

QUÆSTIO XXVII.

In Causa Toletana, die 7. *Maji* 1718.

Maria Teresia Lopez Malo Monialis Professa in Monasterio Commendatricium Calatravae Ordinis S. Benedicti, Civitatis Matriti, Sanctissimo Domino Nostro supplicavit pro facultate mutandi dispositionem a se factam, dum erat in Novitiatu, et a Sanctitate Sua fuit supplex Oratricis libellus ad hanc Sacram Congregationem remissus.

Ut autem adaequatum de instantia ferri valeat judicium, videtur esse necessarium primo loco exponere tenorem dispositionis, a Moniali factae, dum erat in Novitiatu, secundo loco referre dispositionem, quam ipsa facere meditatur, et tertio loco circumstantias enarrare, quae in consimili dispensatione concedenda, vel neganda, ab hac Sacra Congregatione ponderari consueverunt: nulla etenim quoad potestatem pontificiam esse valet difficultas, tum quia prohibitio disponendi tam inter vivos, quam in ultima voluntate quoad Monachos, et Moniales, descendit a jure positivo, hoc est, a Textu *in Authentica ingressi C. de Sacrosanctis Ecclesiis, et a cap. quia ingredientibus de Testamentis*, quam sua auctoritate Summus Pontifex tollere potest; tum quia si ecclesiasticas Historias transcribere liceret, facile esset exempla afferre Monachorum etiam Sanctorum, qui ante juris positivi prohibitionem de Bonis suis in ultima voluntate disposuerunt.

Ducto itaque initio a tenore dispositionis, factae ante Professionem a Sorore Maria Teresia, tres ipsa instituit Cappellanias, et jus ad eas nominandi sibi reservavit, et post suum obitum jus illud detulit ad nonnullos suos Consanguineos, illisque deficientibus, ad Patrem Rectorem Collegii Societatis Jesu, absque eo, quod tamen Ecclesiam expresserit, in qua Cappellani deberent Missas celebrare, uti non solum ex Oratricis precibus desumitur, sed etiam habetur ex relatione Archiepiscopi Toletani.

Transeundo ad hujus dispositionis mutationem, Soror Maria Teresia vellet, ut a Summo Pontifice sibi indulgeretur facultas disponendi, primo, quod Cappellani nominandi deberent esse ex suis Consanguineis intra quartum gradum, et in eorum defectu, ex pauperioribus, et magis egenis Sacerdotibus, suo Monasterio inservientibus: secundo, quod Missae semper in Ecclesia sui Monasterii celebrarentur; et tertio, quod jus nominandi Cappellanos deferretur ad ejusdem Monasterii Abbatissam, subdendo haec omnia esse admodum rationabilia, tum quia Ecclesia sui Monasterii non habet sufficientem numerum Missarum, et propter ejus paupertatem, Sacerdotes illi inservientes, accedunt ad celebrandum in aliis Ecclesiis, ut eleemosynam Missarum obtineant; tum quia consanguinei in prima dispositione vocati ad jus activum nominandi, jam mortui sunt; et tandem quia Pater Rector Collegii Societatis Jesu se promptissimum, et paratissimum exhibuit, et exhibet ad renunciandum pro se, suisque Successoribus juri nominandi sibimet, vel Successoribus suis deferendo post obitum

Sororis Teresiae, quae omnia referuntur etiam, et confirmantur in allegata informatione Archiepiscopi Toletani.

Post haec nihil aliud superest, quam circumstantias enarrare, in quibus Sacra haec Congregatio consimiles petitiones aliquando rejiciendas, et aliquando censuit admittendas.

In quadam causa *Toletana*, die 8. Julii 1668. Sacra Congregatio negative respondit petitioni cujusdam Monialis Sanctae Clarae, quae post demandatam in suo Testamento, quod in saeculo condiderat, Cappellaniae fundationem, post suum obitum erigendam, et ad quam suos vocaverat Consanguineos, postulabat facultatem de iisdem Bonis disponendi favore sui Monasterii, sed in ea Causa, Oratrix ad mutationem dispositionis procedebat non tam ex amore erga suum Monasterium, quam ex odio concepto adversus Consanguineos. Item in quadam Causa *Bononien.* Sacra haec Congregatio noluit concedere licentiam revocandi Testamentum cuidam Regulari, qui ante Professionem illud condiderat, haeredem relinquendo suum Monasterium, licet ageretur de Professo inter Jesuatos, et licet Ordo Jesuatorum, tempore petitionis, fuisset jam suppressus a Summo Pontifice Clemente IX. uti colligitur ex resolutionibus in dicta Causa editis *die* 25. *Februarii* 1679. *et die* 23. *Augusti* 1692. sed in ea Causa nedum aderat praejudicium Monasterii, haeredis instituti in primo Testamento, cujus bona, et jura ad Sedem Apostolicam erant devoluta, sed ulterius Papa Religionem supprimendo, Professis permiserat transitum ad aliam Religionem, et quatenus in saeculo permansissent in habitu clericali, praestationem ex reditibus Monasterii assignaverat.

E contra Sacra haec eadem Congregatio in quadam Causa *Florentina die* 13. *Julii* 1686. indulsit Fratri Camillo Lando, Ordinis S. Augustini, ut, accedente consensu Fratrum sui Conventus, renunciare posset juribus sibi competentibus super quadam Domo, favore sui Fratris germani, et in alia Causa *Limana* 27. *Junii* 1699. concessit cuidam Moniali, ut de certa quantitate disponeret, cujus dispositionem sibi reservaverat in Testamento, quod fecerat ante Professionem.

Uno verbo, admissa novae dispositionis rationabilitate, tota quaestio reduci videtur ad praejudicium eorum, qui ex prima dispositione jus acquisiverant, cumque in facti specie, nulla quaestio esse videatur quoad novae dispositionis rationabilitatem, nec praejudicium in jure activo nominandi ullum adsit, ex quo Consanguinei vocati jam decesserunt, et Pater Rector Collegii suum praestiterit, et praestet assensum, et in eo, quod attinet ad jus passivum quodcumque cesset praejudicium certarum Personarum, cum certae Personae non essent in prima dispositione ad illud vocatae, et in eadem prima dispositione non fuerit expressa Ecclesia, in qua Missae essent celebrandae, quasi quod deduci hinc valeat consequentia, licitum esse Professo, seclusa etiam quacumque dispensatione, declarare Testamentum, a se conditum ante emissam Professionem, dummodo declaratio non importet novam dispositionem, putat Soror Maria Teresia Lopez suis precibus annui posse. Quocirca ponderatis relatis circumstantiis, et examinato puncto, an in re, de qua agitur, sufficiat consensus Patris Rectoris, et an pro eodem praestando requiratur beneplacitum apostolicum; nonnulli etenim volunt illud esse necessarium, etiamsi agatur de quaerendis *Donat. in prax. Rer. Regular. tom.* 1. *tract.* 14. *quaest.* 59. et alii censent esse necessarium in quaesitis, non in quaerendis *Tamburin. de jure Abbat. tom.* 3. *disp.* 13. *quaest.* 9. *n.* 5.

Quaeritur

An Oratricis precibus sit annuendum in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Affirmative praevia renunciatione facienda per P. Praepositum Generalem.

QUÆSTIO XXVIII.

In Causa Romana Suspensionis Oneris, et Reintegrationis Eleemosynae Missarum, die 7. *Maji* 1718.

Ægidius Ursini de Vivariis anno 1647. suum ultimum condidit Testamentum, in quo, post nonnulla relicta Legata, suam Animam instituit haeredem, mandavitque, ut a suis Executoribus Testamentariis fieret bonorum distributio ad usus pios, ita tamen, ut major eorum pars applicaretur fundationi Missarum celebrandarum in Altaribus Privilegiatis.

Pro adimplemento hujusce voluntatis, duo ex Executoribus Testamentariis, tres etenim fuerunt a Testatore nominati, bona haereditaria inter plures Ecclesias distribuerunt anno 1648. et inter praedictas Ecclesias, elegerunt illam Sancti Pauli in Platea Columnae; quae postea fuit translata ad aliam Ecclesiam Sancti Caroli ad Catenarios, et pro dotis assignatione, unicuique Ecclesiae cesserunt, et assignarunt scuta 1400. pro qualibet Missa quotidiana celebranda, superaddita declaratione, quod in casu cujuscumque evictionis, aut partialis, aut totalis, cessare deberet proportionabiliter onus celebrationis Missarum.

A dotis assignatione procedendum erat ad ejus effectivam consignationem, adeoque omnes tres Executores Testamentarii, per organum Procuratoris a se deputati, consignarunt Patribus Barnabitis, ad quos Ecclesia Sancti Pauli pertinebat, litteras patentales tredecim Locorum Montium, cum uno tertio Montis Salis tertiae erectionis, qui reddebant annuum fructum scutorum 60. Patresque onus acceptarunt celebrandi unam Missam quotidianam pro Anima Testatoris, et in Actibus mox recensitis, assignationis videlicet, et correspectivae acceptationis, nonnullae conditiones appositae fuerunt, quod videlicet in casu extractionis locorum Montium, aut extinctionis Montis Salis in totum, vel in parte, pretium reinvestiri deberet in aliis locis Cameralibus, et non vacabilibus, ad creditum haereditatis Ægidii Ursini, et ad liberam pro Conventu fructuum exactionem, et quod si contingeret ex causa extinctionis, aut extractionis imminutio fructuum, itaut Patres non haberent quolibet anno scuta 60. permissum ipsis esse deberet celebrationem Missarum suspendere, idque toties quoties fructuum contingeret imminutio.

Assignationis tempore fructus locorum Montis Salis erant in scutis *quatuor cum dimidio* pro quolibet loco, et sic juxta calculum, Patres habebant quolibet anno scuta 60. Casus autem evenit anno 1656. quod fructus dictorum locorum Montium fuerunt redacti *ad quatuor* pro quolibet loco, et anno 1685. ad tria, itaut propter varias etiam extractiones, diversis aliis temporibus secutas, non habuerint, nec habeant Patres nisi locos undecim, et sexaginta centesimos diversorum locorum Cameralium non vacabilium, et in fructu nec habuerint, nec habeant nisi annua scuta *triginta quatuor, et obulos octoginta*, cumque, his minime obstantibus, ab anno 1653. usque ad totum annum 1715. celebrata fuerit semper missa quotidiana, itaut dicti Patres pro toto recensito tempore celebrationis remanserint in damno scutorum 927. re delata ad Sacram Congregationem particularem, deputatam super revisione omnium onerum Missarum Urbis, post demandatam Abbati Brunetto relationem, uti habetur ex rescripto dictae Congregationis *die* 3. *Februarii* 1716. et post exhibitam a dicto Abbate demandatam relationem, hujus negotii examen ad hanc Sacram Concilii Congregationem remissum fuit, uti colligitur ex alio rescripto die 24. Martii ejusdem anni, sequentibus verbis concepto, *ad Sacram Congregationem Concilii, et Fiscalis Sacrae Visitationis instet pro dubii propositione.*

Dominus Fiscalis commissum sibi munus strenue adimplevit, et longam pro veritate Scripturam, per manus circumferendam, docte de more exaravit.

In Scriptura autem contendit, celebrationem Missae quotidianae pro Anima Ursini de Vivariis esse intermittendam, quousque fructus locorum Montium assignatorum, et extractorum, per eorum continuum investimentum in alios locos Montium ascendant ad annua scuta 60. dicit enim hoc descendere ex claro, et litterali pacto, quod legitur in Instrumento. Contendit ulterius, semper fuisse debitam eleemosinam scutorum 60. sermonem etiam habendo de Missis hucusque celebratis, animadversis potissimum verbis, appositis in Instrumento, quae perpetuitatem importare videntur: Contendit tandem, ex fructibus locorum Montium esse ante omnia detrahendam favore Patrum illam pecuniarum summam, quam dicit esse debitam pro reintegratione Missarum celebratarum, quaeque in minori summa a Patribus recepta fuit, habita ratione scutorum 60. quae ipsi pro Missa quotidiana celebranda expresse pepigerunt, et hoc assumptum idem Dominus Fiscalis sic explicat, et moderatur, ut scilicet pecunia debita sit Patribus pro eleemosyna Missarum celebratarum post annum 1676. ut haec eleemosynae reintegratio fiat ante omnia, et sic ante fructuum reinvestimenta, et denique, ut hoc interim, et quo ad usque Missa quotidiana non celebratur, Patres commemorationem pii Testatoris faciant quotidie in Sacrificio: Commemoratio haec etenim consona videtur

pietati christianae, et cessura est in levamen Animae Fundatoris: et in eo quod attinet ad reintegrationem ante omnia faciendam, sed solum pro Missis celebratis post annum 1676. subdit idem Dominus Fiscalis, haec esse consona rationi, tum quia anticipate Missae fuerunt a Patribus celebratae, cum celebratae fuerint quando juxta pactum poterant a celebratione desistere, tum quia modicum tempus elapsum fuit ab anno 1653. quo factum fuit Instrumentum conventionis, ad annum 1656. quo fructus locorum Montium redacti fuerunt ad scuta *quatuor*, et modicum etiam damnum hoc tempore in Patres derivavit, quando e contra, et longum tempus ab anno 1676. ad annum 1715. elapsum est, et magnum fuit, hoc intermedio tempore, damnum, cum hoc intermedio tempore, nedum secutae sint plures Montium extractiones, sed universalis contigerit fructuum diminutio a quatuor ad tria.

Haec, et alia plura legi possunt in scriptura Domini Fiscalis, ad quam remissive me habeo, solumque mihi addidisse fas sit, exemplarem esse articulum, an qui Missas celebravit, credens se esse obligatum ad eas celebrandas, quando in veritate non erat obligatus, implorare valeat officium Judicis pro earum eleemosyna obtinenda, sicut enim, qui aliquid solvit pro causa pia, putans se esse obligatum ad solvendum, quando in veritate obligatus non erat, non potest repetere quod solvit: juxta elegantem Ulpiani *textum in L. Cum is, qui* 32. §. *si in ea, ff. de condictione indebiti*, ibi: *si in ea opinione sit Mulier, ut credat se pro dote obligatam, quidquid dotis nomine dederit, non repetit, sublata enim falsa opinione, relinquitur pietatis causa, ex qua solutum repeti non poterit*, ita ex identitate rationis dubitandum videtur, an sit, nec ne prohibitum implorare officium Judicis pro eleemosyna Missarum, quas quis celebravit, putando se esse obligatum, quando obligatus non erat; sublato quippe errore, semper subsistit causa pietatis, quae si impedit condictionem indebiti, impedire etiam dici valet, ne petenti Judex officium suum impertiatur.

At quidquid sit de his, quaeritur

I. An celebratio Missae quotidianae pro Anima quondam Ægidii Ursini de Vivariis, intermittenda sit, quousque fructus Locorum Montium, pro hujusmodi celebratione assignatorum, per eorum continuum investimentum in alia Loca Montium, in totum ascendant ad annua scuta sexaginta in casu etc.

II. An pro Missis, hucusque celebratis, annua semper eleemosyna scutorum sexaginta fuerit debita in casu etc. Et quatenus affirmative,

III. An ex iisdem fructibus Locorum Montium ante omnia sit detrahenda, et persolvenda tota illa pecuniarum summa, quae pro reintegratione eleemosynae Missarum celebratarum, ad istiusmodi annuam rationem sexaginta scutorum hactenus desideratur, in casu etc.

Ad primum dubium die 21. Maji 1718. fuit responsum *affirmative:* et ad secundum, et tertium *dilata*, eodemque modo responsum fuit ad praedicta postrema duo dubia in Congregatione habita *die* 3. *Decembris anni* 1718. Cumque mihi fuerit demandatum, ut ex Regestis S. Congregationis recognoscerem, an alias fuerit admissa compensatio Missarum in praeteritum celebratarum, quando non aderat obligatio celebrandi, cum Missis in posterum ex obligatione celebrandis, quasi quod articulus hic sit maximopere exemplaris, ex quo omnes, qui petunt reductionem Missarum Missas celebrarunt, quando non erant obligati ad celebrandum, et admissa semel compensatione praedicta, non poterit illa denegari eis, quibus conceditur reductio Missarum, mandatis ea que decet reverentia morem gessi, et in Regestis haec adnotata adinveni.

In Congregatione habita *die* 5. *Martii* 1689. proposita fuit in folio Causa *Romana Missarum*, in qua cum Deputati Archihospitalis Consolationis de Urbe instarent pro compensatione Missarum in praeteritum ultra debitum celebratarum cum missis deinceps celebrandis, et subscriptum esset dubium, *an locus sit petitae compensationi*, responsum fuit *negative*, uti habetur *lib.* 39. *Decret. pag.* 92. sed in hac Causa constabat de non applicatione Missarum anticipate celebratarum, ad tramites voluntatis Pii Fundatoris.

In Congregatione habita *die.* 2. *Augusti* 1710. proposita fuit in folio Causa, *Romana Reductionis Missarum*, in qua pariter Parochus S. Salvatoris de Curte exoravit pro compensatione, proposito, inter alia dubia, hoc etiam dubio, *an pro Missis in futurum celebrandis ad formam reductionis compensari debeant ad favorem Rectoris Missae in praeteritum ab ipso celebratae ultra ratam fructuum perceptorum, in casu*, et huic dubio responsum fuit *negative* in

Congregatione subsequenter habita *die* 30. *Augusti ejusdem anni*, quod etiam fuit confirmatum in Congregatione habita *die* 14. *Martii* 1711. instante Parocho pro recessu a decisis, uti videri potest *lib.* 60. *Decretor. fol.* 299. *et fol.* 332. *et lib.* 61. *fol.* 113.

In Congregatione habita *die* 18. *Februarii* 1713. proposita fuit inter Summaria precum instantia Deputatorum Ecclesiae SS. Ambrosii, et Caroli Nationis Lombardorum de Urbe, supplicantium pro suspensione nonnullorum onerum, pro quorum adimplemento Missae fuerant anticipate celebratae, et praevia relatione clar. mem. Cardinalis de Abdua, Sacra Congregatio indulsit suspensionem celebrationis Missarum usquequo aequaretur numerus Missarum anticipate celebratarum, uti videri potest *lib.* 63. *Decret. pag.* 76.

In Congregatione habita *die* 31. *Julii* 1717. proposita fuit in folio Causa, *Romana Missarum*, et cum instantibus Patribus Augustinianis Excalceatis, propositum fuisset inter alia dubia hoc dubium, *an, et quomodo sit locus suspensioni celebrationis Missarum, donec compensetur numerus Missarum excessive celebratarum, in casu*, praevia relatione Eminentissimi Cardinalis Ruffi, responsum fuit *affirmative, juxta ejusdem votum.*

His stantibus, die 6. Maji 1719. proposito iterum quaesito, praedicta dubia remanserunt adhuc indecisa, et a Sacr. Congr. rescriptum fuit: *Iterum proponatur.*

Porro licet in foliis memoratarum Congregationum, Causae totius factum fuerit expositum, indicare tamen in proposito opportunum existimamus.

Primo, quod in executionem ultimae voluntatis Ægidii Ursini de Vivariis, fuerunt ab Executoribus Testamentariis per organum Procuratoris ab ipsis deputati, consignatae Patribus Barnabitis litterae patentales tredecim locorum Montium, cum uno tertio Montis Salis tertiae erectionis, qui reddebant annuum fructuum scutorum 60. onere imposito, et a Patribus acceptato celebrandi unam Missam quotidianam.

Secundo, quod in Instrumento assignationis conventum fuit, quod in casu extractionis locorum Montium assignatorum, sive totaliter, sive partialiter, pretium investiri deberet in aliis locis Cameralibus non vacabilibus, itaut fructus reinvestimenti quotannis ascendant ad annua scuta 60. monetae, cum additione, quod si pretium exigendum a locis Montium extractis, vel extinctis, non sufficeret pro habenda annua quantitate scutorum 60. *tunc liceat dictae Venerabili Ecclesiae, Conventui, et Patribus cum fructibus decurrendis eorundem locorum Montium subrogare in locum extractorum tot alia loca Montium, quae sufficiant pro supplemento dictorum annuorum scutorum* 60. *monetae, et interim suspendere celebrationem Missarum, idque fieri possit, et debeat, toties quoties casus extractionis, aut extinctionis hujusmodi evenerit, ac etiamsi forte fructus dictorum locorum Montium, qui hodie reddunt annua scuta quatuor cum dimidio monetae pro quolibet, ad minorem reditum reducantur, quia dictae partes intendunt, et volunt, quod semper, et perpetuo annuus reditus pro stipendio Missae praedictae manuteneatur ad dicta scuta* 60. *monetae.*

Tertio, quod assignatio locorum Montium facta fuit anno 1653. et quod anno 1656. fructus locorum Montium reductionem passi sunt a quatuor cum dimidio ad quatuor pro quolibet loco, et quod aliae diminutiones, et extractiones sequentibus temporibus contigerunt, ita ut licet datus fuerit casus, quod Patres non habuerint annua scuta 60. sed tantum annua scuta 34. et obulos 80. nihilominus continuaverint in celebratione Missae quotidianae usque ad annum 1715.

Quarto tandem, et ultimo, quod Patrum praesens praetensio in hoc sita est, quod antequam celebrationem Missae quotidianae reassumant pro Anima Ægidii Ursini, quam reassumere nolunt, nisi eleemosyna ascendat ad annua scuta 60. uti fuit resolutum ab hac Sacra Congregatione in responsione ad dubium supra recensitum, volunt, quod ex fructibus locorum Montium sibi persolvatur tota illa pecuniarum summa, quae deficit ad rationem scutorum 60. annuorum pro Missis in praeteritum celebratis.

Fiscalis Visitationis Apostolicae, qui nunc est Episcopus Minerbinensis, scripsit pro veritate super hoc articulo, et sensit Patres bonum jus fovere, et sic ante omnia ipsis esse debitam reintegrationem, sed pro Missis celebratis ab anno 1676. ad annum 1715. non autem pro Missis celebratis ab anno 1653. ad annum 1656. ex quo modicum fuit damnum, quod hoc parvo tempore Patres passi sunt, et potissimum pro hoc asserto fundamentum repositum

fuit in hoc, quod incongruum videbatur, ut Patres, qui Missas celebrarunt, tempore quo ab earum celebratione poterant abstinere, conventa careant eleemosyna, et multo magis, quia verisimile ipsi admodum videbatur, quod Patres quando Missas celebrarunt, notitiam non habuerint pacti, ad cujus tramites poterant a celebratione abstinere, attento videlicet magno lapsu temporis ab anno 1653. ad annum 1676. quo rationabiliter fieri potuisset suspensio Missarum, et animadverso ulterius, quod onus perpetuum Missae fuerat in Tabella descriptum absque ulla adnotatione, vel indicatione pacti.

Scripsit ad opportunitatem praesens Fiscalis Visitationis Apostolicae, idemque probare conatus est, Patres malum jus fovere, tum quia de Jure, quando quis non obstante taxatione congrui stipendii pro Missis celebrandis incongruam acceptavit eleemosynam, non potest Missarum numerum minuere, non potest compensare cum Missis in posterum celebrandis, nec potest ulterius stipendium postulare; tum quia pactum in Instrumento appositum suspendendi celebrationem Missarum, usquequo completa esset annua summa scutorum 60. fuit mere facultativum, et non obligatorium, hinc inferendo, quod si Patres loco suspensionis Missarum, continuare voluerunt in earum celebratione, et sic hanc viam elegerunt, nequeant ipsi ad aliam modo viam convolare, et instare pro reintegratione summae, quae defecit, et eo fortius quia per totum fere tempus, quo contigit fructuum imminutio, fuit ab eis pro Missis celebratis recepta eleemosyna ultra manualem, quo stante, sustinet verisimile admodum esse, quod Patres bene sciverint pactum, sed eodem uti noluerint, ne praesentanea commoditate eleemosynarum, quibus indigebant, carerent.

Scripsit in hac eadem Causa pro veritate D. Advocatus Corazza, idemque fuit in sensu intentioni Patrum contrario. Tam Scriptura Fiscalis, quam D. Advocati circumferetur.

Adeoque quaeritur

I. An pro Missis hucusque celebratis annua semper eleemosyna scutorum 60. debita fuerit in casu, et quatenus affirmative.

II. An ex eisdem fructibus locorum Montium ante omnia sit detrahenda, et persolvenda tota illa pecuniarum summa: quae pro reintegratione eleemosynae Missarum celebratarum ad hujusmodi annuam rationem 60. sc. hactenus desideratur in casu etc.

Ad praedicta dubia, in quibus per quatuor et amplius vices propter aequalem suffragiorum scissuram nunquam fuit capta resolutio

Sacr. Congregatio tandem die 17. Jan. 1722 respondit.

Ad mentem quod committatur negotium Eminentissimo Praefecto.

QUÆSTIO XXIX.

In Causa Elboren. Declarationis Indulti,
die 21. *Maji* 1718.

Fuit a Sanctissimo Domino Nostro per suas litteras, expeditas in forma Brevis, concessum Hospitali Spiritus Sancti Civitatis Elborensis, Indultum, quod omnia Legata pia in Civitate, et Dioecesi Elborensi a Testatoribus relicta, et in posterum relinquenda, quae intra tempus, pro executione praefixum, non fuerunt executioni demandata, eidem Hospitali applicata censerentur, dummodo tamen legata pia non fuissent certis personis relicta.

Priores, et Beneficiati Parochialium Ecclesiarum Civitatis, et Dioecesis Elborensis in supplici libello, Sanctissimo Domino Nostro exhibito, exposuerunt, se ab Administratoribus Hospitalis indebite vexari, sub obtentu praecitati Indulti; dixerunt enim se cogi ad faciendam in fine anni quamdam fidem de numero Missarum non satisfactarum, remissoque examine precum ad hanc Sacram Congregationem, fuit de more scriptum, pro informatione Ordinario Elborensi.

Retulit Ordinarius, se instantiam Parochorum, et Beneficiatorum communicasse Administratoribus Hospitalis, nec rationes subsistentes, et validas ab illis audivisse, quae ad negotium facere possent, et post plura conclusit, quod Indultum Sanctissimi Domini Nostri declaratione indigebat, et signanter, an sub illo comprehensae dici possent eleemosynae a Testatoribus relictae, vel designatae pro celebratione Missarum, et an eo ipso, quod eleemosynae non solvuntur intra tempus designatum ad opera pia peragenda, impetrantes censendi sint privati actione ad easdem petendas, uti fusius ex ejus relatione desumi valet.

Delata ad Sacram hanc Congregationem memorata informatione, transmissisque foliis rationum allegatarum ab Administratoribus Hospitalis, cum animadversum fuerit in illis impugnari hujus Sacrae Congregationis jurisdictionem, quasi quod ipsa non posset moderari, aut declarare Indultum a Summo Pontifice concessum, a Prioribus et Beneficiatis Ecclesiarum Parochialium iterum supplicatum fuit Sanctitati Suae pro concessione omnium facultatum necessariarum, et opportunarum, et supplicatione ad hanc Sacram Congregationem remissa, causa inter praedictos Priores, et Beneficiatos, et Administratores Hospitalis proponitur super declaratione Indulti.

Contendunt Priores, et Beneficiati, quod in Indulto non comprehendantur Legata Missarum tam perpetuarum, quam Manualium, licet illud conceptum sit per haec verba, *Legata pia relicta, et relinquenda ;* Tum quia Legata Missarum sunt speciali nota digna, tum quia Legata, et onera Missarum, ut plurimum a Testatoribus relinquuntur certis Ecclesiis, et certis Altaribus, itaut certis quodammodo locis relicta dicenda sint, seu certis Personis, et tandem quia speciales in oneribus Missarum adsunt Pontificiae Constitutiones; quoad Missas etenim non adimpletas, facultates Reverendae Fabricae sibi vindicant locum, et quoad earum reductionem in futurum urgent Decreta san. mem. Urbani Octavi, et Innocentii XII. necnon facultates hujus Sacrae Congregationis.

Contendunt ulterius Priores, et Beneficiati, quod ultra terminum a Testatoribus designatum, pro executione piorum operum a se relictorum, praefigendus sit haeredibus, vel Executoribus Testamentariis alius novus terminus, antequam Legata pia non adimpleta applicentur Hospitali; praeter etenim possibilitatem, quod ab haeredibus, et Executoribus Testamentariis aliqua legitima causa afferatur pro mora excusanda, uti ponderat Scribens pro Prioribus, et Beneficiatis, urget exemplum ejus, qui sub juramento promisit solvere quolibet anno partem sui debiti, quam unica vice solvere debuisset; si etenim uno omittat anno solutionem partis conventae, jus disponit, ut pro tota summa agi valeat a Creditore, *Textus in L. si quis major C. de Transactionibus,* et tamen, non obstante hac litterali juris dispositione, agi nequit pro tota summa, nisi Creditor plene probet, Debitorem fuisse in dolo, juxta *Decis.* 583. *num.* 3. *par.* 1. *divers. et decis.* 1059. *et decis.* 1136. *coram Seraphino.*

Contendunt denique Priores, et Beneficiati Indultum esse restringendum ad terminum annorum triginta; excipienda esse etiam ab Indulto Legata relicta certis locis, necnon Legata, pro quibus aut obtentae fuerunt, aut obtinebuntur compositiones a Reverenda Fabrica Sancti Petri; item petunt, quod inhibeatur quaecumque condonatio, nec non quaecumque compositio cum debitoribus Legatorum, et tandem, ut executio Indulti soli committatur Episcopo.

His stantibus, quaeritur

I. An Legata Missarum tam perpetuarum, quam manualium comprehendantur in indulto, seu Brevi, de quo agitur, in casu etc.

II. An, et qui terminus, ultra designatum a Testatoribus, sit praefigendus Haeredibus, aut Executoribus Testamentariis, antequam Legata pia non adimpleta applicentur Hospitali Expositorum Elborae, in casu etc.

III. An, et quomodo sit consulendum Sanctissimo Domino Nostro pro moderatione Brevis, seu Indulti, de quo agitur, in casu etc.

Tunc autem nulla fuit capta resolutio, sed fuit rescriptum, *quod audirentur Ministri Reverendae Fabricae*, adeoque reproposita Causa in Congregatione habita die 3. Septembris 1718. fuerunt disputata dubia, quae sequuntur.

I. *An Legata Missarum, tam perpetuarum, quam manualium comprehendantur in Indulto, seu Brevi, de quo agitur in casu;* et huic dubio responsum fuit *dilata.*

II. Fuit propositum sequens dubium, *an, et qui terminus, ultra designatum a Testatoribus, sit praefigendus haeredibus, aut Executoribus Testamentariis; antequam Legata pia non adimpleta applicentur Hospitali expositorum Elborae, in casu etc.* et huic dubio fuit responsum, *esse assignandum terminum trium annorum decurrendorum a die, quo Hospitale interpellaverit haeredes pro adimplemento in Curia Episcopali.*

III. Fuit disputatum sequens dubium, *an, et quomodo sit consulendum Sanctissimo Domino Nostro pro moderatione Brevis, seu Indulti, de quo agitur in casu ;* et huic dubio fuit responsum : *ad tertium, Breve non comprehendere Legata pia relicta certis personis, et locis, nec minus Legata, pro quibus obtentae fuerunt, aut obtinebuntur compositiones a Reverenda Fabrica*

Sancti Petri. Exprimatur etiam Hospitale non posse facere vigore Brevis compositiones seu condonationes cum debitoribus, et quod Brevis executio ad solum Episcopum pertinere debeat.

Causa hac pro tertia vice reproposita die 17. Decembr. 1718. quaesitum fuit,

I. An Legata Missarum, tam perpetuarum, quam manualium comprehendantur in Indulto, seu Brevi, de quo agitur in casu.

II. An sit standum vel recedendum a decisis quoad secundum, et tertium.

Sacr. Congr. die 21. Jan. 1719. respondit:

Ad 1. affirmative, et ad mentem. Ad 2. in decisis, dempta tamen interpellatione facienda, et quoad 3. standum in decisis, non adempta Episcopis facultate exequendi etiam per suos delegatos.

QUÆSTIO XXX.

In Causa Romana, die 21. Maji 1718.

Gullielmus Melfort, qui obtinet Archipresbyteratum in Collegiata Ecclesia Sancti Eustachii, debet ex causa dicti Beneficii ad Sacros Ordines ascendere, sed nonnullis indiget dispensationibus, ut ex sequenti facti serie desumitur.

Gullielmus origine Scotus Londini natus est anno 1686. ex Genitoribus conspicuae, et nobilissimae familiae, sed haeresis labe infectis, qui tamen haeresim abjurarunt, et Catholicam Religionem subinde amplexi sunt, dum ipse erat in aetate annorum duorum, et postquam ab Administro Ecclesiae Anglicanae Baptismum receperat.

Tempore quo gloriosae memoriae Jacobus Secundus Angliae Rex e Regno fuit expulsus, ipse cum suis Genitoribus Gallias, et deinde Flandriam petiit, et in Universitate Duacensi suorum studiorum cursum explevit, et ab Episcopo Atrebatensi Confirmationis Sacramentum suscepit, et post haec, cum Gallias reversus fuisset, fuit ab Episcopo Niverniensi ad primam Tonsuram, et ad quatuor Ordines Minores promotus. Duobus ab hinc annis Romam venit, et a Sanctissimo Domino Nostro dictum Archipresbyteratum Sancti Eustachii obtinuit.

In hoc itaque rerum statu, primo videndum est, an Orator sit irregularis propter Baptismum ab Haeretico receptum. Porro ab Haereticis baptizati sunt irregulares: Textus *in Can. Ventum est in fine prima quaest. prima,* et sola difficultas in hoc consistit, utrum haec irregularitas incurratur ab eo, qui in adulta aetate fuit ab haeretico baptizatus.

Pro irregularitate contrahenda etiam ab Infante, facit Textus *in Can. qui qualibet prima quaest. 7.*, et hanc opinionem tuetur *Majol. de irregularitate lib. 3. cap. 12.*; pro irregularitate vero contrahenda solum ab illo, qui in adulta aetate baptizatur, facit Textus *in Can. placuit, et in Can. qui apud Donatistas prima quaest. 4.* et hanc opinionem tuetur Glossa *in Can. qui in qualibet in verbo Baptizati prima quaest. 7.*, et fuse prosequitur Suarez *de Censuris disput. 42. sect. prima,* ubi docet, crimen esse fundamentum hujus irregularitatis, et crimen consistere in voluntaria susceptione Baptismi ab haeretico.

Rursus cum Orator natus sit ex Parentibus haereticis, inquirendum est, an ex hoc capite irregularitatem incurrerit. Juxta veriorem sententiam, haereticorum filii sunt irregulares: Textus *in cap. quicumque 2. §. haeretici, et in cap. statutum 15. de haereticis in 6.* Cum autem Parentes Oratoris catholicam fidem amplexi sint, operae pretium est examinare, an propter hanc circumstantiam, nulla dici valeat ab ipso irregularitas incursa; Doctores etenim hanc statuere videntur differentiam inter haereticum, et haeretici filium, quod haereticus, haeresi etiam abjurata, remanet irregularis, juxta Textum *in Can. Presbyter de poenitentia dist. 5.* e contra vero haeretici filius non est irregularis, si Parentes catholicam fidem amplexi sint, uti docet Suarez *in allegato Tractatu de Censuris disp. 43.* et sequitur *Cardinalis Albitius de inconstantia in fide cap. 24. num. 75. et 76.* et est de mente hujus Sacrae Congregationis, uti colligitur ex ejusdem epistola anni 1591. *Epistolarum lib. 7. pag. 277. a tergo.*

Orator quoque fuit, uti diximus, prima Tonsura, et quatuor Minoribus Ordinibus ab Episcopo Niverniensi initiatus; cumque in hac Ordinatione non adfuerint litterae dimissoriales sui Ordinarii, examinandum est, an remanserit suspensus ab executione Ordinum susceptorum, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, juxta Concilium Tridentinum *sess. 23. cap. 8. de Reformatione;* absque eo quod suffragari possit ratio Domicilii per Oratorem in Galliis contracti, quia non sunt probata requisita Domicilii ad effectum Ordines suscipiendi ad tramites Bullae, *Speculatores §.*

substitus, quae est « la quaranta quattro » in Bull. parvo san. mem. Innocentii XII.

Tandem cum debeat Orator ad Sacros Ordines ascendere, et sit arctatus ab Archipresbyteratu, quem obtinet, testimoniales non exhibet litteras eorum Ordinariorum, in quorum Dioecesibus tanto tempore moram traxit, ut aliquo potuerit impedimento canonico irretiri, ut in citata Bulla praescribitur; cumque ipse paratus sit vitam, et mores, necnon Baptismum, et Confirmationem probare per Testes fide dignos, videndum est, an id admitti valeat.

Exemplo ejus, quod passim praticatur in Tribunali Sanctissimae Inquisitionis, in quo concurrente morali impossibilitate probandi libertatem Status quoad aliquos, qui volunt Matrimonio copulari, admittitur libertatis probatio per Testes, et per juramentum ejus, qui vult Matrimonium contrahere, intimata poenarum comminatione adversus Polygamos.

Omnia itaque in unum colligendo, quaeritur

I. *An Orator sit irregularis, ex quo Baptismum ab Haeretico recepit.*

II. *An irregularis sit, ex quo natus est a Parentibus haereticis, et quatenus affirmative:*

III. *An ei sit indulgenda dispensatio.*

IV. *An remanserit suspensus a susceptorum Ordinum executione, ex quo eos recepit sine dimissoriis proprii Episcopi, et quatenus affirmative:*

V. *An haec suspensionis poena de medio tollenda sit per apostolicam dispensationem, non obstante quod sui Ordinarii consensus deficiat.*

VI. *An probatio de Vita, et moribus, necnon Baptismi, et Confirmationis fieri possit per Testes, deficientibus Litteris Testimonialibus Ordinariorum, juxta praescripta in Bulla* Speculatores.

Sacr. Congr. respondit:

Ad Primum, et secundum negative. Ad Tertium satis provisum. Ad Quartum, et Quintum affirmative. Ad sextum dilata, et ad mentem.

QUÆSTIO XXXI.

In Causa Romana die 21. *Maji* 1718.

Clarae Memoriae Cardinalis Corradus in suo Testamento facto die 7. Januarii anni 1666. sic disposuit.

Amplius dispono, quod instituantur a praedictis Eminentiss. Dominis meis hujus Testamenti Executoribus duae Cappellaniae cum onere singulis Sacerdotibus, qui illas pro tempore obtinebunt, celebrandi per se ipsos Missam quotidianam, altera scilicet in dicta Ecclesia Sanctae Mariae Transpontem pro suffragio Animae meae, altera vero in Ecclesia Sancti Gregorii pro suffragio Animarum Patris, Matris, Fratris, atque Attinentium, et Benefactorum, ac Familiarium meorum hoc ordine, videlicet die Lunae pro Anima Patris mei, die Martis pro anima Matris meae, die Mercurii pro Anima Fratris mei, die Jovis pro Animabus Benefactorum, die Veneris pro Animabus Attinentium, et die Sabbati pro Animabus Familiarium nostrorum, atque iste Ordo successive in perpetuum servetur.

Cappellania fundata in Ecclesia Sancti Gregorii, tribus ab hinc annis, translata fuit ad Ecclesiam Sanctorum Fabiani, et Sebastiani extra moenia Urbis, apostolica auctoritate intercedente; cumque Abbas, et Monachi dictae Ecclesiae, ordine, quo supra, Missas fecerint celebrare, sed praetermiserint celebrationem die Dominico, dubitare incoeperunt, an adaequate, et integre satisfecerint oneri annexo dictae Cappellaniae, habitoque recursu ad hanc Sacram Congregationem, rescriptum fuit *Eminentissimo Protectori, qui dignetur Sacram Congregationem Concilii instructam reddere, et votum aperire.*

Eminentissimus Protector in sua informatione sensit, Monachos esse obligatos ad celebrationem Missae etiam die Dominico, motus ex verbis Fundatoris, et signanter ex his, quae sequuntur, *cum onere singulis Sacerdotibus qui illas pro tempore obtinebunt, celebrandi per se ipsos Missam quotidianam*. Quoad punctum vero, an die Dominico Monachi sint obligati ad Missae applicationem, idem Eminentissimus Protector, docte de more, hinc inde deductis rationibus, dixit, articulum esse dubium, et quia Monachi in praeteritum Missam die Dominico non celebraverant, et idcirco instabant pro absolutione, idem Eminentissimus Protector conclusit; quod in omnem casum Monachi absolvi possent cum aliqua tenui compositione praescribenda, vel ab hac Sacra Congregatione, vel ab altera Fabricae Sancti Petri.

Ex his, quae hucusque dicta sunt, satis aperte desumitur, difficultatem consistere in hoc, an Monachi teneantur Missam die Dominico applicare.

Pro applicatione facit primo, quod versamur in Missa quotidie celebranda ex dispositione hominis, in quo rerum statu urget propositio, quod obligatus ad celebrandum, obligátus etiam censetur ad applicandum pro Fundatore, licet in Fundatione nulla facta sit mentio applicationis, juxta antiquam resolutionem hujus Sacr. Congregationis in *Tinen. applicationis Sacrificii* 18. *Augusti* 1668. cum aliis resolutionibus concordantibus laudatam in folio Congregationis a me distributo *pro die* 12. *Februarii hujus ejusdem anni* 1718. *in Causa Ferrarien. applicationis Missarum.*

Facit secundo pro applicatione, quod licet pius Fundator quamlibet hebdomadae diem expresserit, designando applicationem, et eandem applicationem non designaverit pro Missa celebranda die Dominico, hinc tamen non infertur, quod dicta die voluerit relinquere liberam Sacrificii applicationem, sed potius sibi vindicat locum praesumptio, quod singulis hebdomadae diebus voluerit pro singulis in particulari applicationem Sacrificii, et die Dominico eandem voluerit applicationem pro omnibus in communi.

Tum quia pius Testator in eodem Testamento, in eadem oratione et cum eadem dote alteram Cappellaniam fundavit, et cum quoad hanc nulla sit difficultas, immo clarum sit quotidianam voluisse Missae applicationem, idem judicium erit etiam ferendum in ordine ad Cappellaniam, de qua nunc agitur.

Tum quia Monachi Sancti Gregorii, in quorum Ecclesia fuit praesens Cappellania fundata, Missam applicarunt etiam die Dominico; in eorum etenim libris adnotata est a Cappellano celebrante celebratio, nedum aliis diebus, sed etiam die Dominico. Uniformis haec autem adnotatio demonstrat, applicationem, non solum aliis diebus, sed etiam die Dominico factam fuisse, et ab hac uniformi adnotatione oritur observantia, quae viam aperit interpretationi voluntatis pii Fundatoris.

Facit tertio pro applicatione, quod Ecclesia Sancti Gregorii, in qua fuit, uti diximus, Cappellania fundata, Missis abundat, nedum diebus ferialibus, sed etiam die Dominico. Dici ergo nequit, quod Testator die Dominico voluerit simplicem Missae celebrationem pro majori cultu Ecclesiae, et pro Majori commoditate Populi, ad eam accedentis: Et cessante hoc respectu, cessat ratio, propter quam fuit alias ab hac Sacra Congregatione determinatum, quod Cappellanus, qui tenebatur celebrare, non tenebatur applicare, juxta resolutiones in citato folio allegatas.

E contra adversus applicationem Missae die Dominico faciunt ea, quae sequuntur. Cardinalis Fundator geminas Cappellanias instituit, alteram in Ecclesia Sanctae Mariae Transpontem, cum celebratione Missae quotidianae pro suffragio Animae suae, alteram in Ecclesia Sancti Gregorii, enumeratis diebus, et personis, pro quibus erat applicanda Missa, et omisso die Dominico, in quo de applicatione locutus non est. Dici ergo nequit, quod voluerit pro anima sua applicationem die Dominico, cum animae suae consulerit per applicationem Missae quotidianae ab alio Cappellano in alia Ecclesia celebrandae. Similique ratione dici non potest, quod die Dominico voluerit applicationem in communi, pro omnibus illis pro quibus demandaverat applicationem in particulari, aliis diebus per ipsum designatis, urgente nedum discretiva inter diem Dominicum, et alios dies, sed etiam taxativa pro aliis diebus, et non pro die Dominico, in quo rerum statu, durum videtur, quod Missa die Dominico sit ex praecepto Fundatoris applicanda.

Additur, quod disputato in hac Sacra Congregatione dubio, an esset die Sabbati Missa applicanda, in hypotesi, in qua Fundatrix demandaverat applicationèm aliis hebdomadae diebus, et applicationem non demandaverat die Sabbati, sed simplicem in illo celebrationem, responsum fuit *negative*, uti desumitur ex folio Congregationis habitae die 1. Decembrís 1714. pro Causa Romana Reductionis, et applicationis Missarum, et ex alio folio pro Congregatione die 15. Decémbris 1714. *lib.* 64. *Decretorum.*

His praemissis, quaeritur

I. An Monachi ratione dictae Cappellaniae teneantur ad celebrationem Missae die Dominico in casu etc. et qualenus affirmative:

II. An teneantur ad ejusdem Missae applicationem, et quatenus affirmative:

III. An quoad praeteritum sint absolvendi.

Sacra Congregatio decisionem distulit ad aliam diem.

QUÆSTIO XXXII.

In Causa Civitatis Castellanae, die 21. *Maji* 1718.

Jacobus Paradisi Sacerdos, et Canonicus Cathedralis Ecclesiae Civitatis Castellanae fuit a suo Ordinario suspensus a celebratione Missae, propter morbum paralyticum, quo laborat, eodemque supplicante pro facultate celebrandi Missam cum assistentia Sacerdotis, fuerunt, juxta morem, preces remissae ad eumdem Ordinarium pro informatione, et Voto, et ipse retulit, sibi ex Testimonio plurium Sacerdotum, et Clericorum fide dignorum constare, quod post absolutam a Jacobo paralytico Missam, fuerunt adinventae in Corporali particulae Hostiae consecratae; et quod aliquae ex Calice Sanguinis guttae ceciderunt, dum Missa ab eodem celebrabatur, propter manuum tremorem, quo laborat. De hoc postremo facto Episcopus dicit, se esse informatum ex Processu a se confecto, neque se existimare, quod adjutorium alterius Sacerdotis operari valeat, ne in Missae celebratione a Canonico peragenda, sequi possint ea, quae supra fuerunt enarrata.

De justitia suspensionis, nulla videtur esse posse difficultas: Sacerdos etenim, qui tremulas habet manus, propter periculum subversionis Sanguinis, suspenditur ab Ordinis Sacerdotalis administratione, juxta Doctrinam *Specul. in Cap. si forte num.* 5. *de elect. in* 6. itaut hic, et nunc tantum quaerendum sit, an Missae celebratio illi permitti valeat cum alterius Sacerdotis assistentia.

Pro negativa opinione facit *Glos. in Can. communiter, in verbo de iis dist.* 33., quae alterius Sacerdotis assistentiam admittit in Sacerdote epileptico, qui raro tamen in terram labatur, nonnisi quia si accidat Paroxismus, Sacrificium, quod ab eo inceptum est, perfici valeat ab Assistente, quae ratio non videtur applicabilis Casui Sacerdotis Paralytici.

Pro affirmativa vero opinione facit Textus Concilii Toletani, relatus in *Can. illud* 7. *quaest.* 1., qui assistentiam Sacerdotis generaliter admittit, quando agitur de infirmo Sacerdote celebrante, non attentis postremis verbis, in quibus dicitur, non admitti Sacerdotem adjutorem, quando frequens, et continuus est morbus celebrantis: haec etenim postrema verba non sunt verba Concilii, sed Gratiani, quaeque consequenter vim Textus habere non possunt, juxta communem sensum Eruditorum etiam in Tribunalibus admissum, uti videri potest *in decis.* 377. *Peniae num.* 32. *et sequen. Venetae impressionis.*

Additur, quod adhibito Calice majoris ponderis, et firmato Celebrantis brachio per brachium Assistentis, non videtur amplius adesse posse periculum effusionis. Simileque est illud, quod habetur in Concessione facta Celebrationis Missae anno 1706. in Navibus Hispanorum, et in Triremibus Classis Pontificiae pro anno 1716. per litteras apostolicas in forma Brevis; legitur enim in illis haec Clausula; *dummodo celebratio Missae eo duntaxat tempore, quo mare tranquillum, et caelum serenum reperiatur, et cum assistentia alterius Sacerdotis, seu Diaconi fiat, itaut periculum effusionis Sanguinis, in dicta celebratione minime adsit.*

Quaeritur itaque

An Oratoris precibus sit annuendum in Casu.

Sacr. Congr. respondit:
Negative.

QUÆSTIO XXXIII.

In Causa Papiensi, die 21. *Maji* 1718.

N. N. dum erat constitutus in decimo quinto suae aetatis anno, et dum cum alio juvene ludebat, eum parvo cultro percussit, et percussus, seu vulneratus, intra quadraginta dies, et ex causa vulneris mortuus est. Delictum non fuit notorium, nec unquam deductum fuit ad forum contentiosum, et moraliter est impossibile, ut modo ad forum contentiosum deducatur, tum quia omnes Propinqui illius, qui occisus est, nunc mortui sunt, tum quia elapsi jam sunt anni decem et octo; cumque dictus N. N. velit Sacris Ordinibus initiari, et ad Sacerdotium ascendere, et habuerit recursum ad Eminentiss. Ordinarium pro obtinenda ab illo dispensatione super commisso homicidio, non intendit Eminentiss. Ordinarius aliquid agere, nisi audito sensu hujus Sacrae Congregationis.

Clara est lex Sacri Concilii Tridentini *sess.* 24. *de Reformat. cap.* 6. in qua dicitur licere Episcopis dispensare in omnibus irregularitatibus, et in omnibus suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quae ori-

tur ex homicidio voluntario, et exceptis aliis deductis ad forum contentiosum; quae dispensatio tamen prodest in foro conscientiae; quo circa cum versemur in homicidio, et in facto exposito supponatur, illud fuisse, et esse occultum, nec unquam deductum fuisse ad forum contentiosum, et hic, et nunc moraliter esse impossibile, ut ad dictum forum deducatur, totus difficultatis punctus erit in hoc constituendus, an in casu et ad effectum de quo agitur, homicidium dici valeat voluntarium.

Adversus qualitatem homicidii voluntarii facit, quod in pluribus mors non sequitur ex vulnere, per parvum cultrum illato, juxta Doctrinam *Cajetani in Comment. ad* 2. 2. *Divi Thomae quaest.* 64. *art.* 8. *ad tertium. Homicidium non inter casualia, sed voluntaria computandum videtur, quoniam in promptu ratio est, ut actus ipse occisio sit, quoniam talis actus in pluribus natus est facere abortum, casuale autem est, ut in paucioribus.*

Pro qualitate vero homicidi voluntarii, et signanter ad effectum de quo agitur, facit, quod homicidium voluntarium est non solum quando occidens explicite vult occidere, sed etiam quando ejus voluntas tendit in eum actum, ex quo de per se, ac immediate mors sequitur, non per accidens, uti contingit in eo, qui alium percutit, volens ei injuriam irrogare, sed non occidere, si enim ex percussione mors sequatur, dicitur homicida voluntarius, cum voluntas percutientis feratur in percussionem, et in omne id, quod immediate, et per se, non per accidens ex eo fuerit secutum; et sic in homicidium ex percussione per se; et immediate secutum, uti probat Textus *in cap. ult. de homicidio in* 6. et late exornat *Covar. in comment. ad Clementinam si furiosus de homicidio par.* 2. *sub num. primo*, ubi etiam §. *primo sub num.* 2. observat, quod habens facultatem dispensandi in homicidio casuali, et non in voluntario non potest in dicto homicidio taliter commisso dispensare.

His autem stantibus, quaeritur,

An Ordinarius dispensare valeat in irregularitate ex homicidio contracto in casu, et ad effectum, de quo agitur.

Sacr. Congr. respondit:
Negative.

QUÆSTIO XXXIV.

In Causa Bononiensi, die 21. *Maji* 1718.

Ex testamento periturae numquam memoriae Cardinalis Ægidii Albornozzi Bononiae, et totius Italiae de Latere Legati, institutum fuit in Civitate Bononiae celeberrimum Sancti Clementis Collegium pro Nobilibus Hispanis, quod nomen habet Collegii Majoris, cum fuerit norma aliorum subinde Collegiorum, quae in Hispaniis erecta fuerunt, ut pluribus refert *Antonius Masinius Rerum Bononiensium Scriptor accuratissimus pag.* 529.

Ad hoc Hispanorum Collegium, cujus fundatio fuit etiam roborata auctoritate apostolica, nonnullae Hispaniarum Ecclesiae, et illi de Domo Fundatoris jus habent nominandi certum numerum Scholasticorum, qui Theologiae, vel Juris Canonici Professores saltem Baccalaureatus titulum in una, vel altera facultate obtinuerint, uti legitur *in Statuto Collegii nono, et decimo dist.* 2. et quilibet nominatus coram Ordinario Loci probare tenetur puritatem suae Originis, absque ulla macula Maurorum, Judaeorum, vel Haereticorum, et alia quaedam requisita, quae sunt descripta in fine Statutorum *sub versiculo sequitur forma communis*, et haec probatio fieri debet per testes Catholicos, et omni exceptione majores, qui sint ad minus quinque; et deinde per alios tres testes legalitatem testium examinatorum comprobantes.

Primis hisce probationibus compilatis, eadem in forma authentica, una cum litteris nominationis a nominato exhibentur Rectori, et Collegii Collegialibus, qui ipsum in Collegium admittunt, postquam recognoverunt omnia fuisse rite, et recte peracta.

Quia vero haec prima probatio esse potest errori, et deceptioni obnoxia, hac de causa, in Collegii Statutis per Summos Pontifices approbatis, nova et distincta praescribitur forma ad secundum examen deveniendi; a toto siquidem Collegio per secreta suffragia, unus ex Collegialibus eligitur, qui jam peractis secundis probationibus, de aliquo Beneficio provisus, in Hispanias redierit, ut de veritate, et subsistentia primarum probationum per se ipsum inquirat, examinando iterum testes, qui coram Loci Ordinario deposuerunt, vel alios, si illi mortui sint, et praeter hos, alios tres Testes super illorum, et Notarii de prima pro-

batione rogati legalitate, quemadmodum legitur in Statuto 12. *dist.* 2. *et in fine sub versiculo sequitur forma communis*, et hic Collegialis inquirens propria manu debet testium depositiones scribere, et ad Collegium transmittere, et si per hanc secundam inquisitionem prima deprehendatur extorta dolo, vel fraude, expellitur ille, qui in Collegium admissus est, et ad omnes expensas condemnatur, uti habetur in statutis, et in relatione Eminentissimi Bononiae Archiepiscopi.

Ut sarta tecta, et in suo robore permaneat mox relata secunda inquisitio, et ut ea rite, et recte executioni mandari valeat, Rector, et Collegiales SS. D. N. supplicarunt, ut Collegiali electo ad eam peragendam in Locis Hispaniarum, daretur facultas testes renuentes se examini subjicere, per censuras ecclesiasticas cogendi, precibusque pro informatione, et voto ab hac Sacra Congregatione remissis ad Eminentissimum Bononiae Archiepiscopum, eodemque annuente, proposita fuit haec instantia inter summaria precum *die* 5. *Junii* 1717. et negative fuit responsum, eo praecipue sub obtentu, quod inconveniens videbatur facultatem simplici Collegiali praestare erigendi Tribunal, et Censuras decernendi; praeter quam quod per spatium trium, et ultra saeculorum, facta fuerat secunda inquisitio ad tramites statutorum, absque eo quod extraordinarium praedictum remedium Censurarum fuerit existimatum necessarium.

Adversus hoc rescriptum concessa fuit Rectori, et Collegialibus nova audientia, et quod eorum instantia poneretur in folio, et cum modo de ejus merito agendum sit, sequentia ab iisdem proponuntur fundamenta, quorum ope existimant fieri voti compotes.

Primum est, quod officium Testes examinandi inutile quodammodo videtur, et frustratorium, si eo fungens officio facultatem non habet testes cogendi, in hypothesi, in qua recusent se examini subjicere; cumque Censura sit subsidiarium pro coactione remedium, hinc inferunt, decens esse, et maximopere conveniens, quod a Summo Pontifice detur Collegiali facultas testes examinandos cogendi per censuras in hypothesi, in qua nolint se examini subjicere, et in qua aliud aptius non suppetat remedium.

Secundum est, quod saepe saepius in praxi occurrit, ut in casu renitentiae Testium examinandorum, vel non possit haberi recursus ad Ordinarium, vel recursus ad eumdem sit inutilis, tum quia Testes aliquando degunt in locis ab eo loco admodum remotis, in quo degit Ordinarius, tum quia saepius Ordinarii recusant assistentiam, et opem praestare Collegiali examinanti, ut examinare valeat Testes, qui se nolunt examini subjicere, et tandem quia inter hos Testes, saepe saepius aliqui reperiuntur, qui sunt ab Ordinarii jurisdictione exempti. Ad haec ergo incommoda avertenda, dicunt expedire, ut Collegiali inquirenti detur modo praedicto facultas Testes per censuras cogendi.

Tertium est; quod consimilium concessionum non desunt exempla a Rectore, et Collegialibus proposita, et justificata; Julius etenim Tertius, Paulus Tertius, et Paulus Quartus concesserunt, ut ille, qui juxta statuta Toletanae Ecclesiae probationes recipere debet pro his, qui ad illam sunt admittendi, Testes cogere possit per Censuras. Hoc ipsum fuit concessum a Clemente Octavo Collegio Majori de Alcala, ut conficiens processum super qualitatibus Collegialium, Testes compellere possit per censuras, et poenas ecclesiasticas. Binae tandem aliae reperiuntur Urbani Octavi concessiones pro Collegio Vallisoletano S. Crucis, et pro Collegio Salamantino S. Bartholomaei; ita ut si urgente probationum explendarum necessitate, inferiora Hispaniarum Collegia dicto Privilegio fuerunt decorata, juremerito sperari valeat, esse consimili privilegio decorandum Collegium Hispanorum, Bononiae erectum, quod est caeteris aliis antiquius, et Majoris appellatione est hac de causa decoratum; in nihilum relevante vel inconvenientia, quod Collegialis possit erigere Tribunal et procedere ad Censuras, vel quod spatio tanti temporis non fuerit expetitum hoc remedium, quandoquidem, uti subdunt Oratores, quaelibet tollitur inconvenientia ab allegatis exemplis, et experientia praeterita difficultatum, quae contigerunt in compilanda secunda inquisitione, occasionem subministravit exorandi Sedem Apostolicam pro facultate in superioribus memorata.

Haec sunt, quae ab Oratoribus exponuntur; quaeritur itaque,

An Oratorum precibus sit annuendum, ita ut sit standum, vel recedendum a Decretis.

Sacr. Congr. respondit, standum esse, *In Decretis*.

QUÆSTIO XXXV.

In Causa Romana, seu Pratensi Indulti die 21. Maji 1718.

Praevio consilio hujus Sacrae Congregationis san. mem. Innocentius XII. per suas literas in forma Brevis indulsit R. P. D. Alexandro de Calvis, tunc Signaturae Justitiae Votanti, pro suae Dignitatis substentatione, ut, suspenso multiplico, quod Laurentius de Calvis ejusdem Patruus, in suo ultimo demandaverat Testamento, frui posset tum residualibus fructibus decursis, et non investitis, tum aliis in posterum decurrendis, usquequo filius Joannis Vaji capax evaderet Legati a Testatore relicti.

Sciendum est etenim, quod memoratus Laurentius de Calvis nonnulla Bona reliquit Capitulo Pratensi, ut ex illorum fructibus darentur scuta 24. quolibet anno Magistro Grammaticae pro puero instruendo, et ut alia scuta 165. erogarentur pro alimentis alterius juvenis in Seminario Romano, et per sex annos scuta 110. ut illo extra Seminarium Romanum, in Urbe permanere posset, Studiis, et Praxi Legali vacando, ea ulterius statuta lege, ut in hypothesi, in qua praedicta Legata essent vacantia, fieret multiplicum pro augendo Legato relicto favore ejus, qui jurisprudentiae operam in Urbe navaret, necnon pro constituenda Dote alterius Legati in summa scutorum annuorum 40. pro Clerico educando, vel in Seminario Pratensi, vel in Seminario Florentino.

Apostolicum Breve fuit executioni mandatum, et reditus in eodem assignati, fuerunt ab R. P. D. Alexandro de Calvis pacifice exacti usque ad annum 1710. solvente Canonico de Bracciolis Camerario haereditatis Calvae, et Deputato Seminarii Pratensis; cum autem anno praedicto solutio cessaverit, orta est inter dictum R. P. D. Alexandrum, et Deputatos Seminarii Pratensis controversia, praetendentibus istis, quod Breve fuerit per subreptionem, et obreptionem obtentum, et quod fructus ejus vigore percepti sint restituendi, et quatenus haec restitutio in omni sui parte non subsisteret, in aliqua tamen parte subsistere debeat, et quod tandem fructus in praeteritum non exacti, hic et nunc exigi non possint.

Adversus haec opponit R. P. D. Alexander non esse qualificandum Breve Pontificium, tamquam obreptitium, vel subreptitium, ex quo non fuerint expressae familiae ad Legatum vocatae post familias DD. de Organis, et DD. de Vajis, tum quia Breve emanavit post informationem Episcopi, et exhibito in manibus tunc temporis Secretarii Testamento Laurentii, tum quia ex ipsa Brevis narrativa desumitur, quod Summo Pontifici innotuit, alias familias fuisse ad Legatum vocatas, cum in ea legatur, R. P. D. Alexandrum esse *ex familia primo vocata, et cuicumque alteri praeelecta*, et tandem quia expressio familiarum posteriori loco vocatarum fieri non debebat pro actus validitate, cum nulli tunc adessent ex familia Organa, et ex filiis Joannis Vaji, qui essent capaces Legatorum, omnesque alii subsequenter vocati, ex littera Testamenti essent exclusi, quoadusque aderat spes capacitatis a primis vocatis acquirendae.

Praeterea additur ab eodem R. P. D. Alexandro de Calvis, quod licet in Brevi Apostolico apposita fuerit clausula *Donec filius Joannes Vaji hujusmodi Legati capax fuerit*, praetendi tamen nequit, quod illa fuerit resoluta statim ac Ferrantes Maria Vajus alter ex filiis Joannis Vaji terminavit aetatem annorum quindecim; aut quia Testator, praeter dictam aetatem, voluit, quod eligendus ad consecutionem sui Legati, alias plures haberet qualitates in Testamento expressas, de quarum concursu in dicto Ferrante non docetur, aut quia ex eodem Testamento colligi videtur, capacitatem esse constituendam non in anno decimo quinto, sed in vigesimo sexto, in quo rerum themate solutio sibi fieri debuisset usque ad annum 1713. et sic intermitti non poterat de anno 1710.

Tandem contendit R. P. D. Alexander, non esse locum restitutioni fructuum exactorum, primo quia fuerunt bona fide consumpti, secundo quia ad effectum evitandae restitutionis sufficit sola possibilitas, quod iidem exigi potuerint in sequelam Indulti, et tertio quia agitur de fructibus pro pia causa solutis, et in terminis solutionis factae pro pia causa, condictio indebiti nullum sibi potest locum vindicare.

Ex his ergo, et aliis per Informantes deducendis quaeritur,

I. An Breve de anno 1695. concessum R. P. D. de Organis sustineatur, et fructus ejus vigore percepti sint omnes restituendi in casu etc. et qualenus sustineatur:

II. An, et a quo tempore dictum Breve, seu

Indultum expiraverit, ac fructus exacti pro qua rata sint restituendi, vel respective non exacti, exigendi, in casu etc.

Sacr. Congr. die 11. Jun. 1718. respondit:

Ad Primam primi Dubii partem affirmative, et quoad Secundum ejusdem Dubii partem negative, et amplius. Ad secundum, Breve expiravisse anno 1710. *nec ullos fructus perceptos, usque ad dictum tempus esse restituendos.*

QUÆSTIO XXXVI.

In Causa Sedunensi, die 11. *Junii* 1718.

Parochialis Ecclesia S. Desiderii existens in Pago Columberii Dioecesis Sedunensis fuit anno 1704. translata ad Oppidum Montheoli, in quo Gubernator, una cum Consiliariis et aliis Justitiae Ministris degit. Fuit autem haec translatio facta, nedum auctoritate Episcopi, sed etiam Apostolici Nuntii, qui eam confirmavit, nec in translatione defuit assensum Abbatis, et Capituli Canonicorum Regularium Sancti Augustini Abbatiae Sancti Mauritii Agaunen. ad quos pertinere dicitur Juspatronatus dictae Parochialis. Accessit ulterius assensus Parochianorum Pagi Columberii, pro quorum servitio deputatus fuit Sacerdos, qui nomine Parochi Montheoli eis Sacramenta administraret, et caetera parochialia munera exerceret.

Post lapsum nonnullorum annorum, Columberienses recursum habuerunt ad hanc Sacram Congregationem ut eadem committere dignaretur Ordinario Sedunensi, ut Parochiae translationem revideret, et quatenus opus esset, revocaret; datisque de more litteris ad Ordinarium, habitaque subsequenter illius informatione, demandatum fuit, quod Causa poneretur in folio.

Scribens pro Parocho Ecclesiae loci Montheoli contendit non esse locum dismembrationi, nec erectioni novae Parochialis, tum quia servatis servandis, et justissimis concurrentibus causis, majoris videlicet Divini Cultus, et communis Reipublicae boni, facta fuit, et executioni mandata translatio Parochiae a Pago Columberii, ad Oppidum Montheoli, tum quia indigentiae Columberiensium satis consultum est per deputationem Vicarii, qui nomine Parochi eis Sacramenta administrat.

Cumque pro bono pacis Ordinarius in sua informatione proponat, quod Sanctissimus Dominus Noster posset Vicario existenti in Pago Columberii facultatem impertiri administrandi Incolis Sacramenta etiam tempore Paschali, deferendo ad ipsum emolumenta oblationum, primitiarum, et mortuariorum, vel quod Beneficium simplex sub titulo Beatae Mariae Virginis de Compassione erectum in Ecclesia loci Columberii erigi posset in Parochiale, facta narratorum emolumentorum assignatione favore novi Parochi, vel tandem, quod idem SS. D. N. posset auctoritate apostolica dare Columberiensibus licentiam novam fundandi Parochiam propriis sumptibus.

Subdit informans pro Parocho loci Montheoli, non esse haec temperamenta admittenda, cum de jure non sit permissum, aut dismembrare antiquas Parochias, aut novas erigere, nisi concurrentibus requisitis Textus in *cap. ad Audientiam il* 1. *de Ecclesiis Ædific.* quem Sacrum Concilium Tridentinum innovavit *Sess.* 21. *de reformat. cap.* 4. quae requisita dicit in hypothesi deficere, et eo fortius cum Oppidum Montheoli distet per unum milliare a Pago Columberii, et via inter hos locos intercedens sit plana, nec ullo flumine intersecata.

His stantibus quaeritur

An sit locus dismembrationi, et erectioni novae Parochialis in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Negative ad utrumque.

QUÆSTIO XXXVII.

In Causa Nullius, seu Farfensi subrogationis Ecclesiae, die 11. *Jun.* 1718.

Antiqua Parochialis Ecclesia Terrae Podii Mirteti Abbatiae Farfensis erat, et est adeo angusta, ut Populum satis numerosum capere nec valuerit, nec valeat. Cum itaque operae pretium existimatum fuerit novam aedificare Ecclesiam amplioris formae, et elegantioris structurae, et expensae fuerint a Communitate subministratae, praevia licentia Sacrae Congregationis boni Regiminis, ad novae Ecclesiae constructionem deventum est, eademque fere ad calcem perducta, cum quaedam controversiae exortae fuerint, nonnulli habiti sunt Congressus coram Eminentissimo Abbate, nonnullisque ejus auctoritate concordatis Capitulis

inter Communitatem ex una, et Sacerdotem Eustachium Spinellum Archipresbyterum, et Parochum ex alia partibus, supplicatum fuit Sacrae Congregationi pro eorum approbatione, datoque consueto rescripto, ut Eminentissimus Abbas dignaretur Sacram Congregationem instructam reddere, et suum Votum aperire, fuit ab eodem exarata informatio, quae exhibetur in Summario Communitatis.

Omissis autem omnibus illis rebus, in quibus juxta prudentem Eminentissimi Abbatis insinuationem, factae fuerunt opportunae correctiones, necnon caeteris aliis omissis, in quibus idem Eminentissimus Abbas nullam videtur habere difficultatem, substantialis punctus reduci videtur ad defectum Domus, et Cubiculorum prope novam Ecclesiam, in quibus Parochus possit inhabitare; dicitur enim id convenire decenti conservationi Sacratissimae Eucharistiae, et ut occurratur periculo extinctionis lampadis, nocturno Latronum, et obvio canum, et belluarum ingressui, uti fusius legitur in relatione, in qua etiam binae ponderantur circumstantiae, quarum prima est, quod juxta praxim Sacr. Congregationis, Sacerdos, qui curam habet Ecclesiae, in qua Sanctissimum Sacramentum asservatur, habere debet Domum Ecclesiae contiguam, et secunda in hoc residet, quod Communitas habet contiguam Ecclesiae quamdam parvam Domum, quae mira facilitate reduci posset ad usum Parochi.

Adversus haec opponitur a Communitate, quod Ecclesia noviter constructa subrogari debet in locum veteris Ecclesiae Parochialis, quod item non adest ulla necessitas aedificationis Domus, seu Cubiculi prope novam Ecclesiam pro Parochi habitatione, et quod tandem, si esset necessaria hujus Domus aedificatio, illa ad Parochum pertinere deberet.

Et in eo quidem, quod attinet ad novam Ecclesiae subrogationem, praetenditur eidem debere esse locum, tum quia Ecclesia antiqua est nimis angusta, tum quia nova Ecclesia fuit constructa, ut petita subrogatio suum haberet effectum; in eo, quod spectat ad constructionem Domus, sive Cubiculorum prope novam Ecclesiam pro Parochi abitatione, subditur, ei locum esse non posse, tum quia Parochus prope veterem Ecclesiam non habebat Domum, tum quia Parocho a jure imposita non dicitur obligatio habitandi in Domo Ecclesiae contigua, sed vel in Parochia, vel in Domo Parochiae vicina, uti praeter laudatas a Scribente auctoritates, colligi, posse videtur ex actis Ecclesiae Mediolanensis sub Sancto Carolo Borromaeo, qui omnia reformare studuit ad tramites Concilii Tridentini; haec enim leguntur in citatis actis *tom.* 1. *pag.* 80. *Si quis Parochus etiam Urbanus Parochiale Domicilium non habet ubi habitet, intra illius fines Domum conducat, quam proxime potest Ecclesiae, cujus curationi praeest, si intra fines Domus non est, quam conducere possit, extra, ubi propius Ecclesiae potest, conducat, idque judicio Episcopi;* et post haec sermonem transferendo ad onus aedificationis, quatenus aedificatio Domus esset facienda, praetenditur, quod illud spectet ad Parochum, et non ad Communitatem, cum Parochus habeat in reditu scuta 200. et cum obligatio Populi sit subsidiaria, nec ullum sibi vindicet locum, nisi post excussum Parochum, eumque repertum non idoneum propter tenuitatem fructuum Parochiae.

Absque eo, quod juxta Communitatis sensum officere possit, vel quod Ecclesia sine contigua Parochi habitatione recensitis periculis remaneat exposita, vel quod parva quaedam Domus Ecclesiae contigua ad Communitatem spectet, vel denique, quod Ecclesia fuit expensis Communitatis aedificata, quasi quod ex his inferatur, Domum contiguam pro Parocho esse aedificandam, et quidem Communitatis expensis; ne etenim quid intactum relinquatur, respondetur ab Informante pro Communitate, quod Ecclesia est sita in loco, in quo multi degunt habitatores, et quod officia divina in ea explebuntur a Parocho, a Canonicis, et ab aliis Presbyteris, itaut allegatum cesset periculum, quod Domus contigua Parochiae est Domus Prioralis, in qua cogitur Consilium Terrae, in qua habentur Scholae publicae, itaut praetendi nequeat, quod illa sit aptanda pro Parochi commoditate, et habitatione. Additur, quod regula juris statuens, ut obligatus ad Ecclesiae reaptationem, sit etiam obligatus ad reparationem Domus Parochi, non est aptabilis nostris circumstantiis, in quibus Communitas aedificavit ex sua devotione, et liberalitate novam Ecclesiam, et ante aedificationem exhibuit Plantam, carentem Domo pro Parochi habitatione.

Haec sunt, qua a Communitate deducuntur. Quaeritur itaque:

I. An in locum veteris Ecclesiae Parochialis

subroganda sit alia Ecclesia noviter constructa in casu etc. et quatenus affirmative:

II. An sit necessaria aedificatio Domus, seu Cubiculorum prope dictam novam Ecclesiam pro habitatione Parochi in casu etc., et quatenus affirmative:

III. An onus aedificationis Domus spectet ad Parochum, sive potius ad Communitatem in casu etc.

Nec in hac Congregatione, nec in aliis subsequentibus fuit unquam Causa resoluta. Cumque interea ad nova inter Partes Capitula deventum sit, eademque exhibita una cum approbatione Eminentissimi Abbatis; quaesitum fuit die 21. Jun 1721.

An sit locus subrogationi Ecclesiae, de qua agitur, et an Capitula ad ejusmodi effectum concordata, sint approbanda pariter in casu etc.

Sacr. Congr. die 12. Julii 1721. respondit:

Pro approbatione, renovato legitimo consensu Communitatis.

QUÆSTIO XXXVIII.

In Causa Senogallien. Censuum, die 2. *Julii* 1718.

Quaestio est inter Doctores, an in Censu consignativo fieri valeat fructuum reductio absque Apostolico Beneplacito.

Negative respondent *Ricc. Decis. Curiae Archiep. Neapolitanae, Decis.* 134. *parte prima. Idem Resolut.* 37. *parte prima num.* 4. *de Marinis Resolut. juris cap.* 6. *num.* 10. *et* 11. *tom.* 1. *Barus. in suo Torcular. juris Resolut.* 100. *per totam. Ventrigl. in praxi parte* 1. *annot.* 1. §. 2. *num.* 6.

Affirmative autem respondent *Cardinal. De Luca de Alienat. discur.* 6. *num.* 5. *de Censibus discur.* 14. *num.* 4. *et* 5. *et in Conflictu legis observ.* 201. *Carolus Ant. de Luca ad Ventrigl. in praxi parte prima annot.* 1. §. 2. *num.* 4. *Petra ad Constit. Apostolicas tom.* 1. *fol.* 138. *num.* 88. *Monacell. tom.* 4. *in supplem. ad tom.* 2. *fol.* 151. *num.* 146. *et seqq.*

Fuit hic articulus examini suppositus in hac Sacra Congregatione *die* 15. *Januarii* 1718. occasione cujusdam reductionis census, factae ab Officialibus Confraternitatis Sanctissimi Sacramenti Castri Montis Alboddi, nec ulla fuit capta resolutio.

Repropositus fuit in Congregatione subsequenti, habita *die* 29. *Januarii*, et responsum fuit: *Dilata, et exhibeatur instrumentum reductionis.*

Quaeritur itaque nunc:

I. An reductio fructuum Census sine beneplacito apostolico sustineatur in casu etc. et quatenus negative.

II. An sit locus revalidationi, et confirmationi contractus reductionis tam pro praeterito, quam pro futuro.

Sacra Congregatio respondit:

Ad Primum negative in casu de quo agitur. Ad Secundum negative quoad praeteritum, reservato Jure Hippolyto agendi contra Priores, qui reduxerint Censum, et quoad futurum arbitrio Eminentissimi Episcopi.

QUÆSTIO XXXIX.

In Causa Cajetana, die 2. *Julii* 1718.

Gubernatores, et Deputati, qui a Civitate Cajetae, ad quam pertinet Juspatronatus Cappellae Sancti Erasmi, eliguntur, ut invigilent tam super fabrica, et ornatu ejusdem, quam super conservatione, et erogatione redituum ad illam pertinentium, huic Sacrae Congregationi supplicarunt pro declaratione, quod duae Statuae argenteae, et quod alia quaedam argentea ornamenta essent de libero dominio Civitatis, quae de illis disponere posset ad proprium usum etiam, et commodum in casu necessitatis, absque eo quod ullum jus unquam Cappellae acquireretur, etiamsi praedicta argenta eidem commodarentur, requisitoque Episcopo pro informatione, et voto, Sacra Congregatio die 6. Junii 1716. post habitam dictam informationem jussit, quod causa poneretur in folio.

Capitulo comparere recusante, licet Cappella in ejus Eccclesia Cathedrali sita sit, Episcopus existimavit, ad suum pertinere officium praedictae Cappellae jura prosequi, et exorare pro causae resolutione, non obstante quadam protestatione, emissa a Procuratore Deputatorum, se videlicet hoc unum solum intendere, quod ad Deputatos pertineat custodia argentorum, absque eo, quod aliquid deducere velit pro dominio eorumdem argentorum a Civitate praetenso, hoc etenim Episcopus asserit esse adinventum, ne causa resolvatur, semper etenim Civitas, et Deputati usque adhuc unitim

processerunt, et semper in praeteritis Deputati insteterunt pro declaratione dominii favore Civitatis.

At ad merita causae deveniendo, contendit Episcopus, quod Candelabra, Crux, et alia argentea ornamenta sint de dominio Cappellae, tum quia asserit, fuisse conflata ex votis, et lampadibus ejusdem, tum quia eorum residuum fuit solutum ex pecuniis, quas habebant Deputati fabricae, quaeque ad Cappellam pertinebant.

Contendit ulterius, idem dicendum esse de duabus Statuis argenteis jam confectis, non solum quia dicit, fuisse constructas ex pecuniis Cappellae, a Procuratore Deputatorum persolutis, sed etiam quia calculus ostendit, quod ad manus Deputatorum devenerunt ducati 22704. et quia alias a Deputatis opponebatur, quod major pecuniarum quantitas fuerat habita ex assignatione nonnullarum Gabellarum, quae a Civitate facta fuerat Cappellae, quodque vel hae assignationes non subsistebant ex defectu assensus Regii, vel pecuniae ab his assignationibus retractae, fuerant erogatae in fabricam, et ornatum Cappellae, hinc inferendo, quod argenta, et Statuae non potuerunt esse confectae ex pecuniis ad Cappellam pertinentibus, sed ex aliis pecuniis a Civitate subministratis: respondet Episcopus, quod, juxta Statutum Civitatis Cajetae, potuerunt fieri dictarum Gabellarum assignationes favore Cappellae, et quod solutiones factae a Deputatis absque ulla expressione, quod fierent ex pecuniis a Civitate subministratis, censeri debent factae ex pecuniis propriis Cappellae; et multo magis, quia quando solutiones factae sunt ex pecuniis a Civitate subministratis, id fuit in solutionibus expressum.

Contendit praeterea idem Episcopus se cogere posse Deputatos ad redditionem rationis, cum id descendat ex dispositione Sacri Concilii Tridentini, et ulterius se posse deputare Personam idoneam pro exactione Gabellae Quartutii Piscationis, et exigere ab Exactoribus computa exacti, eo sub fundamento, quod id descendit ex resolutione Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium, per Summum Pontificem confirmata.

E contra Scribens pro Deputatis inquit: nihil repugnare, quod argenta, et Statuae fiant a Laicis, quod item commodentur alicui Cappellae, sive loco sacro, absque eo quod ullum illi jus acquiratur, et cum facultate de dictis argentis, et Statuis disponendi in casu necessitatis.

Post haec idem Scribens asserit, quod ornamenta, de quibus agitur, fuerunt confecta ex sola pecunia Civitatis, et non ex reditibus Cappellae, idque confirmat ex variis Concilii resolutionibus, in quibus statutum fuit, quod argenta conservarentur penes certos Depositarios.

His ergo stantibus, quaeritur:

I. *An, et quale jus competat Civitati, et Deputatis super Candelabris, Cruce, et aliis ornamentis argenteis, quae a triginta annis citra semper inservierunt pro ornatu Cappellae S. Erasmi, vel potius illa libere spectent ad dictam Cappellam in casu etc.*

II. *An, et quale jus competat eidem Civitati, et Deputatis super duabus Statuis argenteis jam factis, et super pecuniis exactis, et exigendis ex Gabellis, et aliis effectibus assignatis dictae Cappellae per Consilium Civitatis, vel potius eaedem Statuae libere spectent ad dictam Cappellam in casu etc.*

III. *An, et quo jure Episcopus cogere possit Deputatos, et Gubernatores dictae Cappellae ad reddendam rationem pecuniae, ad eos perventae ex reditibus; et legatis dictae Cappellae, necnon ex Gabellis, et aliis effectibus, assignatis eidem Cappellae per Consilium Civitatis in casu etc.*

IV. *An Episcopo competat jus deputandi personam idoneam pro exactione Gabellae Quartutii Piscationis, concessae dictae Cappellae, et exigendi ab Exactoribus computa exacti in casu etc.*

Sacr. Congr. respondit,

Ad Primum, argenta de quibus agitur, libere spectare ad Cappellam, eorum vero tantummodo custodiam ad Deputatos. Ad Secundum, statuas, et pecunias, de quibus agitur, libere spectare ad Cappellam, Custodiam vero statuarum, et administrationem redituum tantummodo spectare ad Deputatos. Ad Tertium affirmative ad formam Concilii Tridentini Ses. 22. Cap. 9 de reformatione Ad Quartum, committendam esse Deputatis exactionem, et administrationem Gabellae Quartutii Piscationis cum onere eum erogandi, et reddendi Episcopo rationem ad normam Decreti Sac. Congregationis Episcoporum die 28 Augusti 1643.

QUÆSTIO XL.

In Causa Mediolanen. Oneris Missarum, die 2. Julii 1718.

Franciscus Ripa in ultimo, cum quo decessit, testamento, condito de anno 1610. suos Haeredes gravavit ad solvendum quolibet anno libras 300. Imperiales, hoc est scuta 40. monetae Romanae Cappellae Sancti Antonii, erectae in Ecclesia Sancti Thomae, ut in eadem Missa quotidiana celebraretur, iisdemque haeredibus libertatem dedit se eximendi ab annua praestatione, solvendo unica vice libras 6000. hoc est scuta 800. monetae Romanae: *Liceat dictis, et infrascriptis Haeredibus meis se se liberare a dicto legato librarum* 300. *etc. mediante exbursatione librarum* 6000. *vel implicatione earumdem.*

Anno 1654. fuit hoc onus Missarum, praevia auctoritate hujus Sacrae Congregationis, redactum ad Missas festivas tantum de praecepto, et ad quatuor in singulis hebdomadis celebrandas, et anno 1656. accedente auctoritate Ordinaria, fuit hoc Missarum legatum erectum in titulum perpetuae ecclesiasticae Cappellaniae, et Haeredes Testatoris pro ejus dote tot bona stabilia assignarunt, quae reddebant annuas libras 300. sibique reservarunt jus praedicta bona redimendi semper, et quandocumque, et etiam post centum annos, media solutione, seu deposito librarum 6000.

Anno 1714. Ludovicus Ripa redemit bona mox recensita, et punctualiter solvit libras 6000. sed cum haec summa fuerit erogata in emptionem census annui reditus librarum 240. hoc est scutorum monetae Romanae 32. quae non sufficiunt pro adimplemento oneris Missarum, eleemosynam regulando ad tramites Constitutionum Synodalium Mediolanensium, exorta est in Congregatione Legatorum Piorum Mediolani controversia inter memoratum Ludovicum haeredem, et Promotorem Legatorum Piorum, an scilicet onus Missarum esset reducendum, vel potius haeredes summam deficientem pro ejus adimplemento supplere tenerentur, et unanimi voto dictum fuit, quod huic Sac. Congreg. esset supplicandum pro decisione controversiae, uti colligitur ex informatione Eminentissimi Archiepiscopi Mediolanensis.

Pro haerede facit, quod Testator ipsum obligavit, vel ad solvendas quolibet anno libras 300., vel ad unica vice exbursandas libras 6000. hinc etenim inferre licet, non posse eumdem cogi ad supplendam summam deficientem, statim ac satisfecit voluntati Testatoris, persolvendo unica vice praedictas libras 6000.

Haud urgente, quod ex hac summa librarum 6000. cum qua emptus fuit Census, non possunt haberi, nisi librae annuae 240. tum quia ipse de hac re non debet esse sollicitus, cum ad solam solutionem librarum 6000. fuerit a Testatore adstrictus; tum quia Testator ipsi demandavit, vel quod exbursaret libras 6000. vel quod illas erogaret in emptionem alicujus rei fructiferae, uti desumitur ex verbis supra relatis. Si ergo Haeres viam elegit solvendi libras 6000. obligari non potest ad supplendum summam deficientem, etiamsi ex libris 6000. hodie non retrahantur librae 300. sed librae tantummodo 240.

Facit e contra pro Legatorum Piorum Promotore, quod in tantum Testator permisit, ut Haeredes se liberare possent a praestatione librarum 300. annuarum, solvendo unica vice libras 6000. in quantum supposuit, quod ex investimento librarum 6000. haberi possent quolibet anno librae 300. Adeoque si hodie ex libris 6000. non percipiuntur, nisi librae 240. subintrat obligatio Haeredis ad supplendum.

Absque eo quod quidquam referat, quod juxta Testatoris expressam voluntatem, potest Haeres se liberare a solutione librarum 300. solvendo unica solutione libras 6000. hoc siquidem argumentum urgere posset, si vel immediate post tempus conditi Testamenti, vel paulo post Haeres exbursasset libras 6000. secus autem se habet res quoties, prout in casu, Haeres ad solutionem dictae summae devenit post lapsum annorum 104. a die conditi Testamenti; in primo etenim casu, ex summa librarum 6000. bene erogata haberi potuissent nedum librae 300. annuae, sed aliae plures, quod in secundo casu evenire non potest propter intermediam redituum diminutionem.

In hoc autem rerum statu quaeritur

An Haeres teneatur supplere, vel potius sit locus reductioni oneris Missarum in casu, etc.

Sacr. Congr. respondit,

Exhibeatur Testamentum.

In hujus rescripti executionem, exhibitum fuit Testamentum, ex cujus verbis Ludovicus Ripa, pronepos Francisci Testatoris conten-

dit, sibi competere facultatem se liberandi a Legato annuo librarum 300. solvendo, et implicando, sicuti fecit, libras 6000.

Testator legavit libras 300. et voluit quod in Cappella quotidie celebrari deberet Missa una *usque in perpetuum*. Dedit haeredibus suis, et seniori eorumdem facultatem eligendi Cappellanum, *et lege, quod liceat seniori, et propinquiori ex dictis, et infrascriptis haeredibus meis, et successive seniori, et proximiori descendentium meorum, vel familiae meae usque in infinitum eligere Cappellanum idoneum*. Facultatem subinde Testator impertitus est exbursandi unica vice libras 6000. et sic se liberandi ab annua praestatione librarum 300. *liceat etiam dictis, et infrascriptis haeredibus meis se liberare a dicto legato librarum* 300. *imperialium computato, ut supra, mediante exbursatione librarum* 6000. *imperialium, vel implicatione earumdum*.

Post haec, Testator haeredes sibi scripsit filios legitimos, et naturales, quos habebat, *mihi haeredes universales instituí, et instituo ore meo proprio nominando, nominavi, et nomino Bartholomaeum, Benedictum, Ludovicum Presbyterum, Octavium, et Joannem Angelum filios meos legitimos, et naturales aequis portionibus:* et licet in hac vocatione Testator ad ulteriores gradus non videatur fuisse progressus, in parte tamen Fisci exclusiva dici valet habuisse rationem omnium descendentium tam ex masculis, quam ex foeminis, *et ubi omnes haeredes mei, vel ultimus ex meis delinqueret, ut supra, tunc eos, vel eum pariter privavi, et privo praeambula hora, ut supradicta haereditate, et bonis meis, et eis, seu ei substituo filios ipsorum haeredum meorum, vel alicujus eorum, et si non aderint, filias meas, eorum sorores, vel eorum filios.*

Ab his autem verbis infert Ludovicus Ripa, se posse uti facultate data a Testatore suis haeredibus se liberandi ab annua solutione librarum 300. exbursando libras 6000. cum etenim data fuerit haec facultas *dictis, et infrascriptis haeredibus*, sub nomine *dictorum haeredum* comprehenduntur omnes haeredes in infinitum, ex quo Testator antecedenter locutus fuerat de seniore, et propinquiores ex haeredibus, et descendentibus suis, suaeque familiae, usque in infinitum. Consimile dicit habendum judicium de aliis verbis, *et infrascriptis haeredibus meis*, cum in parte Fisci exclusiva, quae inservire valet pro declaratione in ordine ad partem dispositivam, habuerit rationem de filiis tam masculorum, quam foeminarum, sub quorum nomine nepotes, aliique descendentes in infinitum comprehenduntur, quoties dignoscitur Testatorem noluisse suam vocationem in primis haeredibus restringere, sed ad ulteriores extendere voluisse.

Haec sunt in Causa. Quaeritur ergo

An haeres teneatur supplere, vel potius sit locus reductioni oneris Missarum in casu.

Sacra Congr. die 1. Aprilis 1719. respondit: *Quoad primam dubii partem negative. Ad secundam affirmative.*

QUÆSTIO XLI.

In Causa Lucana, die 2. *Julii* 1718.

Episcopus Lucanus, in actu Visitationis Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini Terrae Petrae Sanctae, decretum fecit, quod in ea caneretur Evangelium Dominicae Passionis Dominica Palmarum, aliisque diebus Majoris Hebdomadae, illis modo, et forma, quibus canitur in Cathedrali Ecclesia, hoc est, quod Dominica Palmarum, et Feria sexta in Parasceve caneretur a Canonicis, et Feria tertia, et Feria quarta caneretur a Cappellanis, ita enim practicari audivi in Cathedrali Ecclesia Lucana, et hoc ipsum observatur etiam in nostra Basilica Vaticana, utque Decretum suam haberet executionem, idem Episcopus ultra mulctam scutorum decem Locis Piis applicandam, in casu contraventionis, poenam apposuit suspensionis a divinis ipso facto incurrendae.

Contendunt Canonici, Decreta haec nullatenus subsistere, tum quia ipsorum Ecclesia fuit erecta in Collegiatam anno 1673. et Testes deponunt Evangelium Dominicae Passionis fuisse ab eo fere tempore cantatum non a Canonicis, sed a Cappellanis, tum quia cum Canonici sint sex, et in Dominica Passionis Missa cantetur a Praeposito; cui duo Canonici Diaconus, et Subdiaconus ministrare tenentur, si tres alii Canonici canere deberent Passionem, unus tantum ex Canonicis in Choro remaneret, quod videtur absurdum.

Additur, quod in Caeremoniali Episcoporum *lib.* 2. *cap.* 25. *pagina mihi* 326. dicitur, quod Episcopo celebrante, illique assistentibus duobus Canonicis, Diacono, et Subdiacono Feria

sexta in Parasceve, Passio canatur a tribus Cappellanis, seu Cantatoribus, habitu Diaconali indutis, quod ipsum legitur *lib.* 2. *cap.* 26. *pag.* 387. cumque in Sacrorum Rituum Congregatione alias disputatum fuerit, an admittenda esset consuetudo immemorabilis Cathedralis Viterbiensis, in qua, Episcopo, eoque impedito, celebrante Missam Prima Dignitate, Canonici canere consueverant Passionem Dominica Palmarum, et Feria sexta in Parasceve, ex quo Caeremoniale obstabat huic disciplinae, Sacra Congregatio die 7. Julii 1612. respondit, Caremoniale non obstare, et servandam esse laudabilem praedictam consuetudinem. *Eadem Sacra Rituum Congregatio respondit, Caeremonialem Librum non obstare, nec tollere immemorabiles, et laudabiles consuetudines Ecclesiarum, et licet in eo dicatur, quod Passio in Dominica Palmarum, et Feria sexta in Parasceve decantetur a Cantoribus, non ex hoc prohibetur, quominus a Canonicis decantari possit, et debeat, maxime ubi viget consuetudo, quod a Canonicis decantetur, prout viget in Civitate Viterbiensi, quam consuetudinem omnino servandam esse censuit, et declaravit.*

Ex his etenim sequi videtur, quod, cessante consuetudine, Passio non sit a Canonicis canenda.

Adversus autem hanc Canonicorum praetensionem pugnat animadversio, quod inferiores Ecclesiae se uniformare debent in sacris caeremoniis stylo Cathedralis; cumque in Cathedrali Ecclesia Lucana, Evangelium Dominicae Passionis cantetur a Canonicis Dominica Palmarum, et Feria sexta Majoris Hebdomadae, idem etiam erit observandum in Collegiata Ecclesia, de qua nunc agitur, cum Canonici Collegiatae dedignari non debeant facere id, quod fit a Canonicis Ecclesiae Cathedralis, uti ponderat Episcopus in sua informatione.

Quaeritur ergo:

An Decreta, de quibus agitur, sint exequenda in casu etc.

Sacr. Congr. respondit,
Negative, et amplius.

QUÆSTIO XLII.

In Causa Romana Legati, die 2. Julii. 1718.

Nobilis Matrona Eleonora de Pimentellis reliquit Patribus Praedicatoribus Sanctorum Sixti, et Clementis loca 60. Montis Sermonetae, his verbis: *Lascio luoghi sessanta del medesimo Monte Sermoneta alli Padri Domenicani de' Santi Sisto vecchio, e Clemente, con obbligo in perpetuo di cantarmi nell' una, e l' altra Chiesa una Messa di Requie la settimana;* cumque exorta fuerit controversia, an Patres unam, vel duas Missas celebrare teneantur in sequelam dictae testamentariae dispositionis controversiae resolutio fuit ad hanc Sacram Congregationem remissa.

Pro celebratione non unius, sed duarum Missarum, faciunt ea verba: *Con obbligo in perpetuo di cantarmi nell' una, e l' altra Chiesa una Messa di Requie la settimana;* si enim duplex est Ecclesia, videtur, quod duplex etiam debeat esse Missa celebranda, altera videlicet in Ecclesia Sancti Sixti, altera in Ecclesia Sancti Clementis.

Facit e contra pro celebratione unius tantum Missae, quod pia Testatrix reliquit *una Messa di Requie la settimana*, et quamvis addiderit *nell' una, e l' altra Chiesa*, haec tamen verba alternativam videntur importare obligationem, Missam videlicet celebrandi aut in una, aut in alia ex dictis Ecclesiis, itaut obligationi satisfactum sit statim ac una Missa in altera ex dictis Ecclesiis fuerit celebrata.

Suadetur hujusmodi intellectus nedum auctoritate recolendae memoriae Cardinalis Ferrarii, qui sensit, Patres esse obligatos ad unius tantum Missae celebrationem qualibet hebdomada, uti medio juramento testatur Dominus Carolus Arno, qui Auditoris munere apud eum usque ad ipsius obitum functus est, sed ex sequentibus alterius circumstantiis.

Prima est, quod Eleonora Testatrix optime sciebat Patres Dominicanos non semper, et per totum annum habitare consuevisse in uno ex dictis Conventibus, sed ob aeris inclementiam consuevisse modo habitare in Conventu Sancti Sixti, modo in Conventu Sancti Clementis. Verisimile ergo est, quod ipsa voluerit Patres obligare ad Missae celebrationem in sola Ecclesia illius Conventus, in quo ipsi degerent, et sic ad unius tantum Missae celebrationem qualibet hebdomada.

Secunda est, quod Testatrix Patres obligavit non ad celebrationem Missae lectae, sed ad celebrationem Missae solemnis, seu decantatae, *con obbligo in perpetuo di cantarmi una Messa di Requie;* cum autem Missa cantata exigat praesentiam non unius simplicis Sacerdotis, sed em-

nium Patrum, infertur, quod ipsa voluerit unius tantum Missae celebrationem qualibet hebdomada, alias dicendum esset, quod voluisset, ut qualibet hebdomada Patres, aut a Conventu Sancti Clementis ad Conventum Sancti Sixti, aut a Conventu Sancti Sixti irent ad Conventum Sancti Clementis pro Missa canenda, quod videtur absurdum, et onus intolerabile.

Tertia est, quod Testatrix collective, et per modum unius locuta est de Patribus Sancti Clementis, et Sancti Sixti: *Lascio luoghi sessanta alli Patri Domenicani de' Santi Sisto vecchio, e Clemente*. Idem ergo judicium ferendum est, quoad eam partem Testamenti, in qua demandavit Missae celebrationem qualibet hebdomada *nell' una, e l'altra Chiesa de' SS. Sisto, e Clemente;* in quo rerum statu non est necesse, quod duplex Missa canatur, sed una sufficit, quae cantetur qualibet hebdomada in altera ex dictis Ecclesiis.

Quarta tandem est, quod Patres de familia Conventuum S. Clementis, et S. Sixti semper considerati sunt per modum unius, itaut Sacra Congregatio super disciplina Regularium declaraverit *die* 13. *Augusti* 1700. quod expletus censeatur annus Novitiatus, etiamsi Novitii, qui habitum receperunt in Conventu Sancti Sixti, mensibus aestivis propter aeris inclementiam transeant ad Conventum Sancti Clementis.

His positis quaeritur,

An Patres ad unam, vel ad duplicem Missam sint obligati in casu etc.

Sacr Congr. respondit, die 23. Julii 1718.
Patres teneri ad unicam Missam.
Idemque confirmavit, die 3. Sept. 1718.

QUÆSTIO XLIII.

In Causa Spoletana Quartae Funeralis, die 23. *Julii* 1718.

Parochi Terrae Nursiae Spoletanae Dioecesis praetendunt sibi deberi Quartam Funeralem pro unoquoque suo Parochiano, qui sepeliatur vel in Ecclesia Patrum Minorum Reformatorum Ordinis S. Francisci, vel in Ecclesia Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, vel in Ecclesia Patrum Congregationis Oratorii Sancti Philippi Nerii dictae Terrae.

Fundamentum Parochorum consistit in Sacrorum Canonum dispositione, et praecipue *in Clementina dudum de Sepulturis*. Addunt, quod Patres Scholarum Piarum, et quod Patres Oratorii S. Philippi nullo fruuntur exemptivo privilegio a solutione Quartae Funeralis, et quamvis fuerit alias resolutum, quod Minores Reformati Ordinis S. Francisci sint exempti a solutione Quartae in sequelam potissimum Brevis Julii Secundi, in quo adest clausula derogativa *Clementinae dudum de Sepulturis*, uti habetur in *decis.* 179. *coram Rojas, et in decis.* 263. *par.* 15. *recent.* et uti etiam fuit ab hac S. Congregatione admissum anno 1573. in quadam Causa *Tricaricen. Positionum lib.* 1. *pag.* 24. *a tergo*, contendunt nihilominus haec Patribus Reformatis suffragari non posse ex his quae habentur apud *Cardinalem de Luca de Parochis discurs.* 25.

Quaeritur itaque

An debeatur Parochis Quarta Funeralis de candelis, intortitiis, ac de omnibus aliis, quae offerunt in die humationis Cadaverum in casu, et ad effectum etc.

Proposita fuit haec Causa, et non resoluta in hac Congregatione; die vero 30. Sept. 1719. reproposita Causa praeter dubium nunc disputatum, et respiciens solutionem Quartae funeralis, aliud fuit superadditum pertinens ad electionem Sepulturae quae fit ab Hominibus Terrae Nursiae in die solemnis admissionis, et professionis ad Ordinem Tertiarorum contra Textum *in cap. Animarum de sepulturis in* 6. *et in Clementina Cupientes*, §. *sane temerarios de poenis.*

His stantibus, quaesitum fuit:

I. An debeatur Parochis Quarta funeralis de candelis, intortitiis, ac de omnibus aliis, quae offeruntur in die humationis cadaverum in casu et ad effectum etc.

II. An liceat hominibus Terrae Nursiae sepulturam eligere in Ecclesia Patrum Reformatorum S. Francisci die solemnis admissionis, et professionis ad Ordinem Tertiariorum, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Ad Primum negative, sed servetur solitum.
Ad Secundum Dilata; et audiatur Procurator Generalis Ordinis.

QUÆSTIO XLIV.

In Causa Isclana Parochialis, die 23. *Julii* 1718.

Sacerdos Thomas Morgioni rejectus fuit in concursu habito occasione collationis Parochialis Ecclesiae S. Spiritus Suburbii Celsae in Civitate Isclana, et appellatione interposita causaque devoluta ad hanc Sacram Congregationem, praetendit, concursum non fuisse validum, et quatenus validus fuisset, praetendit esse locum provocationi ad novum examen in Curia faciendum.

Praetendit autem concursum non fuisse validum, quia examen factum fuit a solo Vicario; Episcopus enim erat absens, et non ab Examinatoribus Synodalibus, et quia concursui interfuerunt tres Sacerdotes, qui non erant Examinatores Synodales.

Praetendit deinde locum esse provocationi ad novum examen in Curia faciendum, quidquid enim sit, an ad tramites Concilii Tridentini *cap.* 18. *vers. Nec praedictorum Sess.* 24. *de Reform.* locus sit appellationi in devolutivo a judicio Examinatorum tantum, vel etiam ab Episcopi collatione juxta ea, quae habentur apud *Fagnan. in cap. Cum sit ars, num.* 50. *et seqq. de aetate, et qualit.*

Hoc unum certum est, quod juxta posteriorem Constitutionem 33. *Sancti Pii Quinti Bull. tom.* 2. admittitur appellatio in devolutivo tam a relatione Examinatorum, quam ab irrationabili judicio Episcopi.

Absque eo quod de gravamine per Episcopum illate docendum sit ante novum examen coram Judice Appellationis faciendum, juxta *resolutionem hujus Sac. Congregationis in Causa Pistorien.* 12. *Junii* 1603. *impressam apud Fagnan. in cap. Eam te num.* 31. *de aetate, et qualit.* et absque eo, quod in novo examine instituenda sit quaestio de majori probitate, et experientia, de quibus, ultra doctrinam, habenda est ratio in collatione Parochialium; haec etenim omnia sunt discutienda post novum examen completum, et quando, completo novo examine, assumitur principalis quaestio, an sit facienda nova collatio ob praeelectionis irrationabilitatem, tunc quippe clare docendum est de gravamine, et tunc indago instituenda est de moribus, experientia, et similibus, quae, praeter doctrinam, in Beneficiis curatis requiruntur, uti hujus Sacrae Congregationis resolutiones referendo, et amplectendo, respondit *Rota decis.* 4. *et decis.* 24. *coram Cardinali Celso, et decis.* 9. *et* 10. *post Monacell. in Formul. tom.* 4.

Adversus haec, Sacerdos Cajetanus Boncore, qui fuit praeelectus, et qui Litteras Apostolicas super provisione Parochialis, uti vacatae in mense reservato reportavit, nullam asserit esse difficultatem quoad validitatem concursus, tum, quia in eo Vicarius quaesita proposuit, et Examinatores suum officium expleverunt in interrogationibus, et in scrutinio responsionum, juxta antiquam praxim Dioecesis Isclanae, tum quia impugnari non potest qualitas Examinatorum Synodalium, cum Sacerdos Morgionus illorum examini se subjecerit, et cum fuerint electi in Synodo Dioecesana, quae licet suspensa fuerit, et suam executionem usque adhuc non habuerit, id tamen processit ex difficultatibus, quae fuerunt excitatae adversus Constitutiones in hac Synodo editas, quod nihil habet commune cum electione Examinatorum Synodalium.

Additur, quod Morgionus appellationem non interposuit intra decendium, in quo rerum statu conceditur, non esse locum ordinario remedio appellationis, sed extraordinario restitutionis in integrum, quod non datur sine laesione, et consequenter sine probatione gravaminis, ut innuit *Card. de Luca discurs.* 7. *num.* 8. *de Parochis.*

His stantibus, quaeritur,

I. An constet de validitate concursus, et quatenus affirmative:

II. An sit locus provocationi ad novum examen faciendum in Curia in casu etc.

Sacra Congr. respondit,

Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative, et ad mentem.

QUÆSTIO XLV.

In Causa Ugentina, seu Hydruntina Ordinationis, die 23. *Julii* 1718.

Anno 1682. Clericus Franciscus Grassi natus est in Oppido Turnis Padulum Dioecesis Ugentinae ex Patre ejusdem loci, et Matre Hydruntina; cumque in infantili aetate constitutus, ad Civitatem Hydruntinam una cum Matre, et

tota familia translatus fuisset, post plurium annorum lapsum ad Urbem venit, studiorum gratia, ad hanc Sacram Congregationem recursum habuit, supplicando, ut Archiepiscopo Hydruntino demandaretur expeditio Litterarum Dimissorialium, ad effectum, ut in Urbe ordines recipere posset; Capitulum etenim Hydruntinum se huic opposuerat, et opponit praetensioni, sub obtentu, quod dictarum litterarum expeditio non pertinet ad memoratum Archiepiscopum, sed ad Episcopum Ugentinum.

Asserit Franciscus litterarum expeditionem spectare ad Archiepiscopum Hydruntinum, quia licet ipse sit subditus originarius Episcopi Ugentini; in Civitate nihilominus Hydruntina domicilium acquisivit, in quo rerum statu debet ad Ordines promoveri cum Litteris Dimissorialibus Archiepiscopi, et non Episcopi Ugentini, ad tramites famigeratae Bullae *Speculatores*.

Absque eo quod de acquisitione domicilii dubitari posse videatur, praetermisso etenim antiquo Regis Ferdinandi Privilegio, confirmato ab Imperatore Carolo V. juxta quod omnes Regnicolae, qui habitaverint in Civitate Hydruntina, admittuntur ad omnia privilegia, quibus veri Cives Hydruntini fruuntur:

Franciscus fuit Civilitate largitus a Decurionibus, et Decurionum judicium fuit a Regio Consilio Neapolitano, praevio nonnullorum Testium examine, qui de necessariis requisitis deposuerunt, approbatum. Similia contigerunt erga illius fratrem, cum quo ipse in communi vivit, itaut, si cum his, quae hucusque deducta sunt, conjungantur ea, quae sequuntur, quod scilicet per decennium in Civitate Hydruntina habitavit, quod bona stabilia in Territorio acquisivit, quod Joannes Petrus frater uxorem duxit in Civitate Hydruntina, in qua habitat, et in qua honores, et onera suffert, quod bona stabilia, quae a sua familia possidebantur, in Terra, sive Oppido Turris Padulum, fuerunt distracta, nil ultra videatur requiri posse ad effectum demonstrandi, quod ille ad tramites juris domicilium acquisivit in Civitate Hydruntina.

Parum quoque refragante, quod soli Cives Hydruntini ex Summi Pontificis Privilegio sunt admittendi ad gremium Cathedralis illius Civitatis, tum quia id nihil videtur habere commune cum ordinatione, tum quia statim ac Franciscus Civilitatem obtinuit Hydruntinam, dici etiam valet effectus capax Beneficiorum, quae Summi Pontificis Privilegio Civibus Hydruntinis conferri debent juxta *decis.* 73. *n.* 9. *coram Card. Cerro*, in qua aliae concordantes allegantur.

Adversus haec, Capitulum Hydruntinum excipit primo, quod Franciscus natus est in Terra Turris Padulum Ugentinae Dioecesis. Secundo, quod non videtur perfecte acquisivisse domicilium in Civitate Hydruntina. Tertio, quod ipse adscribi nequit servitio Ecclesiae Hydruntinae, resistente Bulla Clementis Septimi, in qua statui praetendit, quod omnia Beneficia Dioecesis, etiam Sedi Apostolicae reservata, solis Civibus originariis conferantur, et resistente dispositione Concilii Tridentini *Sess.* 23. *cap.* 16. *de Reformat.* ubi dicitur nullum in posterum ordinandum esse, qui illi Ecclesiae, aut pio Loco, pro cujus necessitate, aut utilitate assumitur, non adscribatur. Quarto tandem, et ultimo, quia idem Franciscus tempore, quo Hydrunti permanebat, initiatus fuit prima Clericali Tonsura ab Ordinario Ugentino, nullis obtentis Litteris Dimissorialibus ab Archiepiscopo Hydruntino, in quo rerum statu contenditur, quod sicuti ipse in recipienda prima Tonsura fuit adscriptus servitio Parochialis Ecclesiae Oppidi Terrae Padulum, ita ei permissum esse non valeat locum, cui adscriptus est, deserere, et Ordines ab alio recipere, quam ab Episcopo Ugentino, juxta Statuta in allegato loco Concilii. Ad partes posita Bulla Innocentiana, quia haec non loquitur in casu, in quo aliquis fuerit adscriptus servitio Ecclesiae suae originis.

Quaeritur ergo:

An Clericus Franciscus Grassi sit promovendus ad Ordines cum Litteris Dimissiorialibus Archiepiscopi Hydruntini, vel Episcopi Ugentini in casu etc.

Sacr. Congr. die 1. Aprilis 1719 respondit,

Affirmative quoad primam dubii partem, praestito juramento ad tramites Bullae, et ad secundum negative.

QUÆSTIO XLVI.

In Causa Romana, seu Sipontina, die 23. *Julii* 1718.

Post collatam ab Archiepiscopo Sipontino Joanni Pace Clerico Romano suo familiari Man-

sionariam residentialem, una cum simplici Beneficio; quorum fructus congruam Patrimonii sacri a Synodo Sipontina praescriptam excedebant, exorta fuit controversia, an onera Missarum essent deducenda, ad effectum statuendi, quod ipse haberet sufficiens sacrum Patrimonium pro sacris Ordinibus suscipiendis; cumque *die* 27. *Novembris* 1717. Sacra haec Congregatio demandaverit, ut super hoc articulo scriberetur pro veritate, et hoc interim praedictus Clericus, ad evitandam quamcumque controversiam, supplementum obtinuerit ex bonis Patrimonialibus Archiepiscopi Sipontini, itaut, deductis etiam oneribus Missarum, nulla sit amplius controversia, quin ipse habeat sufficiens Patrimonium constitutum partim in Beneficiis, partim in bonis propriis Archiepiscopi, loquendo tamen de sufficientia Patrimonii, non ad tramites Taxae Urbis, sed ad tramites Taxae Sipontinae, fuerunt in proxima praeterita Congregatione, a memorato Clerico Joanne Pace preces renovatae pro facultate ascendendi ad Sacros Ordines, una cum instantia, ut Tribunali Eminentissimi Vicarii Urbis demandetur, quod sibi Litterae Testimoniales concedantur, cumque Eminentissimo Domino Cardinali Pro-Praefecto meum restrictum de more Eminentiae Suae exhibitum perlegenti, articulus visus fuerit exemplaris, mihique demandaverit, ut eum in folio describerem, mandatis, ea, qua decet, reverentia, morem gero, et cohaerenter ad haec, disputanda proponuntur dubia ad calcem referenda.

Pro instantiâ Oratoris facit, nullam videri excitari posse difficultatem in ordine ad supplementum ex bonis patrimonialibus ad effectum constituendi sufficiens Patrimonium, partim ex dictis bonis, partim ex Beneficiis, id enim nuper fuit admissum ab hac Sacra Congregatione in *Tudertina Cappellaniae* 12. *Martii* 1718. Item facit pro eadem instantia, non esse hic, et nunc attendendam Taxam Urbis, sed Taxam Sipontinam; Mansionaria etenim, ad cujus titulum Joannes petit ordinari, non est Beneficium simplex, sed Beneficium residentiale, et quando versamur in Beneficio residentiali, non attenditur Taxa loci originis, sed loci Beneficii, uti resolvit haec Sacra Congregatio *in Romana, seu Sanctae Agathae Gothorum* 27. *Maji* 1713. Denique in eo, quod attinet ad litteras Testimoniales Oratori concedendas a Tribunali Eminentissimi Vicarii, facit Bulla *Speculatores*, quae non Dimissoriales, sed Testimoniales Litteras exposcit, quoad Ordinarium originis, quando agitur de ordinando in alio loco, ad quem ipse transtulit domicilium, uti contigisse praetenditur in hypothesi praesenti, in qua Clericus intendit Ordines suscipere ad titulum Mansionariae residentialis in Dioecesi Sipontina existentis.

Facit e contra adversus instantiam Oratoris, quod ipse ratione originis est subditus Cardinalis Vicarii Urbis, et ad evitandas fraudes, non admittitur supplementum ex bonis Patrimonialibus, nisi in Episcopo originis, itaut, concurrente utilitate, et necessitate Ecclesiae, ipse solus admittere valeat, ut pro adaequatione Patrimonii sacri fiat unio bonorum Patrimonialium cum Beneficio, juxta late deducta per *Monacell. in Formul. Leg. tom.* 3. *pag.* 227. *a num.* 20. *usque ad* 26. Item facit contra instantiam Oratoris, quod attenditur Taxa non loci originis, sed loci Beneficii, quando Beneficium non solum est residentiale, sed etiam satis est pro congrua Ordinandi substentatione; quod in casu nostro non verificatur. Facit demum quod Orator non recepit ab Archiepiscopo Sipontino Beneficium sufficiens ad congruam substentationem, uti dictum est, et quod majorem bonorum suorum partem cum instructis aedibus non transtulit ad Dioecesim Sipontinam, nec animum patefacit ibidem perpetuo permanendi, in quibus circumstantiis non Testimoniales, sed Dimissoriales Vicarii Urbis videntur requiri ad tramites Bullae *Speculatores*.

His stantibus quaeritur,

I. *An Oratori indulgenda sit facultas ascendendi ad Ordines sacros ad titulum Mansionariae una cum supplemento ex bonis patrimonialibus in casu etc. et quatenus affirmative*:

II. *An eidem dandae sint a Tribunali Eminentissimi Vicarii Urbis Litterae Testimoniales, vel Dimissoriales in casu etc.*

Sacr. Congr. respondit,

Ad primum affirmative. Ad secundum dandas esse ab Eminentissimo Urbis Vicario Litteras Testimoniales, et Dimissoriales ad normam Taxae Urbis.

QUÆSTIO XLVII.

In Causa Romana Legatorum, die 23. *Julii* 1718.

Sacerdos Sebastianus Guidus anno 1640. suam ultimam exaravit dispositionem, in qua haeredem reliquit universalem Hospitale Sancti Joannis Nationis Florentinorum Urbis, ita tamen, ut pro unica vice consequi tantummodo deberet a sua haereditate summa scutorum quinquaginta monetae, et in reliquis satisfacere teneretur Legatis, quae tam in Testamento, quam in Codicillis enumerantur.

Quia vero post demandatum nonnullorum Legatorum adimplementum, idem pius Testator jussit, ut quolibet anno pauperibus Puellis quatuor dotes distribuerentur, et quod nulla dos esse posset major scutis 35. nec minor scutis 30. ea superaddita conditione, ut si unaquaeque dos ad scuta 30. ascendere non posset, dotium distributio suspenderetur: *Si sospenda di darle, ancorchè convenisse di star più anni fin a tanto si faccia il moltiplico di poter arrivare almeno a scudi trenta*: et paulo post: *E se non basterà, s'aspetti il tempo che possa bastare, ancorchè si dovesse aspettare molti anni.*

Atque post enarratum Dotium Legatum, idem Testator processit ad relictum plurium aliorum Legatorum, et signanter trium, quae sequuntur; primi scilicet annuorum scutorum 20. pro linteaminibus necessariis pro Ecclesia Sancti Joannis Nationis Florentinorum Urbis; secundi consistentis in solutione unius scuti quolibet mense pro Musica in dicta Ecclesia facienda: et tertii demum scutorum quinque quolibet anno erogandorum in emptionem earum rerum, quae Pueris accedentibus ad eandem Ecclesiam, ut Christiana Doctrina imbuantur, de more distribuuntur.

Controversia exorta est, an pendente multiplico conficiendo pro dotibus distribuendis, suspendi debeat solutio trium Legatorum, de quibus modo sermo habitus est: cum enim contigerit diminutio redituum haereditatis, et annuo dotium Legato satisfieri non valeat, nedum juxta Litteram Testamenti, sed etiam ad tramites Sententiae Reverendae Fabricae Sancti Petri, fieri debet fructuum multiplicum, usquequo fructus perveniant ad summam requisitam pro adimplenda dotium distributione.

Exquisitum fuit Votum Eminentissimi Protectoris, qui, auditis Officialibus, et Deputatis Hospitalis, ad quos, juxta legem a Testatore praescriptam, pertinet declaratio, mutatio, et suppletio, quae pro interpretatione Testamenti necessaria videri posset, sensit, quod, pendente multiplico conficiendo pro dotibus distribuendis, nullatenus sit suspendenda solutio trium Legatorum in Testamento ordinatorum favore Ecclesiae Sancti Joannis, sed quod illa, etiam pendente dotium multiplico, sint persolvenda, uti desumitur ex docto, et luculento praedicti Eminentissimi suffragio, quod exhibetur una cum Testamento, et Codicillis.

Fundamenta autem hujus assertionis consistunt potissimum in his, quae sequuntur; ponderatur enim primo, quod Testator in Testamento suspendit dotium distributionem in casu deficientiae redituum, et quod nullam trium controversorum Legatorum suspensionem demandavit, hinc inferendo, quod tria haec legata fuerunt a Testatore praedilecta, et quod per consequens ea non sunt suspendenda, sed persolvenda, licet pendeat multiplicum pro dotibus.

Ponderatur secundo, quod Testator in Codicillis, post ordinata alia Legata pro unica vice solvenda, inquit,: *che tutto quello che ho detto, e disposto nel presente Codicillo, e sono anche per dire, abbia luogo, ed esecuzione immediatamente dopo i Legati fatti nel Testamento, intendendo avanti le doti, le quali voglio, che siano l'ultime, e prima siano soddisfatti i Legati tutti;* – posito siquidem, quod Legata Testamentaria solvenda sint ante Legata in Codicillis contenta, et quod Legata in Codicillis relicta sint ad tramites voluntatis Testatoris exequenda ante Legatum dotium, sequitur, quod Legata, de quibus agitur, utpote in Testamento relicta, sint solvenda ante dotium Legatum, et sic, quod pendente pro dotibus multiplico, non sit eorum solutio suspendenda.

Denique ponderatur, quod Testator fuit Officialis, et Administrator Ecclesiae Sancti Joannis spatio annorum 40. quod in ea sepulturam elegit, quod duo prima Legata respiciunt majorem cultum divinum, et quod tandem summae utilitatis est Legatum relictum pro Pueris instruendis in Christiana Doctrina, quasi quod ex his, et similibus praesumi valeat Testatorem nunquam voluisse, quod Legata haec non solverentur, pendente licet super dotibus multiplico.

Haec sunt, quae in voto Eminentissimi Protectoris continentur; quia autem Testator post Legata in Testamento relicta, et illud signanter dotium, transitum fecit ad alia tria Legata, de quibus agitur, adhibitis sequentibus verbis: *Item vuole, che soddisfatti tutti i sopradetti Legati, e quello che lascia all'Erede, se avanzerà qualche cosa di più, il tutto si metta insieme, e se ne paghi scudi venti alla Sagrestia etc. Item di detto avanzo si paghi ancora in caso vi sia, scudo uno il mese alla Musica etc. e scudi cinque l'anno alla Dottrina Christiana di nostra Chiesa.*

Dubitari idcirco ex alia parte rationabiliter potest, an pendente multiplico super Dotibus, locus esse valeat solutioni trium praedictorum Legatorum; si enim id fieret, non videretur verificatum, quod haec tria Legata solverentur post satisfactionem aliorum Legatorum, et signanter Legati dotium, et quod ulterius dicta tria Legata solverentur ex eo, quod superest, caeteris aliis Legatis adimpletis.

Adeoque nunc quaeritur.

An pendente multiplico super dotibus, suspendenda sit solutio trium Legatorum, de quibus agitur, vel ea potius sint persolvenda pendente, et adhuc non completo pro dotibus multiplico in casu etc.

Sacr. Congr. die 13. Augusti 1718. respondit:
Ad primam partem negative. Ad secundam affirmative.

QUÆSTIO XLVIII.

In Causa Romana, seu Januen. applicationis Legatorum, die 13. *Augusti* 1718.

Joannes Baptista Donghius, et Maria Æmilia Teresia ejusdem filia, supplicem libellum Sanctissimo Domino Nostro exhibuerunt, humillime expostulantes, ut fructus Locorum 72. Montis Novennalis a Joanne Augustino Cappello relictorum, ut distribuerentur Pauperibus familiis loci Vultri dominii Reipublicae Januensis, necnon fructus 80. Locorum ejusdem Montis relictorum, ut dotes distribuerentur decem, et octo Puellis ejusdem loci, ad effectum nubendi, sibi ad tempus determinatum respective consignarentur, primi videlicet Joanni Baptistae pro alendo semetipso, una cum sua familia, et secundi Mariae Æmiliae Teresiae, ut cum dote condecenti Virum invenire posset, et a Sanctitate Sua fuerunt de more remissae preces ad hanc Sacram Congregationem.

Petitionis fundamenta consistunt in his, quae sequuntur; primo in aetate Joannis Baptistae, qui est constitutus in anno 55. et in aetate Mariae Æmiliae, quae dicitur constituta in anno 26.

Secundo in paupertate, et nobilitate Familiae, ex eadem etenim ferunt, ortum habuisse Joannem Stephanum Donghium, qui post plura publica munera laudabiliter exercita, Cardinalitiam obtinuit Dignitatem a Summo Pontifice Urbano Octavo, uti pluribus legitur apud *Ciacconium lib.* 4. *pag.* 631.

Tertio in qualitate petitionis, cum ea non tendat ad destructionem voluntatis pii Fundatoris, sed ad temporaneam suspensionem executionis: petit enim Joannes Baptista pro se, et sua Familia scuta quindecim quolibet mense, et Maria Æmilia instat pro suspensione distributionis Dotium quoad usque confletur summa scutorum quatuor, vel quinque millium, in qua putat consistere Dotem suo statui proportionatam.

Quarto in sanguinis vinculo inter Testatorem, et Oratores intercedente; Joannes quippe Baptista descendit a Benedicta sorore Testatoris, et licet non sit agnatus, est tamen Cognatus, et est cum eo conjunctus in tertio gradu, et Maria Æmilia per consequens est in quarto gradu conjuncta, quasi quod inferri valeat, quod si Testator utrumque videret paupertate laborantem, probabiliter dici valeat, quod facturus esset id, quod nunc fieri postulatur hujus Sacrae Congregationis auctoritate, et multo magis, cum in tantum supponatur, eum non habuisse rationem de hisce sibi conjunctis ex latere Benedictae sororis, in Legatis mox recensitis, in quantum tunc temporis Familia Donghia divitiis affluebat.

Ultimo, in praedilectione Testatoris erga hos eosdem descendentes ex Benedicta sorore, tum quia ad juspatronatus honorificum Ecclesiae, et cujusdam Conventus erigendi, extincta linea illorum de Cappellis, vocavit majorem natu ex linea, et descendentia Benedictae sororis; tum quia in casu pariter deficientiae lineae masculinae illorum de Cappellis, vocavit ad quasdam Cappellanias erigendas, descendentes ex Benedicta sorore; et tandem quia, in quadam Sepultura extruenda facultatem

dedit, ut sepeliri possent Cadavera eorum, ad quos juspatronatus Ecclesiae erat devolvendum, et sic Cadavera eorum, qui a Benedicta sorore descendebant.

Accedunt consimilium gratiarum exempla, nec non favorabilis informatio Eminentissimi Archiepiscopi Januensis, praedicta omnia confirmantis.

Nulla fuit in hac Congregatione capta resolutio, repropositaque causa in Congregatione habita *die* 19. *Novembris ejusdem anni*, responsum fuit *Dilata, et ad mentem*, et mens fuit, *quod Eminentissimus Archiepiscopus Januensis informaret super existentia, et paupertate Fratrum Joannis Baptistae, audita Communitate, et quod extrahi curaret ab aestimo partitam stabilium possessorum a praedicto Joanne Baptista, et quod exhiberetur assignatio locorum Montium facta ab eodem favore Creditorum.* Pro tertia itaque vice reproponitur Causa, quocirca iterum propositum fuit dubium:

An, et pro qua summa sit locus applicationi legatorum in casu.

Sacra Congr. die 27. Aprilis 1720 respondit:

Affirmative, et Emanueli assignentur Scuta tria quolibet mense ex fructibus 12. *locorum Montium, et Æmiliae assignetur ex fructibus* 80. *locorum Montium dos in Scut.* 300. *Ita tamen ut uno anno recipiat Scut.* 150. *et alia Scut.* 150. *duobus annis sequentibus.*

QUÆSTIO XLIX.

In causa Milevitana, die 13. *Augusti* 1718.

Joannes Baptista Simon Vivier natus a Patre et Matre Turcis Sacramentum Baptismi recepit in infantili aetate, et omnibus Sacris Ordinibus, non excluso Presbyteratu, fuit initiatus ab Episcopo Milevitano, qui suae originis perfectam notitiam dicitur habuisse. Assumptus etiam fuit ad Officium Substituti Cancellariae Curiae Episcopalis, et ab Ordinario fuit provisus de Beneficio Ecclesiastico jurispatronatus Laicorum; cumque Sedes Apostolica alterum eidem Beneficium contulerit, et ejus nomine quaesitum fuerit ab hac Sacra Congregatione, an indigeret absolutione cum rehabilitatione ad Ordines, necnon nova provisione Beneficiorum, relata fuit ejus instantia inter summaria precum, et Eminentissimus D. Cardinalis Pro-Praefectus jussit, ut in folio describeretur.

Quoad absolutionem cum rehabilitatione ad Ordines, inventa fuit in Archivio Sancti Officii epistola scripta Episcopo Milevitano de anno 1696. in qua fuit eidem data facultas conferendi Joanni Baptistae Simoni Vivier Ordines Sacros, non excluso presbyteratu.

Praeter quam quod irregularitas descendens a Neophytatu, juxta Canones *a Gratiano relatos dist.* 48. sibi vindicat locum in eo, qui fuit baptizatus in adulta aetate, et qui novus est in Baptismate, uti ponderat *Suarez de Censuris disput.* 43. *sect.* 3. *conclus.* 2. *num.* 5. et non applicatur illis, qui in infantili aetate constituti Baptismum receperunt, quemadmodum nec procedit quoad eos, qui licet Baptismum in adulta aetate receperint, post aliquod nihilominus temporis intervallum, et experimentum, idonei ab Ordinario reputantur pro Sacrorum Ordinum receptione, uti ponderat *Gibalin de Irregul. c.* 3. *proposit.* 3. *Diana in editione coordinata tom.* 5. *tract.* 5. *resolut.* 47. *Suarez loco cit. num.* 6. *et* 7. *Sanchez in praecept. Decal. lib.* 2. *cap.* 28. *num.* 11. *Bonacina operum Moral. tom.* 1. *de Irregul. quaest.* 2. *puncto* 1. *proposit.* 3. *num.* 5. *Corrad. in praxi dispensat. lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 2. *et* 3. *Ricciul. in tract. de Neophyt. cap.* 3. *sub num.* 4. §. *Pugnantes.*

Quoad novam vero Beneficiorum provisionem in jure statutum est, quod filii Haereticorum sint incapaces Beneficiorum Ecclesiasticorum, *Textus in cap. Quicumque*, §. *Haeretici de haeret. in* 6. et in jure pariter statutum est, ut promovendi ad Episcopatum debeant esse nati a Parentibus Catholicis, uti habetur *in Constit.* 6. *Gregorii XIV.* §. 9. *Bull. tom.* 2. Formula dispensationis quoad Beneficia, loquendo de illis, qui a parentibus Mahometanis ortum habuerunt, impressa est *apud Corrad. in praxi dispensat. lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 5. Econtra vero cum hic, et nunc non agatur de nato a parentibus Haereticis, nec quaestio sit de promovendo ad Episcopatum, sed versemur in terminis ejus, qui natus a parentibus Turcis Sacerdotio jam est initiatus, nulla videtur esse necessaria dispensatio quoad consequenda Beneficia, *Ricciul. de Neophyt. cap.* 4.

Adeoque nunc quaeritur,

I. *An Orator indigeat absolutione cum rehabilitatione ad Ordines.*

II. *An indigeat nova provisione Beneficiorum, et quatenus affirmative:*

III. *An eidem indulgenda sit absolutio cum rehabilitatione ad Ordines, et cum nova Beneficiorum provisione.*

Sacr. Congr. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum negative. Ad tertium satis provisum in duobus praecedentibus Dubiis.

QUÆSTIO L.

In Causa Tudertina Funerum, die 13. *Augusti* 1718.

In Congregatione habita *die* 4. *Julii* 1716. proposita fuit haec Causa super puncto Quartae Funeralis, an ea videlicet esset persolvenda a Conventu, et Patribus Tertii Ordinis Sancti Francisci, Terrae Massae Tudertinae Dioecesis, Archipresbytero ejusdem Terrae, et in Congregatione habita *die* 8. *Augusti ejusdem anni*, negative responsum fuit, Patres videlicet non teneri ad dictam solutionem; quia vero tunc nonnulla indecisa remanserunt, non quoad solutionem Quartae, sed quoad ejusdem quotam, de his consequenter agitur in praesenti Congregatione.

Primum ergo, de quo nunc agitur, est Frumentum, quod in certa quantitate persolvitur, cum quis moritur.

De hoc Frumento loquendo, contendunt Patres illud venire, et comprehendi sub Quarta Funerali, quia nomine Funeralium comprehenduntur ea, quae obveniunt occasione funeris, sive ante Corpus reconditum terrae, sive post, et ex his canonica portio debetur juxta originalem theoricam *Zabarel. in Clementina dudum*, §. *Verum num.* 4. *et* 5. *de sepult.*

Absque eo quod praetendi valeat Frumentum hoc solvi titulo Decimae Sacramentalis, vel illud non fuisse semper a Patribus exactum, non obstante, quod Cadavera in eorum Ecclesiis fuerint tumulata, tum quia in Terra Massae, Decimae exiguntur in pecunia, tum quia in re, de qua nunc agitur, antecessorum negligentia nequit successoribus praejudicare, etiamsi negligentia illa esset in facto verificata.

Adversus haec excipit Parochus, se esse in antiquissima possessione Frumentum exigendi, nec illud venire sub nomine Funeralium, sed esse potius Decimam personalem, vel Sacramentalem; Primo quia ad effectum, de quo agitur, comprehensionis videlicet sub nomine funeralium, non attenditur tempus, sed causa oblationis. Secundo quia Frumentum non ingreditur Ecclesiam cum Cadavere, sed vel immediate transmittitur ad domum Parochi, vel, adveniente tempore recollectae, consignatur, itaut potius habendum sit pro Decima personali, vel Sacramentali, quae nihil habet commune cum Decima praediali.

Frumento succedit pannum, seu linteum telae albae, quod appenditur ad Crucem Parochi, cum qua Cadavera associantur, sed in hujus quaestionis examine non est immorandum, cum Patres quoad illam dent manus victas.

Post pannum sermo habendus est de Sudariolo; sciendum est etenim, quod supra pectus Defunctorum collocatur quaedam parva Crux, quae a Parocho datur, et quod Defunctorum manus teguntur Sudariolo, cum quo Cadavera ad Ecclesiam deferuntur.

Asserunt Patres Sudariolum ad se pertinere, et venire sub appellatione Quartae Funeralis, cum detur occasione funeris, et pro funere, nec illud unquam spectare posse ad Parochum, cum Parochi fundamentum in ea constituatur circumstantia, quod Sudariolum datur in administratione Extremae Unctionis, quae res est prohibita in *Taxa san. mem. Innocentii XI. edita anno* 1678. *praevio consilio hujus Sacrae Congregationis, uti legitur in* §. *Parimente.*

A Parocho non admittitur, quod Sudariolum comprehendatur sub Quarta Funerali, nec quod detur ex causa administrationis Extremae Unctionis, tum quia recurrit ratio in superioribus insinuata, quod funeralia non mensurantur ex temppre, sed ex causa, itaut ea sola spectare dicenda sint ad Funeralia, quae obveniunt causa Sepulturae, tum quia Sudariolum potius dici valet oblatio facta Cruci, cum Sudariolum non solum detur pro iis, qui moriuntur, recepto Sacramento Extremae Unctionis, sed etiam pro Infantibus, et pro aliis, qui ex improviso decedunt.

Post haec nihil aliud superest, quam loqui de Cera, quae per viam accenditur, et Ecclesiam Patrum non ingreditur.

Propter rationem saepe insinuatam, quod nomine Quartae Funeralis veniant emolumenta earum rerum, quae occasione funeris praestantur, et quae cum funere deportantur, Patres

asserunt, Ceram, de qua nunc agitur, esse comprehensam sub Quarta Funerali, absque eo quod vis ulla fieri possit in assumpto, quod Cera debeatur loco funeris, quod in Parochia antiquitus peragebatur, licet Cadavera tumularentur in Ecclesiis Regularium, cum a Constitutionibus Apostolicis, Decreto irritante vallatis, jam prohibitum fuerit obligare haeredes eorum, quorum Cadavera sepeliebantur in Ecclesiis Regularium ad celebrandas praeventive Exequias in Parochiis, uti habetur *in Constit.* 6. §. 6. *Sixti Quarti Bull. tom.* 1. et respondit Sac. Rituum Congregatio in *Senogallien.* 22. *Junii* 1675. cum aliis concordantibus.

Parochus respondet, non agi de Ceris, quae domi Defuncti accenduntur, et Ecclesiam cum Cadavere ingrediuntur, et cum quibus Cadaver associatur, sed de Ceris, quae accenduntur per viam, et Ecclesiam non ingrediuntur; in ordine ad quas pro se militare contendit antiquissimam consuetudinem, quam dicit attendendam, non obstante privilegio exemptivo Regularium a solutione Quartae, cum consuetudo non sit derogativa, sed declarativa privilegiorum.

His stantibus quaeritur,

An sub Quarta Funerali comprehendantur Frumentum, Pannum, Sudariolum, et Cera, quae accenditur, et extinguitur extra Ecclesiam Fratrum in casu.

Sacr. Congr. respondit:

Comprehendi sub quarta funerali frumentum, et ceram, non autem pannum, et sudariolum, et quoad sudariolum S. Congregatio mandavit illud amplius non afferri cum Cadavere, nec ab haeredibus Parocho consignari.

QUÆSTIO LI.

In Causa Fanensi sepulturae, et Quartae Funeralium, die 13. *Augusti* 1718.

Anno 1715. Pius Georgius, post constructum in Ecclesia Patrum Cappuccinorum Sacellum, Sepulchrum excavare fecit, in quo deinde sepeliri curavit Cadaver Joannis Baptistae filii in pupillari aetate defuncti, et ab hoc facto ortum habuit controversia inter dictos Patres Cappuccinos, et Parochum Mondavii, intra cujus Parochiae fines Conventus Cappuccinorum situs est, tum quoad Sepulturam, tum quoad Quartam Funeralem.

Loquendo de Sepultura, Patres Cappuccini asserunt, eam fuisse factam a Pio Georgio pro se, et sua familia, nedum ipsorum accedente consensu, sed etiam praevia licentia Sacr. Congregationis Episcoporum, et Regularium.

Sermonem faciendo de Quarta Funerali, sustinent iidem, se esse exemptos ab ejus solutione, primo in sequelam Privilegiorum, quae a Summis Pontificibus concessa sunt Religioni Sancti Francisci, cujus ipsi sunt filii juxta Bullam 54. *Summi Pontificis Pauli V. Bullar. tom.* 3. in qua, praevio hujus Sacrae Congregationis consilio, decrevit eosdem esse vere Fratres Minores Sancti Francisci, ejusque filios, et eorum Constitutiones esse Regulae Sancti Francisci conseutaneas, et secundo in sequelam nonnullarum resolutionum hujus ejusdem Sacrae Congregationis, et signanter *die* 21. *Maji* 1678. *uti habetur lib.* 30. *Decretorum pag.* 76. *et pag.* 82.

Adversus haec, Parochus excipit, obstare Constitutiones Religionis humationi Cadaverum in eorum Ecclesiis, et quod Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium licentia, in hypothesi praesenti, Patribus suffragari non potest; petente etenim Pio Georgio facultatem faciendi Sepulchrum in eorum Ecclesia pro se, suaque familia, et insinuante Procuratore Generali, quod id tantummodo concedi poterat ipsi, sed non ejus familiae, Sacra Congregatio die 19. Julii 1715. respondit *Arbitrio Provincialis, et Definitorii*, quod Parochus praetendit importare tantummodo facultatem Sepulchri pro Georgio, sed non pro ejus familia, ne dicatur arbitrium Provinciali, et Definitorio fuisse concessum derogandi Constitutionibus Religionis.

Addit, in eo quod attinet ad Quartam, non posse PP. Cappuccinos sustinere, se esse ab eadem exemptos, cum proprium exemptionis Privilegium non afferant munitum expressa derogatione *Clementinae dudum de Sepulturis*, quando in materia de qua nunc agitur, communicatio Privilegiorum non suffragatur: nec pariter suffragatur proprium Privilegium destitutum praedicta derogatione, uti resolutum fuit ab hac Sacra Congregatione *in Asten. Jurium Parochialium* 27. *Novembris* 1717., *et* 12. *Februarii* 1718., quodque notabilius est, cum idem Parochus asserat, se esse in centenaria,

et immemorabili observantia exigendi Quartam Funeralem a Patribus Minoribus Conventualibus S. Francisci, observantia haec a fortiori dicenda erit militare adversus PP. Cappuccinos.

Tandem Parochus distinguit inter Quartam Funeralem, et Quartam Sepulturae, et contendit, quod etiamsi Patres Cappuccini dici possent exempti a Quarta Funeralium, nunquam tamen inducta dici posset exemptio a Quarta Sepulturae, cum Quarta Sepolturae sit illa portio pecuniae, quae solvitur ab haeredibus Defuncti proprio ejusdem Parocho; cujusque exemptio non tendit in Beneficium ecclesiarum tumulantium, sed in commodum praedictorum Defuncti haeredum.

His stantibus quaeritur

I. *An erectio Sepulturae sustineatur pro persona tantum Pii Georgii, vel potius pro tota ejus familia in casu etc. et quatenus affirmative.*

II. *An debeatur Quarta Funeralis in casu.*

Sacr. Congr. die 6. Maji 1719. respondit:

Ad primum, negative quoad primam partem, affirmative quoad secundam. Ad secundum negative et amplius.

QUÆSTIO LII.

In Causa Neapolitana, Praetensae Simoniae, die 13. *Augusti* 1718.

Instrumentum stipulatum inter Damianum Mastrotam Sacerdotem, et Michaelem Serranum, et Lucretiam ejus Uxorem, subsellia Judicum Romanæ Curiæ defatigavit; R. P. siquidem Balestra Judex Confidentiarum censuit in dicto Instrumento veram adfuisse simoniam. Fuit hoc ipsum confirmatum in Congregatione Criminali Eminentissimi Urbis Vicarii. Fuit autem hoc retractatum in Congregatione Criminali A. C. sed Congregatio Criminalis Gubernii postremam A. C. Sententiam infirmavit, et postremo hujus ejusdem Causae examen ad hanc Sacram Congregationem in quinta instantia remissum fuit ab Auditore Sanctissimi.

Ut autem, si non omnia, saltem principaliora, quae a scribentibus hinc inde deducuntur, oculis EE. VV. in hoc folio exhibeantur, operae pretium est referre:

Primo, quod in Instrumento stipulato die 18. Novembris 1717. Damianus Mastrota Sacerdos donavit donatione irrevocabili inter vivos Lucretiae Appartamentum Domus pertinens ad Beneficium, seu Cappellaniam sub titulo Annuntiationis, eaque moriente, ad donationem vocavit Michaelem ejusdem Virum, quod idem Damianus donavit praedicto Michaeli totum id, quod ab ipso tamquam a Patrono dicti Beneficii quolibet anno praetendere poterat pro juribus Sacristiae, Missarum cantatarum, et aliarum similium rerum, se obligando ad subeundum de proprio onera mox memorata, quod tandem duae superadditae fuerunt conditiones, quarum altera fuit, quod hae donationes durare deberent quoad usque Damianus persisteret in possessione Beneficii, et altera fuit, quod in casu inobservantiae exbursare teneretur scuta 50.

Secundo, quod Sacerdos Joachinus Villa, qui fuerat deputatus ad complenda onera Missarum annexa Cappellaniae, sive Beneficio, quoad usque durasset absentia Joannis Pasquedae, qui dictum Beneficium, sive Cappellaniam obtinebat, fecit praedicti Beneficii, sive Cappellaniae resignationem die 22. Novembris 1707.

Tertio, quo Michael Serranus, et Antonia de Losa, ad quos jus nominandi ad Cappellaniam, sive Beneficium pertinebat die 24. Novembris ejusdem anni 1707. deputarunt, et nominarunt Sacerdotem Damianum Mastrotam, ut ipse adimpleret onera Missarum, sub obtentu discessus Joachini Villae a Civitate Neapolis, et quod ea ipsa die fuit admissa nominatio, et intra terminum trium dierum fuit a nominato capta possessio.

Ab hac facti serie, ex publicis actis desumpta, quaeque etiam coadjuvatur a depositionibus nonnullorum Testium Examinatorum in Tribunali Nuntiaturae Neapolis, Andreas Assantes, qui, praevia Patronorum nominatione, fuit ab Ordinario institutus, et Cappellaniam, sive Beneficium obtinuit tamquam vacans propter simoniam a Damiano commissam, contendit de labe simoniaca non esse dubitandum, tum quia faciendo donationem Appartamenti, quod erat de juribus Beneficii, sive Cappellaniae, et obtinendo subinde nominationem ad Beneficium, sive Cappellaniam, simoniae confidentialis reus esse dignoscitur ad tramites *Bullae* 85. *Sancti Pii V.* §. 2. *Bul. tom.* 2. ibi: *ad haec, plerique Ordinarii, et Collatores, ac etiam Patroni Laici curant deponenda Beneficia, ut fructus, seu pensiones capiant eorumdem, aliisque faciant ministrari*, tum quia hoc idem crimen

convincitur ex dimissione ejus, quod erat solvendum per Michaelem Patronum quolibet anno, pro jure Sacristiae, Missarum cantatarum, et consimilium rerum, uti probat *Textus Alexandri Tertii in cap. Veniens* 10. *de test. et attest.* ibi, *quod prius promisisset, quod unicuique Parochianorum Bariles Vini remitteret, qui Sacerdoti ejusdem Ecclesiae, qui pro tempore ibi serviret, consueverant pro Beneficio dari.*

Absque eo quod quidquam referat, quod non versamur in Beneficio ecclesiastico, sed in Cappellania manuali, sive legato pio, et quod Sacerdos Damianus fuit nominatus, et deputatus per modum Provisionis, ut suppleret vices Villae absentis, quasi quod ex his inferatur, nullum sibi posse simoniam locum vindicare ex defectu subjecti; in eo enim quod attinet ad punctum Cappellaniae, sive Legati Pii, respondet Assantes hic, et nunc agi de vero Beneficio, tum quia in Litteris Apostolicis Innocentii XI. illud fuit appellatum simplex Beneficium ecclesiasticum de Jurepatronatus Laicorum, et in aliis Litteris Apostolicis Innocentii XI. concessa fuit dispensatio super aetate ad Beneficia ecclesiastica requisita, tum quia nominati fuerunt ad ejus titulum ordinati, quod non contigisset in Cappellania pure Laicali, et amovibili ad nutum, et tandem, quia nominationes a Patronis fuerunt expletæ coram Ordinario, fuit ab Ordinario concessa institutio, et coram Ordinario facta fuit dimissio, quae omnia arguere dicenda sunt veram Beneficii qualitatem, in eoque quod spectat ad deputationem Damiani, non in perpetuum, sed ad tempus, subdit Assantes id non excludere simoniam, cum unice ad effectum simoniae videndum sit, an res, quae fuit in contractu deducta, sit nec ne spiritualis, sive ecclesiastica, non autem an ingressus fuerit titulo institutionis, vel titulo administrationis, uti probat *Textus in cap. consulere de simonia.*

Adversus haec, excipit Damianus Mastrota nonnulla, quae ad factum, et nonnulla, quae ad jus referuntur.

Ad factum refertur, quod alterata praetenditur data Instrumenti donationis; indicat etenim data, illud fuisse stipulatum *die* 18. *Novembris* 1707. et sic ante nominationem expletam *die* 24. *ejusdem mensis*, quando ex eodem Instrumento desumitur, quod processum fuit per viam cessionis, et donationis jurium, et rerum penes Mastrotam jam existentium, in quo rerum statu argui posse videtur, quod Instrumentum fuit stipulatum non ante, sed post nominationem; multoque magis quia Michael Serranus hujusce criminis delator, in libello transmisso fatetur, Instrumentum fuisse confectum *die* 7. *Januarii anno* 1708.

Ad partes positis dictis Testium in Tribunali Nuntiaturae Neapolis examinatorum, cum etenim ipsi ad summum deponant de confessione extrajudiciali Mastrotae, atque Serrani, nullum constituere valent probationis gradum, tum quia loquendo de confessione Mastrotae, non sunt Contestes de loco, tempore, et verbis, tum quia sermonem habendo de alia Serrani, urget animadversio, quod si infectus crimine simoniae adversus Correum testificari nequit, uti probat *Textus in cap. Veniens*, 10. *de test. et attest.* admitti per consequens nec poterit ejus confessio extrajudicialis, etiamsi esset in facto plene justificata.

Ad jus deinde refertur, quod versamur in Cappellania fundata absque Ordinarii auctoritate, in Cappellania amovibili, et ad quam per modum provisionis, et ad supplendam absentiam Joachini Villae, Mastrota nominatus est, in qua facti specie conventiones esse possunt illicitae, sed non simoniacae: nec obnoxiae poenis a jure statutis adversus simoniacos, quemadmodum decisum, et resolutum dicitur in quadam Congregatione particulari habita *die* 8. *Maji* 1704. uti legitur apud *R. P. Petram ad Constitut. Apostolicas tom.* 4. *pag.* 503. *num.* 21. *et seqq.*

Haud urgentibus Apostolicis dispensationibus, et caeteris aliis supra relatis, pro inducenda qualitate veri Beneficii ecclesiastici, quia admissa qualitate Cappellaniae Laicalis, et amovibilis, quae ex fundatione colligitur, subsequentes actus, utpote ab erroneo supposito derivantes, non sunt habendi in consideratione.

Proposita fuit haec Causa in Congregat. nec ulla fuit capta resolutio: sed rescriptum fuit: *Dilata, et ad mentem*: et mens fuit, ut ipse exquirerem ab R. P. D. Auditore Sanctissimi de remissione hujus Causae ad hanc Sacram Congregationem. Cum autem mandatis paruerim, et a dicto R. P. D. Auditore exquisiverim, an resoluta Causa in hac Sacra Congregatione, deberet illa iterum revideri in alio Tribunali, sive in alia Congregatione, qua in re consistebat substantia interrogationis mihi commissae, et R. P. D. Auditor respon-

derit, se Causam remisisse ad hanc Sacram Congregationem, ut ejus oraculum haberetur in negotio ecclesiastico, quod varie in variis Tribunalibus definitum fuit, expresse asserendo, quod post hujus Sacrae Congregationis resolutionem, Causa in nullo alio Tribunali, seu Congregatione examinabitur; itaut hujus Sacrae Congregationis oraculum sit futurum ultimum, et decisivum hujus Causae, in tot aliis Tribunalibus examinatae. His stantibus, reassumpta Causa die 26. Augusti 1719. quaesitum fuit

I. An constet de simonia in casu, et quatenus affirmative:

II. An, et in quas poenas incurrerit Mastrota, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Ad Primum, non constare de Simonia, sed donationem fuisse illicitam. Ad Secundum, non incurrisse, et ad mentem, nempe ut Eminentissimus Archiepiscopus mandet, Mastrotam removeri.

QUÆSTIO LIII.

In Causa Feretrana Reductionis Onerum, die 3. Septembris 1718.

Licet a Congregatione super statu Regularium, occasione suppressionis cujusdam parvi Conventus Sancti Augustini de Plano Mileti Feretranae Dioecesis, fuerit demandatum, quod erigeretur Cappellania perpetua, quod Cappellanus in Conventu resideret, per se ipsum quotidie celebraret, in schola doceret, Parocho auxiliaretur in cura Animarum, et quolibet anno solveret Seminario scuta 20. comperto nihilominus, quod reditus Conventus erant admodum tenues, eadem Sacra Congregatio absolvit Cappellanum a retentione scholae, et solutionem Seminario faciendam quolibet anno reduxit ad scuta decem.

Praedicta Cappellania de praesenti obtinetur a Sacerdote Paulo Antonio Barnabeo, qui contendit se non esse obligatum ad solvenda praedicta scuta decem Seminario, non quia haec lex non fuerit imposita a Sacra Congregatione super statu Regularium, sed quia reditus Cappellaniae nunc non excedunt scuta 20. et obulos 50. et quibus si detrahantur scuta 8. circiter pro annuis oneribus, non supersunt nisi scuta 12. circiter, ex quibus si essent detrahenda scuta 10. quolibet anno pro Seminario, ipse pro scutis duobus teneretur residere in aedibus Conventus, Missam quotidianam celebrare, et Parochum coadjuvare in exercitio curae Animarum, ad quae evitanda absurda, concludit, vel se non teneri ad annuam solutionem scutorum 10. vel esse locum reductioni aliorum onerum Cappellaniae.

Adversus haec excipit Seminarium, non esse locum absolutioni ab onere scutorum 10. annuorum, tum quia Testes a Cappellano adducti patiuntur exceptiones in persona, et in dictis, tum quia eadem bona, quae aderant tempore suppressionis Conventus, adsunt etiam de praesenti, itaut redituum deterioratio, quatenus esset in facto verificata, in jure non relevaret, utpote procedens ab omissione debitae culturae. Similia sunt ea, quae habentur in relatione Ordinarii. Quocirca, ex juribus ab utraque parte circumferendis, quaeritur:

I. *An Cappellanus Conventus suppressi Sancti Augustini Plani Mileti teneatur ad annuam praestationem scutorum 10. favore Seminarii Montis Feretrani, et quatenus affirmative:*

II. *An, et quomodo sit locus reductioni aliorum onerum dictae Cappellaniae in casu.*

Nulla nunc fuit capta resolutio, sed dictum fuit, quod firmaretur status, et examinarentur Testes formiter, auditis interesse habentibus. Factum fuit formale Testium examen, unde iterum proposita Causa die 7. Septembris 1720.

Sacr. Congr. respondit:

Ad Primum affirmative. Ad Secundum dilata, et melius firmetur status, et scribatur Episcopo pro Informatione super necessitate coadjuvandi Parochum.

QUÆSTIO LIV.

In Causa Leodiensi Dispensationis, die 3. Septembris 1718.

Proposita fuit instantia Bartholomaei Boveaux in proxime praeterita Congregatione inter summaria precum, et responsum fuit, *quod proponeretur in folio, citata Parte.*

Factum autem ita se habet. Bartholomaeus mox memoratus Rector Parochialis Ecclesiae loci de Bure, Dioecesis Leodien. fuit inhibitus ab Ordinario, ne conversaret cum quadam muliere sub poena suspensionis a divinis ipso

facto incurrendae. Non obstante prohibitione, Bartholomaeus cum muliere conversavit, et nulla obtenta absolutione, seu dispensatione a Sede Apostolica, Missas celebravit, itaut irregularis factus sit ad terminos *Textus in cap.* 1. *de sententia, et re judicata in sexto, et in cap.* 1. *de sententia excom. in* 6.

Pro obtinenda dispensatione ab irregularitate, dictus Parochus supplices preces Sedi Apostolicae exhibuit, et audita de more relatione Ordinarii, constat ab eo fuisse adimpletam poenitentiam impositam, tum vacando exercitiis spiritualibus per duos menses in Conventu Leodiensi Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, tum solvendo mulctam pecuniariam scutorum 40.; sed cum ante supplicationem Oratoris, Joannes Philippus Wespin porrexerit in Dataria Apostolica aliam supplicationem, quae tamen non data supponitur, ad effectum impetrandi Parochialem, hinc est, quod in praesenti sequens proponitur dubium.

An sit locus dispensationi ab irregularitate in casu.

Sacr. Congr. respondit:

Pro dispensatione impositis praeceptis, nec non Poenitentiis salutaribus arbitrio Episcopi.

QUÆSTIO LV.

In Causa Bracharensi Reductionis Missarum, die 3. *Septembris* 1718.

Confraternitas Misericordiae Oppidi de Guimaraens Bracharen. Dioecesis huic Sac. Congregationi exposuit, se esse gravatam sequentibus oneribus in propria Ecclesia adimplendis, Missarum videlicet quolibet anno celebrandarum 10365. inter quas 366. debent esse cantatae, nec non septem Officiorum pro Defunctis, et tandem retinendi quindecim Cappellanos pro servitio Chori. Exposuit ulterius ab Administratoribus, variis temporibus receptam fuisse pro dictorum onerum adimplemento, summam scutorum 33446. Monetae Romanae, et in omnibus dispositionibus Piorum Benefactorum, atque contractibus superadditum fuisse obligationem distribuendi in alias diversas eleemosynas id, quod ex reditu superesset, satisfactis oneribus. Exposuit tandem dicti capitalis reditum non excedere hisce temporibus summam annuam scutorum 1705. hisce quoque temporibus auctum nedum esse salarium Cappellanorum, sed etiam eleemosynam Missae non exiguum habuisse incrementum; tempore etenim, quo Legata fuerunt relicta, et initi fuerunt contractus, eleemosyna Missae non excedebat valorem medietatis julii, quando hodie est adaucta ad obulos decem, aut duodecim, et in ultima parte supplicis libelli Confraternitas exoravit, ut Ordinario daretur facultas statuendi, quod medietas redituum implicaretur pro celebratione Missarum ad rationem eleemosynae manualis, et quod alia medietas implicaretur pro salario Cappellanorum, distributione eleemosynarum, expensis Sacristiae, et reaptatione Ecclesiae.

Scriptum fuit pro informatione, et Voto Archiepiscopo Bracharensi, qui exposita in facto a Confraternitate confirmavit, ut ex ejus relatione, quae exhibetur, colligi potest. Addit quod in majori parte piarum dispositionum a se visarum cautum reperitur, ut superextantes reditus, solutis stipendiis applicentur pro alimonia, et cura Pauperum, atque Infirmorum, et quod praestando eleemosynam ad rationem hodiernam pro omnibus Missis acceptatis, nihil superest pro salariis, aut aliis piis operibus explendis, juxta voluntatem Testatorum, itaut opportunum esse videatur, quod medietas redituum implicetur pro celebratione Missarum, ad rationem eleemosynae manualis, et quod alia medietas implicetur ad usos pios, curandi videlicet Infirmos, recipiendi Pauperes in Hospitali, alendi Carceratos, et reliqua faciendi pro necessaria domus conservatione.

Habita Archiepiscopi relatione, demandatum fuit, quod Causa poneretur in folio, uti habetur ex rescripto edito *die* 5. *Septembris* 1716. et cohaerenter ad haec renovantur instantiae a Confraternitate pro onerum reductione ad tramites informationis Ordinarii.

Potissimum petitionis fundamentum constituitur in hoc, quod, stante augmento eleemosynae Missarum in summa adeo considerabili, locus est earum reductioni, etiamsi loquamur de Missis per contractum acceptatis. Additur, quod licet vera sit regula, quod inter pia opera diversi generis, Missae postremum sibi vindicent locum, quando agitur de onerum reductione, uti advertit *Bordon. de Legatis cap.* 15. *n.* 35. *et* 42. et testando de praxi hujus Sacrae Congregationis prosequitur *Fagnan. in cap. ex parte num.* 34. *de Constitut.*

aeque tamen est vera limitatio, quod constito, prout hic constare supponitur, de mente Testatorum, et contrahentium, quod ipsi eodem voluntatis fervore, tam suffragia Missarum, quam alia opera pia demandaverint et exoptaverint, non est absolute, et simpliciter facienda reductio aliorum onerum piorum, praeservatis in totum suffragiis Missarum, sed reductio est proportionabiliter explenda quoad Missas, et quoad alia opera pia, juxta doctrinam *Passerin. de statu Hominum quaest.* 187. *art.* 4. *num.* 1101. quam in facti contingentia Sacra haec Congregatio sequuta est in alia *Bracharen. reductionis onerum die* 11. *Septembris* 1717. cui adjungi potest alia resolutio in *Causa Narnien.* 15. *Maji ejusdem anni*, non omissa dispositione *Concilii Tridentini sess.* 25. *cap.* 4. *de Reformat.* ubi de hujusmodi reductione agens non proposuit Episcopis unicam tantum animarum purgantium utilitatem ex majori Missarum suffragio provenientem, sed eis concessit statuere circa haec quidquid magis ad Dei honorem, et cultum, et ecclesiarum utilitatem expedire vidissent.

Quaeritur ergo

An, et quomodo sit locus reductioni Missarum in casu.

Sacr. Congr. die 24. Sept. 1718. respondit:

Pro transmissione consuetae Instructionis, et Ordinarius ad tramites ejusdem conficiat Reductionem, quam ad S. Congr. pro approbatione transmittere teneatur, una cum informatione, et ad mentem.

QUÆSTIO LVI.

In Causa Novariensi Aggregationis, die 3. Septembris 1718.

Occasione qua Confratres Societatis Orationis, et Mortis loci Praedarii, juxta ipsorum laudabile Institutum, propriis humeris deferendi, exemplo Tobiae, corpora pauperum, et miserabilium Personarum decedentium, eaque sepulturae mandandi, Cadaver cujusdam Viatoris occisi in loco *detto la Cremosina* sepelire volebant in Ecclesia Parochiali S. Petri loci Pogni per unum milliare distantis a Terra Praedarii, inter ipsos ex una, et Gasparem Franciscum Tarlottum dictae Ecclesiae Parochum ex altera partibus exorta est controversia, contendentibus Confratribus, quod ille teneretur ad aperitionem januae Ecclesiae, et Parocho excipiente se ad id non teneri.

Aperta, his minime obstantibus, fuit Ecclesiae janua, sed porrecta a Parocho querela adversus Confratres coram Episcopo Novariensi super violentia sibi, ut asserebat, illata pro obtinenda januae aperitione, expeditum fuit a Confraternitate Monitorium in Tribunali A. C. super observantia, et executione Privilegiorum sibi a Summis Pontificibus concessorum. Post haec remissa fuit Causae cognitio ad hanc Sacram Congregationem, et a meo Praedecessore fuerunt subscripta dubia mox referenda.

Adnotasse interea fas sit, quod Privilegia Archiconfraternitatis Orationis, et Mortis in Urbe institutae, quae Confraternitatem Terrae Praedarii aggregavit, enarrantur *in Constitut.* 22. *Pii IV. Bullar. tom.* 2. et in litteris in forma Brevis Urbani VIII. relatis in *Summario Confraternitatis num.* 1. Rursus, quod famigerata Decreta Urbis, et Orbis Congregationis Sacrorum Rituum circa jura Parochialia, et functiones, et praeeminentias inter Parochos, et Confraternitates laicorum, eorumque Officiales sunt impressa *in fine libri* 12. *decis. Rotae Romanae in Mantissa post Card. de Luca.*

His positis quaeritur

I. *An Confraternitas aggregata gaudeat solum Indulgentiis, vel potius etiam Privilegiis Archiconfraternitatis Aggregantis in casu etc.*

II. *An SS. Eucharistiae Sacramentum retineri possit in Oratorio Confraternitatis in casu etc.*

III. *An cum licentia Episcopi, et sine consensu Parochi fieri possit in Oratorio Confratrum Expositio infra annum, et praecipue Quadraginta horarum in Octava Defunctorum in casu etc.*

IV. *An Parochus possit impedire celebrationem Missarum solemnium in dicto Oratorio per annum sive pro vivis, sive pro Defunctis, etiam post Missam Parochialem in casu etc.*

V. *An liceat dictae Confraternitati facere Processiones tam intra ambitum dicti Oratorii, quam extra illam absque licentia Parochi, per cujus Parochiam transeundum est in casu etc.*

VI. *An Cappellanus dictae Confraternitatis possit deferre Stolam in dictis Processionibus in Oratorio tantum, seu etiam extra Oratorium in casu etc.*

VII. *An, et quomodo possit Parochus se ingerere in administratione oblationum, vel eleemosynarum in dicto Oratorio recollectarum, vel ca-*

psulae pro illis recipiendis expositae clavem retinere in casu etc.

VIII. *An dictus Parochus possit se ingerere in distributione subsidii dotalis dari soliti quolibet anno a dicta Confraternitate in casu etc.*

IX. *An Confraternitas possit facere suas Congregationes absque licentia, et interessentia Parochi in casu etc.*

X. *An, et quando Parochus est paratus ad sepelienda Cadavera Pauperum Defunctorum, seu occisorum possit ea sepelire Confraternitas mortis in casu etc.*

XI. *An Parocho dicta Cadavera sepelire, et januas Ecclesiae aperire recusante, possit eadem Confraternitas ea sepelire in Ecclesia Parochiali, eamque aperire per vim in casu etc.*

XII. *An liceat Cappellano dictae Societatis facere benedictionem, et distributionem candelarum in dicto Oratorio pro Confratribus, et Sororibus in Festo Sanctissimae Purificationis in casu etc.*

XIII. *An Processus, et comminatio censurarum contra dictos Confratres sustineatur in casu etc.*

Sacr. Congr. die 24. Septembris 1718. respondit: *Ad I. gaudere Indulgentiis, et Privilegiis Archiconfraternitatis Aggregantis. Ad II. affirmative. Ad III. affirmative. Ad IV. affirmative nisi accedat licentia Episcopi. Ad V. ad primam partem affirmative: ad secundam negative nisi accedat licentia Episcopi. Ad VI. affirmative ad primam partem, negative ad secundam. Ad VII. negative. Ad VIII. negative. Ad IX affirmative. Ad X. negative. Ad XI. affirmative ad formam Bullae, et ad mentem. Ad XII. affirmative. Ad XIII. negative.*

QUÆSTIO LVII.

Dubia Jubilationum proposita die 24. *Septembris* 1718.

Licet in jure Canonico cautum non reperiatur, quod Canonicus, sive Beneficiatus, qui Ecclesiae inservivit spatio 40. annorum, frui debeat exemptione a servitio, et, hoc minime obstante, sit admittendus ad participationem fructuum, et distributionum, uti bene ponderat *Navar. cons.* 12. *lib.* 3. *de Clericis non residentibus*, ex quo fortasse infirmitas Canonicorum, et Beneficiatorum, aut gravis eorundem aetas remedium habent Coadjutoriae, aut indulti vacandi a Choro, durante infirmitate, quemadmodum prosequitur *Card. de Luca de Can. discurs.* 15. *num.* 6. *et seqq.*

In Cathedralibus nihilominus, et Collegiatis Ecclesiis, in quibus adsunt statuta, vacationem a Choro, quae jubilatio dicitur, concedentia Canonicis, et Beneficiatis post servitium annorum 40. jam resolutum est, eadem non esse improbanda, sed toleranda, et Sacrae Congregationis resolutio a Summo Pontifice Gregorio XIII. confirmationem obtinuit, juxta plene relata apud *Garziam de Beneficiis par.* 3. *cap.* 2. §. 1. *num.* 344.

Et quod notabilius est, etiamsi non adsint Statuta, praxis inolevit, ut ab hac Sacra Congregatione indulta jubilationis concedantur Canonicis, et Beneficiatis, qui spatio 40. annorum suis Ecclesiis inservierunt, ne Caelestis Militiae Milites deterioris sint conditionis, quam Milites militiae secularis, quibus a jure civili vacatio a muneribus, dummodo Veterani essent, liberaliter concessa est, juxta *Textum in leg. a muneribus* 6. *ff. de vacat. et excusat. munerum, et in leg.* 1. *Cod. de Veteranis lib.* 12. et praxis memorata non absolute, et simpliciter sibi vindicat locum, sed in hypothesi, in qua plene doceatur de servitio praestito spatio annorum 40. et quidem cum qualitate *continui et laudabilis*, uti non solum colligitur ex formula indulti, sed etiam desumitur ex rescriptis hujus Sacrae Congregationis, in quibus vel denegata fuit jubilatio, non obstante servitio annorum 40. ex quo ipsum non fuerat continuum, et laudabile, quemadmodum contigit *in Romana Jubilationis* 6. *Augusti* 1712. *lib.* 62. *Decret.* vel jubilatio, quamvis concessa, fuit revocata, quia ostensum fuit servitium annorum 40. non fuisse continuum, et laudabile, uti pariter contigit *in Maceraten. Jubilationis proposita die* 22. *Februarii* 1698. *et resoluta die* 8. *Martii ejusdem anni lib.* 48. *Decretorum.*

Ea, quae hucusque deducta sunt, nullam admittere posse videntur controversiam. Ad alia ergo capita difficultas reducitur, pro qua dissolvenda Sacrae Congregationis exposcitur Oraculum, ut tuta videlicet sit via, per quam incedendum est in concessione Jubilationum; primumque difficultatis caput respicit tempus pro jubilatione necessarium, secundum pertinet ad qualitatem servitii, ad eundem effectum requisiti, tertium spectat ad Ecclesiae qualitatem, in qua Canonicus, vel Beneficiatus inser-

Canonici nullo modo inserviunt Ecclesiae, loquendo de tempore, quo absunt, quod non contingit in secundo, in quo Canonici inserviunt, eo modo, quo possunt, et diebus, et horis, quibus non sunt in aliis exercendis ministeriis occupati. Additur quod Bulla 90. f. m. Innocentii XII. revocavit indulta prioris generis, et dixit expedire, quod in posterum non concederentur, et indulta secundi generis praeservavit; et si quid obest Indultariis secundi generis est, quod licet ipsi fruantur omnibus fructibus, distributionibus, anniversariis, et omnibus emolumentis, quibus fruuntur illi, qui intersunt horis canonicis, non admittuntur tamen ex consuetudine ad participationem ejus portionis, quae interessentibus accrescit ex aliorum absentia, nisi et ipsi Indultarii sint praesentes.

Demum, quoad punctum, an Jubilati teneantur ad residendum, licet non teneantur ad interessendum, adinventae fuerunt binae resolutiones hujus Sacrae Congregationis, altera in *Causa Sancti Angeli in Vado* 15. *Aprilis* 1690. *fol.* 256. *lib.* 4. *Decretorum*, in qua dictum fuit, Canonico Jubilato deberi distributiones, nec ad residentiam localem teneri: altera *in Causa Patavina Jubilationis* 9. *Junii* 1714. *lib.* 64. *Decretorum fol.* 217. in qua similiter dictum fuit deberi Canonico Jubilato distributiones, et eum non esse obligatum ad residendum.

His stantibus,

Sacr. Congr. die 17. Septembris respondit:

Ad Primum affirmative, quoad absentes ex causa infirmitatis cum debitis licentiis, et indultis, vel pro suae Ecclesiae servitio, vel cum Indultis absendi pro diebus, et horis, negative autem quoad absentes ex causa studiorum, et quoad habentes indulta absendi absolute, durante officio. Ad Secundum negative ad primam partem, affirmative ad secundam. Ad Tertium dabitur resolutio in casibus particularibus. Ad Quartum affirmative. Ad Quintum negative juxta Decreta.

QUÆSTIO LVIII.

In Causa Romana dotium, die 24. *Septembris* 1718.

Archiconfraternitas Sancti Joannis Decollati, obsequendo voluntati nonnullorum piorum Testatorum singulis annis, nonnullis Puellis Nationis Florentinae dotes distribuit; cumque aliquando contingat, ut dotes ad Archiconfraternitatem revertantur, vel quia dotata matrimonium contrahat, sed moritur absque liberis, vel quia Puellae dotatae nolunt, aut non possunt nuptias contrahere, aut in saeculo, aut in Domino, et ad sublevandam inopiam Ecclesiae Sancti Joannis Nationis Florentinorum, nulla alia ope saltem pro nunc reparabilem, Archiconfraternitas suum praestiterit assensum, ut dotes, dicto modo ad Dotantem reversae, vulgo *Doti ricadute*, Ecclesiae praedictae commodo applicentur, nec iterum distribuantur per spatium annorum quindecim, exceptis tamen illis dotibus, in quibus filiae Confratrum praelationem debent obtinère, supplices preces a Deputatis Ecclesiae Sancti Joannis exhibitae fuerunt Sanctissimo Domino Nostro pro memoratarum dotium applicatione per spatium annorum quindecim, exceptis illis, in quibus, uti dictum fuit, Confratrum filiae, et consanguineae sunt praeferendae, sed inclusis aliis, quae distribuuntur ex relicto cujusdam Valerii Bonafede.

Fuit a Sanctitate Sua supplex libellus ad hanc Sacram Congregationem remissus, quae audire voluit Eminentissimum Protectorem, qui sensit, uti mox exponetur.

Censuit itaque Eminentissimus Protector hic et nunc non agi de commutatione voluntatis, sed de benigna interpretatione, et sic esse posse locum gratiae, tum quia Testatores excepto Valerio Bonafede, de quo infra agetur, disposuerunt quidem, quod singulis annis dotes tot Puellis distribuantur, sed nihil disposuerunt de dotibus semel distributis, quaeque ad Archiconfraternitatem revertuntur; tum quia Doctores de materia scribentes, in ea sunt opinione, quod dotes reversae non possunt in usus profanos applicari, sed nullus esse videtur, qui, discusso formiter articulo, doceat, quod eaedem de necessitate sunt iterum distribuendae Puellis in saeculo, vel in Domino nupturis, et tandem, quia licet nonnulla loca pia Urbis hunc usum elegerint, ut has pecunias in iteratas dotes erogent, alia tamen loca Pia non desunt, quae pecuniae erogationem in alios usus pios, et non in dotes fecerunt, et eorum factum fuit a Superioribus approbatum, uti specialiter contigit in Archiconfraternitate Charitatis in Ecclesia S. Hieronymi; et quod fortius est, etiamsi versaremur non in voluntatis interpre-

tatione, sed in commutatione, subdit Eminentissimus Protector, esse posse locum commutationi, cum adsit justa causa, cum non deficiat haeredis, hoc est Archiconfraternitatis Sancti Joannis Decollati consensus, et ad Summum Pontificem pro gratia recurratur.

Post haec, transit Eminentissimus Protector ad dotes, quae distribuuntur ex relicto Valerii Bonafede, et de his specialiter loquendo asserit, non obstare gratiae, quod ille expresse disposuerit, dotes reversas esse iterum distribuendas, neque pariter obstare, quod in his dotibus praeferantur filiae Confratrum.

Quod autem non obstet gratiae, pro qua supplicatur, quod Valerius disposuerit, ut dotes reversae iterum distribuantur, probat idem Eminentissimus Protector. Primo quia non agitur de totali commutatione, sed de aliquali alteratione, et suspensione piae dispositionis. Secundo quia applicando Ecclesiae dotes reversas, pinguius adimpletur Testatoris voluntas, ex iisdem etenim pecuniis satisfit charitati erga proximum, mediante dotis distributione, et Divino Cultui, qui est actus Religionis, et Charitatis immediate erga Deum, assignando usui, et commoditati Ecclesiae dotem ad Dotantem reversam. Tertio quia, etiamsi ageretur de positiva commutatione voluntatis, semper recurrit argumentum, quod adest assensus haeredis, et quod non deficit justa causa, itaut sit locus interpositioni auctoritatis Summi Pontificis pro gratiae concessione.

Quod vero non obstet praelatio filiarum Confratrum in dotibus, de quibus nunc agitur, probat Eminentissimus Protector, ex quo ex haereditate Valerii tot dotes annuatim distribuuntur, ut non solum sufficiant pro dotandis omnibus filiabus Confratrum concurrentibus, sed ulterius nonnullae remaneant extraneis distribuendae, concludendo, quod dotes istae relictae a Valerio sub gratia comprehendi possunt, quoties ab Ecclesia Sancti Joannis emittatur obligatio de illis restituendis in casu, quo dotes solitae, quae singulis annis distribuuntur ex fructibus dictae haereditatis, non sufficerent pro dotandis omnibus filiabus Confratrum in illo anno concurrentibus.

His positis, quaeritur

An, et quomodo sit locus concessioni gratiae in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Negative.

QUÆSTIO LIX.

In Causa Romana Dotium, die 24. *Septembris* 1718.

Maria Boncompagna anno 1679. suum condidit Testamentum, in quo aequis portionibus haeredes sibi scripsit Thomam, et Ursulam, ex Philippo fratre nepotes, et in hoc eodem Testamento nonnullas dotes reliquit distribuendas ab Archiconfraternitate Sanctissimae Annunciationis, quolibet anno, quatuor Pauperibus Virginibus Monasticam vitam electuris, ad rationem scutorum 50. pro qualibet.

Angela Thomae filia, quae degit tanquam educanda in Monasterio Sancti Silvestri, Sanctissimo Domino Nostro supplicavit pro applicatione scutorum 400. ex dictis subsidiis dotalibus a Maria Testatrice relictis, uti mox fuit expositum, ad effectum, ut in dicto Monasterio, Monasticam Professionem emittere valeat.

Supplicationis fundamentum constituitur in laudabili stylo Tribunalium, et praesertim hujus Sacrae Congregationis; novum etenim non est, ut ex subsidiis, quae relinquuntur Puellis incertis, nonnulla desumantur pro commoditate Puellae, quae sit sanguine conjuncta cum Testatore, ut ipsa Monialis effici possit, uti caeteris praetermissis exemplis, in una ex anteactis Congregationibus factum fuit favore Apolloniae, et Palmae de Justinianis, quibus assignata fuerunt octo subsidia dotalia, quatuor videlicet pro qualibet, ex his, quae fuerunt relicta a Cardinali Benedicto Justiniano, ut pauperibus Puellis distribuantur ab Archiconfraternitate Sanctissimae Annunciationis, idque, si concessum fuit Apolloniae, et Palmae, quae praeter agnationem, et cognomen nihil aliud habebant commune cum Cardinali Benedicto, a fortiori Oratrix sperat hoc esse faciendum favore sui, cum ipsa sit proneptis Testatricis.

Accedit, quod Testatrix voluit, quod Puellae, quibus dos esset assignanda, sorte extraherentur, et a lege sortis excepit pauperes Puellas, si nobiles essent. Cum ergo paupertas Oratricis sit notoria, ut ipse testari possum, utpote a Sanctissimo Domino Nostro deputatus, una cum nonnullis aliis Praelatis, ut particulari intersim Congregationi super negotiis Domus Boncompagnae, et de nobilitate difficultas non videatur excitanda, uti colligitur ex *decis.* 581. *sub num.* 2. *par.* 1. *recent.* quae

edita fuit usque de anno 1519. utriusque qualitatis concursus faciliorem reddere videtur gratiam, pro qua supplicatur.

Instantia Oratricis fuit a Sanctitate Sua ad hanc S. Congregationem remissa, quae juxta morem, Eminentissimum Archiconfraternitatis Sanctissimae Annunciationis Protectorem audire voluit.

Sensit autem Eminentissimus Protector, non esse locum gratiae; primo quia Testatrix disposuit, quod unicuique ex filiabus Ursulae neptis, quae matrimonio juncta erat cum Comite Orsino, assignari possent scuta 400. quasi quod, si ita disposuit favore filiarum Ursulae, et non favore filiarum Thomae, memoratae Testatricis voluntas adversari censenda sit assignationi favore Angelae, quae est filia Thomae.

Secundo, quia Maria Testatrix prohibuit derogationem suae voluntatis, *sotto qualsivoglia pretesto, o causa, benchè necessaria, o necessarissima, etiam di congiunzione di sangue*, hinc inferendo, quod nequit esse locus commutationi voluntatis, in casu de quo nunc agitur, cum eadem sanguinis conjunctioni innixa sit.

Tertio, quia pro distributione quatuor subsidiorum dotalium requiruntur scuta 200. quolibet anno, et juxta statum praesentem dicta scuta 200. non habentur, cum deficiant scuta 38. et ob. 17. Cumque Testatrix in hac hypothesi demandaverit, quod subsidia dotalia non distribuerentur, sed quod fieret multiplicum, usquequo summa necessaria completa sit, *in tal caso ordinò, che si debba soprasedere in dare detti sussidj*, tantum abest, ut inquit Eminentissimus Protector, quod fieri valeat horum subsidiorum assignatio favore Oratricis, quod ab omni eorum distributione est supersedendum.

Haec sunt fundamenta deducta in relatione Eminentissimi Protectoris, quorum unicuique respondere satagit Oratricis Procurator in supplici libello per manus circumferendo.

Dicit autem non obstare primum fundamentum deductum ex permissione Testatricis assignandi scuta 400. pro unaquaque ex filiabus Ursulae, quod non fuit dispositum favore filiarum Thomae, quia Maria Testatrix aequali amore est prosecuta Thomam, et Ursulam suos ex fratre nepotes, cum utrosque aequaliter haeredes instituerit; cumque in tantum disposuerit favore filiarum Ursulae, et non favore filiarum Thomae, in quantum filiae Ursulae erant natae tempore conditi Testamenti, et familia Ursina, in qua Ursula nupta erat, paupertate laborabat, quando e contra tunc temporis Thomas uxorem non duxerat, et Domus Boncompagna tunc commoditatibus abundabat, hinc est, nullum ex omissione filiarum Thomae deduci posse argumentum ad rem, de qua agitur, sed praesumptae potius, et conjecturatae menti Testatricis esse posse locum, asserendo, quod si ratione paupertatis sic disposuit favore filiarum Ursulae, esset hoc etiam factura, si filiam Thomae videret paupertate laborantem, et subsidio indigentem pro emittenda Professione Regulari.

Dicit ulterius Defensor, non obstare secundum fundamentum desumptum ex prohibitione commutationis etiam sub obtentu urgentissimae causae, et conjunctionis sanguinis; quandoquidem assignatio, pro qua supplicatur, non videtur importare commutationem voluntatis, sed interpretationem, et quidem non divinatoriam, sed innixam conjecturis, et argumentis supra relatis, et a Testamento desumptis.

Dicit denique, non esse faciendam vim in suspensione distributionum, quia suspensio suum initium habere poterit post assignationem, de qua nunc agitur, et multo magis, quia de hac suspensione non fuit habita ratio, quando Puellis fuerunt assignata subsidia in totum conflantia summam scutorum 2450., et quando quinque filiabus Ursulae fuerunt data scuta 400. pro qualibet, et sic in totum scuta 2000.

His stantibus quaeritur,

An sit locus assignationi scutorum 400. in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:
Pro Gratia.

QUÆSTIO LX.

In Causa Casalensi Irregularitatis, die 24. Septembris 1718.

Sacerdos Petrus Jacobus Rampini contendit, se non incurrisse irregularitatem, non obstante occisione Angeli Mariae Colletti, et quatenus irregularis ex dicto Homicidio evasisset, supplicat pro dispensatione.

Contendit autem, se non incurrisse irregularitatem, non obstante occisione Angeli Mariae Colletti, tum quia hic erat Fur nocturnus, qui se abdiderat in horreo Advocati Vasini, in cujus domo sacerdos habitabat; in quo rerum themate urget illud Exodi cap. 22. *si effringens Fur domum, sive suffodiens fuerit inventus, et accepto vulnere mortuus fuerit, Percussor non erit reus sanguinis, quod si orto sole, hoc fecerit, homicidium perpetraverit, et ipse morietur;* urget, et illud duodecim Tabularum, uti habetur *in l. 4. §. 1. ad l. Aquil.* ibi, *Lex duodecim Tabularum Furem noctu deprehensum occidere permittit, ut tamen idipsum cum clamore testificetur. Interdiu autem deprehensum ita permittit occidere, si is se telo defendat;* urget denique concordans auctoritas Sancti Augustini relata *in cap. si perfodiens* 3. *tit. de homicidio.*

Tum quia non ante Sacerdos sclopum explosit, ex cujus explosione Angelus remansit sauciatus, et mortuus, quam hic Fur infelix lumen extinxisset, quod deferebatur a Catharina Ancilla Vasini Domini Domus, quae etiam exclamaverat *è qui il ladro*: in his quippe circumstantiis, aut Angeli homicidium secutum dici debet, et factum ad propriam defensionem, itaut exclusa censenda sit quaecumque irregularitas, *juxta Textum in Clementina unica de homicidio*, vel ad minus erit admittendum, quod ignorabatur, an Occisus accessisset, ut alios occideret, vel tantum ut furaretur, quod facit, ut aptabilis sit doctrina allegata Sancti Augustini quaest. 84. in Exodum, ibi, *Intelligitur ergo tunc non pertinere ad homicidium, si Fur nocturnus occiditur. Si autem diurnus, pertineret. Hoc est enim, quod ait, si orietur sol super eum, poterat quippe discernere, quod ad furandum, non ad occidendum venisset, et ideo non haberet occidi.*

Supplicat deinde Petrus Jacobus Sacerdos, in hypothesi, in qua fuisset effectus irregularis, pro benigna dispensatione: primo, quia non versamur in promovendo, sed in promoto; secundo, quia res est de homicidio secuto per accidens, et praeter intentionem, in quo post peractam poenitentiam Homicida non impeditur quominus in susceptis ministret ordinibus, et ad majores valeat promoveri, juxta textum *in cap. significasti* 15. *de homicidio.*

Haec, et alia consimilia referuntur in ejusdem supplici libello per manus circumferendo; quia vero illius instantia, relata inter Summaria precum, non fuit ab hac Sacra Congregatione admissa, licet pluries fuerit proposita, operae pretium esse existimavi fundamenta exponere, propter quae Sacra Congregatio non annuit petitis, ut tutum efformari valeat judicium, et statui, an hic et nunc sit admittendum, quod alias non fuit admissum.

Et in eo quidem, quod attinet ad punctum dispensationis, homicidium secutum fuit mense Maji anno 1716. adeoque juxta praxim, et disciplinam Sacrae Congregationis existimatum est, quod modicum tempus esset elapsum ad effectum dispensandi, licet non agatur de promovendo, sed de promoto.

In eoque, quod spectat ad irregularitatem, si Angelus repertus est in horreo, si extincto lumine, quod a Catharina deferebatur, Sacerdos sibi, vitaeque suae cavere potuisset absque sclopi explosione, aut tacendo aut se non movendo, et forte sensim fugiendo, homicidium licet Furis nocturni evadit culpabile, juxta Textum *in l. Furem ad l. Cornel. de Sicariis*, ibi, *Furem nocturnum si quis occiderit, ita demum impune feret, si parcere ei sine periculo suo non potuit*, et occidens excusari nequit ab irregularitate, ut in terminis Presbyteri occidentis Furem, qui comprehendi poterat absque occisione, probat Textus *in c. interfecisti de homicidio*, et in terminis occidentis Furem nocturnum, quem videbat se accingentem ad solvenda vincula, quibus tenebatur, itaut de propria occisione timeret, probat Textus *in cap. suscepimus* 10. *tit. de homicidio*, ubi Glossa observat homicidium fuisse culpabile, quia occidens aliter evadere poterat.

His stantibus, quaeritur:

An constet de irregularitate, et quatenus affirmative, an sit locus dispensationi in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Affirmative quoad primam partem, et negative quoad secundam.

QUÆSTIO LXI.

In Causa Casalensi Commutationis voluntatis,
die 24. Septembris 1718.

Capitaneus Carolus Trussia in suo Testamento condito anno 1641. suos haeredes gravavit onere faciendi celebrare unam Missam qualibet hebdomada in parva Ecclesia Sancti Valerii loci de Lu dioecesis Casalensis; cumque

Petrus, et alii Fratres de Paravanza, ad quos haereditas Capitanei devenit, Sanctissimo Domino Nostro supplicaverint pro facultate faciendi dictam Missam celebrare in Collegiata Ecclesia praedicti loci de Lu, et a Sanctitate Sua fuerint preces remissae ad hanc sacram Congregationem, haec, audito Episcopo, qui consuluit pro facultate, saltem pro tempore hyberno, propositae instantiae inter summaria precum die 21. Maji 1718. rescripsit *Lectum.*

Impetrata autem a Fratribus de Pavaranza nova audientia, instantia in folio reproponitur, et Oratores sperant fieri voti compotes, primo, quia si non impossibilis, saltem difficilis est accessus tempore potissimum hyberno ad Ecclesiam, sive Cappellam Sancti Valerii, utpote sitam in alto, et praecipiti Colle, nivibus, et gelu obsito. Secundo, quia Sacerdotes accedentes ad celebrandum in dicta Cappella ultra incommodum itineris, aliud non leve subeunt incommodum, perquirendi videlicet ejus clavem, quae modo est apud unum, modo apud alium, et inveniendi ab Ecclesiis distantibus lumen, vinum, aquam, et caetera necessaria pro celebratione Missarum. Tertio, quia Ecclesia Sancti Valerii est adeo angusta, ut Sancti Titularis festum celebretur in Ecclesia Collegiata; Quarto, quia septuaginta septem anni a die conditi Testamenti elapsi sunt, itaut probabiliter credi possit Montem tempore intermedio inaccessibilem evasisse; Quinto, quia ex verbis Testamenti desumi posse videtur, Testatorem non habuisse specialem devotionem erga Ecclesiam, sed ad suffragium Animarum principaliter respexisse. In quo rerum statu quaeritur:

An sit locus commutationi voluntatis in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:
Negative.

QUÆSTIO LXII.

In Causa Hortana Punctaturarum, die 24. *Septembris* 1718.

Anno 1648. Angelus Archiepiscopus Gozzadinus Hortae, et Civitatis Castellanae Episcopus, in executionem decreti editi ab hac Sacra Congregatione, concessit Canonicis Hortanis, ut alternatim Choro inservirent, itaut in una hebdomada septem Canonici, in alia sex Choro interessent, exceptis diebus Dominicis, et Festivis totius anni, quibus omnes Officiis Divinis assistere tenerentur, et ulterius idem decrevit, quod pro qualibet die poena non inservientium constitueretur in Bononenis duobus cum dimidio, et quod punctationes liquidarentur quolibet Trimestri, et solverentur suis loco, et tempore in receptione fructus cujusdam Tenutae.

Anno 1702. Simon Paulus Aleottus Hortae, et Civitatis Castellanae Episcopus, ad tollendas discordias, quae fuerant exortae occasione dividendi punctaturas, decrevit, quod Canonici in posterum non admitterentur ad participationem harum punctaturarum, quando deficientia cujuslibet ipsorum, sive continuatis, sive interpolatis diebus, ascenderet, quolibet anno, non comprehensis punctaturis Concionum, ad summam scutorum. 2. cum dimidio.

Tandem in Synodo celebrata a bonae memoriae Episcopo Blasio anno 1715., demandatum fuit quod in posterum distributiones punctaturarum fierent quolibet Trimestri.

Electo Canonico Virgilio Squarta ad Officium Syndici, eodemque, ratione Muneris, praetendente, quod divisio punctaturarum, quibus plectuntur Canonici, Choro non intressentes, fieri deberet ad tramites Decreti Episcopi Aleotti, et e contra, Capitulo, aliisque Canonicis asserentibus divisionem fieri debere ad tramites decreti bonae memoriae Episcopi Gozzadini, et Episcopi Blasii, causaque ad hanc Sacram Congregationem delata, proponitur dubium infra referendum.

Fundamentum Canonici Squartae reponitur in decreto Episcopi Aleotti, quod, utpote editum in Sacra Visitatione, et tendens ad morum correctionem, videtur observandum, et multo magis cum alias fuerit executioni mandatum.

Absque eo quod quidquam faciant, vel praecedens Decretum Episcopi Gozzadini, vel subsequens Episcopi Blasii; quia Episcopus Aleottus nihil aliud egit, quam aliquid addere Decreto Episcopi Gozzadini, ut eo fortius castigarentur negligentiae Canonicorum absentium, et Decretum Episcopi Blasii de divisione punctaturarum quolibet Trimestri est compatibile cum Decreto Episcopi Aleotti, cum possint distribui punctaturae de Trimestri in Trimestre, et ab illarum participatione excludi optime va-

leant Canonici qui in illo Trimestri punctaturas habuerunt excedentes obulos 62. cum dimidio; Trimestre quippe est quarta pars anni, et obuli 62. cum dimidio, sunt quarta pars scutorum duorum, et obulorum quinquaginta, de quibus in Decreto Episcopi Aleotti.

Adversus haec Capitulum, et Canonici sustinent, repartitiones punctaturarum esse faciendas ad formam Decreti Episcopi Gozzadini, et Constitutionum Synodalium Episcopi Blasii; tum quia, aut Episcopus Aleottus non potuit derogare Decreto edito ab Episcopo Gozzadino, qui erat Delegatus hujus Sacrae Congregationis, vel quatenus id fieri potuisset ab Episcopo Aleotto, potuit etiam Episcopus Blasius derogare Decreto Episcopi Aleotti; tum quia hoc Aleotti decretum non fuit observantia munitum.

Ulterius Capitulum, et Canonici contendunt, non esse compatibile Decretum Episcopi Aleotti cum Decretis Gozzadini, et Blasii, qui voluerunt punctaturas esse dividendas quolibet Trimestri; potest enim dari casus, quod Canonicus in primo Trimestri, punctaturas habeat ascendentes ad obulos 70. et quod in reliquis anni temporibus idem Canonicus nullas habeat punctaturas. Si divisio punctaturarum fit quolibet Trimestri, Canonicus non participabit in primo Trimestri de punctaturis, contra mentem Episcopi Aleotti, qui solummodo privavit participatione punctaturarum Canonicum habentem in toto anno punctaturas in summa juliorum 25.

Ex his, Capitulum contendit, Decretum Episcopi Aleotti non esse compatibile cum Decretis antecedenti, et subsequenti aliorum duorum Episcoporum de punctaturarum divisione quolibet Trimestri.

Quaeritur ergo:

An, et quomodo facienda sit repartitio punctaturarum in casu.

Sacr. Congr. respondit:

Faciendam esse repartitionem ad tramites Decreti R. P. D. Blasii.

QUÆSTIO LXIII.

In Causa Ferentina Distributionum, die 24. Septembris 1718.

Armidorus Sangiulianus, Rector Seminarii et Custos Ecclesiae S. Annae dictae Civitatis, Canonicatum obtinuit in Ecclesia Sanctae Agathae Terrae Proxeudi, et a munere Rectoris, et Custodis remotus fuit auctoritate Episcopi Terracinensis, propter incompatibilitatem cum Canonicatu; cumque Armidorus falsificasse diceretur nonnullas litteras Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium, necnon Communitatis Civitatis Setinae, ut iterum Rectoria, et Custodia frui posset, damnatus fuit in contumacia ad Triremes Pontificias per decennium.

Post lapsum nonnullorum annorum, pro gratia supplicavit, et licet instantia fuerit pluries rejecta, Sacra tandem Congregatio Episcoporum, et Regularium pro gratia rescripsit *die* 20. *Martii* 1716. obtentaque gratia, judicium instituit in hac Sacra Congregatione adversus Capitulum Ecclesiae Sanctae Agathae pro restitutione pecuniarum inter Canonicos distributarum tempore suae absentiae, et contumaciae.

Id grave videtur Capitulo, et Canonicis; primo, quia asserunt Canonicatus non habere praebendas distinctas, sed omnes reditus consistere in distributionibus; secundo, quia in Constitutionibus Synodalibus cautum est, quod nullus absens haberi possit pro praesenti in Choro, nisi absit ex licentia Episcopi; tertio, quia juxta praxim, et consuetudinem, si quis sine dicta licentia a Residentia discedat, punctaturis mulctatur usque ad 29. diem suae absentiae, et mense elapso, privatur duodecima parte annui reditus, et haec eadem regula observatur si absentia continuaverit tempore diuturniori; quarto, quia Armidorus abfuit ex culpa propria, ratione videlicet gravissimi delicti in sententia contumaciali canonizati; quinto, quia idem ante causam mox memoratam non erat solitus residere, et Choro interesse, in quo rerum themate nunquam ad participationem admitti potest pro tempore absentiae.

Absque eo quod quidquam faciat, quod fructus Canonicatuum Ecclesiae Sanctae Agathae ad massam grossam rediguntur, et certis anni temporibus distribuuntur, et quod ejus Canonici non habent onus residendi, et eo fortius, cum Ecclesia fuerit erecta in Collegiatam sola Episcopi auctoritate intercedente; tum quia cum fructus dentur ratione laboris, et interessentiae anniversariis, naturam potius sapiunt distributionum, quam fructuum, licet certis anni temporibus dividantur; tum quia

de Collegialitate Ecclesiae non est dubitandum, licet anno 1564. erecta fuisset, sola episcopali interveniente auctoritate; cum tunc temporis vigeret opinio inter Doctores, et in Tribunalibus recepta, quod Episcopus, justa interveniente causa, erigere posset, et instituere Collegiatam, uti plene habetur *in decis.* 1084. *coram Emerix jun.*

Adversus haec excipit Armidorus, quod Canonicus abesse potest tribus mensibus quolibet anno absque licentia Episcopi, et quod tempore hujus absentiae excludi nequit a fructibus, licet excludatur a distributionibus. Praeterea contendit, quod reditus Canonicatuum hujus Ecclesiae, utpote qui non distribuuntur pro singulis horis, sed in fine cujuslibet anni, dicendi sint fructus praebendales, et massae grossae, itaut semper reviviscat assumptum, ut ipse pro tempore memoratae absentiae ad eorum participationem sit admittendus. Addit, quod in fundatione Collegiatae non fuit appositum onus residentiae, seu servitii in Choro, sed tantum celebrationis unius Missae qualibet hebdomada.

His positis, quaeritur:

An Canonico Armidoro Sangiuliani debeantur fructus, et distributiones pro tempore, vel temporibus suae absentiae in casu etc.

Sacr. Congr. die 19. Novembris 1718: respondit: *Negative, et amplius.*

QUÆSTIO LXIV.

In Causa Narniensi, Jurispatronatus, die 19. *Novembris* 1718.

Petrus de Rapaciolis donavit Patribus Augustinianis Excalceatis juspatronatus sibi competens in Ecclesia Sanctae Mariae *del Colle*, una cum ipsa Ecclesia, et situ eidem contiguo, necnon juspatronatus duorum aliorum Beneficiorum erectorum in Cappella Sanctissimi Crucifixi Ecclesiae Collegiatae Sancti Nicolai, et intuitu hujus donationis, Patres promiserunt fundare Conventum, seu Hospitium suae Religionis; cumque ante Conventus, seu Hospitii erectionem Beneficia praedicta vacaverint per obitum Joannis Pauli Factoris, Dominicus de Scipiis praesentationem obtinuit a Patribus Augustinianis, et Nicolaus Leander Paternus fuit praesentatus a Petro Rapaciolo, et inter praesentatos exorta est controversia, quis ex ipsis sit ab Ordinario instituendus in dictis Beneficiis.

Pro Dominico facit, quod ipse est praesentatus a Patribus donatariis, quorum jus salvum esse videtur, cum Donator post donationem nequeat amplius praesentare.

Pro Nicolao vero Leandro facit, quod donatio videtur nullitatis vitio laborare, et quatenus esset valida, contenditur, eam Patribus suffragari non posse in casu, et ad effectum de quo agitur.

Dicitur autem donationem nullitatis vitio laborare, quia quidquid sit, utrum Laici valeant donare Loco Pio sine consensu Episcopi jus praesentandi ad Beneficia Ecclesiastica, existimant nihilominus Doctores, quod illi donare nequeant Ecclesiam, et ejus fabricam, sive titulum, aut proprietatem sine dicto consensu: *Barbos. in cap. cum et plantare num.* 12. *de privilegiis, Tamburin. de jure Abbatum tom.* 1. *disput.* 9. *quaesito* 2. *num.* 2. *Monacell. tom.* 4. *pag.* 10. *num.* 118.

Dicitur quoque donationem, quatenus esset valida, Patribus suffragari non posse in casu, et ad effectum de quo agitur, quia quidquid sit, an, corruente modo, corruat donatio, vel potius agendum sit ad oneris implementum; cum tamen tum ex defectu redituum, tum ex dissensu Canonicorum, Parochorum, et aliorum Religiosorum, necnon communitatis, et ab experientia desumatur, impossibilem esse Conventus, sive Hospitii publici fundationem, impossibilitas haec operari videtur, quod Patres uti nequeant jure praesentandi ipsis cesso sub intuitu, et contemplatione fundationis Conventus, seu Hospitii.

Monitis itaque Patribus ad sua jura deducenda, aliisque informantibus, fuit proposita haec Causa in hac Congregatione, et responsum fuit: *Praefigatur terminus unius mensis Religioni ad faciendam legitimam renunciationem, eoque elapso, Leander instet.*

Praefixus fuit terminus Religioni Patrum Augustinianorum, quae solemniter protestata est, se nolle Donationi renunciare, sed tantummodo suum assensum praebere, quod nominatio Beneficiatorum spectet, et pertineat ad Petrum Rapaciolum, quoadusque vivet, et quod pro nulla habenda sit nominatio facta in Persona Dominici Scipii a quodam Patre Feli-

ce a S. Agatha suo Religioso Ordinis Augustiniani.

Fuit Causa reproposita in Congregatione habita *die prima Aprilis* 1719. et responsum fuit: *Dilata, et exhibeatur actus Definitorii, in quo dedit facultatem Provinciali ad nominandum.* De hac eadem Causa actum fuit in Congregatione habita *die* 22. *Aprilis* 1719. nec ulla fuit capta resolutio, et tandem in Congregatione habita *die* 6. *Maji* 1719. resolutum fuit: *Sustineri nominationem factam favore Nicolai Leandri Paterni*, impetrataque a succumbentibus nova audientia,

Quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
In decisis, et amplius.

QUÆSTIO LXV.

In Causa Messanensi Subsidiorum dotalium, die 19. *Novembris* 1718.

Paulus Agliata de Terra Petragliae inferioris, in ultimo, cum quo decessit, Testamento, inter caetera disposuit, quod quolibet anno occasione solemnitatis Corporis Christi a suis haeredibus consignarentur unciae 100. ut cum illis nubere possent quinque Puellae *Orfane di Padri, povere, necessitose, d'età d'anni quindici per insino all'età d'anni venticinque, quali Orfane abbiano da essere figlie di Donne onorate, necessitose, e pericolose, e che non siano difettuose, nè zoppe*, injuncta Deputatis cujusdam Hospitalis lege, easdem antecedenter visitandi, et nomina dotandarum sorte extrahendi, et quinque sorte extractis assignandi uncias 20. pro qualibet, ut eaedem deinde persolverentur futuris earumdem maritis statim post habitam Ecclesiae benedictionem, uti legitur in particula Testamenti, quae exhibetur in *Summ. Informantis.*

Nonnullae Testatoris Proneptes in maxima egestate constitutae, Sanctissimo Domino Nostro supplicarunt pro benigna assignatione duplicis annualitatis pro qualibet, ex unciis, quae Orphanis Puellis a Testatore, uti dictum fuit, relictae sunt, precibusque ad hanc Sacram Congregationis remissis, scriptum fuit pro informatione, et voto Archiepiscopo Messanensi, qui de paupertate, de conjunctione sanguinis cum Testatore, et tandem de gratiae congruitate amplissimum dedit testimonium.

Addit informans, quod licet Oratrices non sint orphanae, sunt tamen consanguineae Testatoris, quod agitur de praejudicio Puellarum incertarum, quod contemni consuevit, quando agitur de subveniendo his, quae sanguine conjunctae sunt Testatori, quod tandem Deputati Hospitalis non habent de quo conquerantur, cum ipsi sint tantum nudi Ministri, et Executores ultimae voluntatis Pauli Agliatae.

His stantibus quaeritur:

An, et quomodo Oratricum precibus annuendum sit in casu.

Sacr. Congr. respondit:
Negative.

QUÆSTIO LXVI.

In Causa Romana die 19. *Novembris* 1718.

Anno 1661. Alexander Papa Septimus indulsit Abbati Generali Congregationis Vallis Umbrosae, ut ipse, una cum duobus Visitatoribus, aliisque duobus Religiosis, zelo, et doctrina probatis, moderari posset, et reducere onera Missarum suae Congregationis eo usque suscepta, ad rationem annuae eleemosynae scutorum 40. pro qualibet Missa quotidiana perpetua, et Abbas Generalis in executionem hujus Indulti fecit reductionem nonnullorum onerum Monasterii S. Praxedis de Urbe, quae reditus habebant, sed valde imminutos, observando ad unguem formam sibi præscriptam; et quia nonnulla aderant onera, quae reditus non habebant, ex quo dos a piis Fidelibus relicta deperierat, vel ob temporum injuriam, vel propter anteriores Creditorum hypothecas, memoratus Abbas Generalis, adhibito consilio quatuor Religiosorum, inter quos adfuit etiam Abbas Ascanius Tamburinus vir pietate, et doctrina probatissimus, novam quamdam excogitavit reductionem, seu moderationem, demandando, ut communia quotidiana suffragia pro dictis Benefactoribus applicarentur, et quod Missa quolibet mense cantaretur, deletis a Tabella oneribus, et eorum loco suffecto in eadem Tabella onere Missae mensualis, et ita spatio quinquaginta, et amplius annorum fuit pacifice observatum, licet plures Visitationes

Apostolicae fuerint hoc tempore factae in eadem Ecclesia.

Anno 1710. facta fuit ultima Ecclesiae S. Praxedis Visitatio, et Praelatus tunc temporis Sacrae Congregationis Visitationis a Secretis, sub obtentu, quod Abbas Generalis non potuisset onera cassare, et recensitam methodum reductionis demandare, jussit, quod respectu oneris relicti anno 1386. a Cardinali Anchero Titulari Ecclesiae S. Praxedis, et ad participationem Missae cantatae, aliorumque communium suffragiorum anno 1661. ut supra, admissi, servaretur in posterum dispositio Testatoris, quae exculpta antiquo Lapide in Claustro Monasterii posito legitur his verbis.

In Dei Nomine Amen. Anno Incarnationis Domini 1286. in die omnium Sanctorum obiit piae memoriae Dominus Ancherus Presbyter Cardinalis istius Ecclesiae Sanctae Praxedis, pro cujus Animae remedio dati sunt eidem Ecclesiae in possessionibus 51. floreni aurei; Crux, et Candelabra argentea, et constructa in ea Cappella cum Altari, ob reverentiam omnium Sanctorum, et debet in Cappella ipsa lampas ardere semper, et ter in qualibet septimana Missa, et in sequenti die post diem Animarum quolibet anno per Monachos ipsius Ecclesiae celebrari Anniversarium solemne pro ejusdem Cardinalis anima, quae requiescat in pace. Amen.

Adversus hoc Praelati Sacrae Congregationis Visitationis a Secretis Decretum, Abbas, et Monachi S. Praxedis recursum habuerunt ad hanc Sacram Congregationem, quae juxta morem audire voluit informationem, et Votum Eminentissimi Cardinalis Protectoris, cumque ipse asseruerit, sibi fuisse plene demonstratum ex perantiquis libris Monasterii, omnia, et singula, quae ab ipso nunc possidentur, stabilia habere origines omnino diversas, et Monasterium nihil possidere, quod proveniat a Cardinali Anchero, et sic concluserit potuisse Abbatem Generalem, vigore facultatis Apostolicae sibi indultae, hoc onus cassare, vel potius reducere modo in superioribus exposito; et multo magis, cum verisimile admodum sit, quod floreni 51. auri a Cardinali relicti non fuerint annuus fructus, sed potius integer valor possessionis legatae, quae in tot Urbis vicissitudinibus, et ob tantum temporis lapsum deperdita sit, quaeritur

An in futurum servanda sit dispositio Cardinalis Ancheri, vel potius locus esse debeat ejusdem oneris reductioni, seu moderationi factae ab Abbate Generali Congregationis Vallis Umbrosae anno 1661.

Sacra Congr. respondit:

Ad primam partem affirmative, ad secundam negative.

QUÆSTIO LXVII.

In Causa Spoletana Quartae funeralis, die 19. Novembris 1718.

Licet juxta apostolica Privilegia, Religio Franciscana sit exempta a solutione Quartae, uti habetur *in decis.* 179. *coram Rojas, et in decis.* 263. *par.* 15. *recent.* Patres Minores Conventuales S. Francisci Terrae Montis Leonis Dioecesis Spoletanae nihilominus non detrectant solvere Parocho Ecclesiae Parochialis S. Nicolai ejusdem Terrae tertiam partem cerarum, quae ad ipsos deveniunt, occasione funerum illarum personarum, quae in ipsorum Ecclesia eligunt sepulturam; sed eodem contextu praetendunt sibi a dicto Parocho consignari tertiam partem cerarum, quae ad ipsum deveniunt occasione funerum, seu Cadaverum, quae in ipsius Ecclesia Parochiali tumulantur, et hujus reciprocae solutionis fundamentum reponunt in antiqua consuetudine, quam nonnulli Testes dicunt antiquam, et notoriam, nonnulli asserunt esse immemorabilem, uti signanter colligi potest ex primo, et tertio Teste. Ex partitis quoque a libro Conventus extractis inferri existimant, quod consuetudo vigeret usque ab anno 1616. et sic concludunt, se bonum jus fovere, vel in sequelam immemorabilis, vel in sequelam ad minus centenariae, quae immemorabili aequipollet.

Addunt non deesse rationem, cui haec innititur consuetudo, cum ipsi strenue se gesserint, et gerant in his, quae pertinent ad Cultum Divinum, et ad Sacramentorum administrationem. Nullatenus attenta exaggerata Parochi paupertate, vel quia proprio juri cedere non tenentur, ut alienae succurrant inopiae, vel quia Ecclesia Parochialis in praesenti ea omnia possidet stabilia, quae antiquitus possidebat, in quo rerum themate non est habenda in consideratione paupertas, utpote a mala bonorum cultura descendens.

Adversus haec Parochus Ecclesiae S. Nicolai excipit, et asserit sibi a Patribus deberi tertiam partem, quoad emolumenta, quae in die humationis Cadaverum in eorum Ecclesia offeruntur, et in medietate quoad ea, cum quibus ad dictam deferuntur Ecclesiam, et ulterius, se non teneri ad ullam Quartae Funeralis praestationem pro Cadaveribus, quae in sua tumulantur Ecclesia.

Asserit autem, sibi deberi a Patribus tertiam partem, et respective medietatem emolumentorum, cum haec quantitas sit praescripta in Constitutionibus Synodalibus; absque eo quod quidquam referant asserta Apostolica Privilegia, vel quia non ita pacificum est, quod hi Religiosi sint exempti a solutione Quartae, cum allegatae Decisiones prodierint, aut Patribus tantum informantibus, aut non examinata funditus materia, vel quia propter applicatas Parochiae decimas favore Beneficiati Ecclesiae Sanctae Mariae *del Piano*, Ecclesia Parochialis redacta est ad statum adeo miserabilem, ut Subcollector spoliorum non potuerit tempore vacationis exigere nisi scuta 30. subdendo quod in casu, de quo nunc agitur, Apostolica Privilegia Patribus suffragari non valeant propter maximum Ecclesiae Parochialis praejudicium, ad terminos *Textus in cap. suggestum de decimis.*

Asserit deinde Parochus, se non teneri ullo modo ad solutionem Quartae pro Cadaveribus, quae in sua sepeliuntur Ecclesia; primo, quia hoc est contrarium dispositioni juris; secundo, quia consuetudo a Patribus allegata non est attendenda, cum non sit uniformis. Praetendit enim non semper ab illis fuisse exactam Quartam Funeralem pro Cadaveribus in Ecclesia Parochiali tumulatis, et cum eadem coalescat ex actibus facultativis, et metam ad summum centum annorum non excedat, quando in re, de qua nunc agitur, utpote habente contra se juris dispositionem, aut immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo esset necessaria. Nonnulli praeterea Testes referunt, Patres se laudabiliter non gerere in Sacramentorum administratione, et sic cessare titulum exactionis controversae Quartae.

Jura a partibus hinc inde deducuntur, adeoque nunc quaeritur:

I. *An Parocho Ecclesiae Parochialis Sancti Nicolai Terrae Montis Leonis debeatur a PP. Minoribus Conventualibus Sancti Francisci dicti loci Quarta Funeralis pro Cadaveribus, quae tumulantur in eorum Ecclesia in casu etc.*

II. *An eadem Quarta Funeralis debeatur a Parocho dictis Patribus pro Cadaveribus, quae tumulantur in Ecclesia Parochiali in casu etc.*

Sacra Congr. respondit,

Dilata, et examinentur Testes formiter, et recognoscantur Libri tam Parochi, quam Fratrum.

Reproposita Causa, die 13. Januarii 1720. responsum fuit, *Dilata, et proponatur, exhibitis libris.* Tandem, die 13. Aprilis 1720. iterum reproposita responsum fuit: *Ad utrumque affirmative, et amplius.*

QUÆSTIO LXVIII.

In Causa Mantuana Applicationis Sacrificii, die 19. *Novembris* 1718.

In fundatione cujusdam Cappellaniae facta a Joanne Francisco de Gonzaga Mantuae Domino in Altari Majori Ecclesiae Monasterii Monialium Corporis Christi ejusdem Civitatis habentur haec verba: *Magnificus, et Potens D. D. Joannes Franciscus de Gonzaga Mantuae Dominus, attendens quod in vanum extruuntur Ecclesiae, nisi in eis divina dicantur Officia, celebrentur et Missae, cognito quod Ecclesia dedicata sub titulo Corporis Christi dote caret, sitque opus Cappellano, qui ibidem, ut requiritur, celebret Missam pro satisfactione, et Voto Venerabilium Monialium degentium ibidem, pro se, et socio, sive Clerico necessariis, quoad victum, vestitum, et tectum ad sufficientiam provideri, ne de caetero in ipsa Ecclesia Cappellani carenti continua Missarum desinat celebratio, quam ad majus meritum, et satisfactionem ipsarum Dominarum quotidianam esse desiderat, sponte donavit etc.* et ab horum tenore verborum oritur dubitatio, an Cappellanus teneatur Missam applicare pro Anima pii Fundatoris.

Facit pro applicatione, quod Missa est applicanda pro Fundatore, licet ipse applicationem non expresserit, juxta resolutionem hujus Sacrae Congregationis *in Tinen. applicationis Sacrificii die* 18. *Augusti* 1668. *lib.* 26. *Decretorum fol.* 61. cui haec Sacra Congregatio temporibus subsequentibus passim adhaesit.

Facit e contra, quod ex verbis Fundatoris colligi videtur, ipsum demandasse Missae celebrationem pro commodo Monialium, in quo

rerum statu celebratio videtur praescripta, sed non applicatio, ut in terminis fundationis Cappellaniae cum onere quotidianae celebrationis quadam hora determinata, *acciò molti occupati da' negozj possino andare a sentirla, et in ispecie gli Scolari quando escono dalla Scuola,* respondit haec Sacra Congregatio *in Collen. applicationis Sacrificii* 17. *Decembris* 1679. *lib.* 40. *Decretorum fol.* 4. et in terminis Cappellaniae erectae cum onere perpetuae celebrationis Missae *all' ora che dalla Dama Superiora del Monistero di S. Orsola gli sarà prescritta, e disegnata per il comodo delle sue Monache,* respondit haec eadem Sacra Congregatio *in Tricastinen. applicationis Sacrificii, quae fuit proposita die* 18. *Julii, et resoluta die* 8. *Augusti* 1711. *uti habetur lib.* 61. *Decretorum fol.* 332. *et fol.* 358.

His stantibus quaeritur:

An Cappellanus teneatur Missam applicare pro suffragio Animae Fundatoris, vel potius teneatur ad solam Missae celebrationem in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Negative quoad primam partem; affirmative quoad secundam.

QUÆSTIO LXIX.

In Causa Astensi Beneplaciti, die 19. *Novembris* 1718.

Audinus Cagna in suo ultimo, cum quo decessit Testamento, condito die 18. Aprilis 1692. inter caetera disposuit, quod singulis annis distribueretur Pauperibus Oppidi Sanctae Victoriae eleemosyna librarum 50. quod solverentur librae 100. pro eleemosyna Concionatoris Quadragesimalis dicti Oppidi, et quod solverentur quinque dotes librarum 100. pro qualibet quinque Puellis ejusdem Oppidi cum praelatione tamen favore suarum Consanguinearum: scriptisque subsequenter haeredibus universalibus Patribus Sancti Philippi Civitatis Taurini, alia adjecit onera, celebrationis videlicet perpetuae duarum Missarum quotidianarum, et quod superextantes reditus suae haereditatis in alia opera pia impenderentur, reservata tertia parte summae superextantis pro eleemosyna Patrum Cappuccinorum loci de Brà, et non adimplentibus Patribus S. Philippi onera imposita, substituit cum iisdem gravaminibus Patres Praedicatores Conventus S. Vincentii ejusdem loci de Brà.

Sequuto Testatoris obitu, Patres S. Philippi renuntiarunt haereditati, eademque delata fuit ad Patres Praedicatores, qui eam adiverunt cum beneficio legis, et Inventarii, habitoque recursu ad Vicarium Generalem Astensem, ab eodem obtinuerunt *die* 2. *Aprilis* 1696. sententiam, in qua declaratum fuit, quod, stante redituum insufficientia pro oneribus adimplendis, tenerentur ipsi quidem ad integram celebrationem duarum Missarum, sed in eo, quod attinet ad dotes relictas in summa librarum 100. pro qualibet, tenerentur ad solas libras 50. et in eo, quod spectat ad eleemosynam librarum 50. tenerentur tantummodo ad eleemosynam 30. cumque non obstante hujusmodi reductione, iidem Patres Praedicatores pro nova reductione institerint coram eodem Vicario, et Communitas Oppidi S. Victoriae, de cujus interesse agebatur, se huic novae opposuerit reductioni, deventum fuit *die* 23. *Aprilis* 1715. ad transactionem.

Pro hujus autem intellectu transactionis, operae pretium est adnotare, quod Paulus Franciscus, et Catharina Conjuges de Riva, et Incolae Oppidi Sanctae Victoriae favore Conventus, et Patrum donationem fecerunt *die* 9. *Maji* 1705. universalem omnium bonorum suorum, locum tamen habituram post obitum utriusque, imposito Donatariis onere perpetuo duodecim Missarum quolibet anno.

Tota igitur transactio consistit in cessione, quam Patres faciunt Communitati Sanctae Victoriae nonnullorum Censuum, et omnium, et singulorum bonorum existentium in eo loco, et pertinentium tam ad haereditatem Audini, quam ad donationem Conjugum de Riva, quae omnia juxta relationem Vicarii Capitularis Astensis ascendunt ad capitale scutorum 1200. monetae Romanae, et ad annuos fructus in scutis 50. Cedunt praeterea iidem Patres Communitati nonnulla nomina debitorum parvi momenti, et fere inexigibilia absque ulla obligatione evictionis, et e contra iidem Patres retinent possessionem aliorum bonorum, et Censuum conflantium in totum capitale scutorum 3800. et annuum reditum scutorum 167. 40. et bona, quae dimittuntur favore Communitatis, spectant ad haereditatem Audini, demptis scutis 160. quae pertinent ad donationem illorum de Riva, et bona, quae ab iisdem Patribus detinentur, sunt pariter haereditaria Audini Cagnae, dempto Censu in sorte scuto-

rum 40. et in reditu scutorum 2. et 40. qui est suppositus donationi dictorum de Riva.

A bonis ad onera transeundo, et tenorem transactionis quoad hanc partem exponendo, in eadem habetur, quod Patres debeant imposterum adimplere integram celebrationem tam duarum Missarum perpetuarum ab Audino relictarum, quam aliarum duodecim quolibet anno celebrandarum, juxta legem appositam in donatione illorum de Riva, et quod Communitas alia onera subire teneatur, solutionis scilicet dotium, et eleemosynae persolvendae Concionatori, et Pauperibus, superadditis tamen sequentibus conditionibus, primo videlicet, quod Communitas ad dicta onera teneatur *per quanto si estenderanno le rendite de' beni, ed effetti, come sopra da detto Convento ceduti;* exponitur enim in relatione Ordinarii, quod onera annua, quae Communitas assumit in sequelam transactionis ascendunt ad scuta 76. secundo, quod ab Ordinario persona eligatur, quae bona cessa administret, et tertio, quod in casu insufficientiae redituum pro integro onerum implemento praeferenda sit semper eleemosyna Concionatoris.

Factis hisce inter Partes conventionibus in publicum Instrumentum redigendis post obtentum Apostolicum Beneplacitum, supplicatum fuit huic Sacrae Congregationi pro ejus concessione, et negotii cognitio fuit remissa ad Eminentissimum Alterium, qui *die* 16. *Martii* 1716. fuit in Voto, quod Beneplacitum denegaretur, et quod Patribus potius suaderetur, quod deficientibus reditibus instarent pro onerum reductione: et Sacra Congregatio *die* 2. *Maji ejusdem anni* respondit *transactionem non esse confirmandam, nec esse locum Apostolico Beneplacito;* cumque adversus hanc resolutionem supplicantes novam obtinuerint Audientiam, novaeque subsequenter datae fuerint litterae Ordinario pro Informatione et Voto, tandem *die* 15. *Januarii hujus anni* 1718. demandatum fuit, quod Causa poneretur in folio.

Causa in folio descripta ad tramites mandati Sacrae Congregationis, iterum instant Patres pro confirmatione concordiae, et pro concessione Beneplaciti Apostolici, et putant non obesse primam difficultatem alias excitatam, quod non potuerit Ordinarius onera reducere, quandoquidem asserunt, nullam factam fuisse onerum reductionem, sed Ordinarium tantummodo calculatis fructibus haereditatis declarasse dotes, et eleemosynam esse in tali quantitate persolvendas; putant ulterius non obstare, quod in obligatione Communitatis non fuerint servatae debitae solemnitates, dicunt quippe, se non esse deventuros ad stipulationem Instrumenti, nisi praemissis praemittendis; putant denique divisionem bonorum in transactione conventam non importare derogationem voluntatis Testatoris, inquiunt siquidem, quod cessio facta Communitati, sicuti videtur expediens pro conservatione bonorum, ita dici nequit contraria voluntati Testatoris, cum etenim Patres habeant Conventum in loco de Brà, et locus hic distet ab Oppido S. Victoriae, ubi reperiuntur bona cessa, poterit Communitas per personam ab Episcopo eligendam, rite, et recte bona administrare, quod non erit, nec est Patribus facile, utpote ab Oppido distantibus, et multo magis, cum hac de causa aedificia sint ruinosa, et campestria tendant ad sterilitatem.

Haec sunt in Causa; quocirca quaeritur:

An transactio sit confirmanda, et locus sit interpositioni Beneplaciti Apostolici in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Negative, et cassata reductione facta per Curiam Episcopalem, Patres instent in Sacra Congr. pro reductione.

QUÆSTIO LXX.

In Causa Romana Canonicatus, die 3. *Decembris* 1718.

Hieronymus de Pace Canonicus Collegiatae Ecclesiae Sancti Hieronymi Illiricorum de Urbe obtinuit die 7. Julii 1714. licentiam absendi a Residentia sui Canonicatus per sex menses, ut se transferre posset ad Civitatem Curzulen. suam Patriam, in qua litem habebat super quadam Cappellania Laicali, a se possessa, et nullam residentiam requirente: cumque die 9. Julii ejusdem anni R. P. D. Vicesgerens, cujus arbitrio, et conscientiae fuerat a Sacra Congregatione remissa licentia, eam per sex praedictos menses concessisset, idem discessit ab urbe die 10. Julii.

Instante Promotore Fiscali Curiae Eminentissimi Pro-Vicarii, relaxatae fuerunt die 21. Januarii 1717. litterae citatoriales per edictum adversus eumdem, ut ad suam residentiam rediret, quae die 9. Februarii ejusdem anni fue-

runt affixae ad Januas Cancellariae Episcopalis Civitatis Anconae; cumque similis earundem litterarum executio facta fuerit die 5. Aprilis, et die 6. Maji 1717. in Urbe, deventum fuit ad sententiam privationis Canonicatus die 17. Decembris ejusdem anni.

Advenit Urbem Hieronymus Pace die 31. Decembris ejusdem anni 1717. et die sequenti, quae fuit prima anni 1718. se transtulit ad Ecclesiam, et Officiis divinis interfuit, et usque ad praesentem diem interesse non destitit, et interposita appellatione a sententia privatoria Canonicatus, fuit ab Auditore Sanctissimi Causa remissa ad hanc Sacram Congregationem.

Pro parte Fiscalis Curiae Vicarii, dicitur rite, et recte deventum fuisse ad sententiam privatoriam Canonicatus, fuit enim ter citatus et licet fuerit citatus per edictum, haec tamen forma erat servanda, ex quo ipse degebat apud Illyricos, itaut vel tutus non esset accessus, vel magna saltem distantia denegari non posset, juxta tradita *per Ventrigl. in praxi Eccles. parte* 1. *annot.* 19. §. 3. *num.* 7. Fuit praeterea Canonicus expectatus per triennium a Concilio Tridentino *sess.* 24. *cap.* 12. *de Reformatione* praescriptum; cumque a die ultimae citationis usque ad diem prolationis sententiae elapsi fuerint sex menses, et ultra, contendit Fiscalis nihil aliud requiri pro validitate, et justitia sententiae juxta Textum *in cap. Ex tuae de Clericis non resident.* cujus dispositio fuit a Concilio Tridentino praeservata, uti ponderat *Fagnan. in allegato capit. num.* 35. cumque *die* 22. *Maji currentis anni* 1718. Camerarius electus fuerit in Capitulo, cui Canonicus Pace interfuit, subdit Fiscalis non esse de hac electione habendam rationem, cum, pendente appellatione, non esset eidem permissum se in actibus Capitularibus ingerere citra vitium attentatorium.

Adversus haec Hieronymus Pace excipit, asserendo sententiam privationis nullitate, et injustitia laborare; nullitate quidem, tum quia unusquisque sciebat locum, in quo ipse degebat, in quo rerum statu citatio debebat esse personalis; non attenta responsione, quod tutus non aderat accessus, quia in actis non fuerunt exhibitae probationes de non tuto accessu; tum quia, quatenus procedi potuisset per edictum, illud erat affigendum non in Civitate Anconae, nec in aliis locis Urbis, sed in Ecclesia Beneficii, seu Canonicatus juxta *textum in cap. ex tuae de Cler. non Resident.*

A nullitate transeundo ad injustitiam, inquit Hieronymus de ea constare, non solum quia ipse aberat ex justa causa videlicet litis super sua Cappellania, sed etiam quia, attento jure Concilii Tridentini, antequam quis privari possit Canonicatu, expectandus est lapsus trium annorum, et transacto tertio anno, trina citatio per edictum est adversus absentem expedienda, et deinde expectari debet per alios sex menses, antequam deveniri valeat ad privationem, juxta firmata per *Fagnan. in citat. cap. Ex tuae num.* 14. *et num.* 35. *de Cleric. non Resident.* quod non fuisse observatum in hypothesi contendit, cum a calculo potissimum Triennii, et aliorum sex mensium a Concilio requisitorum demendum sit semestre, quo abfuit ex licentia Sacrae Congregationis, quo currente, haberi debet ac si fuisset praesens; et in eo, quod spectat ad electionem Camerarii, ait, eam fuisse legitimam, cum Capitulo interfuerit ex licentia R. P. D. Vicesgerentis.

His stantibus, quaeritur:

I. *An Sententia privationis Canonicatus, de quo agitur, sustineatur in casu etc.*

II. *An electio Camerarii facta in Capitulo habito sub die* 29. *Maji proxime elapsi propter interventum Canonici de Pace sustineatur in casu etc.*

Sacr. Congr. respondit:

Ad primum negative, et amplius. Ad secundum affirmative, et amplius.

QUÆSTIO LXXI.

In Causa Cassanensi, die 3. *Decembris* 1718.

Sub obtentu antiquae, et immemorabilis consuetudinis vigentis in receptitia Ecclesia Sanctae Mariae Majoris Civitatis Maratheae, Dioecesis Cassanensis, de qua plerique Testes deponunt, licet ad perpetuam examinati, quicumque Sacerdos antequam admittatur ad numerum Sacerdotum participantium, solvit unicuique ex illis decem Carolenos, ex quo praedicti Sacerdotes participantes tulerunt, et actu ferunt onus emendi paramenta, Vasa Sacra, et alia necessaria pro Sacristia; cum autem occasione admissionis Sacerdotis Salvatoris Mariae Ursumandi ad numerum Sacerdotum participantium, exorta fuerit controversia de validitate dictae consuetudinis, eademque fuerit ad hanc Sacram Congregationem delata, de ejus

propterea viribus, et substantia in praesenti est inquirendum.

Porro regula juris est, quod hae, similesque consuetudines, licet immemorabiles, juxta quas aliquid persolvitur occasione possessionis Canonicatus, et Praebendae, non sunt attendendae tanquam irrationabiles, si id quod exigitur, seu persolvitur, cedit in utilitatem, et privatum commodum aliorum Canonicorum, sive Sacerdotum, aliorumve Ecclesiae Ministrorum; secus autem, si id, quod exigitur, seu persolvitur, erogatur in usus pios, uti probat Textus *in cap. Jacobus de simonia*, et habetur *in cap.* 14. *sess.* 24. *de Reform. et in Bulla* 104. *Sancti Pii Quinti Bull. tom.* 2. et fuit resolutum ab hac Sacra Congregatione *in Polignanen. anno* 1584. *et in Avenionen. anno* 1586. *lib.* 4. *Decret. pag.* 9. *et pag.* 189. *et in Segobien.* 11. *Julii* 1590. *apud Garz. de Benef.* 3. *part. cap.* 2. *num.* 198. *et in Tudertina* 19. *Februarii* 1633. *lib.* 14. *Decret. fol.* 709.

His stantibus, quaeritur:

An consuetudo vigens in Ecclesia Matrici Sanctae Mariae Majoris Civitatis Maratheae exigendi a quolibet Presbytero admittendo ad participationem massae communis ejusdem Ecclesiae Carolenos decem, sit servanda in casu.

Sacr. Congr. respondit:

Affirmative, dummodo fiat depositum in capsa Sacristiae, et quoad depositum erogetur in usum ejusdem Sacristiae tantum, et amplius.

QUÆSTIO LXXII.

In Causa Civitatis Castellanae Irregularitatis, die 3. *Decembris* 1718.

Sacerdos Joannes Baptista Rosinus percussionibus fuit provocatus a Josepho Sancio Clerico Conjugato suo Nepote, qui eum in Platea loci Julianelli apprehensum capillis, humi stravit, et pugnis affecit. Secuta postmodum reconciliatione, Sacerdos spatio decem dierum abstinuit a Missae celebratione, quam tamen deinde reassumpsit, sub obtentu, quod Joseph Sancius non incederet in habitu, et tonsura, et quod a duobus Theologis Societatis Jesu audivit, quod percutiens Clericum Conjugatum non incedentem in habitu, et tonsura non incurrit excommunicationem. Quia vero post nonnullas Missas celebratas dubitari intellexit, an ex recensita percussione censuram incurrisset, denuo abstinuit a celebrando, uti non solum desumitur ex ejus supplici libello, sed etiam ex informatione Vicarii Capitularis. In hoc rerum statu Sacerdos Rosinus exorat pro declaratione, an incurrerit, nec ne irregularitatem, et quatenus affirmative supplices exhibet preces pro dispensatione.

Clericus caelebs non incedens in habitu, et tonsura, et non servans requisita Concilii Tridentini *sess.* 23. *cap.* 6. *de Reform.* amittit ipso jure privilegium fori, sed non privilegium Canonis, uti fuit resolutum ab hac Sacra Congregatione *die* 16. *Octobris* 1582. et late prosequitur *Fagnan. in capit. Si quis num.* 72. *et seqq. de Foro competenti.* Secus autem videtur, quod se habeat res, loquendo de Clerico conjugato, hic quippe si non deferat habitum, et tonsuram, excluditur a Canonis privilegio juxta *Textum in cap. Unico de Cleric. Conjug. in* 6. et distinguendo firmat *Diana Oper. Moral. tom.* 5. *in edit. coord. tract.* 2. *resolut.* 43. *num.* 1. 2.

Adeoque potior difficultas in facto consistit, an scilicet Joseph Sancius incederet absque habitu, et tonsura, incedebat enim, uti habetur in supplici libello *colla veste negra, con crovatta, e non col collarino*, et vestes Clericales in casu, et ad effectum de quo agitur, illae sunt, quae cum eis incedentem prima facie indigitant esse Clericum, et non Laicum, juxta late deducta *per Passer. in cit. capitulo unico num.* 26. *de Cler. Conjug. in* 6.

His stantibus, quaeritur

I. An Sacerdos Joannes Baptista Rosinus irregularitatem incurrerit in casu, et quatenus affirmative:

II. An eidem sit indulgenda dispensatio.

Sacra Congr. respondit:

Esse concedendam dispensationem ad cautelam.

QUÆSTIO LXXIII.

In Causa Bergomensi, die 3. *Decembris* 1718.

Anno 1628. Confraternitas Sanctissimi Crucifixi erecta in Ecclesia Sancti Joseph intra limites Parochiae Gandini, Dioecesis Bergomen. accepit a Josepho quondam Antonii de Nigris Capitale librarum 1600. monetae Bergomon. et se obligavit ad perpetuam celebrationem

Missarum 60. annualium, et contractus fuit ab Ordinario approbatus; de ejus etenim utilitate dubitari non poterat, cum eleemosyna Missarum ferialium tunc esset in solidis 20. et librae 1600. traditae a Josepho essent investitae, et redderent sex pro Centenario quolibet anno, ita ut singulis annis librae 42. remanerent liberae pro Confraternitate.

Capitale, quod olim reddebat, uti diximus, sex, hodie reddit tria pro centenario, et anno, et ulterius aucta est manualis eleemosyna Missarum ad solidos 32. pro qualibet Missa, cumque Confraternitas exoraverit pro reductione, et Eminentissimus Ordinarius requisitus pro informatione, et voto, eam juri consentaneam existimaverit, quaeritur, an sit annuendum petitis.

Pro reductione facit, quod onus Missarum hodie adimpletur erogando reditus aliorum legatorum, aut eleemosynas, quas Confraternitas recipit a piis Fidelibus, ad quod absurdum evitandum, videtur, quod debeat esse locus reductioni; et multo magis, cum librae 42. quae olim liberae remanebant pro Confraternitate, fuerint expensae pro manutentione Confraternitatis, et Ecclesiae, ita ut nec antiquiores, nec praesentes Confratres ullum ab eis commodum, seu privatam utilitatem receperint.

Facit e contra adversus reductionem, quod licet ea sibi vindicet locum etiam in Missis per contractum acceptatis, quando tractu temporis contractus reducitur ad iniquitatem, et ad laesionem ad terminos Textus *in L. cum quidam ff. de Usuris*, non videtur tamen, quod reductio sit in hypothesi statim indulgenda, sed quod prius haberi debeat ratio earum librarum 42. quae per aliquod temporis intervallum liberae remanserunt pro Confraternitate, compensando videlicet sterilitatem annorum subsequentium cum fertilitate praecedentium juxta Textum in *cap. propter sterilitatem de locat. et conduct.*

His stantibus, quaeritur

An sit locus reductioni in casu.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et scribatur Eminentissimo Episcopo, ut exprimat tempus, quo reditus Investimenti decrescere coeperunt, et quo eleemosyna Missae fuit aucta, et an Confraternitas habeat bona legatis, aut oneribus obligata, et non habeat argenta.

QUÆSTIO LXXIV.

In Causa Aliphana Redditionis rationis, die 3. Decembris 1718.

Contendit Curia Episcopalis Aliphana, quod Presbyteri Ecclesiae S. Antonii extra Partem nuncupati Terrae Pedemontis teneantur ad redditionem rationis Bonorum, et redituum ad eandem Ecclesiam pertinentium, et quod ulterius non sit valida electio Procuratoris, seu Administratoris ab ipsis facta, bonorum, et redituum spectantium ad Cappellam Beatae Mariae de Monte Carmelo erectam in memorata Ecclesia Sancti Antonii, sed quod valida sit, et sustineatur deputatio Procuratoris, seu Administratoris bonorum, et redituum dictae Cappellae a se facta in persona Sacerdotis Francisci Bojani.

Fundamentum praetensionis redditionis rationis bonorum, et redituum ad Ecclesiam Sancti Antonii spectantium potissimum constituitur *in cap. 9. sess. 22. de Reform.* in qua derogatur consuetudinibus, et privilegiis, quae in contrarium allegari possent.

Fundamentum praetensionis, quod non sustineatur electio Procuratoris, seu Administratoris bonorum, et redituum Cappellae Beatae Mariae de Monte Carmelo a dictis Presbyteris facta, sed quod potius sit valida illa, quam idem Episcopus fecit in persona Sacerdotis Bojani, reponitur in hoc, quod in electione a Presbyteris facta, non fuit servata forma Decreti editi a Curia Episcopali, quod Administrator videlicet, seu Procurator hujus Cappellae non eligeretur, nisi ille, qui esset facultatibus idoneus, vel qui sufficientem praestaret cautionem, quod item electio fieret per secreta suffragia, quod pariter ab Administratore praestaretur juramentum de fideliter administrando, et quod non eligeretur, qui debitor remaneret in praecedenti administratione.

Absque eo quod quidquam facit praetensum a Sacerdotibus Juspatronatus in Ecclesia Sancti Antonii, primo, quia non solum ex eorum bonis, sed etiam ex eleemosynis Fidelium fundata fuit Ecclesia praedicta, itaut de subsistentia jurispatronatus, etsi a praedecessoribus approbati, dubitandum sit; secundo quia non est de jure permissum Patronis se ingerere in administratione bonorum Ecclesiae juxta Textum *in cap. Praeterea 4. de Jurepatronatus;*

tertio quia Ecclesiae Sancti Antonii fuerunt relicta plura legata pia, de quorum adimplemento Sacerdotes tenentur reddere Episcopo rationem.

Multoque minus refragantibus caeteris, quae opponi possent adversus electionem Sacerdotis Bojani in Administratorem, seu Procuratorem Cappellae, quia eadem fuit confirmata, et ab iisdem Sacerdotibus Ecclesiae S. Antonii ratificata.

Adversus haec Sacerdotes excipiunt, quod Ecclesia Sancti Antonii fuit a suis Praedecessoribus fundata cum reservatione Jurispatronatus, ab Episcopo tunc temporis approbata, et quod semper a se, et a suis Praedecessoribus fuit electus Administrator, seu Procurator, qui rationem reddidit in manibus Sacerdotum eligentium, facta ab anno 1653. usque in praesens divisione fructuum, et redituum inter ipsos; et electo semper juxta concessionem Episcopi factam de anno 1653. Rectore, cui sola concessa fuit quoad honores praeeminentia, et non quoad emolumenta, in quo rerum themate dicitur non habere locum allegatam Concilii Tridentini dispositionem, quae non procedit in ordine ad fructus, et emolumenta, quae inter ipsos Sacerdotes, seu Cappellanos sunt dividenda. Quo stante Sacra Episcoporum Congregatio die 16. Julii 1717. Sacerdotes Ecclesiae Sancti Angeli hujus ejusdem Dioecesis absolvit a praetensa redditione rationis, quae resolutio dicitur firmare statum, etiam in casu praesenti.

Et in eo quod attinet ad electionem Procuratoris, seu Administratoris Bonorum Cappellae Sanctae Mariae dé Carmelo, Sacerdotes asserunt Electionem a se factam in personis Jacobi Natalitii, et Joannis Baptistae de Roma esse validam, et sustineri, non obstante decreto Episcopi, tum quia facultas eligendi unum, vel plures Procuratores a Julio Antonio Ciccarello, qui bona Cappellae reliquit, delata fuit ad ipsos, tum quia ipsi se agnoscunt obligatos ad redditionem rationis, itaut superfluae remaneant quaecumque cautiones, et cautelae ab Episcopo in suo decreto quoad Administratorem praescriptae. Nullatenus urgente approbatione facta a nonnullis Sacerdotibus de persona Bojani ab Episcopo electa, quia horum Sacerdotum consensus non fuit datus capitulariter, seu Collegialiter, uti praescribitur in Constitutionibus.

Nulla nunc fuit capta resolutio, sed reproposita causa in Congregatione habita die 17. Decembris 1718. cum sequentibus dubiis.

I. An Decretum Episcopi, seu illius Vicarii Generalis super redditione rationis fructuum, et redituum Ecclesiae S. Antonii Castri Pedemontis sustineatur, in casu etc.

II. An Decretum super electione Procuratoris seu Administratoris Bonorum Cappellae Sanctae Mariae de Carmelo factum ab Episcopo sustineatur, seu potius sustineatur electio facta a Sacerdotibus dictae Ecclesiae, in casu etc.

Fuit, responsum modo qui sequitur: *Ad primum affirmative quoad reditus, quibus est aliquod onus annexum, negative quoad reditus, qui libere dividi debent inter Presbyteros. Ad secundum deveniendum esse a Presbyteris ad novam electionem Administratoris juxta Decretum Episcopi, quoad qualitatem eligendorum juxta modum,* et modus fuit, *ut aboleretur poena suspensionis, una cum necessitate approbationis fidejussionis, et confirmationis ab Episcopo faciendae.*

Die 4. *Martii* 1719. iterum reproposita fuit haec Causa, et quaesitum fuit

An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis, in casu etc.

Sacr. Congr. die 18. Martii 1719. respondit:

In decisis, et amplius, et Fidejussio approbatur ab eisdem Presbyteris eligentibus eorum risico et periculo.

QUÆSTIO LXXV.

In Causa Bononiensi die 3. *Decembris* 1718.

Antonius Boaterius, in suo Testamento condito anno 1542., legavit Patribus Sanctae Mariae Servorum, libras 400. cum onere sequentibus verbis expresso, *dicendi, et celebrandi in dicta Ecclesia ad Altare Annunciationis, cui prope fuit, et est sepulcrum subterraneum ipsius Domini Testatoris, et suorum Antecessorum pro animabus sua suaeque Conjugis, ac suorum Praedecessorum singulis diebus in perpetuum, durante saeculo, unam Missam planam, et semel in anno in die obitus ipsius Domini Testatoris, seu alia immediate sequenti, si causa intervenerit legitima, propter quam differri debeat, unam Missam solemnem Mortuorum in cantu cum suis responsoriis, et Officium Mortuorum, quam Missam in cantu, et Officium Mortuorum dictus Dominus Testator*

voluit, et mandavit debere dici, et celebrari, ac fieri singulis annis in perpetuum, donec Caelum, et Terra durabunt.

Quoad perpetuam celebrationem Missae solemnis, et Anniversarii nulla fuit excitata difficultas, solaque disputatio redacta est ad Missam planam singulis diebus recitandam, de hac etenim quaesitum est, an ejus onus durare deberet ultra saeculum, hoc est ultra metam centum annorum, vel potius, elapsis centum annis, cessare debuerit.

Exquisita fuit juxta morem informatio Eminentissimi Archiepiscopi, qui fuit in sensu, quod post centum annos non adesset amplius obligatio celebrandi Missam planam, sed proposita instantia inter Summaria precum, eadem fuit rejecta in Congregatione habita die 25. Januarii 1716. Obtenta vero nova audientia, una cum descriptione in, folio de viribus resolutionis modo est agendum.

Pro oneris perpetuitate ultra centum annos, facit primo, quod quando versamur in legato pio, et signanter in Legato Missarum, verba *in perpetuum* non restringuntur ad centum annos, sed ad quodcumque tempus extenduntur, uti late probant *Pancirol. consil.* 175. *per totum, Gratian. decis.* 22. *per totam, Ciarlin. Controvers. lib.* 2. *cap.* 143. *per totum,* cum improbabilis sit, et sensui Ecclesiae repugnans nonnullorum Theologorum assertio, quod animae non detineantur in Purgatorio ultra decem annos, vel ut alii dicunt, ultra metam centum annorum, *Bellarmin. controv. tom.* 2. *lib.* 2. *de Purgatorio cap.* 9.

Facit secundo, quod vox *Saeculum* non solum est apta nata ad exprimendum spatium centum annorum, sed etiam ad denotandum Mundum, juxta illud *venturus est judicare saeculum per ignem,* quo stante, idem erit dicere durante saeculo, ac durante Mundo.

Plura econtra sunt, quae suadent, onus Missae planae non se extendere ultra metam centum annorum, tum quia quando vox *saeculum* usurpatur ad denotandum tempus, et mensuram temporis, spatium significat tantummodo centum annorum, tum quia non desunt magni nominis Auctores, qui censent legatum pium relictum cum verbis perpetuitatem denotantibus, ad centum annos restringi, uti late videri potest, *apud Vivium decis. lib.* 3. *decis.* 406. *num.* 18. *et* 19. et tandem quia quando Testator voluit perpetuitatem absolutam, et indefinitam, eam expressit verbis clarissimis, uti colligitur ex legato Missae solemnis, et anniversarii *singulis annis in perpetuum donec Caelum, et Terra durabunt.* Hinc etenim inferre licet, quod quando in Legato Missae planae, singulis diebus celebrandae usus est illis verbis *in perpetuum durante saeculo*, intellexit de perpetuitate limitata ad tempus centum annorum, multoque magis cum verba illa *durante saeculo* non praecedant, sed subsequantur haec alia *in perpetuum* in hoc quippe rerum statu, verba priora *in perpetuum* restringuntur in sequentibus *durante saeculo*.

Accedit, quod agitur, de tenui legato librarum 400. quod si insufficiens est pro adimplemento oneris limitati ad centum annos, a fortiori damnosum Patribus evaderet, si onus ultra centum annos extenderetur. Ad hoc ergo absurdum evitandum, concludendum esse videtur, quod onus Missae planae non excedat tempus centum annorum, cum Legatum de sui natura debeat esse lucrosum.

His stantibus quaeritur:

An onus Missae planae duret ultra spatium centum annorum, vel potius, transacto dicto termino, remanserit extinctum.

Sacr. Congr. die 17. Decembris 1718. respondit:

Ad primam dubii partem affirmative. Ad secundam negative.

QUÆSTIO LXXVI.

In Causa Nullius, seu Brictinoriensi, et Policastrensi, die 3. *Decembris* 1718.

Pendet in Tribunali Rotae controversia inter Episcopum Brictinorien. ex una, et Capitulum Basilicae Sancti Petri ex altera partibus, super puncto, an Abbatia Sancti Ruffilli, quae est in Castro Foripompilii, et quae fuit dicto Capitulo unita, Territorium habeat separatum, et an hoc Territorium comprehendat Castrum praedictum, necnon alterum Meldulae. Non fuit usque adhuc haec controversia decisa, sed etiam admisso, quod constaret de Territorio separato, contendit Episcopus Brictinorien. quod Capitulum Sancti Petri concedere non possit dimissorias Clericis Castrorum praedictorum; quidquid enim esset de jure antiquiori Decretalium, Concilium Tridentinum *sess.* 23. *cap.* 10. *de Reformat.* concessionem Dimissio-

riarum reservavit Episcopis, intra quorum Dioecesum fines Abbatiae sitae sunt, non obstante, quod eaedem fruantur Territorio separato, uti praeter antiquiores hujus Sacrae Congregationis Resolutiones a Scribentibus allegatas, respondit haec Sacra Congregatio *in Nullius, seu Vesprimien. Jurisdictionis, quae fuit proposita die* 12. *et resoluta die* 26. *Martii hujus anni* 1718.

Additur ab Episcopo Brictinorien., quod Capitulum Sancti Petri usque adhuc non exhibuit Privilegium, quod esset necessarium ad effectum de quo agitur, facultatis videlicet concedendi litteras dimissorias, et quod Privilegium praesumptum consistens in immemorabili non est probatum, et quatenus esset probatum, non relevaret, utpote a Tridentino sublatum.

Se quoque ad Causam admisit Episcopus Policastren. in cujus, uti praetenditur, Dioecesi existit alia Abbatia eidem Capitulo Sancti Petri unita, et ex iisdem juribus supra recensitis sustinet, non posse praedictum Capitulum litteras concedere dimissorias.

His stantibus, quaeritur:

An, etiamsi constaret de Territorio separato possit Capitulum Sancti Petri concedere dimissorias in casu.

Sacra Congr. die 21. Januarii 1719 respondit: *Negative, et amplius.*

QUÆSTIO LXXVII.

In Causa Strigoniensi, die 17. *Decembris* 1718.

Eminentissimus, et Reverendissimus Dominus Cardinalis Archiepiscopus Strigoniensis Sacrae Caesareae Majestati supplicavit pro obtinendo Diplomate, quo perpetuis futuris temporibus Archiepiscopi Strigonienses titulo, et dignitate Principum Sacri Romani Imperii potirentur, eodemque obtento, erogata summa viginti millium florenorum, aliquid peragere statuit, nedum in tanti beneficii memoriam, sed in suffragium animae suae, et pro incolumitate Augustissimae Domus Austriacae.

Ex reditibus itaque Mensae Archiepiscopalis ascendentibus ad annuos sexaginta mille circiter florenos rhenenses decrevit, ut perpetuis futuris temporibus mille floreni quotannis solverentur ab Archiepiscopis Strigoniensibus Capitulo Ecclesiae Metropolitanae, ea imposita lege, ut Canonici celebrare deberent singulis mensibus duas Missas solemnes, alteram nempe pro incolumitate Domus Austriacae, alteram pro refrigerio, et suffragio animae suae, ita tamen, ut ex Missis pro incolumitate Domus Austriacae celebrandis, duae essent votivae de Venerabili Eucharistiae Sacramento, cum ejusdem expositione; et ut eo tutius haec pia voluntas executioni mandaretur, addidit, quod in hypothesi, in qua sui in Archiepiscopatu successores praedictos mille florenos solvere recusarent, liberum esset Capitulo sine juris strepitu eorum satisfactionem consequi ex nonnullis decimis ad mensam Archiepiscopalem spectantibus, nullo alio adhibito judicio, quam duorum Nobilium Comitatus Nitriensis, uti latius ex instrumento desumitur.

Fuit haec pia voluntas notificata Sacrae Caesarae Majestati, quae eam libentissime acceptavit. Fuit eadem notificata Capitulo, qui pariter libentissime acceptavit; cumque Eminentissimus, et Reverendissimus Dominus Cardinalis Archiepiscopus Strigoniensis Sanctissimo Domino Nostro supplicaverit pro apostolica confirmatione a se in fundatione expresse reservata, fuerunt a Sanctitate Sua preces remissae ad hanc Sacram Congregationem, quae rescripsit *Eminentissimo, et Reverendissimo Domino Cardinali Tanario, qui dignetur rem perpendere, et votum suum Sacrae Congregationi Concilii aperire.*

Eminentissimus, et Reverendissimus Dominus Cardinalis Tanarius munus sibi commissum strenue de more adimplevit, et fuit in sensu pro confirmatione Fundationis, licet enim agatur de alienatione, agitur nihilominus de Episcopi alienatione, seu donatione ex bonis suae mensae Episcopalis, favore sui Capituli, in quo rerum statu, vel solemnitas non est necessaria, uti probat *Textus in cap. Ut super de rebus Ecclesiae non alien.* et late prosequuntur *Oldrad. Consil.* 182. *vers. et sicut, Turricell. de Rebus Ecclesiae non alien. cap.* 15. *num.* 77. *et seqq. Boscul. in controvers. Feudal. cap.* 4. *num.* 49. *post Cardinal. de Luca de Feudis, Rota decis.* 756. *num.* 3. *et* 4. *parte prima divers.* vel alienatio, seu donatio talis naturae, et indolis reputantur, ut confirmationem apostolicam mereantur, quemadmodum in terminis perpetuae applicationis annuorum scutorum 876. ab Episcopo Liparitano subtractorum ex reditibus

suae mensae Episcopalis pro constituendis quotidianis distributionibus dividendis inter Canonicos, et Dignitates suae Ecclesiae, respondit haec Sacra Congregatio *die* 18. *Septembris* 1683. non obstante, quod ad effectum praedictum constituendarum distributionum alius modus fuerit a Sacro Concilio Tridentino insinuatus *sess.* 21. *cap.* 3. *et sess.* 22. *cap. pariter* 3. *de reform.*

Additur, non deesse sufficientem pro dicta alienatione causam: cum etenim notorium sit magnam dignitatis accessionem in Archiepiscopos Strigonienses derivare a titulo Principis Sacri Romani Imperii, quo decorantur, et hanc eandem novam dignitatem non parum prodesse, ut ipsius Ecclesiae Strigoniensis negotia in Aula Caesarea felicius expediantur, hinc est, satis constare de merito Augustissimi Imperatoris, qui Archiepiscopos dicto insigni decoravit honore, nec non de merito Eminentissimi, et Reverendissimi Archiepiscopi, qui gratiam praedictam a Caesarea Majestate impetravit, non ut sibi consuleret, cum Principis Sacri Romani Imperii Titulum a suo sanguine obtinuerit, sed ut Ecclesiam suam, suosque in Archiepiscopatu successores novis cumularet honoribus, ita ut de causa in re, et ad effectum de quo agitur, sufficienti non videatur a primo ad ultimum esse dubitandum, cum utilis ex causa censeatur ea alienatio, quae fit ab Ecclesia ob justam gratitudinem, et meriti remunerationem erga ipsam praestiti, uti probat *Textus in cap. consensus de Rebus Ecclesiae non alien. et in Authen. licentiam C. de Episcopis et Clericis.*

Alia plura afferuntur ab Informante in suo supplici libello: adeoque nunc quaeritur:

An sit locus confirmationi apostolicae in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Affirmative juxta modum.

QUÆSTIO LXXVIII.

In Causa Verulana Visitationis Sacrorum Liminum, die 17. Decembris 1718.

Peracta ab Episcopo Verulano Visitatione Civitatis, et Dioecesis, et transmissa prima relatione suae Ecclesiae pro quadragesimo quarto triennio, nonnulla in eadem exponuntur, pro quorum resolutione idem Episcopus enixe rogat, ut sine strepitu litium removeantur abusus, et cultus divinus nullum patiatur detrimentum.

Refert itaque memoratus Episcopus, Capitulum Ecclesiae Cathedralis componi ex duodecim Canonicis, et in Cathedrali Ecclesia, in multis anni Dominicis, et aliis Festivitatibus de praecepto Missam cantari sine Diacono, et Subdiacono. Item refert adesse in Civitate Verulana insignem Collegiatam Sancti Erasmi, cui inserviunt decem Canonici, et cui praeest Abbas, qui est prima dignitas, et in dicta Collegiata Ecclesia non cantari Missam Conventualem, nisi bis in hebdomada, et diebus festivis sine Diacono, et Subdiacono, quamvis hi Collegiatae Canonici reditus habeant aequales Canonicis Ecclesiae Cathedralis, scuta videlicet centum pro unoquoque. Prosequitur idem Episcopus enarrando, quod Canonici Cathedralis Ecclesiae, decantato Vespere de mane tempore Quadragesimae, ab eadem recedunt, nec assistunt Concioni, et tandem, quod in feria quinta majoris hebdomadae in eadem Cathedrali fit expositio Sanctissimi Sacramenti in forma quadraginta horarum, et datur benedictio solemnis Populo feria sexta sequenti post Missam.

Quoad Missam Conventualem certum est, adesse obligationem eamdem quotidie celebrandi, non solum loquendo de Ecclesia Cathedrali, uti resolvit haec Sacra Congregatio *die* 16. *Novembris* 1652. *lib.* 19. *Decretorum fol.* 210. ubi inquit, nullam suffragari posse consuetudinem contrariam, sed etiam in Ecclesiis Collegiatis; si enim tam in Cathedralibus, quam in Collegiatis Ecclesiis adest obligatio recitandi quotidie officia divina publice, et in Choro, ad quem finem instituti sunt Canonicatus, et praebendae, sub nomine divinorum officiorum comprehenditur Missa Conventualis, juxta *Textum in cap. Dolentes, et in cap. Cum creatura de celebratione Missarum*, quinimmo Missa solemnis, et Conventualis est primo intenta, et horae Canonicae tamquam dispositiones ad eam ordinantur, juxta late deducta per *Quartum ad Rubr. Missalis par. prima tit.* 3. *sect. prima*: et Missa Conventualis exposcit Diaconum, et Subdiaconum, itaut in casu solum deficientiae Ministrorum necessariorum, cani valeat cum uno Ministro, qui, praeter solitas functiones,

cantat Epistolam, cantante Sacerdote celebrante Evangelium, ut docent *Suarez tom.* 3. *in tertiam partem disput.* 87. *sect. prima, Castald. in praxi lib.* 2. *sect.* 5. *cap.* 3. *Quart. loco citato* §. *dubitari potest.*

Quoad assistentiam Concioni tempore Quadragesimae, Sacra haec Congregatio anno 1628. consimili interrogationi Episcopi Nicien. sic respondit, uti habetur *lib.* 13. *Decret. fol.* 563. *Canonicos legitime non impeditos tempore Quadragesimae quotidianis concionibus interesse debere, et ideo Episcopum Decretum edere posse, ut Canonicis nunquam liceat praedicto tempore ab Ecclesia abesse, nisi de ipsius, vel ejus Vicarii licentia, et die* 10. *Martii* 1663. Archiepiscopo Urbinaten. interroganti, *an stante consuetudine, quod Canonici punctentur, nisi assistant concionibus tempore Quadragesimali, expediat eosdem punctare, si non assistant concionibus tempore Adventus, et infra annum*, eadem. Sacra Congregatio respondit, *esse hortandos, non cogendos*, uti habetur *lib.* 23. *Decret. fol.* 458.

Quoad expositionem denique Sanctissimi Sacramenti in forma quadraginta horarum, videtur id adversari tum Rubricis Missalis Romani, tum Caeremoniali Episcoporum; in Rubrica siquidem Missae propriae feriae quintae in Coena Domini dicitur, quod ea die parari debet locus aptus, ornandus cum velis, et luminibus, ubi Calix cum Hostia reponatur, *et lib.* 2. *Caeremon. cap.* 23. legitur praeparandum esse sacellum intra Ecclesiam, in quo post Missam recondendum sit Sacramentum, quae adversari videntur Expositioni Sanctissimi Sacramenti dicta feria quinta in forma quadraginta horarum, adeoque *Gavantus par.* 4. *tit.* 8. *suorum Commentar. in Rubr. Miss.* ad ea verba Rubricae *reponit in capsula*: ait: *non videndus est Calix a populo, et multo minus Hostia patere populo debet;* et magis ad rem subdit *Bauldri in Manual. Sacrarum Caeremon. cap.* 9. *de feria quinta in Coena Domini art.* 1. *num.* 3. *Nullo modo debet hac die poni Tabernaculum ostensorium, sicut solet fieri in Festo Corporis Christi, in quo appareat Sacramentum hac die, et sequenti, neque etiam debet exponi, ut in oratione quadraginta horarum, contra quosdam, qui in hoc manifeste agunt contra intentionem Ecclesiae, et contra Rubricas Missalis, et contraria consuetudo videtur abusus.*

His stantibus, quaeritur:

I. *An Missa Conventualis in Cathedrali Ecclesia cantanda sit omnibus diebus Dominicis, et aliis Festivis de Praecepto cum Diacono, et Subdiacono, vel potius permitti possit, ut in aliquibus diebus Dominicis, et aliis Festivis de Praecepto Missa Conventualis cantetur sine Diacono, et Subdiacono in casu etc.*

II. *An in Collegiata Ecclesia cantanda sit quolibet die Missa Conventualis, et diebus Festivis cum Diacono, et Subdiacono, vel potius liceat Missam Conventualem bis in hebdomada decantare, et in diebus Festivis sine Diacono, et Subdiacono in casu etc.*

III. *An tempore Quadragesimae Canonici Cathedralis Ecclesiae teneantur assistere concioni, itaut permissum esse ipsis non debeat, decantato Vespere, ab Ecclesia discedere, et concioni non assistere in casu etc.*

IV. *An in posterum tolerandum sit, quod in Cathedrali Ecclesia feria quinta Majoris hebdomadae fiat expositio Sanctissimi Sacramenti in forma quadraginta horarum, et detur benedictio solemnis Populo feria sequenti sexta post Missam in casu etc.*

Sacr. Congr. die 21. Jan. 1719. respondit

Ad Primum affirmative ad primam partem. Ad secundam negative. Ad Secundum ad primam partem affirmative. Ad secundam partem affirmative in solemnioribus ab Episcopo designandis, et in reliquis satis provisum in praecedentibus. Ad Tertium detur decretum in Nicien. anni 1628. *Ad Quartum negative.*

QUÆSTIO LXXIX.

In Causa Fesulana Restitutionis in integrum die 17. *Decembris* 1718.

Fuit proposita haec Causa in Congregatione habita die 22. Septembris 1708. et nulla fuit capta resolutio. Fuit eadem reproposita in Congregatione habita *die* 17. *Novembris ejusdem anni*, et cum fuisset examinatum consuetum dubium, *an sit locus restitutioni in integrum etc.* responsum fuit *negative.* Quia vero multi ex EE. Patribus, qui modo Congregationi intersunt, non intererant praedicto anno 1708. itaut folium nequeant reassumere pro dicta Congregatione distributum, nedum opportunum, sed necessarium existimatum fuit illud per extensum referre.

Pater Mathias de Bonvicinis, Franciscus in saeculo nuncupatus, de Civitate Pisciae, hu-

militer conquerens apud Sanctissimum Dominum Nostrum de Professione emissa in Abbatia Sanctae Mariae Vallis Umbrosae, Fesulanae Dioecesis sub die 25. Julii 1680. per ass. vim, et metum sibi a Genitore incussum, supplicavit anno 1701. in integrum restitui adversus lapsum quinquennii, ad effectum redarguendi de invaliditate dictam Professionem. Ejus tamen precibus ad hanc Sac. Congregationem remissis, injunctum fuit Episcopo Fesulano, ut audito Superiore locali, receptisque formiter probationibus, eandem Sacram Congregationem instructam redderet. Idem autem Episcopus injuncto muneri obsequens, litteras remissoriales extradidit ad tres Judices subdelegatos, pro examine Testium degentium in variis respective locis, eoque per illorum singulos completo, fuit exinde constructus Processus, cujus exemplar ad Sacram Congregationem extat transmissum. Porro quinque Testes inducti per dictum Patrem Mathiam fuerunt coram supradictis Judicibus subdelegatis cum juramento examinati de mense Maji anni 1705. etiam praeviis interrogatoriis exhibitis pro parte Procuratoris Generalis ad hunc effectum deputati a Patre Generali praecedenter citato.

Ex eorum sane dictis, constat saevitiae actus, quos in Patrem Mathiam Oratorem, ante Professionem Genitor exercuit, quippe qui nedum mortis minis, verum etiam percussionibus, strictis armis illatis, cibariorum, et vestium detractione, privata custodia, atque ejectione e domo, caeterisque impulsibus, Filium compulit Religiosum habitum suscipere, subindeque profiteri. Verum duo ex illis haec scire fatentur, ob consuetum accessum habitum ad domum Oratoris, reliqui vero de auditu, et publica fama eadem prosequuntur.

Ad haec binae attestationes cum juramento recognitae, et in Summario exhibitae, altera Joannis Bonvicini Germani Oratoris, altera vero Francisci Fabretti, qui supra enunciatis actibus praesentes sese extitisse fatentur. Quin et renuentem filium renunciationem facere ante Professionem in Cancellaria Episcopali, quod Genitor ipse ira fremens, minis adegerit illam perficere, Pater de Poggiis tunc Procurator Generalis testatur, quod pariter de auditu tamen, tres alii Testes comprobant.

Aliquales praeterea Oratoris conquestiones post Professionem super recensitis coactionibus, duo Correligiosi referunt, quibus quoque accinit Abbas Superior Localis per Epistolam directam praefato Episcopo Fesulano, superaddens ulterius eundem Oratorem recusasse munus scribae ad effugiendam Professionis ratificationem, propptereaque Superior ipse citatus, non alias, quam post Testium examen, sub die nempe 28. Aprilis 1706. nihil se habere, quod opponeret, in eadem Epistola fuit protestatus.

Vicarius Generalis Fesulanus, absente Episcopo, in Epistola, quam ad Sacram Congregationem transmisit, transcribens pleraque Testium dicta, putat Oratoris preces esse exaudiendas, non obstante ejus diuturna acquiescentia, quam provenisse, inquit, ex eo, quod Genitor vixerit usque ad annum 1705. in quo sub die 28. Maji diem clausit extremum.

Vice versa, jussu hujus Sacrae Congregationis citatis Fratribus laicis Oratoris ad eorum jura deducenda, ex eis Bartholomaeus ejusdem Oratoris renunciatarius comparuit, quasdam exhibendo attestationes, vel eorundem Testium, ut supra examinatorum contraria testificantium, vel aliorum praetensum metum excludere conantium. Ex quibus, et aliis in Summario utrinque deducendis EE. VV. declarare non graventur, an sit locus restitutioni in integrum.

Haec sunt, quae continebantur in folio distributo pro Congregatione diei 21. Septembris 1708.

Quaeritur itaque:

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu.

Sacr. Congr. die 21. Januarii 1719. respondit:
In decisis, et amplius.

QUÆSTIO LXXX.

In causa Nullius, seu Sancti Severini Jurisdictionis, die 21. Januarii 1719.

Inter Episcopos Sancti Severini, et abbates Commendatarios Abbatiae Sancti Laurentii in Dogliolo frequentes excitatae sunt controversiae: Clarae etenim mem. Cardinalis Antonius Barberinus Abbas Commendatarius nominavit Antonium Fabarium ad Parochialem Ecclesiam S. Mariae Castri Petini, et Episcopus S. Severini tanquam Ordinarius, praevio concursu, pro dicta Parochiali approbavit Nicolaum Boan-

tium, ex quo orta est lis, quae fuit in Tribunali Rotae discussa anno 1660. uti habetur ex *decis.* 148. *p.* 13. *recentior.*

Post lapsum decem annorum, anno videlicet 1670. Episcopus S. Severini, occasione Visitationis Sacrorum Liminum, exposuit nonnulla praetensa praejudicia suae jurisdictioni illata a Ministris Abbatiae, propositisque in hac Sacra Congregatione decem Dubiis, fuit unicuique data congrua responsio, uti habetur *lib.* 26. *Decretorum fol.* 397. *a tergo*, et aliis quinque propositis dubiis in Congregatione habita *die* 14. *Martii* 1682. ex quibus quartum conceptum erat sequentibus verbis: *An, et quando in collatione Ecclesiarum Parochialium Abbatiae servanda sit forma tradita a Sacro Concilio cap.* 18. *sess.* 24. *de Reform.* fuit eidem responsum in Congregatione habita *die* 11. *Aprilis ejusdem anni* 1682. modo qui sequitur: *Ad quartum, servandam esse Constitutionem Pianam la* 47. uti habetur *lib.* 32. *Decret. fol.* 172. *et fol.* 216. *a tergo;* cumque in relatione status suae Ecclesiae ab Episcopo anno 1699. ad hanc Sacram Congregationem transmissa, alia dubia fuissent excitata, fuit eidem, non audito Promotore Fiscalis Abbatiae sic rescriptum *die* 30. *Maji* 1699. *Quoad Presbyteros, et Clericos Abbatiales exemptos a jurisdictione Episcopi, et Synodalia decreta eludentes, procedi posse contra inobservantes ad poenas contentas in Synodalibus Constitutionibus. Quoad Parochos, et Vicarios Abbatiales publicae venerationi exponentes Sanctissimae Eucharistiae Sacramentum, ac Indulgentias, et Jubilaea publicantes, Episcopo irrequisito, id eisdem Parochis minime licere absque ipsius licentia*, quemadmodum legitur *lib.* 19. *Litterarum Visitat. Sacrorum Liminum fol.* 250. sed praetendente postmodum Promotore Fiscali praedictos presbyteros, et Vicarios non subjacere Decretis, et poenis Synodalibus, nisi quoad concernentia curam animarum tantum, nec non eisdem licere, irrequisito Episcopo, SS. Eucharistiae Sacramentum exponere, ac Indulgentias, et Jubilaea publicare, utpote ab Ordinarii jurisdictione omnino exemptis, in sequelam Brevis sanctae memoriae Urbani Octavi fuit in Congregatione habita *die* 24. *Januarii* 1702. propositum dubium: *An esset standum, vel recedendum a decisis sub die* 30. *Maji* 1699. *in casu*, nullaque tunc capta resolutione, fuit idem dubium repropositum in Congregatione habita *die* 4. *Februarii* 1702. et responsum fuit *recedendum esse a decisis praeter quam quoad concernentia curam animarum, expositionem Sanctissimi, et publicationem Indulgentiarum*, siculi legitur *lib.* 52. *Decret. fol.* 1. *et fol.* 39.

Haec sunt, quae operae pretium existimatum est referre, ut novis dubiis ab Episcopo S. Severini propositis congruum dari valeat responsum. Nulla in hac Congregatione fuit capta resolutio, sed proposita Causa sequenti Congregatione habita die 4. Februarii ejusdem anni, et disputatis dubiis sequentibus:

I. An in collationibus ecclesiarum Parochialium Abbatiae S. Laurentii in Dogliolo sit standum, vel recedendum a decisis sub die 11. *Aprilis* 1682. *in casu etc.*

II. An electio Oeconomorum, tam in casu vacationis ecclesiarum Parochialium dictae Abbatiae, quam inhabilitationis eorum Parochorum ad exercitium Curae, spectet privative ad Episcopum, et in casu etc.

III. An Confraternitates Laicales erectae in Altaribus ecclesiarum Parochialium dictae Abbatiae subjaceant visitationi, directioni, et jurisdictioni Episcopi, in casu etc.

IV. An Beneficia erecta in Altaribus dd. Parochialium subjaceant directioni, et jurisdictioni Episcopi, in casu etc.

V. An Decretum Sacrae Congregationis emanatum die 30. *Maji* 1639. *et confirmatum die* 4. *Februarii* 1702. *sit etiam servandum singulis tertiis Dominicis cujuslibet mensis, et per totam Octavam Festivitatis Sanctissimi Corporis Christi in Ecclesia Abbatiali S. Laurentii, in casu etc.*

Ad primum responsum fuit *dilata, et videatur particulariter de unaquaque Ecclesia,* ad secundum *affirmative*, ad tertium *negative*, ad quartum *negative*, ad quintum *affirmative*.

Cum autem hac die 20. Maji 1719. reproponatur, tam super non resolutis, quam super persistentia, seu recessu a decisis, quaeritur:

I. An in collationibus ecclesiarum Parochialium Abbatiae Sancti Laurentii in Dogliolo sit standum, vel recedendum a decisis sub die 11. *Aprilis* 1682. *in casu.*

II. An sit standum, vel recedendum a decisis quoad secundum, tertium, quartum, et quintum.

Sacr. Congr. die 17. Junii 1719. respondit:

Ad primum, recedendum a Decisis. Ad secundum, standum in Decisis quoad secundum, tertium, quartum, et quoad primam partem quinti, et esse

recedendum quoad secundam partem quinti, et amplius.

QUÆSTIO LXXXI.

In Causa Nepesina Canonicatus, *die* 21. *Januarii* 1719.

Flaminia Fantibassa in suo ultimo Testamento, condito de anno 1629. haeredem sibi scripsit Franciscum Galeottum suum virum, cui onus imposuit erigendi unum Canonicatum, sive Cappellaniam in Ecclesia Cathedrali Nepesina; *post mortem autem dicti Francisci mandavit de ejus haereditate fieri erigi, et dotari in Ecclesia Cathedrali Beatae Mariae Civitatis Nepesinae unum Canonicatum*, *sive Cappellaniam cum dote scutorum* 1000. et quia dari poterat casus, quod Antonius Testatricis frater supervixisset Francisco viro, in hac facti specie, Flaminia demandavit, quod ususfructus scutorum 1000. pertinere deberet ad Antonium, et quod, eodem defuncto, Canonicatus, seu Cappellania erigeretur arbitrio memorati Francisci viri, *et post ipsius mortem,* scilicet Antonii, *fiat Canonicatus, seu Cappellania praedicta arbitrio dicti Francisci.*

Sequuto Testatricis obitu, Franciscus anno 1643. in suo, quod condidit, Testamento, utens facultate sibi a Flaminia uxore attributa, mandavit, ut deveniretur ad erectionem Canonicatus, cum onere octo Missarum singulis mensibus celebrandarum pro anima memoratae suae uxoris, et suorum, et anno sequenti 1644. Carolus Floridus, alter ex Testamentariis Executoribus Francisci, ad erectionem Canonicatus devenit cum onere praedicto, uti desumitur ex documentis ab Episcopo Nepesino transmissis.

Omissis intermediis praesentationibus ad Canonicatum, modo praedicto erectum, utpote ad decisionem Causae parum, aut nihil conducentibus, Petrus, et fratres de Ximenis, Caesar Monaldus, et Persius Pisanus anno 1714. ad eum praesentarunt Sacerdotem Antonium Petruccium, qui pro institutione, et immissione in possessione Canonicatus institit; cumque in hujus instantiae executionem, Curia Episcopalis eum instituisset, cum omnibus oneribus, et honoribus, fuit ab eodem subinde excitata praetensio absolutionis ab onere octo Missarum mensualium, de quibus supra habitus est sermo, factaque hujusce praetensionis relatione, audito Episcopo Nepesino, qui Oratoris instantiam censuit esse rejiciendam, inter summaria precum in Congregatione habita die 10. Aprilis 1717. responsum fuit *Lectum*, obtentaque subinde nova audientia, una cum descriptione in folio, proponitur in praesenti dubium circa onera, ad quae tenetur, vel non tenetur Canonicus Petruccius.

Putat autem idem Canonicus, se non teneri ad onus octo Missarum mensualium, tum quia illud non legitur impositum in Testamento Flaminiae, ex cujus bonis Canonicatus fuit erectus, tum quia haec pia Testatrix voluit, quod erigeretur Canonicatus, seu Cappellania, hinc inferendo, quod Franciscus ejusdem vir non poterat devenire ad erectionem Canonicatus insimul, et Cappellaniae, injungendo etenim Canonico onus Missarum, unionem fecisse videtur Canonicatus, et Cappellaniae contra voluntatem Fundatricis.

Accedit redituum tenuitas, ex calculo siquidem per Canonicum Petruccium exhibito desumitur nihil aliud remanere pro quotidiano servitio Chori, quam modicam summam scutorum 10. annuorum, et obulorum 15. statim ac admittitur onus controversum celebrationis, ad quod absurdum de medio tollendum infert, se non posse adstringi ad celebrationem octo Missarum mensualium, quae important quolibet anno scuta 19. et obulos 60. calculando unamquamque Missam ad rationem juliorum duorum, ex quo agitur de onere perpetuo.

Contendunt e contra Patroni, Canonicum esse obligatum ad celebrationem Missarum; Primo quia Flaminia voluit, quod Canonicatus erigeretur *arbitrio Francisci viri*, et Franciscus vir illum, accedente auctoritate ordinaria, erigere curavit, cum expressione oneris supradicti; Secundo quia onus celebrationis octo Missarum quolibet mense non est incompatibile cum Canonicatu; Tertio quia Missae fuerunt celebratae spatio septuaginta circiter annorum, itaut de observantia non sit dubitandum; Quarto, quia non videtur subsistere tenuitas redituum, cum Canonicus, praeter scuta octo, quae cuilibet ex Canonicis distribuuntur, habeat quolibet anno scuta 40. cum dimidio, et onus impositum Missarum, illud calculando ad rationem manualis, non excedat summam scutorum 9. et obulorum 60.

His stantibus, quaeritur:

An, et ad quae onera teneatur Canonicus in casu etc.

Sacr. Congr. die 8. Februarii 1719. respondit:
Teneri ad onera expressa in Testamento Francisci, et ad onera, ad quae tenentur alii Canonici.

QUÆSTIO LXXXII.

In Causa Romana Cappellaniae, die 4. *Februarii* 1719.

Ad Cappellaniam vacantem per obitum Sacerdotis Angeli Pini fuit a Principe Gaspare de Alteriis, ad quem pertinet jus praesentandi, praesentatus Balthassar Ricci in Acolythatus Ordine, et in aetate annorum 23. et sex mensium constitutus; cumque exortae fuerit controversiae, an in Cappellania, ad quam Balthassar praesentari obtinuit, requiratur Sacerdotium actu, et quatenus requireretur, idem exoraverit pro dispensatione, Eminentissimus Cardinalis Urbis Vicarius, requisitus pro Informatione, et Voto, censuit Oratorem esse Cappellaniae capacem, nec ulla indigere dispensatione, quia non solum infra annum, sed etiam infra sex menses promoveri potest ad Sacros Ordines, et ad Presbyteratum, concludendo eundem institui posse ad laudatam Cappellaniam, conditione adjecta, ut infra annum se ad omnes Sacros Ordines promoveri curet.

Verba fundationis Cappellaniae, de qua nunc agitur, sunt ea, quae sequuntur, *duas perpetuas*, (verba sunt sanctae mem. Clementis X. qui duas perpetuas Cappellanias in sua Cappella gentilitia existente in Ecclesia S. Mariae supra Minervam, instituit, et fundavit) *duas perpetuas sine cura Cappellanias in praedicta Cappella nostra gentilitia pro duobus Presbyteris futuris Cappellae gentilitiae hujusmodi Cappellanis, quarum unam, et alteram in singulis vero Dominicis, et aliis de praecepto Ecclesiae festivis diebus, quilibet illorum unam Missam, ita tamen, ut Missarum celebrandarum Sacrificium, juxta mentem nostram, per Cappellanos ipsos applicetur, celebrare debeant, et teneantur, Apostolica auctoritate perpetuo erigimus, et instituimus.*

Supposito hoc verborum tenore, pro Balthassaris capacitate, et sic pro exclusione cujuscumque dispensationis, facit, quod in terminis Sacerdotii, nedum a jure, sed ab homine requisiti in Beneficio, sive in Cappellania, recepta videtur esse propositio, quod illud non sit necessarium de tempore collationis, sive praesentationis, sed sufficere, quod intra unius anni spatium valeat obtineri, *Gonzalez de Regul.* 8. *Cancell. glos.* 5. *num.* 104. *et* 105. fuse *Clericat. disc.* 72. *tit. de Benefic. a num.* 1. *usque ad* 11. qui loquitur in terminis Cappellaniae, ad quam vocatus est Sacerdos cum onere celebrandi Missas, et alii Auctores, qui qualitatem Sacerdotalem exposcunt de tempore Collationis, seu Praesentationis, nihilominus admittunt contrariam opinionem esse in praxi receptam, *Amostaz. de causis piis lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 34. *Castill. controv. juris tom.* 5. *cap.* 91. *a num.* 38. *usque ad num.* 51.

E contra pro incapacitate Balthassaris, et sic pro necessitate dispensationis, facit, quod quando annexio Sacerdotii est facta respectu actus, Sacerdotium requiritur tempore collationis, sive praesentationis, ad differentiam casus, in quo annexio Sacerdotii facta sit respectu aptitudinis, in hac quippe facti specie satis est quod Sacerdotium intra annum acquiri valeat.

Absque eo quod de annexione Sacerdotii respectu actus in hypothesi dubitari posse videatur; ea etenim semper adesse dicitur, quando Fundator voluit, quod nominetur Sacerdos, vel quod Beneficium, seu Cappellania conferatur Sacerdoti, uti late probat *Fagnan. in cap. ut Abbates a num.* 37. *usque ad* 60. *de aetat. et qualitat.* et in terminis Beneficii, ad quod eligendus erat Presbyter, qui celebrare debebat Missas omni hebdomada; quod qualitas sacerdotalis fuerit necessaria de tempore Praesentationis, firmavit *Rota decis.* 248. *decis.* 263. *decis.* 278. *decis.* 312. *decis.* 353. *et decis.* 364. *coram Emerix juniore.*

His stantibus quaeritur:

I. *An Balthassar institui valeat ad Cappellaniam, ad quam fuit praesentatus, non obstante, quod tempore praesentationis non esset Sacerdos, et quatenus negative:*

II. *An eidem sit indulgenda dispensatio in casu etc.*

Sacra Congregatio respondit:
Ad primum affirmative. Ad secundum provisum in primo.

QUÆSTIO LXXXIII.

In Causa Sagonensi Nullitatis Professionis, die 4. *Februarii* 1719.

Frater Dominicus Franciscus de Lama natus est *die* 8. *Julii anno* 1691. et Professionem Regularem emisit in Religione Minorum Reformatorum Sancti Francisci 10. *Decembris* 1706. et licet intra quinquennium voluerit reclamare apud Ordinis Provincialem, Professionem nihilominus ratificavit expresse *die* 8. *Decembris* 1711. Cumque in praesenti instet pro concessione restitutionis in integrum, de duobus praecipue videtur esse inquirendum, hoc est de Professione, et de Professionis ratificatione. Quoad Professionem, nulla esset, de nullitate loquendo, difficultas, cum emissa fuerit ante decimum sextum annum expletum contra litteram Sacri Concilii Tridentini *sess.* 25. *cap.* 15. *de Regul.* ubi Professio taliter emissa declaratur nulla, nec ullam dicitur inducere obligationem; sed quia expressa supervenit ratificatio cum positiva scientia in Ratificante, quod Professio erat nulla ratione aetatis, in quo rerum statu, data validitate ratificationis, non posset Professio ullo modo impugnari, juxta *Textum in cap. Significatum de Regul.* ibi, *seu post decimum quartum annum Professionem a se prius factam, ratam habuerit*, et in *cap. is qui de Regul. in* 6. ibi, *seu Professionem a se prius factam ratam expresse habeat*, hinc est, quod totum instantiae pondus ad ratificationem reducitur.

Contendit itaque Frater Dominicus, ratificationem fuisse nullam, utpote emissam propter vim, et metum cadentem in constantem virum, sibique incussum a Laurentio fratre, qui, pugione ad pectus admoto, eum ad ratificandum induxit, uti desumitur ex ejusdem Laurentii testimonio, qui stimulis conscientiae, et exhortationibus Missionariorum permotus rem totam aperuit, non obstante, quod fateatur egressum Fratris Dominici a Religione sibi futurum esse praejudicialem, propter divisionem bonorum paternorum, quam ille post egressum praetendere posset. Concordant cum Laurentio alii testes deponentes de auditu. Quocirca propositum fuit in Congregatione habita *die* 4. *Februarii* 1719. consuetum dubium, *an sit concedenda restitutio in integrum in casu*, et responsum fuit *Dilata, et coadjuventur: probationes, et Episcopus procedat prout de Jure contra Laurentium Fratrem Oratoris.*

In hujus rescripti executionem, datae fuerunt literae ad Episcopum, et cum in Urbe adessent nonnulli Religiosi, qui juxta ordinem Sacrae Congregationis poterant coadjuvare probationes, *die* 4. *Martii* 1719. responsum fuit, *Eminentissimo Urbis Vicario, qui dignetur nomine Sac. Congregationis recipere examen formale Testium*, examinatisque binis Religiosis, tunc commorantibus in Conventu S. Francisci ad Ripam, ex quorum dictis resultavit Fratrem Dominicum fuisse adactum per vim, et metum sibi, ut supra, a Fratre illatum, ut ipse Frater Dominicus Franciscus factum exponendo saepius cum ipsis fuerat conquestus, proposita iterum fuit ejus instantia super restitutione in integrum in Congregatione habita *die* 5. *Augusti* 1719. sed cum literae Episcopi Sagonensis adhuc non supervenissent, responsum fuit, *Dilata, et dentur literae urgentiores.*

Supervenerunt interea literae praedicti Episcopi, una cum serie actorum ab eodem gestorum. Porro ex illis habetur, primo, quod citatus fuit Laurentius, illique fuit assignatus terminus dierum novem, trium pro prima, trium pro secunda, et trium pro tertia canonica monitione, ad comparendum, et ad deducendam causam quare non deberet declarari excommunicatus ob violentiam exercitam adversus Fratrem Dominicum ad effectum extorquendi ab eodem ratificationem Religiosae professionis.

Secundo, quod Laurentius intra terminum sibi assignatum comparuit, suumque peccatum sequentibus verbis exposuit, *esso supplicante genuflesso a' suoi piedi confessa il fallo da lui commesso nella sua deposizione d'aver esso costituito forzatamente, anche con mano armata violentato in compagnia di Fra Valentino Laico Riformato suo Cugino carnale*, qui jam defunctus est, *il Sacerdote Fra Domenico Francesco suo fratello sino dall'anno* 1711. *del mese di Decembre, nel tempo che detto Fra Domenico Francesco suo fratello era Chierico Minorista di detta Religione de' Riformati, a dover esso ratificare nel termine delli cinque anni la Professione del suo Noviziato, ma questo esso povero Oratore fece solo, perchè il Laico Fra Valentino suo Cugino carnale l'indusse a fare questa risoluzione, acciò detto Fra Domenico Francesco suo Fratello non si spogliasse dell'abito di S. Francesco, quale aveva vestito gli*

anni avanti, e ne sarebbe restato diffamato non solo detto Fra Domenico Francesco, ma anche la Famiglia d' esso Oratore, come altresì, perchè di quella poca zenda, ch' esso supplicante aveva di quel tempo, se si svestiva di detto abito suo fratello, ne restava povero colla sua famiglia esso supplicante: et post deductam, et allegatam ignorantiam, quod imposita esset excommunicationis poena adversus eos, qui cogunt aliquem ad emittendam professionem regularem, sic concludit: *pertanto prostrato a' suoi piedi, o alla Santa Sede Apostolica, alli quali ne domanda il perdono, e gli supplica perdonarli il suo fallo, e quando fosse caduto in alcuna censura, lo supplica dell' assoluzione di essa, con aver commiserazione di non esser caduto volontariamente in alcuna offesa contro la sua anima.*

Adduntur depositiones ad perpetuam trium aliorum Religiosorum, qui *die* 31. *Octobris* 1719. retulerunt se pluries audivisse Fratrem Dominicum conquerentem tam de nullitate Professionis, quam Ratificationis, quinimmo alter ex iisdem subdit, se violentiae lamentationes intellexisse ab ore Fratris Dominici die immediate sequenti, seque tunc obviam habuisse Laurentium Fratrem, *e ripresolo della forza, che aveva fatto al detto Fra Domenico Francesco, esso rispose primieramente, che non sapeva quello che dicevamo, e poi ci confessò il tutto, scusandosi però, che ne fu causa il detto Fra Valentino*, de quo supra habitus est sermo, *mentre lo mandò a chiamare per uomo apposta, e lo stimolò a ciò fare.*

Haec sunt in Causa, adeoque iterum quaeritur:

An sit concedenda restitutio in integrum in casu.

Sacr. Congr. die 13. Aprilis 1720. respondit: *Affirmative.*

QUÆSTIO LXXXIV.

In Causa Cremensi Reductionis Missarum, die 4. *Februarii* 1719.

Supplicarunt Canonici Regulares Monasterii S. Benedicti Civitatis Cremen. huic Sacrae Congregationi pro reductione nonnullorum onerum Missarum, et proposita eorum instantia inter summaria precum, responsum fuit *die* 24. *Septembris anni praeteriti* 1718. modo, qui sequitur: *ad primum*, hoc est quoad legatum factum anno 1632. *ad Manualem:* agebatur enim de legato librarum undecim mille, relicto Canonicis cum onere Missae quotidianae, item agebatur de legato incipiente a quantitate, non ab onere, necnon de legato dictarum librarum, quae erant investitae in quodam censu, cujus hodierni reditus summam non excedunt scutorum 45. monetae Romanae omnino imparem pro adimplemento Missae quotidianae, habita ratione eleemosynae, quae dari consuevit in Civitate Crem. pro Missae celebratione, ita ut de reductione ad manualem existimatum fuerit dubitari non posse. *Quoad secundum onus*, hoc est quoad contractum initum anno 1628. responsum fuit *Lectum, et utantur jure suo coram Judice competente*, et loquendo de aliis oneribus responsum fuit *Lectum;* impetrataque subinde a Canonicis nova audientia una cum descriptione in folio, agitur in praesenti de viribus praeteritae resolutionis.

Loquendo autem de contractu inito anno 1628. in ordine ad quem responsum fuit *Lectum, et utantur jure suo coram Judice competente*, sciendum est, quod Marcus Antonius Bondentes assignavit dicto anno 1628. Abbati Monasterii libras 5400. pro celebratione Missae quotidianae, quod dictae librae erant in censibus investitae, et quod hodierni dictorum censuum reditus non excedunt annua scuta 23. monetae Romanae.

Cumque, teste Episcopo in sua informatione, hodierna eleemosyna manualis sit unius Julii cum dimidio pro una Missa feriali, et duorum Juliorum pro festiva, hinc inferunt Canonici, constare de laesione, et sic esse locum reductioni, non obstante, quod onus fuerit acceptatum in contractu; et multo magis, cum acceptatio secuta fuerit post editam Bullam Urbanam, et contra formam in eadem praescriptam; tum quia in acceptatione non adfuit licentia in scriptis Superioris Generalis, tum quia pecuniae erant in censibus investitae, quando ad tramites Bullae investimentum fieri debebat in bonis immobilibus.

Quoad alia vero onera, in quibus rescriptum fuit *Lectum*, sciendum est primo, quod in antiqua tabella appensa in Sacrario descriptum est onus quinque Missarum quolibet mense celebrandarum ad Altare S. Sebastiani pro anima Antonii Taffini, pro libris imperialibus 400. quae sunt in censu investitae, et

hodie reddunt *scuta tria* circiter monetae Romanae. Sciendum est secundo, quod in eadem tabella adnotatum est onus Missarum 84. annuarum ad Altare S. Mariae Lauretanae pro anima Philippi Fontanae, qui dedit Monasterio libras 670. Imperiales, et quod hae in censu investitae hodie reddunt scuta octo circiter. Sciendum est tertio, quod in eadem tabella adnotatum est onus Missarum 30. pro anima Camilli Cribelli quolibet anno, qui reliquit libras 400. quae in censu investitae hodie reddunt scuta *tria* circiter monetae Romanae. Sciendum est denique, quod in eadem tabella descriptum est onus unius Missae qualibet hebdomada pro anima Elisabeth de Faconis pro libris Imperialibus 700. ex quibus in censibus investitis, hodie habentur scuta 5. quolibet anno monetae Romanae; cumque nec onerum, nec eorum, quae relicta fuerunt pro ipsorum adimplemento, alia habeatur notitia, quam ea, quae deducitur ex descriptione in tabella, et praesumptio sit, quod librae fuerint relictae in censibus investitae, ex quo hodie haec capitalia sunt pariter in censibus investita, nec eorum reditus sufficiant pro Missarum celebratione, et illorum decrementum non ex culpa Canonicorum, sed ex censuum diminutione processerit, hisce de causis iidem Canonici existimant sibi esse debitam reductionem horum etiam onerum, quae sunt descripta in tabella.

Adeoque nunc quaeritur:

An et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in casu.

Sacr. Congr. respondit:

Standum in Decisis quoad Legatum factum anno 1632. *quoad contractum vero anni* 1628. *pro nova informatione juxta Instructionem, et quoad reliqua in Decisis.*

QUÆSTIO LXXXV.

In Causa Veneta Reductionis Missarum, die 4. *Februarii* 1719.

Joannes Delphinus, in ultimo, cum quo decessit, Testamento, condito de anno 1539. inter caetera, duas voluit Missas quotidianas celebrari in Ecclesia S. Cantiani, alteram pro anima Florisdelisae sororis, jubendo, ut Sacerdoti celebranti solverentur ducati 16. aliam pro anima propria, jubendo, ut Sacerdoti solverentur ducati 20. In eodem Testamento idem Testator praelegavit Elenae suae Consobrinae Campos 55. *Item lascio a Madonna Elena figlia del quondam Messer Cristofaro Soranzo mia cugina, alla quale ho molte obbligazioni, e massime per avermi sempre governato, campi* 55. *delle mie possessioni etc.* Hanc eandem Elenam Joannes subinde scripsit haeredem, imposito onere satisfaciendi legatis a se relictis, *il resto veramente di tutti i miei beni d'ogni sorte lascio, e voglio che sia della detta Elena Soranzo per li benefizj, che ho avuto da lei, con questo che la facci tutti i miei Legati*, et in Codicillis post Testamentum exaratis iterum voluntatem expressit, quod ad Elenam Campi 55. devenirent: *Item voglio, che il tutto Madonna Elena Soranzo mia cugina, figlia di Cristofaro sia commissaria per la maggior parte, e che abbia il tutto, e sopra tutto li miei campi* 55. *etc.*

Bona Elenae ad duas devenerunt familias, ad familiam videlicet Mori, cui in divisione bonorum contigit onus celebrationis Missae pro anima Testatoris, et ad familiam Delphinam, quae in se suscepit onus adimplendi celebrationem Missae quotidianae, de qua tantummodo nunc agitur pro anima Florisdelisae; cumque Aloysius Barbadigus causam habens a Delphinis, huic Sacr. Congregationi supplicaverit pro reductione oneris Missae quotidianae, ex quo sexdecim ducati a Testatore relicti, hodie non sunt sufficientes, scriptum fuit pro informatione, et voto Patriarchae Venetiarum, qui sensit, esse locum reductioni.

Si de reductione agendum est ad tramites ordinariae praxis hujus Sacrae Congregationis, non videtur, quod eidem esse valeat locus, sed quod ab haeredibus supplendum sit id, quod requiritur pro celebranda Missa quotidiana; Testator enim incoepit ab onere, et deinde meminit eleemosynae: *Item voglio sia celebrato ogni anno una Messa nella detta Chiesa di San Canziano per l'anima della detta Fiordelise per un Sacerdote da esser eletto per li miei Commissarj, quale abbi ogn'anno ducati* 16. et in hac Sacra Congregatione, reprobata sententia Boerii *in cap. super litteris de rescriptis*, negantis haeredem posse cogi ad supplendum, quando Testator expressit quantitatem eleemosynae pro Missis celebrandis, invaluit opinio Felini *in eodem cap. super litteris de rescriptis*, qui dicit, esse locum supplemento, quando quantitas

fuit relicta demonstrative, secus autem si taxative fuerit relicta, et semper censendum esse, quod quantitas fuerit demonstrative relicta, quando Testator incoepit ab onere, uti testatur bon. mem. Carolus de Vecchiis meritissimus olim hujus Sacrae Congregationis Secretarius in suo suffragio impresso apud Crispin. *de visit. pastoral. par.* 2. §. 18. *num.* 6.

At punctus est, quod Felini doctrina in Sacra Congregatione recepta non applicatur, quando ex Testamento desumitur, et ex circumstantiis supplementum sibi locum vindicare non posse, juxta tradita per *Monacel. in formul. par.* 1. *tit.* 10. *formul.* 19. *num.* 23. *in fine*, cumque admisso in praesenti rerum statu supplemento, remanere non possint, teste Patriarcha in sua informatione, in haereditate Elenae illi Campi 55. quos Testator eidem praelegavit, et in Codicillis expressit enixis verbis: *e sopra tutto;* quod ad eam devenire deberent, id operari potissimum videtur, ut, non obstante regula in contrarium, esse valeat locus limitationi.

His stantibus, quaeritur

An sit locus reductioni in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Negative.

QUÆSTIO LXXXVI.

In Causa Milevitana Expositionis SS. Sacramenti, die 4. *Februarii* 1719.

Episcopus Milevitanus in actu visitationis decrevit, quod in Parochiali Ecclesia S. Pauli Apostoli Civitatis Vallettae fieri deberet expositio Sanctissimi Sacramenti in Altari Majori, et non in alio Altari pertinente ad Confraternitatem S. Michaelis Archangeli in eadem Ecclesia erectam; cumque reclamantibus Confratribus adversus hoc decretum, scriptum de more fuisset Episcopo pro informatione, retulit ipse se fecisse decretum supra memoratum, ex quo altare Confraternitatis positum est in vestibulo, et primo ingressu Ecclesiae, itaut de irreverentia ingredientium, et egredientium ab Ecclesia maximopere timeri potuerit, de quo periculo nulla rationabilis suspicio adesse potest, si Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum exponatur in Altari Majori.

Adversus haec excipiunt Confratres, primo hic, et nunc agi de expositione SS. Sacramenti, quae fit qualibet prima Dominica Mensis, et quae post Missam cantatam terminatur; cum in fine Missae Sacramentum reponatur: secundo, in pluribus Urbis Ecclesiis adesse consuetudinem Eucharistiam publicae venerationi exponendi in Altaribus minoribus, quando, prout hic, non agitur de solemniori, et per non modicum tempus duratura expositione; tertio, non suffragari rationem deductam a periculo irreverentiae, tum quia novum non est, nec in Urbe, nec in Dioecesi Milevitana, quod fiat expositio in Altaribus sitis prope januam Ecclesiarum, tum quia in latere dextero Ecclesiae Sancti Pauli, in qua est Altare Confraternitatis nulla janua reperitur, cum pateat aditus a duabus aliis januis, altera in medio, altera a latere sinistro; quarto tandem, et ultimo fuisse a Vincentio Hagius dono data Altari Confraternitatis nonnulla bona cum obligatione expositionis Sanctissimi Sacramenti qualibet prima Dominica mensis in eodem, et cum pacto resolutivo, in casu, quo conditio non adimpleretur, quasi quod subsistente Episcopi decreto, certa sit bonorum relictorum jactura.

His stantibus quaeritur,

An expositio Sanctissimi Sacramenti fieri debeat qualibet prima Dominica mensis in Altari Confraternitatis, vel potius in Altari majori Ecclesiae Sancti Pauli, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Affirmative ad primam dubii partem, negative ad secundam, et Episcopus provideat, ne sequantur inconvenientia.

QUÆSTIO LXXXVII.

In Causa Asculana Visitationis, die 4. *Februarii* 1719.

Contendit Reverendissimus Episcopus Asculanus, se visitare posse Ecclesiam Sancti Joannis ad Templum, quae est Commenda Sacrae Religionis Hierosolymitanae, non solum quia sui in Episcopatu Praedecessores eam visitarunt, sed etiam quia Concilium Tridentinum *sess.* 7. *de Reform. cap.* 8. decernit, quod Locorum Ordinarii Ecclesias quascumque quomodolibet exemptas, auctoritate Ordinaria singulis annis visitare teneantur, et *sess.* 21. *cap.* 8. *de Reform.*

statuit, quod Commendata Monasteria, Abbatiae, Prioratus, et Praepositurae nuncupatae, in quibus non viget Regularis observantia, necnon Beneficia tam Curata, quam non Curata, Saecularia, et Regularia qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, tamquam Apostolicae Sedis delegatis annis singulis visitentur.

Absque eo quod suffragari valeant Equiti Commendatario Privilegia Religionis exemptiva a jurisdictione Ordinariorum innovata post Concilium Tridentinum a S. Pio V. *Constit.* 67. *et Constit.* 136. *Bull. tom.* 2. quandoquidem litterae hae Apostolicae S. Pii V. redactae dicuntur ad terminos S. Concilii Tridentini a Summo Pontifice Gregorio XIII. in sua *Const.* 67. *citato tom.* 2. *Bullarii.*

Adversus autem fundamenta hucusque deducta facere posse videtur resolutio hujus Sacrae Congregationis *in Mantuana juris visitandi* 17. *Junii* 1690. *lib.* 40. *Decret.* in qua dictum fuit, Episcopum non posse visitare Ecclesiam non Parochialem spectantem ad Commendam S. Joannis Hierosolymitani, etiamsi pluries fuisset a praedecessoribus Episcopis visitata.

His stantibus, quaeritur:

An, et quo jure liceat Episcopo Asculano visitare Ecclesiam S. Joannis ad Templum, in casu etc.

Sacr. Congr. die 4. Martii 1719. respondit: *Negative, et amplius.*

QUÆSTIO LXXXVIII.

In Causa Calaguritana Beneficiorum, die 4. Februarii 1719.

Proposita fuit haec causa in Congregatione habita *die* 8. *Julii*, et fuit reproposita in Congregatione habita *die* 9. *Septembris* 1702. nec ulla fuit capta resolutio. Pro tertia vice fuit proposita in Congregatione habita *die* 30. *Septembris ejusdem anni*, prodiitque responsum, quod infra exponetur. Cum autem Capitulum, et Beneficiati ecclesiarum SS. Andreae, et Jacobi novam audientiam postulaverint, et obtinuerint, et sic de viribus praeteritae resolutionis hodie sit agendum, et nonnulli sint ex Eminentissimis Patribus, qui tempore causae propositae, et resolutae, huic non intererant Congregationi, operae pretium esse existimatum est, antiquioris folii substantiam hic inserere, una cum rescripto Sacrae Congregationis, ut tuto responderi valeat, an sit standum, vel recedendum a decisis. Folium autem praeteritae propositionis, in substantialibus ita se habet.

Beneficia ecclesiarum Calaguritanae, et Calciaten. Dioecesis, ubilibet vacantia, utpote constituta ex decimis, et fructibus solvi solitis a Populo ipsorum locorum, sanctae mem. Clemens VIII. de anno 1596. de voto hujus Sac. Congregationis, conferri mandavit solis filiis patrimonialibus, et originariis eorumdem locorum, ea tamen lege, quod major pars Beneficiatorum Ecclesiae praesentare debeat Episcopo quem maluerit ex illis, qui, praevio examine, idonei fuerint renunciati.

In Ecclesiis Parochialibus SS. Jacobi, et Andreae Civitatis Calaguritanae, quibus annexa est altera Parochialis S. Bartholomaei Villae de Aldeanova, Beneficia hujusmodi triginta numerantur, ad quae tamen, ut asseritur, pluribus ab hinc annis, semper filii Patrimoniales dictae Civitatis praesentati fuere, eo quod major pars Capituli constituta fuerat a Beneficiatis naturalibus illius, exclusis penitus originariis dictae Villae de Aldeanova, non sine maximo ipsius detrimento, et curae animarum, pro qua exercenda, unicus tantum Beneficiatus existit.

Quamobrem universitas dictae Villae, preces porrexit sanctae mem. Innocentio XII. ut per suas litteras apostolicas demandare dignaretur separationem tot Beneficiorum ex praefato Capitulo, quot ad portionem annuarum decimarum, quas eidem persolvit, constitui possent, itaut ad ea Beneficia soli naturales illius Villae praeferri deberent, quatenus idonei reperti fuerint, ad formam Constitutionis san. mem. Clementis VIII. precibusque per specialem commissionem praedicti Summi Pontificis usque de anno 1697. ad hanc Sac. Congregationem pro voto remissis etc. resolvendum proponitur dubium: *An sit locus distinctioni Beneficiorum pro rata decimarum, et fructuum, qui solvuntur Capitulo a populo Villae de Aldeanova, itaut ad eadem Beneficia in concursu sint praeferendi filii patrimoniales ejusdem Villae in casu etc.*

Hactenus praeteritum folium. Responsum autem a Sac. Congregatione editum *die* 30. *Septembris* 1702. conceptum est sequentibus ver-

bis: *Sac. Congregatio respondit affirmative, censuitque, si SS. Domino Nostro placuerit, per suas litteras apostolicas in forma Brevis Episcopo Calaguritano committi posse, ut ad mensuram decimarum, quae a Populo Villae de Aldeanova Capitulo solvuntur, numerum portionum Beneficialium populo praedicto assignet, ac patrimoniales natos ejusdem Villae, dummodo alias approbati sint, ad proprias portiones praeferri mandet, servata in reliquis forma motus proprii sanctae mem. Clementis VIII.*

Cohaerenter ad hanc resolutionem, expeditae fuerunt litterae apostolicae in forma Brevis, cum solita clausula *salva auctoritate Sac. Congregationis*. Quocirca hodie disputari contingit:

An sit standum, vel recedendum a decisis sub die 30. *Septembris* 1702.

Sacr. Congr. die 8. Februarii 1721. respondit: *Recedendum a decisis.*

QUÆSTIO LXXXIX.

In Causa Alexandrina, die 4. *Martii* 1719.

Anno 1628. Joannes Zucca rogavit Patrem Praepositum, et reliquos Patres Somaschae Ecclesiae Parochialis Sancti Sirii Civitatis Alexandrinae, ut vellent, assignata iisdem eleemosyna, *celebrare seu celebrari facere Missam unam quotidianam in perpetuum in Aurora ad Altare ipsius Joannis erectum in dicta Ecclesia sub titulo Sancti Caroli, ad effectum, ut omnes Viatores, Laboratores, et Peregrinantes possint illam commode audire, et in apertura januarum hujus Civitatis Alexandriae recedere, et ad viaticum, et laborerium accedere, et pergere;* et praevia licentia Patris Generalis, necnon praevia assignatione ducat. 800. Patres promiserunt *Missam quotidie, et singulo die, etsi festivo in honorem Beatae Mariae Virginis, et Sanctorum dicere, et celebrare, seu dici, et celebrari facere in Aurora, et tempore congruo, quo valeant Laboratores, Coltivatores, et quivis Operarii, et Viatores, et Peregrinantes dictam Missam audire, et ab hac Civitate recedere, et exire in aperitione januarum hujus civitatis*, et in hypothesi, in qua Patres deficerent in celebratione, etiam pro unica vice, conventum fuit, ut caderent ab assignatione dictorum ducatorum, uti latius desumitur ex instrumento.

In executionem hujus instrumenti Missa fuit punctualiter celebrata, et ulterius Patres eam applicarunt pro anima pii Testatoris, cumque subinde praetensionem excitaverint, quod ad dictam applicationem minime tenerentur, et huic praetensioni se opposuerint Dominicus Ruphinus, et alii de Zucca, causam habentes a Joanne, de hoc onere applicationis in praesenti disputari contingit.

Pro applicatione facit, quod Missa est pro Fundatore applicanda, licet ipse applicationem non expresserit, juxta resolutionem hujus Sacrae Congregationis in *Tinen. applicationis Sacrificii die* 18. *Augusti* 1668. *lib.* 26. *Decretorum fol.* 61. cui haec Sacra Congregatio temporibus subsequentibus passim adhaesit. Facit ulterius, quod Joannes devenit ad hujus Cappellaniae fundationem volens in aliqua parte *gratias reddere, ac etiam ad implorandam divinam misericordiam*, uti legitur in instrumento, haec etenim verba praeseferre videntur obligationem applicandi. Facit denique ipsorum Patrum observantia, qui in praeteritum Missas celebrarunt, et applicarunt; non omisso, quod assignamentum factum a Joanne congruum, et proportionatum dici debet, quae res favet oneri applicationis.

Putant e contra Patres, se ad applicationem non teneri, quia quando Testator de applicatione locutus non est, et, prout hic, aliam expressit causam celebrationis, pro commoditate videlicet Viatorum, atque Peregrinantium, tunc onus celebrationis sibi vindicat locum, sed non illud applicationis, ut in terminis Cappellaniae fundatae cum onere quotidianae celebrationis quadam hora determinata, *acciò molti occupati da' negozj possino andare a sentirla, ed in specie li scolari quando escono dalla scuola:* respondit haec Sacra Congregatio *in Collen. applicationis Sacrificii* 17. *Decembris* 1689. *lib.* 4. *Decret. fol.* 4. et in terminis Cappellaniae fundatae cum onere celebrationis Missae quotidianae *pro satisfactione, et Voto Monialium degentium in Monasterio Corporis Christi Civitatis Mantuanae*, respondit haec Sacra Congregatio *in Mantuana applicationis Sacrificii* 19. *Novembris* 1718. in cujus folio aliae allegantur consimiles resolutiones. Addunt Patres, praeteritam observantiam sibi non obesse, cum observantia sibi vindicet locum in re dubia, non in re clara, et in hujus sui assumpti comprobationem asserunt, quod assignamen-

tum factum a Joanne non est congruum, habita ratione celebrationis in Aurora, si ultra celebrationem, diceretur onus adesse applicationis.

His stantibus, quaeritur:

An Patres Congregationis Somaschae, teneantur ad applicationem Missae celebrandae in Aurora, in casu etc.

Sacra Congr. die 18. Martii 1719. respondit: *Affirmative*.

QUÆSTIO XC.

In Causa Fanensi die 4. Martii 1719.

Laurentius Danielius in ultimo, sub quo decessit, Testamento, demandavit Papirio suo filio, et haeredi, ut infra sex menses emeret Cappellam Sancti Joannis Baptistae, sitam in Ecclesia Sancti Petri Patrum Congregationis S. Philippi Nerii Civitatis Fanen. et ut ulterius eam congrue dotaret, ut Missa quotidiana in eadem celebrari posset pro suffragio Animae suae, et Papirius Cappellam emit pretio scutorum 550. et insuper adimplevit celebrationem Missae quotidianae, et nedum ipse, sed etiam Alavolinus successor Cappellanos elegit, qui Missas celebrarunt, exortaque deinde controversia inter memoratum Alavolinum, et Patres super jure deputandi Cappellanum, post obtentas a Patribus binas super hoc puncto sententias favorabiles, alteram a Curia Episcopali Fanensi, alteram ab A. C. deventum subinde fuit ad transactionem anno 1687. in qua Alavolinus nominavit in perpetuum Cappellanum, cum obligatione nunquam variandi, nec revocandi, Patrem Praefectum Sacristiae pro tempore Ecclesiae Sancti Petri, excepto solo casu in quo inter suos filios, nepotes, et pronepotes aliquis reperiretur Sacerdos idoneus, qui dictam Cappellam vellet obtinere. In eadem quoque transactione conventum fuit, ut pro dotatione Cappellaniae, seu pro eleemosyna Sacerdotis celebrare debentis, solverentur scuta 40. monetae Urbini, et alia scuta 2. ejusdem monetae pro solitis utensiliis Sacristiae, sed cum anno 1715. Episcopus Fanensis eleemosynas Missarum auxerit a Julio uno monetae Urbini, ad Julium unum monetae Romanae, nova exorta est controversia inter Alavolinum, et Patres, tam super validitate transactionis, quam super augmento dotis, seu reductione Missarum.

Contendunt autem Patres transactionem non sustineri; primo, quia defuit beneplacitum apostolicum, tam de jure, quam ex voluntate contrahentium requisitum. Secundo, quia non obstantibus sententiis favorabilibus obtentis, uti diximus, et prolatis favore Patrum, fuit concessum Alavolino jus passivum pro suis filiis, nepotibus, et descendentibus, quatenus inter eos aliquis idoneus Sacerdos reperiretur. Tertio, quia ad tramites Testamenti, dotanda erat Cappellania in censibus, aut in rebus consimilibus, quo stante non erat permissum Alavolino suscipere in se onus solvendi scuta 40. monetae Urbini. Quarto tandem, quia cum ageretur de Cappellania perpetua, stipendium non poterat taxari ad rationem eleemosynae manualis, et in eo quod attinet ad supplementum dotationis, contendunt iidem Patres, debere esse locum supplemento, et non reductioni Missarum. Si etenim Testator voluit, quod Cappellania congruenter dotaretur, statim ac congrua dotatio facta non fuit, non potest esse locus reductioni Missarum, sed supplemento dotis.

Contendunt e contra Alavolini, quod transactio sustineatur; de existentia siquidem litis non videtur dubitari posse, sicuti nec de spe probabili obtinendi revocationem praecedentium sententiarum, cum quaestio esset super possessorio, et ipsi praecedenter devenissent ad nominationem Cappellanorum; cumque utilitas Patrum ex transactione proveniens consistat in jure per eosdem acquisito, circa perpetuam deputationem Praefecti Sacristiae in Cappellanum, inserunt nihil aliud requiri pro validitate transactionis, etiamsi defuerit beneplacitum apostolicum, tum quia fuit reservatum in casu, in quo esset necessarium, tum quia beneplacitum requiritur in transactione, in qua fit alienatio stabilium, et non in transactione, in qua Patres acquisiverunt jus passivum perpetuae Cappellaniae. Addunt Alavolini, non esse locum reductioni Missarum, nec augmento dotis, tum quia in Civitate Fani adsunt aliae Cappellaniae perpetuae cum simplici eleemosyna scutorum 36. monetae Urbini, itaut per consequens justa, et proportionata a fortiori reputanda sit dos, de qua nunc agitur, utpote constituta in scutis 42. ejusdem monetae: tum quia punctus

reductionis Missarum, vel augmenti dotis discuti posse videtur, cum contingit deterioratio fundorum assignatorum, secus autem, quoties, prout in casu, nulla accidit deterioratio, cum eadem semper vigeat obligatio persolvendi annua scuta 42. Absque eo quod quidquam referat edictum Episcopi augens eleemosynam Missae a Julio uno monetae Urbini ad Julium unum monetae Romanae, quandoquidem edictum loquitur de Missis manualibus et non de Missis perpetuis.

His stantibus, quaeritur:

I. An transactio sustineatur, et quatenus affirmative, seu negative.

II. An sit locus augmento dotis, vel reductioni Missarum, in casu, etc.

Sacr. Congr. die 18. Martii. 1719. respondit:

Ad primum negative, et Patres utantur jure suo quoad litem. Ad secundum teneri ad dotationem prout de jure.

QUÆSTIO XCI.

In Causa Casalensi Residentiae, die 4. Martii 1719.

Occasione qua per obitum Canonici Theodori Belliardi vacavit alter ex Canonicatibus Ecclesiae Parochialis S. Mariae Novae Oppidi Lù Casalen. Dioecesis, ad quem sic vacantem Alphonsus Cajetanus Belliardus praesentavit Joannem Franciscum fratrem suum, qui institutionem ab Episcopo reportavit, et possessionem cepit, exorta est controversia inter Agentes Communitatis Oppidi de Lù, ad quos per turnum pertinet praesentatio ad Canonicatus, et eos de Belliardis, qui pariter per turnum habent jus nominandi, seu praesentandi, an Canonici nominati, et nominandi ab hac eadem familia onus habeant formalis, et praecisae residentiae personalis, eademque ad hanc Sacram Congregationem delata, disputandum in praesenti proponitur dubium infra exponendum.

Contendit Communitas Oppidi de Lù, quod dicti Canonici ad formalem praecisam residentiam personalem teneantur non solum ex dispositione Sacri Concilii Tridentini *sess.* 24. *cap.* 12. *de Reform.* sed etiam quia Praepositus Ecclesiae anno 1699. cessit favore Mensae Capitularis ducatos decem auri de Camera, et Sacra Congregatio accedente assensu eorum de Belliardis tanquam Patronorum, approbavit cessionem, injuncta Canonicis obligatione residendi, et Ecclesiae inserviendi per seipsos.

Addit Communitas, quod relicta fuerunt Ecclesiae Legata pia, intuitu residentiae, et ad finem eamdem promovendi, et quod residentibus aliis Canonicis tam antiquis, quam recenter a moderno Episcopo institutis, monstruosum esset, quod nominati a familia de Belliardis non essent oneri residentiae subjecti; et multo magis, quia Praepositus Placentinus praesentatus a Belliardis anno 1700. et sit post relatam Sacrae Congregationis resolutionem, punctualiter per decem et octo annos, quibus vixit, personaliter resedit, quae Praepositi residentia referri nequit ad curam animarum, quam idem exercebat, cum Choro interesset indutus Superpelliceo, Bireto, et Almutia, et subjaceret punctaturis, sicut alii subjacebant Canonici.

Contendunt e contra illi de Belliardis, quod Canonici a se nominati, et nominandi non habeant onus formalis, et praecisae residentiae personalis; Sixtus etenim Quartus in sua Bulla expresse permisit Canonicis, ut inservire possent per substitutos, et quamvis univerit Ecclesiae S. Mariae Novae quaedam Beneficia, quorum fructus essent dividendi inter interessentes Divinis Officiis, haec tamen residentia non est praecisa, sed causativa, et in eo quod attinet vel ad dispositionem S. Concilii Tridentini, vel ad resolutionem hujus Sacrae Congregationis, dicunt nullam ex iisdem applicari casui praesenti: non primam, quia Concilium Tridentinum non imponit onus residendi illis Canonicis, qui illud non habent in sequelam Bullae Pontificiae; non secundam, quia praemisso in facto, quod Praepositus sibi in praeteritum applicaverat reditus Beneficiorum a Sixto Quarto unitorum, et quod loco Redituum praedictorum Beneficiorum cessit anno 1699. mensae Capitulari ducatos decem auri de Camera, supplicando Sacrae Congregationi pro confirmatione, ne cessio a se facta impugnaretur a subsequentibus in Praepositura successoribus, infertur, quod responsum Sacrae Congregationis, in quo cessio fuit confirmata, et in quo injuncta fuit Canonicis obligatio residendi, et Ecclesiae inserviendi per se ipsos, referri nequit ad residentiam praecisam, sed ad residentiam causativam: et specialius, quia assensus tunc praestitus a Belliardis tanquam

Patronis, in ventre expressam habuit praeservativam, quod ex eo non intelligeretur impositum ullum onus residentiae personalis. Pro assumpti etiam corroboratione affertur observantia, quia post Decretum Sacrae Congregationis anni 1699. Canonici, qui noluerunt inservire per se ipsos, continuarunt ut in praeteritum inserviendo per alios, et quod notabilius est, Canonicus ipse Jacobus Franciscus Belliardus, ex cujus praesentatione orta est lis, de qua nunc agitur, institutionem reportavit ab Episcopo cum verbis exclusivis obligationis Residentiae personalis, absque eo quod quidquam referant vel Legata relicta ad finem promovendi residentiam, vel exempla aliorum Canonicorum, qui personalem residentiam adimplerunt, et adimplent. Primo quia Residentia a legantibus promota non potest esse praecisa, sed causativa. Secundo quia exempla aliorum Canonicorum quoad residentium, aut referri possunt ad residentiam causativam, aut ut plurimum militant in Canonicis nominatis ab aliis Compatronis, et non in illis nominatis a Belliardis.

His stantibus, quaeritur:

An Canonici Ecclesiae Collegiatae Oppidi Lù nominati per Familiam de Belliardis post Decretum Sacrae Congregationis Concilii emanatum de anno 1699. *et per eandem Familiam in posterum nominandi, habeant onus formalis residentiae personalis praecisae in casu etc.*

Sacra Congr. die 18. Martii 1719. respondit: *Negative, et amplius.*

QUÆSTIO XCII.

In Causa Ferrariensi, die 4. *Martii* 1719.

In Pastorali Visitatione expleta ab Eminentissimo Domino Cardinali Rufo Episcopo Ferrarien. fuerunt ab Eminentia sua edita nonnulla Decreta, et signanter, quod in Cathedrali Ecclesia Missa Conventualis pro Benefactoribus applicetur, et quod Capitulum teneatur eleemosynam elargiri Cappellanis illis, qui juxta consuetudinem Missas celebrant Conventuales. Fuit ulterius ab eodem Eminentissimo Episcopo editum Decretum, quod Cappellani Curati, qui a Capitulo Cathedralis Ecclesiae amovibiliter deputantur pro exercitio curae Animarum, quarum habitualis cura residet aut penes Archipresbyterum, uti habetur in Bullis provisionis ejusdem, aut penes Archipresbyterum, et Capitulum, uti legitur in Statuto Capituli *cap.* 23. teneantur diebus Dominicis, et festis pro Populo Sacrificium offerre, et quod Capitulum debeat hisce Cappellanis Curatis pro dictis Missis eleemosynam dare; cumque adversus haec Decreta habitus fuerit a Capitulo recursus ad hanc Sacram Congregationem, examinanda idcirco proponuntur dubia infra exponenda.

Putat autem Capitulum, nullam sibi impositam esse obligationem applicandi Missam Conventualem pro Benefactoribus, tum quia ab immemorabili nunquam facta fuit dicta applicatio, tum quia quolibet mense, a Capitulo, prima die non impedita, recitatur nocturnum a Mortuis cum laudibus, et Missa de requiem pro Benefactoribus decantatur, ultra Missam a rubricis praescriptam, uti legitur in *cap.* 27. Statuti Apostolica Auctoritate roborati a Summo Pontifice Clemente Septimo, et in eo quod attinet ad applicationem faciendam pro Populo diebus Dominicis, et festis, a Cappellanis, qui exercent curam animarum, Capitulum subdit, Parochialitatem fuisse Cathedrali annexam absque ulla congruae assignatione, cum fuerit Cathedrali assignata sexta pars Parochiae S. Romani, quae continet animas 300. et ex qua tenuissimi fructus incerti percipiuntur, qui pro majori parte Sacristiae Ecclesiae applicantur, inferendo ex his, quae huc usque deducta sunt, non adesse, in casu de quo agitur, obligationem applicandi Missam Conventualem, et Parochialem.

Adversus haec autem excipit Eminentissimus Episcopus in sua informatione; et loquendo de Missa Conventuali, ait, certum esse, quod eadem est applicanda pro Benefactoribus, juxta resoluta ab hac Sacra Congregatione *in Cesenaten. Missae Conventualis* 24. *Martii* 1661. *impressa apud Crispin. in sua Visit. Pastor. par.* 2. §. 20. *numer.* 37. non obstante quacumque consuetudine contraria, ut in specie resolutum fuit ab hac Sacra Congregatione *in Tusculana* 16. *Novembris* 1652. *lib.* 19. *Decret. fol.* 210. Consimile, inquit, ferendum esse judicium de applicatione Missae Parochialis diebus saltem Dominicis atque festis; textus etenim Concilii Tridentini *cap.* 1. *sess.* 23. *de Reform.* ubi legitur, praecepto divino mandatum esse omnibus quibus animarum cura commissa est, pro his Sacrificium offerre, intelligitur de speciali ip-

sius Sacrificii, et fructus medii applicatione, juxta late deducta *per Fagnan. in cap. Fraternitatem num.* 93. *et* 94. *de sepulturis*, et juxta mentem hujus Sac. Congregationis expressam in resolutionibus fuse cumulatis *per Monacell. in formul. legal. par.* 1. *tit.* 2. *num.* 4. *et* 5. *et tom.* 2. *tit.* 16. *formula* 2. *num.* 18. *et* 19. absque eo quod quidquam referat, quod Decretum editum in Sacra Visitatione loquatur de Cappellanis Curatis amovibilibus, et quod nulli sunt reditus, vel saltem pauci, qui ratione Parochialitatis a Cathedrali percipiuntur, quandoquidem obligatio applicandi pro Populo extenditur etiam ad Curatos amovibiles, cum amovibilitas non tollat, quin habeant curam animarum, uti ratiocinatur *Monacel. loco allegato num.* 20. et paupertas non excusat ab applicatione pro Populo, ut in terminis Parochorum non habentium congruam resolvit haec Sacra Congregatio *in Forosempronien. Missae Parochialis* 8. *Februarii* 1716. *lib.* 66. *Decret. fol.* 55. *a tergo*, quae etiam Sac. Congregatio resolvit celebrantibus Missam Conventualem esse debitam eleemosynam per modum distributionis, et eandem esse persolvendam ex reditibus Capituli uti videre est *in Burgi S. Donnini Missae Conventualis* 16. *Maji* 1716. *lib.* 66. *Decret. fol.* 223. *a tergo.*

His stantibus quaeritur:

I. An Dignitates, Canonici, Mansionarii, et Cappellani Capituli, qui omnes ex usu, et consuetudine tenentur celebrare in Cathedrali Ecclesia Missas Conventuales, teneantur ad easdem applicandas pro Benefactoribus, et quatenus affirmative:

II. An celebrantibus, et applicantibus Missas Conventuales solvenda sit eleemosyna a Capitulo, et quatenus affirmative:

III. An pro eleemosyna dictarum Missarum Conventualium teneantur contribuere omnes constituentes corpus Capituli, sive sint Sacerdotes, sive Diaconi, sive Subdiaconi, et sive participent, sive non participent de massa distributionum.

IV. An supposita obligatione applicationis Missae Conventualis, teneatur Capitulum in posterum continuare in recitatione Nocturni a mortuis, et in celebratione Missae cantatae cum applicatione prima die cujuslibet mensis non impedita pro Benefactoribus.

V. An Cappellani Curati amovibiliter a Capitulo deputati pro exercitio curae animarum teneantur diebus Dominicis, et Festis Missam applicare pro Populo, et quatenus affirmative:

VI. An eleemosyna sit iisdem persolvenda ab Archipresbytero, vel a Capitulo et quatenus solvenda sit a Capitulo:

VII. An eleemosyna desumenda sit ex massa distributionum, vel ex fructibus praebendae singulorum Canonicorum.

Sacr. Congr. die 18. Martii 1719. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative. Ad tertium affirmative, sed ex massa distributionum. Ad quartum et quintum affirmative. Ad sextum, Eleemosynam esse persolvendam a Capitulo in casu. Ad septimum, esse desumendam ex massa distributionum.

QUÆSTIO XCIII.

In Causa Aquipendensi Indulti, die 18. *Martii* 1719.

Propter continuum, et laudabile quadraginta annorum servitium, concessum fuit Canonico Seraphino Indultum jubilationis, sub consueta clausula, *ut quamvis in posterum non inserviat, nihilominus fructus omnes, et distributiones quotidianas sui Canonicatus percipere valeat, perinde ac si Choro, et Officiis divinis personaliter interesset;* exortaque subinde controversia inter ipsum, et caeteros Canonicos Collegiatae Ecclesiae Terrae Canini super participatione punctaturarum, quae *fallentiae* dicuntur, necnon emolumentorum, quae adventitia dici valent, cum desumantur ex anniversariis, et associationibus Cadaverum in hypothesi, in qua Canonicus Seraphinus nec Choro, nec Anniversariis, nec praedictis associationibus Cadaverum intersit, resolvenda idcirco proponuntur dubia infra exponenda.

Quoad punctaturas, seu fallentias, Sacra haec Congregatio alias resolvit, eas non deberi Canonico jubilato, si Choro non intersit, uti habetur *in Romana distributionum lib.* 30. *Decretor. fol.* 16. *et* 36. *a tergo.*

Quoad Anniversaria, Sacra haec eadem Congregatio censuit, eorum emolumenta deberi Canonico jubilato, in hypothesi, in qua non fuerat a Testatoribus apposita conditio, quod inter praesentes dividerentur, et in hypothesi, in qua immemorabilis fuerat introducta consuetudo, ut Participantes de distributionibus,

participarent, etiam de anniversariis, et in his terminis procedit resolutio *in Causa Patavina* 9. *Julii* 1714. *lib.* 64. *Decret.*

E contra in casu, in quo praedictae deficiebant circumstantiae, et in quo concessum fuerat consuetum jubilationis indultum, cum facultate percipiendi omnes fructus, una cum distributionibus quotidianis, perinde ac si jubilatus Choro interesset, Sacra Congregatio censuit, non esse jubilatum admittendum ad participandum de emolumentis Anniversariorum, non obstante quod Anniversaria videantur aequiparari distributionibus, juxta Textum *in cap. unico de Cler. non resid. in* 6. et in his terminis procedit resolutio *in Bituntina Anniversariorum* 1. *Julii* 1679. *lib.* 30. *Decretor.*

Pro adaequata hujus Causae resolutione mihi fuit in Congregatione demandatum, quod praeter Decreta, in folio dictae Congregationis allegata, perquirerem, an alia in Regestis hujus Sacrae Congregationis reperirentur, quae ad rem facere possent. Quoad punctum itaque Canonici, qui obtinuit Indultum Jubilationis, an, si Choro non intersit, participare debeat de punctaturis, seu fallentiis, invenio, quod in quadam Causa *Reatina distributionum* injunctum quoque fuit tunc temporis Secretario, ut praecedentia Decreta uniret, factaque Decretorum unione, et proposito dubio: *An Canonico jubilato debeantur fallentiae Canonicorum absentium, si Choro non intersit*, responsum fuit *affirmative, dummodo non obstent Constitutiones particulares, et consuetudo Ecclesiae*, uti videri potest *in cit. Reatina distributionum* 19. *Aprilis* 1692. *fol.* 241. *a tergo lib.* 42. *Decretorum.*

Invenio quoque, quod in alia Causa *Aquipendii Jubilationis*, quae proposita fuit in Congregatione habita *die* 2. *Martii* 1697. et resoluta in subsequenti Congregatione habita *die* 23. *ejusdem mensis, et eodem anno*, tria fuerunt dubia disputata: primum, *an Canonicus jubilatus teneretur vel per se, vel per alium ad celebrationem Missae Conventualis per turnum*, et huic dubio responsum fuit *negative*. Fuit ulterius propositum secundum dubium, *an idem Canonicus teneretur facere depositum tertiae partis fructuum Praebendae pro distributionibus quotidianis, sicuti faciunt alii Canonici*, et huic dubio responsum fuit *affirmative;* tertium denique dubium propositum fuit, *an idem Canonicus participare posset de distributionibus, quas ponunt in massa caeteri Canonici, sive ipse sit praesens, sive absens a Choro*, et huic dubio responsum fuit *affirmative, etiam quoad fallentias, nisi obstet statutum, seu consuetudo;* uti videre est *pag.* 85. *pag.* 111. *lib.* 47. *Decretor.*

Quoad alium vero punctum, an Canonicus jubilatus participare debeat de emolumentis adventitiis anniversariorum, et associationum Cadaverum, si functionibus non intersit, invenio, quod in quadam Causa *Novarien. jubilationis*, quae fuit proposita *die* 2. *Octobris* 1677. disputatum fuit, *an duo Canonici jubilati Collegiatae S. Gaudentii Civitatis Novariae frui deberent emolumentis anniversariorum, quae fiunt intra annum, licet non assisterent;* et dubio responsum fuit *affirmative;* cumque in quadam causa *Bituntina Anniversariorum* 1. *Julii* 1679. Sacra haec Congregatio respondisset, Jubilatum non esse admittendum ad participandum de emolumentis anniversariorum, uti relatum fuit in alio praecedenti folio, novus a Capitulo Collegiatae S. Gaudentii Civitatis Novariae habitus est ad hanc Sacram Congregationem recursus, allegatoque Causae Bituntinae exemplo, iterum propositum fuit dubium, an Canonici jubilati frui deberent emolumentis anniversariorum, quae fiunt intra annum, quamvis non assistant, itaut standum esset, vel recedendum a decisis, et Sac. Congregatio *die* 29. *Novembris* 1681. stetit in decisis *quoad anniversaria fixa, et in quibus non est cautum a Testatoribus, ut interessentes tantum participare deberent*, quemadmodum habetur *lib.* 22. *Decret. fol.* 44.

His stantibus quaeritur:

I. *An Canonicus Seraphinus vigore Indulti jubilationis, si Choro non intersit, participare debeat de punctaturis, seu fallentiis, in casu.*

II. *An idem participare debeat de emolumentis adventitiis Anniversariorum, et associationum Cadaverum, si functionibus non intersit, in casu etc.*

Sacr. Congr. die 1. Aprilis 1719. respondit:

Ad primum affirmative, et amplius. Ad secundum affirmative ad primam partem, dummodo non obstet voluntas Testatoris vel dantis. Ad secundam partem negative.

QUÆSTIO XCIV.

In Causa Leodiensi Ejectionis Novitiae, die 18. *Martii* 1718.

Maria Renson die 5. Julii 1715. admissa fuit ad Novitiatum in Monasterio Monialium Veteris Vineti, vulgo nuncupati *de Vivegnis*, Ordinis Cisterciensis, et pendente Novitiatus anno, mandatum obtinuit ab Electore Coloniensi tanquam Episcopo, et Principe Leodiensi directum Abbatissae, et Monialibus, ut ipsa sine dote reciperetur, sub obtentu antiqui juris, seu immemorabilis consuetudinis, juxta quam Episcopi, et Principes Leodienses occasione sui primi adventus ad Gubernium Dioecesis, et Principatus nominant in quocumque Monasterio Monialium unam Puellam, quae sine dote recipitur; sed cum die 20. Junii anni sequentis 1716. et sic deficientibus decem diebus pro complemento integri probationis anni, Maria Renson fuerit a Monasterio ejecta, nec consequenter fuerit ad Professionem admissa, et ipsa ad Monasterium Monialium nuncupatum *Robertimontis* ejusdem Ordinis Cisterciensis sese receperit, in quo induta eodem Religionis habitu, permansit spatio sex mensium, et deinde eodem habitu nunquam dimisso, ad domum paternam redierit, ubi etiam nunc dicitur habitare, exorta est controversia tam circa ejusdem ejectionem, quam circa ejus admissionem absque renovatione anni probationis, et absque solutione dotis ad professionem in Monasterio Monialium de Vivegnis.

Putat autem Maria, suam ejectionem nullatenus sustineri, cum facta fuerit absque ulla causa, et cum liberum quidem sit Superioribus Religionum aliquem admittere, vel non admittere ad Novitiatum, sed liberum aequali modo ipsis non sit sine justa, et legitima causa rejicere a professione eum, qui fuit admissus ad Novitiatum.

Putat etiam eadem Maria se esse admittendam ad professionem in relato Monasterio absque renovatione anni probationis, et sine solutione dotis, licet enim ipsa non compleverit integrum annum Novitiatus in Monasterio de Vivegnis, ex quo quindecim dies deficiebant tempore, quo fuit ejecta, cum tamen ad aliud Monasterium ejusdem Ordinis, retento eodem habitu, iverit, et in eodem spatio plurium mensium permanserit, quodque notabilius est, cum expulsio a primo Monasterio non fuerit innixa legitimae causae, ex his infert se esse ad professionem admittendam absque renovatione anni Novitiatus, et in eo quod attinet ad solutionem dotis, subdit Maria se non posse adstringi ad ejus solutionem, cum nominationem supra expositam reportaverit ab Episcopo, et Principe Leodiensi, et quatenus difficultas in hoc puncto consisteret, se obtulerit, et offerat promptam, et paratam ad persolvendam dotem.

Excipiunt e contra Abbatissa, et Moniales Monasterii de Vivegnis, quod professio Religiosa est species contractus, quodque consensus per secretum scrutinium praestandus pendet a voluntate, et arbitrio suffragantium, qui soli Deo tenentur reddere rationem, absque eo quod adstringi valeant ad allegandam causam sui dissensus, et sic concludunt, quod ejectio Mariae debet in hypothesi sustineri, et loquendo de ejusdem admissione ad professionem sine dote, dicunt nullum jus competere Episcopo, et Principi Leodiensi, cogendi Monasterium ad Puellam admittendam, cum nominationes consimiles, utpote habentes naturam, et essentiam gratiarum expectativarum, fuerint a Concilio Tridentino sublatae *sess.* 24. *cap.* 19. *de Reform.* ut in terminis Archiepiscopi Coloniensis, et Episcopi Trevirensis consimile jus sibi vindicantium firmavit *Rota in Colonien. Canonicatus* 21. *Junii* 1704. *coram bonae memoriae Molines, et in Treviren. Canonicatus* 6. *Martii* 1716. *coram R. P. D. Crispo.*

His stantibus quaeritur:

I. An ejectio Puellae sustineatur, in casu etc.

II. An praedicta Puella admittenda sit ad professionem in eodem Monasterio absque renovatione anni probationis, et sine dote, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Dilata, et exquiratur ab Ordinario an factum fuerit Scrutinium, et ad mentem.

Nec amplius invenitur resoluta.

QUÆSTIO XCV.

In Causa Ordinis S. Francisci, die 18. *Martii* 1718.

Provinciae Reformatae S. Francisci Familiae Cismontanae exponunt, quod a suis Syndicis Apostolicis res ipsis relictae vilissimo pretio

venduntur, vel quia Syndici eas vendunt favore Propinquorum, vel quia contractus faciunt cum Personis potentibus, quibus resistere non possunt; auditoque Procuratore Generali, praedicta omnia confirmante, quaeritur in praesenti quodnam remedium parandum sit adversus hoc malum, quod non est habendum tanquam malum parvi momenti.

Proponi posset, quod Syndici in posterum non procederent ad bonorum alienationem, nisi petito, et obtento apostolico beneplacito, ut fit in alienatione caeterarum rerum ad alias Ecclesias, et loca pia pertinentium.

At loquendo de hoc temperamento, non levis urget difficultas, et praescindendo a necessitate vendendi, et alienandi, ut Fratrum indigentiis succurratur, cum qua necessitate non videtur compatibilis obligatio recurrendi ad Sedem Apostolicam pro obtinendo beneplacito, Syndici hujus Ordinis habent a Summo Pontifice facultatem alienandi mobilia, et immobilia Fratribus sub modo licito relicta, uti habetur *in Constitut.* 1. *Pauli Quarti* §. 11. *Bullar. tom.* 1. *et in Constit. cap.* 4. *Si dichiara, che noi possiamo servirci del Sindico in due soli atti, il primo de' quali è, che possa ricevere in nome della Sede Apostolica tutte le cose mobili, ed immobili, offerte, donate, o lasciate a' Frati in testamento. Il secondo è, che possa a nome di detta Sede Apostolica vendere, alienare, o commutare le cose, delle quali non possono i Frati lecitamente servirsi, e convertire il prezzo per li bisogni de' detti Frati.*

Absque eo quod in his alienationibus apostolicum requiratur beneplacitum, quia alienatio fit ex necessitate juris, ut in puncto firmat *Fagnan. in cap. Nulli num.* 27. *et* 28. *de reb. Eccles. non alien.* vel quia bona dici nequeunt Monasteriis incorporata propter incapacitatem eorumdem, quemadmodum relata hujus Sacrae Congregationis resolutione ponderant *Lantusc. in Theatr. Regul. in verbo bona temporalia n.* 7. *Corrad. in praxi dispens. lib.* 9. *cap.* 1. *num.* 13. *Donat. in praxi Regul. tom.* 1. *tract.* 14. *quaest.* 67.

Excluso hoc temperamento, reliquum est, ut videatur, an praecipiendum sit, ut Syndici ad alienationes non procedant, nisi praevia Edictorum affixione; quidquid enim sit, an haec solemnitas ab aula recesserit, quando agitur de alienatione rerum ad Pupillos, et Minores pertinentium: hoc unum certum est, quod cautela prædicta demandatur ab hac Sacra Congregatione, quando conceditur licentia locandi, vel concedendi in emphitheusim bona ecclesiastica.

His stantibus quaeritur:

An, et quale temperamentum sit capiendum, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Quoad Mobilia pretiosa Ecclesiae incorporata, esse necessarium Beneplacitum Apostolicum: quo vero ad omnes alias res in posterum non posse Syndicos procedere ad venditionem, nisi praevia Edictorum affixione, et Venditio fiat majori oblatori.

QUÆSTIO XCVI.

In Causa Romana Praepositurae, die 1. *Aprilis* 1719.

Sanctae memoriae Sixtus Papa V. Praeposituram ad Scalas Sanctas, unum Sacristiae officium, necnon quatuor Cappellanias, et quatuor Beneficia ecclesiastica Clericatus nuncupata, et unum Ostiariatum instituit, reservato jurepatronatus, et praesentandi Michaeli Peretto, ejusque filiis, caeterisque recensitis in Bulla Institutionis, quae est in ordine *la* 105. *inter eas hujus Pontificis Bull. Rom. tom.* 2.

Praepositura praedicta, pluribus ab hinc annis, possidetur a R. P. D. Joanne Francisco Tenderino nuper assumpto ad Episcopatum Civitatis Castellanae, et Hortanae; cumque ipse, sub obtentu Decreti Consistorialis, quo Sanctissimus Dominus Noster eidem indulsit retentionem Beneficiorum compatibilium, putet, se retinere posse Praeposituram, de qua nunc agitur; et e contra Marcus Abbas Giglius, qui praesentationem ad eandem Praeposituram obtinuit a Duce Cajetano Sfortia Caesarino Peretto, Praepositurae, aliorumque Beneficiorum Patrono, contendat eam ad se pertinere, et se in illa esse instituendum, post requisitam informationem, una cum voto ab Eminentissimo Domino Cardinali Vicario, qui rem totam remisit judicio hujus Sacrae Congregationis, proponitur dubium infra exponendum.

Putat autem R. P. D. Tenderinus, se una cum Episcopatu retinere posse Praeposituram in sequelam Decreti Consistorialis sibi indulgentis retentionem compatibilium, quia licet

in Bulla erectionis impositum sit Praeposito, Sacristae, et reliquis Cappellanis onus celebrandi per seipsos, observantia nihilominus inolevit, quod ipsi ut plurimum celebraverint per alios, cumque haec observantia sit antiquissima, et pene immemorabilis, uti desumitur ex libris Missarum, qui inventi fuerunt, et qui incipiunt ab an. 1649. infertur, nihil aliud esse quaerendum, cum nemo non sciat, quod residentia, sive servitium personale tolli potest per consuetudinem, quamvis illud in fundatione sit praescriptum, juxta *Glossa in cap. cum omnes in verbo consuetudinem tit. de Constit.* quam laudat, et sequitur *Gonzalez. ad Regul.* 8. *Cancell. Glos.* 5. *n.* 107.

Accedit, quod haec observantia dici nequit suo legitimo fundamento destituta; cum etenim Sixtus Papa V. pro congrua dote tum Præpositi, tum aliorum, assignaverit annuam perpetuam pensionem scutorum quadringentorum super fructibus Prioratus Ecclesiae Æsinae, necnon centum, et quinquaginta loca Montium, itaut Praepositus singulis annis habere deberet scuta bis centum, Sacrista scuta centum et quadraginta, Cappellani singuli scuta centum et decem, et Clerici scuta quinquaginta, uti legitur *in* §. 8. *citatae Bullae*, propter obitum Pontificis immediate secutum, assignatio pensionis super Prioratu non habuit effectum; redactoque toto fundo ad loca 150. Montium non vacabilium, Praeposito nihil aliud remanet, quam scuta 80. annua, et Cappellanis sola scuta 40. quo stante, potuit, scientibus potissimum, et non reclamantibus Patronis, qui ut plurimum fuerunt S. R. E. Cardinales, introduci consuetudo eximens Praepositum, et Cappellanos ab onere celebrandi per se ipsos; et multo magis cum Pontifex ipse, qui dictum onus imposuit, in Bulla Institutionis Praeposito dederit facultatem concedendi Cappellanis licentiam celebrandi per alium Sacerdotem ab ipso approbandum, in hypothesi, in qua ipsi essent legitime impediti, sicuti legitur in Bulla §. 7. haec siquidem circumstantia patefacit, praecipuam ejus intentionem fuisse, ut Missae celebrarentur, nec consequenter ab eodem fuisse volitam in Praepositura, et Cappellaniis residentiam illam veram, et praecisam, ex qua oritur incompatibilitas cum caeteris Beneficiis residentiam requirentibus.

Absque eo quod haec impugnari valeant a Domino Duce moderno Patrono, ipse siquidem nominavit R. P. Jonnnem de Matthaeis Sanctissimi Domini Nostri Cubicularium Honoris, et modo Praelatum, et Gubernatorem Civitatis Montis Alti, nominavit, inquam, ad alteram ex Cappellaniis vacantem; cumque hic in Urbe residere non possit, ex facto ipso Ducis Patroni, desumitur, non adesse in Cappellaniis strictum onus celebrandi per se ipsum, et sic cessare quoad ipsas quamcumque incompatibilitatem cum aliis Beneficiis licet residentialibus.

Contendit e contra Marcus Abbas Giglius, strictissimum esse Praepositi onus residendi, et sic Praeposituram esse cum Episcopatu Civitatis Castellanae, et Hortanae incompatibilem. Contendit ulterius nullam adesse contrariam observantiam, et quatenus eadem in facto esset verificata, quod illa nunquam in jure posset suffragari.

Et in eo quidem, quod attinet ad assumptum verae, et praecisae Residentiae, in ordine ad Praeposituram, et sic ad ejus incompatibilitatem cum Episcopatu, probatio ex allegata Bulla Institutionis desumitur; primo, quia *in* §. 6. Praepositus constituitur Caput Cappellanorum, et Clericorum, quibus dicitur praeesse debere; secundo, quia *in* §. 7. imponitur Praeposito, Sacristae, et Cappellanis onus celebrandi Missas per seipsos, et Praeposito datur facultas concedendi licentiam Cappellanis celebrandi per alios, si legitime fuerint impediti, subdendo, quod debeant illi Praeposito obedire, tanquam membra Capiti; tertio, quia *in* §. 11. institutio Praepositi reservatur Cardinali Urbis Vicario, et institutio Sacristae, et Cappellanorum ipsi Praeposito pro tempore confertur; et ex his omnibus simul junctis deducitur, Praepositum debere residere, et sic Praeposituram esse cum Episcopatu incompatibilem.

In eoque, quod spectat ad observantiam, dicitur eam nec esse verificatam in facto, nec in jure relevare. Dicitur autem eam non esse in facto verificatam, tum quia ex Regestis hujus Sacrae Congregationis habetur, quod Joannes Puccius, Secretarius Cardinalis Montis Alti, et Praepositus hujus ejusdem Praepositurae, Sacrae Congregationi supplicavit pro licentia celebrandi per alium, quae, attenta ejus infirmitate, concessa fuit *die* 3. *Martii* 1657. tum quia in Regesto Autographo Tabellarum onerum Missarum Ecclesiarum Urbis, quod existit in Computistaria Sacrae Congregationis

Visitationis, legitur, quod Praepositus, et caeteri Cappellani habent onus celebrandi per seipsos; itaut observantia faveat celebrationi per se ipsos, et sic incompatibilitati cum aliis Beneficiis residentiam requirentibus; absque eo quod vis ulla fieri valeat in celebrationibus Missarum per alios, quae factae asseruntur a Cappellanis, cum id potuerit procedere a licentia Praepositi, qui facultatem habeat eam elargiendi.

Dicitur praeterea observantiam in jure non relevare, quia quando aliquod onus in fundatione imponitur, illud est executioni mandandum, et illi derogari non potest, et quaecumque in contrarium admittuntur, aut fiunt, rejici debent tanquam abusus, et corruptelae, juxta *caput* 5. *sess.* 25. *de Reform.*

In nihilum urgente redituum diminutione, necnon facto Domini Ducis, qui R. P. D. Matthaejum praesentavit, cum diminutio redituum, de qua nunc agitur, non sufficiat pro eximendo onere imposito in fundatione, eoque fortius, quia subsecuta dici nequit statim post obitum Sixti V. pro majori etenim parte contigit, occasione diminutionis redituum locorum Montium, quae accidit longe post obitum dicti Pontificis. Cumque Dominus Dux praesentaverit R. P. D. De Matthaeis, sed cum omnibus honoribus, et oneribus et tempore, quo de ipso nunquam cogitabatur, quod a SS. D. N. praefici posset Gubernio Montis Alti.

His stantibus quaeritur:

An Praepositura ad Scalas Sanctas sit incompatibilis cum Episcopatu Civitatis Castellanae, et Hortanae, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Affirmative, et amplius.

QUÆSTIO XCVII.

In Causa Isclana Parochialis, die 1. *Aprilis* 1719.

Thomas Morgionus rejectus in Concursu, habito occasione Collationis Parochialis Ecclesiae Spiritus Sancti, Suburbii Celsae in Civitate Isclana, appellationem interposuit, et annuente hac Sacra Congregatione, uti colligitur ex responso edito *die* 23. *Julii anni praeteriti* 1718., ad novum examen provocavit Cajetanum Boncore in memorato Concursu praeelectum; exortaque subinde controversia, an novum examen esset in Civitate Isclana, vel in Urbe explendum, Sacra Congregatio nedum *die* 24. *Septembris ejusdem anni* censuit, quod examen esset explendum in Urbe, sed intimato, frustraque expectato Boncore rescripsit *die* 21. *Januarii hujus anni* 1719., quod examinaretur hic in Urbe Thomas Morgionus, et quod reportata approbatione supplicaret pro facultate expediendi Bullas in Dataria.

Morgionus fuit examinatus, et approbatus ab Examinatoribus Synodalibus Urbis: eodemque deinde supplicante pro dicta facultate recurrendi ad Datariam Apostolicam, ad effectum Bullas expediendi, Sacra haec eadem Congregatio *die* 4. *Februarii hujus anni* demandavit, quod producerentur requisita utriusque Collitigantis, hoc est Cajetani Boncore, et Thomae Morgioni, et reclamante Morgiono adversus hoc Rescriptum, in proxime praeterita Congregatione dictum fuit, quod Causa poneretur in folio.

Cajetanus Boncore dicit, se fuisse approbatum, et praeelectum in Concursu habito occasione vacationis Ecclesiae Parochialis, de qua nunc agitur, et Thomam Morgionum per approbationem subinde reportatam ab Examinatoribus Urbis, nihil aliud obtinuisse, quam abstersionem maculae rejectionis passae in eodem Concursu, hinc inferendo, praesentem quaestionem esse inter duos Approbatos tanquam idoneos quoad scientiam pro exercenda cura animarum; in quo rerum statu, caetera requisita sunt examinanda, cum nemo non sciat solius scientiae non esse habendam rationem in collatione Parochialium, nec Doctiorem esse Docto magis idoneum, ut Ecclesiam curatam obtineat; punctoque redacto ad alia requisita, Cajetanus, qui sua enumerat in scriptura per manus circumferenda, putat causam esse ad sui favorem resolvendam.

E contra Thomas Morgionus dicit, causam praesentem non versari inter duos Approbatos; approbatio siquidem, et praeelectio reportata in Civitate Isclana a Cajetano Boncore non est habenda in ulla consideratione, cum ejus effectus fuerit suspensus per remedium appellationis a se interpositae, et cum idcirco perinde habenda sit, ac si non emanasset.

Absque eo quod quidquam referat, quod approbatio, quam ipse obtinuit ab Examinatoribus Urbis, eundem constituat, et qualificet

tanquam idoneum, vel ad summum tanquam magis idoneum, quoad scientiam, sed nullo modo impediat, quod Cajetanus non sit absolute, et simpliciter dicendus approbatus tanquam aptus in his, quae pertinent ad litteraturam, itaut semper quaestio sit inter duos Approbatos, tum quia si id admitteretur, frustratoria remaneret dispositio *Bullae* 33. *S. Pii V.* indulgens Rejecto in Concursu appellationem, et concedens provocationem ad novum examen coram Judice appellationis, cum approbatus in primo examine semper recusare posset accessum ad Judicem appellationis, et semper se a novo examine subtrahere posset, dicendo, se esse jam approbatum, et quaestionem unice reduci posse ad alia requisita, tum quia si Cajetanus ad Urbem venisset, et se Examinatoribus Synodalibus praesentasset, dari potuisset casus, quod rejectus fuisset, et quod ipse Thomas fuisset praeelectus, quae possibilitas operatur, ut dictus Cajetanus non sit absolute et simpliciter qualificandus tanquam approbatus.

Addit denique Margionus, se caeteris non carere requisitis, eademque longe praeponderare requisitis Cajetani, uti latius probare intendit in sua scriptura per manus circumferenda.

Quocirca, quaeritur

I. An sit locus exhibitioni requisitorum utriusque Colliligantis in casu, et quatenus affirmative.

II. An Parochialis Ecclesia sit attribuenda Cajetano, vel potius Thomae in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Ad Primum negative, ex quo Cajetanus noluit se examini subjicere in Urbe. Ad Secundum, instituendum esse novum Concursum coram Eminentissimo Archiepiscopo Capuano, et ad mentem.

QUÆSTIO XCVIII.

In Causa Pistoriensi Matrimonii die 1. *Aprilis* 1719.

Vitus Romigiallus Matrimonium per verba de praesenti contraxit cum Vidua Maria Elisabetha Donati coram Testibus, et coram Thoma Valluchio Curato Ecclesiae Vicariae S. Augustini extra Portam S. Marci, qui, licet non esset Parochus Contrahentium, dixit tamen, se habuisse licentiam a Vicario Generali Civitatis Pistoriensis, praedictos Matrimonio jungendi, omissis etiam denunciationibus, uti legitur adnotatum in Libris Matrimoniorum dictae Ecclesiae.

Putant Vitus, et Elisabetha, Matrimonium esse validum, quia Concilium Tridentinum *sess.* 24. *de Reform. Matrimonii cap. primo*, praescribit Matrimonium esse contrahendum praesente Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, et duobus, vel tribus Testibus, et nomine Ordinarii venit Vicarius Generalis in re, et ad effectum de quo agitur, juxta late deducta *per Sanchez de Matrim. lib.* 3. *disput.* 29. *quaest.* 3. *n.* 18., *et* 19. Quia vero ex adverso opponitur, quod Vicarius Generalis dictam licentiam concedere non poterat, ex quo Episcopus vero, et proprio Contrahentium Parocho inhibuerat, ne eos Matrimonio conjungeret, et quod Vicarius Generalis non concessit absolutam licentiam, sed conditionatam, quatenus videlicet adfuisset consensus Proximorum dicti Viti Romigialli; ex juribus ab utraque parte circumferendis, quaeritur

I. An constet de validitate Matrimonii, in casu etc. et quatenus negative.

II. An sit locus illius revalidationi, et casu etc.

Sacra Congr die 22. Aprilis 1719. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum satis provisum in primo.

QUÆSTIO XCIX.

In Causa Tudertina, die 22. *Aprilis* 1719.

Rosa Bufalini sponsalia contraxit cum Dominico Adriani *die* 6. *Octobris* 1717. quae fuerunt ab ipsa subinde ratificata coram Notario, et Testibus; cumque ad avertenda scandala, et inimicitias, quae oriri poterant inter Cesarem Rosae Patrem, et praedictum Dominicum, fuerit Rosa collocata in Monasterio Montis Christi, et deinde translata ad aliud Monasterium Sanctissimae Trinitatis, in quo praeviis necessariis voluntatis explorationibus, intendit professionem emittere regularem, in praesenti occurrit agere de validitate sponsalium, et de eorum observantia.

Quoad validitatem sponsalium, contendunt Caesar Pater, et Rosa filia de eadem nullatenus constare, cum inita fuerint, malis accedentibus

artibus, et importunis praecibus, machinationibus Sacerdotis Petri Adriani sui Confessarii, et germani fratris Dominici ex adverso comparentis pro substinentia sponsalium.

Quoad observantiam vero dictorum sponsalium, praetendunt supradicti Caesar, et Rosa, quod quatenus ea essent valida, non essent tamen ullo modo servanda, vel quia parentum indignatio reputatur causa sufficiens pro dissolutione sponsalium, et multo magis cum Caesar Pater obstinatam litem prosequatur in judicio Civili contra Dominicum super invaliditate sponsalium, et in judicio Criminali contra Petrum Sacerdotem ejus fratrem, et totius hujus negotii auctorem, vel quia si Rosa meliorem partem eligendo vult ingredi Religionem, non videtur dubitari posse de sponsalium dissolutione, cum matrimonium ratum, et non consummatum per ingressum in Religione, secuta Professione, dissolvatur, juxta *Textum in cap. ex publico de convers. conjug.*

Absque eo quod quidquam referat, quod sponsalia sunt jurata, itaut Sponsa teneatur prius contrahere matrimonium antequam Religionem ingrediatur, juxta *Textum in cap. commissum de Sponsal.* vel quia Textus loquitur de consilio, non de praecepto, uti docet *Sanchez de Matrimonio lib. 1. disput. 43. n. 4.* vel quia procedit in eo, qui tantum proposuit ingredi in Religionem, et adhuc ingressus non est, inter moras etenim de liberationis praecipitur, ut contrahat matrimonium, et deinde Religionem ingrediatur, uti explicat *Gonzalez in d. cap. commissum*, et late prosequitur *Pirhing. ad tit. Decret. de spons. et matrim. sect. 4. §. 2. num. 52. et 53.*

His positis quaeritur:

An constet de validitate sponsalium, et quatenus affirmative, an illa sint servanda, in casu etc.

Sacra Congr. die 6. Maji 1719. respondit:

Ad primam dubii partem affirmative: Ad secundum negative, quatenus emittat Professionem, et amplius, et ad mentem.

QUÆSTIO C.

In Causa Bisuntina, die 22. Aprilis 1719.

Clemens Joseph Pollet de Chintre Bisuntinae Dioecesis, cupiens adscribi militiae Clericali, petiit, et obtinuit a Sede Apostolica dispensationem ab irregularitate, quam incurrerat ex eo quod militiae saeculari nomen dederat, et arma pro sui Principis servitio gesserat, nemine tamen interfecto, aut mutilato. Quia vero occasione, qua ipse erat Dux, seu Officialis subalternus cohortis militum Praesidiariorum in quadam Arce, habuit in mandatis a suo Superiore, ut quosdam insequeretur, qui ad furandum illuc advenerant, alteri mandavit Officiali, ut haec adimpleret, et hic eos insecutus apprehendit, et ad carceres publicos duxit, et capti subinde per Judices Regios damnati fuerunt, et ultima supplicii poena affecti; stimulis conscientiae agitatus, dubitat, an dispensatio obtenta sub ea expressione, quod neminem occiderat, aut mutilaverat sibi prodesse possit.

Pro affirmativa facit, quod non obstantibus his quae supra fuerunt insinuata, nunquam dici potest, quod aliquem occiderit, seu mutilaverit, quo admisso, sequi videretur, dispensationem obtentam eidem debere esse proficuam; et multo magis cum Orator nullum dederit suffragium super occisione eorum, qui capti fuerunt, in quibus terminis videtur cessare irregularitas, qua cessante, non alia remanere potest irregularitas, quam illa contracta occasione militiae assumptae, quae per dispensationem apostolicam fuit jam de medio sublata; et in terminis ejus, qui clamorem extulit adversus fures, praevidendo, quod si caperentur, ultimo poterant supplicio mulctari, quod ab illo non contrahatur irregularitas, licet deinde fures a Judice, vel a circumstantibus occidantur, docet *Del Bene inter tract. moral. tract. 6. de comit. seu parlam. dubit. 8. num. 21. et seq.*

Pro negativa vero opinione facit, quod irregularitas ex homicidio contrahitur, aut facto, aut praecepto, aut consilio, juxta *Textum in cap. sicut, §. Clericos*, ibi: *et illos, qui consilium dederunt, et in cap. significasti* ibi: *neque ipsius studio, consilio, vel mandato; titulo de homicidio voluntario, vel casuali*, et notabilis est glossa *in citat. cap. sicut, §. consilium*, ibi: *et sic distingue circa hanc materiam, aut committitur homicidium voluntate, aut casu, aut necessitate. Si voluntate, quod fit tribus modis, facto, praecepto, et consilio. In quocunque istorum casuum, qui committit homicidium, non solum non debet promoveri, sed in perpetuum debet deponi.* Si autem irregularitas ex homicidio

contrahitur, non solum facto, sed etiam praecepto, atque consilio, videtur, quod Orator eam incurrerit statim ac alteri Officiali demandavit, ut hostes furantes insequeretur, qui deinde ad mortem damnati sunt, cum ad incurrendam in his terminis irregularitatem sufficiens reputetur quodcumque dictum, vel factum, quod dirigatur, sive ordinetur ad homicidium inde secutum, quemadmodum post Navarrum, et Avilam docet *Pirhing. ad tit. Decret. de homicidio voluntario sect.* 4. §. 1. *sub num.* 94. in quo rerum themate dispensatio obtenta Oratori suffragari non posset.

Additur, quod si Orator ipse insecutus fuisset furantes, eosque apprehendisset, iidemque subinde morte mulctati fuissent, irregularis evasisse dici posset ex homicidio sequuto. Idem ergo judicium ferendum esse videtur, etiam in hypothesi, in qua Orator non est insecutus, sed alteri mandavit, ut fures insequeretur, qui postmodum a Judicibus ultimo fuerunt affecti supplicio, uti probat *Textus in cap. is, qui de homicidio in* 6.

His positis, quaeritur

An Oratori suffragetur obtenta dispensatio, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Negative.

QUÆSTIO CI.

In Causa Antequexensi in Indiis Occidentalibus, die 22. *Aprilis* 1719.

Episcopus Antequexen. in Indiis Occidentalibus litteras dedit Sanctissimo Domino Nostro in quibus exposuit, quod in sua Civitate plurimae fiebant processiones tempore Quadragesimae, et signanter in hebdomada majori, et quod praesertim tempore noctis, cum functiones illae ad multam noctem producerentur, scandala sequebantur, et mala, quae non licet homini loqui, nedum in vicis, et plateis, sed etiam in ipsis Ecclesiis, et quod idcirco ipse prohibuit processiones tempore Quadragesimae, exceptis duabus in feria sexta majoris hebdomadae, lata lege, quod feria quinta in Coena Domini omnes Ecclesiae clauderentur hora nona post meridiem, et quod demum spatio quindecim annorum, haec omnia feliciter, et cum plausu executioni mandata sunt, cum Populus non sit durae cervicis, nec domus sit exasperans.

In iisdem quoque litteris exponitur, quod ad majorem Dei gloriam, adhibito consilio, et consensu Capituli Cathedralis Ecclesiae, et Magistratuum, praecepit, ut dies Expectationis Beatissimae Virginis Mariae, qui magna cum celebritate recolitur, habeatur, et sit festivus de praecepto; cumque Episcopus Summum Pontificem exoraverit pro horum omnium confirmatione, et a Sanctitate Sua fuerint preces remissae ad hanc Sacram Congregationem, in praesenti agendum est, an gesta ab Episcopo sint auctoritate apostolica confirmanda.

Quoad diem itaque festum de praecepto Expectationis Beatae Mariae Virginis, pro quo a Sacrorum Rituum Congregatione concessum fuit nonnullis Dioecesibus Officium particulare, de jure communi, siculi potest Summus Pontifex festum indicere de praecepto in universa Ecclesia, ita potest Episcopus hoc ipsum facere in sua Dioecesi, accedente consensu Cleri, et Populi, ut probat *Textus in can. pronunciandum de consecrat. dist.* 3. *et in cap. conquestus de feriis*, et licet nonnulli Doctores dicant, consensum populi de consuetudine amplius non requiri, omnes tamen agnoscunt necessitatem consensus Capituli, *Azor. instit. moral. tract.* 27. *lib.* 1. *cap.* 26. *quaest.* 1. *et* 2. *Diana in edit. coordinat. tom.* 3. *tract.* 3. *resolut.* 89. *num.* 2. et quoad Bullam 291. Urbani Octavi, in qua dies festi statuuntur, non prohibetur Ordinariis aliorum festorum indictio, sed tantummodo iidem admonentur, ut a dicta indictione novorum festorum de praecepto studeant, quantum fieri potest, abstinere.

His propositis, quaeritur:

An, et quomodo precibus sit annuendum.

Sacra Congr. respondit:
Affirmative.

QUÆSTIO CII.

In Causa Magdalunensi, die 22. *Aprilis* 1719.

Fundatum fuit in Oppido Magdaluni Hospitale pro curandis, et alendis Oppidi, aliorumque locorum Duci Magdaluni subjectorum infirmis, et fundatio initium habuit a Legato Diomedis Ducis Caraffae, qui ann. 1560. in suo ultimo Testamento erectionem demanda-

vit, relictis ducatis 1000. in fabricam impendendis, et aliis bis mille pro dote, eaque adjecta conditione, ut si aliquid superesset, demptis Hospitalis expensis, erogaretur singulis annis in dotationem pauperum Puellarum, suumque habuit fundatio complementum opera Ducissae Robertae, quae post obitum Ducis Diomedis Viri nedum suas circa annum 1566. contulit opes, sed impetratis a Summo Pontifice S. Pio V. literis in forma Brevis pro unione cujusdam antiquae Ecclesiae B. Mariae Virginis *de Raccomandatis*, certas pro regimine Hospitalis approbari apostolica auctoritate obtinuit leges, et potissimum, ut a se, suisque successoribus, duo aut tres nominari possent Æconomi, ab Ordinario tamen approbandi, qui singulis annis, tam Ducissae, quam ejus successoribus, tenerentur rationem administrationis reddere coram Ordinario, et quod exuberantes reditus Hospitalis converterentur in dotes Puellarum nuptui tradendarum, aut in Captivorum redemptionem, aut demum in Carceratorum subsidium.

Fundatio haec Hospitalis propitium, utilemque, prout sperari poterat, non habuit effectum; Cives etenim Magdalunenses, aliique ad ejus beneficium invitati probro habuerunt, se curandos ad dictum Hospitale conferre, et neglecta fere dotium distributione, non solum Administratores omnem operam navarunt in emendo nova pro Hospitali stabilia, itaut in unum collectis, tam bonis primae fundationis, quam aliis subinde comparatis, annuus reditus, teste Episcopo, sit in ducatis 1070. circiter, sed quod gravius est, cum circa annum 1638. irrepsisset opinio, quod Ducibus Fundatoris haeredibus, pro suo arbitrio, et conscientia in alios usus pios vertere liceret reditus, substentationi infirmorum exuberantes, nulla requisita licentia Ordinarii, aut alterius Ecclesiastici Superioris, permiserunt, ut ad eorum manus devenirent ducati 11000.

Res hoc modo se habuit usque ad annum 1660. quo decurrente, Antonia Caraccioli ex Principibus Abellinatensium, tunc temporis Magdaluni Ducissa, ignara, uti credere fas est, fundationis Hospitalis, et eorum, quae in fundatione continebantur, curavit ex superfluis ejus reditibus construi Monasterium pro Virginibus Deo dicandis; cumque ejus obitu subsecuto, non amplius fuerit cogitatum de Monialibus introducendis, non obstante, quod fabrica ad finem fuerit ab ipsa perducta, adeo ut de anno 1688. Moniales Terrae Cereti Thelesinae Dioecesis, tunc impellente terraemotus flagello, facile, et commode intra septa novi Monasterii se recipere, et ad septennium usque in eo commorari valuerint, delata modernis hisce temporibus rei familiaris administratione ad Ducissam Carlottam Columnam matrem, tutricem, et bajulam hodierni Ducis Magdaluni, adinventisque in domestico Archivio tabulis Testamentariis Diomedis Caraffae Fundatoris, nec non litteris Apostolicis S. Pii V. agi coeptum est de rebus componendis ad limites aequitatis, atque justitiae.

In hujus itaque intentionis executionem tam praedicta Ducissa, quam moderni Oeconomi Hospitalis recursum habuerunt ad Tribunal R. Fabricae, factaque fideli expositione eorum omnium, quae in praeteritum evenerant circa malam redituum Hospitalis administrationem, et minus congruam eorum applicationem, quodque suae intentionis erat de fructibus supra investitis fundare, atque dotare Monasterium pro recipiendis Virginibus Deo dicandis, honesta de more compositio facta est, cessis a Fabrica juribus quomodocumque sibi competentibus, sub obtentu perficiendi coeptum opus Monasterii; cumque pro omnium rerum complemento, Ducissa Carlotta, praedictique hodierni Oeconomi Hospitalis Sanctissimo Domino Nostro supplicaverint pro applicatione capitalium, et fundorum, qui fuerunt quidem comparati ex fructibus Hospitalis, sed ex iis fructibus, qui alias in dotes Puellarum converti debuissent, ut horum capitalium ope fundari valeat, et stabiliri Monasterium Monialium, nec non pro approbatione nonnullarum aliarum conditionum, quae in minuta exarata sub reservatione assensus Apostolici habentur, preces de more fuerunt ad hanc Sacram Congregationem remissae.

Scriptum fuit Episcopo pro informatione, et voto; cumque ipse censuerit, petitioni esse annuendum, et esse novo Monasterio faciendam assignationem bonorum, atque redituum, imposita eidem obligatione expendendi pro manutentione Hospitalis, quatenus necessitas exigat, quolibet anno, ducatos 300. uti fusius legi potest in ejus relatione, operae pretium existimatum fuit pro ulteriori diligenti negotii examine illud committere Eminentissimo Domino meo Cardinali Ptolomaeo, ut dignaretur rem

perpendere, et votum suum S. Congregationi aperire.

Assumpto ab Eminentia Sua examine, eodemque ad calcem docte, et solide de more perducto, ut ex ejus voto per manus circumferendo dignosci valeret, tria sunt, in quibus Eminentissimus Dominus adhibendam censet aliquam moderationem.

Cum itaque Episcopus in sua informatione senserit, faciendam esse Monasterio bonorum applicationem, imposito eidem onere subministrandi pro manutentione Hospitalis ducatos 300. quatenus necessitas exigat, uti supra dictum est, praestitaque eidem Monasterio facultate convertendi in proprium usum reditus, qui Infirmis deficientibus superesse possent, Eminentiss. Ptolomaeus censet, in hac hypothesi reditus esse erogandos in dotalia subsidia Puellarum, ut quantum fieri potest, executioni mandetur voluntas Fundatoris, et apostolicis obtemperetur litteris Sancti Pii Quinti.

Item cum inter alias res, quae a Ducissa Carlotta petuntur occasione hujus fundationis, ea sit, quod sibi, et Ducissis in futurum, semel obtenta licentia Sedis Apostolicae, liceat ingredi clausuram Monialium duodecies per annum, et cum competenti aliarum nobilium, vel honestarum foeminarum numero, quae tamen excedere non valeat numerum duodecim personarum, Eminentissimus Ptolomaeus est in sensu, quod aliqua adhibeatur moderatio, ita nimirum, ut nonnisi cum parvo numero personarum arbitrio Episcopi, et nonnisi ter, aut quater in anno, Ducissae hujusmodi indulto frui valeant.

Denique, cum inter alias res proponatur, quod admittatur unus Civis Magdalunensis toties quoties Episcopus est ingressurus septa Monasterii, Eminentissimus Ptolomaeus censet, id esse remittendum arbitrio, et prudentiae ejusdem Episcopi.

Postremo, cum petatur, quod Puellae Magdalunenses, quae supra numerum ab Episcopo laxandum, erunt in Monasterium aliquando recipiendae, non teneantur eleemosynam, quam supradotem appellant, persolvere nisi in ducatis 30. Eminentissimus Ptolomaeus censet tutius esse, quod supplicent in casibus particularibus pro moderatione dotis, quae alias deberet esse duplicata, juxta notum Decretum Clementis Octavi.

His stantibus quaeritur:

An, et quomodo petitioni Ducissae Carlottae, et Oeconomorum Hospitalis sit annuendum, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Affirmative juxta Votum Eminentissimi Ptolomaei, et quoad ingressum in Monasterium pro facultate ingrediendi per sex vices quolibet anno, et cum comitatu sex Matronarum quoad Ducissam Carlottam, et quoad alias in Ducatu succedentes pro facultate ingrediendi per tres vices quolibet anno, et cum tribus tantum Matronis, servata in reliquis forma aliarum Clausularum, quae in consimilibus Brevibus pro ingressu in Monasterium apponi solent.

QUÆSTIO CIII.

In Causa Æsina Cappellaniae die 22. *Aprilis* 1719.

Anno 1672. Joannes Jacobus de Ambrosiis a fundamentis extruxit in Castro Rosorii Ecclesiam in honorem S. Ambrosii, emissa jurata promissione de eadem dotanda, in cujus obligationis executionem *die* 8. *Octobris* 1695. pro dote assignavit Praedium in vocabulo *li Pratelli*, cujus annui reditus scutorum circiter 50. percipi deberent a Cappellano, cui fuit impositum onus celebrandi per se, vel per alium quatuor Missas qualibet hebdomada. Et in eo quod attinet ad Juspatronatus activum, illud reservavit pro sua, et descendentium masculorum a Sindulpho Germano fratre familia in infinitum; in eoque quod spectat ad juspatronatus passivum, ad illud vocavit Sacerdotes, et Clericos ex praedictis Familiis, quatenus adessent, in qua hypothesi statuit, quod nominatus amoveri non posset, et quatenus ex dictis Familiis Clerici, aut Sacerdotes non adessent, itaut exteri essent praesentandi, tunc voluit, quod Praesentatus esset amovibilis ad beneplacitum Patronorum; cumque noluerit se subjicere praedictis legibus, et sibi per consequens plenam asseruerit libertatem in praesentando, nominavit, et praesentavit ad Cappellaniam, quemdam suum consanguineum Vincentium Durellum Monachum Ordinis Cisterciensis Romae commorantem, quatenus a Sede Apostolica dispensationem obtinuisset, et facultatem transeundi ad Ordinem Cluniacensium, hicque a se nominatus voluit, quod Rector esset et perpetuus Cappellanus.

Paulo post assignationem dotis, Joannes Jacobus e vita decessit; cumque nominatus, seu praesentatus ab ipso propter incapacitatem a statu Monachali derivantem, Cappellaniam obtinere non potuerit, non fuit ab haeredibus facta instantia pro erectione Beneficii; quocirca accedente Episcopo Æsino ad visitationem Castri Rosorii anno 1697. post facta nonnulla Decreta, tam quoad quamdam januam, per quam habebatur ingressus in Ecclesiam a Joanne Jacobo extructam, quam quoad suppellectilia Altaris, fuit ab eodem praefixus terminus duorum mensium haeredi ad petendam erectionem Beneficii, et provisionem Rectoris, ipsoque negligente adimplere mandata intra tempus praefixum, instante Promotore Fiscali, Episcopus declaravit, Beneficium esse ad se devolutum, illudque auctoritate ordinaria erexit, et instituit in Beneficium perpetuum, imposita Cappellano obligatione celebrandi quatuor Missas qualibet hebdomada, juxta ea, quae fuerunt a Fundatore praescripta, et Cappellaniam contulit Sinibaldo Durello Germano fratri Patris Vincentii Durelli, qui praesentationem, uti diximus, a Fundatore reportaverat.

Sinibaldus immissus fuit in possessionem Cappellaniae *die* 19. *Septembris* 1699. sed mortuo Patre Vincentio Durello *anno* 1713. delataque hujus mortis notitia ad Philippum de Ambrosiis, fuit ab hoc tanquam Patrono nominatus ad Cappellaniam Nicolaus Bartolinus, exortaque inter hunc, et Sinibaldum controversia, post prolatam a Vicario Æsino sententiam favore Sinibaldi, bina proponuntur in hac Sacra Congregatione dubia, quorum alterum respicit qualitatem Cappellaniae, alterum nominationem utriusque Collitigantis, Sinibaldi scilicet Durelli, et Nicolai Bartolini.

Putat autem Sinibaldus, Cappellaniam S. Ambrosii, erectam in titulum perpetui Beneficii, non esse reformandam in Cappellaniam amovibilem quoad Cappellanos extra familiam Fundatoris, non obstante ejusdem voluntate, cum praevalere debeat erectio facta servatis servandis ab Episcopo, qui concurrente Haeredum negligentia, potuit devenire, sicuti devenit ad erectionem Cappellaniae, et eam efficere perpetuam, et quatenus voluntas Testatoris praevalere deberet Episcopali Ordinationi, ita ut cappellania censenda esset amovibilis, quando ipsa obtinetur a Cappellanis extra familiam, contendit idem Sinibaldus se esse manutenendum in possessione Cappellaniae quoadusque vivet, potissimum quia pro remotione Cappellaniae, quamvis amovibilis, necessaria est causa, quae in hypothesi non adest.

Excipite contra Nicolaus de Bartolinis, primo, quod clara sunt verba Fundatoris, in quibus disponit, Cappellaniam debere esse amovibilem in hypotesi, in qua ad eam praesententur Cappellani extra familiam Fundatoris. Secundo, quod Episcopus non poterat legem Fundationis alterare. Tertio, quod decreta edita in visitatione, de qua supra actum est, necnon erectio Beneficii secuta sunt absque necessariis citationibus interesse habentium, et signanter, illorum de Ambrosiis, qui nunc sunt in Causa, et qui tunc erant minores. Quarto denique nullam posse Sinibaldo suffragari manutentionem, cum fuerit immissus in possessionem Cappellaniae ex titulo nullo, et injusto, multoque magis, quia subinde verus Patronus agnovit jus suum, et ad aliam Praesentationem devenit.

His positis, quaeritur:

I. An erectio Cappellaniae S. Ambrosii Castri Rosorii ad titulum perpetui Beneficii sit reformanda in Cappellaniam amovibilem quoad Cappellanos extra familiam Fundatoris ad formam dispositionis ejusdem, et quatenus affirmative:

II. An sit exequenda nominatio in personam R. D. Nicolai Bartolini, vel potius sit manutenendus Durellus in possessione ejusdem Cappellaniae donec vixerit, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad Primum affirmative. Ad Secundum dilata, et coadjuventur probationes.

Deinde reproposita Causa die 26. Augusti 1719. Sacra Congr. respondit:

Ad primum in decisis. Ad secundum negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

QUÆSTIO CIV.

In Causa Comensi Distributionum, die 22. *Aprilis* 1719.

Anno 1618. fuit erectum, et fundatum in Cathedrali Ecclesia Comensi ab Abbate Marco Gallio insigne Collegium octo Mansionariorum, qui inservire deberent eidem Cathedrali die-

bus festis, et adjectis nonnullis aliis Legibus, et Constitutionibus, facultate sibi reservata, eas pro suo arbitrio mutandi, et moderandi, et inter alias, haec aderat, quod videlicet ipse Abbas, et ejus successores retinere possent penes se unum ex dictis Mansionariis, qui, Patrono commorante in Civitate Comi, vel in ejus districtu, non teneretur Ecclesiae inservire, nisi in diebus festis de praecepto, et processionibus interesse, et Patrono absente a Civitate, aut districtu, deberet ille esse liber, et immunis a servitio, ita tamen, ut tempore permanentiae apud Patronum absentem haberi deberet, ac si praesens esset in Choro.

Anno 1625. Pius Fundator auxit dotem favore Collegii Mansionariorum, et utendo memorata facultate sibimet reservata, eosdem obligavit ad residentiam, et interessentiam quotidianam servitio Ecclesiae Cathedralis, et abrogavit jus, quod sibi, et successoribus asseruerat, retinendi penes se Mansionarium, qui, hoc minime obstante, haberi deberet ac si praesens esset in Choro, juxta ea, quae supra dicta sunt.

Anno 1632. Marcus Abbas Gallius, constituto novo dotis augmento, binos alios addidit Mansionarios, imposita iterum tam his, quam aliis obligatione perpetuae residentiae, et interessentiae Divinis Officiis, et in eo, quod attinet ad facultatem retinendi penes se Mansionarium, sic disposuit: *Che sia lecito al suddetto Illustrissimo Fondatore tenere appresso di se, ed in suo servizio uno di detti Mansionarj, qual mentre starà al detto servizio, sia esente, e libero dalla residenza, e da qualsivoglia altro carico imposto a detti Mansionarj, eccetto che dall'obbligo della sua contingente parte delle Messe. Ordina tuttavia, che detto Mansionario, benchè assente dal Coro, ed esente, come sopra, debba essere riputato presente, e debba godere il corpo del Benefizio, e delle distribuzioni quotidiane, frutti, redditi, ed emolumenti, che godono quelli, che attualmente risiedono, come se ancor esso attualmente, e quotidianamente risedesse.*

Anno 1683. Marchio Jacobus Gallius haeredem instituit fabricam Ecclesiae Cathedralis Comi, et inter caetera demandavit, quod ex suis bonis erigerentur bini alii Mansionariatus uniendi, et aggregandi aliis decem Mansionariis ab Abbate Marco Gallio erectis, et fundatis: *volendo, che detti due Mansionarii sieno tenuti osservare, a fare tuttociò, che fanno, ed osservano i suddetti dieci come se anch' essi fossero stati fondati dal detto quondam Sig. Abbate Marco nella di lui fondazione, fuori che circa l' applicazione del Santissimo Sacrifizio della Messa;* et sub hac lege fuerunt anno 1689. nova haec Beneficia ab Ordinario erecta.

Ad alterum ex his Mansionariatibus fundatum a Marchione Jacobo Gallio, nuper assumptus fuit Sacerdos Ptolomaeus Pila, negotiorum gestor, sive agens Ducis Francisci Gallii Patroni, exortisque inter ipsum, et alios Mansionarios nonnullis controversiis, iisdemque ad Sacram Congregationem delatis, quaeritur:

I. *An duo Mansionarii fundati per Marchionem Jacobum Gallium teneantur residere, ac interesse Choro, caeterisque ecclesiasticis functionibus, sicuti tenentur alii Mansionarii prius erecti per Abbatem Marcum Gallium, in casu etc.*

II. *An reditus annuus per D. Marchionem Jacobum relictus pro unoquoque ex dictis duobus Mansionariis sit in fundatione partim destinatus pro Praebenda, et partim pro distributionibus quotidianis ad formam aliorum Mansionariatuum erectorum per Abbatem Marcum, in casu etc.*

III. *An Sacerdos Ptolomaeus Pila unus ex dictis duobus Mansionariis fundatis per Marchionem Jacobum pro eo tempore, quo est addictus servitio, seu gerit negotia D. Ducis Albeti teneatur ad residentiam, ac interessentiam, sicuti caeteri Mansionarii, in casu etc. et quatenus negative:*

IV. *An participare debeat de distributionibus, necnon fallentiis, seu punctaturis omnium aliorum Mansionariorum, in casu etc.*

V. *An etiam de omnibus, et quibuscumque emolumentis tam non fixis, vel extraordinariis, quam fixis, et ordinariis, quae percipiuntur a Collegio Mansionariorum in exequiis mortuorum, ac aliis similibus functionibus, in casu etc.*

VI. *An pro eo quoque tempore, quo dictus Sacerdos Pila in praeteritum non interfuit Choro, aliisque ecclesiasticis functionibus, sit admittendus ad participationem distributionum, et fallentiarum aliorum Mansionariorum, in casu etc.*

VII. *Quatenus vero affirmative ad tertium dubium. An pro eo tempore, quo non interest Choro, caeterisque ecclesiasticis functionibus, amittat distributiones quotidianas, et ad cujus favorem istae cedere debeant, in casu etc.*

VIII. *An pro eo tempore, quo dictus Sacerdos Pila in praeteritum defecit in supradicta interes-*

sentia a Choro, aliisque ecclesiasticis functionibus teneatur restituere pecuniam exactam respectu portionis destinatae pro distributionibus quotidianis.

IX. *Quo vero ad alteram portionem destinatam pro Praebenda, an intret dispositio Sac. Conc. Trid. cap. 12. sess. 24. de Reform. seu potius sit locus poenae injunctae per Abbatem Marcum Gallium in cap. 5. instrumenti fundationis anni 1632. et quomodo sit providendum, in casu etc.*

X. *An dicti duo Mansionarii erecti per Marchionem Jacobum debeant in posterum gaudere de utilibus librarum trium millium relictarum in Testamento dicti Marchionis Collegio Mansionariorum, necnon debuerint illis gaudere etiam pro tempore praeterito, in casu etc.*

XI. *An reditus relicti per Marchionem Jacobum pro dictis duobus Mansionariatibus debeant in posterum poni in communi massa cum reditibus Collegii Mansionariorum fundati per Abbatem Marcum, in casu etc.*

XII. *An iidem reditus sint exigendi a dictis duobus Mansionariis, seu potius a Canepario Collegii ad hoc, ut quoad ratam destinatam pro distributionibus quotidianis distribuantur juxta praestitum Ecclesiae servitium, in casu etc.*

Sacr. Congr. die 6. Maji 1719. respondit:

Ad primum, secundum, et tertium affirmative, et amplius. Ad quartum, quintum, et sextum satis provisum in tertio. Ad septimum, et primam Dubii partem affirmative, et ad secundam servetur dispositio Abbatis Marci Gallii de anno 1632. et amplius. Ad octavum negative, et amplius. Ad nonum negative quoad primam partem, et affirmative quoad secundam, sed in futurum, et amplius. Ad decimum affirmative quoad primam partem, et quoad secundam partem affirmative, excepto Pila, et amplius Ad undecimum affirmative, et amplius. Ad duodecimum ad primam Dubii partem negative, et ad secundam affirmative, et amplius, et summa a Canepario deponenda pro distributionibus non excedat summam, quam contribuunt caeteri Mansionarii.

QUÆSTIO CV.

In Causa Vercellensi, die 6. Maji 1719.

Joannes Petrus Ferrarius ex oppido S. Agathae Dioecesis Vercellen. Matrimonium contraxit in facie Ecclesiae per verba de praesenti cum Anna Maria Pramajori e loco Dorzani ejusdem Dioecesis, praemissis denunciationibus in Ecclesia Parochiali memorati Oppidi S. Agathae, iisdemque omissis in Parochiali Dorzani de consilio Parochi, qui refutavit, eas non esse necessarias in loco originis, ex quo Anna Maria moram in memorato Oppido traxerat per decennium, durante vita primi sui mariti; cum autem post contractum matrimonium, compertum fuerit, quod inter Conjuges aderat impedimentum affinitatis in tertio gradu, iidemque fuerint subinde separati, recursus habitus est ad Datariam pro obtinenda dispensatione, sed excitata ab Officiali Matrimonialium difficultate, quod admitti non poterat supplicatio cum expressione matrimonii ignoranter contracti, servata forma Concilii Tridentini, tum quia faciendae erant publicationes in loco etiam originis Mulieris, tum quia ex omissione denunciationum Matrimonium dicendum est clandestinum, fuit a SS. D. N. commissum harum difficultatum examen huic Sacrae Congregationi, quae juxta morem audire voluit Vicarium Capitularem Vercellensem, qui factum supra recensitum in omnibus, et per omnia dicit habere subsistentiam.

Quoad necessitatem denunciationum etiam in loco originis, facit resolutio hujus Sacrae Congregationis *in Senogallien.* 29. *Januarii* 1684. *lib.* 34. *Decr. fol.* 28. *a tergo: Bartholomaeus Joannis Titta origine Senogalliensis matrimonium contrahere desiderans extra locum originis supplicat declarari, an ultra fides status liberi, necessario faciendae sint denunciationes matrimoniales, etiam in loco originis, prout praetendit Parochus, coram quo matrimonium contrahi debet. Die etc. Sacra etc. respondit denunciationes etiam in loco originis esse necessarias.*

Quoad casum vero, in quo aliquis per longum tempus habitaverit in loco, in quo matrimonium contrahit, an necessariae sint denunciationes in loco originis, facit antiqua resolutio hujus Sacrae Congregationis *lib.* 2. *Decret. pag.* 184. in qua, cum quaedam mulier nomine Meridiana ex familia Paganella, et origine Romana matrimonium contrahere vellet in terra Guastaldi, in qua habitaverat spatio septem, aut octo annorum, et Vicesgerens Archipresbyteri dicti loci contenderet, denunciationes etiam faciendas in loco originis, memorata mulier huic Sac. Congregationi supplicationem exhibuit sequentibus verbis conce-

ptam: *cum agatur de interpretatione Concilii Tridentini, et revera non sit vagans illa mulier, quae per octo annos, vel circiter in una, et eadem Terra habitavit, propterea humiliter supplicat, quatenus eidem Vicesgerenti, seu asserto Vicario Apostolico committere, et mandare dignemini, ut si per septem, vel octo annos in dicto loco Guastaldi praedicta Meridiana habitavit, Matrimonium hujusmodi juxta Ritum S. R. E. celebrari permittat*, et huic supplicationi sic respondit Sacra Congregatio Concilii: *censuit nihil obstare, quominus Oratores possint matrimonium contrahere.*

Quoad punctum denique, an matrimonium contractum, omissis denunciationibus, dicendum sit clandestinum, facit resolutio hujus Sacrae Congregationis *in Hieracen. anni* 1587. *de qua lib.* 5. *Decret. pag.* 30. in qua cum quaereretur, an matrimonium dicendum esset clandestinum, utpote contractum omissis denunciationibus, et multo magis cum in Constitutionibus Synodalibus contra sic contrahentes imposita esset poena excommunicationis, Sac. Congregatio dubio sequentibus verbis concepto, *an omissis edictis hujusmodi matrimonium dicatur clandestinum, prolesque illegitima, veluti si sine Testibus, et Parocho contraheretur*, sic respondit: *Congregatio Concilii censuit non dici, sed contrahentes incidere in poenam excommunicationis in Constitutionibus Synodalibus propositam.*

His stantibus, quaeritur:

I. An necessariae essent denunciationes in loco originis, in casu, et quatenus affirmative.

II. An matrimonium sine illis contractum dicendum sit clandestinum, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum proponatur omnino in prima, audita Dataria.

Moniti fuerunt ejusdem Datariae Officiales, ut sua jura deducerent.

Porro contendunt Oratores matrimonium, de quo agitur, dici non posse clandestinum, tum quia juxta resoluta in primo dubio, denunciationes non erant necessariae in loco originis, tum quia, quatenus fuissent necessariae in loco originis, fuerunt tamen omissae de consilio Parochi, uti testatur Ordinarius in sua informatione. Tunc autem matrimonium, quod fit, non praemissis denunciationibus, dicitur clandestinum, quando omissio denunciationum fit cum culpa, et cum dolo, uti probat Textus *in cap. fin. de clandestina desponsatione*, ibi; *Si quis vero hujusmodi matrimonia clandestina inire praesumpserit;* secus autem, quoties, prout hic, omissio secuta fuit sine dolo, et sine culpa, et cum consilio Parochi, uti probat *Sanch. de matrim. lib.* 3. *disp.* 1. *quaest.* 1.

His positis, quaesitum fuit die 20. Maji 1719.

An matrimonium sine denunciationibus contractum dicendum sit clandestinum, in casu etc.

Sed causa non fuit proposita.

QUÆSTIO CVI.

In Causa Comensi, di 6. *Maji* 1719.

Joannes Baptista Chicherius professionem emissurus inter Clericos Regulares Congregationis Somaschensis in Collegio Sanctae Mariae Secretae Civitatis Mediolani supplicavit pro facultate sibi reservandi pensionem super quodam Beneficio ecclesiastico, ad quod habet jus praesentandi, ut ope videlicet dictae pensionis sibi constituere posset livellum, juxta morem eorum, qui Religionem ingrediuntur, sed proposita ejus instantia inter Summaria precum, *die* 4. *Februarii* 1719. responsum fuit *Lectum:* Sanctae enim mem. Clemens XI. in consimili casu noluit annuere petitioni, licet a Sacra Congregatione admissae, ut saecularia Saecularibus, Regularia Regularibus conferrentur: cumque ipse Jo. Baptista, mutata instantia, novum habuerit recursum ad Sacram Congregationem, sub obtentu, quod sibi tanquam Patrono pauperi, sicuti ex fructibus Beneficii alimenta essent subministranda, si in saeculo remaneret, sic debitum sit subsidium vitalitium in casu Religiosae professionis, responsum fuit *die* 18. *Martii ejusdem anni*, quod instantia proponeretur in folio.

Hujus autem instantiae fundamentum consistit in hoc, quod nulla est quoad juspatronatus difficultas; certa pariter est Oratoris paupertas, cumque ulterius etiamsi aliqua portio fructuum assignetur Patrono, adhuc remaneat congrua necessaria pro substentatione Rectoris, nihil aliud desiderari videtur, ad effectum concludendi, quod praesenti sit annuendum instantiae.

Quod autem nulla sit difficultas quoad juspatronatus, desumitur ex Relatione Ordinarii,

qui dicit Beneficium, de quo nunc agitur, consistens in praebenda Canonicali Collegiatae Ecclesiae SS. Petri, et Stephani Bellinzonae fundatum fuisse a Francisco Cusa, qui ad juspatronatus ejusdem vocavit Andream Cusam, et Pompeum Chicherium, eorumque haeredes, et successores masculos in infinitum, ex quibus omnibus solus superest Joannes Baptista Orator, qui per consequens est unicus Beneficii Patronus.

Quod pariter certa sit Oratoris paupertas colligitur ex eadem Ordinarii relatione, qui inquit, sibi constare ex documentis exhibitis, quod Joannes Baptista bona possidebat in Regno Peloponnesiaco, et quod cum ea fuerint a Turcis occupata, nullum ipsi superest humanum remedium, quo suis indigentiis succurrere possit.

Quod denique, detracta etiam summa Oratori assignanda, titulo livelli, supersit summa necessaria pro sustentatione Rectoris, patet, quia, Teste Episcopo, Praebenda de praesenti habet in reditu scuta 109. *cum dimidio* monetae Mediolanensis, et praebendatus praeter assistentiam Choro, tenetur ad celebrationem Missae quotidianae summo mane faciendam ad aliquod Altare Privilegiatum, et instantia Joannis est restricta ad summam annuam scutorum 20. quae, Teste eodem Episcopo, persolvi bene potest a Praebendato.

Absque eo quod quidquam faciat, quod Orator non est ex linea Fundatoris, quasi quod hac de causa ipsi licet Patrono, non possint esse debita alimenta, quia *Textus in Canone quicumque* 16. *quaest.* 7. loquens de alimentis subministrandis Fundatori, et ejus filiis, non loquitur taxative, sed demonstrative, quo stante, alimenta sunt debita Patronis etiam extraneis, uti magistraliter examinata materia, firmavit *Rota in Salernitana Alimentorum* 11. *Januarii* 1712. *et in ejus confirmatoria* 20. *Junii ejusdem anni coram Eminentissimo Domino Cardinali Scotto*.

Parum quoque refragante, quod allegatus Textus loquitur de alimentis, non de livello, livellum etenim pari passu ambulat cum alimentis, juxta *decis.* 671. *coram Merlino*.

Proposita Oratoris instantia in Congregatione rescriptum fuit *Dilata, et ad mentem*, et mens fuit, ut exquirerem a memorato san. memor. Clemente XI., an, in hypothesi, in qua Sac. Congregatio esset in sensu assignationis alicujus summae ex fructibus Beneficii titulo livelli, ipse esset, nec ne resolutionem confirmaturus, et Sanctitas Sua respondit aliud esse pensionem ecclesiasticam, aliud livellum, et quod in puncto livelli Sacra Congregatio procederet prout de Jure.

Ad trutinam itaque in praesenti redit instantia Joannis Baptistae, qui innixus relationi Ordinarii omnia exponenda confirmantis, inquit primo, Beneficium, de quo nunc agitur, esse praebendam Canonicalem in Collegiata Ecclesia SS. Petri, et Stephani Bellinzonae, eamque fundatam fuisse a Francisco Cusa, qui ad Juspatronatus vocavit Andream Cusam, et Pompejum Chicherium, eorumque haeredes, et successores masculos in infinitum, ex quibus, cum solus ipse supersit, unicus per consequens remanet Beneficii Patronus.

Secundo, se esse pauperem, cum enim bona possideret in Regno Peloponnesiaco, illudque fuerit a Turcis occupatum, nullum sibi superest humanum auxilium, quo suis indigentiis valeat subvenire.

Tertio, se nihil aliud petere titulo livelli, quam annuam summam scutorum 20., et annuos reditus Praebendae esse in scutis 109. cum dimidio monetae Mediolanensis, et Praebendatum, praeter assistentiam Choro, teneri ad celebrationem Missae quotidianae summo mane explendam ad aliquod Altare Privilegiatum.

In eo quod attinet ad alimenta Patrono subministrando ex fructibus Beneficii, urgere posset difficultas, quod *Textus in Can. quicumque* 16. *quaest.* 7. statuit, alimenta esse subministranda Fundatori, et ejus filiis, ex quorum numero Orator non est, cum sit Patronus extraneus, sed re discussa in Sacro Rotae Auditorio firmatum jam fuit, et admissum, quod Textus allegatus non loquitur taxative, sed demonstrative, itaut alimenta debeantur Patronis etiam extraneis, uti videri potest *in Salernitana Alimentorum* 11. *Januarii* 1712. *et ejus confirmatoria* 20. *Junii ejusdem anni coram Eminentissimo D. Card. Scotto*.

His stantibus, quaeritur:

An, et in qua summa Oratoris precibus sit annuendum in casu etc.

Sacr Congr. die 22. Novembris 1721. respondit:

Negative, et ad D. Secretariam juxta mentem, scilicet, quod reservetur Pensio scutorum 12. *Romanorum.*

QUÆSTIO CVII.

In Causa Uxentina, seu Neritonensi Ordinationis, die 6. *Maji* 1719.

Episcopus Neritonensis contendit, quod Sacerdos Marcus Antonius Macri incurrerit nedum suspensionem, sed etiam quod contraxerit irregularitatem: dicit enim, eum natum fuisse Jemini, qui est locus Dioecesis Uxentinae, sed Robertum ejus Patrem fuisse natum in Terra Casarani, Dioecesis Neritonensis, et ipsum una simul cum Patre in eadem Neritonensi Dioecesi commoratum fuisse, et hisce minime obstantibus ad Sacrum Ordinem Presbyteratus fuisse promotum, nullis a se requisitis litteris testimonialibus, itaut suspensionem hac de causa incurrerit, et Missam subinde celebrando, irregularitatem contraxerit.

Excipit e contra Marcus Antonius Macri, se nec suspensionem incurrisse, nec irregularitatem contraxisse; licet ab Episcopo Neritonensi pro sua ordinatione nec requisiverit, nec habuerit litteras testimoniales; ex Testibus etenim, aliisque documentis in suo Summario perlegendis ostendit, non Robertum, sed Dominicum suum Patrem ortum quidem habuisse in Terra Casarani, sed a triginta annis domicilium continuum cum animo perpetuo habitandi constituisse in Oppido Jemini, in quo ipse deinde natus est; ostendit quoque, majorem partem bonorum suae familiae esse in dicto Oppido, in quo domum habet apertam, quodque ad locum Casarani, si aliquando venit, una cum Patre, venit, aut causa studii, aut causa videndi suos consanguineos, in quibus circumstantiis concludit, nullam adfuisse obligationem reportandi ab Episcopo Neritonensi litteras testimoniales.

His stantibus, quaeritur:

An Sacerdos Marcus Antonius Macri oriundus Jemini, et promotus ad Ordines ab Episcopo Uxentino incurrerit aliquam censuram, in casu etc.

Sacra Congr. die 17. Junii 1719 respondit: *Negative, et amplius*.

QUÆSTIO CVIII.

In Causa Januensi Dispensationis, die 20. *Maji* 1719.

Anna Maria Pallavicina *die* 13. *Junii anno* 1713. matrimonium contraxit cum Joanne Jacobo Imperiali, et postquam cum eodem cohabitavit spatio triginta trium mensium, se recepit in domum Joannis Baptistae Spinulae sui Avunculi, et sacri Ordinis Hierosolymitani Bajulivi, in qua eadem domo degebat Comitissa de Flisco soror praedicti Bajulivi, et nullitatem matrimonii, ex capite impotentiae Viri, judicialiter proposuit coram Eminentiss. Archiepiscopo Januensi.

Avocata Causa, jam in dicta Curia introducta, in sequelam Rescripti Congregationis Signaturae Gratiae, eademque delata ad hanc S. Congregationem, Anna Maria Sanctissimo D. Nostro supplicavit pro dispensatione super matrimonio rato, et non consummato, a se, uti dictum fuit, contracto cum praedicto Joanne Jacobo Imperiali, precibusque a Sanctitate Sua remissis ad hanc Sac. Congregationem, Annaque Maria jam Monasterium Monialium ingressa, ut debitam hujus Sac. Congregationis mandato obedientiam praestaret, agitur in praesenti, an sit Sanctissimo consulendum pro dicta dispensationis gratia.

Informantes pro Anna Maria, nullam dicunt de Potestate Pontificis rationabilem moveri posse controversiam, cum, juxta receptam Canonistarum, et quamplurium Theologorum sententiam quamplurimis exemplis consimilium dispensationum a Summis Pontificibus concessarum roboratam, absolutum hodie videatur, posse Summum Pontificem dispensare in matrimonio rato, et non consummato. Post haec, iidem Informantes transeunt ad probandam non consummationem Matrimonii, et hujus non consummationis probationem constituunt, primo in confessione jurata ipsius Annae Mariae, de qua contendunt habendam esse rationem, cum aliorum propinquorum nobilitate insignium accedant juratae depositiones, in quibus asserunt se credere, veram esse, seu veritati innixam Annae Mariae confessionem.

Secundo in confessione extrajudiciali ipsius Joannis Jacobi, nec non Silviae ejusdem Matris, de qua nonnulli Testes deponunt, hujusque pariter confessionis contendunt Informantes pro

Anna Maria habendam esse rationem, cum adminiculum recipiat a medicamentis, et exorcismis, aliisque continuatis diligentiis pro avertendo impotentia, et cum confessio haec ab illis processerit, qui stare intendunt pro validitate Matrimonii, et qui se ejus opponunt dissolutioni.

Tertio in judicio Medicorum, et Chirurgorum Civitatis Januensis, qui perpensa constitutione Corporis Joannis Jacobi, nec non medicamentis frustra adhibitis, cum juramento affirmarunt, se non dubitare de ingenita, et perpetua ipsius impotentia.

Quarto in facto Principis S. Angeli Fratris Joannis Jacobi; cum etenim hic Uxorem duxerit, non obstante quod esset Romanae Curiae Praelatus, et tali merito esset insignitus, talibusque Aulae Ministeriis potiretur, ut ad majora facile aspirare posset, et non obstante, quod Joannes Jacobus ejusdem Frater pingui potiatur Domus Primogenitura, iidem inferunt Informantes, quod sicuti ab hoc facto Joannis Jacobi saepe memorati impotentia desumitur, ita etiam desumi dicenda est praecedens Matrimonii non consummatio.

A probatione non consummationis Matrimonii transitum faciunt Informantes ad causas pro concessione dispensationis, et illas reponunt, tum in necessitate, in qua, seclusa dispensatione, Anna Maria constituetur perpetuam servandi virginitatem, tum in odiis, et in inimicitiis, nedum inter Conjuges, sed etiam inter nobiles utriusque partis consanguineos, exortis, quae etiam in Civitate libera prorumpere possent in perniciem publicae tranquillitatis, allatis exemplis, in quibus concessae fuerunt dispensationes super dissolutione Matrimonii rati, et non consummati, ut odia, et inimicitiae sedarentur.

Celebris fuit Causa dissolutionis Matrimonii rati, et non consummati inter Sigismundum Transilvaniae Principem, et Mariam Austriae, temporibus Clementis VIII. cujus meminerunt Informantes, quaeque plenius refertur *iu Epistola* 180. *Cardinales d' Ossat par.* 1. qui fuit unus ex Cardinalibus, qui Congregationi interfuerunt; quatuordecim etenim fuerunt a Summo Pontifice ad consilium acciti, octo, videlicet Cardinales, quatuor Rotae Auditores, et duo Basilicae Vaticanae Poenitentiarii.

In citata Epistola refertur, actum primo fuisse, an ad Matrimonii dissolutionem procedi posset per viam justitiae, declarationis scilicet nullitatis ejusdem, vel potius per viam gratiae, hoc est, dispensationis super eodem tanquam non consummato, et simpliciter rato, et conclusum fuisse, per hanc secundam viam esse procedendum, cum non constaret, an Principis impotentia esset perpetua, vel temporalis, an absoluta, vel respectiva, et cum Princeps induci non posset ad cohabitandum, et ad experimentum triennale.

In eadem subditur Epistola, nullam fuisse de Potestate Pontificis controversiam, nec minus de concursu causae sufficientis, et in eo quod attinet ad probationem non consummationis, dicitur eam fuisse constitutam in jurata utriusque Conjugis confessione coram Cardinali Battorio, et in aliorum utriusque partis Testium attestatione deponentium, se tuto credere Matrimonium nunquam fuisse consummatum, exortaque in Congregatione quaestione quoad probationum sufficientiam, cum nonnulli contenderent eam adesse, nonnulli vero dubitarent, ex quo soli Conjuges juramentum praestiterant, et aliorum Testium attestationes erant juramento destitutae, sic tandem fuisse conclusum, ut locus esse posset dispensationi in forma commissaria, ita tamen, ut coram Delegato pleniores afferrentur non consummationis probationes, et etiam esse posse locum dispensationi in forma gratiosa, si Testes jam examinati iterum cum juramento deponerent, etsi alii, quotquot haberi possent, accederent Testes de non consummatione pariter deponentes, nec consilium captum fuisse de Principissa per Matronas, et Obstetrices visitanda, cum auditum fuisset, eam haud facile hoc passuram.

Alia plura ab Informantibus pro Anna Maria afferuntur, quae in ipsorum scriptura per manus circumferenda legi possunt, cumque ipsi optime noverint, dissensum Joannis Jacobi gratiae petitae opponi posse, congestis undique auctoritatibus Theologorum, et Canonistarum, nec non Summorum Pontificum exemplis, probant, Summum Pontificem dispensare posse, et aliquando dispensasse in Matrimonio rato, et non consummato, altero, etiam ex conjugibus invito, et reluctante, cum Pontificia Potestas nec pendeat, nec promanet a placito privatorum atque consensu, sed a suprema auctoritate, quae Papae est tradita a Deo pro Regi-

mine Ecclesiae, pro majori Fidelium bono, et pro salute animarum.

His positis, quaeritur

An sit consulendum Sanctissimo pro dispensatione Matrimonii rati, et non consummati, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Affirmative.

Praevio juramento, Joannes Jacobus sibi suspectos esse dixerat Eminentissimum Archiepiscopum, ejus Vicarium Generalem, et caeteros Curiae Ecclesiasticae Ministros, petiitque arbitros, qui de causis cognoscerent suspicionis; quocirca, exorta lite quoad Tribunal, in quo Causa discuti deberet, praevio consilio Congregationis loco Signaturae Gratia, signata fuit commissio Avocatoria Causae a Tribunali ecclesiastico Januensi, et in ejusdem commissionis sequelam Causa delata est ad hanc Sacram Congregationem.

Tribunali, in quo Causa discuti debebat, statuto, opus erat conficere processum remissorialem, et necessarias recipere probationes, aliaque lite exorta circa Judicem subdelegandum, et instante Anna Maria pro subdelegatione in personam Eminentissimi Archiepiscopi Januensis, et e contra excipiente Joanne Jacobo eandem militare rationem suspicionis, sive agendum esset in Tribunali ecclesiastico Januensi, jure ordinario, sive jure delegato, tria ab hac Sacra Congregatione prodierunt rescripta: primum *die* 2. *Octobris* 1717. in quo dictum fuit *confectio processus committatur Episcopo viciniori, et interim Oratrix collocetur in Monasterio Claustrali sibi bene viso;* secundum die 27. *Novembris ejusdem anni*, in quo dictum fuit, quod *instantia omnino proponeretur in prima;* et tertium die 11. Decembris memorati anni 1717. in quo responsum fuit *in decis. quoad confectionem processus, et in decisis quoad ingressum in Monasterium pro nunc, et amplius.*

A die 11. Decembris 1717. quo, uti dictum fuit, prodiit recitatum rescriptum, nulla in hac Sacra Concilii Congregatione habita est hujus litis mentio, nisi *die* 25. *Februarii* 1719. Cum autem hoc anno, Anna Maria supplicem exhibuerit Sanctissimo Domino Nostro libellum, in quo post enarratam cohabitationem spatio triginta trium mensium, suumque a Domo Viri egressum, una cum recursu habito ad Curiam ecclesiasticam Januensem pro declaratione nullitatis Matrimonii, reliquam rerum gestarum seriem sequentibus verbis exposuerit: *non potè però l' Oratrice terminare l' intrapreso Giudizio in detta Curia, mentre l' accennato Marchese si fece lecito di giurare a sospetto, non solo il detto Vicario, la Curia ecclesiastica, li due Notaj di essa, ma per sino l' Eminentissimo Cardinale Arcivescovo, da cui poi per lettera dell' Eminentissimo Paolucci fondata sopra li scandali, e dissensioni, che sarebbero insorti in Genova fra li Parenti di detti conjugi per una tale cognizione, fu rimessa la Causa anche con giudizio particolare d' una Congregazione avutasi loco Signaturae gratiae alla Sacra Congregazione del Concilio, dalla quale fra gli altri decreti ne nacque anche quello, che si dovesse da un Vescovo viciniore compilare il processo sopra la nullità del Matrimonio suddetto per cagione della già accennata impotenza:* humillime instando pro dispensatione Matrimonii rati, et non consummati: *pertanto l' Oratrice supplica la Santità Vostra voler dispensare al detto Matrimonio rato, e non consumato, conforme altre volte fu praticato dagli Antecessori di Vostra Beatitudine,* et instantia haec fuerit a Sanctitate Sua *die* 25. *Februarii* 1719. ad hanc Sacram Congregationem remissa, de Causa hac inter Conjuges non in linea nullitatis Matrimonii, sed in linea dispensationis Matrimonii rati, et non consummati agi coeptum est: propositoque *die* 20. *Maji hujus ejusdem anni* 1719. dubio; *An sit consulendum Sanctissimo pro dispensatione Matrimonii rati, et non consummati in casu,* utraque parte, et voce, et scriptis informante, responsum fuit *affirmative.*

Post haec, plura hinc inde gesta sunt a Collitigantibus, tam apud Sanctissimum Dominum nostrum, quam coram Eminentissimo Praefecto, quae referre inutile esse videtur: Cum etenim omnia hinc petita, fuerint a Sanctitate Sua ad hanc Sacram Congregationem *die* 13. *Julii* 1719. remissa, et ab Eminentissimo Cardinali Praefecto statutum fuerit, quod de hac Causa ageretur in Congregatione *diei* 5. *Augusti*, exhibitis ab Anna Maria in Congregatione, quae dicta die habita est, scripturis, in quibus exoravit pro Causae expeditione, nullaque pro parte Joannis Jacobi exhibita scriptura, rescriptum prodiit, in quo determinata fuit dies pro Causae propositione, explicatum fuit dubium, quod erat disputandum, et tempus praefinitum fuit, tum distributioni scriptura-

rum, tum productioni documentorum, uti colligitur ex sequenti decreto, *proponatur omnino die* 9. *Septembris, etiam unica, et disputetur dubium, an sit standum vel recedendum a decisis, et distribuantur Eminentissimis Scripturae per decem dies ante, et exhibeantur in Secretaria documenta hinc inde per viginti dies ante*, et in hujus decreti executionem proponitur in praesenti dubium, *an sit standum, vel recedendum a decisis.*

Instat autem Joannes Jacobus pro recessu a decisis, et quod ab hac Sacra Congregatione demandetur Episcopo viciniori, cui confectio processus commissa fuit, ut procedat ad ulteriora in ejus confectione, intra terminum praescribendum, ut majori, qua fieri possit, celeritate, imponatur finis controversiae, et utriusque partis indemnitati consulatur, idemque Joannes Jacobus simul, et semel protestatur, quod dubium propositum *die* 20. *Maji* 1719. *an sit consulendum Sanctissimo pro dispensatione Matrimonii rati, et non consummati in casu*, non poterat disputari, tum quia non fuit cum suo Procuratore concordatum, tum quia in dicto dubio supponitur Matrimonium ratum, et non consummatum, quando ipse sustinet Matrimonium fuisse consummatum, et tandem quia facta a Sanctissimo Domino Nostro simplici instantiae remissione ad hanc Sacram Congregationem, disputandum erat dubium, *an sit concedenda dispensatio*, prout semper factum fuit in consimilibus Causis. Sed de his, quae pertinent ad dubii propositi subscriptionem, totam rei seriem infra exponam.

Transeundo ad Causae merita, saepe memoratus Joannes Jacobus dicit, non esse locum dispensationi, tum quia non agitur de Matrimonio simpliciter rato, sed de Matrimonio consummato, tum quia, quatenus de solo rato Matrimonio ageretur, causae deficiunt, et circumstantiae, propter quas fuerunt alias consimiles concessae dispensationes.

Quod autem non agatur de simplici Matrimonio rato, sed de Matrimonio rato, et consummato, desumitur ex juramento ab ipso emisso praevia consultatione Virorum in Sacra Theologia, utroque jure, Medicina, et Chirurgia Peritorum, aliisque documentis, ex quibus asserit nedum non constare de non consummatione Matrimonii, sed consummationem esse optime probatam.

Quod vero, quatenus ageretur de Matrimonio tantummodo rato, non adsint causae, et circumstantiae, propter quas fuerunt alias a Sede Apostolica concessae consimiles dispensationes, colligi dicitur, primo quia fuit ab Anna Maria praecedenter intentatum judicium super nullitate Matrimonii, ex capite naturalis impotentiae, in quo rerum statu, non poterat eidem esse permissum transire ad aliam viam dispensationis super Matrimonio rato, et non consummato, eoque fortius cum nullitatis judicium fuerit ex ejus facto, et culpa retardatum, et impeditum.

Secundo quia causae, propter quas petitur dispensatio, sunt illae, quae sequuntur, impotentia videlicet insuperabilis, et timor scandalorum, quarum neutra subsistere dicitur.

Tertio, quia, quatenus dictae causae subsisterent, accedente nihilominus dissensu Viri, non est unquam ex dictis causis procedendum ad dispensationem Matrimonii rati, et non consummati.

Haec sunt, quae spectant ad momenta rationum pro Joanne Jacobo militantium, quaeque mihi fuerunt expositae in quadam parva scriptura pro hujus folii compositione consignata.

Adeoque sermonem transferendo ad alia rationum momenta, quae pugnant pro Anna Maria, quarum ope exorat pro persistentia in decisis, tres sunt propositiones, quibus ejus Defensores praecipue innituntur. Altera est, non posse ullo modo dubitari de potestate Summi Pontificis, quoad dispensationem Matrimonii rati, et non consummati, cum haec sit communis Canonistarum sententia, eademque sit inter Theologos receptior, et usu, et praxi Sedis Apostolicae corroborata, uti ex multis consimilium dispensationum exemplis colligi dicitur. Altera est, posse Summum Pontificem in Matrimonio rato, et non consummato dispensare, etiamsi alter ex conjugibus dissentiat, uti passim docent Theologi, et Canonistae ab ipsis citati, quorum dicta exemplis dispensationum in hac hypothesi indultarum confirmantur. Ultima demum est, pro causis sufficientibus ad rem, de qua agitur, hoc est ad dispensationis concessionem, habendas esse impotentiam Viri, et pericula gravium scandalorum, atque malorum, tum privatorum, tum publicorum, juxta auctoritates et exempla a dictis Informantibus allata, qui praeterea contendunt praedicta omnia in casu esse verificata, cum scandalorum timor ex ipsa causae

natura inter utriusque partis Consanguineos descendat juxta attestationem plurium Nobilium Civitatis Januensis, et cum impotentia minori probationum genere demonstranda sit, quando de eadem tractatur ad effectum dissolutionis Matrimonii rati, et non consummati, quam quando de eadem agitur ad alium effectum nullitatis Matrimonii.

Absque eo quod in oppositum facere possit, ut subdunt Informantes pro eadem Anna Maria, quod non constat de non consummatione Matrimonii, cum non consummatio comprobetur: Primo, ex Judiciali juramento ejusdem Annae Mariae. Secundo ex Judiciali pariter juramento decimae manus Propinquorum, quibus alii quinque nuper accesserunt. Tertio ex confessionibus extrajudicialibus ipsius Joannis Jacobi de non consummatione, et impotentia consummandi tam durante cohabitatione, quam post discessum ejusdem Annae Mariae, quibus ajunt nullum afferri praejudicium ex errore, qui circa datam temporis creditur opponendus assertioni cujusdam Patris Joannis Baptistae Pancaldi Missionarii, cum ille nova attestatione praecedens dictum confirmaverit, et datam temporis explicaverit. Quarto ex Confessionibus Parentum dicti Joannis Jacobi. Quinto ex medicamentis, et exorcismis adhibitis pro obtinenda consummandi potentia. Sexto ex conditionibus nomine ejusdem Joannis Jacobi post Annae Mariae discessum propositis super consensu praestando pro solutione Matrimonii, si post alia quaedam adhibita medicamenta, ipse ex concordi Peritorum judicio habilis non evasisset. Septimo ex publica voce, et fama. Ultimo denique ex Judicio Peritorum ab eodem Joanne Jacobo productorum, in quo asserunt, ipsum meliorem assumpsisse conditionem ex usu medicamentorum, et balneorum post discessum Annae Mariae exercitorum, et se sperare, quod, iis iterum adhibitis, idoneus effici valeat consummationi Matrimonii.

In nihilum urgente juramento a Joanne Jacobo praestito de Matrimonio consummato; de ejusdem etenim insubsistentia iidem informantes pro Anna Maria dicunt ambigi non posse, tum propter praecedentes extrajudiciales de non consummatione confessiones, tum quia si ille *die* 17. *Junii* 1719. juravit se non posse jurare, quod matrimonium non fuisset consummatum, *non posso in buona coscienza giurare et affermare della Verginità di detta Sig. Anna Maria, e molto meno della non consumazione del predetto nostro matrimonio*, non videtur quomodo *die* 29. *Julii hujus ejusdem anni* 1719. jurare potuerit, quod matrimonium fuerit consummatum, *perciò dunque dico con mio giuramento esser seguita la consumazione del mio matrimonio colla detta Sig. Anna Maria;* juxta siquidem primum juramentum, idem dubius erat de consummatione, et dubius de aliqua re, quam jurare non potest tanquam certam, cum non affirmet rem prout apud se est, sicuti exigitur in juramento.

Ad partes posito, quod postremum juramentum fuit emissum ex consilio Theologi, Juristae, et Peritorum in Medicina, et Chirurgia, quibus tota rei series fuit exposita, *avendo radunato Teologo Legista, e Perito di Medicina, e Chirurgia, ho a questi con mio giuramento esposto con tutta distinzione tutto quello, e quanto mi è occorso circa del mio matrimonio colla Sig. Anna Maria*, vel quia, uti subdunt informantes pro eadem Anna Maria, non potuerunt Theologus, Jurista, et Periti in Medicina, et Chirurgia consulere nisi super fundamento actuum, qui ipsis fuerunt expositi a Joanne Jacobo, et de quorum insufficientia ad consummationem ipse antea dubitaverat, vel quia jurans debet jurare ex proprio judicio, et non ex alia opinione, vel tandem quia juramentum consummationis emissum fuit *die* 29. *Julii* 1719. et tres ex Peritis, qui dicuntur pro consilio acciti, jurejurando testantur se non ante *diem* 14. *Augusti* fuisse ab eodem consultos.

In his denique, quae pertinent ad litem super nullitate matrimonii introductam, quaeque obstare dicitur instantiae pro dispensatione matrimonii rati, et non consummati, respondetur ab iisdem Informantibus pro Anna Maria, quod lis praecedens officeret, si eadem non fuisset Summo Pontifici exposita, secus autem, quoties, prout hic, fuit Summo Pontifici narratum, quod lis fuerat in Curia Ecclesiastica Januensi introducta, et ab eadem fuerat avocata, et commissa huic Sac. Congregationi, quae etiam demandaverat processus confectionem Episcopo viciniori, quod si his minime obstantibus, fuit instantia a Sanctitate Sua remissa ad hanc Sacram Congregationem, et haec Sac. Congregatio hujus negotii cognitionem assumpsit, et semel pro dispensatione consuluit, non sit amplius de litis prae-

existentia discurrendum; multoque magis cum non desint Summorum Pontificum exempla, qui, non obstante litis introductione super nullitate, concesserunt deinde dispensationes super matrimonio rato, et non consummato. Cumque, ipsorum Informantium judicio, intelligi nequeat, quomodo, juxta Theologorum, et Canonistarum sententiam, possit Summus Pontifex, justis concurrentibus causis, dispensare super matrimonio rato, et non consummato, alteroetiam ex Conjugibus invito, et reluctante, et non possit, eodem invito, cognitionem instantiae super dispensatione matrimonii rati, et non consummati delegare, non obstante praecedentis litis introductione super nullitate et non obstante quasi contractu, qui ex judicio resultare dicitur inter Collitigantes; in praesenti potissimum rerum statu, in quo, cum ex una parte absolvi nequeat Judicium nullitatis sine canonico experimento cohabitationis, quia non agitur de vitio extrinseco, sed intrinseco, et ex alia parte Anna Maria adduci non possit ad cohabitandum, aut ex odio supervento, aut quia se scrupulis conscientiae vexatam profitetur, nullum aliud superesse videtur remedium, quam illud petitae dispensationis. Non attenta responsione, quod impedimentum prosecutionis Causae super nullitate causam habuit a culpa, et facto ipsius Annae Mariae; cum etiam hoc admisso, sibi vindicet locum ponderatio mox expressa, et cum ulterius iidem Informantes substineant, impedimentum fuisse appositum a Senatu Januensi timente, ne mala in litis prosecutione orirentur.

Haec sunt, quae continentur in scriptura mihi pro extensione folii communicata. Nunc reliquum est, ut, juxta ea, quae in superioribus promisi, facti series referatur quoad dubium propositum *die* 20. *Maji*, *an sit consulendum Sanctiss. pro dispensatione matrimonii rati, et non consummati in casu.*

Post remissionem instantiae super dispensatione matrimonii rati, et non consummati a Sanctiss. Domino Nostro factam huic Sac. Congregationi *die* 25. *Februarii* 1719. comparuerunt coram me Secretario hujus Sac. Congregationis utriusque partis Procuratores, et tunc actum fuit de die, quo Causa erat proponenda, et ipse diem decrevi utrique parti accommodum, habuique rationem temporis necessarii, tum ad principales extra Urbem degentes admonendos, tum ad parandas informationes facti, et Juris, et Procuratori Joannis Jacobi ulteriorem dilationem concessi, ita ut Causa non fuerit proposita nisi *die* 20. *Maji.*

Nec tunc, nec unquam in posterum ullus ex Procuratoribus instetit pro dubii subscriptione, et de facto in scriptura, quae pro parte Annae Mariae fuit exhibita pro Congregatione *diei* 20. *Maji*, nullum fuit appositum dubium disputandum, ut ex ejus lectura dignosci valet; Cum autem tempus advenisset folii extendendi, et juxta hujus Sac. Congregationis Decreta, non possint proponi instantiae in folio, nisi dubia disputanda exprimantur, operae pretium esse censui, juxta morem, dubium ex officio efformare, et intantum efformavi dubium saepe memoratum, *an sit consulendum Sanctiss. pro dispensatione matrimonii rati et non consummati in casu*, in quantum in dubiis ad minus, quae ex officio efformantur, dubium debet esse conforme supplicationi, quae fuit Papae porrecta, et ab eodem ad Sac. Congregationem remissa, et petitio Papae in casu exhibita, et ab eodem ad Sac. Congregationem remissa erat sequentibus verbis iterum repetendis concepta, *l' Oratrice supplica la Santità Vostra voler dispensare al detto matrimonio rato, e non consumato;* et in eo, quod attinet ad punctum, quod in dubio prædicto supponitur matrimonium tantummodo ratum, quando a Joanne Jacobo praetenditur, quod fuerit consummatum, respondetur quod ipse utique credere poteram, et credebam, eundem Joannem Jacobum, se esse oppositurum instantiae dispensationis, sed divinare non poteram, quod se esset instantiae oppositurus ex capite assertae consummationis matrimonii; notitia haec etenim ad me non alio modo deferri poterat, quam per ejus documenta, et suorum Defensorum informationes nec ullum prorsus documentum, nec ulla informatio facti, aut juris, licet saepius efflagitata, ad me delata fuit, nisi post compositum, impressum, et ad EE. PP. transmissum folium Congregationis, contra hujus Congregationis edictum, quod est in ordine 73. *in parvo Bull. S. Mem. Innocentii XII.*

Caeterum haec dicta sint, ut ingenua facti series in aperto posita sit, licet superflua quodammodo videri valeant, cum, non obstante dicti dubii subscriptione, Informantes pro Joanne Jacobo in eorum scriptura distributa pro Congregatione *die* 20. *Maji* docte de more sustinuerint non constare de non consummatione matrimonii, et EE. PP. qui dictae Congregatio-

ni interfuerunt, accurate de more examinaverint momenta rationum hinc inde allatarum pro consummatione, et non consummatione respective matrimonii, ita ut eorum solutio non a dubio proposito, sed ab aliis pependerit argumentis, ut unusquis que eorum bene poterit recordari, et quod caput est, cum, non obstantibus quibuscunque, Sac. Congregatio, uti dictum fuit, decrevit *die* 5. *Augusti* 1719. quod disputaretur dubium, *an sit standum, vel recedendum a decisis.* Sed post exaratum, et typis datum folium quod contemporanee distribuitur, novum exhibetur a Joanne Jacobo Imperiali juramentum, factum *die* 17. *Augusti hujus anni* 1719. in quo ad cautelam confirmat praecedens juramentum factum *die* 29. *Julii*. de quo in praecedenti folio, et ulterius refert se non potuisse inducere eos, quos consuluit pro dicto juramento emittendo, ad suam publicandam consultationem, *richiesto dell' attestato di chi consultò per il giuramento da me preso, e fede giurata da me fatta ai* 29. *del scaduto Luglio, dico, e attesto di non aver potuto indurre li medesimi alla firma di questo,* et tandem concludit, se *die* 14. *dicti mensis Augusti* congregasse Magistrum Silvium Bozzellium, Medicum Octavium Ottaggium, Julium Caesarem Baccicalupum Juris Doctorem, et Bartholomaeum Giansantum Chirurgum, et iisdem casum exposuisse, et ipsos fuisse in sensu, quod Matrimonium dicendum esset consummatum.

Hinc inferendo, non subsistere, quod ipse juraverit *die* 29. *Julii*, adhibito consilio Theologi, Doctorum Juris, Medicinae, et Chirurgiae, et quod eosdem solum consuluerit *die* 14. *Augusti*, quia consulti *die* 14. *Augusti*, non sunt illi, quos consuluit *ante diem* 29. *Julii*, sed alii, et illi, qui dixerunt, se fuisse vocatos ad consilium *die* 14. *Augusti*, sunt Magister Bozzelius, Ottaggius, et Giansantus.

Adversus haec autem reponunt Informantes pro Anna Maria, quod Joannes Jacobus non consuluit nisi Magistrum Bozzellium, Ottaggium Baccicalupum, et Giansantum, et sic quod semper subsistit, eum jurasse *die* 29. *Julii*, dependenter ab ipsorum consilio, et eorum consilium non requisivisse, *nisi die* 14. *Augusti*, ita ut actus modo exhibitus, et editus *die* 17. *Augusti*, compositus dici debeat ad effectum eludendi vim praedicti argumenti.

Quod autem Joannes Jacobus non consuluit nisi Bozzellium, Ottaggium, Baccicalupum, et Giansantum, probant ex pluribus; et primo quia ipse non nominat alios, quos modo asserit, se consuluisse *ante diem* 29. *Julii*, et nominum reticentia indicare dicitur, non alios fuisse consultus, quam Bozzellium, et caeteros recensitos.

Secundo, quia quando a Joanne Jacobo fuit productum juramentum ab ipso editum *die* 29. *Julii*, fuit etiam immediate post productum documentum consultationis ipsi datae a Bozzellio, Ottaggio, Baccicalupo, et Giansanto. Signum autem hoc esse dicitur, quod alii ab ipso non fuerunt consulti, sed quod intellexit juramentum fulcire, et verificare factum in ipso narratum, consilium praedictorum exhibendo. Tertio quia combinando consilium Bozzelli, et aliorum cum juramento edito *die* 29. *Julii*, deprehendi dicitur, quod juramentum fuit innixum illorum consilio, ita ut alii praecedenter non fuerint ad consilium acciti: In juramento etenim facto *die* 29. *Julii* habentur haec verba, *avendo radunato Teologo, Legista, e Perito di Medicina, e Chirurgia ho a questi con mio giuramento esposto ec.* et Bozzellius, caeterique supra relati sic loquuntur in sua attestatione, *attestiamo anche con nostro giuramento d'essersi radunati su le istanze dell' Illustrissimo Signor Gio. Giacomo Imperiali, dell' Eccellentissimo Francesco Maria, e sentito quanto lo stesso con suo giuramento ci ha esposto ec.* Multoque magis, cum caeteri, quos Joannes Jacobus in actu facto *die* 17. *Augusti* dicit se consuluisse, exprimantur potius consulti singillatim quam per modum congregationis, *richiesto dell' attestato di chi consultò ec.*

Quod denique actus modo exhibitus, et editus *die* 17. *Augusti* 1719. compositus dici debeat ad eludendam vim memorati argumenti, deducunt Informantes pro Anna Maria ex hoc, quod exhibitus fuit postquam Joannes Jacobus potuit bene intelligere, quod Bozzellius, Ottaggius, et Giansantus testati fuerant, quod non fuerant consulti, nisi *die* 14. *Augusti*.

Haec sunt, quae ab utraque parte mihi fuerunt communicata, ut adderem folio die 9. Septembris 1719. Adeoque nunc quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis die 20. *Maji* 1719.

Rescriptum fuit: *Dilata, et examinetur uterque Conjux cum juramento, et interrogatoriis; examinato prius Joanne Jacobo super circumstantiis expressis ante secundum juramentum Peritis,*

et exprimat in dicto examine nomen Peritorum, quos prima vice consuluit, qui etiam formiter examinentur, necnon examinentur etiam formiter Testes deponentes de confessionibus extrajudicialibus Joannis Jacobi, et etiam Petrus Gentilis, et Carolus Spinola, et committatur examen Eminentissimo Archiepiscopo Januen. juxta instructionem, praefixo termino trium mensium.

Post haec Anna Maria se exhibuit promptam, et paratam ad Canonicum experimentum inspectionis sui corporis, ut de sua virginitate, et de non consummato matrimonio nulla esse amplius posset difficultas; propositaque hac ejus instantia in Congregatione habita die 30. *Septembris anni praeteriti* rescriptum fuit: *Praevio recessu a decisis die* 9. *Septembris* 1719. *et loco probationum, quae fieri debebant in sequelam rescripti editi dicta die, Sacra Congregatio admisit probationem faciendam per inspectionem corporis Annae Mariae, juxta instructionem Eminentissimi Praefecti.*

Instructio fuit exarata, et ab Eminentissimo Praefecto fuit accurate considerata, atque correcta, et in eadem fuerunt inserta ea omnia, quae fuerunt ab EE. PP. ponderata, necnon alia sunt addita, ut majori, quae fieri posset diligentia, canonicum fieret experimentum: cumque eadem subinde sigillis clausa, fuerit ad Eminentissimum Cardinalem Cusanum Episcopum Papiensem transmissa, in ejus executionem deventum est ad inspectionem, et subinde transmissus est ad Sacram Congregationem processiculus, in quo depositiones Obstetricum, et alia, quae gesta sunt, luculenter continentur.

Compendium instructionis, et processiculi, facilioris studii gratia manuscriptum ad unumquemque ex Eminentissimis Patribus transmittitur.

Adeoque dignabuntur EE. VV. in praesenti Congregatione decernere:

An sit standum, vel recedendum a decisis die 20. *Maji* 1719.

Sacr. Congr. die 27. Januarii 1720. respondit: *In Decisis, et amplius.*

QUÆSTIO CIX.

In Causa Realina Unionis Ecclesiae die 20. *Maji* 1719.

Clerici Regulares Scholarum Piarum anno 1698. fuerunt in Civitatem Reatinam introducti, ut incumberent Fundationi Collegii, et Reverendissimus Vicentinus, tunc temporis Episcopus, dictis Patribus assignavit habitationem, et alimenta in Seminario per spatium octo annorum.

Anno 1705. Sanctissimus Dominus Noster Litteras Apostolicas in forma Brevis expedivit, in quibus nedum praedictum tempus octo annorum ampliavit usque ad formalem Collegii erectionem, sed ulterius iisdem Clericis Regularibus applicavit quinque ex decem Cappellaniis fundatis in loco S. Joannis Vallis Reatinae primo vacaturas, ut tandem ad memorati Collegii fundationem deveniretur.

Sequuta vacatione quinque Cappellaniarum, et sic earum facta applicatione ad tramites Brevis Apostolici, datus est casus, quod propter praeteritorum annorum calamitates, Seminarii reditus adeo imminuti remanserint, ut necessarium fuerit diminuere numerum Alumnorum; adeoque sollicitantibus tam Clero, quam Deputatis Seminarii, et instantibus, ut formalis erectio Collegii fieret, et excipientibus Clericis Regularibus Scholarum Piarum, sibi deesse media opportuna, et necessaria pro erectione Collegii, ex quo in Brevi Apostolico applicationis quinque Cappellaniarum impositum fuit iisdem onus Missas celebrandi, et solvendi annua scuta 50. Seminario Reatino pro educatione duorum Puerorum ex Terra, seu Loco S. Joannis in Valle, in quo Cappellaniae, ut dictum fuit, erant fundatae, itaut ex reliquis Cappellaniarum fructibus deponendis, et multiplicandis incipi adhuc non potuerit fabrica Ecclesiae, atque Collegii:

Ad effectum sublevandi Seminarium ab onere, quod sufferre propter redituum decrementum non potest, fuit ab iisdem Clericis Scholarum Piarum Sanctissimo Domino Nostro exhibitus supplex libellus, in quo exorarunt, ut ad ipsorum favorem fieret unio Ecclesiae Curatae Sancti Joannis in Statua vacantis, propter Parochi assumptionem ad alterum ex Beneficiis praebendatis Ecclesiae Cathedralis Reatinae, remissisque precibus ad hanc Sacram Congregationem, fuit de more scriptum Episcopo pro informatione, et voto, propositaque Patrum instantia inter summaria precum, *die* 15. *Januarii* 1717. fuit rescriptum *Lectum*, non obstante favorabili dicti Episcopi informatione, sed concessa subsequenter nova audientia proponitur in praesenti dubium infra exponendum.

Ut autem Eminentissimis Patribus innotescant ea, quae pertinent ad Statum Ecclesiae, pro cujus unione exoratur, nec non alia, quae cohaerenter ad mandata hujus Sacrae Congregationis facta sunt, operae pretium est scire: Primo, quod Ecclesia Parochialis S. Joannis in Statua erat antiquioribus temporibus Collegiata, licet in praesenti nulla istius qualitatis vestigia in eadem existant.

Secundo, quod ultra Archipresbyterum, qui erat prima Dignitas, septem aderant Canonici, et quatuor Cappellani, sed quod, sequuta, uti dicitur, unione unius ex Canonicatibus favore Seminarii, sex tantum remanserunt Canonicatus, et quatuor Cappellaniae, absque ullo onere Residentiae, cum ad instar Beneficiorum simplicium a Sede Apostolica conferantur.

Tertio, quod reditus Archipresbyteri, seu Parochi sunt omnino separati a reditibus Canonicorum, et Cappellanorum, cum Archipresbyter independenter ab eis sua colat, et locet bona, et fructus colligat, et solus de Domibus Ecclesiae Parochiali adhaerentibus disponat, vel eas habitando, vel locando.

Quarto, quod reditus Parochi ascendunt ad annua scuta 100. et ex Canonicatibus, alter reddit scuta 8. alter scuta 13. alter scuta 10. et tres alii, qui obtinentur ab R. P. D. de Monte Vecchiis ascendunt in totum ad annua scuta 52. cum onere tantum singulis Canonicis imposito celebrationis Missae per se, vel per alium die Festo Sancti Joannis.

Quinto, quod prima Cappellania sub titulo S. Honuphrii reddit scuta 6. secunda Cappellania sub titulo S. Birgittae reddit scuta 37. tertia Cappellania sub titulo S. Ignatii reddit scuta 50. quarta sub titulo S. Marthae reddit scuta 10. nec aliud Cappellani habent onus, quam celebrationis trium Missarum, recurrente die Festo illius Sancti, sub cujus invocatione fundatae fuerunt Cappellaniae, et alterius Missae die Festo S. Joannis.

Sexto, quod emolumenta incerta, et jura stolae ad solum Archipresbyterum pertinent, exclusis in totum Canonicis, et Cappellanis, qui nunquam Parochum coadjuvarunt in exercitio Curae Animarum, quique nihil contribuerunt, nec contribuunt pro manutentione suppellectilium; celebrantes etenim in Ecclesia, Parochi utensilibus utuntur.

Septimo, quod in Ecclesia Sancti Joannis erecta nuper fuerunt Altaria, illud videlicet S. Eligii, quod administratur ab Universitate Fabrorum Ferrariorum, alterum Sanctorum Crispini, et Crispiniani, quod a Sutorum Communitate pariter administratur, et alterum Purificationis Beatissimae Virginis, quod pertinet ad Congregationem Agonizantium.

Octavo, quod praefixo Canonicis, et Cappellanis, aliisque interesse habentibus, novo termino ad sua jura deducenda in Sacra Congregatione, Parochiani Ecclesiae S. Joannis in Statua iterum supplicarunt pro unione, quod ipsum praestitum fuit a Canonicis Ecclesiae Cathedralis, cum hac tamen conditione, ut obtenta a Patribus unione, a Seminario discedant intra brevem terminum ipsis a Sacra Congregatione praefigendum.

Nono, quod quinque Patres hodie in Seminario reperiuntur, tres etenim ad erudiendos Pueros in publico Gymnasio vocati fuerunt a Civitate, quae stipendium illis assignavit scutorum 127. et alii duo superadditi fuerunt ab Episcopo Vicentino, Pater videlicet Rector, et Frater Cocus.

Decimo, quod detractis oneribus, quibus afficiuntur Cappellaniae, quae fuerunt Patribus applicatae, ipsarum reditus reducuntur ad scuta 200. quibus si addatur memoratum stipendium Civitatis una cum pensionibus quarundam Domorum a Patribus emptarum, universus ipsorum reditus remanet in scutis 350.

Haec, sunt, quae pro facti dilucidatione exponenda videbantur. Cum itaque Patres exorent pro unione Ecclesiae Parochialis sine praejudicio Jurisdictionis Ordinarii quoad concernentia Curam Animarum, et collationem simplicium Beneficiorum in Ecclesia existentium, ex juribus circumferendis dignabuntur EE. VV. decernere:

An sit concedenda gratia unionis Ecclesiae Sancti Joannis in Statua, in casu etc.

Sacra Congr die 8. Julii 1719. respondit:
Affirmative juxta modum.

QUÆSTIO CX.

In Causa Neapolitana Matrimonii; die 20. *Maji* 1719.

Post contractum a Francisco de Franco Matrimonium cum Josepha Broncola, praeviis denunciationibus, et coram Parocho, et Te-

stibus, comparuit in Curia Archiepiscopali Neapolitana Ferdinandus Francisci Pater, et exposuit, Matrimonium esse nullum; primo, quia memoratus Franciscus filius commercium carnale habuerat cum Lucia sorore Josephae: secundo quia Ignatius Francisci frater Josepham ipsam cognoverat; tertio quia Joannes alter Francisci frater copulam pariter pluries habuerat cum eadem Josepha. Testibusque in praedicta Curia examinatis, et Causa subinde ad hanc Sacram Congregationem delata, in praesenti disputari contingit de validitate Matrimonii.

Porro in eo quod attinet ad copulam a Francisco habitam cum Lucia sorore Josephae, inquit idem Franciscus, nullam de hac re adesse probationem, cum nullus Testis de eadem deponat, et cum Lucia ad examen vocata, fuerit constanter negativa.

In eoque, quod spectat ad commercium carnale inter Ignatium fratrem, et dictam Josepham, subdit idem Franciscus, totum probationis pondus constitui in ipsius Ignatii depositione, cui fides non est praestanda, non solum quia propriam revelat turpitudinem, sed etiam quia se professus est magnam habuisse displicientiam propter matrimonium a fratre cum recensita Josepha contractum.

Cumque tota controversia sit redacta ad copulam, quae frequenter habita supponitur a Joanne altero fratre cum eadem Josepha, pro qua stare videtur magnus numerus Testium, Franciscus ait, non esse illis fidendum, propter exceptiones, quas patiuntur in personis, et in dictis, de quibus late in sua Informatione per manus circumferenda.

Addit, quod quidam Hieronymus Pinto, qui prius pro copula testatus fuerat, se retractavit, et confessus est, se fuisse subornatum ad sic deponendum ab Archangela ipsius Francisci matre, quam etiam refert hoc ipsum praestitisse erga nonnullos alios Testes in hac eadem Causa examinatos, iisdem subministrando pecunias, et munera, quasi quod ab hujus Testis retractatione inferri possit, quanta fides sit caeteris Testibus adhibenda.

His positis, quaeritur

An constet de validitate Matrimonii, in casu etc.

[1] Sacra Congr. die 17. Junii 1719. respondit:

Non constare de nullitate Matrimonii, et amplius.

QUÆSTIO CXI.

In Causa Aquensi, die 8. *Julii* 1719.

Franciscus Maria Ludovicus de Ruvere Sanctissimo Domino Nostro supplicavit pro confirmatione Patronatus, et juris nominandi ad Parochialem Ecclesiam loci Monasterii, allata Bulla Alexandri Papae VI. in qua praecedentes concessiones Sixti IV. et Innocentii VIII. favore Joannis de Ruvere, et ejus successorum apostolica auctoritate fuerant iterum roboratae. Remissisque precibus ad hanc Sacram Congregationem, illisque relatis inter summaria precum, *die* 23. *Julii* 1718. rescriptum fuit *Lectum*, sub obtentu, quod agebatur de jurepatronatus acquisito ex simplici privilegio, quod per consequens fuit a Concilio Tridentino sublatum *sess.* 25. *cap.* 9. *de Ref.* uti plene adnotarunt *Gonzalez super regulam* 8. *Cancellariae, Gloss.* 16. *num.* 98. *et seqq. Panimol. decis.* 9. *annot.* 3. *num.* 6. *Rota decis.* 907. *num.* 2. *et seqq. coram Seraphino;* absque eo quod prodesse posset oblatum a Marchione dotis augmentum, ut enim juspatronatus acquiri valeat ex dotis augmento, oportet, quod dos assignata fuerit penitus deperdita, uti adnotavit *Ventrigl. in praxi par.* 2. *annot.* 1. §. 1. *num.* 7. *et seqq.*

Impetrata autem a Marchione nova audientia, una cum descriptione instantiae in folio, de viribus praecedentis resolutionis in praesenti est agendum.

Putat autem Marchio, locum esse posse confirmationi jurispatronatus ad dictam Parochialem Monasterii, non obstante quod de praecedentibus praesentationibus nullum supersit documentum; deperditae quippe fuerit scripturae ex injuria temporum, atque bellorum, uti legitur in informatione Ordinarii; et petitionis fundamentum in hoc potissimum reponitur, quod annui reditus Parochiales non excedunt annua scuta 14. cumque praedictus Marchio paratus sit ad eosdem augendos in scutis 30. si juspatronatus acquiritur ex augmento dotis, quando illud ascendit ad medietatem valoris redituum Beneficii, *Barbosa, juris Ecclesiast. universi lib.* 3. *cap.* 12. *n.* 66. *adden. ad Ludovis. decis.* 397. *in fin. adden. ad Burat. decis.* 931. *num.* 10. *Rota coram Coccin. dec.* 1056. *num.* 9. multo fortius augmentum, de quo nunc agitur, videtur, quod haberi debeat pro

sufficienti, ad effectum obtinendi petitam confirmationem.

His positis, quaeritur:

An, et quomodo Oratoris precibus sit annuendum, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:
Negative.

QUÆSTIO CXII.

In Causa Cremonensi Erectionis Collegiatae, die 8. *Julii* 1719.

In ultimo, sub quo decessit Testamento, facto de anno 1649. Marchio Caesar Vidonus, institutis ex asse haeredibus duobus suis liberis, Petro videlicet tunc Episcopo Laudensi, et deinde S. R. E. Cardinali, et Marchione Joanne Paulo, erectionem Collegiatae de jurepatronatus suae familiae, et aliorum substitutorum in Ecclesia Parochiali Oppidi S. Joannis de Cruce demandavit, assignatis reditibus percipi solitis ex Portu Picceleonis, qui tunc ascendebant ad annuam summam ducatonorum 200. et in eo, quod attinet ad numerum Canonicorum, et ad proventus eorumdem, statuit, quod quatuor deberent esse Canonici, comprehenso Praeposito, seu Archipresbytero, et quod duo deberent esse Clerici, quodque singuli Canonici pro Praebenda habere deberent ducatonos 45. et Praepositus ducatonos 50. et Clerici ducatonos 8. pro quolibet, in eoque quod spectat ad onera, residentiam Testator imposuit, necnon Officii Divini recitationem, una cum quibusdam aliis orationibus latius in Testamento recensitis, et quatenus erectio Collegiatae fieri non posset in Ecclesia S. Joannis de Cruce, voluit, quod erigeretur in Ecclesia S. Caeciliae Civitatis Cremonae, et si nullo modo erectio ad finem perduci posset, legavit memorato Petro Episcopo Laudensi reditus Portus Picceleonis pro erectione Collegiatae, uti diximus, assignatos.

Laudensis Episcopus animadvertens, quod reditus erant insufficientes pro explenda erectione, petiit, et obtinuit a Rev. Fabrica dilationem, eademque protracta usque ab obitum, cum in ultimis suis tabulis haeredem instituisset Marchionem Franciscum Sorresinum suum ex sorore nepotem, qui Caesaris Vidoni deinde nomen, et cognomen assumpsit, ut magis, et magis firma remaneret, et exequibilis pti Testatoris Marchionis scilicet Caesaris senioris voluntas, reliquit scuta 3000. monetae Romanae eroganda, una cum reditibus Portus Picceleonis in erectionem Collegiatae, superaddendo tamen, quod si Collegiata erigi non posset, non obstante praedicto augmento, summa relicta converteretur in Missarum celebrationem.

Franciscus Sorresinus, qui Caesar junior de Vidonis, uti vidimus, fuit appellatus, plura peregit, ut compleret erectionem Collegiatae, caementa etenim paravit, et quamdam domum emit, sed cum immatura morte fuerit praereptus, in suo ultimo, sub quo decessit, Testamento, condito de anno 1700. in quo Josephum Antonium filium scripsit haeredem, enixe commendavit adimplementum voluntatis Marchionis Caesaris senioris, et sic consequenter erectionem Collegiatae, quae, ut facilius sequi posset, animadverso quod praeter pium opus Collegiatae, Caesar senior erectionem ordinaverat cujusdam Conventus in loco campestri, scilicet in Praedio nuncupato S. Gervasii, nonnullas successive invitando ad hoc legatum Religiones, et quod omnes Religiones invitatae ad Legatum, illud acceptare noluerant, non solum pro prompta erectione Collegiatae, iterum reliquit Capitalia a Testatoribus assignata, una cum eorum fructibus, sed ulterius in hanc eandem causam disposuit de Praedio S. Gervasii, cum onere tamen augendi proportionabiliter numerum Canonicorum.

Joseph Antonius maximopere exoptans toties demandatam Collegiatae erectionem ad calcem perducere, supplicationem in Dataria porrexit pro impetrando apostolico beneplacito, et cum illa de more remissa fuisset ad hanc Sac. Congreg. reassumptis informationibus Ordinariorum Cremonensium, quae diversis vicibus fuerant exquisitae, altera videlicet de anno 1694. altera de anno 1703. et altera tandem de anno 1710. et earum tenore perpenso, qui erat uniformis in excludenda erectione Collegiatae in Oppido S. Joannis de Cruce, sub obtentu potissimum, quod Oppidum illud tempore piorum Disponentium erat nobile, et sic Collegiatae Ecclesiae capax; sed quod, antiqua forma amissa, rusticanum evaserat, itaut indecens videretur, ut in illo adesset Ecclesia Collegiata, operae pretium existimatum fuit, ante quam ad Causae propositionem deveniretur exquirere votum Eminentissimi Domini

mei Cardinalis Parracciani, cumque Eminentia Sua fuerit in sensu, quod erectio fieret in Oppido S. Joannis; primo, quia Incolae 700. in eodem degunt; secundo, quia Parochialis Ecclesia, in qua erectio fieri debebat ad tramites voluntatis piorum Testatorum, septem Altaria habebat, Chorum pro viginti Clericis, et amplitudinem pro 1000. circiter hominibus qui in eadem convenire vellent; tertio, quia Oppidum erat piorum Testatorum feudale; quarto tandem, quia erectio Collegiatae fuerat a Marchione Caesare seniore, aliisque ejusdem successoribus exoptata, ut ejus potissimum Oppidi habitatores spiritualia consequi possent auxilia; deventum fuit ad Causae propositionem in Congregatione habita *die* 30. *Aprilis* 1712. cumque, examinato sequenti dubio: *an, et quomodo sit erigenda Collegiata, in casu etc.* nulla tunc capta fuerit resolutio: reproposita iterum fuit *die* 11. *Junii ejusdem anni*, et Sacra Congregatio censuit, Collegiatam esse erigendam in loco S. Joannis de Cruce, et quoad modum, et numerum Canonicorum distulit resolutionem, cum clausula *ad mentem*.

Appositio clausulae *ad mentem* originem habuit, et causam ab informatione, seu scriptura in hac Sacra Congregatione exhibita a Procuratore Marchionis Josephi Antonii instantis pro erectione Collegiatae, cum enim objectum ille adversus se excitasset, quod in causa erectionis Collegiatae nedum essent implicanda capitalia, sed etiam eorum fructus, qui longo temporis intervallo fuerant percepti absque eo quod voluntas Testatorum fuisset executioni demandata, et hinc objecto respondisset, non esse de fructibus habendam rationem ad praedictum effectum, ex quo super illis binae aderant compositiones initae cum Rever. Fabrica, altera de anno 1706. altera de anno 1710. mens Sacrae Congregationis fuit, ut ab Eminentissimo Domino meo Cardinali Praefecto, tunc Auditore Sanctissimi, impetraretur remissio Causae super praedictis compositionibus ad hanc Sacram Congregationem: sed Marchione Josepho Antonio iterum ad hanc Sacram Congregationem recurrente pro obtinenda erectione Collegiatae in loco S. Joannis de Cruce, propositoque dubio *die* 1. *Aprilis* 1713. *An, et quomodo Oratoris precibus sit annuendum, in casu etc.* dilata fuit resolutio, superaddita iterum clausula *ad mentem*, quae fuit, ut procuraretur deputatio Congregationis particularis, ad effectum recognoscendi, an jurisdictio judicandi super dictis compositionibus spectaret ad Congregationem Rever. Fabricae, vel potius ad hanc Concilii Congregationem.

Cohaerenter ad haec, expedita fuit commissio, et directa RR. PP. DD. Ansaldo, Cero, et Ansideo, cumque particularis haec Congregatio nunquam coacta fuerit, et opus pium per consequens ineffectuatum usque adhuc permanserit, pro parte iterum Marchionis Josephi Antonii supplicatio exhibetur, ut erectio fieri valeat Collegiatae, modo, qui sequitur.

Quoad locum itaque, in quo Collegiata est erigenda, ille exorat ut ad tramites resolutionis captae *die* 10. *Junii* 1712. fiat in loco S. Joannis de Cruce, ex rationibus tunc ponderatis, et supra expresis.

Quoad Praebendas, praemisso, quod de reditibus Praedii S. Gervasii a Marchione Caesare seniore relicti pro erectione Conventus, et a Marchione Caesare juniore relicti pro augmento Canonicatuum Collegiatae, ex quo, uti supra fuit dictum, Religiones ad novum Conventum invitatae, eum acceptare recusaverant, nulla est in calculo redituum habenda ratio, quia, stante declaratione nullitatis repudiationum, utpote carentium beneplacito apostolico, fuit Marchio condemnatus ad Praedii relaxationem, et ad deponendos omnes fructus perceptos, licet compositionem pro dicto Praedio cum Rever. Fabrica fecisset, et cessionem jurium ab eadem reportasset, cum ex reditibus capitalium relictorum tam a Marchione Caesare seniore, quam a Petro Vidone Episcopo Laudensi, et deinde S. R. E. Cardinali annua scuta 191. percipiantur, Marchio proponit, quod distributio sic fieri posset, ut nempe annua praebenda Archipresbyteri esset in scutis 50. illa Canonicorum in scutis 45. pro quolibet, et illa Clericorum in scutis 8. pro unoquoque eorum, uti adamussim praescriptum fuit a Marchione Caesare seniore, primo hujus operis institutore, desumptis scutis 10. annuis ex capitali mox memorando; distributio etenim relata summam excedit scutorum 191. et ascendit ad summam scutorum 201. ut calculanti patet.

Quoad aedificium vero, seu complementum aedificii Collegiatae, scire necesse est, quod in compositione inita cum Rever. Fabrica super fructibus decursis, et non applicatis in

erectionem Collegiatae Ecclesiae, impositum fuit onus erigendi, et construendi aedificium pro Collegiata necessarium, et in eodem applicandi scuta 5000. computatis tamen summis jam erogatis pro caementorum praeparatione, et emptione cujusdam domus facta a Caesare juniore, juxta ea, quae in superioribus fuerunt relata. Vellet itaque Marchio, qui instat pro Collegiatae erectione, quod ex hoc capitali scutorum 5000. deducerentur annua scuta 10. pro complemento Praebendarum, et quod facta praedicta deductione, aedificium perficeretur, putatque, quod ex summa residuali nedum aedificium perfici valeat, sed etiam superesse possit summa necessaria pro expeditione Bullarum, necnon aliqualis alia summa distribuenda pro manutentione Ecclesiae, et pro supellectilibus Sacristiae.

Absque eo quod ulla quaestio excitari valeat super validitate compositionum initarum cum Rever. Fabrica, itaut opus sit statuere, an de earum validitate agi debeat in hac Congregatione, vel in altera Rever. Fabricae; fructus etenim decursi, et non applicati ascendebant ad annua scuta circiter 9000. cumque eidem Fabricae persoluta fuerint scuta 2300. et ulterius in eadem compositione impositum fuerit onus erogandi scuta 5000. pro constructione aedificii, juxta ea, quae supra dicta sunt, de compositionis aequitate Marchio ait non esse ullo modo dubitandum, et multo minus asserit, esse dubitandum de facultate dicti Tribunalis, cum etenim tota difficultas in eo stare videatur, quod fructus decursi dici valent, quod accreverint capitali in beneficium Collegiatae erigendae, cessat haec difficultas ex privilegiis Rever. Fabricae, juxta quae fructus capitalium assignatorum pro celebratione Missarum, pro Cappellaniis, vel pro Ecclesiis, aliisque locis piis erigendis, si non fuerint erogati in causas praedictas, non accrescunt capitalibus, nec cedunt in beneficium operum piorum, quorum neglectum fuit adimplementum, sed integraliter spectant ad Rever. Fabricam, juxta compendium dictorum Privilegiorum apud *Vespignan. fol.* 31. *fol.* 35. *et fol.* 36.

Porro disputato dubio, *An, et quomodo Oratoris precibus esset annuendum in casu etc.* precibus videlicet Marchionis Josephi Antonii Vidoni instantis pro erectione Collegiatae in executionem ultimae voluntatis Marchionis Caesaris Vidoni, responsum fuit: *pro gratia erectionis Collegiatae juxta modum*, et modus fuit, quod transmitteretur planta aedificii faciendi, una cum relatione Peritorum in ordine ad expensam, et quod etiam transmitteretur nota expensarum factarum pro comparandis caementis, et in emptione domus facta a Caesare Juniore de Vidonis, et tandem, quod fructus percepti ex reditibus Portus Picceleonis post compositiones initas cum Reverenda Fabrica deponerentur, et implicarentur pro augmento numeri Canonicorum.

Pius Testator inter caetera, quae demandaverat in erectione suae Collegiatae, demandaverat, quod prope Ecclesiam construerentur Domus Canonicales, in quibus Canonici possent habitare. At animadverso a Marchione Josepho Antonio, quod harum Domuum constructio inutilis erat futura, ex quo novi Canonici probabiliter futuri erant Cives Oppidi S. Joannis de Cruce: quique idcirco adigi unquam potuissent ad proprias domos deserendas, novus ad hanc Sacram Congregationem recursus habitus est pro facultate construendi loco dictarum Domorum Canonicalium a Testatore ordinatarum, construendi inquam prope Ecclesiam magnum cubiculum, in quod Canonici tempore hyberno se recipere possent, una cum quadam alia mansione; in qua se induere, et spoliare valerent, sub obtentu potissimum, quod ea major pecuniae summa, quae esset eroganda, si Domus Canonicales aedificarentur, et non aedificaretur cubiculum una cum mansione supra memorata, implicari posset vel in augendo numero Canonicorum, vel in augendis eorundem reditibus, *die* 18. *Novembris anni* 1719. rescriptum fuit *pro facultate*, et in literis datis ad Episcopum Cremonensem, fuit ei demandatum, ut ultra caetera documenta, quae transmittere debebat, transmitteret etiam notulam pecuniae retrahendae ex omissione fabricae Domuum Canonicalium, ut videlicet statui posset, an in unam, vel in aliam causam pecunia esset eroganda, hoc est, vel in augmentum Canonicatuum, vel in augmentum redituum Canonicalium.

Supervenerunt responsiones Episcopi Cremonensis, una cum documentis ab ipso expetitis: Transmissa etenim fuit primo loco planta a Peritis confecta, in qua designatur locus pro aedificando cubiculo, in quo Canonici stare debent, una cum mansione, in qua se spo-

liare, et induere pariter debent. Transmissa secundo loco fuit nota expensarum factarum pro parandis caementis juxta relationem publici Periti, alias exhibitam huic Sacrae Congregationi, et haec expensa ascendit ad scut. 1158. et obul. 51., sed cum caementa partim fuerint ob temporum, et bellorum injuriam dispersa, et partim fuerint in proprios usus a Marchione Josepho Antonio conversa, idem Marchio non solum se offert promptum, et paratum ad restitutionem eorum, quibus usus est, sed etiam ad pretium aliorum, quae fortuito, ex causa videlicet temporis, et bellorum dispersa remanserunt, ut scilicet eo facilius opus pium perfici possit. Transmissa fuit tertio loco nota valoris domus emptae desumpti ex instrumento originali emptionis, pretiumque hujus domus est in sc. 266., et hanc domum Marchio Joseph Antonius offert pro se retinere, ejusque valorem persolvere, si ita placeat huic Sac. Congregationi, vel eam etiam libenter dare in computum ejus, quod ipse tenetur persolvere, ut infra exponetur. Transmissa fuit quarto loco nota redituum Portus Picceleonis perceptorum post compositiones initas cum Rev. Fabrica, et eorum summa ascendit ad sc. 1236. et ob. 63. quae juxta mandatum hujus Sac. Congregationis jam fuit deposita; uti desumitur ex publico instrumento. Transmissa fuit quinto loco nota expensae faciendae pro cubiculo magno, et alia mansione, et haec juxta relationem Peritorum ascendit ad sc. 788. et ob. 66. itaut pecunia, cui parcitur ex omissione fabricae Domorum Canonicalium, sit in scutis 3293. et obulis 73.

Haec sunt, quae fuerunt ab Episcopo Cremonensi in obsequium mandatorum hujus Sacrae Congregationis transmissa, et post haec transitum faciendo ad integram pecuniarum summam, quae extat, et quae est eroganda in erectionem Collegiatae, nec non ad expensas pro dicta erectione necessarias, ut deinde statui valeat, an augendus sit Canonicorum numerus, vel potius augeri debeant eorum reditus, binae sunt partitae dictam pecuniarum summam constituentes, altera est scutorum 1236., et obulorum 63. ex reditibus Portus Picceleonis, uti supra dictum est, altera est scutorum 5000. in quibus Marchio Joseph Antonius se debitorem constituit in compositionibus initis cum Reverenda Fabrica, in qua tamen partita comprehenditur Domus empta pretio scutorum 266. quatenus ea sit retinenda pro Collegiata: Et in eo, quod attinet ad expensas, et ad id, quod superesse potest de quo disceptatur, an sit erogandum in augmentum numeri, vel in augmentum redituum Canonicorum, ultra recensitam summam scutorum 788., et obulorum 66. necessariam pro Cubiculo, et mansione, comparanda sunt Sacra Supellectilia, expediendae sunt Bullae Apostolicae, et solvenda sunt honoraria, et mercedes illis, qui pio Operi promovendo suas operas locarunt, suosque labores impenderunt, hisque omnibus detractis, concluditur, superesse scuta 3500. circiter quae investita in tot effectibus, seu terrenis in Provincia Cremonensi reperiendis, sufficere dicuntur pro fundo dotali aliorum duorum Canonicatuum ultra quatuor Canonicatus a Testatore statutos, comprehenso Praeposito, seu Archipresbytero, quibus Canonicis ducatonos 45. assignavit, et Praeposito ducatonos 50. juxta ea, quae referuntur in folio Congregationis habitae die 8. Julii 1719.

Addit Episcopus in sua informatione sibi consultius videri, quod pecuniae retrahendae ex omissione fabricae Domuum Canonicalium implicentur in augmentum numeri Canonicorum, et signanter, quia S. Carolus Borromaeus, cui tanquam Archiepiscopo Mediolanensi subjecta erat Dioecesis Cremonensis, nonnullas in illa suppressit Collegiatas, illas videlicet locorum Ripaltae, et Suspirii, eo quia numerus Canonicorum non erat sufficiens pro Sacris Functionibus, et Canonici in parvis Oppidulis degentes, vitam ducebant in ludis, et venationibus.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo sit providendum in casu etc.

Sacra Congr. die 7. Decembris 1720. respondit:

Augendum esse numerum Canonicorum ad ratam redituum, et onera Missarum esse repartienda inter antiquos, et novos Canonicos.

QUÆSTIO CXIII.

In Causa Sanctae Crucis de la Sierra in Indiis Occidentalibus, die 8. *Julii* 1719.

Licet a Sacro Concilio Tridentino *sess.* 21. *cap.* 2. *de reform.* statutum fuerit, neminem promoveri posse ad Sacros Ordines, nisi prius legitime constet, eum habere Beneficium Ecclesiasti-

cum sufficiens ad honestam sustentationem, vel ad minus patrimonium, vel pensionem, in hypothesi tamen in qua Episcopus judicaverit, quod obtinens patrimonium, seu pensionem sit ad Sacros Ordines assumendus pro necessitate, vel commoditate Ecclesiae, et antiquorum Canonum poenae fuerint ibidem a Sacro Concilio innovatae, non ita quidem, ut Ordinatus sine titulo sufficienti sit suspensus, et ministrando fiat irregularis, juxta *Textum in Can. neminem, et in Can. Sanctorum dist.* 70. sed ita ut ordinans teneatur sic ordinato alimenta subministrare, donec ille Beneficium Ecclesiasticum consequatur, juxta *Textum in cap. Cum secundum de praebendis*, et late disputata ad sensum hujus Sacrae Congregationis per *Fagnanum in citat. cap. Cum secundum num.* 63. *et seqq.*, ubi solum *sub num.* 68. docet, poenam suspensionis Clericum sine titulo sufficienti ordinatum afficere in casu in quo ipse Ordinantem deceperit, falsas producendo probationes super sui tituli congruitate: Et licet interpretando allegatum Textum Concilii Sacra haec Congregatio de mense Octobris anni 1589. ut in Regestis *lib.* 6. *pag.* 58. plura proposuerit generalia dubia examinanda, inter quae illud reperitur; *An habens ex propria industria, et honesto labore tantum lucrum, quantum satis est ad vitae sustentationem, promoveri valeat*, negative responderit.

Exempla nihilominus non desunt, in quibus, urgente Ecclesiarum necessitate, concessum fuit, ut fieri posset ab Episcopis Ordinatio Clericorum saecularium, etsi illi nec beneficium, nec patrimonium obtineant. Et praetermisso quidem exemplo Ecclesiae Metropolitanae Florentinae, in qua usque adhuc viget privilegium ab Eugenio IV. concessum, ut Clerici, qui eidem inservierint spatio decem annorum, ordinibus sacris initiari subinde valeant, licet nec beneficium, nec patrimonium obtineant, a Summo Pontifice Urbano VIII. *die* 13. *Martii* 1640. concessum fuit Alumnis Seminarii Pragensis, ut ordines recipere valeant sine titulo beneficii, aut patrimonii, sed solum ad titulum Missionis, prout ab eodem Pontifice praecedenter concessum fuerat *die* 18. *Maji* 1638. Alumnis Collegii de Propaganda Fide. Alumni Collegii Illyrici a Gregorio XIII. instituti, et ab Urbano Papa VIII. restaurati in Civitate Lauretana, privilegio potiuntur ordinationis sine Beneficio Ecclesiastico, et patrimonio, nulla facta mentione tituli Missionis, ut legitur in privilegio ab eodem Urbano concesso *prima Junii anno* 1627. Consimile est privilegium ab eodem Pontifice concessum Collegio Fuldensi pro Scholaribus Germanicae nationis, nec non Collegio Pragensi, ut plenius deprehendi valet ex collectione Bullarum, et Decretorum Congregationis de Propaganda Fide, impressa, sed nunquam absoluta, nec publicata.

Coaerenter ad haec, Episcopus Sanctae Crucis de la Sierra in Indiis Occidentalibus, cum in suis litteris ad Sanctissimum Dominum nostrum datis, exposuerit, quod in Civitate Sancti Laurentii della Baranca, quae loco alterius Sanctae Crucis, quae amplius non existit, subrogata fuit, duo tantum sunt Parochi, et duo Ministri in Cathedrali, Decanus videlicet, et Archidiaconus, quodque nullus superest modus Cappellanias, aut Beneficia erigendi, ad quorum titulos Clerici ordinari valeant, et quod tandem impossibile est extraneos advocare, qui ad dictas Regiones accedant, ex quo nullum est hujus Provinciae cum aliis commercium, et sic Sanctitati Suae supplicaverit pro facultate initiandi sacris ordinibus ejus regionis incolas, licet titulum beneficii, aut patrimonii non habeant, et multo magis, cum nullum adsit periculum, quod Promoti mendicare conspiciantur, quia nullus in dicta Regione est, qui mendicet, et a Sanctitate sua fuerint preces remissae ad hanc Sacram Congregationem, disputandum in praesenti proponitur dubium:

An Episcopo Sanctae Crucis de la Sierra sit indulgendum, ut promovere valeat ad Sacros Ordines in Civitate Sancti Laurentii della Baranca eos, quos ipse necessarios judicaverit, licet nec beneficium, nec pensionem, nec patrimonium obtineant.

Sacr. Congr. respondit:

Pro Gratia, dummodo non excedat numerum duodenarium.

QUÆSTIO CXIV.

In Causa Iprensi Dispensationis, die 5. *Augusti* 1719.

Maximilianus Carolus de Coupigni Vir nobilis ex dioecesi Iprensi, cum esset constitutus in aetate annorum 21. Subdiaconatus Ordinem recepit anno 1711. cumque Sanctissimo Domi-

no Nostro supplicaverit pro dispensatione super voto continentiae, sub obtentu, quod Ordinem receperit per vim, et metum a Matre illatum, scriptum fuit, juxta morem, Officiali Iprensi pro informatione, et voto.

Respondit Officialis, exposita in facto subsistere, et nonnullas attestationes transmisit, in quibus refertur, Comitissam Oratoris Matrem, quae erat Vidua, et usufructuaria bonorum, necnon indolis, et naturae admodum violentae, et vehementis, eidem minatam fuisse, quod ipsum esset omnino derelictura, si Sacros Ordines suscipere recusasset; accedit ipsius Maximiliani examen, in quo praedicta omnia exponit, addendo, quod ab Episcopo Ambianensi recepit Ordinem Subdiaconatus virtute dimissorialium Episcopi Iprensis sui Ordinarii, quae fuerunt a Matre ad se transmissae, una cum litteris comminatoriis: Eques etiam de Coupigni frater natu major suum libentissimum praestat pro dispensatione assensum, et Reverendissimus Nuntius Galliarum sibi constare asserit, quod revera Maximilianus per vim, et metum a Matre incussum, Subdiaconus factus est.

Supplicationis fundamentum in vi praedicta, et metu constituitur, licet enim magna sit inter Doctores disputatio, an siculi recipiens Ordinem Subdiaconatus per coactionem non absolutam, sed conditionalem, non praecisam, sed causativam, vere recipit characterem, ita etiam teneatur ad continentiam, ex quo Votum continentiae est Sacro Ordini annexum, uti videri potest in binis Magistralibus decisionibus, *prima videlicet, et secunda Caesaris de Grassis tit. de his, quae vi, metusve causa fiunt*, in quibus decisionibus auctoritates, et rationes hinc inde pugnantes afferuntur, hac unum tamen certum esse videtur, quod metus licet conditionalis praestat Pontifici justam causam dispensandi a voto continentiae, quod est annexum Subdiaconatui, uti habetur *in allegata decis.* 1. *in fine*, ibi: *Ideo Domini magis securum esse existimabant, quod iste Franciscus impetraret dispensationem omnino a Papa, et dicebant, quod hujusmodi metus praestat justam causam illam concedendi.*

Absque eo quod quidquam referant resoluta ab hac Sacra Congregatione *in Hispalen. Nullitatis Ordinis* 25. *Martii, et* 2. *Maji* 1716. quia in tantum dictum fuit, non constare de nullitate collationis Ordinis Subdiaconatus, in quantum metus non fuit ex Testibus allegatis comprobatus, cujus contrarium praetenditur in hypothesi praesenti contigere.

Proposita fuit haec Causa in hac Congregatione, nec ulla fuit capta resolutio, sed dictum fuit: *Dilata, et coadjuventur probationes juxta instructionem.*

Instructio fuit exarata, et transmissa tam ad Nuncium Galliarum, quam ad Officialem Iprensem, et in Instructione apposita fuerunt sequentia verba: *Supplicavit Sanctissimo Domino Nostro Subdiaconus Maximilianus Carolus de Coupigni Ipren. Dioecesis pro dispensatione super voto continentiae, eo sub obtentu, quod Subdiaconatus ordinem receperit per vim, et metum sibi a Matre illatum, precibusque ad hanc Sacram Congregationem Concilii remissis, EE. PP. audita tua relatione, nonnullisque attestationibus super dictis vi, et metu transmissis, inspectis, resolutionem propositi dubii, an sit locus petitae dispensationi, differentes, censuerunt, coadjuvandas esse probationes, tam super praedictis vi, et metu, quam etiam super aetate Matris de tempore, quo metum incussit, et super quantitate bonorum paternorum Oratoris, ex eo quia libello dicti Maximiliani exponitur, quod ejus Mater, quae metum incussit, erat vidua, et usufructuaria bonorum: cum etenim metus ad effectum, de quo agitur, debeat esse cadens in constantem virum, talis in praesenti casu esse posset, si Maximilianus Orator, vel per longum tempus vivente Matre, vel etiam post illius obitum fuisset ad paupertatem redigendus, quatenus imperio Matris de suscipiendo Subdiaconatu non paruisset. Super his itaque punctis probationes recipias, et Testes, qui haberi poterunt, formiter et congruis adhibitis interrogatoriis examinari cures, ac processiculum deinde confectum ad Sacram Congregationem transmittas, etc.*

Supervenerunt documenta transmissa tam a Nuncio Galliarum, quam ab Officiali Iprensi; cumque iterum Maximilianus Carolus supplicet pro gratia, ut ex ejus supplici libello per manus circumferendo:

Quaeritur itaque:

An sit locus dispensationi, super voto continentiae, in casu etc.

Sacra Congr. die 16. Decembris 1719. respondit: *Negative.*

QUÆSTIO CXV.

In Causa Regiensi die 5. *Augusti* 1719.

Julia Cavollotti Zoboli in Testamento condito anno 1595. disposuit, ut Antonius suus Maritus traderet alicui loco Pio quoddam praedium extradotale sibimet in suis nuptiis reservatum, *cum onere tamen, quod dictus locus Pius, sicut supra deputan. et eligen. teneatur, et debeat celebrare, seu celebrari facere in Ecclesia dictarum Monialium*, hoc est Monialium Misericordiae Civitatis Regien. existentium sub gubernio Patrum Minorum Observantiae Sancti Francisci *tot Missas singulo die, seu singula hebdomada in perpetuum pro anima dictae Testatricis, et suorum, prout convenerit dictus Antonius cum loco Pio, ut supra deputan. et eidem D. Antonio placuerit.*

In executionem mentis Juliae Uxoris, tradidit Antonius Praedium Presbyteris Collegiatae S. Nicolai Civitatis Regien. cum hoc, quod Collegiata praedicta, seu illius Presbyteri *teneantur etc. singulo anno, et singula hebdomada in perpetuum, etiam ultra centum annos celebrari facere in Ecclesia Monialium S. Mariae della Misericordia Civitatis Regii Missas tres pro anima dictae Juliae, et suorum ad dictam summam per dictum Dominum Antonium redactas, habito respectu ad recollectas, quae percipiuntur ex dicto Praedio, quas Missas voluit etiam dictus Antonius, quod dicti Praepositi pro tempore dictae Ecclesiae minuere valeant eorum arbitrio habito respectu ad recollectas e dicto Praedio percipien. juxta temporum qualitatem, quia sit etc.* et hoc onus fuit nomine Collegiatae in contractu acceptatum.

Anno 1598. a Presbyteris Ecclesiae Collegiatae alienatum fuit Praedium pretio scutorum 213. 52. quod pretium fuit erogatum in emptionem Censuum; cumque reditus Praedii alienati essent in scutis decem annuis, uti constat ex Instrumento venditionis, et pro eleemosyna 159. Missarum, Julii 36. sufficerent, praedicta summa fuit persoluta usque ad annum 1620. sed cum Missarum eleemosyna subinde excreverit, ab anno 1621. usque ad annum 1716. data fuit eleemosyna Juliorum 72. Fratribus Minoribus Observantiae S. Francisci, ut Missas a Julia ordinatas celebrarent in Ecclesia Monialium.

Fratres, qui Missas 159. pro dicta eleemosyna in preteritum celebrarunt in Ecclesia memorata, protestati sunt, se nolle amplius continuare in dicta celebratione, nisi sibi subministretur eleemosyna solidorum 30. quod est idem ac dicere unius Julii pro qualibet Missa, cum haec sit taxa eleemosynae, quae viget in Civitate Regien. et nisi ulterius aliquid solvatur Sacristiae Monialium pro supellectilibus; cumque Presbyteri Collegiatae Ecclesiae huic Sacrae Congregationi supplicaverint pro oneris, hoc est Missarum, reductione, et pro translatione earundem ab Ecclesia Monialium ad propriam Ecclesiam, scriptum fuit Episcopo pro informatione, et voto, qui censuit annuendum esse petitis.

Fundamentum reductionis in hoc consistit, quod scuta 10. quae ex Praedio a Testatrice relicto retrahebantur, hodie non sufficiunt pro celebratione Missarum 159. itaut sit locus reductioni, et multo magis cum Praedium fuerit non demonstrative, sed taxative relictum.

Absqueeo quod quidquam faciat, quod onus Missarum fuit a Presbyteris in contractu acceptatum, quia in contractu adest clausula reductionis oneris ad vires redituum, juxta ea, quae in superioribus dicta sunt.

Fundamentum deinde translationis ab Ecclesia Monialium ad Ecclesiam Collegiatam reponitur; primo in abundanti numero Missarum, quae in Ecclesia Monialium celebrantur; secundo in consensu, tam a Fratribus, quam a Monialibus praestito in eo, quod attinet ad translationem; tertio, ex quo in Collegiata Ecclesia sepulta jacent Cadavera Testatricis, et aliorum Familiae Zoboli.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo sit annuendum petitioni in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Pro reductione, et quoad translationem negative.

QUÆSTIO CXVI.

In Causa Brundusina Adimplementi, die 5. *Augusti* 1719.

Joannes Vincentius Vitalis in suo ultimo, sub quo decessit, Testamento, haeredem universalem instituit Joannem Angelum fratrem, et

eum sequenti onere gravavit. *Esso Testatore vuole, ordina, e comanda, che, seguita la sua morte, sia tenuto il suo universale Erede di far celebrare dai Reverendi Padri di detto Venerab. Convento di S. Rocco una Messa cantata per ogni Venerdì dell'anno in perpetuum nell'Altare del Glorioso S. Francesco di Paola, etc. colla carità di carlini cinque per ciascheduna Messa, e per fondo di detto Legato, possa, e vaglia, tanto detto Gio. Angelo quanto i suoi Eredi, fondare uno, o più capitali di censi sicuri corrispondenti alla soddisfazione della predetta carità di dette Messe cantate in perpetuum, e nella fondazione di detti capitali facienda a suo arbitrio, sia tenuto detto Gio. Angelo, o i suoi Eredi farvi intervenire il Procuratore, o Guardiano pro tempore di detto Convento, acciò non siano tenuti all'evizione de' capitali, o annualità.*

Patres Conventus S. Rocchi, de quibus in particula Testamenti, sunt Patres strictioris Observantiae Sancti Francisci; cumque sub obtentu incapacitatis dictorum Patrum recipiendi praedicta capitalia, seu census, Joannes Angelus huic Sacrae Congregationis supplicaverit pro facultate transferendi onus celebrationis Missarum ad Ecclesiam Collegiatam Terrae Liberani, in qua dictus Conventus Patrum Sancti Rocchi existit, nec ullus alius Regularium reperitur Conventus, relata ejus instantia inter summaria precum *die* 17. *Decembris* 1718. rescriptum fuit *Lectum.* Impetrataque subinde nova audientia, una cum descriptione in folio, Joannes Angelus iterum instat pro applicatione Legati favore Ecclesiae Collegiatae, vel quod ad minus praescribatur modus, quo piam sui Authoris dispositionem valeat executioni demandare.

Quoad dispositiones factas favore Fratrum Capuccinorum, et Minorum strictioris Observantiae, et aliorum Regularium, qui Bona in communi possidere non possunt, Privilegia Reverendae Fabricae sibi vindicant locum, et in eorum sequelam, Bona dicto modo relicta, eidem Fabricae applicantur juxta relata *in Compendio Privilegiorum bonae memoriae Vespiniani pag.* 25.

Quoad reditus vero his iisdem Fratribus, relictos, adjecto onere celebrationis Missarum, in Congregatione habita tempore Urbani Octavi, resolutum fuit memoratos Fratres esse incapaces horum annuorum relictorum, uti habetur *apud Fagnan. dictae Congregationis Secretarium in cap. Nimis prava num.* 49. *et num.* 53. *de exces. Praelat.*

Procedentibus contrariis quoad eleemosynas manuales Missarum, quarum absque dubio Fratres etiam, qui Bona in communi possidere non possunt, sunt capaces, uti adnotarunt *Sanchez ad praecept. Decal. lib.* 7. *cap.* 26. *num.* 49. *Barbos. Juris Eccles. Univers. lib.* 3. *cap.* 27. *num.* 77. *Adden. ad Burat. decis.* 756. *num.* 11. *Pignatel. consult.* 16. *num.* 7. *et* 8. *tom.* 3. *Torr. de pactis futurae successionis lib.* 2. *cap.* 36. *num.* 75. *Rota decis.* 456. *num.* 15. *coram Merlino, decis.* 1219. *num.* 8. *decis.* 1326. *num. pariter* 8. *coram Emerix Juniore.*

Quia vero permissum esse non debet, sub obtentu incapacitatis Fratrum, ut haeredes se eximant ab onere adimplementi Missarum, uti probat *Textus in l. haeredes in fine ff. de petit. haered.* et ad rem prosequuntur *Corduba in exposit. Regulae S. Francisci cap.* 6. *quaest.* 7. *et quaest.* 11. *puncto* 2. *et* 4. *Redoan de Spoliis Eccles. quaest.* 8. *num.* 47. et durum esse videretur Fratres arcere a perceptione redituum assignatorum cum onere celebrationis Missarum per modum saltem purae, et simplicis eleemosynae.

Statutum fuit, ut solemnis a Fratribus emittatur protestatio subsignata sigillo Conventus, et in ejus libris inserenda, et ad haeredes, sive executores transmittenda, in qua declarent, se nullum jus sibi vindicare, aut asserere ex praedictis Legatis, seu relictis, juxta expressum monitum S. Bonaventurae in Libello Apologetico, seu excusatorio contra eos, qui Minorum Ordini adversantur, uti habetur *lib.* 2. *Opuscul. quaest.* 9.

Firma interea remanente libertate apud haeredes dandi, aut non dandi Fratribus praedictos annuos reditus: quod est idem ac dicere, celebrari faciendi per illos, aut per alios sibi bene visos Sacerdotes Missas, et Sacrificia legata: uti probat *Textus in cap. Exiit,* §. *Si vero de Verb. signific. in* 6. ibi, *ad quae legata solvenda tam haeredes Testatorum, quam Executores se liberales exhibeant*, et habetur in Compendio Privilegiorum Fabricae *pag.* 72. et *pag.* 74. et praecedentes decisiones modificando, firmavit *Rota in citata decis.* 1326. *num.* 8. *et seqq. coram Emerix Juniore,* ad cujus postremae decisionis normam datum fuit ab eadem Rota votum Sacrae Congregationi Episcoporum, et Regularium, a qua fuerat pro voto requisita,

uti colligitur ex tenore voti impressi *apud Piton. discept. Eccles. tom.* 1. *discept.* 2. *num.* 53. quod votum eadem Sacra Congregatio amplexa est, et Sanctae Mem. Clemens X. resolutionem Sacrae Congregationis confirmavit per litteras apostolicas in forma Brevis impressas *apud Matthaeuc. in suo Officiali cap.* 30. *num.* 12.

Factaque Commissariis, et Ministris Fabricae expressa prohibitione admittendi compositiones super Legatis Fratribus factis cum onere Missarum, et Officiorum, praeter quam quoad annuas praestationes duorum annorum decursorum a die obitus Testatorum, quas etiam integraliter recipere debent, et Reverendae Fabricae applicare, salvo semper capitali, seu proprietate, ut haeredes, vel debitores, qui primis duobus annis non adimpleverunt, possint, si velint, futuris temporibus dare Fratribus annua legata titulo eleemosynae, juxta decreta Sacrae Congregationis Fabricae impressa *apud R. P. D. Petram ad Constitut. Apostolicas tom.* 2. *pag.* 463. *et seqq.*

Haec sunt, quae pro materiae dilucidatione, reverenter insinuanda existimavi, sed cum in casu praesenti non agatur de censibus, seu pecuniis investiendis, quae fuerint Fratribus relictae cum onere Missarum, sed de onere a Testatore imposito, et haeredem afficiente: *sia tenuto il suo universale Erede di far celebrare dai Reverendi Padri etc. una Messa cantata per ogni Venerdì dell' anno in perpetuum*, hinc oritur rationabilis dubitatio, an Fratres sint consimilis legati capaces, et an haeres teneatur ad ejus praestationem favore eorundem.

Facit pro affirmativa, quod disputato in hac Sacra Congregatione *in quadam Causa Aprutina Legati* 29. *Februarii* 1677. dubio, an legatum sequentibus verbis conceptum sustineretur, *item dice di aver a censo ducati cento ottanta, lascia di ragione di legato che l' infrascritto Erede, e Successori in infinitum debbano con i frutti di quelli farne celebrare quattro Anniversari l' anno nella Chiesa di S. Maria de' Lumi dei Frati Zoccolanti ec.* fuit affirmative resolutum. Et consimilis pariter prodiit ab hac Sacra Congregatione resolutio *in Isernien. Legati* 10. *Junii* 1684. Cum etenim ageretur de Testamento sequentibus verbis concepto: *lascio, che detti miei Eredi faccino celebrare quaranta Messe l' anno all' Altare di S. Maria Maddalena nella Chiesa di S. Maria delle Grazie de' Frati Minori Osservanti, da quelli Padri, che saranno assistenti al Convento sopradetto, e più, che gli siano dati dai suddetti Eredi quattro ducati l' anno, i quali serviranno per i bisogni di detta Cappella*, cohaerenter ad haec bina dubia fuissent proposita, primum scilicet *an praeter scuta annua quatuor legata pro indigentiis Cappellae, haeredes teneantur separatim persolvere eleemosynam pro celebratione Missarum*, et secundum *in qua quantitate*, ad primum fuit responsum affirmative, et ad secundum dictum fuit, quantitatem esse debere saltem ad rationem eleemosynae manualis.

Pro negativa vero facit, quod Fratres isti nullam possunt habere securitatem, sed debent pendere ab incerto juxta *Textum in cap. unico de Religiosis Domibus in* 6. *et juxta Gloss. in cap. unico in verbo mendicantes de exces. Praelat. in* 6. et dici posset, quod ab incerto non penderent, si essent capaces dictorum legatorum, et si haeredes tenerentur ad eorum praestationem; quodque notabilius est, cum in hypotesi praesenti Testator dixerit, quod in emptione censuum accedere deberet consensus Procuratoris, seu Guardiani pro tempore, *acciò non siano tenuti all' evizione de' Capitali*, o *annualità*, sermo ibi est de haeredibus, supponit haec circumstantia, quod secuta capitalium, aut fructuum evictione, possent Fratres judicialiter agere, aut officium judicis implorare pro damni emendatione seu pro supplemento adversus haeredes, quod nedum adversatur decretis Congregationis *apud Fagnan. in allegato cap. nimis prava de exces. Praelat.*; sed etiam Regulae, et Testamento Sancti Francisci, de quibus *in Bulla V. Honorii Tertii Bull. tom.* 1.

His stantibus, quaeritur:

I. An Fratres sint capaces Legati in casu, de quo agitur, et qualenus negative:

II. An haeres Legatum, seu onus celebrationis Missarum ab Altari Sancti Francisci de Paula transferre possit ad Ecclesiam Collegiatam Terrae Liberani, et quatenus negative:

III. Quomodo dictus haeres adimplere valeat onus impositum celebrationis Missarum.

Sacra Congr. die 26. Augusti 1719. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum negative. Ad tertium Haeredem posse census creare, et assignare pro onere Missarum, sed creare, et assignare cum auctoritate Episcopi, cui scribatur juxta mentem, itaut novus censuarius se obliget solvere Patribus eleemosynam ad formam Testamenti.

QUÆSTIO CXVII.

In Causa Auximana Restaurationis Ecclesiae Parochialis, die 5. *Augusti* 1719.

Ecclesia Parochialis S. Ægidii Terrae Staphili Auximanae Dioecesis celeri indiget reparatione, cum principales ejusdem muri sint aperti. Exorta autem controversia inter Parochum ex una, et Communitatem ex alia partibus, ad quem ex ipsis pertineat onus Ecclesiae ruinam reparandi, eademque delata ad hanc Sacram Congregationem, Ludovicus Moriconus, qui de praesenti dictam obtinet Parochialem Ecclesiam, contendit, se ad ejus reparationem non esse obligatum, primo quia subductis subducendis, congruam non habet conciliarem, ex quo ipsi non remanent annua scuta centum, et licet Parochus, ad instar omnium aliorum Beneficiatorum, teneatur ad suae Ecclesiae restaurationem, id tamen procedit, si ultra congruam, et honestam substentationem, alios ex Parochia percipiat reditus, juxta Textum *in cap. de his tit. de Ecclesiis aedificandis,* ibi, *de his, qui Parochiales Ecclesias habent, duximus respondendum, quod ad reparationes, et institutionem Ecclesiarum cogi debent, cum opus fuerit, de bonis, quae sunt ipsius Ecclesiae, si eis supersint, conferre, ut eorum exemplo caeteri invitentur*.

Secundo, quia Communitas, quae necessariis accedentibus beneplacitis, notabilem pecuniae quantitatem erogavit pro Ecclesiae reaedificatione, se etiam obligavit ad contribuendum in hypothesi, in qua muri principales restauratione indigerent, *senza che la detta nostra Comunità sia più in obbligo di rifacimento, o riattamento, benchè minimo, di tetto, finestre, vetrate, ed altro, purchè non fossero di necessità nelle muraglie principali,* hinc inferendo, quod sicuti evenit casus reparationis in muris principalibus, ita ab onere reparationis non possit ullo modo Communitas se liberare.

His stantibus, quaeritur:

An manutentio, seu reaptamentum Ecclesiae Parochialis, et Matricis Terrae Staphili spectet ad Plebanum, seu Parochum, vel potius ad Communitatem, in casu etc.

Sacra Congr. die 26. Augusti 1719. respondit:
Ad primam partem affirmative. Ad secundam negative, et amplius.

QUÆSTIO CXVIII.

In Causa Amalphitana Praepositurae, die 5. *Augusti* 1719.

Praevio consilio hujus Sacrae Congregationis, sanctae memoriae Innocentius XII. concessit, ut facto ab Universitate Civitatis Majoris augmento ducatorum annuorum 60. monetae pro dote Praepositurae erectae in Ecclesia Collegiata praedictae Civitatis, jus nominandi Praepositum alternative pertineret ad Capitulum, et ad Universitatem, ita tamen, ut prima vice nominatio ad Capitulum, et secunda vice nominatio spectaret ad Universitatem.

Cohaerenter ad hujusmodi indultum, post impetratum Regium assensum, Universitas se obligavit ad praestationem ducatorum 60. annuorum, et pro faciliori exactione nonnulli publici reditus fuerunt assignati, et correspective ad obligationes, et assignationes praedictas, Capitulum solemniter approbavit jus Universitati concessum, alternis vicibus Praepositum nominandi; assumptoque ad Episcopatum Camillo Caravito Collegiatae Ecclesiae Praeposito, Capitulum, ut initium alternativae mandaret executioni, devenit ad nominationem Dominici Venusii Primicerii in Praepositum Ecclesiae, de qua nunc agitur; cumque mortuo Venusio, Universitas Civitatis Majoris nominaverit, seu praesentaverit ad Praeposituram Nicolaum Papalardum, triangularis exorta est controversia, quae ad hanc Sacram Congregationem fuit subinde remissa, inter Capitulum, et Universitatem, nec non Archiepiscopum Amalphitanum instantem pro unione Praepositurae favore suae Mensae Archiepiscopalis, itaut operae pretium fuerit devenire ad subscriptionem dubii in tres partes divisi, quarum altera respicit juspatronatus, an scilicet de illo constet, altera jus praesentandi, ad quem scilicet in praesenti vacatione spectet praesentatio, et tertia unionem, an scilicet eadem sit concedenda.

Quoad juspatronatus, seu jus alternativae nominationis, et praesentationis, dicitur de eodem constare ex his, quae in superioribus fuerunt exposita; absque eo quod quidquam faciat, quod ab Universitate fuerit subinde dicto juri renunciatum, ad effectum Cives eximendi a solutione ducatorum 60. cum etenim reditus assignati fuissent Ecclesiae, seu Prae-

positurae quaesiti, non erat amplius in potestate Communitatis sine Beneplacito Sedis Apostolicae ab eorum solutione se liberare, et multo magis, cum ipsa Universitas se hodie promptam, et paratam exhibeat ad solutionem.

Quoad jus vero nominandi, seu praesentandi in praesenti vacatione, censet Universitas, illud ad se pertinere, cum Capitulum in prima vacatione Dominicum Venusium, uti dictum est, praesentaverit; haud urgente, quod Venusius provisionem obtinuerit a Dataria sine ulla mentione praesentationis, quandoquidem apostolica provisio expleta fuit in Turno ad Capitulum pertinente, in quo rerum statu nova provisio juxta Universitatis sensum non ad Capitulum, sed ad se spectare debet.

Quoad unionem denique contenditur, eidem non esse locum, tum propter praejudicium Patronorum, tum quia agitur de Praepositura, quae stante potissimum augmento dotis in ducatis 60. sufficientes habet reditus pro alendo debito cum decore Praeposito, ad partes positis litigiis inter Archiepiscopum, et Praepositum, vel quia haec jam sunt terminata, vel quia non sunt satis pro concedenda unione.

His positis quaeritur:

An constet de Jurepatronatus, et quatenus affirmative, an, et ad quem spectet praesentatio, seu nominatio in praesenti vacatione, vel potius sit concedenda unio, in casu etc.

Sacr. Congr. die 24. Februarii 1720. respondit: *Constare de Jurepatronatus, dummodo intra terminum trium Mensium persolvantur ab Universitate annualitates hucusque decursae, et dummodo intra eumdem terminum fiat reintegratio in forma valida assignamenti usque ab initio facti, elapsoque termino, et non adimpletis dictis conditionibus, cesset Juspatronatus, et in reliquis Dilata.*

QUÆSTIO CXIX.

In Causa Larinensi, die 26. *Augusti* 1719.

Sacerdotes participantes adscripti servitio ecclesiarum Parochialium Sanctae Mariae, et Sancti Mercurii in Oppido Serrae Larinen. Dioecesis, huic Sacrae Congregationi exposuerunt, Vicarium Generalem Larinen. in ultima visitatione per Edictum poenale demandasse, quod quilibet eorum teneretur Fidei rudimenta Pueros docere diebus festivis in dictis Ecclesiis Parochialibus per hebdomadarum divisionem, adjecta poena librarum 30. cerae, ac suspensionis a Divinis in casu contraventionis.

Scriptum fuit, juxta morem, Episcopo pro informatione, et voto, cumque ipse, pluribus allegatis rationibus, dixerit, Edictum Vicarii esse validum, et justum, et Puerorum necessitati accommodum, facta fuit instantiae relatio *die* 3. *Septembris* 1718. inter Summaria precum, et fuit rescriptum, quod *ponatur in folio, firmo interim manente decreto Vicarii Generalis.*

Fundamenta autem Sacerdotum participantium consistunt in his, quae sequuntur; Primo videlicet in dispositione Sacri Concilii Tridentini *sess.* 5. *cap.* 2. *de Reform.* ubi onus hoc docendi Doctrinam Christianam, Parochis imponitur; secundo in observantia, juxta quam Archipresbyteri, seu Oeconomi loco ipsorum deputati, Doctrinam Christianam semper docuerunt, assistentibus tantummodo, et coadjuvantibus Clericis, Subdiaconis, et Diaconis; tertio in his, quae a Doctoribus asseruntur; quaestioni etenim propositae, an Parochus possit cogere Clericos, qui sunt intra limites suae Parochiae ad se coadjuvandum in docendo Pueros Doctrinam Christianam, negative respondetur, sed eosdem posse tantum urbane excitari, uti habetur apud *Zerolam in praxi Episcopali in verbo Doctrina Christiana in fine;* absque eo quod quidquam faciat, quod Sacerdotes, de quibus agitur, participent de decimis, una cum Parochis, quia participatio haec refertur ad onus celebrationis Missae Conventualis, quod ipsi subeunt.

Adversus haec autem plura excipiuntur ab Episcopo in sua informatione, pro sustinendo Edicto sui Vicarii; primum desumitur ex participatione annuorum redituum, qui maxima ex parte conflantur ex decimis, et aliis parochialibus obventionibus: quasi quod si Sacerdotes sunt socii Parochorum in consolationibus, debeant etiam esse in supportandis oneribus, et multo magis, cum absentibus, vel impeditis Parochis, ipsi, juxta ordinem antianitatis fruantur nonnullis parochialibus praeeminentiis, et honoribus. Secundum consistit in qualitate eorumdem Sacerdotum; sunt etenim juxta immemorabilem consuetudinem adscripti servitio memoratarum Ecclesiarum, in quo rerum themate, incongruum judicari non potest, ut iidem coadjuvent Parochos in docendo

Pueros Doctrinam Christianam, et praecipue, cum experientia teste, deprehensum sit, Parochos solos hoc onus sustinere non posse. Tertium fundamentum stat in his, quae fuerunt statuta a S. Carolo Borromaeo in Synodo quarta Dioecesana, Actorum Ecclesiae Mediolanensis *par.* 2. *tom.* 1. *pag.* 286. ubi sic legitur: *Sacerdotes, et Clerici inferiores dominicis, festisque diebus, qua hora in Choro divinis Officiis concelebrandis adstricti non sunt, Parochum, intra cujus Parochiae fines habitant, in Doctrinae Christianae Scholis adjuvent, in Urbe ad praescriptum eorum, quibus id curae ab Archiepiscopo datum erit, in Dioecesi autem Vicariorum Foraneorum.* In iisdem pariter Actis *par.* 2. *Synodi Dioecesanae* 11. *pag.* 320. *tomo* 1. imposita legitur poena Sacerdotibus non coadjuvantibus Parochos in munere docendae Doctrinae Christianae, *quicumque Sacerdos, aut Beneficium obtinens, Parochum non adjuverit, mulctetur duobus nummis realibus:* ex his etenim infert Episcopus, non esse de justitia Decreti dubitandum, utpote editi ad tramites eorum, quae fuerunt statuta a S. Carolo Borromaeo pro sua Dioecesi Mediolanensi. Addit Episcopus se consimilia Edicta alias edidisse, nempe die 30. Aprilis 1707. die 24. Maji 1708. die 2. Maji 1710. et etiam de anno 1711. absque eo quod ullus Sacerdotum participantium reclamaverit; nec deest Eminentissimi Metropolitani testimonium, in eo quod attinet ad necessitatem Edicti, de quo nunc agitur, cum in quadam sua Epistola haec habeantur: *Quanto sia necessario, e dovuto il sostenere l'Editto non so meglio spiegare, che con assicurarla, che qual' ora non fosse dalla S. Congregazione del Concilio, ove han fatto ricorso i Preti, confermato, recherebbe un pregiudizio sommo a tutta questa Provincia, oltre che, so io, quando la divina Degnazione posemi a servire quest' ampia Diocesi, in qual guisa ritrovai le povere plebi digiune affatto della Dottrina Cristiana per mancanza di chi loro l'avesse insegnata, e fino i Vecchi non sapevano i misteri principali della medesima, necessdrj ad ogni Cristiano per salvarsi.* Denique si ad promovendum opus Doctrinae Christianae, adeo pium, et necessarium, haec Sacr. Congregatio *die* 17. *Julii* 1688. in quadam Causa *Spalaten. Doctrinae Christianae*, in qua disputatum fuit, *an Archiepiscopus cogere potuerit Ludimagistros, tam Clericos, quam Laicos ad docendum Pueros Doctrinam Christianam*, respondit, *posse prius hortari, et deinde praecipere;* multo magis poterit Episcopus Sacerdotes participantes adigere ad Parochum coadjuvandum in munere docendi Doctrinam Christianam, statutis poenis adversus parere detrectantes.

His stantibus quaeritur:

An Edictum Vicarii Generalis sustineatur, in casu etc.

Sacra Congr. die 30. Septembris 1719. respondit: *Dilata, et ad mentem.*

QUÆSTIO CXX.

In Causa Panormitana Nullitatis Matrimonii, die 30. *Septembris* 1719.

Catharina Bonfilio, quae *die* 13. *Decembris anni* 1693. per vim, et metum a Patre incussum, de quo Testes deponunt, matrimonium contraxit in facie Ecclesiae cum Francisco Alvarez Barbitonsore, cum eodem invita cohabitavit spatio quatuor mensium, itaut idem Alvarez sequens exhibuerit Testimonium die 21. Julii 1715. *Confesso qualmente dalla prima ora, che ci congiungessimo sino a quando mi allontanai da essa, non solo mai volle detta Caterina Bonfilio esercitare volentieri l'atto matrimoniale, non ostante minacciarla, e venire continuamente alle percosse, ma ogni qual volta si chiedeva il débito, mi rispondeva di non volere, a causa di non aver volsuto mai esser mia moglie.*

Alvarez desperatione adactus discessit a Civitate Panormitana, ut militiam in Triremibus exerceret; cumque anno 1702. percrebuerit fama, ortum habens ex partita descripta in libris Defunctorum in magno Nosocomio Panormi, quod idem mortuus fuisset, Catharina *die* 29. *Aprilis* 1708. collocata fuit in matrimonium cum Ignatio Colli, ex quo quatuor filios suscepit, et Alvarez, qui mortuus reputabatur, *die* 15. *Januarii* 1707. in Civitate Lillae Uxorem duxit Claudiam Calvinianam post haeresim ab eadem abjuratam.

In hac facti specie, fuit actum in Curia Archiepiscopali Panormitana super validitate primi matrimonii, cumque ab eadem fuerit pro ejus validitate pronuntiatum, de justitia dicti judicati agendum est in praesenti.

Pro validitate facit Textus *in Cap. ad id de Sponsalibus*, in quo matrimonium per vim contractum, statuitur, quod cohabitatione conva-

lescat, ibi: *taliter respondemus, quod quamvis undecim annos habens ab initio invita fuisset ei tradita, et renitens, tamen, quia postmodum per annum, et dimidium sibi cohabitans consensisse videtur, ad ipsum est cogenda redire, nec de caetero recipiendi sunt Testes, si quos memorata mulier ad probandum, quod non consenserit in eundem, nominaverit producendos*, et licet hic Textus loquatur de cohabitatione per annum cum dimidio, id tamen non fuit in Textu statutum taxative, sed demonstrative, itaut ad officium Judicis pertineat circumstantias ponderare, suadentes, an ex cohabitatione purgatus fuerit metus, non obstante, quod cohabitatio non fuerit protracta ad annum cum dimidio, uti ponderat *Abbas in citato Cap. ad id num. 4. de sponsal. et matrim.*

Pro nullitate vero primi matrimonii facit, quod post Concilium Tridentinum, quod novam formam induxit in contrahendo matrimonio, praesentiam videlicet Parochi et duorum Testium, non solum matrimonium est nullum, si fuerit contractum per vim, et metum, sed ulterius non convalidatur, nisi iterum contrahatur, adhibita forma Concilii, licet intercesserit cohabitatio, una cum copula, juxta resolutiones hujus Sacrae Congregationis, et signanter in Hispalen. 20. Junii 1609. lib. XI. Decretorum fol. 58. a ter. *Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum saepius respondit, hodie post Tridentinum Concilium matrimonium metu contractum, et purgato metu per cohabitationem cum carnali copula, aliosque actus non convalidari, nisi iterum contrahatur, adhibita rursus ejusdem Concilii forma*, et concordat alia resolutio *in Constantinopolitana* 16. *Decembris* 1634. *lib.* 15. *Decretorum fol.* 140. *a tergo*.

Proposita fuit haec Causa in hac Congregatione. Nunc autem nulla fuit capta resolutio, sed cum Causa reproposita fuerit in sequenti Congregatione habita *die* 18. *Novembris* 1719. dictum fuit, *quod Catharina, et Ignatius separarentur, necnon Alvarez, et ejus praetensa Uxor, et quod coadjuvarentur probationes juxta instructionem*, et instructio fuit, primo quod formiter, et cum Interrogatoriis a Promotore Fiscali Curiae Archiepiscopalis Panormitanae exhibendis examinarentur Pater, et Mater Catharinae; secundo, quod simili modo examinaretur Parochus, coram quo matrimonium fuit contractum cum Joanne Francisco Alvarez; tertio quod etiam formiter examinarentur Testes, qui matrimonio interfuerunt; et quarto, cum in anteacta causa propositione nonnulli Testes fuerint producti, deponentes de violentiis exercitis in ipsa Ecclesia coram Parocho, qui non videbantur formiter examinati, quod formiter examinarentur sub Interrogatoriis Promotoris Fiscalis.

Haec sunt, quae in instructione fuerunt inserta. Cum autem causa iterum fuerit reproposita, quaesitum fuit:

I. *An constet de nullitate primi matrimonii in casu, et quatenus affirmative:*

II. *An secundum matrimonium contractum cum Ignatio Colli sit validum, itaut Catharina cum eodem cohabitare teneatur in casu etc.*

Sacr. Congr. die 8. Junii 1720. respondit:
Ad primum constare. Ad secundum satis provisum in primo.

QUÆSTIO CXXI.

In Causa Romana Legati, die 30. *Septembris* 1719.

Hortensia Carpini in Testamento condito de anno 1637. reliquit Archiconfraternitati S. Hieronymi Charitatis duo Loca Montis, seqentibus verbis: *Item per ragion di legato, e in ogni altro miglior modo lascia alla Compagnia di S. Girolamo della Carità di Roma due Luoghi di Monte delle Comunità ec. con obligo, che debba far celebrare in detta Chiesa venti Messe basse, ed una cantata da Morti.*

Post obitum Testatricis fuit hoc onus ab Archiconfraternitate punctualiter pro unica vice adimpletum. Cum autem Rev. Fabrica S. Petri praetensionem excitaverit, quod onus praedictum Missarum perpetuum esse deberet, Archiconfraternitas operae pretium esse censuit habere recursum ad hanc Sacram Congregationem pro reportanda declaratione, quod Legatum non sit perpetuum, sed pro unica vice.

Archiconfraternitatis fundamentum desumitur primo ex litera Testamenti, in quo nulla fit mentio perpetuitatis; secundo, ex eodem pariter Testamento, in quo Testatrix, loquendo de aliis oneribus, expressit eadem perpetua esse debere, hinc inferendo, quod ubi non expressit perpetuitatem, eam noluit adesse; et tertio demum ex observantia, cum

nunquam onus, de quo agitur, habitum fuerit pro perpetuo.

Stantibus his, quaeritur:

An onus Missarum praescriptum in Legato, de quo agitur, sit temporaneum, et pro unica vice, seu potius perpetuum, in casu etc.

Sacr. Congr. die 18. Novembris 1719. respondit:

Ad primam dubii partem affirmative, et ad secundam negative.

QUÆSTIO CXXII.

In Causa Fulginatensi, die 30. *Septembris* 1719.

Franciscus Ambrosinus Canonicus Cathedralis Ecclesiae Fulginaten. qui a pluribus annis tali podagra laborat, ut e domo exire non valeat, indulto fruitur participandi de emolumentis sui Canonicatus, non obstante, quod Choro non intersit; cumque occasione Congregationum Capitularium, in quibus agitur de Capituli negotiis, consueta ad ipsum transmittatur intimatio, ut interesse dignetur, suas huic Sacrae Congregationi preces exhibuit pro facultate substituendi alium Canonicum, qui suo nomine praestet suffragium, in hypothesi, in qua sit impeditus ne accedat, et in qua etiam est paratus ad probandum impedimentum medio juramento.

Scriptum fuit Episcopo pro informatione, et voto, cumque Episcopus dixerit expedire in Domino, quod haec facultas Canonico Oratori concedatur, utpote summa integritate, et prudentia praedito, itaut ejus suffragium maximopere proficuum futurum sit, tam in his, quae respiciunt cultum divinum, quam in caeteris, quae pertinent ad oeconomiam Capituli, facta fuit hujus instantiae relatio in Congregatione habita *die* 17. *Junii* 1719. et rescriptum fuit, *quod poneretur in folio*.

Si essemus in materia electionis, càsus dici posset decisus *in Cap. quia propter*, *§. Illud autem de electione, et in Cap. si quis justo eodem titulo in* 6. ubi dicitur, quod absens a loco electionis, et moram ducens in loco, a quo potest avocari, si justo impedimento detineatur, constituere valet Procuratorem, qui suo nomine suffragium ferat in electione, dummodo probet impedimentum juramento, et vices suas uni de Collegio committat.

At quia non agitur de electione, sed de caeteris aliis negotiis, quae in Congregationibus Capitularibus pertractantur; hinc oritur occasio dubitandi, an id, quod fuit statutum in materia electionis, ad alios actus in Capitulo explendo extendi valeat.

Porro non desunt asserentes, quod sicuti Canonicus dicto modo absens procuratorem modo insinuato constituere potest in materia electionis, hoc ipsum facere possit in aliis negotiis Capitularibus, *Ceccoper. lucubr. Canon. lib.* 4. *num.* 41. et ab hac Sac. Congregatione *die* 18. *Februarii* 1623. responsum fuit, Canonicum absentem posse votum suum alteri de Capitulo delegare, si abfuerit ob aliquam causam ex his, quae sunt approbatae in Constitutione Bonifacii Octavi, uti videre est *lib.* 12. *Decret. fol.* 119. *a tergo*, et in Constitutione Bonifacii Octavi absens ex infirmitate legitime dicitur abesse, ita ut admittatur ad fruendum distributionibus, quemadmodum habetur *in cap. Consuetudinem de Clericis non residentibus in* 6.

Praeter haec, animadverti posset, quod Canonicus jure suo constituere potest Procuratorem, qui in Capitulo suffragetur, non obstante, quod per seipsum interesse possit, quia speciale est in materia electionis, quod Canonicus constituere non possit Procuratorem, nisi moretur in loco, a quo debeat avocari, justoque impedimento detineatur, quod medio juramento probare tenetur. Theorica haec est Abbatis *in Cap. quia propter*, *§. illud*, *num.* 1. *de electione*, ibi: *collige, et tene menti, quod in alio negotio potest quis Procuratorem constituere, ut vice sua intersit Universitati, licet ipse constituens possit esse per se. Nam speciale statuitur hic in electionis negotio. Ergo in aliis negotiis explicandis per Capitulum, seu Universitatem aliam, potest etiam non impeditus Procuratorem constituere per istum textum:* idque adeo tutum existimatur, ut hac supposita conclusione, quaeratur a Doctoribus, an in aliis negotiis extra electionem, Canonicus, qui sit magnae auctoritatis, et qui non sit impeditus, cogi valeat ad interessendum Capitulo per se, et non per Procuratorem, in qua quaestione nonnulli affirmativam, nonnulli negativam sequuntur opinionem, uti habetur *in pract. Eccles. Marci Antonii Genuensis quaest.* 239.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo Oratoris precibus sit annuendum, in casu etc.

Sacra Congr. die 18 Novembris 1719. respondit: *Dilata, et audiatur Capitulum.*

QUÆSTIO CXXIII.

In Causa Cathacensi Commutationis voluntatis, die 30. *Septembris* 1719.

Ignatius Marincola, in ultimo, cum quo decessit, testamento haeredem sibi scripsit Bernardum Marincolam ex fratre pronepotem; cui inter caetera demandavit, quod singulis annis erogaret ducatos quingentos pro decem subsidiis dotalibus distribuendis favore Pauperum Puellarum Civitatis Cathacen. et locorum Borgiae, S. Flori, Selliae, et Stalletti, ad rationem ducatorum 50. pro qualibet Puella.

De Caesare Marincola, licet aequali consanguinitatis gradu sibi conjuncto Ignatius Marincola Testator nullum habuit verbum in Testamento; cumque ille Sanctissimo Domino Nostro supplicaverit pro aliqua temporanea applicatione annuae praestationis ducatorum quingentorum, ut supra, a Testatore relictorum, ut suae rei domesticae subveniret, et a Sanctitate Sua fuerint preces remissae ad hanc Sacram Congregationem, post habitam de more Episcopi informationem, propositae fuerunt inter Summaria precum in Congregatione habita *die* 3. *Decembris* 1718. et rescriptum fuit, *quod Causa poneretur in folio, et quod exquireretur ab Episcopo ad quam quantitatem ascendat patrimonium Caesaris, et in qua quantitate sint annui ejus fructus.*

Quoad nobilitatem, sanguinis conjunctionem cum Testatore, et quoad Oratoris paupertatem nulla adesse videtur difficultas, cum id resultet ex documentis ab ipso exhibitis, et ex numero filiorum; habet enim quatuor Puellas, et tres Pueros, et tam ipse quam Uxor sunt juvenes, et in eo, quod attinet ad patrimonium, et ad reditus, Episcopus in sua ultima relatione inquit eum miserrime vivere ex fundis dotalibus Uxoris, ipsum quoque possidere Viridarium, ex quo percipiuntur annui ducati 30. cum onere celebrationis quinque Missarum qualibet hebdomada, et caetera alia bona esse intricata, et Creditoribus obnoxia.

Si quid est, quod instantiae obesse valeat, consistit in hoc, quod Caesar fuit Ignatio Testatori cognitus, qui, hoc minime obstante, nullam fecit ejus favore dispositionem, ita ut pro ipso non militet praesumpta illa mens Testatoris, quae in consimilibus casibus considerari consuevit ab hac Sacra Congregatione.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo sit locus commutationi voluntatis Testatoris, in casu.

Sacr. Congr. die 18. Novembris 1719. respondit: *Negative, et amplius.*

QUÆSTIO CXXIV.

In Causa Sulmonensi, die 30. *Septembris* 1719.

Bina proponuntur dubia disputanda inter Promotorem Fiscalem Curiae Episcopalis Sulmonen. et Capitulum, atque Canonicos Cathedralis Ecclesiae ejusdem Civitatis.; cumque primum dubium infra memorandum respiciat suspensionem a Divinis ab Episcopo inflictam adversus Canonicos Procuratores Capituli, operae pretium est ab eadem initium desumere.

Inflictae suspensionis occasio processit ab expositione Reliquiarum S. Pamphili Protectoris Civitatis Sulmonen. pro impetranda pluvia, et ut Augustissima Imperatrix felicem ederet partum; contendit enim Episcopus, Capitulum deliquisse in tentata et demandata Reliquiarum expositione, absque sua scientia, et permissione, et se hac de causa ad suspensionem processisse rite, et recte adversus Canonicos Procuratores Capituli, qui ratione officii specialiori ratione deliquerant, et Capitulum praeterea deliquisse, ex quo non obstante, quod ipse Episcopus licentiam, et mandatum exponendi Reliquias sub inde expedivisset, ad earum expositionem procedere recusavit.

Adversus hanc suspensionem Capitulum excipit de nullitate, et de injustitia: de nullitate quidem, quia non praecesserunt canonicae monitiones: de injustitia vero, tum quia Civitatis Magistratus Capitulo testatus fuerat, quod ab Episcopo licentiam obtinuerat expositionis Reliquiarum, tum quia incepto jam vespere, transmissus fuit a Capitulo Sacerdos ad Episcopum, ut ab eodem sciret, an vellet, quod expositio fieret ante Completorium, et an illi vellet assistere.

Putat autem Promotor Fiscalis has exceptiones non obstare, sive loquamur de validitate, sive de justitia suspensionis, et in eo quidem, quod attinet ad validitatem, cum suspensio inflicta fuerit non propter contumaciam, sed in poenam delicti, inquit, non fuisse necessarias canonicas monitiones, et in eo, quod spectat ad justitiam, ait de eadem non esse dubitandum, cum Capitulum devenire tentaverit ad expositionem Reliquiarum, praeviis publicis signis, sonitus videlicet Campanarum, et cujusdam Invitatorii, quod fuit affixum in publicis locis Civitatis, absque eo quod id fuerit Episcopo participatum, nec enim dicit subsistere in facto, quod Syndici, seu Magistratus ab eodem Episcopo licentiam petiverint, et obtinuerint exponendi Reliquias S. Pamphili, nec potuisse, aut debuisse Capitulum Syndicis praestare fidem, cum optime sciret, eosdem esse male affectos erga suum Antistitem, et plura molitos esse adversus ejusjurisdictionem.

Haec sunt, quae in substantia primum dubium respiciunt: Cumque in secundo dubio disputandum proponatur de exemptione ab Episcopi Jurisdietione, et Judicis deputatione in causis Capituli, et Cleri, necesse est sermonem transferre ad gravamina, propter quae Capitulum praetendit esse locum exemptioni, et respective Judicis deputationi.

Primum gravamen, uti desumitur ex relatione Episcopi Marsorum, cui informandi cura ab hac Sacra Congregatione commissa fuit, consistit in edicto ab Episcopo Sulmonen. publicato, quod alternatim in una ex tribus Ecclesiis Civitatis ab ipso destinatis instrui debeat Populus in Doctrina Christiana per hebdomadam a Curatis, et Presbyteris, sub nonnullis poenis in edicto recensitis, quasi quod hoc edictum pariat confusionem, et adverseturConcilio Tridentino *Sess. 24. de Reformat. cap. 4.* quod in singulis Parochiis explicationem Doctrinae Christianae demandat.

Secundum gravamen desumitur ex alio Episcopi edicto, in quo sub poena suspensionis a divinis ipso facto, et privationis ab Officio contra Curatos in casu contraventionis, praescribitur delatio Sanctissimi Viatici cum tot luminibus, et caeremoniis tam de die, quam de nocte, ut impossibile videatur earum adimplementum, tam in Civitate, propter aliquem casum inopinatum, quam in Villis, et parvis Oppidis Dioecesis propter Ecclesiarum paupertatem.

Tertium gravamen ortum ducit ab alio edicto, in quo prohibetur accessus ad Monasteria Monialium omnibus Personis cujuscumque status, et conditionis, exceptis Consanguineis primi gradus sub poena excommunicationis latae sententiae ipsi Episcopo reservatae, pro cujus declaratione statuitur sufficere debere unicum Testem de visu; dicitur enim hoc edictum esse nimis rigorosum, cum dentur Moniales, quae non habent Consanguineos primi gradus, et cum in nullo judicio stetur dicto unius Testis.

Quartum gravamen stat in privatione facultatis audiendi confessiones, quam una die Episcopus exequutus est, quoad Carmelitas, Paulanos, et Augustinianos Civitatis Sulmonen. ex hoc etenim facto praetenditur, quod cives, et exteri fuerint scandalizati.

Quintum gravamen ortum habet a recursu habito ab Episcopo ad Delegatum Regalis Jurisdictionis pro observantia concordiae a suo Praedecessore initae cum Magistratu Civitatis, et Procuratoribus Sanctissimae Annunciationis super deputatione Concionatoris Quadragesimalis, itaut ex hac contentione factum sit, ut in praeterita Quadragesima nulla fuerit habita Concio in Civitate Sulmonensi.

Sextum gravamen eruitur, ex quo Episcopus semel requisitus pro licentia exponendi Reliquias Sancti Pamphili, praedictam noluit impartiri licentiam.

Septimum gravamen est, quod utitur horrido carcere, quo stante, datus est casus, quod duo Sacerdotes in eodem detenti, gravibus fuerint subinde affecti infirmitatibus.

Octavum gravamen est, quod animum habet propensum erga Seminarium Valvense, licet ab Oppido Pentinae distans, animumque habet aversum a Seminario Sulmonensi, non obstante ejus competenti structura, cum in eodem faciat paleas asservare.

Nonum gravamen desumitur ex probibitione, ne in Cathedrali Ecclesia SS. Eucharistiae Sacramentum asservaretur.

Et decimum denique stat in omissione collationis Sacrorum Ordinum, et in omissione providendi Parochias vacantes, quibus additur, quod occasione obitus duorum Parochorum S. Mariae de Praetaluna concedere recusavit institutionem nominatis a Capitulo, ad quod pertinet Jus nominandi, novos sibi bene visos deputando Cappellanos.

Oppositis hisce gravaminibus singillatim a Promotore Fiscali respondetur, et responsiones partim desumuntur a relatione Episcopi Sulmonensis, et partim a relatione Episcopi Marsorum.

Quoad primum ergo gravamen respondetur, Episcopum modo insinuato praescripsisse, quod doceretur Doctrina Christiana, ex quo in adventu ad Dioecesim animadvertit, quod Parochi erant inepti ad hoc munus explendum, ita ut methodus insinuata proficiat tam Pueris, ut discant, quam Parochis, ut instruantur in modo docendae Doctrinae Christianae, subdendo, solum Capitulum de hac re conqueri, sed tales querimonias non audiri a Parochis aut a Presbyteris, vel a Populo.

Quoad secundum respondetur edictum fuisse factum, ut Sanctissimum Sacramentum debitam haberet luminum, et Ministrorum associationem, et edictum non extendi ad Dioecesim, sed ad solam Civitatem, et in Civitate suam habere pacificam executionem.

Quoad tertium, et quartum legitur in relatione Episcopi Marsorum, quod prohibitio allocutionis cum Monialibus tendit ad reprimendam nimiam hac in re Civitatis libertatem, et quod Religiosi privati facultate excipiendi confessiones erant ad hoc spirituale munus inepti.

Quoad quintum, sextum, et septimum, respondet Episcopus Sulmonensis, se brachium saeculare implorasse, ut concordia papali, et regali auctoritate firmata super electione Praedicatoris suum haberet effectum; se nunquam prohibuisse expositionem Reliquiarum S. Pamphili, sed tantum voluisse, ut debito modo adimpleretur; se denique uti carcere a suo Praedecessore constructo, et Sacerdotes in eodem detentos, reos fuisse criminum, quae carcerem merebantur, juxta attestationes Cancellarii, quas exhibet.

Quoad octavum ait Episcopus, Seminarium Sulmonense esse inhabitabile, juxta attestationem, quam exhibet, et ulterius carere necessariis reditibus, seque hac de causa esse propensum erga Seminarium Valvense.

Quoad nonum denique, et decimum, respondet Episcopus Marsorum, quod in tantum prohibita fuit retentio Sanctissimi Sacramenti in Ecclesia Cathedrali, in quantum custodia non erat tototiter reaptata, et quod hodie Sacramentum custoditur in Cappella ejusdem destinata ab Episcopo Praedecessore, et quod omissio Sacrae Ordinationis, et provisionis Parochialium vacantium, causam habet a defectu verae vocationis eorum, qui voluerunt Sacris Ordinibus initiari, et ex ipsorum ignorantia.

Alia plura superadduntur ab Informante pro Promotore Fiscali, quibus proinde praesuppositis, quaeritur:

I. An suspensio a divinis contra Procuratores Capituli ab Episcopo inflicta sustineatur in casu etc.

II. An constet de causis gravaminum, itaut locus sit exemptioni, et deputationi Judicis, in causis Capituli, et Cleri.

Sacr. Congr. die 2. Decembris 1719. respondit: *Ad primum negative, et ad mentem. Ad secundum negative, et amplius.*

QUÆSTIO CXXV.

In Causa Lucana Commutationis voluntatis, die 30. Septembris 1719.

Stephanus Leonardus, in ultimo, cum quo decessit, Testamento, condito de anno 1658. post relicta nonnulla Legata, arctissimum instituit fidei commissum super reliquis suis bonis, et ad hoc fidei commissum vocavit Benedictum, et Sebastianum suos Consobrinos, ea tamen lege, ut nihil omnino in propriam utilitatem ex fructibus haereditariis convertere possent, sed eos multiplicare tenerentur usquequo ex fructibus soluto alieno aere, solutisque legatis temporaneis, et constituto fundo capaci pro aliis legatis perpetuis, efformaretur Capitale fructiferum scutorum 20000. in quo tamen comprehendi noluit bona stabilia haereditaria, nec hoc multiplico contentus, idem Testator voluit, quod fructus capitalis scutorum 20000. multiplicarentur per annos viginti, et quod hoc secundum multiplicum aequaliter divideretur inter Patres Sanctae Mariae Congregationis Matris Dei, et Sodales Confraternitatis B. Virginis a Succursu, hisce adjectis oneribus.

Et in eo quidem, quod attinet ad Patres, Testator eosdem gravavit, primo ad constituendum fundum annui reditus scutorum 60. pro stipendio unius Periti Musices, qui certis diebus operam suam praestare teneretur in eorum Ecclesia; secundo, ad apponendum quolibet

anno in die Commemorationis Defunctorum intortitium cerae albae accensum; et tertio, ad constituendum alium fundum capacem pro celebranda festivitate Sancti Stephani cum Missa solemni, nec non pro celebranda alia Missa die sequenti pro anima sua, et in eo quod spectat ad Confraternitatem, eidem imposuit onus primo distribuendi singulis annis certo modo staria 17. frumenti in panes redacti, secundo, solvendi quotannis scuta 12. pro apparatu festivitatis primae Dominicae mensis Maji, et pro expositione Venerabilis, et quoad reliquos fructus superextantes, eandem Confraternitatem gravavit ad constituendam Dotem tot Puellis.

Praeter multiplica usque adhuc recensita, Stephanus Leonardus Testator multiplicorum amantissimus ad aliud multiplicum processit, voluit enim, quod aliud fieret multiplicum ad annos viginti, ex fructibus dicti primi capitalis, seu multiplici scutorum 20000. investiendis ad commodum fideicommissi, et deinde ad alios duos annos ad commodum tam Patrum, quam Sodalitatis, ea tamen lege, quod hi fructus duorum annorum dividi nequeant inter Patres, et Sodalitatem, nisi post lapsum annorum 22. quo medio tempore statuit, quod ad utilitatem eorum efformaretur aliud submultiplicum, ita ut semper, et in perpetuum ex fructibus primi multiplici scutorum 20000. constituantur alia multiplica ad viginti annos favore fideicommissi, et ad duos annos favore Patrum, et Confraternitatis, quibus proportionabiliter, et ad vires investimentorum onera adauxit, substituta in casu non adimplementi, cum iisdem oneribus, Sodalitate Sancti Gregorii.

Moles horum multiplicorum fundata fuit in fructibus assis haereditarii valoris scutorum 18000. cujus ejusdem assis bona utpote sita inter montes, dicuntur tenuissimi reditus, et licet in eodem asse Domus etiam contineantur, necessaria nihilominus est continua reparationis expensa: adeoque post redditam ab haerede Stephani Leonardi rationem suae administrationis ab anno 1678. quo administratio incoepit, ad annum 1695. in qua redditione rationis, uti colligitur ex tenore sententiae, probatum fuit, quod fructus haereditarii fuerant legitime erogati, et impensi in adimplendis annuis oneribus haereditatis, nec non in faciendis necessariis, et opportunis expensis pro cultura, et conservatione bonorum, tam Patres S. Mariae Congregationis Matris Dei, quam Sodales Confraternitatis B. Virginis a Succursu, operae pretium esse existimarunt, sub obtentu impossibilitatis exequendi Testatoris voluntatem, habere recursum ad Sanctissimum Dominum Nostrum pro facultate recipiendi ab haerede Stephani Leonardi summam scutorum 1100. monetae inter se aequaliter dividendam, et applicandam pro suffragio animae dicti Testatoris, sublata caducitate apposita in casu non adimplementi favore Sodalitatis Sancti Gregorii, fueruntque a Sanctitate Sua preces remissae ad hanc Sacram Congregationem.

Ad tramites remissionis, proposita fuit Causa in Congregatione habita *die* 10. *Julii* 1706. sub dubio sequenti: *An praevia commutatione voluntatis sit locus petitae transactioni in casu*, et Sacra Congregatio respondit, quod status firmaretur.

Putarunt Oratores, se satisfecisse menti Sacrae Congregationis, exhibendo statum haereditarium factum a duobus Sacerdotibus a se, et non ab Ordinario deputatis, et in hoc rerum statu, proposito iterum praedicto dubio in Congregatione habita *die* 21. *Maji* 1707. rescriptum fuit, quod firmaretur status haereditarius coram Episcopo, cui scriberetur pro informatione, et voto.

Datae fuerunt ad Eminentissimum Episcopum litterae, idemque respondendo transmisit folium status haereditarii, in quo a duobus Peritis referebatur, quod examinatis, et perpensis libris rationum a Vicario Generali approbatis, Administrator ab anno 1676. quo tempore Testator mortuus est, usque ad annum 1695. remanserat Creditor haereditatis in scut. 40. et obulis 5. et quod ab anno 1695. usque ad annum 1706. soluto aere alieno superextabant scuta 707. concludendo, precibus Oratorum esse annuendum, et transactionem esse confirmandam, et multo magis, si haeres induci posset ad augendam summam oblatam scutorum 1100. ad summam scutorum 1400. aut 1500. ex quo potissimum multiplica a Testatore ordinata non erant per lapsum mille annorum ad praxim reducibilia, propositaque pro tertia vice instantia in Congregatione habita *die* 28. *Januarii* 1708. nulla fuit capta resolutio, et facta quarta propositione in Congregatione habita *die* 11. *Februarii* 1708. rescriptum fuit *negative*, hujusque resolutionis fundamen-

tum fuisse supponitur, quod non constito de legitimo inventario primae aditionis haereditatis, nec haereditas praesumi posset parvi reditus, nec redditio rationis ad tramites juris facta dici valeret; cumque elapsis nonnullis annis, tam Patres, quam Confratres novum habuerint recursum ad Sanctissimum Dominum Nostrum pro facultate ineundi transactionem, et in Signatura Gratiae habita *die* 21. *Martii proxime praeteriti* coram Sanctitate Sua, fuerint eaedem preces remissae ad hanc Sacram Congregationem, uti colligitur ex rescripto *eidem Congregationi Concilii pro voto*, novo examini Causa supponitur, iterumque disceptatur, an sit, nec ne locus approbationi concordiae.

Existimant autem Oratores, et sperant se voti compotes esse futuros; de legitima siquidem bonorum descriptione facta ab ipso Testatore constare dicunt, nec non de parvo eorundem reditu, itaut siculi executio voluntatis Testatoris est moraliter impossibilis, ita apertus dici debeat locus pro ejus commutatione; nulla cadente, uti dicunt, dubitatione quoad modicam redituum quantitatem, cum eadem deducatur ex redditione rationis supra memorata, administrationis ab anno 1677. ad annum 1695. nec non ab alia redditione rationis pariter supra indicata ab anno 1696. ad annum 1707. et demum ex relationibus Ordinarii.

Hisque stantibus, quaeritur:

An praevia commutatione voluntatis sit locus approbationi transactionis in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Decembris 1719. respondit: *In decisis, et amplius.*

QUÆSTIO CXXVI.

In Causa Sicula, die 18. *Novembris* 1719.

Propter praeteritas, et notas regni Siciliae aerumnas, plures contigere casus, in quibus a Regularibus habita sunt Capitula Provincialia nullitatis vitio laborantia; et a nonnullis Religiosis diversorum Ordinum emissae fuerunt professiones coram Superioribus illegitimis, itaut exhibitis Sacrae particulari Congregationi Immunitatis precibus pro sanatione, et revalidatione omnium praedictorum, fuerit harum precum examen commissum huic Sacrae Congregationi, quae opportuna, prout opus erat, non destitit suppeditare remedia.

In Congregatione siquidem habita *die* 21. *Augusti* 1717. nonnulli Patres Discalceati Redemptionis Captivorum Beatae Mariae Virginis de Mercede Provinciae Siculae ingenue admittentes, quod solemnem emiserant professionem post nullitatem Capituli provincialis, quae tamen ipsis non innotuerat, supplicarunt pro opportuno remedio, auditaque relatione Archiepiscopi Panormitani, responsum fuit, quod professiones dicto modo emissae ratificarentur cum novo Professorum consensu in manibus legitimi Superioris deputati, seu deputandi, et cum praerogativa antianitatis a primo die emissae professionis.

In Congregatione quoque habita *die* 11. *Junii* 1718. cum Pater Provincialis Carmelitarum Discalceatorum Siciliae exposuisset Sacrae Congregationi particulari immunitatis ecclesiasticae, quod ante suum exilium septem Clericos admiserat ad habitum suae Religionis, cum consuetis formis, et solemnitatibus praescriptis ab Ordinis Constitutionibus, quodque Patres Vocales, qui septem Novitiis dederant approbationes, fuerant admissi in familiam Conventus Novitiatus ex ordine, et mandato Provincialis intrusi, quodque demum iidem Novitii professionem emiserant in manibus illegitimi Superioris, et quod hunc actum nonnulli ex illis expleverant, ut rem gratam facerent Ministris laicae potestatis, remissa hujus instantiae cognitione ad hanc Sacram Concilii Congregationem, die, et anno supra indicatis, responsum fuit: *Professiones esse ratificandas cum novo consensu Professorum in manibus Superioris legitimi, et cum dispensatione quoad alia, quae in Constitutionibus praescribuntur, et quoad antianitatem, ejus initium ex gratia esse desumendum a die primae professionis, licet nullae, et quoad eos, qui essent ad professionem admittendi, eadem Sac. Congregatio rescripsit, quod Superior uteretur jure suo.*

In postrema demum Congregatione habita *die* 30. *Septembris hujus ejusdem anni* 1719. cum fuerit expositum, quod in Provincia Messanen. Ordinis Minimorum, praeteritis annis celebrata fuerant nonnulla illegitima Capitula, necnon electi illegitimi Superiores, qui Novitios ad professionem admiserant, rescriptum fuit, quod novus Provincialis eos admitteret ad emissionem novae professionis, notificata tamen ipsis nullitate primae professionis, et quod nova professio quoad antianitatem, caeterasque praero-

gativas suum robur habere deberet non ex nunc, sed ex tunc.

Post edita huc usque recensita rescripta, nulla, loquendo de PP. Discalceatis Redemptionis Captivorum, seu de PP. Minimis, ad Urbem devenit notitia, vel quod Professi coram illegitimis Superioribus suam noluerint ratificare professionem, vel quod volentibus illis professionem ratificare coram legitimo Superiore, excitata fuerit controversia, quod novum pro ratificatione Capitulum esset cogendum, quodque Vocales praetenderint nova dare pro admittenda, vel non admittenda ratificatione suffragia. Id autem, quod non contigit in Patribus Redemptionis captivorum nec in Patribus Minimis, contigit in Patribus Carmelitis Discalceatis. Lecto siquidem in ipsorum Capitulo, supra recensito decreto, cum quatuor, qui fuerant admissi ad professionem ex mandato Provincialis intrusi, et eandem emiserant in manibus illegitimi Superioris, se promptos, et paratos exhibuerint ad eam ratificandam in manibus legitimi Superioris, Pater Prior praetensionem excitavit, quod in hac ratificatione exquirenda essent suffragia Vocalium, et iisdem replicantibus, se posse libere professionem ratificare absque ulla nova Vocalium approbatione, habitus fuit de hoc dissidio sermo in postrema Congregatione inter summaria precum, et responsum fuit, quod instantia poneretur in folio.

Pro praetensione Patris Prioris militare videtur jus commune, et pugnare etiam videntur verba Decreti, et in eo quidem, quod attinet ad jus commune, res expedita esse videtur, si enim in ratificatione novus requiritur Professorum consensus, nova etiam requiri videtur, et esse necessaria approbatio Vocalium, cum professionis vinculum consistat in mutuo Profitentis, et Religionis consensu. Simileque judicium ferendum esse videtur de verbis Decreti, in illo quippe sic legitur, uti supra fuit expositum: *quo vero ad eos, qui sint ad professionem admittendi, eadem Sacra Congregatio rescripsit, quod Superior utatur jure suo:* et ex horum tenore verborum infertur, necessariam esse novam approbationem Vocalium in admissione ratificationis professionis, cum in hac re consistat jus Superioris, quod est in Decreto reservatum.

Crescitque discursus, quandoquidem in terminis, uti dicitur, terminantibus, ratificationi professionis, quod novus Capituli consensus requiratur, ad instar carnalis Matrimonii, quod si fuit irritum ob inhabilitatem contrahentium, novum, ut convalescat, exquirit utriusque Conjugis consensum, una cum scientia nullitatis matrimonii, caeteris allegatis late docet *Donat. in praxi rerum Regul. tom. 2. tract. 8. quaest. 7. per totam.*

Magna e contra aequitas assistere illis videtur, qui putant, se esse ad ratificationem professionis admittendos absque novo Vocalium consensu, magnaeque ulterius adsunt circumstantiae, quarum omnium rerum ope contenditur esse locum auctoritati Summi Pontificis, qui novum utcumque necessarium consensum suppleat Vocalium, et Religionis.

Quod autem magna assistat aequitas illis, qui se admittendos dicunt ad professionis ratificationem absque novo Vocalium consensu, patet, quia statim ac novus requiritur consensus, possibilis est casus, quod instantes non admittantur ad ratificationem professionis, in quo rerum themate nemo est, qui non videat, non solum injuriam illis irrogari, sed quod magis est, eosdem ad miserabilem statum induci, cum Sacris fuerint Ordinibus initiati ante Decretum Sacrae Congregationis, eorumque ordinatio non fuerit facta ad titulum Beneficii, vel Patrimonii, sed ad titulum Paupertatis, uti fit in Religiosis professis.

Quod vero magnae ulterius adsint circumstantiae, dignoscitur, statim enim ac via aperitur, quod illi, qui in Regno Siculo professionem emiserunt nullitatis vitio laborantem, utpote emissam in manibus illegitimi Superioris, quique ex Decretis hujus Sacrae Congregationis eandem intendunt ratificare, novis teneantur subjici Vocalium suffragiis, intra breve temporis spatium, Siciliae Regnum repleri poterit Religiosis ad statum Clerici, seu Presbyteri Saecularis, redactis magno cum incommodo familiarum, et cum Ordinis Clericalis dedecore, ex quo potissimum Ordines fuerunt ab illis suscepti ad titulum paupertatis, uti supra dictum fuit.

Quod denique hisce concurrentibus, locus esse videatur auctoritati Summi Pontificis, qui novum utcumque necessarium consensum suppleat Vocalium, et Religionis, ponitur in claris; Papa etenim est omnium Ordinum Regularium Pater, et Dominus, itaut absque ulla difficultate, Vocalium, et Religionis consen-

sum, magna, et justa concurrente causa, supplere possit, nec ulla videtur esse causa major, et aptior, ad rem, de qua agitur, ea quae mox fuit exposita, quaeque respicit tum privatum, tum publicum bonum, uti ad rem docet *Donat. loco citato tomo* 2. *tract.* 8. *quaest.* 7. *num.* 14. ibi: *Bene verum, ut notat Navarrus, quod sicut Dominus Papa etiam contra Concilium potest tollere Novitiatum, ita et consensum Capituli; ipse enim cum sit Caput Ecclesiae Militantis, et Generalissimus omnium Religionum, pro communi bono, pace, et tranquillitate Religiosorum, solus potest recipere, vel alteri committere, quod intelligitur fecisse, et facere, quoties commiserit huic, vel illi, et praecipue Religionum Praefectis, ut hoc, et illo modo recipiant, absque eo quod ballottetur, et sine alio requisito suffragio; princeps etenim nemini facit injuriam, et utitur jure suo.*

Absque eo quod obstare dici possint verba Decreti Sac. Congregationis, cum verba illa, *et quoad eos, qui sint ad professionem admittendi, Superior utatur jure suo*, non respiciant eos, qui professionem ratificare debebant, sed alios, qui in Novitiatu forte existebant, et erant ad professionem admittendi, quinimmo, cum in citato Decreto haec alia verba legantur: *pro ratificatione professionis, cum novo Professorum consensu in manibus Superioris legitimi, et cum dispensatione quoad alia, quae in Constitutionibus praescribuntur*, et in Constitutionibus praescribatur, quod quilibet Novitius tres debeat reportare approbationes a Patribus Vocalibus illius Conventus, in quo Novitiatus expletur, alteram quarto, alteram octavo, alteram decimo mense, post quas approbationes sequitur licentia Provincialis, ut Novitius admitti possit ad professionem: dispensatio, quae in Decreto conceditur ab his, quae sunt in Constitutionibus praescripta, novum etiam in ratificationibus Vocalium consensum excludere videntur.

His stantibus, quaeritur:

I. An in ratificatione professionis novus requiratur Vocalium consensus in casu, et quatenus affirmative:

II. An sit consulendum Sanctissimo, ut dictorum Vocalium consensum suppleat in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative in casu, de quo agitur, et amplius. Ad secundum affirmative, et amplius.

Adversus haec petita fuit a Procuratore Generali Ordinis Carmelitarum Discalceatorum nova audientia, sub obtentu potissimum, quod juxta Constitutiones Ordinis, non potest ullus Novitius, licet a Capitulo approbatus, ad professionem admitti sine licentia Provincialis, qui eam hic, et nunc dare non intendit ex causis in Scriptura deducendis, et quod repugnante rationabiliter Superiore Religionis, congruum esse non videtur, quod Summus Pontifex ejus suppleat consensum, uti docet *Less. de Justit. et jur. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 7. *num.* 67. *Pellizzar. in Manual. Regul. tom.* 1. *tract.* 3. *cap.* 5. *sect.* 2. *num.* 59. Cumque dicto Patri Procuratori Generali fuerit ab Eminentissimo Praefecto concessa nova audientia, in praesenti iterum disputanda proponuntur sequentia dubia.

I. An in ratificatione professionis novus requiratur Vocalium, et Provincialis consensus in casu, et quatenus affirmative:

II. An sit consulendum Sanctissimo, ut dictorum Vocalium, et Provincialis consensum suppleat in casu etc.

Sacr. Congr. die 16. Decembris 1718. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum pariter affirmative, et quoad Fratrem Joannem Dominicum dilata, et scribatur Ordinario pro informatione.

QUÆSTIO CXXVII.

In Causa Justinopolitana Missarum, die 18. *Novembris* 1719.

Barnabas Bruti Justinopolitanus anno 1633. devenit ad stipulationem publici Instrumenti cum Patribus Observantiae S. Francisci, degentibus in Monasterio Civitatis Justinopolitanae, et in dicto instrumento conventum fuit, quod Patres in perpetuum tenerentur celebrare Missam quotidianam in Ecclesia Saeculari S. Dionysii, juxta mentem, et obligationes Barnabae, et quod ipse, ejusque successores tenerentur Patribus contribuere ducatos 40. Monetae Venetae, et Instrumentum suam habuit executionem usque ad annum 1709. quia Patres Missam celebrarunt, et illi de Brutis punctualiter eleemosynam persolverunt.

Anno 1709. renuentibus Patribus prosecutionem celebrationis Missarum, et e contra contendentibus Brutis eosdem teneri ad continuationem celebrationis, et se esse promptos, et paratos ad persolvendam supra expressam eleemosynam, controversia exorta est, de qua in praesenti est agendum.

Et quia difficultas consistere posse videtur in arctissima Fratrum paupertate, qua concurrente, illis permissum esse non potuit devenire ad stipulationem contractus, in quo, uti dictum fuit, se obligarunt ad celebrationem Missarum, recepta summa ducatorum 40. cum in fortioribus Fratres Minores, tam de Familia, quam Reformati sint incapaces annuorum Legatorum, quae fiunt adjecto onere Missarum, nec possint pro illis in judicio experiri, vel Judicis officium implorare, et solum valeant eam recipere per modum eleemosynae a sponte offerentibus, Missas celebrando ad rationem rei acceptae, et citra ullam obligationem ad onus perpetuum, et dummodo prius protestentur se illorum capaces non esse, juxta Congregationis particularis Decreta edita tempore Urbani Octavi, et impressa *apud Fagnan. in Cap. nimis prava num.* 49. *et num.* 53. *de excessibus Praelat.*

Cum quibus concordat resolutio hujus Sacrae Congregationis *in Brundusina Adimplementi* 26. *Augusti* 1719. in qua iterum dictum fuit, dictos Fratres non esse capaces Legati relicti cum onere celebrationis Missarum.

Hinc est, quod Bruti contendunt, haec, et similia non obstare in casu, et ad effectum de quo agitur. Primo, quia contractum explicando ad tramites juris, praetenditur ex eodem nihil aliud colligi posse, quam quod persolventibus ipsis eleemosynam, Patres celebrent, sicuti in praeteritum celebrarunt Missas a Barnaba Bruti relictas, in quo rerum statu nihil est, quod obstet Fratrum paupertati, juxta *decis.* 1219. *num.* 8. *et decis.* 1326. *num. pariter* 8. *coram Emerix juniore.*

Secundo, quia decreta in superioribus relata obligant tantum Familiam Cismontanam, et sic per consequens non comprehendunt Conventum S. Annae, qui est sub Provincia Dalmatina, quique plura possidet, et habet bona, jura, et actiones.

His stantibus, quaeritur:

An Fratres Minores de Observantia Conventus S. Annae Justinopolis teneantur celebrare Missam in Ecclesia S. Dionysii ad formam instrumenti initi anno 1633. *in casu etc.*

Sacr. Congr. respondit:
Negative, et amplius, et ad mentem.

QUÆSTIO CXXVIII.

In Causa Parmensi Translationis Parochiae, die 2. *Decembris* 1719.

Antiquum Castrum Arcis Ferrariae Parmen. Dioecesis divisum modo reperitur in duas Villas, quarum altera, utpote sita in cacumine Montis, dicitur *Villa di sopra;* altera utpote sita in planitie, appellatur *Villa di sotto.*

Homines utriusque Villae sub una, et eadem degunt Parochia, et cum vetus Parochialis Ecclesia S. Mariae Magdalenae dicata, sita esset in summitate Montis, et in planitie situm esset Oratorium S. Francisco dicatum, Parmensis Episcopus *die* 30. *Julii* 1718. deputavit, assignavit, et constituit in Ecclesiam, et pro Ecclesia Parochiali, tam pro hominibus Arcis Ferrariae superioris, quam pro hominibus Arcis Ferrariae inferioris Oratorium praedictum, imposito eidem titulo S. Mariae Magdalenae, et veterem Parochialem Ecclesiam haberi voluit, et mandavit tanquam simplex Oratorium juris ipsius Parochiae, ex causis mox referendis.

Habito per homines Villae superioris recursu ad hanc Sacram Congregationem, iisdemque exorantibus pro aliquo temperamento usquequo principalis Causa proponi posset, rescriptum fuit *die* 4. *Martii* 1719. ad mentem, et mens fuit, quod Deputati Arcis Ferrariae superioris Romae existentes, una cum suo Procuratore accederent ad Episcopum Parmensem Romae commorantem, et quatenus res non componeretur, quod Episcopus nomine Sacrae Congregationis per modum provisionis deputaret Sacerdotem, qui eodem nomine exerceret jura parochialia in antiqua Ecclesia, expensis hominum Castri Arcis Ferrariae superioris, praestita ab iisdem fidejussione de reficiendis Parocho omnibus damnis quoad ipsius incerta emolumenta usque ad exitum Causae, et quod Causa poneretur in folio in prima Junii.

Res amicabiliter, uti sperabatur, componi non potuit; cumque instantibus hominibus Castri Arcis Ferrariae superioris de negotio prin-

cipali agendum sit, reliquum est, ut principaliora rationum momenta referantur, quae pro utraque parte afferuntur.

Parmensis Episcopus in sua informatione ad hanc Sacram Congregationem transmissa, causas aperit, quae ipsum impulerunt ad translationem, eademque consistunt, primo in qualitate veteris Ecclesiae positae in vertice scopuli, et nimis arctae sine Sacristia, et Sepulchris, et cum Coemeterio ab ipsa dissito, et cum unico Altari.

Secundo in qualitate novae Ecclesiae, quae est in planitie posita, et in omnibus sui partibus perfecta, quaeque habet duo Altaria, et Sacristiam, et tria Sepulchra, et Coemeterium annexum, et circa quam mensuales processiones debito ordine duci possunt.

Tertio, in majori commoditate Parochianorum, ex quo major pars Domorum, et Animarum minus distat a nova, quam a veteri Ecclesia.

Quarto denique, in augmento scutorum decem annuorum facto favore Parochi, cujus reditus non excedunt annua Romana scuta viginti, ab hominibus Arcis Ferrariae inferioris, necnon in Beneficio in nova Ecclesia existente, quod est dotatum in scutis Romanis 440. quodque defectis vocatis ad juspatronatus, novae unietur Ecclesiae, dummodo jus parochiale in eadem conservetur.

Homines e contra Arcis Ferrariae superioris praemittunt dispositionem Sacri Concilii Tridentini *sess.* 21. *c.* 7. *de Reform.* ubi non absolute, et simpliciter datur Episcopis facultas transferendi Parochiales Ecclesias, sed subsequentibus conditionibus, hoc est, quod si reparatione, et refectione indigeant, refectionem, et restaurationem procurent ex fructibus, et proventibus ad easdem quomodocumque pertinentibus, qui si non fuerint sufficientes, Patronos cogant, et alios, qui fructus percipiunt ex dictis Ecclesiis, et in illorum defectum Parochianos adigant ad contribuendum, quacumque appellatione, et contradictione remota, et si Parochiales Ecclesiae nimia egestate laboraverint, Concilium in hac hypothesi mandat, quod transferantur ad Matrices, seu viciniores Ecclesias.

Procedendo cum hoc systemate, contendunt dicti homines non potuisse Episcopum Parmensem transferre jus Parochiae ab Ecclesia S. Mariae Magdalenae ad alteram S. Francisci, et primam Ecclesiam, quae ab antiquissimo tempore Parochialis erat, spoliare jure Parochiae; multoque magis cum antiquioris Ecclesiae incommoditas fuerit ante translationem, opera, et impensa ipsorum Hominum Arcis Ferrariae superioris de medio sublata; ex Testibus etenim, qui in ipsorum antiquo Summario fuerunt exhibiti, desumi praetenditur constructum fuisse novum Chorum, factam fuisse fabricam pro sepulturis, necnon viam commodam pro ducendis processionibus, et Ecclesiam esse omnium Parochianorum receptioni maximopere accommodam; cumque iidem Homines, non obstante quod juxta documenta ipsorum nomine producta, annuus fructus certus Parochiae sit in scutis 37. se offerant promptos, et paratos, quatenus id necessarium ab hac Sacra Congregatione reputetur, ad augenda favore Parochi annua scuta 10. currentis monetae Parmensis.

His stantibus, quaeritur:

An translatio Parochialis sustineatur, sive potius sit revocanda, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primam Dubii partem negative. Ad secundam affirmative, et amplius, et curet Episcopus, ut executioni mandetur oblatio augumenti scutorum 10. *annuorum facta ab hominibus Villae superioris.*

QUÆSTIO CXXIX.

In Causa Januensi Nullitatis Professionis, die 2. *Decembris* 1719.

Pater Jacobus Stephanus Guascus instat pro restitutione in integrum adversus professionem, a se emissam inter Fratres Ordinis Servorum Beatae Mariae Virginis in Civitate Januensi *die* 20. *Martii* 1700. ex sequentibus fundamentis.

Primum est, quod fuit admissum ad habitum Novitiatus, cum esset in aetate annorum 22. absque praevia approbatione in Generali, seu Provinciali Capitulo, et sine ulla praecedenti informatione, et inquisitione circa suos parentes, patriam, mores, et alia, quae ad praescriptum Constitutionum Ordinis confirmatarum a Summo Pontifice Urbano Octavo fieri debebant, uti desumitur ex sequentibus verbis Constitutionum: *Non recipiantur majores*

sexdecim annis, nisi in Capitulo Generali, aut Provinciali, juxta Constitutionem felicis record. Sixti Papae Quinti, qui tamen decimum octavum non excedant, recipi poterunt etiam in visitatione ex Indulto Sanctissimi D. Nostri Papae Urbani Octavi, et qui sexdecim excesserint poni possint in secundo Novitiatu, si id expedire videbitur, etiamsi professionem non emiserint, profiteri tamen debent anno probationis completo. Quae verba Constitutionum referuntur in Bulla Urbani Octavi edita *die* 23. *Februarii anno* 1639. et munita decreto irritante, et impressa ante Constitutiones Ordinis.

Secundum est, quod fuit receptus ad habitum in Conventu, qui non fuerat specialiter ad hoc a Sede Apostolica designatus, nec caeteris adimpletis, quae praescripta leguntur in Decreto san. mem. Clementis Octavi, edito *die* 19. *Maji* 1602. et munito pariter Decreto irritante: *decrevit, ac praesentis decreti virtute mandavit, ne in Conventibus, seu Monasteriis ad Novitios recipiendos de Sanctitatis Suae, seu dictae Congregationis Reformationis licentia hactenus designatis, et approbatis, seu in posterum assignandis, et approbandis, Novitii ad habitum recipi ullatenus possint, vel admitti, nisi prius ab ipsa Congregatione, vel a propriis locorum Ordinariis, aut ab illis, in quorum Dioecesi Novitiatus existunt, in quibus Novitii recipiendi fuerint, expresse, et nominatim Novitii ipsi recipiendi approbati fuerint, et ut recipi, et admitti possint, licentiam in scriptis etc. obtinuerint etc.*

Tertium est, quod in Conventu, in quo fuit a Patre Jacobo Stephano emissa professio, nullatenus observabatur vita communis, quod adversari dicitur validitati professionis ab eodem in dicto Conventu emissae, juxta *Constit.* 95. *relatam in parvo Bullario san. mem. Innocentii XII.*

Quartum tandem, et ultimum est, quod quando Orator professionem emisit, non habuit intentionem profitendi, et se obligandi, uti desumi dicitur ex Testibus de ejus intentione ex ejus dictis, et factis deponentibus, itaut si professio emissa fuit sine animo profitendi, de ejus invaliditate non videatur ulla superesse dubitatio.

Absque eo quod ex subsequenti permanentia in Religione inferri valeat ad tacitam ratificationem, seu ad novam tacitam professionem, quia ex continuis reclamationibus quaecumque ratificatio remanere asseritur exclusa.

Haec sunt praecipua, quae continentur in informatione. Adeoque quaeritur:

An sit locus restitutioni in integrum, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et audiatur Procurator Generalis Ordinis, et scribatur Eminentissimo Archiepiscopo Januen. pro informatione, an Conventus, de quo in praesenti, esset tempore professionis emissae ab Oratore destinatus pro Novitiatu.

QUÆSTIO CXXX.

In Causa Lucana Praepositurae, die 2. *Decembris* 1719.

Sacerdos Andreas Valentinus praesentationem a Patronis, ad quos pertinet jus praesentandi, obtinuit ad Praepositurам Petrae Sanctae, quae est Oppidum in temporalibus subjectum Magno Duci Hetruriae, et in spiritualibus Episcopo Lucano; cumque se examini exhibuisset, fuit ab Examinatoribus rejectus tanquam inhabilis.

Supplicavit Valentinus Episcopo Lucano, ut se ad novum examen admitteret; dixit enim se in primo examine fuisse inopino timore perculsum, et sic se apte respondere nescivisse, et sub obtentu, quod ab Episcopo sibi fuisset denegata admissio ad novum examen, appellationem interposuit ad Tribunal Nuntiaturae Florentinae, quae in Causa procedendo, novos deputavit Examinatores, qui Valentinum idoneum, et aptum esse censuerunt, et sententiam tandem protulit, in qua eum declaravit idoneum, et capacem, et mandavit Episcopo Lucano, sive ejus Vicario Generali, et in subsidium Vicario Foraneo, ut Appellantem in Praepositura Petrae Sanctae institueret.

In executionem hujus sententiae, Valentinus institit coram Vicario Generali Lucano pro institutione, sed allegante Promotore Fiscali Curiae Episcopalis recursum ab Episcopo factum ad Sanctissimum super hac Causa, ejusque remissionem ad hanc Sacram Congregationem, non fuit institutio concessa, et in praesenti de viribus sententiae Nuntiaturae Florentinae disputari contingit ad tramites dubii infra referendi.

Putat autem Promotor Fiscalis Curiae Episcopalis Lucanae, sententiam Nuntiaturae Florentinae plurimis nullitatibus laborare.

Prima est, quia Nuntius non habet jurisdictionem in Dioecesi Lucana, in qua Oppidum nuncupatum Petra Sancta situm est, et licet illud pertineat ad Dominium temporale Magni Ducis Hetruriae, cum tamen antiquitus fuerit sub Ditione Reipublicae Lucanae, contenditur illud semper remansisse sub jure spirituali Episcopi Lucani, et sic semper fuisse exemptum a jurisdictione Nuntiaturae Florentinae, cum a Dominio, et jurisdictione temporali non valeat illatio ad dominium, et jurisdictionem spiritualem.

Secunda est, quia Nuntius Florentinus non habet jurisdictionem in Causis Beneficialibus, qualis dicitur ea, de qua nunc agitur, et multo magis, cum in sententia non solum fuerit dictum, quod Sacerdos de Valentinis erat habilis ad Curam Animarum, sed ulterius in eadem fuit Episcopo Lucano demandatum, ut illi in Praepositura concederet institutionem.

Tertia est, quia Nuntiatura processit per viam appellationis, adeoque indigebat actorum transportatione, quae tamen facta non asseritur, subdendo, quod si transportatio facta fuisset, imperceptibile esset, quod Nuntiatura appellationem acceptasset, cum Valentinus appellaverit a non admissione ad novum examen, quando Episcopus non recusarit eum ad novum examen admittere, sed tali quali modo dixit, se esse eum admissurum, statim ac a visitatione rediisset, uti desumitur ex attestatione Cancellarii.

Quarta tandem est, quia sententia prolata fuit contra Promotorem Fiscalem Curiae Lucanae, absque eo quod fuerit ipse citatus; nec enim satis esse dicitur citatio per affixionem ad valvas, cum haec sibi vindicet locum, quando non datur tutus accessus.

Excipit e contra Sacerdos Andreas Valentinus, quod sententia ad sui favorem prolata a Nuntiatura Florentina, nedum est justa, utpote innixa Relationi Examinatorum, aliisque documentis suam idoneitatem, et probitatem demonstrantibus, sed quod ulterius est valida, ex quo allegatae a Promotore Fiscali nullitates non subsistunt.

Et in eo quidem, quod attinet ad defectum Jurisdictionis, vel quia Oppidum Petrae Sanctae est in spiritualibus subjectum Episcopo Lucano, vel quia Nuntius Florentinus non habet jurisdictionem in Causis Beneficialibus, respondetur a Sacerdote Valentino, Nuntium Florentinum suam inconcusse exercere jurisdictionem in tota ditione subdita in temporalibus Magno Duci Hetruriae, et sic etiam per consequens in Oppido Petrae Sanctae, quod est eidem Magno Duci in temporalibus subjectum, allatis exemplis usum hujusce jurisdictionis in dicto Oppido comprobantibus; eosque eo quod defectus jurisdictionis desumi valeat ex qualitate Causae Beneficialis; quaestio etenim erat super idoneitate, et habilitate Praesentati, et super ejus approbatione, vel reprobatione; cumque non esset super titulo beneficii, Causa idcirco beneficialis dici non poterat.

In eoque, quod spectat ad assumptum, vel quod admissio ad novum examen non fuerit ab Episcopo rejecta, sed tantum dilata ad tempus sui reditus a Sacra Visitatione, vel quod debitis modis, et formis non fuerit Promotor Fiscalis Curiae Lucanae citatus, subdit saepe memoratus Valentinus, non admissionem ad novum examen satis desumi ex verbis ab Episcopo prolatis, occasione qua pro novo examine eidem supplicavit, juxta ea, quae referuntur a Testibus in Sum. *num.* 3. *et num.* 20. et citationes fuisse factas juxta stylum Tribunalis, quod procedit per affixionem cedulae ad valvas vicinioris Ecclesiae positae intra fines ditionis Magni Ducis Hetruriae, quando agitur adversus Curias Episcopales, quae sunt extra ditionem Florentinam, licet in ea habeant aliquam Dioecesis partem, uti testatur Cancellarius in sum. *num.* 19. praeterquamquod una citatio fuit personaliter executa contra Cancellarium Vicarii Foranei Petrae Sanctae, uti in Sum. *num.* 8.

His stantibus, quaeritur:

An judicatum, et sententia Reverendiss. Nuntiaturae Florentinae favore Sacerdotis Andreae de Valentinis sustineatur in casu etc.

Sacra Congr. die 16. Decembris 1719. respondit:
Negative, ex defectu tamen citationis, et transportationis Actorum, et Valentinus accedat ad Urbem ad se subjiciendum novo examini.

QUÆSTIO CXXXI.

In Causa Syracusana Erectionis Collegiatae, die 2. Decembris 1719.

Petente Magistratu, Clero, aliisque Civitatis Ragusae Comitatus Motycensis Syracusanae

Dioecesis, quod Parochialis, et Matrix Ecclesia S. Georgii in ampliorem Collegiatae insignis statum commutaretur, post editum ab Eminentiss. Barberino luculentum de more suffragium, fuit instantia proposita, et examinata in Congregatione habita *die* 5. *Septembris* 1716. et rescriptum fuit: *Quod Oratores supplicarent post reaedificatam Ecclesiam, et restitutum ejusdem decorem*: et motivum sic rescribendi desumptum fuit ex ipsamet Oratorum supplicatione, in qua haec verba habebantur: *Ecclesia S. Georgii occasione deplorabilis terraemotus anni* 1693. *vetere amisso splendore pene diruta, et eversa remansit, subinde vero in situ illi contermino per Procuratores, et Oeconomos tunc existentes, et prout istius exiguae vires suaserunt, iterum reaedificata, seu potius ad tempus (donec illam ad pristinum splendorem, quod totum aedificium, et Altaria, pro dicti Oppidi dignitate revocari contingat) reaptata fuerit.*

Ut mandatis Sacr. Congregationis Oratores morem gererent, nonnullas Peritorum, et aliorum Testium attestationes exhibuerunt, in quibus dicebatur Ecclesiam ut supra reaedificatam, esse pro Collegiata sufficientem; adeoque reproposita Causa in Congregatione habita *die* 13. *Novembris* 1717. et rursus in Congregatione habita *die* 27. *Novembris ejusdem anni*, cum in prima dictarum Congregationum nulla fuerit capta resolutio, responsum fuit in secunda, quod darentur litterae Episcopo pro informatione juxta instructionem, et instructio fuit, ut Episcopus districte, et plene referret circa statum materialem Ecclesiae post terraemotum reaedificatae, et an Ædificium stabile esset, et duraturum, et capacis, decentisque structurae.

Datae fuerunt litterae ad Episcopum Syracusanum, sed eodem licet pluries exorato, ut informaret, recusante informationem transmittere, novus ab Oratoribus habitus est ad Sac. Congregationem recursus, ut litteras dare dignaretur Metropolitano; cumque *die* 29. *Januarii* 1718. rescriptum fuerit *ad mentem*, quae fuit, ut Ego Secretarius Episcopum Mazariensem alloquerer tunc in Urbe commorantem, et quod in hypothesi, in qua etiam ipse non informaret, Archiepiscopo scriberem Messanensi, mandatis obedientiam praestiti, dictoque Antistite Mazarensi se excusante propter magnam distantiam inter Dioeceses Mazariensem, et Syracusanam, ut ex ejus epistola ad me scripta, et in Secretaria existente colligitur, iterum de hac re sermonem feci in Sac. Congregatione, quae *die* 2. *Julii* 1718. respondit, quod scriberetur Archiepiscopo Messanensi pro informatione, et voto.

Archiepiscopi Messanensis responsio supervenit, scripta *die* 7. *Julii* 1719. in qua, post enarratam dejectionem Parochialis, et Matricis Ecclesiae S. Georgii ex causa Terraemotus, haec habet: *De Ecclesia noviter aedificata pro divinis tamen officiis rite obeundis in eo loci aedes aedificata est ad laevam veteri ejusdem muro adhaerens, qua ex parte non infirmior est, aut brevi casura, sed fortassis validior, perpetuoque duratura videtur. Reliqui tres parietes solidi etiam sunt, nec veluti tumultuario excitati. Tota structura non adeo contemnenda est, quin peragi in eo possint Sacrae Caeremoniae cum debita decentia, quae Canonicorum Collegio conveniret. Adeo capax est, ut septem Altaria in ea existant, et Chorus subsellia multa habeat, in quo Presbyteri, et Clerici plures divinas quotidie laudes persolvant a Populo sejuncti. Pavimentum lapide subornatum, tectumque more patrio coopertum: omnis vero ornatus temporum calamitate nihil amisit. Ideo censeo Canonicorum Collegio posse decorari.*

Haec sunt, quae continentur in Epistola Archiepiscopi Messanensis quocirca quaeritur:

An, et quomodo Oratorum precibus sit indulgendum in casu.

Sacra Congr. die 24. Februarii 1720. respondit: *Pro erectione Collegiatae juxta numerum petitum Canonicorum, et Dignitatum, et cum concessione usus Rocchetti, et Mozzettae expedien. per Datariam, et in reliquis juxta Votum Eminentissimi Barberini, et quoad facultatem condendi Statuta addatur clausula, quatenus Juri Canonico, et Sac. Concilio Trid. non adversentur, et ad mentem.*

QUÆSTIO CXXXII.

In Causa Reatina Legati, die 2. *Decembris* 1719.

In ultimo, cum quo decessit, testamento, Canonicus Vincentius Clavellonius legavit Capitulo Cathedralis Ecclesiae Reatinae quandam domum, et nonnulla loca montium, quorum fructus circiter ascendunt ad annua scuta 200. pro perficiendis nonnullis sacris ornamentis, et pro comparandis Ecclesiae supellectilibus, et specialiter opera enumerando demandavit, quod Cappella S. Mariae de Populo marmo-

reis incrustaretur lapidibus, ostiolo ex auricalcho conficiendo muniretur, et ejus tholus plumbeo tecto cooperiretur, et quod tres statuae argenteae, et nonnulla candelabra construerentur, quibus, aliisque simibus operibus adimpletis, idem Testator jussit, quod quolibet anno praestaretur eleemosyna scutorum 50. pro subsidio dotali unius Puellae pauperis, quae proximam haberet occasionem monachationis, et Puellae electionem arbitrio Capituli remisit.

Post obitum Testatoris datum fuit initium operibus ab eodem praescriptis, sed eorum complemento nullatenus expectato, Capitulares anno 1692. devenerunt ad electionem Puellae, et illi dotem persolverunt, quod ipsum etiam praestiterunt aliis quinque subsequentibus annis licet interpolatis; cumque sic continuaverint usque ad annum 1704. ab ulteriori subinde Puellarum electione abstinuerunt, et incepta opera a Testatore demandata continuando, eadem absolverunt anno 1718.

Anno itaque 1718. cum nonnullae Puellae Capitulo supplicassent pro subministratione memoratae eleemosynae scutorum 50. a Canonico Vincentio Clavellonio pro monachatione, uti diximus, unius Puellae paupertate laborantis relictae, recursum habuerunt Canonici ad hanc Sacram Congregationem instando pro facultate suspendendi ad sexennium distributionem dotis, ex quo per anticipationem, et tempore, quo solvere non tenebantur, dictam eleemosynam persolverunt juxta ea, quae in superioribus fuerunt exposita, et remisso juxta morem supplici libello ad Episcopum pro informatione, et voto, fuit ipse in sensu, quod non esset annuendum petitis, sed quod Canonici tenerentur in adimplementum ultimae voluntatis Canonici de Clavellonibus annuam distribuere eleemosynam scutorum 50. pro Puella monachanda.

Tum quia Testator expresse vetuit, quod, completis operibus piis, fieret in perpetuum, et quolibet anno dotis distributio.

Tum quia anticipata solutio, seu dotium distributio non potuit Capitulum liberare, cum non fuerit facta vero Creditori, nec habenti jus eam petendi.

Contendit e contra Capitulum, se per sexennium non teneri ad dotis solutionem, quandoquidem distributio facta fuit per anticipationem, durumque sibi videtur, quod si obligatus ad praestandum aliquod factum remanet liberatus, statim ac docetur de adimplemento, ita ut ad nihil aliud teneatur, nec ipsum dicendum non sit in hypothesi praesenti, in qua praeventive fuit satisfactum voluntati Testatoris.

Quoad haeredem, sive Executorem Testamentarium, qui ex praecepto Testatoris tenetur distribuere Dotes Puellis incertis, quaestio est inter Doctores, an possint illi tempus praevenire a Testatore distributioni praefixum; nonnulli etenim negative respondent, tum propter praejudicium virginum tali tempore eligendarum, tum quia non servatur ad unguem Testatoris voluntas, uti late docet *Simon. de Petris de interpret. ultimar. volunt. lib.* 5. *dubit.* 2. *num.* 75. *pag. mihi* 483. et e contra nonnulli affirmative respondent, tum quia in legato relicto virginibus incertis non est excogitabilis ulla particularis affectio Testatoris; tum quia ejus Animae magis expedit ut Legatum pium citius adimpleatur, quemadmodum late firmant *Cardin. Mantica de conject. ultim. volunt. lib.* 8. *tit.* 5. *num.* 20. *Gonzal. ad Regul. Cancell. gloss.* 2. *a num.* 47. *ad num.* 53. *Gratian. discept.* 73. *num.* 1. et alii e contra distinguunt inter dilationem a Testatore concessam favore haeredis, ut interim fructibus frui possit, et inter dilationem ex alia causa concessam, concludentes, quod in primo casu haeres potest suo favori renuntiare, et sic anticipate solvere, sed quod id facere non potest in secundo, in quo non agitur de renuntiando dilationi ad sui favorem appositae, uti colligitur ex doctrinis mox allegatis.

Procedendo cum hoc sistemate inquit Episcopus, non potuisse Capitulum praeventive facere distributiones dotium, ex quo dilatio non fuit a Testatore demandata, ut ipsum interim frui posset commoditate fructuum, cum fuerit apposita pro forma, et in favorem Causae piae, ut scilicet prius absolverentur opera ab eodem Testatore praedilecta.

Excipit e contra Capitulum dilationem fuisse Testatore concessam in sui favorem, cum ille intantum distulerit subsidia dotalia pro Pauperibus Puellis monachandis, in quantum voluit, quod prius consuleretur decori suae Ecclesiae suique Capituli, faciendo videlicet statuas argenteas pro decentiori custodia Sacrarum Reliquiarum, exornando Cappellam Sanctissimae Virginis de Populo, et caetera

perficiendo pertinentia ad usum sacrarum supellectilium.

His stantibus, quaeritur :

An sit concedenda Capitulo Cathedralis Ecclesiae Reatis per sexennium suspensio legati pro subsidio dotali relicto pauperibus Puellis a Canonico Clavellonio, in casu etc.

Sacr Congr. respondit :

Negative, et amplius.

QUÆSTIO CXXXIII.

In Causa Cavensi, seu Massae Lubrensis, die 16. *Decembris* 1719.

Augustinus de Urso sacris cupiebat Ordinibus initiari, cumque exorta fuerit controversia inter Episcopos Caven. et Massae Lubren. contendente unoquoque eorum, ad se dictam ordinationem pertinere, habitus fuit ab Augustino recursus ad hanc Sacram Congregationem, quae, juxta morem, jussit, ut audiretur uterque Ordinarius.

Episcopus itaque Massae Lubren. dicit se primum tonsuram, et minores ordines annis praeteritis Augustino contulisse, ex quo credidit, et credit, pro se pugnare dispositionem famigeratae Bullae *Speculatores*; primo, quia Matthaeus Avus erat Civis Massae Lubren. et ad Civitatem Cavensem se contulit, ut certo determinato incumberet negotio, cumque Dominicus Matthaei filius, et Pater Augustini Oratoris in eadem Civitate natus sit, de nativitate accidentali in dicta Civitate non videtur esse dubitandum, et concurrente nativitate accidentali, nullum in Civitate Cavensi contractum dici potuit domicilium.

Secundo, quia Dominicus Pater habet in Civitate Massae Lubren. domum apertam, bona stabilia possidet, et in eadem obtinet nonnulla jura patronatus quarumdam Cappellarum; non omisso, quod in praedicta Civitate habitat cum sua familia post decem, et amplius annos cum animo deliberato ab ea non recedendi.

Tertio, quia ex eodem Dominico natus est alter filius nomine Matthaeus, qui fuit absque ulla contradictione, annis praeteritis ab ipso Antistite Massae Lubren. ad Sacerdotium promotus.

Absque eo quod quidquam referat, quod Augustinus Orator natus est in Civitate Cavensi, in qua etiam per aliquod temporis spatium habitavit, quasi quod hinc inferatur, vel Ordinationem pertinere ad Episcopum Cavensem, vel eam saltem expleri non posse ab Episcopo Massae Lubren. nisi post habitas litteras testimoniales ab ipso Episcopo Cavensi; dicitur etenim quod Augustinus per accidens in memorata Civitate natus est, et quod in eadem habitavit, dum erat infans, et dum non habebat aetatem, in qua canonicum posset contrahere impedimentum, quae omnia subdit Episcopus Massae Lubren. constare ex dicto sex Testium, qui fuerunt in sua Curia formiter examinati, tunc cum contulit Augustino primam tonsuram.

Haec sunt, quae continentur in informatione Episcopi Massae Lubren. Nunc transeundo ad informationem Episcopi Caven. refert hic, Matthaeum e Civitate Neapolitana ad Civitatem Cavensem venisse, ut in ea artem fabrilem exerceret. Addit Matthaeum in Civitate Cavae permansisse usque ad obitum, Uxorem ibi duxisse, et filios procreasse, inter quos adest Dominicus Augustini Pater, qui in Cathedrali Cavensi fuit baptizatus. Dominicus hic, teste eodem Episcopo, artem Patris in memorata Civitate prosecutus est, et in illa genuit Augustinum, qui pariter in Cathedrali baptismum recepit, cumque subinde Dominicus Pater occasione afflictus vectigalium se contulerit ad Civitatem Massae Lubren. et in ea interpolatim singulis annis habitare coeperit, hinc ait Episcopus Caven. factum esse, quod Augustinus, cum sextum aetatis annum ageret, ad Civitatem Massae Lubren. a Patre delatus est, in qua tribus circiter annis permansit, post quos iterum rediit ad Civitatem Cavensem, a qua post annum discessit, iterumque ad alteram Civitatem Massae Lubren. accessit, ubi trium circiter annorum spatio moram traxit, post quos iterum ad Civitatem venit Cavensem, in qua continuo habitavit, et habitat, exceptis duobus mensibus aestivis in anno, et excepto quodam integro anno, quem extra eam transegit ex causa infirmitatis, concludendo se nescire quomodo Episcopus Massae Lubren. potuerit Matthaeum Dominici filium Presbyteratu insignire, et Augustinum ejus fratrem Clericali tonsura, et minoribus Ordinibus initiare, et quomodo nunc praetendere possit ipsi Ordines sacros conferre.

Relata in informatione Episcopi Cavensis

confirmantur ex documentis, quae ab Augustino exhibentur in sua Scriptura per manus circumferenda.

Hisque positis, quaeritur:

I. An Augustinus fuerit licite ad primam tonsuram, et minores Ordines promotus ab Episcopo Massae Lubren. in casu etc.

II. An idem Augustinus Sacris Ordinibus sit initiandus ab Episcopo Massae Lubren. vel potius ab Episcopo Caven.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et transmittatur processiculus Testium ab Episcopo Massae Lubren et Testes, qui fecerant attestationes extrajudiciales Cavae, examinentur formiter ab Episcopo Caven.

QUÆSTIO CXXXIV.

In Causa Ordinis S. Augustini Magisterii, die 16. Decembris 1719.

In decretis Capituli Generalis Ordinis S. Augustini, quod habitum fuit anno 1635. habentur haec verba: *Magisterii laurea illi in Italia tantummodo decorentur, qui probitatis, et doctrinae laude praefulserint, et quinquennio Regentis munus obierint, vel in principalioribus Italiae Urbibus verbum Dei cum plausu, justaque fama decennio depraedicaverint.*

Ad tramites horum verborum, a Concionatoribus admittitur, Regentes esse ipsis in consecutione Magisterii praeferendos, si detur casus, quod uno, eodemque tempore Regentes suum quinquenninm expleverint, et Concionatores suum decennium, sed controversia in hoc unice residet, quod Concionatores asserunt, sibi in consecutione Magisterii dandam esse praelationem, si suum compleverint decennium antequam Regentes suum quinquennium absolverint; tum quia prior in tempore potior est in jure; tum quia tam Regentes, quam Concionatores cursum explent Philosophiae, et Sacrae Theologiae, et non solum, ut quis deputetur in Regentem, subire debet examen, sed hoc ipsum fit ab illis, qui in Concionatores sunt deputandi, cum discursum, seu Concionem habeant super materia ipsis assignata, coram omnibus Patribus, et in publico Capitulo. Accedit, quod sicuti expleto cursu quinquennali, Regentes novum subeunt examen, ita quoque novo se examini exponunt Concionatores post suum decennale praedicationis tempus absolutum; quo stante, inferunt iidem Concionatores tum rationi, tum aequitati esse consentaneum, ut si alter ex ipsis suum decennium terminaverit, antequam quinquennium fuerit terminatum ab aliquo Regente, eidem Regenti praeferatur in consecutione laureae Magisterii.

Praeter hanc controversiam, alia etiam fuit excitata quoad principaliores videlicet Italiae Urbes, in quibus Concionatores cum plausu, et justa fama debent per decennium praedicare, antequam fiant Magistri; conceditur etenim, quod juxta Religionis consuetudinem sub illis verbis comprehendantur ea loca, ad quae P. Generalis pro tempore Concionatores Annuales, vel Quadragesimales mittere consuevit, quae loco enumerantur in Summario eorundem Concionatorum.

His stantibus, quaeritur:

I. An cum PP. Regentes expleverint quinquennium, et Concionatores decennium ad formam Constitutionum Ordinis, seu Decreti Capituli Generalis, sint praeferendi, qui primo expleverint, in casu etc.

II. An omnia illa loca, ad quae mittuntur Concionatores a P. Generali Ordinis, consideranda, connumerandaque sint inter principaliores Civitates Italiae, in casu etc. et ad effectum, de quo agitur.

Sacr. Congr. respondit:

Ad primum negative, et admittendos esse promiscue Regentes, et Concionatores arbitrio P. Generalis. Ad secundum negative, et ad mentem.

QUÆSTIO CXXXV.

In Causa Cassanensi Concursus, die 16. Decembris 1719.

Vacante Cappellania Curata, seu Vicaria perpetua, sub invocatione SS. Annunciationis, indictus fuit de more concursus, idemque habitus fuit coram Vicario Generali, qui erat etiam Examinator Synodalis, et coram sex aliis Examinatoribus, quorum tres fuerant in Synodo electi, aliique tres munus exercebant ex facultate hujus Sacrae Congregationis: cumque ex quatuor concurrentibus, Rev. Blasius Peretta, et Rev. Joannes Baptista Sifandi fuerint tanquam habiliores, et magis idonei quoad scientiam denunciati, praeelectus fuit ab Episcopo

Cassanen. memoratus Sacerdos Sifandi, et ejus favore fuerunt subinde expeditae litterae apostolicae; cumque Sacerdos Joseph de Candia, qui fuit unus ex concurrentibus, se in his reputaverit gravatum, et recursum habuerit ad hanc Sacram Congregationem, juxta morem scriptum fuit Episcopo pro informatione, et transmissione actorum, actisque transmissis, disputanda proponuntur dubia ad calcem hujus restrictus inserenda.

Contendit autem Sacerdos Joseph de Candia, quod concursus fuerit nullus, tum quia ipse appellationem interposuerat ab interventu trium illorum Examinatorum, qui non fuerant in Synodo, sed ex facultate hujus Sacrae Congregationis electi, utpote sibimet rationabiliter suspectorum, tum quia, cum tres ad minus adessent Examinatores in Synodo electi, coram quibus poterat haberi concursus, et tres Examinatores, ad effectum de quo agitur, sufficiant, juxta *Caput* 18. *sess.* 24. *de Reform.* concursus sic habitus fuit, ut in eo intervenerint Examinatores Synodales, et non Synodales, electi videlicet ex facultate hujus Sacrae Congregationis, in quo rerum statu de nullitate concursus non videtur esse dubitandum.

Contendit secundo idem Sacerdos Joseph de Candia, quod irrationabile fuerit Episcopi judicium statim ac ad Parochialem vacantem praeelegit Sacerdotem Joannem Baptistam Sifandi, tum quia Episcopus in sua praeelectione dixit, Sacerdotem Joannem Baptistam fuisse repertum magis habilem, et idoneum ab Examinatoribus, ipsumque Sacerdotem Josephum de Candia repertum fuisse minus idoneum in explicatione Textus Sacri Concilii Tridentini, quando ipse fuit approbatus tanquam magis habilis, et idoneus a duobus Examinatoribus, et quando judicio omnium Examinatorum repertus fuit idoneus in explicatione Concilii; tum quia Sacerdos Sifandi est constitutus in aetate annorum 29. quando ipse est in aetate annorum 56. et est laurea doctorali insignitus, et in pluribus aliis muneribus laudabiliter se exercuit, uti latius legi potest in ejus informatione, et summario.

Contendit denique tertio saepe memoratus Joseph de Candia esse locum provocationi ad novum examen ad tramites *Bull.* 33. *S. Pii. V.* quia licet ipse fuerit a duobus Examinatoribus approbatus, non fuit tamen approbatus ab aliis, hinc inferendo sibi denegari non posse provocationem ad novum examen.

Excipit e contra Sacerdos Joannes Baptista Sifandi, bene constare de validitate concursus, licet enim Concilium Tridentinum loco citato statuat, concursum esse faciendum coram Examinatoribus non paucioribus, quam tribus; id tamen non impedit quin Concursus haberi valeat coram pluribus, quam tribus Examinatoribus, juxta resolutionem hujus Sacrae Congregationis impressam apud *Garzium de Benef. par.* 9. *cap.* 2. *num.* 53. et in eo, quod attinet ad Examinatores, auctoritate hujus Sacrae Congregationis deputatos, subdit sex ad minus esse singulis annis in Dioecesana Synodo eligendos, juxta allegatum *Caput* 18. *sess.* 24. *de Reform.* eosdemque exercere posse suum officium usque ad novam Synodum, licet singulo anno non convocetur, dummodo tamen post annum ex electis in Synodo sex ad minus supersint, quod si transacto anno, quatuor, aut quinque tantum ex electis in Synodo supersint, superstites officium suum valide exercere non possunt, sed aut nova Synodus est celebranda, et in ea Examinatores Synodales sunt eligendi, aut ab hac Sacra Congregatione facultas est obtinenda, ut Episcopus uti possit superstitibus, vel alios valeat in locum demortuorum subrogare, et illis uti una cum superstitibus, juxta praxim relatam apud *Monacell. in formul. tom.* 4. *pag.* 6. *num.* 21. concludendo, quod sic se res habuit in casu praesenti, et consequenter quod Concursus est validus, non obstante interventu Examinatorum deputatorum auctoritate hujus Sacrae Congregationis.

Excipit quoque idem Sacerdos Sifandi nihil opponi posse praeelectioni Episcopi, sui favore factae, nedum quia ipse ex suffragiis septem Examinatorum, sex obtinuit favorabilia, sed etiam quia optimis moribus est imbutus, juxta attestationes relatas *in suo Summario num.* 4. et se assiduo exercet in praedicatione Evangelii, et in explicando Catechismo, itaut suae qualitates majoris sint ponderis, quam aliae, quae adesse dicuntur in Sacerdote Josepho de Candia.

Excipit denique idem Sifandi, non esse locum provocationi ad novum examen, vel quia Sacerdos Joseph quoad scientiam, et litteraturam fuit ab omnibus Examinatoribus approbatus, vel quia cum ipse hic, et nunc praetendat, quod judicium Episcopi fuerit ir-

rationabile, tenetur ad docendum concludenter de irrationabilitate, et de gravamine, ad differentiam casus, in quo idem simpliciter instaret pro novo examine ad vindicandam propriam existimationem, et idoneitatem, quae a reprobatione fuisset causata, tunc etenim nulla probatio gravaminis reputaretur necessaria, juxta concordem opinionem hujus Sacrae Congregationis, et Rotae, uti videri potest *in Lucen. Sarzanen. Parochialis* 2. *Julii* 1706. §. *neque obstare coram bon. mem. Omanna, et in Fulginaten. Parochialis* 13. *Januarii* 1710. §. *inconcussa, et seqq. coram Reverendiss. Aldovrando, quae sunt decisiones* 9. *et* 10. *post Monacell. tomo* 4. ubi etiam referuntur hujus Sac. Congregationis resolutiones.

His stantibus quaeritur:

I. An constet de validitate Concursus, in casu etc.

II. An constet de rationabili judicio Episcopi, in casu etc.

III. An sit locus provocationi ad novum examen, in casu etc.

Sacra Congr. Respondit:

An primum affirmative. Ad secundum, et Tertium dilata, et exhibeantur Acta Concursus.

QUAESTIO CXXXVI.

In Causa Æsina Praeeminentiae, die 16. *Decembris* 1719.

Excitata fuit controversia in Ecclesia Cathedrali Æsina inter Canonicum Curtium Bonafidem Coadjutorem Canonici Moriconi, et Canonicum Hippolytum Colocci; cum etenim recurrente hebdomada, in qua, juxta Turnum, Missa solemnis cantari debebat a Canonico Moricono, Canonicus Curtius Bonafides ejus Coadjutor diceret ad se pertinere ejusdem Missae solemnis celebrationem in absentia Coadjuti, et e contra Canonicus Hippolytus Colocci se opponeret, asserendo ad se, uti succedentem post Canonicum Moriconum, pertinere, eo impedito, officium peragere, et Missam canere solemnem, in Congregatione habita *die* 26. *Martii anno* 1718. propositum fuit sequens dubium disputandum, *an nolente, vel impedito Canonico Moricono, Missa solemnis, quae juxta turnum, ab eodem esset celebranda, celebranda sit a Canonico Curtio Bonafide ejus Coadjutore, vel potius sit celebranda a Canonico Hippolyto Colocci in ordine Canonicorum succedente;* cumque tunc nulla fuerit capta resolutio, et in Congregatione habita *die* 9. *Aprilis ejusdem anni* responsum fuerit, quod exhibeatur Bulla Coadjutoriae, in Congregatione tandem habita *die prima Aprilis, hujus anni* 1719. ad primam dubii partem responsum fuit *negative*, et ad secundam *affirmative;* juxta etenim celebres resolutiones Congregationis Sacrorum rituum *in Patavina* 14. *Februarii* 1615. *et* 3. *Decembris* 1616. *et in Neritonen.* 12. *Octobris* 1619. haec adest differentia inter Coadjutores Dignitatum et Coadjutores Canonicorum, quod Coadjutores Dignitatum, uti sedentes in stallo Dignitatis, facere debent functiones spectantes ad Dignitatem Coadjutam, et e contra Coadjutores Canonicorum, utpote sedentes post omnes Canonicos, facere non possunt functiones ad Canonicos Coadjutos pertinentes, nisi in hypothesi, in qua alii desint Canonici, vel nisi ageretur de Missis, quas Canonicus Coadjutus celebrare tenetur, vigore testamenti, et institutionis Canonicatus, et celebrare non potest, aut propter senectutem, aut propter aliud impedimentum, uti bene explicatur *in citata resolutione Patavina*, in nihilum urgentibus verbis, quae apponuntur in litteris Coadjutoriae, quod scilicet Coadjutor habere debeat omnes, et singulas praerogativas, praeeminentias, et honores in Choro, processionibus, et aliis actibus Capitularibus, quas, et quos Canonicus Coadjutus haberet, si praesens esset; cum haec verba stare dicenda sint ad exclusionem aliorum inferiorum, et non ad exclusionem aliorum Canonicorum, uti bene docent *Lother. de Re Benefic. lib.* 2. *quaest.* 25. *num.* 36. *Gonzal. de Regul.* 8. *Cancell. gloss.* 5. §. 9. *a num.* 97. *et praesertim num.* 102. *et seqq.*

Statuto, quod impedito Canonico Moricono Missa non esset celebranda a Canonico Curtio Bonafide ejus Coadjutore, sed a Canonico Hippolyto Colocci, uti succedente post Canonicum Moriconum, nova subalterna exorta est controversia, an Canonici Coadjutores, post completum Turnum omnium Canonicorum principalium, Missam canere tenerentur in alia separata hebdomada ex propriis personis, cumque in Congregatione habita *die* 17. *Junii hujus ejusdem anni* fuerit demandatum, quod

Causa poneretur in folio, duo infrascripta dubia in praesenti disputanda proponuntur.

Alterum respicit resolutionem captam *die prima Aprilis* 1719. in qua, uti supra fuit expositum, responsum est, Missam solemnem non esse canendam a Canonico Coadjutore, sed a Canonico in ordine succedente; dicitur enim hanc resolutionem bene subsistere in puncto Juris, sed non esse hypothesi applicabilem, propter antiquam observantiam vigentem in Ecclesia Cathedrali Æsina, juxta quam praetenditur Canonicos Coadjutores Missam cecinisse, et non Canonicos in ordine succedentes.

Alterum respicit praetensam Coadjutorum Canonicorum obligationem canendi Missas ex propriis personis, post completum Turnum omnium aliorum Canonicorum, et in ordine ad hoc dubium asseritur, non adesse dictam obligationem Canonicorum Coadjutorum, tum quia Coadjutores, durante vita eorum, quorum sunt Coadjutores, non sunt veri Canonici, sed ficti, tum quia si tenerentur post completum turnum aliorum Canonicorum Missam canere, inservirent ex propriis personis, et se haberent ad instar Canonicorum principalium, quod eis non videtur esse permissum.

His stantibus, quaeritur:

I. An sit standum, vel recedendum a decisis die prima Aprilis 1719. *et quatenus standum sit in decisis:*

II. An Canonici Coadjutores in ordine Presbyterali constituti, et Missam solemnem non cantantes in hebdomada, juxta turnum tangentem eorum Coadjutis, teneantur eandem Missam cantare ex propriis personis post completum turnum omnium aliorum Canonicorum, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Ad primum, et in decisis. Ad secundum teneri ad cantandam Missam, ut compleant Turnum Canonicorum.

QUÆSTIO CXXXVII.

In Causa Bononiensi Missarum, die 16. *Decembris* 1719.

Licet factum primordiale hujus Causae fuerit plene expositum in folio distributo pro Congregatione habita *die* 9. *Septembris* 1713., et pro altera Congregatione habita *die* 16. *Januarii* 1717., ut nihilominus EE. PP. non graventur onere ea folia reassumendi, operae pretium esse censui dictum primordiale factum paucis exponere.

In Metropolitana Ecclesia Bononiensi non solum adest Capitulum Canonicorum, sed ab antiquissimo tempore erecta reperitur quaedam Congregatio Beneficiatorum, quae Consortieria nuncupatur, et unusquisque ex dictis Beneficiatis distincta habet, et separata beneficia, et Cappellanias, cum onere Missarum juxta qualitatem Fundationis.

Paulus Papa II. nonnulla bona Consortieriae assignavit, et voluit, quod eorum fructus pro quotidianis distributionibus dividerentur inter Consortiales Choro, et divinis officiis interessentes; cumque memoratorum Consortialium numerus adeo auctus esset, ut quilibet ex eis vix annua sex scuta haberet, Pius Papa Quartus numerum statuit 33. *participantium* compositum ex duodecim Mansionariis, et Sacrista Capituli, necnon *ex* 20. *antiquioribus Consortialibus.*

Consortieria composita tam ex participantibus, quam ex non participantibus suam habuit, et habet Sacristiam, quae Tabularia nuncupatur, distinctam a Sacristia Capituli, et in antiquioribus hujusce Tabulariae libris adnotatum reperitur, consuetudinem jam inolevisse, ut Consortiales vel Missas, quas ratione Beneficii celebrare tenebantur, celebrarent, vel taxam ad rationem solidi unius, et obulorum quatuor pro qualibet Missa solverent Tabulariae.

Libri, in quibus consuetudo haec tanquam jam introducta enuntiatur, sunt libri facti de anno 1552. et post lapsum triginta circiter annorum, peritura nunquam memoriae celeberrimus Cardinalis Gabriel Paleottus primus Bononiae Archiepiscopus, ut religiose servarentur Testatorum voluntates, et onera beneficiis annexa debitam haberent executionem, decrevit, ut Consortiales adimplerent onus Missarum per seipsos, seu Sacerdotes ab eis deputatos, vel solverent Tabulariae congruentem eleemosynam Sacerdotibus dandam, qui Missas pro dictis beneficiatis celebrarent, et ad ulteriora procedendo, eleemosynam in libris 60. pro qualibet Missa quotidiana taxavit, et a die dicti Decreti Consortiales solvere inceperunt, et adhuc solvunt Tabulariae taxam

praedictam ad rationem oneris Missarum unicuique Beneficio impositi.

Ex hujus taxae solutione coalescunt introitus Tabulariae, quae eosdem erogat pro expensis utensilium, pro salario Exactoris, Ratiocinatoris, et Primi, et Secundi Custodis Sacristiae, et celebrare facit qualibet die decem Missas ad rationem librarum 60. pro qualibet, absque tamen dictarum missarum applicatione, et quinque ex dictis decem missis quotidianis celebrantur a Patribus Barnabitis, qui sunt Ecclesiae Metropolitanae Poenitentiarii, quique dictarum missarum onus susceperunt, obtenta a Clemente Octavo assignatione eleemosynae pro dictis quinque missis, quas celebrant.

Tabularia, uti mox dictum est, celebrare facit qualibet die decem missas, computatis illis quinque, quae uti mox fuit expositum, celebrantur a Patribus Barnabitis, et missae, quae ab omnibus Consortialibus essent celebrandae, ascendunt ad numerum 11318. cumque praeter missas, celebranda pariter essent quamplurima anniversaria a Consortieria, attenta redituum tenuitate, Archiepiscopus Bononiensis in Synodo habita anno 1614. illa reduxit *ad annua* 83. *anniversaria*, et ulterius triginta quinque Consortibus participantibus praecepit, ut unam annuam missam celebrarent, et in *Memento* omnium missarum, quas celebrarent, orarent pro Benefactoribus.

Ab hac facti serie circa annum 1713. ortum habuit controversia, de qua nunc agitur; Canonici etenim Ecclesiae Metropolitanae, qui Consortio praesident, dubium excitarunt, an Beneficiati, et eorum Tabularia explendo ea, quae supra dicta sunt, satisfecerint oneribus Beneficiorum, et an praedicto modo continuare possint: quocirca propositis in Congregatione habita *die* 9. *Septembris* 1713. duobus dubiis, primo, *an, et quomodo sit consulendum pro praeterito*, et secundo, *an, et quomodo sit providendum in futuro*, ad primum responsum fuit *non esse molestandos*, et ad secundum *dilata fuit resolutio;* cumque dubium tunc non resolutum, fuerit repropositum in Congregatione habita *die* 16. *Januarii*. 1717. in Congregatione sequenti habita *die* 30. *Januarii ejusdem anni*, commissum fuit clarae mem. Cardinali de Abdua, et Eminentis. Cardinali Tanario, necnon Secretario, ut inter se viderent quid esset agendum, suumque sensum Sac. Congregationi aperirent; mortuoque subinde praedicto Cardinali de Abdua, cum actum fuisset de altero in ejus locum subrogando, placuit Sac. Congregationi *die* 4. *Februarii* 1719. rescribere, quod Causa proponeretur in plena Congregatione.

In hujus Decreti executionem scriptura circumfertur impressa, in qua ad tramites praecedentium animadversionum in hac eadem Causa factarum distinguitur inter Beneficia, quorum non habetur fundatio, vel si habetur, non legitur in illa, quod fuerit Beneficiatis demandata applicatio Sacrificii, et inter Beneficia, quorum fundationes reperiuntur.

Quoad beneficia itaque, quorum fundatio non reperitur, vel si reperitur, non legitur in illa onus applicationis Missae, dicitur nihil esse innovandum, nec respectu Beneficiatorum, nec respectu Tabulariae, sed solitum esse servandum, itaut sufficere imposterum debeant illae decem Missae, quas usque adhuc Tabularia celebrare fecit, nullo celebrantibus imposito onere applicationis.

Absque eo quod quidquam referat, quod numerus decem Missarum qualibet die celebrandarum, non adaequat numerum Missarum, quas Beneficati hujus primae classis celebrare tenetur, juxta id, quod est adnotatum in Tabellis, tum quia adeo tenues sunt reditus horum Beneficiorum, ut non correspondeant numero Missarum descripto in memoratis Tabellis; tum quia juxta ea, quae in superioribus dicta sunt, explentur a Consortialibus anniversaria demandata in Synodo anni 1614. et in Missarum celebratione juxta eandem Synodum tenentur in *Memento* orare pro Benefactoribus.

Quoad Beneficia vero, quorum reperitur fundatio, cum alias fuerit insinuatum, quod erat justum, et conveniens, ut Beneficiati adigerentur ad celebrandum in Ecclesia Metropolitana, et ad applicandum Sacrificium, indulta tamen ipsis reductione, juxta vires redituum beneficiorum, hoc est *ad manualem*, et concessa reductione *ad perpetuam*, facto verbo cum Sanctissimo, sermonem habendo de illis beneficiatis Consortialibus participantibus, qui Choro intersunt.

Duo alia in citata Scriptura per manus circumferenda superaddunt, alterum quoad Beneficiatos, alterum quoad Tabulariam. In eo autem, quod attinet ad Beneficiatos ponderatur, quod clar. mem. Cardinalis Paleottus in suo

Decreto supra recensito demandavit omnibus Beneficiatis, ut singulis suorum beneficiorum oneribus satisfacerent, cum proportione ad eleemosynam manualem tunc vigentem, et ulterius taxam statuit Tabulariae solvendam in hypothesi, in qua Beneficiati per seipsos non celebrarent, sed cum voluerit, ut unicuique Beneficiato tertia pars redituum salva maneret, concluditur, quod saltem in nova reductione ratio habeatur hujus tertiae partis.

In eoque, quod spectat ad Tabulariam, cum congruum omnino sit, ut eadem in suo esso permaneant, et proportionatis fruatur reditibus, exoratur, ne aliquid innovetur quoad Taxam eidem persolvendam, cum Taxa non sit recens, sed antiquissima, vel quod in hypothesi, in qua dictae Taxae diminutio praeciperetur, consulatur Sanctissimo pro facultate Eminentissimo Archiepiscopo concedenda uniendi Tabulariae aliqua ex Beneficiis consortialibus, vel vacantia, vel in posterum vacatura, ne annuae expensae Tabulariae majores sint introitu, et sic ne sequatur ejusdem Tabulariae excidium.

His positis, quaeritur:

An, et quomodo sit providendum in futurum etc. in casu etc.

Sacra Congr. die 13. Januarii 1720. respondit:
Scribatur Eminentissimo Archiepiscopo juxta Instructionem.

QUÆSTIO CXXXVIII.

In causa Comensi Nullitatis Professionis, die 13. *Januarii* 1720.

In Regula Minimorum, quae in praesentiarum vim obtinet, cap. 1. sic legitur: *Hujus Ordinis Minimorum universi Fratres sub Obedientiae, Castitatis, Paupertatis, et Quadragesimalis vitae mortificationibus infrascriptis modificatae sacris votis perseveranter vivere promittant*. Et in professionis forma, quam Minimi expleto probationis anno solemniter emittunt, idem continetur, quae quidem formula a Julio II. simul cum Regula approbata, et confirmata est. *Ego Frater N. voveo, et promitto Deo Omnipotenti etc. stare, et perdurare toto tempore vitae meae sub vita, et Regula Fratrum Ordinis Minimorum Sancti Francisci de Paula, sub votis Paupertatis, Castitatis, ac Obedientiae, et Quadragesimalis vitae.*

Bartholomaeus de Levizzariis habitum Religionis Minimorum S. Francisci de Paula uti Conversus assumpsit, et completo Novitiatus anno *die* 5. *septembris anno* 1706. in eadem Religione professionem emisit, cumque sub obtentu, quod ante emissam professionem talibus corporis infirmitatibus laboraret, et usque adhuc laboret, ut ab esu carnium citra mortis periculum, nec potuerit, nec possit abstinere, contendat professionem a se emissam esse nullam, proponitur in praesenti dubium disputandum.

An sit locus restitutioni in integrum, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:
Negative, et amplius.

QUÆSTIO CXXXIX.

In Causa Virdunensi Restitutionis in integrum, die 24. *Februarii* 1720.

Crispinus Bourlier ex Oppido S. Michaelis Dioecesis Virdunen. professionem Regularem emisit in Monasterio Ordinis S. Benedicti praedicti Oppidi, et licet a sua Religione fuerit ejectus tanquam incorrigibilis, exposcit nihilominus restitutionem in integrum adversus professionem longe ante quinquennium emissam.

Petitionis fundamentum constituitur in metu sibi, ut asserit, a Patre incusso, et de quo tam ipse, quam alii Testes deponunt examinati coram Decano Collegiatae S. Leopoldi Oppidi S. Michaelis Dioecesis Virdunen. ab hac Sacra Congregatione pro recipiendis probationibus delegato.

Scriptura, una cum Summario circumfertur, et ex utriusque lectura poterunt EE. VV. deprehendere, an metus, qui supponitur a Patre incussus, fuerit metus cadens in constantem virum. Item an incussus dici valeat a Patre, ad effectum extorquendi professionem Religiosam; ipse etenim Crispinus post expositam Patris indolem maximopere proclivem ad iram, et quod male ab eo tractaretur, interrogatus super exposita circumstantia, an haec, et similia gesta fuerint a Patre ad finem, et effectum extorquendi ab ipso professionem Religiosam, sic deponit: *Dopo di che avendolo interrogato, se avesse conosciuto, che i cattivi trattamenti, ch' egli*

dice del suo Padre, tendessero a farlo entrare nella Religione, e farvi professione, ci ha risposto, che aveva ogni motivo di presumerlo, stante che avendo fatti i suoi studj, li sarebbero stati inutili nel mondo, ciò che li parve tanto più evidentemente, che essendo andato appresso uno de' suoi Zii per cerimonia a licenziarsi prima d'entrare nella Religione in compagnia del detto suo Padre, questo Zio avendo detto, che il detto Comparente era ancora assai giovane per abbracciar stato, il detto suo Padre lo fece uscire con asprezza, senza aspettare verun ragionamento, ciò ch' l' ha tanto più confermato, che il suo Padre colle sue violenze voleva costringerlo a farsi Religioso, e che per il suo Noviziato aveva fatto più minaccie che vennero sin al Comparente, che se uscisse, lo farebbe soccombere al giogo della di lui professione di Chiavaro: quando certum esse videtur, quod metus licet cadens in constantem virum, et licet proveniat ab extrinseco, et a causis, liberis non irritat professionem, nisi constet, quod fuerit incussus ad effectum illam extorquendi, Fagnan. *in cap. si quis num.* 81. *et in cap. sicut nobis num.* 29. *tit. de Regul.* Addidisse etiam fas sit, quod Crispinus dicitur constitutus in aetate annorum 34. quod fecisse dicitur professionem dum erat constitutus in aetate annorum sexdecim, et quod fuit a Religione ejectus die 4. Maji 1716. absque eo quod sciatur, an ejus Pater adhuc vivat, vel quo tempore mortuus sit.

His stantibus, proposito in Sac. Congregatione dubio hac die 24. Februarii 1720. *an esset concedenda Restitutio in integrum*, responsum fuit *negative.*

Supplicavit Crispinus per nova audientia, eademque fuit concessa, ex quo post praedictam Causae propositionem Claudius ejus Pater die prima Januarii 1722. declaravit, fuisse a filio emissam Professionem propter metum, quem ipsi incusserat, eum numquam antecedenter reclamasse propter nimium terrorem, in quo erat constitutus, et se tandem eum recognoscere tanquam bonorum suorum haeredem una cum aliis filiis, et fratribus respective.

Scriptura circumfertur, quocirca quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.

Sacra Congr. die 9. Februarii 1726. respondit: *In decisis, et amplius.*

QUÆSTIO CXL.

In Causa Mantuana, die 24. *Februarii*, 1720.

Propter notas controversias inter Ordinarium Brixien. et Archipresbyterum Asulae, Sacra haec Congregatio alias decrevit, quod Territorium Castri Gofredi Dioecesis Brixien. per modum provisionis, subjectum remanere deberet Episcopo Mantuano tanquam Sacrae Congregationis delegato.

Vacavit in dicto Castro de mense Martii, et anno 1717. quoddam Beneficium simplex sub titulo S. Crucis de Jurepatronatus Familiae de Simbenis, nec Patroni ullum potuerunt Clericum reperire, qui illud acceptare voluerit, propter redituum tenuitatem, et onerum exorbitantiam; reditus etenim annui sunt in scutis octo monetae Romanae, et Beneficiatus tenetur ad celebrandum, et applicandum Sacrificium quocumque die Festo.

Ne Beneficium suo Rectore careret, memorati Patroni intra quadrimestre sibi datum ad praesentandum, supplicarunt Episcopo Mantuano defuncto, ut de Beneficio disponeret, nec ullum Episcopus invenire potuit Clericum, qui dictum acceptaret Beneficium, uti testatus est Cancellarius, qui ulterius deposuit de diligentiis ab Episcopo peractis; iidemque Patroni intra citatum quadrimestre protestati sunt de diligentiis peractis, ne Beneficium sine Beneficiato remaneret.

Post lapsum fere duorum annorum inventus est Clericus, qui est paratus, et promptus ad acceptandum Beneficium; cupit enim ad ejus titulum promoveri cum debito Patrimonii augmento; cumque saepe memorati Patroni illum Vicario Capitulari praesentaverint, Vicarius antequam praesentationem admitteret, oraculum Sacrae Congregationis requirere voluit, ad eamdem transmittendo omnia documenta, ex quibus notitia facti in superioribus expositi fuit desumpta: cumque in Congregatione habita *die* 17. *Martii* 1719. dictum fuerit, quod Causa poneretur in folio, proponitur in praesenti disputandum dubium infra referendum.

Putant Simbeni Patroni, suam praesentationem esse admittendam; cum enim tota difficultas consistat in lapsu temporis a jure statuti ad praesentandum, nullum ex dicto temporis lapsu praejudicium sibi illatum fuisse contendunt, stantibus diligentiis peractis, ut Clericum inve-

nirent, qui Beneficium acceptaret; devolutio siquidem supponit culpam, et negligentiam inexcusabilem Patroni, *Murga de Benef. quaest.* 3. §. 10. *sect.* 1. *num.* 480. et pro regula datur a Doctoribus, et a Tribunalibus, quod unumquodque non improbabile impedimentum praeservat jura Patroni a devolutione ad Superiorem, *Faber. in Cod. tit. de sacros. Eccles. definit.* 35. *vers. quod secus est*, *Piring. ad lib.* 3. *Decretal. tit.* 38. *sect.* 4. §. 4. *num.* 106. *Ventrigl. in praxi part.* 2. *annot.* 1. §. 3. *num* 28. *et seqq. Ricc. collect.* 119. *vers. in quo*, *et ipse*. *Perez de Lara de annivers. lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 35.

Aliique docent, nullum Regibus currere tempus ad praesentandum, quia semper supponitur eos esse probabili detentos impedimento, *Solorzan. de jure Indiar. lib.* 3. *cap.* 3. *num.* 49. *et* 50. *Salgad. de Regia protect. par.* 3. *cap.* 8. *num.* 43. *et* 44. *Antunez. de denot. Reg. lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 124. *Lagunez de fructibus par.* 1. *cap.* 31. §. 2. *num.* 122. *et seqq.*

His stantibus, quaeritur:

An sit admittenda praesentatio, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CXLI.

In Causa Novariensi, die 24. *Februarii* 1720.

Joannes Joannonus *anno* 1711. matrimonium per verba de praesenti contraxit cum Anna Ghinzona, cum protestatione tamen, quod suum praestabat assensum, sub conditione, et praesupposito, quod Anna esset virgo.

Nec prima, nec secunda nocte Joannes rem habuit cum Anna, tum quia in eodem Cubiculo, licet in alio lecto cubabant Mater, et Soror praedictae Annae, tum quia de ejus virginitate dubium habebat; sed cum admonitus fuisset, quod Anna erat gravida, eam tertia nocte serio de praegnantia interpellavit, eademque confessa est se esse praegnantem, et se fuisse a suo Genitore stupratam.

Hoc audito, Joannes nedum dicta tertia nocte a copula abstinuit, sed ulterius noluit amplius cum Anna dormire, licet in eadem domo cum ipsa cohabitaverit, ne factum innotesceret, quod tamen innotuit, statim ac Anna peperit, vix elapsis quinque mensibus a die initi matrimonii, itaut Pater in alienas Regiones se contulerit, eidemque subinde data fuerit facultas ad Patriam redeundi, exbursata notabili pecuniae quantitate.

In hoc rerum statu, Joannes Annam dereliquit, nec amplius voluit cum ipsa habitare, precesque huic Sacrae Congregationi exhibuit pro declaratione nullitatis matrimonii.

Scriptum fuit Eminentissimo Episcopo pro informatione, et voto, cumque consensum conditionatum a Joanne praestitum, una cum exclusione copulae, Eminentia Sua asserat probari ex dicto utriusque Conjugis, proposita fuit Joannis instantia inter Summaria precum, et dictum fuit, quod proponeretur in folio, et quod Annae praefigeretur terminus ad sua jura deducenda in Sacra Congregatione, quae termini praefixio fuit executioni mandata.

Error qualitatis non facit conjugium irritum, juxta Canones a Gratiano collectos *in causa* 29. *quaest.* 1. sed id limitatur in casu, quo quis expresse protestetur se contrahere sub conditione, quod talis qualitas insit personae, cum qua init matrimonium, tunc etenim cessante conditione, cui consensus innititur, deficit et ipse consensus essentialiter ad matrimonium requisitus, juxta late tradita per *Cabassut. in Theor. et praxi Juris Canon. lib.* 3. *cap.* 22. *num.* 2.

In re, de qua nunc agitur, defectus qualitatis plene, et sufficienter deduci non potest ex editione prolis post sextum mensem a die initi matrimonii, cum legitimus, et vitalis censeatur partus, nedum editus sexto, sed etiam quinto mense, uti late probant *Caranza de partu naturali cap.* 9. *fol.* 432. *num.* 2. *et num.* 46., *Carpzov. in juris prud. Eccles. lib.* 2. *definit.* 22. *num.* 3. *Armannus in Medicina Critica casu* 1. *fol.* 13., *Rota in Avenionen. Dotationis* 3. *Martii* 1692. §. *sed cum hodie coram clar. mem. Cardinali Caprara*, sed bene deducitur ex actis judiciariis per localem Praetorem factis contra Patrem Annae tanquam reum nefarii sceleris, itaut Eminentissimus Ordinarius in sua relatione dicat, quod concubitus paternus certus est, atque notorius.

Sola ergo difficultas stat in probationibus, cum conditio apposita in contractu matrimoniali quoad virginitatem Annae, et abstinentia a copula, quae fuisse dicitur in hisce Conjugibus, eorum tantummodo dictis innitatur, quod non videtur esse sufficiens, juxta Decre-

talem Caelestini Tertii *in cap. super eo tit. de eo, qui cognovit etc.*

His stantibus, quaeritur:

An constet de nullitate matrimonii, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Negative, et amplius.

QUÆSTIO CXLII.

In Causa Bononiensi, die 24. Februarii 1720.

In Congregatione habita *die 26. Junii anno* 1655. editum fuit sequens Decretum favore Clericorum Regularium Minorum: *Sacra etc. vigore rescripti Sanctissimi Domini Nostri benigne impertita est Oratoribus facultas, ut parvam Ecclesiam S. Prosperi derelictam, et maxima restauratione indigentem concedere possint arbitrio Archiepiscopi Bononien. ad usum Ecclesiae, et sub expressa conditione restaurationis faciendae.*

In sequelam hujus Decreti putant Clerici Regulares Minores se obtinuisse facultatem, praedictam Ecclesiam vendendi, ita tamen, ut ejus usus non mutaretur, et ut semper continuare deberet in esse Ecclesiae: cumque tunc Emptorem non invenerint, qui ea uti vellet ad usum praedictum, et hodie Confraternitas quaedam reperiatur, quae Ecclesiam emeret, et eadem uteretur pro suis spiritualibus, suique instituti exercitiis, preces idcirco renovantur pro facultate vendendi, et Oratores putant se esse posse voti compotes; tum quia existimant se facultatem vendendi obtinuisse usque de anno 1655. juxta ea, quae in superioribus dicta sunt, tum quia Ecclesia suum statum non mutaret, nec profanaretur, et tandem quia pecunia ex venditione retrahenda non modicam afferret utilitatem pro indigentiis eorundem Oratorum, qui alium habent in Civitate Bononiae Conventum, seu Collegium, in quo habitant, nec non aliam Ecclesiam Spiritui Sancto dicatam.

Celebris fuit anno praeterito causa venditionis Ecclesiae S. Franciscae Romanae in via Felici, Ordinis Redemptionis Captivorum, eademque proposita in Signatura Gratiae habita coram Sanctissimo Domino Nostro *die 28. Martii* 1719. rescriptum fuit, *non esse deveniendum ad venditionem, et subhastationem Ecclesiae, et Conventus, instantibus Creditoribus.*

At quia resolutio haec loquitur de venditione, quae fit sub hasta, et instantibus Creditoribus, reliquum est, ut videatur an hoc ipsum sibi vindicet locum in venditione voluntaria, et quae fit sine horrida voce Praeconis. Adversus etiam hujus generis venditionem facere videtur Textus *in Canone si quis objecerit prima quaest. 3. et in capitulo querelam de Simonia*, ibi, *Scituri, quod sicuti emi non potuit, ita nec redimi Ecclesia*, et juris Canonici Interpretes in ea videntur esse opinione, quod Ecclesiae nullo modo, nulloque praetextu, vel colore emi, et vendi possint. Materia haec funditus pertractatur a moderno Domino *Ursaya tom. 2. discept. 25. per totam, et signanter num. 100. et seqq. et num. 114. et seqq. et tom. 3. parte 2. discept. pariter 25. per totam.*

His stantibus, quaeritur:

An Oratorum precibus sit annuendum, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Negative in casu, de quo agitur, et amplius.

QUÆSTIO CXLIII.

In Causa Fulginatensi Fontis Baptismalis, die 24. Februarii 1720.

Episcopus Fulginaten. in visitatione, quam explevit *anno* 1718. decretum edidit, quod scilicet in Parochiali Ecclesia S. Mariae Novae Castri Seronis Fons Baptismalis erigeretur, facta, tamen per Parochianos, qui pro erectione Fontis supplicaverant, obligatione subministrandi omnes expensas necessarias pro constructione, et Fontis manutentione.

Episcopus autem annuit supplicationibus Parochianorum praedictae Parochialis Ecclesiae, licet praecedenter in ea Fons Baptismalis non adesset, tum quia putavit id conducere ad majorem Dei gloriam, et ad Animarum salutem, tum quia juxta resolutiones hujus Sacrae Congregationis in omnibus Ecclesiis Parochialibus debent esse Fontes Baptismales, nisi Fontes Baptismales extent in aliquibus Ecclesiis, quae Matrices, vel Baptismales vocantur, uti ponderat *Fagnan. in cap. cum contingat num. 59. de decimis.*

Absque eo quod huic erectioni Fontis in Ecclesia Parochiali S. Mariae Novae obstare potuerit praetensio Parochi Ecclesiae S. Ansovini Collis Casulis, in cujus Ecclesia, ante novi

Fontis erectionem, baptizabantur pueri, qui nascebantur in Parochia S. Mariae Novae; primo, quia Parochiani Castri Seronis ante novi Fontis erectionem non solum deferebant suos Infantes ad Ecclesiam S. Ansovini, sed etiam ad alias finitimas Parochiales, ut in illis Baptismum reciperent; secundo, quia Ecclesia S. Mariae Novae Castri Seronis est totaliter independens ab Ecclesia S. Ansovini, immo majoritate obtinet super ipsam, cum in Parochiali Seronis fiat processio Eucharistiae in solemnitate Corporis Christi; quando eadem processio fit in Parochiali S. Ansovini Dominica infra octavam; tertio tandem, quia via ducens a Parochiali Seronis ad Parochialem S. Ansovini aliquando propter nives remanet invia, itaut necessarium omnino fuerit Fontem erigere, de quo nunc agitur.

His stantibus, in praesenti proponitur resolvendum dubium.

An sustineatur erectio Fontis Baptismalis in Ecclesia Parochiali S. Mariae Novae Castri Seronis in casu etc.

Sacra Congr. die 22. Junii 1720. respondit:

Affirmative, relicta libertate Parochianis S. Mariae Castri Seronis deferendi juxta solitum Filios baptizandos etiam ad alias Parochias, et amplius.

QUÆSTIO CXLIV.

In Causa Æsina Juris eligendi Concionatorem, die 16. *Martii* 1720.

Postquam subscripta fuerunt bina dubia in hac causa, quorum primum respicit nominationem, seu praesentationem Praedicatoris in loco Castri S. Marcelli, an ea videlicet pertineat ad Priorem Ecclesiae Cathedralis Æsinae, qui est Curatus habitualis Ecclesiae Parochialis praedicti Castri, vel potius spectet ad Communitatem ejusdem loci, et alterum pertinet ad subministrationem eleemosynae, quae fieri debet Praedicatori, an ea subministranda sit a Priore Ecclesiae Cathedralis Æsinae, vel potius a Communitate Castri S. Marcelli, uti desumi valet ex eorum tenore ad calcem hujus restrictus relato, Communitas quoad primum dubium dat manus victas, et libenti animo admittit, electionem Concionatoris pertinere ad Priorem, in quo rerum themate sola remanet controversia quoad solutionem eleemosynae, nisi forte Eminentissimi Patres, ex officio procedentes, opportunum esse existimarent inquirere, an Praedicatoris deputatio in Ecclesia, de qua nunc agitur, pertineat ad Episcopum, nec etenim ad Parochum in sua Parochiali Ecclesia, sed ad Episcopum pertinet deputatio Concionatoris in eadem, juxta Textum *in Cap. Excommunicamus*, §. *quia vero de hàereticis*, *et in Cap. sicut eodem titulo in* 6. cum aliis late cumulatis in *Decis.* 598. *numer.* 60. *et seqq. coram Merlino*, et expresse decernitur in Concil. Trident. *Sess.* 24. *cap.* 4. *de Reform.*

At quidquid sit de hoc puncto, et sermonem transferendo ad aliud dubium, hoc est ad quem pertineat onus solvendi eleemosynam Praedicatori, Prior putat se ab hoc onere exemptum in sequelam consuetudinis, juxta quam electio Praedicatoris ad se pertinere potest, licet onus solvendi eleemosynam spectet ad Communitatem, juxta firmata per Card. de Luca *discurs.* 27. *num.* 8. *in Miscell. Eccles.*, et juxta resolutionem hujus Sac. Congregationis *in Æsina electionis Concionatoris* 8. *Augusti* 1711. in qua resolutum fuit, electionem Praedicatoris in loco Castri Plani spectare ad Episcopum, et non ad Communitatem, sed Communitatem teneri ad subministrandam Praedicatori eleemosynam.

Communitas e contra S. Marcelli excipit, quod sicuti Priori competit facultas nominandi Concionatorem, ita debet idem onus subire persolvendi eleemosynam, et contrarium militare posse in terminis, in quibus per tempus immemorabile Prior nominasset Praedicatorem, et Communitas eleemosynam solvisset, contendendo, quod allegata immemorabilis in hypothesi non sit ullo modo a Priore probata, juxta firmata per Fagnan. *in Cap. inter caetera num.* 21. *de Officio Ordinarii*, ubi ex resolutionibus hujus Sac. Congregationis firmat, quod in electione Praedicatoris Cathedralis Ecclesiae, si Episcopus eligit, et Populus ex consuetudine non immemorabili eidem eleemosynam suppeditare consuevit, Episcopus tenetur sic electo eleemosynam erogare, ad differentiam casus, in quo Populus ex consuetudine immemorabili eleemosynam praestasset, quia tunc Populus compellendus esset ad observantiam consuetudinis, non obstante, quod electio ad Episcopum spectaret.

His stantibus quaeritur:

I. *An nominatio, seu praesentatio Praedicatoris in loco Castri Sancti Marcelli spectet ad Priorem Ecclesiae Cathedralis Æsinae, seu potius ad Communitatem dicti loci in casu etc. Et quatenus affirmative quoad primam partem, et negative quoad secundam:*

II. *An Prior teneatur subministrare eleemosynam Praedicatori, seu potius Communitas, in casu etc.*

Sacr. Congr. respondit:

Ad primum affirmative ad primam partem, et negative ad secundam.

Ad secundum negative quoad primam partem, et affirmative quoad secundam juxta solitum, et amplius.

QUÆSTIO CXLV.

In Causa Ariminensi nullitatis Matrimonii, die 16. *Martii* 1720.

Helena Zolli matrimonium per verba de praesenti contraxit cum Daniele Giupponi *anno* 1713. servata forma Concilii Tridentini, illudque contendit esse nullum propter impedimentum impediens, et dirimens impotentiae perpetuae praedicti Danielis.

Probat autem Helena impotentiam perpetuam Danielis, primo quia cum ille esset in florida aetate annorum 24. tentavit rem habere cum nonnullis Mulieribus, sed copulam consummare non potuit.

Secundo, quia post decennium contraxit cum ipsa Helena matrimonium, et licet per triennium cohabitaverit, matrimonium tamen nunquam potuit consummare.

Tertio, quia, durante triennio, nedum copulae vacavit, sed apta, et congrua adhibuit remedia pro avertenda impotentia, sed in cassum, cum medicamenta nihil ipsi profuerint.

Quarto quia facta fuit ab Ostetricibus recognitio corporis post triennalem cohabitationem, et Agatha, quae fuit electa pro parte Helenae, eam dixit esse Virginem, et cum Agatha concordavit etiam Julia, quae fuit electa pro parte Danielis, non obstante, quod haec antecedenter asseruisset Helenam virginem non esse, cum id, ut ipsa deinde explicavit, dixerit, ne fieret lis super nullitate matrimonii.

Quinto, quia Medici magni nominis, re accurate perpensa, in ea fuerunt opinione, quod impotentia Danielis sit perpetua, et non sanabilis.

Absque eo quod quidquam referat, quod Dominus de Paulis, qui modo est Sanctissimi Archiater, quique est Peritus a Sacra Congregatione electus, dixit, Danielem posse uti aquis Thermalibus, et praesertim Vallis Lucensis, ejusque impotentiam perpetuam esse declarandam, si ea permaneat post duos, aut tres menses, expleto usu dictarum aquarum; tum quia id dixit ad meram cautelam, et exuberantiam, tum quia alii Physici, qui scripserunt post Dominum de Paulis, asseruerunt usum aquarum Thermalium, nedum inutilem, sed etiam contrarium esse fini desiderato.

Sexto tandem, quia septima manus Propinquorum juravit, et jurejurando testata est, se credere verum esse id, quod dictum fuit ab Helena de nunquam secuta consummatione Matrimonii.

Exclusa quacumque nova cohabitatione triennali, cohabitatio haec etenim, quae, attento jure antiquo Romanorum, erat biennalis, quaeque triennalis facta est ex lege Justiniani in novella 22. de Nuptiis cap. 6. *non enim biennium numerari solum ex ipso tempore copulationis, sed triennium volumus. Edocti namque sumus ex iis, quae ante hoc provenerunt, quosdam amplius quam biennium tempus non valentes, postea potentes ostensos ministrare filiorum procreationi:* fuit inter Sacros Canones relata, uti habetur in Decretali Caelestini Tertii, *in Cap. laudabilem de frigidis, et maleficiatis,* sed cum sua moderatione, quando scilicet impotentiae signa dubia solum sunt, aut praesumptiva, secus autem, quando sunt necessario et evidenter impotentiam concludentia, aut etiam quando sunt verisimiliter evidentia, qualia esse dicuntur ea, quae ab Helena afferuntur pro suadenda Danielis impotentia, uti colligitur ex citato Textu *in Cap. laudabilem de frigidis, et maleficiatis*, ibi, *si frigiditas prius probari non possit, usque ad triennium secundum authenticum legale cohabitent.* Et multo magis, cum non solum Doctores praedictam adstruant distinctionem, sed eadem ulterius fuerit in hac Sac. Congregatione recepta in quadam Causa *Januen. Matrimonii*, in qua dictum fuit, esse locum dissolutioni Matrimonii ex capite impotentiae Viri, absque nova cohabitatione triennali, uti colligitur ex rescriptis editis *die* 13. *Martii, et die* 8. *Maji* 1706.

quae fuerunt in Signatura Sanctissimi confirmata *die* 9. *Aprilis* 1707.

Excipit e contra Daniel, et putat non esse locum dissolutioni Matrimonii, sed experimento triennali, suaeque impotentiae signis, pro parte Helenae ponderatis, sequentes suppeditat responsiones.

Et in eo quidem quod attinet ad tentatam, licet inutiliter copulam cum aliis foeminis, dum erat in aetate florida annorum 24. ad cohabitationem, et condormitionem cum Uxore spatio trium annorum absque copulae consummatione, et ad adhibita, licet frustra, medicamenta, dicit primo, non esse fidem praestandam Mulieribus, quae de tentata absque consummatione copula deposuerunt, tum quia patiuntur exceptiones in personis, et in dictis, quae latius a scribentibus pro ipso referuntur, tum quia idem Daniel commissi facti poenitens, praetendit se perfectam copulam cum altera ex dictis Mulieribus habuisse. Dicit secundo, nullum esse momentum constituendum ad effectum de quo agitur in praeterita cohabitatione, et in praeterita condormitione, vel quia aliquando propter aestivos calores, aliquando propter Helenae antipathiam, aliquando propter suam absentiam, durante cohabitationis triennio, non dormivit cum sua Uxore, vel quia, juxta veriorem, receptioremque sententiam, triennium non computatur a die copulae intentatae, sed a die Decreti Judicis, itaut vix Judici permittatur triennale tempus abbreviare in hypothesi, in qua Conjuges per plures annos cohabitarunt, et copulae vacarunt juxta late firmata per Sperel. *decis*. 41. *numer*. 59. *et* 60. Dicit tertio, nullam, aut parvam habendam esse rationem medicamentorum alias sibi applicatorum pro avertenda impotentia, cum applicata fuerint medicamenta sub obtentu, quod impotentia proveniret a frigiditate, quando provenit a nimio calore, hoc est a praepropera seminis emissione.

In eoque, quod spectat ad Obstetrices, et ad judicium Medicorum contendit Daniel Obstetricibus non esse deferendum, cum ultra exceptiones quas patiuntur in dictis, quaeque in ejus scripturis legi possunt, facta fuerit Helenae recognitio absque balneo contra cautelam Hostiensis, *in cap. Causam Matrimonii num.* 4. *de probationibus*, quam etiam caeteri secuti sunt, *Abbas in cap. Fraternitatis num.* 4. *de frigid. et malefic. Sanchez de Matrim. lib.* 7. *disput.* 113. *num.* 11. *Panimol. decis.* 51. *annot. prima num.* 8. *Rota decis.* 392. *sub num.* 16. *parte* 4. *tom.* 2. *Recent. et decis.* 10. *et* 11. *post Cardinalem de Luca ad materiam de matrim. tom.* 2. subditque Medicos pro se stare; omissis etenim illis, qui ultroneas fecerunt Relationes, ex Peritis ab utraque parte electis, alter sensit suam impotentiam esse perpetuam, et insanabilem, alter fuit in opinione, quod impotentia non esset perpetua, sed quod esset sanabilis, cum quo concordare etiam ait Dominum de Paulis, qui fuit Peritus ab hac Sac. Congregat. deputatus, juxta rescriptum editum *die* 9. *Aprilis* 1718. *ibi accedat Daniel ad Urbem, et transmittatur processus per Judicem Subdelegatum, et recognitio fiat hic in Urbe per Physicum de Paulis.*

Concludendo ex his omnibus, non posse procedi ad dissolutionem Matrimonii, sed locum esse cohabitationi triennali, juxta ea, quae fuerunt ab hac Sac. Congregatione praescripta in celebri Causa *Romana Matrimonii* 10. *Maji* 1698. *et* 15. *Novembris ejusdem anni*, cum advertentia, quod hujus Sac. Congregationis in dicta Causa responsum reperitur impressum penes Dominum Ursayam *discept.* 12. *parte prima, tomo primo num.* 255. hoc modo per errorem Impressoris *non esse locum cohabitationi triennali*, quando in Regestis Sac. Congregationis legitur *Sacra etc. censuit esse locum cohabitationi triennali.*

His stantibus, quaeritur:

An constet de validitate matrimonii, seu potius sit locus illius dissolutioni in casu.

Sacr. Congr. respondit:

Dilata, et fiat experimentum triennalis habitationis, vel alterius brevioris temporis arbitrio Sac. Congregationis, et ad mentem.

QUÆSTIO CXLVI.

In Causa Romana Subsidii Dotalis, die 16. *Martii* 1720.

In ultimo, cum quo decessit testamento, Petrus Nicolaus Fantozzius haeredem instituit Societatem S. Apolloniae erectam in Ecclesia S. Augustini de Urbe, eamque sequenti onere gravavit: *item, che dell' Entrate, che resteranno a detta mia Erede, sodisfatti prima li sopradetti legati, debba il Camerlengo tener conto a parte, e che ogn' anno per il giorno di S. Apollonia si deb-*

bano maritare tante Zittelle con gl' infrascritti requisiti, cioè siano figlie di Vedove, o Vedove, o Orfane, e che siano povere, ed oneste figliuole di persone onorate, e che abbiano almeno diciotto anni, e per sussidio dotale le si diano scudi trentacinque di moneta etc. item, *caso che in Roma vi fossero Zittelle di onesti parenti, che fossero discese da' miei Paesani, che arrivino all' età sopradetta di diciotto anni, siano sempre preferite all' altre:* exortaque tempore S. Mem. Innocentii XI. quaestione, an Puellae a Matelicanis descendentes, (Testator enim erat Matelicanus) caeteris praeferri deberent, licet in Urbe natae non essent, clar. mem. Cardinalis Franzonus, cujus arbitrio resolutio controversiae remissa fuit, statuit admittendas esse Puellas a Matelicanis descendentes, licet in Urbe non natas, dummodo tamen per quadriennium in Urbe permansissent, data tamen praelatione Puellis descendentibus a Matelicanis, quae in Urbe natae fuissent.

Eleonora Catharina Fundati praetendit se esse admittendam praelative quoad alias Puellas, et absque lege bussoli ad Legatum sive Dotem relictam a praedicto Fantozzio, et praetensionis fundamentum in hoc constituitur, quod ipsa est Consanguinea Testatoris, quasi quod si Testator dedit praelationem Puellis descendentibus a suis Concivibus Matelicanis, a fortiori praelationem dedisse dicendus sit descendentibus a suis Consanguineis; multoque magis cum Testator in suo testamento affectionem erga consanguineos patefecerit, cum Nepotibus, et Neptibus ex suis Sororibus reliquerit cujusdam domus usumfructum.

Additur ab eadem Eleonora, quod Sorores Cristallinae, et quod Eleonora Catharina Calderona fuerunt ad subsidia dotalia electae a Confraternitate absque ulla imbussolatione, sub obtentu, quod essent Consanguineae Testatoris; cumque Oratrix sit sanguine conjuncta tam Sororibus Cristallinis, quam Eleonorae Calderonae, infert subsidium dotale sibi esse subministrandum iisdem modis, et formis, quibus subministratum fuit praedictis Mulieribus, nulla habita consideratione, quod ipsa non probet consanguinitatem cum Testatore per gradus distinctos; quandoquidem obligatio probandi consanguinitatem modo insinuato sibi vindicaret locum, quando alia adesset Puella, quae praelationem contenderet sub obtentu consanguinitatis, secus autem, quando ipsa est sola, quae sub obtentu consanguinitatis instat pro subsidio dotali.

Societas e contra S. Apolloniae asserit, Eleonoram non esse ad subsidium dotale admittendam, et praesertim absque lege bussoli, tum quia non est Orphana, nec probat paupertatem, neque descendentiam a Matelicanis, tum quia quidquid sit, an sit affinis Testatori, si Testator tamen non habuit in suo testamento considerationem affinium, et consanguinearum, sed tantummodo Puellarum a suis Concivibus descendentium, in consanguinitate per consequens nullum constitui potest fundamentum, licet admissae fuerint Sorores de Cristallinis, et Eleonora Catharina; cum praetendatur admissas fuisse non tanquam consanguineas, aut affines Testatoris, sed tanquam descendentes a Matelicanis.

His stantibus, quaeritur:

An Eleonora Catharina Fundati sit praelative quoad alias Puellas, et absque lege bussoli admittenda ad subsidium dotale relictum a Petro Nicolao Fantozzio, in casu etc.

Sacra Congr. die 13. Aprilis 1720. respondit:
Negative, et amplius.

QUÆSTIO CXLVII.

In Causa Romana Nullitatis Professionis,
die 16. *Martii* 1720.

Soror Maria Constantia Pallavicina, quae professionem Regularem emisit in Monasterio S. Bernardini de Urbe, non istat pro restitutione in integrum, quia a sua professione reclamavit intra quinquennium, sed exposcit, ut declaretur professionem a se emissam nullitatis vitio laborare tanquam emissam propter vim, et metum sibi illatum a bon. mem. Marchione Nicolao Maria Pallavicino, cujus erat filia illegitima.

Magnus restrictus facti, et juris, una cum voluminoso Summario per manus circumfertur, et intentio scribentium pro Sorore Maria Constantia in hoc unice residet, ut ostendant, primo fuisse eidem incussum metum gravem a Marchione Nicolao Maria Pallavicino ante professionem, et ad effectum eam extorquendi. Secundo, eumdem metum durasse tempore professionis, et tertio non fuisse purgatum ex actibus subsecutis.

Quod autem fuerit Sorori Mariae Constantiae incussus metus gravis ante professionem, et ad effectum eam extorquendi, desumitur ex Testibus, qui referunt, Marchionem Nicolaum Mariam minatum fuisse, se esse alimenta denegaturum tum Constantiae Matri, tum Constantiae Filiae, quae est Monialis, de qua nunc agitur, nisi haec regularem, et solemnem emisisset professionem, et se ulterius nec obulum esse expensurum, si carnales ipsa nuptias elegisset.

Ponderando, quod si metus reverentialis erga Patrem, una cum minis, juxta veriorem sententiam, satis est pro nullitate professionis, a fortiori hoc ipsum procedere debebit in hypothesi praesenti, in qua, ultra metum reverentialem, nec minae supra relatae, nec aliae circumstantiae metum rationabiliter augentes defuerunt, cum ageretur de Puella ex una parte, et ex alia parte de Viro austerae naturae, et cum Puella ad Matrem recurrere non posset, utpote paupertate laborantem, et subsidiis Marchionis viventem, nec ad Carolum Avunculum, qui erat unicus ex Consanguineis, quos haberet, cum ille esset addictus servitio Marchionis, neque denique ad Supremum Principem ex quo res taliter fuerat a Marchione Nicolao composita, ut suam Soror Constantia filiationem probare non posset, cum, caeteris omissis, fuerit baptizata tamquam nata ex fictitiis Parentibus, et suppresso nomine praedicti Marchionis Nicolai Mariae.

Quod vero metus duraverit tempore professionis, suadent Informantes pro Sorore Constantia, tum quia metus semel incussus durare praesumitur, nisi contrarium probetur, tum quia Pater, qui metum incusserat ad finem extorquendae religiosae professionis, vivebat tempore quo professio fuit emissa, in quo rerum themate, actus omnes, qui ponderari, et afferri possunt pro comprobanda libera voluntate in emittenda professione, non spontaneum, liberumque important consensum, sed simulatum, ad avertendam iram ejus, qui metum incussit, et tandem quia ultra Testes de continuatione aversae a statu Religioso voluntatis deponentes, Soror Maria Constantia semper vestes saeculares retinuit, sperans iis aliquando uti posse, a qua retentione, et usus fiducia, sicuti valet illatio ad voluntatis repugnantiam, ita valet argumentum ad professionem coactam, et metu, et minis extortam.

Quod denique non fuerit purgatus metus ex actibus subsecutis, demonstratur ab iisdem Informantibus, vel quia nonnulli actus prodiderunt vivente Patre, et sic durante causa metus, vel quia omnes, qui afferri possunt actus, prodierunt, durante quinquennio, itaut ex illis ad tacitam ratificationem professionis argui non possit, alias cessaret beneficium a Concilio Tridentino concessum, reclamandi inter quinquennium, vel demum quia omnes, et quicumque actus ad alium titulum, et non ad animum ratificandi professionem sunt referendi; in nihilum urgente, quod Soror Constantia reclamaverit post unum annum cum dimidio ab obitu Marchionis Nicolai Patris, cum semper reclamatio secuta sit intra quinquennium, et cum pecuniae, ac necessaria subsidia, et necessariae ipsi deficerent probationes, sine quibus Causa instrui non poterat, adeoque mirum non est, si ad haec omnia comparanda annus integer cum dimidio sit elapsus.

E contra Maria Hieronyma Arnalda, ad quam ex nota transactione inita cum Reverenda Camera Apostolica, devenit haereditas Marchionis Nicolai Mariae Pallavicini, et Monasterium S. Bernardi de Urbe, in quo uti dictum fuit, Soror Maria Constantia professionem Regularem emisit, sustinent professionem praedictam esse validam; et Scribentes pro Maria Hieronyma, et pro Monasterio, qui magnam pariter scripturarum molem, una cum Summario typis dederunt, duo assumunt probanda, alterum, quod non fuit incussus metus gravis, et qualis oportet pro annullanda professione, alterum, quod quatenus metus gravis fuisset incussus, cessasse dicendus sit ex pluribus actibus, itaut libera voluntas coactae successerit voluntati.

Porro in eo, quod attinet ad defectum metus gravis, qui est absolute necessarius pro annullanda professione, omissis exceptionibus propositis, tum adversus personas, tum adversus dicta Testium de metu deponentium, Testes a Testibus separandi esse dicuntur; illi etenim, qui deponunt de altercationibus inter Marchionem Nicolaum Mariam, et Constantiam Matrem Sororis Mariae Constantiae, et qui concludunt de minis illatis, seu exaggeratis ad effectum extorquendi professionem Religiosam, non faciunt ad rem, cum minae praedictae non devenerint ad aures ejus, quae professionem emittere debebat, et processerint ex quo

Marchio Nicolaus sciebat, Matrem omne opus movere, omnemque lapidem, ne Filia fieret Monialis. Cumque in eadem classe reponendi etiam dicantur Testes, qui enarrant dicteria, et conquestiones Sororis Constantiae, quia certum est, quod haec, et similia non habentur in consideratione, nisi praecedat concludens probatio metus gravis, totum pondus, ad sensum dictorum Informantium, reducitur ad Testes, qui dicunt, Marchionem Nicolaum proposuisse Sorori Constantiae, quod si Monasticam professionem emittebat, promptus erat, et paratus ad omnia subministranda, secus autem, si Maritum habere voluisset, quandoquidem in illa hypothesi, aut ipsam ad Civitatem Januensem transmisisset, aut in Matrimonium collocasset cum Fabro Lignario, aut cum alio Homine consimilis notae. Ex quibus, et consimilibus rebus nullatenus probari dicitur, quod fuerit incussus metus gravis, et qualis est necessarius pro annullanda professione, cum ageretur de Filia illegitima, et quae juxta tam suam, quam Matris conditionem, alias Nuptias sperare non poterat, ut in terminis Patris, qui filiam naturalem instituit haeredem, hac lege, ut Monialis fieret, sin minus, quod haberet viginti quatuor aureos, et haereditas ad Monasterium pertineret. Quod autem professio in dicto rerum statu emissa non dicatur emissa propter vim, et metum, itaut pro nulla habenda sit, firmant *Azor. institut. moral. parte. 1. lib. 13. cap. 9. §. 2.*, *Tambur. de Jure Abbat. disputat. 3. quaest. 1. num. 3. tom. 4.*

In eoque, quod spectat ad actus subsecutos, ex quibus purgatus asseritur metus, quatenus illatus fuisset, major vis ab Informantibus constituitur in gestis post obitum Patris, et sic postquam cessaverat causa asserti metus; cum etenim, mortuo Marchione Nicolao, magna super successione in ejus bonis insurrexerit controversia, et Monasterium Sancti Bernardini ex persona Sororis Mariae Constantiae universalem sibi asseruerit successionem, sub obtentu, quod Soror Constantia per ingressum in Religionem, et professionem religiosam fuerit legitimationem consecuta, et duas uncias consecutum fuerit ex sententia Thesaurarii, dividendas inter Matrem, et Filiam, quodque notabilius est, cum inter Monasterium, et Matrem inita fuerit transactio, in qua duae unciae Paterni assis, quae inter Matrem, et Filiam erant dividendae, conventum fuit, quod dividerentur inter Matrem, et Monasterium, reservato tantummodo Sorori Constantiae annuo livello, nec Soror Constantia unquam proposuerit articulum nullitatis professionis, nisi postquam in Sententia plenae Camerae exclusa in totum fuit a successione in bonis Marchionis Nicolai, sub fundamento potissimum renunciationis ab ipsa emissae, occasione professionis, quae renunciatio, subsistente professione, irreparabile obstaculum, tam petitioni universae haereditatis, quam duarum unciarum semper erat constitutura.

Ab hisce actibus consequentiae ab Informantibus pro Arnalda, et Monasterio deducuntur adversus petitionem Sororis Constantiae; prima est, historiam facti patefacere, qualis fuerit occasio, et qualis sit finis instandi pro nullitate professionis; secunda est, actus hosce subsecutos, et incompatibiles cum supposito professionis emissae per vim, et metum; facti etenim sunt sciente, et patiente, et respective approbante Sorore Maria Constantia, satis ostendere professionem fuisse libere emissam, et absque ulla coactione; tertia est, ex dd. actibus tacitam induci ratificationem professionis ad normam *Testus in cap. 1. de Reg. in 6.*, licet emissi fuerint intra quinquennium, cum ex actibus etiam intra quinquennium gestis probetur ratificatio professionis licet emissae per vim, et metum, dummodo actus internum consensum, sive internam ratificationem praeseferant, et multo magis si prout hic, facti fuerint postquam cessavit causa metus.

Proposita fuit haec Causa, nec ulla fuit capta resolutio, sed dictum fuit *dilata, et examinentur Testes formiter, juxta instructionem*, et instructio fuit, quod audirentur extrajudicialiter Illustrissimi Cervinus, et De Vico, et quod examinarentur formiter Pater de Matthaeis, De Marchis, Dominus Jacobatius Fiscalis Generalis, et ejus Uxor, nec non Moniales, de quibus in praeterito Summario Arnaldae *n.* 14.

Sensus Illustrissimorum DD. Cervini, et de Vico in Sacra Congregatione aperietur a Secretario; Dominus Jacobatius Fiscalis dixit superfluum futurum esse tam suum, quam suae Uxoris examen, cum nihil ad rem faciens deponere valeat.

Proposita iterum fuit haec Causa in Congregatione habita *die* 24. *Augusti* 1720. et rescriptum fuit: *Dilata, et ad mentem*, et mens fuit, ut interrogarentur extrajudicialiter R. P. D.

de Calcagninis, et D. Jacobatius Fiscalis, et quod ejus Uxor formiter examinaretur. Fuit extrajudicialiter interrogatus R. P. D. de Calcagninis, qui respondit in scriptis, et ejus epistola transmittitur ad unumquemque ex Eminentissimis in hac Causa suffragaturis. Fuit etiam extrajudicialiter interrogatus D. Jacobatius Fiscalis, qui etiam respondit in scriptis, et inquit, *non ho quanto a me alcuna benchè minima notizia, che riguardi la validità, o nullità della Professione, perchè in detto tempo,* loquitur de tempore, quo Soror Constantia in sua domo permansit, *che non giunse a due mesi compiti, non ebbi occasione, che di trattarla pochissimo, e di materie indifferenti, che neppure mi sovvengono, come più volte mi sono espresso con chiunque mi ha parlato*. Fuit ejus Uxor formiter interrogata, et ejus examen ab Informantibus exhibetur. Adeoque nunc quaeritur:

An constet de nullitate Professionis in casu etc.

Sacra Congr. die 1. Octobris 1720. respondit: *Affirmative*.

QUÆSTIO CXLVIII.

In causa Ulixibonensi Occidentali Nullitatis Matrimonii, die 16. *Martii* 1720.

Joanna Agnes de Almada Cardine, ut propriae consuleret existimationi, quam labefactatam esse sciebat, vel ex defloratione, quam passa fuerat a Ludovico Quifel Barberino, ut ipse exposuit in precibus exhibitis huic Sacrae Congregationi, vel ex nimio tantum ad suam Domum accessu, qui per aliquod temporis intervallum ab eodem Ludovico est habitus, ut ipsa Joanna Agnes confessa est in Apoca mox memoranda, Apocam proprio charactere subscripsit *die* 6. *Maji anno* 1718. sequentibus verbis conceptam: *quantunque il Signor Lodovico Quifel Barberini non deva cosa alcuna al mio onore ec. con tutto ciò come l'opinione di questo è persa per la facilità, e continuazione, colla quale i miei Genitori lo conducevano alla mia Casa, dimandando al detto risarcisse questo mio discredito, ricevendomi per sua moglie, li prometto dal giorno, in che ciò succeda, di eleggere dentro quindici giorni un Convento, e professare immediatamente nel fine dell'anno lo stato di Religiosa, o in questo Convento della Rosa, o in altro, e di non usare mai del Matrimonio, nè consumarlo; per il che al presente per allora rinunzio ad ogni Jus, che possa io avere nella Persona di detto Signore, il che faccio di molto mia libera volontà, senza alcuna violenza, e mancando io ad alcuna di queste condizioni, non ho dubbio, che il detto Matrimonio sia, e si giudichi, come se non fosse mai stato fatto, per il che al presente per allora do il mio libero, e costante consentimento*, et cum hac mutua intelligentia, quae fuit Testibus Matrimonialibus notificata, contractum fuit Matrimonium inter Joannam Agnetem, et Ludovicum, illudque dicitur nunquam fuisse consummatum.

De hujus Matrimonii validitate actum fuit tam coram Judice primae Instantiae, quam coram Auditore Nuntiaturae, et Judex primae instantiae sententiam protulit pro Matrimonii validitate, et Auditor Nuntiaturae eam sententiam revocavit.

Conditiones turpes, aut impossibiles, sed quae Matrimonii bonis non adversantur, vitiantur, sed non vitiant Matrimonim, juxta Textum *in cap. Quicunque, ibique Glos. de condit. appos.* Secus autem se habet res, si conditiones apponantur, quae Matrimonii substantiae, aut bonis sint adversativae, tunc quippe non vitiantur, sed vitiant Matrimonium, illudque reddunt nullum, juxta Textum *in cap. Si Conditiones citat. tit. de condit. appos.*

Quoad conditionem in Matrimonio appositam, ut liceat ingredi Religionem, et in ea profiteri ante consummationem Matrimonii, certum est Matrimonium ab ea non vitiari, cum dicta conditio de jure insit, juxta Textum *in cap. Ex publico, et in cap. ex parte de Conversione Conjugatorum*. At difficultas est, an matrimonium vitietur ex conditione apposita, ut non solum liceat alteri ex conjugibus ingredi Religionem ante consummationem Matrimonii, sed quod alter ex eis teneatur id facere; haec quippe conditio, cum de Jure non insit, et sit adversativa substantiae Matrimonii, vitiare videtur ipsum matrimonium, et multo magis, cum praedicta conditio in casu praesenti fuerit ab utroque Conjuge acceptata, juxta firmata in his terminis per Sanchez de *Matrimonio lib.* 5. *disputat.* 10. *num.* 6. *et disput.* 13. *num.* 1. *et num.* 5.

Absque eo quod urgeat instantia, dari scilicet posse verum Matrimonium, etiam praecedente voto servandae virginitatis; ut ex Matrimonio Beatissimae Virginis cum Sancto Josepho, aliisque Matrimoniis initis, praevia pro-

missione servandi Virginitatem inferunt Theologi. Theologi etenim communiori calculo admittunt Votum virginitatis non conditionatum, sed purum, et absolutum fuisse a Beatissima Virgine Maria emissum. Subdunt iidem verum fuisse inter ipsam, et Sanctum Josephum Matrimonium, et in eo quod attinet ad concordiam Matrimonii cum voto virginitatis in antecessum emisso, asserunt Beatissimam Virginem antequam nuberet S. Josepho, Divino afflatu, et certa revelatione fuisse admonitam, Josephum tradita sibi in Corpus ipsius potestate, nunquam usurum, nunquam debitum petiturum, seu quod votum virginitatis nuncupaturus esset et ipse, seu quod Deus mentem ejus a petendo debito esset aversurus, ita ut Deipara certior facta revelatione divina consenserit in traditione juris ad copulam conjugalem, quod ad substantiam Matrimonii satis fuit, et non consenserit in usum juris illius, quem sibi voto castitatis interdixerat, quemque nunquam secuturum certissime noverat. Et recepta quoque inter Theologos est sententia, Matrimonium esse validum, etiamsi contrahatur post conventionem initam, abstinendi a quolibet actu conjugali, cum dominium distinguatur ab usu, et verum dominium subsistere valeat cum obligatione, seu conditione non utendi re ipsa, uti caeteris allegatis late prosequitur Clericat. *Decis.* 3. *de matr. per totam a num.* 21. *et seqq.* ex quibus tamen non videtur inferri posse ad validitatem Matrimonii contracti cum conditione, quod alter tantum ex Conjugibus ante consummationem Religionem ingrediatur, et in ea profiteatur, et cum renunciatione nedum usui, sed etiam juri, seu dominio Corporis alterius Conjugis.

Alii e contra censent, validum esse matrimonii contractum sub conditione, quod alter ex Conjugibus se obliget ad professionem in Religione emittendam, ex quo conditio haec non repugnat substantiae matrimonii, quia non repugnat Proli; contrahentes etenim non se obligant ad impediendam Prolem per media illicita; non fidei, quia contrahentes non se obligant ad communicandum corpus alieno; non indissolubilitati, cum matrimonium adhuc sit indissolubile, uti, caeteris allegatis, late prosequitur Bonacin. *Oper. Moral. tom.* 1. *quaest.* 2. *de Matrim. puncto* 10. *proposit.* 2. *num.* 13.

Haec dicta sint ad ornatum materiae, nunc quaeritur:

An constet de nullitate Matrimonii, in casu etc.

Sacr. Congr respondit:

Dilata, et examinentur formiter Parochus, uterque Conjux, et Testes Matrimonii, quatenus non fuerint examinati formiter.

QUÆSTIO CXLIX.

In Causa Portalegrensi, die 16. *Martii* 1720.

Episcopus Portalegren. in relatione status suae Ecclesiae ad Sedem Apostolicam transmissa refert, quod a tempore immemorabili Episcopi Regni Lusitaniae consueverunt suis subditis conferre primam clericalem Tonsuram, et Ordines Minores die Veneris post prandium, ante diem Sabbati Quatuor Temporum; cumque quaerat, an collatio primae Tonsurae, et Minorum Ordinum hoc modo facta, licita facta dici valeat, proposita fuit ejus instantia inter summaria precum, et die 2. Decembris anni praeteriti dictum fuit, quod proponeretur in folio.

Quoad primam Tonsuram, nulla videtur esse difficultas, quin eadem conferri possit ante diem Sabbati Quatuor Temporum, et post prandium; in Pontificali etenim Romano titulo de Clerico faciendo sic legitur: *Clericus fieri potest etiam extra Missarum solemnia quocumque die, hora, et loco*, et ad rem prosequuntur *Fagnan. in cap. de eo num.* 4. *de tempor. Ordinat. Anaclet. ad eumdem titulum Decretal.* §. 2. *num.* 30.

Quoad Minores Ordines Alexander Papa Tertius in allegato *cap. de eo de tempor. Ordinat.* statuit, quod extra jejunia Quatuor Temporum possint Episcopi Dominicis aut aliis festivis diebus unum, aut duos ad Minores Ordines promovere, et in *Pontificali Romano tit. de Minoribus Ordinibus* sic legitur: *quatuor Minores Ordines dari possunt extra Missarum solemnia diebus Dominicis, et festivis duplicibus, sed in mane tantum.*

In quo rerum statu, nemo non videt, permissum de jure non esse conferre Ordines Minores die Veneris post prandium ante diem Sabbati Quatuor Temporum.

At difficultas est in consuetudine, et praesertim immemorabili, uti asseritur ab Episcopo.

Admittitur a Doctoribus hujus consuetudi-

nis validitas, et subsistentia, asseruntque, eam non esse reprobandam in locis, in quibus a tempore antiquo est introducta, et praesertim cum dies Sabbati censeatur incipere a Vesperis feriae sextae, nec ulla adsit necessitas, quod Minores Ordines conferantur sub Missae Sacrificio, vel ut Ordinans jejunus sit. *Enriquez in Summa lib.* 10. *cap.* 12. §. 2. *Gobat. tract.* 8. *theolog. experiment. num.* 452. *Layman. in cap. de eo num.* 4. *de tempor. Ordinat. et lib.* 5. *Theolog. Moral. tract.* 9. *cap.* 8. *num. primo*, *Piringh. ad dictum titulum Decretal. de tempor. Ordinat. sect. prima* §. 9. *sub num.* 77. *Leander Oper. Moral. tom.* 1. *disput.* 11. *de tempor. Ordinat. quaest.* 6. ubi quod haec est praxis Hispaniarum, *Juenin. de Sacram. quaest.* 8. *de Ritibus Sacram. Ordinis cap.* 2. *in fine*, ubi quod haec est praxis Galliarum.

Alii praedictam referunt consuetudinem, sed dicunt eam sibi non placere, utpote contrariam Pontificali Romano: *Ricc. in praxi variar. resolut. resolut.* 273. *n. primo*, *Ventrigl. in praxi rerum Ecclesiasticarum parte prima adnot.* 44. §. *unico num.* 7.

Fagnanus *in cap. de eo num.* 31. *et seq. de tempor. Ordinat.* distinguit inter publicam ordinationem, sive generalem, et ordinationem privatam, quae fit in Cappella, vel in secreta Sacristia concurrente aliqua necessitate, vel utilitate Ecclesiae, et quoad primam Ordinationem dicit eam esse illicitam, si fiat die Veneris, non obstante consuetudine, et e contra licitam esse secundam ordinationem, si pro ea stet consuetudo, et deinde *num.* 40. concludit, quod licet haec opinio sit vera, expediret nihilominus ut consuetudo aboleretur.

His stantibus, quaeritur:

An supposita consuetudine immemorabili, licitum sit conferre primam tonsuram, et Minores Ordines feria sexta post prandium ante diem Sabbati Quatuor Temporum., in casu etc.

Sacra Congr. die 13. Aprilis 1720. respondit:

Affirmative quoad primam Tonsuram, et quoad caeteros minores Ordines, consuetudinem immemorabilem tolerari posse, sed expedire, ut Episcopus se conformet Pontificali Romano Titulo de minoribus Ordinibus.

QUÆSTIO CL.

In Causa Burgensi, die 13. *Aprilis* 1720.

Adelesmus Antonius de Cardenas nomen dedit in Civitate Burgensi Religioni Carmelitarum Discalceatorum, sed ob Regulae rigorem ab eadem recessit, antequam professionem emitteret, et receptus fuit in Religionem Clericorum Ministrantium Infirmis, in qua nedum professionem Regularem emisit, sed etiam omnes Sacros Ordines suscepit, in quibus ulterius ministravit.

Quia vero Superioribus Clericorum Regularium licet interrogatus non aperuit circumstantiam, quod fuerat antecedenter receptus in Religionem Carmelitarum Discalceatorum, professio ab ipso emissa habita fuit uti nulla, idemque fuit a Religione ejectus cum approbatione etiam Patris Generalis, et ejectioni accessit declaratio, quod suspensionem incurrerat, et irregularitatem.

Adelesmus a Religione, uti diximus, ejectus, supplicavit Sanctissimo Domino Nostro pro relaxatione suspensionis, et pro dispensatione ab irregularitate, precibusque remissis ad hanc Sacram Congregationem, de more responsum fuit, quod audiretur Pater Generalis; cumque ipse fuerit in sensu, quod annui posset petitis, proposita fuit instantia inter summaria precum *die* 16. *Martii* 1720. et dictum fuit, quod poneretur in folio.

Quoad nullitatem professionis, ipsa deducitur ex Constitutionibus Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis pag. 25. et seqq. ubi sic legitur: *Si escludono principalmente ec. chi avesse portato l'Abito di qualunque Religione, o Congregazione, eccettuate le Militari, vivendo in esse anche per breve tempo. Niun Superiore di qualunque Grado, o Dignità sotto pena della privazione di Voce attiva, e passiva, e di tutti gli offizj, onori, esenzioni, prerogative, ed inabilità perpetua da incorrersi ipso facto, possa ammettere, o dar licenza, che sia ammesso al Noviziato, e molto meno alla Professione solenne alcuno degl' esclusi per vigore della presente Costituzione, ed in caso di attentato contrario, siano nulli, ed invalidi tutti gli atti, tutto ciò per mancanza del consenso necessario della Religione, a nome di cui si dichiara presentemente, che non intende acconsentire giammai a tali atti, senza*

questa tacita condizione, che non osti alcuno degl' impedimenti accennati.

Quoad suspensionem, incursus in illam desumitur ex nullitate professionis Religiosae, cessante etenim ejus validitate, Orator fuit sine titulo ad Sacros Ordines promotus, et sic suspensus remansit.

Absque eo quod quidquam referat, quod juxta hujus Sacrae Congregationis sententiam, dispositio Sacri Concilii Tridentini *Sess.* 21. *cap.* 2. *de Reform.* in qua adversus Ordinatos sine titulo innovantur poenae antiquorum Canonum, non est intelligenda, quoad Canones a Gratiano relatos *in Canone neminem, et in Canone Sanctorum dist.* 70. in quibus sic ordinatis imponitur poena suspensionis, sed tantum, quoad Decretalem Innocentii Tertii in *Cap. cum secundum de Praebendis, et Dignitatibus*, in qua decernitur, quod Ordinato ad Sacros Ordines sine titulo, Episcopus, qui ordinavit, aut ejus in Episcopatu Successor, tenetur in necessariis providere usquequo titulum obtineat; sententia haec siquidem hujus Sacrae Congregationis non procedit quoad illos, qui Episcopum ordinantem deceperunt, ostendendo se habere titulum congruum quando non habebant; cum in hac facti specie sic Ordinati etiam post Concilium Tridentinum remaneant suspensi, uti docte de more ostendit *Fagnan. in Cap. cum secundum a num.* 63. *usque ad finem de Praebendis, et Dignitatibus*, de cujus circumstantiae interventu non videtur hic, et nunc dubitari posse, cum Episcopus Ordinans supposuerit Oratorem esse vere professum, et Orator ipse in precibus Sanctissimo Domino Nostro exhibitis ingenue confessus sit, se scivisse, et se a suis condiscipulis audivisse, quod reticendo praeviam Habitus alterius Religionis assumptionem, emissurus esset professionem nullitatis vitio laborantem: *benchè sapesse per averlo inteso da' suoi Condiscepoli, che qualunque avesse preso l'Abito in altra Religione, sarebbe nulla la professione in questa.*

Demum quoad irregularitatem, clarus est ejus incursus, cum in Sacris Ordinibus, a quorum exercitio erat Adelesmus suspensus, saepius ministraverit, ut probat Textus *in cap. primo de sententia, et re judicata in* 6. *et in cap. pariter primo de sententia excommunicationis in* 6.

Transeundo ad gratiae, pro qua exoratur, motiva, Orator dicit se esse redactum ad statum omnino miserabilem, cum ex una parte ad Religionem redire non possit, et ex alia parte characterem habeat Sacerdotalem, nec habeat modum, quo vivere possit, nisi sibi ex apostolica benignitate suspensio relaxetur, et dispensatio super irregularitate concedatur.

Haec dicta sint, ut Eminentissimi Patres perspectam habere valeant nullitatem professionis, suspensionem, et irregularitatem Oratoris, nec non motiva, quae afferuntur pro gratiae concessione. Quia vero meum est reverenter insinuare quidquid in Regestis Sacrae Congregationis reperitur, et alia addere, quae facere possunt ad rem, et praesertim quando, prout in casu, nullae distribuuntur scripturae, non levis excitari potest controversia circa validitatem ejectionis Adalesmi a Religione Clericorum Ministrantium Infirmis, non obstante nullitate professionis supra exposita, cum ejectio facta dicatur a Superiore Collegii, una cum approbatione Patris Generalis in Urbe commorantis, quando videbatur, eam fieri debuisse servatis servandis, hoc est non a solis Superioribus Religionis, sed a Superiori Regulari, una cum Ordinario, juxta praescripta a Sacro Concilio Tridentino *Sess.* 25. *c.* 19. *de Regul. et Monial.*

In una Eremitarum Camaldulensium Professionis 23. *Januarii* 1666. *lib.* 25. *Decret. fol.* 18. proposita fuerunt haec dubia.

I. An si quando comperiatur, Novitium ex praescripto Constitutionis interrogatum adversus ipsam commisisse impedimentum occultando, possit idem Novitius post emissam professionem per Superiorem expelli.

II. An vero in hac facti quoque specie servanda sit forma Decreti in cap. 19. *sess.* 25. *de Regul.* Et Sacra Congregatio censuit *posse expelli, sed servata forma Decreti Sacri Concilii in cap.* 19. *sess.* 25. *de Regular.*

Item in una Cosentina nullitatis Professionis 2. *Julii* 1674. *lib.* 28. *Decr. fol.* 311. *et seqq.* in qua agebatur de quodam Cappuccino ejecto per sententiam Superioris Regularis ex causa mox insinuata, proposita fuerunt haec dubia.

I. An dictus Frater Leo fuerit a Religione legitime dimissus.

II. An eidem liceat Uxorem ducere.

Et Sacra Congregatio *ad utrumque negative respondit.*

Solemnis tandem fuit disputatio in una Neapolitana 15. *Novembris* 1653. *lib.* 19. *De-*

cretor. fol. 282. *a tergo*, ubi sic legitur : *Sacra, etc. audito Procuratore Religionis Carmelitarum Discalceatorum S. Teresiae ore, et scriptis, nec non Constitutionibus dictae Religionis, ac aliis deductis mature perpensis, censuit dimissiones, et ejectiones Professorum a Religione, quae ab eadem Religione fiunt ex Capite illegitimitatis, vel ex alio defectu fieri debere conjunctim coram Ordinario, et Superiore Regulari Loci ad praescriptum Sacri Concilii cap.* 19. *sess.* 25. *de Regular. ideoque sententiam cum processu super dimissione, et ejectione Fratris Caroli Mariae a Jesu ab ipsis Regularibus latam minime sustineri.*

His stantibus, quaeritur :

An sit concedenda relaxatio suspensionis, nec non dispensatio ab irregularitate, vel quomodo sit providendum in casu etc.

Sacra Congr. respondit :

Dilata, et Adelesmus redeat ad Religionem, et ejectio fiat, quatenus fieri velit serv. serv. a Superiore una cum Ordinario.

QUÆSTIO CLI.

In Causa Firmana Jurisdictionis, die 13. *Aprilis* 1720.

Curia Archiepiscopalis Firmana confectionem assumpsit Criminalis Processus, sub obtentu illicitae negotiationis contra Nicolaum Picinum Canonicum Ecclesiae S. Victoriae, exortaque idcirco controversia inter Curiam praedictam, et Promotorem Fiscalem Abbatialis Curiae Farfensis, qui contendit ad se dicti processus confectionem pertinere, controversiae cognitio ab Auditore Sanctissimi ad hanc Sacram Congregationem remissa fuit.

Fundamentum Promotoris Curiae Abbatialis in hoc potissimum residet, quod a Summo Pontifice Urbano Octavo Monasterium S. Victoriae fuit saecularizatum, erectaque Monasteriali Ecclesia in Collegiatam, sic fuit a dicto Pontifice dispositum : *easdem vero Collegiatas Ecclesias, ac eorum futuros Priores, Canonicos, Sacristanos, Clericos, aut alios eisdem inservientes cum eorum rebus, bonis, juribus, et pertinentiis universis, visitationi, correctioni, et omnimodae jurisdictioni dicti Francisci Cardinalis, ac pro tempore existentis Commendatarii Farfen. et S. Salvatoris Monasterium supponimus, et subjicimus; quodque in iisdem Ecclesiis universa, et singula, quae locorum Ordinarii in propriis Ecclesiis facere possunt, seu debent, idem Franciscus Cardinalis etc. Successores Commendatarii etc. facere possint, et debeant, perpetuo decernimus, et declaramus.*

Haud urgente, quod hic, et nunc non agitur de delicto commisso intra septa Collegiatae, sed extra Collegiatam, quasi quod hinc inferri possit, confectionem processus pertinere debere ad Curiam Archiepiscopalem Firmanam, tum quia juxta antiquiores Summorum Pontificum Constitutiones, et signanter juxta illam Gregorii Noni, Archiepiscopus Firmanus nullam potest exercere jurisdictionem in Ecclesiis Farfensibus, et in earum personis, tum quia procedendo ad tramites erectionis monasterii S. Victoriae in Collegiatam, si Canonici remanent subjecti omnimodae correctioni, et jurisdictioni Abbatis Farfensis, si iidem amplissima fruuntur personali exemptione, confectio processus ad alium spectare non potest, quam ad Eminentissimum Abbatem, cum haec intercedat differentia inter exemptionem localem, et exemptionem personalem, quod in primo casu delinquens extra locum punitur ab Ordinario, secus autem se habet res in secundo casu, cum in hoc nec ratione delicti commissi, aut contractus initi, aut rei sitae extra locum exemptum, exemptus conveniri valeat coram Ordinario, uti interpretando Textum Innocentii Quarti *in Cap. volentes de privilegiis in* 6. innovatum a Concilio Tridentino *sess.* 7. *cap.* 14. *de Reform.* bene adnotarunt *Franc. in citato cap. volentes numer.* 2. *Barbosa num.* 3. *Passerin. num.* 7. *et* 8. *de privilegiis in* 6.

Multoque magis cum Curia Abbatialis processus aliquando confecerit Criminales adversus Canonicos ejusdem Collegiatae propter delicta extra Collegiatam commissa.

Excipit e contra Curia Archiepiscopalis Firmana, quod licet Canonici Ecclesiae Collegiatae sint in sequelam Bullae Urbani Octavi exempti ab Ordinaria Archiepiscopali jurisdictione, debent nihilominus in casu contractus, vel delicti commissi extra ambitum Ecclesiae, et sic in loco non exempto, sed in loco suae jurisdictioni supposito coram se conveniri, et a se puniri, urgente videlicet allegata Constitutione Innocentii Quarti *in Cap. volentes de privilegiis in* 6. ibi, *volentes libertatem, quam nonnullis Apostolica Sedes privilegio exemptionis indulsit, sic inte-*

gram observari, ut illam alii non infringant, et ipsi ejus limites non excedant, declaratione irrefragabili definimus, quod quantumcumque sic exempti gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, sive contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, rite possint coram locorum Ordinariis conveniri, et illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem, prout jus exigit, exercere: dictae etenim Innocentianae Constitutionis dispositio sibi vindicat locum in exemptione concessa personis propter locum, et in quacumque alia exemptione, licet amplissimis verbis concepta, uti ex sensu hujus Sac. Congregationis firmavit Rota *in Baren. Jurisdictionis* 20. *Maji* 1603. *sub num.* 3. *coram bon. mem. Verospio impressa apud Marchesan. de commiss. parte prima* §. 2. *pag.* 1069. *et decis.* 165. *num. primo, et seqq. parte* 7. *Recent.*

Ad partes positis actibus in contrarium allegatis a Curia Abbatiali Farfensi, cum Curia etiam Archiepiscopalis pluries ratione delicti extra Collegiatam commissi, processerit adversus Canonicos Ecclesiae Collegiatae, et in conflictu actuum praevalere debeant illi, qui gesti sunt ab Archiepiscopo, aliis, qui ab Abbatibus pro tempore facti sunt.

Ex his autem, et caeteris a Scribentibus hinc inde asserendis, quaeritur:

An Reverendissimus Archiepiscopus Firmanus possit procedere, et Jurisdictionem Ordinariam exercere contra Personas, et Canonicos Collegiatae Ecclesiae S. Victoriae subjectae Abbatiae Farfen. in casu contractuum, et delictorum factorum, et commissorum respective extra septa dictae Collegiatae, in casu etc.

Sacra Congr. respondit primum:
Negative.

Deinde sub die 3. Augusti 1720. respondit:
Recedendum a decisis.

QUÆSTIO CLII.

In Causa Sancti Severini Applicationis Legati, die 13. *Aprilis* 1720.

Carolus Scaccia in ultimo, cum quo decessit, testamento, disposuit, quod Defunctis Laura, Catharina, Maria, et Felice de Peverozzis, ex suae haereditatis asse solverentur Congregationi Patrum Oratorii S. Philippi Nerii scuta 100. monetae Romanae, cum onere annuarum Missarum duodecim, ac subministrandi ceram, et Sacra utensilia Rectori pro tempore cujusdam Cappellaniae Laicalis, quam idem Testator erigi mandaverat in Ecclesia dictorum Patrum, *item dopo la morte degli Eredi usufruttuarj lascio jure legati alla Chiesa, e Congregazione di S. Filippo scudi Cento in denaro, o censi, con obbligo perpetuo a' Padri di detta Congregazione di una Messa il mese, e somministrare al Cappellano della mia Eredità paramenti, e quanto è necessario per celebrare la S. Messa.*

Patres Oratorii excessivo Missarum numero gravati, praedictum legatum se renuntiare velle professi sunt, exhibitaque a Rectore Seminarii Clericorum Sanctissimo Domino nostro supplicatione, ut favore ejusdem Seminarii fieret applicatio legati, cum onere tamen celebrare faciendi duodecim Missas a Testatore relictas in Ecclesia Cathedrali, quae non longe distat ab eodem Seminario, fuerunt preces remissae ad hanc Sacram Congregationem.

Juxta morem scriptum fuit Episcopo pro informatione, qui respondit aequam sibi videri Seminarii petitionem, tum quia Seminarium summa indigentia laborat, itaut quatuor vicibus clausum, et quatuor vicibus apertum fuerit ab Episcopis pro tempore, absque spe eidem providendi per unionem Beneficiorum, cum Beneficia in Dioecesi non reperiantur, tum quia celebrationi Missarum a Testatore relictarum, bene consulitur juxta modum a Rectore Seminarii insinuatum.

Proposita itaque inter Summaria precum *die* 4. *Februarii* 1719. Seminarii supplicatione, rescriptum fuit *ad mentem*, et mens fuit quod exquireretur, an Patres Oratorii non solum Missas per se ipsos celebrare nollent, sed an ulterius nollent, quod Missae in eorum Ecclesia celebrarentur; habitaque a Patribus responsione, quod ipsi legatum praedictum, nec primo, nec secundo modo acceptare intendebant, proposita iterum fuit instantia Seminarii *die* 1. *Aprilis* 1719. et rescriptum fuit *pro gratia*, et in hujus rescripti executionem, Episcopus *die* 14. *ejusdem mensis* applicavit Seminario Legatum, et demandavit, ut onus Missarum adimpleretur in Ecclesia Cathedrali, et Joannes Antonius Machinellus Cappellanus Cappellaniae a Testatore institutae, et ab eodem Testatore nominatus, protestatus est se nolle impugnare praedictam applicationem factam favore Seminarii.

Applicationis tamen Legati impugnationem,

quam recensitus Cappellanus protestatus est se facere nolle, Hieronymus Talpa formiter assumpsit, exhibitoque supplici libello, in quo exposuit, se nedum esse Executorem Testamentarium Caroli Scacciae, sed etiam esse una cum tota sua domo vocatum ad Cappellaniam, seque idcirco exorare, ut legatum a Patribus S. Philippi renuntiatum, et juxta rescriptum hujus Sac. Congregationis applicatum Seminario, applicetur Cappellaniae, tum quia Cappellania est haeres Universalis Testatoris, et legata de Jure accrescunt haeredi, tum quia Cappellanus, qui tenetur ad celebrandum duas Missas qualibet hebdomada in Ecclesia dictorum Patrum, bene potest ad tramites voluntatis Testatoris alias duodecim Missas ex legato descendentes in eadem Ecclesia celebrare, et tandem quia non fuit impositum, nec imponi potest onus Seminario subministrandi Cappellano paramenta, vinum, ceram, et alia utensilia, uti in executionem voluntatis praedicti Testatoris, Patres S. Philippi Nerii facere debuissent, si legatum acceptassent, proposita fuit ejusdem Hieronymi instantia in Congregatione habita *die* 20. *Maji* 1719. et rescriptum fuit, *quod iterum proponeretur*.

Cumque difficultatibus a dicto Hieronymo Talpa propositis, defensor Seminarii occurrat in scriptura per manus circumferenda, asserendo, primo quod jus accrescendi favore haeredis, quod habet locum in legatis profanis, non applicatur Legatis Piis, in quibus Sedes Apostolica succedit, et quae per organum hujus Sac. Congregationis de dicto legato disposuit, secundo, quod onus subministrandi utensilia Cappellano impositum Patribus S. Philippi Nerii innotuit huic Sac. Congregationi, quae eodem minime obstante, statuit legatum esse Seminario applicandum, et tertio quod non subsistit in facto, Testatorem voluisse, ut Missae duodecim celebrarentur in Ecclesiam Patrum S. Philippi Nerii, uti dicitur colligi ex verbis supra recensitis, Causa reproponitur, et quaeritur:

I. *An sit recedendum a gratia applicationis Legati favore Seminarii, et quatenus affirmative:*

II. *An sit locus unioni legati favore Cappellaniae ordinatae a quodam Carolo Scaccia, in casu etc.*

Sacra Congr. respondit:
Negative, et amplius.

QUÆSTIO CLIII.

In Causa Fanensi Reductionis Missarum, die 13. *Aprilis* 1720.

Sebastianus de Arnolphis *anno* 1496. suos universales haeredes gravavit, ut in Ecclesia Cathedrali Sacellum construerent sub invocatione SS. Corporis Christi, et illud dotarent in Florenis 100. investiendis in bonis stabilibus, quorum reditus pro ejusdem Sacelli officiatura inservire deberent, et paulo post Michael Angelus Arnolphus Sebastiani frater eidem Cappellae reliquit alios Florenos 50. in bonis stabilibus pariter investiendos.

Vincentius de Arnolphis cupiens, pias Sebastiani, et Michaelis Angeli Patris, ac Patrui respective voluntates executioni demandare, *anno* 1554. devenit ad transactionem cum Canonicis ejusdem Ecclesiae Cathedralis, et se obligavit quoad usque dictos Florenos 150. persolvisset, tradere quolibet anno Canonicis Florenos septem constituentes summam scutorum trium, et obulorum octo monetae Romanae, et e contra Canonici promiserunt, et se obligarunt perpetuis futuris temporibus celebrare in eadem Cappella tres Missas qualibet hebdomada, ac annuum Officium mortuorum cum Missa cantata, solitisque orationibus, et commemorationibus pro Animabus mortuorum, et vivorum Domus de Arnolphis, hoc superaddito speciali pacto, quod cessantibus Canonicis in celebratione dictarum Missarum, et Officii, licitum esset Vincentio, ejusque haeredibus easdem Missas celebrari facere per alios Sacerdotes, etiam quod non essent de dicta Ecclesia.

In vim hujus pacti, Canonici protestati sunt, se nolle inposterum continuare in celebratione Missarum, attenta tenuissima eleemosyna, quae vix ascendit ad obulum unum pro qualibet Missa, quando in Dioecesi Fanen. eleemosyna manualis est unius julii pro qualibet; cumque hanc protestationem intimassent Antonio Arnolpho haeredi Vincentii transigentis, idem aegre ferens hujus oneris in se assumptionem, eosdem Canonicos provocavit ad A. C. Gentilem, sub obtentu pendentiae litis usque ab anno 1664. coram A. C. Areosto, sed cum Auditor Sanctissimi controversiam quoad reductionem Missarum remiserit ad hanc Sacram Congregationem, post auditum de more Ordinarium, omnia praedicta confir-

mantem, et consulentem pro reductione Missarum, proposita fuit Capituli instantia inter Summaria precum, sed Antonio Arnolpho exorante, ut sibi permitteretur sua jura deducere, responsum fuit quod Causa poneretur in folio.

Ex supplici libello tunc ab Antonio exhibito deducitur, ejus fundamentum pro reductione deneganda consistere potissimum in hoc, quod agitur de Missis per contractum acceptatis, in quibus Sacra haec Congregatio reductionem concedere non consuevit, et multo magis cum contractus fuerit executioni mandatus per longissimum temporis spatium, et cum nulla contigerit immutatio, ex quo eadem summa, quae ab initio in pactum fuit deducta, ut solveretur, semper fuit persoluta, et in praesenti persolvitur.

Excipit e contra Capitulum, quod contractus est ad iniquitatem redactus, et ad laesionem enormissimam, in quo rerum statu nunquam denegatur reductio, etiam si res sit de Missis per contractum acceptatis; pro solis etenim scutis tribus, et obulis octo Capitulum se obligavit ad celebrationem trium Missarum hebdomadalium, una cum Missa solemni, et Officio mortuorum, quando eleemosyna Missae manualis est unius julii pro qualibet, uti supra dictum fuit, non computatis utensilibus, itaut *scuta* 16. *et obuli* 60. requirantur pro dictarum Missarum celebratione, nec non pro Missa cantata.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo sit facienda reductio Missarum in casu etc.

Sacra Congr. die 27. Aprilis 1720. respondit:

Pro reductione ad manualem, deleta Missa solemni, et deleto Officio Mortuorum.

QUÆSTIO CLIV.

In Causa Praenestina Jurisdictionis, die 27. *Aprilis* 1729.

Promotor Fiscalis Curiae Episcopalis Praenestinae contendit, jurisdictionem in Monasterio S. Mariae Angelorum dictae Civitatis pertinere ad Eminentissimum Ordinarium, et non ad Eminentissimum Cardinalem dicti Monasterii Protectorem.

Fundamenta Promotoris Fiscalis sunt ea, quae sequuntur. Primum constituitur in juris dispositione, juxta quam omnia, et singula Monasteria tum Virorum, tum Mulierum subduntur jurisdictioni Ordinariae, nisi auctoritate apostolica probentur exempta.

Secundum in fundatione Monasterii S. Mariae Angelorum, de quo nunc agitur; ad supplicationem etenim Julii Caesaris Columnae Praenestinorum Principis, Cardinalis Marcus Antonius Columna, Praenestinus Episcopus concessit licentiam pro erectione ejusdem, sed cum explicita conditione, quod Monasterium, et Moniales esse deberent sub cura, visitatione, correctione, gubernio, et superioritate ipsius Cardinalis, et pro tempore existentis Episcopi Praenestini, quinimmo cum tunc erectio Monasterii non fuerit executioni mandata, et idem Franciscus Princeps Columna novas pro erectione exhibuerit preces sac. mem. Paulo Quinto, Pontifex nedum approbavit erectionem ad formam concessionis praecedenter obtentae per organum Cardinalis Episcopi, sed ulterius Monasterio erigendo Ecclesiam S. Mariae de Trullo, quae erat de Jurepatronatus memorati Principis, univit, repetita conditione, quod Moniales perpetuo remanere deberent sub cura, visitatione, correctione, et superioritate ipsius Ordinarii, quae eadem conditio apposita etiam fuit in sententia lata a Vicario Generali Praenestino tanquam Delegato Apostolico, super valida, et legitima institutione, et erectione Monasterii.

Tertium fundamentum desumitur ab observantia; licet enim Summi Pontifices Monasterio S. Mariae Angelorum Protectores assignaverint, Ordinarii nihilominus non destiterunt suam in eo exercere jurisdictionem, tum illud visitando, tum approbando contractus in sequelam rescriptorum Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium, quae eorum executionem commisit non Cardinalibus Protectoribus, sed vel Cardinalibus Episcopis, vel eorum Vicariis.

Quartum stat fundamentum in his, quae jure delegato conceduntur Ordinariis a Sacro Concilio Tridentino *Sess.* 25. *de Regular. cap.* 5. circa clausuram Monialium, et ab aliis Constitutionibus Apostolicis, et Sacrarum Congregationum rescriptis, non obstante etiam Monasteriorum exemptione; Titulus etenim Delegati superadditus a Sacro Concilio Tridentino non dat Ordinariis jurisdictionem novam, sed est excitativus antiquae, et praeexistentis, et in-

ventus fuit, ne praetextu exemptionis subditi se subtraherent ab Ordinaria Episcopali Jurisdictione.

Nec idem Promotor Fiscalis putat quidquam obesse posse vel auctoritatem Eminentissimi Protectoris ipsi de jure competentem, vel Brevia eidem concessa, vel actus ab eodem exercitos.

Non auctoritatem ipsi de jure competentem, quia Protectores de jure nullam habent jurisdictionem, sed solam assistentiam; post editam potissimum Constitutionem 25. sanctae mem. Innocentii XII. moderatoriam facultatum, quas Ordinum Protectores sibi competere asserebant.

Non Brevia Summorum Pontificum, quia clausulae in illis appositae *cum omnibus, et singulis facultatibus, jurisdictionibus, privilegiis, honoribus, et oneribus solitis, et consuetis, quibus alii hujusmodi Monasteriorum Protectores, qui pro tempore fuerunt de jure, usu, consuetudine, aut privilegio, et concessione apostolica usi sunt, et uti quomodolibet potuerunt*, non operantur, nisi a Cardinali Protectore ostendatur sibi ex privilegio, et concessione apostolica, aut ex usu undequaque legitimo, et munito bona fide, tituloque praeambulo, et scientia, et permissione Cardinalium Episcoporum, aliquam fuisse quaesitam auctoritatem, aut jurisdictionem.

Atque de facto, cum san. mem. Urbanus Octavus consimile protectionis Breve concessisset clar. mem. Cardinali Francisco Barberino Seniori, idemque bene agnovisset, nullam sibi in dicto Brevi concessam fuisse jurisdictionem, eidem Summo Pontifici supplicavit pro concessione alterius Brevis pro obtinenda licentia eligendi in Confessarium Monasterii Monialium aliquem Presbyterum ab Ordinario approbatum.

Cumque novum Breve ab Urbano VIII. fuerit dicto Cardinali concessum, *non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, atque de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus.*

Tria sunt, quae a dicto Promotore Fiscali inferuntur; primum est, non sufficere pro aliqua jurisdictione attribuenda Breve generalibus verbis supra expressis conceptum; secundum non posse Eminentissimum Dominum Cardinalem Franciscum Juniorem aliquod juvamen recipere a Brevi concesso Cardinali Francisco Seniori utpote munito clausula *pro illa vice dumtaxat;* tertium, non esse ad effectum, de quo agitur, alicujus roboris, et momenti quaecumque Brevia eidem Cardinali Francisco Juniori concessa, cum in illis non adsit derogatio Sacri Concilii Tridentini Constitutionum Apostolicarum, et Legum fundationis, et erectionis Monasterii.

Remanent actus a Cardinalibus Protectoribus exerciti; sed Promotor Fiscalis contendit, eos non esse attendendos, aut quia non probatur, quod fuerint facti cum scientia, et patientia Ordinariorum, aut quia non habent assistentiam tituli, aut quia in conflictu actuum, semper praevalent illi, qui facti sunt ab Ordinariis.

Proposita fuit haec Causa in folio hujus Congregationis, et responsum fuit, *Proponatur in prima post proximam etiam unica*. Praevia autem benigna reassumptione quaeritur:

An in monasterio S. Mariae Angelorum Civitatis Praenestinae competat Jurisdictio Eminentissimo Ordinario, sive potius Eminentissimo Barberino in casu etc.

Sacr. Congr. die 8. Junii 1720. respondit:

Competere Jurisdictionem ordinariam Eminentissimo Protectori, delegatam vero Eminentissimo Episcopo, et dentur dubia circa actus pertinentes ad Jurisdictionem delegatam.

QUÆSTIO CLV.

In Causa Albanensi, die 27. Aprilis 1720.

Extat in Civitate Albani Monasterium Monialium Ordinis S. Francisci sub Invocatione Sanctissimae Conceptionis Beatae Mariae Virginis, quod fuit fundatum a Clarae Mem. Principissa Catharina Sabella in sequelam Brevis ipsi concessi a Sanctae Mem. Urbano Octavo, quod fuit directum Cardinali Borgiae tunc Episcopo Albani, et in allegato Urbani Brevi habentur haec verba, *insuper Monasterium sic erigendum, et instituendum, postquam erectum, et institutum fuerit, illiusque Abbatissam, seu Priorissam, et Moniales, ac personas quascumque, earumque bona, gubernio, et regimini, administrationi, correctioni, visitationi, obedientiae,*

superioritati, et omnimodae jurisdictioni tuae, et pro tempore existentis Episcopi Albanen. similiter, et perpetuo submittas, et subjicias, et ultra reditus a Principissa assignatos pro alimoniis Monialium, et caeteris expensis, eadem promittit *in perpetuum manutenere Monasterium de uno Sacerdote pro Cappellano, et Confessario Monialium, et de uno Factore, seu Ministro pro servitio ejusdem Monasterii idoneis, et approbandis ab Eminentissimo Domino Cardinali Borgia, et ab Episcopo Albanen. pro tempore, ac a Monialibus. et in eventum non manutentionis, voluit teneri ad dictam solutionem scutorum* 100. *monetae, ultra dicta scuta* 300. *Auri, quae sint pro taxa salarii dicti Confessarii, et Factoris, et pro praedictis se, ac bona sua obligavit, et hypothecavit.*

In horum sequelam putat Eminentissimus Dominus Cardinalis Pauluccius Episcopus Albanen. ad se tanquam ad Ordinarium pertinere jurisdictionem in dicto Monasterio Monialium, eoque fortius cum Episcopi Praedecessores saepius illud visitaverint, et in eo exercuerint actus jurisdictionis, et Sac. Congregatio Episcoporum, et Regularium in casus contingentia, saepius direxerit executionem ordinum, et decretorum, tum pro introducendis Monialibus, et Educandis, tum pro approbatione contractuum, Cardinalibus Episcopis Albanen. aut eorum Vicariis.

Absque eo quod jurisdictio attributa dici valeat Cardinalibus Protectoribus, tum quia in Brevibus Protectionum non adest derogatio his, quae fuerunt statuta in fundatione, tum quia Protectores, uti tales, nullam obtinent in Monasteriis, quorum sunt Protectores, jurisdictionem, et multo magis post editam supra memoratam Constitutionem Innocentii XII.

Et quia aliqui jurisdictionis actus afferri possunt a Protectoribus, subdit idem Eminentissimus Pauluccius, non esse in illis constituendum ullum fundamentum, nedum quia non probantur facti cum scientia, et patientia Cardinalium Episcoporum, sed etiam quia in conflictu actuum semper praevalere debent illi qui facti fuerunt ab Ordinariis.

His stantibus, quaeritur:

An in Monasterio Conceptionis Beatissimae Virginis Civitatis Albanen. competat jurisdictio Eminentissimo Ordinario, sive potius Eminentissimo Protectori in casu etc.

Non fuit resoluta.

QUÆSTIO CLVI.

In Causa Romana, seu Tusculana, die 27. *Aprilis* 1720.

Dominicus Antonuccius e Civitate Tusculana oriundus *anno* 1663. Romam se contulit, ubi primum Domum conduxit, quam etiam successive una cum aliis bonis acquisivit. Contraxit idem Dominicus *anno* 1680. Matrimonium in Urbe cum Hieronyma de Parentibus, et ex hoc Matrimonio *anno* 1685. in Urbe natus est Franciscus Antonuccius, qui Sacramenta Baptismatis, et Chrismatis in Sacrosancta Lateranensi Basilica recepit; Vicarius Curatus Parochiae Sanctorum Quirici, et Julittae, testatus est dictos de Antonuccis *ab anno* 1663. in sua Parochia domicilium habuisse, et in eadem singulis annis praecepto annuae communionis satisfecisse, et Franciscus, post emensum in Collegio Romano, et Archigymnasio Sapientiae studiorum curriculum, uti Romanus fuit prima clericali tonsura insignitus, et dictae Parochiali Ecclesiae adscriptus, et successive ad minores ordines, et deinde ad majores promotus est, praevia dispensatione Sanctitatis suae super admissione tituli patrimonii, et trium mensium permanentia in Domo Missionis.

Sub obtentu, quod tonsuram, minores, et majores ordines idem Franciscus in Urbe recepisset sine litteris Eminentissimi Episcopi Tusculani, instante Promotore Fiscali praedictae Ecclesiae, fuit eidem ab Eminentissimo Episcopo demandatum, ut se a celebrando abstineret, habitoque per Franciscum recursu ad hanc Sac. Congregationem, juxta morem responsum fuit, quod audirentur Eminentissimi Episcopus Tusculanus, et Vicarius Urbis, et successive demandatum est, quod Causa poneretur in folio.

Prima, quae supervenit informatio, fuit illa Eminentissimi Vicarii, in qua inquit, fuisse Franciscum in Urbe prima tonsura, minoribus ordinibus et deinde majoribus insignitum, nullis requisitis litteris Eminentissimi Episcopi Tusculani, tum quia suo Tribunali fuerunt exhibitae testimoniales super matrimonio parentum, et ipsius Francisci Baptismate, et Chrismate in Urbe celebratis, necnon attestatio Parochi super vita, et moribus, una cum caeteris

documentis de studiis in Urbe peractis, et de assignatione Patrimonii in bonis, in Urbe pariter existentibus, hinc inferendo, nullas pro Francisci ordinatione fuisse necessarias Eminentissimi Episcopi Tusculani litteras; licet enim Dominicus Pater in Civitate Tusculana natus esset, ejus tamen permanentia in Urbe dici non potuit temporalis, occasione videlicet itineris, officii, legationis, mercaturae, aut alterius temporalis morae, uti loquitur Constitutio Innocentiana mox alleganda, sed permanentia ad quinquaginta, et ultra annos protracta talis fuit, ut in ejus sequelam verum de Jure contraxerint domicilium, in quo rerum statu sibi vindicat locum dispositio Bullae 44. quae incipit *speculatores* S. Mem. Innocentii XII. ubi sic legitur: *at si Pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, tamdiu, ac eo animo permanserit, ut inibi vere Domicilium de Jure contraxerit, tunc non origo Patris, sed Domicilium per Patrem legitime, ut praefertur, contractum pro ordinatione ejusdem filii attendi debeat.*

Tum quia cum tota difficultas in eo consistere videatur, quod, una cum Domicilio in Urbe acquisito, Dominicus Pater retinuit etiam in Civitate Tusculana Domicilium, nulla ex facti circumstantia ortum habere potuit necessitas requirendi litteras testimoniales Eminentissimi Episcopi Tusculani; primo quia si Franciscus aliquando Civitatem petiit Tusculanam, id fecit more Romanorum ad animum alleviandum; secundo quia testimoniales litterae in Constitutione Innocentiana requiruntur in ordinando ratione Beneficii, *ut in* §. *Licet vero*, ratione accidentalis nativitatis, una cum permanentia ad tantum tempus protracta, ut potuerit eo in loco, in quo ex accidenti natus est, canonico impedimento irretiri, quemadmodum legitur *in* §. *Caeterum,* vel demum in eo, qui alibi natus Domicilium vere, et perfecte acquisivit, sed in tali aetate a loco originis discessit, ut potuerit alicui Canonico impedimento obnoxius effici, uti habetur *in* §. *subditus;* absque eo quod Innocentiana Constitutio testimoniales exposcat epistolas illius Episcopi, in cujus Dioecesi, licet Pater retineat Domicilium, aliud tamen in alio loco Domicilium acquisivit, ubi et filium procreavit, in hac quippe facti specie, cum filius subditus sit Episcopi, in cujus Dioecesi natus est, tum ratione Originis, tum ratione Domicilii, nullam sibi videntur vindicare locum litterae testimoniales Episcopi illius loci, in quo Pater natus est, et in quo adhuc retinet Domicilium.

Pro quo assumpto militare videntur binae Resolutiones hujus Sacrae Congregationis, altera *in Neapolitana, seu in Hieracen. Ordinationis,* in qua, orta controversia inter Episcopum Hieracen. et Archiepiscopum Neapolitanum super ordinatione cujusdam Clerici, asserente Episcopo Hieracen. quod ipse erat Ordinarius originis paternae, et excipiente Archiepiscopo Neapolitano, quod Pater in Civitate Neapolitana Domicilium contraxerat, et ibi filium, de cujus ordinatione agebatur procreaverat, Sacra haec Congregatio, quae *die* 27. *Junii anno* 1699. fuerat in sensu, quod ordinatio pertineret ad Episcopum Hieracen. *die* 17. *Decembris* 1700. distulit resolutionem, *et die* 15. *Januarii* 1701. recessit a decisis, et censuit, Ordinationem spectare ad Archiepiscopum Neapolitanum. Altera Resolutio est in Causa Romana, seu Sutrina Ordinationis *die* 17. *Martii* 1708. in qua, cum Episcopus Sutrinus assereret ad se spectare cujusdam Clerici ordinationem, sub fundamento, quod Pater, et Mater ejusdem essent Originarii suae Sutrinae Dioecesis, et in ea bona possiderent, et e contra Eminentissimus Urbis Vicarius exciperet, quod quidquid esset de origine Patris, et Matris, iidem Domicilium contraxerant in Urbe, in qua etiam Orator natus erat, Sacra Congregatio respondit, ordinationem pertinere ad Eminentissimum Urbis Vicarium.

Supervenit deinde informatio Eminentissimi Episcopi Tusculani, in qua, praemisso, quod Dominicus Francisci Pater Tusculi natus est, ibique adhuc retinet Domicilium, et majorem partem bonorum, et publica Communitatis munia exercet, et quod Franciscus licet in Urbe natus per notabile tempus Tusculi permansit usque videlicet ad aetatis suae annum 14. concludit, non potuisse eum ordinari prima tonsura, et minoribus, atque majoribus ordinibus sine litteris dimissorialibus, et in omnem durissimum casum, sine litteris Testimonialibus sui Tribunalis.

Quod autem Franciscus non potuerit licite ordinari sine suis litteris dimissorialibus, in citata demonstratur informatione, quoties etenim Dominicus Pater est originarius Civitatis Tusculanae, et in ea habet Domicilium, Filius, qui sequitur originem Patris, non poterat initiari sine litteris dimissorialibus Episcopi Tusculani.

Absque eo quod quidquam referat Domicilium subinde a Patre acquisitum in Urbe, in qua etiam, uti dictum fuit, Filius natus est, quandoquidem saepe memorata Bulla Innocentiana non requirit tantum, ad effectum contrahendi domicilium pro suscipiendis ordinibus, decennalem habitationem in loco, translationem majoris partis bonorum, una cum instructis aedibus, quae satis erant de Jure Communi, sed ulterius praescripsit, quod deberet adesse juramentum indicativum animi domicilium contrahendi, uti habetur in §. *subditis*, ibi, *se vere, et realiter animum hujusmodi habere jure jurando affirmet*, quasi quod non exhibito a Dominico Patre Juramento, domicilium ab eodem in Urbe nunquam contractum dici valeat.

Ad partes positis resolutionibus allegatis in Hieracen. et in Sutrina; ignoratur enim an in earum casu adfuerit juramentum a Bulla Innocentiana requisitum pro contrahendo domicilio, et potius praesumi debet, quod adfuerit, tum quia Sac. Congregatio processit cum supposito, quod Ordinandi domicilium legitime contraxissent in Civitatibus Neapolitana, et Romana, quod contingere non poterat sine juramento, tum quia semper Sac. Congregatio in terminis, de quibus agitur, reputavit, juramentum esse necessarium pro domicilio contrahendo, uti, caeteris omissis, desumitur ex Ugentina, seu Hydruntina Ordinationis, quae fuit proposita *die* 23. *Julii* 1718. *die* 18. *Martii* 1719. *et die prima Aprilis, et die* 8. *Julii* 1719. et in qua fuit resolutum, ordinationem non pertinere ad Episcopum Ugentinum, sed ad Archiepiscopum Hydruntinum, in cujus Dioecesi Ordinandus majorem suorum bonorum partem habebat, una cum instructis aedibus, et inter Cives fuerat adscitus, *praestito tamen Juramento ad formam Bullae.*

Et cum hoc themate procedendo, concordatur §. Bullae incipiens: *at si Pater*: cum §. ejusdem Bullae incipiente *subditus;* primum etenim §. statuens, attendendum esse domicilium a Patre acquisitum, et non originem Patris, ut filius sit ordinandus, loquitur de domicilio per Patrem legitime contracto, modusque legitime acquirendi domicilium exprimitur in subsequenti §. in quo ultra alia requisita a jure communi inducta pro domicilio contrahendo, additur in Bulla, et illud juramenti.

Quod vero in omnem durissimum casum Franciscus non potuisset ordinari sine litteris saltem testimonialibus Curiae Episcopalis Tusculanae, patet, quia in ea Civitate permansit usque ad eam aetatem, in qua canonicum potuerat contrahere impedimentum, in quo rerum statu ad ordinationem legitime non proceditur nisi praeviis litteris testimonialibus Ordinarii, in cujus Dioecesi tempore praedicto permansit.

Multoque magis cum in Civitate Tusculana, Pater sicuti nunc, tunc etiam habuerit domicilium, in hac quippe facti specie mora dici non potuit accidentalis, et similis illi, quae fit ab eo, qui omnino exterus accedit ad aliquem locum, vel causa animum alleviandi, vel vacandi studiis, quique idcirco promoventur sine litteris testimonialibus Ordinarii dicti loci, juxta resoluta *in Turritana Jurisdictionis* 17. *Martii* 1708. *et in alia Turritana* 3. *Augusti* 1709., *et in Uxentina, seu Meritonen. Ordinationis* 17. *Junii* 1719.

His stantibus, quaeritur:

An Franciscus licite fuerit prima tonsura, minoribus, et majoribus ordinibus initiatus in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Negative.

QUÆSTIO CLVII.

In Causa Herbipolensi Ecclesiarum Parochialium die 27. *Aprilis* 1720.

Episcopus Herbipolensis mandavit Abbati Monasterii S. Michaelis Ordinis S. Benedicti extra Moenia Bambergae, quod ad Monasterium revocaret Patrem Bonifacium, sub obtentu, quod male exerceret curam Animarum in Ecclesiis Parochialibus Ezelskirchen, et Gremsdorff, et quod idoneum loco illius Clericum Saecularem praesentaret, sed respondente Abbate, se Patrem Bonifacium esse revocaturum, dummodo sibi daretur facultas praesentandi alium Monachum, Patrem videlicet Idelphonsum, exorta est inter eosdem controversia, eademque ad hanc Sac. Congregationem delata.

Contendit Episcopus, memoratas Ecclesias Parochiales esse Beneficia saecularia, admissamque fuisse praesentationem ab Abbatibus, factam in personis suorum Monachorum ab anno tantum 1660. quo tempore propter Aca-

tholicorum invasiones, et Bellum Svevicum magna aderat penuria Clericorum Saecularium; in quo rerum statu infert, non esse nunc liberum Abbati praesentare Regulares sui Ordinis, sed debere praesentare Curatos, qui sint Presbyteri Saeculares, quique ab Episcopo pro tempore institutionem debeant reportare, cum Regularia Regularibus, Saecularia Saecularibus sint conferenda, juxta *Caput* 10. *sess.* 14. *de Reform.* et cum ab hac Sac. Congregatione jam fuerit resolutum, Regularem praefici non posse curae Animarum ab Episcopo sine apostolica dispensatione, quae concedi non consuevit, nisi eodem Episcopo instante pro necessitate, vel utilitate Ecclesiae, uti ex sensu hujus Sac. Congregationis bene docet Fagnan. *in cap. quod Dei timorem: de statu Monachorum num.* 17.

Et quia ab Abbate responsum fuit, quod Parochiales Ecclesiae suo sunt unitae Monasterio, item, quod semper ad easdem Monachus fuit praesentatus, et tandem quod vigore praescriptionis jus acquisivit Monachos praesentandi.

Ab Episcopo respondetur, nullum ex dictis fundamentis subsistere: non primum unionis, quandoquidem instrumentum concambii facti a S. Henrico Imperatore anno 1015. ex quo desumitur unio, non fuit exhibitum in forma probante, et quatenus in forma probante exhiberetur, non concluderet unionem, tum quia non potest potestas laica facere unionem Beneficiorum, tum quia citatum perlegendo instrumentum, in illo continetur donatio nonnullarum Villarum, necnon Jurispatronatus Ecclesiarum dictis Villis annexi, quae res nihil habet commune cum unione.

Non alterum, quod semper videlicet fuerint Monachi praesentati ad Ecclesias Parochiales, de quibus agitur, cum constet Presbyteros Saeculares fuisse praesentatos usque ad annum 1660.

Non ultimum denique praescriptionis, in tantum siquidem Episcopi ab eo tempore usque in praesens admiserunt praesentationes Monachorum, in quantum id de necessitate fieri debebat, stante penuria Clericorum Saecularium.

Praeterquamquod ad mutandum Beneficii statum quadragenaria requiritur, sed non sufficit, necesse etenim esse dicitur, quod concurrat bona fides, adsit scientia, et patientia illorum, quibus ex mutatione status praejudicium infertur, et quod provisiones fuerint factae eo animo, et intentione, ut Beneficii status mutaretur, juxta firmata per Adden. ad Ludovis. *Decis.* 434. num. 20.

Contendente igitur Episcopo, memoratas Ecclesias Parochiales esse beneficia saecularia, et admissam fuisse praesentationem ab Abbatibus factam in personis suorum Monachorum ab anno tantum 1660. quo tempore, propter Acatholicorum invasiones, et Bellum Svevicum magna aderat penuria Clericorum saecularium, hinc inferendo non debere esse modo liberum Abbati praesentare Regulares sui Ordinis, sed mutatis in praesenti rerum circumstantiis debere praesentare Curatos, qui sint Presbyteri saeculares, et qui ab Episcopo pro tempore institutionem reportent, nulla fuit capta resolutio, sed responsum, quod hinc inde coadjuvarentur probationes, et quod ab Episcopo exhiberentur institutiones.

Facta fuit hinc inde coadjuvatio probationum, et reliqua demandata sunt adimpleta. Quocirca quaeritur:

An Abbas Monasterii S. Michaelis extra moenia Bambergae Ordinis Benedictinorum teneatur praesentare Rectores, seu Curatos ad Ecclesias Ezelskirchen, et Gremsdorff, qui sint Presbyteri saeculares ab Episcopo instituendi, vel potius liberum eidem sit praesentare Regulares sui Ordinis in casu etc.

Sacra Congr. die 19. Septembris 1722. respondit:

Affirmative ad primam, et negative ad secundam dubii partem.

QUÆSTIO CLVIII.

In Causa Nucerina Parochialis, die 11. *Maji* 1720.

Episcopus Nucerinus concursum de more indixit, ut Parochialem Ecclesiam, sive Prioratum S. Angeli Terrae Saxoferrati vacantem de novo Rectore provideret.

Plures ad concursum venerunt, sed aliis omissis, qui vel appellationem subinde non interposuerunt, vel subsequenter a prosecutione appellationis interposita recesserunt, Sacerdos Marcus de Evangelistis ex quinque examinatoribus Synodalibus tres habuit sibi favorabiles, et in Sacerdotem Paridem de Vimercatis omnium quinque examinatorum favorabilia vota confluxerunt.

Paris de Vimercatis fuit ab Episcopo praeelectus, et appellatione a Sacerdote Marco de Evangelistis ad hanc Sac. Congregationem interposita, in praesenti quaeritur an sit locus novo examini, et quatenus novo examini locus non esset, an saltem aliunde constet de irrationabili judicio Episcopi, ut ex tenore dubii infra referendi desumitur.

Sacerdos Paris contendit, non esse locum novo examini, nisi aliqua probatio praecedat gravaminis ab Episcopo illati in sui ipsius praeelectione, et multo magis cum Sacerdos Marcus de Evangelistis suae idoneitatis honorabile testimonium habuerit, cum ex quinque examinatoribus, tres eum denuntiaverint idoneum pro obtinenda Parochiali; et post haec, transit ad enumerationem suorum requisitorum, propter quae contendit, nedum constare de rationabili judicio Episcopi, sed ulterius superfluum esse futurum quodcumque novum examen, in quo licet Sacerdos Marcus superior evaderet, non ob hoc tamen Parochialem consequi posset, cum Parochiales Ecclesiae conferantur non intuitu tantum litteraturae, sed ex aliis etiam qualitatibus, ad quas conferens debet habere omnem considerationem.

Excipit e contra Sacerdos Marcus de Evangelistis, novum examen esse de necessitate instituendum, cum appellationem ipse interposuerit, et novi examinis facultas Appellantibus detur in celebri Constitutione 33. *S. Pii V. Bullar. tom.* 2.

Absque eo quod debeat ipse hic, et nunc docere de gravamine per Episcopum illato, quandoquidem de hoc docere non debet ante novum examen faciendum coram Judice appellationis juxta antiquam hujus Sacrae Congregationis resolutionem in Causa Pistorien. 12. *Junii* 1603. impressam apud *Fagnan. in cap. eam te num.* 31. *de aetat. et qualit.* et juxta recentem hujus ejusdem Sacr. Congregationis resolutionem in *Isclana* Parochialis 23. *Julii* 1718.

Et quia, uti supra visum fuit, Sacerdos Paris insistit in praeponderantia suarum qualitatum, et in sufficienti approbatione idoneitatis a Sacerdote Marco reportata, subdit idem sacerdos Marcus non esse hic, et nunc agendum de qualitatum praeponderantia, de ea etenim erit agendum, postquam completum fuerit novum examen, et quando assumitur principalis quaestio, an sit facienda nova collatio ob praeelectionis irrationabilitatem, tunc quippe erit assumenda indago de moribus, de experientia, et de consimilibus qualitatibus, juxta Sacrae hujus Congregationis resolutiones, quas Rota reverenter amplexa est *decis.* 4. *et decis.* 24. *coram Cardinali Celso, et decis.* 9. *et* 10. *post Monacell. in formul. tom.* 4.

Nec ulterius idoneitatis approbationem a tribus Examinatoribus Synodalibus reportatam satis esse, ut novum examen excludatur, cum in durioribus terminis duorum aeque approbatorum in Concursu, juxta sensum tam Sacrae Congregationis, quam Rotae, novo examini fit locus, si alter ex eis appellationem interponat, juxta firmata *in Comen. Parochialis* 10. *Januarii* 1707. §. *nec urgere coram b. m. Caffarello, et in Comen. Praepositurae* 13. *Maji* 1707. §. *Clara etenim coram b. m. Omanna.*

Discursus circa Appellationes, quae interponuntur vel a mala relatione Examinatorum, vel ab irrationabili judicio Episcopi in provisione Ecclesiarum Parochialium per concursum.

1. Ut recto ordine procedatur, operae pretium est in primis exponere, quid in hac Appellationum materia de Jure statutum sit; deinde necesse est disserere de Praxi tam apud hanc Sacram Congregationem, quam apud Tribunal Rotae recepta; ulterius de inconvenientibus, et praejudiciis, quae ex dicta praxi derivare dicuntur, ultimo tandem de remediis, quae parari posse videntur adversus allegata inconvenientia, et praejudicia.

2. Porro initio ducto a dispositione Juris, notum est quod Sacrum Concilium Tridentinum *sess.* 24. *cap.* 18. *de Reform.* novam formam induxit in collatione Parochialium; voluit enim, quod fieret Concursus, quod Concurrentes examinarentur ab Episcopo, vel ab ejus Vicario Generali, et ab Examinatoribus Synodalibus, non paucioribus, quam tribus, quod Episcopus eum eligeret, quem caeteris magis idoneum judicaret, habita ratione aetatis, morum, doctrinae, prudentiae, et aliarum qualitatum, quae sunt opportunae ad gubernandam Ecclesiam Parochialem, et quod Examinatorum relationem nulla devolutio, aut appellatio etiam ad Sedem Apostolicam impedire valeret in suspensivo. Praeterea notum est etiam, quod Sanctus Pius Quintus *in sua Constitutione* 33. *Bullar. tom.* 2. ut non solum di-

gnis, sed magis idoneis Parochiales Ecclesiae conferrentur, decrevit, quod si Episcopus minus habilem, posthabitis magis idoneis, elegerit, possent ii, qui fuissent rejecti, a mala hujusmodi electione, ad Metropolitanum, vel ad Sedem Apostolicam appellare, et praeelectum ad novum examen coram ipso Appellationis Judice, et ejus Examinatoribus provocare, et constito de prioris eligentis irrationabili judicio, eoque revocato, quod Parochialis conferatur magis idoneo, et quod denique appellatio interposita, interim non impediat, aut suspendat, quominus electio per Ordinarium primo loco facta interim debitae demandetur executioni. Totum hoc legitur *in* §. 7. *et* 8. *dictae Bullae;* quocirca post Bullam memoratam, cessat controversia, quae olim aderat, an scilicet appellari tantum posset a reprobatione Examinatorum, vel etiam ab electione, et judicio Episcopi; appellatio siquidem ab electione, et judicio Episcopi expresse admittitur in memorata Piana Constitutione, uti bene ponderat *Fagnan. in cap. Eam te a num.* 24. *usque ad* 29. *de aetate, et qualitate.*

3. Transeundo ad praxim, eadem exponitur sequentibus assertionibus.

4. Prima est, quod Appellans a mala electione Examinatorum, vel irrationabili judicio Episcopi, potest Electum provocare ad novum examen, absque eo quod de irrationabilitate ullum afferat documentum, ullamve probationem. Ita fuit resolutum ab hac Sacra Congregatione *in quadam Causa Pistorien.* 12. *Junii* 1603., et resolutio est impressa apud *Fagnan. in allegato cap. Eam te num.* 31. *de aetate, et qualitate,* ubi postquam Sacra Congregatio ponderavit, Pianam Constitutionem permittere appellanti, ut provocet ad novum examen, et postquam decrevit, quod constito de Episcopi eligentis irrationabili judicio, Parochialis magis idoneo conferatur, subdit, loquendo de dicta Constitutione: *Satis manifeste requirit novum examen ad hujusmodi irrationabile judicium cognoscendum, itaut non sit necesse de illo constare antequam decernatur examen, sed absque eo quod de tali judicio irrationabili constet, illud debere decerni, ut per examen perveniatur ad cognitionem irrationabilis judicii.* Concordat alia resolutio *in Causa Montis Regalis* 2. *Augusti* 1607. *lib.* 11. *Decret. pag.* 11. ubi respondendo ad quartum propositum quaesitum, inquit: *Ad quartum, postpositum posse provocare praeelectum ad novum examen coram Judice Appellationis, et antequam per alia documenta doceat de irrationabili judicio Episcopi, atque ita Congregatio intellexit Constitutionem san. mem. Pii Quinti.*

5. Quodque notabilius est, licet tempore antecedenti Rota fuisset in sensu, quod docendum erat de gravamine ante admissionem ad novum examen, visa tamen allegata resolutione *in Causa Pistorien.* cui interfuerunt tres Cardinales, Blanchettus, Mantica, et Plattus, qui olim fuerant dicti Tribunalis Auditores, mutavit opinionem, et se conformavit sensui Sacrae Congregationis, nullam requirentis probationem gravaminis ad novum examen, sed illud absolute, et simpliciter indulgentis, statim ac quis appellat in provisione Parochialis, uti late videri potest *in decis.* 5. *per totam, et praesertim num.* 10. *et seqq. coram Card. Celso in decis.* 476. *par.* 18. *tom.* 2. *recent. in decis.* 64. *num.* 14. *et* 15. *coram bon. mem. Ansaldo, in decis.* 9. *num.* 3. *in decis.* 10. *num.* 4. *et seqq. post Monacell. in formul. legal. tom.* 4. *in Lunen. Sarzanen. Parochialis* 2. *Julii* 1706. §. *Neque obstare, et in Comen. Praeposituræ* 13. *Maji* 1706. §. *Clara etenim, coram bon. mem. Omanna, et in Regien. Parochialis* 1. *Martii* 1720. §. *Aut revelante, coram R. P. D. Cerro*, quod extenditur etiam ad casum, in quo intra legitima tempora non fuisset appellatio interposita ab irrationabili Episcopi judicio, vel a mala relatione Examinatorum, teste *Card. de Luca de Paroch. disc.* 6. *num.* 8.

6. Secunda est, licere, et permissum esse Appellanti electum provocare ad novum examen, etiamsi Appellans fuerit quoad scientiam approbatus in aequali gradu cum illo, cui Parochialis fuit collata; ex ea potissimum ratione, quod Appellans potest contendere, vel se debuisse qualificari tanquam magis doctum, vel alium non debuisse qualificari tanquam idoneum, uti habetur *in Comen. Parochialis* 10. *Januarii* 1707. §. *Nec urgere, coram bon. mem. Caffarello, et in allegata Regien. Parochialis* 1. *Martii* 1720. §. *Coaequalis, coram R. P. D. Cerro.*

7. Itaut nullus alius adsit modus, quo Electus effugere possit novum examen, quam ostendendo, quod Appellans, et provocans ad novum examen, est de aliquo crimine diffamatus, in quibus terminis procedunt resolutiones hujus Sacrae Congregationis *in Mediolanen. seu Alexandrina Concursus* 28. *Novembris* 1693. *lib.* 43. *decret. fol.* 586. *et* 13. *Fe-*

bruarii 1694. *lib.* 44. *decret. fol.* 60. *a tergo*, *et in Cassanen. Archipresbyteratus* 3. *Octobris* 1716. *lib.* 66. *decret. fol.* 439. *a tergo*, et bene adnotarunt *Card. de Luca de Parochis discursu* 8. *num.* 5. *et* 6. *R. P. D. Ansaldus in addit. ad decis.* 64. *num.* 30. *et in addit. ad decis.* 32. *num.* 70. et firmavit *Rota decis.* 311. *coram Priolo*, *et decis.* 10. *num.* 11. *post Monacell. in formul. legali tom.* 5. idque ex ea ratione inductum dicitur, quod sicuti de crimine diffamatus Ecclesiam Parochialem nunquam consequi potest, sic imperceptibile esse videtur, ut pro libito suae voluntatis valeat ipse Electum provocare ad novum examen.

8. Tertia est, quod licet de Jure sit, quod examen ad quod Electus provocatur, fieri debeat intra breve tempus, ne lapsu longi temporis reprobatus evadat doctior, uti bene habetur apud *Ventrigl. in praxi rer. Eccles. par.* 2. *annot.* 5. §. 2. *num.* 55. *et* 56. ut plurimum tamen id in praxi non verificatur; passim etenim admittitur intervallum unius anni, et etiam aliquando viginti mensium a primo ad secundum examen, si provocans sit extra Statum Ecclesiasticum, vel si tempus intermedium de necessitate insumatur in tricis judiciariis, et signanter in disputatione, quae statim excitatur inter Appellantem, et Appellatum, an videlicet sit locus novo examini, ut ponderat *Lotter. de re benef. lib.* 2. *quaest.* 31. *sub. num.* 155. et prosequitur *Rota in citata decis.* 32. *num.* 9. *et seqq. et in decis.* 64. *sub num.* 25. *cor. bon. mem. Ansaldo.*

9. Quarta est, quod ad tramites Bullae Pianae, novum examen fieri debet coram ipso Appellationis Judice, et ejus Examinatoribus, et sic, si appellatur ad Sedem Apostolicam, novum examen sit in urbe, et coram Examinatoribus Eminentissimi Cardinalis Vicarii, itaut nec aetas provocati ingravescens, nec loci distantia ab Urbe, utpote si ipse extra Montes degeret, eum excusare valeant ab accessu ad Urbem, ut se novo examini subjiciat, quemadmodum adnotavit *R. P. D. Ansaldus in addition. ad decis.* 32. *num.* 69. et firmavit *Rota decis.* 5. *num.* 14. *coram Cardin. Celso, et decis.* 10. *num. pariter* 14. *post Monacell. in formul. legal. tom.* 4. poteruntque EE. VV. benigne recordari, quod in quadam Causa Isclana Parochialis, quae fuit proposita 23. *Julii* 1718. et in qua disputatum fuit, an esset locus provocationi ad novum examen faciendum in Curia, responsum est *affirmative*, *ad mentem*, et mens fuit, quod exquireretur, an Concursus in terminis appellationis fuisset unquam in partibus delegatus, agebatur enim de provocato paupere, et sene: pervolutisque regestis, cum unica tantum resolutio fuerit reperta *in quadam Causa Melfien. Concursus* 21. *Junii* 1642. *lib.* 42. *Decret. fol.* 381. in qua commissum fuit examen Episcopo viciniori, sed propter timorem pestis tunc grassantis in Civitate Melfien., deprehensum fuit resolutionem esse inapplicabilem, et reproposita Causa *die* 24. *Septempris* 1718. rescriptum fuit, quod examen fieret in Urbe: et sola examinis subdelegatio in partibus admittitur in Parochialibus de Jurepatronatus Laicorum, aliisque Beneficiis, quae examen exposcunt, et non concursum, uti late habetur *in decis.* 348. *num.* 9. *par.* 10. *recent. in decis.* 307. *per totam*, *et signanter num.* 6. *et* 7. *coram Celso*, *et in decis.* 10. *num.* 12. *et seqq. et praesertim n.* 16. *post Monacell. in formular. leg. tom.* 4.

10. Quinta est, non sufficere unum tantum novum examen, sed juxta praxim, secundum et tertium examen non denegari quoad usque per tria uniformia experimenta, ad instar rei judicatae, de litteratura, vel illitteratura constare possit, uti plene habetur *in decis.* 10. *num.* 10. *post Monacell. in formular. tom.* 4. et ad majorem praxis explicationem, operae pretium est adnotare, quod si praeelectus ab Episcopo in concursu, et ad novum examen provocatus, per duas vices reprobetur, admittitur ad novum examen, ex eo quod deficientia in successivis examinibus adscribi valet accidentali aegritudini corporis, vel animi; et ad effectum excludendi juridicum, vel judicialem possessorem tria requiruntur uniformia judicata in judicio ordinario, et devolutivo. At si aliquis praeelectus ab Episcopo in duobus successivis examinibus succubuisset, et deinde in tertio vicisset, tunc de jure non est locus quarto examini; sed ex quadam aequitate introductum est, ut quartum etiam concedatur examen, juxta late firmata *in Placentina Parochialis* 16. *Martii* 1708. *num.* 7. *et seqq. cor. bon. mem. Ansaldo impressa post Monacell. in formul. tom.* 4.

11. Ultima demum assertio est, quod, absoluto examinis judicio, absolutum dici non potest judicium super Collatione Parochialis; cum etenim doctior non sit dignior, et aliquis

possct esse minus doctus, sed magis idoneus pro Ecclesia Parochiali, hinc est, quod expletis examinibus, instituenda est quaestio circa Collationem Parochialis, adeoque circa uniuscujusque requisita, et tunc formiter, et per concludentes probationes poni debet in claris, quod Ordinarius praeelegerit minus dignum in comparatione dignioris, et in his terminis procedere dicuntur verba Bullae Pianae: *constito de prioris eligentis irrationabili judicio, eoque revocato, Parochialis magis idoneo conferatur*: et late ad rem prosequuntur *Ventrigl. in praxi rerum Eccles. part.* 2. *annotat.* 5. §. 2. *num.* 53. *et* 54. *Garzias de benef. par.* 9. *cap.* 2. *num.* 252. *Monacell. in formul. tom.* 2. *tit.* 15. *num.* 20. *et* 21. *Rota in Lunen. Sarzanen. Parochialis* 2. *Julii* 1706. §. *Neque obstare coram bon. mem. Omanna*, *et decis.* 10. *num.* 4. *et* 5. *post Monacell. in formul. tom.* 4.

12. Exposita praxi, juxta methodum insinuatam, necesse est loqui de inconvenientibus, et praejudiciis, quae ex dicta praxi derivare dicuntur. Porro nonnulla respiciunt juris dispositionem, et ordinem, nonnulla decorem episcopalem, et nonnulla damnum ipsarum Ecclesiarum Parochialium, nec non Parochianorum.

13. Quoad dispositionem, et ordinem juris, durum et durissimum dicitur esse, quod, si praesumptio juris est pro Episcopi judicio, quoad usque contrarium doceatur, provocatio ad novum examen deinde admittatur, nedum absque ulla probatione, sed etiam absque ullo fumo irrationabilitatis episcopalis judicii, et multo magis, cum ex novo examine non desumatur nisi major, vel minor litteratura, quando certum est majorem litteraturam non sufficere pro obtinenda Parochiali, itaut possibilis sit casus, quod rite, et recte Episcopus praetulerit minus doctum magis docto, ex quo minus doctus caeteris aliis necessariis polleret qualitatibus pro regimine animarum, ut in puncto, perpensa praxi, de qua nunc agitur, ponderat *Card. de Luca de Parochis disc.* 6. *num.* 3. *et seqq.*

14. Quocirca dicunt Doctores, quod haec provocatio ad novum examen etiam cum subsecuto favorabili effectu, quod appellans scilicet remaneat approbatus, et etiam qualificatus tanquam magis doctus, nullatenus ei sufficiat pro obtinenda Parochiali, sed tantum ad avertendam notam, et infamiam reprobationis, aut approbationis in secundo gradu reportatae in primo examine episcopali, uti ponderat *Ventrigl. in praxi Rer. Eccles. par.* 2. *annot.* 5. §. 2. *num.* 48. et sequitur *Rota decis.* 10. *sub. num.* 9. *post Monacell. in formul. tom.* 4.

15. Quoad decorem episcopalem, animadvertitur, quod provocans ad novum examen, et obtinens approbationem in secundo, et ulterioribus examinibus, ut plurimum Parochialem consequitur, et a Tribunalibus Urbis respondetur, quod *constat de irrationabili judicio Episcopi*, itautParochia sit provocanti conferenda. Responsio autem, quod *constat de irrationabili judicio Episcopi*, praejudicium affert decori episcopali, et quidem, ut aliqui dicunt, sine fundamento, et ratione; deberet etenim de irrationabilitate constare ex actis Concursus habiti coram Episcopo, et non ex novo examine, quia siculi possibile est, ut aliquis male responderit in Concursu, habito coram Episcopo, et bene respondeat in Concursu, qui fit coram Judice Appellationis, sic possibile est, quod rationabile fuerit Episcopi judicium, non obstante approbatione a provocante reportata in secundo examine, in quo rerum themate, nemo non videt sine fundamento, et sine ratione, et cum dedecore episcopalis Dignitatis, saepius responderi, quod *constat de irrationabili Episcopi judicio;* eoque fortius, quod sive ex industria, sive ex accidenti magnum, ut plurimum, intercedit tempus inter examen Episcopi, et examen coram Judice Appellationis, quo tempore intermedio reprobatus discere potest, et experientia teste habetur, quod probati discunt, edocti videlicet et praesertim in Urbe ab aliquo viro peritiam habente Theologiae Moralis, et casuum, uti dicunt, conscientiae.

16. Quoad damnum denique, et praejudicium Ecclesiarum Parochialium, et Parochianorum, de illo dicitur non esse dubitandum, quia postquam electus in concursu possessionem obtinuit Ecclesiae Parochialis, si provocetur ad novum examen, debet a Parochia discedere, debet accedere ad Judicem Appellationis, et ut plurimum ad Urbem, debet de necessitate non recedere ab Urbe, nec a loco Judicii quoad usque fuerit completum judicium novi examinis, quod ex supradictis tres, et quatuor instantias admittit, qua in re, an contineatur, nec ne damnum Ecclesiarum Parochialium, et Parochianorum, unusquisque facile colli-

gere poterit, tum ex lege residentiae impositae Parochis pro beneficio suarum Ecclesiarum, et Parochianorum, tum ex Sacris Canonibus, qui diutinae Ecclesiarum adversantur vacationi propter damnum, quod in illas, et earum Parochianos derivat ex intermedia residentia Oeconomorum, et Vicecuratorum.

17. Post expositam Juris dispositionem in materia harum appellationum, nec non praxim tam hujus Sacrae Congregationis, quam Tribunalis Rotae, nec non inconvenientium, et praejudiciorum, quae ex dicta praxi derivare dicuntur, nihil aliud superest, quam proponere remedia, quae parari posse videntur adversus allegata inconvenientia, et praejudicia.

18. Ad rem itaque descendendo, praemittere opus est, quod plures in Urbe fiunt Concursus; non solum etenim fiunt pro Ecclesiis Parochialibus Urbis, sed etiam pro Parochialibus, quae vacant in Patria obedientia, nec non pro omnibus aliis Ecclesiis Parochialibus, in quibus admittitur provocatio ad novum examen.

19. Ante tempora sanctae memoriae Innocentii XI. proponebantur ab Examinatoribus oretenus nonnulli casus Theologiae Moralis, et Concurrentes respondebant oretenus, et non in scriptis, et non iidem casus omnibus Concurrentibus proponebantur, sed aliqui casus uni, alii alteri; cumque frequentes reclamationes audirentur; unus enim ex Concurrentibus asserebat sibi propositos fuisse casus difficiliores, et alterum fuisse de facilioribus interrogatum, quodque notabilius est, cum in magna Concurrentium multitudine, et quidem respondentium non in scriptis, sed in voce, difficile admodum esset, quod Examinatores tutum de uniuscujusque litteratura possent efformare judicium, de ordine san. mem. Innocentii XI. introducta fuit praxis in Tribunali Eminentissimi Vicarii Urbis, quod eadem omnino quaesita omnibus Concurrentibus proponerentur, quod omnes Concurrentes, intra tempus ipsis assignatum, responderent non voce, sed scriptis et quod pariter non voce sed scriptis parvam exararent concionem super Textu Evangelii ipsis assignato, exclusa temporibus recentioribus consuetudine explicandi Concilium Tridentinum; cum ex responsionibus, quae lingua Latina a Concurrentibus dantur, respondendo in scriptis ad quaesita proposita, bene dignoscatur, an calleant linguam Latinam, et sic an habeant capacitatem intelligendi, et explicandi Concilium Tridentinum; et methodus haec, quod eadem omnino quaesita omnibus Concurrentibus proponantur, et quod ipsi in scriptis respondeant, exigitur a Dataria Apostolica, quando vacat Parochialis Ecclesia Sede Episcopali aut Archiepiscopali vacante, quando contingit vacatio alicujus Ecclesiae Parochialis, juxta Decretum, et quando vacat aliqua Dignitas major in Collegiata, aut Cathedrali Ecclesia, cui sit annexa Cura Animarum, de qua olim disputabatur, an esset, nec ne conferenda per Concursum, juxta late deducta per *Fagnan. in cap. Cum sit ars num. 19. et seqq. de aetate, et qualitate*. Sanctissimus etenim Dominus Noster voluit, atque decrevit, quod occurrente vacatione alicujus majoris Dignitatis in Cathedrali, aut Collegiata Ecclesia, cui sit annexa Cura Animarum, epistola scribatur ab Eminentissimo Prodatario ad Ordinarium Loci, ut Concursum indicat, et quod deinde transmittat acta Concursus: et methodus denique proponendi eadem quaesita omnibus, et exigendi responsionem in scriptis in pluribus viget Dioecesibus, sed non in omnibus, Bononiae etenim, et Perusiae examen adhuc fit oretenus, et Concurrentes non respondent in scriptis.

20. Praemittendum est etiam, quod in tantum fuit admissa provocatio ad novum examen absque ulla probatione gravaminis, in quantum cum Concurrentes non responderent in scriptis, non poterat ex actis primi Concursus gravamen desumi, et sic nullus alius supererat modus inquirendi, an ille, qui fuerat in primo examine reprobatus, rite, et recte fuisset reprobatus, quam novum examen decernendo, in quo rerum themate probatio gravaminis ante examen non videbatur quod exigi posset, juxta censuram Textus *in cap. Si forte de electione in sexto*, ibi: *Si forte inter caetera, quae objiciuntur electo, aut postulato, seu alias promovendo ad aliquam dignitatem, evidentem scientiae, vel alium personae defectum opponi contingat, in discussione objectorum, illum statuimus ordinem incommutabiliter observandum, ut Promovendus super defectu ipso ante omnia subjiciatur examini, cujus eventus examinandis aliis, aut dabit initium, aut negabit:* et in terminis, quod provocatio ad novum examen admittatur absque ulla probatione gravaminis, ex quo gravamen ex actis primae instantiae desumi non potest, firmat *Pax Jordan. lucubr. lib. 10. tit. 8. num. 227. Lotter. de re Benef. lib. 2. quaest. 31. num.*

155. *Garzias de Benef. par.* 9. *cap.* 2. *sub num.* 250. *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancell. gloss.* 4. *num.* 144. et quod in tantum admittatur provocatio ad novum examen absque ulla probatione gravaminis, in quantum ex actis primi Concursus non habebantur interrogationes, et responsiones, firmat *Rota coram Ludovis. decis.* 538. *n.* 3. ibi: *Ad docendum autem de gravamine est locus novo examini, qui est modus attendendi iniquitatem, et injustitiam Examinatorum, quod tanto magis procedit in casu isto, in quo non fuerunt descriptae interrogationes, et responsiones, aut saltem non fuerunt transmissae, et productae, itaut cum ex ipsis apparere non possit de gravamine, si aliunde doceri non posset, inanis esset facultas appellandi:* et sequitur *Rota decis.* 5. *num.* 11. *coram Celso,* ibi, *et in hanc partem eo magis inclinarunt Domini, quia in actis dicti Concursus ad Curiam transportatis non apparet registratum integrum examen, ad effectum, ut dignosci possit quis sit judicandus magis idoneus:* et conferunt ea, quae referuntur apud Auctores, et habentur in monumentis, in quibus aliquid de hisce concursibus statuitur, aut respective refertur, cum apud *Fagnan. in cap. eam te sub num.* 48. *de aetate, et qualitate*, habeatur, quod in Dioecesi Pistoriensi non aderat consuetudo scribendi interrogationes Examinatorum, et responsiones Concurrentium, cum in Actis etiam Ecclesiae Mediolanensis pluries sermo fiat de examinibus faciendis ad tramites Concilii Tridentini pro conferendis Parochialibus Ecclesiis, scilicet *par.* 1. *pag.* 14. *pag.* 120. *pag.* 215. §. *Tum periculum fiat*, nec ullibi mentio fit de conscribendis interrogationibus, et responsionibus, cum ulterius in Archiepiscopali Bononiensi edito a clar. mem. Cardinali Gabriele Palaetto *par.* 4. *tit. de ratione examinandi* expresse supponatur, quod interrogationes fiant oretenus, et responsiones edantur consimili modo: *illud tamen nostra Synodus observandum esse ducit, ut cum plures se obtulerunt examinandos, illi, qui prius nomina dederunt, primi ad examen admittantur, aut si ita expediat, omnes simul coram Examinatoribus convocentur, ut de unoquoque coram omnibus periculum fiat, ac si ex re magis videatur, liceat singulis Examinatoribus aliquid interrogare, ea semper ratione servata, ut inter Examinandos, quanta fieri poterit aequalitas observetur, et super eadem re, et per easdem interrogationes, singuli examinentur, ut omnis collusio, sive praecedens instructio amoveatur sub perjurii periculo:* cumque tandem ex actis concursuum, qui conservantur in Archivo Sacrae Congregationis, et loquendo praesertim de actis antiquioribus, desumatur interrogationes, et responsiones oretenus factas fuisse, hoc solo intercedente discrimine, quod in nonnullis actis solum legitur Titium e. g. fuisse ab Examinatoribus approbatum, et Cajum fuisse reprobatum, et in aliis, interrogationes habentur per extensum, et responsiones, sed scriptae a Cancellario, qui eas excepit ex ore Interrogantium, et Respondentium, quique per consequens conscribendo modo praedicto interrogationes, et responsiones, uni ex Concurrentibus auxilium, et alteri praejudicium afferre potest, vel ex industria, quod non est credendum, vel ex accidenti.

21. Supposito, quod Concursus, qui fiunt in Urbe, quique ad Datariam Apostolicam transmittuntur, sint taliter confecti, ut eaedem interrogationes fiant omnibus Concurrentibus, et quod responsiones scriptae sint proprio uniuscujusque Concurrentis charactere, videtur, quod praecipiendo, quod omnes Concursus fiant praedicto modo, quod statuendo tempus, intra quod ille, qui fuit in Concursu rejectus, debeat appellare, decernendo ulterius, quod Provocans ad novum examen, gravamen ostendat ex actis primi Concursus, antequam novum examen decernatur, gravamen etenim, si vere adest, potest ictu oculi ostendi ab Appellante ex dictis actis primi Concursus, in quibus, uti supponitur, tam suae, quam aliorum responsiones continentur, et quidem uniuscujusque charactere conscriptae, et demum jubendo, ut Appellans, non ex gravamine in litteratura, sed ex aliarum suarum qualitatum praeponderantia, ostendat, si potest, gravamen, aut ex actis Concursus, aut aliunde, et per documenta etiam extrajudicialia, antequam appellatio admittatur, videtur inquam, quod omnia praejudicia cessent, et inconvenientia, nihil quoque fiat adversus Concilium Tridentinum, aut Bullam Pianam, nec adversus sensum Sacrae Congregationis, aut Rotae.

22. Quod autem omnia praedicta demandando, cessent praejudicia, et inconvenientia, patet; quia si praesumptio est pro Episcopi judicio, quoad usque contrarium doceatur, id totum verificatur in hypothesi, de qua nunc

agitur, cum nec provocatio ad novum examen, nec appellatio admittantur, nisi docto de gravamine. Rursus, si inconveniens reputatur, quod sine fundamento, et ratione respondeatur, *quod constat de irrationabili judicio Episcopi*, ex quo Episcopus potuit rationabiliter existimare, quod aliquis in examine coram se peracto esset reprobandus, qui deinde in successivis examinibus approbationem mereretur, absurdum hoc nullum sibi potest locum vindicare in eo rerum statu, de quo nunc agitur, cum in ipso irrationabilitas praelationis, in eo quod attinet ad litteraturam, magna ex parte desumatur ab examine peracto coram eodem Ordinario. Denique, si Parochorum absentia magnum tum Ecclesiis, tum Parochianis affert detrimentum, non erit absentia ita frequens, non solum quia frequentia cessabit ex temporis praefinitione ad interponendam appellationem, sed quod magis est, quia imposita lege de probando gravamine ex actis primi Concursus, antequam admittatur provocatio ad novum examen, non erunt provocationes adeo frequentes, et sic adeo frequens non erit absentia, quae ortum habet a provocatione ad novum examen.

23. Quod item praedicta omnia demandando, nihil committatur adversus Concilium Tridentinum, aut Bullam Pianam, dignoscitur, quia appellatio a mala relatione Examinatorum, nec non ab irrationabili judicio Episcopi, de quibus in Concilio Tridentino, et respective in Bulla Piana, praeservatur, et ad eam tantum regulam nonnullae adduntur conditiones, ut appellatio rite, et recte admittatur.

24. Ultimo, quod nihil per methodum insinuatam inducatur contra sensum hujus Sacrae Congregationis, et Tribunalis Rotae, ponitur in claris, cum in tantum in praeteritis fuerit dictum, esse locum provocationi ad novum examen, absque ulla probatione gravaminis, in quantum gravamen ex actis primi Concursus desumi non poterat, nec alius aderat modus ostendendi gravamen, quam per novum examen, quae ratio nullum amplius sibi vindicat locum, quando taliter apta primi Concursus conficiuntur, ut ex illis gravamen valeat desumi: Ad quod assumptum comprobandum mirifice confert, quod Sacra haec Congregatio, licet in resolutionibus, et decretis indicatis, et aliis, quae possent indicari, videatur quod fuerit in sensu admittendi appellationem, et provocationem ad novum examen, absque ulla praevia probatione gravaminis; de fumo tamen gravaminis, seu irrationabilitatis judicii episcopalis, voluit aliquando gustare ante appellationis admissionem, teste *Fagnan. in cap. eam te* 39. *de aetate, et qualitate*, ibi: *caeterum, etsi ad obtinendum novum examen in judicio appellationis non sit necesse, ut prius constet de irrationabili judicio, ut ex praedictis liquet, nihilominus Sacra Congregatio consuevit novum examen decernere, dato aliquo fumo irrationabilitatis, et malae praeelectionis Episcopi etc.* et rursus post expositum casum appellationis interpositae ex praeponderantia qualitatum, et ex nimia erga approbatum Examinatorum familiaritate, et benevolentia, subdit, *Sacra Congregatio censuit Concursum novum in Urbe esse instituendum, ubi Orator de veritate narratorum dederit fumum, id est postquam per attestationes extrajudiciales, vel alia informia documenta de hujusmodi suspicione, et gravamine aliqualem fecerit fidem, ut sic probabilis, et sufficiens Causa eum excuset a calumnia.*

Atque haec dicta sint sub Censura, salvo semper etc.

Nulla fuit *die* 11. *Maji* 1720. capta resolutio, sed rescriptum est *ad mentem*, et mens fuit, ut stante frequentia consimilium quaestionum exquireretur, an adesset modus coercendi frivolas appellationes, quae a non approbatis in Concursu interponuntur, vel a mala Relatione Examinatorum, vel ab irrationabili judicio Episcopi, nec non incongruas provocationes ad novum examen.

In hujus mandati executionem fuit a me exaratus Discursus supra relatus, et tunc impressus post folium exhibitum pro Congregatione habita *die* 1. *Octobris* 1720. efformatisque nonnullis dubiis generalibus, inter caetera fuit resolutum, quod Appellans a mala Relatione Examinatorum, vel ab irrationabili judicio Episcopi, in eo, quod attinet ad litteraturam, deberet in posterum docere de gravamine, vel ex actis originalibus Concursus, vel ex copia authentica collationata ad formam Juris, in qua tam suae, quam Concurrentium responsiones proprio charactere, una cum concionibus conscriptae invenirentur, et quod ante appellationis admissionem, Appellans ab irrationabili judicio Episcopi, non ex capite litteraturae, sed aliarum qualitatum, quibus se

et non praeelectum contenderet praeditum esse, teneretur docere de gravamine, aut ex actis primi Concursus, aut ex aliis documentis saltem extrajudicialibus ab ipso exhibendis: cumque resolutiones hae fuerint captae in Congregatione habita *die* 16. *Novembris* 1720. annuente felic. record. Clemente Papa XI. scripta fuit subsequenter Epistola Circularis ad Patriarchas, Archiepiscopos, et Episcopos, ut ipsis nota esset mens Sac. Congregationis tum quoad modum explendi Concursus, tum quoad circumstantias, quas ipsa statuerat esse necessarias, ut locus esse posset appellationi a mala Relatione Examinatorum, vel ab irrationabili judicio Episcopi.

In eadem Congregatione habita, uti dictum est, *die* 16. *Novembris* 1720. proposita etiam fuit haec eadem Causa Nucerina Parochialis, nec in ejus examine opus fuit quaestionem assumere, an ad effectum admittendae appellationis seu provocationis ad novum examen sibi vindicaret locum Regula contemporanee statuta de gravamine ex actis Concursus comprobando; Marcus enim de Evangelistis, qui appellationem interposuerat, docere praetendebat de gravamine ex ipsis actis Concursus, sed cum Paris de Vimercatis exciperet, quod acta Concursus transmissa non bene fuerant conscripta, Sac. Congregatio respondit, quod transportarentur acta originalia Concursus.

Adimpleta fuit mens Sac. Congregationis, et facta est transmissio Actorum originalium, quocirca quaeritur:

An sit concedendum novum examen, et quatenus negative, an aliunde constet de irrationabili judicio Episcopi in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Octobris 1721. respondit: *Negative.*

QUÆSTIO CLIX.

In Causa Uxentina Parochialis, die 11. *Maji* 1720.

Indicto Concursu occasione vacationis Parochialis Ecclesiae S. Nicolai Terrae Salvi Uxentinae Dioecesis, praeelectus fuit ab Episcopo Sacerdos Guarinus, et Sacerdos Jo. Felix Lecci appellationem interposuit ab irrationabili judicio Episcopi, transmissisque juxta morem ad hanc Sacr. Congregationem actis Concursus, memoratus Sacerdos Jo. Felix contendit, Ecclesiam Parochialem sibi esse adjudicandam, nedum quia ipse etiam fuit ab examinatoribus approbatus, sed etiam quia suas asserit qualitates, et requisita id exposcere, habita praesertim ratione demeritorum Sacerdotis Guarini, quae latissime in informatione per manus circumferenda legi possunt.

Addit majorem suam in doctrina idoneitatem desumi posse ex responsionibus tam a se, quam a Sacerdote Guarino datis ad quaesita ab examinatoribus proposita.

Primum quaesitum fuit circa intelligentiam verborum Sacri Concilii Tridentini *Sess.* 6. *de Justificat. Can.* 10. ibi *si quis dixerit homines sine Christi justitia, per quam nobis meruit justificari, aut per eam ipsam formaliter justos esse, anathema sit.*

Secundum fuit, An Parochus, qui cum Poenitente peccatum commisit, possit excipere dicti Poenitentis Confessionem, et an, excipiendo eam, valida sit.

Tertium, An Confessarius, qui Poenitentem indispositum cognoscit, eique absolutionem dare nequit, possit nihilominus proferre verba; *ego te absolvo*, communicata prius Poenitenti intentione eum non absolvendi.

Ad primum autem Sacerdos Jo. Felix respondit, merita Christi esse Causam moralem nostrae justificationis; et gratiam sanctificantem esse Causam formalem nostrae justificationis; et Sacerdos Guarinus respondit homines justificari ex justitia Christi non qua ipse justus est, sed qua nos justos facit, nempe suae Passionis merito, nec per eam ipsam formaliter justos fieri, nisi concurrant opera bona ipsius justificandi.

Ad secundum Sacerdos Joannes Felix respondit posse Parochum Confessionem audire, et Confessionem esse validam, et Sacerdos Guarinus respondit, posse Parochum audire Confessionem, sed Confessionem esse invalidam ex defectu erubescentiae, et consequenter doloris.

Ad tertium Sacerdos Joannes Felix respondit esse propositionem damnatam a S. M. Innocentio XI. et scribens pro Jo. Felice contendit hanc responsionem subsistere, cum inter allegatas propositiones vigesimanona sit ea, quae sequitur, *urgens metus gravis est justa Causa Sacramentorum administrationem simulandi*, et Sacerdos Guarinus respondit posse Confessarium proferre illa verba *ego te absolvo*,

absque intentione absolvendi, dummodo id Poenitenti manifestaverit.

His stantibus, quaeritur:

An constet de irrationabili judicio Ordinarii, itaut Parochialis Ecclesia S. Nicolai Terrae Salvi sit adjudicanda Jo. Felici Lecci, in casu etc.

Proposita fuit haec Causa in Congregatione. Tunc autem disputato sequenti dubio: *an constet de irrationabili judicio Ordinarii, ita ut Parochialis Ecclesia S. Nicolai Terrae Salvi sit adjudicanda Joanni Felici Lecci in casu*, responsum fuit *affirmative*.

Prodiit haec resolutio inaudito Sacerdote Guarino, impetrataque per ipsum nova audientia, iterum quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu.

Sacra Congr. die 7. Septembris 1720. respondit: *Recedendum a decisis.*

QUÆSTIO CLX.

In Causa Firmana Cappellaniae, die 11. Maji 1720.

Nicolaus Lappa in ultimo, cum quo decessit, testamento demandavit, quod quaedam Cappellania perpetua erigeretur in Ecclesia Sancti Joannis Montis S. Martini.

Super hac Cappellania exorta est controversia; Sacerdos etenim Valerius de Valeriis se ad illam obtinuit praesentari ab his, qui habent jus praesentandi, et e contra Communitas Terrae Montis S. Martini, et Sacerdos Cajetanus Petruccius se dictae opponunt praesentationi, asseruntque Cappellaniam non Valerio, sed ipsimet Cajetano esse debitam.

Horum fundamentum in hoc consistit, quod Valerius licet fuerit a Patronis praesentatus, non potuit tamen ab Archiepiscopo Firmano reportare approbationem ad audiendas Confessiones, tum propter defectum aetatis, tum propter inhabilitatem.

Quando in fundatione Cappellaniae habentur haec verba, *che il suddetto Cappellano da eleggersi sia Confessore, e quando non fosse tale nel tempo dell' elezione, che ne debba impetrare la facoltà dentro un mese dopo seguita la stessa elezione, altrimenti decada da ogni jus di poter essere più Cappellano.*

Absque eo quod quidquam referat conjunctio sanguinis, quam Valerius dicit se habere **erga Fundatorem, quia Fundator dedit praelationem consanguineis, sed dummodo illi probent consanguinitatem, et dummodo sint capa**ces, hoc est habeant omnes alias qualitates ab eodem Testatore volitas, *comandando però, che sino che vi saranno miei parenti, anco remotissimi, ma capaci a poter esercitare detta Cappellania, questi tutti debbano essere preferiti secondo il loro grado di parentela, che averanno con me, quanto all' ordine dell' elezione; e quando il grado della parentela fosse uguale, voglio, che sia preferito quello, che sarà d' età maggiore, con che però siano tenuti a provare la parentela.*

Addendo, quod idem Fundator exclusis consanguineis, praeelationem dedit Concivibus: *se non vi saranno miei parenti in tempo, che si sarà fatto luogo alla nomina delle dette elezioni, sia nondimeno sempre preferito il Paesano al Forestiere*: et quod ipse Cajetanus est Concivis juxta attestationes ab ipso exhibitas.

His stantibus, quaeritur:

An Cappellania relicta per quondam Nicolaum Lappam debeatur Sacerdoti Valerio de Valeriis, seu potius alteri Sacerdoti Confessario Terrae Montis S. Martini in casu etc.

Sacr. Congr. die 22. Junii 1720. respondit: *Ad primam dubii partem negative, ad secundam affirmative.*

QUÆSTIO CLXI.

In Causa Vestana seu Sypontina, Ordinationis, die 11. Maji 1720.

Paulus Jordanus Montis S. Angeli Sypontinae Dioecesis Mansionariam quamdam Residentialem obtinuit in Ecclesia Cathedrali Vestana, ad cujus Cappellaniae titulum fuit ab Episcopo Asculano promotus *anno* 1715. ad Diaconatum, et Presbyteratum, praeviis litteris dimissorialibus Vicarii Capitularis Vestani, sed sine litteris tam dimissorialibus, quam testimonialibus Archiepiscopi Sypontini.

Instante Promotore Fiscali praedictae Curiae Sypontinae, ut Jordanus declararetur suspensus ab exercitio ordinum, et etiam declararetur irregularis, ex quo, non obstante suspensione, missam ubique locorum celebraverat, post requisitas, et habitas informationes tam Archiepiscopi Sypontini, quam Episcopi Vestani, proposita fuit instantia inter summaria pre-

cum in Congregatione habita *die* 4. *Maji* 1719. et responsum fuit, *Jordanum esse suspensum, et irregularem*, et multo magis cum ex dictis informationibus deprehensum fuerit, quod Mansionaria, ad quam fuit ordinatus, erat amovibilis ad nutum Capituli Vestani, ita, et taliter, ut propter a sua Ecclesia absentiam fuerit eadem subinde privatus.

Adversus hoc rescriptum Jordanus obtinuit novam audientiam, suamque instantiam in folio proponi, asserendo, quod nullum ex recitatis fundamentis habet subsistentiam.

Non primum, defectu litterarum dimissorialium Archiepiscopi Sypontini, quia post obtentam in Civitate Vestana Mansionariam, quae erat pro ordinatione sufficiens juxta taxam dictae Dioecesis, subditus evasit Curiae Vestanae, ad tramitem *Bullae* 44. *Innocentii XII.* §. *licet vero*.

Non secundum, defectu litterarum testimonialium praedicti Archiepiscopi Sypontini, quia licet eadem requirantur, quando Clericus, qui jam a suo Episcopo ad Clericalem tonsuram, vel minores ordines promotus est, subditus evadit alterius Episcopi ratione Beneficii in ejus Dioecesi obtenti, uti cavetur in citata Bulla §. *hinc est*, testimoniales tamen Archiepiscopi litteras ipse exhibuit Vicario Capitulari Vestano antequam litteras ab ipso dimissorias obtineret pro ordinibus Diaconatus, et Presbyteratus.

Non tertium, quod Mansionaria videlicet, ad quam fuit ordinatus, esset amovibilis, tum quia de hac qualitate non constat, tum quia alii ad titulum ejusdem fuerant ordinati, et Vicarius Capitularis sibi litteras dimissoriales non dedisset, si Mansionaria fuisset amovibilis.

Non quartum, quod ipse fuerit Mansionaria subinde privatus, quandoquidem id processit ex non residentia, et quatenus opponatur eum sine titulo remanere, subdit, id non verificari, cum habeat Patrimonium, ad cujus titulum recepit ordinem Subdiaconatus ab ipso Archiepiscopo Sypontino.

His stantibus, quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a Decisis, et quatenus standum sit in Decisis, an sit locus dispensationi.

Sacr. Congr. respondit:

Coadjuventur probationes super qualitate Mansionariae an sit perpetua, vel ad nutum amovibilis.

QUÆSTIO CLXII.

In Causa Interamnensi Taxae Seminarii, die 11. *Maji* 1720.

Clar. mem. Cardinalis Rappacciolus Episcopus Interamnen. in Synodo habita anno 1653. et in executionem Sacri Concilii Tridentini devenit ad Fundationem, et Institutionem Seminarii, pro cujus manutentione ad Taxam etiam devenit, *ad rationem duorum scutorum de paulis* 10. *pro scuto pro quolibet centenario scutorum*, tam super fructibus mensae Episcopalis, quam super fructibus aliorum Dioecesis Beneficiorum.

Taxa haec fuit pacifice exacta, sed contendentibus nunc nonnullis Beneficiatis ab ejus integra solutione se subtrahere, instante Rectore Seminarii, deventum fuit ad sequestrationem fructuum, et expeditis per Beneficiatos nonnullis inhibitionibus vigore Appellationum coram A. C., facta fuit ab Auditore Sanctissimi Causarum avocatio, eaedemque fuerunt remissae ad hanc Sacram Congregationem, in qua modo dubium infra referendum disputari debet.

Fundamentum Seminarii constituitur *in Cap.* 18. *Sess.* 23. *de Reform.* in quo litteraliter praescribitur, quod Beneficiati adigantur ad Taxae solutionem etiam per Censuras Ecclesiasticas, et alia Juris remedia, invocato quoque, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, non obstantibus privilegiis, consuetudine immemorabili, et quavis appellatione, quae executionem impediat.

Absque eo quod suffragari valeant majores Seminarii divitiae, quae post taxam supervenisse referuntur, tum quia id non subsistit in facto, uti refert Ordinarius in sua informatione, tum quia ut objectum suam haberet vim, et efficaciam, oporteret firmare statum Seminarii, qua pendente discussione solutio retardari non potest.

His stantibus quaeritur:

An Parochi, Beneficiati, Confraternitates, caeterique omnes comprehensi in Taxa Seminarii Conciliaris Interamnae facta de anno 1653. *per clar. mem. Cardinalem Rappacciolum Episcopum, cogendi sint coram Curia Episcopali dictae Civitatis ad solutionem ejusdem Taxae pro terminis decursis, et decurrendis, quacumque appella-*

tione suspensiva, et quibuscumque Inhibitionibus Urbis non obstantibus, in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:
Affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CLXIII.

In Causa Asculana Reaedificationis Ecclesiae, die 11. *Maji* 1720.

Episcopus Asculanus in sua visitatione peracta anno 1712. restaurari jussit quamdam parvam Ecclesiam S. Francisci de Capradoxo, sitam in sua Dioecesi Asculana, in qua Scipio de Bomcompagnis quoddam simplex retinet Beneficium.

Putat autem Scipio, non esse locum restaurationi hujus parvae Ecclesiae, licet eadem sit diruta, et omnibus supellectilibus destituta, et absque tecto, tum quia necessaria esset impensa scutorum 185. et obul. 50. quando, adimpleto onere Missarum, sibi non supersunt sex scuta annua, tum quia caeteri praedecessores Episcopi eam habuerunt pro derelicta, permittendo, ut Missae, quae in eadem essent celebrandae, celebrarentur in Parochiali Ecclesia S. Luciae, prout factum fuit a quadraginta annis citra, et tandem quia concurrente inopia Ecclesiae, quae dote caret, concurrente inopia Rectoris, qui suam ex Beneficio non recipit congruam substentationem, aliisque omnibus remediis deficientibus, Concilium Tridentinum *Sess.* 21. *cap.* 7. *de Reformat.* statuit, quod Ecclesiae dirutae ad Matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur, et convertantur in profanos usus, sed non sordidos, erecta cruce, in loco in quo erant.

Proposita fuit haec instantia in Congregatione habita *die* 11. *Maji* 1720. et dictum fuit, quod scriberetur Episcopo juxta instructionem.

Primum caput instructionis fuit, ut Episcopus referret super reditibus Beneficii, et ipse respondet libera pro rectore remanere scuta sex annua cum dimidio.

Secundum caput est, ut referret super impensa necessaria pro restauratione, et Episcopus respondet esse necessaria scuta centum, et ultra.

Tertium caput est quoad tempus, quo incepit necessitas restaurandi Ecclesiam, et Episcopus respondet, quod ex visitatione facta anno 1672. habetur, quod Ecclesia indigebat reaptatione in tecto, et quod si *anno* 1673. quo Scipio obtinuit Beneficium, dictae reaptationi vacasset, non corruissent parietes Ecclesiae, uti subinde contigit.

Concludit tandem Episcopus, quod si fructus, quos ipse posuit sub sequestro *ab anno* 1712. pro Ecclesiae restauratione applicentur, ipse absque alia im pensa Scipionis modum inveniet construendi de novo Ecclesiam, quae Ecclesiae aedificatio multum proderit ad excitandam Fidelium devotionem.

His stantibus quaeritur:

An sit reaptanda, et supellectilibus instruenda Ecclesia S. Francisci de Capradoxo, et quatenus affirmative, ad quem onus spectet in casu etc.

Sacr. Congr. die 21. Junii 1721. respondit:
Episcopus mandet reaptari Ecclesiam cum fructibus usque adhuc sequestratis.

QUÆSTIO CLXIV.

In Causa Romana Census, die 11. *Maji* 1720.

Fratres de Moriconis anno 1670. super nonnullis suis bonis annuum perpetuum, sed redimibilem censum imposuerunt in sorte scutorum 1332. 50. ad rationem scutorum quatuor cum dimidio pro quolibet centenario, et anno, illumque vendiderunt Confraternitati SS. Triphonis, Respicii, et Nimphae, et pro faciliori fructuum exactione, fructus nonnullorum locorum montium, juxta morem obligarunt, vel, uti vulgo dicitur, attergarunt.

Anno 1684. praedicti Fratres de Moriconis insteterunt pro fructuum reductione, coactaque generali Confraternitatis Congregatione in aedibus Primicerii, qui tunc erat bon. mem. R. P. D. Octavianus de Corsinis, indulta fuit reductio fructuum census a quatuor cum dimidio ad scuta quatuor tantum, et anno sequenti 1685. deventum fuit consimili modo ad aliam fructuum reductionem, a scutis videlicet quatuor ad sola scuta tria cum dimidio.

Factae fuerunt haec reductiones absque Beneplacito Apostolico, cumque moderni Officiales Confraternitatis praetensionem excitaverint, quod reductiones ex dicta Causa nullae, et irritae remanserint, itaut fructus, et in praeteritum, et in futurum debiti fuerint, et de-

beantur Confraternitati ad rationem quatuor cum dimidio pro quolibet centenario, et anno, subscriptum fuit dubium ad calcem hujus restrictus referendum.

Magna est inter Doctores controversia, an in Censu consignativo fieri valeat reductio fructuum absque Beneplacito Apostolico, et eorum auctoritates hinc inde pugnantes fuerunt a me relatae in folio Congregationis habitae *die* 2. *Julii* 1718. occasione qua in quadam Causa *Senogallien. Censuum* disputatum fuit, *an reductio fructuum Census sine beneplacito Apostolico sustineretur in casu etc.*

In allegata causa *Senogallien. Censuum* Sacra Congregatio noluit articulum in abstracto resolvere, sed proposito dubio respondit, *negative,* addita salutari clausula *in casu de quo agitur;* ponderatum etenim fuit in dicta Causa, quod reductio fructuum non erat undequaque immunis a labe collusionis; facta enim fuerat a duobus Prioribus Confraternitatis, caeteris Prioribus absentibus, unde Sacra haec Congregatio in eadem Causa ad secundum dubium respondendo, in quo quaerebatur, *an esset locus revalidationi, et confirmationi Contractus reductionis, tam pro praeterito, quam pro futuro,* quoad praeteritum *negative* respondit, et reservavit jus agendi contra Priores, qui Censum reduxerant: quoad futurum instantiam remisit arbitrio Eminentissimi Episcopi.

Cohaerenter ad haec contendit Confraternitas SS. Triphonis, Respicii, et Nimphae nec primam, nec secundam fructuum reductionem sustineri, tum quia utraque facta fuit absque causa, et ad solum finem annuendi petitis, seu instantiae promotae a debitoribus, in quo rerum statu, licet admittatur, quod reductio in abstracto fieri possit sine Beneplacito Apostolico, in concreto tamen fieri non poterat, tum quia ab omnibus praescindendo, in secunda reductione fuit apposita conditio, quae nunquam fuit adimpleta, quod scilicet cautio pro fructibus praestaretur, ex quo loca montium attergata cuidam fideicommisso erant subjecta.

His stantibus, quaeritur:

An reductiones fructuum Census sustineantur in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Affirmative, praestita fidejussione ad formam resolutionis Congregationis Confratrum de anno 1685 *et amplius*.

QUÆSTIO CLXV.

In Causa Romana Onerum, die 8. *Junii* 1720.

Capitulum, et Clerus Basilicae Vaticanae tanta communium anniversariorum, et Officiorum pro defunctis mole gravabatur, ut Chori servitium redditum esset intolerabile, ita ut non per hebdomadas, sicuti in Constitutionibus praescribitur, sed fere quotidianum evasisset, adeoque san. mem. Sixtus Papa V. in suis Litteris Apost. expeditis anno 1589. demandavit continuationem viginti et unius Anniversariorum celebrandorum cum interventu totius Cleri, et loco aliorum Anniversariorum quasdam Preces, et quasdam alias Missas partim in Choro, partim extra Chorum recitandas, et applicandas subrogavit.

Post Sixtinam hanc reductionem nova Anniversariorum, et Communium onera fuerunt a Capitulo acceptata, et Chori servitium, quod fuerat a Sixto mitigatum, gravosum iterum, et quodammodo iterum intolerabile evasit, cum sexaginta quinque Anniversaria ab universo Clero in Choro celebrentur, et cum res eo redacta sit, ut ultra interessentiam necessario exhibendam, tam Dominicis, quam Festis diebus ab omnibus tum Canonicis, tum Beneficiatis, qui per hebdomadas reliquo anni tempore deserviunt; diviso toto Clero in duas, ut dicunt Mediarias, quarum una prima hebdomada, altera secunda hebdomada, et sic successive per annum Choro interesse tenetur, dies liberi, et expediti in anni decursu non sufficiant pro separata celebratione omnium Anniversariorum, et exequiarum, ex quo sequitur, quod pluries in anno tres Missae cantatae in Choro celebrentur, quae celebratio adimpleri nequit cum ea decentia, quae esset necessaria, tum quia interessentes Choro remanent nimium defatigati, tum quia magna pars temporis, non obstante initio Chori, quod est valde mane, impenditur in recitatione Officii Divini, quod in Feriis non est sejunctum a parvo Officio Beatissimae Virginis; quodque in Feriis Quadragesimae non solum non est sejunctum a dicto parvo Officio, sed etiam conjungitur, vel cum Psalmis Poenitentialibus, vel cum Psalmis Gradualibus, et cum quotidiana assistentia, et interessentia Praedicationi, quae fit post Evangelium in Missa de Feria.

In hoc rerum statu habitus fuit recursus ad Sanctissimum Dominum Nostrum pro obtinenda aliquali Communium, et Anniversariorum reductione, remissisque precibus ad hanc Sacram Congregationem, iisdemque, post habitam de more favorabilem informationem ab Eminentissimo Archipresbytero, propositis inter summaria precum, dictum fuit, quod Instantia describeretur in folio.

Parendo mandatis, Instantia in folio describitur, et Scriptura per manus circumfertur, et in Scriptura tres enumerantur Classes Anniversariorum, quorum nonnulla originem suam habent a Capituli gratitudine erga nonnullos suos Benefactores, alia a contractibus, et alia ab ultimis Legantium dispositionibus.

Quoad primam classem Anniversariorum, quae suam a gratitudine Capituli habent originem, tria enumerantur, et in ordine ad haec supplicatur, ut eorum loco subrogetur numerus Missarum lectarum de Requiem extra Chorum celebrandarum, vel quod saltem indulgeatur, ut non amplius celebrentur a toto Choro, sed ab ea tantum Chori Mediaria, quae juxta regulare ejusdem Chori Servitium, Choro interesse tenetur, et in eo, quod attinet ad quartum Anniversarium supplicatur pro ejus totali abolitione, firmis tamen remanentibus tribus Missis lectis, ad quas una cum Anniversario quolibet anno celebrandas, Capitulum ex gratitudine se obligavit: hujusque supplicationis fundamentum constituitur tum in qualitate onerum, quae voluntarie assumpta fuerunt, tum in continuato tot annorum fideli adimplemento, et tandem in qualitate munerum a Benefactoribus factorum, quae fuerunt quidem ab illis relicta, sed integre non fuerunt a Capitulo recepta, uti legi potest in allegata Scriptura per manus circumferenda.

Quoad secundam Classem Anniversariorum, et Communium, quae ex contractibus descendunt, eorum fit enumeratio in saepe citata Scriptura, et pro eorum aliquali Reductione arbitrio hujus Sacrae Congregationis reverenter supplicatur, propter notabilem redituum decrescentiam, et diminutionem, quae contigit a tempore initorum contractuum ad tempus praesens; cumque inter haec Anniversaria, quae ex contractu descendunt, bina enumerentur, alterum Thaddaei Collicolae, alterum Quirini Morzani ex eadem ratione tenuitatis fructuum, petitur, ut adimpleri valeant a Mediaria praesente.

Quoad Classem denique Anniversariorum, et Communium descendentium a Legatis, et ab ultimis voluntatibus, quaeque sunt decem, et septem, singularis quoque eorum fit enumeratio, et descriptio in Scriptura Capituli una cum individuatione tum Redituum, qui relicti fuerunt, tum Redituum, qui hodie exiguntur, et etiam de his loquendo, fit instantia pro Reductione ad minorem numerum, vel saltem pro facultate, ut in posterum celebrentur in Choro a Mediaria praesente; absque eo quod adversus hanc Instantiam valeat oppositio, quod in hac tertia classe Anniversariorum, et Communium decem inveniuntur, quae fuerunt praeservata in Bulla Sixtina supra enunciata; cum etenim Sixtus in tantum illa praeservaverit, in quantum sufficientes tunc aderant reditus pro eorum implemento, hinc est, quod secuta Redituum deterioratione, reductio semper sibi debeat locum vindicare non obstante Sixtina Constitutione.

Pro faciliori autem petitionis admissione, binae afferuntur hujus Sac. Congregationis Resolutiones. Prima est in quadam Causa *Neapolitana*, quae fuit resoluta die 27. *Februarii* 1717., in qua indultum fuit Monialibus B. Patritiae Ordinis Sancti Benedicti, ut loco Anniversariorum cum cantu celebrandorum subrogarentur nonnullae Missae lectae addito aliquali illarum numero, arbitrio Archiepiscopi Neapolitani, ex motivo magni incommodi, quod Moniales Chorales subire tenebantur in adimplemento praedictorum Anniversariorum cum cantu. Secunda est in quadam Causa *Bracharen.* quae fuit proposita, et resoluta die 2. *Octobris* ejusdem anni 1717., in qua, loco 145. Anniversariorum annuatim a Capitulo Cathedralis Ecclesiae celebrandorum, facta fuit subrogatio nonnullarum Missarum, ex motivo, quod Anniversaria erant Canonicis nimis onerosa, et quod Nocturnum cum Vesperis, et Laudibus Defunctorum, quod erat in quolibet Anniversario recitandum de necessitate, recitabatur sine debita decentia, et cum verborum praecipitantia, ne tempus deesset recitandi Horas Canonicas, et alias Preces juxta ritum Chori.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo sit locus Reductioni, vel Commutationi Anniversariorum, et onerum suscepto-

rum a Capitulo Basilicae Vaticanae, sive ex gratitudine, sive per contractus, sive ex ultimis voluntatibus, in casu etc.

Causa in Sacra Congr. non fuit proposita.

QUÆSTIO CLXVI.

In Causa Bojanensi Matrimonii, die 8. *Junii* 1720.

Dominicus Marzillus de Terra Cantalupi Dioecesis Bojanen. matrimonium contraxit cum Martha de Prato Vidua, quaeque ex primo Marito habebat Filium Marcum Antonium. Hic Marcus Antonius matrimonium contraxit cum Samaritana Petrecca, cumque tam Martha Uxor Dominici, quam Marcus Antonius ejus Filius ex primo Viro mortui sint, et Dominicus matrimonium contrahere intendat cum Samaritana, quae fuit Uxor Marci Antonii sui Privigni, quaestio excitata est, an id licite, et valide fieri possit, cumque ejus resolutio fuerit huic Sacrae Congregationi commissa, scriptum fuit juxta morem Episcopo pro Informatione, qui retulit exposita in facto subsistere, et totam difficultatem in Jure versari, expectando ab hoc sacro consessu resolutionem, et cohaerenter ad haec proponitur dubium infra referendum.

Porro ex una parte videtur nihil esse, quod obstare valeat matrimonio contrahendo inter Vitricum, et Uxorem Privigni; Uxor enim Privigni est affinis Vitrico, sed non est affinis primo genere affinitatis, sed secundo, uti bene explicat Glossa in *cap. non debet in verbo in* 2. *et* 3. *de consanguinitate, et affinitate*, et juxta novum jus Concilii Lateranensis sub Innocentio Tertio sublatum est impedimentum, quod olim vigebat, secundi, et tertii generis affinitatis, et hodie solum primum affinitatis genus est illud, quod constituit impedimentum usque ad quartum gradum inclusive, uti statuitur in allegato textu *in cap. non debet tit. de consang. et affin.* ibi: *cum ergo prohibitiones de conjugio in secundo et tertio affinitatis genere minime contrahendo etc. difficultatem frequenter inducant, et aliquando periculum pariant animarum, cum cessante prohibitione cesset effectus, constitutiones super hoc editas, Sac. approbatione Concilii revocantes praesenti Constitutione decernimus, ut sic contrahentes de caetero libere copulentur. Prohibitio quoque copulae conjugalis quartum consanguinitatis, et affinitatis gradum de caetero non excedat.*

Absque eo quod quidquam referat, quod a Jure Civili prohibitae sint nuptiae inter Vitricum, et Uxorem Privigni; in hac siquidem, in qua versamur, materia, non Jus Civile, sed Jus Canonicum est attendendum, uti probat *Textus in cap. quod Clericis de Foro competenti.*

Multoque minus refragante, quod sublato impedimento affinitatis in secundo genere aliud remaneat impedimentum, quod illicitum, et nullum reddere potest matrimonium, et est impedimentum publicae honestatis, sublato quippe a Jure Canonico recentiori impedimento secundi generis affinitatis, sublatum etiam dici debet impedimentum publicae honestatis descendens a dicto secundo genere affinitatis juxta Glossam loco citato ibi: *Potest dici, quod ubi publica honestas simul incidit in eumdem casum cum secundo, vel tertio genere etc. uno sublato tollitur et aliud per hanc constitutionem, quoties enim vitium ex una etiam radice nascitur, consequens est, ut una lege tollatur.*

Ex alia vero parte non videbitur quod ullo modo contrahi possit matrimonium inter Vitricum, et Uxorem Privigni, clarus enim est textus in L. Uxorem 15. ff. de ritu nuptiarum ibi: *Uxorem quondam Privigni conjungi matrimonio Vitrici non oportet.*

Nec est dicendum, quod contrarium fuerit a Jure Canonico statutum, quia Text. *in cap. non debet de consanguin., et affinit.* loquitur de collateralibus consanguineis, et affinibus, ita ut aptabilis videatur propositio, quod Jura Juribus sunt concordanda, et quod quando aliquid est dubium de Jure Canonico, et est decisum de Jure Civili, jus Civile non solum observatur in foro Civili, sed etiam in foro Canonico, et quod quando aliquid est dubium de Jure Civili, et est decisum de Jure Canonico, Jus Canonicum observatur tam in foro Canonico, quam in foro Civili juxta Textum *in Cap. Intellex. de novi operis nunciatione in cap. super Spec. de privil., et in Cap. Clerici de Judiciis.*

Sic ratiocinatur *Joannes Oinotom. ad lib. primum Instit. tit. de Nuptiis de arbore affinitatis num.* 14. *pag. mihi* 45. ibi: *Mortua Anna Matre Caji, et etiam ejus Filio Cajo, quaeritur an Vitricus Pamphilus possit ducere Bertam sui Privigni Caji Viduam? De Jure Canonico videtur dicendum quod sic, quia ista Berta est Pamphilo*

in secundo genere affinitatis, quod hodie matrimonium non impedit cap. Non debet de consanguin. et affinit. Contrarium vero expresse disponitur de Jure Civili in L. Uxorem de Ritu Nuptiarum, ubi dicitur: Uxorem quondam Privigni conjungi matrimonio Vitrici non oportet, et in dicta L. non facit §. hoc itaque ff. de gradibus affinit. ubi pro Regula traditur nefas esse eos, qui affinitatis causa inter se Parentum, et Liberorum loco habentur, matrimonio copulari, et quia in hoc casu Jus Civile expresse non reperitur correctum a Jure Canonico, in Consistoriis nostris sequimur in pronunciando dispositionem Juris Civilis; quae maximam publicae honestatis habet rationem, prout scilicet semper in conjunctionibus non solum id quod licet, sed, et quod honestum est, considerari debet: Nec obstat dictum caput: non debet: quia illud tantum de Collateralibus consanguineis, et affinibus loquitur, non autem de Ascendentibus, et Descendentibus Consanguineis, et Affinibus, et Jura Juribus sunt concordanda, ut vitetur Jurium correctio.

Concordat *Arnoldus Vinnius ad eundem titulum Institutionum de Nuptiis sub num. 2. pag.* 63. Editionis Venetae ibi. *Secundum, et tertium genus affinitatis temere excogitatum posteriores Pontifices merito abrogarunt, nam qui Uxori non sunt Consanguinei, non possunt dici Marito Affines, et contra, ac proinde non prohibebor verbi causa Uxorem ducere eam, quae Fratri Uxoris meae quondam nupta fuit. Non obstat quod Papinianus respondet in L.* 15. *Uxorem quondam Privigni conjungi matrimonio Vitrici non oportere, hoc enim non eam rationem habet, quod Affines sunt, sed quod honestas, et pudor naturalis non patiatur mecum matrimonio jungi Uxorem ejus, qui mihi aliquando Filius, seu loco Filii fuit propter Matrem, quam in Matrimonio habui.*

His stantibus, quaeritur:

An Matrimonium contrahi possit inter Dominicum, et Samaritanam in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et scribant bini Theologi.

Votum Patris Joseph de Alfaro e Societate Jesu Theologi Sacrae Poenitentiariae.

Obtemperando humiliter, ac reverenter, ut par est, Illustrissimae, ac Reverendissimae Vestrae Dominationis mandato, breviter dico: in casu proposito probabilius, et absolute verum mihi videri, quod Vitricus nullo modo possit ducere in Uxorem eam, quae fuit uxor Privigni sui jam defuncti. Moveor unice, quia communior, seu potius communissima sententia Canonistarum, et Theologorum, quos late refert *Sanchez lib. 7. de Matrim. disp. 66. num.* 6. tenet affinitatem ex matrimonio, et copula conjugali contractam, inspecto etiam solo jure naturae, dirimere matrimonium in primo gradu lineae rectae, ut inter Vitricum et Privignam, Novercam, et Privignum, Socerum, et Nurum, Socrum, et Generum. Hanc sententiam post Thomam Sanchez, qui cum aliis paucis contrarium sentit, probabiliorem esse confirmat *Pater Layman lib. 5. tract. 10. part. 4. cap. 6. a num.* 5. et magis adhuc efficaciter probat *Conink disp. 32. de impedimento triplici cognationis, affinitatis, et publicae honestatis, dub. 4. num.* 52. *et* 53. Quamvis enim Matrimonium cum affini in primo gradu contineat aliquam indecentiam, quae in linea transversa non videtur ita gravis, cum viri sancti, et in Scriptura laudati talia Matrimonia contraxerint, ut patet in Jacob Patriarcha ducente duas Sorores: in linea tamen recta, haec indecentia est valde gravis. Unde omnes gentes bene institutae talia Matrimonia tanquam gravissima scelera semper sunt valde detestatae: ut patet ex 1. ad Corinth. 5. ubi dicitur: *Auditur inter vos fornicatio, et talis fornicatio, qualis nec inter gentes, ita ut Uxorem Patris sui quis habeat.* Nec satisfacit, quod aliqui dicunt, eum loqui de uxore patris adhuc viventis; quia Apostolus hoc peccatum non tam exaggerat in ratione injuriae, quae patri fiebat, quam in ratione extraordinariae fornicationis, ac libidinis. Id ipsum pluribus aliis Scripturae locis, et testibus ex jure Civili allatis, efficaciter confirmat; et tandem concludit, quod cum talia matrimonia contineant gravissimam indecentiam contra jus naturae, et fere similem ei, quam continet matrimonium Patris cum filia, (nam eadem fere hac in re debetur reverentia Novercae, et Matri, cum illa sit facta una caro cum patre, unde illius turpitudo Levit. 18. dicitur turpitudo patris) omnino videtur incredibile, authorem naturae concessisse homini facultatem, ut posset valide tale Matrimonium inire, cum hactenus nullus acciderit casus, nec unquam futurus sit, in quo sit tanta necessitas talis Matrimonii ineundi, ut hoc honeste fieri possit.

Unde sequitur, id nunquam valide factum esse, et sine speciali Dei concessione valide fieri non posse. Post haec vero ad argumenta in contrarium allata plene, et adaequate satisfacit *a num.* 55. Atque ita demum ego pariter censeo, Matrimonium Vitrici cum Uxore sui privigni jure naturae irritum esse. Salvo meliori etc.

Votum Patris Aloysii Sparaverii Theologi Societatis Jesu.

Antiquitus triplex erat affinitatis genus. Primum erat inter Personam copula licita, vel illicita cognitam, et consanguineos cognoscentis: et e contra inter Personam cognoscentem, et consanguineos cognitae. Alterum erat inter verum affinem, et maritum, seu uxorem sui affinis. Tertium erat inter affinem secundo genere, et maritum, seu uxorem sui veri affinis. Haec tria affinitatis genera olim dirimebant Matrimonium. At hodie solo primo affinitatis genere Matrimonium dirimitur. Sic enim statutum est in Concilio Generali Lateranensi, et habetur *cap. non debet, de consanguin. et Affin. Ita Sanch. de Matrim. lib.* 7. *disp.* 67. *num.* 1. *et* 2. *Filliuc. tract.* 10. *par.* 2. *cap.* 6. *num.* 211. *et* 212.

Jam vero Vitricus affinitatem primi generis habet cum Privigno suo, utpote consanguineo Uxoris suae. At cum uxore Privigni sui habet solum affinitatem secundi generis: cum illa uxor Privigni sui non sit consanguinea uxoris suae, sed solum affinis, nempe nurus. Ergo cum uxore Privigni sui habet affinitatem, qua non dirimitur ipsius Matrimonium cum eadem.

Similis casus est, si Cajus duxerit Bertam, Berta vero fratrem habeat Caesarem, qui duxerit Catharinam. Siquidem mortuis Berta, et Caesare, potest Cajus ducere Catharinam. *Ita Sanch. l. cit. num.* 2. *Bonacin. de impedim. matrim. quaest.* 3. *pun.* 12. *num.* 4. *Tamburin. Juris Eccles. lib.* 8. *de Matrim. cap.* 12. §. 1. *num.* 6. Ratio est eadem: quia Cajus cum Catharina habet solum affinitatem secundi generis: eo quod non sit consanguinea Bertae, sed solum affinis, nempe fratria.

Uno verbo, regula ex his est, quod affinitas non parit affinitatem, nimirum veram, et per se, quae Matrimonio impedimentum praestet. Affinitas igitur, quae est inter Vitricum, et Privignum suum non parit affinitatem inter eundem Vitricum, et uxorem Privigni sui; nec dirimit proinde, aut impedit ullo jure Matrimonium contrahi inter Vitricum, et uxorem Privigni sui.

Eadem ratio valet circa justitiam publicae honestatis. Haec enim utpote quasi affinitas, vel affinitatis initium, non est nisi inter sponsum, et consanguineos sponsae; et e contra inter sponsam, et consanguineos sponsi. Dirimit autem Matrimonium cum consanguineis in primo solum gradu; vel usque ad quartum gradum inclusive, prout fuerunt sponsalia de futuro, vel de praesenti: Inter Vitricum ergo, et uxorem Privigni sui nullum habet locum justitia publicae honestatis: quia illa uxor cum sponsa Vitrici nullam habet consanguinitatem. Ita salvo meliori etc.

Votum Fratris Antonii Bardon Ordinis Praedicatorum Doctoris Theologi, et Cathedratici Casanatensis.

Apud bene multos, quos consului, Casuum arbitros, altum est silentium de morali specie, quae ventilatur, num scilicet Vitricus absque ullo impedimento, vel publicae honestatis, vel affinitatis, uxorem ducere possit eam, quae fuit conjux Privigni sui jam defuncti: quocirca nec disertos Canones, nec luculenta scriptorum testimonia huc facientia in praesentia proferre possum: pono tamen principia, quibus mea quidem sententia nullo negotio dissolvitur moralis quaestio, quae agitatur. Salvo meliori judicio, plane censeo, Vitricum citra ullum impedimentum, vel publicae honestatis, vel affinitatis, Matrimonio sibi copulare posse eam, quae fuit Uxor Privigni sui jam mortui.

Honestas publica est propinquitas orta, aut ex sponsalibus validis, dirimitque Matrimonium cum consanguineis sponsi, ac sponsae in primo gradu tantum, juxta Concilium Tridentinum Sessione 24. cap. 3. de Reformatione Matrimonii, aut ex Matrimonio rato, sed non consummato; tuncque ex S. Pii Papae V. Decreto, quod incipit, *ad Romanum*, extenditur ad quartum gradum inclusive, ut jam ante Synodum Tridentinam protendebatur. Uxor porro superstes Privigni jam demortui consanguinea non est, nec Vitrici, nec ipsiusmet Privigni, ut supponitur: honestatis igitur publicae impedimentum praesenti in casu minime potest locum habere.

Affinitas definitur propinquitas procedens ex carnali copula, omni parentela carens. Titius v. g. duxit uxorem Bertam, vel eam illicite cognovit: ex tali matrimonio, seu copula nefaria, cum consanguineis Bertae affinitatem contraxit, etiamsi alias consanguineus non esset: si vero consanguineus erat, duplex impedimentum cum consanguineis uxoris habebit, unum consanguinitatis ex parte sua, alterum affinitatis ex parte uxoris, quod ad impetrandas dispensationes diligentissime animadvertendum est. Si affinitas sit ex copula licita, dirimit matrimonium intra quartum gradum; si autem ex illicita, dissolvit intra primum, et secundum tantum. Porro circa impedimentum affinitatis, adnotanda sunt haec duo axiomata. Unum: quo gradu aliquis viro consanguineus est, eodem gradu est affinis illius uxori, et viceversa. Alterum: affinitas affinitatem minime parit; unde affinis Petro non est affinis Joanni illius fratri: hincque fit, ut duo fratres ducere possint citra dispensationes duas sorores. In casu autem, de quo lis movetur, Privignus quidem est affinis Vitrico propter matris suae nuptias cum eo initas; at Privigni uxor nullam incurrit affinitatem cum mariti sui Vitrico; affinitas quippe, ut dictum est, modo non parit aliam affinitatem.

Id totum in consimilibus tradit doctissimus noster Sylvester Prieras in summa, verbo, *Matrimonium*, §. 8. num. 15. sub finem, ubi haec habet: *Si mortua uxore, vult quis accipere in uxorem illam, quae quondam fuit uxor alicujus de consanguinitate primae uxoris, hoc potest, quia licet nullam foeminam de consanguinitate primae uxoris possit accipere, quia ibi est affinitas, tamen foeminam olim uxorem alicui de ipsa consanguinitate bene potest accipere, et idem dicendum est, si ponatur similis casus ex parte uxoris, quia, mortuo viro, licet accipere non possit aliquem virum de consanguinitate primi, potest tamen accipere virum maritum alicujus foeminae de ipsa consanguinitate, quia ibi non est affinitas primi, sed secundi generis. Similiter si Petrus habuit successive duas uxores Bertam, et Mariam, ex quarum prima, id est Berta, genuit Margaritam filiam, quae nupsit Martino, mortuo Petro, et Berta, et Margarita, Martinus potest in uxorem accipere Mariam secundam uxorem Petri secundum praedicta, quia licet Martinus accipere non possit aliquam de consanguinitate suae uxoris usque ad quartum gradum, foeminam tamen olim uxorem alicujus de ipsa consanguinitate bene potest accipere, ut est hic, et sic est casus, in quo Gener accipere potest eam, quae fuit uxor Soceri sui. Si etiam mortua uxore mea volo accipere relictam viri, qui fuit germanus meae uxoris, haec possum. Similiter posset quis accipere Cognatum uxoris suae defunctae, quia si fuit Cognata, id est uxor fratris uxoris, est in secundo genere affinitatis etc.* Hactenus Prieras.

Ita sentio, salvo meliori Judicio.

Votum Fratris Dominici Pontii Ordinis Praedicatorum Sacrae Theologiae Magistri.

An Vitricus absque ullo impedimento, vel affinitatis, vel publicae honestatis ducere possit in uxorem eam, quae fuit uxor Privigni sui. Respondeo affirmative: quia tali matrimonio neutrum obstat impedimentum.

Non obstat in primis affinitas, quia Vitricus, et uxor Privigni sunt affines dumtaxat in secundo genere affinitatis: quamvis autem antiquitus tria fuerint genera affinitatis, quae matrimonium impediebant, ut habetur 35. quaest. 2. et 3. tamen per Concilium Lateranense sub Innocentio III. impedimentum proveniens ex secundo, et tertio genere penitus sublatum est, ut legitur Can. *Non debet*, de consanguinitate, et affinitate his verbis: *Non debet reprehensibile judicari, si secundum varietatem temporum statuta quandoque varientur humana: praesertim cum urgens necessitas, vel evidens utilitas id exposcit ..... Cum ergo prohibitiones de conjugio in secundo, et tertio affinitatis genere minime contrahendo ..... et difficultatem frequenter inducant, et aliquando periculum pariant animarum, cum, cessante prohibitione, cesset effectus, Constitutiones super hoc editas sacri approbatione Concilii revocantes, praesenti Constitutione decernimus, ut sic contrahentes de caetero libere copulentur*. Haec ibi.

Deinde non obstat publica honestas: Hoc enim ipso, quod ex vi praefatae Constitutionis Innocentii III. sublatum est impedimentum affinitatis in secundo, et tertio genere, sublatum quoque creditur impedimentum publicae honestatis, ut bene notat Glossa in dicto Can. *Non debet*. Quia ubi publica honestas, simul incidit in eundem casum cum secundo, vel tertio genere affinitatis, uno sublato, tollitur et aliud per hanc Constitutionem.

Quinimmo, sublato impedimento affinitatis, a fortiori censendum est sublatum impedimentum publicae honestatis. Quia secundum, et tertium genus affinitatis prohibitum erat, potius propter publicam honestatem, quam propter affinitatem. Cum igitur Innocentius III. per praedictam Constitutionem decreverit, quod affines in secundo, et tertio genere possunt libere copulari, implicite declaravit, quod publica honestas, quae fuerat potior causa, et ratio prohibendi matrimonium inter tales affines, non obstat eidem matrimonio. Quando namque tollitur prohibitio, implicite declaratur, quod causa, et ratio, seu motivum prohibitionis non amplius subsistit.

Doctrina haec per extensum traditur a *Divo Thoma in 4. sentent. dist. 41. quaest. 1. art. 1. quaestiuncula 5. et habetur in supplementum 3. par. quaest. 55. art. 5. in corpore his verbis.*

Persona, quae matrimonialiter affini conjungitur, non est affinis, sed est aliud genus attinentiae, quod dicitur secundum genus: et rursus si affini in secundo genere aliquis per matrimonium conjungatur, non erit affinis in secundo genere, sed in tertio, ut hoc versu ostenditur. Mutat Nupta genus, sed Generata gradum.

Et haec duo genera olim erant prohibita propter publicae honestatis justitiam magis quam propter affinitatem, quia deficiunt a vera affinitate... Sed modo illa prohibitio cessavit. et remanet sub prohibitione solum primum genus affinitatis.

His verbis docet Divus Thomas, quod secundum et tertium genus affinitatis erat olim prohibitum *propter publicae honestatis justitiam magis, quam propter affinitatem.* Cum igitur ex Constitutione Innocentii III. jam sit licitum matrimonium inter affines secundi, et tertii generis; aperte colligitur, quod non amplius obstat publica honestas, propter quam magis, quam propter affinitatem fuerat prohibitum matrimonium inter tales affines.

Hinc sequitur, quod cum Vitricus sit affinis Uxori Privigni solum in secundo genere, potest licite contrahere matrimonium cum illa, quin obstet publica honestas.

Nec refert, quod uxor Privigni habeatur tanquam nurus Vitrici, adeoque reputanda sit tanquam filia 35. quaest. 2. et 3. Can. *Si vir, et uxor non jam duo, sed una caro sunt, non aliter est nurus deputanda, quam filia.* Et quod Vitricus se habeat loco Patris, adeoque eadem, quae parentibus debetur, his personis, quae loco parentum sunt, exhibenda sit reverentia. L. *Quia parentis* 16. ff. soluto matrimonio.

Non, inquam refert, quia, ut ait *Gonzal. lib. 4. Decretal. Tit. 14. de Consang. et Affinit.* talis reverentia non habet eandem vim, ac ea, quam filii tenentur exhibere parentibus, ac proinde cum ad similitudinem detur, non potest illa reverentia similitudinaria irritare, aut impedire matrimonium.

Quidquid autem de Jure Civili sit, standum est Juri Canonico in his, quae spectant ad propositum casum. Quare licet uxor Privigni vulgo dicatur nurus, et habeatur ut filia; revera tamen est affinis Vitrico dumtaxat in secundo genere, ac proinde potest illi licite copulari. Quemadmodum filius Vitrici potest copulari filiae Novercae, quamvis filius Vitrici vulgo dicatur frater filiae Novercae, ut habetur Can. *Quod super his,* de Consang. et affinit.

Ita censeo, salvo meliori etc.

Adnotationes Auctoris Sanctissimi, tunc Secretarii ex Jure desumptae circa quaestionem propositam.

An Vitricus absque ullo impedimento, vel affinitatis, vel publicae honestatis ducere possit Uxorem eam, quae fuit Uxor Privigni sui.

Videtur, quod Vitricus ducere non possit in uxorem eam, quae fuit uxor Privigni sui: Textus enim est clarus in L. uxorem 15. ff. de ritu nuptiarum, ibi: *Uxorem quondam Privigni conjungi matrimonio Vitrici non oportet.* Textus autem hic non videtur contemnendus, nedum quia est insertus in Corpore Juris Civilis, sed etiam quia Authorem habet Papinianum, de quo Imperatores Theodosius, et Valentinianus *in L. prima de Responsis prudentum in C. Theodosiano* haec habent: *ubi diversae sententiae proferuntur, potius numerus vincat Auctorum, vel si numerus aequalis sit, ejus partis procedat auctoritas, in qua excellentis ingenii vir Papinianus emineat.*

Secundo quia, si quid favere posset matrimonio inter Vitricum, et uxorem Privigni est Textus *in Cap. non debet de consang. et affin.* in quo prohibitio nuptiarum coarctatur ad primum genus affinitatis, sublato in totum impedimento, quod olim vigebat, secundi, et tertii generis affinitatis.

At Textus hic non applicatur, vel quia uxor Privigni non videtur esse in secundo genere affinitatis cum Vitrico, sed in primo, ex quo videlicet uxor Privigni non est affinis Privigno, sed Privignus, et ejus uxor sunt causa affinitatis, uti habetur in notis ad Arborem affinitatis, impressam apud Gratian. in suo decreto *causa* 35. *quaest.* 5. ibi, *inter Virum, et Mulierem non contrahitur affinitas, sed ipsi sunt affinitatis causa*.

Aut quia dato, quod Uxor Privigni sit in secundo genere affinitatis erga Vitricum, et quod Textus *in cap. non debet de Consang. et affin.* secundum genus substulerit affinitatis, quaerendum adhuc remanet, an secundum genus affinitatis fuerit a Jure Canonico sublatum in linea tantum collateralium, vel an etiam in linea ascendentium, et descendentium; cumque hoc ultimum non fuerit decisum *in allegato cap. non debet de Consang. et affinit.* permanere debet in suo robore dispositio Juris Civilis *in allegata L. Uxorem ff. de Ritu Nuptiarum,* ut in puncto argumentatur *Joannes Oinotomus ad lib. primum instit. tit. de Nuptiis de arbore affinitatis num.* 14. *pag. mihi* 45. ubi proposita quaestione, an Vitricus accipere possit in Uxorem, eam, quae fuit Uxor Privigni sui, inquit: *de jure canonico videtur dicendum, quod sic, quia est in secundo genere affinitatis, quod hodie matrimonium non impedit cap. non debet, de Consang. et affinit. Contrarium vero expresse disponitur de Jure Civili in L. Uxorem De Ritu nuptiarum, ubi dicitur Uxorem quondam Privigni conjungi matrimonio Vitrici non oportet etc. Nec obstat dictum Caput: non debet: quia illud tantum de collateralibus consanguineis, et affinibus loquitur, non autem de ascendentibus et descendentibus consanguineis, et affinibus, et jura juribus sunt concordanda, ut vitetur jurium correctio*.

Haud urgente, quod de matrimoniis est agendum non ad tramites Juris Civilis, sed ad tramites Juris Canonici; propositio quippe vera est in hypothesi, in qua Jus Canonicum adversetur Juri Civili, secus autem, quando aliquid clarum est de Jure Civili, et non reperitur correctum a Jure Canonico, et exemplum desumi potest *ab ipso Cap. non debet de consang. et affinit.* Prohibetur in hoc textu matrimonium usque ad quartum tantummodo gradum. Quaeritur a Doctoribus, an prohibitio usque ad quartum gradum intelligatur de Collateralibus, vel an etiam se extendat ad ascendentes, et descendentes, ita ut sicuti in Collateralibus valet matrimonium ultra quartum gradum, idem etiam dicendum sit de matrimonio inter ascendentes, et descendentes; cumque huic quaestioni negative respondeatur, validum scilicet non esse matrimonium inter ascendentes, et descendentes ultra quartum gradum, sed prohibitionem in hac linea extendi in infinitum, ex quo videlicet sic statutum fuit a Jure Civili *in L. Nuptiae ff. de Ritu Nuptiarum,* et dispositio Juris Civilis non fuit a Jure Canonico correcta *in Cap. non debet de Consanguinit. et affin.*, quod sine distinctione linea Collateralium, et lineae ascendentium, et descendentium matrimonium prohibet usque ad quartum gradum inclusive, uti bene argumentatur *Abbas in saepe citato cap. non debet sub num.* 8. ibi: *Cum Textus Juris Civilis indistincte prohibeat matrimonium inter ascendentes, et descendentes in infinitum etc. et cum Jus Civile non reperiatur expresse correctum, et sit fundatum super honestate maxima, non debemus per generalem dispositionem canonicam dicere contrarium*: signum evidens hoc est, non esse matrimonii controversias resolvendas ad tramites Juris Civilis, quando Jus Civile est correctum a Jure Canonico, secus autem, quando aliquid est clarum de Jure Civili, et non est expresse correctum a Jure Canonico.

Tertio quia quatenus impedimentum affinitatis non obstaret matrimonio inter Vitricum et Uxorem Privigni, semper tamen eidem obstaret impedimentum publicae honestatis; Privignus etenim est erga Vitricum loco Filii, et sic loco Filiae erga eum est etiam Uxor Privigni. Impedit ergo publica honestas, ne matrimonium contrahatur inter Vitricum, et inter eam, quae fuit Uxor Privigni, uti bene ponderato saepe citato textu *in L. Uxorem ff. de Ritu Nuptiarum,* inquit *Antonius Faber in sua Jurisprudentia Papinianea tit.* 10. *de Nuptiis principio sexto illat.* 12. ibi: *inhonestum autem palam est, eam, quae aliquando Uxor fuerit illius, qui mihi aut filii, aut parentis loco fuerit, Uxorem a me duci, siquidem individua illa vitae societas, quae per matrimonium contrahitur, efficit, ut qui mihi parentis, aut filii loco est, ejus quoque Conjux parentis, et filii loco esse videatur:* et sequitur *Arnoldus Vinnius ad titulum Instit. de Nuptiis sub n.* 2. *pag.* 63. *editionis Venetae* ibi: *non obstat, quod Papinianus respondet in L.* 15. *Uxorem quondam Privigni conjungi matri-*

monio Vitrici non oportere, hoc enim non eam rationem habet, quod affines sunt, sed quod honestas, et pudor naturalis non patiatur mecum matrimonio jungi Uxorem ejus, qui mihi aliquando filius, seu loco filii fuit propter Matrem, quam in matrimonio habui.

Quarto quia inter caetera impedimenta impedientia, et dirimentia matrimonium adest cognatio legalis ortum ducens ab adoptione, vel arrogatione. Fuit hoc impedimentum statutum a Nicolao Primo *in c. ita diligere* 30. *quaest.* 3. *et in cap.* 1. *de cognatione legali,* adeoque *clar. mem. Cardinalis de Lauraea disput.* 29. *de matrim. num.* 43. relatis Nicolai Primi verbis inquit: *Nicolaus, ut vides, per solam approbationem Juris Civilis statuentis cognationis legalis impedimentum, illud inducit in Ecclesia. Nec ullus alius Canon, aut rescriptum pontificium antea de eo loquitur, sed approbatio Nicolai in perpetua consuetudine Ecclesiae fuit.* Hoc cognationis legalis impedimentum inter Fratres adoptivos tamdiu durat, quamdiu remanent sub ejusdem patris potestate, et sic cessat, si patria potestas per mortem Patris, aut per emancipationem de medio tollatur, uti habetur *in allegato cap. Unico de Cognatione legali;* cumque impedimentum cognationis legalis intercedat inter adoptantem, et adoptatum, et Uxorem adoptati, licet adoptatus mortuus sit, idque non solum de Jure Civili, uti habetur *in L. adoptivus ff. de Ritu Nuptiarum*, sed etiam de Jure Canonico,, ut late docent *Gotofredus ad titulum Decretalium de Cognat. Legali num.* 4. *Pirhing. ad eundem titulum* §. 3. *num.* 7. *Anaclet. ad eundem pariter titulum num.* 9., *Cardinalis Toletus instruct. Sacerdot. lib.* 7. *cap.* 4. *num.* 7. *et pluribus seqq.*, *Cardinalis de Lauraea disput.* 29. *de matrim. num.* 44. *et pluribus seqq.*, *Clericat. in decis. de Sacramento matrimonii decis.* 24. *num.* 29. infertur idem dicendum esse, hoc est matrimonium nullatenus contrahi posse inter Vitricum, et Uxorem Privigni, cum honestatis ratio intercedens inter adoptantem, et Uxorem adoptati, aequali, si non potiori Jure intercedat inter Vitricum, et Uxorem Privigni.

Ultimo tandem, tutior est opinio, quae adstruit matrimonium contrahi non posse inter Vitricum, et Uxorem Privigni, quocirca sibi vindicat locum prima propositio inter damnatas a S. mem. Innocentio XI. *die* 20. *Martii* 1679. ibi : *non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id vetet lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententia probabili tantum utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis.*

Haec sunt quae contra validitatem matrimonii ponderari possunt. Transeundo autem ad ea, quae validitati assistunt, certum est, quod de jure antiquo triplex erat affinitatis genus, uti colligitur *ex Canone de propinquis*, *et ex Canone Porro* 35. *quaest.* 3. et bene adnotavit Petrus Blesensis epistola 115. ibi : *inveniuntur Canones, ex quorum intelligentia triplex affinitatis genus, et in eis diversorum distinctionem graduum industria Scholaris explicavit.* Cum autem Innocentius Papa III. in Generali Concilio Lateranensi, secundum, et tertium affinitatis genus revocaverit, et decreverit ea solum matrimonia esse nulla, quae contrahuntur in primo genere affinitatis usque ad quartum gradum, uti literaliter habetur in allegato *capitulo non debet de consang. et affinit.*; cumque Vitricus, et uxor Privigni in secundo sint affinitatis genere constituti, ut infra demonstrabitur, infertur matrimonium inter Vitricum, et Uxorem Privigni contrahi posse: exclusoque ab hoc matrimonio impedimento affinitatis, exclusum etiam dici debet impedimentum publicae honestatis, sicuti ponderat *Gloss. in allegato capitulo non debet in verbo in secundo, et tertio tit. de Consang. et affinit.* ibi : *potest dici, quod ubi publica honestas simul incidit in eundem casum cum secundo, vel tertio genere etc. uno sublato, tollitur et aliud per hanc Constitutionem, quoties enim vitium ex una etiam radice nascitur, consequens est, ut una lege tollatur,* et sequitur *Abbas in eodem capitulo non debet num.* 11. nec aliter res esse potest: si enim secundum, et tertium affinitatis genus sublata sunt a Concilio Lateranensi propter difficultates, et propter animarum pericula, uti legitur *in saepe citato capitulo: non debet,* ibi, *et difficultatem frequenter inducant, et aliquando periculum pariant animarum,* non fuisset huic malo sufficienter cautum, quoties sublato impedimento affinitatis in secundo, et tertio genere, in suo robore adhuc permansisset impedimentum publicae honestatis a dicto secundo, aut tertio genere proveniens.

Retentaque hac opinione, facilis est responsio ad ea, quae in contrarium fuerunt deducta;

non obstat enim primo citatus Papiniani Textus *in L. Uxorem ff. de Ritu Nuptiarum*, cum fuerit ille abrogatus a posteriori citata Constitutione *in Capitulo non debet*, ut in puncto firmat *Jacobus Cujacius ad titulum* 14. *de consanguin. et affinit. operum Postumorum tom.* 3. *editionis Parisiensis anni* 1658. *pag. mihi* 316. ibi: *at hodie ex capitulo penultimo, sive Concilio Lateranensi habito sub Innocentio III. in secundo genere affinitatis nuptiae vetitae non sunt, et abrogata est lex* 15. *ff. de Ritu Nuptiarum*, quod ipsum fusius repetit *in Commentariis ad allegatam Legem Uxorem* 15. *Oper. tom.* 1. *pag.* 153. ibi : *at haec Papiniani sententia hodie abrogata est decreto Innocentii in cap. non debet de consang. et affinit. quo in primo tantum genere affinitatis nuptiae prohibentur, non in secundo, vel tertio, et personae, de quibus in hac lege agitur, sunt in secundo genere affinitatis, non in primo*.

Minus facit id quod secundo loco ponderabatur, quod Uxor scilicet Privigni non videtur esse in secundo genere affinitatis cum Vitrico, sed in primo, ex quo Uxor Privigni non est affinis Privigno, sed Privignus, et ejus Uxor sunt causa affinitatis: Privignus etenim est erga Vitricum in primo affinitatis genere, ut in puncto firmat *Gonzal. in cap.* 1. *num.* 2. *de eo, qui cognovit consanguineam suae Uxoris*, quo stante Uxor Privigni est affinis Vitrico in secundo genere affinitatis, sicuti prosequitur *Cujacius in cap. non debet de consanguin. et affinit. Operum tom.* 3. *pag.* 372. ibi, *filia Uxoris meae ex alio Marito, id est Privigna, est mihi primo gradu affinis, Maritus ejus, qui Uxoris meae est Gener, Uxori quidem est affinis primo genere, at mihi non nisi secundo genere*. Stipites quippe in affinitate sunt illae duae Personae, quae se carnaliter cognoscunt, quaeque proinde non dicuntur inter se affines, sed principium affinitatis; cumque quoto gradu consanguitatis consanguinei Uxoris sunt erga ipsam Uxorem, eodem gradu affinitatis sint erga Virum, uti bene docent *de Justis de dispensat. Matrim. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 37. *Card. de Lauraea de Matrim. citata disput.* 26. *art.* 1. *Anaclet. ad titulum decretalium de consanguin. et affinit.* §. 2. *num.* 52. *Clericat. decis.* 31. *de Sacramento Matrimonii num.* 20. hinc est, quod sicuti Filius est in primo gradu consanguinitatis erga Matrem, sic debeat esse in primo gradu affinitatis erga Vitricum, Uxorque propterea Privigni, aut erit in secundo genere affinitatis erga Vitricum, uti probat *Gloss. in saepe citato capitulo non debet in verbo in* 2. *et* 3. *de consanguin. et affinit.* ibi : *si vis habere secundum genus affinitatis, adde personam per carnis copulam primo generi*, et bene explicat *Sanchez, de Matrimonio lib.* 7. *disputat.* 67. *num.* 1. ibi, *secundum genus affinitatis erit inter verum affinem, et Maritum, seu Uxorem, sui affinis*, aut erit saltem principium secundi generis affinitatis, quod a Concilio Lateranensi sublatum est, juxta ea, quae in superioribus fuerunt exposita; et alias discurrendo sequeretur absurdum, quia sequeretur, quod affinitas pareret affinitatem, quod hodie est reprobatum, uti late docent *Covar. in* 4. *Decretal.* 2. *par.* 4. *cap.* 6. §. 7. *num.* 6. *Sanchez loc. cit. num.* 2. *Juvenin. de Sacramentis dissert. X. quaest.* 7. *cap.* 10. §. *tria illa affinitatis genera*, ibi, *ratio, cui innititur praesens illa disciplina, est, quia affinitas affinitatem non parit, nec enim affinis Uxoris est affinis Viri, nec vicissim*.

Ad eandem pertinet classem, id, quod tertio loco opponebatur, fuisse videlicet a Jure Canonico sublatum secundum genus affinitatis, sed in linea collateralium, non autem in linea ascendentium, et descendentium; praetermisso quippe, quod haec indago non est hypothesi applicabilis, in qua quaeritur, an Vitricus ducere possit in uxorem eam, quae fuit uxor Privigni sui, quaeque idcirco inter Vitrici descendentes nullo modo enumerari potest, ad rem, de qua agitur, ut infra explicabitur, quaestio, quae fit a Doctoribus, non est, an matrimonium contrahi possit inter affines secundo genere affinitatis, non solum in linea collaterali, sed etiam in linea recta, sed, an spectato Jure naturae, validum sit matrimonium inter affines in primo gradu affinitatis in linea recta, puta inter Novercam, et Privignum, inter Privignam, et Vitricum, in qua quaestione nonnulli negative respondent, juxta illud *Divi Pauli prima ad Corinthios* 5. *Auditur inter vos fornicatio, et talis fornicatio qualis nec inter Gentes, ita ut Uxorem Patris sui aliquis habeat:* nonnulli autem affirmativam sustinent opinionem, ex quo allegatus Divi Pauli Textus loquitur de concubitu Privigni cum Noverca, adhuc vivente Patre, uti, ponderatis hinc inde pro una, et pro altera parte fundamentis, latissime prosequuntur, *Tanner. tom.* 4. *disput.* 8. *quaest.* 4. *dub.* 7. *num.* 13. *Conink. disput.* 37. *de Sacrament. dub.* 4. *num.* 53. *Covar. in* 4. *Decre-*

tol. par. 2. *cap.* 6. §. 10. *num.* 8. *Sanchez de Matrimonio lib.* 7. *disput.* 66. *num.* 6. *et* 7. *Pirhing. ad titulum decretalium de consanguin. et affinit. sect.* 2. §. 2. *num.* 32. *Clericat. de Sacrament. Matrimon. decis.* 31. *num.* 41. *et seqq.* At haec controversia nihil habet commune cum casu nostro, in quo, uti fuit ponderatum, non est res de matrimonio inter affines in primo gradu in linea recta, sed de his, quae sunt affines in secundo gradu.

Majoris roboris non est id, quod quarto loco opponebatur, vigere videlicet impedimentum publicae honestatis in Matrimonio inter Vitricum, et Uxorem Privigni, ex quo Uxor Privigni, vivente Privigno, fuit tanquam filia in eo quod attinet ad Vitricum: praeter enim ea, quae supra dicta sunt, de impedimento publicae honestatis, quod sublatum dici debet, statim ac sublatum fuit impedimentum secundi generis affinitatis, procedendo ad tramites sacrorum Canonum, cum quibus praesens haec de matrimonio controversia est dirimenda, impedimentum publicae honestatis oritur tantum ex sponsalibus validis, uti desumitur *ex Capitulo ex Sponsalibus de sponsalibus et matrimoniis in* 6. *et ex cap.* 3. *sess.* 24. *Concilii Tridentini de Reformat.* ex matrimonio rato, et non consummato juxta Constitutionem S. Pii V. *editam anno* 1568. quae incipit *ad Romanum*, et ex matrimonio nullo, vel quia non fuit servata forma Concilii, vel ex alia causa, uti probat *Fagnan. in cap. ad audientiam de sponsal. et matrim.* in quo rerum statu, de excogitato illo impedimento publicae honestatis ratione reverentiae non est ulla habenda ratio, ne novum praeter, et contra Canones inducatur impedimentum impediens, et dirimens matrimonium.

Ad partes posito, quod Uxor Privigni, vivente Privigno, fuit tanquam filia in eo quod attinet ad Vitricum, haec enim dicuntur ad similitudinem, idque facit, ut reverentia similitudinaria nequeat matrimonium irritare, ut in simili bene ponderant *Gonzal. in cap. ex litteris sub num.* 9. *de consanguin. et affinit. Clericat. de Sacram. Matrim. decis.* 31. *sub num.* 44. *vers. ad octavum respondetur.*

In nulla demum consideratione haberi debent caetera ex adverso deducta, quod scilicet inter Adoptantem, et Uxorem Adoptati matrimonium contrahi non potest, et quod tutior opinio est eligenda in materia Sacramentorum; in eo enim, quod attinet ad Matrimonium inter Adoptantem, et Uxorem Adoptati, in tantum illud irritum est, in quantum Nicolaus Papa I. in Ecclesia induxit impedimentum cognationis legalis a Jure Civili introductum, nec reperitur, quod ullus alius Pontifex, vel ullum Generale Concilium, praedictum limitaverit impedimentum, et in tantum non fuit impedimentum limitatum, in quantum rarissimae sunt adoptiones, et arrogationes, quae fieri contingunt, ita ut nullum ex illimitato illo impedimento provenerit, aut provenire valeat periculum animarum: cumque impedimentum affinitatis in secundo genere a Jure Civili cognitum, et ab antiquioribus Canonibus receptum, sublatum deinde fuerit a posteriori Constitutione Concilii Generalis Lateranensis sub Innocentio III. fuerit sublatum propter magnas difficultates, et propter periculum animarum, nemo est qui non videat disparitatem, quae intercedit inter unum, et alium casum.

In eoque quod spectat ad tutiorem opinionem retinendam in materia Sacramentorum, respondetur, opinionem Matrimonii validitati adversantem, nec esse probabilem, nec rationabiliter tutam, et sic extraneam esse propositionem inter damnatas ab Innocentio XI.

Absque eo quod de veritate assumpti dubitari contingat, abstinendo etenim a rationibus jam supra insinuatis, ne fiat molesta repetitio, pro sententia, quae adversatur validitati matrimonii, pugnat *Joannes Oinotomus*, qui est Auctor haereticus larvato nomine scribens, pugnat *Arnoldus Vinnius*, haeresis pariter labe infectus, pugnat *Antonius Faber*, magni utique nominis Vir, Praesesque Primarius in Supremo Sabaudiae Senatu, sed unice in opere allegato intentus explicationi mentis Papiniani, nulla facta mentione Juris Pontificii; e contra vero pro matrimonii validitate stat *Jacobus Cujacius*, de cujus laudibus multa collecta legi possunt in tractatu *Blount*, cui titulus: *Censura celebriorum Authorum pag.* 752. quique Cujacius validitatem adstruit Matrimonii, examinata utriusque juris dispositione, et tam in Commentariis ad Leges, quam in Commentariis ad Decretales, quodque notabilius est, pro nullitate Matrimonii stat Papinianus, pro validate Innocentius III. in Concilio Generali Lateranensi, itaut aptabilis videatur propositio, debita tamen adhibita proportione, propositio inquam S. Hieronymi in Epithaphio Fabiolae,

ubi post recensitam Juris Civilis dispositionem, quae statuit adulterium a Marito non committi, si accedat ad solutam, haec habet: *Aliae sunt leges Caesarum, aliae Christi, aliud Papinianus, aliud Paulus noster praecipit. Apud illos, viris impudicitiae fraena laxantur, apud nos, quod non licet foeminis, aeque non licet viris, et eadem servitus pari conditione censetur.*

Atque haec dicta sint sub censura, salvo semper etc.

Non solum duo, sed quatuor Theologi scripserunt, et eorum suffragia una cum nonnullis meis adnotationibus fuerunt impressa in folio Congregationis habitae *die* 3. *Augusti* 1720. Cumque in Congregatione habita praedicta die fuisset haec eadem Causa iterum proposita, nulla pariter fuit capta resolutio, sed rescriptum est *ad mentem*, et mens fuit, quod per litteras admoneretur Episcopus Bojanensis, ut videret, an dum adhuc res est in fieri, cum simus in Matrimonio non contracto, sed contrahendo, Dominicum, et Samaritanam suasionibus a contrahendo Matrimonium avertere posset.

In executionem hujus rescripti datae fuerunt litterae ad dictum Episcopum, qui respondit se omnem operam, sed incassum navasse, tum quia licet Matrimonium non sit contractum, sponsalia tamen jam praecesserunt, tum quia inter Dominicum, et Samaritanam post sponsalia intercessit diuturna conversatio, et consequenter aliqualis diffamatio, itaut praescindendo ab hoc Matrimonio, Samaritana remaneret innupta; et tandem, quia lis est pendens in magna Curia Vicariae, a qua si Dominicus caderet, mendicare cogeretur, quaeque suspensa remansit post contracta sponsalia, et sub spe futuri inter Litigantes Matrimonii.

Pro adaequata hujusce Causae resolutione, cum in praeterita Congregatione habita *die* 3. *Augusti* 1720. nonnulla fuerint accurate de more perpensa, necessarium existimavi hoc loco ea inserere, una cum nonnullis auctoritatibus, quae in hoc non ita obvio articulo non sine labore fuerunt a me perquisitae, et inventae.

ADNOTATIONES

Circa quaestionem de qua in Causa Bojanensi Matrimonii.

An Vitricus, videlicet, *absque ullo impedimento, vel affinitatis, vel publicae honestatis ducere possit in Uxorem eam, quae fuit Uxor Privigni sui.*

In Congregatione habita die 3. *Augusti* 1720. in qua haec eadem quaestio proposita fuit, ponderatum est ab aliquibus, quod Matrimonio inter Vitricum, et Uxorem Privigni obstabat litteralis Textus *in l. Uxorem* 15. *ff. de Ritu Nuptiarum:* ibi: *Uxorem quondam Privigni conjungi Matrimonio Vitrici non oportet:* et sic quod illud propter impedimentum publicae honestatis nullo modo contrahi poterat; uti diserte docet *Faber in sua Jurisprud. Papiniana tit.* 11. *de Nuptiis princ.* 6. *illat.* 12. ubi ad mentem Papiniani, quam tantum in dicto Opere exponit, haec habet: *inhonestum autem palam est, eam quae aliquando Uxor fuerit illius, qui mihi aut filii, aut parentis loco fuerit, Uxorem a me duci, siquidem individua illa vitae societas, quae per Matrimonium contrahitur, efficit, ut qui mihi parentis, aut filii loco est, ejus quoque Uxor parentis, et filii loco esse videatur:* et sequitur *Arnoldus Vinnius Auctor Heterodoxus ad tit. Instit. de nuptiis sub num.* 2. *pag.* 63. *edit. Venetae:* ibi: *non obstat, quod Papinianus respondet in l.* 15. *Uxorem quondam Privigni conjungi matrimonio Vitrici non oportere, hoc enim non eam rationem habet, quod affines sunt, sed quod honestas, et pudor naturalis non patiatur mecum matrimonio jungi uxorem ejus, qui mihi aliquando filius, seu loco filii fuit propter Matrem, quam in matrimonio habui.*

Addi possunt ad hujus assumpti comprobationem Joannes Schneideuntius Professor Academiae Wittembergensis *in comment. ad instit. Civil. lib.* 1. *de nuptiis tit.* 10. *pag. mihi* 50. ibi *et quia in hoc casu jus civile expresse non reperitur correctum a jure canonico, in Consistoriis nostris sequimur in pronunciando dispositionem juris civilis, quae maximam publicae honestatis habet rationem, prout scilicet semper in conjunctionibus, non solum id quod licet, sed et quod honestum est, considerari debet.*

Bruneman. Antecessor in Academia Viadrina, et J. C. Electoris Brandeburg. in Comment. ad Pandectas ad l. Uxorem 15. *ff. de ritu Nuptiarum :* ibi : *sed an hic casus sit dispensabilis? Affirmatur per jus canonicum, quia est in secundo genere affinitatis conjunctio etc. tamen re integra non facile concedendum esse arbitror hoc matrimonium ob scandalum.*

Benedictus Carpzovius J. C. Electoris Saxonici lib. 2. *Jurisprud. Consist. tit.* 7. *de dispens. Matrim. in gradu prohibito definit.* 119. *pag. mihi* 182. ibi : *Privignus a Vitrici, et hic rursus a Privigni vidua abstinere debet, non solum ob rationem honestatis, quae in matrimonio multum attenditur, sed etiam propter expressam juris Civilis dispositionem in l. Uxorem ff. de Ritu Nuptiarum.*

Responsum e contra fuit, in dicta Congregatione, et ponderatum ab aliis, non obstare Matrimonio inter Vitricum, et Uxorem Privigni Textum supra citatum *in l. Uxorem ff. de Ritu Nuptiarum*, cum enim Vitricus, et Uxor Privigni sint in secundo genere affinitatis constituti, et impedimentum secundi, et tertii generis affinitatis fuerit a jure canonico, una cum impedimento publicae honestatis annexo dictis secundo, et tertio generi affinitatis sublatum, uti habetur *in cap. non debet, ibique Glossa in verbo in secundo, et tertio, ibique Abbas num.* 11. *de Consanguin. et affin.* constituenda idcirco non videtur vis in allegato Textu Civili, cum fuerit idem correctus a jure canonico in Decretali mox allegata, uti ponderat *Cujacius ad tit.* 14. *de consang. et affinit. oper. Postumorum tom.* 3. *edit. Parisiensis anni* 1658. *pag. mihi* 316. ibi: *at hodie ex capitulo penultimo, sive Concilio Lateranensi habito sub Innocentio III. in secundo genere affinitatis Nuptiae vetitae non sunt, et abrogata est lex* 15. *ff. de Ritu nuptiarum :* quod ipsum fusius repetit in *Comment. ad allegatam l. Uxorem* 15. *oper. tom.* 1. *pag.* 153. ibi: *at haec Papiniani sententia hodie abrogata est Decreto Innocentii in cap. non debet de consang. et affinit. quo in primo tantum genere affinitatis nuptiae prohibentur, non in secundo, vel tertio, et Personae, de quibus in hac Lege agitur, sunt in secundo genere affinitatis, non in primo.*

Addi possunt *Henricus Zoesius in Academia Lovaniensi Antecessor ad tit. Decretalium de consang. et affinit. num* 9. ibi : *Vitricum Privigni sui uxorem sibi conjungere olim nequidem jure civili licitum erat l. Uxorem ff. de Ritu Nuptiarum. Verum ea lex abrogata est per dictum caput* 8. *cum jus civile cedat dispositioni canonicae in causis spiritualibus.*

Robertus Koningh Ordinis S. Benedicti ad eundem titulum Decret. de consang. et affinit. part. 2. *pag. mihi* 150. ibi : *Verum hodie secundum, et tertium genus affinitatis penitus sublatum est, in cap.* 8. *hoc titulo, quamobrem ducere licet Novercam Uxoris suae defunctae, vel ejus Privignam, utpote in secundo genere affinitatis conjunctam, quidquid olim tum leges civiles, tum antiqui Canones in contrarium disposuerint.*

Engel Ordinis pariter S. Benedicti ad eundem tit. Decretal. de consag. et affinit. §. 2. *num.* 6. ibi : *si quis ducere vellet Privignam, vel Novercam suae Uxoris defunctae, negant nonnulli inter tales personas consistere posse matrimonium propter Textum in l. Uxorem ff. de Ritu Nuptiarum. Melius tamen dicitur, quidquid leges civiles, vel antiqui Canones circa secundum genus affinitatis disposuerint, totum id per Concilium Lateranen. in cap. non debet: generaliter abrogatum est.*

Franciscus Schmalzgrueber e Societate Jesu Canonum Professor in Universitate Ingolstadiana ad tit. pariter de consang. et affin. §. 2. *num.* 76. *et* 77. ibi, *excipiunt nonnulli eos, qui constituti sunt in secundo affinitatis genere in linea recta, et se habent per modum Parentum, et liberorum, ut si quis vellet ducere Privignam, vel Novercam suae Uxoris defunctae. Ratio est, quia ita expresse disponitur in l. Uxorem ff. de Ritu Nuptiarum, sed dicendum est leges illas Civiles per capitulum: non debet: abrogatas esse etc. Poterit igitur aliquis ducere Privignam, vel Novercam suae Uxoris defunctae.*

In Congregatione pariter habita *die* 3. *Augusti* 1720. fuit a nonnullis docte, et subtiliter de more ponderatum, quod *Capitulum non debet de consang., et affinit.* revocat impedimentum secundi, et tertii generis affinitatis, sed non revocat impedimentum secundi generis affinitatis in linea recta ad tramites Juris antiqui, de quo in *Can. de propinquis, in Can. Porro, aliisque a Gratiano collectis* 35. *quaest.* 3. hinc inferendo, quod cum Vitricus, et Uxor Privigni conjuncti quidem sint in secundo genere affinitatis, sed Uxor Privigni sit in linea recta respectu ad Vitricum, matrimonium idcirco inter eosdem contrahi non valeat.

Pro hujus assumpti comprobatione pugnat

Joannes Olnotomus ad *lib.* 1. *inst. tit. de Nuptiis de arbor. affinit. num.* 14. *pag. mihi* 45. ibi: *nec obstat dictum caput: non debet: quia illud tantum de Collateralibus consanguineis, et affinibus loquitur, non autem de ascendentibus, et descendentibus consanguineis, et affinibus, et jura juribus sunt concordanda, hoc est caput: non debet: cum l. Uxorem de Ritu Nuptiarum supra allegata, ut vitetur jurium correctio*.

Addi potest Abbas, quem alii sequuntur *in citato capit. non debet num. 8. de consang. et affinit.* ibi: *sed quaero nunquid inter ascendentes, et descendentes possit esse matrimonium ultra quartum gradum, quod est quaerere numquid dispositio hujus §. concernat omnes consanguineos tam collaterales quam ascendentes, et descendentes, ut ultra quartum gradum prohibitio non extendatur. Vide Gotofredum, qui dicit, quod sic, unde intelligit istum Textum generaliter, sed contrarium tenuit Joannes Andreas etc. et hanc opinionem credo verissimam, cum Textus Juris Civilis indistincte prohibeat matrimonium inter ascendentes, et descendentes in infinitum, ut in l. Nuptiae ff. de Ritu Nuptiarum. Unde Glossa ibi colligit, quod si Adam hodie viveret, non reperiret Uxorem, quia omnes descendimus ab eo, et cum jus civile non reperiatur expresse correctum, et sit fundatam super honestate maxima, non debemus per generalem dispositionem canonicam dicere contrarium: haec tamen quaestio propter brevem hominum vitam raro practicatur;* at in eo quod attinet ad Abbatem, caeterosque eodem modo loquentes, examinare opus est, an faciant ad rem, cum loquantur de consanguineis, et de veris descendentibus, uti desumitur ab exemplo Adami, et praesens quaestio est de *Affinibus*.

Conferunt res judicatae apud Antonium Mornaccium in Senatu Parisiensi Patronum in observat. *ad* 24. *priores libros ff. lib.* 23. *ad l.* 42. *de Ritu Nuptiarum pag.* 862. ibi: *tertium exemplum est in l. Uxorem quondam Privigni hoc titulo, huic enim cum fraudem facere conatus fuisset Neustrius quidam ex gratia legis, quam romana potestas fecerat, appellarunt tanquam ab abusu cognati Mulieris ab executione Pontificii decreti, vetitumque est utrique, ne copulari auderent matrimonio, poenae capitalis comminatione adjecta, si secus fieret. Supplicavit adversus hoc Curiae Rhotomagensis placitum Neustrius, et, ut evaderet, quod futurum prospiciebat, causam, Auctore Principe, a Rothomagensi Curia transtulit in Consistorium, ex quo cum amandatus esset vir clarissimus ad Senatus Parisiensis triumviros, de peritia triumviralis Sententiae latum fuit postea in Consistorio Principis augustum immotumque judicium, quo Rothomagensis convaluit Auctoritas anno* 1610.

E contra in citata Congregatione habita die 3. Augusti 1720. ab aliis ponderatum fuit, quod sicuti *caput: non debet: de consanguinitate, et affinitate* indistincte loquitur, et indistincte aufert impedimentum secundi, et tertii generis affinitatis, et sic auferre dicendum est impedimentum secundi generis affinitatis etiam in linea recta.

Faciunt deducta per Divum Thomam *in supplemento tertia parte quaest.* 55. *art.* 5. ubi loquens de secundo, et tertio genere affinitatis, inquit quod *solum* remanet sub prohibitione primum genus affinitatis, in quo est *vera affinitas*, per *Barbos. in Collect. ad l.* 4. *pag.* 550. ubi inquit, tam secundum, quam tertium genus affinitatis *omnino* sublatum esse, per *Martinum Perez de Matrim. disput.* 31. §. 6. ubi firmat *solum* primum genus affinitatis vim habere, per *Corradum lib. 7. dispens. matrim. cap.* 1. *a num.* 7. ubi firmat primum genus affinitatis *solum* hodie inducere impedimentum post Capitulum *non debet*, et tam tertium, quam secundum affinitatis genus esse hodie *prorsus* sublatum, ita quod *nullo modo* impediat matrimonium, quod impeditur *tantum* a primo genere.

Verum praeter citatos Auctores sic, uti visum est loquentes, alii adduntur expresse impugnantes distinctionem inter lineam rectam, et collateralem in secundo genere affinitatis. *Engel ad tit. Decretal. de consang. et affinit.* §. 2. *num.* 6. ibi: *sed quid si in secundo genere affinitatis constituti sint in linea recta, et se habeant per modum parentum, et liberorum, v. g. si quis ducere vellet Privignam, vel Novercam suae Uxoris defunctae. Negant nonnulli, inter tales personas consistere posse matrimonium propter Textum in l. Uxorem ff. de Ritu Nuptiarum. Melius tamen dicitur quidquid leges civiles, vel antiqui Canones, circa secundum genus affinitatis disposuerint, totum id per Concilium Lateranense, et capitulum: non debet: generaliter abrogatum est.*

Franciscus Schmalzgrueber ad tit. Decretal. de consang. et affinit. §. 2. *num.* 77. ibi: *neque verum est, Textum Capituli: non debet: loqui de affinitate affinitatis in linea transversa, nam Textus universalis est, et Canonistae passim eum uni-*

versaliter intelligunt. Neque dicas juxta multorum sententiam, quam ego num. 37. amplexus sum, caput citatum dum consanguinitatis, et affinitatis impedimentum reducit a septimo gradu ad quartum, loqui solum de linea obliqua, ac proinde de hac solum etiam loqui tunc, quando aufert impedimentum, quod olim oriebatur ex affinitate affinitatis, negatur enim sequela: rationem, cur in priori casu loquatur solum de linea obliqua, dedi numero citato, illa autem ratio non pugnat in casu, uti consideranti patebit.

Cumque ratio a dicto Auctore ponderata in *num.* 37. ad effectum demonstrandi, et probandi quod *Capitulum: non debet: de consang. et affinit.* restringens prohibitionem matrimonii ad quartum gradum sibi vindicat locum in collateralibus, et non in ascendentibus, et descendentibus, inter quos vigere dicit impedimentum illimitatum, et indefinitum, sita sit in hoc, quod dispendia, et animarum pericula, quibus Concilium Lateranense voluit obviare, verificari tantum poterant in collateralibus, et non in ascendentibus, et descendentibus, inter quos moraliter erat impossibile propter brevem hominum vitam, quod matrimonium contrahi posset ultra quartum gradum, sensus ejus est, quod, cum animarum pericula dari, et contingere possint, si sublato impedimento secundi generis affinitatis, illud in totum sublatum non sit, hoc est, tam in linea recta, quam in linea obliqua, restringenda idcirco non sit sublatio dicti impedimenti secundi generis affinitatis ad lineam obliquam, sed extendenda veniat ad lineam rectam, non obstante, quod in linea recta inter consanguineos impedimentum adhuc vigeat perpetuum, et illimitatum.

Corroborantur huc usque deducta ex his, quae habemus *in tom. 7. Theologiae Dogmaticae, et Moralis ad usum Seminarii Catalaunensis de matrim. pag. mihi* 853. ubi post exposita ea, quae supra ex Mornaccio relata fuerunt, infertur haec consequentia: *ergo Concilium Lateranense in cap. non debet: supra laudato loquitur dumtaxat de affinitate inter Collaterales, nullatenus vero inter ascendentes, et descendentes*, cui consequentiae sic Auctor respondet: *nego consequentiam, haec enim distintio gratis excogitata est, cum nulla fulciatur auctoritate, sive Concilii posterioris, sive Theologorum, sive Canonistarum, qui in laudatum caput scripserunt. Ad antecedens vero respondeo, primo merito in dubium revocari, quod scribunt laudati Jurisperiti, primo quia non conveniunt circa annum scriptum, seu datam, ut ajunt, alter enim adnotat annum* 1607. *alter* 1610. *alter* 1617. *secundo quia referunt cum Neustrio dispensatum fuisse a Summo Pontifice; atqui in Curia Romana non agnoscitur affinitas, de qua est sermo, sed sublata habetur per Concilium Lateranense: tertio quia narrant Senatum Rothomagensem judicasse ex consilio Theologorum Parisiensium, quod verisimile non est, cum constantissimum sit apud omnes Theologos ejusmodi affinitatem sublatam fuisse per Concilium Lateranense;* idemque Auctor deinde refert tam anno 1670. in Causa cujusdam Andreae Huillin fuisse pronunciatum pro validitate consimilis Matrimonii in Senatu Rothomagensi, quam anno 1676. in privato Regis Consilio.

Addi potest interrogatum fuisse Officialem Praepositum dispensationibus Matrimonialibus, ut sciri posset, an umquam petita, et an umquam concessa fuerit dispensatio inter Vitricum, et Uxorem Privigni, eumque post perquisita diligenter Regesta, respondisse talem dispensationem nec petitam, nec concessam fuisse. Porro id probare videtur non subsistere in facto allegatam Neustrii dispensationem. Caeterum judicium erit EE. PP. statuere, an universalis haec consimilis dispensationis carentia prosit vel obstet Matrimonio inter Vitricum, et Uxorem Privigni, et quatenus obesse dicatur, dicendum etiam erit, quod numquam in alicujus Vitrici mentem, excepto solo casu praesenti, venerit desiderium ducendi in Uxorem eam, quae fuit Uxor Privigni sui, quod est difficile captu, cum ex originalibus documentis habeatur, quod anno Domini 1697. praevia dispensatione Vicarii Generalis super denunciationibus Archipresbyter, et Parochus Collegiatae, et Parochialis Ecclesiae Sancti Joannis Apostoli Terrae Valentani Dioecesis Montis Falisci in matrimonium conjunxit Jacobum Fantinum cum Virginia vid. relicta Joannis Baptistae de Franzis, qui erat Privignus dicti Jacobi Fantini.

Atque haec sunt, quae pro facilitando Causae studio Secretarius operae pretium esse censuit adnotare.

Proposito igitur dubio:

An matrimonium contrahi possit inter Dominicum, et Samaritanam in casu etc.

Sacra Congr. die 8. Martii 1721. respondit:

Ad Secretarium juxta mentem, scilicet quod non impediatur Matrimonium.

QUÆSTIO CLXVII.

In Causa Anagnina distributionum, die 8. *Junii* 1720.

In Cathedrali Ecclesia Anagnina fit quaedam inter Canonicos distributio scutorum 208. in Festis Natalitiis, et in ordine ad hanc distributionem exorta est controversia.

Nonnulli Canonici recursum habuerunt ad hanc Sacram Congregationem eidem supplicando, ut demandare dignaretur Praeposito Anagnino, quod distributionem faceret Natalitiam inter eos, qui in anno capitulari currenti servitium praestiterunt, et operae pretium existimatum fuit scribere eidem Praeposito pro informatione, et voto, cum Bonifacius Papa Octavus, qui praepositurам erexit, multa, et insignia privilegia eidem contulerit, et signanter liberam potestatem, et facultatem dividendi distributiones, et obventiones inter Canonicos, sublata in hoc facultate tam Episcopo, quam Vicario, uti habetur in Bulla erectionis impressa apud Ughellium *Ital. Sacr. tom.* 1. *pag.* 358. et cum bo. mem. Episcopus Gerardus *anno* 1702. de observantia Privilegiorum Praepositurae concessorum amplum reddiderit Sacrae Congregationi Episcoporum, et Regularium testimonium.

Alii etiam ejusdem Cathedralis Anagninae Canonici ad hanc eandem Sac. Congregationem recursum habuerunt, asserendo, quod distributio Natalitia Scutorum 208. fieri deberet non inter eos, qui servitium praestiterunt currenti anno capitulari, sed inter eos, qui anno capitulari immediate praecedenti inservierunt; utque Sac. haec Congregatio adaequatum ferre posset in hac controversia judicium, scriptum etiam fuit Episcopo pro informatione, et voto.

Praepositus est in sensu, quod distributio scutorum 208. fiat inter eos, qui currenti anno Capitulari servitium praestiterunt, tum quia per hanc viam procedendo, evitatur confusio, quae dicitur inevitabilis in hypothesi, in qua distributio fieri debet inter eos, qui anno Capitulari antecedenti servitium praestiterunt, tum quia modus hic faciendi distributiones est uniformis nedum Constitutionibus Ecclesiae ab ipso allegatis, sed etiam Juri communi in Cap. *unico de Clericis non residentibus in* 6. et Sac. Concilio Tridentino *Sess.* 24. *cap.* 12. *de Reform.* attenta quippe horum Jurium dispositione, distributiones sunt stipendium quotidiani servitii, et quotidianae interessentiae omnibus, et singulis, tam nocturnis, quam diurnis partibus Officii divini, et si possibile esset, earum divisio fieri deberet singulis diebus, uti notant DD. in allegato *Cap. consuetudinem de Clericis non residentibus in* 6.

Nec Praepositus putat esse in casu praesenti deferendum consuetudini, tum quia methodus distribuendi taxam fixam scutorum 208. in Festis Natalitiis, suum habuit initium anno 1683. tum quia consuetudo nec laudabilis, nec praescripta dici potest, et signanter quia obstant Ecclesiae Constitutiones editae, vel renovatae anno 1701.

E contra Episcopus est in sensu quod divisio Scutorum 208. fiat ad mensuram servitii proxime praeterito anno capitulari praestiti, tum quia proportionabilis ratio servitii supputari solet in fine anni capitularis, tum quia sic ex traditione Seniorum a multo tempore factum est, et tandem quia divisio, de qua nunc agitur, non adversatur naturae distributionum quotidianarum, de earum siquidem essentia est, quod dividantur, habito respectu ad quotidianum servitium, sive divisio deinde fiat una, sive altera parte anni.

Scripturae hinc inde distribuuntur, quocirca quaeritur:

I. *An distributio natalitia nuncupata annuorum Scutorum* 208. *sit facienda pro rata servitii praestiti in anno Capitulari antecedenti in casu etc. et quatenus negative:*

II. *An, et quomodo sit facienda.*

Sacr. Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum satis provisum in primo, et amplius.

QUÆSTIO CLXVIII.

In Causa Imolensi Dismembrationis, die 8. *Junii* 1720.

Eminentiss. Dominus Cardinalis Gozzadinus in relatione status suae Ecclesiae Imolensis, cujus est Episcopus, ad hanc Sacram Congregationem transmissa exposuit, quod ad succurrendum Animarum saluti expediebat Parochiam ruralem S. Bernardini in Silva nuncupatam in duas dividere, et eidem Eminentiss. Domino rescriptum fuit, quod uberiorem su-

per hoc facto exhiberet informationem antequam procederet ad actualem divisionem, et quod a suo Promotore Fiscali praefigeretur terminus interesse habentibus ad sua Jura deducenda in hac Sacra Congregatione.

Praedictus Dominus Cardinalis Gozzadinus in executionem praedicti decreti, novam, et uberiorem transmisit informationem, in qua summatim haec continentur: primo, quod Parochia S. Bernardini in sui longitudine extenditur ad quinque, vel sex milliaria, et in sua latitudine ad tria milliaria circiter. Secundo quod praed. Parochiam interfluit flumen Santerni, quod hyemali praesertim tempore est impervium. Tertio quod Parochiani vel propter magnam distantiam, vel propter viarum difficultatem pro majori parte anni ad dictam Parochialem Ecclesiam accedere non possunt, qua de causa factum est, ut nonnulli pii Benefactores Oratoria construxerint pro commoditate, et necessitate Parochianorum, qui diebus Festis Missam alias non audirent. Quarto, quod attenta distantia, nec non attenta viae difficultate, quae ad Parochiam ducit, nonnulli Parochiani non sunt sufficienter instructi in rebus fidei, et aliquando sine Sacramentis decesserunt. Quinto quod, se hortante, quidam Sacerdos Franciscus Belletti aere proprio a fundamentis extruxit Ecclesiam sub invocatione S. Joseph, una cum commoda Domo pro novi Parochi residentia. Sexto, quod idem Sacerdos paratus est assignare tot Bona stabilia fructifera pro annuo reditu scutorum 60. et quod alia adsunt annua scuta 25. relicta ab alio Benefactore, et eroganda in celebratione Missarum in dicta Ecclesia adimplenda. Septimo, quod novae huic Parochiae centum dumtaxat focularia assignari possent, remanentibus tercentum focularibus pro antiqua Parochia S. Bernardini, concludendo, quod in hisce circumstantiis sibi videtur in Domino expedire, quod ad hujus novae Parochiae erectionem deveniatur.

Additur in scriptura Promotoris fiscalis per manus circumferenda, quod Parochus S. Bernardini habet annuum emolumentum scutorum 200. et quod ad reparandum quodcumque damnum, quod idem pati posset ex privatione perceptionis primitiarum a familiis dismembrandis, Eminentissimus Episcopus esset in sensu quod novus Parochus illi consignaret septem, aut octo corbas frumenti quolibet anno, quae summa fere ascendit ad medietatem corbarum frumenti, quam idem novus Parochus percipere posset a familiis sibi assignatis.

Non omissa reservatione jurispatronatus novae Parochiae favore Sacerdotis Francisci Belletti, qui construxit novam Ecclesiam, et eam dotare paratus est; absque eo quod Parochus S. Bernardini valet sibi dictum juspatronatus asserere; Parocho siquidem Matricis Ecclesiae intantum competit jus praesentandi ad Parochiam noviter institutam *ad terminos Textus in cap. ad audientiam* §. *primo de Ecclesiis aedificandis*, in quantum Ecclesia antiqua de suo contulit pro aedificatione, aut fundatione Ecclesiae, secus autem quando eadem aliorum sumptibus fuit aedificata, et fundata, uti adnotarunt *in dicto cap. ad audientiam Abbas num.* 10. *Fagnan. num.* 39. *de Ecclesiis aedificandis Adden. ad Lap. allegat.* 66. *litt. N. Lambertin. de jurepatronatus parte prima primi libri quaest.* 8. *art.* 1. *per totam, Pirhing. ad lib.* 3. *decretal. tit.* 48. §. 2. *num.* 12. *Lotter. de Re Benefic. libr. pr. quaest.* 28. *numer.* 46. *et seqq.*

Et honor, qui est Ecclesiae Matrici praeservatus in *cap. ad audientiam* §. *primo de Eccles. aedificandis* pendet ab arbitrio Ordinarii, *Murga de Benefic. quaest.* 6. *num.* 12. *Ricc. in Collect.* 4201. §. *Infertur* 4. *Castropal. Oper. Moral. parte* 2. *tract.* 13. *de Benefic. disput.* 6. *puncto* 9. §. 10. *sub num.* 4. et Eminentissimus Ordinarius Teste Promotore Fiscali paratus est ad demandandam relatam annuarum Corbarum frumenti contributionem favore Parochi S. Bernardini.

Cum igitur Eminentissimus D. Cardinalis Gozzadinus in Relatione status suae Ecclesiae Imolensis ad hanc Sacram Congregationem transmissa, exposuisset, ut diximus, quod ad succurrendum animarum saluti expediebat Parochiam ruralem *Sancti Bernardi in Silva* in duas dividere, in Congregatione habita die 22. Junii 1720. fuit Eminentiae Suae insinuatum, quod uberiorem super hoc facto exhiberet informationem, antequam ad dismembrationem procederet, et quod a suo Promotore Fiscali terminus praefigeretur interesse habentibus ad sua jura deducenda in hac Sacra Congregatione.

In hujus insinuationis executionem, Eminentia Sua uberiorem transmisit informationem, in qua, post expositam longitudinem, et latitudinem Parochiae S. Bernardini, refer-

tur, primo, quod per d. Parochiam interfluit Flumen Santerni, quod hyemali praesertim tempore est impervium: secundo, quod Parochiani, vel propter magnam distantiam, vel propter viarum difficultatem pro majori anni parte accedere non possunt ad Ecclesiam Parochialem, itaut nec Missae interessent diebus festis, nisi a piis quibusdam benefactoribus nonnulla Oratoria constructa fuissent, in quibus Missae dictis diebus celebrantur: tertio quod attentis distantia, et viae difficultate supra expositis, nonnulli Parochiani non sunt sufficienter instructi in rebus fidei, et aliquando sine Sacramentis decesserunt, et decedunt, quarto, quod, se hortante, quidam Sacerdos Franciscus Belletti aere proprio a fundamentis extruxit Ecclesiam sub invocatione S. Joseph, una cum commoda domo pro residentia novi Parochi, et accedente ulterius ejusdem Sacerdotis promissione de facienda assignatione tot bonorum stabilium fructiferorum pro annuo reditu *scutorum* 60. ultra nonnulla alia annua legata scutorum 25. relicta ab alio benefactore, et eroganda in celebratione Missarum in dicta Ecclesia adimplenda: ultimo, quod ad reparandum quodcumque damnum, quod Parochus S. Bernardini ex dismembratione pati posset, licet habeat in reditu scuta 200. circiter, posset novus Parochus obligari ad consignandas eidem septem, aut octo annuas corbas frumenti, quae summa fere ascendit ad medietatem corbarum frumenti, quas antiquus Parochus a familiis perciperet, si non fieret earum dismembratio; cumque ad hujus uberioris informationis tramites, propositum fuerit in Sacra Congratione habita *die* 22. *Junii anni prox. praeter* dubium, *an esset locus dismembrationi, et erectioni novae Parochiae*, nulla tunc fuit capta resolutio, sed responsum est, quod scriberetur Eminentissimo Episcopo pro nova informatione juxta mentem, quae fuit, ut instructa redderetur Sacra Congregatio de annuo redditu, qui quolibet anno habetur ex focularibus novae Parochiae assignandis, facto calculo redituum per decennium ad tramites Juris, et quod ulterius edoceretur de modo, quo Eminentissimus D. Episcopus subvenire intendit aliis domibus rescriptis in planta exhibita, et aequali, si non majori auxilio indigentibus, et novae Parochiae nullatenus assignatis.

Ad effectum satisfaciendi hisce novis petitionibus tertia informatio ab Eminentissimo D. Cardinali Gozzadino ad hanc Sac. Congregationem transmissa est. Et in eo quidem quod attinet ad interesse primitiarum a domibus dismembrandis percipi solitarum, dicitur totum interesse consistere in scutis 26. et obulis 60. tam habita ratione frumenti, quod a nonnullis domibus consignatur, quam pecuniae quae ab aliis persolvitur, et idcirco in secunda informatione propositum fuisse, quod Parochus novae Parochiae ex dictis primitiis contribueret sex, vel septem annuas corbas frumenti antiquae Parochiae S. Bernardi in signum Matricitatis, quae corbae aestimari possunt ad rationem juliorum quatuordecim pro qualibet, facto calculo super pretio frumenti per decennium; In eoque, quod spectat ad subministrationem auxilii pro aliis domibus in planta exhibita descriptis, subditur, sic rem componi posse, assignando novae Parochiae centum et quinquaginta focularia, extendendo limites novae Parochiae per lineam directam versus antiquam Ecclesiam, ad Occasum per duo milliaria circiter usque ad inclusionem loci, qui dicitur *Oratorio della Pianta*, et per lineam lateralem ad meridiem per milliare circiter usque ad locum, qui dicitur *via del Traversagno*, et ab aliis lateribus usque ad confinia Dioecesis Imolensis cum Dioecesibus Ravennatensi, et Faventina, concludendo, vel quod reliqua focularia non ita distant ab Ecclesia S. Bernardini, vel si quae sunt distantia, non esse in tali numero, ut iisdem in casu indigentiae a novo Parocho succurri non possit, et quominus homines in dictis domibus degentes tempore hyemali accedere ad novam Parochiam, licet alienam, valeant, vel ut functionibus intersint ecclesiasticis, vel ut doctrinam ediscant christianam.

Haec sunt, quae pertinent ad dismembrationem, et erectionem novae Parochiae, sed cum post aliam hujus Causae propositionem, habitam *die* 22. *Junii* 1720. fuerit a me petitum, ut dubio super dismembratione, et erectione novae Parochiae, aliud superadderem circa pertinentiam, seu reservationem Jurispatronatus, novum antiquo dubio fuit dubium superadditum, Sacerdosque Franciscus Belletti contendit Juspatronatus sibi, et nonantiquo Parocho esse reservandum, tum quia aere proprio novam Ecclesiam a fundamentis, una cum domo pro Parochi residentia construxit, tum quia promptus, et paratus est ad faciendam

consignationem stabilium fructiferorum in annuo reditu scutorum 60. absque eo quod ulla sit habenda ratio vel aliorum legatorum novae Ecclesiae relictorum, vel Primitiarum, quas ex domibus dismembrandis antiquus Parochus solitus erat percipere; Legata etenim non sunt gratuita, sed cum onere celebrationis Missarum, et primitiae novae Parochiae consignantur in recognitionem laboris, et sollicitudinis, quam Parochus habet in cura animarum, absolutumque est in Jure, quod Parocho Matricis Ecclesiae in tantum competit Jus praesentandi ad Parochiam noviter institutam *ad terminos Textus in cap. ad audientiam* §. *primo de Ecclesiis aedificandis*, in quantum Ecclesia antiqua de suo contulit pro aedificatione, aut fundatione novae Ecclesiae, secus autem quando eadem prout hic, sumptibus Sacerdotis Francisci Belletti fuit fundata, et aedificata, cuique idcirco jus praesentandi ad ipsam est reservandum; uti adnotarunt *in dicto cap. ad audientiam Abbas num.* 10. *Fagnan. num.* 39. *de Eccles. aedificandis, Adden. ad Lap. allegat.* 66. *litt. N. Lambertin. de Jurepatronatus parte prima primi libri quaest.* 8. *artic.* 1. *per totum, Pirhing. ad tit.* 3. *decret. tit.* 48. §. 2. *num.* 12. *Lotter. de re benefic. lib.* 1. *quaest.* 28. *num.* 40. *et seqq.*

Jura hinc inde circumferuntur: Quocirca quaeritur:

I. An sit locus dismembrationi, et erectioni novae Parochiae in casu, et quatenus affirmative:

II. An, et ad cujus favorem sit reservandum Juspatronatus in casu etc.

Sacra Congr. die 21. Junii 1721. respondit:

Ad primum affirmative, dummodo Oratorium della Pianta remaneat sub antiqua Parochiali. Ad secundum, Juspatronatus pertinere ad Sacerdotem Belletti, solutis Corbis septem frumenti annuis a novo Parocho Ecclesiae Matrici, et reservato competenti honore ab Ecclesia filiali exhibendo erga Matricem arbitrio Eminentissimi Episcopi.

QUÆSTIO CLXIX.

In Causa Portucallensi Reductionis Congruae, die 8. *Junii* 1720.

Monasterium Monialium de Ave Maria S. Benedicti Civitatis Portus jus habet praesentandi, seu nominandi Vicarium Curatum ad Parochialem Ecclesiam S. Christophori; cumque, occasione ultimae vacationis nominaverit, seu praesentaverit Sacerdotem Joannem de Tavora sub ea lege, et conditione, quod idem, ultra oblationem Altaris, Domum, Pomarium, et Praedia Domui annexa, obtinere debet annua scuta 80. monetae Romanae loco decimarum de Baguin, et primitiarum Territorii de Poggionegro, quae a Praedecessoribus Vicariis exigebantur, reservato tamen beneplacito apostolico, exorta est controversia inter Monasterium, et Sacerdotem Joannem, de qua in Congregatione est agendum.

Fundamentum Monasterii in hoc consistit, quod cum Parochia S. Christophori sit sibi unita unione plenaria, et subjectiva, sicuti omnia Jura, et Bona Parochiae transierunt in dominium Monasterii cum onere praestandi congruam Vicario, sic assignatio decimarum Locorum praedictorum, et primitiarum Vicariis facta censeri debet causa demonstrationis juxta deducta per *Lotter. de Re Benefic. lib.* 1. *quaest.* 3. *n.* 19. *et seqq.* et quando assignatio facta fuit causa demonstrationis, sequitur, quod sicuti decrescentibus reditibus debuisset Monasterium eorum deficientiam supplere, sic in hypothesi immodicae eorumdem Redituum excrescentiae, possit idem Monasterium justa subsistente causa, et intercedente Superioris auctoritate, sibimet asserere memoratorum Redituum applicationem juxta celebrem Glossam *in Cap. Avaritiae:* in verbo: *Reditus* de praebendis ibi. *Monachi certam partem percipiunt, et totum aliud dimittunt Cappellanis, et tunc in nullo diminuere debent, quod relinquunt Cappellanis suis sine consensu Archiepiscopi, vel Episcopi sui, et idem esset si Clerici certam partem percipiunt, et Monachi totum aliud: ex eo, quod dicitur sine consensu Archiepiscopi, videtur, quod de consensu ipsius hoc facere possint, et diminuere, et parochias dividere, quod verum est justa de Causa etc. possunt etiam Reditus diminuere, puta, si Ecclesiae facultates essent ampliatae, ut sic de augmento, et Monachi sentiant utilitatem, cum hujusmodi Ecclesiae subsint eis quoad temporalia.*

Ad justam vero causam descendendo, illa reponitur in Monasterii indigentia, quod habet magnos sumptus, et parvus reditus et in excrescentia immodica praedictarum decimarum, et primitiarum, anno etenim 1516. decimae, et primitiae importabant 7. vel 8. Scuta monetae Romanae, itaut Vicarius pro supplemento suae

congruae substentationis obtinuerit oblationes de pede Altaris, Domum, et Hortum, et hodie decimae, et primitiae ascendere dicuntur ad annua Scuta 650.

Additae fuerunt a Monasterio Monialium pro impetrando Beneplacito sequentes circumstantiae, quarum prima desumpta fuit ex magnis sumptibus, quibus est obnoxium, non obstante modicitate redituum, et altera constituta fuit in hoc, quod Decimae, et Primitiae a praedecessoribus Vicariis habitae, ascendunt ad scuta annua 650. quando anno 1516. eaedem non importabant nisi scuta septem, aut octo monetae Romanae.

Actum fuit de hac controversia in Congregatione habita *die* 13. *Julii* 1720. nec ulla fuit capta resolutio, sed dictum, quoad coadjuvarentur probationes, secutaque probationum coadjuvatione, quaeritur:

An assignatio Congruae facta in bonis substineatur, vel potius sit locus reductioni, seu confirmationi reductionis ejusdem Congruae in casu etc.

Sacra Congr. die 18. Decembris 1723. respondit: *Esse locum Commutationi Congruae, augendo summam oblatam scut.* 80. *usque ad summam scut.* 150.

QUÆSTIO CLXX.

In Causa Leodiensi Confirmationis Concordiae, die 8. *Junii* 1720.

Anno 1651. Monasterium S. Laurentii Ordinis S. Benedicti Civitatis Leodien. immissionem obtinuit ad Castrum, Terras, Toparchiam, et Bona de Heers, ad effectum sibi satisfaciendi de summa florenorum 32000. sibi debita ex quadam domus evictione, quam passum fuerat.

Ab anno 1651. usque ad annum 1690. Monasterium permansit in pacifica Bonorum possessione; cum autem hoc anno Comes de Argentau judicium introduxisset pro residuo solutionis dotis sibi debito super enarratis Bonis, lis introducta fuit inter Monasterium, et dictum Comitem, et Monasterium sententiam favorabilem reportavit.

A Comite de Argentau interposita fuit appellatio, delataque subinde ejus haereditate ad Comitem de Mersi, adversus hunc fuit a dicto Monasterio introductum Judicium pro obtinendis annuis Canonibus Modiorum 48. Speltae, quos esse sibi debitos asserebat in sequelam antiquae emphytheusis Bonorum de *Moumael*.

In hoc rerum statu operae pretium existimatum est ad transactionem devenire, sub reservatione Beneplaciti Apostolici, et in transactione Comes de Mersi cedit liti super Bonis de Heers, cedit etiam favore ejusdem Monasterii creditum dotis in summa florenorum 20000. cum omnibus fructibus decursis, et decurrendis in annua summa florenorum 1000. et e contra Monasterium cedit favore Comitis de Mersi Jus exigendi annuos Canones modiorum 48. Speltae, et cedit etiam nonnullos alios census modici momenti una cum quodam petio Terrae, et Jure relevii *super Poicoul*, quae omnia a Peritis fuerunt valutata in summa florenorum 13330. et in annuo reditu florenorum 666.

Supplicavit Monasterium huic Sac. Congregationi pro confirmatione, et approbatione, Concordiae, cumque post auditum Officialem Leodiensem omnia praedicta referentem, et comprobantem, negotii examen fuerit commissum clarae mem. Cardinali Priolo, binae fuerunt ab ipso exaratae relationes, altera die 5. Januarii 1717. altera die 15. Aprilis 1719.

In prima Relatione praedictus Dominus Cardinalis dubitavit de utilitate Monasterii eo sub fundamento, quod ignorabatur, an annua responsio 48. modiorum Speltae super Bonis in Moumael esset referenda ad canonem emphyteuticum, incongrua ipsi videbatur aestimatio ad rationem quinque pro centenario, et ulterius consideratione digna ipsi videbatur amissio directi dominii, quod est pretio aestimabile.

In secunda deinde Relatione idem Dominus Cardinalis fuit in sensu, quod constaret de utilitate Monasterii, tum quia spes recuperandi aliquando Bona emphytheutica, admisso etiam, quod responsio modiorum 48. Speltae esset ad Canonem emphytheuticum referenda, erat nimis remota, cum Investitura concessa fuisset in perpetuum Comitibus de Mersi, et esset comprehensiva haeredum, et successorum; tum quia cum Monasterium esset obligatum ad redditionem rationis fructuum perceptorum ex bonis de Heers eo sub fundamento, quod in Patria Leodiensi possidens Jure *Saisiniae* tenetur reddere rationem de fructibus perceptis ex bonis *Saisitis*, uti apud Nos ad eamdem ratio-

nis tenetur redditionem, quicumque Bona possidet Jure Salviani, uti tradit *Meam. ad Jus Civile Leodien. observat.* 237. *n.* 5. Clar. mem. Cardinalis Priolus existimabat, quod Monasterium ex fructibus perceptis consequutum fuisset satisfactionem totius sui Crediti florenorum 32000. et sic, quod non posset dicta Bona retinere, nisi acquireret Jura dotalia, quorum favore se confoveret in eorum possessione adversus quoscumque.

Cum hisce duabus Relationibus clar. mem. Eminentiss. Prioli facta fuit Instantiae propositio in hac Sacra Congregatione inter summaria precum, nonnullaeque ex officio fuerunt excitatae difficultates, fuitque demandatum, ut instantia proponeretur in folio.

Difficultates autem ex Officio excitatae consistunt in hoc, quod si tota utilitas Monasterii ad hunc unicum punctum reducitur, quod ipsum acquirit Creditum annuorum florenorum 1000. constituentium capitale florenorum 20000. et cedit Comiti de Mersi Capitale Florenorum 13330. et se liberat a lite a dicto Comite introducta super Redditione rationis fructuum perceptorum ex Bonis *de Heers* in Salviano, seu *Saisina* possessorum.

De hac utilitate est dubitandum, primo quia habenda est ratio dominii directi, et speratae devolutionis Bonorum, necnon Juris relevii, et homagii *super Poicoul*, necnon Canonum decursorum, et non solutorum a Comite de Mersi, quibus omnibus rebus Monasterium media hac transactione renuntiat.

Secundo quia Monasterium acquirendo Creditum annuorum florenorum 1000. non remanet liberatum a redditione rationis fructuum hucusque perceptorum ex Bonis de *Heers*, pro qua saltem alii Creditores instare possunt.

Tertio quia in hac transactione Monasterium non acquirit, seu obtinet securitatem se confovendi in possessione Bonorum de *Heers*, securitas quippe ex alio capite haberi non potest, quam a credito dotis per Monasterium acquirendo, sed cum creditum jam fuerit semel per sententiam rejectum, suumque habeat initium *de anno* 1737. et ignoretur an adsint alii Creditores anteriores, nemo est, qui non videat securitatem non esse ullo modo verificatam.

Fuerunt hae difficultates communicatae Procuratori Monasterii, cumque ipse in Scriptura per manus circumferenda conetur iisdem satisfacere, quaeritur:

An sit locus Beneplacito Apostolico, in casu etc.

Sacra Congr. die 22. Junii 1720. respondit: *Negative*.

Sed impetrata nova audientia, proposito dubio, *An sit standum, vel recedendum a decisis,*

Sacra Congr. die 6. Maji 1723. respondit: *Praevio recessu a decisis, concordiam esse confirmandam.*

QUÆSTIO CLXXI.

In Causa Illerdensi Translationis, die 22. *Junii* 1720.

In summitate Montis Villae de Alguaire Dioecesi Illerden. assurgentis, insigne, et pervetustum aderat Monasterium, in quo degebant Moniales Beatae Mariae subjectae Religioni S. Joannis Hierosolymitani.

Pars aedium olim repente lapsa est, et laxatae fuerunt murorum omnium compages, itaut imminens reputata fuerit ruina Monasterii.

Adeoque anno 1699. vacante Sede Episcopali Illerden. Frater Felicianus Sajol Ordinis Hierosolymitani, Locumtenens Magni Prioris Catalauniae, praedictas Moniales a memorato loco absque ulla Ordinarii, vel Sedis Apostolicae licentia, sed praevio tantum assensu Magni Magistri, ejusque Consilii Ordinarii, et assembleae Prioratus Catalauniae, ad Civitatem transtulit Barchinonensem, ibique in Domibus Parochialibus, in quibus anno etiam 1640. urgente belli timore fuerant collocatae pro interim, et provisionaliter, et donec quassatum Monasterium esset reparatum, iterum collocavit.

Adversus hoc factum nedum Capitulum reclamavit, sed etiam tota Civitas Illerdensis commota est, habitoque recursu ad hanc Sac. Congregationem, in ipsa disputatum fuit *die* 20. *Augusti* 1701. *an essent locus restitutioni Monialium, vel potius esset concedendum Beneplacitum, dictaque die sequens prodiit responsum: translationem fuisse nullam, et scribatur Nuntio Apostolico pro deputatione Episcopi Vicinioris, qui conficiat processum juxta instructionem, et interim Moniales collocentur, in uno vel pluribus Monasteriis Barchinonae bene visis arbitrio Sacrae Congregationis, et quoad censuras incursas, extrahentes consulant conscientiis suis.*

Cohaerenter ad haec datae fuerunt Litterae

Nuntio Apostolico in Regnis Hispaniarum degenti, in quibus fuit ei demandatum, quod aliquem deputaret ex Episcopis vicinioribus, qui de statu Monasterii, tam circa necessitatem, et facilitatem reaptationis, quam circa assertam aeris intemperiem, et aquae carentiam diligenter inquireret, deputatoque ad hunc effectum etiam de partium consensu Episcopo Barbastrensi, et ab ipso examinatis, tum Physicis, tum Fabris murariis, et Architectis, Physici retulerunt aerem esse salubrem, et Fabri murarii fuerunt in sensu, quod Monasterium restaurari commode posset cum impensa librarum 4458. communicatoque partibus processu, iisdemque monitis, et informantibus, fuit iterum de hoc negotio actum in Congregatione habita *die* 3. *Octobris* 1705. cumque in ea fuissent disputata bina dubia, primo videlicet, *an sit standum vel recedendum a decisis sub die* 20. *Augusti* 1701. *et quatenus in decisis:* Secundo, *an Moniales continuare debeant permanentiam in Civitate Barchinonensi, vel potius restituendae sint ad pristinum Monasterium, vel ad alia Monasteria Civitatis, et Dioecesis Illerdensis*. Et in eo quod attinet ad primum Sacra Congregatio *stetit in decisis*; et in ordine ad secundum censuit *restituendas esse Moniales ad pristinum Monasterium postquam fuerit reaptatum, et scribendum Ordinario Illerden. ut incumbat sollicitae ejusdem reaptationi, cum praefixione congrui termini, nec non Episcopo Barchinonen. ut interim inhibeat ne aliqua admittatur ad habitum, seu professionem in Civitate Barchinonae, et hujusmodi causam amplius non proponi mandavit.*

Adversus hoc rescriptum, plura in quodam supplici libello, Monialium nomine fuerunt Sacrae Congregationi exposita, tum circa impossibilitatem redeundi ad antiquum Monasterium, illudque reaptandi, tum circa congruentiam permanendi in Civitate Barchinonensi, *sed cum die* 14. *Novembris* 1716. Sacra Congregatio respondisset, *instent pro nova audientia in plena Congregatione, citata parte, et doceant de executione Decreti Sac. Congregationis quoad habitationem in aliquo ex Monasteriis Barchinonae*, allataque subinde epistola Episcopi Barchinonensis, in qua ultra attestationem impossibilitatis antiquum reparandi Monasterium, dixit domum, in qua usque de anno 1699. Moniales fuerunt collocatae, esse aptam, et idoneam pro earum habitatione, et pro exercendis omnibus, quae ipsarum pofessionem religiosam respiciunt, nec non altera pariter allata epistola Episcopi Illerdensis, in qua retulit nullum aliud adesse remedium celerius, et opportunius, quam Moniales ad quasdam aedes, quas habent cum sua Ecclesia Beatae Mariae Virginis *del Merli* nuncupata, sitas in ipso Oppido de Alguaire, transferri mandare donec antiquum restauraretur Monasterium, cum sex ex decem Monialibus superextantibus pro hac ad dictas aedes supplicaverint translatione, et reliquae Moniales ab hac instantia excitatae, seu Superiores Religionis Hierosolymitanae, contemporanee pro nova audientia iterum exoraverint, proposito negotio in Congregatione habita *die* 11. *Septembris* 1717. rescriptum fuit: *nihil de nova audientia, et scribatur Episcopo Illerden. ut sollicite curet ad statum Monasterii, et clausurae enunciatas aedes reducere, et quod post executionem certioret.*

Sub obtentu, quod propter temporum calamitates non erat ullo modo possibile recensitas aedes aptare ad statum monasterii, atque clausurae, subpriorissa, et nonnullae moniales recursum habuerunt ad hanc Sacram Congregationem, exorando, quod Episcopo Barchinonensi demandaretur transmissio ad Civitatem Illerdensem, et quod Episcopo Illerdensi scriberetur, ut tam se, quam alias moniales in suam reciperet Dioecesim, et aliquas in uno, alias in alio ex praedictae suae Civitatis monasteriis collocaret usquequo monasterium antiquum repararetur, et clausura ad primaevum statum reduceretur, assignatis unicuique Moniali alimentis ex reditibus Monasterii de Alguaire, et in eodem relictis quatuor Monialibus sexagenariis, quae celeri reaptationi, et redituum administrationi incumberent, et Sacra Congregatio, ut finem tandem huic imponeret negotio *die* 27. *Januarii hujus anni* 1720. censuit: *Dandas essa novas litteras tam ad Episcopum Illerden., quam ad Episcopum Barchinonen., et quod Episcopo Illerden. demandaretur, ut Moniales collocaret in Monasteriis Civitatis pro suo arbitrio, et prudentia, celeri incumberet reaptationi antiqui Monasterii, necnon administrationi Bonorum, et Redituum ad illud pertinentium, quod Episcopo Barchinonensi injungeretur, ut communicato cum Episcopo Illerdensi consilio, omnem navaret operam, ut translatio ab una ad alteram Civitatem debitis adimpleretur modis, et formis, et quoad permanentiam quatuor Monialium in antiquo Monasterio, Sac. Congre-*

gatio censuit non esse annuendum petitis, sed melius esse existimavit, quod etiam quatuor istae Moniales collocarentur in aliquo ex Monasteriis Civitatis Illerdensis.

Jure merito sperari poterat, quod finis huic rei esset impositus, sed eventus fefellit; Supervenit etenim Epistola Episcopi Illerdensis scripta die 9. Januarii hujus ejusdem anni 1720. in qua relative ad aliam Epistolam Episcopi Barchinonensis, nedum testimonium perhibet de permanentia in totum, et per totum decentissima, et religiosae professioni accomoda in dicta Civitate Barchinonensi, sed ad ulteriora progrediendo, inexequibile fatetur esse consilium a se alias datum de reducendis ad Clausuram aedibus, quas habent Moniales, una cum Ecclesia Beatae Mariae del *Merli* in oppido de *Alguaire*. Supervenit ulterius documentum, ex quo probari contenditur, non posse antiquum Monasterium restaurari, murosque ejus adhuc extantes esse dejiciendos, ne iterum Seditiosi, et Latrones in eodem loco sedem figant, ut fecerunt in postrema seditione Principatus Catalauniae. Supervenerunt denique Testium examina dictum assumptum corroborantia; quocirca operae pretium existimatum fuit rescribere die 16. *Martii* 1720. *quod Causa in folio proponeretur.*

Proponitur itaque Instantia in folio; cumque exoretur, quod Moniales continuent in Civitate Barchinonae, data opportuna facultate novitias admittendi ad habitum, et ad professionem, nec enim ulla fuit admissa, nec professionem emisit post supra recensitum Sacrae Congregationis Rescriptum editum die 3. *Octobris* 1705. itaut Monasterii exterminium immineat, licet consimilium Monasteriorum manutentio, et conservatio praecipiatur in *Statuto* 26. *et* 27. *Religionis Hierosolymitanae*, sequens dubium proponitur:

An, et quomodo sit providendum in casu, etc.

Sed illud non fuit resolutum, cum dictum fuerit, scribendum esse Episcopo Barbastren. pro informatione juxta instructionem, et instructio fuit redacta ad capita, quae sequuntur. Primo, ut informaret, an Moniales modo Barchinonae degentes commodam habeant habitationem, et decentem Ecclesiam, et an utraque saltem sit reaptabilis ad formam veri Monasterii, et Ecclesiae. Secundo, an practicabilis sit modus alias propositus ab Episcopo Illerdensi transferendi Moniales ad Ædes *del Merli*. Tertio, an, et cum qua impensa antiquum Monasterium valeat restaurari, et an restaurationi Regii obstent Ministri. Quarto, quot sint de praesenti Moniales, et an aliquae post Sac. Congregationis prohibitionem fuerint admissae ad professionem, et an major, vel minor pars sit illa, quae exoptat permanentiam in Civitate Barchinonensi. Quinto, an in hypothesi, in qua Monialibus permitteretur permanentia in Civitate Barchinonensi, posset recte adimpleri administratio bonorum ad Monasterium pertinentium, et in Dioecesi Illerdensi existentium. Sexto demum, et ultimo, an magis expediat pro bono Monasterii, et Instituti Regularis, quod Moniales permaneant in Civitate Barchinonensi, vel quod transferantur ad Ædes *del Merli*, seu potius quod antiquum Monasterium restauretur.

Supervenit informatio Episcopi Barbastrensis, in qua distincte satisfecit omnibus capitibus memoratae instructionis, concludendo pro translatione Monialium ad Ædes *del Merli*, quas autumat reduci posse ad statum competentis Monasterii cum expensa quatuor millium librarum monetae illius Provinciae; at nonnullis ex Monialibus instantibus pro translatione ad Ædes *del Merli*, et aliis exorantibus pro permanentia in Civitate Barchinonensi, iterum quaeritur:

An, et quomodo sit providendum in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Maji 1722. respondit:

Scribatur Episcopis Barchinonen. et Illerden. juxta Instructionem, et interim pro facultate admittendi ad professionem quatuor Novitias jam receptas, praevia tamen declaratione a dd. Novitiis emittenda parendi mandatis Sac. Congregationis quoad translationem.

QUÆSTIO CLXXII.

In Causa S. Agathae Gothorum, die 22. Junii 1720.

Extat in Oppido Argenti Dioecesis S. Agathae Gothorum, numeroso Populo Animarum septem circiter millium referto, ampla Parochialis Ecclesia S. Andreae, bene ornata, tribusque navibus composita, in qua praeter Archipresbyterum Animarum curam habentem, tresdecim Cappellani reperiuntur, qui quibusdam

anni temporibus in ipsa celebrant Officia divina.

Extant ulterius in eodem oppido plura tum Regularium, tum Monialium monasteria, aliaeque sex Ecclesiae Parochiales una cum numeroso Clero seculari, numerum centenarium excedente; cumque in praedicto oppido, quod si non antiquitate, saltem caeteris qualitatibus nobilius est, et magis conspicuum caeteris aliis, quae sunt in Dioecesi, non reperiatur Ecclesia Collegiata, in mentem venit oppidanis Sanctissimo Domino Nostro supplicare pro erectione Ecclesiae S. Andreae in collegiatam, et a Sanctitate sua fuerunt preces remissae ad hanc Sacram Congregationem, quae de more audivit Ordinarium, et negotium ulterius discutiendum commisit clar. mem. Cardinali Priolo, ut ex informatione praedicti Ordinarii, et suffragio memorati Cardinalis, quae exhibentur, colligi potest.

Ecclesiae reditus modo consistunt in annuis ducatis 386. quorum medietas cedit in commodum Archipresbyteri, et alia medietas in commodum tresdecim Cappellanorum, qui in ea celebrant officia divina, uti supra dictum est; cumque reditus isti nullatenus sint sufficientes pro fundanda collegiata, et in nonnullis Ecclesiae oppidis, et casalibus unitis tresdecim reperiantur Cappellaniae, quae nec sunt beneficia, nec conferuntur in titulum, sed ex piorum eleemosynis conflatae administrantur per duos Oeconomos Laicos ab oppidanis deputatos, et ab Episcopo approbatos:

Mens dictorum oppidanorum esset, ut annuente Sanctissimo, caeteris Ecclesiae Sancti Andreae reditibus fieret unio redituum supradictarum Cappellaniarum, qui, demptis oneribus, ascendere dicuntur ad ducatos 1087. et sic, quod vigintiquinque Canonicatus erigerentur, comprehensis tamen in hoc numero Archipresbyteratu, Primiceriatu, praebenda theologali, et thesaurariatu, reservatoque favore parochianorum jure praesentandi ad Archipresbyteratum, et ad alias tres dignitates erigendas, appositaque conditione, quod Canonicatus in quatuor partes dividantur, quarum tres conferantur Clericis oppidi, quarta Clericis ex casalibus oriundis, et ultimus Canonicatus, nempe vigesimus quintus, Clerico casalis Sanctae Mariae novae, in quo altera ex Cappellaniis uniendis existit.

Fundamentum, cui petitio jurispraesentandi ad Archipresbyteratum, et ad alias tres dignitates erigendas praecipue innititur, residet in hoc, quod Archipresbyteratus de praesenti est de jurepatronatus Parochianorum, et quod sicuti annuente hic, et nunc Archipresbytero ex ducatis 386. Ducati tantum 180. pro Archipresbytero, ejusque successoribus remanere debent, et alii cedunt in dotem aliarum trium dignitatum, sic aequum esse videtur, ut jus praesentandi ad easdem dignitates reservetur favore universitatis.

Fundamentum deinde conditionis appositae, ut Canonicatus erigendi conferantur partim Clericis oppidi, partim Clericis oriundis ex casalibus, originem habet a Cappellaniis uniendis, quarum nonnullae in Ecclesiis oppidi, nonnullae in casalibus unitis reperiuntur erectae.

Alia plura legi possunt in scriptura per manus circumferenda, in qua etiam occurritur nonnullis difficultatibus in suffragio clar. mem. Cardinalis Prioli excitatis.

Cum Sacra Congregatio resolutionem distulerit, et demandaverit, quod scriberetur Episcopo juxta instructionem, mandatis, ea, qua decet, reverentia morem gessi.

In executionem itaque mandatorum Sacrae Congregationis, datae fuerunt ad Episcopum litterae, in quibus ipsi expositum fuit, quod Sacra Congregatio erat in dispositione annuendi erectioni Collegiatae, sed cum duabus Dignitatibus tantum, et duodecim Canonicatibus, et cum unione quatuor Cappellaniarum, duarum in Ecclesia S. Andreae, et duarum in Ecclesia Sanctissimae Annuntiationis, quod id notificaret Universitati, et quod, habita ejus mente, eam Sacr. Congregationi notificaret.

Episcopus paruit mandatis, et in suis litteris inquit, expedire in Domino, quod numerus Canonicorum non minuatur, et quod ille tanquam excessivus haberi non potest, habita ratione numeri Animarum Oppidi, qui est in septem millibus, habitaque consideratione, quod sua Cathedralis cum Populo vix ascendente ad quatuor mille, habet triginta Canonicos, inter quos quinque sunt Dignitates.

Ut pariter omnia essent in aperto, non destiti notum facere Procuratori Communitatis, quod nonnulli ex EE. DD. dixerunt rationabiliter timeri posse, tum de incommodo hominum degentium in Casalibus, tum de periculo diminutionis redituum, et deinde onerum, si

fiat unio Cappellaniarum, et quod penes nonnullos alios ex EE. DD. aliquid difficultatis ingessit ponderatio quod Archipresbyteratus, cui est annexa cura Animarum, esset conferendus non per Concursum, sed praevio examine.

Ad submovendas autem hasce difficultates, Episcopus in nova epistola inquit habitatores Casalium non esse incommodum passuros ex unione Cappellaniarum, cum Casalia sint contermina Oppido, nullum adesse periculum diminutionis redituum, tum quia nunc administrantur a Laicis, et in posterum administrabuntur a Canonicis rem propriam gerentibus, tum quia facto multiplico redituum inexactorum, et ascendentium ad scuta 3000. constitui poterit capitale multiplicandum pro supplemento futurorum decrementorum, cum conditione, ut omnia onera Cappellarum impleantur citra ullam spem reductionis onerum; adduntque Informantes, juri consonum esse, quod Dignitates, quibus annexa est cura Animarum, non conferantur per Concursum, sed praevio tantum examine, et de facto tempore SS. D. N. introducta fuit consuetudo, ut, vacantibus primis Dignitatibus, quibus annexa est curā Animarum, quarum collatio spectat ad Datariam, fiat ab Ordinario Concursus, qui transmittitur pro instructione animi Sanctitatis Suae.

His autem stantibus, quaeritur:

An, et quomodo sit annuendum petitioni in casu etc.

Sacra Congr. neque die 8. Martii 1721. neque die. 31. Martii 1721. quibus diebus Causa fuit reproposita, nihil resolvit.

QUÆSTIO CLXXIII.

In Causa Imolensi Congruae, die 22. *Junii* 1720.

Fundatum reperitur in Ecclesia Parochiali Sancti Pauli Terrae Massae Lombardorum Imolen. Dioecesis quoddam Consortium Presbyterorum, quod Communia appellatur, ad quam, juxta resolutiones alias editas ab hac Sacra Congregatione, non solum admitti debent Sacerdotes intra circuitum Terrae nati, sed etiam Oriundi de Territorio.

Terra, et Territorium Populo abundant, et in dies augetur numerus Clericorum, et Sacerdotum, et triginta Sacerdotes *anno* 1717. quo fuit exarata ab Eminentissimo Gozzadino Ordinario Imolen. informatio, descripti reperiebantur in Communia, et alii vigintiquatuor, intra breve temporis spatium, contendere poterant admissionem ad eandem.

Ratione hujus magni, et tractu temporis excessivi Consortialium numeri, timor exortus est, quod nedum Coetus vilescere posset, sed quod etiam Cultus Divinus detrimentum pateretur, tenentur etenim Consortiales interesse Choro, et functionibus singulis diebus, et quando iidem sunt in numero 30. quilibet Sacerdos, deductis Missarum eleemosynis, quas celebrat obligatione Communiae, deductisque aliis impensis necessariis pro manutentione Sacrarum Supellectilium, vix habet annua scuta 16. quae summa diurno penso impar videtur.

Ad reparandum hoc futurum inconveniens, exhibitus fuit huic Sacrae Congregationi supplex libellus, in quo petitum fuit, quod determinaretur numerus Consortialium, qui pro tempore adscriberentur Communiae, et sic quod Ecclesia fieret numeratitia, et Eminentissimus Gozzadinus in supra recensita Informatione, censuit esse annuendum petitis, quia, effecta Ecclesia numeratitia, non omnis Clericus tanquam tutus de sua admissione, studere negliget, sed unusquisque, qui Clericali militiae nomen dabit, studiis strenue incumbet, ut prae caeteris ad Consortium eligi possit, idemque Eminentissimus censuit, quod pensatis Ecclesiae Reditibus, numerus Consortialium praefigi posset in quinque supra viginti, comprehenso Archiepresbytero, qui est caput Communiae; praefixoque dicto Participantium, seu Consortialium numero, quae res tamen est intelligenda sine praejudicio eorum, qui sunt ad praesens adscripti, singuli eorum haberent annua scuta 20.

Haec sunt, quae continentur in Informatione Eminentissimi Ordinarii, quae exhibetur in summario scripturae Prioris, et Consortialium Communiae Massae Lombardorum. In hac vero Scriptura contenditur, quod perpenso assiduo gravique servitio, consideratis ulterius expensis faciendis pro manutentione supellectilium, habitaque ratione aliarum circumstantiarum, taxa annua pro quolibet Sacerdote esse debeat in scutis 50. ut in terminis congruae pro Ecclesia receptitia inquit *Rota dec.* 206.

num. 10. *par.* 19. *recen.* et quod hoc posito, facile admodum sit numerum Consortialium statuere, cum ex processu remissoriali confecto praetendatur annuum reditum Communiae esse in summa scutorum 668.

Quaeritur itaque:

I. An et ad rationem cujus summae taxanda sit substentatio singulorum Consortialium, in casu etc.

II. An, et quot Consortiales secundum praesentem Redituum Ecclesiae statum recipi possint, in casu etc.

Sacra Congr. die 7. Septembris 1720. respondit: *Nihil innovandum*.

QUÆSTIO CLXXIV.

In Causa Pragensi Matrimonii, die 13. *Julii* 1720.

Summus Pontifex, qui Filios illegitimos ubique terrarum directe legitimare potest, quoad omnes spirituales effectus, Sacrorum videlicet Ordinum, atque Beneficiorum Ecclesiasticorum, quique eosdem illegitimos legitimos facere potest, atque capaces successionum, caeterorumque bonorum, omniumque Civilium effectuum, et quidem directe in Terris suae temporali jurisdictioni subjectis, juxta ea, quae plene colliguntur ex celebri responso Innocentii Papae Tertii *in cap. per venerabilem, qui filii sint legitimi*.

Potest etiam ubique Terrarum, et in Terris alienae jurisdictioni quo ad temporalia subjectis, filios illegitimos legitimando, non directe sed indirecte capaces efficere successionum, et quarumcumque rerum temporalium, concedendo videlicet dispensationem, quae dicitur *in radice Matrimonii*, dummodo tamen adsit magna, et urgentissima causa, dummodo proles suscepta non fuerit ex copula manifeste fornicaria, sed ex copula putative matrimoniali; in copula quippe manifeste fornicaria, nulla est radix Matrimonii, in qua Papa directe dispensando, legitimet indirecte, et per quamdam consequentiam in ordine ad temporalia, et dummodo Matrimonium, ex quo Proles legitimanda est orta, non fuerit nullum propter impedimentum Juris Divini, vel naturalis, sed tantum propter impedimentum legis Ecclesiasticae, quemadmodum etenim Summus Pontifex potest legem Ecclesiasticam irritare, et revocare non tantum quoad imposterum secuturos effectus, ne incurrantur, sed etiam quoad effectus antea productos, juxta Textum *In Clementina quoniam de Immunit. Eccles.* sic dispensando in radice Matrimonii, et revocando impedimentum dirimens Matrimonium, et simul, et semel abrogando legem Ecclesiasticam, quae dictum statuit impedimentum, facit, ut dispensatio retrotrahatur ad initium Matrimonii, et sic quod proles quo ad omnes effectus, et sic quoad effectus civiles indirecte, legitima sit, et habeatur.

Ita communiter docent Canonistae *in cap. Per Venerabilem, ubi Joannes Andreas num* 26., *Abbas num.* 22., *Alexander de Nevo num.* 18. *Gonzal. num.* 23. *Barbos. num.* 6., *qui filii sint legitimi*, et ad eundem titulum Decretalium prosequuntur *Pirhing.* §. 6. *n.* 42. *et seqq.*, *Anaclet.* §. 2. *num.* 51. *Navar. consil.* 2. *lib.* 4. *eodem titulo, qui filii sint legitimi, plenissime Barbosa voto decisivo* 27. *per totum lib.* 2. *Sanchez de Matrim. lib.* 8. *disput.* 7. *num.* 4. *et pluribus seqq.*, *Castil. tom.* 5. *Controv. cap.* 105. *et praecipue num.* 28. *Diana in edit. coordin. tom.* 3. *tract.* 1. *resolut.* 87. *per totam, Peregrin. de fideicom. art.* 24. *n.* 76. *et pluribus seqq. Corrad. in praxi dispensat. lib.* 8. *cap.* 3. *num.* 46. *et seqq.*, *de Justis de dispensat. Matrim. lib.* 1. *cap.* 7. *n.* 284. *et seqq.*, fuitque perpetua opinio Rotae, uti habetur *ex Decisionibus in Causa Pampilonen. Illegitimitatis* 5. *Decembris* 1608. *et* 10. *Junii* 1609. *coram Justo, impressis apud Garziam de Benef. part.* 7. *cap.* 2. *num.* 40. *et seqq.*, *decis.* 1121. *coram Serafino, decis.* 462. *lib.* 2. *in Correctis coram Puteo, decis.* 19. *per totam coram Ludovisio, decis.* 174. *post secundum volumen consiliorum Farinac. et plenissime in decis.* 455. *part.* 1. *recent.*, *et decis.* 687. *part.* 2. *recent.*

Ita ut assertio Additionatoris ad Navarrum *citato consil.* 2. *lib.* 4., ubi refert Summum Pontificem Gregorium XIII. consimilem dispensationem concedere noluisse, et etiam addidisse, se non posse dictam concedere dispensationem, vel intelligenda sit, et explicanda ut Pontifex dicere voluerit, se dictas dispensationes concedere non posse, nisi magna urgente causa, uti ejus dictum explicando, ajunt *Diana loc. citato num.* 6., *Barbosa in allegato voto* 27. *num.* 31., vel de manifesta redarguatur falsitate, cum constet Gregorium XIII. dispensa-

tiones concessisse in radice Matrimonii, ita ut memoratae Rotae decisiones 455. *part.* 1. *Recent.*, et altera hoc est 687. *part.* 2. *Recent.*, prodierint in casu consimilis dispensationis a dicto Pontifice concessae.

Pontificiae hujus auctoritatis praesidium fuit imploratum a Guillelmo Jaroslao Graisfensels de Pilsemburg Barone, seu Domino loci Tman; exhibito siquidem Sanctitati Suae supplici libello, humiliter exposuit, se ante annos circiter 40. Matrimonium cum Ludmilla honesta Puella contraxisse, non tamen coram Parocho, sed coram Sacerdote extraneo, ac absque ulla fraude, vel dolo, eo quod Territorium contrahentium tunc temporis proprium Parochum non habebat, sed Incolis Sacramenta administrabantur ab Advenis, seu extraneis Sacerdotibus, se ex dicto putativo Matrimonio tres filios habuisse superstites, Joannem videlicet, Carolum, et Rodulphum, qui semper tanquam legitimi fuerunt reputati, se in senectute jam constitutum exoptare eosdem sibi scribere haeredes, sed id facere non posse, obstantibus videlicet legibus Regni Bohemiae, juxta quas illegitimi a successionibus arcentur, licet per subsequens Matrimonium essent legitimati, concludendo, quod si de Summi Pontificis Potestate in concedendis dispensationibus in radice Matrimonii dubitari non potest, si eidem est locus, quando agitur de Matrimonio nullo propter impedimentum Juris Ecclesiastici, quale est illud defectu praesentiae Parochi, si demum consimilis indulgetur dispensatio, concurrente gravissima causa, qualis est illa, de qua nunc agitur, utpote praecipue consistenti in bono filiorum, qui alias paternis bonis remanerent privati, et tanquam ignobiles traducerentur, licet hucusque inter Nobiles, et Equites fuerint recensiti, et multo magis, cum alter ex illis jam Matrimonium contraxerit cum Foemina nobilis conditionis, et ex qua liberos habuit, et cum qua per consequens jurgia essent inevitabilia, nec non cum ejus Parentibus, et Consanguineis, si ille ignobilis, et infamis detegeretur; concludendo inquam, se, concurrentibus dictis circumstantiis, juremerito sperare posse a Sanctitate sua dispensationis gratiam in *radice Matrimonii*.

Absque eo quod in hac dispensatione intercedere debeat novus contrahentium consensus, aut quia ex hac nova consensus praestatione, Ludmilla, quae hucusque habita fuit pro Conjuge legitima, sui honoris detrimentum pateretur, aut quia licet in hac facti specie renovatio expressa, aut tacita consensus, a nonnullis reputetur necessaria, juxta ea, quae habentur *apud Sanchez de Matrim. lib.* 8. *disp.* 8. *n.* 25. verior nihilominus est opinio, nullam consensus renovationem esse in hisce circumstantiis necessariam, uti firmat *Barbosa citato voto* 27. *num.* 14. *lib.* 2., et late habetur *in decis.* 455. *n.* 11. *part.* 1. *Recent.*

Haec sunt, quae continentur in supplicatione Guillelmi, cumque a Sanctitate Sua fuerint preces ad Sacram Congregationem remissae, datae sunt, juxta morem litterae ad Archiepiscopum Pragensem pro informatione.

Archiepiscopi litterae supervenerunt; cumque in illis habeatur, Oratorem nunquam de facto Matrimonium contraxisse coram Sacerdote, cum ejus nomen non patefaciat, nec Testes nominet, qui Matrimonio interfuerunt, et quod Ludmilla semper fuit habita pro ejus concubina, itaut saepius fuerit admonitus de eadem dimittenda, quo stante, alterum ex requisitis deficeret pro concedenda dispensatione in radice Matrimonii, juxta ea, quae in superioribus dicta sunt, necessarium existimatum fuit ordinarii informationem Defensoribus Guillelmi communicare.

Cumque ab iisdem dicatur, primo, quod Matrimonii celebratio coram Sacerdote facta comprobatur ex statu, in quo locus Tman tunc reperiebatur, cum in eo non adesset Parochus particularis, nec non ex solemni juramento coram libro Evangeliorum, aliisque intercedentibus solemnitatibus praestito a Guillelmo, et a Ludmilla, secundo, quod imperceptibile esset, quod filii nati habiti fuissent pro Equitibus, et Nobilibus, et quod alter eorum nobilem Uxorem duxisset, si praedictum Matrimonium non praecessisset, et tertio, quod aliud est fornicatio quoad forum conscientiae, et aliud quoad finem, et effectum de quo agitur, in foro etenim conscientiae Concubinarii sunt illi Matrimonium qui contraxerunt, et in eodem permanent cum aliquo impedimento impediente, et dirimente, quando ad effectum de quo agitur satis est, quod Matrimonium fuerit de facto contractum, et quod intercesserit affectus maritalis, una cum consensu naturali, etiam si adsit impedimentum Juris Ecclesiastici, uti docet *Jo. Andreas in cap. per Venerabilem num.* 20. *qui filii sint legitimi*, et

sequitur *Rota in Pampilonen. illegitimitatis* 10. *Junii* 1609. §. *nec obstat coram bon. mem. Justo impressa apud Garz. de Benef. par.* 7. *cap.* 2. *sub n.* 40., *et decis.* 355. *num.* 9. *par.* 1. *Recent.*

Proposita fuit causa in Congregatione nec ulla fuit capta resolutio, sed dictum, quod probationes coadjuvarentur juxta instructionem.

Cohaerenter ad hoc responsum edita fuit instructio in hoc consistens, quod examinarentur formiter Testes deponentes, quod filii habiti semper fuerint pro legitimis, et quod alter ex eis Matrimonium contraxit cum Nobili Muliere; item quod coadjuvarentur, si possibile esset, per Testes formiter examinandos, vel per alia legitima documenta, probationes de Matrimonio coram Sacerdote contracto, rursus quod simili modo ostenderetur Guillelmum, et Ludmillam se tractasse tanquam veros Conjuges, et uti tales habitos fuisse saltem in initio Matrimonii, et quia in informatione archiepiscopali dictum fuerat, transmissa fuisse a Curia praecepta ad Oratores de se ad invicem separando, vel de contrahendo Matrimonio, necnon mentio habita fuerat cujusdam Brevis Sacrae Poenitentiariae, dictum fuit, quod copiae praeceptorum, et Brevis transmitterentur.

Cumque in obsequium rescripti Sacrae Congregationis in scriptura per manus circumferenda exhibeatur epistola Judicis Delegati, exhibeantur Testes formiter examinati, exhibeatur repetitum juramentum Guillelmi jam decrepiti, et morti proximi, absque eo quod novum juramentum fuerit emissum a Ludmilla, utpote a loco absente, exhibita fuerint praecepta episcopalia, quae utpote facta *annis* 1701. *et* 1702. non obstare dicuntur, cum Matrimonium ante quadraginta annos initum fuisset, et juxta instructionem attendendum supponatur tempus initi Matrimonii, an tunc videlicet Oratores habiti fuerint pro legitimis Conjugibus, non exhibeatur Breve Sacrae Poenitentiariae, cum dicti Tribunalis Brevia, quoad legitimationem prolis prosint tantummodo in foro conscientiae, et post factam legitimationem lacerentur *juxta Constitut.* 12. §. 48. *in parvo Bullario Innocentii XII.*

Proposito igitur in Sac. Congregatione habita *die* 16. *Januarii* 1723. dubio, *an sit Sanctissimo consilium praestandum pro concessione dispensationis in radice Matrimonii in casu etc.*, responsum fuit, *negative.*

Occasione secundae propositionis hujus instantiae fuit ab altero ex EE. PP. insinuatum, non parum esse petitioni profuturum, si notitia haberi posset de genere vitae Guillelmi, et Ludmillae, de frequentia Sacramentorum, cum imperceptibile videatur, quod iidem christiane vixerint, et Sacramenta frequentaverint, et inter eos non praecesserit Matrimonium putative validum, concessaque nova audientia, cum novae probationes advenerint de laudabili vita Guillelmi, et Ludmillae, de Sacramentorum frequentia, de communi fama Conjugii inter eosdem initi, quodque notabilius est, cum Guillelmus, qui hoc interim vitam cum morte commutavit, nedum in Testamento filios scripserit haeredes, et eos asseruerit letigime procreatos, ex quo ante quadraginta annos cum Ludmilla Matrimonium contraxit coram Sacerdote in Ecclesia loci Tman, aeternam sibi imprecando damnationem, si aliter res se habeat, sed ulterius post peractam Confessionem Sacramentalem, et paucis ante obitum horis coram Parocho, et aliis probatis Testibus adstantibus, et Matrimonium bona fide cum Ludmilla coram Sacerdote contractum, et tempus initi Matrimonii, *ante videlicet annos* 40. solemniter repetierit, uti Parochus, aliique Testes deponunt, quod si aliter esset, *sua anima salutem consequi non deberet*, instantia reproponitur; dispensatio etenim in radice Matrimonii conceditur etiam post mortem alterius ex Conjugibus, uti late probat *Barbos. voto* 27. *num.* 15. *lib.* 2. et firmavit *Rota decis.* 455. *num.* 11. *part.* 1. *recent.* idcirco quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis 16. *Januarii* 1723. *in casu etc.*

Sacra Congr. die 18. Septembris 1723. respondit: *Praevio recessu a decisis, consulendum Sanctissimo pro dispensatione in radice Matrimonii.*

QUÆSTIO CLXXV.

In Causa Nullius Pisciensi Commutationis voluntatis, die 13. *Julii* 1720.

Julianus de Orsuccis in Testamento, quod condidit *anno* 1631. haeredem sibi scripsit Balthassarem Fratrem, post cujus obitum voluit, quod ex reditibus suorum bonorum fieret multiplicum spatio annorum 20., ut ex ejus capitali, et fructibus tria Sanctimonialium Mona-

steria erigi possent, alterum Pisciae sub titulo S. Juliani, cum hoc, quod Moniales nuncuparentur Jesu, et Mariae, alterum Burgi, sub titulo S. Laurentii, cujus Moniales denominarentur Sanctissimi Crucifixi, tertium Bugiani, sub titulo S. Philippi, et quod Moniales essent sub nuncupatione Virginis Immaculatae.

Ad tramites voluntatis Juliani, factum fuit multiplicum, cumque deventum fuerit ad dispunctionem computorum deprehensum est, quod anno 1686. bona omnia non excedebant valorem scutorum 16549., et quod a dicto tempore ad annum 1718. eorum valor erat in scutis 28550., ita ut detractis scutis 330. solutis Comiti Antonio Orsucci, ex causa transactionis cum eodem initae, et approbatae a Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium, vix remaneat id quod sufficit pro erectione unius Monasterii.

In hoc rerum statu, cum ulterior dilatio executionis voluntatis Testatoris incongrua visa fuerit, tum propter periculum decrementi, et dispersionis redituum, tum ex quo Testator non aliam concessit dilationem, quam annorum 20., et a die obitus ejusdem jam anni 86. elapsi sunt, exhibitae fuerunt Sanctiss. Domino Nostro preces a Monialibus Visitationis S. Francisci Salesii Massae pro applicatione haereditatis Juliani, cum onere tamen eam integre erogandi in fundatione Monasterii sub Regula, et Instituto S. Francisci Salesii Pisciae peragenda, et a Sanctitate Sua fuerunt preces remissae ad hanc Sacram Congregationem, quae litteras dedit tam Episcopo Aretino, olim Praeposito, et deinde Visitatori Apostolico Piscien. quam moderno Ordinario Piscien.

Supplicationis autem, aut commutationis voluntatis fundamentum in hoc constituitur, quod impossibilis videtur erectio trium Monasteriorum, suppositaque impossibilitate, cum cummutatio fieri debeat in opus magis proximum, et magis consimile, tam de jure communi, uti ponderant *Federich. de Senis consil.* 175. *vers. Sed praedicta*, *Riccius decis.* 83. *num.* 5. *par.* 2., *Sanchez lib.* 4. *consil. cap.* 2. *dub.* 6., *Rota decis.* 290. *num.* 5. *et* 9. *part.* 17. *Recent.*, quam attenta dispositione juris Concilii Tridentini, juxta *caput.* 8. *sess.* 25. *de Reform.* non videtur, quod aliud opus magis proximum, et magis consimile reperiri possit eo, de quo nunc agitur: erectione videlicet Monasterii Monialium Pisciae.

Additis potissimum sequentibus circumstantiis, quarum prima est, quod locus Pisciae fuit a Testatore praedilectus, cum in eo natus fuerit, et cum eum primo in sua dispositione nominaverit; secunda est, quod Pius Testator se remisit quoad Institutum, et Regulam Monialium, arbitrio Ordinarii, qui suum libentissime praestat assensum Instituto S. Francisci Salesii; tertia est, quod alii duo loci Burgi, et Bugiani jam habent sua Monasteria, et dictorum locorum Communitates jam consenserunt erectioni Monasterii Pisciae; quarta est, quod Eques Antonius Orsuccius, qui est unicus superstes ex his qui habent jus nominandi nonnullas Moniales, juxta legem Testatoris, in tribus Monasteriis, erectioni unius Monasterii dedit assensum, sibi in eo tantum reservando jus praedictum; quinta tandem est, quod habito recursu a Monialibus S. Scholasticae Bugiani pro habendo aliquo subsidio in levamen suae paupertatis, non detrectant Moniales S. Francisci Salesii Massae, de eo, quod forte supererit, fundato novo Monasterio, aliquid favore ipsarum, nec non aliarum, Monialium Burgi contribuere, dummodo contributio non excedat summam scutorum duorum, aut trium millium.

Adeoque sub memorato fundamento dispositionis juris, necnon sub fundamento circumstantiarum mox expositarum, cum proposita fuisset instantia Monialium Visitationis S. Francisci Salesii Massae in Congregatione, quae habita fuit *die* 13. *Julii* 1720. eadem jussit, quod firmaretur status haereditatis Juliani de Orsuccis juxta instructionem, quod Ordinarius Piscien. incumberet constructioni Monasterii, et Ecclesiae Monialium, et quod eaedem Moniales S. Francisci Salesii Massae post transmissam redditionem rationis haereditatis Juliani, supplicarent pro commutatione, et applicatione; cumque in constructione Monasterii, et Ecclesiae visa fuerit nimis necessaria superintendentia nonnullarum Monialium Massae, haec eadem Sac. Congregatio die 7. *Septembris subsequentis* commisit Ordinario Piscien. ut quatuor Moniales Chorales, et unam Conversam e Monasterio Massae ad Oppidum Pisciae, honesto comitatu, qui sanctimoniales decet, debitisque cautelis, transferret, easque collocaret in Hospitio decenti, possibili clausura munito, et saecularium aspectui minime obnoxio, et quod ulterius duabus ex ipsis permitteret, ut

debitis itidem cautelis ad considerandum fabricam novi Monasterii aliquando accedere possent: et in eo quod attinet ad instructionem, cujus mentio habetur in citato Sac. Congregationis rescripto, fuit in illa demandatum, quod firmaretur status haereditarius Juliani, vel per exhibitionem Inventarii, quatenus adesset, vel per alium quemcumque possibilem modum si Inventarium confectum non fuisset. Item, quod ex libris administrationis doceretur qualis fuerit annuus reditus bonorum, et an aliqua contigerit bonorum diminutio, sive in capitali, sive in annuo reditu, et demum, quod statuta bonorum quantitate, una cum annuo reditu, doceretur de multiplico, hoc est de ejus initio et progressu, necnon de personis, qui multiplici confectioni incubuerunt, et tandem, quod valor bonorum multiplicatorum de praesenti existens, una cum annuo praesenti reditu Sac. Congregationi notificaretur.

In horum mandatorum executionem, Ordinarius Piscien. novas dedit Sacrae Congregationi litteras, una cum documentis opportunis, et necessariis, et in eo quidem, quod attinet ad inventarium bonorum Juliani, refert idem Ordinarius fuisse quidem Balthassarem fratrem institutum a Juliano haeredem usufructuarium, cum onere propriam erogandi substantiam in constructione Monasteriorum, sed usumfructum fuisse ab eo repudiatum, et sic confecto per Executorem Testamentarium inventario tum mobilium, tum stabilium, venditisque mobilibus pretio scutorum 222. totum, et integrum haereditatis valorem, detractis detrahendis, tunc fuisse in sc. 10774.

In eoque, quod spectat ad subsecutas bonorum diminutiones sive in capitali, sive in annuo reditu, binae referuntur ab Ordinario diminutiones. Altera contigit anno 1664. cum enim Eques Petrus Franciscus de Orsuccis tanquam vocatus ad fideicommissum institutum a Petro Francisco seniore, immissionem obtinuisset ad duo Praedia, quae erant in haereditate Juliani, non solum dicta haereditas fuit coacta ad dimittenda dictorum bonorum possessionem, sed etiam ad assignanda victori nonnulla alia bona titulo fructuum indebite perceptorum. Altera diminutio accidit circa annum 1716. Antonius quippe de Orsuccis in Curia Ecclesiastica Piscien. pro nonnullorum creditorum consecutione judicium introduxit contra haereditatem Juliani, quae a dicta lite non alio modo se extricavit, quam solvendo summam scutorum 3000. praevio consilio Juris peritorum tam Civitatis Florentinae, quam Lucensis, necnon accedente beneplacito Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium.

Post haec Ordinarius prosequitur, enarrando tam confectionem multiplici, quam redditionem rationum factam ab illis, qui administrationi haereditatis fuerunt praepositi; Julianus etenim, qui anno 1648. decessit, nulla reddita ratione administrationis, fuit post obitum condemnatus ad reintegrationem, tam pro summis non investitis, quam pro fructibus, qui ex illis percipi potuissent, et pro debiti extinctione fuerunt data insolutum nonnulla bona stabilia, nec dissimili modo actum est erga Petrum Franciscum, et erga Canonicum Paganellum, cum in redditione rationis fuerint isti condemnati ad solvendum, et solverint id, quod debebant.

Tandem, idem Ordinarius concludit, saepius fuisse firmatum statum haereditatis, ejusque valorem de praesenti esse in scutis 24596. nec aliquid certum de reditu adstrui posse, cum ille crescat, et decrescat juxta pretium eorum, quae colliguntur ex Praediis, et juxta infortunia, quae aliquando in praediis contingunt.

Alia plura fusius leguntur in dicta nova informatione Ordinarii. Quaeritur ergo:

An, et quomodo sit locus commutationi voluntatis in casu etc.

Sacra Congr. die 21. Junii 1721. respondit:

Affirmative, et loco trium Monasteriorum esse erigendum unum Monasterium Pisciae sub titulo S. Juliani quoad Ecclesiam, et quoad Monasterium sub nuncupatione Jesus, et Mariae, et in reliquis ad D. Secretarium juxta mentem.

QUÆSTIO CLXXVI.

In Causa Veneta, die 13. *Julii* 1720.

Anno 1563. sanctae mem. Pius Papa IV. instante Nobili Viro Jacobo Equite Superantio apud Sedem Apostolicam, Nobilium Virorum, Ducis, et Senatus Venetiarum Oratore, concessit, ut in Collegiata, et Parochiali Ecclesia Sancti Pauli dictae Civitatis nocte Natalis Domini celebrari posset Missa, prima noctis hora, uti colligitur ex litteris dicti Pontificis in for-

ma Brevis expeditis: *et insuper dilectis filiis modernis, et pro tempore existentibus ipsius Ecclesiae S. Pauli Rectori Presbytero, Clericis, et aliis Personis Ecclesiasticis, ut deinceps Missam Solemnem, aliaque Divina Officia, quae media nocte Festivitatis Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi celebrari consueverunt, statim post primam horam noctis vigiliae Festivitatis hujusmodi celebrare etc. absque ullo impedimento, vel prohibitione, aut conscientiae scrupulo, sine quarumvis Ecclesiasticarum Censurarum, et poenarum incursu, etiam Ordinarii, aut cujusvis alterius, licentia desuper minime requisita, libere, et licite valeant, eadem auctoritate, et tenore perpetuo concedimus, et indulgemus;* et in iisdem Litteris Apostolicis, idem Summus Pontifex nedum derogavit contrariis quibuscumque dispositionibus jam editis, sed etiam imposterum edendis, *nec non praesentes litteras de surreptionis etc. aut alio quovis defectu notari, vel impugnari, aut etiam per Nos, et Successores nostros Romanos Pontifices, aut Sedem praedictam revocari, suspendi, alterari, modificari, vel eis derogari nullatenus unquam posse, neque sub quibusvis similium, vel dissimilium indulgentiarum, et concessionum revocationibus, suspensionibus, etc. derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam per nos, nostrosque Successores, et Sedem praefatos, ac alios quomodolibet, et in quavis Causa pro tempore factis ullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, et de novo etiam sub quacumque posteriori data per Rectorem praedictum eligenda, concessas esse, ac eisdem Ecclesiae S. Pauli, ejusque Rectori, et aliis Christifidelibus suffragari debere decernimus. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, ac Cancellariae Apostolicae Regulis etiam similium Indulgentiarum, et aliarum gratiarum revocatoriis editis, et edendis.*

Rector, et Presbyteri Ecclesiae S. Pauli dicto Privilegio Missam celebrandi prima hora noctis Vigiliae Nativitatis Domini, pacifice, et inconcusse usi sunt, et solum, paucis ab hinc annis, ab ejus usu destiterunt; cumque huic S. Congregationi supplicaverint pro facultate redeundi ad usum praedictum; et sic celebrandi Missam juxta privilegium sanct. mem. Pii IV. datae fuerunt juxta morem litterae ad Patriarcham Venetiarum, qui retulit exposita in facto subsistere, hoc est fuisse a dicto Pontifice concessum Breve supramemoratum, quod etiam fuit exhibitum in forma authentica et ulterius Presbyteros Indulto usos fuisse, causamque ignorari, propter quam ab ejus usu destiterint. *Certe liquet antedictae Ecclesiae Presbyteros eodem Indulto sic ut supra celebrandi, usos fuisse, incertum vero qua de causa temporis progressu executum non fuerit.*

Porro antiquiori relicta Disciplina, juxta quam pro sacrificio Missae, hora tertia diebus Festis, hora sexta diebus ferialibus, hora nona diebus jejuniorum per annum, et hora Vespertina diebus Quadragesimalibus erat statuta, juxta late, et erudite recensita *per cl. mem. Card. Bonam rerum Liturgicarum lib.* 1. *cap.* 21. *per totum*, in eo quod attinet ad Jus, quod Privilegium antecessit, Textus est *in Can. Nocte Sancta de Consecrat. dist.* 1. ubi sic legitur, *Nocte Sancta Nativitatis Domini Salvatoris Missas celebrent Presbyteri, et Hymnum Angelicum in illis solemniter decantent, quoniam, et eadem Nocte ab Angelo Pastoribus nuntiatus est.* At ex hoc Textu non potest quaestio determinari, an Nocte Nativitatis Domini, Missa ante, vel post mediam noctem sit celebranda, uti perpenso dicto Textu firmat *Pasqualig. de Sacrif. novae legis tom.* 1. *quaest.* 405. *per totam*, ubi inquit, Missam post mediam noctem esse celebrandam Nocte Nativitatis Domini ex praxi Ecclesiae, cui tamen derogari potest, vel ex consuetudine legitime praescripta, vel ex Privilegio Apostolico. In Concilio Tridentino, quod est Privilegio posterius *in Decreto de observan. et evitan. in celebratione Missae*, cavetur tantummodo ne Sacerdotes aliis, quam debitis horis celebrent; quocirca tota difficultas est in *Bulla* 4. *S. Pii V. Bull. tom.* 2. in qua, postquam ab eodem Pontifice fuit enarratum, quod nonnullae Metropolitanae, Cathedrales, et Collegiatae Ecclesiae a Sede Apostolica, vel ejus Legatis, aut etiam a Majori Poenitentiario licentias obtinuerant celebrandi, et celebrare faciendi de sero, et etiam circa solis occasum, vigiliae signanter Nativitatis, Missas, quae media nocte, seu in Aurora ejusdem Nativitatis juxta Ritum S. R. E. essent celebrandae, prohibuit Praelatis, et Capitulis in virtute Sanctae Obedientiae, et imposita poena perpetuae suspensionis a Divinis, *ne deinceps Missas Vespertino tempore hujusmodi licentiarum, et facultatum,*

aut alio quovis praetextu celebrare, vel celebrari facere praesumant, addita derogatione quibuscumque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, consuetudinibus, et privilegiis etiam munitis derogatoriarum derogatoriis, et aliis quibuscumque clausulis, etiam si privilegia concessa fuissent intuitu Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, et aliorum Principum, ut ex lectura praedictae Bullae colligi potest.

Discursu itaque redacto ad hanc S. Pii V. Constitutionem, ex una parte videtur, quod eadem deroget Indulto, seu Privilegio Summi Pontificis Pii Quarti, cum sit eodem posterior, et cum in eadem amplissimae contineantur derogationes, et cum communis opinio Doctorum sit, quod omnia antecedentia privilegia celebrandi ante mediam noctem, sint in praedicta Bulla Piana revocata, *Azor. Instit. Moral. parte* 1. *lib.* 10. *cap.* 25. *quaest.* 3. ibi, *sed haec privilegia abrogata sunt auctoritate Pii V. Francolin. de tempore Horar. Canonic. cap.* 29. *num.* 11. *et* 14. *Cardin. Brancatius in opus de Privileg. Cappel. Cardinal. pag.* 15. *Clericat. in suis Decis. de Sacrif. Missae Decis.* 39. *num.* 15. *et* 16. et celebrationem ante mediam noctem sub poena suspensionis fuisse prohibitam in Synodo Veneta, sub Cardinali Priolo, testantur *Polacus in suis Aphorismis Sacrar. Cerem. Aphor. primo num.* 4. *Pax Jordan. Elucub. divers. tom.* 1. *lib.* 4. *tit.* 1. *de Sacrif. Missae num.* 93.

Ex alia vero parte videtur, quod Bulla Piana non derogaverit indulto, seu Privilegio, de quo nunc agitur, non solum quia non obstante dicta Bulla Piana, Privilegium ad nostra fere tempora suam habuit executionem, sed etiam quia praetermisso exemplo Cappellae Pontificiae, in qua nocte Nativitatis Domini, ante mediam noctem Missa celebratur, absque eo quod ullum expediatur Breve pro Missae celebratione dicta hora facienda, uti plene testatur *Diana in edit. coord. rerum moral. tom.* 2. *tract.* 3. *Resolut.* 12. *num.* 4. in ipsa Civitate Venetiarum nocte Nativitatis Domini ante mediam noctem Missa celebratur a Primicerio in Templo S. Marci, et Senatus Venetus, aliique qui Missam dicta hora audiunt, satisfaciunt praecepto audiendi Missam die Nativitatis Domini, uti late ostendit *Diana loco citato resolut.* 11. *per totam;* hoc ipsum fit in eadem Civitate in Ecclesiis S. Joannis, et S. Jacobi de Rialto, nec non in Ecclesia Canonicorum Lateranensium, et in Ecclesia Patrum, qui nuncupantur *Frari*, nec non in Ecclesia Monialium S. Zachariae, uti admittit Patriarcha in sua informatione, itaut imperceptibile videatur, quod Missae in dictis Ecclesiis hora praedicta celebrentur, et celebrari non possint in Ecclesia Collegiata, de qua nunc agitur, quaeque specialissimum habet Privilegium supra memoratum.

His stantibus, quaeritur:

An permittendum sit, quod in Ecclesia Collegiata, et Parochiali Sancti Pauli nocte Nativitatis Domini prima noctis hora Missa celebretur, in casu.

Sacra Congr. respondit:
Negative.

QUÆSTIO CLXXVII.

In Causa Fulginatensi Commutationis voluntatis die 13. *Julii* 1720.

Silvester Rainaldus in Testamento condito anno 1712. haeredem instituit Societatem suffragii; *con condizione espressamente apposta, che la detta Compagnia sia tenuta a costruire, e fabbricare nella Casa di esso Testatore la Chiesa Principale di detta Compagnia, nella quale si debba celebrare una Messa la settimana in suffragio di esso Testatore, e mancando i Confrati di fare la costruzione, e fabbrica di detta Chiesa nella medesima Casa di esso Testatore, dentro il termine di tre anni dalla sua morte, allora, ed in tal caso vuole, che intieramente, e senza alcuna diminuzione succeda nell'intiera sua Eredità, e Beni l'Ospizio de' Poveri Pellegrini.*

Anno 1717. Societas Suffragii haeres instituta SS. Dom. Nostro supplicavit pro commutatione voluntatis quoad locum pro Ecclesiae constructione designatum, sed se opponentibus Confratribus Hospitii substituti, uti desumitur ex folio S. Congregationis habitae *die* 10. *Julii* 1717. negativum prodiit responsum in Congregatione habita *die* 31. *Julii ejusdem anni.*

Post haec, deventum fuit ad concordiam inter Societatem, et Hospitium; Confratres etenim Hospitii suum praestiterunt assensum aedificationi Ecclesiae in loco Societati, et Superioribus bene viso, et cesserunt, et renuntiarunt substitutioni favore ejusdem Hospitii.

factae in Testamento Silvestri, et e contra Societas haeres solvere promisit Hospitio scuta bis centum eroganda in solutionem pretii cujusdam Domus emptae pro usu Peregrinorum; cumque haec facta, et concordata fuerint sub reservatione beneplaciti, et assensus apostolici, in praesenti disputandum proponitur dubium infra exponendum, quod respicit tam commutationem voluntatis, quam approbationem transactionis.

Quoad commutationem voluntatis, eidem ex aequitate dicitur locum esse debere, tum quia Domus Testatoris, in qua esset Ecclesia aedificanda, est parva, exigua, incapax, nec capax fieri posset, nisi emerentur aliae adjacentes Domus, exbursatis circiter scutis 700. tum quia Domus, in qua ad tramites Testamenti esset Ecclesia aedificanda, sita est in Platea frumenti, in qua exercetur emporium animalium immundorum, et in qua erecta jam reperitur Ecclesia Societatis Mortis, quae utpote parum distans a Domo Silvestri Testatoris, aemulationum, et dissidiorum esset origo inter utriusque Societatis Confratres, quando e contra locus designatus pro Ecclesiae constructione est Palatiis, et Domibus Nobilioribus Civium circumdatus, nec in eo aliqua reperitur Ecclesia, et tandem quia per hanc voluntatis commutationem nec laeditur jus tertii, nec Anima Testatoris patitur detrimentum, et quod etiam notatu dignum est, praeviis favorabilibus informationibus, tam defuncti, quam praesentis Episcopi, Universa Civitas pro eadem instat commutatione, ut ex Testimonio Magistratus Fulginei exhibito desumi potest.

Quoad approbationem vero transactionis, ejus fundamentum constituitur in evidenti utilitate, quae in utrumque Locum Pium derivat; Hospitium etenim se liberat a debito contracto pro Domo empta, in eam causam erogando scuta 200. quae habet a Societate, et Societas facultatem acquirit aedificandi Ecclesiam in loco aptiori, sibique magis bene viso.

His stantibus, quaeritur:

An sit locus commutationi voluntatis, itaut transactio sit approbanda in casu.

Sacra Congr respondit:

Affirmative.

QUÆSTIO CLXXVIII.

In Causa Aquensi Dismembrationis, die 13. *Julii* 1720.

Aquenses Praesules ab antiquo tempore exoptarunt, ut in Oppido Saxelli erigeretur nova Parochia, eo sub fundamento, quod Parochialis Ecclesia S. Joannis Baptistae ab eo distat per mille passus, et ultra, itaut ad ipsam Oppidani Senes, Pueri, aliique debilitate laborantes non sine magna difficultate, et incommodo accedere possint.

Non potuit horum Praesulum intentio executioni mandari propter temporum calamitates; cumque hoc interim ab iisdem statutum fuerit, quod Fons Baptismalis, et Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in alia reponerentur Ecclesia, ne infirmi, noctis praesertim tempore, sine Sacramentis decederent, et Oppidani Saxelli, pro suarum virium modulo constructioni novae Ecclesiae incubuerint, res eo tandem devenit, ut anno 1718. fuerit completa Ecclesia sub Invocatione Sanctissimae Trinitatis, pro cujus dote nonnulli Fratres de Romagninis donationis titulo assignarunt bona ascendentia ad annuum fructum scutorum 60. et ultra Romanorum, cum conditione tamen, quod donatio suum effectum habere non deberet, nisi sequeretur erectio novae Parochiae in Ecclesia Sanctissimae Trinitatis cum dismembratione a Parochiali Ecclesia S. Joannis Baptistae, uti latius ex Instrumento donationis, a Communitate acceptatae, desumi potest.

Porro hanc novae Parochialis erectionem, Parochus, sive Archipresbyter S. Joannis Baptistae praetendit non esse faciendam, tum quia post antiquiora Episcoporum decreta, Ecclesia S. Joannis Baptistae, et altera Sanctissimae Trinitatis, habitae fuerunt tanquam unitae, et Archipresbyteri de utraque fuerunt provisi a Sede Apostolica, tum quia itineris incommoditas, quae adesse dicitur quoad Oppidanos Saxelli erga Ecclesiam S. Joannis Baptistae, procedit etiam quoad alios, in Domibus Rusticalibus, parvisque Pagis degentes, qui novae erigendae Parochiali assignarentur, et tandem quia ipse in Ecclesia SS. Trinitatis retinet Coadjutorem, Oppidanis Sacramenta ministrantem, in quo rerum statu, non est locus erectioni novae Parochiae, cum erectio sit subsidiarium remedium, juxta firmata in his ter-

minis *per Rot. in Decis.* 178. *par.* 19. *tom.* 2. *Recent. et in Leodien. dismembrationis prima Februarii* 1712. §. *nec in totum coram R. P. D. Falconerio, confirmata* 3. *Julii* 1713. §. *medio itaque coram R. P. D. Crispo, et* 22. *Junii* 1714. §. *praesens itaque, et* 25. *Januarii* 1715. §. *ita pariter coram R. P. D. Lancetta.*

Communitas e contra Saxelli, cui etiam adhaeret Episcopus in sua informatione, contendit esse locum erectioni novae Parochialis, cum de distantia, et de magna Populi incommoditate quoad receptionem Sacramentorum, nulla valeat esse difficultas, in quo rerum statu ad novae Parochiae erectionem est deveniendum, uti probat Textus *in cap. ad audientiam il primo de Eccles. aedif.* ibi: *non possint Parochiani sine magna difficultate ipsam adire, et concordat Concil. Trid. sess.* 21. *cap.* 4. *de Reform.*

Haud urgente, quod indigentiae Oppidanorum succurri potest per deputationem Coadjutoris, seu Vicecurati in Ecclesia Sanctiss. Trinitatis, qui in eadem Sacramenta administret; Deputatio etenim Coadjutoris sibi locum vindicat, quando Populus ita numerosus est, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, secus autem, quando propter loci distantiam, vel accedendi difficultatem, Parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, et divina Officia audienda ad Parochiam venire non possunt, tunc quippe ad novae Parochiae erectionem est deveniendum, uti satis aperte desumitur *ex allegato cap.* 4. *sess.* 21. *de Reform.*

Adeoque praeter ea, quae in postrema Congregatione dicta sunt, occasione examinandi Causam *Imolen. dismembrationis*, Sacra haec Congregatio, justis concurrentibus causis, distantiae videlicet, et incommoditatis percipiendi Sacramenta, censuit esse locum erectioni novae Parochiae, non obstante existentia Coadjutoris et Vicecurati, seu oblatione eum retinendi in aliqua Ecclesia, ad effectum, ut ille Populo Sacramenta ministraret, uti colligitur *ex Puteolana Erectionis Parochiae, quae fuit proposita die* 18. *Junii* 1701., *et resoluta die* 3. *Septembris ejusdem anni, uti habetur lib.* 51. *decret.*, *et ex Lunen. Sarzanen. erectionis Parochialis, quae fuit proposita, et resoluta* 16. *Julii* 1712. *lib.* 62. *decret. et ex Frequentina, seu Abellinen. Erectionis Parochialis, quae fuit proposita, et resoluta die* 27. *Maji* 1713. *uti habetur lib.* 63. *decret.*

Oppidani nihilominus novae Parochiae erectionem obtinere non potuerunt: quandoquidem post plures Causae propositiones *die* 2. *Augusti* 1721. responsum fuit: *non esse pro nunc locum dismembrationi Ecclesiae Sanctissimae Trinitatis sitae in loco Saxelli ab altera Ecclesia Parochiali S. Joannis Baptistae, sed Parochum pro tempore esse obligatum ad retinendum propriis sumptibus Coadjutorem ab Episcopo approbatum in altera ex Ecclesiis ab eodem Episcopo designandis.*

Binae fuerunt difficultates in hac Causa excitatae: prima desumpta fuit ex Mappa per manus transmissa, ex qua colligi dicebatur itineris incommoditatem sibi esse locum vindicaturam, non obstante erectione novae Parochiae; licet enim incommoditas cessaret quoad Oppidanos Saxelli, non cessabat tamen quoad alios in Domibus Rusticalibus, parvisque Pagis degentes, qui novae erigendae Parochiali assignabantur.

Altera desumpta fuit ex assignatione fratrum de Romagninis; contribuentibus quidem iisdem annua scuta 60. sed sibi reservato jure Parochum praesentandi, et imposita novo Parocho obligatione celebrandi pro se, et suis successoribus quolibet anno centum Missas, in quo rerum themate, praescindendo ab experientia, quae ostendit, duram nimis esse pro Episcopis laicorum praesentationem ad Parochialem Ecclesiam, fratres de Romagninis non poterant considerari, nisi tanquam puri Benefactores, et sic juris nominandi incapaces, cum illud jus ex simplici beneficentia non acquiratur.

Obtenta fuit a Communitate, et Hominibus loci Saxelli nova audientia, et quaeritur:

An sit locus praetensae dismembrationi Ecclesiae Sanctissimae Trinitatis sitae in loco Saxelli ab altera Ecclesia Parochiali S. Joannis Baptistae, cui reperitur unita, itaut illa erigi debeat in novam, et distinctam Parochiam, et sic standum sit, vel recedendum a decisis die 2. *Augusti* 1721. *in casu etc.*

Sacra Congr. die 15. Maji 1723. respondit:

Dilata, et doceatur de libera dotis assignatione, et quoad remotionem Coadjutoris, Ordinarius procedat pro suo arbitrio, et conscientia etiam auctoritate Sac. Congregationis.

QUÆSTIO CLXXIX.

In Causa Aquilana, die 13. *Julii* 1720.

Sacerdos Joseph Fattore praetendit, quod Hyacinthus Miconus Francus primam Clericalem Tonsuram illicite receperit ab Episcopo Marsorum.

Primo quia Sacrae Congregationi Episcoporum, et Regularium, quae Vicario Apostolico Aquilano facultatem dedit concedendi litteras dimissoriales pro Hyacinthi Ordinatione, non innotuit jus, quod idem Joseph habebat ad Beneficium in hypothesi, in qua Hyacinthus non esset Clericali Militiae adscriptus.

Circumstantia haec etenim, quae Sacram Congregationem difficiliorem reddidisset in concedenda facultate, concessionem praedictam efficit obreptitiam, et subreptitiam, et sic illicitam ordinationem, quae dependenter ab eodem facta est, ad terminos Textus *in cap. super litteris de rescriptis*.

Et multo magis, cum idem Hyacinthus suae supplicationis fundamentum reposuerit in jure sibi ad dictum Beneficium competente, uti colligitur ex ejus supplici libello praedictae Sac. Congregationi exhibito.

Secundo quia collatio primae Tonsurae facta fuit Hyacintho, praevia tantum unica denunciatione in Ecclesia Parochiali adimpleta, quando ad tramites Constitutionum Synodalium, tres denunciationes tribus diebus festivis aliquantulum interpolatis fieri debebant.

Tertio quia facultas concedendi litteras dimissoriales fuerat a Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium directa Vicario Apostolico Aquilano: cumque litterae dimissoriales fuerint expeditae ab Archidiacono Antonello Provicario, ex quo Vicarius Apostolicus aberat, et erat in Civitate Aprutina distante per vigintiquatuor milliaria a Civitate Aquilana, infertur, quod ordinatio facta in sequelam dictarum litterarum dimissorialium sit habenda pro illicita.

Haud urgente, quod Archidiaconus Antonellus fuerat oretenus electus in Provicarium a Vicario Aquilano, cum communicatione omnium facultatum, tum quia sub hac communicatione comprehendi non poterat concessio litterarum dimissorialium, utpote commissa arbitrio Vicarii Apostolici, et directa ad Collationem primae Tonsurae, et sic ad constituendum aliquem in Ecclesiae Ministrum, uti probat textus *in cap. final.* §. *Is autem, ibique Gloss. in verbo ut personaliter de officio, et potest. Judicis delegati*.

Tum quia haec esse videtur differentia inter Provicarium a Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium electum, et Provicarium ab ipso Vicario deputatum, quod in primo casu Provicarius exequi potest commissionem ad ipsum Vicarium directam, quod tamen facere non potest in secundo, juxta Theoricam *Decis. in cap. quoniam Abbas a num.* 78. *ad* 84. *de Officio delegati*.

Haec sunt, quae continentur in scriptura Sacerdotis Josephi Factoris: de juribus autem Hyacinthi nullum verbum fieri potest, cum eadem non fuerint Secretario exhibita, itaut nedum pro hac, sed pro omnibus aliis Causis contentiosis in folio describendis, idem humillime Sacrae supplicet Congregationi, ut aliquod capiatur temperamentum, seu ut debitae mandentur executioni repetita hujus Sac. Congregationis edicta de communicandis juribus eidem Secretario tempore congruo, et antequam folium extendatur: aut enim pro folii extensione expectari debet, quod ab utraque parte scripturae communicentur, et ab unius partis contumacia fieri potest, quod Causa nunquam in folio describatur, aut folium est extendendum exhibitis tantum juribus unius partis, et impossibile est, quod ambarum partium jura in folio referantur, et quando unius partis tantum jura in folio referuntur, altera obliviscitur suae in exhibitione Jurium contumaciae, et palam, licet injustissime, conqueritur, quod sua jura in folio non fuerint deducta.

Ad rem autem redeundo, quaeritur:

An Hyacinthus sit licite Tonsuratus, in casu.

Sacra Congr. die 7. Septembris 1720. respondit: *Negative, et praevia relaxatione Suspensionis esse capacem Beneficii.*

QUÆSTIO CLXXX.

In Causa Neapolitana Sponsalium, die 13. *Julii* 1720.

Anna Carminati die 18. Julii 1714. instetit coram Vicario Generali Neapolitano, ne, se inaudita, daretur facultas Joanni Baptistae Brancaccio Matrimonium contrahendi cum alia foemina, sub obtentu, quod secum sponsalia

contraxisset per verba de futuro, introductaque coram dicto Vicario lite, idem declaravit, quod constabat de sponsalibus.

Habuit Joannes Baptista recursum ad hanc Sac. Congregationem, transmissisque ad ipsam actis, memoratus Joannes Baptista contendit non constare de sponsalibus, et quatenus constaret, se cogi non posse ad eorum implementum.

Quod autem non constet de sponsalibus, idem probare satagit, ex quo Testes de illis deponentes magnas patiuntur exceptiones in personis, et in dictis, ut ex ejus scriptura per manus circumferenda desumi potest, et signanter quia ex aliis Testibus habetur dictum Joannem Baptistam fuisse in Civitate Liburni, et in Civitate Centumcellarum, eo ipso tempore, quo a Testibus sponsalia comprobantibus asseritur ea fuisse contracta inter Annam, et Joannem Baptistam in Domo propria ejusdem Annae, et sic in Civitate Neapolitana.

Quod vero, quatenus constaret de sponsalibus, ipse cogi non posset ad eorum implementum, Joannes Baptista ostendit, et suadere conatur, primo ex divitiarum disparitate, quae inter se, et Annam intercedit, secundo ex aetate annorum 14. in qua constitutus erat quando a Testibus deponitur, quod sponsalia contraxit, et tertio ex contradictione sui Patris, et suorum Patruorum, ipsorumque alienatione a Matrimonio cum Anna contrahendo.

Alia plura referuntur in scriptura pro dicto Jo. Baptista Brancaccio exarata, absque eo quod aliquid referri valeat de Juribus Annae, quae non fuerunt Secretario exhibita. *Die* 3. *Augusti* 1720. disputatum fuit, an constaret de sponsalibus, et quatenus affirmative, an Joannes Baptista esset cogendus ad matrimonium contrahendum.

Quia vero agebatur de sponsalibus, quae ex apocha non probantur, sed ex Testibus, et ulterius quia agebatur de sponsalibus, quorum executio fieri debebat quatuor post annos, absque eo quod tempore intermedio aliquod apparuerit indicium sponsalium praecedenter, uti supponebatur, contractorum, quodque notabilius est, cum Testes de sponsalibus deponentes dicerent ea inita fuisse in Civitate Neapolitana *anno* 1713. *in Vigilia festivitatis Beatissimae Virginis Gratiarum*, quando ex Testibus a Joanne Baptista adductis habebatur, quod ipse tempore praedicto erat in Civitate Centum Cellarum.

Hinc factum est, quod EE. PP. tunc abstinendo a resolutione secundi dubii, hoc est, an, etiam admissis sponsalibus, cogi posset Jo. Baptista ad contrahendum matrimonium, demandarunt, quod coadjuvarentur probationes, et quod Testes formiter examinarentur super negativa coarctata.

Factum fuit examen Testium praedictorum, et ex eorum dictis aliisque juribus circumferendis Jo. Baptista iterum contendit non constare de sponsalibus, et quatenus constaret, se cogi non posse ad contrahendum matrimonium cum Anna, tum propter disparitatem divitiarum, tum quia erat in aetate annorum 14. quando praetenditur quod a se fuerint contracta sponsalia, et demum quia Pater, et Patrui huic matrimonio adversantur, et licet Patris consensus non sit pro validitate matrimonii necessarius, dissensus tamen sufficere dicitur pro dissolvendis sponsalibus; cum in casu inobedientiae, magnum in re familiari pati posset praejudicium, *juxta deducta per Cardinal. de Luca de matrim. discurs.* 8. *n.* 10. *et seqq.*

Pluries igitur proposita fuit Causa haec super sponsalibus, quae Anna Carminati praetendit secum fuisse contracta a Joanne Baptista Brancaccio. Prima propositio contigit in Congregatione habita *die* 3. *Augusti* 1720. et tunc fuit responsum, quod coadjuvarentur probationes, et Testes formiter examinarentur super negativa coarctata. Secunda propositio Causae facta fuit in Congregatione habita *die* 23. *Augusti* 1721. Et tunc disputatis sequentibus dubiis, primo videlicet, *an constet de Sponsalibus, et quatenus affirmative, secundo, an Joannes Baptista sit cogendus in casu etc.*, ad primum responsum fuit *negative*, et ad secundum *satis provisum in primo*. Tertia propositio facta est in Congregatione habita *die* 20. *Decembris* 1721. propositoque dubio, *an sit standum vel recedendum a decisis in casu etc.* Sacra Congregatio distulit resolutionem, censuitque, *repetendos esse Testes, qui deposuerunt super negativa coarctata, et Causam omnino proponendam esse in secunda Congregatione post Reges:* Proposita itaque eadem causa pro quarta vice, quaeritur:

An sit standum, vel recedendnm a decisis die 23. *Augusti* 1721.

Sacra Congr. die 7. Februarii 1722. respondit: *In Decisis*.

QUÆSTIO CLXXXI.

In Causa Gerundensi, die 24. Augusti 1720.

Alexander Papa Tertius Treverensi scribens Archiepiscopo, uti exponit *Gonzal. in Textu mox allegando*, vel alicui Praelato Daniae, Scandiae, seu Norvegiae, uti in notis ad eundem Textum inquit *Cujacius*, Triburiensi etenim Archiepiscopo, uti legitur in vulgata collectione, Epistola scripta esse non potest, cum tempore dicti Pontificis Triburium esset Villa Imperatoria prope Moguntiam, in cujus finibus littus, et portus maris non aderant, auctoritate Beati Petri, et sua concessit, ut Populi dictae Regionis, diebus Dominicis et aliis Festis, praeterquam in majoribus anni solemnitatibus, possent incumbere piscationi Alecum, si Aleciae Terrae se inclinaverint, dummodo tamen post piscationem, vicinis Ecclesiis, et Christi Pauperibus competentem elargirentur eleemosynam, uti fuse habetur *in cap. licet tit. de feriis.*

Ad hujus forte concessionis imitationem Summus Pontifex Sixtus Papa Quintus ad petitiones Abbatis, et Conventus Monasterii Oppidi S. Felicis de Guixols Ordinis S. Benedicti Dioecesis Gerunden. indulsit, ut Oppidani, qui ut plurimum sunt piscatores singulis diebus Sabbati, et Vigiliis singulorum festorum, a media nocte usque ad auroram, et dictis Dominicis, aliisque festivis diebus post missam, et meridiem piscari possent in mari, quod est proximum Oppido; impetrata tamen ab Abbate Monasterii pro tempore licentia, et dummodo Abbati, et Conventui tertia pars lucri consignaretur, eroganda in reparationem, et fabricam Ecclesiae, et ornamenta Sacristiae; Ecclesia etenim Monasterii est Ecclesia Parochialis, et reparatione indigebat.

Apostolica haec indulgentia non habuit illum, qui sperabatur, effectum; Piscatores etenim, qui ex piscatione diebus festivis exercita nullum emolumentum reportarunt, ex quo, detracta tertia parte, quae solvi debebat pro Ecclesiae reparatione, detractisque sumptibus Navis, retium, et aliarum rerum necessariarum, nihil fere pro illis remanebat, aut a piscatione destiterunt, aut se fraudibus illaquearunt in propriae conscientiae perniciem, qua de causa factum est, ut existimatum fuerit, opus esse aliud remedium parare, durante videlicet adhuc necessitate reparationis Ecclesiae, cui usque adhuc consultum non fuit.

Ad evitandos itaque scrupulos, et zelo decoris propriae Parochialis Ecclesiae, Piscatores in unum convenientes, Abbati Monasterii insinuarunt, ut Sedi Apostolicae supplicaret pro Indulti ampliatione, eo, quo sequitur modo; cumque Piscatorum preces, una cum Abbatis supplicationibus, fuerint a Sanctissimo Domino Nostro ad hanc Sacram Congregationem remissae, scriptum fuit, juxta morem, Episcopo pro informatione, et voto, qui censuit esse petitis annuendum.

Modus autem est, primo, quod ipsis liceat piscari diebus Sabbati, et Vigiliis Festivitatum, a solis occasu usque ad mediam noctem, et in hoc nulla videtur, quod esse possit difficultas, licet enim juxta antiquiorem Ecclesiae disciplinam dies Festi essent colendi a Vespere in Vesperem, uti habetur *in Cap. omnes tit. de feriis,* ex communi tamen consuetudine per totam Europam recepta, viginti quatuor horae diei festivae, quae est colenda, computantur a dimidia nocte ad aliam dimidiam noctem, uti docent *Suarez de Relig. tom. 1. lib. 2. cap. 31. Ricciul. lucubr. lib. 6. cap. 9. Gonzal. in cap. 1. num. 3. in fine de feriis, Anaclet. ad eundem titulum decretalium de feriis §. 1. num. 17. et 18.*

Secundo, quod liceat ipsis piscari diebus Dominicis, et festivis mane ante missam.

Tertio, quod liceat ipsis piscari Dominicis, et festivis diebus Vespere post Missam, exceptis tamen ab indulto piscandi mane, et Vespere, principalioribus Festivitatibus, Natalis Domini, Paschae Resurrectionis, Pentecostes, Assumptionis Beatae Mariae Virginis, S. Felicis, qui est Tutelaris Villae, et Tutelaris Parochialis Ecclesiae, nec non die Festo S. Petri.

Quarto, quod ex omnibus istis piscationibus septima lucri pars cedat in commodum, et restaurationem Ecclesiae, nec non supellectilium Sacristiae.

Testatur Episcopus, quod modus hic erit utilior alio, qui fuit praescriptus in Indulto Sixtino; ultra enim septimam partem ex lucro piscationum, quae fient diebus festivis, pars etiam septima lucri piscationis exercitae diebus Sabbati, et Vigiliarum, a Solis occasu ad mediam noctem, Ecclesiae beneficio applicatur, quodque notabilius est, idem Episcopus perpendit, quod per hunc novum modum frau-

des evitabuntur, et Piscatores habebunt tranquillitatem conscientiae.

Alias supponebatur, quod in urbe adesset, qui se esset nomine Communitatum oppositurus huic instantiae, sed ille ad secretarium accessit, et testatus est se Procurae mandatum ad id gerendum non habere.

Adeoque nunc quaeritur:

An et quomodo sit extendendum Indultum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Consulendum Sanctissimo pro confirmatione Brevis cum reductione a Tertia parte ad Septimam.

QUÆSTIO CLXXXII.

In Causa Jadrensi, die 24. *Augusti* 1720.

Quinam Miles Italus, Vexillarius Militaris Centuriae, stationes habebat hybernas sibi assignatas a supremo Militiae Duce in Civitate Scardonen.; cumque, obtenta licentia, Civitatem petierit Jadren., Mulieris Jadrentinae captus amore, matrimonium cum ipsa contrahere cogitavit, sed quia illud Domi, et non in Ecclesia contrahere intendebat, necessariam contrahendi non potuit licentiam reportare ab Archiepiscopo Jadren.

Hinc factum est, quod Miles, et Mulier discedere voluerunt, prout discesserunt a memorata Civitate Jadren., et se ad Civitatem Nonae alteri Ordinario subjectam contulerunt, exhibitisque coram Vicario Generali probationibus super statu libero, fuerunt iidem Matrimonio juncti ab eodem Vicario, nullis tamen praemissis denunciationibus, et ab eo tempore usque in praesens cohabitarunt, tanquam Vir, et Uxor.

Habita facti notitia ab Archiepiscopo Jadren. dubitationem ipse excitavit super Matrimonii validitate, nec non super poenis, quibus Vicarius Nonae, qui Matrimonio praebuit assistentiam, subjectus remanserit, litterisque datis ad hanc Sacram Congregationem, quae fuerunt consignatae ab R. P. D. Secretario Congregationis de Propaganda Fide, Eminentiarum Vestrarum oraculum se expectare professus est, et profitetur; cumque nullus sit, qui in hac causa scribat, operae pretium esse censui, pro muneris mei incumbentia, nonnulla hinc inde referre, ut visis videndis, adaequatum de more, et tutum ab hac Sacra Congregatione feratur judicium.

Praemisso itaque, quod controversia videtur esse decidenda ad tramites Juris Communis, nulla habita ratione Sacerdotis Cappellani Militaris Centuriae, vel quia ex relatione transmissa ab Archiepiscopo Jadren. nulla habetur notitia, quod Centuria, de qua nunc agitur, Sacerdotem Cappellanum habuerit, vel quia quatenus habuisset, jam in hac Sacra Congregatione recepta est sententia, quod Cappellanus Castrensis, si non habeat specialem facultatem a Sede Apostolica, vel expressam licentiam ab Ordinario, non potest assistere, seu interesse Matrimoniis, quae fiunt a Militibus, sive hi degant in Praesidiis, sive in Castris, et stationibus hybernis, aut aestivis, seu etiam sint positi in actuali expeditione, juxta resolutiones Sacrae Congregationis impressas apud *Anacletum in Jus Canonicum tom.* 4. *tit.* 3. *de Clandestina desponsatione* §. 2. *num.* 97. *apud Patrem Schiaram in additionibus ad suam Theologiam Bellicam fol.* 139. 140. *et apud Dominum Ursayam tom.* 2. *discept. parte prima num.* 59. *et seqq.*

Quocirca ad jus Commune descendendo, controversiae cardo consistere videtur in statuendo, an Miles, de quo nunc agitur, haberi potuerit pro vago; si etenim miles non est habendus pro vago, Matrimonium erit nullum; utpote minime contractum coram proprio unius ex contrahentibus Parocho, juxta Concil. Trident. *Sess.* 24. *cap.* 1. *de Reform. Matrim.* ubi etiam decernitur poena adversus Sacerdotem, qui non est contrahentium Parochus, et eorum assistit Matrimonio; dicitur enim eum remanere debere ipso jure suspensum, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui Matrimonio assistere debebat, seu a quo benedictio erat suscipienda, absolvatur.

In nihilum urgente circumstantia facti ab Archiepiscopo Jadren. exposita, quod Mulier videlicet in Territorio Nonae quaedam paternarum possessionum frusta, noviter acquisita habebat, cum enim, Teste eodem Archiepiscopo, non haberet Mulier in Civitate Nonae habitationem, aut domicilium, hinc sequitur, quod praecisa circumstantia, quod Miles esset vagus, non potuit Parochus Nonae haberi pro proprio Mulieris Parocho, itaut semper Matrimonium nullitatis vitio laborare dicendum sit, utpote non contractum coram Parocho Sponsi,

aut Sponsae, uti prosequuntur *Barbos. de offic. et potest. Parochi par.* 2. *cap.* 21. *num.* 34. *Bonacin. de Matrimon. quaest.* 2. *puncto* 8. *num.* 1. *fuse Sanchez de Matrim. lib.* 3. *disput.* 23. ubi *num.* 7. inquit speciale esse in Sacramento ordinis, quod proprius Ordinandi Episcopus etiam dicatur ille, ex cujus Dioecesis Ordinandus trahit originem, juxta Textum *in Cap. cum nullus de tempor. Ordinat. in* 6. et quod in terminis Matrimonii, ille tantum dicitur proprius Parochus, in cujus parochia alter ex contrahentibus habet domicilium.

Secus autem se habere debebit res in hypothesi, in qua Miles Italus fuerit vagus, et haberi debeat pro vago, in hac quippe facti specie Matrimonium erit validum, et difficile admodum erit, quod ille, qui Matrimonio interfuit, alicui poenae remanserit subjectus; vagi etenim non habent proprium Parochum, sed quilibet Parochus est Parochus Vagorum, et Vagi contrahere possunt Matrimonium coram Parocho illius loci, in quo actu versantur, uti late probant *Sanchez de Matrim. lib.* 3. *disp.* 25. *num.* 11. *Barbos. de offic. et potest. Parochi par.* 2. *cap.* 21. *num.* 89. *Pirhing. ad lib.* 4. *decretal. tit. de Clandestin. desponsat. num.* 19. *Cabassut. in Theor. Juris Canon. lib.* 3. *cap.* 26. *n.* 4. quod procedit non solum, si uterque Conjux sit vagus, sed etiam si alter ex ipsis tantum vagus sit; sufficit quippe ad validitatem Matrimonii, quod illud contrahatur coram Parocho Sponsi, aut Sponsae, et quando Sponsus est vagus, quilibet Parochus est ejus Parochus, uti bene ponderat *Sanchez cit. lib.* 3. *disput.* 25. *num.* 14. *et* 15. et sequitur *Barbosa in Collectaneis ad Concil. Trident. sess.* 24. *de Reform. Matrimon. cap.* 7.

Ac licet Concilium loco citato *sess. videlicet* 24. *de Reform. Matrim. c.* 7. praeceperit, ne facile homines vagi ad Matrimonium contrahendum recipiantur, et quod Parochi eorum Matrimoniis non assistant, nisi praemissa diligenti inquisitione, et nisi re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint, quae conciliaris dispositio fuit etiam innovata in instructione Sacrae Congregationis Universalis Inquisitionis pro examine Testium, qui inducuntur pro contrahendis Matrimoniis, edita *die* 21. *Augusti* 1670. hinc tamen argumentum deduci nequit, vel ad nullitatem matrimonii, vel ad aliquam poenam, cui remanserit subjectus ille, qui interfuit matrimonio, de quo nunc agitur, tum quia si Concilium Tridentinum *citato cap.* 7. non apposuit clausulam irritantem, in hypothesi, in qua matrimonium Vagorum fieret, non servatis iis, quae in dicto *cap.* 7. statuta sunt, et vice versa idem Concilium clausulam irritantem apposuit *in cap.* 1. in quo decrevit matrimonium contrahi debere coram Parocho Sponsi, aut Sponsae, signum evidentissimum hoc est, quod etiam supposita inobservantia eorum, quae fuerunt decreta *in cap.* 7. nunquam dici poterit, quod matrimonium nullitatis vitio laboret, uti probat Textus *in cap. ex litteris il* 2. *in fine de Matrimonio contracto contra interdict. Eccles.* et bene prosequuntur *Sanchez de Matrimon. lib.* 3. *disp.* 25. *n.* 8. *Anaclet. ad titul. Decretal. de clandestina desponsat. num.* 95. tum quia ille, qui interfuit Matrimonio, de quo nunc agitur, non erat aliquis Parochus Nonae, sed Vicarius Generalis, itaut non esset necessaria rei delatio ad Ordinarium, cum ipse tanquam Vicarius Generalis sub appellatione Ordinarii esset comprehensus, uti prosequitur *Sanchez loco citato num.* 10. et multo magis, cum idem antequam Matrimonio interesset, de statu libero utriusque Conjugis probationes receperit; in nihilum relevante, quod Matrimonium fuit contractum non praemissis denunciationibus matrimonialibus, non solum quia Sancta Synodus prudentiae, et judicio Ordinarii remisit omissionem denunciationum in matrimoniis, uti habetur *sess.* 24. *de Reform. Matrim. cap.* 1. sed etiam quia recepta jam est in hac Sacra Congregatione sententia, quod Matrimonium est validum, licet fuerint denunciationes omissae, *Decan. in Summa tract. de Sacram. quaest.* 3. *tit. de clandest. desponsat. num.* 3. *Pirhing. ad dict. tit. Decretal.* §. 4. *num.* 28. *Diana in edit. coordinata tom.* 2. *tract.* 6. *de Sacram. Matrim. resolut.* 62. *Rota decis.* 301. *num.* 3. *decis.* 375. *num.* 10. *par.* 11. *recent.*

Supposito, quod cardo controversiae resideat in circumstantia, an Miles, de quo nunc agitur, fuerit vagus, nec ne, nonnulla sunt, quae suadent, eum vagum non fuisse; vagus enim non est, qui domicilium habet, cumque Miles habere dicatur domicilium ubi meret, uti probat Textus *in l. Municeps ff. ad Municipalem*, ibi, *Miles ibi domicilium habere videtur, ubi meret, et si nihil in patria possideat*, et Miles, de quo nunc agitur, stationes haberet hybernas sibi assignatas a supremo Militiae Duce

in Dioecesi Scardonen., hinc est, quod sicuti in Dioecesi Scardonen. merebat, ita domicilium in eadem habuisse dicendum sit, cum qua re non est compatibilis indoles, et natura vagi, uti in terminis Militum argumentantur *Vanespen. in Jus Ecclesiasticum Univers. tom.* 1. *par.* 2. *tit.* 12. *num.* 14. *et* 15. *Zipeus consult. Canonica* 2. *num.* 7. *de Offiçio Ordinarii*, *et lib.* 4. *de Sponsal. consult.* 7. *num.* 2. §. *ex his*, *et iterum lib.* 4. *de Sponsal. responso* 3. *num.* 1. *et seqq.*

Accedit, quod ille non dicitur habere domicilium, qui proprio domicilio relicto, quaerit ubi se sistat, uti probat Textus *in l. ejus* §. *Celsus ff. ad Municipalem*, ibi, *puto autem, et hoc procedere posse, si quis domicilio relicto naviget, vel iter faciat, quaerens, quo se conferat, atque ubi consistat, nam hunc puto sine domicilio esse.* Non possunt haec verificari in Milite, de quo nunc agitur, ille enim nec navigabat, nec iter faciebat, quaerens, quo se conferret, quo stante, sine domicilio dici non poterat, et sic inter vagos non erat adscribendus.

Alia e contra sunt, quae afferri possunt ad suadendum, Militem vagum fuisse, cum enim nec verum, nec quasi domicilium habitationis haberet, licet esset in stationibus hybernis sibi assignatis in Dioecesi Scardonen. et deberet semper esse paratus ad proficiscendum, quo sibi demandaretur, et per accidens esset, quod in citata Dioecesi Scardonen. moraretur, nil aliud requiritur ad plene suadendum eum fuisse vagum, et sic potuisse valide Matrimonium contrahere coram Vicario Generali Nonae, uti docet *Anaclet. ad lib.* 4. *Decretal. tit.* 3. §. 2. *de clandestina desponsat. num.* 94. ibi, *cum enim Milites in Castris existentes, nec verum, nec quasi domicilium habitationis habeant juxta dicta num.* 86. *Tales autem re vera sunt vagi, consequens est, quod Parochus eorum proprius sit loci, in quo pro tempore existunt;* et sequitur *Pasqualig. in praxi Jejunii decis.* 190. *n.* 2. *et in quaest. selectis quaest.* 11. *n.* 5. *et* 6. ibi, *siquidem hi cum nullam habeant fixam stationem, sed debeant semper esse parati ad proficiscendum, quo jubentur, et per accidens sit, quod diu morentur, habentur pro vagis, cum nulli habeant domicilium, aut constantem sedem.* Concordant *Bertachin. voto decisivo* 145. *n.* 8. *Pignatell. consult.* 79. *n.* 34. *tom.* 5. quibus omnibus adhaeret *P. Schiara in addit. ad Theolog. Bellicam difficultate* 13. *tom.* 2. *pag.* 130. *lib.* 6. *n.* 7. *et seqq. et praecipue n.* 11. ibi; *concludimus igitur, cum Milites nullam habeant fixam stationem, sed semper debeant signa sequi Militiae, et ire quo Ducum imperium urget, et Parochus loci, ubi morantur, seu reperiuntur, sit proprius eorum Parochus, Matrimonium Militum coram quovis Parocho contractum suam habere validitatem.*

Neque his admissis urgere aliquo modo videtur Textus allegatus *in l. Municeps ff. ad Municipalem* cum caeteris auctoritatibus supra allegatis; Textus enim dicit Militem habere domicilium, ubi meret; sed id intelligitur de Milite praesidiario, non de Milite in Castris hybernis, seu stationibus degente, qualis est ille, de quo nunc agitur, uti dictum Textum interpretando, docent *Mansfeld. de jurisdictione, et Jure Militiae Belgicae tract.* 1. *cap.* 6. *pag.* 68. *Villos. de servis fugitivis cap.* 20. §. 2. *num.* 46. ibi, *sed Textus noster intelligendus est de Milite, qui est destinatus perpetuo cuidam praesidio, tunc enim contrahit ibi domicilium;* et in terminis pariter Militum in praesidiis degentium loqui videntur Vanespen. et Zipeus supra citati.

Ea videlicet concurrente disparitate inter Militem degentem in stationibus hybernis, et Militem praesidiarium, quod primus animum non habet permanendi per majorem partem anni in loco, in quo stationes habet hybernas, quando secundus animum habet in praesidio ad longum tempus, vel in perpetuum permanendi; domicilium autem non acquiritur sine animo perpetuo habitandi, *juxta Textum in l. non utique in l. domicilium in l. ejus qui la seconda* §. *penultimo ff. ad municipalem;* nec quasi domicilium acquiritur, nisi concurrat animus habitandi per majorem anni partem, uti firmant *Lessius de justitia, et jure lib.* 2. *c.* 40. *dubit.* 18. *num.* 121. *Pirhing. ad lib.* 4. *Decretal. tit.* 3. *de Clandestina desponsat.* §. 3. *num.* 19. *Anaclet. ad eundem titul. Decretal.* §. 2. *num.* 60. *Sanchez de Matrim. lib.* 3. *disput.* 32. *num.* 13., *Sperell. decis.* 87. *num.* 5., *Ricc. in praxi fori Ecclesiastici resolut.* 225. *parte* 1. *num.* 2., *et* 3. *fuse*, *et optime Zipeus in l.* 4. *de Sponsalibus consult. Canonica* 13. *num.* 12. *et seqq.*, contrariis procedentibus in casu, in quo aliquis, derelicto primo domicilio, cum animo ad illud amplius non redeundi, se ad alium locum transfert, in hoc enim domicilium acquirere potest statim ac ibi incipit habitare animo

habitandi *juxta plenam decisionem* 629. *par.* 4. *t.* 3. *Recent.*

Neque pariter majoris roboris esse videtur, quod Miles non faciebat iter, quaerendo locum, in quo sisteret, itaut idcirco vagus dicendus non sit juxta allegatum *Textum in l. ejus §. Celsus ff. ad Municipalem*. Vagus enim dicitur ille, de quo citatus Textus loquitur, sed alia reperitur species vagorum, in quorum classe reponi potest Miles de quo nunc agitur, cum vagus non tantum sit ille, qui relicto antiquo domicilio navigat, aut iter facit, quaerens ubi consistat, sed etiam ille, qui nullibi certam, et constantem sedem, et domicilium, vel quasi domicilium habet, uti ponderant *Reginal. in praxi fori Ecclesiastici lib.* 1. *num.* 64., ibi: *notandum est vagos dici eos, qui nullibi certam, ac constantem sedem, domiciliumve habent*: et concordant *Lessius de justitia et Jure lib.* 2. *cap.* 40. *de voto disput.* 18. *n.* 121. *Pignatel. consult.* 79. *n.* 34. *tomo* 5.

Praescindendo a qualitate Vagi, ponderari etiam, et examinari potest, an matrimonium contractum in Civitate Nonae nullum dici possit, ex quo contrahentes discesserunt a Civitate Jadren. in qua matrimonium contrahere intendebant, sed renuente Archiepiscopo contrahere non potuerunt, eo saltem modo, quo contrahere exoptabant, quasi quod nullum habendum sit Matrimonium utpote in fraudem contractum.

Verum, si admittatur in Milite qualitas Vagi, et ulterius, si admittatur conclusio, quod Matrimonium factum coram quocumque Parocho sit validum, quando alter ex contrahentibus est vagus, qualitas vagi influere etiam videtur in Matrimonii validitatem, non obstante discessu a Civitate Jadren. et non obstante Matrimonio contracto in Civitate Nonae, uti ponderat *Anaclet. ad lib.* 4. *decretal. tit.* 3. *de clandest. desponsat.* §. 2. *n.* 9. et bene argumentatur *Sanchez de Matrimon. lib.* 3. *disput.* 25. *num.* 11. ibi: *verum haec limitatio mihi non placet, quia non est fraus dum quis utitur jure suo. Quare, si vere domicilio relicto, quamvis in fraudem proprii Parochi, facti essent vagi, possent coram quovis Parocho Matrimonium inire, sicut mutantes Parochiam in fraudem Parochi, possunt in Matrimonio copulari a Parocho novae Parochiae.*

His stantibus quaeritur:

I. An Matrimonium contractum a Milite in Civitate Novae sit validum in casu etc. et quatenus affirmative, vel negative.

II. An, et quibus poenis subjectus remanserit Sacerdos qui praesentiam, et assistentiam praestitit dicto Matrimonio in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et scribatur juxta Instructionem.

QUÆSTIO CLXXXIII.

In Causa Lucaeoriensi Nullitatis Matrimonii, die 7. *Septembris.* 1820.

Sanctissimus Dominus Noster anno 1716. dispensationem concessit, ut non obstante quarto gradu consanguinitatis, possent inter se Matrimonium contrahere Joannes Sapica, et Constantia Radziwila.

Anno sequenti 1717. contractum fuit inter eosdem Matrimonium in facie Ecclesiae, coram Parocho, et Testibus; cumque Joannes, et Constantia non quarto tantum gradu consanguinitatis, sed tertio, et quarto mixto essent conjuncti, existimatum fuit, quod id impedire non posset executionem dispensationis, ex regula, quod gradus remotior sit attendendus, et quod trahat secum propinquiorem.

Matrimonium hoc modo contractum, fuit etiam consummatum, cum Conjuges pluribus hebdomadis cohabitaverint, sed exortis inter Conjuges, et ambarum partium Consanguineos, divitiis, nobilitate, et dignitatibus praestantissimos, dissidiis, agi coeptum est de nullitate Matrimonii, controversiaque delata ad hanc Sacram Congregationem, ne, lite in partibus agitata, odia in perniciem publicae quietis erumperent, bina in praesenti disputanda dubia proponuntur, quorum alterum, ut infra videri potest, respicit nullitatem Matrimonii, alterum poenas, quibus praetenditur Joannem remansisse subjectum, et signanter inhabilitatem ad contrahendum cum quacumque alia Muliere Matrimonium.

Ducto itaque initio a primo dubio, operae pretium est adnotare, quod Pius Papa Quartus decrevit, quod in dispensationibus Matrimonialibus non solum gradus remotioris, sed etiam propinquioris expressa mentio fieri deberet, itaut non facta mentione propinquioris, dispensatio nullius esset roboris, et momenti.

Hanc Pii Quarti Constitutionem revocavit S. Mem. Pius Quintus, qui *in sua Bulla* 13. *Bull. tom.* 2. statuit, quod in dispensationibus gradus remotior attenderetur, et traheret secum propinquiorem, et sic quod sufficeret exprimere gradum remotiorem, obtentis tamen postea super gradu propinquiori litteris Apostolicis, in quibus declaretur, non obstare reticentiam propinquioris gradus, uti colligitur ex formula harum litterarum impressa apud *Novar. in summa Bullarum Comment.* 60. *sub num. primo.*

Haec plana sunt, et nullam videntur admittere controversiam, quocirca sola difficultas in hoc consistere videtur, an in hypothesi, in qua Executor sciens non fuisse expressum Summo Pontifici gradum propinquiorem, procedat ad Brevis executionem non petitis, nec obtentis memoratis litteris declaratoriis, an, inquam, executio haec non tantum sit illicita, sed invalida, et sic consequenter, an Matrimonium dicto modo contractum non tantum sit illicitum, sed etiam invalidum.

Putant nonnulli Matrimonium in dictis circumstantiis contractum ad summum esse illicitum, sed non invalidum. Putant illicitum, quia, pontificio praecepto volenti, quod novae litterae declaratoriae afferantur, erat obediendum: putant deinde esse validum, ex quo novae litterae declaratoriae requiruntur ad avertendum scandalum, ne videlicet aliqui sumerent occasionem scandali, videntes non fuisse dispensatum in gradu propinquiori, licet aliunde regula juris sit, quod gradus remotior imbibit, et trahit ad se propinquiorem, uti ad rem argumentantur *Sanchez de Matrim. lib.* 8. *disput.* 24. *num.* 29. *Perez de Matrim. disput.* 46. *sect.* 5. *num.* 7. *Pontius de Matrim. lib.* 8. *cap.* 17. §. 5. *num.* 26. *et* 27.

Alii e contra censent Matrimonium nedum illicitum esse, sed invalidum; S. enim Pius Quintus in citata Bulla postquam declaravit sufficere ad valorem dispensationis, si exprimatur gradus remotior, addidit haec alia verba, *obtentis tamen postea super propinquiori litteris declaratoriis*, quae verba conditionem importare videntur de necessitate explanandam ante actum; et quae actum efficit nullum, si non praecedat; et in hujus assumpti comprobationem nonnullae litterae Apostolicae Urbani Octavi, et Innocentii X. afferuntur, in quibus expresse dicitur, quod quidam Ordinarii, qui litteras apostolicas executioni dederant, in quibus, subtacito gradu propinquiori, remotior tantum fuerat expressus, *nulliter*, *et de facto* dispensaverant, non expectatis subsequentibus litteris declaratoriis, uti, late perpensis dictis Brevibus, docet *Anaclet. in* 4. *lib. decretal. in append. de dispens. super impedimentis* §. 4. *pag.* 252. *a num.* 170. *usque ad numerum* 183. et hanc sententiam esse in praxi receptam, et in Dataria Apostolica, plene testantur *de Justis de dispens. Matrim. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 40. *et duobus seqq. Corrad. in praxi dispensat. lib.* 7. *pag.* 289. *et* 290.

A primo dubio ad secundum transeundo, et praesupposita facti circumstantia ab Ordinario exposita in sua informatione, quod scilicet Joannes fuit ille, qui dispensationem a Sancta Sede procuravit, et obtinuit in solo quarto gradu, non expresso tertio de industria, inscia harum omnium rerum Constantia, inhabilitas Joannis ad contrahendum cum aliis Mulieribus Matrimonium desumitur ex Can. *qui propinquam* 35. quaest. 2. et 3. ubi sic legitur, *qui propinquam sanguinis uxorem ducunt, et separantur, non licebit eis, quamdiu utrique vivunt, alias Uxores sibi in conjugio sociare, nisi ignorantia excusentur*, et firmat *Menoch. de arbitrariis casu* 502. *num.* 106. et favere dicitur stylus Datariae, juxta quem in dispensationibus Matrimonialibus, quae expediuntur pro incestuosis Consanguineis, apponitur semper clausula, quod alter alteri supervivens perpetuo absque spe conjugii remaneat, uti habetur *apud Corrad. in praxi dispensat. lib.* 8. *cap.* 3. *num.* 60.

Hujus inhabilitatis, quidquid nonnulli Scribentes asseruerint, mentio habetur in regestis hujus Sacrae Congregationis; concluso etenim Concilio Tridentino, institutaque hac Sacra Congregatione, Summi Pontifices pro regulandis materiis Datariae, in quibus Sacrosanctum Concilium aliquid Juris induxerat, omnes pene supplicationes ad hanc Sacram Congregationem remittere consueverant.

Inter alias tunc remissas, quamdam supplicationem *Papien. seu Januen.* inveni, in qua actum fuit de indulgenda dispensatione cuidam Nobili Adelescenti, qui sub spe futurae pontificiae dispensationis fuit a Parentibus nobilis Puellae suae consanguineae inductus ad habendam rem cum ipsa, prout habuit de facto, ipsamque praegnantem effecit; manuque Clar.

Mem. Cardinalis Alciati adnotatum inveni, quod fieri deberet supplicatio Sanctissimo cum narratione casus, et cum petitione, quod tolleretur inhabilitas ex eo contracta ad ducendam aliam Uxorem, et paulo post eadem manu adnotatum pariter inveni, quod poterat in casu concedi dispensatio, licet Adolescens propter incestum factus esset inhabilis ad contrahendum cum aliis.

Rursus in quadam Causa Pragen. Matrimonii, quae fuit proposita *die* 29. *Maji* 1677. *uti habetur lib.* 29. *decretorum*, post declaratam nullitatem Matrimonii inter consanguineos contracti, et consummati, post obtentam dispensationem a non habente facultatem, et expressa causa paupertatis, quae non habebat subsistentiam, praesuppositum fuit in genere, quod ex incestuoso conjugio contracta fuisset inhabilitas ad contrahendum Matrimonium cum aliis, disputatoque dubio, an Mulier in specie facta esset inhabilis ad contrahendum Matrimonium cum aliis, et quatenus affirmative, an esset cum ea dispensandum, responsum fuit, non fuisse a Muliere contractam inhabilitatem, ex quo decepta praedictum contraxerat Matrimonium, et cum ignorantia impedimenti.

Demum in quadam Causa Salernitana Matrimonii, quae fuit *anno* 1708. pertractata in hac Sacra Congregatione, et in qua scripsit Dominus Ursaya, uti videri potest *in disceptationibus ab ipso impressis tom.* 1. *parte* 2. *discept.* 17. postquam declaratum fuit, quod Matrimonium inter Consanguineos tertio gradu contractum nullitatis vitio laborabat, non obstante pontificia dispensatione, ex quo haec fuit obtenta non ante, sed post Matrimonium, uti videri potest in Resolutionibus hujus Sac. Congregationis *die* 3. *Martii* 1708. *lib.* 58. *decretorum*, propositum fuit dubium, an Alexander Vir, qui recedere intendebat a priori conjugio, esset factus inhabilis ad contrahendum cum aliis, eodemque proposito, et non resoluto in Congregatione habita *die* 22. *Septembris ejusdem anni*, die tandem 27. *Novembris subsequentis* responsum fuit pro inhabilitate in casu, de quo tunc agebatur, et post nonnullos annos habito ab eodem Alexandro Viro recursu ad hanc Sacram Congregationem pro obtinenda dispensatione ab inhabilitate contracta, allegato incontinentiae motivo, *die* 11. *Januarii* 1710. responsum fuit negative.

De nullitate Matrimonii nulla fuit controversia inter Joannem, atque Constantiam. Scribentes etenim pro una, et alia parte libentissime admiserunt, quod concurrente dispensatione super quarto tantum consanguinitatis gradu, conjunctisque revera Joanne, et Constantia in tertio et quarto consanguinitatis gradu, clara erat nullitas matrimonii: sed Sacra haec Congregatio *die* 7. *Septembris* 1720. distulit resolutionem, et rescripsit *ad mentem*, et mens fuit, quod perquirerentur regesta Datariae, ut videretur, an subsisteret opinio de nullitate Matrimonii sic contracti, juxta *Praxim*, tam antiquam, quam modernam dicti Tribunalis; ab ejus etenim auctoritate, omnes fere Scribentes moti sunt ad sustentandum, quod Matrimonium in dictis circumstantiis initum, esset nedum illicitum, sed invalidum.

Haec, quoad primum dubium: Transeundo autem ad secundum, Scribentes pro Joanne probare conati sunt, ipsum non fuisse redditum inhabilem ad contrahendum Matrimonium cum alia muliere; tum quia non docetur, quod habuerit scientiam suae conjunctionis cum Constantia in tertio, et quarto gradu, tum quia non est in Jure imposita poena inhabilitatis ad alias nuptias per hoc, quod quis incestum commiserit extra figuram, vel in figura Matrimonii, *Test. in Can. de Incestis* 35. *quaest.* 3. ibi: *Sane quibus conjunctio illicita interdicitur, habebunt ineundi melioris Conjugii libertatem;* et rursus *in Can. haec salubriter* 35. *quaest.* 8. ibi; *Qui autem, et quae in quarto vel in quinto gradu conjuncti inventi fuerint; separentur etc. Sane quibus conjunctio interdicitur illicita, habebunt ineundi conjugii melioris libertatem et in Can. si duo* 35. *quaest.* 6. ibi. *Si se Episcoporum judicio segregaverint, si juvenes sunt, alia Matrimonia contrahere non prohibeantur:* et contraria procedunt, quando incestuosi adeo insimul convixerint, ut alter eorum occubuerit durante adhuc incestu, ibi; *Et si alter eorum morte praeventus fuerit, alter quandiu vivit graviter poeniteat, et sine spe conjugii maneat.*

Scribentes vero pro Constantia probare conati sunt inhabilitatem Joannis ad aliud contrahendum Matrimonium, tum quia certa fuit ejusdem scientia super conjunctione in tertio, et quarto gradu, uti colligitur ex attestatione Episcopi; tum quia sic in jure, ad vindicandum crimen incestus dispositum est *Text. in*

cap. Transmissae de eo, qui cognov. ibi: *Perpetuo sine spe conjugii permanebit*; et in terminis copulae incestuosae in figura Matrimonii sic legitur *in Can. Propinquam* 35. *quaest.* 2. *et* 3. ibi: *Qui propinquam sanguinis Uxorem ducunt, et separantur, non licebit eis, quamdiu utrique vivunt, alias Uxores sibi in Conjugio sociare, nisi ignorantia excusentur.*

Allegatae praeterea fuerunt resolutiones hujus Sacrae Congregationis ad hanc sententiam corroborandam; in quadam enim Causa *Papien. seu Januen.* in qua agebatur de copula incestuosa habita in figura Matrimonii, Cardinalis Alciatus adnotavit, Virum, propter incestum esse factum inhabilem ad contrahendum cum aliis, sed eidem posse concedi dispensationem. Rursus *in quadam Causa Pragen.* 29. *Maji* 1677. dictum fuit, non fuisse a Muliere contractam ullam inhabilitatem, non obstante, quod incestuose copulata fuisset in vim dispensationis obtentae a non habente facultatem, ex quo decepta contraxerat Matrimonium, et cum ignorantia impedimenti. Demum *in quadam Causa Salernitana Matrimonii die* 3. *Martii* 1708. resolutum fuit, Matrimonium non obstante dispensatione fuisse invalidum, et contendente Viro, se ex hoc inhabilem non evasisse ad aliud contrahendum Matrimonium, *die* 27. *Novembris ejusdem anni*, responsum fuit *pro inhabilitate, et die* 11. *Januarii* 1710. fuit eidem denegata dispensatio, quamvis pro ea obtinenda deduceret motivum incontinentiae.

Bis igitur actum fuit de hac causa Locaeorien. in hac Sac. Congreg. *die videlicet* 7. *Septembris* 1720. *et die* 28. *Februarii* 1722. et licet in utraque propositione Causae tam Scribentes pro Joanne, quam pro Constantia nullitatem admitterent Matrimonii, et punctum Controversiae reducerent ad poenas, quibus Joannes praetendebatur esse subjectus, ex quo Matrimonium contraxit, sciendo conjunctionem cum Constantia in tertio, et quarto: Sac. nihilominus Congregatio ex officio procedens, voluit ut de validitate, vel invaliditate Matrimonii stricte videretur. Et quia totalis pro nullitate constituebatur in stylo Datariae, hinc est, quod prima vice respondit, quod Datariae Regesta perquirerentur, et secunda vice instantibus Officialibus Datariae pro dilatione, quod Causa proponeretur *die* 28. *Mensis Martii.*

Egregii Datariae Officiales pervolutis Regestis a tempore S. Pii V. usque ad praesens, discursum una cum Summario justificativo exararunt, et simul, et semel comprobare conati sunt, nulla semper, et invalida habita fuisse Matrimonia contracta inter conjunctos tertio, et quarto gradu, praevia dispensatione super quarto, et non obtentis litteris declaratoriis super tertio, juxta praescripta *in Bulla* 13. *S. Pii V. tom.* 2. de qua in folio Congregationis diei 28. Februarii proxime praeteriti benigne reassumendo.

Quia vero, sicuti ad Egregios Datariae Officiales pertinet Datariae opiniones et jura tueri, sic ad meam exiguitatem spectat hujus Sacrae Congregationis, cujus sum a secretis, sententias propugnare; hinc est, quod inventa in Regestis punctuali resolutione super validitate Matrimonii in hisce terminis contracti, operae pretium esse censui ad calcem hujus Quaestionis edere discursum, ut visis hinc inde videndis, tutum judicium proferri valeat, et simul, et semel sequentibus dubiis responderi.

I. An constet de nullitate Matrimonii, et quatenus affirmative:

II. An Princeps Joannes Sapica factus sit inhabilis ad contrahendum Matrimonium cum aliis Mulieribus in casu etc.

Sacra Congr. die 28. Martii 1722. respondit:

Ad primum negative, et Episcopus mandet, quod Conjuges continuent in separatione, donec obtinuerint litteras declaratorias. Ad secundum provisum in primo, et amplius.

De Matrimonio contracto inter Conjunctos tertio, et quarto Consanguinitatis gradibus, praevia apostolica dispensatione super quarto, non obtentis litteris declaratoriis super tertio juxta Bullam 13. S. Pii V. Bull. tom. 2. an sit nullum, vel validum.

Discursus Secretarii postea SS. D. N. Benedicti XIV.

1. Nonnulla sunt, quae urgent pro nullitate Matrimonii. Primum est, quod illud in tantum validum existimari posset, in quantum dispensatio obtenta super gradu remotiori suffragari posset conjunctis in illo gradu, et in gradu etiam proximiori. Cum autem id de jure non subsistat *juxta text. in Cap. quod dilectio*

de consang. et affinit. sequitur, de Matrimonii nullitate non esse dubitandum.

2. Secundum est quod quidquid esset juxta antiquiores Constitutiones Gregorii XI. et Clementis VI. Pius certe Papa IV. sic decrevit: *se de singulis obstaculis plene certiorari volens, quod in quibuscumque dispensationibus, quas pro Matrimonio scienter, vel ignoranter contracto, vel contrahendo in quibusvis prohibitis consanguinitatis, aut affinitatis, seu mixtis gradibus etc. a S. Sede impetrari etc. non solum de remotiori, sed etiam de proximiori, aut de proximioribus gradibus, quicumque illi fuerint, eorumque distantia specialis, et expressa mentio fieri debeat; alioquin dispensationes etc. nullius sint roboris, et momenti, et pro infectis habeantur.*

3. Verba haec leguntur in Constitutione 37. praedicti Pii Papae IV. in antiquiori Bullario Romano edito anno 1586., quod existit in Bibliotheca Casanatensi: quibus attentis, sicuti certa est nullitas dispensationis inter conjunctos tertio, et quarto, facta tantum mentione quarti gradus, sic a nullitate dispensationis valet illatio ad Matrimonii nullitatem.

4. Tertium est quod licet S. Pius V. *in sua Constit.* 13. *Bull. tom.* 2. derogaverit mox allegatae Constitutioni Pii Papae IV., et voluerit quod valeret dispensatio obtenta super quarto, nulla facta mentione tertii gradus, addidit nihilominus sequentia verba: *obtentis tamen postea super propinquiori litteris declaratoriis*, hoc est litteris, in quibus declaretur non obstare reticentiam gradus propinquioris, cumque recensita verba conditionem importent juxta punctuales, et in his terminis auctoritates infra allegandas; hinc sit censendum, esse nullum matrimonium illud, quod fuit contractum inter conjunctos tertio, et quarto, obtenta dispensatione super quarto, et non obtentis litteris declaratoriis super tertio.

5. Quartum est, quod si validum haberetur Matrimonium non obtentis litteris declaratoriis super gradu propinquiori, frustratoriae quodammodo dictae litterae dici possent. Cum autem hoc non sit dicendum, nec etiam dici poterit validum esse Matrimonium inter Conjunctos tertio, et quarto praevia dispensatione super quarto, et non obtentis litteris declaratoriis super tertio.

6. Quintum est, quod habito recursu ad Summos Pontifices Urbanum Octavum, et Innocentium Decimum a Conjugibus, qui reticito propinquiori, dispensationem expediverant super remotiori gradu, nec litteras declaratorias obtinuerant super propinquiori, fuit in litteris apostolicis dd. Pontificum impressis *apud Anaclet. in* 4. *lib. Decretal. in Append. de dispensat. super impedimentis* §. 4. responsum, quod Ordinarii, qui dispensationem executioni dederant, nulliter, et de facto dispensaverant, quod Copula interim habita fuerat incestuosa, quod filii nati erant illegitimi, et quod erat iterum contrahendum Matrimonium in facie Ecclesiae. Signa autem haec sunt evidentissima, quod non obstante citata Bulla S. Pii V. subsequentes Romani Pontifices, nulla esse judicarunt Matrimonia contracta inter Conjunctos, accedente dispensatione apostolica super gradu remotiori, et non obtentis litteris declaratoriis super propinquiori, idque adeo verum esse dignoscitur, ut Barbosa, qui *voto* 3. *lib.* 1. *per tot.* senserat pro validitate, viso brevi Urbani Octavi in fine suffragii, a dicta opinione recesserit, et consimili modo se etiam gesserit Bonacina, qui licet validum de jure Matrimonium existimasset, attento nihilominus stylo Sedis Apostolicae, sententiam amplexus est stantem pro nullitate, uti videri potest *tom.* 2. *disput.* 1. *quaest.* 2. *puncto* 5. *n.* 17. *et quaest.* 3. *puncto* 7. §. 1. *n.* 7.

7. Sextum est, quod quidquid dixerint Auctores Scholastici, qui pro validitate sensisse videntur, Auctores certe practici, ponderatis verbis Bullae S. Pii V. *obtentis tamen postea super propinquiori litteris declaratoriis*, et ponderatis Brevibus Urbani Octavi, et Innocentii Decimi supra indicatis, constanter asseruerunt, Matrimonium esse nullum, *Clericat. decis.* 22. *de Sacramento Matrim. n.* 11. *Rota de executoribus litter. apostolicar. cap.* 11. *n.* 33. *Anaclet. in* 4. *lib. decret. in Appendice de dispensat. super impedimentis* §. 4. *pag.* 252. *a num.* 170. *usque ad num.* 183. *De Justis de dispensat. matrim. lib.* 2. *cap.* 3. *n.* 40. *et duob. seqq. Corrad. in praxi dispensat. lib.* 7. *pag.* 289. *et* 290. Cumque in re de qua nunc agitur, magis sit practicis, quam speculativis Auctoribus deferendum, sequitur, retinendam esse opinionem, quae validitati Matrimonii adversatur.

8. Ultimum est quod quidquid agit Dataria Apostolica, dicitur gestum ab ipso Papa, *Teste Garzia de Benef. par.* 4. *Cap.* 2. *num.* 18. Cumque ab Egregiis Datariae Officialibus in discursu impresso afferantur 24. exempla, ex

quibus ostenditur nullitas Matrimonii, sive ignoranter, sive scienter contracti, quando propinquior gradus reticitus fuit, et inter haec duo adsint, quae referuntur ad tempus S. Pii V. nil clarius afferri posse videtur ad rem, de qua nunc agitur; quomodo etenim in litteris *perinde valere* in terminis Matrimonii, bona fide, et cum ignorantia gradus propinquioris contracti, praevia dispensatione super solo gradu remotiori, potuisset S. Pius V. potuissent et alii Pontifices mandare, quod Ordinarii publice indicerent nullitatem prioris Matrimonii, et quod Conjuges de novo contraherent, si praecedens Matrimonium pro valido habitum fuisset? Et rursus quomodo aliis litteris *perinde valere* in terminis Matrimonii contracti, et consummati cum scientia gradus propinquioris, praevia dispensatione super remotiore, potuissent iidem Romani Pontifices declarare, quod Ordinarii de facto dispensaverant, quod servata forma Concilii Matrimonium de novo contraheretur, quod contrahentes absolverentur ab incestu, et ab excommunicatione lata in *Clementina unica de Consanguinitate*, quod Proles declararetur illegitima, et quod propter incestum commissum, alter ex Conjugibus alteri supervivens perpetuo absque spe Conjugii remaneret, si Matrimonium contractum cum dispensatione super remotiori de jure validum fuisset?

9. Haec sunt quae pugnant pro nullitate Matrimonii. Nunc autem transitum faciendo ad ea, quae favent validitati, operae pretium est, nonnullas summatim exponere Romanorum Pontificum Gregorii videlicet IX. Gregorii XI. Clementis VI. Pii IV. et S. Pii V. Constitutiones.

10. Gregorius itaque Papa IX. *in cap. fin. de Consang. et affin.* decrevit, quod Vir, qui a stipite, quarto gradu, et Mulier, quae ex alio latere distat quinto, possunt licite matrimonialiter copulari, quia computatio fit a remotiori, itaut Vir, et Mulier distent in quinto, in quo gradu nulla est prohibitio, *juxta Text. in Cap. non debet de consang. et affinit.*

11. Constitutionis Gregorii XI. mentio fit *a Guttier. quaest. Canonic. lib. 2. cap. 15. num.* 127. *et* 128. et de Constitutione Clementis Sexti verba faciunt *Calderin. Cons. pri. de consang. et affinit. Fagnan. in cap. fin. num.* 15. *eodem nu. Covar. in Epitom. lib.* 4. *Decret.* 2. *p. cap.* 6. *sub num.* 12. et utraque Constitutio Gregorii XI. et Clementis VI. reassumitur a S. Pio V. *in sua Constit.* 13. *mox referenda;* omissaque Constitutione Gregorii XI. quam reperire non potui, sed quae absque dubio concordare dicenda est cum alia Clementis VI. ut ex citata Bulla S. Pii V. desumitur; in eo quod attinet ad hanc Clementis VI. Constitutionem, sciendum est quod Clemens Papa V. dispensationem concesserat, ut Vir, et Mulier non obstante quarto gradu consanguinitatis possent ad invicem matrimonialiter copulari, Matrimonium contractum fuit, et Vir, et Mulier in eodem perstiterunt spatio annorum triginta, exortaque subinde controversia, an dispensatio valida fuisset, ex quo deprehensum fuit Virum tertio, et Mulierem quarto gradibus a communi stipite distare, Papa sic dubium resolvit: *declaramus, praedictam, et quaslibet alias dispensationes similes obtentas a Sede Apostolica, et imposterum obtinendas, omissione mentionis de distantia tertii gradus praedicti a stipite non facta in illis, et quarumvis litium dependentia occasione hujusmodi super eis nequaquam obstantibus sufficientes, et validas existere, ac robur obtinere plenariae firmitatis, reprobantes quorumcumque opiniones contrarias, ac eas, et quoslibet processus in contrarium coram quibusvis Judicibus delegatis, vel Ordinariis habitos, inanes, et irritos decernentes.*

12. Supervenit post haec Constitutio Pii Papae IV. in superioribus allegata, in qua non obstantibus Constitution. Greg. XI. et Clem. VI. voluit quod in dispensationibus specialis, et expressa mentio fieret non solum de remotiori, sed etiam de proximiori gradu, et de eorum distantia, declarando, quod in casu mentionis non factae, dispensationes nullius essent roboris, et momenti, et pro infectis haberentur; at S. Pius V. in sua Constitutione 13. Bull. tom. 2. praevia derogatione Bullae Pii Papae IV. nec non facta renovatione Constitutionum Gregorii XI. et Clementis VI. et expresse protestando, *quod favere intendebat Sacramento, et libertati Matrimonii*, statuit, et ordinavit, quod excepto casu, quo Vir, et Mulier primum consanguinitatis, et affinitatis gradum attingerent, in quo Sanctitas Sua nunquam dispensare intendebat, in caeteris aliis consanguinitatis, et affinitatis gradibus *remotior attenderetur, et secum traheret propinquiorem, et ob id sufficeret remotiorem tantum gradum exprimere, obtentis tamen postea super pro-*

pinquiore litteris declaratoriis juxta Gregorii, et Clementis Constitutiones, concludendo, dispensationes propter proximioris gradus hujusmodi non expressionem de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari non posse, sed in omnibus, et per omnia suffragari perinde ac si in litteris, seu Commissionibus hujusmodi de proximiore, seu utroque gradu specialis, et expressa mentio facta fuisset.

13. Adeoque si S. Pius V. derogavit Constitutioni Pii Papae IV. si protestatus est se favere velle libertati Matrimonii, si excepto primo gradu, validas, et subsistentes declaravit dispensationes, in quibus facta esset sola mentio gradus remotioris: Nil clarius afferri posse videtur ad suadendum tam validitatem dispensationum, quam validitatem Matrimoniorum dependenter ab illis factorum: Nullatenus arguentibus verbis in eadem Constitutione appositis, *obtentis tamen postea super propinquiore litteris declaratoriis;* in his etenim litteris iterum admittitur validitas praecedentis dispensationis, ipsasque litteras valere dicta auctoritate decernens, uti habetur ex earum formula, impressa apud Novar. in Sum. Bull. comment. 60. in his iisdem litteris, dicitur distantiam propinquioris gradus non obstare, et perinde se habere, ac si ejus mentio in prima dispensatione facta fuisset, itaut harum litterarum introductio non alium finem habuisse dicenda sit, quam avertendi scandali, quod aliqui juris ignari sumere potuissent, videndo quod conjuncti in tertio, et quarto Matrimonium inter se contraxissent, praevia tantum dispensatione super quarto, et alias discurrendo sequeretur absurdum, quia sequeretur quod S. Pius V. non derogasset Bullae Pii IV. sed tantum voluisset, quod pro validitate dispensationis, et Matrimonii fieri deberent in una pagina mentio gradus remotioris, et in alia gradus propinquioris, quando Pius Papa IV. decreverat quod in una, eademque pagina, hoc est in una, et eadem dispensatione pro ejus, et Matrimonii validitate utriusque gradus, propinquioris videlicet, et remotioris expressa mentio haberetur.

14. Discursus hic clarus videtur, et efficax, uti dicitur ab intrinseco, sed idem magnum ab extrinseco robur assumit, a classicorum videlicet, et magni nominis Doctorum communi auctoritate, qui ponderata Bulla S. Pii V. validam esse censuerunt dispensationem, in qua facta fuit mentio solius gradus remotioris, etiamsi Executor notitiam propinquioris habuerit, et hoc minime obstante eam executioni mandaverit, cum ejus malitia validitati dispensationis obstare non valeat: validum etiam consequenter existimarunt Matrimonium, quamvis illud fuerit contractum, non obtentis litteris declaratoriis, quarum defectus illud ad summum illicitum, sed non invalidum reddere potest. *Sanchez de Matrim. lib.* 8. *disp.* 24. *num.* 29. *Perez de Matrim. disp.* 46. *sect.* 5. *num.* 7. *Pontius de Matrim. lib.* 8. *cap.* 17. §. 5. *num.* 26. *et* 27. *Petrus de Ledesma de Sacram. Matrim. in addit. ad tertiam partem quaest.* 54. *art.* 2. *pag. mihi* 419. *Enriquez in sum. lib.* 12. *de impedim. Matrim. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 6. *in notis pag. mihi* 709. *et rursus cap.* 9. *in notis lit. z. pag. mihi* 729. *Salmanticenses in Thelog. moral. tom.* 1. *de Matrim. tract.* 9. *cap.* 14. *puncto* 4. §. 45. *et* 46. *pag. mihi* 260. *Hurtad. in tract. de Sacram. disp.* 26. *difficul.* 7. *per tot. Egidius de Coninch de Sacram. disp.* 33. *dub.* 6. *num.* 72. *Tamburin. de Sacram. lib.* 8. *tract.* 2. *de dispens. cap.* 9. §. 7. *per tot. Dicastil. de Sacram. tom.* 3. *tract.* 10. *de Matrim. disp.* 8. *dubit.* 9. *per tot. Aversa de Sacram. Matrim. quaest.* 19. *sect.* 5. §. 7. *pag. mihi* 622. *Basseus in flor. Theolog. pract. tom.* 2. *in verb. Matrim.* 9. *sub num.* 5. *pag. mihi* 344. *Rosignol. de Sacr. Matrim. tom.* 2. *contract.* 15. *praenot.* 23. *num.* 5. *Rebell. de oblig. just.* 2. *p. lib.* 3. *quaest.* 5. *sect.* 4. *num.* 23. *pag. mihi* 333. *Leander Oper. moral. pag.* 2. *tract.* 9. *de Sac. Matr. disp.* 24. *quaest.* 40. *Filliuc. oper. mor. to.* 1. *tract.* 10. *de Sacr. Matr. pag.* 2. *cap.* 10. *num.* 328. *Giribald. de Sacr. tom.* 1. *tract.* 10. *de Matr. dub.* 8. *num.* 49. *et seqq. Ant. a Spiritu Sancto in direct. Confess. tract.* 11. *de Matrim. disp.* 8. *sect.* 7. *per tot. Gobat Theol. experimental. tract.* 9. *cap.* 22. *in Appen. pag. mihi* 1003. *num.* 620. *et seqq. Vanespen. Jur. Ecclesiast. universi tom.* 1. *pag.* 2. *tract.* 14. *cap.* 3. *num.* 17. *Cherubin. in notis ad Const.* 13. *S. Pii V. tom.* 1. *pag. mihi* 38. *Novar. in sum. Bull. comment.* 60. *num.* 2. solaque inter scribentes discrepantia est, quod nonnulli censent valere dispensationem, et validum esse Matrimonium cum expressione solius gradus remotioris, dummodo foemina non sit illa, quae sit propinquior stipiti, sed Vir sit propinquior stipiti, et Mulier stipitem attingat in gradu remotiori; in ea etenim facti specie cum foe-

mina sit quoad stipitem major Viro; et Vir per Matrimonium evadere debeat Caput Mulieris, aliquorum opinio fuit, quod propter relatam inordinationem pro validitate dispensationis, et Matrimonii, necessaria sit utriusque gradus expressio. *Sotus in* 4. *dist.* 40. *quaest. unica art.* 3. *colum.* 8. *vers.* 4. *demum, et art.* 4. *col. penul. vers. et tertio. Molina de just. et jure tom.* 1. *tract.* 2. *disp.* 161. *num.* 5. *Bonacin. oper. mor. tom.* 2. *disp. pri. quaest.* 2. *puncto* 5. *num.* 16. §. *secunda est*, quando alii e contra censent, vel id ad summum procedere, si Mulier esset avita, vel Matertera, secus autem si in tertio gradu esset constituta: *Sanchez de Matrim. lib.* 8. *disp.* 24. *num.* 12. et alii communius, ponderantes Bullam S. Pii V. indistincte loqui, asserunt, validam esse dispensationem, et validum Matrimonium contractum non obtentis litteris declaratoriis, et praevia dispensatione super remotiori, sive vir, sive foemina sit stipiti propinquior: *Pontius, et Perez. Rosignol. Giribald. Aversa, locis supra citatis.*

15. Quodque notabilius est, licet ad tramites Bullae S. Pii V. Sac. haec Congregatio censuerit pro validitate dispensationis primum gradum esse exprimendum, uti habetur in *dubio affinitatis proposito* 19. *Septembris* 1682. *lib.* 32. *Decret. pag. mihi* 455. *quidem sequenti dubio an inter ipsos adsit impedimentum dumtaxat tertii affinitatis gradus, vel etiam primi, itaut super tertio tantum, vel potius super tertio, et primo petenda esset dispensatio*, responsum fuit: *petendam esse dispensationem facta mentione primi gradus;* in hypothesi tamen Matrimonii contracti inter Conjunctos extra primum gradum, praevia dispensatione super remotiore, et non obtentis litteris declaratoriis super propinquiori, haec eadem Sacra Congregatio censuit validum fuisse Matrimonium, et satis esse postea obtinere declarationem super gradu propinquiori, nec opus esse post declarationem denuo contrahere, uti habetur ex sequenti resolutione edita *die* 1. *Maji anno* 1607. *lib.* 11. *Decret. pag.* 1. *a tergo*, ibi: *hujusmodi Matrimonium, nisi aliud obstiterit, esse validum, satisque fuisse obtinere postea declarationem super gradu propinquiori juxta Constit. san. mem. Pii V. hac de re editam, neque opus fuisse post declarationem hujusmodi repetere formam Concilii, vel denuo contrahere.*

16. Hisque positis, non obstant ea, quae in contrarium fuerunt ponderata: Non obstat etenim primum, quod dispensatio obtenta super gradu remotiori, non suffragetur Conjunctis in illo gradu, et in gradu proximiori, juxta allegatum *Text. in cap. quod dilectio de cons sang. et affinit.* Textus etenim hic procedit attenta consuetudine loci, ibi: *consultius duximus multitudini, et observatae consuetudini deferendum, quam aliud in dissensionem, et scandalum Populi statuendum, quadam adhibita novitate;* quocirca Textus praedictus non facit ad rem, de qua nunc agitur, nec obstat dispositioni juris communis, juxta quod gradus remotior trahit ad se propinquiorem, uti adnotarunt in citato capitulo *Quod dilectio: Innocentius in fine, Hostien. num.* 4. *Joan. Andreas num.* 8. *Abbas num.* 7. *Gonzal. num.* 4. *Fagnan. in cap. Vir qui, num.* 54. *de Consanguinit. et affinit. Covar. in* 4. *Decret. pag.* 2. *cap.* 6. §. 10. *num.* 12. *Sanchez de Matrim. lib.* 8. *disput.* 1. *num.* 33. *prope finem.*

17. Minus facit Bulla Pii IV. de qua, in secunda oppositione, cum ei fuerit derogatum a posteriori Bulla S. Pii V.

18. Majoris roboris non est, quod in Bulla S. Pii V. habentur haec verba, *obtentis tamen postea super propinquiori litteris declaratoriis*, uti tertio loco dicebatur; punctus enim est, an litterae declaratoriae fuerint requisitae pro validitate dispensationis, et an fuerint requisitae, ut Matrimonium esset validum, cumque ex supra probatis S. Pius V. validam decreverit dispensationem, facta tantum mentione remotioris gradus, et litterae declaratoriae sint necessariae, ut matrimonium sit licitum, non autem, ut sit validum; hinc est, nullum momentum constitui posse in verbis praedictae Constitutionis Pianae.

19. Consimilis generis est quod quarto loco opponebatur, frustratorias videlicet evadere in hoc rerum statu litteras declaratorias. Id quippe nullo modo subsistit; vel etenim expedita dispensatione super remotiori ante ejus executionem innotescit Ordinario, quod Vir, et Mulier sunt conjuncti propinquiori gradu, et Ordinarius debet abstinere ab executione, usquequo litterae declaratoriae afferantur, uti bene ponderant *Bonacina oper. moral. tom.* 2. *disput.* 1. *quaest.* 2. *puncto* 5. *num.* 17. *et quaest.* 3. *punct.* 7. §. *primo num.* 7. *Sanchez de Matrim. lib.* 8. *disput.* 24. *num.* 29. vel ante Bullae executionem propinquitas non innotuit Ordinario,

et sic sine litteris declaratoriis Matrimonium contractum fuit, et tunc statim ac notitia defertur ad Ordinarium, debet ille Conjuges separare, usquequo litterae afferantur, uti bene ponderat *Sanchez loco citato.* Uno verbo semper est obediendum Constitutioni Pianae, et semper expediendae sunt litterae declaratoriae super propinquiori, sive Ordinarius ignoraverit, sive sciverit conjunctionem gradus proximioris, et sive Matrimonium fuerit contractum, sive non, et Ordinarius, qui non obstante notitia gradus propinquioris, non allatis litteris declaratoriis, dispensationem exequeretur, peccaret. *Tamburin. de Sacram. lib.* 8. *tract.* 2. *cap.* 9. §. 7. *num.* 6. *Clericat. Theor. Eccles. cap.* 137. *numer.* 13. quod satis est ne litterae declaratoriae tanquam frustratoriae habeantur.

20. Caetera alia, quae in contrarium ponderabantur, stylum respiciunt Datariae, et a dicto stylo nonnulli praedicti Auctores inducti fuerunt ad sustinendam nullitatem Matrimonii contracti praevia dispensatione super remotiori, non obtentis litteris declaratoriis super propinquiori. Porro de hoc stylo loquendo, mirum est, quae et qualia dicta sint ab aliis Auctoribus, qui sentiunt pro validitate Matrimonii. *Tambur. de Sacram. lib.* 8. *tract.* 2. *de dispensat. cap.* 9. §. 7. *sub. num.* 9. facta sibi oppositione Brevis Urbani VIII. a Barbosa loco citato relati, inquit, *cum non sit credibile, Urbanum VIII.* per litteras privatas voluisse abrogare dictum generale Decretum Pii V. mihi videtur esse putandum in memoratis privatis litteris aliquem irrepsisse *errorem a ministris commissum.* Alii per aliam viam procedunt; *Gobatus* quippe *in Theolog. experimentali tract.* 9. *capit.* 22. *in append. pag. mihi* 1003. *num.* 620. *et seqq.* ait, et expressiones, quae leguntur in Brevibus, de quibus agitur, non affirmative, sed relative fuisse expositas, quod est idem, ac dicere expressiones non ad Pontificem, sed ad Supplicantes esse referendas: *et Pater Siisius* Placentinus, et Poenitentiarius Apostolicus in Sacrosancta Basilica Lateranensis *in suis adnotationibus manuscriptis ad Constitutionem Innocentii Papae XII. super facultatibus majoris Poenitentiarii pag. mihi* 737. *num.* 38. *inquit* : *ad Stylum autem Curiae respondetur, ipsum quidem facere jus, sed non quando est contra ipsum jus. Stylus autem in subjecta materia, quod Matrimonium sit nullum, nisi in dispensatione exprimatur gradus proximior, nec facit jus, nec observari potest, eo quod adversaretur eidem motui proprio Pii V. relato. Consequenter neque non obtentis litteris declaratoriis super eodem gradu, inferri debet nullum esse Matrimonium, si fuerit contractum vigore dispensationis obtentae, cum tales litterae solum dentur ad evitanda dubia, et scandala, quae oriri possent in Populo.*

21. At quidquid sit de hisce responsionibus, et praevia protestatione debiti obsequii erga stylum Datariae, sustineri posse videtur, primo, quod nonnulla, quae pro eodem deducuntur, non faciunt ad rem, secundo quod aliqua concordant cum his, quae in superioribus dicta sunt; tertio, quod alia pugnare videntur pro validitate Matrimonii, ultimo, nihil in contrarium adducitur, quod directe percutiat controversiam, de qua nunc agitur.

22. Quod autem nonnulla, quae afferuntur, non faciant ad rem, patet, quia ex suffragio in contrarium allegato clar. mem. Card. de Carpineo non aliud infertur, nisi quod Episcopi habentes a Sede Apostolica facultatem dispensandi in tertio, vel quarto non possunt dispensare in secundo, vel tertio, non obstante Bulla S. Pii V. Bulla quippe exigit litteras declaratorias, et litterae declaratoriae a Sede Apostolica sunt impetrandae, quod utique nec impugnatur, nec impugnari potest.

23. Quod item aliqua concordent cum his, quae in superioribus dicta sunt, facile demonstratur, et talia sunt omnia documenta, ex quibus eruitur, quod exhibita Ordinario dispensatione super remotiori, et constito coram eodem de conjunctione etiam in gradu propinquiori; Pontifices dixerunt, dispensationem non fuisse subreptitiam, et sic Oratores esse dispensandos, ut Matrimonium contrahere possent, servata forma Concilii, praevia tamen declaratione ejusdem non obstare conjunctionem in gradu propinquiori; quid enim quaeso ex hisce documentis argui valet, nisi quod, constito ante Matrimonium de conjunctione in gradu propinquiori, expediendae sunt litterae declaratoriae, si non fuerunt una cum dispensatione expeditae, quod utique admittitur, et est admittendum?

24. Rursus quod aliqua pugnent pro validitate Matrimonii, ponitur in claris, plura etenim, et plura tam antiqua, quam moderna a Dataria allata sunt exempla, in quibus post contractum Matrimonium praevia dispensatione super re-

motiori, reticito propinquiori, non fuit Oratoribus demandatum, ut Matrimonium inter se publice, servata forma Concilii, de novo contraherent, vel saltem, quod consensum renovarent, sed tantum, *quod in Matrimonio sic contracto libere, et licite remanere possent;* probant etenim haec documenta Matrimonium fuisse habitum pro illicito, sed non pro invalido, si etenim invalidum fuisset, novus consensus fuisset necessarius, et fuisset praescriptus, sive ambo contrahentes ignorassent conjunctionem in propinquiori gradu, sive alter ignorasset, et alter scivisset, uti late probat *Claudius la Croix in Theolog. moral. tom.* 2. *lib.* 6. *part.* 3. *num.* 812. *et seqq. pag. mihi* 44.

25. Absque eo quod quidquam referat responsio ingeniose de more in discursu pro Dataria excitata, quod renovatio Consensus non requiritur in dispensationibus quae fiunt in radice Matrimonii; scio quippe Summum Pontificem posse dispensare in radice Matrimonii, et revocare impedimentum dirimens Matrimonium, et simul, et semel abrogare legem ecclesiasticam, quae dictum statuit impedimentum, faciendo ut dispensatio retrotrahatur ad initium Matrimonii, et sic quod proles quoad omnes effectus legitima sit, et habeatur, juxta late deducta *in decis.* 1121. *coram Seraphin. in decis.* 19. *coram Ludovis. in decis.* 174. *post secundum volumen Consilior. Farinac.* Scio quoque controversum esse inter Doctores, an in hac dispensatione super radice Matrimonii novus requiratur consensus, uti videri potest apud *Sanchez de Matrim. lib.* 8. *disput.* 8. *num.* 25. et veriorem esse opinionem, quod nulla consensus renovatio in hisce circumstantiis sit necessaria, uti late probat *Rota dec.* 455. *num.* 11. *part.* 1. *recent.* At punctus est, an in relatis exemplis dici queat, Summum Pontificem dispensasse in radice Matrimonii; dispensatio haec quippe prodest filiis natis, quoad omnes effectus spirituales, et quoad omnes effectus civiles directe in terris temporali Jurisdictioni Romani Pontificis subjectis, et indirecte in reliquo terrarum Orbe: *juxta celebre responsum Innoc. III. in cap. per Venerabilem, qui filii sint legitimi:* Cumque certum sit dispensationes has non nisi urgentibus gravissimis causis, et quidem raro concedi consuevisse a Summis Pontificibus, *Barbos. voto dec.* 27. *num.* 31. *lib.* 2. *Diana in edit. Coord. tom.* 3. *tract. prim. resolut.* 87. *num.* 6. siculi imperceptibile est quod in tot exemplis relatis, in quibus non fuit praescripta renovatio consensus: *nec adhibitae fuerunt formulae, quae adhibentur in dispensationibus in radice Matrimonii*, voluerint in dicta radice Pontifices dispensare, sic clarum est, ipsos nihil aliud facere voluisse, quam dispensare in Matrimonio contracto praevia dispensatione super remotiori, et non obtentis litteris declaratoriis super propinquiori, exclusaque renovatione consensus, indicare voluisse, Matrimonium fuisse illicite, sed non invalide contractum.

26. Denique, quod nihil in contrarium adducatur directe percutiens controversiam, de qua nunc agitur, clarissime dignoscitur, in omnibus quippe exemplis, in quibus Sum. Pontifices absolverunt a poenis incestus, prolem legitimam declararunt, et praescripserunt consensus renovationem, servata forma Concilii, Oratores supplicabant pro dispensatione, et sic se promptos ostendebant ad permanendum in Matrimonio, itaut mirum non sit, si supplicantibus iisdem pro absolutione a Censuris, pro legitimatione prolis, Summi Pontifices petitis ad abundantiam indulgendo, et absolverint a Censuris, et prolem legitimam declaraverint, et renovationem consensus praescripserint. At ab his argumentum deduci non potest ad declarationem nullitatis Matrimonii, ad hunc etenim effectum ostendendum esset quod contrahentibus a Matrimonio recedere volentibus, et libertatem transeundi ad alia vota postulantibus, Sedes Apostolica facultatem concessisset: cumque tale documentum non afferatur, sequitur non doceri de documento, quod faciat ad rem, et directe percutiat controversiam, de qua nunc agitur.

27. Exemplum esse potest in dispensationibus, quae petentibus indulgentur ad cautelam, vel super irregularitatibus, vel super Censuris; quemadmodum enim ab hisce dispensationibus non valet argumentum ad incursum in irregularitatem, vel in Censuram, etiam in casu consimili, et vallato omnibus circumstantiis, quae adfuerunt in casibus, in quibus dictae dispensationes concessae sunt, *quando formiter est disputandum an fuerit incursa irregularitas, vel Censura*, sic a verbis summorum Pontificum nullitatem Matrimonii supponentibus in hypothesi, in qua Oratores supplicabant, et prompti erant ad permanendum in matrimonio, non valet illatio ad positivam Matrimonii nullita-

tem, *quando formaliter super eamdem quaestio instituitur*.

Atque haec dicta sint sub Censura etc. salvo semper etc.

Post maturum igitur Causae examen, responsum fuit *die* 28. *Martii* 1722. *non constare de nullitate Matrimonii, et quod Episcopus Conjugibus mandaret, ut continuarent in separatione, donec obtinerent litteras declaratorias, nempe Dispensationem suffragari, non obstante reticentia propinquioris Gradus*.

Moras nectente Joanne super expeditione litterarum, et Uxori alimenta non subministrante, Sacra haec Congregatio querelas Constantiae remisit ad Ordinarium, ut super utroque puncto procederet etiam auctoritate ipsius Sacrae Congregationis, relaxatoque per Ordinarium Mandato Executivo, et relaxatis ob non paritionem Censuris, deventum tandem fuit ad expeditionem litterarum, et novus a dicto Joanne habitus est recursus pro absolutione cum reincidentia, quae eidem primo concessa fuit, et etiam subinde pluries prorogata, sed cum clausula *non retardata interim subministratione alimentorum:* cumque alimenta numquam praestita fuerint sub obtentu Dotis non solutae, necessarium tandem fuit devenire ad subscriptionem dubiorum, quae ad calcem Restrictus referentur. Ordinarius alimenta taxavit in duobus millibus imperialibus annuis.

Quaeritur igitur:

I. *An Comes Sapieka teneatur ad alimenta praestanda Principissae Constantiae Radzivillae, et quatenus affirmative:*

II. *In qua summa illa debeantur.*

Et responsum, fuit: *dilata, et scribatur juxta Instructionem.*

Porro in executionem hujus rescripti datae fuerunt litterae tum ad Nuntium Apostolicum, tum ad Episcopum Lucaeorien. in quibus dictum fuit, ut totis viribus curarent Conjugum reconciliationem, atque cohabitationem, et quod quatenus id obtineri non posset, referrent super quantitate Dotis Principissae, quis sit ejus debitor, a quo bona pro dote assignata possideantur, et an adfuerint saevitiae Mariti erga Uxorem.

Supervenerunt responsiones, et causa reproponitur.

Unde quaeritur:

I. *An Comes Sapieka teneatur ad alimenta praestanda Principissae Constantiae Radzivillae, et quatenus affirmative:*

II. *In qua summa illa debeantur.*

Sacra Congr. die 17. Aprilis 1728. respondit:

Praefigatur a Domino Nuncio terminus ipsi bene visus tum Comiti pro recipienda Uxore una cum Dote, tum Principissae pro accedendo una cum Dote, et cohabitando cum Viro, terminisque elapsis, certioretur de resultantibus.

QUÆSTIO CLXXXIV.

In Causa Cremonensi Collegiatae, die 7. *Septembris* 1720.

Quatuor Portionarii Parochi Ecclesiae SS. Firmi, et Rustici Oppidi Caravaggi Dioecesis Cremonen. contendunt erectionem Ecclesiae Parochialis SS. Firmi, et Rustici in Collegiatam nullatenus sustineri, cum facta fuerit auctoritate Ordinaria, quae ad dictum effectum non sufficit, cum Apostolica requiratur, ut enim caetera praetereantur, disputato in hac Sac. Congregatione in quadam Causa Catanien. Erectionis Collegiatae *prima Septembris* 1681. dubio, *an erectio Collegiatae facta per Episcopum in actu visitationis in Ecclesia S. Antonii Oppidi S. Philippi de Argiro sustineretur*, responsum fuit *negative*, cum aliis resolutionibus, et auctoritatibus collectis *apud R. P. D. Petram ad Constit. Apostolicas tomo* 3. *pag.* 69.

Absque eo quod urgere valeat, quod juxta antiquiorem opinionem, poterant Ordinarii devenire ad erectionem Ecclesiarum Collegiatarum, et quod ab hac opinione non est recedendum, quando agitur de Collegiatis erectis tempore quo praedicta opinio vigebat, *juxta decis.* 1084. *coram Emerix Juniore*, quandoquidem Ordinarius Cremonensis devenit ad erectionem Collegiatae *die* 19. *Decembris* 1717. reservato expresse Beneplacito Apostolico, et cum clausula *nec alias aliter, nec alio modo*, quae reservatio cessare facit propositam exceptionem.

Minusque refragante peaesumptione obtenti deinde Apostolici Beneplaciti, quia Cardinalis Camporeus Episcopus Cremonae *anno* 1637. terminum praefixit ad reportandum Apostolicum Beneplacitum, et praesumptio, quae de jure communi pro Apostolico Beneplacito derivabat ex lapsu triginta, aut sexaginta annorum, sublata dicitur ex Constitutione Urbani VIII.

edita anno 1641. quae est 159. *Bull. tom.* 4. et quam per Compendium refert *Fagnan. in cap. Consuetudine n.* 60. *et seqq. de consuetudinibus*, in qua Constitutione centenaria tantummodo praeservatur, uti habetur apud *Adden. ad Panfil. decis.* 153. *n.* 14.

Et quia Eminentissimus Dominus Cardinalis Imperialis, dum Legati de Latere munere fungebatur apud Caesaream Majestatem, insignem declaravit dictam Collegiatam, respondetur a Portionariis, id non officere, ex quo non potest dici Insignis Collegiata, quae non fuit legitime erecta.

His stantibus, quaeritur:

An sustineatur Erectio Collegiatae SS. Firmi, et Rustici in Oppido Caravaggi Cremonen. Dioecesis in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Affirmative.

QUÆSTIO CLXXXV.

In Causa Lugdunensi Nullitatis Professionis, die 7. Septembris 1720.

Frater Bruno Arnaux professionem Regularem emisit *die* 6. *Octobris* 1693. inter Carthusianos in Monasterio Montis Merulae Dioecesis Lugdunen. cumque ab eodem subinde aufugisset, et recursum habuisset ad bon. mem. Illustrissimum Caracciolum Nuntium olim Apostolicum apud Helvetios, fuit ejus intercessione obtentum Breve a Sacra Poenitentiaria, in quo fuit illi data facultas transeundi ad Religionem Canonicorum Regul. S. Augustini in Monasterio S. Mauritii apud Valesios. Praedictum Breve non habuit executionem; benevolum siquidem Receptum Orator invenire non potuit, tum propter ingravescentem aetatem, tum propter morbos, quibus affligitur, in quo rerum statu cum supplex accesserit ad Illustrissimum Firraum, qui nunc apud Helvetios Nuntium agit Sedis Apostolicae, fuit ex ejus mandato confectus processus ab Officiali Bisuntino super praetensione nullitatis professionis a Fratre Brunone emissae, uti dictum est, inter Carthusianos; non potuit enim fieri processus coram Ordinario, ex quo tutus non patet accessus memorato Fratri Brunoni in Gallias. Fuerunt in processu examinati Testes, deponentes de vi, et metu cadente, uti praetenditur, in constantem virum, ad effectum extorquendi professionem Religiosam, et inter Testes adest etiam Pater ipsius Fratris Brunonis, qui refert se dictum metum incussisse. Contenditur praeterea professionis ratificationem ex actibus subsecutis nullatenus induci posse, ex quo gesta fuerunt, vivente Patre, et sic durante causa metus. Circumfertur scriptura per manus, et sic quaeritur:

An constet de nullitate professionis in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Negative.

QUÆSTIO CLXXXVI.

In Causa Turonensi, die 7. Septembris 1720.

Maria Cardenoine Dioecesis Turonen. Matrimonium in facie Ecclesiae contraxit cum Nobili Viro Michaele Despoi, pluribusque annis cum ipso cohabitavit, et liberos ex eo habuit, qui adhuc sunt in humanis.

Post lapsum nonnullorum annorum, Michael ingressus est Religionem Patrum Minimorum, expletoque novitiatu, professionem in ipsa emisit Regularem *die* 8. *Novembris* 1717. facto a Maria, quae in saeculo remansit, voto simplicis Castitatis. Cumque eadem Sanctissimo Domino Nostro supplicaverit pro Viro vindicando, sub obtentu, quod est in juvenili aetate constituta, itaut continere non valeat, et quod invita, et reluctans fuit adducta ad consentiendum ingressui Viri in Religionem, et ad emittendum praedictum simplex votum Castitatis, fuerunt a Sanctitate Sua preces remissae ad hanc Sacram Congregationem.

Fuit juxta morem exquisita informatio Procuratoris Generalis, qui retulit, primo sibi constare, Mulierem semper fuisse alienam a capto per ejus Virum consilio, secundo eam per injurias, et imperiosa verba fuisse adductam ad consentiendum, et ad emittendum simplex votum Castitatis, tertio eam esse in tali aetate constitutam, ut periculum incontinentiae non sit exclusum, quarto Michaelem Virum professionem emisisse in Religione Minorum, in qua expleverat novitiatum, ne inconstans videretur, ut idem postea expresse confessus est, ultimo tandem expedire, ut ad suam redeat Uxorem, et ad onera Matrimonialia, et ad filiorum educationem, praevia tamen

declaratione nullitatis professionis ab eodem emissae.

Ad hoc, ut superstite adhuc Uxore, Maritus ingredi valeat Religionem, et in ea valide profiteri, requiritur, ut Mulier consentiat, et quod et ipsa Religionem ingrediatur, si est juvenis, vel si non caret periculo incontinentiae, aut quod perpetuum continentiae votum in saeculo emittat in manibus Ordinarii, si est senex, et extra periculum incontinentiae, uti habetur in sacris Canonibus sub titulo *de conversione Conjugatorum*, et juxta resolutionem hujus Sacrae Congregationis *in Conversanen. dispensationis* 16. *Martii* 1675. *lib.* 29. *Decret.* et quando Mulier manens in saeculo emisit votum simplex continentiae, sive deinde sit senex, et non suspecta de incontinentia, sive sit juvenis, et suspecta, non habet facultatem revocandi Virum a Monasterio; in dicto enim casu professio a Viro emissa valida est, uti probat Textus *in cap.* 1. *de conversione Conjugatorum*, ibidemque adnotavit *Fagnan. num.* 2. et late prosequuntur *Sanchez de Matrim. lib.* 7. *disput.* 33. *num.* 9. *Perez de Matrim. disput.* 58. *sect.* 4. *num.* 9. *Anaclet. ad citatum titulum decretalium de conversione Conjugatorum num.* 24. *Pirhing ad eundem titulum decretal.* §. 2. *num.* 13.

Adeoque solum Mariae praesidium reponendum videtur in extorto ab ipsa consensu, et in voto simplici continentiae eodem modo ab ipsa, uti dicitur emisso; si enim extorta fuerit per Virum ab Uxore licentia profitendi in Religione malis artibus, et per metum injustum, professio sic emissa nulla est, et professus tenetur ad Uxorem redire, uti probat Textus *in cap. accedens de conversione Conjugatorum*, et in tantum *in cap. veniens eodem titulo*, Uxor, quae captiose, et dolose fuerat inducta ad suum assensum praestandum repellitur a viro vindicando, in quantum post ingressum viri in Monasterium, adulterium cum alio commiserat, uti bene ponderat *Abbas in dicto cap. veniens num.* 4. *de convers. Conjugatorum*, et late prosequitur *Pirhing loco cit.* §. 4. *num.* 22. *et seqq.*

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo sit petitioni Mariae annuendum.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et fiant probationes super metu.

QUÆSTIO CLXXXVII.

In Causa Neapolitana Matrimonii, die 1. *Octobris* 1720.

Gerardus Brancaccius, qui Teresiam Brancacciam sibi fuisse in Uxorem a Carolo ejusdem Patre praedestinatam asserit in ultimo ipsius vitae termino, quique ulterius asserit inter se, et praedictam Teresiam fuisse sponsalia contracta, contendit non esse in facto probatum, quod fuerit ab ipsa Teresia Matrimonium contractum cum Mathia Alexandro Miroballo, et quod quatenus constaret in facto praedictum Matrimonium fuisse contractum, non constaret tamen, quod fuerit in forma valida contractum, instando, quod Teresia, quae, uti notum est EE. VV. est de praesenti in Monasterio S. Clarae, ad alium Monasterium transferatur, timet enim ne a Monialibus Monasterii Sanctae Clarae seducta, iterum inducatur ad contrahendum in forma valida Matrimonium, quod in praeteritum in forma invalida contraxit, quando nedum a jure positivo, sed a jure naturali descendit libertas in contrahendo Matrimonio.

Quoad monumenta facti, et momenta rationum, quae assistere possunt, aut Gerardo contendenti nullitatem Matrimonii, aut Mathiae ejus validitatem sustinenti, debebunt EE. VV. sua consueta benignitate habere Secretarium pro excusato, si a praedictarum rerum abstinet expositione; pro parte etenim Matthiae, ad quem pertinet onus probandi, nullum documentum fuit in Secretaria exhibitum, nec factum cum Summario, contra edictum hujus Sacrae Congregationis impressum in parvo Bullario sanctae memoriae Innocentii XII. pag. 244. ita ut Causa non fuisset ab eodem Secretario in folio descripta, nisi praecessisset imperium EE. VV. et nisi periculum fuisset in mora.

Porro id solum, quod exponi potest, quodque ex supplicibus libellis huic Sacrae Congregationi saepius exhibitis super collocatione Teresiae in uno potius, quam in alio Monasterio Civitatis Neapolitanae, deduci potest, est, quod Matrimonium, quod ab ipsa dicitur contractum cum Mathia coram Parocho Braciliani Dioecesis Salernitanae per Procuratorem a se constitutum, fuit Matrimonium contractum inter impuberes, cum Teresia esset in

aetate annorum undecim, et mensium duorum, vel trium, et Mathias esset in aetate annorum tresdecim, et novem mensium, quando in foemina pro contrahendo Matrimonio necessaria est aetas annorum duodecim, uti habetur *in cap. Continebatur de desponsat. Impuberum*, et quando in Viro necessaria est aetas annorum quatuordecim, uti habetur *in Cap. Attestationes, et in cap. Ex litteris eodem titulo*, itaut aetas praedicta tam in viro, quam in foemina debeat esse completa, uti colligitur ex allegatis juribus, et ad summum valeat Matrimonium, si ultima dies anni duodecimi in foemina, et decimiquarti in viro sit incepta, juxta late firmata per *Sanchez de Matrim. lib. 7. disput. 104. num. 2. et* 3. nisi tamen impuberes talis essent indolis, ut in illis malitia suppleret aetatem, uti definitur *in cap. de illis: il secondo, in cap. Puberes, et in cap. finali de desponsat. Impuberum*, et bene explicat *Divus Thomas in 4. sententiar. dist.* 36. *quaest. unica art.* 5. ibi: *Matrimonium cum fiat per modum contractus, subjacere dispositioni legis positivae, unde secundum jura determinatum esse, ut ante illud tempus discretionis, quo uterque possit de matrimonio sufficienter deliberare, et debitum sibi invicem reddere, matrimonia non contrahantur, et aliter facta dirimantur, hoc autem tempus, ut in pluribus esse in masculis in quartodecimo anno, et in foemina in duodecimo. Sed quia praecepta juris positivi sequuntur id, quod est in pluribus, idcirco matrimonium valide contrahi, si aliquis ad perfectionem debitam ante tempus praedictum perveniat, itaut vigor naturae, et rationis defectum aetatis suppleat.*

Quaeritur itaque, an casus, de quo nunc agitur, sit in terminis regulae, vel limitationis, et sic decernere dignabuntur:

I. An constet de Matrimonio, et quatenus affirmative:

II. An constet de ejus validitate, vel nullitate in casu.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et fiat processus coram Nuntio, juxta Instructionem, et ad mentem.

QUÆSTIO CLXXXVIII.

In Causa Vercellensi Residentiae, die 1. *Octobris* 1720.

Extat in Cathedrali Ecclesia Vercellen. Collegium duodecim Beneficiatorum, qui continuo tenentur Ecclesiae inservire cum canto Gregoriano in diebus forialibus, et cum figurato in festivis, et solemnibus.

Ad titulum horum Beneficiorum, ob penuriam Presbyterorum, qui musicam callerent, fuerunt alias ad Sacros Ordines promoti Joannes Baptista Baracca, et Joannes Baptista Bonadellus, qui paulo post, Ecclesia derelicta, ad aliasse contulerunt regiones; primus enim, post lustratam sine habitu clericali totam pene Italiam, a biennio, et ultra Venetiis residens, Theatris publicis operas suas locavit, et alter post praestitam anno 1695. similem operam in Theatro Laudae, ab inde citra Patavii moratus est.

Ad consulendum detrimento servitii Ecclesiae, et ad occurrendum scandalo publico, Capitulum Cathedralis Ecclesiae Vercellen. declarari supplicavit, quod dicti absentes ex causa omnino illicita, atque Ordini Sacerdotali injuriosa, poenas incurrissent privationis Beneficiorum, propositisque in hac Sacra Congregatione *die* 15. *Decembris* 1696. binis sequentibus dubiis; Primo: *An esset locus privationi Beneficiorum in casu etc. et quatenus negative etc.* Secundo: *An, et qua poena esset procedendum contra hujusmodi Beneficiatos?* Responsum fuit, *esse locum privationi ad formam Sacri Concilii, et Sacrorum Canonum*.

Ab anno 1696. usque in praesens multi alii casus contigerunt, in quibus Beneficiati se ab Ecclesiae servitio fecerunt absentes; cumque a Capitulo novae preces fuerint huic Sacrae Congregationi exhibitae, in quibus petebatur, quod ad coercendam hanc Beneficiatorum absentiam, adversus absentes statim procedi posset ad poenam privationis, utpote adversus ipsos ipso jure in Statuto impositam, nisi causa absentiae fuisset a Capitulo approbata, dictum fuit, quod Causa proponeretur in folio citatis dictis Beneficiatis.

Porro Beneficiati Cathedralis Ecclesiae Vercellen. ultro admittunt, quod procedatur adversus absentes, sed ad formam Concilii, et Sacrorum Canonum, juxta ea, quae fuerunt resoluta ab hac Sacra Congregatione *die* 15. *Decembris* 1696. uti supra dictum fuit.

Absque eo quod vindicare valeat locum adversus absentes poena privationis ipso jure inflicta, uti contenditur a Capitulo; tum quia Sacrum Concilium Tridentinum *sess.* 24. *cap.* 12. *de Reform.* praescripsit, quid in primo an-

no, quid in secundo, et quid in tertio absentiae fieri debeat, quae trium annorum dilatio poenae privationis ipso jure incurrendae adversatur, tum quia Statutum, ex quo haec poena desumitur, non fuit a Sede Apostolica confirmatum, nec fuit unquam usu receptum, nec Beneficiati eidem subjecti dici possunt, ex quo facultas Canonicis concessa in erectione Collegii Beneficiatorum auctoritatem importat Ordinationes, et Statuta faciendi, quibus essent Beneficiati subjecti, sed in his, quae directionem Chori, et Divinorum Officiorum celebrationem respiciunt.

Capitulum e contra praemittit, quod in tantum ab hac Sacra Congregatione *die* 15. *Decembris* 1696. resolutum fuit, quod adversus Beneficiatos absentes non procederetur ad privationem Beneficiorum absolute, et simpliciter sed ad tramites tantum Sac. Concilii Tridentini, et Sacrorum Canonum, in quantum non fuit Sac. Congregat. expositum, quod in Statuto inflicta erat Beneficiatis poena privationis ipso jure in casu absentiae sine causa a Capitulo approbanda, asserendo, quod si praedicta Statuti circumstantia fuisset exposita, Sacra Congregatio respondisset, quod procederetur adversus absentes ad formam Statuti, simili modo, quo cum in materia residentiae Canonicorum Vercellensium, Episcopus decrevisset eam esse peragendam ad formam Sacri Concilii Tridentini, et non consuetudinis, et Statutorum, Sacra Congregatio *die* 2. *Augusti* 1670. cui antiqua consuetudo, una cum Statutis fuit exposita, respondit: *Consuetudinem esse servandam ad formam Statutorum.*

Hoc praemisso, Capitulum subdit debere esse locum privationi ipso jure adversus absentes, nisi absentiae causa fuerit a se approbata, cum id fuerit praescriptum in Statuto, condito anno 1586. et cum in Erectione Collegii Beneficiatorum, secuta anno 1581. fuerit ipsis demandatum in Bulla Apostolica, quod parerent Constitutionibus, Ordinationibus, et Statutis tam factis, quam faciendis ab ipso Capitulo.

Nec Canonici putant id Sacro Concilio Tridentino adversari, tum quia valent Statuta circa privationem ipso jure ob non residentiam, juxta *Abbatem in cap. Quoniam* §. *Porro num.* 11. *ut lite non contestata,* et multo magis, quando expectatio triennalis tantum abest, quod absentes coerceat, quod, experientia Teste, constat, nihil ad dictum effectum prodesse; tum quia Conciliaris dispositio, quae procedit in Canonicis, et Beneficiatis, non videtur applicabilis hypotesi praesenti, in qua agitur de Beneficiatis Musicis, ex quorum absentia contingit, quod Ecclesia careat musica; Musica etenim, seu Cantus figuratus ex pluribus vocibus componitur, et si aliquae desunt, musica haberi non potest; et tandem quia Statutum adeo laudabile esse videtur, ut apostolicam mereatur confirmationem, pro qua obtinenda Capitulum enixe supplicat.

Quaeritur ergo:

An, et quomodo sit procedendum adversus Beneficiatos non residentes in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Procedendum adversus non residentes ad tramites Concilii Tridentini, et quoad Beneficiatos in Theatris canentes Ordinarius nomine Sac. Congregationis imponat poenam privationis eisdem.

QUÆSTIO CLXXXIX.

In Causa Oriolensi Canonicatus Poenitentiarii, die 1. *Octobris* 1720.

Post multas lites inter Episcopum, et Canonicos Oriolen. in Sacra Rota antiquo tempore discussas, super jure conferendi Dignitates, Canonicatus, et alia Beneficia Ecclesiae Cathedralis, anno tandem 1588. deventum fuit ad transactionem, quae fuit etiam a Summo Pontifice Sixto Quinto confirmata, et in ea conventum fuit, quod Dignitates, Canonicatus, et alia Beneficia dictae Ecclesiae alternative conferrentur, prima nempe vice ab Episcopo, et secunda a Canonicis, et Capitulo, exceptis tamen duobus Canonicatibus Poenitentiario videlicet, et Praedicatorio ad noviter conversos, primi etenim reservata fuit collatio ad formam Concilii plenariae Episcopi dispositioni, et secundi, plenariae dispositioni Capituli.

Anno 1622. san. mem. Gregorius XV. instantibus Philippo IV. Hispaniarum Rege, et omnibus Regnorum Hispaniae Capitulis, per viam Constitutionis, et expresse derogando dispositioni Conciliorum Generalium, et signanter Tridentini super absoluta pertinentia ad Episcopos conferendi Canonicatus Poenitentiarios, decrevit, quod in omnibus Hispaniarum Ecclesiis collatio Canonicatus Poenitentiarii unitim spectaret ad Episcopos, et Capitulum,

propositis nempe in singulis vacationibus edictis, et examine peracto, et praeelectis magis habilibus, et idoneis, qui tales habiti essent judicio Episcoporum, et Capitulorum.

Ex hac Constitutione Pontificia, nova exorta est controversia inter Episcopum, et Capitulum Oriolen. asseruit etenim Episcopus servandam esse, non obstante Gregoriana Constitutione, transactionem uti consonam Tridentino, et a Sixto Quinto confirmatam, et e contra Capitulum excepit, transactionem fuisse a posteriori Pontificia Constitutione sublatam; cumque Canonicatus Poenitentiarius vacasset anno 1659. et tunc Sedes Episcopalis esset Pastore viduata, facta fuit a Capitulo collatio Canonicatus, sed sequuta anno 1686. altera ejusdem Canonicatus vacatione, facta fuit ab Episcopo collatio; cumque tunc Capitulum protestationem emisisset, quod per dictam collationem nullum jus acquisitum Episcopo intelligeretur, communi calculo conventum fuit, ut pro futuris vacationibus sensus exquireretur hujus Sacrae Congregationis circa modum, et jus conferendi Canonicatum Poenitentiarium, Partesque promiserunt se ab oraculo hujus Sacrae Congregationis non esse discessuras.

In hujus promissionis executionem subscriptum fuit dubium ad calcem hujus restrictus referendum, et circumfertur scriptura, in qua, praemisso nullam adesse posse dubitationem circa observantiam Bullae Gregorianae, cum ad ejus tramites pluries Rota de collatione Canonicatuum Poenitentiariorum tulerit judicium, uti habetur *in decis.* 26. *num.* 53. *coram Cerro, et in decis.* 77. *decis.* 104. *decis.* 134. *decis.* 177. *coram Emerix Seniore, et decis.* 755. *coram Emerix Juniore,* nec non circa comprehensionem Ecclesiae Oriolensis, ex quo Constitutio lata fuit pro omnibus Ecclesiis Regnorum Hispaniae, juxta *discursum* 29. *n.* 4. *Card. de Luca de benef.* dicitur fuisse transactioni a dicta Constitutione derogatum; si enim Constitutio derogavit Concilio Tridentino, cujus dispositioni transactio est uniformis, et ulterius, si eadem Constitutio derogavit Statutis, Ordinationibus Ecclesiarum licet juramento vallatis, et auctoritate apostolica roboratis, nec non consuetudinibus, et ceteris aliis quibuscumque in contrarium facientibus, derogasse etiam dicenda est transactioni, licet a Sixto Papa Quinto confirmatae.

His stantibus, quaeritur:

An in futuris vacationibus Canonicatus Poenitentiarii Ecclesiae Cathedralis Oriolen. servanda sit Constitutio san. mem. Gregorii XV. emanat. nonis Novembris 1622. *quoad Concursum, et electionem faciendam junctim ab Episcopo, et Capitulo, vel potius obstet Concordia anni* 1588. *super alternativa inter Episcopum, et Capitulum confirmata in forma specifica de anno* 1590. *sub san. mem. Sixto V. per litteras apostolicas in forma: Rationi congruit: expeditas sub san. mem. Gregorio XIII.*

Sacra Congr. die 16. Novembris 1720. respondit: *Ad primam dubii partem affirmative; Ad secundam negative.*

QUÆSTIO CXC.

In Causa Coloniensi, die 16. *Novembris* 1720.

Archiepiscopus, et Elector Coloniae in quodam suo edicto, quod publicavit *die* 26. *Maji* 1715. nonnullos Casus reservavit, seu magis apte loquendo, declarationem fecit nonnullorum Casuum, qui in sua Archidioecesi erant reservati, et inter caetera addidit, *et quoniam in postrema Synodo hujus Archidioecesis exceptio confessionis complicis sub poena suspensionis ipso facto incurrenda dumtaxat, et absque ulteriori reservatione prohibita est, et viciniores Archidioeceses illud peccatum reservatis annumerant; Nos pro hac Archidioecesi nostra jam dictum Synodale decretum interpretando, moderando, eidemque addendo, statuimus complicem criminis carnalis externi mortaliter peccaminosi, extra mortis periculum a Confessario complici ab eodem peccato carnali sacramentaliter absolvi non posse jurisdictione cuilibet tali, quoad hoc, licet in approbationibus hucusque expeditis concessa fuerit, a tempore harum publicationis per nos prorsus adempta;* cumque Regulares praetendant se habere facultatem absolvendi a praedictis Casibus reservatis, et Regulares Confessarii Monialium sibi subjectarum contendant se esse a dictis reservationibus exemptos, et se per consequens easdem Moniales absolvere posse, praedictus Archiepiscopus, et Elector Sanctissimo Domino Nostro supplicavit pro declaratione, quod Regulares absolvere nequeant a Casibus in sua Dioecesi reservatis, et quod ab iisdem Casibus Confessarii Regulares Monialium eas

absolvere non possint, licet ab Ordinarii Jurisdictione exemptas, et sibi subjectas.

Quoad Fratres Praedicatores, et Minores, Constitutiones adsunt Benedicti Undecimi, et Clementis Quinti, in quibus iisdem prohibetur absolvere a Casibus Episcopo reservatis, uti habetur *in cap.* 1. *de Privilegiis inter Extravag. commun. et in Clementina Dudum* §. *Per hujusmodi, ibique glossa in verbo concessa tit. de Sepulturis, et in Clementina Religiosi* §. *Quibus de Privileg. et Excess. Privileg.*

Concilium ipsum Tridentinum *sess.* 14. *cap.* 7. *de Poenitentia* postquam pluribus firmavit potestatem Ordinariorum in Casibus reservandis, excepto mortis articulo, inquit, quod extra dictum articulum Sacerdotes nihil possunt in Casibus reservatis, sed quod debent poenitentibus persuadere, ut ad Superiores, et legitimos Judices pro beneficio absolutionis accedant. Cumque Regulares sub obtentu suorum Privilegiorum, quorum confirmationem post Concilium Tridentinum obtinuerant, assererent se potiri facultate absolvendi a Casibus Episcopo reservatis, Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium, accedente Summi Pontificis Clementis Octavi auctoritate, *anno* 1601. *et anno* 1602. declaravit eosdem dicta non potiri facultate, derogando omnibus Constitutionibus, et Privilegiis, quae in contrarium facere possent. Et haec Decreta fuerunt *anno* 1617. ab eadem Congregatione, annuente Paulo Papa Quinto, confirmata, una cum declaratione, quod sicuti non poterant Regulares absolvere a Casibus Episcopo reservatis, sic nec possent a Censuris Episcopo pariter reservatis absolvere, uti seriem horum Decretorum per extensum referendo, prosequitur *Donat. rer. Regul. tom.* 2. *tract.* 11. *quaest.* 17.

In primo Decreto edito *anno* 1601. juxta ea, quae in superioribus dicta sunt, mentio facta fuerat Regularium *per universam Italiam et extra Urbem degentium*, excitataque proinde controversia, an sub dictis Decretis comprehensi dici deberent Regulares *extra Italiam degentes*, eadem Congregatio Episcoporum, et Regularium *die* 17. *Novembris* 1628. annuente Summo Pontifice Urbano Octavo, recensita decreta innovavit, exprimendo Regulares *tam intra, quam extra Italiam degentes*, uti colligi potest ex Decreto impresso apud *Pac. Jordan. lucubrat. tom.* 1. *lib.* 3. *tit.* 4. *de Sacram. Poenitent. num.* 10. Cohaerenter ad tot repetita decreta datae fuerunt ab eadem Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium *die* 10. *Decembris* 1647. litterae ad Archiepiscopum Neapolitanum, post rem Summo Pontifici Innocentio X. relatam, uti habetur ex dictis litteris impressis apud *Laurent. de Franchis de controvers. inter Episcopos, et Regulares num.* 1461. quodque notabilius est inter Propositiones damnatas die 24. Septemb. 1665. a Summo Pontifice Alexandro VII. haec habetur: *Mendicantes possunt absolvere a Casibus Episcopo reservatis non obtenta ad id Episcoporum facultas*: et concordat Constitutio Clementis X. *edita anno* 1670. quae est septima inter illas hujus Pontificis §. 6. *et* 7. *Bull. tom.* 6. ubi additur, quod habentes facultatem absolvendi ab omnibus casibus Sedi Apostolicae reservatis, non ideo absolvere possunt a casibus, qui sunt Episcopo reservati, et relative ad hanc Constitutionem prodierunt Resolutiones hujus Sacrae Congregationis *in Andrien.* 29. *Novemb.* 1710. *lib.* 60. *Decretorum, et in eadem* 24. *Januarii* 1711. *lib.* 61. *Decretorum*.

Transeundo ad Moniales, et earum Confessarios; si Moniales sunt subjectae Episcopo, nonnulli censent ipsas non esse sub casuum reservatione comprehensas, nisi fuerint specialiter nominatae, *Cespedes de exempt. Regul. cap.* 23. *dub.* 357. *num.* 2. *et* 3. At alii magis communiter volunt Moniales Episcopo subjectas esse comprehensas in Casibus, et Censuris, quas Ordinarius sibi generaliter reservavit, *Donat. in Praxi rer. Regul. tom.* 4. *tract.* 13. *quaest.* 34. *Pellizzar. de Monialibus cap.* 10. *sect.* 1. *subsect.* 2. *sub num.* 49. *Clericat. decis.* 41. *sub num.* 13. *de Poenitentia*. Si Moniales vero sunt exemptae ab Ordinario, sed immediate subjectae Sedi Apostolicae, tunc quia earum Monasteria gubernanda sunt ab Episcopis tanquam Delegatis Sedis Apostolicae *juxta sess.* 25. *cap.* 3. *de Regularibus*, eaedem utique remanebunt subjectae casibus ab Episcopo reservatis, dictorumque casuum absolutio, vel ab Episcopo, vel a Confessario facultatem habente a reservatis absolvendi videtur, quod debeant obtinere, uti prosequitur *Clericat. decis.* 42. *num.* 6. *de poenitentia*. Quod si Moniales sunt ab Ordinario exemptae, et non immediate subjectae Sedi Apostolicae, sed Praelatis Regularibus, licet Confessarii quomodocunque exempti, tam Ordinarii, quam Extraordinarii excipere non possint confessiones Monialium

suae Religioni subjectarum, nisi prius fuerint ab Episcopo approbati, *juxta Constit.* 18. *Gregorii XV. Bull.* §. 5. *tom.* 4. sequens tamen quoad casuum reservatorum absolutionem sibi videtur distinctio locum posse vindicare. Aut agitur de casibus reservatis ab ipsis Superioribus Regularibus ad terminos Decreti Clementis Octavi *post Constitutionem* 26. *inter illas Urbani Octavi Bullar. tom.* 4. cumque ejus sit absolvere, cujus est ligare, non possunt Monialium Confessarii absolvere, nisi obtenta a Praelatis Regularibus facultate, uti late ostendunt *Lezana tom.* 5. *ad Maremagnum Minorum num.* 113. *et* 114. *Clericat. in allegata decis.* 42. *sub. num.* 6. *de poenitentia.* Aut agitur de casibus ab Episcopo reservatis, sed non in ordine ad easdem Moniales, cumque in praesenti sermo sit de Monialibus ipsis Regularibus subjectis, possunt eaedem absolvi per suos Confessarios a casibus Episcopo modo praedicto reservatis, uti prosequitur *Pellizzar. in Manual. Regul. tom.* 1. *tract.* 6. *cap.* 2. *num.* 112. aut demum agitur de casibus ab Episcopo specialiter reservatis, quod Moniales, et in materia spectante ad jurisdictionem delegatam sibi in Monasteriis Monialium licet exemptis competentem, vel in sequelam *sess.* 25. *cap.* 5. *de Regular. et Monial.* vel in sequelam Bullae allegatae Gregorii XV. *quae est* 18. *Bull. tom.* 4. et hac facti specie nequeunt Confessarii easdem absolvere, nisi habita ab Episcopo facultate, *Cespedes de exempt. Regular. cap.* 23. *dub.* 357. *num.* 4. *Pellizzar. de Monial. cap.* 10. *sect.* 1. *subsect.* 2. *num.* 48. *Clericat. decis.* 42. *sub num.* 6. *de poenitent. Donat. in praxi rer. Regul. tom.* 4. *tract.* 13. *quaest.* 33. *per totam.*

Haec sunt, quae ad hujus Instantiae, quae proponitur, declarationem, et in qua nullus scribit, potui in obsequium Eminentissimorum Patrum colligere; adeoque quaeritur:

I. An Confessarii Regulares possint Saeculares extra mortis periculum absolvere a casibus Ordinario reservatis in casu etc.

II. An Confessarii Monialium exemptarum, et Praelatis Regularium subjectarum possint easdem etiam extra mortis periculum absolvere a casibus Episcopo reservatis in casu etc.

III. An supposito edicto supra recensito Confessarius Regularis extra mortis periculum absolvere possit Saecularem complicem criminis carnalis externi mortaliter peccaminosi secum commissi in casu etc.

IV. An supposito pariter eodem edicto, Confessarius Regularis Monialium exemptarum absolvere possit Monialem complicem criminis carnalis externi mortaliter peccaminosi secum commissi in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad Primum negative. Ad secundum affirmative, praeterquam quoad Casus, quos Episcopus sibi reservaverit in materia clare spectante ad Jurisdictionem delegatam. Ad Tertium negative. Ad Quartum affirmative, quatenus non sit violata Clausura.

QUÆSTIO CXCI.

In Causa Taurinensi Matrimonii, die 16. *Novembris* 1720.

Anno 1696. Joseph Castagnerius Miles in Terra Demontii Taurinen. Dioecesis, dum Milites Pedemontani, vulgo *Focilieri*, in eadem permanebant, matrimonium per verba de praesenti contraxit cum Constantia Borella coram Patre Hieronymo ex familia Minorum Observantium exercitus Cappellano.

Per annum circiter Conjuges insimul cohabitarunt, sed cum Joseph militaria subinde signa sequutus, ab Uxore diverterit, ad Civitatem tandem rediit Taurini anno 1713. in qua cum Constantiam invenisset, ipsam in jus vocavit in Curia Archiepiscopali, praetendendo matrimonii nullitatem.

Joseph itaque formiter, praeviisque interrogatoriis examinatus, confessus est se anno 1695. matrimonium cum Constantia contraxisse, et cum eadem habitasse per annum, sed matrimonium esse nullum, utpote contractum coram Religioso Cappellano Exercitus, qui facultatem non habebat ex se matrimonio interessendi; quique licentiam a Parocho ad dictum effectum non reportaverat, et e contra Constantia excepit matrimonium fuisse quidem contractum coram Cappellano Exercitus, sed eum a suo Parocho Terrae Demontii facultatem obtinuisse.

Haec in Curia Archiepiscopali Taurinensi fuerunt allegata anno 1713. Cumque a dicto tempore usque ad annum 1719. nullum amplius fuerit motum verbum de matrimonii nullitate, controversia anno 1719. coram Vicario Capitulari fuit iterum excitata, et ad sequentes probationes deventum est.

Ad effectum suadendi nullam interfuisse Parochi licentiam, fuerunt a Josepho productae attestationes Vicarii primum, et Secretarii Mensae Archidiaconalis, qui, pervolutis scripturis, deponit non reperiri facultatem datam a Parocho Terrae Demontii Patri Hieronymo, ut matrimonio, de quo nunc agitur, assisteret, Parochi insuper viventis ejusdem Terrae Demontii, qui recognitis libris Parochialibus, inquit, matrimonium non esse in illis adnotatum, Fratris demum Caroli Francisci Superioris Patrum Cappuccinorum, qui inquit se perlegisse scripturas sui Conventus, in cujus Ecclesia fuit celebratum matrimonium, nec non alias a Patre Hieronymo relictas, nec ex illis ullam resultare matrimonii mentionem.

Ex quibus infert Joseph de nullitate matrimonii non esse dubitandum, cum Cappellani Castrenses, citra facultatem Sedis Apostolicae, aut Parochi, vel Ordinarii licentiam, matrimoniis nequeant interesse, juxta Resolutiones hujus Sacrae Congregationis impressas *apud Patrem Schiaram in addit. ad suam Theologiam Bellicam fol.* 139. *et fol.* 140.

Ut vero Constantia interventum licentiae Parochi suaderet, plerosque Testes formiter examinari curavit, utpote bene conscia, matrimonium posse ex Testibus probari, licet illud non fuerit a Parocho in libris Parochialibus descriptum, et Parochi licentiam per aequipollentes probationes, et per Testes posse demonstrari, *juxta decis.* 301. *num.* 5. *par.* 11. *recent. et juxta decis.* 451. *et* 471. *coram Emerix Juniore.*

Hinc deveniendo ad Testes a Constantia productos, primus, qui est ejusdem Frater, deponit, se ab Antonio Patre, et ab aliis audivisse fuisse a Parocho datam Religioso licentiam assistendi matrimonio. Secundus, qui est pariter ejusdem Frater, de eadem licentia praebet testimonium, addendo, quod a communi Genitore fuit Parocho oblata quaedam portio casei, et butiri pro dicta licentia obtinenda. Tertius eandem refert cum memorata circumstantia concessionem licentiae, et subdit se fuisse praesentem uni ex denunciationibus Matrimonii, quae facta fuit in Ecclesia. Quartus inquit, se propriis auribus primam audivisse denunciationem, et tunc in sua domo publice dictum fuisse, quod licentia fuerat Religioso a Parocho data. Quintus ait, se matrimonio in Ecclesia contracto interfuisse, et aliquod temporis intervallum praeteriisse ante accessum ad Ecclesiam, ex quo Pater Constantiae Parochum adivit, ut ab eo licentiam impetraret; et sextus, qui erat Miles una cum Joseph, inquit se ipsum audivisse proprio ore narrantem, quod matrimonium fuerat coram Cappellano Exercitus contractum, sed praevia Parochi licentia.

Praeter sex Testes, de quibus hucusque sermo habitus est, alii quinque fuerunt sub variis interrogatoriis instante Constantia examinati. Primus autem refert, Patrem Hieronymum aliis interfuisse Matrimoniis, asserendo se habuisse a Parocho licentiam. Tertius ait, Parochum consuevisse Religiosos admittere ad praestandam matrimoniis assistentiam. Quartus testatur se fuisse praesentem quando Cappellanus postulavit a Parocho facultatem interessendi alteri matrimonio, quod fuit contractum inter Jacobum Pronum, et quandam Mulierem exteram. Alii duo asserunt se credere non posse, ut Cappellanus voluerit sine debita Parochi licentia matrimonio interesse, et primus, secundus, tertius, et quartus testimonium reddunt, publicatum fuisse matrimonium in Terra Demontii statim ac contractum fuit, et Parochum nullatenus reclamasse.

Et ex his simul junctis Constantia concludit non esse de licentia dubitandum.

Haec sunt, quae continentur in actis a Vicario Capitulari transmissis, quae operae pretium esse censui summatim exponere, cum nullus sit, qui in Causa scribat. Vir etenim, et Mulier paupertate laborant, et Mulier personaliter accessit ad Urbem pro obtinenda declaratione validitatis sui matrimonii.

Adeoque nunc quaeritur:

An constet de validitate matrimonii inter Joseph, et Constantiam contracti in casu etc.

Sacra Congr respondit:

Non constare de nullitate Matrimonii.

QUÆSTIO CXCII.

In Causa Romana Indulti, die 16. *Novembris* 1720.

Eminentissimus Dominus Cardinalis Marescottus anno 1717. translationem fecit pensionis, quae sibi fuerat in majori summa reservata, favore Galeatii Tursi pro quantitate scu-

torum 30. annuorum; cumque subinde praedictus Galeatius fuerit a Sanctissimo Domino Nostro adscriptus inter Equites levis armaturae, et ulterius cogitaverit de contrahendo matrimonio, indultum anno 1718. obtinuit retinendi praedictam pensionem, etiamsi Castra sequeretur, et non incederet in habitu, et tonsura, et matrimonium contraheret cum qualibet muliere etiam vidua.

In Indulto mox memorato non fuit facta mentio, quod Galeatius, tempore intermedio, hoc est a translatione pensionis ad ejusdem Indulti concessionem fuerat adscriptus inter Equites levis armaturae; cumque Galeatius, uti Vir probus, se abstinuerit ab exactione pensionis, et Sanctissimo Domino Nostro supplicaverit pro concessione Brevis declaratorii, et quatenus opus esset, pro gratia *perinde valere*, et a Sanctitate Sua fuerint preces remissae ad hanc Sacram Congregationem, fuerunt eaedem alias perlectae inter simplices restrictus, et emanavit responsum, *quod Causa proponeretur in folio.*

Ad tramites hujus responsi, subscripta fuerunt dubia infra recensenda; cumque tres sint dubiorum partes, an scilicet officium Equitis levis armaturae obstet retentioni pensionis ecclesiasticae, an in hypothesi, in qua obstet Indultum jam obtentum suffragetur Galeatio, et an denique in omnem durissimum casum esse valeat locus gratiae *perinde valere*, de unaquaque parte opus est brevem habere sermonem.

Quoad primam itaque contendit Galeatius, quod officium Equitis levis armaturae non obstet retentioni pensionis ecclesiasticae, quidquid enim sit, an regula generalis adstruens incompatibilitatem inter Militiam, et Clericatum, et sic inter Militiam, et pensionem ecclesiasticam, non obstante quod Miles se in saevis non exercuerit, et licet non fuerit monitus, procedat in Militibus tantum Principum saecularium, vel etiam se extendat ad Milites Summi Pontificis, qua in re negative respondet *Cardinalis de Luca de pensionibus disc.* 46. *num.* 8. *et seqq.* et affirmativam sustinet opinionem *Rocca disputationum Juris cap.* 191. *n.* 25. *et seqq.* quam etiam amplexa est *Rota decis.* 69. *dec.* 216. *coram Card. Celso, et in earum confirmatoria* 1. *Julii* 1665. *coram bon. mem. Albergato, et novissime in Perusina Pensionis* 11. *Maji* 1716. *per totam coram R. P. D. de Herrera.*

Aliud tamen subditur esse dicendum in terminis Equitum levis armaturae, qui non sunt instituti ad pugnandum, sed ad simplicem custodiam Corporis Pontificii, quique idcirco in litteris patentalibus appellantur: *Gentiluomini delle Guardie di Nostro Signore.*

Exemplo deducto ab Officio Capitis Regionis Urbis Romae, quod non est incompatibile cum Clericatu, nec cum pensionibus ecclesiasticis, ex quo dictum Officium versatur circa custodiam Civitatis, nec est institutum ad bellandum, uti habetur *in decis.* 13. *post Constantin. ad Statutum Urbis, et in ejus confirmatoria* 12. *Februarii* 1694. §. *finali coram bon. mem. Pio.*

Absque eo quod quidquam referat, quod Sacra haec Congregatio anno 1693. dispensationem consuluerit esse bon. mem. Jacobo Sorbolongo dandam, ut Pensiones retinere posset cum Officio Vexilliferi Equitum levis armaturae Summi Pontificis, quo Sacrae Congregationis rescripto *Rota in allegata Perusina Pensionis coram R. P. D. de Herrera*, usa est ad effectum suadendi incompatibilitatem Clericatus Beneficii, et Pensionis cum quacunque Militia, etiamsi illa sit Militia Summi Pontificis, cum haec responsio referatur ad petitionem Sorbolonghi; qui instantiam promovit pro dispensatione, et insistere noluit juris dispositioni.

Transeundo ad secundam partem, contendit Galeatius, quod Indultum obtentum sibi suffragetur ad effectum retinendi Pensionem; si etenim Indultum obtentum respicit statum verae, et propriae Militiae, nec non statum conjugalem, ex verosimili utique concedentis intentione comprehendere dicendum est casum, de quo nunc agitur, impropriae videlicet Militiae, et multo magis cum fuerit concessum paulo post obtentum Officium Equitis levis armaturae, et in specie pro retinenda Pensione ad sui favorem translata ab Eminentiss. Card. Marescotto.

Haud urgente, quod non fuit Summo Pontifici Indultum concedenti expositum, quod per adscriptionem inter Equites levis armaturae Pensio remanserat extincta, hinc inferendo, quod Indultum suffragari non potest, quandoquidem ex adductis a Scribentibus pro Galeatio, tunc extinctio Pensionis adfuisse dici posset quando clarum esset, et extra quamcunque ambagem, quod status Equitis levis armaturae

esset incompatibilis cum Clericatu, et cum Beneficio, seu Pensione, secus autem, quoties, prout hic, casus ad minus est dubitabilis, et subjacet disputationibus; in hoc quippe rerum statu ad effectum inducendi Pensionis extinctionem, trina monitio fuisset necessaria, *juxta decis.* 279. *num.* 3. *et seqq. par.* 16. *recent. et in Romana Pensionis* 8. *Junii* 1685. *coram bon. mem. Rondinino.*

Ultima superest pars, juxta quam Galeatius in omnem durissimum casum supplicat pro gratia *perinde valere*, tum quia nullus adfuit dolus, quando Summo Pontifici preces exhibuit pro Indulto, et adscriptionis inter Equites levis armaturae mentionem non fecit. Tum quia si Indultum Sorbolonghi restrictum ad statum conjugalem, fuit ampliatum ad statum Vexilliferi inter Equites levis armaturae, non obstante quod ille plures terminos Pensionum exegisset, a fortiori videtur esse debere locum extensioni indulti, de quo nunc agitur, utpote comprehendenti non solum statum conjugalem, sed etiam statum verae, et propriae Militiae, et multo magis cum Galeatius terminos Pensionum hactenus ob reverentiam non exegerit, nec eidem ulla lis fuerit mota a Beneficiato.

Delata ad Sacram Congregationem hac controversia, propositisque duobus sequentibus dubiis:

I. An Officium custodiae Corporis Pontificis Equitum levis Armaturae obstet retentioni pensionis, et quatenus affirmative:

II. An Indultum suffragetur Galeatio, vel potius sit locus sanatoriae seu gratiae perinde valere in casu etc. Responsum fuit *die* 7. *Decemb.* 1720. ad primum *affirmative*, et ad secundum *negative.*

Impetrata a Galeatio nova audientia, propositoque in Congregatione, habita *die* 31. *Maji hujus anni* 1721. consueto dubio, *an sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.* responsum fuit *ad primum, in decisis, et ad secundum, praevio recessu a decisis, esse locum sanatoriae:* et momentum repositum fuit in hoc, quod licet pacifica hodie sit opinio, quod per assumptionem Militiae etiam Summi Pontificis vacet ipso jure pensio, absque ulla monitione, juxta laudatas auctoritates, non est tamen adeo clarum in jure, quod id, quod ex dictis admissum fuit in vera Militia Summi Pontificis, ampliari debeat ad Equites levis Armaturae, qui non sunt instituti ad pugnandum, sed ad simplicem custodiam Corporis Pontificii, quippe idcirco appellantur: *Gentiluomini delle Guardie di Nostro Signore*, in quo rerum themate, siculi pro inducenda vacatione pensionis monitio erat necessaria, *juxta decis.* 279. *num.* 3. *et seqq. part.* 16. *recent. et in Romana Pensionis* 8. *Junii* 1685. *coram bon. mem. Rondinino*, sic statim ac monitio fuit omissa, extranei remanent termini extinctionis pensionis, ita ut via aperta remaneat sanatoriae, vel gratiae *perinde valere.*

In nihilum urgente hujus Sac. Congregationis resolutione, quod Officium videlicet custodiae Corporis Pontificis Equitum Levis Armaturae obstet retentioni pensionis; vel etenim vis fit in resolutione edita *anno* 1693. in qua data fuit Jacobo Sorbolongo, Vexillifero Equitum levis Armaturae, retentio pensionis ecclesiasticae, et in eo casu, cum Sorbolongus exorasset pro dispensatione, responsum Sac. Congregationis se habuit relative ad petitionem absque ullo examine dispositionis Juris; vel vis constituitur in resolutionibus hujus Sacrae Congregationis supra relatis, et editis in hac Causa in responsionibus ad primum dubium, et hae, cum vel sint inductivae novi juris, vel saltem declarativae juris dubii, oculos retro habere non possunt, sed legem statuent pro casibus futuris.

Haec sunt, quae fuerunt docte ponderata in ultima Congregatione habita *die* 31. *Maji* 1721. Cumque Episcopus Volaterranus petierit, et obtinuerit novam audientiam, quaeritur:

An sit standum in primo, vel in secundo loco decisis in casu etc.

Sacra Congr. die 20. Decembris 1721. respondit: *Standum in secundo loco decisis, et amplius.*

QUÆSTIO CXCIII.

In Causa Ulyssiponensi Occidentalis Confraternitatis, die 7. *Decembris* 1720.

In Ecclesia Patrum Dominicanorum Civitatis Ulyssiponen. Occidentalis licet ab antiquo tempore erecta reperiretur Confraternitas SS. Rosarii, circa annum nihilominus 1715. erecta fuit in Ecclesia Sanctae Mariae Conceptionis sita in via nova nuncupata *Dos ferros*, ejusdem Civitatis Ulyssiponen. Occidentalis, alia Confrater-

nitas Sanctissimi Rosarii, obtenta facultate a piae, et semper recolendae memoriae Patre Antonio Chloche Ordinis Magistro; cumque Rector Ecclesiae Beatae Mariae Conceptionis de erectionis validitate dubitaverit, et SS. Domino Nostro supplicaverit pro revalidatione, *supplicat humillime Sanctitati Vestrae*, verba sunt supplicis libelli, *quatenus praedictam Confraternitatem revalidare dignetur, eique indulgentiarum fruitionem de speciali gratia impertiri dignetur*, instantiae examen fuit ad hanc Sacram Congregationem remissum, datisque pro informatione litteris ad Patriarcham, ejusque habita informatione, cum instantia fuisset proposita in Congregatione habita *die* 14. *Februarii* 1719. rescriptum fuit, quod *audiretur Confraternitas antiqua*.

Contendit autem Confraternitas erecta in Ecclesia Parochiali Sanctissimae Conceptionis esse debere locum revalidationi, primo quia agitur de Confraternitate jam erecta, magna cum pompa, et magna cum solemnitate, itaut non sine scandalo proferri posset Decretum de ejus abolitione. Secundo quia si quid obstare potest revalidationi, nihil aliud est, quam Constitutio Clementis Octavi 115. §. 2. *Bullar. tom.* 3. in qua demandatur, quod una tantum Confraternitas, seu Congregatio ejusdem Instituti in unaquaque Civitate erigatur, Constitutionem hanc autem asseritur non obstare, cum in eadem Civitate Ulyssiponensi plures adsint Confraternitates ejusdem Instituti, et cum Civitas sit amplissima, et magno Populi numero referta, quibus concurrentibus circumstantiis, non obstante Bulla Clementina, dicitur esse posse in una, et eadem Civitate duas ejusdem Instituti Confraternitates; juxta tradita per Cardinal. de Luca *de Preaeminentiis disc.* 10. *num.* 12. Tertio quia gratia revalidationis in consimilibus terminis jam admissa fuit ab hac Sacra Congregatione *in Valentina Societatis SS. Rosarii* 2. *Augusti* 1687. uti habetur apud *Monacell. in formul. tom.* 4. *pag.* 5. *n.* 1.

Excipit e contra Confraternitas Sanctissimi Rosarii erecta in Ecclesia Patrum Dominicanorum, non esse locum revalidationi etiam per viam gratiae, cum haec revalidatio sibi sit praejudicialis, et suum jus sit undequaque clarum, utpote fundatum in allegata Constitutione 115. Clementis Octavi, in cujus sequelam, quando in una Civitate erecta est unius Instituti Confraternitas, alia ejusdem Instituti erigi non potest, uti late ad ornatum dictae Constitutionis firmant *Capic. Lat. decis.* 169. *a num.* 43. *Lezana in consil. impress. tom.* 2. *Oper. moral. verb. Confraternitas num.* 28. *usque ad finem*, *Marant respons.* 3. *per totum tom.* 1. et cohaerenter ad haec, cum exorta fuisset *in quadam causa Neapolitana* controversia inter Confraternitatem Sanctissimi Rosarii erectam in Ecclesia Patrum Conventualium S. Francisci Casalis Portici, et aliam Confraternitatem ejusdem Sanctissimi Rosarii erectam in Ecclesia Parochiali, re delata ad hanc Sacram Congregationem eadem *die* 13. *Februarii* 1683. distulit resolutionem, ut videret, an Confraternitas noviter erecta in Ecclesia Patrum Conventualium naturam, et indolem haberet verae Confraternitatis, vel potius dicenda esset coetus piorum Virorum, et piarum Mulierum insimul convenientium ad recitandum Rosarium, compertoque, quod fuerat erecta anno 1687. accedentibus litteris patentalibus Patris Generalis Ordinis Praedicatorum, non obstante quod alia Confraternitas in Ecclesia Parochiali jam erecta reperiretur usque de anno 1628. reproposita causa *die* 17. *Julii* 1683. responsum fuit, posteriorem erectionem factam in Ecclesia Minorum Conventualium non sustineri.

Neque, his positis, Confraternitas erecta in Ecclesia Patrum Dominicanorum putat obesse posse ea, quae in contrarium ab alia Confraternitate afferuntur; in eo enim, quod attinet ad scandalum dicitur, vel illud non adesse, vel esse contemnendum, tum quia posterioris destructio Confraternitatis a Summi Pontificis clara, et aperta Constitutione descendit, tum quia nemo est, qui non videat, non a piae memoriae Patre Generali, nec ab Ordine Dominicano, sed a simplici Religioso ejusdem Ordinis insubsistentem processisse erectionem novae Confraternitatis; ad eum etenim, uti deputatum ad exequendas litteras Patris Generalis inspicere, et examinare pertinebat, an in nova erectione, quae fieri debebat, servatis servandis, concurrerent, nec ne conditiones a Bulla Clementina praescriptae: in eoque, quod spectat ad magnitudinem Civitatis Ulyssiponen., subditur Bullam Clementis Octavi non distinguere inter magnas, et parvas Civitates, quinimmo magnas expresse comprehendere, cum Romam ipsam comprehendat. Absque eo quod quidquam faciat vel assertum Cardinalis de Luca loco cita-

to; vel consuetudo Civitatis Ulyssiponensis, in qua erectae dicuntur plures Confraternitates ejusdem Instituti, quandoquidem in casu, in quo scripsit Cardinalis de Luca, Sacrorum Rituum Congregatio nihil aliud respondit, nisi quod Confraternitas Sanctissimi Rosarii non erit erigenda auctoritate ordinaria, sed auctoritate Patris Generalis Ordinis Praedicatorum, quae res nihil habet commune cum re, de qua nunc agitur, et quatenus existentia plurium Confraternitatum ejusdem Instituti in eadem Civitate Ulyssiponensi, in facto sit verificata, in Jure sustinetur eam non obesse, tum ob contrarietatem Bullae Clementinae, tum quia non constat, an memoratae Confraternitates habeant veram naturam, et indolem Confraternitatum, et an fuerint erectae ante, vel post dictam Constitutionem.

Superest resolutio *in Causa Valentina Societatis SS. Rosarii 2. Augusti* 1687. in qua Sacra Congregatio censuit posteriorem Confraternitatem esse tolerandam; et quoad Indulgentias agendum esse cum Sanctissimo, dicitur enim eam non esse applicabilem, primo quia agebatur de duabus Confraternitatibus erectis in binis Ecclesiis Patrum Dominicanorum, quae distabant inter se bis mille tercentum, et quatuor passibus, uti colligitur ex folio Congregationis, quando hic, et nunc non agitur de binis Confraternitatibus erectis in binis Ecclesiis Patrum Dominicanorum, et una Ecclesia distat ab alia passibus mille octocentum sexaginta, et uno; secundo quia in causa Valentina secunda Confraternitas ab antiquiori tempore fuerat erecta; erecta siquidem fuerat *anno* 1619. quando Confraternitas, de qua nunc agitur, fuit erecta *anno* 1715. et instantia pro abolitione in causa Valentina fuit proposita *anno* 1697. et oppositio contra revalidationem Confraternitatis, de qua nunc agitur, fuit proposita *anno* 1719. et tertio tandem, quia in causa Valentina Procurator Generalis Ordinis preces obtulit pro validatione secundae Confraternitatis, quae circumstantia in casu non concurrit.

His stantibus, quaeritur:

An sit locus gratiae super revalidatione Confraternitatis SS. Rosarii factae in Ecclesia Parochiali S. Mariae Conceptionis, una cum concessione Indulgentiarum in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Pro Gratia revalidationis, juxta modum, et quoad indulgentias agendum esse cum Sanctissimo.

QUÆSTIO CXCIV.

In Causa Tarentina Archipresbyteratus, die 7. *Decembris* 1720.

Occasione vacationis Archipresbyteratus Collegiatae Terrae Martinae, qui habet annexam Curam Animarum, et cujus tanquam primae Dignitatis Collatio pertinet ad Datariam, indictus fuit de more Concursus ab Ordinario ad effectum, eum, ut moris est, transmittendi ad eandem Datariam.

Januarius Ratticus se Concursui obtulit, sed non fuit ab Ordinario ad concurrendum admissus, idemque ad Sedem Apostolicam appellavit, et ejus appellatio praesentata dicitur re integra, et antequam fieret Concursus; cumque in Concursu subinde facto fuerit approbatus Isidorus Chirullus cum solita attestatione de magis digno, appositum fuit in Dataria, ne ei fieret collatio Archipresbyteratus, *nihil transeat*, suspensaque, et retardata Signatura supplicationis, causa ab Eminentissimo Prodatario fuit ad hanc Sac. Congregationem remissa.

Contendit Ratticus, nullum fuisse Concursum, et se idcirco esse admittendum ad concurrendum, cum habeat omnes qualitates latius in sua Scriptura, et Summario enumeratas pro obtinendo Archipresbyteratu, et cum nullatenus subsistat asserta diffamatio concubinatus cum quadam foemina, itaut fuerit ipse injuste a Concursu repulsus.

Jura hinc inde circumferuntur. Unde quaeritur:

I. *An constet de nullitate Concursus, et quatenus affirmative:*

II. *An Ratticus sit ad Concursum admittendus.*

Sacra Congr. respondit:

Ad primum negative, et amplius. Ad secundum satis provisum in primo

QUÆSTIO CXCV.

In Causa Feltrensi Jubilationis, die 11. *Januarii* 1721.

Nullus in Jure Canonico Textus reperitur, qui statuat, quod Canonici, sive Beneficiati, qui spatio annorum quadraginta continuo, et laudabiliter Ecclesiae inservierint, frui debeant exemptione a choro, et ulterius admitti ad participationem fructuum, et distributionum,

uti bene ponderat *Navarr. consilio* 12. *lib.* 3. *de Clericis non Residentibus.*

Porro id, quod non fuit a Canone inductum, fuit a consuetudine introductum, itaut passim Canonicis, et Beneficiatis indultum jubilationis concedatur, docto de laudabili, et continuato servitio spatio annorum quadraginta, exemplo deducto, aut a Collegio Levitarum Legis Mosaicae, in quo illi, qui inservierant a vigesimo quinto anno ad quinquagesimum, a servitio tanquam emeriti eximebantur, uti legitur *in numer. cap.* 8. aut a Lege civili, quae vacationem Militibus a muneribus, dummodo veterani essent, liberaliter concessit, uti habetur *in L. a muneribus* 6. *ff. de vacat. et excusat. munerum, et in L. prima C. de veteranis lib.* 12. itaut quidquid scripserint nonnulli non bene informati de praxi hujus Sacrae Congregationis, qui ultra laudabile, et quadragenarium servitium, senectutem, aut aegritudinem necessarias esse reputarunt ad effectum, de quo agitur, Sacra haec Congregatio passim jubilationis largiatur Indulta, etiamsi deficiat circumstantia senectutis, aut aegritudinis.

Ad hujus praxis tramites, post continuatam spatio quadraginta, et octo annorum suae Cathedrali Ecclesiae servitium, Aloysius Zenus Canonicus Feltrensis supplicavit pro jubilationis indulto, et ad exuberantiam, suam aetatem annos octuaginta excedentem, suasque corporis aegritudines allegavit; cumque major Capituli pars huic se opposuerit petitioni, operae pretium fuit instantiam in folio proponere, et dubium subscribere infra referendum.

Capituli fundamenta consistunt, primo in defectu aegritudinis Canonici Zeni, secundo in potestate, quam ipse habet petendi Coadjutorem, qui suo nomine Choro intersit, tertio in longaeva, et immemorabili consuetudine, juxta quam, pervolutis regestis, nullum fuit exemplum inventum jubilationis concessae Canonicis hujus Ecclesiae, ultimo tandem in numero Canonicorum, sunt etenim duodecim, qui varias habent incumbentias, in quarum sequelam, sicuti Choro interesse non possunt, sic saepe fit, ut Chorus Canonicis careat.

Adversus haec, Canonicus excipit Zenus de suo continuato ultra quadraginta annos, et laudabili servitio nullam moveri quaestionem; et sic se omnibus requisitis potiri pro obtinenda jubilatione, et in eo quod attinet, vel ad defectum exempli, quod jubilatio fuerit concessa **Canonicis hujus Ecclesiae Cathedralis, vel ad numerum et occupationes aliorum Canonicorum, subdit, bene potuisse Canonicos praedecessores abstinere a petenda jubilatione, et si**mul, et semel se posse pro eadem instare, cum materia jubilationis sit facultativa, praeterquam quod, ut defectus exempli obstare posset, docendum esset, quod aliqui Canonici continuo, et laudabiliter inserviissent per quadraginta annos Ecclesiae Cathedrali, pro jubilatione ulterius exorassent, et fuissent a Sacra Congregatione rejecti, concludendo non parvum, sed sufficientem esse numerum duodecim Canonicorum, et eosdem bene suis muneribus vacare posse, et simul choro interesse.

In Congregatione habita *die* 17. *Decembris* 1718. fuerunt disputata, et resoluta nonnulla dubia generalia jubilationum, inter quae cum tertium esset sequentibus verbis conceptum, *an indulgenda sit jubilatio illis, qui inservierunt spatio annorum quadraginta, non obstante parvo numero aliorum, qui remanent addicti Ecclesiae servitio, et quis sit parvus numerus inservientium in casu, et ad effectum de quo agitur*, et huic dubio responsum fuit: *dandam esse resolutionem in casibus particularibus*.

His stantibus, quaeritur:

An sit concedenda jubilatio in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CXCVI.

***In Causa Romana nullitatis Professionis, die* 11. *Januarii* 1721.**

Soror Maria Constantia Pallavicina, quae Professionem Regularem emisit in Monasterio S. Bernardini de Urbe, alias in hac Sacra Congregatione institit pro declaratione nullitatis praedictae Professionis tanquam emissae propter vim, et metum sibi illatum a bon. mem. Marchione Maria Nicolao Pallavicino, cujus erat filia illegitima; cumque haec instantia proposita fuisset in Congregatione habita *die* 16. *Martii* 1720. in cujus folio benigne reassumendo relata fuerunt fundamenta, quae hinc inde pro nullitate, et respective pro validitate professionis afferebantur, nulla fuit capta resolutio, sed dictum fuit *dilata, et examinentur Testes formiter juxta instructionem*, et instructio fuit, quod extrajudicialiter audirentur R.

P. D. Cervinus, et R. P. D. de Vico, et quod formiter examinarentur Pater de Matthaeis, quidam de Marchis, nonnullae Moniales, Dominus Jacobatius Fiscalis Urbis, et ejus Uxor.

In executionem hujus rescripti, formiter examinati fuerunt Pater de Matthaeis, de Marchis, et Moniales, Illustrissimi pariter Domini Cervinus, et de Vico scriptis aperuerunt quidquid ad eorum notitiam devenerat, et eorum epistolae fuerunt transmissae per manus EE. VV. et Dominus Jacobatius Fiscalis dixit superfluum futurum esse, tam suum, quam suae Uxoris examen cum nihil ad rem faciens deponere valerent. Causaque iterum *die* 3. *Augusti* 1720. proposita, rescriptum fuit, *quod proponeretur in prima etiam unica*, et in Congregatione habita *die* 24. *ejusdem mensis* iterum rescriptum fuit *dilata, et ad mentem*, et mens fuit, ut interrogarentur extrajudicialiter R. P. D. de Calcagninis, et Dominus Jacobatius Fiscalis, et quod ejus Uxor formiter examinaretur.

Fuit extrajudicialiter interrogatus R. P. D. de Calcagninis, qui respondit in scriptis, et ejus epistola transmissa fuit ad Eminentias Vestras. Fuit quoque extrajudicialiter interrogatus Dominus Jacobatius Fiscalis, qui respondit se nullam habere notitiam, quae nullitatem, vel validitatem respiceret Professionis. Ejus Uxor fuit formiter interrogata, ejusque examine ab Informantibus exhibito, propositaque Causa *die* 1. *Octobris* 1720. disputatoque dubio, *an constet de nullitate Professionis in casu etc.* responsum fuit *affirmative*.

Pro validitate Professionis Moniales Monasterii S. Bernardini, et Maria Hieronyma Arnalda steterant in judicio, sed cum post rescriptum editum ab hac Sacra Congregatione *die* 1. *Octobris*, et supra relatum, fuerit a Monasterio emissa solemnis renunciatio litis, et causae, accedente etiam approbatione Eminentissimi Urbis Vicarii, exorta est controversia, an post dictam renunciationem tanquam emissam ab eo, qui principale habebat interesse, posset Maria Arnalda litem prosequi, et instare pro nova audientia. Delata autem ad me tanquam hujus Sacrae Congregationis Secretarium hac controversia, protestatus sum me esse in sensu, quod nova audientia denegari non posset, sed cum optime novissem Defensores Sororis Mariae Constantiae esse adituros ad hanc Sacram Congregationem, instantiam ad eam remisi, propositoque in Congregatione habita *die* 16. *Novembris anni* 1720. dubio super nova audientia concedenda, aut deneganda, rescriptum fuit *pro nova audientia, et quod Causa omnino proponeretur in prima post Reges, etiam unica*.

Ad tramites ergo hujus rescripti, in praesenti disputandum proponitur dubium:

An sit standum, vel recedendum a decisis die 1. *Octobris* 1720.

Sacra Congr. respondit:
In decisis, et amplius.

QUÆSTIO CXCVII.

In Causa Firmana Legatorum die 11. *Januarii* 1721.

Anno 1627. Podamia Marinangeli reliquit Patribus S. Francisci Minoris Observantiae Murri Vallium suam domum, cum onere trium Officiorum singulis annis, et anno 1634. domus vendita fuit a Syndico Apostolico pretio scutorum 50. quae fuerunt erogata in emptionem Tunicarum, et aliarum rerum usualium, et oneris obligatio fuit adnotata in libris Conventus, ne ejus memoria periret.

Anno quoque 1627. Franciscus Bullus reliquit iisdem Fratribus quatuor annuos florenos solvendos a Bernardina sua haerede, cum onere quatuor Officiorum pro anima sua; cumque Bernardina unica vice tradiderit Fratribus vinum valoris scutorum 25. universalem, et plenariam quietantiam reportavit, et saepe memorati Fratres se et suos successores in perpetuum obligarunt ad celebrationem dictorum quatuor Officiorum.

Anno 1614. Bradamantes Tancredi huic eidem Conventui reliquit scuta 90. cum onere duorum Officiorum quolibet anno, demandata Syndico Apostolico administratione nedum sortis, sed etiam fructuum, et anno 1618. capitale hoc fuit erogatum in emptionem cujusdam petii Terrae, quod est in clausuram redactum.

Anno 1677. Ludovica Moretti legavit Syndico pro tempore hujus Conventus scuta 50. quae erant in Censu investita, ut cum fructibus annuatim reparari posset laqueare Ecclesiae, onere Fratribus injuncto celebrandi tot Missas ad ratam fructuum, ad rationem unius julii pro qualibet.

Ab hisce quatuor legatis oritur praesentis disputationis occasio, an scilicet Religiosi S.

Francisci Minoris Observantiae teneantur, vel non teneantur adimplere onera Missarum relicta a Podamia, et a Francisco. Rursus, an retinere valeant petium Terrae emptum cum pecuniis Bradamantis, et ad quae onera teneantur, et an pariter retinere valeant legatum relictum a Ludovica, uti colligitur ex tenore dubiorum infra referendo.

Quoad legata annua hisce Fratribus relicta, adjecto onere celebrationis Missarum, certum videtur esse, eos non esse similium legatorum capaces, juxta resolutiones editas in particulari Congregatione tempore Urbani VIII. relatas *apud Fagnan. in cap. nimis prava, et signanter num.* 49. *et num.* 53. *de excessibus Praelatorum.*

Et multo magis, quando, prout hic, legatum fuit Fratribus relictum cum onere Missarum, ad differentiam casus, in quo gravati fuissent haeredes ad faciendum celebrare a dictis Fratribus Missas, in quibus terminis procedunt resolutiones hujus Sacrae Congregationis *in Aprutina Legati* 29. *Februarii* 1677. *in Isernien. Legati* 10. *Junii* 1684. *et in Brundusina Adimplementi* 26. *Augusti* 1719.

Et cum his theoricis procedendo, videtur Fratres S. Francisci esse absolvendos ab onere Missarum relictarum tam a Podamia, quam a Francisco, et eo fortius, cum ultra incapacitatem, in ordine ad praedicta Legata, adsit circumstantia, quod Legatorum capitalia jam fuerunt distracta, et in usus quotidianos Fratrum conversa.

Transeundo ad Legatum Bradamantis, idem videtur de eo ferendum esse judicium, ac de aliis mox memoratis, cum hoc etiam Legatum sit annuum cum onere celebrationis Missarum, cujus, uti dictum est, Fratres sunt incapaces. At cum hujus Legati capitale fuerit impensum in emptionem cujusdam petii Terrae sylvatae, quae modo est redacta in clausuram, quae sylva intra clausuram non adversatur, sed consona est ipsorum Constitutionibus, *juxta Textum in Clementina: Exivi: de verborum significatione*, Fratrum intentio in hoc consistit, non ut se eximant in totum ab onere hujus Legati, cujus commodum pedibus calcant, sed ut reductionem consequantur arbitrio EE. VV. ex quo petium Terrae incultum penitus remanet, itaut in eo existant nonnullae tantum arbores infructiferae.

Tandem, loquendo de Legato relicto a Ludovica Moretta, videtur, quod Fratres possint esse ejusdem capaces, cum valeat Legatum annui reditus factum fabricae, Sacristiae, vel Ecclesiae horum Fratrum, dummodo non adsit excessus in quantitate, et dummodo ea non a Fratribus, sed a Syndico dumtaxat apostolico exigantur, juxta Resolutiones Congregationis tempore Urbani Octavi *apud Fagnan. in cap. nimis prava num.* 48. *et* 52. *de excessibus Praelatorum*, et solus, qui superest in hoc Legato scrupulus, in hoc consistit, quod illud non est simplex, sed cum onere celebrationis Missarum, et Fratres juxta dicta sunt incapaces annuorum Legatorum, quae fiunt cum onere praedicto.

Instantia haec fuit proposita *die* 3. *Septembris* 1718. inter summaria precum, et dictum fuit, quod describeretur in folio. Tunc autem nonnulli ex EE. PP. dixerunt sibi durum videri, quod Fratres suas comtemnant Constitutiones, quando agitur de recipiendis Legatis, et de illis in commoditatem propriam convertendis, et quod easdem Constitutiones laudare velint, et magnificare, quando agitur de se eximendo ab oneribus, quae fuerunt a Testatoribus imposita, et ab ipsis acceptata. Alii vero dixerunt non potuisse a Fratribus prima potissimum duo Legata acceptari, nec Fratres potuisse eorum proprietatem vendere, et in suos usus convertere, sed haec non fuisse a Fratribus, qui modo instant peracta, sed a suis Praedecessoribus, quorum factum non debet successoribus praejudicare.

His stantibus, quaeritur:

I. An Religiosi S. Francisci Minoris Observantiae Murri Vallium sint absolvendi ab onere Missarum pro Legatis relictis a qq. Podamia Marinangeli, et Francisco Bullio.

II. An liceat dictis Religiosis retinere petium Terrae emptum cum pecuniis legatis a quondam Bradamante Tancredi, et ad quae onera ipsi teneantur.

III. An eisdem liceat retinere legatum a quondam Ludovica Moretti.

Sacra Congr. die 31. Maji 1721. respondit:

Ad Primum affirmative, et certiorentur Ministri Fabricae, et ad D. Secretarium, qui insinuet Patribus ut faciant Commemorationem aliquando in anno pro Animabus Defunctorum Benefactorum. Ad Secundum affirmative injuncto onere duarum Missarum cantatarum quolibet anno, facto tamen verbo cum Sanctissimo. Ad tertium iterum proponatur.

In hac igitur Congregatione fuerunt resoluta prima duo hujusce Causae dubia, quae pertinebant ad legata relicta a Podamia Marinangeli, a Francisco Bullio, et a Bradamante Tancredi; cumque nulla fuerit capta resolutio quoad legatum relictum a Ludovica Moretti, remanet, ut de hoc in Congregatione rursus pertractetur.

Quo circa praemisso, quod dicta Ludovica Moretti *die* 18. *Junii* 1677. sequentibus verbis disposuit, *item per salute dell' anima sua lascia, e comanda, che subito seguita la sua morte senza alcuna contradizione degli Eredi, possa il Sindico pro tempore del Convento di S. Francesco di Morro di Valle, et abbia ad entrare in possesso delli scudi cinquanta, che tengono a censo Francesco del Cucale, e suo fratello, acciò li frutti di esso abbino a servire perpetuis futuris temporibus, per la fabbrica della Chiesa, e principalmente per il Cappellone, e Cupola dell' Altare maggiore, che possa il detto Sig. Sindico farlo rivedere ogni anno, e provvederlo del bisognevole, ed i Religiosi del detto Convento siano tenuti ogni anno celebrare nel giorno della sua morte, e ne' giorni seguenti un Officio per l' Anima sua nell' Altare privilegiato della SS. Croce con tutti i Religiosi del Convento, e ne' giorni seguenti, fino che si compisca il numero delle Messe, che entrano nè frutti di essi cinquanta scudi*. Praemissoque ulterius, quod sicuti usque adhuc semper fructus fuerunt in dictam causam applicati, sic usque adhuc a Fratribus continuata fuit Missarum celebratio, aliqua sunt, quae urgent contra retentionem hujusmodi legati, quae praetenditur a Religiosis Conventus S. Francisci Murri Vallium, qui sunt ex Minoribus Observantibus, et alia sunt, quae favent retentioni praedicti legati.

Initio itaque ducto ab his, quae urgent contra retentionem legati, facit primo, quod in praedicto legato continetur onus perpetuum Missarum, et Fratres sunt hujusmodi legati incapaces, juxta decretum Congregationis a san. mem. Urbano Octavo horum fratrum negotiis praepositae, quod est impressum apud *Fagnan.* dictae Congregationis Secretarium in *cap. nimis prava n.* 49. *et num.* 53. *de excessibus Praelatorum;* in articulo etenim dictae Congregationi proposito habentur haec verba, *an Fratres Minores tam de familia, quam Reformati sint capaces legatorum annuorum, quae fiunt, adjecto onere celebrationis Missarum*, et huic articulo sic responsum fuit, *Fratres Minores tam de familia, quam ex Reformatione nullatenus esse capaces Legatorum annuorum, quae fiunt adjecto onere celebrationis Missarum.*

Facit secundo, quod in terminis legati census relicti Altari sito in Ecclesia Patrum Reformatorum, cum conditione, ut Syndicus pro tempore Conventus medietatem fructuum erogaret pro manutentione Cappellae, et aliam medietatem pro celebratione Missarum a Fratribus facienda, necnon in terminis donationis bonorum factae Syndico Conventus, cum pacto, quod venderentur, et ex eis constitueretur capitale certam annuam summam reddens, convertendam partim in ornatum Cappellae, partim in emptionem lanae pro indumentis Fratrum, et partim in celebrationem Missarum a Fratribus explendam, et tandem in terminis legati ducatorum 300. cum onere reparationis Ecclesiae, et nonnullarum Missarum, fuit ab hac Sac. Congregatione jam resolutum, Fratres S. Francisci Minores de Observantia non esse horum legatorum capaces, uti videri potest *in Marianen. Piarum dispositionum* 6. *Julii* 1709. *lib.* 59. *Decretorum pag.* 225. quae resolutio fuit confirmata *die* 15. *Novembris* 1710. uti habetur *lib.* 60. *Decret. pag.* 410. et concordat resolutio *in Caputaquen. Legatorum die* 28. *Novembris* 1711. *lib.* 71. *Decret. pag.* 550.

Facit tertio, quod quatenus haec omnia cessarent, ex alio tamen capite semper aliquid est in legato, de quo nunc agitur, quod ejus retentioni adversatur; posito quippe, quod fructus census relicti debeant erogari in fabricae reparationem, et quod usque adhuc in dictam causam fuerunt erogati, Missarum onus non habet fundum fructiferum, qui in oneribus perpetuis Missarum adeo est necessarius, ut in decretis generalibus Urbani Octavi de celebrat. Missarum decernatur, quod si Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, pecunia, aut Mobilia relinquantur cum onere perpetuo Missarum celebrandarum, pecunia relicta debeat deponi penes aedem sacram, et mobilia relicta vendi debeant, et consimile fieri depositum investiendum subinde in bonis immobilibus fructiferis, cum expressa, et individua mentione oneris, quod illis reperitur annexum, quemadmodum legitur in citatis decretis §. *Praeterea.*

Haec sunt, quae urgent contra retentionem legati. Nunc autem transitum faciendo ad ea,

quae favent retentioni, facit primo, quod versamur in legato modicae quantitatis relicto pro fabrica, et per Syndicum administrando, uti colligitur ex verbis supra recensitis, in quo rerum themate de Fratrum capacitate non videtur esse dubitandum, juxta resolutionem Congregationis tempore Urbani Octavi, de qua *apud Fagnan. loco citato num.* 49. *et* 52. Cum enim articulus eidem Congregationi propositus, esset hic, qui sequitur, *primo an valeat legatum annui reditus factum fabricae, Sacristiae, vel Ecclesiae Fratrum Minorum tam de familia, quam ex Reformatione*, et secundo *an liceat Fratribus hujusmodi legata in judicio exigere per eorum Procuratores, vel Syndicos Apostolicos*, sic a Congregatione responsum est: *Ad primum, valere legatum annui reditus factum Sacristiae, vel fabricae Ecclesiae, vel Conventus Fratrum Minorum tam de Familia, quam de Reformatione, nisi adsit excessus in quantitate:* ad secundum, *nec per seipsos, nec per alios licere Fratribus in judicio exigere hujusmodi legata, sed Syndico Apostolico dumtaxat.*

Facit secundo, quod in tantum Fratres Minores tam de Familia, quam Reformati non sunt capaces oneris perpetui Missarum, in quantum non sunt capaces annuorum legatorum, et in tantum annuorum legatorum non sunt capaces, in quantum victum, et vestitum debet illis incerta mendicitas praebere *ad terminos Textus in cap. Religionum de Religiosis domibus in* 6. Quocirca si juxta citatam Congregationis declarationem Fratres sunt capaces legati annui reditus pro fabrica Ecclesiae, dummodo illud ab ipsis non exigatur, sed a Syndico Apostolico, et ulterius si non obstante annuo legato pro fabrica Ecclesiae, Fratres ab incerto pendent quoad victum, et vestitum, et ipsorum arctissima paupertas in suo robore permanet, hinc fit, quod sicuti Fratres sunt omnino capaces legatorum, quae concernunt decorem suarum Ecclesiarum, et certum usum cultus divini, uti late probant *Barbosa Juris Eccles. Univers. lib.* 3. *cap.* 27. *num.* 80. *Adden. ad Burat. decis.* 756. *num.* 22. *Rota coram Merlino decis.* 406. *num.* 72. *Et coram Emerix junior. decis.* 1219. *num.* 1. *et seqq. et decis.* 1326. *num.* 1. sic et capaces censendi erunt eorundem legatorum, non obstante quod illis annexum sit perpetuum onus Missarum, et cohaerenter ad haec, *die* 2. *Novembris* 1641. fuit a Congregatione fabricae S. Petri resolutum, Fratres hos esse capaces legati situs pro Viridario, quod eis fuit relictum cum onere unius Missae qualibet hebdomada, juxta epistolam dictae Congregationis impressam *apud Piton. discept. Eccles. par.* 1. *discept.* 2. *num.* 142. *et apud Matthaeucc. in Officiali Curiae cap.* 30. *sub num.* 15. *et apud eundem in Schola paupertatis tit.* 3. *consil.* 1. §. 10. *num.* 82. concordatque hujus Sacrae Congregationis responsum in hac eadem causa in proxime praeterita Sessione *ad secundum dubium;* non nisi quia Fratres sunt capaces legati situs pro Viridario annexo Clausurae *juxta Clem. Exivi de Verbor. signific.* et in fortioribus, in terminis videlicet legati relicti cum onere, ut certa portio panis, et vini emeretur pro servitio Infirmorum de Ara Caeli, et cum onere Fratribus imposito celebrandi *Missas* 200. quolibet anno, quod Fratres consimilis legati sint capaces, fuit ab hac Sacra Congregatione resolutum *in Romana Legati* 2. *Decembris* 1673. *lib.* 28. *Decret. pag.* 299. procedentibus contrariis, vel quando ageretur de conspicuo, et magnae quantitatis legato, cujus etiam pars erat eroganda pro Fratrum indumentis, ut in *Marianen. piarum dispositionum supra citata,* vel quando ageretur de legato dictis Fratribus relicto, et ab illis administrando, nulla facta Syndici mentione, qui videntur esse termini allegatae in contrarium resolutionis *in Caputaquen. Legatorum anni* 1711.

Facit ultimo, quod onus perpetuum Missarum in casu praesenti non videtur esse sine fundo fructifero; agitur enim de pecunia in censibus investita, quae quolibet anno suos reddit fructus; parum urgente, quod fructus erogentur in fabricam, cum Fratres eleemosynas quaerere deberent pro dicta facienda reparatione, novumque non sit, ut Religiosi se obligent ad celebrationem Missarum pro annua quantitate, quae in eorum victu non erogatur, sed erogatur in aliqua re, cujus refectio, et manutentio ad ipsorum pertinet Conventum.

Haec sunt, quae pro utraque parte afferri possunt.

In Congregatione igitur habita hac *die* 21. *Junii* 1721. actum fuit, an Religiosi praedicti Conventus S. Francisci Murri Vallium, qui sunt ex Minoribus Observantibus essent capaces dicti legati, et licet fuerint hinc inde deducta jura tum pro capacitate videlicet, tum pro incapacitate dictorum Fratrum, nulla tamen

fuit capta resolutio, sed dictum est, quod audirentur Patres Religionis.

In hujus rescripti executionem fuit a me transmissa particula legati ad Fratrem Augustinum Matthaeuccium Ordinis Minorum Observantium, qui *anno* 1716. opus edidit super hac materia, cujus titulus est *Schola Paupertatis*, et ille post particulam expensam, et examinatam, censuit Fratres esse dicti legati incapaces, tum quia ad tramites legati, si aliquid superesset post Ecclesiae restaurationem, et quod plus est, si aliquibus annis non adesset ulla necessitas erogandi fructus pro fabrica Ecclesiae, Fratres Conventus Murri Vallium essent in illis circumstantiis tuti de Missarum celebrandarum eleemosyna, quod adversatur Regulae, quae exposcit, ut pendeant ab incerto, ut eleemosynam tantum manualem Missarum recipiant, et ut sint incapaces annuorum legatorum, quae fiunt adjecto onere celebrationis Missarum, juxta Resolutiones Congregationis specialiter ab Urbano Octavo deputatae *apud Fagnan. in cap. Nimis prava num.* 49. *et numer.* 53. *de excessibus Praelatorum.*

Tum quia, ad tramites pariter praedicti legati, dominium, et possessio census debent esse penes Syndicum, idque obstare dicitur puritati Regulae, cum in mox allegatis resolutionibus sub Urbano Octavo habeantur haec verba: *inhibemus autem ne Syndicus in sua persona hujusmodi annuos reditus percipiat distribuendos ipsis Fratribus*, et S. Congregatio R. Fabricae in Æsina Legati 26. *Novembris* 1692. censuerit, Franciscanos Observantes, qui retinere praetendebant stabilia nomine Syndici, esse dictae retentionis incapaces, quae resolutio licet loquatur de stabilibus, extendenda nihilominus est etiam ad census, et annuos reditus, cum et hi veniant appellatione stabilium, et immobilium, juxta Textum *in Clementina: exivi* §. *Cumque annui reditus: de verborum significatione*, quae omnia a dicto Fratre Augustino Matthaeuccio nedum dicta sunt in suffragio ad me transmisso, sed etiam ab ipso edita fuerunt *in citata Schola Paupertatis tit.* 3. *consil.* 3. *num.* 4. *et seqq.*

Fuit etiam a me transmissa particula legati ad Patrem de Monte Fortino ex Familia Minorum Observantium Reformatorum, et hic pariter censuit, Fratres Conventus Murri Vallium esse legati incapaces, ex quo dominium census fuit ad Syndicum translatum, concluditque Fratres Minores profitentes Regulam S. Francisci, juxta declarationes Nicolai Tertii, et Clementis Quinti, esse incapaces legatorum, in quibus iidem, aut ipsorum Syndicus vocantur ad jus legati acquirendum, non vero quoties haeredi, aut alteri demandatur, ut Fratribus persolvat aliquam eleemosynam, modo immoderata non sit; ejus quippe elargiendi potestas semper manet apud haeredem, quem dare nolentem, Fratres in judicio cogere non possunt.

His stantibus, quaeritur:

An Religiosis S. Francisci Minoris Observantia Murri Vallium liceat retinere Legatum relictum a quondam Ludovica Moretti in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Octobris 1721. respondit:

Negative, et Syndicum teneri Censum dimittere, sed Patres posse recipere fructus ab Haeredibus per modum Eleemosynae.

QUÆSTIO CXCVIII.

In Causa Mediolanensi, seu Comensi Reductionis Onerum, die 11. *Januarii* 1721.

Aloysius Panizza, qui divitias non sane exiguas suis militaribus stipendiis comparaverat, dum adhuc esset in humanis, et aliqua pietatis opera fieri vellet, devenit ad stipulationem diversorum instrumentorum cum Loco Pio charitatis Civitatis Mediolani, quem etiam instituit subinde haeredem.

Quinam sint contractus, et quaenam sint onera, unicuique contractui annexa, non est operae pretium de illis in hoc folio habere sermonem, cum sufficiat se habere relative ad quoddam folium, quod exhibetur ab informantibus, quodque fuit efformatum, juxta instructionem ab hac Sacra Congregatione transmissam, a Canonico Bazzetta, Viro sane probo, et in juris prudentia satis versato, qui causa cognita, citatis, et auditis Partibus, et perlustratis omnibus instrumentis, caeterisque aliis ad causam facientibus, illud composuit, atque transmisit.

Capitalia ab Aloysio Panizza relicta, et multo magis eorum reditus tractu temporis diminutionem passi sunt; cumque pro Onerum reductione habitus fuerit a Deputatis Loci Pii charitatis Civitatis Mediolanen. recursus ad hanc Sacram Congregationem, et Eminentissimus Archiepiscopus Mediolanen., requisitus

pro informatione, et voto, censuerit esse locum reductioni, proposita fuerunt in Congregatione habita *die* 8. *Augusti* 1711. sequentia dubia.

I. An sit locus minorationi annuae summae persolvendae pro adimplemento piorum operum, et in qua quantitate in casu etc. et quatenus affirmative:

II. An, et quae pia opera per Benefactorem destinata, sint moderanda, seu abolenda in casu: et responsum fuit, quod *firmaretur status juxta instructionem Eminentissimi Praefecti.*

Summa instructionis fuit, ut firmaretur distinctus status capitalium singulis Oneribus separatim assignatorum per Panizzam Institutorem operum piorum, cum expressione quantitatis fructuum cujuscumque capitalis, injuncta ulterius redditione rationis omnium bonorum haereditariorum dicti Panizzae; cumque in hujus rescripti executionem fuerit efformata relatio Canonici Bazzettae, de qua supra habitus est sermo, et ad novam Causae propositionem deventum fuerit in Congregatione, quae habita est *die* 8. *Augusti* 1716., nulla fuit capta resolutio, sed totum negotium remissum est ad Eminentissimum Ptolomaeum, ut dignaretur rem perpendere, et votum suum aperire.

Fuit res ab Eminentia Sua sedulo de more perpensa, ipsaque ulterius dignata est suum votum aperire, quod exhibetur impressum.

In voto autem refertur, primo, quod facta Partibus communicatione difficultatum, quae occurrebant tam in facto, quam in jure, eaedem satius esse duxerunt ad honestam devenire concordiam; secundo, quod in concordia a Partibus delineata, et quae ad Partes exhibetur, conservantur, et retinentur legata relicta pro celebratione Missarum, juxta praxim hujus Sac. Congregationis, quae in concursu reductionum, reducenda prius censet alia Onera, quam Onera Missarum, juxta regulam, de qua *Fagnan. in cap. ex parte num.* 34. *et* 39. *de constitutionibus;* tertio, quod alius modus reductionis est excogitabilis, in quo tamen admittenda est ex parte reductio Missarum, necnon divini cultus diminutio in assistentia chori. Modus hic fusius exponitur in citato suffragio Eminentissimi Ptolomaei; cumque tam Canonici, et communitas, quam Locus Pius Mediolani supplicent pro approbatione concordiae in saepe citato voto relatae, quaeritur:

An, et quae concordia sit approbanda in casu etc.

Sacra Congr. die 8. Februarii 1721. respondit: *Scribatur Eminentissimo Archiepiscopo juxta Instructionem.*

QUÆSTIO CXCIX.

In Causa Tranensi Confirmationis Concordiae, die 11. *Januarii* 1721.

Joseph Marullo in ultimo cum quo decessit testamento, condito de anno 1698. haeredem suum usufructuarium in omnibus bonis tam stabilibus, quam mobilibus instituit Patrem Jo. Baptistam Marullum Baccalaureum Ordinis S. Augustini suum fratrem, et proprietarium fecit haeredem Franciscum Marullum Equitem Hierosolymitanum, ea conditione, ut post mortem Baccalaurei ex bonis relictis erigi deberet Commenda pro Equitibus Hierosolymitanis Familiae Marullo, mortuoque Josepho consolidata fuit proprietas cum usufructu in sequelam renunciationis ususfructus factae a Patre Jo. Baptista haerede usufructuario.

Ex hoc Josephi Testamento binae derivarunt acerrimae lites, altera cum Monasterio S. Clarae Civitatis Baruli, altera cum capitulo Ecclesiae Collegiatae S. Sepulchri ejusdem Civitatis.

Lis cum Monasterio S. Clarae ortum habuit ex sequenti facti specie: Julia quippe Chirichetta Josephi Testatoris Mater usque de anno 1644. donaverat Carolo Marullo etiam filio suo, ut ad Sacros Ordines promoveri posset, Vineam cum Turre, ac Crypta, gravatam annuo censu redimibili carolenorum sexdecim, et Cauponam obnoxiam annuo emphyteutico censui ducatorum sex cum dimidio favore capituli Ecclesiae Nazarenae, addendo, quod secuto obitu Caroli, bona praedicta pro aequali portione devolverentur ad alios suos filios, Josephum scilicet Testatorem, et Liviam, quae tunc in Monasterio S. Clarae educationis causa reperiebatur, cumque, mortuo Carolo, memorata Julia de anno 1667. Cauponam supra recensitam Josepho pro suo Patrimonio assignasset, nulla facta mentione Liviae, quae jam a biennio in dicto Monasterio professionem emiserat, hinc factum est quod anno 1694. Monasterium S. Clarae ex persona Liviae Monialis in eodem

Professae, licet defunctae, in judicium vocavit Equitem Franciscum Marullum Josephi haeredem pro vindicanda medietate bonorum comprehensorum in donatione Liviae facta, uti dictum est, anno 1644.

Lis vero cum capitulo Collegiatae Sancti Sepulchri derivavit ex facto ipsius Josephi Testatoris; ipse quippe anno 1685., et sic longe ante conditum Testamentum, de quo supra, uti factum anno 1698. inter vivos, et irrevocabiliter solemni stipulato Instrumento, donavit capitulo Collegiatae Sancti Sepulchri tam Diversorium, quam Vineam, reservato sibi, quoad usque viveret, usufructu, et ulterius statuto, quod omnia bona sua mobilia in auro, argento, aliisque rebus consistentia post suum obitum distribuerentur tribus Puellis orphanis per Antonium Lombardi Vicarium Collegiatae Sancti Sepulchri donationi praesentem, et quod pretium vini, et doliorum erogaretur juxta praeceptum illi oretenus insinuatum; et in hujus sequelam donationis fuit a Capitulo introductum judicium immissionis ad bona in donatione comprehensa, non obstante, quod Joseph Testator in Testamento condito anno 1698. sub obtentu, quod sibi aliquot ante dies innotuisset a nonnullis circumferri, quod omnia bona sua anno 1685. inter vivos donasset Clero, et Capitulo Sancti Sepulchri, protestatus fuisset, quod donatio fuerat nulla, et invalida, utpote a se facta, dum gravi oppressus infirmitate, sensibus erat destitutus, et mente alienatus.

Ab hac factorum serie, quae tot sibi invicem repugnantes actus complectitur, tam Monasterium, quam Capitulum ad eum sensum inducti sunt, ut existimaverint sibi satius esse ad transactionem devenire cum Equite Francisco Marullo; cumque ad eam deventum fuerit, reservato Beneplacito Apostolico, et pro ejus confirmatione juxta morem recursus habitus fuisset ad hanc Sacram Congregationem, ipsa *die* 8. *Julii* 1713. rescripsit, *quod exhiberetur minuta concordiae*, exhibitaque minuta concordiae *die* 18. *Novembris ejusdem anni*, rescripsit, *Eminentissimo. Pico, qui dignetur Sacram Congregationem reddere instructam, et votum suum aperire, audita Religione Hierosolymitana;* cumque Eminentia Sua munus sibi commissum strenue adimpleverit, et suffragium, quod circumfertur, exaraverit, in quo tenor concordiae, una cum dubitationibus, quae excitari possent, et responsionibus adeo plene, et luculenter exponitur, ut actum agere viderer, si aut tenorem concordiae, aut animadversiones circa ipsam in praesenti folio insererem, nihil aliud superest, quam quod decernatur:

An concordiae sint confirmandae in casu etc.

Sacra Congr. die 8. Februarii 1721. respondit: *Esse confirmandas juxta votum Eminentissimi Relatoris, et deveniatur ab Equite Marullo ad erectionem Commendae.*

QUÆSTIO CC.

In Causa Parisiensi Dispensationis, die 25. *Januarii* 1721.

Insignis Sacrorum Canonum Doctor, et in Romana Curia per multum temporis spatium laudabiliter versatus, Martinus Navarrus testatur Summos Pontifices saepe cum Diaconibus dispensasse, ut matrimonium contrahere possent, quemadmodum colligitur ex ejus *consil.* 37. *num.* 12. *lib.* 3. ibi — *frequentissime Summi Pontifices dispensaverunt super Voto solemnizato per susceptionem Subdiaconatus, et Diaconatus in Hispania praesertim, ubi etiam nos cognovimus dispensatos, et in Italia, ut frequenter audivimus:* quod ipsum repetit *sequenti consilio* 38. *num.* 11. et concordat, nonnulla referens exempla *Card. de Lauraea in quart. sent. tom.* 3. *disp.* 9. *art.* 9. §. 5. *num.* 204. nec dissentit *P. Maurus in Theologia to.* 3. *lib.* 13. *pag.* 289. *num.* 16. ibi — *Pontifex saepe dispensavit, ut Sacerdotes, et Diaconi ducerent Uxores, non enim dispensat in Jure divino observandi votum, sed relaxat votum factum per voluntatem hominis, itaut amplius non obligent;* E contra autem *Card. Albitius in suo tractatu de inconstantia in fide cap.* 36. *n.* 134. haec habet: *ego tempore mei Assessoratus vidi plures Summos Pontifices dispensasse, ut qui erat in Ordine Subdiaconatus, posset contrahere matrimonium, in Diaconatu constitutos fere nunquam, in Sacerdotio nunquam dispensatos, multo minus in Episcopatu.*

At quidquid sit de his, quando constat Ordines Sacros fuisse receptos per vim, et metum cadentem in constantem Virum, circumstantia haec dispensationem efficit absque dubio faciliorem, adeoque quidquid sit de disputatione,

quae fit inter Doctores, an sicuti recipiens Ordinem Sacrum per coactionem non absolutam, sed conditionalem, non praecisam, sed causativam, vere recipit characterem, ita etiam teneatur ad continentiam, ex quo votum continentiae est Sacro Ordini annexum, uti videri potest *in prima, et secunda decis. coram Caesare de Grassis tit. de his, quae vi, metusve causa fiunt*, hoc unum certum esse videtur, quod metus, licet conditionalis praestat Pontifici justam causam dispensandi a Voto continentiae, quod est Sacro Ordini annexum, uti habetur in citata *decis. prima in fine* ibi — *ideo Domini magis securum esse existimabant, quod iste Franciscus impetraret dispensationem omnino a Papa, et dicebant, quod hujusmodi metus praestat justam causam illam concedendi*, et cohaerenter ad haec, quando in hac Sac. Congregatione non fuit comprobatus metus, eadem Sanctissimo consilium praestitit abstinendi a dispensatione, uti contigit *in Hispalen. nullitatis Ordinis* 25. *Martii, et* 2. *Maji* 1716. et e contra consilium praestitit pro dispensatione quando sufficientes allatae fuerunt metus probationes, uti contigit *in Ipren. Dispensationis* 16. *Decembris* 1719. Haud urgente, quod haec exempla procedunt in terminis Subdiaconorum, et non Diaconorum, cum in utroque casu eadem militet ratio, quod scilicet votum continentiae non est de substantia Ordinis, sed illi accidentaliter annexum ex statuto Ecclesiae, itaut ad sui essentiam requirat liberam voluntatem, qua cessante, non obligat, uti recedendo a binis praecedentibus decisionibus, firmavit *Rota decis.* 870. *num.* 1. *et* 2. *coram Emerix juniore.*

Per hanc semitam procedendo, Carolus de Coetlogon Vir nobilitate conspicuus, cujusque Familia inter Britanniae antiquiores adscripta, consanguinitatis, et affinitatis vinculo conjuncta est cum Illustrioribus Regni Franciae Familiis, Sanctissimo Domino Nostro exposuit, se per vim, et metum a Patre incussum, Subdiaconatum, et Diaconatum recepisse, enixe supplicando pro dispensatione super voto continentiae, et a Sanctitate Sua preces fuerunt remissae ad hanc Sacram Congregationem.

Ad probationem autem metus descendendo, Carolus inquit se eam fecisse eo modo quo fieri potest, juxta praxim Galliarum, et hisce potissimum turbulentissimis temporibus, affertque epistolam Sanctitati Suae scriptam ab Eminentissimo Domino Cardinale de Bissi, quae in Summario exhibetur, et in qua, praeter caetera in ipsa legenda, continentur haec, quae sequuntur.

Dicit Eminentia Sua in citata epistola, primo se audivisse Patrem de Tournemine Religiosum Societatis Jesu, et Sanctitati Suae bene cognitum, Caroliquc Oratoris nepotem, qui asseruit sibi constare, Marchionem de Coetlogon suum magnum Avunculum violentae admodum naturae minatum fuisse Carolo filio exhaeredationem, ni Sacros Ordines Subdiaconatus, et Diaconatus suscepisset, eumque utpote spatio sex annorum Ordines recipere recusantem spoliasse annuo reditu duarum millium centum, et amplius librarum Turonensium ipsi assignatarum, et Carolum denique manifesta semper indicia dedisse suae aversionis a Sacrorum Ordinum susceptione, uti fusius legitur in citata epistola.

Refert secundo, se audivisse Ludovicam de Coetlogon Caroli Patruelem, quae, post redditam attestationem de violenta memorati Patris natura, addidit notorium toti Familiae fuisse, Oratorem per vim, et metum sibi a Patre incussum, fuisse Sacris Ordinibus initiatum, Patremque voluisse, ut ille a Seminario S. Sulpitii exiret, ex quo Superiores, qui ejus aversum animum bene noverant, nolebant, quod ad Ordines Sacros promoveretur.

Refert tertio, se audivisse Sacerdotem Laurentium de la Garde Caeremoniarum Magistrum in Parochia, et Seminario S. Sulpitii, virum tum aetate, tum moribus gravem, quique a Patre electus fuit, ut filii curam haberet, et eum induceret ad statum ecclesiasticum, dictumque Sacerdotem narrasse se pluries Patri notificasse, quod filius nolebat Ordinibus Sacris initiari, et quod ad eos vocatus non erat, quodque Pater obduratus respondit ad se, et non ad alios pertinere judicium ferre de vocatione filii sui, addendo Carolum aliquando noluisse suum nomen inscribi in Albo Ordinandorum, nec se eum unquam vidisse subdiaconalia, aut diaconalia munera exercentem, quae circumstantia fuit etiam exposita a Ludovica secunda Teste.

Refert quarto se audivisse Joannem Sourdrille Civem Parisiensem, qui per multum temporis spatium Cellerarii Officium exercuit in domo Marchionis de Coetlogon, qui inquit ab eo fuisse Carolum filium bis e domo ejectum, et pluries percussum propter aversio-

nem, quam habebat a statu ecclesiastico, et a Sacris Ordinibus, fuisse ulterius a Patre spoliatum annuo reditu duarum mille centum, et triginta quinque librarum, itaut Carolo ad miseriam redacto, ipse pietate motus nummos pro substentatione aliquando subministraverit.

Refert denique se audivisse Parochum S. Sulpitii Languet de Gergis, Pastorem maximopere commendabilem, tum propter zelum animarum, tum propter eximiam venerationem, quam erga Apostolicam Sedem profitetur, qui dixit, se suis litteris Sanctissimo Domino Nostro exposuisse, quod Carolus invito animo fuerat Sacris Ordinibus initiatus.

Praeter epistolam memoratam Eminentissimi Domini Card. de Bissi, affertur epistola Patris de Tournemine scripta Sanctissimo Domino Nostro, una cum testimonio relati Parochi S. Sulpitii, in quibus invitus Caroli animus, Patris durities, ejusque malae artes, ut filius Sacros Ordines reciperet, exponuntur.

Quibus proinde concurrentibus, quaeritur:

An sit locus dispensationi super voto continentiae in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et coadjuventur probationes juxta instructionem.

QUÆSTIO CCI.

In Causa Montis Falisci, die 25. *Januarii* 1721.

In ultimo, cum quo decessit testamento condito *anno* 1628. Lucia Portici de Valentano Dioecesis Montis Falisci haeredem instituit Sacerdotem Fiditium Cardarelli, eumque gravavit onere quo ad usque viveret celebrandi quatuor Missas quolibet mense, secutòque ejus obitu, demandavit, ut ex omnibus suis bonis erigeretur Beneficium cum onere perpetuae celebrationis quatuor pariter Missarum quolibet mense pro anima sua, suaeque Matris, et suorum Cognatorum.

Anno 1632. Fiditius haeres comparuit in Curia Episcopali Montis Falisci, et exposuit, se nolle expectare ultimum vitae spiritum, et sic se in honorem Sanctissimae Trinitatis erigere velle perpetuum Ecclesiasticum Beneficium de dictis bonis haereditariis; cumque juxta ea, quae fuerant a Lucia demandata, quatuor tantum Missae essent quolibet mense celebrandae, uti supra dictum est, ipse addidit onus alterius Missae qualibet hebdomada pro anima sua, et suorum, necnon onus quoque imposuit Beneficiato personalis residentiae in Ecclesia Majori Valentani, et servitii in Divinis in eadem Ecclesia, prout Archipresbyter, et Canonici ejusdem residere, et interesse tenentur, et Episcopus Beneficium erexit, Canonicatum nuncupatum, cum oneribus a Fiditio expressis, et ad ejus nominationem instituit Clericum Joannem Naldium.

Clericus hic, aliique duo in Beneficio successores onera imposita in erectione impleverunt; at *anno* 1718. delato Beneficio ad Clericum Ferdinandum Scaglionum, cum hic recursum habuisset ad hanc Sacram Congregationem, exorando pro declaratione, se non teneri ad residentiam, nec ad Missas a Fiditio superadditas, sed tantum ad quatuor Missas a Lucia ordinatas, juxta morem scriptum fuit Ordinario pro informatione.

Retulit Ordinarius exposita in facto subsistere, sed Canonicos Collegiatae asserere, quod attenta longaeva observantia octuaginta octo, et amplius annorum, nequeat Ecclesia servitio nec anima Fundatoris Missarum suffragiis fraudari, propositaque instantia inter summaria precum *die prima Octobris* 1720. rescriptum fuit, quod praefigeretur terminus Canonicis ad sua jura deducenda in Sacra Congregatione.

Praefixus fuit Canonicis terminus, cumque juxta dubium infra referendum, disputari modo contingat, an, et ad quae onera teneatur Orator, ipse contendit se non teneri ad onus residentiae; nec ad celebrationem aliarum Missarum praeter eas, quae fuerunt a Lucia demandatae.

Fundamentum in hoc consistit, quod Beneficium fuit erectum ex bonis tantum haereditariis Luciae; cumque ipsa quatuor tantum ordinaverit Missas quolibet mense, et in Beneficii erectione non meminerit, nec locuta sit de onere residentiae, non erat in facultate Fiditii, qui nihil de suo contribuebat, onera superaddere praeter ea, quae fuerunt a Fundatrice expressa, ut in terminis Episcopi, quod nova onera imponere nequeat Beneficiis, respondit haec Sac. Congreg. *in una Montis Falisci* 1604. *lib.* 10. *decretorum, et in una Bitecten.* 1608. *lib.* 11. *decretorum;* et quod similiter id vetitum sit Patronis, hoc est, quod nequeant hi onera non expressa in fundatione superaddere, respon-

dit haec Sac. Congregat. *in una Tudertina* 12. *Martii* 1718. *et in una Florentina eadem die, et eodem anno lib.* 68. *decretorum*.

Multoque magis, cum non agatur de pingui Beneficio, sed de Beneficio non excedente annua sc. 46.

Absque eo quod obstare valeat praeterita observantia, quandoquidem de ea curandum esset, si non constaret de clara intentione Luciae, vel si non constaret, quod Fiditius bona tantum Luciae pro Beneficii erectione assignasset.

Proposita fuit haec Causa in Congregatione. Nulla tunc fuit capta resolutio; cumque reproposita fuerit in subsequenti Congregatione habita *die* 8. *Februarii* 1721. responsum fuit propter scissuram suffragiorum, quod iterum proponeretur; licet etenim Lucia Portici haeredem instituerit Sacerdotem Fiditium Cardarelli, eumque gravaverit onere, quoad usque viveret, celebrandi quatuor Missas quolibet mense, ejusque obitu secuto, demandaverit, ut ex omnibus suis bonis erigeretur Beneficium cum onere perpetuae celebrationis quatuor Missarum quolibet mense, visum nihilominus fuit nonnullis, quod Fiditius, qui adhuc vivens devenit ad erectionem Beneficii, potuerit Beneficiato imponere onus residentiae, et multo magis cum hoc novum onus fuerit approbatum ab Ordinario, et ab *anno* 1632. usque ad *annum* 1718. fuerit executioni mandatum, *juxta decis.* 1240. *num.* 4. *coram Emerix Juniore*, quod ipsum dictum fuit etiam procedere in ordine ad aliud onus duarum aliarum Missarum ab ipso superadditarum, tum ex identitate rationis, tum quia, cum Fiditius haberet facultatem praesentandi ad novum Beneficium quamlibet personam sibi benevisam, et sic incertum de incertis, potuit etiam uti haeres Luciae, et executor ejus voluntatis, novum primo praesentato onus imponere.

Haec sunt, quae fuerunt in praeterita Congregatione docte de more proposita.

Adeoque nunc quaeritur:

An, et ad quae onera Clericus Ferdinandus Scaglionus teneatur in casu etc.

Sacra Congr. die 31. Maji 1721. respondit:

Clericum Ferdinandum Scaglionum teneri ad onera tantum praescripta a Testatrice.

QUÆSTIO CCII.

In Causa Viennensi Nullitatis Professionis, die 25. *Januarii* 1721.

Pater Gabriel in saeculo Joannes David, natus est *die* 29. *Martii* 1683. et in Ordine Eremitarum S. Augustini fuit inter Novitios admissus *die* 16. *Septembris* 1697. et Regularem professionem emisit *die* 29. *Septembris subsequentis anni* 1698. et in praesenti instat pro restitutione in integrum adversus lapsum quinquennii a die professionis decursi.

Petitionis momentum constituitur *in cap.* 15. *sess.* 25. *de reg. et Monial.* ubi decernitur, quod in quacunque Religione professio non fiat ante decimum sextum annum expletum, et quod professio antea facta sit nulla, nullamque inducat obligationem.

Et quia memoratus P. Gabriel videt sibi opponi posse tacitam professionem, seu ratificationem, ex quo, post emissam professionem, actus explevit Professis congruentes, et quod juxta praxim in annuis exercitiis, magnisque solemnitatibus vota renovavit, vel saltem renovasse credi debet, juxta informationem Superioris localis, quem Episcopus Viennensis audivit in compilatione processus.

Hinc est, quod in eo, quod attinet ad tacitam professionem, seu ratificationem ex actibus desumptam, respondet non dari tacitam professionem, seu ratificationem, quoties, prout hic, concurrit juxta, et probabilis ignorantia nullitatis suae praecedentis professionis, de qua probabili ignorantia dicit non esse dubitandum, cum Superior in sua informatione dicat esse verisimile, quod fides Baptismatis non fuerit requisita, ne ejus Mater subjiceretur expensis, quae erant necessariae, ut dicta fides a Civitate Venetiarum, in qua ipse natus erat, haberetur, *juxta famigeratam decisionem* 952. *per tot, et signanter num.* 3. *et seqq. et ejus confirmatoriam* 983. *coram Emerix jun.*

Et in eo, quod spectat ad renovationem votorum, subdit, de ea non esse curandum, ad effectum de quo agitur, quatenus etiam in facto subsisteret, cum haec sit caeremonia devotionem redolens, et pietatem, sed quae non impedit, quin de nullitate professionis dici possit, juxta resolutiones hujus S. Congreg. relatas *apud D. Ursayam par.* 1. *discept.* 1. *num.* 57. *et* 58. *tom.* 1.

Proposita instantia pro obtinenda restitutione in integrum, et ea non resoluta, fuit iterum de eadem reactum in Congregatione habita *die* 8. *Februarii subsequentis*, et responsum fuit, *ex hactenus deductis non esse locum restitutioni in integrum*.

Momentum fuit repositum in tacita professione, seu ratificatione desumpta ex actibus ab ipso factis per tantum temporis spatium, et licet concurrente probabili ignorantia nullitatis professionis emissae, re mature in Auditorio Rotae discussa, resolutum fuerit, nec tacitam professionem, nec ratificationem sibi locum vindicare posse, ut in terminis Religiosi, qui natus erat *die* 7. *Martii* 1663. et in libro Baptismatum per errorem fuerat descriptus tanquam natus *anno* 1662. quique sub ea justa credulitate legitimae aetatis professionem emiserat, quod concurrente probabili aetatis ignorantia, et consequenter ignorantia nullitatis professionis non potuerit ex actibus subsequenter gestis induci tacita professio, vel antecedentis professionis ratificatio, insequendo resolutiones hujus Sac. Congregationis firmavit eadem *Rota decis.* 952. *et decis.* 983. *coram Emerix Juniore*: haec tamen, et similia visa sunt non prodesse intentioni Oratoris; cum simplex allegatio ignorantiae aetatis, et sic nullitatis Professionis non excludat tacitam Professionem, seu ratificationem ex actibus subsecutis derivantem, nisi praedicta ignorantia circumstantiis, conjecturis, validisque adminiculis munita sit, uti videre est in citata *decis.* 952. *sub n.* 23. *coram Emerix Juniore*, quae omnia in praesenti hypothesi Sac. Congregationi in praeterita propositione visa sunt non fuisse justificata.

Ut itaque Pater Gabriel impleat ea, quae in praeteritis deficere dicta sunt, in sua scriptura per manus circumferenda, ponderandum proponit, primo, quod ipse natus est in Civitate Venetiarum, secundo, quod in infantili aetate constitutus Viennam in Austria petiit, ubi deinde professionem emisit, tertio, quod non fuerunt petitae litterae baptismales, quando professus est, quarto demum, quod semper permansit in Civitate Viennae usque ad annum circiter 1718. quo tempore, cum accesserit ad Civitatem Venetiarum, illa occasione vidit fidem Baptismatis, et errorem agnovit, et statim reclamare coepit, et haec omnia simul juncta asserit satis esse pro suadenda probabili ignorantia, tum aetatis, tum nullitatis Professionis, itaut exclusa remaneat tacita professio, seu ratificatio.

Quibus stantibus, quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis.

Sacra Congr. die 13. Septembris 1721. respondit: *In decisis*.

QUÆSTIO CCIII.

In Causa Caputaquensi, seu Neapolitana Ordinationis, die 25. *Januarii* 1721.

Franciscus dello Schiavo oriundus ex Terra S. Joannis Diaecesis Caputaquen., natusque in Civitate Neapolis, occasione, qua Caesar suus Pater in ea commorabatur, et in qua etiam hodie commoratur, cupiens prima Clericali Tonsura initiari, petiit, sed obtinere non potuit a Curia Archiepiscopali litteras testimoniales ut primam Tonsuram recipere posset ab Episcopo Caputaquen., in cujus Dioecesi Pater habebat, et habet bona, et solvebat, et solvit onera; cumque in Congregatione habita *die* 20. *Septembris* 1715. ejus instantia fuisset proposita inter summaria precum, Sac. Congregatio habitis relationibus, tam Eminentissimi Archiepiscopi Neapolitani, quam Episcopi Caputaquen., censuit Ordinationem spectare ad praedictum Eminentissimum Archiepiscopum Neapolitanum, impetrataque subinde nova audientia, una cum descriptione in folio, modo quaeritur, an sit standum, vel recedendum a decisis.

Eminentissimus Archiepiscopus Neapolitanus in sua informatione tunc transmissa, sensit Ordinationem ad se spectare, non obstante, quod Francisci Genitor in dicto Oppido S. Joannis natus fuerit; contraxit etenim matrimonium in Civitate Neapolitana, et ab eo tempore usque in praesens domum, et Familiam in eadem Civitate retinuit, itaut applicabilis sit dispositio *Bullae* 44. *san. mem. Innoc. XII.* §. 13. ubi decernitur, quod si Pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, tamdiu, ac eo animo permanserit, ut inibi vere domicilium de jure contraxerit, tunc non origo Patris, sed domicilium per Patrem legitime contractum pro ordinatione filii attendi debeat.

Adversus haec excipit Franciscus dello Schiavo, Caesarem Patrem nedum natum fuisse in Oppido S. Joannis, sed semper in eodem retinuisse domum apertam, in dicto Oppido

plura stabilia possidere, persolvisse, et persolvere onera, et suffragium dedisse in electione Syndici, et aliorum Officialium, accessisse ulterius ad Civitatem Neapolitanam, ut cuidam liti suae assisteret; in quo rerum themate, cum sua nativitas in Civitate Neapolitana fuerit accidentalis, concludit, suam ordinationem pertinere ad Episcopum Caputaquen., etiam procedendo *cum allegata Bulla Innocen. XII.* quae §. 11. decernit attendendam esse veram, et naturalem originem Patris, quando filius in alia Civitate natus est ex accidenti, et sic quando in ea Pater domicilium de Jure non contraxit.

Nec Franciscus sibi putat obesse posse longam Patris permanentiam in Civitate Neapolitana, quia, pro contrahendo domicilio, non sufficit habitatio decennalis, sed requiritur transportatio majoris partis bonorum, una cum juramento, in quo declaretur animus perpetuo permanendi in loco, uti cavetur *in saepe citata Bulla* §. 14. quando nec transportatio majoris partis bonorum in casu est verificata, nec animus adfuit Patris contrahendi domicilium, et tam a se, quam a suo Patre jam emissum est juramentum de voluntate redeundi ad Oppidum S. Joannis.

His stantibus quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.

Sacra Congr. die 8. Februarii 1721. respondit:

Recedendum a decisis, et ordinationem spectare ad Episcopum Caputaquen. cum litteris Testimonialibus Eminentissimi Archiepiscopi Neapolitani.

QUÆSTIO CCIV.

In Causa Hydruntina Matrimonii, die 25. *Januarii* 1721.

Cum rumor increbuisset, quod Catharina Arcudi de Terra S. Petri in Galatina Dioecesis Hydruntinae stuprum passa fuisset a Clerico Antonio Lobello ipsi in secundo consanguinitatis gradu conjuncto, memoratus Clericus Antonius, ne quid adversi pateretur, se transtulit ad Conventum Patrum Cappuccinorum ejusdem Terrae, et ad aliud subinde transivit confugium.

Pater, Frater, caeterique Catharinae consanguinei, ut matrimonium inter ipsam, et Clericum Antonium sequeretur, ad Neapolitanum Proregem recursum habuerunt, et ab eodem obtinuerunt, quod Thomas Lobellus Antonii Frater carceribus manciparetur in Regio Castro Gallipolis, et quod deinde a Castro Gallipolitano ad aliud Pescariae in Aprutio transportaretur, quodque Matri, et Sorori germanae Antonii, domus pro carcere assignaretur, et quod demum alter ejusdem Frater clericali licet militiae adscriptus, in Castro Brundusino carceratus remaneret, arreptoque ab altero ex fratribus Catharinae itinere ad Urbem, exhibitoque Sanctissimo Domino Nostro tam nomine Catharinae, quam nomine Antonii supplici libello pro gratia dispensationis super secundo gradu, ob copulam secutam, post expeditam gratiam, ipsamque pro executione commissam bon. mem. Archiepiscopo Hydruntino, fuit ab eo data Parocho licentia assistendi matrimonio, matrimonioque contracto *die* 19. *Novembr. anno* 1714. in Ecclesia Patrum Reformatorum Terrae Galatinae, cum omnibus debitis solemnitatibus, Joannes Thomas Clerici Antonii Pater fuit illico e carceribus liberatus, nullaque interposita mora Antonius a Patria discessit, nec ad eam unquam reversus est, uti desumitur ex informatione Vicarii Capitularis ad hanc Sac. Congregationem transmissa.

Matrimonium hoc Antonius praetendit nullitate laborare, utpote contractum per vim, et metum cadentem in constantem virum, metumque constituit in supra recensita facti serie, in carcerationibus videlicet proprii Parentis, aliorumque sibi conjunctorum, et ad propriae aversionis comprobationem, nec non ad ostendendum, quod ad contractum matrimonii devenit, ut se, suosque a vexationibus, liberaret, Testes exhibet Religiosos, quibus suam ante matrimonium patefecit voluntatem, nec non protestationem a se emissam coram P. Guardiano Cappuccinorum aliisque Sacerdotibus *die* 7. *Octob.* 1714. in qua inquit, quod si unquam, aut per verba de futuro, aut per verba de praesenti in facie Ecclesiae matrimonium cum Catharina esset contracturus, illud contractum intelligi deberet non libero, sed coacto consensu et ad effectum praedictum suam liberandi domum ab excessivis molestiis. Pro eodem assumpto affert supplices libellos a se Sacris Congregationibus porrectos, in quorum altero ante contractum matrimonium exaggeravit no-

men suum fuisse dolose, et citra suam intentionem appositum in precibus, in quibus Sanctissimo Domino Nostro supplicatum fuit pro obtinenda dispensatione in secundo gradu ob copulam secutam. Ponderandum denique proponit suum immediatum a Patria discessum, ab Ordinario in sua Relatione, et a Testibus comprobatum, et quia bene novit sibi a Catharina esse opponendam declarationem, in qua confessus est se cum ea rem habuisse sub spe futuri matrimonii, inquit, declarationem eodem defectu laborare, quo laborat matrimonium, cum eam emiserit, ut Joannem Thomam Genitorem, qui in Castro detinebatur, liberaret, juxta revocationem declarationis a se subinde factam.

Fuerunt haec omnia ponderata, et examinata in hac Congregatione, sed cum EE. PP. punctum Causae consistere arbitrati fuerint in probatione stupri, quod ab Antonio Lobello commissum dicebatur cum Catharina, quodque commissum credi non poterat nisi sub expressa fide matrimonii, ex quo agebatur de honesta Puella, quaeque ortum ducebat a Familia principaliori inter eas S. Petri in Galatina, quasi quod, concurrente qualitate stupri, matrimonium nullum dici non posset, licet fuisset meticulose contractum, *juxta late deducta per Raynal. tom.* 2. *observ. crim. cap.* 23. §. 4. *num.* 66. *et seqq. et praesertim num.* 71. *et aliis sequentibus*, hinc factum est, quod in hac Congregatione nulla fuit super validitate, vel invaliditate matrimonii capta resolutio, sed tantummodo dictum est, quod coadjuvarentur probationes juxta instructionem.

Descendendo ad instructionem, cum praecipua probatio stupri desumeretur ex attestationibus extrajudicialibus cujusdam Sacerdotis Dulcii, nec non Joannis Graeci Pharmacopolae, qui confessionem quandam extrajudicialem Antonii de stupro commisso enarrabant, fuit in instructione demandatum, quod Vicarius Capitularis Hydruntinus utrumque ex dictis Testibus examini formali subjiceret, et quatenus Joannes renuisset examini se subjicere, procederet adversus ipsum ad censuras; cumque habita fuerit notitia, quod aderat in Urbe Vir Ecclesiasticus qualibet exceptione major, qui totam seriem petitae, et obtentae dispensationis sciebat, et signanter, an eadem fuerit petita etiam de consensu Antonii, et ejus Genitorum, fuit mihi demandatum, ut eum extrajudicialiter audirem, et ejus sensum Sac. Congregationi oretenus patefacerem, prout alias paulo ante factum fuerat in alia Causa Nullitatis Professionis Monialis Pallavicinae.

Cohaerenter ad haec, fuerunt datae litterae ad Vicarium Capitularem Hydruntinum, qui commissum munus adimplevit. Proposita igitur hac Causa iterum in Congregatione habita *die* 23. *Augusti* 1721. cumque tunc non fuerit resoluta, proposito in sequenti Congregatione habita *die* 13. *Septembris ejusdem anni* dubio, *an Matrimonium sit validum in casu etc.* responsum fuit *affirmative.* Impetrataque ab Antonio Lobello nova audientia, quaesitum fuit.

An sit standum, vel recedendum a decisis in cásu etc.

Sacra Congr. die 21. Novembris 1722. respondit: *In decisis et amplius.*

QUÆSTIO CCV.

In Causa Nullius, seu Farfensi Reaptationis Ecclesiae, die 8. *Februarii* 1721.

Ecclesia Parochialis Sancti Petri in Penna, quae est sita in Civitate Firmi, et quae uti membrum Abbatiae Farfensis, subjecta est jurisdictioni Eminentissimi Abbatis, reparatione indiget, et restauratione, tam in tecto, quam in aliis partibus; cumque Beneficia existentia in Ecclesia Parochiali S. Salvatoris, quae erat etiam membrum Abbatiae, quaeque auctoritate apostolica fuit concessa Patribus Societatis Jesu, fuerint translata ad praedictam Ecclesiam S. Petri una cum suis titulis, juribus, oneribus, et honoribus, instante Promotore Fiscali, Visitator ad restaurationem condemnavit Parochum, aliosque Beneficiatos habentes sua Beneficia in dicta Ecclesia, ad ratam, et proportionem redituum, reque delata ad hanc Sacram Congregationem, eadem *die* 11. *Septembris* 1717. negotium remisit ad Eminentissimum Abbatem, qui provideret, et procederet, prout de jure.

Non potuit Eminentissimus Abbas opportune cogere Beneficiatos ad necessariam reaptationem, cum iidem sint extra Dioecesim Farfensem, habitoque idcirco iterato recursu ad hanc Sac. Congregationem, disputandum proponitur dubium infra referendum.

Quod Parochus, caeterique habentes Beneficia in Ecclesia Parochiali, adstringi debeant ad ejus reaptationem, probari dicitur *ex cap.* 7, *sess.* 21. *de Reformatione*, ubi statuitur, quod Parochiales Ecclesiae instaurari debeant ex fructibus, et proventibus ad illas quomodocunque pertinentibus, qui, si non fuerint sufficientes, instaurationis expensam esse suppeditandam a Patronis, et aliis, qui fructus percipiunt, provenientes ex dictis Ecclesiis, et in illorum defectum cogendos esse Parochianos.

Quod pariter huic oneri subjecti sint Beneficiati, licet eorum Beneficia fuerint fundata in alia Ecclesia, dummodo translata sint ad eam, quae indiget reparatione, resolutum fuit ab hac Sacra Congregatione *die* 24. *Martii* 1657. *in quadam Causa Narnien. lib.* 20. *Decretor. pag.* 197. cum enim secundum dubium in dicta Causa disputatum sequentibus verbis esset conceptum: *an possit Episcopus in actu visitationis Beneficiatos condemnare, quacunque ecclesiastica dignitate praefulgeant, et etiam Palatinorum privilegiis gaudeant, ad resarciendam Ecclesiam, in quam transferuntur tituli, quatenus restauratione indigeat, nec non ad erigendum Altare in dicta Ecclesia*: responsum fuit *ad secundum*: *Rectores Beneficiorum, etiam in quacunque dignitate constitutos, teneri, post translationem sequutam, ad futuram restaurationem Ecclesiarum, ad quas Beneficia fuerunt translata.*

His stantibus, quaeritur:

An, et a quibus sit contribuendum in reaptatione Ecclesiae Parochialis S. Petri in Penna Firmanae Dioecesis in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Esse contribuendum a Parocho, et Beneficiatis ad ratam redituum, et amplius.

QUÆSTIO CCVI.

In Causa Romana, seu Januensi Legati, die 8. *Februarii* 1721.

Ab anno 1704. usque ad annum 1719. Sacra haec Congregatio fuit semper in sensu, quod Justiniani Chienses essent admittendi ad participationem Legati Marchionis Vincentii Justiniani, constito tamen de eorum paupertate, nec non de descendentia a Justinianis Civitatis Januensis, uti colligi potest ex resolutionibus hujus ejusdem Sacrae Congregationis bene notis.

E contra Auditorium Rotae fuit semper in sensu, quod in puncto Juris, et citra subsidium gratiae, non possent Justiniani Chienses admitti ad participationem dicti Legati, uti desumitur *ex decis.* 778. 805. 897. *coram Emerix Juniore, et ex Januen. Legati* 5. *Maji* 1698. *coram clar. mem. Cardinali La Tremoille, et rursus ex decis.* 1064. *coram eodem Emerix Juniore*, quae fuit confirmata *die* 7. *Junii* 1712. *coram Eminentissimo Scotto, et* 22. *Novembris* 1715. *coram Reverendissimo Archiepiscopo Ravennatensi.*

Ad tollendam hanc opinionum contrarietatem circa unum idemque Testamentum, Sanctissimus Dominus Noster operae pretium esse censuit Congregationem particularem deputare EE. DD. Tanarii, Corradini Praefecti hujus Sacrae Congregationis, Paracciani, nec non RR. PP. DD. Marefuschi, Lancettae, Cerri, Herrerae, Corii, et mei Secretarii hujus Sac. Congr. et dictae Congr. particularis, habitaque Congregatione in aedibus Eminentissimi Tanarii *die* 13. *Septembris* 1720. communi omnium suffragio, praevaluit Sententia hujus Sacrae Congregationis, et responsum fuit, *Justinianos Chienses non commorantes in Insula Chiensi, et probantes suam descendentiam a Familia Justinianorum Januae, mediante descriptione, vel propria, vel alicujus ex Progenitoribus in Libro Aureo Reipublicae, esse admittendos ad participationem Legati Marchionis Vincentii*, et ad tramites hujus resolutionis expedita fuit Sententia.

Procedendo juxta sensum dictae Sententiae, Thomas, et Marietta Conjuges de Justinianis, qui binas habent filias, quae educantur in Monasterio S. Laurentii in Perpenna, humiliter instant pro aliqua assignatione ex legato Marchionis Vincentii, quae tam pro suis, quam pro filiarum alimentis sufficiat.

Petitionis fundamentum constituitur in paupertate, in sua mora extra Insulam Chiensem, et in sua descendentia a Familia Justinianorum Januae, mediante descriptione in libro Aureo Reipublicae aliquorum ex suis Progenitoribus.

Pro hoc assumpto comprobando, in eo quod attinet ad Thomam, cum ipse sit Frater Xaverii, et Pater Francisci, et Pantaleonis,

si ab hac Sacra Congregatione *die* 3. *Septembris* 1718. fuerunt ex legato Marchionis Vincentii assignata Xaverio scuta octo menstrua, et Francisco, et Pantaleoni ultra necessarias expensas pro ingressu in Seminarium Montis Falisci, quae fuerunt taxatae in scutis 140. resolutum fuit, quod subministrarentur scuta 72. annua pro quolibet, probationes, quae tunc allatae fuerunt, et admissae pro Xaverio Fratre, et pro Francisco et Pantaleone ejus Nepotibus, videtur, quod suffragari debeant Thomae, qui est Frater Xaverii, et Pater Francisci et Pantaleonis. In eoque quod spectat ad Mariettam, de suae descendentiae probatione dicitur non esse dubitandum, cum Pater suus, et suus germanus Frater sint in libro Aureo Reipublicae descripti, et cum ipsa sit in tertio consanguinitatis gradu conjuncta cum Thoma Marito, itaut Matrimonium praevia dispensatione Apostolica fuerit contractum, concludendo, quod si Thomas, et Marietta sunt de uno, eodemque stipite, certa etiam et bene probata dicenda est descendentia tam unius, quam alterius in casu, et ad effectum de quo agitur.

E contra nomine Familiae Justinianae Januensi supplex exhibetur libellus, in quo non impugnatur, Mariettam descendere ex linea admissa ad nobilitatem Januensem, sed contenditur consimilem descendentiam non esse probatam in ordine ad lineam Thomae, et quia tam scriptis, quam voce Domini de dicta familia Januensi fuerunt traducti, ex quo ad libitum, et sine ponderatione requisitorum, distributionem facerent legati Marchionis Vincentii, in citato supplici libello exoratur, ut sumatur informatio ab Eminentissimo Archiepiscopo Januensi de numero, et statu Personarum, inter quas facta fuit, et fit distributio, et ulterius insinuatur, primo, quod annuus fructus multiplici, deductis deducendis, ascendit ad scut. 2611. 54. secundo, quod Justiniani Chienses sunt numero quatuordecim, et sic quod ipsi fruuntur scutis annuis 1556. habita ratione scutorum 10. quolibet mense pro unoquoque, tertio, quod detractis scutis 100. quae ad Insulam Chiensem, juxta praeceptum Marchionis Testatoris, transmittuntur, remanent pro Justinianis Januensibus scuta 737. 4. Cumque hi Justiniani Januenses sint septuaginta quatuor, infertur, quod ad unumquemque ex ipsis deferuntur scuta 9. 96. quolibet anno, quando unusquisque ex Justinianis Chiensibus quolibet mense recipit scuta 10. circiter.

His stantibus, quaeritur:

An, et quae summa subministranda sit ex Legato Marchionis Vincentii Justiniani in casu etc. et ad effectum etc.

Sacra Congr die 31. Maji 1721. respondit:

Dilata, et scribatur Eminentissimo Archiepiscopo juxta Instructionem, et deputentur ab Eminentissimo Praefecto Ratiocinatores pro Revisione multiplici, et iterum consignentur Thomae scuta 60. *in causam declarandam.*

Porro instructio transmissa ad Eminentissimum Archiepiscopum Januen. ad haec sequentia capita fuit reducta, ut ipse videlicet informare dignaretur circa numerum Justinianorum, qui in Civitate Januensi de legato Marchionis Vincentii participant. Item circa eorum qualitatem, an scilicet revera sint pauperes, et quo paupertatis genere, et demum circa modum, quo fit distributio, an fiat nempe pro unaquaque Familia, vel singulis personis Familiarum. Supervenit informatio Eminentissimi Archiepiscopi, quae juxta rescriptum editum *die* 23. *Augusti* 1721. debet in Summario scribentium exhiberi, quocirca quaeritur.

I. An, et quae summa subministranda sit ex legato Marchionis Vincentii, Thomae, et Mariettae de Justinianis in casu etc.

II. An Apollonia Justiniana sit admittenda ad participationem legati bon. mem. Marchionis Vincentii Justiniani, et quatenus affirmative, pro qua summa in casu etc.

Sacra Congr. die 7. Februarii 1722. respondit:

Ad primum, subministrandam esse summam scut. 15. *quolibet Mense tam pro Thoma, et Marietta, quam pro filiabus: ad secundum subministrandam esse summam scutorum sex pro quolibet mense.*

QUÆSTIO CCVII.

In Causa Ariminensi Matrimonii, die 8. *Martii* 1721.

Helena Zoili, quae Matrimonium per verba de praesenti contraxit cum Daniele Giupponi *anno* 1713. eum deinde in jus vocavit, contendendo Matrimonium fuisse nullum propter im-

pedimentum impediens, et dirimens, impotentiae videlicet perpetuae praedicti Danielis.

Tota facti series fuit exposita in folio Congregationis habitae *die* 16. *Martii* 1720. quod poterit benigne reassumi. Tunc autem fuit disputatum dubium, *an constet de validitate matrimonii, sive potius sit locus dissolutioni illius in casu*, et haec Sacra Congr. *distulit resolutionem, censuitque faciendum esse experimentum triennalis cohabitationis, vel alterius brevioris temporis, arbitrio ejusdem Sac. Congregationis, et ad mentem:* et mens fuit, *quod antecedenter fieret a Daniele experimentum medicamentorum propositorum a Domino de Paulis, et quod probatio medicamentorum adhibitorum exhiberetur Sac. Congregationi, ut deinde determinaretur tempus cohabitationis.*

In hujus rescripti executionem Daniel peregit ea, quae D. de Paulis censuit esse peragenda juxta documenta in Secretaria exhibita, quaeque in Summario referuntur.

Adeoque nunc quaeritur:

I. An constet de validitate Matrimonii, seu potius sit locus illius dissolutioni in casu etc. et quatenus negative:

II. An sit locus cohabitationi triennali vel alterius brevioris temporis in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum, Dilata. Ad secundum affirmative pro tempore S. Congregationi bene viso.

QUÆSTIO CCVIII.

In Causa Fulginatensi, die 31. *Maji* 1721.

Inter caeteras Constitutiones, quae factae dicuntur pro Ecclesia Cathedrali Fulginaten. a quodam Legato de Latere anno 1485. haec habetur, *che li Canonici di detta Chiesa possano servire in Coro all'ore canoniche uno per l'altro nel giorno che non sono obbligati a servire per se, e così è stato sempre osservato.*

Anno 1587. excitata fuit controversia, an statutum praedictum licet antiqua observantia vallatum, adversaretur Sac. Concil. Trident. *sess.* 23. *cap.* 12. *de reform.* et Sac. haec Congregatio censuit permittendum esse Canonicis, *ut se invicem substituere possent, dummodo, qui substituitur, eo die non teneatur ad servitium.*

Contendit in praesenti Promotor Fiscalis, quod haec facultas Canonicorum sese invicem substituendi non habet locum, quando substituentes absunt a Civitate, et ejus Suburbiis, et e contra Canonici contendunt, in sequelam praesertim immemorabilis, facultatem sese invicem substituendi procedere etiam in hypothesi, in qua substituentes absint ab Urbe, et ejus Suburbiis.

Pluries in Sac. Congregatione actum fuit de facultate Canonicorum sese invicem substituendi, *in Alatrina* videlicet *die* 24. *Martii* 1612. *tom.* 11. *decret. pag.* 112. ibi—*Sac. Congreg. respondit ad primum, eos tantum, qui in Civitate, ubi est Cathedralis, vel in ejus Suburbiis sunt praesentes, non autem alios posse substituere. Ad secundum, causam non requiri ad substituendum. Quod vero monuit Congregatio, ut Episcopo cordi sit, ne Canonici ea substituendi facultate abutantur, eo respexit, ne substitutiones hujusmodi sint nimium frequentes, quod Episcopi erit arbitrio. Ad quartum, absentes in Castro Dioecesis non posse substituere.*

Rursus Sac. haec Congregatio *in Callien.* 29. *Julii* 1628. *lib.* 13. *decret. pag.* 490. *et in Leirien.* 7. *Septembris* 1630. *lib.* 14. *decret. pag.* 336. declaravit posse Canonicos ad invicem se substituere, dummodo non substituantur ii, qui eodem prorsus tempore addicti sunt servitio Ecclesiae, et Episcopum curare debere, ne Canonici hac facultate substituendi abutantur. Die quoque 21. *Februarii* 1682. Canonici Tiburtini, supposita consuetudine sese invicem substituendi, quando substituentes a Civitate, vel a Suburbiis non sunt absentes, et quando illi, qui substituuntur, non sunt addicti servitio Ecclesiae, supplicarunt pro facultate substituendi etiam in casu, quo ad S. Domum Lauretanam, vel ad Urbem, nec non caetera loca per viginti milliaria circum circa se conferrent, et responsum fuit: *negative.*

Tandem *in Causa Ferentina Juris substituendi* 17. *Novembris* 1685. cum Episcopus reprobasset in actu visitationis modum inserviendi per Substitutum, et Capitulum reclamasset, allegando antiquum decretum Capitulare editum *die* 1. *Januarii* 1621. Sac. Congregatio respondit praedictam resolutionem Capitularem, nec non decretum ab Episcopo editum reduci debere ad formam resolutionum Sacrae Congregationis editarum *in Alatrina, Callien. et Leirien. supra allegatis* uti videre est *lib.* 35. *decret. pag.* 454.

His stantibus, quaeritur:

An Canonici, et Capitulares Ecclesiae Cathedralis Fulginaten. absentes a Civitate, ejusque Suburbiis possint sese invicem substituere in servitio Chori, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Negative.

QUÆSTIO CCIX.

In Causa Romana Expeditionis Litterarum Apostolicarum, die 31. *Maji* 1721.

Sanctissimus Dominus Noster *anno* 1719. contulit Georgio Enrico Kroch Beneficium S. Petri, imposita pensione scut. 130. nominatoque ad ratam scut. 50. dictae pensionis Desiderio Albano in eadem Basilica Vaticana Beneficiato.

Signata supplicatione, cum memoratus Clericus Desiderius Albanus expedire deberet litteras apostolicas, et pro expeditione, aliisque suis indigentiis indigeret pecunia, receptis scut. 190. transtulit jus exigendi pensionem in Fratres de Barigionis, apposito pacto redimendi quandocumque in duabus vicibus, factaque ex memorata summa scut. 190. relaxatione scut. 50. in manibus memoratorum Fratrum de Barigionis pro facienda expeditione litterarum Apostolicarum.

Antequam facta esset expeditio litterarum apostolicarum, cessit dies primi termini pensionis, cumque Barigioni Cessionarii insteterint pro ejus solutione, et decreti relaxationem obtinuerint adversus Enricum ejus debitorem, et scuta vigintiquinque exegerint pro primo termino, accedente etiam quadam familiari epistola Titularis, lis exorta est super extinctione pensionis, quae ab Auditore Sanctitatis Suae fuit ad hanc Sac. Congregationem remissa.

De annullatione pensionis, si probetur exacta ante litterarum expeditionem, non videtur esse dubitandum; juxta late firmata per *Adden. ad Ludovis. decis.* 440. et concordat *Lotter. de re benef. lib.* 1. *quaest.* 37. *num.* 6. *et seqq.* ubi refert decreta Gregorii XIII. Sixti V. et Clementis Octavi.

At difficultas, quae urget in casu praesenti est, quod exactio non fuit facta a Titulari, sed ab ejus Cessionariis, et quod Titularis in Instrumento cessionis non solum meminit necessitatis expediendi litteras apostolicas, sed ulterius reliquit in manibus dictorum Cessionariorum pecuniam ad dictum effectum necessariam.

Absque eo quod quidquam faciat recensita epistola familiaris, cum eadem sit relativa ad instrumentum cessionis.

Jura hinc inde circumferuntur; quocirca quaeritur:

An litterae Apostolicae reservationis pensionis sint exequendae, et quatenus negative, an sit locus revalidatoriae in casu etc.

Sacra Congr. die 21. Junii 1721. respondit:
Ad primam partem Dubii affirmative, et amplius, et ad secundam satis provisum in primo.

QUÆSTIO CCX.

In Causa Ferentina Matrimonii, die 21. *Junii* 1721.

Joannes Antonius Cardonus contendit matrimonium a se contractum cum Clarice Pisona *die* 14. *Junii* 1709. nullitate laborare, tum quia contractum fuisse dicit per vim, et metum sibi a Patre, et fratribus Claricis incussum, tum quia contractum fuit per Procuratorem, revocato ante matrimonium tacite, et expresse mandato Procurae, quod satis est ad matrimonii nullitatem, etiamsi notitia revocationis mandati ad Procuratorem non devenerit, juxta Textum *in Capit. finali de Procuratoribus in* 6. et tandem quia in mandato Procurae dictum fuerat, quod matrimonium contrahi deberet, *juxta ritum S. Romanae Ecclesiae*, quo minime obstante, contractum fuit sine consuetis denuntiationibus a Sac. Concilio Tridentino praescriptis.

Excipit e contra Clarix Pisona, matrimonium esse validum, et rite, et recte fuisse contractum, non solum quia in Relatione Vicarii Apostolici Ferentini enunciatur epistola ab eodem Cardono scripta paulo post matrimonium contractum, in qua Claricem agnoscit in suam legitimam Uxorem, sed etiam quia ex relatione moderni Episcopi dictae Civitatis habetur, quod Cardonus Claricem ad copulam induxit, et praegnantem reddidit, et deinde se transtulit ad Civitatem Setinam, ubi a consanguineis Mulieris inventus, inductus fuit ad faciendum mandatum Procurae.

Absque eo quod mandato Procurae objici valeat, vel quod factum fuerit per vim, et

metum, vel quod fuerit revocatum, cum haec omnia innitantur testimonio nonnullorum, et signanter cujusdam Sacerdotis Armidori, qui tanquam falsarius fuit ad Triremes damnatus.

Spreta pariter inobservantia mandati procurae, circa omissionem denunciationum, quia etsi in mandato procurae fuisset expresse, et litteraliter dictum, quod matrimonium contraheretur praemissis denunciationibus, matrimonium nihilominus est validum, si contrahatur iisdem omissis, quia quando exprimitur in commissione forma juris communis eo modo quo jure communi inest, non inducitur nova forma, sed tantum expressa censetur admonitio, ut jus commune servetur, ut in puncto *Sanchez de matrim. lib. 2. disputat. 11. quaest. prima num.* 18.

His stantibus, quaeritur:

An matrimonium sit nullum in casu etc.

Sacra Congr. die 12. Julii 1721. respondit: *Non constare de nullitate Matrimonii.*

QUÆSTIO CCXI.

In Causa Astensi Officii Fabricerii, die 21. *Junii* 1721.

Anno praeterito 1720. Canonicus Goria electus fuit ad officium Fabricerii pro futuro biennio, et cum decem et octo essent in Capitulo Canonici suffragium praestantes, undecim fuerunt pro dicta electione, et septem contra eandem electionem.

Putat Canonicus Goria hanc electionem non sustineri, vel ad minus se esse excusandum ab acceptatione officii, et Capitulum ad novam electionem procedere debere, tum quia pro eodem officio Fabricerii fuit etiam propositus Canonicus Ramellus, cumque ejus electioni in Fabricerium decem suffragia fuerint favorabilia, et septem fuerint contraria, unumque defecerit (Capitulum etenim, uti dictum est, ex decem, et octo Canonicis erat compositum) hinc est, quod nec una, nec altera electio valida dici potest; ex deficientia quippe dicti suffragii neuter ex electis dici potest, quod habuerit majorem partem suffragiorum, tum quia decem ab hinc annis Canonicus Goria obtinuit a Sanctissimo Domino Nostro gratiam Coadjutoriae, quae fuit collata Canonico Cappellino, in quo rerum statu, si ipse est exemptus ab assistentia divinis Officiis, exemptus a fortiori dici debet ab aliis canonicalibus officiis, et signanter ab illo Fabricerii, quod curam, atque laborem exposcit.

Capitulum e contra sustinet validitatem electionis, et impugnat exemptionem, quam Canonicus Goria sibi asserit ratione Coadjutoriae, tum quia non obstante Coadjutoria, alii Canonici officia consimilia acceptarunt, et exercuerunt, tum quia Canonicus Goria, ad effectum lucrandi distributiones tam tempore hyberno, quam tempore aestivo servitium praestat Ecclesiae, et adeo prospera fruitur valetudine, ut saepius in laboriosa venatione se exerceat, praeterquamquod Officium Fabricerii corporalem laborem non exigit, sed intellectualem superintendentiam.

Jura hinc inde circumferuntur; quocirca quaeritur:

I. An electio ad Officium Fabricerii in personam D. Canonici Goria sustineatur in casu, et quatenus affirmative:

II. An Canonicus Goria sit excusandus ab acceptatione dicti Officii in casu, et quatenus negative:

III. An exercere teneatur per se ipsum, vel illud exercere valeat per suum Coadjutorem, aut alium ex Beneficiatis ejusdem Cathedralis ab ipso substituendum in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Octobris 1721. respondit: *Ad primum affirmative. Ad secundum negative. Ad tertium negative quoad primam partem, affirmative ad secundam, negative ad tertiam.*

QUÆSTIO CCXII.

In Causa Camerinensi Legatorum, die 21. *Junii* 1721.

Petrus Gentilis Berardi in suo, cum quo decessit Testamento condito *die* 23. *Augusti* 1672. suam haeredem universalem instituit Eufrasiam Uxorem, a qua in suis infirmitatibus, quas passus fuerat, et quas se passurum timebat, non modicam exegerat servitutem, et assistentiam, et inter caetera onera Uxori injuncta, adest illud, quod sequitur: item *ordina, e comanda, che l' infrascritta sua Erede sia tenuta, et obligata fare ogni anno l' offizio nella Festa di S. Pietro nella detta Chiesa, e Cap-*

pella, con quel numero di Messe, che potrà avere in detto giorno di S. Pietro.

Mortuo Petro Gentile Berardo, Eufrasia transivit ad secunda vota cum Carolo Picinino, quem subinde haeredem suum instituit, et sequentibus oneribus gravavit, *Item lascia un offizio l' anno di dieci Messe per l' anima sua durante la vita del Signor Carlo nella sopradetta Chiesa di S. Francesco de' minori Conventuali. Item lascia un offizio l' anno di dieci Messe per l' anima del Sig. Pier Gentile Berardi da farsi nella sopradetta Chiesa di S. Francesco de' Minori Conventuali.*

Defuncto Carolo Picinino, nec non subinde defuncto Vincentio ejus Filio, universa bona devenerunt in Bernardinam Picininam Caroli filiam, quae cum habuisset recursum ad hanc Sacram Congregationem, exquirendo, an praedicta legata essent, nec ne perpetua, scriptum fuit juxta morem Episcopo Camerinen. pro informatione, et voto.

Episcopus respondit, quod praeter Legatum ab Eufrasia relictum, et restrictum ad vitam Caroli Picinini, *durante la vita del signore Carlo,* caetera sibi videbantur perpetua, tum quia Testatores pingue patrimonium reliquerunt, licet illud hodie sit diminutum, tum quia ex testamentis desumitur, quod quando Testatores voluerunt, quod aliqua Missarum legata essent temporanea, id expressis verbis dixerunt, quasi quod hinc inferatur, quod quando non dixerunt, voluerunt, quod legata essent perpetua, et Episcopus tandem in sua informatione monuit citandos esse tam Patres Congregationis S. Philippi, quam Patres Minores Conventuales Fabriani, in quorum Ecclesiis Missae sunt celebrandae.

Post receptam Episcopi informationem, proposita fuit *die* 11. *Maji* 1720. instantia haec inter summaria precum, et dictum fuit, quod *proponeretur in folio, citatis partibus,* expeditisque juxta morem citationibus, quaeritur in praesenti, an legata praedicta sint perpetua, vel temporanea.

Maria Bernardina contendit, quod Legatum relictum a Petro Gentili Berardo non sit perpetuum, sed quod fuerit restrictum ad vitam Eufrasiae Uxoris, licet enim in eodem habeantur haec verba *ogn' anno*, cum legatum tamen sit restrictum ad infrascriptum haeredem, quod est idem ac dicere ad Eufrasiam, *che l' infrascritta sua Erede sia tenuta, e obligata far ogni anno l' uffizio nella Festa etc. con quel numero di Messe, che potrà avere,* restrictio praedicta excludit perpetuitatem.

Contendit quoque Maria Bernardina, quod Legatum relictum ab Eufrasia pro anima Petri Gentilis fuerit restrictum ad vitam Caroli secundi Viri, quia licet restrictio expresse non fuerit apposita, virtualiter tamen in testamento continetur, tum quia Legatum pro Anima Petri Gentilis est immediate continuativum, et connexum per particulam *item* cum praecedenti Legato, quod litteraliter est restrictum ad vitam Caroli *durante la vita del Sig. Carlo*, tum quia primum legatum litteraliter restrictum ad vitam Caroli est pro anima ipsius Testatricis *per l' anima sua*, quo stante, ne dicatur ipsam magis dilexisse animam sui primi Viri, quam propriam, dicendum erit, quod secundum legatum factum pro anima primi viri non excedat vitam Caroli secundi Viri.

His stantibus, quaeritur:

I. An Legatum Petri Gentilis sit perpetuum in casu.

II. An Legatum Eufrasiae sit perpetuum in casu.

Sacra Congr. die 12. Julii 1721. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum legatum pro anima Eufrasiae esse temporale, et perpetuum pro anima Petri Gentilis.

QUÆSTIO CCXIII.

In Causa Parisiensi Dispensationis, die 12. *Julii* 1721.

Carolus de Coetlogon Vir nobilitate conspicuus, cujusque familia inter Britanniae antiquiores adscripta, consanguinitatis, et affinitatis vinculo conjuncta est cum Illustrioribus Regni Franciae Familiis, fel. rec. Clementi Papae XI. supplicavit pro dispensatione super voto continentiae annexo Subdiaconatui, et Diaconatui a se per vim, et metum a Marchione Patre incussum receptis, et a Sanctitate Sua fuerunt preces remissae ad hanc Sac. Congregationem.

Pro suadendo metu, et quidem prout oportet, cum qualitate, quod fuerit, metus cadens in constantem virum, fuit allata a Carolo Oratore epistola ad eundem Summum Pontificem scripta ab Eminentissimo D. Cardinali de Bissi,

in qua idem testabatur, se plures Testes audivisse de dicto metu deponentes;

Patrem videlicet de Tournemine Religiosum Societatis Jesu, et Caroli Oratoris nepotem, qui asseruerat sibi constare, Marchionem de Coetlogon suum magnum Avunculum, et Oratoris Patrem violentae admodum naturae virum, minatum fuisse Carolo filio exhaeredationem, nisi Sacros Ordines Subdiaconatus, et Diaconatus suscepisset, eumque utpote spatio sex annorum Ordines recipere recusantem spoliasse annuo reditu duarum millium centum, et amplius librarum Turonensium ipsi assignatarum, et Carolum denique manifesta semper indicia dedisse suae aversionis a Sacrorum Ordinum susceptione;

Ludovicam de Coetlogon Caroli Patruelem, quae, post redditam attestationem de violenta memorati Patris natura, addidit notorium toti familiae fuisse, Oratorem per vim, et metum sibi a Patre incussum, fuisse Sacris Ordinibus initiatum; Patremque voluisse, ut ille e Seminario S. Sulpitii exiret, quia Superiores, qui ejus aversum animum bene noverant, nolebant, quod ad Sacros Ordines promoveretur;

Sacerdotem Laurentium de la Garde Caeremoniarum Magistrum in Parochia, et Seminario S. Sulpitii, Virum tum aetate, tum moribus gravem, qui a Patre electus, ut filii curam haberet, et eum induceret ad statum ecclesiasticum, narravit, se pluries Patri notificasse, quod filius nolebat Ordinibus Sacris initiari, et quod ad eos vocatus non erat, quodque Pater obduratus respondit, ad se, et non ad alios pertinere judicium ferre de vocatione filii sui, addendo Carolum aliquando noluisse suum nomen inscribi in Albo ordinandorum, nec se unquam eum vidisse subdiaconalia, aut diaconalia officia exercentem;

Joannem Sourdrille Civem Parisiensem, qui per multum temporis spatium exercuit Cellerarii munus in domo Marchionis de Coetlogon, quique inquit ab eo fuisse Carolum filium bis e domo ejectum, et pluries percussum propter aversionem, quam habebat a statu ecclesiastico, et a Sacris Ordinibus, fuisse ulterius a dicto Patre spoliatum annuo reditu duarum mille centum, et triginta quinque librarum, itaut Carolo ad miseriam redacto, ipse pietate motus, nummos pro substentatione aliquando subministraverit. Parochum denique S. Sulpitii Languet de Gergis Pastorem maximopere commendabilem tum propter zelum animarum, tum propter eximiam venerationem, quam erga Apostolicam Sedem profitetur, qui dixit se suis litteris Sanctitati Suae exposuisse, quod Carolus invito animo fuerat Sacris Ordinibus initiatus.

Haec sunt, quae continebantur in epistola Eminentissimi D. Cardinalis de Bissi, cumque praeter eam Carolus attulisset epistolam Patris de Tournemine Summo Pontifici scriptam, nec non testimonium Parochi S. Sulpitii, qui praedicta omnia summatim confirmabant, et ulterius testabantur de pecunia a Patre filio subministrata, ut ipsum ad receptionem Sacrorum Ordinum sollicitaret, proposita fuit *die* 25. *Januarii* 1721. instantia Oratoris super dispensatione, sed nullum prodiit responsum approbativum, vel reprobativum, cum dictum fuerit *dilata, et coadjuventur probationes juxta instructionem*.

Descendendo ad instructionem, fuit illa transmissa ad Eminentissimum D. Cardinalem de Bissi, et in ea fuit dictum, primo, quod quia metus constituebatur in timore incusso exhaeredationis, in sublatione assignamenti, in verberibus, et in ejectione e domo paterna, de quibus omnibus testabantur tantummodo Testes singulares, Eminentia Sua curaret, ut super unoquoque capite Testes contestes deponerent, et quod ulterius sublatio assignamenti coadjuvaretur ex documentis, et partitis aedis publicae.

Secundo, quod ignorabatur praecisum tempus obitus Marchionis Patris, et quod idcirco necessarium erat, ut illud Sacrae Congregationi notificaretur.

Tertio, quod liquido non constabat, an minae Oratori illatae praecesserint tantum receptionem Subdiaconatus, an vero fuerint repetitae inter Subdiaconatum, et Diaconatum, in quo rerum statu opportunum admodum erat pro Causae resolutione, ut minarum tempus statueretur.

Quarto, quod de oblata a Patre pecunia filio, et ab ipso recepta, sicuti ignorabatur, an praecesserit omnium Sacrorum Ordinum susceptionem, vel potius fuerit intermedia inter Subdiaconatum, et Diaconatum, sic congruum omnino erat, ut tota haec series facti fideliter exponeretur.

Ultimo tandem insinuatum fuit, quod Testium depositiones in scriptis reducerentur, et

juramento confirmarentur, tam loquendo de Testibus, quorum meminit Eminentissimus Cardinalis in prima epistola, quam de aliis, quos ad primorum confirmationem afferri contingeret.

Receptis, una cum instructione litteris hujusce Sacrae Congregationis, Eminentissimus D. Cardinalis de Bissi manum statim admovit, ut quaesitis satisfaceret, et adimplenda adimpleret; novam etenim transmisit epistolam una cum documentis, quae parari potuerunt.

Ad primum itaque instructionis caput dicitur in secunda epistola, moraliter esse impossibile plures reperire testes super eodem facto, seu super eodem actu, cum agatur de factis non palam, sed intra domus penetralia secutis, sed videri, quod sufficiant Testes singulares singularitate adminiculativa, utpote tendentes ad eundem finem per diversa media, juxta ea, quae plene habentur, in celebri quaestione de Testibus singularibus impressa *post Aphorismos Inquisitorum editos ab Antonio de Sousa*, nec pariter possibile esse coadjuvare ex documentis et partitis aedis publicae sublationem assignamenti, cum in vim Regii diplomatis editi *anno* 1713. antiqui contractus fuerint suppressi, et de medio sublati, itaut ad rem, de qua agitur, suffragari posse videatur quoddam excerptum, quod transmittitur, ex inventario confecto post obitum Caroli Patris, ex quo colligitur tres contractus sub nomine filii, et in ejus favorem initos, post septem annos fuisse Genitori retrocessos.

Ad secundum instructionis caput dicitur in eadem Epistola, Caroli Patrem mortuum fuisse *anno* 1712. uti etiam desumitur ex fide Parochi, sed tanti temporis acquiescentiam non videri, quod obsit Oratori, primo quia notorium est, quod ille statim post obitum Patris exuit habitum Clericalem, secundo quia bini jam sunt anni elapsi, ex quo promovit instantiam pro dispensatione, et demum quia habita ab Expeditore notitia expensae ascensurae ad non exiguam nummorum quantitatem pro dispensatione obtinenda, coactus fuit petitionem ad tempora opportuniora differre.

Ad tertium dicitur minas Subdiaconatum praecessisse, et fuisse ante Diaconatum repetitas, cum Pater de Tournemine, in suo, quod transmittitur, jurato testimonio, referat, Patrem comminatum fuisse filio exhaeredationem, ni sacros Subdiaconatus, et Diaconatus Ordines suscepisset; additque Informans in sua Scriptura non esse de hoc dubitandum, cum Patris intentio ex dicto alterius Testis desumpta in eum finem collimaret, ut filius ad Sacerdotium, et deinde ad Episcopatum ascenderet.

Ad quartum dicitur fuisse a Patre ante Subdiaconatum oblatam filio, et post Subdiaconatum ipsi solutam summam viginti trium millium librarum, quae non fuit donum, sed restitutio partis contractuum ei antea subductorum, et rursus fuisse eidem filio a Patre promissas ante Diaconatum, sed nunquam solutas alias viginti mille libras.

Transmissae ulterius fuerunt a saepe memorato D. Cardinali Bissi receptae, et juratae Testium depositiones, quae videri possunt in Summario Scripturae, ex quibus omnibus quidquid sit an frequentia adsint exempla dispensationum quoad Diaconos, qua in re affirmative respondet *Navarrus consil.* 37. *num.* 12. *et consil.* 38. *num.* 11. *lib.* 3. et negative respondet *Card. Albitius de inconstantia in fide cap.* 36. *num.* 34. Orator sperat se voti compotem fieri posse, ex quo votum continentiae sicuti ex statuto Ecclesiae est dictis Sacris Ordinibus annexum, sic ad sui essentiam exposcit liberam voluntatem, qua cessante, licet character imprimatur, votum tamen continentiae Ordinibus annexum non est obligatorium, juxta bene firmata per *Rotam decis.* 870. *num.* 1. *et* 2. *coram Emerix Jun.*

Quocirca quaeritur:

An sit locus dispensationi super voto continentiae in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Affirmative.

QUÆSTIO CCXIV.

***In Causa Auximana, seu Camerinensi Jurisdictionis, die* 12. *Julii* 1721.**

Episcopus Camerinen. *die* 30. *Octobris proxime praeteriti* se contulit ad tres Ecclesias S. Sergii, S. Mariae *dell' Ospedaletto*, et S. Angeli in Cryptis, easque visitavit, et nonnulla, occasione visitationis, edidit decreta.

Promotor Fiscalis Curiae Episcopalis Auximi praetendit haec fieri non potuisse, ex quo Ecclesiae S. Mariae *dell' Ospedaletto*, et S. Sergii sitae sunt in sua Dioecesi Auximana, et in

eo quod attinet ad situationem, eam probare contendit, primo quia Parochia S. Helenae Villae Avenalis, una cum toto suo Territorio est de Dioecesi Auximana, cumque Ecclesiae *S. Mariae dell' Ospedaletto*, et *S. Sergii* sitae dicantur intra limites dictae Parochiae, infert, has easdem Ecclesias esse de pertinentiis Episcopatus Auximani; secundo quia, tam una, quam alia Ecclesia fuerunt ab Episcopis Auximanis pluries visitatae, et hae visitationes dicuntur praeferri debere aliis visitationibus factis ab Episcopis Camerinensibus, cum illae, et non hae habeant juris assistentiam.

Praetendit quoque idem Promotor Fiscalis Curiae Episcopalis Auximanae, quod Parochus Ecclesiae Parochialis S. Helenae Villae Avenalis functiones consuetas peragere possit *in Ecclesia S. Angeli Cryptarum*, et quod pro hisce peragendis functionibus non requiratur licentia Episcopi Camerinensis, seu Parochi loci Paterni, qui est subditus dicto Episcopo Camerinensi.

Hujusce praetensionis fundamentum a dicto Promotore Fiscali constituitur tum in subjectione Ecclesiae S. Angeli Cryptarum erga Ecclesiam S. Helenae, ut ex pluribus actibus colligi dicit, tum in observantia, seu consuetudine, juxta quam Parochi S. Helenae functiones exercuerunt in praedicta Ecclesia S. Angeli, et quidem a tempore, cujus initii non extat memoria, quando ad rem de qua agitur, et etiam admissa subjectione Ecclesiae S. Angeli non Ecclesiae Parochiali Avenali, sed Ecclesiae Parochiali loci Paterni, quae est in Dioecesi Camerinen. sufficeret quadragenaria, ut in terminis Ecclesiarum inter se contendentium, aut super pertinentia decimarum, aut super finibus, probat *Textus in cap. ad Aures de praescriptionibus*, ibi – *tuae fraternitati tenore praesentium innotescat, quod de jure melior est conditio possidentis, quia quadragenalis praescriptio omnem prorsus actionem excludit*, et confirmat *Textus in cap. quia indicante eodem titulo*, ibi – *quadraginta tantum annorum praescriptione utrique parti servata*.

Quaeritur itaque:

I. An Ecclesiae S. Mariae dell' Ospedaletto, et S. Sergii sint in, et de Dioecesi Auximana, seu potius in Dioecesi Camerinensi.

II. An saltem Episcopus Camerinensis possit illas visitare, quatenus sint in Dioecesi Auximana: et quatenus sint in Dioecesi Camerinensi, possit illas visitare Episcopus Auximanus.

III. An, et quas functiones peragere possit Parochus Ecclesiae Parochialis Avenalis in Ecclesia S. Angeli Cryptarum.

IV. An pro dictis functionibus peragendis requiratur licentia Episcopi Camerinensis, seu Parochi loci Paterni, in casu etc.

Cum autem nulla nunc fuerit capta resolutio, sed responsum, ut hinc inde coadjuvarentur probationes, et delegatus fuerit Episcopus S. Severini pro recipiendis probationibus hinc inde afferendis, ejus potissimum opera deventum fuit ad concordiam, reservato Apostolico Beneplacito, pro quo obtinendo supplices preces exhibentur tum ab Eminentissimo Ordinario Auximano, tum ab Episcopo Camerinensi.

Tenor concordiae est hic, qui sequitur: quoad Ecclesiam S. Sergii conventum fuit, quod eadem teneatur sub libera, et absoluta auctoritate Episcopi Auximani pro tempore: validiores etenim urgebant rationes pro situatione hujus Ecclesiae in Dioecesi Auximana, et plures erant actus jurisdictionales ab Episcopis Auximanis exerciti in eadem comparative ad alios factos ab Episcopis Camerinensibus.

Quoad Ecclesiam S. Mariae *dell' Ospedaletto*, cum pro hujus situatione in Dioecesi Camerinensi validiores pugnarent rationes, et plures essent actus jurisdictionales exerciti ab Episcopis Camerinensibus comparative ad alios factos ab Episcopis Auximanis, conventum fuit, quod remaneret sub libera dispositione, et auctoritate Episcopi Camerinen. pro tempore.

Addita declaratione, quod nihil innovatum censeatur tum quoad administrationem Sacramentorum, tum quoad exactionem Decimarum, et demum quoad omnes alios actus huc usque pacifice exercitos in Domibus, et familiis, quae sitae sunt in viciniis dictarum Ecclesiarum, itaut, sicuti ante concordiam Curia Auximana, et Plebanus Avenalis nonnullos actus exercebant in Domibus, et familiis sitis, uti dictum est, in Viciniis dictarum Ecclesiarum, et consimiles actus exercebantur a Curia Camerini, et Parocho Paterni in aliis personis, et Domibus sitis in iisdem viciniis, sic in posterum iidem omnino actus fieri valeant, partesque remaneant in eadem possessione, in qua de praesenti reperiuntur.

Quoad Ecclesiam S. Angeli Cryptarum, cum eadem citra controversiam sita sit in Dioecesi

Camerinensi, conventum fuit, quod omnino pertinere debeat ad jurisdictionem Episcopi Camerinensis pro tempore.

Et quia Plebanus, et Confraternitas Avenalis, etsi pertinentes ad Dioecesim Auximanam, praetendebant se vigore immemorabilis posse nonnullas functiones exercere in memorata Ecclesia S. Angeli Cryptarum absque necessitate petendi licentiam ab Episcopo Camerinen. et in probatione dictae immemorabilis nonnullae aderant difficultates, conventum fuit primo, quod sicuti Confraternitati liberum est ab Ecclesia discedere, sic liberum esse debeat Episcopo Camerinen. eam a dicta Ecclesia dimittere.

Secundo quod persistente Confraternitate in Ecclesia S. Angeli, nec ulla facta ejus dimissione ab Episcopo Camerinen. concedatur ab Ordinario Camerinen. pro tempore quolibet sexennio facultas Confraternitati, et Parocho Avenalis, seu alteri Cappellano, et Sacerdoti exercendi in Ecclesia S. Angeli omnes illas functiones, quae usque adhuc exercitae sunt in eadem, comprehensa etiam inter has functiones illa praedicationis de more faciendae Dominica Passionis, nec non facultate, tam quoad Plebanum Avenalis, quam quoad ejus Cappellanum excipiendi Confessiones Sacramentales in dicta Ecclesia, praevia tamen approbatione Episcopi Auximani pro tempore.

Tertio, quod etiam durante sexennio, permissum esse debeat Episcopo Camerinen. suo arbitrio Confraternitatem ab Ecclesia S. Angeli dimittere, sicuti durante sexennio, ex suo arbitrio licitum est Confraternitati a saepe memorata Ecclesia discedere.

Ultimo quod si occasione functionum a Confraternitate peragendarum in Ecclesia, ultra Parochum Avenalis, et ejus Cappellanum, alii Sacerdotes a Confratribus invitentur, caeteris praeferatur Parochus Paterni, cui Ecclesia subdita est.

Haec sunt Concordiae capita: quaeritur itaque:

An concordia sit confirmanda in casu etc.

Sacra Congr. die 5. Decembris 1722. respondit:
Pro approbatione Concordiae.

QUÆSTIO CCXV.

In Causa Romana Cappellaniae, 2. Julii 1721.

Bon. mem. Abbas Joseph Panziroli in suis postremis Tabulis Cappellaniam erexit in Altari Majori Ecclesiae Beatae Mariae Virginis in Campitelli sequentibus verbis – *item per opera pia, e dopo la morte della Sig. Cintia come sopra, e non altrimenti, erige, fa, instituisce un' altra Cappellania nell' altar Maggiore della B. Vergine nella Chiesa di S. Maria in Campitelli con il peso di celebrare, o far celebrare in d. Altare una Messa quotidiana perpetua, nella qual Cappellania da cominciare come sopra, adesso per allora nomina il Sig. Domenico Roncalli con il d. peso di celebrare, o far celebrare in detto altare una Messa quotidiana sin tanto, che viverà, e di dare sei scudi l' anno a i Padri di detta Chiesa per l' incomodi, et utensili; Dopo la morte del detto Sig. Roncalli la detta Cappellania vuole che vada alla d. Chiesa, e Padri di S. Maria in Campitelli con il detto peso di celebrare in detto altare una Messa quotidiana perpetua come sopra.*

Dominicus Roncalli d. Cappellaniam obtinuit, cumque *anno* 1719. matrimonium contraxerit, fueritque excitata difficultas, an in statu conjugali dictam Cappellaniam retinere posset, vel potius esset factus locus substitutioni Patrum S. Mariae in Campitelli, auditus fuit de more Eminentissimus Urbis Vicarius, qui censuit dictam Cappellaniam esse simpliciter laicalem, nec Beneficium Ecclesiasticum dici posse, sed pium relictum, et memoriam Missarum, cujus, proinde Dominicus capax judicandus est etiam in statu conjugali, et praecipue quia in erectione, et institutione non intervenit auctoritas Ordinarii, juxta regulam *Textus in cap. ad haec de Religiosis domibus.*

Quocirca quaeritur:

An Cappellania, de qua agitur, sit laicalis, sive potius ecclesiastica in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Affirmative quoad primam, et negative quoad secundam partem.

QUÆSTIO CCXVI.

In Causa Compsana Aggregationis, die 12. Julii 1721.

Sacerdos Angelus Laurenziellus exponit, quod in Ecclesia S. Mariae De Serris Terrae Pesco-

pagani Dioecesis Compsanae, septem adsunt Presbyteri, qui dicuntur Participantes, et quod alii eidem Ecclesiae inserviunt absque eo quod de reditibus participent, sola spe contenti subingrediendi in numerum Participantium, quando aliquis ex Participantibus decedit, et idcirco conqueritur, quod vacante per obitum Laurentii de Resse uno horum septem Participantium loco, fuerit ille aliis collatus, et non sibi, cui, juxta ordinem antianitatis debebatur; utque assumptum suum probet, affert dicta Testium super antiqua consuetudine conferendi portiones vacantes senioribus, affert ipsas collationes factas Presbyteris, ut senioribus, et quia praeter requisitum antianitatis, praetenditur, quod admittendi debeant pollere peritia cantus Gregoriani, et ulterius, quod debeant esse approbati pro excipiendis confessionibus, inquit haec in facto non subsistere, cum necessitas cantus Gregoriani desumatur ex quadam dispositione Synodali, quae non habuit effectum, et idoneitas pro excipiendis confessionibus non fuerit in aliis, qui sunt admissi, requisita.

Excipit e contra Promotor Fiscalis Curiae Archiepiscopalis Compsanae solam antiquitatem, seu praecedentiam in admissione non sufficere, sed ulterius requiri peritiam in cantu Gregoriano, et approbationem ad confessiones, itaut antiquiores, caeteris paribus, praeferantur, sed nullatenus anteponantur aliis praedictas habentibus qualitates juxta Constit. Synodales *anni* 1647. et *anni* 1658.

Constitutionibus Synodalibus addit observantiam, et Populi necessitatem, tum quia nonnulli Testes referunt seniores fuisse junioribus postpositos, ex quo juniores habiti fuerunt magis idonei, tum quia Ecclesia S. Mariae est curata, et animae circiter 1700. sub eadem degunt, itaut cum quatuor tantum *ex Presbyteris inservientibus, comprehenso etiam Parocho*, facultatem habeant confitendi, et Parochus sollicitudinem habere debeat etiam Ecclesiarum suae Ecclesiae Matrici subjectarum, et alter ex Sacerdotibus Confessariis sit admodum senex, quemadmodum ex his unusquisque facili negotio deprehendere poterit Ecclesiam idoneis operariis indigere, sic poterit unusquisque sibimet suadere juniores aptos ad confessiones excipiendas esse praeponendos senioribus dicta qualitate non pollentibus.

Addit Archiepiscopus in sua informatione antiquam, et laudabilem disciplinam praeferendi juniores magis aptos senioribus minus aptis vel ineptis, damnum sensisse in contemptum Synodalium Constitutionum, tempore Sedis vacantis, et sic tempore administrationis Vicarii Capitularis, qui, aliis accedentibus demeritis, fuit ab officio depositus.

Quocirca quaeritur:

I. An Sacerdotes Civitatis, et Dioecesis Compsanae admittendi ad participationem Parochialem, praeter requisitum antianitatis debeant habere alia requisita Synodalia in casu etc. et quatenus affirmative:

II. An Sacerdotes inservientes Ecclesiae de Serris admittendi sint in locum Sacerdotis participantis defuncti juxta ordinem antianitatis in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Augusti 1721. respondit:

Ad primum dilata, et praefigatur a Promotore Fiscali terminus omnibus interesse habentibus ad sua jura deducenda in Sac. Congregatione.

Ad secundum dilata, et communicentur jura, ac coadjuventur probationes.

QUÆSTIO CCXVII.

In Causa Mexicana, die 12. *Julii* 1721.

Baccalaureus Ferdinandus Lorente Mexicanus in quatuor Minoribus Ordinibus constitutus, cum staturam palmorum quinque, ac duorum tertiorum alterius palmi cannae Romanae non excedat, huic Sacrae Congregationi supplicavit pro dispensatione, ut ascendere posset ad Sacros Ordines, timuit enim se esse irregularem ob staturae defectum, et Sacra haec Congregatio *die* 2. *Octobris* 1717. instantiam remisit ad Ordinarium, ut ipse procederet prout de jure.

Promotor Fiscalis Curiae Archiepiscopalis Mexicanae se opposuit tum voce, tum scriptis, acriterque sustinuit, Ferdinandum esse irregularem propter staturae defectum, et sic eidem non esse dandam facultatem ascendendi ad Sacros Ordines, in tantum etenim fuit ei permissum, ut Minores Ordines reciperet, in quantum, quando eos recepit, erat in tale aetate constitutus, ut probabiliter credi posset ejus staturam esse augendam.

Audita instantia Promotoris Fiscalis, Archiepiscopus pro suae conscientiae directione binos Theologos interrogare voluit, alterum e

Societate Jesu, alterum Presbyterum Saecularem. Primus adhaesit opinioni Promotoris Fiscalis, secundus in oppositam ivit sententiam, censuitque Ferdinandum non esse irregularem, cumque Archiepiscopus, visis videndis, et consideratis considerandis, fuerit in sensu, quod Orator ascendere non posset ad Sacros Ordines, et in suo Decreto dixerit, nullum eidem obstare impedimentum *praeter illud staturae*, uti colligitur ex actis ad hanc Sacram Congregationem remissis, et Orator humillime instet, ut facultas ascendendi ad Sacros Ordines, quae sibi fuit *ex solo staturae defectu* negata ab Archiepiscopo, indulgeatur ab hac S. Congregatione, quaeritur, an petitis sit annuendum.

Facit pro facultate, quod homines staturae parvae non sunt irregulares juxta firmata *per Leandrum Oper. Moral. tom.* 5. *tract. primo disput.* 4. *quaest.* 67. et praetermissis pluribus exemplis Sancti videlicet Pauli Apostoli, quem S. Joannes Chrysostomus appellat Tricubitalem, S. Hieronymi, qui parvae dicitur fuisse staturae, S. Antonini, qui propter staturae pusillitatem dictum nomen obtinuit, cum Antonius in Baptismate fuisset appellatus, juxta erudite collecta *apud Theophilum Raynaudum tom.* 13. *in Opere cui titulus Laus brevitatis pag. mihi* 485. celebre est illud, quod legitur *in Historia Societatis Jesu par.* 5. *lib.* 24. *num.* 12. *pag.* 782. de Petro Spiga Calaritano, qui primus e Sardinia in Societatem venit *anno* 1551. cum enim in eam admitti postularet, et Patres Belgae, apud quos litteris operam Lovanii dederat, deterriti ejus exigua praeter modum statura, mensuram homuncionis misissent ad S. Ignatium, censuit ille Petrum esse admittendum, admissus statim Sacerdotio initiatus est, cum aliquantum aetate processisset.

Facit vero contra facultatem ascendendi ad Sacros ordines, quod in jure nihil praecise statutum est quoad hunc corporis defectum, et solum datur pro regula generali, quod defectus ille causat irregularitatem, qui impedit congruum Ordinis exercitium, aut qui notabilem deformitatem, et sic horrorem, vel risum affert, *Barbos. de potestate Episcopi par.* 2. *allegat.* 42. *num.* 53. *Majol. de irregul. lib. primo cap.* 13. *num.* 8. *Gibalin. eodem tractatu cap.* 3. *consect.* 5. *Pirhing. ad lib.* 1. *Decretal. tit.* 20. *de corpore vitiatis num.* 8. *Layman in Theolog. Moral. lib.* 1. *tract.* 5. *par.* 5. *cap.* 7. *§. finali*, et quod judicium, an defectus impediat, aut ordinis exercitium, aut risum, vel horrorem afferat, pertinet ad Ordinarium, uti prosequuntur Auctores mox allegati, quibus adhaeret *Anaclet. ad tit. decretal. de Corpore vitiatis quaest.* 3. *numer.* 20. itaut incongruum omnino videri posset, quod Episcopi judicium, viso homine, aliisque ponderatis circumstantiis, staturae scilicet aliorum hominum, et altitudinis Altarium, interpositum, ab hac Sac. Congregatione, quae hominem non videt, nec sub oculis habet recensitas circumstantias, in praesenti retractaretur.

His stantibus, quaeritur:

An precibus sit annuendum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Arbitrio Archiepiscopi.

QUÆSTIO CCXVIII.

In Causa Camerinensi Renunciationis, die 12. *Julii* 1721.

Inter caeteros a jure antiquo inductos modos tacite profitendi in aliqua Religione, ille est, quando Novitius aliquis constitutus in aetate discretionis, Novitiorum habitum in Religione per annum portaverit, nisi tamen habitus in colore, scissura, vel forma se distinctum patenter exhibeat ab habitu Professorum, uti cavetur *in Clementina: eos qui de Regularibus*; Et quidquid sit de aliis modis, ex quibus tacita de jure antiquiori inducebatur professio, ille, qui modo expositus est, adhuc perseverare dicitur post Concilium Tridentinum, licet enim illud *Sess.* 25. *de Regul. Cap.* 15. statuerit, non posse fieri professionem in quacumque Religione tam Virorum, quam Mulierum ante completum decimum sextum annum, et nisi sit elapsus annus novitiatus, hinc tamen non infertur sublatam fuisse a Tridentino supra memoratam tacitam professionem, sed eam sic esse modificatam, ut non valeat nisi completo anno decimo sexto quo ad aetatem, et completo anno uno quoad Novitiatum, uti bene ponderant *Azor. instit. Moral. tom.* 1. *lib.* 12. *cap.* 4. *quaest.* 6. *Pellizzar. in Manual. Regul. tom.* 1. *tract.* 3. *cap.* 1. *num.* 6. *Donat. in Praxi Regul. tom.* 2. *tract.* 10. *quaest.* 23. Et sola, quae remanet quo ad hunc punctum difficultas, est, quod nonnulli Doctores ultra annum Novitiatus, ultra aetatem ad minus an-

norum sexdecim, pro tacita professione exposcunt annalem ulteriorem gestationem habitus, nullam admittentis distinctionem inter Novitios, et Professos, quando alii hanc ulteriorem annalem habitus gestationem excludunt, tacitamque contendunt inductam professionem, statim ac elapsus est annus Novitiatus, et completa est aetas annorum sexdecim, uti plene videri potest *apud Passerin. de Stat. hominum tom.* 3. *quaest.* 189. *art.* 10. *inspect.* 6. *num.* 279.

At quidquid sit de hac controversia, eadem omnino cessare videtur in Ordine Fratrum Praedicatorum: in hoc etenim praeclarissimo Ordine, cum indistinctus sit habitus Novitiorum ab habitu Professorum, non solum sibi vindicat locum ea tacita professio, de qua supra habitus est sermo, uti late probat *Festus in Summ. Constitutionum, Declarationum, et Ordinum cap.* 35. sed etiam inducta censetur tacita professio in ipso temporis momento, in quo, absoluto Novitiatus anno, Novitius annum complet aetatis suae decimum sextum, uti legitur *in Gloss. ad Caput* 15. *Constitutionum dist. prima pag.* 104. *juxta Romanam impressionem anni* 1609. quae Glossa habet vim legis in Ordine, et est in praxi recepta, *teste Passerino loco citato num.* 290. Nec mirum, quia in iisdem Constitutionibus *cap.* 14. *de Novitiis dist.* 1. *num.* 10. *pag.* 99. praescribitur ut, decurrente anno probationis, constitutoque Novitio in aetate ad minus annorum decem, et quinque, Praelatus eidem terminum praefigat ad liberandum, an profiteri velit, cum protestatione, quod statim elapso termino sibi taxato, nisi vel ab ipso, vel a Religione contradictum fuerit, factus est casus tacitae professionis obligantis ad tria vota Paupertatis, Castitatis, et Obedientiae, etiamsi expressa, et solemnis professio non emittatur.

Ad tramites Constitutionum, quas praeter allegatos auctores, graviores Ordinis Praedicatorum Patres a me interrogati, dixerunt esse in viridi observantia, cum Margarita Victoria Purarelli ingressa esset Monasterium Monialium Ordinis Praedicatorum S. Catharinae a Senis Civitatis Camerini, et inter Novitias esset admissa, antequam expiraret ultimus bimestris Novitiatus, Frater Thomas Guidottus Confessarius, et Vicarius Monasterii eam coram Priorissa, et Monialibus discretis interrogavit, an staret in proposito ducendi vitam Sanctimonialium in Monasterio, monuitque quod, elapso ultimo dicto bimestri, nisi contrariam suam explicasset voluntatem, adstricta remanebat ad tria Vota Regularia in sequelam tacitae professionis, et acceptata a Margarita Victoria protestatione tacitae professionis, post nonnullos alios dies idem Pater Confessarius, et Vicarius eidem notificavit, quod antequam haberetur pro tacite professa, poterat devenire ad actum renunciationis omnium suorum bonorum, et jurium favore Conjunctorum, cum reservatione annui livelli pro suis indigentiis Religiosis.

Actum fuit, decurrente bimestri, inter Urbanum Purarellum Patrem, et Margaritam Victoriam filiam de reservatione livelli, cumque inter se concordare non potuerint, et sic nulla emissa fuerit a Margarita renunciatio, post dictos duos menses elapsos, Urbanus institit pro renunciatione; cumque eidem fuisset responsum, non esse amplius locum renunciationi, quia factus erat jam casus tacitae professionis, fuerunt ab eo exhibitae preces huic Sac. Congregationi, ut ejus auctoritate petitam consequi posset renunciationem, cumque, juxta morem, scriptum fuisset Episcopo pro Informatione, exposuit ille, transmissisque documentis, recensitam facti seriem confirmavit, et in praesenti quaeritur, an petitis sit annuendum.

Margarita coram Episcopo protestata est, se esse vere professam, sed se summopere exoptare renunciationem facere posse, ne perpetuum habeat cum Patre, et Consanguineis dissidium. Urbanus Pater ait, se semper credidisse, quod expressa professio esset a Filia emittenda, et sic praeter suam intentionem, et sub bona fide elapsum fuisse terminum duorum mensium. Addit tacitam professionem sibi posse vindicare locum in Fratribus S. Dominici, sed non in Sororibus, cum in Constitutionibus Sororum *cap.* 16. sola fiat mentio expressae professionis, quod ipsum habetur, *in Rubrica speciali de modo, et ordine recipiendi Fratres, et Sorores de poenitentia S. Dominici ad habitum, uti habetur pag.* 15. *et pag.* 52. *post Constitutiones Fratrum Ordinis Praedicatorum Romae impressas anno* 1690. et multo magis cum in professione Mulierum, ad differentiam professionis Virorum, jus exposcat scripturam a Profitente subscriptam, aut saltem signatam, uti habetur *in Can. Vidua* 20. *quaest.* 1. *et in Can. omnes foeminae* 27. *quaest.* 1. et

docent *Gratian. discept.* 640. *num.* 4. *et* 5. *Sanchez in decal. lib.* 5. *cap.* 3. *num.* 5. *tom.* 2. *Tondut. Resol. Benef. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 11. Cumque in Monasteriis Monialium Tertii Ordinis, et signanter in illo Camerini, de quo nunc agitur, Novitiae deferant velum album, et Professae velum nigrum, ut ex attestationibus transmissis desumitur, infert Urbanus non esse unum, et eundem habitum Novitiarum, et Professarum, et sic in Monialibus non posse dari tacitam professionem, quae non est applicabilis, nisi quando unus et idem est apparenter habitus Novitiarum, et Professarum. Interrogati Patres graviores Ordinis hic in Urbe, testantur de consuetudine tacitae professionis tam quoad Fratres, quam quoad Moniales etiam Tertii Ordinis, non obstante differentia veli albi a velo nigro, in vim praesertim protestationis, et monitionis, quae ante terminum Novitiatus fit iisdem Monialibus, et ulterius subdunt, quod possent aperiri Monasteria Monialium sui Ordinis, si tacitae professiones dicto modo factae declararentur nullae.

His praemissis quaeritur:

An Margarita Victoria sit admittenda ad renunciationem in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Augusti 1721. respondit: *Affirmative.*

QUÆSTIO CCXIX.

In Causa Pistoriensi, et Pratensi, die 2. *Augusti* 1721.

Pistorium, seu Pistoriensis Civitas, cujus habetur mentio *apud Comicum Plautum in Captivis*, fuit inter primas Civitates Hetruriae, quae Christianam Fidem susceperunt a Romulo Hetruscorum Apostolo, itaut dubitandum non sit, quod a primis usque temporibus Episcopos non habuerit, licet propter bella, et incendia, Episcoporum Pistoriensium prima memoria referatur *ad annum* 600. *reparatae salutis.*

Nonnullae, quae superfuerunt in Italia Longobardorum reliquiae in quendam Collem secesserunt, cui nomen erat *Javellum*, sed cum tractu temporis dicti Collis habitatores hujusce sedis pertaesi in Planitiem descendissent, et pratum coemissent, circa initium saeculi undecimi, Oppidum in eo extruxerunt, quod *Pratum* denominatum est, uti testantur *Ricardaccius Malespinius*, *Villanius*, *Scipio Ammiratus*, aliique rerum Florentinarum Scriptores.

In hoc Oppido circa pariter saeculum undecimum erecta fuit Insignis Ecclesia Collegiata, cui praeerat Praepositus, et hujusce Collegiatae Dignitas tanta fuit apud veteres Canonistas, ut quoties afferre deberent exemplum alicujus Insignis Collegiatae, Pratensem commemorare consueverint, uti videri potest *apud Joannem Andream in cap. quamvis de Praebendis in sexto, et apud Felin. in cap. in nostra num.* 40. *et in cap. significante num.* 1. *de rescriptis, et in cap. cum accessissent de Constitutionibus.*

Actum fuit usque *ab anno* 1409. de Oppido in Civitatem, et de Collegiata in Cathedralem erigendis, et a Republica Florentina preces Alexandro Quinto exhibitae fuerunt, et Pontifex, qui tunc Pisis morabatur, cum tota Curia Pratum adiit, ibique mansit per aliquot dies, et Pratensem Ecclesiam sua praesentia illustravit, sed cum propter immaturam ejus mortem, et subsecutas temporum vicissitudines, negotium perfici non potuerit, fuit illud tandem absolutum tempore Innocentii Decimi Summi Pontificis. Cum etenim Pratenses Praepositi tam vigore Privilegiorum, quam in sequelam antiquissimae consuetudinis, jurisdictionem Ordinariam, et quasi Episcopalem exercerent, et Episcopi Pistorienses id eis non licere contenderent, re ad dictum Pontificem delata per Carolum Mediceum S. R. E. Cardinalem, et Episcopum Ostiensem, et Veliternensem, Sacrique Collegii Decanum, et exorante Ferdinando Secundo Magno Hetruriae Duce, post rem mature in Congregatione rebus Consistorialibus praeposita discussam, edita est *anno* 1653. Bulla in qua Pratensis Ecclesia in Cathedralem erecta est, eademque Pistoriensi aeque principaliter unita, itaut unus, et idem Episcopus utramque regere, et gubernare deberet, uti latius ex tenore Bullae *apud Ughellium in Italia Sacra tom.* 3. *ultimae editionis anni* 1718. *pag.* 326. impressae colligi potest.

In Bulla Innocentiana fuerunt statuti fines Dioecesis Pratensis, habentur enim in dicta Bulla haec verba, quae fuerunt ab Ughellio omissa, utpote qui Bullam non integram, sed abbreviatam exhibet, *necnon eidem Ecclesiae Praten. sic in Cathedralem erectae, pro Civitate*

et Dioecesi ipsum Oppidum Prati, Homines, Habitatores, et Incolas pro Populo, et Vassallos pro Vassallis, et pro Capitulo, et Clero, Capitulum, et Clerum suppressae Collegiatae Ecclesiae hujusmodi dicta auctoritate concedimus, et assignamus; sed cum his minime obstantibus, nonnullae inter Capitula Pistoriense, et Pratense exortae fuerint controversiae, tam circa limites Dioecesis Pratensis, quam circa Ecclesiam S. Mariae de Pietate Patrum Carmelitarum Discalceatorum, et alia quaedam Oratoria, necnon circa tres Parochiales Ecclesias, quae sunt in Civitate Prati, licet earum Cura Parochialis sese extendat per notabile spatium trium milliariorum extra eandem Civitatem, ad amputandas quascunque dissensiones dicta Capitula operae pretium esse existimarunt compromissum facere in persona Episcopi Pistoriensis, et Pratensis, intercedente etiam auctoritate hujus S. Congregationis, quae *die* 8. *Martii* 1719. compromissum approbavit, ea tamen superaddita conditione, quod minuta Laudi ante promulgationem transmitteretur, ut de ejus justitia judicium ferri posset.

Paruit mandatis Episcopus, et in Laudo ab eodem transmisso censuit primo totum Territorium extra ambitum murorum Civitatis Praten. usque ad Flumen Bisentii esse de Dioecesi Pistorien. exclusis etiam Suburbiis Pratensibus. Censuit secundo Oratorium S. Rocchi extra Portam Florentinam memoratae Civitatis Praten. pertinere ad omnimodam jurisdictionem ejusdem Dioecesis Pratensis, cum sit unitum Societati Peregrini intra Civitatem existenti: Collationemque Beneficii S. Hieronymi, utpote usque *ab anno* 1647. ad Cathedralem Pratensem translati, ad Jus Pratense spectare. Censuit tertio nullum jus competere Ecclesiae Pistoriensi super exigua parte Territorii existentis ultra Flumen Bisentii, ubi sita est Ecclesia S. Mariae de Pietate, cum locus hic situs sit extra limites Dioecesis Pistoriensis. Censuit denique quarto ad Ordinarium Praten. privative quoad Pistorien. spectare jurisdictionem super Parochos trium Parochialium Civitatis Prati habentes populum in Dioecesi Pistoriensi, et ad eum pertinere illorum approbationem, institutionem, et punitionem, quatenus in exercitio Curae Animarum deliquerint, remanente de caetero eodem populo, exceptis iis, quae pertinent ad Curam Animarum, sub jurisdictione Ordinarii Pistoriensis.

Fundamantum Laudi, in eo quod attinet ad restrictionem Dioecesis Pratensis intra muros Civitatis, exclusis etiam Suburbiis, non constituitur in recitatis verbis Bullae Innocentianae, nec in dispositione Juris; de jure etenim est, quod Suburbia veniant sub appellatione Civitatis, itaut, ut caetera praetereantur, exprobrante Casaubono clarae memoriae Cardinalem Baronium dicentem, Christum natum esse in Suburbiis Bethlemiticis, quasi quod id expresse adversetur Evangelio, quod ait Christum natum in Bethlem, apte respondebatur Christum dici posse natum in Suburbiis Bethlemiticis, cum appellatione Bethlem veniant ejus Suburbia. Fundamentum itaque stat in immediata, et continuata observantia, juxta quam regulantur etiam caeterae partes Laudi, et ea, quae respicit subjectionem Populi existentis in Dioecesi Pistoriensi, sed subjecti Parochiis existentibus in Civitate Prati, praecipue innititur suffragio pro veritate exarato a clarae memoriae Cardinali Sperellio, dum Advocati munere fungebatur in Urbe.

Nunc autem nulla fuit capta resolutio, sed rescriptum fuit *ad Dominum Secretarium juxta mentem*, et mens fuit, quod licet Laudum ab Episcopo prolatum bonis rationibus innixum esse videretur, et signanter cum editum fuisset juxta normam insinuatam in suffragio pro veritate exarato a clar. mem. Card. Sperellio, dum Advocati munere fungebatur in Urbe, necessarium nihilominus visum fuit, quod ante Laudi approbationem, nonnulla explanarentur; cum etenim ad tramites suffragii mox memorati Card. Sperelli, Episcopus in Laudo prolato censuerit ad Ordinarium Pratensem, privative quoad Pistoriensem spectare jurisdictionem super Parochos trium Parochialium Civitatis Prati habentes Populum in Dioecesi Pistoriensi, et ad eum pertinere illorum approbationem, institutionem, et punitionem, quatenus in exercitio Curae Animarum deliquissent, remanente de caetero eodem Populo, exceptis iis, quae pertinent ad Curam Animarum, sub jurisdictionem Ordinarii Pistoriensis, ad praecavendas futuras lites, operae pretium existimatum fuit, ante Laudi approbationem, perpendere, ad quem ex dictis Ordinariis, hoc est, an ad Pratensem, vel ad Pistoriensem, pertineat examen quoad status liberos eorum Parochianorum, qui degunt extra Civitatem, et qui subduntur Parochiis in Civitate existen-

tibus, ad quem pariter ex ipsis Ordinariis pertineat executio dispensationum matrimonialium, cognitio de matrimonialibus causis, judicandi facultas in causis dependentibus a Cura Animarum, aut a Jure Parochiali, puta si ageretur de puniendis Concubinariis, vel de quarta funerali, et consimilibus rebus.

Ut autem mens S. Congregationis plene adimpleretur, novas dedi litteras Episcopo, qui fuit in sensu, quod omnia supra recensita pertinere deberent ad Episcopum Pistoriensem, hujusque assertionis bina possunt esse fundamenta. Alterum est, quod in saepe citato suffragio clar. mem. Card. Sperelli dictum quidem fuit, quod Parochi existentes in Civitate Prati, seu Parochialem Ecclesiam in dicta Civitate habentes, poterant suam jurisdictionem exercere in Parochianos suae Parochiae subjectos, non obstante, quod degant extra Civitatem Prati, non nisi quia Innocentius Papa X., qui Oppidum Prati in Civitatem, et Collegiatam in Cathedralem erexit, quique novae Cathedrali pro Civitate, et Dioecesi assignavit Oppidum Prati, nullum voluit afferre praejudicium Parochis, quin ipsi suam jurisdictionem possent exercere in Parochianos, quamvis extra Moenia Prati degentes; dictum ulterius fuit in eodem suffragio, quod Episcopus Pratensis poterat jus suum in dictos Parochianos extra Civitatem degentes exercere in his, quae pertinent ad exercitium Curae Parochialis, sed eodem contextu dictum est, quod exceptis pertinentibus ad Curam Animarum, Populus degens extra Moenia, tanquam de Pistoriensi Dioecesi, in delictis, et in actis judicialibus, subjectus esse debebat Episcopo Pistoriensi; quo stante, si jus Episcopi Pratensis est ad Curam Animarum restrictum, et ulterius si jus Episcopi Pistoriensis exercitium respicit jurisdictionis, ad Episcopum Pratensem spectare debebit Parochorum approbatio, institutio, et punitio, si in exercitio Curae Animarum delinquant, uti dictum fuit in Laudo ab Episcopo prolato, et de juribus Episcopi Pistoriensis esse debebit examinare status liberos, exequi dispensationes matrimoniales, cognoscere de matrimoniis, judicare in Causis, in quibus opus est punire Concubinarios, aut de quarta Parochiali ferre judicium, cum omnia haec ad jurisdictionem episcopalem, sive voluntariam, sive contentiosam sint referenda, quae jurisdictio non ab alio, quam ab Episcopo Pistoriensi in dictos Parochianos exerceri potest, utpote in sua Dioecesi manentes.

Alterum fundamentum est, quod Episcopus in sua nova epistola, cum a me fuisset interrogatus, ad quem juxta observantiam spectaret ordinatio Clericorum degentium in illa parte Parochiarum, quae est extra Civitatem Pratensem, respondit observantiam stare pro Episcopo Pistoriensi, in quo rerum statu applicabilis videtur dispositio *Textus in cap. nullus de Parochiis:* ibi: *nullus Episcopus alterius Parochianum judicare praesumat. Nam qui eum ordinare non potuit, nec judicare potest.* Probat hic Textus ad eum spectare facultatem exercendi potestatem jurisdictionis, ad quem spectat facultas exercendi potestatem Ordinis, uti adnotavit *Fagnanus num.* 2., et in eodem Textu Papa argumentatur a minori ad majus, quasi dicere voluerit, si Episcopus non potest ordinare, licet ordo sit voluntariae jurisdictionis, multo minus poterit judicare, cum judicium referatur ad jurisdictionem contentiosam, uti adnotavit *Abbas in dicto Textu num.* 2. et prosequitur *Pirhing. ad lib.* 3. *decretalium tit.* 29. *de Parochiis* §. 4. *num.* 15. quocirca si Episcopus Pratensis non potest ordinare Clericos in dictis locis degentes, et eorum ordinatio est de juribus Episcopi Pistoriensis, ejusdem Episcopi Pistoriensis esse debebit etiam facultas actus praedictos exercendi, utpote, ut plurimum referibiles ad jurisdictionem contentiosam.

Cum autem in Congregatione habita *die* 2. *Octobris* 1721. propositum fuisset sequens dubium, *An, et quomodo Laudum sit approbandum in casu*, Sacra Congregatio Laudum approbavit, et quoad declarationem praedictorum actuum rescripsit, quod haberetur recursus in casibus particularibus, concordatisque in sequelam hujus rescripti quinque dubiis, quae ad calcem referuntur, Capitulum Pistoriense prætendit, exercitium actuum in dictis dubiis comprehensorum pertinere ad Episcopum Pistoriensem, et Capitulum Pratense asserit, illud spectare ad Episcopum Pratensem.

Fundamentum Capituli Pistoriensis consistit in hoc, quod Territorium, in quo degit Populus subjectus Parochis degentibus in Civitate Pratensi, est de Dioecesi Pistoriensi, cum Dioecesis Pratensis restringatur ad muros Civitatis, et Populus, de quo nunc agitur, sit extra dictos muros, quo facti principio admis-

so, infert, actus omnes, de quibus in dubiis, fieri debere a Curia Pistoriensi, cum ad Jurisdictionem, et Dignitatem Episcopalem pertineant, nec unquam referri possint ad lineam illorum actuum, qui principaliter diriguntur ad Curam Animarum, et Sacramentorum administrationem, quique soli in Laudo jam approbato sunt reservati Episcopo Pratensi.

E contra Capitulum Pratense sustinet, actus, de quibus in dubiis, a Curia Pratensi esse explicandos, eo praecipue sub obtentu, quod siculi reservatum est Episcopo Pratensi jus approbandi, et instituendi Parochos, eosdemque puniendi, quoties delinquunt in administratione Curae Animarum, et sicuti Episcopo Pratensi reservata sunt ea, quae Curam Animarum respiciunt, et Sacramentorum administrationem, quoad Populum subjectum Parochiis in Civitate existentibus, licet extra muros Civitatis habitantem, sic etiam Curiae Pratensi censenda erit reservata explicatio actuum, de quibus in dubiis, utpote virtualiter comprehensorum sub Animarum Cura, et Sacramentorum administratione, et facultate Parochos puniendi in dictis rebus delinquentes.

Jura circumferuntur, quocirca quaeritur:

I. An examen Testium, executio Dispensationum, et reliqua, quae concernunt Causas Matrimoniales quoad loca, et personas, de quibus agitur, spectent privative ad Curiam Episcopalem Pistorien. vel Praten. in casu etc.

II. An Causae super Quarta funeralium, et Decimarum quoad eadem loca, et Personas spectent ad Curiam Episcopalem Pistorien. sive potius Praten.

III. An Causae super punitione Concubinariorum, et delinquentium in rebus Fidei et similium, prout etiam super illorum excommunicatione, et respective reconciliatione quoad eadem loca, et Personas spectent privative ad Curiam Pistorien. sive potius Praten.

IV. An approbatio Confessariorum pro audiendis confessionibus in praedictis locis, de quibus agitur, spectet ad Episcopum uti Episcopum Pistoriensem, sive potius Praten.

V. An Ordinatio Clericorum in praedictis locis spectet ad Episcopum, uti Episcopum Pistorien. vel potius uti Episcopum Praten.

Sacr. Congr. die 9. Junii 1725. respondit:

Reproponatur Causa super approbatione Laudi.

QUÆSTIO CCXX.

In Causa Leodiensi Professionis, die 2. Augusti 1721.

Summus Pontifex Clemens Octavus *die* 12. *Martii* 1596. sancivit, ut Ordinum Regularium Superiores a receptione quorumcumque Novitiorum sive ad habitum, sive ad professionem omnino abstinerent, nisi fieret in Conventibus apostolica auctoritate in unaquaque Provincia designandis, et *die* 20. *mensis Junii* 1599. decrevit, ne extra d. Conventus Novitii assumerent habitum, aut professionem emitterent sub obtentu etiam cujuscumque licentiae impetratae, vel impetrandae, nisi de eadem constaret per litteras apostolicas in forma Brevis, imposita ultra alias poenas nullitatis poena tam quoad receptionem, quam quoad professionem, quae contra decreti tenorem fierent, et secuta deinde Conventuum designatione, memoratus Pontifex *die* 19. *Maji* 1602. addidit, quod Novitii ad habitum recipi non possent, nisi fuissent approbati, aut a Congregatione Reformationis Apostolicae, aut a locorum Ordinariis, uti latius videri potest *in Constit.* 83. *d. Clementis Octavi Bull. tom.* 3.

Fuerunt haec decreta confirmata a Summo Pontifice Urbano Octavo, qui justis nihilominus de causis, Regulares absolvit a Novitiorum approbatione, quae ad tramites decretorum Clementis Octavi, uti dictum est, fieri debebat a Congregatione Reformationis Apostolicae, vel ab Ordinariis, uti legi potest in ejusdem Urbani *Constitutione* 28. §. 2. *Bull. tom.* 5. idemque Pontifex, qui relatam ediderat Constitutionem *die* 19. *Martii* 1603., operae pretium esse censuit *die* 2. *Aprilis* 1631. novam legem facere, in qua voluit, quod Religiosi illi, qui ad habitum Regularem canonice admissi, annum probationis fecerant in Monasteriis ad id non designatis, et professionem subinde emiserant, admitterentur ad novam professionem, servatis aliis servandis, emittendam, sed absque novo probationis anno, uti habetur *Constit.* 1406. *Bull. tom.* 5., et ad occurrendum motibus, qui poterant in Religionibus occurrere, occasione receptionis Novitiorum, et professionis per eos emissae in Conventibus non designatis, de consilio hujusce Sac. Congregationis, declaravit, quod allegantes nullitatem

receptionis, et professionis ex causa mox recensita, non possent super hac nullitate quoquo modo audiri, elapso quinquennio, et reclamare volentes infra quinquennium, tam ipsi quam Superiores, tenerentur coram hac Sac. Congregatione jura sua deducere, quodque exeuntes, inconsulta hac Sac. Congregatione, punirentur tanquam Apostatae, et Superiores, qui eos modo praedicto ejicerent, incurrerent suspensionem a Divinis, privationem vocis activae, et passivae, aliasque poenas, quae videri possunt *in decreto ad calcem allegatae Constitutionis* 146. *impresso.*

Ad tramites decretorum tum Clementis Octavi, tum Urbani Octavi, Frater Ludovicus Bertrandus de Lairesse, qui, post expletum Novitiatum, admissum fuit *die* 2. *Octobris* 1715. ad professionem inter Donatos, sive Oblatos Ordinis Praedicatorum in Conventu Leodiensi, recursum habuit intra quinquennium ad hanc Sac. Congregationem, instando pro declaratione nullitatis suae professionis, utpote emissae in Monasterio ad id non designato, cumque juxta morem *die* 24. *Decembris* 1718. mandatum fuisset Officiali Leodiensi, ut processum conficeret, audito Superiore Locali, novam Frater Ludovicus viam ingressus est; felicis quippe recordationis Clementi Papae Undecimo supplicavit, ut stante sua intra quinquennium reclamatione, committeret per Breve Apostolicum Officiali Leodiensi, et Superiori Conventus declarationem nullitatis Professionis, quam per Testes, et alias legitimas probationes obtulit se demonstraturum.

Post obtentum Breve, exhibitus fuit huic Sac. Congregationi supplex libellus nomine ejusdem Fratris Ludovici, in quo revoluto pallio, petebatur declaratio validitatis professionis, eodemque remisso ad Procuratorem Generalem Ordinis Praedicatorum pro voto, cum hoc interim Officialis Leodiensis, et Superior Conventus conjunctim procedentes, in vim Brevis supra memorati, sententiam protulissent de nullitate professionis, et in ejus sequelam, non obstante appellatione a Genitore Fratris Ludovici Bertrandi interposita, fuisset idem habitu spoliatus, et ad paternam domum transmissus, novae preces porrectae fuerunt huic Sac. Congregationi, ut ipsa demandare dignaretur, quod Frater Ludovicus iterum indueret habitum regularem, et constitueretur in aliquo Conventu Civitatis Leodien., ibidem alendus sumptibus Conventus Ordinis S. Dominici Civitatis Leodien.

Concurrente hac facti ambage, quae ortum habebat ex contrariis ejusdem Fratris Ludovici Bertrandi, sive ejus nomine exhibitis supplicationibus, ut ejus vera intentio certo sciri posset, ipse tanquam Secretarius hujus Sac. Congregationis, necessarium existimavi praecipere quod exhiberetur libellus a Fratre Ludovico Bertrando subscriptus, praevia recognitione characteris; cumque novus supplex libellus a Fratre Ludovico subscriptus, una cum recognitione characteris supervenerit, in quo pro suae conscientiae serenitate idem exorat, ut declaretur, an sit valida, nec ne professio a se emissa, et quae in sententia Leodiensi declarata est nulla, et ulterius Procurator Generalis Ordinis suam transmiserit informationem, quaeritur in praesenti, an constet, nec ne de professionis validitate.

In informatione Procuratoris Generalis dicitur professionem esse nullam, utpote emissam contra formam decretorum Clementis Octavi, in Conventu videlicet ad id non designato, nec esse locum ejus renovationi juxta Bullam Urbani Octavi, tum quia praedictus Frater fuit simoniace ad professionem admissus, praevia videlicet pecuniarum solutione, tum quia Novitiatum non explevit, siculi explere debebat, explevit enim absque Magistro, et cum plena libertate in toto Conventu.

Excipit e contra Scribens pro Fratre Ludovico professionem esse validam, utpote emissam post expletum debitis modis annum Novitiatus, nec eam nullam dici posse, vel ratione decretorum Clementis Octavi, vel propter Statuta Ordinis, licet emissam in Conventu ad id non designato, quia Statuta Ordinis non magis late patent, quam decreta Clementis, et decreta haec sunt litteraliter restricta *ad Italiam, et Insulas adjacentes*, et in eo, quod attinet ad simoniam, subdit, professionem ex ea non irritari, uti probat *Textus in c. quoniam, et cap. veniens de simonia*, ubi receptus per Simoniam in Monasterium, damnatur ad serviendum Domino in alio Monasterio in habitu Monastico, quod non fieret, si taliter professus Monachus non remansisset, ut bene probat *Abbas in citato cap. veniens sub num.* 4.

Haec quoad validitatem professionis. Quia vero Scribens pro Fratre Ludovico ulterius instat pro restitutione florenor. 3000. ante Pro-

fessionem solutorum, ponderanda est Constitutio Urbani IV. *quae est inter extravagantes communes, et incipit: Sane: tit. de Simonia*, ubi gratiose conceditur retineri pecuniam pro ingressu Monasterii solutam, si fuerit applicata ad communem usum Monasterii, sed cum *in dicta extravaganti* habeantur haec verba *hac vice dumtaxat*, examinandum est, an sibi vindicet locum dispositio alterius *Textus in cap. Veniens de Simonia*, ubi Abbas, et Monachi condemnantur ad restituendam pecuniam Presbytero, qui eam exbursaverat, ut Monachus fieret, quae restitutio tamen sic intelligitur, ut non fiat in gratiam Profitentis, ut ipse videlicet eam retinere possit, sed ut fiat in gratiam Monasterii ad quod transfertur, ne illi videlicet sit onerosus, uti late prosequitur *Pirhing. ad lib. 5. decretal. tit. de Simon. sect.* 3. §. 4. *n.* 63. et in tantum *in allegato capitulo veniens* demandaretur restitutio pecuniae eidem Presbytero, in quantum ille solverat, sed professionem adhuc non emiserat, uti ponderat *Gibalin. de Simon. quaest.* 23. *consect.* 11. *n.* 5.

Cum nunc nulla fuerit capta resolutio, sed dictum ut scriberetur tam Nuntio Apostolico Coloniae, quam Internuntio Bruxellen. ut informarent de praxi, et consuetudine Patriae Leodiensis circa professiones, quae emittuntur in Conventibus ad id non designatis, datae fuerunt litterae in executionem mandatorum Sac. Congregationis.

Fuit a Nuntio Coloniensi transmissa attestatio Patrum Conventus Ordinis S. Dominici, in qua dicitur pro validitate professionis oportere, ut per annum integrum Novitiatus expleatur in aliquo Conventu per Superiores Majores ad id designato.

Internuntius Bruxellensis in sua informatione narrat, quoad Clericos in Leodiensi Provincia observari in ordine Dominicano, quod Novitiatum expleant in Conventibus ad id designatis sub poena nullitatis, rem autem secus se habere quoad laicos, et quoad oblatos.

His stantibus, quaeritur:

I. An constet de validitate professionis in casu etc. et quatenus negative:

II. An sit locus restitutioni dotis solutae pro ingressu Religionis in casu etc.

Sacra Congr. die 13. Junii 1722. respondit:

Ad primum affirmative, et amplius. Ad secundum dilata.

QUÆSTIO CCXXI.

In Causa Cremonensi Erectionis Collegiatae, die 2. Augusti 1721.

Consilium Generale Oppidi Casalis Majoris siti in Dioecesi Cremonensi Provinciae Mediolanen. nec non universus Populus totius districtus, et Executores Testamentarii Nobilis Matronae Claudiae Elisabeth Maltraversi, quae suum legavit Patrimonium pro opere pio mox exponendo, supplices preces exhibuerunt felic. record. Clementi Papae XI., ut Ecclesia Parochialis sub titulo Sancti Stephani post obitum Archipresbyteri, qui modo in ea exercet curam animarum, erigeretur in Collegiatam, componendam ex uno Archipresbytero, qui deberet esse Caput, et prima Dignitas, et ex decem Canonicis: quorum unus deberet esse Theologus, et secunda Dignitas, et insuper ex duobus Clericis, et Campanario; cumque a Sanctitate Sua fuissent preces remissae ad hanc Sacram Congregationem, scriptum fuit, juxta morem, Episcopo, qui censuit non esse annuendum petitis; cumque subsequenter negotii cognitio fuerit commissa Eminentissimo Domino Cardinali Zondadari, et Eminentia Sua adhaeserit Sententiae Episcopi, instantibus Communitate Casalis Majoris, et Executoribus Testamentariis supra memoratis, in plena Congregatione proponitur dubium ad calcem hujus restrictus referendum.

Eminentissimus Zondadari in suo per manus circumferendo suffragio libenter admittit Oppidum Casalis Majoris Cremonen. Dioecesis esse insigne, atque conspicuum, sed subdit non esse locum erectioni Collegiatae, primo quia in calculo Dotis numerantur scuta 270. quae debent dismembrari ex Mensa Archipresbyterali ad constituendas binas Praebendas Canonicales, et totidem Mansionarias, cum talis dismembratio sit remedium extraordinarium, exorbitans, et odiosum, et multo magis, cum hic, et nunc in Ecclesia S. Stephani, ultra Archipresbyterum, et Cappellanos Curatos, alii vigintiquatuor adsint Beneficiati, qui juxta Concilium Provinciale Mediolanense, tenentur eidem inservire in divinis, singulis diebus festis. Secundo quia cum Testatores de Maltraversiis nullum tempus erectioni Collegiatae praescripserint, sed erectionem reliquerint pleno arbitrio Executorum, quibus deman-

darunt, ut hoc interim fructus haereditatis multiplicarentur, dilatio temporis avertere poterit supra expositam dismembrationem redituum Archipresbyteratus, eoque fortius cum erectio Collegiatae petatur nunc pro tunc, secuta videlicet morte Archipresbyteri. Tertio quia Testatores de Maltraversiis, quibus optime innotescebat amplitudo redituum Archipresbyteri, voluerunt, quod ex fructibus suae haereditatis eidem assignarentur *librae* 1000. pro quotidianis distributionibus; itaut semper incalescat assumptum de non admittenda dismembratione redituum Archipresbyteratus; cumque memorati Testatores ulterius demandaverint, quod reditus omnes applicarentur, et converterentur in distributiones quotidianas percipiendas a Canonicis, qui ab aliis Patronis sunt praesentandi, hoc tamen superaddito, quod Canonicatus nuncuparentur *de Maltraversiis*, continetur in hac re quaedam inordinata voluntas, quae obstat erectioni Collegiatae. Quarto quia in hac erectione Collegiatae, nonnulla Beneficia fundata in aliis Ecclesiis in Canonicatus erigi debent, quod non solum adversatur voluntati Fundatorum, sed etiam praejudicium affert vigintiquatuor Beneficiatis, qui modo sunt in Ecclesia S. Stephani, et qui aliis subsequenter admittendis praeferri de jure deberent.

Excipiunt e contra scribentes pro Consilio, et Communitate Casalis Majoris, et pro Executoribus Testamentariis esse locum gratiae Erectionis Collegiatae, cum Oppidum sit Insigne, et Dos sit maximopere congrua. Deinde prosequendo examen exceptionum propositarum in luculento suffragio Eminentissimi Zondadari, in eo quod attinet ad primum punctum, dicunt non deesse exempla erectionum Collegiatarum etiam cum dismembratione Mensae Archipresbyteralis, nec hanc esse dismembrationem Sacris Canonibus exosam, tum quia fit pro augmento cultus divini, tum quia est pedissequa mutationi status Ecclesiae, in eoque quod spectat ad secundum punctum, ajunt, in operibus piis adimplendis non esse indulgendum dilationibus, et morae, et signanter, cum, ultra Testatores de Maltraversiis alii pii Testatores, aliique adsint Fideles, qui legata fecerunt, absque indulto cujuscumque dilationis. Demum, loquendo de difficultatibus excitatis ex relicto eorum de Maltraversiis, praetendunt, easdem in facto non subsistere, nec esse novum, quod in erectionibus Collegiatae uniantur Beneficia de Jurepatronatus existentia in aliis Ecclesiis, accedente, prout hic, consensu Patronorum, et quia in allegato suffragio dicitur Ecclesiam S. Stephani ultra Archipresbyterum, et Vicarios adjutores in cura habere vigintiquatuor simplices Beneficiatos, qui eidem inserviunt in Divinis, respondetur aliud esse, quod Ecclesiae inserviatur a simplicibus Beneficiatis, qui ab Episcopis non coguntur ad Residentiam, et raro interveniunt functionibus ecclesiasticis, aliud vero, quod eidem inserviatur a Collegio, et Clero in statu Collegiatae.

Quocirca quaeritur:

An, et quomodo sit signanda supplicatio in casu etc.

Sacra Congr. die 23. Augusti respondit:

Dilata, et examinetur coram Eminentissimo Praefecto modus, quod Collegiata possit erigi, et coram eodem Eminentissimo Praefecto interim reddatur ratio ab Administratoribus de haereditate Maltraversia.

QUÆSTIO CCXXII.

In Causa Ratisbonensi Vicariae, die 2. Augusti 1721.

Cum Abbas, et Monachi Coenobii in Waldassen. Ordinis Cisterciensis felicis recordationis Clementi Papae XI. exposuissent, quod apostolica intercedente auctoritate Bonifacii IX. et Sixti IV. nonnullae suo Monasterio fuerant unitae Parochiales Ecclesiae praesertim *in Tursenreut*, *Benthel Wondreb*, *Falkembergh* cum expressa facultate eas moderandi per Monachos ad nutum amovibiles, seu per Sacerdotes saeculares, et quod Consistorium Episcopale Ecclesiae Ratisbonensis in controversiam revocabat facultatem praeficiendi Monacos curae animarum, et eos pro animi sententia removendi, fuerunt a Sanctitate Sua preces remissae ad hanc Sac. Congregationem.

Scriptum fuit juxta morem pro informatione Ordinario Ratisbonensi, et ille in suis litteris unionem dictarum Ecclesiarum Parochialium admisit, sed addidit ab immemorabili tempore fuisse ad eas ab Abbatibus praesentatos tanquam Vicarios perpetuos, Sacerdotes saeculares, qui ordinaria auctoritate fuerunt instituti, nec unquam retroactis temporibus

fuisse Ecclesias a Monachis ad nutum amovibilibus gubernatas.

Habita Ratisbonensi informatione, in Congregatione *die* 28. *Julii* 1713. tria dubia fuerunt disputata:

I. An Vicarii deputandi ab Abbate Monasterii Waldassen. Parochiis de quibus agitur, sint deputandi perpetui, seu potius temporanei, et quatenus affirmative quoad secundam partem:

II. An sit liberum Abbati deputare in praedictos Vicarios temporaneos, etiam Monachos sui Monasterii in casu etc.

III. An sit locus aedificationi Domus Prioralis in Civitate Tursenreut in casu etc. et hisce dubiis responsum fuit modo, qui sequitur: *ad primum negative quoad primam, et affirmative quoad secundam partem, ad secundum affirmative, ad tertium, instantiam remisit ad Sacram Congregationem Episcoporum, et Regularium.*

Terminata memorata controversia inter Abbatem, et Monachos, et Consistorium Episcopale Ratisbonense, alia exorta est controversia inter Abbatem, et Joannem Baptistam Parochum *in Tursenreut;* cum enim praedicta Parochiali vacante *anno* 1693. fuisset Joannes Baptista ad eam ab Abbate praesentatus, et ipse fuisset ab Ordinario institutus, nulla facta mentione amovibilitatis, in sequelam resolutionum hujus Sac. Congregationis, quae juxta praedicta prodierunt *die* 28. *Julii* 1713. et in quibus statutum fuit liberum esse Abbati deputare Vicarios temporaneos, etiam Monachos sui Monasterii, in nonnullis Parochiis, et signanter in illa, de qua nunc agitur, Abbas in animum induxit removere Joannem Baptistam, et Monachum deputare pro regione Parochiae, et e contra Joannes Baptista huic se opposuit, et opponit praetensioni, sustinendo se a Parochia removeri non posse, licet in casu vacationis admiserit, et admittat habere Abbatem facultatem deputandi Religiosum, eumque praeficiendi Parochiali *in Tursenreut*.

Fundamenta Joannis Baptistae, quae latius in suis scripturis legi possunt, consistunt potissimum in his, quae sequuntur: primo in sua nominatione, et institutione; quae secutae sunt longe ante resolutiones hujus Sac. Congregationis, itaut nullum ex eis quoad se praejudicium valeat derivare: vel quia editae sunt, se inaudito, vel quia loquuntur *de Vicariis deputandis, et non de deputatis;* secundo, in ultimo statu, qui in Beneficialibus maximopere attenditur, juxta vulgatum Textum *in cap. Consultationibus de Jurepatronatus;* juxta etenim ultimum statum praesentatio, et institutio factae sunt in personis saecularibus absque qualitate amovibilitatis; tertio in defectu causae, propter quam amoveri possit, cum aliud sit Vicarium esse temporaneum, et non perpetuum, aliud vero esse amovibilem ad nutum, et sine causa: absque eo quod pro causa allegari possit aedificatio Domus Prioralis, tum quia non est in jure scriptum, quod Parochus ex dicta causa licet temporaneus possit amoveri, tum quia punctus hic readificationis Domus Prioralis fuit ab hac Sacra Congregatione remissus ad alteram, super negociis Episcoporum, et Regularium, uti ex responsionibus ad dubia proposita *anno* 1713. supra relatis desumi potest.

Excipit e contra Abbas sibi licere deputare in Vicarium Parochiae Monachum sui Monasterii, et simul, et semel Joannem Baptistam removere, et fundamenta, quae pro sua militant praetensione, consistunt in sequentibus, uti latius ex suis scripturis colligi potest; primum est, quod in allegata resolutione hujus Sac. Congregationis admissa fuit, et canonizata qualitas unionis Parochialium Monasterio, quod sit videlicet plenaria, subjectiva, et titulorum extinctiva, in quo rerum statu infertur, nedum Abbatem posse in posterum Monachos deputare in temporaneos Vicarios, sed etiam posse removere Presbyteros saeculares jam ad Parochiales admissos, et multo magis, cum instantia pro remotione fuerit proposita in Curia Episcopali, et in hac Sac. Congregatione, et ejusdem facta fuerit mentio in Relatione Ordinarii; secundum est, quod quatenus non fuisset jus removendi deductum in hac Sac. Congregatione, nec illud virtualiter fuisset in praeterita resolutione comprehensum, cum ex Bullis tamen unionum deprehendatur unionem Parochialium Monasterio factam, esse *plenariam, subjectivam, et uti dicitur ad Mensam*, removendi facultas statim sibi videtur locum vindicare, ad terminos praesertim *Bullae* 47. *S. Pii V.* §. 5. *Bullar. tom.* 2. nec enim huic Bullae derogatum fuit *in posteriori Constitutione* 9. *Gregorii XIII.* quae eam reduxit ad terminos Juris Communis, et Concilii Tridentini, cum Gregorius subsequenter declaraverit Pianam Constitutionem in suo robore permanere debere, dummodo cum Fratre, seu Religioso

Vicario ad nutum amovibili, et Deputato ad regimen Parochiae extra Claustra alius Regularis Socius superaddatur, *Teste Gonzal. ad Regul. Cancell. gloss.* 5. §. 3. *num.* 79. Tertium est, quod Joannes Baptista fuit ad Parochialem nominatus, seu praesentatus sub expressionem, quod Parochia pleno jure erat incorporata Monasterio, et quod a primo fundationis exordio usque ad ultimas Bellorum injurias fuerat a Religiosis administrata; cumque in eadem provisione reservatum fuerit jus in futurum, ex hoc plura inferuntur, alterum, quod, in sequelam juris reservati, potest Joannes Baptista removeri, alterum, quod supposita unione plenaria, et subjectiva, Vicarii sunt amovibiles ad nutum, et absque causa, nec ultimum statum prodesse posse. Quartum denique fundamentum consistit in hoc, quod quatenus causa pro remotione requireretur, eadem non deficit; consistit siquidem in reaedificatione Domus Prioralis, quae causa si fuit deducta in hac Sacra Congregatione *anno* 1713. antequam Joannes Baptista esset in Judicio, et antequam innotesceret ejus renitentia circa dimissionem Parochiae, manifesta hinc deduci dicitur consequentia causam praedictam non fuisse pro eo removendo, et supplantando adinventam.

His stantibus, quaeritur:

An liceat Abbati de Waldassen. deputare in Vicarium Vicariae in Tursenreut Monachum sui Monasterii, et respective removere modernum Vicarium in casu etc.

Sacra Congr. die 23. Augusti respondit:
Non esse locum remotioni in casu etc.

QUÆSTIO CCXXIII.

In Causa Elborensi Dubiorum, die 2. *Augusti* 1721.

Proprius Episcopus ad effectum ordinationis est ille, de cujus Dioecesi est is, qui ad Ordines promoveri desiderat oriundus, seu in cujus Dioecesi Beneficium obtinet Ecclesiasticum, vel habet, licet alibi natus fuerit, Domicilium in eadem, uti habetur *in cap. Cum nullus de temporibus Ordinat. in* 6.

Ad tramites hujus Textus, juxta receptiorem Doctorum opinionem, satis erat quodcumque Beneficium, licet tenue, et tenuissimum, cum et hoc veniat appellatione Beneficii, uti *post Navarrum, Azorium, Garziam et alios* firmat *Passerin. in citato capitulo Cum nullus quaest.* 1. *art.* 3. *num.* 55. *et* 56. *de tempor. Ordinat. in* 6.

At san. mem. Innocentius XII. in sua celebri Constit. quae incipit *Speculatores et quae est* 44. *in suo parvo Bullario*, statuit, quod ad effectum subjectionis pro ordinibus recipiendis, Beneficium ejus debeat esse talis reditus, ut ad congruam vitae substentationem juxta Taxam Synodalem, sive ea deficiente, juxta morem Regionis pro promovendis ad Sacros Ordines, detractis oneribus, per se sufficiat, sublata quacumque facultate supplendi, quod deficeret ad fructus ejusdem Beneficii, cum adjectione Patrimonii etiam pinguis, quod ipse Ordinandus in eadem, seu alia quavis Dioecesi obtineret.

Haec plana sunt, et inconcussa. Id autem, quod excitavit difficultatem Episcopo Patarensi Suffraganeo, seu Auxiliatore Episcopatus Elborensis, cujusque resolutio ab hac Sac. exquiritur Congregatione, est, an ut satisfactum dici possit Bullae *Speculatores*, quae in terminis Ordinationis, uti dictum est, exposcit Beneficium talis reditus, ut ad congruam sufficiat substentationem, satis sit, quod aliquis habeat Coadjutoriam Canonicatus cum futura successione, et cum assignatione congruae, cujus ope ali possit, usque quo per obitum Coadjuti Canonicatum, ejusque reditus acquirat.

Pro parte affirmativa facit, quod licet quis non possit ad Sacrum Ordinem promoveri ad titulum Coadjutoriae etiam cum futura successione, id tamen fallit, quando, hoc interim, Coadjuto fuit assignata congrua portio; in hoc enim rerum statu ille, qui sic ordinatur, dicitur ordinari ad titulum Pensionis, ut in puncto firmant *Garzias de Benef. tom.* 1. *parte* 2. *cap.* 5. *num.* 132. *Pirhing. ad lib.* 1. *Decretalium tit.* 11. *de tempor. Ordinat. sect.* 1. §. 4. *num.* 69. *Castropal. Oper. Moral. tom.* 4. *et* 5. *tract.* 27. *disput. unica puncto* 10. *num.* 5. *Barbosa Juris Eccles. Universi lib.* 3. *cap.* 10. *num.* 80. *Ventrigl. in praxi rerum Eccles. parte* 2. *annot.* 13. §. *unico num.* 37.

Titulusque Pensionis ecclesiasticae est titulus sufficiens, ut quis possit Sacros Ordines recipere, uti habetur, *sess.* 21. *de Reform. cap.* 2.

Additur, quod idem Concilium Trident-

num *sess.* 23. *cap.* 9. statuit, quod Episcopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus, et Beneficium statim re ipsa illi conferat; cumque disputato in hac Sacra Congregatione articulo, an pro ordinatione Familiaris sufficeret, si Episcopus illi nonBeneficium, sed Pensionem conferret, et affirmative fuerit responsum, uti habetur apud *Fagnan. in cap. ad Audientiam il secondo num.* 137. *de Rescriptis*.

Hinc infertur, quod sicuti in ordinatione Familiaris, in qua Concilium exposcit Beneficium, Pensio est titulus pro ordinatione sufficiens, hoc ipsum dicendum sit terminis Bullae *Speculatores*, quae licet ad effectum subjectionis velit, quod Clericus habeat Beneficium cum qualitatibus supra recensitis, Pensionem tamen non respuat, qualis a Doctoribus supra citatis dicitur illa, quae sub nomine congruae portionis assignatur Coadjutori cum fütura successione usquequo Canonicatum obtineat.

Pro parte vero negativa facit, quod in terminis Juris Communis, juxta quod, uti supra dictum est, proprius Episcopus ad effectum ordinationis ille est, in cujus Dioecesi Ordinandus obtinet Beneficium, proprius Episcopus ad eumdem effectum non dicitur ille, in cujus Dioecesi Ordinandus habet Pensionem, cum Pensio sive detur in stipendium, sive detur in titulum, nunquam veniat appellatione Beneficii, uti probat *Textus in cap. quamvis il primo de Praebendis in* 6. et confirmat *Textus in cap. ad audientiam de Rescriptis*, et in terminis, de quibus agitur, late probat *Riccius in Praxi rerum Eccles. par.* 1. *de Sacramento Ordinis resolut.* 273.

Adeoque si quis non efficitur subditus ratione Pensionis in terminis Juris Communis, multo minus subditus pro ordinatione effici poterit in terminis Bullae *Speculatores*, quae ex supradictis, est restrictiva Juris Communis.

Item, juxta saepe memoratam Bullam *Speculatores* non potest Episcopus alienae Dioecesis subditum familiarem suum ad Minores, aut Sacros Ordines promovere, nisi ultra triennale servitium eidem conferat Beneficium sufficiens pro vitae sustentatione. Disputato autem in hac Sacra Congregatione articulo *die* 27. *Julii* 1697. in quadam Tricaricen. Ordinationis, *an, stante novissima Constitutione Speculatores, posset Episcopus Familiarem triennalem ad titulum Patrimonii promovere ad Sacros Ordines ob necessitatem, vel utilitatem Ecclesiae, nullo collato ecclesiastico Beneficio*, Sacra haec Congregatio *negative* respondit, uti habetur *lib.* 47. *Decret. fol.* 331. et id quod in casu Patrimonii fuit ibi resolutum a Sacra Congregatione, extenditur etiam ad titulum Pensionis, ita ut post Bullam *Speculatores* supra citatam, antiquae resolutiones nullum amplius sibi vindicent locum, *Teste Monacell. in formul. parte* 1. *tit.* 3. *formula* 17. *num.* 1. *et* 2.

Quocirca si pro ordinatione Familiaris respuitur Pensio post Bullam *Speculatores*, et Beneficium est necessarium, non absimile ferendum erit judicium in terminis ejus, qui subditus evadit ratione Beneficii, cum in utraque parte Bulla *Speculatores* mentionem faciat Beneficii pro congrua substentatione sufficientis.

Ultra dubium, de quo usque adhuc habitus est sermo, succedit alterius dubii discussio, an in hypothesi, in qua ad tramites Bullae *Speculatores*, subditus non efficiatur ille, qui habet Coadjutoriam cum futura successione, et congruae assignatione, subditus tamen evadat ratione Domicilii, quasi quod habita possessione Coadjutoriae perpetuae animum demonstraverit perpetuo inhabitandi.

Porro affirmativa responsio suadetur, in quo Bulla *Speculatores* ad rem, de qua agitur, acquisitionis Domicilii, exposcit animum petefactum perpetuo habitandi. Negativa autem sententia comprobatur, quia distincti sunt tituli subjectionis, originis videlicet, Beneficii, et Domicilii, titulusque Coadjutoria referendus videtur non ad Domicilium, sed ad Beneficium.

Ultimum superest dubium discussioni propositum ab eodem Episcopo Patarensi Suffraganeo, sive Auxiliatore Episcopatus Elborensis, et est an ipse teneatur inquirere citra illos, qui sibi ab Ordinario, seu a Capitulo dimittuntur ordinandi, an habeant requisita Bullae *Speculatores*; Sede enim vacante Capitulum intra annum a die vacationis concedit Dimissorias arctatis, uti habetur *Sess.* 7. *cap.* 8. *de reformat.*

Juxta idem Concilium *sess.* 23. *cap.* 2. *de Reform.* Episcopi, qui subditos suos dimittunt Ordinandos ad alium Episcopum, debent eos dimittere probatos, et examinatos, et cohaerenter ad haec invaluit opinio, quod Episcopus, cui facta est commissio, non tenetur inquirere, an dimissi sint idonei, et an habeant sufficientem titulum pro ordinatione, uti habetur

apud *Fagnan. in cap.cum secundum num.* 52. *de Praebendis, et Dignit.*, licet inquirere possit, si velit, juxta resolutionem hujus Sac. Congregationis *in una Nullius* 16. *Januarii* 1595. *lib.* 7. *Decret. pag.* 80. *a tergo.* ubi proposito dubio, *an Episcopus ordinans alienos subditos seculares cum dimissoriis proprii Episcopi, asserentis eos examinatos fuisse, et idoneos repertos, teneatur hujusmodi attestationi deferre, vel etiam possit eosdem Ordinandos examinare*, responsum fuit, *posse Episcopum Ordinantem, si voluerit, attestationi proprii Episcopi deferre, sed non teneri*: et concordat alia resolutio super dubio ordinatiotionis edita *die* 17. *Januarii* 1693. *lib.* 43. *Decret. pag.* 71.

His stantibus quaeritur:

I. An Coadjutor cujusdam Canonicatus cum futura successione, et assignata congrua, alias exterus, eo ipso dici possit subjectus Capitulo Elboren. ad effectum suscipiendi Ordines, absque alia dimissoria Episcopi suae Originis.

II. An supradicta Coadjutoria sufficiat saltem, ut talis Coadjutor dicatur habere Domicilium requisitum a Constitutione san. mem. Innocentii XII. incipien. Speculatores, *ad effectum suscipiendi Ordines, ex eo quod, ex possessione talis Coadjutoriae perpetuae, videtur sufficienter demonstratus animus perpetuo permanendi.*

III. An idem Episcopus Auxiliaris teneatur inquirere, utrum circa illos, qui sibi ab Ordinario, seu Capitulo proponuntur, seu dimittuntur ordinandi, satisfactum sit supradictae Constitutioni Speculatores, non obstante quod ipsi non competat habilitare, et expedire Ordinandos, sed Provisori Capituli, a quo non in genere, sed expresse personae habiles et expeditae proponuntur.

Sacra Congr. die 23. Augusti 1721. respondit:

Ad Primum affirmative. Ad Secundum satis provisum in Primo. Ad Tertium non teneri inquirere, sed posse, et debere, justa subsistente causa, se abstinere ab ordinatione.

QUÆSTIO CCXXIV.

In Causa Cavensi, seu Caputaquensi Jurisdictionis, die 2. Augusti 1721.

Cum ex antiqua donatione, quam Ascletinus Comes Pollae, et Sigillarda ejus Uxor fecerant anno 1086. favore Monasterii Cavensis Ordinis Cassinensis, de Ecclesia, et Casali S. Petri extra memoratum Castrum Pollae, una cum omnibus Terris, et Vassallis ad dictum Casale pertinentibus, nec non ex subsecutis indultis Urbani II. et Alexandri III. Abbas Monasterii Santissimae Trinitatis Cavae sibi jus, et jurisdictionem asseruisset in Ecclesia Parochiali sub invocatione pariter Sanctissimae Trinitatis intra Castrum Pollae, adversus Episcopum Caputaquen. cui dictum Castrum est in Spiritualibus subjectum, nec suae intentioni Abbas praejudicium ullum illatum fuisse praetenderet, ex quo Populus, et Clerus Ecclesiae S. Petri extra memoratum Castrum Pollae ob aeris intemperiem, et latronum incursiones *usque ab anno* 1517. se contulerat ad habitandum intra Castrum, et ibi Parochialem Ecclesiam sub invocatione Sanctissimae Trinitatis aedificaverat, ex quo nova haec Ecclesia assumpserat, et retinuerat primaevam exemptionem, et alia privilegia, quae antiquae competebant Ecclesiae, controversiae cognitio delata fuit ad A. C. Areostum, qui *anno* 1622. sententiam protulit, in qua dixit Ecclesiam Sanctissimae Trinitatis cum sua Parochia spectare, et pertinere ad Abbatem pro tempore Monasterii Caven. neque ullo modo licere Episcopo Caputaquen. actus jurisdictionis exercere in dicta Ecclesia, Parochia, et Parochianis, ejusque consequenter Vicarium male se gessisse, excommunicando nonnullos homines memoratae Parochiae, et haec sententia Auditoris Camerae fuit *anno* 1672. utraque parte informante, confirmata in Tribunali Rotae, uti videri potest *in decis.* 97. *cor. Emer. Jun.*

Anno praeterito 1720. quaedam contigit rixa inter Sacerdotem Joannem Turi subditum Abbati Cavensi, utpote Parochianum Ecclesiae Sanctissimae Trinitatis, et Subdiaconum Dominum Bofanum subditum Episcopo Caputaquensi, et cum in praedicta rixa Bofanus nonnulla vulnera recepisset, Episcopus processum confecit adversus Percussorem, quem etiam denuntiavit excommunicatum, et Abbate Cavensi contendente praedicta omnia gesta fuisse in contemptum suae jurisdictionis, nec habere subsistentiam, utpote facta a non habente auctoritatem, disputatur in praesenti, an Censurae sustineantur; hujus enim Articuli cognitio fuit ad hanc Sacram Congregationem remissa ab Auditore Sanctissimi.

Fundamentum Abbatis consistit in exemptione Percussoris a jurisdictione Episcopi,

itaut licet delictum secutum dici possit in loco subjecto Episcopo, cognitio tamen delicti, et animadversio in delinquentem non ad Episcopum, sed ad se omnino spectare debuerit.

Fundamentum e contra Episcopi residet in hoc, quod Presbyter Joannes percussit Subdiaconum in loco, qui dicitur *lo Vigillito*, qui est absque dubio suae jurisdictioni subjectus, et in hoc rerum themate ipse contendit se bene potuisse adversus delinquentem procedere, non obstante, quod ejus Persona a sua jurisdictione exempta sit, et subjecta Abbatis jurisdictioni.

Juxta celebrem Decretalem Innocentii IV. *in cap. volentes de privilegiis in* 6. innovatam a Concilio Trident. *sess.* 7. *cap.* 14. *de Reform.* quando agitur de exemptione locali, vel de exemptione mixta, quae est concessa personis propter locum, cognitio delicti extra locum commissi spectat ad Ordinarium, cui locus subjectus est, secus autem se habet res quando exemptio est personalis, cum in hoc casu cognitio delicti extra locum commissi non ad Ordinarium loci, sed ad Judicem exempti pertineat, et cum in hoc sensu processit haec Sac. Congregatio *in Firmana Jurisdictionis*, quae licet *die* 13. *Aprilis* 1720. fuerit resoluta contra Archiepiscopum Firmanum, et favore Abbatiae Farfensis, uti refertur a Scribente pro Abbate Monasterii Cavensis, die nihilominus 3. *Augusti* 1720. recessum fuit a decisis, et dictum, quod cognitio delicti non ad Ordinarium Farfensem, sed ad Archiepiscopum spectabat Firmanum.

His stantibus, quaeritur:

An Censurae sustineantur in casu etc.

Sacra Congr. die 23. Augusti 1721. respondit:

Censuras esse nullas, et Episcopus procedat ex integro.

QUÆSTIO CCXXV.

In Causa Taurinensi Matrimonii, die 23. *Augusti* 1721.

Baronissa Susanna Rovara de Ternavas Vidua relicta Baronis Dominici Blancardi, ex quo plures suscepit liberos, post trigesimum viduitatis annum exactum, licet constituta in aetate annorum 70. matrimonium contraxit cum Equite Fabritio Cacherano constituto in aetate annorum 34. et in praesenti contendit matrimonium esse nullum, et quatenus validum esset, locum saltem debere esse divortio, et separationi tori.

Quoad nullitatem matrimonii, ea ex duobus capitibus potissimum desumitur, ex quo videlicet contractum fuisse dicitur ex importunis suasionibus, et suggestionibus, et ulterius ex impotentia praedicti Equitis Fabritii, quae ad tramites Sacr. Canonum, quando fuit a contrahente ignorata dirimit matrimonium, *juxta Text. in cap. qui sedem, et in cap. ex litteris de frigidis, et maleficiatis*, ad differentiam casus, quando videlicet matrimonium fuisset contractum cum scientia impotentiae, Ecclesia quippe Romana non consuevit in hac facti contingentia Conjuges separare, *juxta Textum in cap. consultationi eodem titulo.*

Quoad divortium deinde, et separationem tori fundamentum a Baronissa reponitur in dissensionibus tam judicialibus, quam extrajudicialibus, quae inter se, et Equitem Fabritium vigent, *juxta firmata per Rotam decis.* 13. *ad ornatum Card. de Luca tit. de matrim.*

Praetendit e contra Fabritius, nec matrimonium esse nullum, nec esse locum divortio, et separationi tori. Et in eo quidem, quod attinet ad nullitatem, dicit, non subsistere assertas importunas suggestiones, cum mulier pluries explicaverit animum suum, et desiderium secum contrahendi matrimonium, munera receperit, laetabunda accesserit ad contrahendum, et matrimonium in facie Ecclesiae coram Parocho, et Testibus contraxerit post tres dies elapsos, postquam sponsalia fecerat per publicum, et solemne Instrumentum, et in eo, quod spectat ad relatam impotentiam, exhibet ipse peritiam Physicorum, et Chirurgorum, qui consideratis sui corporis partibus, de idoneitate ad consummandum matrimonium tulerunt testimonium, itaut a caeteris praescindendo, si evidenter non constat de impotentia, subintret lex de triennali cohabitatione antequam esse possit locus dissolutioni matrimonii, *juxta Textum in cap. laudabilem de frigidis, et malefic.*

Et post haec Fabritius transitum faciendo ad divortium, et tori separationem, ait, amaritudines inter se, et Baronissam exortas, causam, et originem habuisse ab accusatione impotentiae, quae in dedecus, et utriusque derisionem vergebat, addendo nullas intercessisse saevitias, propter quas esse valeat locus divortio, et separationi, tori cum *juxta celebre Consilium*

Baldi 176. *lib.* 1. si maritus moderate, et ex causa verberet Uxorem, uti dicatur jure suo, si atrociter et immoderate id faciat, locus sit divortio, et separationi tori, si res eo redacta sit, ut ne quidem oblata per Virum fidejussione Uxor illi possit tuto committi, in quibus terminis procedit *Test. in c. litteras de restitut. spoliat.* cum aliis quos cumulat *Sperell. decis.* 139. *per tot.*

His stantibus, quaeritur:

I. An constet de nullitate matrimonii, et quatenus negative:

II. An sit locus divortio, et separationi tori in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad Primum negative Ad secundum negative quoad primam partem, et affirmative quoad secundam usquequo aliter demandetur ab hac Sac. Congregatione, et amplius.

QUÆSTIO CCXXVI.

In Causa Ravennatensi matrimonii die 23. *Augusti* 1721.

Die 29. Septembris 1714. facta fuit in Ecclesia Parochiali S. Barbarae Civitatis Ravennae denunciatio matrimonii contrahendi inter Marcum Antonium de Laurentiis, et Felicem de Sanctis; cumque die sequenti coram Vicario Generali Curiae Archiepiscopalis comparuisset Joannes Gerardus Cappellanus dictae Ecclesiae, qui retulit sibi fuisse denunciatum impedimentum impediens, et dirimens matrimonium, copulam videlicet habitam a Marco Antonio cum Diana sorore praedictae Felicis, demandatum fuit, quod supersederetur in aliis publicationibus, seu denunciationibus matrimonii, sed hoc minime obstante, et nihil pariter attentis depositionibus Testium examinatorum pro dicti impedimenti verificatione, dum Parochus Ecclesiae S. Barbarae erat in domo propria, vocatus fuit ex improviso, ipsoque portam suae domus aperiente, tam Marcus Antonius, quam Felix, ipso frustra reclamante, mutuum protulere consensum coram eo, et Testibus, et matrimonium per verba de praesenti contraxerunt: causaque super matrimonii nullitate suum habente progressum, *die* 15. *Junii anno* 1715. prolatum fuit ab Archiepiscopo Ravennatensi decretum, in quo dictum est, quod constabat de legitimo impedimento matrimonii clandestini secuti inter Marcum Antonium, et Felicem, et eosdem esse segregandos; transmissisque ad utrumque consuetis praeceptis de non conversando, delataque causa ad hanc Sac. Congregationem, disputatur in praesenti, an constet de validitate matrimonii, uti desumitur ex dubio ad calcem hujus restrictus referendo.

Porro, praemissa juris propositione, quod antiquum jus Canonicum juxta quod sicuti affinitas ex copula licita descendens ad quartum gradum extendebatur, et extenditur, uti habetur *in cap. non debet de consanguin. et affinit.* ad eundem quartum gradum extendebatur etiam si ex copula illicita descenderet, *uti colligitur ex cap. discretionem de eo, qui cognovit*, correctum fuit, et immutatum a S. Concilio Tridentino, quod affinitatis impedimentum ex fornicatione, copulaque illicita contractum ad primum, et secundum gradum restrinxit, uti legitur *sess.* 24. *de reform. matrim. cap.* 4. quod ipsum habetur *in constit.* 14. *S. Pii Quinti Bull. tom.* 2.

Hujusce Causae pondus unice residet in videndo, an copula Marci Antonii cum Diana probata sit, nec ne sufficienter ad effectum de quo agitur; si etenim probata erit, matrimonium cum Felice contractum non erit validum, et validum e contra erit, si copula cum Diana non erit probata, juxta casum alias in hac Sac. Congregatione disputatum *in Baren. Matrimonii* 9. *Aprilis* 1701.

Ad probationes itaque descendendo, copula probatur primo ex epistola Patris Pauli Fortunati e Cotignola Ordinis Minorum Observantium S. Francisci, nec non ex ejus subsecuto examine formali, in quo retulit ad se accessisse tam Petram Matrem, quam Felicem, et Dianam sorores, et respective filias, sibique manifestasse, quod Marcus Antonius cum utraque rem habuerat, exquirendo consilium de eo, quod fieri debebat in dicta facti contigentia, seque respondisse, nullum aliud adesse remedium pro contrahendo matrimonio cum Felice, quae erat gravida, quam obtinere dispensationem apostolicam: dictumque hujus Religiosi coadjuvatur ex Testibus referentibus se eum vidisse pluries alloquentem Petram Matrem, et Dianam, et Felicem, licet non audiverint verba loquentium.

Secundo copula probatur ex aliis pluribus

Testibus deponentibus se publice audivisse, quod Marcus Antonius binas constupraverat sorores.

Tertio ex confugio habito ad locos immunes, tam a Marco Antonio, quam a Felice, et a Diana, ad finem, uti creditur se subtrahendi a poenis incestus.

Quarto ex transportatione ab Ecclesia SS. Annunciatae ad Terram Bagna-Cavalli, trasportatione inquam Dianae facta a dicto Marco Antonio.

Ultimo ex depositionibus Sebastiani, et Mariae ejus Uxoris, qui occasione accessus Petrae Matris, Felicis, et Dianae, nec non Marci Antonii ad Villam Campiani, dicunt, se Felicem, Dianam, et Marcum Antonium pluries vidisse in eodem cubiculo habitantes, et dormientes, nec non ab eadem Diana audivisse, quod si Marcus Antonius contrahere volebat matrimonium, illud secum, et non cum alia foemina contrahere debebat, ex quo sui corporis dominus fuerat.

Quae omnia praetendi potest sufficere ad probationem impedimenti; licet enim urgentiores requirantur impedimenti probationes, quando agitur de Matrimonio contracto ad differentiam casus, in quo ageretur de matrimonio contrahendo, uti habetur *in c. de illo, et in c. super eo, de eo qui cognovit consanguineam,* cum tamen copula sit difficilis probationis *juxta glos. in cap. litteris verb. ut credebant de praesumptionibus*, non solum praesumptiones, et Testium depositiones conjungi debent, sed ulterius non videntur rejiciendi Testes, licet aliquas paterentur exceptiones; ad probandam quippe consanguinitatem, aut aliquod publicum impedimentum, Testes debent esse omni exceptione majores, at secus se habet res, quando agitur de probando impedimento principium habente clandestinum, *juxta consilium* 389. *Ferretti.*

Adversus haec a Marco Antonio, et Felice nonnulla opponuntur, quae latius videri possunt in scriptura per manus circumferenda, cujus major vis ad capita sequentia reducitur.

Primum est, quod Frater Paulus arcta dicitur fuisse amicitia conjunctus cum Thoma Patre Marci Antonii, itaut sicuti Pater Matrimonio adversabatur, sic ex amicitia inter eum, et Fratrem Paulum intercedente, Fratris Pauli depositio remaneat omnino debilitata.

Secundum est, quod Diana, et Marcus Antonius jurarunt se numquam insimul carnale habuisse commercium, et hoc juramentum, licet emissum post Decretum Curiae Archiepiscopalis, praetenditur esse advertendum, cum antea illud emittere non potuerint, ex quo non habebant notitiam testimonii redditi a Fratre Paulo, et ab aliis.

Tertium est, quod Sebastianus, et Maria ejus uxor, nec non nonnulli alii Testes, qui fuerunt in processu examinati, quique de confessione extrajudiciali Dianae deposuerunt, et respective de aliis actibus coadjuvantibus attestationem Fratris Pauli, extrajudiciales quasdam fecerunt attestationes, quae in Summario exhibentur, in quibus asseruerunt, vel Notarium non scripsisse ea, quae dixerunt, vel se taedio Carceris, et ex Notarii, seu Cancellarii suggestionibus ea retulisse, quae in processu scripta sunt, licet veritati adversentur.

In quo rerum themate, operae pretium erit perpendere, an magis credendum sit Notario, quam Testibus, *ad terminos Textus in cap. ad audientiam* §. *Nos igitur de praescriptionibus*, cum aliis late deductis *per Farinacc. quaest.* 108. *part.* 3. et an vel simpliciter rejiciendae sint extrajudiciales istae subsequentes attestationes, vel potius demandari debeat, quod afferantur probationes super concussionibus Notarii, seu Cancellarii, super quibus nullum hucusque indicium allatum est. Haec autem omnia operae pretium esse censui exponere, ut tutum super Causa ferri possit judicium, et ut omnia innotescant, cum nullus sit, qui pro Fisco, et Promotore Fiscali Curiae Archiepiscopalis Ravennatensis compareat; singulisque animadversis, quaeritur:

An constet de validitate matrimonii in casu etc.

Sacra Congr. die 18. Septembris 1721. respondit: *Non constare de nullitate Matrimonii.*

QUÆSTIO CCXXVII.

In Causa Theatina Matrimonii, die 23. *Augusti* 1721.

Nicolaus de Vito *anno* 1705. uti Procurator constitutus a Francisco Cotogno suscepit in Sacro Baptismali Fonte Antoniam de Benedicto.

Cum autem matrimonium cum ipsa modo contrahere velit, et Ordinarius eidem licentiam concedere nolit, sub obtentu impedimenti cognationis spiritualis, habito a Nicolao recursu ad hanc Sacram Congregationem, dictum fuit *die* 12. *Julii* 1721. quod ejus instantia proponeretur in folio.

Tres sunt in hoc proposito Doctorum opiniones. Prima asserit in hac facti specie cognationem spiritualem non contrahi, nec a mandante, quia non tangit Baptizandum, nec a Procuratore, quia nomine proprio Baptizatum non suscipit. *Navar. consil.* 6. *lib.* 4. *tit. de cognatione spirituali*, ubi dicit hanc opinionem in puncto Juris esse veriorem, et eam tanquam probabilem tuentur *Leander de Sacram. tom.* 1. *tract.* 2. *disput.* 7. *quaest.* 22. *Dicastillo de Sacram. tom.* 1. *tract.* 2. *disput.* 2. *dub.* 5. *num.* 56. *Diana in edit. coord. tom.* 1. *tract.* 1. *resolut.* 96. *num.* 4. Secunda sustinet cognationem spiritualem non a mandante, sed a Procuratore contrahi propter contactum, uti argumentatur *Covar. in secunda parte Epitomes quarti libri Decretalium cap.* 6. §. 4. *num.* 6. Tertia, quae communior esse videtur, docet, cognationem spiritualem a mandante, non a Procuratore contrahi, qui enim per alium facit, per se ipsum facere videtur, uti ad rem caeteris allegatis prosequuntur *Layman tom.* 2. *lib.* 5. *tract.* 10. *part.* 4. *cap.* 8. *num.* 4. *et* 5. *Sanchez de matrim. lib.* 7. *disput.* 59. *num.* 12. *Perez de matrim. disput.* 29. *sect.* 7. *per totam*, *Barbos. ad caput.* 2. *sess.* 24. *de reform. matrim. num.* 26. *Bonacin. oper. moral. tom.* 1. *quaest.* 3. *punct.* 5. *proposit.* 3. §. 2. *num.* 34. *R. P. D. Petra ad Constit. Apostolicas tom.* 2. *in comment. ad Constit.* 5. *Honorii Tertii sect.* 2. *num.* 12. *pag.* 442. et hanc sententiam amplexa est Sacra haec Congregatio *in una Nullius* 15. *Martii* 1631. *lib.* 14. *Decret. pag.* 398. ubi sic legitur: *Sacra etc. censuit Procuratorem, qui nomine alterius suscepit, vel ad confirmationem tenuit, non contrahere cognationem sibi, sed mandanti*, quam Sacrae hujus Congregationis resolutionem in facti contingentia, et in praxi esse recipiendam, firmarunt Doctores, et signanter *Cabassut. in Theor. et praxi Juris Canonici lib.* 3. *cap.* 22. *numer.* 11. *Clericat. decis.* 23. *de Sacram. matrim. num.* 8. *Anaclet. ad titulum Decretal. de cognat. spirit. num.* 23.

His stantibus, quaeritur:

An impedimentum cognationis spiritualis obstet Nicolao quominus matrimonium contrahere valeat cum Antonia de Benedicto in casu etc.

Sacra Congr. die 13. Septembris 1721. respondit: *Negative*.

QUÆSTIO CCXXVIII.

In Dubio Visitationis, *die* 13. *Septembris* 1721.

Vicarius Capitularis Scardonae quaesivit a Sac. Congregatione de Propaganda Fide, an sibi permissum esset facere visitationem Civitatis, et Dioecesis, necnon visitationem personalem Capitularium; cumque examen dubii fuerit a dicta Sac. Congregatione ad hanc remissum, operae pretium est de praedicto dubio in praesenti habere sermonem.

De visitatione Civitatis, et Dioecesis ab Episcopo facienda, plura pluribus in locis Sacri Concilii Tridentini facile videri possunt. At in eo, quod attinet ad visitationem Capituli ab eodem Episcopo faciendam, praedictum Concilium *Sess.* 6. *cap.* 4. *de Ref.* decrevit, quod Capitula Cathedralium, et aliarum Ecclesiarum, et eorum Personae nullis exemptionibus, aut consuetudinibus se tueri possint, quominus a suis Episcopis, per seipsos solos, vel illis, quibus sibi videbitur adjunctis, juxta Canonicas sanctiones, toties quoties opus fuerit, visitari, corrigi, et emendari possint, et valeant; cumque olim dubitatum fuisset, an in visitatione Capituli suae Cathedralis teneretur Episcopus sibi adjungere aliquos Canonicos, ad terminos *Text. in cap. ut juxta de offic. Ordinarii*, et Rota affirmative respondisset, re delata ad hanc Sacram Congregationem, eadem censuit Episcopum in visitatione Capituli non teneri assumere aliquos ex Canonicis, sed posse visitare, vel per seipsum solum, vel aliis adjunctis, etiam extra Capitulum, et resolutio fuit a Summo Pontifice Gregorio XIII. confirmata, uti fuse habetur apud *Fagnan. in c. ut juxta a n.* 37. *usque ad finem de Offic. Ordinarii, et in cap. cum Venerabilis n.* 5. *et seqq. de censibus*.

Allegata Conciliaris dispositio edita fuit sub Paulo Tertio, novumque confirmationis robur obtinuit sub Pio Quarto, uti habetur *Sess.* 25. *cap.* 6. *de Ref.*, ubi additur, quod si Episcopus extra visitationem adversus aliquem ex Canonicis procedere velit, teneatur id facere cum

duobus adjunctis ex gremio Capituli, nisi forte ageretur de delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, et in quibus de fuga timeretur, tunc enim Episcopus tam ad Personalem detentionem, quam ad summariam informationem procedere potest etiam sine adjunctis, uti colligitur *ex allegato cap.* 6. quod tamen juxta resolutiones hujus Sac. Congregationis sibi vindicat locum tantummodo in Capitulis exemptis *Barbos. ad cap.* 6. *sess.* 25. *num.* 3. *de reform. et de Canonicis cap.* 28. *num.* 2. *Tondut. quaest. benef. tom.* 1. *cap.* 61. *num.* 2. *Solorzan. de jure Indiarum tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 14. *num.* 66. *Rota decis.* 743. *part.* 1. *divers. decis.* 321. *par.* 2. *divers. et in Giennen. Adjunctorum* 13. *Februarii* 1702. *coram bon. mem. Molines, quae est decis.* 13. *in Mantissa ad Card. de Luca tom.* 1. *lib.* 3.

Ab Episcopo transitum faciendo ad Capitulum Sede vacante, cum illud succedat in jurisdictione, uti habetur in *cap. his qui, et cap. Cum olim de majoritate, et obedientia,* dicunt Doctores posse ab illo visitationem Civitatis et Dioecesis expleri, *Altaser. in vindic. Eccles. Jurisd. lib.* 8. *cap.* 16. *in fine, Marescott. variar. resolut. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 14. *et seqq. Novar. in Summa Bull. comment.* 38. *num.* 6. *par.* 1. *Rota decis.* 346. *num.* 2. *et* 3. *par.* 1. *rec. et decis.* 84. *alias* 85. *coram Merlin.* dummodo tamen elapsus sit annus a die ultimae visitationis ab Episcopo factae, uti insequendo resolutiones hujus Sac. Congregationis *in Limana* 10. *Maji, et in Pampilonen.* 3. *Februarii, et* 10. *Decembris anni* 1629. docent *Barbos. juris. Eccles. Univers. lib.* 1. *cap.* 32. *num.* 71. *Navar. in Summ. Bull. part.* 2. *comment.* 32. *num.* 5. *Ventrigl. in praxi rerum Eccles. par.* 2. *annot.* 15. §. 1. *num.* 5. *Ventrigl. in praxi rerum Eccles. par.* 2. *annot.* 15. §. 1. *num.* 21. Cumque Concilium Tridentinum *Sess.* 24. *cap.* 16. *de Reform.* decreverit, quod Episcopo mortuo Capitulum deveniat ad electionem Vicarii, itaut sublata fuerit dispositio Juris Communis, quo attento, poterat capitulum mortuo Episcopo non devenire ad electionem Vicarii, sed per seipsum jurisdictionem exercere, uti ponderat *Fagnan. in cap. his qui num.* 66. *et seqq. de majoritate, et obedientia,* ea, quae dicta sunt de facultate Capituli quoad visitationem Civitatis, et Dioecesis, sibi debent vindicare locum in Vicario Capitulari, ut in terminis visitationis Dioecesis resolutum fuit ab hac S. Congregat. *in Salernitana anno* 1589. *pag.* 81. *lib.* 6. *decret. in Asculana Visitationis* 8. *Maji* 1683. *et in Ostunen.* 28. *Julii* 1708. *lib.* 53. *decret. pag.* 266. ubi proposito dubio: *An, et quando Vicarius Capitularis possit visitare,* rescriptum fuit: *affirmative post lapsum anni,* et ab hac eadem Sac. Congregatione statuti fuerunt fines, intra quos Vicarii Capitulares deberent se continere in exactione procurationis ipsis debitae occasione visitationis, uti habetur *in Elnen.* 28. *Maji* 1648. *lib.* 18. *decret. p.* 464.

Haec quoad visitationem Civitatis, et Dioecesis; quoad visitationem vero Capituli, et quoad visitationem personalem Capitularium, excellentior haec et magis fructuosa dicitur visitatione locali, et reali, uti plene habetur apud *Restam in directorio visitationis, et apud Crispinum in sua visitatione Pastorali par.* 3. cum haec respiciat vitam, et mores Capitularium, et de eadem sermonem facere videtur *Rota in allegata decis.* 84. *seu* 85. *coram Merlin.* in qua postquam docuit Capitulum Sede vacante posse visitare Civitatem, et Dioecesim, et omnia ejus membra, inquit, visitationem nedum consistere in accessu ad unamquamque Ecclesiam, sed in perquisitione, et reformatione morum, tam Cleri, quam Populi, et quoad punctum procedendi adversus Canonicos, cum, vel sine adjunctis, Sac. haec Congregatio resolvit, debere Vicarium Capitularem procedere cum adjunctis, si Episcopus id facere consueverat, secus autem si hoc ab Episcopo non fiebat, uti habetur apud *Garz. de benef. par.* 5. *cap.* 7. *num.* 23. et bene prosequuntur: *Barb. ad cap.* 6. *sess.* 25. *de ref. num.* 14. *Gallemart. ad cap.* 16. *sess.* 24. §. *Dubitatum fuit. Stroz. de offic. Vicarii lib.* 2. *quaest.* 145. *Ludovicus a Saravia in tract. de adjunctis impresso post Frances de Eccles. Cathed. edit. Venetae anni* 1698. *quaest.* 17. *num.* 35.

Nonnulli facultatem visitandi in Capitulo, seu Vicario Capitulari censent in praxi admittendam, si Ecclesia non sit de proximo providenda: *Barbos. ad Concil. cap.* 3. *num.* 8. *sess.* 24. *de ref. Marchet. in praxi Vicar. Capit. part.* 1. *tit.* 18. *num.* 3. Cumque id ut plurimum pendeat a voluntate Summi Pontificis, Sac. haec Congregatio aliquando respondit agendum esse cum eodem antequam aliquid decernatur, uti resolutum fuit die 17. Octobris 1600. quaerebatur enim: *An Capitulum Sede vacante posset visitare Civitatem, et Dioecesim, et visum fuit*

Illustrissimis Patribus non expedire, ut Capitulum habeat hujusmodi facultatem, quae ei forte competit juxta graviorem Doctorum opinionem, ideo antequam aliquid decernatur agendum esse cum Sanctissimo.

His positis, quaeritur;

I. An Vicarius Capitularis Scardonen. facere possit visitationem Civitatis, et Dioecesis.

II. An facere possit visitationem personalem Capitularium in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum, et secundum affirmative, dummo do elapsus sit annus a die ultimae Visitationis factae ab Ordinario.

QUÆSTIO CCXXIX.

In Causa Romana Legati, die 13. *Septembris* 1721.

Antonius Maria Lancianus *die* 26. *Januarii anno* 1715. haeredem sibi scripsit Philippum Maruffum, et inter caetera disposuit *per l' anima mia, e remissione de' miei peccati, voglio, et ordino, che nella detta Chiesa,* sermo est de Ecclesia Sacrorum Stigmatum, *si celebrino ogni anno, con i frutti di dieci luoghi di Monte, cioè cinque di S. Pietro seconda erezione, e cinque Restorato terza erezione, tante Messe, quante vi entreranno a ragione d' un giulio l' una, detratti scudi tre l' anno per la Sacristia della detta Chiesa, per i paramenti, ed altri utensili per le dette Messe, e le solite mancie, incaricando al mio erede di far voltare detti luoghi di monte in faccia della mia eredità con il detto peso, e colla riserva dei frutti a suo favore, per erogarli come sopra.*

Die 23. *mensis Decembris ejusdem anni* Antonius Maria tres ex dictis locis Montium Sancti Petri resignavit, et *die* 2. *Januarii anni* 1716. deposuit in Sacro Monte Pietatis scuta 357. provenientia ex pretio locorum Montium alienatorum, *et die* 23. *ejusdem mensis, et anni,* ex hac vita decessit.

Secuto Testatoris obitu, sola septem Loca Montium in ejus haereditate reperta sunt; cumque Philippus Maruffus haeres contendat Missas esse celebrandas ex fructibus dictorum septem locorum Montium, nec se ad ullam suppletionem teneri, fuit ejus instantia de more remissa ad Eminentissimum Cardinalem Archiconfraternitatis Sacrorum Stigmatum Protectorem, qui censuit eam esse rejiciendam.

Porro nonnulla sunt, quae suadent Philippum esse obligatum ad supplendum, nec eum propriae satisfacere obligationi, si Missas celebrare faciat ex fructibus septem tantummodo locorum Montium: et primo quidem, quia licet ex alienatione voluntaria rei legatae ad differentiam alienationis necessariae, legatum extinguatur, aut minuatur, juxta *Textum in l. rem legatam, et in l. Legatum* §. *Pater ff. de adimendis Legatis,* dicta tamen regula non procedit in Legatis piis, sed tantum in legatis profanis, cum in legatis piis, propter animae favorem, ex alienatione rei legatae nec extinguatur, nec minuatur legatum, *Jason. in l. qui post Testamentum colum* 3. *C. de Legatis, Tiraquell. de privilegiis causae piae privil.* 41. *Genuen. pract. Eccles. quaest.* 267. *Amostaz. de causis piis lib. primo cap.* 13. *num.* 41. *Pasqualig. de Sacrificio novae legis quaest.* 110. *per totam.*

Secundo quia quatenus admitteretur, quod legatum etiam pium extingueretur, aut minueretur ex alienatione rei legatae, id nihilominus non esset aptabile terminis nostris, in quibus Testator vendidit quidem loca montium, sed pretium deposuit in Monte Pietatis. Depositum hoc etenim pretii ostendit eum a priori voluntate non recessisse, et sic totum, et integrum legatum deberi, licet aliqua portio legati fuerit alienata, uti probat apertus *Textus in l. fideicommissa* §. *si Rem suam ff. de Legatis* 3. ibi: *cum tamen quidem nomen debitoris exegisset, et pro deposito pecuniam habuisset; putavi fideicommissi petitionem superesse:* et in puncto, quod ex distractione reditus super communi Florentiae non censeatur revocatum legatum Filio relictum, ex quo Pater pretium deposuerat in Banco, firmat *Alexander consil.* 156. *libro* 7.

Alia e contra sunt, quae suadent Philippum non esse obligatum ad supplendum, et ipsum propriae satisfacere obligationi, si Missas celebrare faciat ex reditibus septem tantummodo locorum Montium, vel quia juxta veriorem, et receptiorem Sententiam, ex alienatione voluntaria rei legatae, pium etiam legatum extinguitur, aut imminuitur: *Mantic. de conjecturis ultimarum voluntatum lib.* 12. *tit.* 6. *num.* 5. *Menoc. de praesumpt. lib.* 4. *praesumpt.* 167. *n.* 15. *et seqq. Ciarlin. controvers. forens. lib.* 1. *cap.* 69. *n.* 25. *et seqq.*

Absque eo quod quidquam relevet exposita circumstantia, quod Testator videlicet pretium deposuit, illa quippe procedit in themate, in quo Testator pretium recepit, quod recusare non potuit, secus autem, quoties prout hic, in tantum pretium recepit, in quantum nullo impellente vendere voluit loca Montium, uti desumitur ex allegato *Textu in l. fidei commissa* §. *Si rem suam ff. de Legatis* 3. ubi licet pro legati perseverantia momentum constituatur in deposito a Testatore facto, quemadmodum legitur in verbis supra recensitis, immediate tamen subditur, quod Testator non sponte sua, sed impellente Debitore pretium receperat, *maxime quia non ipse exegerat, sed debitor ultro pecuniam obtulerat, quam offerente ipso non potuit non accipere.*

Vel quia derelicta quaestione, an ex alienatione rei legatae extinguatur, vel imminuatur legatum, cum hic et nunc non agatur de decem locis Montium legatis, et controversia redacta ad terminos legati Missarum adimplendi ex fructibus decem locorum Montium, quorum tria fuerunt a Testatore alienata, non videtur, quod unquam haeres teneri possit ad supplendum, tum quia in una, eademque oratione Testator, tam loca Montium, quam onus Missarum complexus est, in quibus circumstantiis Loca Montium stare dicuntur taxative, non demonstrative, *Roman. in singul.* 430. *Mantic. de conjecturis lib.* 12. *tit.* 6. *num.* 24. *et* 25. *Menoc. de praescript. lib.* 4. *praesumpt.* 147. *num.* 48. *et seqq. Castil. controv. juris lib.* 4. *cap.* 54. *num.* 20. *et seqq. Rota decis.* 456. *num.* 34. *et seqq. coram Merlino;* tum quia Testator non incoepit ab onere, sed a summa, ex quo sequitur loca Montium non stare demonstrative, sed taxative, juxta celebre Votum Domini de Vecchis olim Secretarii hujus Sac. Congregationis impressum *apud Crispin. in sua visitatione pastorali parte* 2. §. 18. *num.* 6. quod Sacra Congregatio in facti contingentia semper secuta est; admissoque quod loca Montium stent non demonstrative, sed taxative, cessat quaecumque obligatio haeredis ad supplendum.

His positis, quaeritur:

An Missae in futurum celebrandae sint cum fructibus tantummodo septem locorum Montium, vel potius esse debeat locus supplemento.

Sacra Congr. die 2. Octobris 1721. respondit:

Ad primam dubii partem negative. Ad secundam affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CCXXX.

In Causa Meletensi, die 13. *Septembris* 1721.

Gregorius Falcettus Parochus Ecclesiae S. Joannis Baptistae Terrae Melicucciae, quae subest Religioni Hierosolymitanae, et quae sita est intra limites Dioecesis Meleten. huic sacrae Congregationi exposuit, quod in sequelam cujusdam transactionis initae anno 1588. tam fructus, et reditus ad suam Parochialem pertinentes, quam alii spectantes ad Beneficia S. Petri, Beatissimae Virginis Consolationis, et S. Leonardi exiguntur a quadam Persona specialiter deputata, detractisque nonnullis detrahendis, dividuntur inter dictos Beneficiatos, et Communitatem Presbyterorum dictae Terrae, itaut ipse congruam non habeat, supplicavitque pro declaratione nullitatis supra recensitae conventionis, vel ad minus pro libertate ab eadem recedendi, et sic vindicandi fructus omnes, et proventus ad suam Parochialem Ecclesiam spectantes, cum protestatione adimplendi omnia, quae officii sunt parochialis, et juxta morem Sacra Congregatio jussit, quod scriberetur Episcopo pro informatione, et voto.

Scriptum fuit Episcopo, qui retulit, quod sub obtentu antiquioris cujusdam consuetudinis, inita fuit anno 1588. quaedam conventio, in qua tam Parochus, quam alii tres Beneficiati assensum praestiterunt, quod suorum Beneficiorum fructus exigerentur a Procuratore eligendo, et dividerentur cum caeteris Sacerdotibus Terrae, qui tunc erant quindecim, quique ulterius assumpserunt in se onus celebrandi tres Missas qualibet hebdomada, providendi Ecclesias, in quibus Beneficia sita sunt, de omnibus necessariis, et administrandi Sacramenta Baptismi, Viatici, et extremae Unctionis, praeter alia, quae in ipsa conventione legi possunt.

Addit Episcopus scandala oriri ex hac conventione, cum Sacramenta ut plurimum administrentur a Sacerdotibus imperitis, qui id sibi arrogant, nulla praecedente approbatione, nec ullo per consequens examine praecedente; cumque singulis annis memorata administratio sub hasta ponatur, et deferatur ad Sacerdotem, qui se offert eam minori assumere mercede, praeter execrabilem hunc operandi modum, ut plurimum ex hoc facto derivare, quod Sacerdos ca-

rens facultate excipiendi confessiones, deferat Viaticum, et teneatur secum ducere Sacerdotem, qui sit approbatus ad excipiendas Confessiones, ut in citata Episcopi Relatione fusius legi potest.

Haec sunt, quae in Relatione Ordinarii continentur. Nunc deveniendo ad jura, quae uni, et alteri parti assistere possunt, pro eo, quod datum est conjicere ex documentis Presbyterorum Terrae Melicucciae mihi consignatis, ipsorum fundamenta desumi valent, primo, ex quo si participant de reditibus, et proventibus Parochiae, et aliorum trium Beneficiorum, oneribus etiam gravantur administrationis scilicet Sacramentorum Baptismi, Viatici, et Extremae Unctionis, confectionis librorum Parochialium, interessentiae funeralibus defunctorum, et servitii Ecclesiae singulis Dominicis, et diebus festivis, ultra salarium ducatorum 19. solvendum Sacristiae, et alias expensas subeundas, a quibus Parochus nedum est immunis, sed etiam ducatis annuis 10. fruitur, ultra coaequalem portionem, quam habet cum aliis Terrae Sacerdotibus.

Secundo, ex antiquissima consuetudine, cum in conventione inita anno 1588. asseratur, quod anteactis temporibus fructus Beneficiorum communicabantur cum Presbyteris Terrae. Item ex modo relata transactione, quae propter lapsum centum annorum praesumi valet Apostolico Beneplacito roborata, cum Bulla Urbani Octavi, de qua apud *Fagnan. in cap. Consuetudines num.* 45. *de consuetud.* tollat praesumptionem Beneplaciti Apostolici resultantem ex lapsu triginta, vel sexaginta annorum, sed centenariam praeservet, *Adden. ad Pamphil. decis.* 152. *sub num.* 14. et cum juxta veriorem sententiam satis sit, quod centenaria elapsa sit ante motam litem, *Pacion. de Locato cap.* 14. §. 11. *num.* 3. *et* 4. *Rocca disput. Juris cap.* 59. *num.* 9. *et seqq. Gales. in Comment. ad Constit. Urbanam n.* 308. *Rota decis.* 328. *sub num.* 5. *part.* 17. *et decis.* 33. *num.* 11. *parte* 18. *recent.* et in *Nepesina devolutionis* 22. *Aprilis* 1695. §. *Etenim coram clar. mem. Cardinali Thaurusio*, quibus omnibus superadditur, quod Urbanus Papa Octavus Statuta Cleri hujusce Terrae suis litteris apostolicis confirmavit *die* 7. *Martii anno Pontificatus* 7.

Parochus e contra in sua scriptura per manus circumferenda innititur primo dispositioni Juris, quae fructus, et emolumenta Parochiae ad ipsum Parochum defert privative quo ad alios; secundo inquit, transactionem anni 1588. sibi non obstare, tum quia fuit inita sine causa, et sine solemnitatibus, tum quia est litteraliter restricta ad vitam transigentium; tertio ponderat scandala, et inconvenientia supra memorata; quarto, sustinet suae intentioni non obesse Urbanam confirmationem, cum ea non respiciat conventionem, de qua nunc agitur, sed confirmet in forma communi, et non in forma specifica Statuta Cleri, et in eadem adsit clausula: *Dummodo licita sint, et honesta, et non repugnent Sacris Canonibus, et decretis Concilii Tridentini, et Apostolicis Constitutionibus*, et ultimo affert dispositionem Sacri Concilii Tridentini *Sess.* 24. *cap.* 13. *de Reform.* ubi Sancta Synodus Episcopis mandat, ut distincto Populo in certas Parochias, unicuique suum perpetuum, et peculiarem Parochum assignent, a quo solo licite Sacramenta suscipiant, non obstantibus quibuscumque privilegiis, et consuetudinibus etiam immemorabilibus.

His stantibus, quaeritur:

I. An Conventio inita anno 1588. *valida sit, et obligatoria Parochi Terrae Melicucciae in casu, et qualenus affirmative:*

II. An eidem Parocho licitum sit ab eadem resilire:

Sacra Congr. die 21. Octobris 1722. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum satis provisum in primo, et amplius.

QUÆSTIO CCXXXI.

In Causa Fundana Applicationis Missarum, die 13. *Septembris* 1721.

In Oppido Valliscursae tres extant Parochiales Ecclesiae, prima S. Martini, quae habet Archipresbyterum, et duos Canonicos nuncupatos, secunda S. Angeli, quae habet Parochum, et duos pariter Canonicos nuncupatos, tertia S. Mariae, quae pariter Parochum, et duos alios habet Canonicos, et omnes hi diebus festivis in altera ex dictis Ecclesiis per Turnum conveniunt ad canendam Missam, et unusquisque iisdem diebus festivis Missam Parochialem applicat pro Populo.

Diebus vero ferialibus tam Parochi, quam Canonici in altera ex Ecclesiis per Turnum Missam celebrant juxta antiquam consuetudi-

nem, et in ordine ad hanc Missam, quae diebus ferialibus modo praedicto celebratur, orta est controversia, an eadem esset pro Populo applicanda; cumque de hac re actum esset in visitatione facta ab Episcopo *anno* 1707. Episcopus censuit ex rationibus coram se deductis non adesse dictam obligationem, delataque subinde controversia ad Sacram Congregationem Episcoporum, et Regularium, fuit ejus cognitio a dicta Congregatione remissa ad hanc Sacram Congregationem, in cujus remissionis sequelam disputanda proponuntur dubia ad calcem hujusce restrictus referenda.

Multae ab hac S. Congregatione statutae sunt regulae quoad applicationem Missarum, et in eo quidem quod attinet ad Parochos, pluries resolutum fuit eosdem teneri Missam pro Populo applicare singulis diebus festis, licet congruam non habeant, et resolutiones fuerunt confirmatae a san. mem. Innocentio XII. in suis litteris apostolicis in forma Brevis expeditis *die* 24. *Aprilis* 1699. et impressis apud *Clericat. discord.* 29. *de Benef. sub n.* 43.

Quoad Missam Conventualem, eadem in Cathedralibus, et Collegiatis Ecclesiis singulis diebus est applicanda pro Benefactoribus, ad terminos *Textus in cap. Creatura de celebr. Miss.* et ad terminos resolutionis *in Camerinen. Miss. Conventualis* 6. *Junii* 1705. *et* 5. *Junii* 1706. quinimmo si cura Animarum sit penes Canonicos, iidem tenentur diebus festis applicare pro Populo, et ulterius satisfacere oneri Missae Conventualis pro Benefactoribus applicandae, juxta Resolutiones editas in *Viterbien.* 31. *Martii* 1708. et in *Balneoregien.* 19. *Aug.* 1713. sed hoc onus Missae Conventualis solas respicit Ecclesias Cathedrales, et Collegiatas, itaut si aliqua Ecclesia probet se non esse Collegiatam, ab hoc onere dicatur exempta, juxta casum disputatum, et resolutum *in Montis Falisci Missae Conventualis* 12. *Februarii* 1718.

Rursus quando disputatio exorta est circa Missas Conventuales in praeteritum non applicatas, quando aderat obligatio applicandi, Sacra haec Congregatio consuevit relaxare rigorem, et Episcopo demandare, ut non ad integram mensuram Missarum, quae erant applicandae, et applicatae non sunt, celebrare faciat, et applicare, sed cum aliqua aequitativa diminutione, uti resolutum fuit in *Causa Comen. Missae Conventualis*, *et Parochialis* 11. *Maji* 1720. *in responsione ad secundum*.

Quo ad reliqua deinde dubia respicientia Missarum applicationem, nisi aliter ex circumstantiis desumatur, statim ac aliquis demandavit Missas celebrari, intelligitur, quod voluerit eas etiam pro Anima sua applicari juxta antiquam, et semper retentam resolutionem in *Tinen. Applicationis Sacrificii* 18. *Augusti* 1668. *lib.* 26. *Decret. fol.* 61. ibi — *ex dispositione testamentaria antiquitus facta a Pio Testatore reperitur fundata quaedam Cappellania cum onere Cappellano pro tempore Sacrum faciendi singulis Dominicis, aliisque festivis diebus, nulla adjecta declaratione ad cujus suffragium applicandum esset Sacrificium. Ideo Episcopus Tinen. supplicat per Sacram Congregationem declarari, an hujusmodi Sacrificium applicandum sit pro Anima ipsius Testatoris, an vero ad libitum Cappellani, uti hactenus factum esse comperiit. Die* 18. *Augusti* 1668. *Sac. Congregatio respondit applicandum esse Sacrificium pro anima Testatoris.*

Haec sunt, quae operae pretium esse censui adnotare, ut ad manus omnium sint opiniones in hac Sacra Congregatione receptae; cumque in Causa, de qua nunc agitur, obligatio applicationis desumi contendatur potissimum ex antiqua consuetudine, quaeritur:

I. An Parochi, aliique Beneficia possidentes in Ecclesiis S. Martini, S. Angeli, et S. Mariae Valliscursae teneantur Missas tres celebrandas per turnum applicare pro Populo, et Benefactoribus, etiam diebus ferialibus, unam nempe in unaquaque dd. Ecclesiarum.

II. An ad dictum onus teneantur pro praeterito, et a quo tempore in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Octobris 1721. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum satis provisum in primo.

QUÆSTIO CCXXXII.

In Causa Bononiensi Juris visitandi, die 2. *Octobris* 1721.

In Civitate Bononiae, quam, ut caeteri praetermittantur, Summi ipsi Romani Pontifices vocare non dubitantur *Antiquissimam Studiorum Matrem*, *Commune bonarum artium domicilium*, *et disciplinarum emporium*, uti legi potest in litteris Apostolicis Leonis X. impressis *apud Dulcinum de Vario Bononiae Statu lib.* 6. *pag.* 292. *et in Constit.* 69. §. 1. *inter eas Pii*

Quarti Bull. tom. 2. *et in Constit.* 67. §. 7. *inter eas Clementis Octavi Bull. tom.* 3. Sixtus Papa V. Collegium fundavit pro quinquaginta ex Provincia Marchiae Scholaribus, eidemque elargitus est annuos reditus, privilegia, et exemptiones, de quibus *in sua Constit.* 89. *Bull. tom.* 2.

Hic idem Pontifex huic suo Collegio nonnullas Ecclesias tunc vacantes concessit, et assignavit, incorporavit, applicavit, et appropriavit, itaut nedum Collegii Rector, et Scholares realem, et actualem illarum possessionem ingredi, sed etiam eas retinere, regere, administrare, et earum fructus, et emolumenta in suam utilitatem, et necessitatem convertere possent, necnon illis deservire facere *per Presbyteros saeculares, vel de Superiorum suorum licentia cujusvis Ordinis Regulares idoneos, juxta statuta desuper edenda ponendos, et amovendos, Dioecesanorum locorum, vel quorumvis aliorum licentia desuper minime requisita*, uti legitur in Bulla mox allegata §. 6.

Super harum Ecclesiarum visitatione *anno* 1692. exorta est controversia inter Eminentissimum Civitatis Bononiae Archiepiscopum, et Eminentissimum tunc temporis Collegii Protectorem, contendente hoc non posse ab illo expleri visitationem Ecclesiarum ullo modo, cum exclusione etiam juris delegati; cumque Sac. haec Congregatio tunc censuerit esse exquirendum votum Rotae, nec ab inde citra aliquid gestum sit, et Eminentiss. Card. Bononiae Archiepiscopus in postrema Relatione suae Ecclesiae, quam post personalem visitationem Sacrorum Liminum, juxta morem, Sac. huic exhibuit Congregationi; nedum statum praedictae controversiae exposuerit, sed etiam hoc intermedio tempore ad suas manus dixerit devenisse ipsius Collegii Constitutiones editas a clar. mem. Alexandro Cardinali Montalto, primo ejus Protectore, et in forma specifica confirmatas ab eodem Sixto Quinto, quae favorabili resolutioni dubii alias propositi ita prodesse ipsi visae sunt, ut ad controversiae resolutionem procedi possit absque voto Rotae, alias ab hac Sac. Congregatione requisito, post mutua officia hinc inde, hoc est inter memoratum Eminentiss. Archiepiscopum, et praesentem Eminentiss. Collegii Protectorem praemissa, dubium ad calcem hujus Restrictus referendum in hac Sac. Congregatione examinandum proponitur.

Tria vero sunt fundamenta, quorum ope Eminentissimus Archiepiscopus putat se posse Ecclesias Collegio unitas jure delegato visitare, primum est, quia Episcopus tanquam Sedis Apostolicae Delegatus potest visitare Ecclesias saeculares exemptas *juxta cap.* 8. *sess.* 7. *de ref.* etiamsi Ecclesiae saeculares exemptae, essent commendatae, et sive illis immineat, sive non Cura Animarum, juxta *cap.* 8. *sess.* 21. *de Reform.*

Secundum est, quod in allegatis Constitutionibus Card. Alexandri Montalti statuitur, quod Sacerdotes deservientes Ecclesiis Collegio annexis, omnia obsequia Ordinariis impendant in iis, quae exempti per decreta S. Concilii Tridentini facere tenentur, hinc inferendo ad visitationem, quam Sacerdotes saeculares in suis Ecclesiis licet exemptis admittere tenentur ad tramites Tridentini in locis allegatis.

Tertium tandem est, quod visitandi facultas ita pertinet ad Ordinarium, ut etiamsi in fundatione alteri concessa esset, non per hoc tamen exclusus censetur Episcopus, cui tantum expressa prohibitio praejudicare potest, juxta resolutiones hujus Sac. Congregationis de quibus *apud Ludovis. decis.* 8. *per tot.*

His stantibus, quaeritur:

An Eminentissimus Archiepiscopus Jure Delegato Ecclesias unitas, et annexas Collegio Montalto visitare possit in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:
Affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CCXXXIII.

In Causa Fulginatensi Prioratus, quoad curam Animarum, die 2. *Octobris* 1721.

Promotor Fiscalis Curiae Episcopalis Fulginaten. praetendit Priorem Cathedralis Fulginei teneri per seipsum exercere Curam Animarum, et Sacramenta ministrare, et esse vere, et proprie actualem Curatum cum solo adjutorio Sacristarum tanquam suorum Coadjutorum; et praecipua fundamenta Promotoris Fiscalis sunt haec, quae sequuntur.

Primum est, quod in Visitatione Cathedralis Ecclesiae facta *usque de anno* 1573. statutum

fuit ab Episcopo, retinendam esse laudabilem consuetudinem, ut duo ex Sacristis, uti Coadjutores, auxilium praestarent in Cura Animarum Priori, quoad ea, quae ipse perficere non poterat, dummodo praedicti Coadjutores Sacristae praevio examine ab Ordinario approbarentur.

Secundum est, quod in apostolicis provisionibus de dicto Prioratu pro tempore factis, haec leguntur: *eique*, idest Prioratui, *Cura etiam jurisdictionalis immineat Animarum*, et in nonnullis aliis provisionibus, tam antiquis, quam recentioribus, praescriptum fuit praevium examen.

Tertium est, quod ipsi Priores in parvis pagellis, quae distribui consueverunt tempore paschali, pro designandis illis, qui praecepto annuae communionis satisfecerunt, se subscripserunt hoc modo, *Prior, et Curatus*. Item interfuerunt matrimoniis, et absque praevia licentia administrarunt Sacramentum Poenitentiae, et in nonnullis visitationibus Ecclesiae Cathedralis, quae ab Episcopis factae sunt, legitur, quod Prior est prima Dignitas Cathedralis, et quod ei incumbit onus administrandi Sacramenta, seu Curae Animarum.

Quartum est, quod in lite in hac Sac. Congregatione discussa *die* 5. *Aprilis, et* 9. *Augusti anno* 1704. Prior ingenue confessus est ad se privative quoad omnes alios Canonicos Ecclesiae Cathedralis spectare exercitium Curae Animarum, et sic eosdem non posse sine sua licentia in Cathedrali administrare Sacramentum Baptismi, et hanc Confessionem Promotor Fiscalis contendit esse maximopere advertendam, non obstante, quod Sac. haec Congregatio censuerit, dictos Canonicos posse baptizare sine licentia Prioris, cum id processerit ex antiqua consuetudine, qua attenta, jus baptizandi de jure competens Parocho, potest etiam aliis competere, qui Parochi proprii non sunt, uti, re funditus examinata, dictum fuit in hac Sacra Congregatione *in Romana Juris Baptizandi*, in qua resolutum fuit, Curato S. Petri in Vaticano licere baptizare commorantes in omnibus aliis Parochis Urbis, ex causa potissimum antiquissimae consuetudinis, uti habetur *lib.* 50. *decret. pag.* 224. *a tergo.*

Absque eo quod vis ulla constitui possit in ultimo statu, tum quia in ultima provisione apposita fuit clausula, de qua passim in aliis antecedentibus provisionibus, *quod Prioratui erat annexa Cura jurisdictionalis Animarum*, tum quia, quando agitur de statu Beneficii, puta, an illud sit Saeculare, vel Regulare, an Curatum, vel simplex, non attenditur ultimus status, si constat de statu anteriori contrario, nisi ultimus status sit legitime praescriptus, *juxta Textum in cap. cum de Beneficio de Praebendis in* 6. ad differentiam casus, in quo ageretur de possessione conferendi, praesentandi, et eligendi, tunc etenim ultimus status attenditur, et cuicumque alteri statui praecedenti praefertur, *ut in cap. quaerelam de elect. in cap. consultationibus de Jurepatronatus, et in. cap. olim de causa possessionis*, et ad rem bene distinguit *Adden. ad Ludovis. decis.* 77. Concluditque Promotor Fiscalis rem duram admodum esse, quod Sacristae, qui deputantur in Coadjutores Prioris, ante deputationem examinentur, et quolibet anno subjiciantur, juxta consuetudinem Cathedralis Ecclesiae Fulginaten., novo examini, et quod Prior, qui illorum caput est, et cui incumbit Cura Animarum, absque ullo examine assumatur, uti latius videri potest in scripturis ejus nomine circumferendis.

E contra autem, Canonicus Ascanius Jacobilli electus in Coadjutorem a Canonico Chrispoldo de Gregoriis moderno Possessore Prioratus, de cujus Jacobilli supplicatione, juxta Decretum Eminentissimi Prodatarii, agi debet in Sacra Congregatione, an sit, nec ne relaxanda, sustinet Prioratui non esse curam Animarum annexam; primo quia agitur de prima Dignitate Cathedralis, quae de Jure praesumitur Beneficium simplex, non curatum, nisi annexio Curae probetur per legem Fundationis, vel ex alio titulo speciali; secundo quia Cura Animarum tam habitualis, quam actualis residet penes Capitulum, quod ejus exercitium committit tribus Sacristis ad sui nutum amovibilibus, delato ad Priorem tanquam Caput, et Primam Dignitatem jure honorifico assistendi Matrimoniis, et in ejus defectu, decano, et Archipresbytero, nec non delato omnibus Canonicis cumulative cum Sacristis jure administrandi Sacramentum Baptismi, quo supposito infert nunquam dici posse, quod Cura Animarum sit Prioratui annexa, cum administratio unius Sacramenti non faciat, quod Administrans sit Parochus; necessaria est quippe ad hunc effectum translatio Universitatis Curae, cum praecisa obligatione, quod Parochiani te-

neantur Sacramenta recipere ab illo solum, qui habet in se translatam curam Animarum.

Et post haec, transitum faciendo ad dissolvenda fundamenta a Promotore Fiscali deducta, contendit Canonicus Jacobillus non esse attendendam visitationem *anni* 1573. cum eidem adversentur tot alia monumenta a se allegata, quibus asserit probari, curam Animarum esse penes Capitulum cum exercitio commisso tribus Sacristis. Contendit ulterius nullum sibi praejudicium inferri, vel ex provisionibus, in quibus dictum fuit *curam etiam jurisdictionalem Animarum imminere Prioratui*, vel in quibus praecedens examen requisitum fuit, tum quia verba praedicta non fuerunt supplicantis, sed Papae concedentis, itaut eorum intelligentia esse debeat, non quod Prioratui sit annexa Cura Animarum, sed quod Papa eum supplicanti concedebat, etiamsi ipsi Cura Animarum esset annexa, tum quia requisitio praecedentis examinis concludit collationem *in forma dignum*, et non *in forma gratiosa*, sed nullatenus concludit annexionem Curae Animarum, seu qualitatem Beneficii Curati, quod non confertur cum expressione diligentis examinis ab Episcopo faciendi, in quo Provisus reperiatur idoneus, sed per commissionem examinis ab Episcopo faciendi *cum Examinatoribus in Dioecesana Synodo deputatis*. Contendit praeterea saepius Priores se subscripsisse in Pagellis pro Communione Paschali cum solo titulo *Prioris*, omisso alio *Curati*, et Canonicum Chrispoldum de Gregoriis praesentem Priorem habuisse ab Episcopo licentiam audiendi Confessiones, itaut solus adsit Prioris interventus Matrimoniis, ex quo ad Curam Animarum non valet argumentum. Denique contendit praetensum quidem fuisse in hac Sacra Congregatione a Priore, quod Cura Animarum ad se pertineret, sed hoc a Capitulo fuisse impugnatum, cum probaverit, Curam Animarum ad se pertinere, et ejus exercitium Sacristis committi, reservato singulis Canonicis jure administrandi Sacramentum Baptismi absque ulla Prioris licentia, uti etiam fuit deinde ab hac Sacra Congregatione resolutum. Plura alia continentur in scripturis dicti Canonici, quae in eis legi possunt. Proposita fuit Causa in Congregatione; cumque disputatum fuerit dubium, *an sit relaxanda supplicatio in casu etc.* et Sacra haec Congregatio responderit – *non esse relaxandam supplicationem*, iterum proposita fuit instantia:

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.

Sacra Congr. die 28. Februarii 1722. respondit: *Praevio recessu a decisis, esse relaxandam supplicationem cum expeditione tamen gratiae in forma dignum, nempe cum clausula, quod per diligens examen coram Ordinario faciendum idoneus repertus fuerit, et ad mentem.*

QUÆSTIO CCXXXIV.

In Causa Trajectensi, die 22. *Novembris* 1721.

Quidam Missionarius, qui dicit se esse unicum Pastorem Catholicum in Exercitibus Hollandicis, quique potius a Statibus Hollandicis toleratus, quam stabilitus appellari valet, licet jam decimus septimus labatur annus, ex quo praedicto pastorali fungitur officio, per epistolam certiorem reddidit D. Abbatem S. Catharinae Internuntium Bruxellen. quod quatuor circiter ad hinc annis quaedam Mulier vidua Catholica matrimonium contraxit cum Lutherano Mose Trajecti coram Ministro Lutherano, et in forma apud Lutheranos usitata, et quod usque adhuc habiti sunt pro legitimis Conjugibus, tum quia quidam Director spiritualis Mulieri persuasit matrimonium esse validum, tum quia multi tam Lovanii, quam alibi sentiunt pro validitate consimilium matrimoniorum, et quod solum postremis diebus Mulier, quae dubitare coepit de validitate matrimonii, dubium praedictum sibi aperuit, cui tamen prohibuit ne illud notum faceret vel marito, vel Capitaneo Legionis Draconum Wallonum, inter quos maritus adscriptus est, cum enim ille etiam sit Lutheranus, dubii manifestatio cedere posset in detrimentum Catholicae Religionis, et in epistola ab Internuntio Bruxellensi quaesivit, an matrimonium esset validum, et quatenus validum non esset, petiit licentiam, ut coram se posset consensus renovari; cumque habita ab Internuntio epistola, censuerit ipse nihil a se responderi posse, nisi habito Oraculo hujus Sac. Congregationis, licet inclinare videatur pro concessione facultatis renovandi caute coram Missionario consensum, quaeritur in praesenti, an matrimonium sit validum, et quatenus validum non esset, an sit permittendum, ut renovetur consensus coram Missionario.

Quoad matrimonia inter Haereticum, et Catholicam contracta, communis est opinio, quod eadem sint illicita, sed valida, uti probat *Textus in Can. Cave, et in Canon. non Oportet.* 28. *quaest.* 1. *et in cap. decrevit de haereticis in* 6. et est doctrina *Divi Thomae in quartum sentent. dist.* 39. *q.* 1. *art.* 1. *in respons. ad quintum*, ibi, – *Si aliquis fidelis cum haeretica baptizata matrimonium contrahit, verum est matrimonium, quamvis peccet contrahendo, si sciat eam haereticam, sicuti peccaret, si cum excommunicato contraheret, non tamen propter hoc matrimonium dirimeretur.* Et communis est opinio Theologorum, et Canonistarum.

Difficultas itaque, quae in praesenti occurrit, in hoc primum residet, quod nulla est controversia quoad publicationem Concilii Tridentini in loco, in quo matrimonium contractum fuit, itaut sibi vindicet locum disputatio, an matrimonium contractum inter Haereticos, vel inter Haereticum, et Catholicam in locis, in quibus publicatum fuit Concilium Tridentinum, validum sit, si non fuerit contractum coram Parocho Catholico, sed coram Ministro haeretico.

Autumant nonnulli matrimonia haec esse valida, primo quia moraliter est impossibilis observantia Decreti Concilii Tridentini de contrahendo matrimonio coram Parocho Catholico inter Haereticos, quamdiu in locis, atque Provinciis, in quibus matrimonia contrahuntur, haeresis dominatum tenet; secundo quia contrarium asserendo, conversiones haereticorum impediuntur, haereticus etenim petens Ecclesiae Catholicae reconciliari, aut deserere debet Uxorem haereticam converti nolentem, aut eam inducere debet ad praestandum novum consensum coram Parocho Catholico, quod raro contingit. Hae, aliaeque rationes fuse videri possunt in dissertatione *Martini de Suvaen. de sponsa duorum*, quae ulterius late fuerunt expositae *a Vanespen. Juris Eccles. tom.* 1. *par.* 2. *tit.* 12. *cap.* 5. *num.* 32. *et seqq.* additque Internuntius in sua epistola, quod haec est hodie communis opinio Universitatis Lovaniensis, et Vicariorum Apostolicorum, necnon Episcoporum in viciniis degentium.

E contra Sac. haec Congregatio fuit semper in sensu, quod matrimonia sunt nulla, quando inter Haereticos, vel inter Haereticum, et Catholicam contracta sunt coram Ministro haeretico in locis, in quibus Concilium Tridentinum receptum fuit, et publicatum, uti colligitur ex Decreto *in Colonien. in Matrimonii* 26. *Septembris* 1602. *lib.* 10. *decret. fol.* 47. *a tergo*, ubi sic legitur, *Haereticos quoque, ubi decretum dicti capitis primi est publicatum, teneri talem formam servare, et propterea ipsorum etiam matrimonia absque forma Concilii, quamvis coram Ministro haeretico, vel magistratu loci contracta, nulla atque irrita esse:* et quando consimiles de validitate horum matrimoniorum petitiones propositae sunt, demandatum fuit, quod traderetur decretum in dicta Colonien., uti colligitur ex responso edito *in alia Colonien.* 16. *mensis Decembris* 1719. *lib.* 69. *decret. pag.* 609., *et in una Moguntina* 31. *Maji* 1721. *lib.* 71. *decret. pag.* 184. *a tergo.*

Rursus in *Hollandiae Matrimoniorum* cum instante Internuntio Bruxellensi a Missionariis requisito, propositum fuisset 23. Augusti 1681. sequens dubium, *An in Provinciis Belgii confoederatis valeant matrimonia Catholicorum cum Heterodoxis contracta coram Magistratu haeretico, non obstante decreto Concilii de solemnitatibus matrimonii in illis Provinciis publicato, et recepto*, Sacra Congregatio respondit *ad mentem cum Sanctissimo*, quae fuit, *ut si esset respondendum dubio, negative responderetur;* cumque subsequenter consimile dubium fuisset in Causa *Boscodunen. Matrimonii* a Sacra Congregatione Sanctissimae Inquisitionis ad hanc pro examine remissum, responsum fuit *die* 13. *Februarii* 1683. *ad mentem*, et mens fuit, *quod servaretur id, quod fuit observatum in simili casu a Sacra Congregatione in allegata Causa Hollandiae Matrimoniorum* 23. *Augusti* 1681. uti habetur *lib.* 33. *decret. fol.* 53.

Huic difficultati alia succedit, et est, quod nec in quaesito Missionarii, nec in epistola Internuntii Bruxellensis dicitur, quod Conjux Lutheranus sit haeresim abjuraturus, et Catholicam Religionem amplexurus, et multo minus, quod abjuraverit, vel Catholicam Religionem amplexus sit, itaut si auctoritate hujus Sac. Congregationis concederetur facultas renovandi consensum coram Parocho Catholico, tacita quaedam Apostolicae Sedis dispensatio accederet super matrimonio inter Haereticum, et Catholicam iterum contrahendo sine clausula, *abjurata prius haeresi*, sine qua clausula consimiles non conceduntur dispensationes, uti testantur *Card. Albitius de inconst. in fide cap.* 18. *n.* 44. *R. P. D. Petra in notis*

ad constit. 12. *Joannis XXII. tom.* 4. *pag.* 76. *sub. n.* 14., et concordat praxis Tribunalis Sanctissimae Inquisitionis.

Quibus stantibus quaeritur:

I. An Matrimonium inter Haereticum, et Catholicam contractum coram Ministro haeretico validum sit in casu etc., et quatenus negative.

II. An sit concedenda facultas caute renovandi consensum coram Parocho Catholico in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Ad mentem.

QUÆSTIO CCXXXV.

In Causa Bitectensi, die 22. *Novembris* 1721.

Episcopus Bitecten. huic Sacrae Congregationi exponit, quod, sub obtentu consuetudinis vigentis in Provincia Barensi, cujus ipse est Suffraganeus, absque ulla dispensatione apostolica, Clerici retinent secundum Beneficium de Jurepatronatus laicorum, licet primum sit sufficiens ad eorum congruam substentationem, et quod ulterius retinent tertium, quartum, et alia ulteriora Beneficia de Jurepatronatus laicorum, absque dispensatione apostolica, si prima duo ad congruam substentationem non sufficiunt; praetenditur etenim, quod *Sac. Concil. Trid. sess.* 24. *cap.* 17. *de reform.* non habeat locum in Beneficiis de Jurepatronatus, et quaerit, an hoc sit admittendum. Ulterius idem Episcopus exponit similia passim contingere in legatis Piis, et Cappellaniis de Jurepatronatus laicorum, et quaerit pariter, an hoc sit admittendum.

Sac. Concil. Trid. sess. 24. *c.* 17. *de reform.* decernit quod in quibuscunque personis quocunque titulo, etiamsi Cardinalatus fulgeant honore, observetur, ut in posterum unum tantum Beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri, et ad tramites hujusce Decreti jam ab hac Sacra Congregatione resolutum fuit. Episcopum habenti unum simplex Beneficium, quod non sufficiat ad ejus substentationem, posse aliud simile conferre absque dispensatione apostolica, sed si duo non sufficerent ad substentationem, non posse conferre tertium absque apostolica dispensatione, *Fagnan. in cap. cum jam dudum num.* 35. *et num.* 71. *de praebendis*, et resolutiones impressae sunt apud *Garziam de benef. part.* 11. *cap.* 5. *num.* 310.*;* et Ordinarii potestas in puncto collationis secundi Beneficii, quando primum non est sufficiens, saepius ampliata fuit ab hac Sac. Congregatione, etiam ab Beneficia difformia sub eodem tecto, *juxta resolutionem editam* 14. *Novembris* 1716. *in Camerinen. Dispensationis*, in qua aliae allegantur *lib.* 66. *Decretorum p.* 482.

Quoad Beneficia vero de Jurepatronatus, an videlicet absque dispensatione apostolica secundum retineri possit, si primum sive liberae collationis, sive de Jurepatronatus sit sufficiens ad congruam substentationem, et an tertium, et quartum Beneficium de Jurepatronatus laicorum retineri valeant sine apostolica dispensatione, si prima duo non sint sufficientia, non videtur esse pacificum inter Doctores; nonnulli etenim affirmative respondent, ex quo Concilium loco citato loquitur de collatione, non de institutione *Massobr. in praxi habendi concursum requisito* 17. *dub.* 18. *per tot.*, ubi dicit sic se habere universalem observantiam, et sequitur *Panimol. dec.* 31. *num.* 20. *et seqq.*, ubi ponderat Beneficia de Jurepatronatus laicorum non comprehendi sub Regulis Cancellariae, et aliis juribus, quae loquuntur de Beneficiis.

Alii e contra censent *citatum cap.* 17. *sess.* 24. *de reform.* sibi vindicare locum etiam in Beneficiis de Jurepatronatus *Garzias de benef. part.* 11. *cap.* 5. *num.* 280. *Barbosa ad dictum cap.* 17. *num.* 8. *sess.* 24. *de reform. et in votis decisivis lib.* 3. *cap.* 122. *num.* 18. *et* 19. et hanc sententiam secuta est Sacra Congregatio *in Bovinen.* 13. *Novembris* 1629. relata in voto bon. mem. Paulutii olim Secretarii hujus Sac. Congregationis impress. apud *Barbos. lib.* 3. *cap.* 13. *Juris Eccles. universi num.* 189. ibi – *dubitatum fuit, an habens duo Beneficia simplicia, tertium de Jurepatronatus ad praesentationem Patronorum auctoritate ordinaria assequi, et retinere possit absque dispensatione Apostolica. Sac. Congregatio censuit tertium Beneficium simplex etiamsi de Jurepatronatus non posse retineri cum duobus aliis absque Sedis Apostolicae dispensatione.* Concordant aliae resolutiones, altera apud *Gallemart. ad dictum cap.* 17. *sess.* 24. *de reform.* altera in una *Aquilana*

14. *Augusti* 1632. *lib.* 14. *decret. fol.* 653. ibi – *Sacra etc. respondit ad primum, Episcopum habenti unum simplex Beneficium non sufficiens ad illius substentationem, posse aliud simile conferre, sed non posse plura quamvis simplicia usque ad ejus sufficientem substentationem eidem conferre. Ad secundum idem, quod superius de Beneficiis liberis, judicandum est de Beneficiis Jurispatronatus.*

Transitum faciendo ad legata Pia, et Cappellanias, punctus esse videtur, an revera sint Ecclesiastica Beneficia; Concilium etenim videtur habuisse respectum ad pluralitatem titulorum Beneficialium, uti colligitur ex ejus verbis, *quando unus plurium officia occupat Clericorum*, et rursus *neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi*, adeoque Sac. haec Congregatio alias respondit allegatum Textum Tridentini sibi locum non vindicare in pensionibus, itaut Ordinarius valeat conferre Beneficium habenti jam in pensionibus ecclesiasticis congruam substentationem, uti videri potest apud *Garz. de Benef. par.* 11. *cap.* 5. *sub num.* 310. et sequitur *Massobr. in praxi habendi concursum requisito* 7. *dub.* 17. et in terminis piorum legatorum cum onere Missas celebrandi, licet obtineantur ad praesentationem Patronorum, si singula modica sint, quod non comprehendantur sub decreto Sac. Concil. Tridentini, respondit haec Sac. Congregatio apud *Garz. loco citato num.* 318. *et apud Massobr. loco pariter citato dub.* 19.

Et in eo, quod attinet ad praxim, sive ad observantiam, non videtur in ea constitui posse fundamentum, cum dispositio Sac. Concilii facta sit ad impediendam Ecclesiastici Ordinis perversionem, uti colligitur ex ejus verbis, et bene ad rem adnotavit *Garz. loco saepe cit. num.* 279.

His stantibus, quaeritur:

I. An obtinens primum Beneficium, sive liberae collationis, sive de Jurepatronatus laicorum, ad sui substentationem sufficiens, possit absque dispensatione apostolica retinere secundum de Jurepatronatus laicorum in casu etc.

II. An obtinens duo Beneficia, sive liberae collationis, sive de Jurepatronatus laicorum, minime sufficientia ad congruam substentationem, possit retinere tertium, et quartum de Jurepatronatus laicorum absque dispensatione apostolica in casu etc.

III. An id, quod procedit in retentione Beneficiorum, procedere etiam debeat in legatis Piis, et Cappellaniis de Jurepatronatus laicorum in casu etc.

Sacra Congr. die 6. Decembris 1721. respondit: *Ad primum negative. Ad secundum negative, et ad mentem. Ad tertium negative.*

QUÆSTIO CCXXXVI.

In Dubio professionis, die 22. *Novembris* 1721.

Nobilis quaedam persona recepta fuit tanquam Novitia in Monasterio Monialium, in quo Novitiatum incepit, et magno cum devotionis fervore prosecuta est, itaut, imminente termino anni, sit in statu emittendi Professionem Regularem. Praedicta Persona, quando Monasterium ingressa est, non advertit se esse Hermafroditam, simplicitate etenim, et pudore quodam virginali dicitur insignita; cum autem ex post suum statum adverterit, et suo juramento firmaverit *sexum foemineum notabiliter pollere, et praevalere; et sexum virilem vix apparere*, cupiatque summopere Professionem emittere Regularem, quaerit ab hac Sacra Congregatione, an ad eam admitti possit, et quatenus admitti non possit, exorat pro dispensatione.

Plura habentur apud Auctores de hac materia Hermafroditorum, sed relictis illis, quae non faciunt ad rem, tres videntur aptabiles propositiones. Altera est, quod Hermafroditus judicandus est vir, vel foemina juxta sexum in ipso praevalentem, et quoad hanc propositionem est *Textus in leg. quaeritur* 10. *ff. de statu hominum*, ibi – *quaeritur Hermafroditum cui comparemus? Et magis puto ejus sexum existimandum, qui in eo praevalet*. Altera est, quod, etiamsi praevaleat sexus virilis, non potest licite Hermafroditus Ordinibus initiari, aut professionem emittere in Monasterio Virorum, et quod pariter Hermafroditus, in quo praevalet sexus foemineus, Professionem licite emittere non potest in Monasterio foeminarum, in primo casu propter irregularitatem, et in aliis casibus propter pericula, quae accidere possunt, ut in terminis receptionis Sacrorum Ordinum late probant *Majol. de irregul. lib.* 1. *cap.* 27. *per tot. Pellizar. in manual. regul. tom.* 2. *tract.* 7. *cap.* 5. *sect.* 2. *n.* 53. *Vasquez tom.* 3. *in* 3. *partem disp.* 245. *cap.* 2. *num.* 13. *Perez de matrim. disp.* 37. *sect.* 3. *sub num.* 7.

Bonacin. oper. moral. tom. 1. *de irregular. disput.* 7. *quaest.* 2. *punct.* 2. *proposit.* 1. *num.* 12. *et* 13. et licet nonnulli putent hanc irregularitatem sibi locum tantummodo vindicare, quando publicum est, et notum, personam esse Hermafroditam, *Marchin. tract.* 1. *de Sacramento Ordinis par.* 4. *cap.* 2. *num.* 11. *Tolet. in summ. lib.* 1. *cap.* 63. *num.* 6. *Gibalin. de irregul. cap.* 3. *consect.* 6. *in fin.* horum tamen Auctorum dicta communiori sententiae adversantur, teste *Filliuc. oper. moral. tom.* 1. *tract.* 19. *cap.* 6. *num.* 163. et in terminis emittendae professionis firmant *Pellizar. loco citato, Perez loco pariter citato, Capon. discept.* 220. *num.* 34. *Donat. in praxi rerum Regul. tom.* 2. *tract.* 3. *de qualitatibus recipiendorum quaest.* 23. *per tot. Monacell. in formul. legali tom.* 3. *tit.* 1. *formula* 36. *num.* 29. Tertia est videri judicium esse debere Medicorum, si de viris agatur, ut dignoscatur quinam ex sexibus praevaleat, itaut solum Hermafroditi dictum non sit ullo modo sufficiens *Sanchez de matrim. lib.* 7. *disp.* 106. *num.* 2. *Cabassut. in theor. et praxi juris Canon. lib.* 3. *cap.* 25. *num.* 17. *Monacel. loco cit. num.* 26. *Donat. loco pariter cit. num.* 7. *Clericat. de Sacram. Poenit. decis.* 43. *num.* 10. ubi regulas deducit ad rem, de qua agitur medice perpendendas; adeoque cum in quadam causa, cui titulus erat *Dubium Ordinationis*, quae fuit in hac Sac. Congregatione proposita *die* 16. *Novembris* 1686. quaeque fuit resoluta *die* 11. *Januarii* 1687. dubitatum fuisset de quodam Novitio, qui erat emissurus Professionem, an esset Hermafroditus, et sic an esset irregularis, et cum eo esset dispensandum, auditi fuerunt Medici, qui cum retulissent Religiosum, de quo agebatur, esse marem, nec in eo considerari posse ullam secus duplicitatem, responsum fuit eum non esse irregularem, et judicium debere esse Matronarum, si de Virgine agatur ad Professionem admittenda, juxta *Textum in cap. causam de probat.* quidquid esset, si ageretur de ea, quae jam Professionem emisisset juxta celebrem *dec.* 136. *Sperelli.*

His stantibus, quaeritur:

I. An Novitia sit admittenda ad Professionem in casu etc. et quatenus negative:

II. An cum ea sit dispensandum in casu etc.

Sacra Congr. die 6. Decembris 1721. respondit: *Ad utrumque Negative.*

QUÆSTIO CCXXXVII.

In Causa Praenestina, die 22. *Novembris* 1721.

Archipresbyter Terrae Zagaroli, Dioecesis Praenestinae huic Sac. Congregationi exposuit, quod in Platea dictae Terrae, Animalia Porcina venduntur *obulis* 17. uti vulgo dicitur *la decina*, si solutio fiat in numerata pecunia, et quod aliqui Mercatores divites dicta Animalia dare consueverunt, habita fide de pretio, et modo, qui sequitur, ut videlicet, si solutio fiat proximo tempore Paschatis Resurrectionis, solvantur Animalia ad rationem *obulorum* 19. *la decina*, et quod si differatur solutio usque ad mensem Augusti, solutio fiat ad rationem *obulorum* 20. *pariter la decina*, et quaerit idem Archipresbyter, an hi Contractus possint tolerari.

Agunt de hac re Theologi, et signanter Divus Thomas 2. 2. *quaest.* 78. *art.* 2. *ad* 7. ibi *si aliquis carius velit vendere res suas, quam sit justum pretium, ut de pecunia solvenda emptorem expectet, manifeste usura committitur, quia hujusmodi expectatio pretii solvendi habet rationem mutui. Unde quidquid ultra justum pretium pro hujusmodi expectatione exigitur, est quasi pretium mutui, quod pertinet ad rationem usurae.* Hoc ipsum repetitur a S. Doctore *Opusc.* 73. *de usuris cap.* 8. qui etiam interrogatus a Lectore Florentino, utrum si in expectatione temporis de solvendo pretio plus petatur, quam si tunc solvatur pretium cum res venditur, sit usurarius contrarius, collatione habita cum Cardinali Ostiensi sic per litteras respondit, Teste *S. Antonino in Summa part.* 2. *tit. primo cap.* 8. §. 4. ibi: *supposito, quod consuetudo de dilatione solutionis usque ad spatium trium mensium, sicut proponitur, sit ad commune bonum Mercatorum, scilicet pro expediendis mercationibus, et non in fraudem usurarum introducta, videtur esse distinguendum, quia aut Venditor vendit suas merces ad terminum praedictum ultra quantitatem justi pretii propter expectationem, aut secundum justi pretii quantitatem. Si primo modo, non est dubium, esse usurarium contractum, cum expectatio temporis sub pretio cadat. Si autem secundo modo, non est usura:* et alii concordant, *Azor. instit. Moral. tom.* 3. *part.* 3. *lib.* 7. *cap.* 9. *Molina de justitia, et jure tom.* 2. *tract.* 2. *disput.* 355. *Cardinalis de Lugo eodem tract. tom.* 2. *disput.* 26. *sect.* 7. §. 2. *num.*

104. *et seqq. Filliuc. Operum Moral. tom.* 2. *tract.* 35. *cap.* 5. *num.* 96. *et* 97. *Leotard. de Usur. quaest.* 24. *num.* 6. *et seqq. Panimoll. decis.* 50. *adnot.* 1. *per totam*, docent enim usurarium esse contractum, si quis ultra supremum justi pretii gradum rem vendat propter praecisam temporis dilationem, secus autem si eam vendat intra latitudinem justi pretii, plurimarum quippe rerum pretium non consistit in indivisibili, sed suos habet gradus, hoc est supremum, medium, et infimum.

Canonistae quoque de hoc eodem casu discurrunt, cumque Alexander Tertius *in capit. de Civitate de usuris*, loquendo de hoc contractu, dicat, non posse eum nomine usurarum censeri, sed Venditores peccatum incurrere, et quod ideo bene saluti suae consulerent, si a tali contractu cessarent, et Urbanus Tertius *in Capit. consuluit eodem titulo* in discussione hujus ejusdem casus alleget illud Matthaei *mutuum dantes nihil inde sperantes*, et subdat sic contrahentes usuram committere, et in animarum judicio esse inducendos ad restitutionem, asserunt *Textum in cap. in Civitate* procedere in foro fori, et *Textum in Capit. consuluit* procedere in foro animae, *Glos. in citato capit. consuluit in verbo male agere, ibique Abbas num.* 5. *et* 6. et late prosequuntur *Fagnan. in cap. in Civitate num.* 2. *et seqq. de usuris, Pirhing. ad tit. Decretal. de usuris lib.* 5. *tit.* 19. *sect.* 3. §. *primo per totum, Anaclet. eod. tit.* §. 6. *num.* 97. quocirca Canonistarum sententia est, similes contractus in foro fori non esse usurarios, cum usura non committatur nisi in mutuo, sed in foro conscientiae propter pravam intentionem contrahentium esse posse usurarios, et ulterius undequaque licitos esse posse, si tempore, quo fit contractus, dubium adsit, an id, quod venditur, plus, vel minus solutionis tempore sit valiturum, uti habetur *in citato capit. in Civitate;* et ulterius, si ille qui vendit non fuisset alioquin tempore contractus venditurus juxta alium Textum Gregorii IX. *in Cap. Naviganti eodem tit. de usuris:* ibi: *ratione hujus dubii etiam excusatur, qui pannos, granum, vinum, oleum vel alias merces vendit, ut amplius, quam tunc valeant, in certo termino recipiat pro eisdem, si tamen eo tempore contractus non fuerat venditurus.*

Idem quoque Archipresbyter exponit, quod in eadem Terra Zagaroli, nonnulli Divites mutuo dant Pauperibus pecuniam, ut animalia porcina emere possint, cum pacto tamen, ut restitutio pecuniae fiat mense Augusti, et mutuanti pro qualibet decina solvantur obuli quatuor, ultra summam, quae fuit mutuo data, et quaerit, an hic contractus tolerari possit.

Ad rem facere videntur nonnullae propositiones inter damnatas ab Alexandro VII. et Innocentio XI. ab Alexandro quidem VII. cum quadragesima secunda inter condemnatas sit haec, quae sequitur: *licitum est mutuanti aliquid supra sortem exigere si se obliget ad non repetendam sortem usque ad certum tempus:* ab Innocentio deinde XI. cum propositio quadragesima prima inter condemnatas ab eo, sic se habeat: *cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda, et nullus sit, qui non majoris faciat pecuniam praesentem, quam futuram, potest Creditor aliquid ultra sortem a Mutuatario exigere, et eo titulo ab usura excusari.*

Admittunt aliqui posse Mutuatorem apponere poenam solvendam a Mutuatario, si non solverit termino constituto, sed cum sequentibus conditionibus, quod poena videlicet non apponatur in fraudem usurae, quod Mutuatarius sit in mora culpabili solvendi, secus si ob impotentiam solvere non valeat, et si poena sit moderata, *Bonacin. Oper. Moral. tom.* 2. *disputat.* 3. *de contract. quaest.* 2. *puncto* 7. *per totum*, et recepta est in Tribunalibus opinio, quod poena conventionalis, quae additur mutuo, non potest exigi, nisi quatenus interest Creditori, juxta deducta per *Sperell. decis.* 131. et quod poena censeatur apposita in fraudem usurarum, si Creditor scivit, aut probabiliter credidit impossibile esse, quod debitor mutuum sibi reddat in termino praefixo, itaut similis contractus sit prohibendus, respondit haec Sac. Congregatio *in S. Severi Contractuum* 15. *Januarii* 1684.

Demum tam quoad primum, quam quoad secundum contractum, praetermisso interesse lucri cessantis, et damni emergentis, vel quia illud terminis dictorum contractuum vix videtur aptari posse; vel quia de concursu, et verificatione requisitorum nullum fit verbum in facti specie proposita ab Archipresbytero, ponderari potest, an propter periculum, vel amittendi pretium rei venditae, vel amittendi summam mutuatam licitae sint praedictae exactiones, Textus enim *in cap. Naviganti de usuris* exactiones non excusat ex hoc capite ab usuraria pravitate, *pro eo quod suscipit in se pericu-*

lum, recepturus aliquid ultra sortem, usurarius est censendus, qui tamen Textus procedere dicitur in casu, in quo mutuans non aliter esset mutuaturus, nisi fieret conventio de periculo suscipiendo, et de solvendo aliquid ob eam causam ultra sortem *Fachin. contr. juris lib.* 2. *cap.* 48. *Covar. Variar. lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 5. et quando non adest debita proportio inter periculum, et id quod accipitur ratione periculi, juxta responsum Sac. Congregationis de Propaganda Fide, quod editum fuit re examinata in Congregatione S. Officii, cum enim quaereretur, an Chinensibus licitum esset pro mutuo pecuniarum suarum accipere juxta legem Regni triginta pro centum, licet non interveniat lucrum cessans, aut damnum emergens, propter periculum videlicet amittendi sortem, aut inveniendi difficultates in exactione, sic responsum fuit: *censuerunt ratione mutui immediate, et praecise nihil esse accipiendum ultra sortem principalem, si vero aliquid accipiant ratione periculi probabiliter imminentis, prout in casu, non esse inquietandos, dummodo habeatur ratio qualitatis periculi, et probabilitatis ejusdem, ac servata proportione inter periculum, et id quod accipitur:* sunt verba decreti in Bullario Congregationis de Propaganda Fide.

Quibus stantibus, quaeritur:

An contractus sint permittendi in casu etc.

Sacra Congr. die 6. Decembris 1721 respondit: *Ad Eminentissimum Ordinarium, qui provideat prout de Jure.*

QUÆSTIO CCXXXVIII.

In Causa Visitationis Sacrorum Liminum, die 22. *Novembris* 1721.

Episcopus Viterbiensis in sua Relatione Sacrae Congregationi exhibita occasione visitationis Sacrorum Liminum, exposuit, quod Patres Cappuccini, qui in Triremibus Pontificiis, pro Cappellanis inserviunt, Sacramentum Poenitentiae administrant, nulla ab ipso reportata approbatione, tam in Triremibus, quando sunt in Portu, et in Receptaculo vulgo *Darsena*, quam in ipsa Civitate Centumcellarum, loquendo tamen de Remigibus, et aliis, qui in Triremibus degunt, non obstante, quod Portus, Receptaculum, et Civitas sint in sua Dioecesi, et non obstante, quod a Praedecessoribus Episcopis iidem Patres Cappuccini ab anno 1680. usque annum 1704. facultatem administrandi Sacramentum Poenitentiae petierint, et obtinuerint, et quaerit quomodo in posterum se gerere debeat.

Porro quatenus PP. Cappuccini inniterentur approbationi in aliis Dioecesibus reportatae, urgeret adversus eos, quod Regularis in una Dioecesi approbatus pro excipiendis Confessionibus Saecularium, eas excipere non potest in alia Dioecesi, in qua approbatus non est, in hypothesi etiam in qua Poenitens esset Subditus illius Episcopi, a quo Regularis approbationem reportavit, uti habetur *in Constit.* 32. *Bull. tom.* 5. *Innocentii X. et in Constit.* 7. *Clementis X. Bull. tom.* 6. et propositio, quod Regulares Ordinum Mendicantium semel approbati ad confessiones audiendas in una Dioecesi, habeantur pro approbatis in aliis Dioecesibus, itaut nova Episcoporum approbatione non indigeant, qualificata fuit tanquam falsa, et saluti animarum perniciosa in litteris apostolicis Alexandri Papae VII. directis ad Episcopum Andegavensem, et impressis *apud Cabassut. in Theor. et praxi Juris Canon. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 9.

Sublato itaque fundamento approbationis reportatae in alia Dioecesi, perpendendum est, an qualitas Cappellanorum Triremium, qua Patres Cappuccini potiuntur, eos eximat a reportanda approbatione pro excipiendis Confessionibus Remigum, et aliorum in Navibus degentium, in ipsis Triremibus dum sunt in Portu, et Receptaculo, sive dum Remiges, aliique praedicti morantur in ipsa Civitate Centumcellarum.

Notum est, quod Pontificiae Triremes majore anni parte versantur in Portu, et in Receptaculo vulgo *Darsena*, et quod aliquibus tantum mensibus Nauticum iter assumunt, vel cum adversus Turcas, vel cum ad aliquod aliud peragendum negotium expediuntur, nisi forte necessitas aliqua urgeat, quod aliquae ex eis debeant per Mare vagari, ut littora nostra ab incursibus hostium defendant; in quo rerum themate, operae pretium esse videtur exquirere, an dum morantur vel in Portu, vel in Receptaculo, assimilari valeant Cohorti Militum in aliquo praesidio degentium, in ordine ad quos pluries ab hac Sac. Congregatione resolutum fuit, quod ipsorum Cappellani confessiones excipere non possunt, nisi vel habeant

speciale Apostolicum Privilegium, vel approbationem Ordinarii, in cujus Dioecesi existunt, uti colligitur *ex dubio Jurisdictionis Cappellanorum Exercitus die* 6. *Martii* 1694. *lib.* 44. *Decret. fol.* 79. cum enim quaesitum fuisset, *an Cappellani Exercitus, sive Regulares, sive Saeculares Catholici possint administrare Militibus in Praesidiis degentibus Sacramentum Poenitentiae sine speciali facultate Sedis Apostolicae, vel licentia, et approbatione Ordinarii, in cujus Dioecesi extare contigerit*, huic dubio *negative* responsum fuit, et hoc ipsum fuit confirmatum *in Frisingen. die* 29. *Januarii* 1707. *lib.* 57. *Decret.*

His stantibus, propositum fuit dubium:

An Patres Cappuccini Cappellani Triremium Summi Pontificis excipere possint sine approbatione Episcopi Viterbiensis confessiones Remigum, et aliorum in Triremibus degentium, sive quando Remiges, et alii sunt in Triremibus, et Triremes sunt, vel in Portu, vel in Receptaculo vulgo Darsena, sive quando Remiges, aliique in Triremibus degentes sunt in Civitate Centumcellarum.

Nulla tamen fuit capta resolutio; accessit enim ad me Promotor Fiscalis Eminentissimi Urbis Vicarii, qui dixit plura extare Decreta pro Eminentissimo Urbis Vicario circa competentiam approbationis PP. Cappuccinorum pro excipiendis Confessionibus Remigum, et caeterorum, qui sunt in Triremibus Pontificiis.

Decreta autem sunt haec, quae sequuntur: primum editum fuit a Congregatione particulari a Summo Pontifice deputata anno 1678. in quo stante antiqua observantia, juxta quam approbatio Cappellanorum Triremium Classis Pontificiae pro excipiendis Confessionibus Militum, Nautarum, Damnatorum, et aliorum earundem Triremium Ministrorum fuerat concessa a Cardinali Urbis Vicario, sic resolutum fuit: *sed quoniam circa administrationem Sacramenti poenitentiae in ipsis Triremibus etiam pro tempore, in quo sunt in Darsena, et Portu, ob diuturnam observantiam, ab ipsomet Episcopo Viterbiensi non contradictam, innovatio producere posset aliqua inconvenientia, idcirco visum est referendum, seu consulendum eidem Sanctissimo, ut quando ejus summae prudentiae videatur, cum speciali indulto id concedat Cappellanis, dummodo cum personis, quae continuo vivunt in ipsis Triremibus, non autem in terra, praedictum Sacramentum poenitentiae administrent.*

Secundum Decretum fuit illud Auditoris Sanctissimi editum die 13. Februarii 1692. in quo, facto verbo cum Sanctitate sua, et non obstante superventa interim subrogatione Patrum Cappuccinorum pro Cappellanis in Triremibus Pontificiis, loco Presbyterorum secularium, dictum fuit *circa jura jurisdictionalia et Parochialia nihil fuisse innovatum ad tenorem Decreti emanati in Congregatione particulari anno* 1678.

Tertium fuit S. Congregationis Episcoporum, et Regularium; conquerente siquidem P. Provinciali Cappuccinorum, quod sui Religiosi electi in Cappellanos Triremium tenebantur duplicem obtinere pro confessionibus excipiendis approbationem, alteram ab Eminentissimo Urbis Vicario, alteram ab Episcopo Viterbiensi, S. Congregatio die 19. Decembris 1704. audito Episcopo Viterbiensi respondit, *approbationem spectare ad Eminentissimum Urbis Vicarium.*

Ultimum Decretum est illud Auditoris Sanctissimi editum die 18. Septembris 1711. in quo facto verbo cum Sanctitate sua, et partibus auditis, inhaerendo resolutioni Congregationis particularis anni 1678. declaravit, *PP. Cappuccinos posse administrare personis, quae continuo vivunt in Triremibus Pontificiis, Sacramentum Poenitentiae tantum in ipsis Triremibus, in Darsena, Portu, et Hospitio in Darsena existente, cum approbatione tantum Eminentissimi D. Cardinalis Vicarii. Extra tamen dd. loca declaravit non posse dictum Sacramentum ministrare sine approbatione Eminentissimi D. Episcopi Viterbiensis.*

Hisce proinde stantibus, iterum quaeritur:

An Patres Cappuccini Cappellani Triremium Summi Pontificis excipere possint Confessiones Remigum sine approbatione Episcopi Viterbiensis, et aliorum in Triremibus degentium, sive quando Remiges, et alii sunt in Darsena, sive quando Remiges, aliique in Triremibus degentes sunt in Civitate Centum Cellarum in casu etc.

Sacra Congr. die 18. Aprilis 1722. respondit:

Posse Patres Cappuccinos sine approbatione Ordinarii Viterbien., et cum sola approbatione Urbis Vicarii excipere Confessiones Remigum, et aliorum in Triremibus continuo degentium, tam in ipsis Triremibus, quam in Portu, et Receptaculo vulgo Darsena, et in Hospitio in Darsena existente, sed non posse eosdem Patres Cappuccinos excipere eorundem Confessiones in Civitate Centum Cellarum sine approbatione Ordinarii Viterbien.

QUÆSTIO CCXXXIX.

In Causa Ulyxiponensi Occidentalis, die 22. *Novembris* 1721.

Sanctae mem. Alexander Papa VII. in sua Constitutione 153. §. 6. *et* 7. *Bull. tom.* 6. prohibuit ne Confessarii Regulares Monialium iisdem Regularibus subjectarum, habitare possent intra, vel prope septa Monasteriorum, et infra eundem terminum quascumque Cellas, Mansiones, seu Cubicula prope Monasteria praedicta ad usum memoratorum Regularium existentia, si Clausurae Monasteriorum earundem Monialium contigua essent, jussit, quod eidem Clausurae includerentur, vel diruerentur, et quod si essent extra septa, venderentur, et pretium converteretur in utilitatem Monasterii, et demum, quod si Monasteria Sanctimonialium essent extra Moenia Civitatis, et Monasterium Regularium esset in Civitate, conducerentur Mansiones ad usum Confessarii non conjunctae, nec contiguae Monasterio Monialium, sed ab eo penitus disjunctae non solum per parietes, sed etiam per tecta, quodque eadem distinctio, et separatio observarentur in hypothesi, in qua utrumque Monasterium esset in Civitate, et Monasterium Regularium multum distaret a Monasterio Monialium.

Rursus exortis controversiis inter Monasterium Monialium Sanctae Clarae Civitatis Lauden. subjectum Regularibus S. Francisci de Observantia, et Parocho S. Blasii, intra cujus limites Monasterium, et Domus infra memorandae existebant, sub receptione Sacramentorum tempore Paschali, et Sacramentorum pariter administratione tempore infirmitatis, nec non jure sepeliendi, loquendo de personis Saecularibus, quae Monialibus inserviebant, et habitabant in Domibus extra septa Clausurae constitutis, sed exteriori murorum recinctu inclusis cum Monasteriis, Sacra haec Congregatio censuit memoratos famulos inservientes Monialibus teneri satisfacere praecepto Paschali in Ecclesia Parochiali, ad Parochum pertinere iisdem infirmis Sacramenta administrare, et eorum Cadavera esse in Parochia sepelienda, nisi fuerit ab eis alibi electa sepultura, uti colligitur ex decreto *in Causa Lauden. Jurium Parochialium* 14. *Aprilis* 1685. *lib.* 35. *decret. fol.* 197. quod ipsum fuit etiam resolutum in Causa *Spoletana Jurium Parochialium* inter Moniales S. Matthaei Congregationis Lateranensis, et Parochum S. Martini, in cujus Parochia Monasterium, et Domus existebant, ut desumitur ex decreto *in citata Spoletana Jurium Parochialium* 19. *Aprilis* 1692. *lib.* 42. *decret. fol.* 234.

Nec mirum, quia tria requisita, quae pro exemptione copulative concurrere debent, quod famuli videlicet Regularibus actu inserviant, quod intra eorum septa, ac Domos resideant, et quod sub illorum obedientia vivant, *juxta cap.* 11. *sess.* 24. *de Reform.* non verificantur in famulis Monialium, qui degunt in Domibus extra septa Clausurae, licet exteriori murorum recinctu cum Monasterio conclusis; licet enim Monialibus inserviant, et sub earum obedientia quodammodo vivant, non degunt tamen *intra septa, et Domos*, cum nomine *Domorum* in dicto Concilii Textu intelligantur Monasteria, ut verbum illud *septa* verificetur in Clausura, uti ponderando *dictum cap.* 11. *sess.* 24. *de reform. et cap.* 5. *sess.* 25. *de regul.* late docent *Navar. de regul. comment.* 4. *num.* 44. *in principio, Bonac. Oper. Moral. tom.* 1. *tit. de Clausura quaest.* 1. *punct.* 1. *num.* 2. *et* 3. *Sanchez ad praecepta Decalogi tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 15. *num.* 9. *Bordon. Oper. tom.* 3. *resolut.* 76. *num.* 9. *Maceraten. variar. resolut. lib.* 1. *resolut.* 18. *num.* 4. *Cardinalis de Luca de Jurisdict. discurs.* 4. *num.* 9.

Ad tramites citatae Constitutionis Alexandrinae, nec non allegatorum decretorum hujus Sacrae Congregationis procedere exoptans Visitator Patriarchatus Ulyxponen. Occidentalis, nonnulla edidit in Sacra Visitatione decreta, in quibus prohibuit Confessariis Regularibus habitare in Mansionibus, quae sitae sunt in Atriis Monasteriorum Monialium eorum jurisdictioni subjectorum, quae Atria sunt muro circumvallata, et contigua Monasteriis, et portam habent, quae clauditur; ulterius declaravit, Famulos intra Atrium, vel Cortile Monasteriorum degentes teneri ad praeceptum Paschale adimplendum in Ecclesia Parochiali, et ad Parochum spectare illis Sacramenta tempore infirmitatis administrare, et eos ad sepulturam associare; cumque a recitatis decretis reclamaverint Patres Ordinis Minorum S. Francisci, et Visitator Patriarchatus in hac Sacra Congregatione insteterit pro eorum observan-

tia, juxta morem dictum fuit, quod audiretur Procurator Generalis.

Auditus fuit Procurator Generalis, et in eo quidem quod attinet ad Mansiones in Atriis Monialium sitas, in quibus famulae, et Confessarius degunt, licet existimet Bullam Alexandri VII. non egredi fines Italiae, nihilominus libenter admittit, quod si aliquod in dictarum domorum contiguitate adest, quod vergat in praejudicium Clausurae Monialium, illud omnino reparetur.

At in eo, quod attinet ad receptionem, et administrationem Sacramentorum, loquendo de Famulis, et Famulabus, quae Monialibus inserviunt, et in saepe memoratis mansionibus habitant, contendit eam non pertinere ad Parochum, sed ad Confessarium; primo quia Moniales fruuntur iisdem privilegiis, et gratiis, quibus fruuntur Regulares, quibus ipsae subjectae sunt, juxta constitutiones Sixti IV. et Bonifacii VIII. de quibus apud *Roderic. quaest. Regul. tom.* 1. *quaest.* 55. *art.* 13. et Regulares Ordinis Minorum S. Francisci privilegia habent tam Clementis IV. quam Sixti IV. Sacramenta suis Famulis, et Familiaribus administrandi, eosque in suis Coemeteriis sepeliendi, *ut iis, qui in vestris immorantur obsequiis, cuncta libere ministrare possitis ecclesiastica Sacramenta, et ipsos cum decedunt in vestris Coemeteriis sepelire,* uti legitur *in Monumentis Ordinis Minorum secundae impressionis fol.* 140. *concess.* 3. et apud *Lezan. tom.* 2. *cap.* 14. ubi alia consimilia leguntur privilegia concessa Patribus Dominicanis, et Carmelitis.

Secundo quia in terminis Monialium suae Religioni subjectarum extat Breve Nicolai V. *in Monumentis Ordinis Minorum fol.* 45. *secundae impressionis,* ubi sic legitur: *Confessor vero Monialium, vel alius Frater ejusdem Ordinis ad hoc pro tempore deputatus Moniales absolvere possit etc. nec non ipsas servitrices etc. eisque Eucharistiae, seu extremae Unctionis Sacramenta ecclesiastica ministrare libere, et licite valeat, Dioecesanorum locorum, ac Rectorum Parochialium Ecclesiarum, et cujuscumque alterius licentia super hoc nullatenus requisita.*

Tertio quia in dictis Famulis concurrunt requisita Concilii Tridentini *sess.* 24. *de reform. cap.* 11.

His stantibus, quaeritur:

I. An liceat Confessariis Regularibus Monialium iisdem subjectarum habitare in Mansionibus sitis in atriis Monasteriorum muro circumvallatis, et quae sunt contigua Monasteriis, et habent portam, quae clauditur, in casu etc.

II. An Famuli, et Famulae Monialium saeculares in iisdem mansionibus degentes teneantur recipere Sacramentum Eucharistiae tempore Paschali a Parochis in quorum Parochiis, Monasterium, et Mansiones sitae sunt, in casu etc.

III. An ad dictos Parochos spectet Sacramenta dictis Famulis, et Famulabus ministrare in casu ultimae infirmitatis, in casu etc.

Sacra Congr. die 19. Septembris 1722. respondit: *Ad primum negative. Ad secundum affirmative. Ad tertium affirmative, et amplius in omnibus.*

QUÆSTIO CCXL.

In Causa Sorana Nullitatis, et Censurarum, die 20. Decembris 1721.

Mortuo *die* 23. *Septembris anno* 1717. Reverendissimo Matthaeo Galliano Episcopo Sorano, Canonici Cathedralis Ecclesiae devenerunt ad confectionem Inventarii omnium, et singulorum bonorum in ejus Palatio existentium; cumque Marchio Pompilius Galliani defuncti Episcopi Nepos ad Civitatem Soranam se contulisset, et praetensionem excitasset, quod omnia, et singula bona descripta in Inventario, uti patrimonialia, vel ex patrimonialibus acquisita, ad se suosque Fratres, uti haeredes ab intestato, de jure pertinerent, et e contra Canonici exciperent, quod omnia, et singula ornamenta, et paramenta, et vasa, aliaeque Res sacrae spectarent ad Ecclesiam Cathedralem *juxta Bull.* 42. *S. Pii V. Bull. tom.* 2. et quod caetera alia essent de jure ejusdem Ecclesiae *juxta Bull.* 23. *san. mem. Innoc. XII.* in qua Archiepiscopos, et Episcopos Regni Neapolitani exemit a Spoliis, quae in beneficium Ecclesiarum applicavit, deventum fuit inter eosdem ad transactionem, in qua relictis Ecclesiae paramentis trium mansionum, et quibusdam supellectilibus argenteis, et signanter Cruce pectorali, et anulo episcopali, aliisque certis mobilibus, caetera omnia fuerunt Marchioni dimissa, eidemque cessa jura super omnibus rebus, quae tractu temporis ad defunctum pertinere dignoscerentur, uti latius ex ipso tenore transactionis colligi potest.

Post initam modo praedicto transactionem, inventum fuit Episcopi Galliani Testamentum, in quo post factam enarrationem suorum honorum, et redituum patrimonialium, in quibus Pompilium Gallianum Nepotem, ejusque Fratres sibi scripsit haeredes, disposuit, et ordinavit, quod omnia, et singula mobilia, et caetera existentia in suo Palatio Episcopali, praevio Inventario, consignarentur duobus Canonicis a Capitulo eligendis, qui ea deinde Episcopo successori in commodum, et beneficium Cathedralis Ecclesiae tradere deberent; habitaque a Capitulo hujusce Testamenti notitia, fuit ab ipso institutum judicium contra Pompilium, aliosque Fratres de Gallianis, in quo ad computum ex decreto Regii Consilii Civitatis Neapolitanae consignationem liberam reportarunt Dnc. 130.

Secuta successoris Episcopi electione, cum ab ejus Promotore Fiscali ponderatum fuisset, quod nullum intercesserat apostolicum beneplacitum, nec illud fuerat reservatum in transactione supramemorata, nedum de illius nullitate, sed etiam de incursu Contrahentium in censuras praetensionem excitavit, de cujus viribus nunc est agendum.

Porro Promotor Fiscalis asserit, transactionem nullitate laborare signanter propter defectum Apostolici Beneplaciti omnino necessarii, quando agitur de bonis, et juribus ad Ecclesiam pertinentibus; multoque magis, cum Marchioni Pompilio fuerit quaedam Cista Ferrea consignata, in qua panni linei contineri dicebantur, absque eo quod ea unquam fuerit aperta. Quoad incursum in Censuras, ait, eum sibi clarum videri, tum propter juris dispositionem, tum quia ex ipsa transactione dignoscitur, quod Canonici habuerunt notitiam Bullarum S. Pii, et Innocentii XII. itaut per consequens non sit Canonicis indulgenda absolutio, nisi secuta reintegratione Ecclesiae pro quantitate bonorum mobilium, argentorum, et aliarum omnium rerum, quae fuerunt repertae in Palatio Episcopali, et consignatae Marchioni Galliano, et quia Promotor Fiscalis praevidet responderi posse, quod bona dimissa erant patrimonialia Episcopi defuncti, sustinet id non probari, cum praesumptio juris sit in contrarium, et probationes, quae afferuntur, non sint aptae natae ad eam eligendam.

Excipiunt e contra Canonici, validam fuisse transactionem, non obstante defectu beneplaciti apostolici, et non obstante, quod mobilium, et aliarum rerum in Palatio Episcopali existentium pertinentia ad Cathedralem Ecclesiam hodie sit indubitata; id enim provenit ex Testamento, quod erat ignotum tempore transactionis, suaeque Ecclesiae jura ipsa prosequi non desistunt in Tribunalibus Civitatis Neapolitanae, juxta ea, quae supra dicta sunt, et in eo, quod attinet ad defectum Beneplaciti Apostolici, et ad incursum in Censuras, iidem Canonici ponderandum proponunt, quod actus gestus revera non potuit dici transactio, sed potius quaedam bonae fidei recognitio in ordine ad res quae ad Ecclesiam, et alias res, quae ad haeredes seculares spectare poterant, in quo rerum statu Beneplacitum Apostolicum non est necessarium, et multo magis quando agitur de bonis acquirendis, et non acquisitis. Suam ulterius exaggerant in actu gesto bonam fidem, cum eorum unica intentio ad aliud non respexerit, quam ad eximendam, et liberandam Ecclesiam a litibus, et controversiis judicialibus, qua bona fide concurrente, incursus in Censuras dicitur exclusus, cum a nullitate actus non valeat semper argumentum ad incursum in excommunicationem. Omnia denique confirmant, sustinendo, quod dimissa favore Marchionis Galliani essent patrimonialia Episcopi defuncti, quemadmodum ipse in suo Testamento postmodum adinvento aperte confessus est, et quemadmodum erui dicitur ex calculo redituum Ecclesiasticorum, qui sicuti sufficere non poterant pro Episcopi manutentione, et eleemosynis, quae ab eodem fiebant, sic legitimum suppeditant argumentum, quod ea, quae in ejus obitu superfuerunt, non ex reditibus ecclesiasticis, qui erant modici, sed ex reditibus patrimonialibus, qui erant in conspicua quantitate, fuerint comparata.

His stantibus, quaeritur:

I. An sustineatur instrumentum celebratum die prima Octobris 1717. *inter Canonicos Ecclesiae Cathedralis, et DD. de Gallianis, et quatenus negative.*

II. An Contrahentes incurrerint in Censuras, et quatenus affirmative.

III. An, et quomodo sint absolvendi in casu, etc. ad effectum etc.

Sacra Congr. die 14. Martii 1722. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum pro absolutione ad Cautelam. Ad tertium provisum in praecedentibus, et amplius, et ad mentem.

QUÆSTIO CCXLI.

In Causa Florentina, die 17. *Januarii* 1722.

Anna Maria Teresia Medicea, divina inspirante gratia, judaicam perfidiam abjuravit, et *die* 29. *Octobris anni elapsi* 1721. una cum quatuor filiis S. Baptismum recepit. Dum Anna erat in statu Infidelitatis matrimonium contraxerat cum Abrahamo Barda Hebraeo, a quo tamen juxta Ritum Judaeorum, usque *de anno* 1710. libellum habuerat repudii; cumque Anna praedicta promptam habeat occasionem nubendi cum Antonio Cecchio Milite Christiano, et periculum sit in mora, et Abraham in longinquis degat Regionibus, absque eo quod sciri tuto possit, in quo loco versetur, exorta est Florentiae disputatio, an Abraham praedictus sit de jure interpellandus, et quatenus affirmative, an concurrentibus circumstantiis, possit Anna matrimonium facere cum Milite Christiano, omissa, ex superiorum indulgentia, memorata interpellatione, et a Vicario Capitulari Florentino, qui omnia praedicta in sua informatione refert, hujusce Sac. Congregationis Oraculum exposcitur.

Ducto initio ab interpellatione, Apostolus Paulus in prima ad Corinthios *cap.* 7. inquit – *nam caeteris ego dico, non Dominus, si quis Frater Uxorem habet Infidelem, et haec consentit habitare cum illo, non dimittat illam, et si qua mulier Fidelis habet Virum Infidelem, et hic consentit habitare cum illa, non dimittat Virum etc. quod si Infidelis discedit, discedat, non enim servituti subjectus est Frater, aut Soror in hujusmodi, in pace autem vocavit nos Deus.*

A quibus Apostoli verbis, sicuti deducitur, quod per conversionem ad Fidem unius ex Conjugibus, tunc tantum solvitur matrimonium, quoad vinculum, quando alter remanens in infidelitate non vult converti, vel non vult habitare sine contumelia Creatoris, uti perpendit Innocentius Tertius *in cap. quanto de Divortiis*, ibi – *si enim alter Infidelium Conjugum ad Fidem Catholicam convertatur, altero, vel nullo modo, vel non sine blasphemia Divini Nominis, vel, ut eum pertrahat ad mortale peccatum, ei cohabitare volente, qui relinquitur, ad secunda, si voluerit, vota transibit, et in hoc casu intelligimus, quod ait Apostolus: Infidelis discedit? discedat; Frater enim, vel Soror non est servituti subjectus in hujusmodi; et Canone etiam, in quo dicitur, contumelia Creatoris solvit jus matrimonii circa eum, qui relinquitur:*

Ita infertur, Conjugem Fidelem debere de necessitate Conjugem Infidelem interpellare, an velit converti, et cohabitare sine contumelia Creatoris, ad effectum, ut ad alia vota sibi liber aditus esse debeat, uti late docent *Sanchez de matrim. lib.* 7. *disput.* 74. *num.* 12. *Salmanticenses tract.* 9. *de matrim. cap.* 4. *num.* 48. *clar. mem. Card. de Lauraea de matrim. disp.* 16. *num.* 198. *et num.* 202. *Clericat. in decis. de Sacram. Matrim. decis.* 11. *num.* 24. ubi formam per extensum refert hujusce interpellationis.

Haud urgente, quod usque *de anno* 1710. Abraham Vir miserat ad mulierem, de quo nunc agitur, libellum Repudii; itaut ipsa remanserit in libertate alium ducendi Virum, uti habetur *in Deuteron. cap.* 24. Cum enim Christus Dominus *Matth. cap.* 19. dixerit, Mosem ad duritiam cordis permisisse Judaeis, ut Uxores dimitterent, sed ab initio sic non fuisse, et hoc ipsum iterum dixerit *Marci cap.* 10. concludendo, *quod ergo Deus conjunxit, homo non separet,* docent communiter Theologi, hodie Judaeis non esse permissum Uxores suas repudiare, et per repudium non solvi vinculum matrimonii; Christus enim Dominus illud reduxit ad suum primaevum statum, hoc est ad indissolubilitatem, non statuendo novam legem, sed auferendo dispensationem, quae circa dictam indissolubilitatem fuerat concessa, *Medina de Continentia controvers.* 1. *cap.* 10. *Card. Bellarm. tom.* 2. *controvers. de matrimon. cap.* 15. *et seqq. Cornelius a Lapide in Deuteronom. cap.* 24. *Sanchez de matrim. lib.* 10. *disput.* 1. *num.* 7. *et seqq. Lessius in tertiam partem Divi Thomae de Sacramento Matrim. cap.* 5. *num.* 92. *dub.* 3. *Pontius de matrim. lib.* 7. *cap.* 50. *Clericat. decis.* 9. *de matrimon. num.* 46. *Pignatell. consult.* 93. *tom.* 8.

Et licet hisce minime obstantibus etiam hodie inter Hebraeos, scientibus, et tolerantibus Superioribus Ecclesiasticis, vigeat praxis Repudii, adhibitis nonnullis solemnitatibus, uti late prosequuntur *Marquard. de Judaeis, par.* 2. *cap.* 8. *num.* 4. *Joseph Sessa in eodem tract. de Judaeis cap.* 33. *num.* 21. *Tondut. quaest. benefic. cap.* 48. *nu.* 21. *et* 22. *Laurent. decis. Aven.* 57. *Bertrand. consil.* 119. *lib.* 2. *consil.* 132. *lib.* 6. *et consil.* 124. *lib.* 7. haec tamen, et similia poterunt ad summum sibi locum vin-

dicare in Repudio, inter Infideles, misso, et iisdem in infidelitate permanentibus, secus autem, quoties, prout hic, alter ex eis ad fidem conversus est, uti probat Textus Innocentii Tertii *in cap. gaudemus de divortiis*, ibi – *qui autem secundum Ritum suum legitimam repudiavit Uxorem, cum tale repudium veritas in Evangelio reprobaverit, nunquam, ea vivente, licite poterit aliam, etiam ad Fidem Christi conversus, habere, nisi post conversionem ipsius illa renuat cohabitare cum ipso, aut etiam si consentiat, non tamen absque contumelia Creatoris, vel, ut eum pertrahat ad peccatum.*

Haec quoad necessitatem interpellationis, de Jure loquendo, post quae transitum faciendo ad punctum, an stantibus circumstantiis, ex Superioris indulgentia omitti possit in casu interpellatio, refert Vicarius Capitularis, primo periculum esse in mora, si interpellatio facienda sit, et si ante matrimonium expectandus sit lapsus temporis in interpellatione praefigendus: secundo elapsum esse tempus undecim annorum a die repudii ab Abraham missi, absque eo quod ille unquam de Uxore, et filiis requisiverit: tertio libellum repudii esse conceptum verbis adeo injuriosis, ut nullum spei vestigium supersit reditus Viri ad Uxorem repudiatam: ultimo denique ignorari, an Abraham sit vivus, aut mortuus, nec ullam a die discessus habitam fuisse notitiam loci, quem ipse petiit.

Concurrentibus autem consimilibus circumstantiis, nonnulli putant, posse jure suo Conjugem Fidelem, omissa interpellatione Viri Infidelis, transire ad alia vota, *Sanchez de matrim. lib. 7. disput.* 74. *num.* 14. *et* 15. sicque fuisse in Curia Archiepiscopali Neapolitana decisum, referunt *Genuensis in praxi dictae Curiae cap.* 27. *num.* 20. *Riccius in praxi par.* 1. *resolut.* 241. et haec opinio tamquam probabilis admittitur *a Diana in Oper. Coord. tom.* 2. *tract.* 6. *resolut.* 124. et in terminis Mulieris Hebraeae ad Fidem conversae, et hic in Italia degentis, quod, stante latitatione Viri in Infidelitate permanentis, posset, omissa interpellatione, aliud matrimonium contrahere, docuerunt *Comitol. lib.* 1. *quaest.* 124. *Clericat. de Sacram. Matrim. decis.* 11. *num.* 29.

E contra alii censent, quod, etiam concurrentibus circumstantiis, de jure sit locus interpellationi, sed quod si graves sint, haberi debeat recursus ad Summum Pontificem, cujus est, in eo rerum statu indulgere, ut omissa interpellatione, Conjux Fidelis ad alia vota transire possit, *Pontius, de matrim. lib.* 7. *cap.* 48. *num.* 22. concordat *Nicolaus Lucubr. civil. lib.* 1. *tit.* 10. *de Nuptiis num.* 43. ubi dicit sic resolutum fuisse ab hac Sac. Congregatione, et faciunt apostolicae litterae Gregorii XIII. *apud Pignatell. consult.* 93. *tom.* 8. *versus fin.* in quibus singulis locorum Ordinariis, Parochis, et Presbyteris Missionariis Societatis Jesu in Anglia, Æthiopia, et Brasilia degentibus concessit, ut, si aliquis ex Conjugibus ad Fidem convertatur, et alius in infidelitate remaneat, quoties sibi summarie, et extrajudicialiter constiterit, Conjugem Infidelem abesse, et legitime moneri non posse, dispensare valeant, ut Conjux Fidelis, omissa interpellatione, aliud contrahat matrimonium.

His stantibus, quaeritur:

I. An de jure necessaria sit interpellatio in casu etc. et quatenus affirmative.

II. An, stantibus circumstantiis, indulgenda sit dispensatio ab interpellatione in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad utrumque affirmative.

QUÆSTIO CCXLII.

In Causa Mechliniensi, die 17. *Januarii* 1722.

Concessum fuit a san. mem. Innocentio XI. Alphonso Archiepiscopo Mechliniensi ad petitionem Caroli Hispaniarum Regis Catholici amplissimum Breve ad quinquennium pro salubri directione, et Animarum salute eorum, qui Belgii in Castris degebant, et versabantur, conceptum sequentibus verbis: *itaque tibi facultatem ad quinquennium proximum tantum harum serie tribuimus, per te, vel alium, seu alios Sacerdotes probos, et idoneos, ac praevio examine diligenti approbatos a te cum participatione, et consensu dilecti filii Sebastiani Antonii Tanarii Internuntii nostri in Belgio etc. subdelegandos, omnem, et quamcumque jurisdictionem Ecclesiasticam in eos, qui ibi pro Sacramentis Ecclesiasticis Militibus ministrandis pro tempore erunt, qui tamen in propria Dioecesi, sub qua illorum Ordinarii jurisdictionem suam ordinariam in eos exercere possent, non sint, sive Clerici, et Presbyteri saeculares, seu quorumvis etiam Mendicantium Ordinum Regulares fuerint, exercendi, perinde, ac si quoad Clericos saeculares eorum*

verus Praesul, et Pastor, quoad Regulares vero illorum Superior Generalis esses etc. Praeterea tibi, ac Presbyteris idoneis a te approbandis, confessiones quarumcumque dicti Exercitus utriusque sexus personarum audiendi, illasque a quibusve excessibus, ac delictis etc. absolvendi etc. et in fine: *volumus autem, ut quamdiu Exercitus praedictus non prodibit in Campum, tenearis saltem per Vicarium tuum Generalem, visitare singulis annis, juxta Pastoralis curae exigentiam, stationes Militum, ac praesidia eorundem in Civitatibus, Oppidis, Pagis, et Fortalitiis commorantium, super quo conscientiam tuam, tuique Vicarii praedicti gravamus.*

In hujus Apostolici Brevis sequelam quaesitum fuit ab Archiepiscopo Mechliniensi, an ipse, vel suus Vicarius Generalis concedere posset dimissoriales Militaribus Personis, et eorum filiis natis in Exercitu, an vero petendae essent ab Ordinariis, sub quorum jurisdictione illorum praesidia extant, et Sac. haec Congregatio *die* 8. *Febr.* 1681. *negative respondit;* eodemque Archiepiscopo iterum recurrente, ut ex gratia saltem sibi permitteretur, litteras Dimissoriales concedere Ortis in Bello, et eadem Sac. Congregatio *die* 2. *Maji* 1682. *censuit id non esse concedendum*: et in eo quod attinet ad Matrimonium, cum exorta fuisset controversia, an Archiepiscopus, uti Delegatus Apostolicus ratione Brevis supra memorati, ejusque Vicarius, et Cappellani Exercitus haberent facultatem assistendi Matrimoniis Militum, dum hi reperiuntur in actuali expeditione, item an hanc facultatem haberent privative, quoad contrahentium Parochos, et demum an hanc eandem facultatem obtinerent, dum Milites Matrimonium contracturi in Hybernis, vel Æstivis Castris commorantur, et an hanc eandem facultatem haberent, dum Milites sunt in Praesidiis, Sac. haec Congregatio, die 29. Maji 1683. ad primum respondit *affirmative*, et ad alia *negative*.

Expirato tempore in Brevi praefixo, et petente Archiepiscopo Mechliniensi ejus confirmationem cum aliqua ampliori facultate, deputata fuit particularis Congregatio, cui interfuerunt clar. mem. Cardinales Carpineus, Columna, Bonvisius, Albanus deinde ad Summum Pontificatum evectus, ipsaque bis coacta, *die videlicet* 10. *Julii, et* 29. *Septembris anno* 1699. propositisque Dubiis, primo, *an petitum Breve delegationis sit concedendum*, et secundo, *an, et in qua parte sit reformandum*, ad primum responsum fuit *affirmative*, et ad secundum pariter *affirmative*, et reformatio in hoc constituta fuit, ut loco verborum supra relatorum: *Volumus autem, ut quamdiu Exercitus praedictus non prodibit in Campum, tenearis saltem per Vicarium tuum Generalem visitare singulis annis, juxta pastoralis curae exigentiam, stationes Militum, ac praesidia eorundem, in Civitatibus, Oppidis, Pagis, et Fortalitiis, commorantium,* haec alia verba apponerentur; *Volumus autem, ut iis, quos, pro Sacramentis Ecclesiasticis, Militibus, aliisque Personis quibuscumque dicti Exercitus, ministrandis, ut praefertur, deputandos duxeris, pro iis tantum Sacramentis, quae per simplices Parochialium Ecclesiarum Rectores administrari consueverunt, et his quidem, et dumtaxat tempore, quo Exercitus praefatus in actuali expeditione reperiretur, secus vero quando Milites in stationibus, et Praesidiis degerent, administrandis deputati intelligantur,* uti plene habetur *apud R. P. D. Petram ad Constit. Apostolicas tom.* 2. *pag.* 358. *et seqq.* ubi plene tota hujus facti historia refertur.

Ad tramites resolutionis Congregationis Particularis, facta fuit expeditio novi Brevis, et cum iisdem limitationibus expeditum fuit a sanctae mem. Clemente XI. *die* 6. *Martii* 1716. Breve directum Eminentissimo Domino Cardinali de Alsatia Archiepiscopo Mechliniensi; cumque Eminentia Sua, tam ad praedictum san. mem. Clementem XI. quam ad feliciter Regnantem Innocentium XIII. recursum habuerit pro obtinendis amplioribus facultatibus, et ad normam signanter Brevis supra memorati sanctae mem. Innocentii XI. expediti *die* 3. *Januarii* 1681. et ab utroque fuerit examen ad hanc Sacram Congregationem remissum, quaeritur in praesenti, quomodo sit providendum.

Ut autem clare percipiatur petitio Eminentissimi Archiepiscopi Mechliniensis, praemittere opus est, quod ab ipso non petitur auctoritas comunicandi Cappellanis Militum facultatem assistendi matrimoniis, et conferendi Sacramentum Baptismi; cum enim a suo Praedecessore justis de causis, et signanter, ut probationes esse possent in promptu in ordine ad legitimitatem filiorum, qui a Militibus nascuntur, tum pro assumendis Sacris Ordinibus, tum pro eorum admissione ad successiones, demandatum fuerit, ut Sacramen-

ta praedicta a Parochis localibus administrarentur, censet Eminentia sua non esse ab hac praxi recedendum; quocirca petitio ad sequentia capita reducitur. Primum est, quod sibi concedatur facultas constituendi Cappellanos Militum, eosque per se, vel Vicarium suum Generalem examinandi, et approbandi pro confessionibus Militum excipiendis, itaut Cappellani sic examinati, et approbati suos Milites subditos absolvere possint, etiam in aliis Dioecesibus, absque eo quod ab earum Ordinariis novam obtineant approbationem.

Secundum est, ut sibi facultas indulgeatur concedendi dispensationes a denunciationibus matrimonialibus in matrimoniis, quae contrahuntur a Militibus, postquam tamen sibi fuerint a Cappellanis, sub quorum cura degunt, exhibitae attestationes de statu libero.

Tertium denique est, ut tam sibi, quam suo Vicario Generali concedatur, ut Cappellanus Militum sibi subjectos visitare valeat, et corrigere, licet in alienis Dioecesibus existant, exceptis tamen Cappellanis Rectoribus Castrorum, puta Civitatum Anversanae, et Gandavensis, qui earum Ordinariis subjecti sunt.

Hujusce autem petitionis fundamenta plura sunt. Episcopi enim Flandriae adeo erga antiquiorem praxim sunt propensi, ut conquerantur de novitate, et ejus putent auctorem Eminentissimum Dominum Cardinalem de Alsatia, et quod magis est, nullatenus novam approbationem concedere volunt Cappellanis Militum, ad suas Dioeceses accedentibus, sub obtentu, quod sola sufficiat approbatio ab Eminentia Sua tanquam Delegato Apostolico reportata.

Item Princeps Saecularis, qui salarium Cappellanis solvere non facit, nisi exhibita attestatione, quod fuerint constituti, et approbati a Delegato, vel ab ejus Vicario Generali, in hypothesi, in qua aliquod sequatur inconveniens, rem agere non vult cum Ordinariis, sed cum Delegato, vel ejus Vicario, quibus profecto difficile, et quodammodo impossibile est pro singulis casibus petere ab Ordinariis jurisdictionem, ad effectum procedendi contra Cappellanos delinquentes in alienis Dioecesibus.

Rursus, Stationes, et praesidia Militum per quatuor, et quinque vices quolibet anno mutantur, quo stante difficile admodum, esset ut Ordinarii, qui propter modicum permanentiae Cappellanorum tempus de eorum qualitatibus instructi esse non possunt, ad eorum approbationem, vel reprobationem juste valeant devenire. Praedictae quoque Militum stationes non sistunt in solis Provinciis Flandriae, sed etiam transeunt ad alias Dioeceses subjectas Ordinariis Trevirensi, Leodiensi, et Metensi, in quibus Dioecesibus alia viget ecclesiastica disciplina, cui Cappellani non ita facile se conformant. Denique, cum non unum, et idem in Provinciis Flandriae sit idioma, Milites ipsi diverso idiomate loquuntur, ex quo sequitur quod proprios debeant habere Cappellanos jurisdictioni tantum Delegati subjectos, ne dimissis Cappellanis a Delegato approbatis, detur casus, quod Milites careant Cappellano, qui suum calleat idioma.

Additur, quod san. mem. Clemens XI. ad petitionem Augustissimi Imperatoris per suas litteras Apostolicas in forma Brevis *die* 28. *Junii* 1720. concessit Eminentissimo Domino Cardinali Georgio Spinulae, tunc Nuntio Apostolico, ut pro Exercitibus, qui tunc, et pro tempore in Germania consistent, aut inde in alias Regiones, Provincias, et Regna, et etiam in Italiam, et Insulas adjacentes expedientur, Cappellano Majori Exercituum dare posset facultatem, ut ab ipso, vel aliis Sacerdotibus, ab aliquo Ordinario approbatis, et ab eodem Cappellano Majori subdelegandis, administrarentur Sacramenta, et plura alia peragerentur, additis his verbis: *Volumus autem, ut ii Sacerdotes, quos idem Cappellanus Major pro Sacramentis etiam Parochialibus, Militibus, aliisque Personis, quibuscumque dictorum Exercituum ministrandis, ut praefertur, deputandos duxerit, nullatenus pro eisdem Sacramentis eo tempore, iisque Militibus, et Personis praefatis, qui, et quamdiu in praesidiis fixis, stabilibusque consistent, sed quando dumtaxat Exercitus praedicti, sive Legiones, quibus inserviunt, in actuali expeditione reperientur, aut in temporaneis hibernis, vel aestivis stationibus detinebuntur, administrandis, deputati intelligantur.*

His stantibus quaeritur:

An, et quomodo sit providendum in casu etc.

Non fuit proposita.

QUÆSTIO CCXLIII.

In Causa Caputaquensi Visitationis sacrorum Liminum, die 17. *Januarii* 1722.

Episcopus Caputaquen. in Relatione status suae Ecclesiae juxta Bullam Sixti Quinti ad hanc Sac. Congregationem transmissa, retulit, in sua Dioecesi plures reperiri Subcollectores, et Commissarios, qui non sunt pro ea deputati, sed pro locis exemptis, et aliis Dioecesibus adjacentibus, et quod tam ipsi, quam eorum Notarii licet naturaliter essent sui Subditi, ab ordinaria jurisdictione se exemptos esse ex dicta Causa contendunt, ex qua re non modicum Disciplina Ecclesiastica patitur detrimentum. Refert quoque in eadem Dioecesi plures Patentatos, tam dictorum Commissariorum, quam Capitulorum Ecclesiarum Patriarchalium, Sancti Joannis in Laterano, et S. Petri de Urbe, aliorumque Ministrorum Ecclesiae Romanae reperiri, qui ecclesiastica jura quotidie offendunt, quaeritque pro recto suae Dioecesis gubernio, an omnes praedicti sint a sua jurisdictione exempti, et an contra eos in casu delicti secundum justitiae leges procedere possit.

De spoliorum Subcollectoribus fuit olim disputatum, an comprehenderentur sub nomine Officialium Sedis Apostolicae, quorum exemptio innititur *Capitulo cum Matthaeus de haereticis inter Extravagantes communes*, et ab hac Sac. Congregatione negative responsum fuit, uti colligitur ex Decreto edito *die* 20. *Junii* 1682. Cum enim quaesitum fuisset, *an Subcollectores Spoliorum pro Rev. Camera Apostolica recenseri deberent inter Officiales, de quibus loquitur Extravagans cum Matthaeus*, responsum fuit, *negative*, uti videri potest *lib.* 32. *Decret. pag.* 327.

Exemptio itaque Subcollectorum, et Commissariorum in Regno signanter Neapolitano existentium innititur *Constitutioni* 25. *Gregorii XIII. Bull. tom.* 2. *et Constitut.* 202. *Urbani VIII. Bull. tom.* 5. sed cum frequentes irreperent abusus ratione exemptionis tam Subcollectorum, quam Commissariorum, Sacra haec Congregatio auctoritate sibi commissa a Summis Pontificibus Clemente IX. Clemente X. et Innocentio XI. *die* 27. *Februarii* 1677. solemne edidit Decretum, tam quoad numerum Subcollectorum, quam quoad eorum qualitates, et casus, in quibus frui deberent exemptione, addendo, quod Substituti, et Officiales eorum nullam haberent exemptionem, excepto uno tantum Notario pro quolibet Subcollectore in actu exercitii, et in actu pariter exercitii tantum exemptos esse debere Commissarios super illicitis negotiationibus, aut alios deputatos pro quibusdam Causis particularibus, uti fuse videri potest *lib.* 29. *Decret. pag.* 383. *et apud Monacell. in fórmul. parte* 2. *pag.* 64. ubi per extensum refertur allegatum Decretum. Et in eo, quod attinet ad Subcollectores, et Commissarios deputatos pro locis exemptis, et Dioecesibus adjacentibus, se obtulit occasio disputandi de eorum exemptione; *die etenim* 4. *Maji* 1697. cum Episcopus Bituntinus Sacrae Congregationi exposuisset, quod in Civitate Bitunti tres aderant Subcollectores, seu Commissarii Nuntiaturae Neapolis, alter Deputatus pro Civitate, et Dioecesi Bituntina, alius pro Abbatia Nullius Fasani, Tertius pro loco Nullius Rutiliani, et inter caetera quaesivisset, *an Subcollectores deputati pro jurisdictionibus Fasani, et Rutiliani, et Commorantes Bitunti aliqua in dicto loco gaudeant exemptione*, Sacra Congregatio respondit, *non gaudere, et Episcopum procedere posse in futurum*, uti habetur *lib.* 47. *fol.* 185.

Haec quoad Subcollectores, et Commissarios; quoad Patentatos autem Ecclesiarum Patriarchalium S. Joannis in Laterano, et S. Petri de Urbe, et aliorum Ministrorum Ecclesiae Romanae ignoratur, unde eorum exemptio descendat, nec ullum quoad eos datum est invenire Decretum, excepto illo san. mem. Innocentii XII. quod est 68. in ejus parvo Bull. in quo exceptis Officialibus Sanctissimae Inquisitionis, declaratum fuit, quod Privilegium fori quorumcumque Privilegiatorum vulgo *Patentati* suffragaretur tantummodo in causis, et negotiis tam Civilibus, quam Criminalibus, et mixtis eorum Officium, et ministerium quomodolibet concernentibus, et non in aliis; at decretum loquitur de Privilegiatis in Urbe, et in quibuscumque Provinciis, et Legationibus Status Ecclesiastici.

His ergo stantibus, quaeritur:

I. An exercentes munus Subcollectorum, et Commissariorum pro locis exemptis, et aliis Dioecesibus adjacentibus, sed commorantes in Civitate, aut Dioecesi Caputaquen. frui debeant exemptione a jurisdictione Ordinarii.

II. An dictorum Subcollectorum, et Commissariorum Actuarii eadem exemptione frui debeant.

III. An Patentati eorundem Commissariorum, et Subcollectorum, vel Capitulorum Ecclesiarum Patriarchalium S. Joannis in Laterano, et S. Petri de Urbe, vel aliorum Ministrorum Ecclesiae Romanae in Civitate, et Dioecesi Caputaquen. existentes, exempti sint a jurisdictione Ordinarii.

Sacra Congr. die 14. Martii 1722. respondit:

Ad primum negative, et detur Decretum in Bituntina 4. Maji 1697. Ad secundum negative. Ad tertium negative quoad patentatos Commissariorum, et Subcollectorum, quoad alios pro meliori informatione juxta Instructionem, et audiantur interesse habentes praefixo termino duorum mensium.

QUÆSTIO CCXLIV.

In Causa Lucana Funerum, die 17. *Januarii* 1722.

Licet in Testamentis *anno* 1720. factis Angela Staggi, et Joanna Marini, loci Petraesanctae Dioecesis Lucanae demandassent, quod sua Cadavera sepelirentur in Ecclesia PP. S. Francisci Minorum Observantiae ejusdem loci, Nicolaus tamen Bendinus Parochus Ecclesiae S. Martini, in cujus Parochia Angela, et Joanna decesserunt, voluit, ut eorum Cadavera in sua Parochiali Ecclesia permanerent, quoad usque expletis funeribus hora sepeliendi advenisset.

Ex hoc facto PP. S. Francisci maximopere commoti sunt, eodemque delato ad hanc Sac. Congregationem, scriptum fuit juxta morem Episcopo pro informatione, et voto; cumque Episcopus in sua informatione se relative habuisset ad informationem sibi datam ab eodem Parocho Nicolao Bendino, qui est etiam Vicarius Foraneus loci Petraesanctae, et in qua asseruit expositionem Cadaverum in Ecclesia Parochiali ab antiqua consuetudine processisse, in Congregatione habita *die* 11. *Januarii* 1721. dictum fuit, quod Episcopus Parocho, et Patribus terminum praefigeret unius mensis ad sua jura deducenda in Sacra Congregatione.

A Sacris Congregationibus, et signanter Episcoporum, et Regularium, necnon Rituum saepius responsum fuit, quod Cadavera Defunctorum sepelienda in Fratrum Ecclesiis, ab aedibus defunctorum ad eorundem Fratrum Ecclesias recto tramite deferantur, monito prius, et requisito, et expectato proprio defunctorum Parocho, a quo benedictionem, et ultimum vale recipere possint, quo venire expresse recusante, possint iidem Fratres etiam ipso invito dicta Cadavera ad suas Ecclesias transportare, licet haeredes Defunctorum contradicerent, et vellent, quod prius deferrentur ad Ecclesiam Parochialem, uti fuse videri potest in *consult.* 48. *num.* 7. *et seqq. tom.* 3. *Pignatelli, et apud bon. mem. Matthaeuc. in Official. Curiae cap.* 20. *num.* 8.

Juxta easdem resolutiones excipitur immemorabilis consuetudo contraria legitime probata; cumque hanc Fratres in hypothesi deficere contendant, quaeritur:

I. An Cadavera Defunctorum sepelienda in Ecclesia Patrum Minorum Observantiae Terrae Petraesanctae, antequam ad eorum Ecclesiam deferantur, debeant prius asportari ad Parochialem, et eorum ibi debeat fieri expositio usque ad horam sepulturae, et quatenus negative:

II. An Parochus teneatur restituere ceram, et alia emolumenta percepta occasione associationis, et expositionis in sua Ecclesia Cadaverum Angelae, et Annae in casu etc.

Sacra Congr. die 14. Martii 1722. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum affirmative.

QUÆSTIO CCXLV.

In Causa Spoletana, die 7. *Februarii* 1722.

Felix Alexandra Becchelli *anno* 1709. ingressa est Monasterium Monialium Beatae Clarae de Montefalco, et in eodem Professionem Regularem emisit *anno* 1710.; cumque eadem, quae modo est constituta in aetate annorum triginta, paucis ab hinc diebus, enarrasset Priori Ecclesiae Collegiatae Sancti Bartholomaei suo fratri germano, se Hermafroditam evasisse, sexumque virilem in se praevalere, praedictus Prior operae pretium esse censuit rem totam Episcopo Spoletano manifestare.

Episcopus suum in Urbe negotiorum Gestorem admonuit, ut opportunum caperet super praedicta re consilium; cumque fuerit eidem a me insinuatum, quod in similibus facti circumstantiis, necessarium erat Peritos deputare, qui una cum assistentia Matronarum magna cum circumspectione Monialem recogno-

scerent, et quod in hypothesi, in qua ex Peritorum relatione deprehenderetur exposita esse vera, Monialis debebat, vel honestae Matronae, vel suis Cognatis consignari, ut penes eos caute custodiretur, retento interim habitu Monachali, usque quo transmissis ad Sacram Congregationem necessariis documentis, ipsa decerneret, quid esset agendum, et an esset, necne a vinculo Professionis absolvenda; Episcopus insinuationi exactissime morem gessit, factaque a Peritis, assistentibus binis Matronis, necessaria recognitione, illisque unanimiter referentibus Sororem Felicem Alexandram evasisse Hermafroditam, ne hoc interim aliquod scandalum, quod usque adhuc, Divina favente gratia, in Monasterio non contigit, contingeret in futurum, dictam Monialem consignavit Priori supra memorato Ecclesiae Collegiatae Sancti Bartholomaei germano fratri Sororis Felicis, apud quem modo supradicto caute custoditur.

His expletis, cum ab Episcopo ad hanc Sacr. Congregationem transmissus sit processiculus recognitionis, et una cum processiculo exhibitus fuerit supplex libellus memorati Prioris Ecclesiae Collegiatae, in quo nedum petitur declaratio nullitatis professionis emissae a Sorore Felice, sed ulterius promovetur instantia pro restitutione dotis olim Monasterio solutae, quaeritur in praesenti, an petitis sit annuendum.

Sermonem itaque habendo de recognitione Sororis, fuit illa expleta a Bernardo de Amicis Medico Terrae Montisfalchi, necnon a Joanne Antonio Ciardello ejusdem Terrae Chirurgo, assistentibus duabus Matronis ex honestioribus dictae Terrae Baptista videlicet de Valentibus, et Agatha Bontadosia, et utriusque Periti judicium fuit, quod Soror Felix esset Hermafrodita, et capax coeundi tanquam vir, cum qualibet muliere: *riferisco essere detta Suor Felice Alessandra ermafrodita, e capace a coire come uomo colle donne*, et in eo, quod attinet ad fundamentum, cui Peritorum judicium innixum fuit, nedum illud constitutum est in signis, ut plurimum extrinsecis, et aliquando aequivocis, hoc est pilorum, tam in pectore, et labio superiori, quam in maxillis, in voce sonora, in mammillis nullatenus turgescentibus, in defectu, multo ab hinc tempore, menstruorum, in stimulis concupiscentiae, quibus octo ab hinc annis, se in occursu mulierum commoveri sentit, sed etiam in signis intrinsecis et certioribus, hoc est in extrinseca apparitione omnium virilium genitalium, consistentibus tamen in suo primaevo statu pudendis muliebribus, uti ex dicta Peritorum Relatione plenius desumitur, in qua plura alia oretenus exponenda describuntur, quae pudor vetat scriptis aperire.

Plura de his Hermafroditis videri possunt *apud Schottum in sua Physica Curiosa lib.* 1. *cap.* 31., *et lib.* 3. *cap.* 10., *et apud Zacchiam quaest. Medic. legal. lib.* 3. *tit.* 2. *quaest.* 9. *numer.* 1. *et* 2., *et plenius lib.* 7. *tit.* 1. *quaest.* 8. *per tot.*, *et apud Licetum lib.* 2. *de monstris cap.* 53. *et erudite apud Gasparum a Rejes in suo Jucund. quaest. Elisio Campo quaest.* 48., at in eo, quod attinet ad professionem Religiosam, binae sunt in jure propositiones; prima est, quod si Hermafroditus praevaleat in sexu virili, valida est professio, si ab eodem fuerit inter viros emissa, secus si inter mulieres, et e contra, si praevaleat sexus foemineus, valida est professio ab eodem emissa, si fuerit emissa inter mulieres, secus si inter viros, uti late ostendit *Donat. in praxi rerum regul. tom.* 2. *tract.* 3. *quaest.* 22. *num.* 5. Altera est, quod si uterque sexus in Hermafrodito sit aequalis; dantur enim Hermafroditi adeo perfecti in utroque sexu, ut possint agere, et pati in venereis, licet non possint generare cum aliis, et concipere in seipsis, juxta late deducta *apud Clericat. dec.* 43. *de Sacram. Poenit. num.* 12., et legitur apud S. Augustinum *de Civit. Dei lib.* 16. *cap.* 8. ibi – *Androgini, quos etiam Hermafroditos nuncupant, quamvis admodum rari sint, difficile est tamen, ut temporibus desint, in quibus sic uterque sexus apparet, ut, ex quo potius debeant accipere nomen, incertum sit*, et hi profiteri valide non possunt, nec in Religione virorum, nec in Religione mulierum, et quatenus in alterutra professionem emiserint, professio nulla est: *Bonacin. de clausura q.* 2. *puncto* 10. §. 5. *n.* 2. ibi – *Si vero uterque sexus aequalis sit, in neutra Religione profiteri potest.* Concordat *Passerin. de statu hominum tom.* 3. *quaest.* 189. *art.* 10. *inspect.* 4. *n.* 148. ibi – *sed loquendo de illis, in quibus uterque sexus extrinsecus est rite formatus, unde, et ad utrumque usum Veneris sunt habiles, puto, quod sine distinctione professio illorum in quocunque Monasterio sit, irrita est professio.*

Haec quoad professionem: nunc transeundo ad dotis restitutionem, sicuti Moniali de uno

ad aliud Monasterium transeunti, dos a primo Monasterio restituitur, et hoc ipsum contingit, quando Monialis exit e Monasterio propter nullitatem professionis, juxta deducta *apud Tondut. quaest. benef. cap.* 14. *num.* 5. *et* 6. sic hoc ipsum videtur statuendum esse in hypothesi, in qua professio nullitate laboret, ex quo mulier facta est Hermafrodita, sive Androgina, ut in terminis mulieris professae in virum conversae, et e Monasterio hac de causa exeuntis, consuluit *Capon. discept.* 220. *num.* 44. *tom.* 3.

His stantibus, quaeritur:

I. *An professio irrita sit in casu, et quatenus affirmative:*

II. *An dos sit Sorori Felici restituenda in casu etc.*

Sacra Congr. die 14. Martii 1722. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative.

QUÆSTIO CCXLVI.

In Causa Neapolitana Congruae, die 28. *Februarii* 1722.

Joannes Nicolaus de Laurentiis *anno* 1693. admissus fuit inter Patres Societatis Jesu, et nondum expleto Novitiatus biennio, nec emissis tribus simplicibus Votis Paupertatis, Castitatis, et Obedientiae, cum licentia sui Superioris ad Sacros Ordines promotus fuit ab Episcopo Aquilano, Pontificalia in Civitate Neapolitana exercente de licentia clar. mem. Card. Cantelmi Archiepiscopi dictae Civitatis, idemque de Laurentiis, post emissa eadem Vota, fuit a Societate dimissus.

Nicolaus ab Ordinum exercitio suspensus ex tituli defectu, ad hanc Sac. Congregationem habuit recursum, ad effectum obtinendi a Patribus Societatis assignationem Congruae alimentariae, et post nonnullas subalternas controversias exortas, tam super subscriptione dubiorum, quam super subministratione alicujus summae in Causam declarandam, deventum tandem fuit ad propositionem Causae in folio, disputatisque sequentibus dubiis:

I. *An Joanni Nicolao de Laurentiis uti Sacerdoti Ordinato ad titulum Religiosae paupertatis in Societate Jesu, et deinde ab ea dimisso, debeatur Congrua portio, seu substentatio saltem annuorum quadraginta aureorum ab eadem Religione.*

II. *An lite pendente sint ei subministranda alimenta, et sumptus litis.*

III. *An potius idem Nicolaus teneatur ad Religionem redire in casu etc.*

In Congregatione habita *die* 8. *Augusti* 1705. rescriptum fuit *ad primum absolvendam esse Societatem a praetensa subministratione Congruae, in casu de quo agitur, ad secundum, et tertium satis provisum in primo*, et propter suffragiorum uniformitatem mandatum fuit, quod Causa *amplius non proponeretur*, uti legitur *lib.* 55. *decret. pag.* 291. *a tergo*, et licet dictus Nicolaus in Congregatione habita *die* 23. *mensis Januarii* 1706. pro nova audientia supplicasset, eam tamen obtinere non potuit, cum responsum fuerit, *nihil de nova audientia*, uti habetur in parvo Regesto dicti anni sub dicta die.

Orator exclusus a petita Congruae assignatione, quique interea a celebratione Missae erat suspensus ex defectu Tituli, seu Patrimonii, suas exhibuit preces pro facultate Missam celebrandi, cumque *die* 6. *Februarii dicti anni* 1706. dictum fuerit, quod audiretur Eminentissimus Card. Vicarius, editum fuit a clar. mem. Card. de Carpineo Urbis Vicario suum suffragium, in quo sic conclusit: *Crederem Societatem debere Oratorem providere de congrua substentatione, donec constet fuisse ad titulum Patrimonii promotum, vel donec fuerit recuperata domus a Patre assignata, ad quem effectum esset injungendum, ut Nicolaus omnia, et singula Jura sua cedat Societati. Quod si ab Eminentissimis PP. aliud decernendum esse videatur, Nicolaus deberet suspensus remanere, quia non habenti titulum suspensa est facultas celebrandi.*

At relato, in Sac. Congregatione praedicti Card. Carpinei suffragio, eadem *die* 8. *Maji* 1706. uti habetur *lib.* 56. *Decret. fol.* 168. sic respondit, *Sacra etc. audita relatione Eminentiss. D. Card. Carpinei Sanctissimi D. N. in Urbe Vicarii, quoad petitam facultatem celebrandi, instantiam remisit arbitrio Eminentiae Suae, ut desuper pro sua prudentia gerat, statuat, atque decernat, quod sibi magis in Domino videbitur expedire. In reliquis vero eadem Sac. Congregatio instantiam rejecit.*

Ab anno 1706. usque ad annum 1720. nullum de hac Causa motum amplius fuit verbum in hac Sac. Congregatione; sed cum praedicto anno 1720. Nicolaus S. mem. Clementem pa-

pam XI. per supplicem libellum exorasset, ut vel Patribus Societatis demandaret congruae subministrationem, vel sineret Causam in hac Sac. Congregatione reassumi; preces fuerunt a Sanctitate Sua ad hanc Sac. Congregationem remissae, et inter summaria precum, quae ab Eminentissimo Praefecto expediuntur cum Secretario, responsum fuit *die* 13. *Julii* 1720. *ad mentem*, quae fuit, ut Secretarius ageret cum Patribus Societatis, ut titulo eleemosynae aliquid Oratori subministrarent.

In hujus rescripti executionem non destiti rem agere cum Patribus. Cumque promptissimam eorum voluntatem invenerim quoad omne genus eleemosynarum, sed omnino alienam deprehenderim in casu, de quo agitur, tum propter absolutionem, ab hac Sac. Congregatione servatis servandis a quacunque Congruae subministratione, reportatam, tum ratione exempli, quod in perniciem cederet totius Religionis, re ad Nicolaum delata, novus ab ipso recursus habitus est ad Sanctissimum D. N. feliciter regnantem, ut ejus auctoritate Societas adigeretur ad Congruam subministrandam, remissisque etiam hisce precibus ad hanc Sac. Congregationem, non in summariis, quae expediuntur inter Eminentissimum Praefectum, et Secretarium, sed in plena Congregatione proposita fuit inter supplices libellos, qui in ea leguntur, instantia, et *die* 2. *Augusti* 1721. responsum fuit *Lectum;* Nicolao autem nullatenus ex tot negativis responsis defatigato, et quotidianis accessibus instante, tam apud Eminentissimum Praefectum, quam apud me Secretarium, ut iterum audiretur, et sua Causa in folio proponeretur, re communicata cum Procuratore Patrum Societatis, *die* 13. *Septembris* 1721. dictum fuit, *quod audiretur*, et in sequelam hujus rescripti, disputandum in praesenti proponitur dubium ad calcem restrictus referendum.

Fundamenta Nicolai sunt haec, quae sequuntur; Primum est, quod ipse ante expletum biennium a die ingressus in Religionem, et sic ante emissionem trium Votorum simplicium fuit ad Sacros Ordines promotus, absque eo quod Societatem juvare possit Constitutio Gregorii XIII. Quia S. Pius V. *Constit.* 75. *Bullar. tom.* 2. voluit, quod dispositio Sac. Concilii Tridentini *sess.* 21. *cap.* 2. *de ref.* loquens de Clericis saecularibus extenderetur ad Clericos Religiosos non Professos, et licet memoratus Papa Gregorius exemptos ab hac Piana Constitutione declaraverit Patres Societatis, declaratio tamen loquitur de illis, qui in Societate promoventur ad Ordines Sacros, sed post biennium, et post emissionem trium Votorum simplicium, licet ante solemnem Professionem: *Garz. de benef. par.* 2. *cap.* 5. *num.* 13. *et sub num.* 29. *Fornar. in tract. de Ordin. cap.* 8. *num.* 9.

Secundum est, quod juxta demandata a Patre Generali, et a Societate nullatenus controversa, in tantum fuit Nicolao concessa facultas ascendendi ad Ordines Sacros ante biennium, et ante emissionem Votorum simplicium, in quantum suppositum fuit, quod haberet Patrimonium, ad cujus titulum, ante ingressum in Societatem, fuisset prima Tonsura initiatus juxta morem Civitatis Neapolitanae. Cum ergo, nec Patrimonium adesset, nec in Ordinatione ad primam Tonsuram extra Societatem, nec in susceptione Sac. Ordinum in Societate, ulla unquam facta fuerit mentio Patrimonii, clara dicitur negligentia Patrum, quam idcirco luere debent, Congruam assignando Nicolao a sua Societate dimisso.

Tertium est, quod Patres Societatis, ad effectum obtinendi, quod sui ante solemnem Professionem initiari possent Ordinibus Sacris, adversus citatam Bullam S. Pii V. se promptos, et paratos obtulerunt ad assignandum cuilibet ordinato in Sacris, et deinde ante Professionem dimisso congruam sufficientem, ne cum dedecore characteris mendicare cogeretur: cumque oblatio haec fuerit ab hac S. Congregatione acceptata, et summa fuerit statuta *in ducatis* 40. ut colligi dicit ex libris S. Congregationis, quos oculis Sapientiss. Patrum ipse subjiciam, de suo jure Nicolaus asserit non esse dubitandum.

Societas e contra ait, se ad nihilum teneri; Primo, quia Nicolaus fuit dimissus; ipso petente, uti ex dimissione desumitur, et quatenus dimissio ex causa secuta fuisset, semper eo fortius crescit assumptum exclusivum cujuscumque assignationis.

Secundo, quia quando agebatur de Ordinatione Nicolai ante expletum biennium, et emissionem trium Votorum simplicium, semper ipse asseruit se habere Patrimonium, et se fuisse prima Tonsura initiatum ad titulum praedictum; cumque dependenter ab hoc supposito, P. Generalis dederit licentiam, ut ille

Sacros Ordines assumeret, et juxta morem Civitatis Neapolitanae abstinendi a collatione Tonsurae, nisi Tonsurandus habeat Patrimonium *in summa duc.* 36. *annuorum*, Nicolaus tunc haberet domum sibi a Patre in saeculo donatam, quoad usumfructum, ut ad Sacerdotium ascenderet, infertur ex hoc Societatem non teneri ad ullam subministrationem, licet hic, et nunc Nicolaus paupertate laboret, et domum a Patre assignatam non habeat, exemplo Episcopi, qui ignorans qualitatem Beneficii, et reputans illud esse tutum, et sufficiens, ad ejus Titulum aliquem ordinavit; non tenetur enim Episcopus aliquid ex justitia contribuere pro substentatione Ordinati, si d. Beneficium fuerit ab alio subsequenter evictum. *Fagnan. in capit. cum secundum numer.* 41. *et seqq. de Praebendis*, *Pirhing ad d. tit. decret. sect.* 1. §. 3. *num.* 24.

Tertio, quia non subsistere dicitur in facto, quod ad effectum obtinendi exemptionem a Bulla Piana Patres unquam obtulerint assignationem congruae favore eorum, qui dimitterentur, sed semper dixerunt, non esse timendum de eorum mendicitate, cum ejecti, ut plurimum aut fortunae aut naturae bonis taliter sint praediti, ut vitam suam honeste essent traducturi; itaut quidquid adnotatum reperitur in Regestis hujus Sac. Congreg. referri dicendum sit, non ad resolutionem, sed ad privatam Secretarii adnotationem.

Multoque magis, cum alii adfuerint ejecti, qui potissimum ex capite eorum, quae in Regestis adnotata dicebantur, insteterunt in hac Sacr. Congreg. pro congrua obtinenda: cumque semper fuerint rejecti, nec aliquid consequi potuerint, uti signanter colligitur ex his, quae contigerunt in famigerata causa Georgii Vaccarini, de qua *apud Pignatell. consult.* 92. *ad calcem tom.* 10. signum evidentissimum hoc est, nec oblationem Societatis habere subsistentiam, nec ullum adesse decretum, quo Societas adigatur ad congruam dimissis assignandam.

His stantibus, quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis die 2. *Augusti* 1721. *in casu etc.*

Sacra Congr respondit:
In decisis, et amplius.

QUÆSTIO CCXLVII.

In Causa Veliternensi, die 14. *Martii* 1722.

Eminentissimus D. Cardinalis Tanarius in visitatione a se peracta Oppidi nuncupati *di Core* existentis in sua Dioecesi Veliternen. decretum edidit, in quo demandavit, quod Canonici Ecclesiae Collegiatae praedicti Oppidi tenerentur quotidie Missam Conventualem applicare pro Benefactoribus, et quod hoc ipsum facere deberent, quando juxta Rubricas obligantur ad celebrandum plures Missas Conventuales uno die, non obstante quacumque, quae in contrarium allegabatur, consuetudine. Habuerunt Canonici recursum ad hanc Sacram Congregationem, humillime exorando pro exemptione a praedicto onere applicationis Missae Conventualis, sub obtentu, quod Canonicatus habent reditus satis exiguos. Et Eminentissimus Ordinarius in sua informatione censet, eos esse aliquali indulgentia dignos, et expositam Canonicatuum tenuitatem in facto subsistere; obligantur quippe Canonici ad servitium quotidianum, et ad recitationem integri Officii Divini, et Praebendae Canonicales non ascendunt ad annua scuta 30. pro qualibet, et minor est summa distributionum quotidianarum, cum diebus feriatis punctatura sit in obulis tribus, et diebus festivis sit in obulis sex.

Fuit alias actum in hac Sacra Congregatione de hac materia, exemptionis videlicet ab applicatione quotidianae Missae Conventualis pro Benefactoribus propter tenuitatem redituum Canonicatuum. Proposita fuit in folio Congregationis habitae *die* 6. *Junii* 1605. quaedam causa Camerinen. Missae Conventualis, et inter caetera quaesitum fuit, ad quem spectaret in Collegiata Ecclesia S. Mariae Terrae Sancti Ginesii celebratio Missae lectae Parochialis, necnon celebratio Missae Conventualis, et pro quibus dictae Missae essent applicandae, ut ex tenore sequentium dubiorum colligitur.

I. *An, et ad quem spectet onus celebrandi Missam lectam Parochialem.*

II. *An, et quibus diebus sit celebranda Missa Conventualis, et quatenus affirmative:*

III. *An, et a quibus illa sit applicanda pro Populo in casu etc.* Et S. Congregatio respondit ad primum, *spectare ad Archipresbyterum tantum pro populo*, ad secundum respondit *affir-*

mative, et quotidie, et ad tertium, *ab omnibus esse applicandam, non tamen pro Populo, sed pro Benefactoribus*, ut in *lib.* 55. *Decret. pag.* 203. *a tergo.*

Petita fuit, et obtenta a Capitulo nova audientia, et instantibus Canonicis, se non teneri ad Missam Conventualem quotidianam, tum quia contraria per antecessum extiterat consuetudo, tum quia reditus satis exiguos habebant, propositum fuit in Congregatione habita *die* 5. *Junii* 1706. dubium, *An sit standum, vel recedendum a decisis sub die* 6. *Junii* 1605. et Sac. Congregatio, ad primum *stetit in decisis*, ad secundum *stetit pariter in decisis in casu etc. de quo agebatur, quoad dies festos tantum*, et ad tertium *stetit pariter in decisis*, uti colligitur *ex lib.* 56. *Decret. pag.* 170. *a tergo.*

Consimilis casus fuit inter summaria precum propositus *die* 11. *Junii* 1712. in quadam causa Narnien. cum etenim Episcopus edicto mandasset, quod Canonici Collegiatarum S. Angeli, et S. Nicolai tenerentur quotidie celebrare Missam Conventualem, et applicare pro Benefactoribus, Canonici insteterunt in hac Sac. Congregatione pro exemptione a dicto onere, sub obtentu contrariae consuetudinis, et paupertatis suorum Canonicatuum, et Sac. Congregatio respondit, in casu de quo agebatur, non teneri nisi diebus festis dictos Canonicos ad applicationem Missae Conventualis pro Benefactoribus, uti habetur *lib.* 62. *decret. pag.* 211.

His stantibus, quaeritur:

I. *An Canonici Collegiatae Ecclesiae Oppidi di Core teneantur quotidie Missam Conventualem celebrare, et quatenus affirmative:*

II. *An teneantur quotidie dictam Missam Conventualem applicare pro Benefactoribus, et quatenus affirmative:*

III. *An, et quae exemptio, sive a celebratione, sive ab applicatione Missae Conventualis iisdem, attenta Praebendarum tenuitate, sit indulgenda in casu etc.*

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative. Ad tertium posse indulgeri, ut Missas applicent diebus tantum festis de praecepto.

QUÆSTIO CCXLVIII.

In Causa Taurinensi, die 14. *Martii* 1722.

Jacobus Antonius Riverius offert summam scutor. 2400. monetae Romanae, ut in Ecclesia Collegiata Montiscalerii Dioecesis Taurinen. erigatur Praebenda Theologalis, cum onere, ut Canonicus Theologus, nedum Choro de more intersit, sed etiam omnibus festis de praecepto Concionem habeat ad Populum, et semel in hebdomada Clerum edoceat Theologiam Moralem. Praedictam quoque summam scut. 2400. memoratus Jacobus Antonius uniri petit Massae Capitulari, ita tamen, ut Canonicus communes distributiones cum caeteris Canonicis, ex aequo participet, nec Capitulum huic abnuit petitioni. Transeundo ad Jus praesentandi, Jacobus illud sibi in primis reservat, et post suum obitum, illud vult deferri ad masculos familiae a se nominandae, post quorum omnium obitum vocat Capitulum; Canonicatum praeterea nulli vult reservationi, vel affectioni esse subjectum, et jus instituendi firmiter, et constanter intendit ad dict. Capitulum deferri privative ad quemlibet alium. Deducuntur haec omnia ex Relatione Vicarii Capitularis, humillime instantis, ut petitio Jacobi Antonii admittatur, ne Clerus, et Populus, assiduo Moralis Theologiae, et evangelicae praedicationis pabulo destituatur.

Quoad exclusionem cujuscunque reservationis, vel affectionis, pacifica hodie esse videtur opinio in Tribunalibus recepta, quod eadem in Limine Fundationis admitti possit, *ut in decis. Civitatis Castelli Canonicatus coram Card. Matthejo impressa apud D. Piton. de controv. Patron. alleg.* 21. *num.* 10. *et seqq. et in Parmen. Beneficii* 13. *Junii* 1701. §. *Sed quatenus coram Eminentiss. Scotto*, *et* 16. *Januar.* 1702. §. *At quando cum seqq. cor. bon. mem. Ansaldo*, *et* 27. *Junii* 1703. §. *Quoniam cor. bon. mem. Molines*, *et in Gerunden. Eleemosynae panis* 26. *Junii* 1713. §. *Ex triplici cum seqq. cor. Eminentissimo Scotto*, *et in eadem* 14. *Martii* 1718. §. *Profecto cum seqq. cor. R. P. D. Cerro*, quae decisiones sunt impressae apud citatum *Piton. de controv. Patronal. allegat.* 48.

31. 42. 54. *et* 80. *et alleg.* 100. *num.* 406. *et seqq.*

Difficultas ergo est in reservatione Institutionis favore Capituli; Sacrum etenim Concilium Tridentinum *sess.* 14. *cap.* 12. haec habet, *in casu autem fundationis, aut donationis, hujusmodi institutio Episcopo, et non alteri inferiori reservetur;* et licet idem Concilium *sess.* 25. *cap.* 9. supponat Institutionem ad Inferiores pertinere, ibi: *quod si ad inferiores institutio pertineat*, et hoc ipsum admissum videatur *in cap.* 13. *sess.* 7. ibi, *praesentati, seu electi, vel nominati quibusvis ecclesiasticis personis*, cum in Codicibus Vaticanis desit particula A quae in plerisque exemplaribus praeponitur dictis verbis, *quibusvis ecclesiasticis personis* uti testatur *Fagnan. in cap. accepimus num.* 31. *de aetate, et qualitate*, recepta nihilominus hodie videtur opinio, quod Fundator in Limine fundationis post Concilium Tridentinum non possit alteri reservare institutionem, quam Episcopo, vel alteri habenti jurisdictionem Ordinariam, uti testando de mente hujus Sac. Congregationis firmavit *Fagnan. in cap. cum Ecclesia Vulterrana num.* 32. *et* 33. *de electione*, et articulo solemniter examinato firmavit *Rota in Burgen. Juris instituendi, seu conferendi* 23. *Junii* 1690. *coram bon. mem. Molines.*

Haec quoad Jus; quia vero in praesenti habetur recursus ad Sedem Apostolicam pro gratia, testatur *Corrad. in praxi benefic. lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 26. institutionem, etiam post Concilium Tridentinum a Summis Pontificibus, fuisse reservatam inferioribus Ordinario, ibi: *tamen post Concilium non semel visum est per Summos Pontifices hanc instituendi facultatem inferioribus Ordinario fuisse reservatam, cum Papa contra decreta ejusdem Concilii ad sui libitum disponat, ad favorem tamen Patronorum Laicorum, quibus indulgere solet, quantum fieri potest, ne retrahantur a fundatione.*

In hac Sac. Congregatione habita *die* 30. *Septembris* 1702. disputatum fuit, an esset signanda supplicatio erectionis sex Cappellaniarum in Ecclesia S. Michaelis Archangeli Dioecesis Firmanae, cum conditione, ut Institutio spectaret ad Capitulum S. Mariae in Via-Lata de Urbe, et se opponente Archiepiscopo Firmano, responsum fuit *negative*, uti habetur *lib.* 52. *decret. pag.* 372. *a tergo.*

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitioni sit annuendum in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Negative, et ad mentem, nullam scilicet esse difficultatem quoad exclusionem reservationum, sed quoad exclusionem reservationis favore Episcopi.

QUÆSTIO CCXLIX.

In Causa Imolensi Parochialis die 28. *Martii* 1722.

Sacerdos Joseph Chellinus praesentatus fuit a Communitate Terrae Massae Longobardae ad Ecclesiam Parochialem S. Pauli, et absente a Dioecesi Eminentissimo Episcopo, qui in Urbe morabatur occasione electionis Summi Pontificis, admissa fuit a Vicario Generali praesentatio cum Clausula, *si, et in quantum.*

Secuto Eminentissimi Episcopi reditu ad Dioecesim, et instante Promotore Fiscali, ne Sacerdos Joseph ad Parochialem admitteretur sub fundamento, quod non esset bonis moribus imbutus, et quod de quadam inhonesta cum Muliere conversatione esset diffamatus, ita ut de recenti eidem inhibitum fuisset, ne ad ejus domum accederet, et cum ea conversaret, etiam sub praetextu Consanguinitatis, Procuratores Communitatis ad novam cumulativam peaesentationem devenerunt in persona Sacerdotis Francisci Gallupii, qui de praesenti est Parochus in Dioecesi Ferrariensi, et haec postrema praesentatio fuit admissa, et simul, et semel rejecta est alia, quae facta fuerat in persona Sacerdotis Josephi.

Appellatione a succumbente interposita, causaque ex rescripto Auditoris Sanctissimi ad hanc Sac. Congregationem delata, disputandum in praesenti proponitur dubium mox referendum; instatque Promotor Fiscalis pro rejectione saepe memorati Sacerdotis Josephi, cum non agatur de privando, sed de repellendo; in quo rerum themate sufficit diffamatio, nec requiruntur probationes concludentes, sed leviores juxta late deducta per *Rot. Dec.* 202. *num.* 14. *et seqq. coram san. mem. Alexander VIII.*

Quaeritur itaque:

An, et cui sit adjudicanda Parochialis, de qua agitur in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Parochialem esse adjudicandam Sacerdoti Francisco Gallupio, et amplius.

QUÆSTIO CCL.

In Causa Nullius, seu Brictinoriensi Indulti, die 28. *Martii* 1722.

Post factam a Pio IV. unionem Capitulo S. Petri in Vaticano Abbatiarum S. Rufilii Forompilii Provinciae Ravennat. et S. Petri de Cusatis Provinciae Salernitanae, exorta est Controversia inter Episcopos Brictinorien. et Policastren. ex una, et dictum Capitulum ex altera partibus, an huic videlicet competeret plenaria jurisdictio cum Territorio separato, et qualitate vera nullius in Abbatiis, uti supra unitis.

Sacra haec Congregatio anno 1672. censuit, Controversiam hanc esse cognoscendam cum Voto Rotae, et in hujus rescripti sequelam confectus fuit pro parte Capituli voluminosus Processus super competentia Territorii separati; cumque adhuc non proposita in Tribunali Rotae causa, excitata fuisset ab Episcopis praetensio, quod etiamsi constaret de Territorio separato, et vera qualitate nullius favore Capituli, numquam tamen ipsum potuisset habere facultatem concedendi litteras dimissorias subditis memoratarum Abbatiarum, Sac. haec Congregatio *die* 11. *Septembris* 1717. demandavit, quod dubium dimissoriarum non in Rota, sed in ipsa Sac. Congregatione proponeretur.

Cohaerenter ad haec in Congregatione habita *die* 21. *Januarii* 1719. propositum fuit praesens dubium, *An etiamsi constaret de Territorio separato possit Capitulum S. Petri concedere Dimissorias,* et responsum fuit *negative,* causaque reproposita, et instante Capitulo pro recessu a decisis, vel saltem pro indulto gratioso concedendi Dimissorias, rescriptum fuit *die* 24. *Augusti* 1620. *in decisis, et quoad Indultum supplicent Sanctissimo,* exhibitoque a Capitulo supplici libello Sanctissimo Domino Nostro pro dicto indulto, Sanctitas Sua *die* 3. *Augusti* 1721. *rescripsit ad S. C. Conc. pro Voto, et instantia proponatur citatis Episcopis,* et ad hujus rescripti tramites disputandum in praesenti proponitur dubium, ad calcem restrictus referendum.

Non impugnat Capitulum hujusce Sac. Congregationis sententiam, a Tribunali etiam Rotae reverenter retentam, quod etiam constito de Territorio separato cum plena jurisdictione quasi Episcopali in Clerum, et Populum, nequeant Abbates, secluso particulari privilegio Apostolico, litteras Dimissorias subditis Saecularibus concedere; Concilium etenim Tridentinum *Sess.* 23. *cap.* 10. statuit, *non posse Abbates Subditis saecularibus Dimissorias concedere, etiamsi Abbates nullius Dioecesis, vel exempti esse dicantur,* cum juxta constantem hujusce S. Congregationis sententiam verba illa *etiamsi nullius Dioecesis,* verificentur in Abbatibus habentibus Territorium separatum, uti late probat *Fagnan. in cap. significasti a num.* 12. *usque ad finem de offic. Archidiaconi,* et praeter resolutiones ibi ab eodem allegatas, desumitur ex antiqua resolutione hujus Sac. Congregationis *anno* 1601. *lib.* 9. *Decretor. pag.* 138. ibi: *Dimissorias ad Ordines saecularibus concedere, aut Matrimoniales denunciationes dimittere, nulli plane inferiori etiam Episcopalem Jurisdictionem habenti, ac nullius etiam Dioecesis existenti licere; et concordant recentiores in Causa Nullius, seu Vesprim. Jurisdictionis die* 26. *Martii, et die* 17. *Decembris* 1718. quas juxta morem reverenter expleta est *Rota in Theatina Jurisdictionis* 14. *Decembris* 1708. *coram Eminentissimo Scotto, et in Sulmonen. Jurisdictionis super Manutentione* 2. *Julii* 1714. §. *Demum quoad Dimissorias coram Almae Urbis Gubernatore.*

Supplicatio ergo Capituli ad gratiosam Indulti concessionem restringitur, eique credit locum esse posse: tum ex praerogativa Basilicae Vaticanae, tum ab exemplis consimilium concessionum a Summis Pontificibus factarum, non obstante, quod haec Sac. Congregatio in puncto juris senserit, facultatem concedendi Dimissorias dicto Capitulo nullatenus competere, et nullatenus urgente, quod adhuc pendet quaestio in Rota super Territorio separato, tum quia magna sunt fundamenta, quae Capitulo assistunt pro illius competentia, tum quia in praesenti Territorium separatum est supponendum, cum in discussione Causae super jure concedendi litteras Dimissorias, Sac. haec Congregatio juxta ea, quae supra relata sunt, disputandum statuerit esse dubium, *an etiamsi constaret de Territorio separato, possit Capitulum S. Petri concedere Dimissorias.*

Excipiunt e contra Episcopi non esse locum

indulto, cum existentia Territorii separati consueverit esse Indulti fundamentum, et punctus super Territorio separato indecisus adhuc pendeat in Tribunali Rotae, et cum sit res pessimi exempli, quod rejecta alicujus instantia in puncto justitiae, succumbens rem denegatam obtineat in puncto gratiae.

Jura hinc inde circumferuntur, adeoque nunc quaeritur:

An sit consilium praestandum Sanctissimo pro concessione Indulti dandi Dimissorias, de quibus agitur in casu etc.

Sacra Congr. die 23. Maji 1722. respondit:
Dilata, et expectetur exitus Causae in Rota super Territorio separato.

QUÆSTIO CCLI.

In Causa Aquilana, die 28. *Martii* 1722.

Sacerdos Joseph Fattore praetensionem excitavit, quod Hyacinthus Miconus Francus primam clericalem tonsuram illicite recepisset ab Episcopo Marsorum ad effectum statuendi, quod ad se, et non ad illum pertineret quaedam Cappellania fundata a Bartholomaeo Fattore Abbate S. Angeli, qui in primo loco ad eam vocavit unum ex filiis Antoniae Franco Uxoris Francisci Micone, et sic Hyacinthum, et in ejus defectum unum ex filiis Jacobi Fattore, et sic se ipsum: *e per appresso succedano li figli di Francesca moglie di Bernardino Marinucci, e li figli d' Antonia Franchi moglie di Francesco Micone miei nipoti carnali, cioè quello che si troverà prima fatto Chierico delli figli dd. nepoti, e non essendoci in queste due famiglie li Chierici, succedano li figli del Signor Giacomo Fattore.*

Actum fuit in hac S. Congregatione de illicita tonsuratione Hyacinthi Miconi, ipsaque fuit in sensu, quod Hyacinthus fuisset illicite ordinatus, tum quia collatio primae Tonsurae ipsi facta fuit praevia tantum unica denunciatione facta in Ecclesia Parochiali, quando juxta Constitutiones Synodales, et Sac. Congregationis decreta, tres denunciationes diebus festivis aliquantulum interpolatis fieri debebant, tum quia facultas concedendi litteras dimissoriales fuerat a S. Congregatione Episcoporum, et Regularium directa Vicario Apostolico Aquilano, itaut earum expeditio facta ab Archidiacono Antonello Pro-Vicario, minus legitima habenda sit, licet Vicarius Apostolicus abesset a Civitate Aquilana, et licet Archidiaconus fuisset oretenus electus in Pro-Vicarium, eique communicatae omnes facultates, cum sub communicatione praedicta comprehendi non posset concessio litterarum dimissorialium, utpote a Sac. Congregatione commissa arbitrio Vicarii Apostolici, et directa ad collationem primae Tonsurae, et sic ad constituendum aliquem in Ecclesiae ministrum, juxta *Text. in Cap. fin.* §. *si autem, ibiq. Gloss. in verbo ut personaliter de offic.*, *et potest. Judicis delegati.*

Si S. haec Congregatio se continuisset in sola declaratione de illicita Tonsuratione Hyacinthi, nihil haberet Sacerdos Joseph, de quo conquereretur, sed cum proposito *die* 7. *Septembris* 1720. dubio: *an Hyacinthus sit licite tonsuratus in casu etc.* responsum fuerit *negative, ac praevia relaxatione suspensionis eundem Hyacinthum esse capacem Beneficii*, contendit saepe memoratus Sacerdos Joseph declarationem hanc capacitatis non posse sibi de jure vindicare locum, propter apertam sui favore vocationem ad Cappellaniam in hypothesi incapacitatis dicti Hyacinthi.

Ex juribus itaque circumferendis quaeritur;

An sit standum vel recedendum a decisis in casu etc.

Sacra Congr. die 18. Aprilis 1722. respondit:
In decisis, et amplius.

QUÆSTIO CCLII.

In Causa Camerinensi Celebrationis Missarum, *die* 28. *Martii* 1722.

Cornelius Severini in suo testamento condito anno 1617. assignata dote erigendum curavit in Collegiata Ecclesia S. Genesii unum Canonicatum, et Canonico noviter eligendo imposuit onus recitationis horarum Canonicarum, una cum aliis Canonicis, et ulterius celebrandi in quadam Cappella a se extructa saltem tres, vel quatuor Missas in hebdomada juxta modum, et numerum, quo tenentur caeteri Canonici ejusdem Ecclesiae.

Delato Canonicatu ad Sixtum de Michelangelis, quaesivit hic ab Sac. Congregatione, an praedictas Missas, quas celebrare tenetur, teneatur etiam applicare. Auditoque juxta morem

Ordinario Camerinensi, fuit ille in sensu, quod teneretur ad applicationem tum ex regula generali, ut qui tenetur ad celebrandum teneatur etiam ad applicandum, tum quia Praedecessores in Canonicatu celebrarunt, et applicarunt, et demum, quia Fundator habuit relationem ad modum, quo tunc alii Canonici celebrabant, et tunc Canonici nedum celebrabant, sed applicabant.

E contra, adversus onus applicationis facit, quod quidquid esset de antiquiori praxi Collegiatae, recepta est hodie sententia, et ab hac Sac. Congregatione approbata, quod Canonici d. Collegiatae tenentur ad celebrandum, sed non ad applicandum, uti colligitur *ex resolutionibus editis die* 4. *Junii* 1701. *die* 12. *Maji*, *et die* 9. *Jun.* 1714. itaut posito quod Canonicus teneatur celebrare juxta modum, quo tenentur caeteri Canonici ejusdem Ecclesiae, si isti celebrant, et non applicant, idem judicium etiam ferendum sit de illo.

Additur quod in testamento Cornelii, loquendo de aliis quibusdam Missis, testator celebrationem, et applicationem expressit; quo stante, quando, loquendo de novo Canonico, solius meminit celebrationis, signum est quod eam tantum voluit, et non applicationem.

Denique annuus fructus hujus Canonicatus tempore erectionis erat in scutis 32. a qua summa demenda erant scuta quinque pro expensis Ecclesiae, idemque Canonicatus hodie redactus est ad scuta quindecim annua; in quo rerum themate videtur inferri posse, quod Canonicus sit tantum obligatus ad celebrandum.

His stantibus, quaeritur:

I. An Canonicus Sixtus Michelangelus teneatur ad applicationem Missarum per Cornelium Severini relictarum in testamento, vel potius ad celebrationem tantum, siculi tenentur alii Canonici Collegiatae S. Ginesii in casu etc. et quatenus teneatur ad applicationem:

II. An sit concedenda earum reductio in casu etc.

Sacra Congr. die 18. Aprilis 1722. respondit:

Ad primum negative quoad primam partem, affirmative quoad secundum.

Ad secundum satis provisum in primo.

QUÆSTIO CCLIII.

In Causa Ariminensi Jurium Parochialium, die 18. *Aprilis* 1722.

Exortis controversiis inter Communitatem Oppidi S. Clementis, quae praetendit se habere Juspatronatus Ecclesiae S. Agathae in memorato Oppido existentis, et Parochum S. Clementis, intra cujus Parochiae fines memorata Ecclesia S. Agathae constituta est, subscripta fuerunt dubia ad calcem hujus Restrictus referenda, et hinc inde informationes et scripturae exhibentur.

Quia vero in dubiis resolvendis agitur de Missa Parochiali celebranda, vel non celebranda, antequam Missa fuerit celebrata a Rectore S. Agathae, nec non agitur de retentione SS. Eucharistiae in hac eadem Ecclesia, operae pretium esse censeo reverenter insinuare, Sacram hanc Concilii Congregationem semper fuisse in sensu, nec Parochum, nec Episcopum ad instantiam Parochi impedire posse, quominus Missae celebrentur in Ecclesiis sitis in districtu Parochiae, nisi post absolutam Missam Parochialem, uti habetur *in Suessana die* 9. *Sept.* 1679. *lib.* 30. *Decr. pag.* 416. *a tergo; in Senogallien.* 8. *Febr.* 1681. *lib.* 31. *Decret. fol.* 343.*; in Nullius Provinciae Calabriae die* 11. *Julii* 1682. *fol.* 346. *a tergo*, *et* 347. ibi *Sac. etc. censuit dandum esse decretum editum tenoris sequentis: die* 5. *Februar.* 1677. *Sac. Congreg. etc. censuit Oratrici dandam esse declarationem alias editam sequentis tenoris: quaeritur, an Ordinarius ad instantiam Rectoris Ecclesiae Parochialis, possit praecipere Rectoribus aliarum Ecclesiarum non Parochialium ejusdem Terrae, ac Districtus, ne Missas celebrent, antequam absoluta fuerit Missa Conventualis, quae in ipsa Parochiali quotidie celebratur etc. Sac. Congregat. censuit non posse Ordinarium id prohibere*; et e contra Sacrorum Rituum Congregationem in decretis generalibus impressis in *Mantiss. ad Card. de Luc. lib.* 12. *in fin.* ad imponendum finem controversiis, quae inter Parochos, et Confraternitates saeculares, eorumque Cappellanos fere semper vigere consueverunt, nonnulla dubia *die* 10. *Decemb.* 1703. resolvisse, et resolutiones fuisse a Summo Pontifice confirmatas, decimumque nonum dubium fuisse sequentibus verbis conceptum: *an in iisdem Ecclesiis possit celebrari Missa, sive lecta, sive*

cantata ante Missam Parochialem, sive lectam, sive cantatam: et responsum fuisse *negative, nisi aliter Episcopus disponat*, salvis tamen conventionibus, et pactis, et concordiis approbatis a Sede Apostolica, et Constitutionibus Synodalibus, et consuetudinibus immemorabilibus, vel saltem centenariis, uti legitur in fine dictorum decretorum.

Operae pretium pariter esse censeo adnotare, quod in Causa praesenti agitur de retentione Sacramenti SS. Eucharistiae in Ecclesia S. Agathae, et ab hac Sac. Congregatione aliquando prodiisse decreta, quibus approbatur, ut Episcopi indulgeant, quod in aliquibus Ecclesiis non Parochialibus asservari possit SS. Eucharistiae Sacramentum, sine tamen praejudicio jurium Rectorum Ecclesiarum Parochialium, intra cujus limites sitae sunt, uti habetur *in Savonen.* 2. *Augusti* 1642. *lib.* 17. *decret. pag.* 75. *a tergo; in Ortana* 2. *Maji* 1648. *lib.* 18. *decret. pag.* 471. *a tergo; in Januen.* 15. *Maji* 1655. *lib.* 19. *decret. pag.* 459. et ulterius ab hac eadem S. Congregatione fuisse approbatum, ut SS. Eucharistiae Sacramentum conservaretur in Ecclesiis etiam non Parochialibus, si ab immemorabili fuerit in iisdem asservatum, uti habetur *in Neapolitana* 27. *Aprilis* 1709. *pag.* 124. *lib.* 59. *decret.* nec in hoc discordare Sacrorum Rituum Congregationem; licet enim in supracitatis decretis propositum fuerit *num.* 26. sequens dubium, *an in saepedictis Ecclesiis Confraternitatum, neque Parochialibus, neque Regularibus retineri possit SS. Eucharistiae Sacramentum sine speciali Indulto Sedis Apostolicae*, et responsum fuerit *negative*, excipitur tamen casus consuetudinis immemorabilis, vel centenariae, uti supra dictum est.

Haec sunt, quae existimavi adnotatu necessaria, et in reliquis remissive me habeo ad jura hinc inde deducenda.

De his actum fuit in hac Congregatione; cumque animadversum fuerit, quod si Ecclesia Parochialis S. Clementis transferri potuisset ad Ecclesiam S. Agathae, prout censuerant Visitatores, et Eminentissimus Ordinarius approbaverat, extinctae remansissent omnes lites, et inutilis fuisset subsequentium dubiorum disputatio, rescriptum fuit *dilata, et quod scriberetur Eminentissimo Ordinario juxta instructionem.*

Porro instructio fuit, ut idem dignaretur informare super asserto Jurepatronatus Communitatis in Ecclesia S. Agathae, super modo consulendi ejus indemnitati, quatenus de Jurepatronatus constaret, et an supposita translatione Ecclesiae S. Clementis ad Ecclesiam S. Agathae, remanere posset in Ecclesia S. Agathae Confraternitas S. Monicae, quae nunc in ea existit, et an Ecclesia Parochialis S. Clementis in casu translationis destrui deberet, et profanari.

Eminentissimus Ordinarius in sua responsione inquit, non esse dubitandum de Jurepatronatus Communitatis S. Clementis in Ecclesia S. Agathae, cum illud resultet ex publicis documentis, et ex praesentatione Rectoris, seu Beneficiati, quae fuit semper ab Ordinariis admissa. Transitum faciendo ad Confraternitatem S. Monicae, ait Eminentissimus Ordinarius, non constare de ejus canonica erectione, et esse potius conspirationem vagorum Quaestuantium, quam piam Confraternitatem, et in eo, quod attinet ad Ecclesiam S. Clementis, subdit ejus reaptationem esse moraliter impossibilem propter instabilitatem soli, et sic esse approbandam ejus destructionem, ne in posterum inserviat pro Armentorum receptaculo, et caementa applicari posse pro ampliatione domus Ecclesiae S. Agathae, ut in ea commode habitare valeant tam Parochus, quam Rector Beneficii, facto murorum circumdario ad Coemeterium, et Aream Ecclesiae S. Clementis, ne situs ille profanis, et forte etiam obscoenis actionibus pateat.

Haec sunt, quae continentur in informatione Eminentissimi Ordinarii; quocirca quaeritur:

I. An Ecclesia Parochialis S. Clementis sit supprimenda, et transferenda ad Ecclesiam S. Agathae? Et quatenus negative:

II. An Campana, de qua agitur, sit pulsanda in omnibus functionibus Ecclesiasticis arbitrio Rectoris S. Agathae.

III. An in dicta Ecclesia sint sepeliendi mortui habentes in ea Sepulturas etiam nulla facta electione, seu declaratione, siculi alii indistincte inibi eligentes Sepulturam, et praesertim Sodales Confraternitatis in dicta Ecclesia erectae.

IV. An ante Missam Parochialem diebus festis valeat Rector S. Agathae celebrare.

V. An in dicta Ecclesia possit retineri Confessionale, et Presbyter dictae Ecclesiae audire Confessiones eidem confiteri volentium, et quatenus

negative, an possit audire Confessiones Sodalium dictae Societatis.

VI. An SS. Eucharistiae Sacramentum retineri possit in Ecclesia S. Agathae.

VII. An, et quas Processiones dictus Presbyter facere possit.

VIII. An in eadem Ecclesia possint decantari Vesperae hora benevisa.

IX. An reliqua Decreta facta per Eminentissimum Ordinarium Visitatorem in visitatione anni 1718. *sint exequenda.*

Sacra Congr. die 6. Julii 1722. respondit:
Quoad primum ad Eminentissimum Ordinarium juxta mentem, et in reliquis dilata.

QUÆSTIO CCLIV.

In Causa Januensi, die 2. *Maji* 1722.

Maria Victoria Fossa Matrimonium contraxit cum Francisco Venatio, sed aliis se prostituit, itaut, instante Viro, fuerit pluries detenta in magno publico Hospitio Pauperum, in quo hujusce generis Mulieres custodiri solent. Pluries actum fuit, ut Uxor rediret ad cohabitandum cum Viro, sed hic semper constantissime renuit; cumque, divina favente gratia, Maria Victoria parata sit ingredi Monasterium Convertitarum, et in eo Professionem Regularem emittere, et Vir suum praestet consensum et se paratum exhibeat ad dotem restituendam, et ulterius protestetur, quod ipse etiam Professionem Regularem emitteret in aliquo Ordine Religioso, nisi Genitorum aetas ingravescens, eorumque indigentia aliter suaderent, exhibita fuit huic Sac. Congregationi a Maria Victoria humilis petitio pro facultate ingrediendi in Monasterium Convertitarum, et in eodem emittendi Professionem Religiosam, licet Vir in saeculo remaneat.

Scriptum fuit Eminentiss. Archiepiscopo pro informatione, et voto, qui retulit omnia in facto subsistere, et Mariam Victoriam esse in aetate annorum 25., et Franciscum Virum esse in aetate annorum 34.

Consimilis casus bis contigit, tempore videlicet Summi Pontificis Innocentii X., et *anno* 1682.

Tempore Innocentii Papae X. quaedam foemina conjugata habens Maritum juvenem, sed qui Religionem ingredi non poterat propter infirmitatem, post commissum adulterium, facti poenitens, petiit ex consensu Mariti ingredi Religionem, et in ea profiteri, ipso in saeculo remanente.

Acciti fuerunt a Summo Pontifice Theologi, ut consilium praestarent. Fuit inter eos accitus Pater Lezana, qui consilium edidit trigesimum inter impressa, et *num.* 27. refert sequentibus verbis casus decisionem: *Sanctissimus Dominus Noster Innocentius X. quorundam Theologorum, ex quibus minimus ego fui, votis auditis, decrevit, ut, si de istius foeminae adulterio constabat, in Monasterium quoddam Monialium, Religionem professura ingrederetur, marito manente in saeculo, solo voto continentiae emisso.*

Rursus *anno* 1682. cum quaedam Mulier Lucensis post Matrimonium cum quodam Viro contractum cum aliis commercium carnale habuisset, postulavit facultatem ingrediendi in Monasterium, et in eo Professionem Regularem emittendi, licet Vir in seculo remaneret. Delata fuit instantia ad hanc Sac. Congregationem, quae *die* 20. *Junii* 1682. noluit annuere petitis; ex relatione etenim Episcopi deprehendebatur, quod Oratrix fuerat pluribus prostituta, jubente Viro; cumque nova supervenisset Ordinarii informatio, in qua retulit non subsistere in facto, vel saltem, quod non aderant probationes judiciales de lenocinio, quod supponebatur a Viro patratum, Sac. Congregatio jussit, quod Causa describeretur in folio, factaque descriptione *die* 14. *Novembris* 1682., propositoque dubio, *an Oratrici indulgendum sit, ut Viro in saeculo permanente, Professionem in Monasterio Convertitarum emittere valeat*, responsum fuit *affirmative, emisso per virum castitatis voto, et proinde Sac. Congregatio benigne indulsit Oratrici, ut, veris existentibus narratis, regularem habitum in Monasterio Convertitarum Civitatis Januae suscipere, in eoque servatis alioquin servandis professionem emittere pro arbitrio, et prudentia Eminentissimi Domini Cardinalis Spinulae Episcopi Lucen. libere, et licite valeat*, uti habetur *lib.* 32. *decret. fol.* 479.

Addunt Doctores, quod jura prohibentia professionem, seu mutationem status alterius Conjugis, altero in saeculo remanente, loquuntur in casibus, in quibus Matrimonium integrum, et illaesum perseverat; secus autem, quando jura sunt laesa, et diminuta propter adulterium. Rursus, siculi commisso per alte-

rum ex Conjugibus notorio adulterio, Conjux innocens, etiam invito adultero, potest ad Religionem transire, juxta *Textum in Can. Agatosa* 27. *quaest.* 2. *in cap. Constitutus, et in c. veniens de conversione Conjugatorum*, sic licitum est innocenti, quamvis in saeculo remanenti, concedere facultatem Adultero, ut transeat ad Religionem, juxta plene relata per *Lezan. loco cit. n.* 15.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitis sit annuendum.

Sacra Congr. respondit:

Posse permitti Mariae Victoriae, ut Monasterium ingrediatur, et in eo professionem Regularem emittat, accedente consensu Viri canonice praestando, et accedente voto continentiae ab eodem emittendo, donec Uxor vixerit.

QUÆSTIO CCLV.

In Causa Papiensi, die 2. *Maji* 1722.

Anno 1568. S. Pius V. apostolica auctoritate univit, et perpetuo incorporavit Conventui S. Petri Martyris Ordinis Praedicatorum Praepposituram Curatam Ecclesiae S. Petri Loci de Cellavegna cum omnibus juribus, et pertinentiis, addendo, ut Animarum Cura per unum ex Fratribus dicti Conventus, vel alterum, seu alios ab eis deputandos, et ad eorum nutum amovibiles, et per Ordinarium approbandos, exerceri deberet, uti colligitur ex litteris praedicti S. Pontificis memorato anno expeditis.

Post unionem Cura Animarum exercita fuit ab uno ex Fratribus; cumque ea subinde committi coepta fuerit Presbytero saeculari, ipsaque in praesenti exerceatur a Sacerdote Francisco Michaele Merula, Curia Episcopalis extrajudicialiter Patres admonuit, ut Congruam augerent; illi quippe assignata fuit sola summa librarum 200. Imperialium, quae constituunt scuta 26. juliorum sex pro quolibet; delataque hujusce rei notitia ad hanc Sac. Congregationem, dictum fuit, quod praefigeretur terminus Patribus ad sua jura deducenda, et quod Causa in folio proponeretur.

Fundamenta, in quorum sequelam contenditur augmentum debitum esse, constituuntur in *Bulla* 47. *S. Pii V. Bull. tom.* 2. *edita anno* 1567. in qua statuitur, quod portio assignanda Vicariis exercentibus Curam Animarum in Parochiis, quae sunt unitae Monasteriis, Capitulis, Collegiis, et aliis Locis Piis, non debeat esse major centum, nec minor quinquaginta scutis annuis, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, et aliis obventionibus communiter percipi solitis, quod tamen sic a Doctoribus intelligitur, ut in dicta portione computari debeant incerta, quae certa sunt, et non illa incerta, quae semper sunt incerta, et quae dependent a labore personali, uti sunt eleemosynae Altaris, et Funerum, atque similia, *Barbos. juris Eccles. lib.* 3. *cap.* 6. *num.* 43. *et* 44., *Leo in Thesaur. fori Ecclesiast. parte* 2. *cap.* 31. *num.* 6. *et* 7., *Ventrigl. in praxi rerum Eccles. par.* 1. *adnot.* 20. §. 2. *n.* 20. *ibique Carol. Anton. de Luca in observat. n.* 8.

Absque eo quod quidquam referat, vel quod Constitutioni Pianae fuerit derogatum a Gregorio XIII., vel quod reditus Parochiae unitae sint tenues, vel demum, quod Vicarius, de quo nunc agitur, non sit perpetuus, sed temporalis.

In eo enim, quod attinet ad derogationem, licet Gregorius XIII. *in sua Constitutione nona Bull. tom.* 2. reduxerit ad terminos Juris communis, et Sacri Concilii Tridentini aliam Constitutionem allegatam S. Pii V., vel tamen reductio in eo sita fuit, ut loco quatuor Religiosorum, qui ad tramites Bullae Pianae debebant habitare cum Vicario Regulari ad Curam Animarum exercendam deputato, unus dumtaxat alius Religiosus cum eodem habitare deberet, firma in reliquis remanente Constitutione S Pii V. uti ex Oraculo vivae vocis ejusdem Gregorii XIII. referunt *Quaranta in summa Bull. in verbo Vicarius perpetuus vers. advertendum, Gonzal. ad Regulam* 8. *Cancell. gloss.* 5. §. 3. *n.* 79., *Ventrigl. in praxi rerum Eccles. par.* 1. *annot.* 20. §. 2. *num.* 7., vel quatenus reductio Gregoriana esset stricte intelligenda ad terminos Sac. Concilii Tridentini, Concilium *sess.* 7. *cap.* 7. *de reform.* hujusce generis Vicariis praescribit esse assignandam portionem tertiae partis fructuum, et majorem, vel etiam minorem arbitrio Ordinariorum.

Et in eo, quod spectat ad tenuitatem redituum parochiae unitae, dicitur, nec eam subsistere in facto, nec in jure relevare. Dicitur autem non subsistere in facto, cum reditus sint in annuis libris Imperialibus 2058. Dicitur deinde in jure non relevare; quandoquidem in casu insufficientiae redituum, Constitutio

Piana §. 2. decrevit, quod Vicario omnes fructus Parochiae assignarentur.

Nulla habita consideratione, quod agatur de Vicario non perpetuo, sed temporali, et amovibili; quia *Bulla* 47. *S. Pii V.* sibi vindicat locum etiam in Vicariis amovibilibus juxta resolutionem Sac. Congregationis Visitationis *apud Monacell. in formal. tom.* 1. *pag.* 214. *numer.* 15.

Prior e contra, et Fratres Conventus S. Petri Martyris in sua scriptura per manus circumferenda, contendunt primo, Bullam Pianam non esse applicabilem, cum eadem restricta sit ad Vicarios perpetuos, uti colligitur ex littera, et ex his, quae habentur *apud Clericat. de benef. discord.* 54. *num.* 29. *et* 30. Contendunt secundo inapplicabiles esse terminos congruae, et agendum esse de salario juxta praxim constituendo, uti habetur *in decis.* 361. *coram Benincasa.* Contendunt tertio non solum Francisco Michaeli Merulae, qui modo exercet Curam animarum, assignatas fuisse libras 200. annuas imperiales, absque eo quod in susceptione curae ipse reclamaverit, sed assignationem in dicta summa factam fuisse fere omnibus ejus Praedecessoribus, qui nunquam conquesti fuerunt, quique onus libenter subjerunt, percipiendo dictas libras annuas 200., commoditatem Domus, et alia quaedam incerta, quorum ope necessaria pro substentatione consecuti sunt. Contendunt denique reditus Parochiae non esse in summa a Vicario expressa in sua relatione, sed in minori, *ut in Sum. n.* 8.

Nulla nunc fuit capta resolutio, sed dictum, quod scriberetur Eminentissimo Ordinario juxta instructionem.

Primum caput instructionis fuit, ut libri Conventus exhiberentur ad effectum, ut facto computo redituum Praepositurae pro ultimo decennio revera sciri posset ejusdem reditus, et in eo, quod attinet ad hoc primum caput, ex nova informatione, et documentis ab Eminentissimo Ordinario transmissis habetur, reditus annuos hujus Praepositurae Conventui unitae esse in libris annuis Mediolanensibus 7811. 10. quae efficiunt scuta 1041. et nonnullos obulos monetae Romanae.

Secundum caput instructionis fuit, quod exhiberentur libri Parochiales, et quatenus non adessent, quod examinarentur Testes super reditibus Parochiae ultra Congruam, quae Curato persolvitur a Patribus. Et in eo, quod spectat ad hunc secundum punctum, ex informatione, et documentis transmissis ab Eminentissimo Ordinario habetur, annua emolumenta ascendere ad summam librarum 622. et sic ad scuta 82. monetae Romanae.

Tertium caput Instructionis fuit, ut exquirerentur onera, ad quae Curatus tenetur, et in nova informatione dicitur, onera praedicta bursalia ascendere ad libras 115. aut 120. et concordant Testes examinati.

Haec sunt, quae in substantia continentur in novis documentis, solumque addidisse fas sit, quod in partita annuorum incertorum emolumentorum detractis decem libris, quae a Communitate persolvuntur, reliqua reducuntur ad quaestuationem, ad Baptismos, ad Matrimonia, et ad quasdam Missas, quae canuntur a Parocho pro Communitate, et Confratribus Suffragii, qui eas celebrare faciunt ex devotione. In quo rerum themate videndum est, an hujusce generis emolumenta sint calculanda in congrua Parochi, seu Vicarii; licet enim S. Pius V. *in sua Bull.* 47. *Bullar. tom.* 2. statuerit, portionem assignandam Vicariis exercentibus curam animarum in Parochiis, quae sunt unitae Monasteriis, non debere esse majorem centum, nec minorem quinquaginta scutis annuis, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, Doctores nihilominus asserunt computanda esse emolumenta incerta, quae certa sunt, et non illa incerta, quae semper sunt incerta, et quae dependent a labore personali, uti sunt eleemosynae altaris, et funerum, atque similia juxta doctrinas in allegato folio citatas.

Hisque stantibus, quaeritur:

I. An Patres Dominicani Conventus S. Petri Martyris Viglevanen. teneantur subministrare congruam asserto Parocho Praepositurae Loci de Cellavegna, et in qua quantitate, et qualenus negative:

II. An eidem asserto Parocho, seu Praeposito debeatur stipendium, et pro qua summa praestandum in casu etc.

Sacra Congr. die 6 Martii 1723 respondit:

Faciendum esse augmentum usque ad scut. 40 *Monetae Romanae, non computatis incertis.*

QUÆSTIO CCLVI.

In Causa Castellana, die 2. Maji 1722.

Catholicus Hispaniarum Rex Philippus Quintus Sanctissimo Domino Nostro preces exhibuit pro Indulto Sacerdotibus Regni Castellae concedendo, ut die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum 2. Novembris, Sacerdotes Saeculares binas Missas, et Sacerdotes Regulares tres Missas celebrare valeant, ut animae in Purgatorio degentes ex multiplicatis suffragiis citius a poenis liberentur, et a Sanctitate Sua preces fuerunt remissae ad hanc Sac. Congregationem.

Ad rem autem, de qua agitur, nonnulla videntur adnotanda. Primum est non esse regulariter permissum unicuique Sacerdoti, nisi Missam unam quolibet die celebrare, uti habetur *in Can. sufficit. de consecrat. dist. 1. et in cap. te referente de celebrat. Missar.* excepto die Nativitatis Dominicae, quo tres Missae a quolibet Sacerdote celebrantur, uti habetur *in cap. consuluisti eodem titulo*, et juxta disciplinam, qua vivimus, impositae sunt gravissimae poenae Sacerdoti plures Missas eadem die celebranti, uti plene habetur *apud Panimoll. decis. 83. numer.* 3.

Secundum est, hanc prohibitionem non esse juris naturalis, aut Divini, sed tantummodo juris positivi, uti communiter censent Theologi; adeoque ut caetera praetereantur, certum est, quod antiquioribus temporibus, et etiam post multiplicationem numeri Sacerdotum, plures Missae laudabiliter ab unoquoque Sacerdote uno die celebratae sunt, uti erudite ostendunt *Cardinalis Bona rerum Liturgicarum lib. 1. cap. 19. Juvenin de Sacram. dissertat. 5. quaest. 7. cap. 1. art. 2. Theophil. Raynaud. oper. tom. 16. in Eteroc. spirit. num. 15. pag. mihi 7. Martene de Antiquis Ecclesiae Ritib. lib. 1. art. 3. n. 4. et seqq. tom.* 1.

Tertium est, in Regno Aragoniae, quod Aragoniam, Valentiam, et Catalauniam comprehendit, die Commemorationis omnium Defunctorum a Sacerdotibus Saecularibus binas Missas, et a Regularibus tres Missas celebrari, *Frances. variar. resolut. cap. 30. per totum, Trullench. tom. 3. cap. 8. dub. 10. num. 3. Hurtad. resolut. Moral. par. 1. tract. 2. cap. 7. resolut. ult. num. 416. et seqq. Rentius tom. ult. Theolog. Moral. lib. 1. tract. 4. quaest. 24. in princ. Maurus Theolog. tom. 3. lib. 12. quaest. 213. num. 6. Ledesma part. 1. de Eucharistia cap. 19. dub. 5. conclus. 6. Cardinalis de Lugo de Sacram. Eucharistiae disput. 20. sect. 2. num. 43. in fine. Leander Oper. Moral. tom. 4. tract. 8. disputat. 5. quaest. 42. Gonzal. in cap. consuluisti in fine de celebrat. Missarum. Pignatell. consult. 1. num. 15. tom. 4. Ursaya Instit. criminal. lib. 1. tit. 10. num. 61. Emanuel. a Conceptione in prosecutione operum Leandri tom. 9. tract. 11. Miscell. disput. 2. quaest. 1. Salmanticenses in cursu moral. tom. 1. tract. 5. de Sacrificio Missae cap. 4. punct. 1. num. 24. Pellizar. in manual. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. num.* 110.

Quartum est, morem hunc pluries celebrandi die Commemorationis Defunctorum vigere etiam in Regno Majoricae, utpote de Appendicibus Regni Aragoniae, *Teste Henao parte 3. disput. 28. sect. 21. num.* 318. et in Ecclesia Conventus S. Jacobi Patrum Dominicanorum Civitatis Pampilonensis, qui Conventus olim suberat Provinciae Valentinae, uti plene habetur *apud Marcum de Huertos de Sacrific. Missae quaest.* 13.

Quintum est, morem supra memoratum pluries celebrandi die Defunctorum, in Regno Aragoniae ortum suum habuisse, vel a Concilio Toletano 12. in quo non reprobatur plurium Missarum celebratio una, eademque die, sed tantum, quod Sacerdos non communicet in omnibus Missis, quas celebrat: *relatum est nobis quosdam de Sacerdotibus non tot vicibus communionis sanctae gratiam sumere, quot Sacrificia in una die videntur offerre*, vel ab allegato Textu *in Can. sufficit de Consecrat. dist.* 1. ubi refertur, sed non improbatur, quod Sacerdotes una, et ipsa die unam Missam dicant pro defunctis, et alteram de die, uti ad rem ponderat *Cardinalis Bona rerum liturg. lib. 1. cap. 18. §. Postremo*, vel ab antiqua consuetudine, quoad Sacerdotes Seculares, et quoad Sacerdotes Regulares, a quodam vivae vocis oraculo, vel Julii Tertii, vel Pauli Tertii, concesso Patribus S. Dominici Conventus Valentiae, quod deinde ad alios Religiosos in Regno Aragoniae degentes in sequelam communicationis privilegiorum fuit extensum, uti colligitur ex Auctoribus supra citatis de hac consuetudine Aragoniae loquentibus, et in specie firmant *Angelus Espin. consultat.* 11.

num. 998. *Antonius a Spiritu Sancto consult.* 101. *n.* 16.

Ultimum est, nonnullos Auctores asserere, exoptandum esse, ut hoc Indultum pluries celebrandi die Defunctorum ad alia Regna extendatur, *Gobat. Theolog. Moral. tom.* 1. *tract.* 3. *casu* 6. *num.* 194. ibi: *foret optandum, ut hoc privilegium impertiretur pluribus aliis Regnis;* nonnullos acriter contendere, quod Regulares, qui habent in Regno Aragoniae Conventus, et sic ter celebrant in die Defunctorum, possint hoc ipsum facere extra Regnum Aragoniae, et signanter in Regno Castellae propter communicationem privilegiorum, juxta late deducta per *Emanuelem a Conceptione loco supra citato quaestion.* 3. *et pluribus sequentibus:* nonnullos testari, quod extensio hujusce Indulti ad totam Hispaniam fuit a Duce de Alcala petita a san. mem. Urbano VIII. et nullatenus obtenta, *Hurtad. Resolut. moral. par.* 1. *tract.* 2. *cap.* 7. *resolut. ultima num.* 416. *et seqq.* alios respondere rejectionem hanc nihil habere commune cum extensione ad Regnum Castellae, tum quia petitio omnia Regna Hispaniarum comprehendebat, tum quia petitum fuit, non ut Sacerdotes Saeculares bis, et Regulares ter Sacrificium offerrent, sed ut omnes Sacerdotes, tam Saeculares, quam Regulares ter Missam celebrare possent die Defunctorum, uti prosequuntur *Emanuel a Concept. loco citato quaest.* 6. *num.* 38. nonnullos enarrare Ducem ab Alencastro supplicasse Summo Pontifici Clementi Nono, ut Religiosi in Regno Portugalliae uti possent privilegio Valentino, sed secuta paulo post morte Pontificis, nullum responsum habitum fuisse, *Teste Antonio a Spiritu Sancto consul.* 101. *per totam, et praesertim num.* 101. At quidquid sit de his, certum est Archiepiscopum Bracharen. supplicasse san. mem. Clementi Papae XI. ut in sua Dioecesi tria Missae sacrificia ab unoquoque Sacerdote die Commemorationis Defunctorum celebrari possent, ut satisfieri valeret devotioni Fidelium, ingentes eleemosynas pro celebratione dicta die adimplenda elargientium, remissisque precibus ad hanc Sac. Congregationem, die 14. Martii 1711. responsum fuisse *Negative*, uti habetur *lib.* 61. *Decret. pag.* 111. *a terg.* Meminit tamen *Nicolaus Antonius in sua Bibliotheca Hispana tom.* 1. *pag.* 41. cujusdam operis compositi ab Alphonso Vasquez de Miranda super convenientia gratiae a Sede Apostolica obtinendae, quod Sacerdotes plures Missas celebrare valeant die Commemorationis Defunctorum. Fuit hoc Opus Matriti impressum anno 1659. sed hoc in Bibliothecis Urbis reperire non potui.

His stantibus, quaeritur:

An Sanctissimo Domino Nostro consilium praestandum sit pro Indulto, quod Sacerdotes Saeculares bis, et Regulares ter Missas celebrare possint in Regno Castellae die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum.

Non proposita.

QUÆSTIO CCLVII.

In Causa Americana, die 2. *Maji* 1722.

Charcae Populi sunt Americae Meridionalis in parte Australi Regni Peruviae versus Mare Pacificum, et Regnum Ciles intra Montes, et subsunt Dominio Catholici Regis Hispaniarum. In ea Regione Civitas reperitur S. Jacobi de Leon de Charakas, et in ea magnificum Collegium extructum invenitur, nec deest ampla Bibliotheca, quodque notabilius est, novem Cathedrae cum sua competenti Dote in eo, cura potissimum, et expensis Episcopi erectae sunt, et signanter Philosophiae, Theologiae, tam Scholasticae, quam Moralis, Juris Canonici, et Civilis ultra Cathedram Latinitatis, et Rhetoricae, et alias pro recto studiorum Instituto necessarias. Magnus praeterea adest Studentium concursus, itaut sexaginta sex fuerint annis praeteritis in Matricula descripti, ut a Schola Rhetoricae ad illam Philosophiae transirent, et secuta vacatione Cathedrae Latinitatis, et Rhetoricae, undecim comparuerint Oppositores, pro eadem obtinenda. Cum autem, completo studiorum curriculo, vel non possint illi, qui studuerunt, Lauream Doctoratus recipere, vel pro eadem recipienda teneantur cum evidenti vitae discrimine, et cum magna impensa accedere ad eam recipiendam, vel in Universitate S. Dominici, vel S. Fidei; hinc factum est, quod ab Episcopo, et Gubernatore supra memoratae Civitatis supplicatio exhibita fuit Catholico Regi Hispaniarum Philippo V. pro impetranda a Summo Pontifice facultate erectionis Collegii in Universitatem, nec non pro facultate Lauream Doctoralem concedendi ad instar Universitatis S. Dominici Insulae Hi-

spanae; cumque datis a Rege litteris ad Eminentissimum D. Cardinalem de Aquaviva, fuerint ab Eminentia Sua Sanctissimo Domino Nostro preces exhibitae, tum pro erectione Collegii in Universitatem, tum pro facultate conferendi gradus Doctorales, juxta ea, quae in superioribus dicta sunt, et etiam, ut erigendae Universitati aggregari valeant Praelati, Canonici Cathedralis, Rector Collegii, et Scientiarum in eo Professores cum retentione graduum, quos ipsi in aliis Universitatibus jam receperunt, fuerunt a Sanctitate Sua preces pro voto remissae ad hanc Sac. Congregationem.

Petiit Portugalliae Rex a san. mem. Clemente XI. ut Dignitates, Canonici, et Beneficiati novae Metropolitanae Patriarchalis Ulixbonen. Occidentalis, tam praesentes, quam futuri, qui Lauream Doctoralem recipere vellent, vel in Sac. Theologia, vel in Jure Canonico, non tenerentur Civitatem petere Conimbricensem, in qua existit Universitas, sed gradum Baccalaureatus, et Doctoratus, tam in Sac. Theologia, quam in jure Canonico recipere possent a Patriarcha in Civitate Ulixibonen. Occidentali, et quod sic creati Baccalaurei, et Doctores perinde haberentur, ac si Baccalaureatum, et Doctoratus recepissent in ipsa Universitate Conimbricensi.

Petitionis examen fuit ad hanc Sacram Congregationem remissum, quae censuit annuendum esse petitis, ita tamen, ut gradus Baccalaureatus, et Doctoratus conferretur ab ipso Patriarcha pro tempore, seu ab alio in Dignitate Ecclesiastica constituto, et ab eodem subdelegando, et quod gradus praedicti nullatenus conferrentur nisi Baccalaureandi et Doctorandi tanto tempore studuissent, quantum esset necessarium, ut Baccalaureatum, et Doctoratum obtinere possent in Universitate Conimbricensi, et quod examen eodem modo fieret, et cum eodem rigore, quo fit in dicta Universitate, uti colligitur ex Decreto edito *die* 8. *Julii* 1719. *lib.* 69. *Decret. pag.* 350. quod fuit a Sanctitate Sua confirmatum per litteras Apostolicas in forma Brevis.

His stantibus, quaeritur:

An sit consilium Sanctissimo Domino Nostro praestandum pro erectione Collegii in Universitatem, et facultate conferendi gradus Doctorales ad instar Universitatis S. Dominici Insulae Hispanae, nec non pro gratia, ut Praelati, et Cathedralis Canonici, et Rector, et Magistri actu docentes in Collegio aggregari possint ad novam Universitatem una cum gradibus, quos in aliis Universitatibus receperunt in casu etc.

Sacra Congr. die 23. Maji 1723. respondit: *Affirmative.*

QUÆSTIO CCLVIII.

***In Causa Verulana*, die 2. *Maji* 1722.**

Bon. mem. R. P. D. Dominicus Zaulus Episcopus Verulanus, dum visitationem *anno* 1690. expleret Monasterii Monialium S. Joannis Baptistae Terrae Babuci in sua Verulana Dioecesi existentis, decrevit, quod Tubae ligneae apponerentur in nonnullis fenestris dicti Monasterii, ne Moniales respicere possent in aedes Vicinorum, et ne Vicini in Monasterium prospectum habere valerent; temperamentum hoc etenim Tubarum lignearum consonat Decretis Sac. Congregationis Episcoporum, et Regularium editis sub Gregorio XIII. et relatis *apud Pignatell. consult.* 187. *tom.* 9. consonat praxi, de qua *Sperell. decis.* 58. *sub n.* 8. et admittitur nedum in Monasteriis Monialium, sed etiam in Monasteriis Religiosorum, juxta casum in Sac. Congregatione Episcoporum resolutum *die* 13. *Augusti* 1717. de quo *D. Ursaya in suis discept. tom.* 2. *part.* 2. *discept.* 6. *per totam.*

Decretum praedicti R. P. D. de Zaulis fuit executioni mandatum, sed cum Tubae ligneae e fenestris exciderint, nec in suum locum repositae fuerint, exortaque subinde sit controversia cum illis de Ressis, qui Domum habent e conspectu Monasterii super retentione fenestrarum in superioribus domus mansionibus existentium; contendunt etenim se dictas fenestras retinere posse, dummodo Tubae ligneae collapsae e fenestris Monasterii Monialium in suum locum iterum reponantur, quaeritur:

I. *An Tubae ligneae alias appositae, et mox collapsae, a fenestris Monialium Monasterii S. Joannis Baptistae Terrae Babuci, de quibus agitur, sint eisdem fenestris reponendae, et quatenus affirmative:*

II. *An in superiori Appartamento Domus de Ressis licitum sit eisdem retinere fenestras habentes prospectum in viam publicam in casu etc.*

Sacra Congr. die 17. Julii 1723 respondit: *Fiat accessus per D. Secretarium.*

QUÆSTIO CCLIX.

In Causa Imolensi Beneficii, die 2. Maji 1722.

Martinus de Benedictis in suo ultimo, cum quo decessit, Testamento, demandavit erectionem Jurispatronatus mere laicalis in Ecclesia S. Caroli, imposita Cappellano pro tempore obligatione unius Missae quotidianae, et decem Missarum in perpetuum quolibet anno in festo S. Martini, et casu quo Cappellanus esset infirmus, aut legitime impeditus, voluit, quod celebrare faceret Missas ab alio Sacerdote.

Idem quoque Pius Testator erectionem alterius Jurispatronatus, seu simplicis Beneficii sub invocatione S. Joseph in eadem Ecclesia S. Caroli demandavit, imposita Cappellano obligatione Missae quotidianae, et decem Missarum die festivo S. Joseph, et cum aliis clausulis appositis in alio Beneficio, de quo supra habitus est sermo, et post nonnulla alia pertinentia ad Juspatronatus activum, memoratus Testator sermonem habendo de Jurepatronatus passivo, sic loquutus est: *con patto, che siano Preti della città d' Imola, e buoni cittadini, e caso che nella linea di detto Salvatore mio nipote vi fosse Sacerdote abile, in quel caso voglio, et ordino, che sia preferito agli altri, con questo però, che debba nel termine di due mesi dal giorno della presentazione venire ad abitare in Imola.*

Secuta vacatione Beneficii sub invocatione S. Joseph per obitum Sacerdotis Josephi Seragli, delatoque jure praesentandi ad Comites de Saxatellis, fuit ab his *die* 16. *April.* 1721. praesentatus Salvator Antonius de Benedictis ex linea Salvatoris, qui erat nepos Fundatoris, sed cum praesentatus esset initiatus sola prima Tonsura, et esset in aetate annorum 20. addita fuit in praesentatione conditio, quod praesentatus per decem dies ante lapsum quadrimestris obtinere deberet dispensationem a Sede Apostolica, qua non obtenta, praesentatio habenda esset, ac si facta non fuisset, et in sequelam hujusce conditionis, Patroni, ne proprium jus amitterent, operae pretium esse censuerunt, tam ante lapsum quadrimestris nominare in Rectorem Beneficii Dominicum Franciscum de Liliis Sacerdotem Imolensem, quam post ejus lapsum praesentationem praedictam confirmare, exortaque lite inter Praesentatos, et admissis ab Ordinario hinc inde praesentationibus, cum clausula *Si, et in quantum*, cum Clericus Salvator Antonius, decurrente adhuc quadrimestri, Sanctissimo supplicaverit pro dispensatione, fuerunt a Sanctitate Sua preces remissae ad hanc Sac. Congregationem.

Putat autem Clericus Salvator, Beneficium non esse Sacerdotale, et esse sibi debitum, tum quia non fuit imposita lex Cappellano celebrandi per seipsum, tum quia est ex linea Salvatoris, qui erat nepos Testatoris, et cujus linea Jurepatronatus passivo fuit omnibus aliis praelata, et in omnem casum se dispensationem mereri super aetate, cum sufficiat habilitas in potentia de tempore vacationis, ne Beneficium contra legem fundationis transeat a magis dilecto ad minus dilectum.

Putat e contra Sacerdos Dominicus Franciscus, Beneficium esse Sacerdotale, sibique Jus ex praesentatione esse quaesitum, nec a se auferendum, media dispensatione; et in eo, quod attinet ad qualitatem Sacerdotalem, fundamentum suum constituit in verbis fundationis supra recensitis, et in observantia, cum in Beneficii Rectores non fuerint unquam praesentati nisi actu Sacerdotes.

Eminentissimus Ordinarius se remittit judicio hujus Sac. Congregationis.

Quibus stantibus, quaeritur:

I. An Beneficium S. Josephi sit Sacerdotale in casu etc.

II. An stante praesentatione ad dictum Beneficium S. Joseph in personam Sacerdotis Dominici Matii de Liliis sit locus dispensationi favore Salvatoris Antonii de Benedictis in casu etc.

Sacra Congr. die 23. Maji 1722. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CCLX.

In Causa Firmana, die 23. *Maji* 1722.

Sanctae mem. Clemens Papa X. statuit, atque decrevit, ut in posterum, futuris perpetuis temporibus, nemo, ex Canonicis Regularibus Ordinis S. Augustini Congregationis Lateranensis, quamvis non translatus, ad Curam Animarum, in Ecclesiis saecularibus etiam de Jurepatronatus in perpetuum, seu ad tempus, quocunque titulo exercendam admitteretur,

nisi praeter Abbatis Generalis licentiam, expressum quoque Sedis Apostolicae Indultum accederet, uti habetur ex decreto edito per organum Sac. Congregationis Episcoporum, et Regularium *die* 18. *Martii* 1671. impresso apud *Clericat. de Regul. discordia* 11. et apud *Monacell. in appendice ad formul. legal. pract. tom.* 1. *fol.* 314.

Ad tramites hujusce decreti, Thomas de Adamis, qui solemnem Professionem emiserat in Congregatione Canonicorum Lateranensium, sibi resignari obtinuit Ecclesiam Parochialem S. Sabini in Villa Parani Trebii, Dioecesis Spoletanae, *servata forma*, sunt verba dispensationis, *decreti Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositae die* 18. *mensis Martii anni Domini* 1671. *quoad tales Regulares editi, et Apostolica Auctoritate approbati*, idemque Thomas Parochialis possessionem ingressus est *anno Domini* 1717.

Post haec, exorta fuit controversia inter dictum Thomam ex una, et suos germanos Fratres de Adamis ex altera partibus, tam super delatione habitus Regularis Congregationis Lateranensis, quam super regressu, seu reintegratione ad bona renunciato, occasione Professionis in Congregatione Lateranensi.

Quoad delationem habitus, Fratres de Adamis, qui pugnant pro ea, innituntur Textui in *cap. quod Dei timorem de statu Monachorum*, cujus verba sunt relata in citato decreto anni 1671. et ita se habent; *Canonicus vero, cui ejusmodi concessum fuerit indultum, ad mentem praefati Innocentii III. si commode fieri possit, socium unum ex suo Ordine, et Congregatione secum habeat, cujus in iis, quae Dei sunt, et Regularis observantiae, tam consortio, quam solatio perfruatur*; ex hoc etenim infertur ad necessitatem delationis habitus, ne socius cum habitu, et Canonicus sine habitu Regulari ab hominibus videantur.

Excipit e contra Thomas se ad dictam delationem non esse obligatum, tum ex recepta consuetudine, tum in sequelam *Bullae* 34. *Leonis X. Bullar. tom.* 1. in qua decernitur, quod Canonici Lateranenses ad Episcopatus assumpti habitum deferant ejusdem coloris, et formae, quibus utuntur Episcopi saeculares, tam in Sacello Pontificio, quam extra.

Haec quoad habitus delationem; et post haec transeundo ad regressum, seu reintegrationem ab bona renunciata occasione Professionis, contendunt Fratres de Adamis non esse regressui, aut reintegrationi locum; quia licet in renunciatione emissa pactum adfuerit redeundi ad bona renunciata, casu quo ad saeculum reversus fuisset, *in qualunque tempo, in qualunque modo ciò seguisse*, pactum tamen non ad solum usumfructum restrictum fuit, sed etiam extensum ad proprietatem, *come se fosse stato sempre nel Secolo, e non avesse fatta mai alcuna rinunzia*; in quo rerum themate, sicuti certum est, Canonicum Regularum per assecutionem Beneficii Curati non remansisse liberatum a voto paupertatis juxta *const. Benedicti XII. in ordine la* 6. *Bull. tom.* 1. §. 32. sic nullum ipse juvamen a dicto pacto, utpote pugnante adversus votum paupertatis, praesidium valet reportare, *Barb. de jure Eccles. lib.* 1. *cap.* 42. *num.* 142. *Rocca disp. juris cap.* 194. *num.* 74. *Torr. variar. tom.* 3. *part.* 2. *quaest.* 77. *tit.* 12. *num.* 28.

Praetendit e contra Thomas non obstare voto paupertatis acquisitionem bonorum, saltem quoad usumfructum, juxta Text. *in Can. statutum* 18. *quaest.* 1. et sic sibi denegari non posse, spreta quacumque formalitate verborum, quae in rigido sensu sumi non debent, regressum ad omnia, et singula bona, tam loquendo de illis, quae habebat ante ingressum, quam de illis, quorum dies acquisitionis cessit tempore, quo permanebat inter Canonicos Regulares, juxta resoluta per *Rot. in Anconitana Successionis* 23. *Februarii hujus anni* 1722. *coram R. P. D. Calcagnino*, in qua post acquisitionem Parochiae concessa fuit immissio in usufructu Nicolao Ferretto ad omnia bona Paterna, Materna, Fraterna, et Avita, quae occasione Professionis inter Canonicos Regulares, Lateranenses renunciaverat, favore Jo. Baptistae Patris, qui pro se, et haeredibus acceptaverat, addito pacto reversivo in casu egressus a Religione.

His stantibus, cum jura hinc inde deducantur, quaeritur:

I. An Thomas de Adamis teneatur deferre habitum Regularem Congregationis Lateranensis, tam in functionibus ecclesiasticis, quam extra Ecclesiam, et respective habere socium Regularem dictae Congregationis.

II. An eidem Thomae de Adamis competat regressus, seu reintegratio ad bona renuntiata occa-

sione professionis in dicta Congregatione Lateranensi in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum ad mentem. Ad secundum affirmative quoad usum tantum, et amplius.

QUÆSTIO CCLXI.

In Causa Savonensi, die 23. *Maji* 1722.

Archipresbyter Joannes Franciscus Chiaborellus in ultimo, cum quo decessit testamento, nonnulla legata pia reliquit, et quoad institutionem haeredis ita disposuit. *In tutti poi gli altri miei beni, mobili, se moventi, stabili, denari, crediti, e ogn' altra cosa, ragione, ovunque siino, e ritrovar si possano, instituisco, e nomino miei Eredi universali l' Altar Maggiore, e Compagnia del Santissimo eretti in questa Chiesa Parochiale di S. Ambrogio; e per più pronta, e puntuale esecuzione di quanto è stato da me come sopra disposto, ed ordinato, e anche per la conservazione della stessa eredità a beneficio d' esso Altare, e Compagnia, lascio, e costituisco Sopraintendenti, ed Esecutori Testamentarj i Signori ec. con li Signori Officiali di detta Compagnia, e li Signori Arcipreti, che pro tempore saranno.*

Sub fundamento, quod annuus haereditatis reditus esset plusquam sufficiens pro indigentiis Altaris, et Confraternitatis, et ulterius pro conspicuo ornatu totius Ecclesiae, et quod pius Testator habuisset intentionem erigendi ex sua haereditate nonnulla Beneficia cum obligatione assistendi Choro, Executores Testamentarii, et Officiales Confraternitatis, praevio reliquorum Confratrum consensu, pium, et opportunum esse existimarunt devenire ad fundationem septem Beneficiorum, assignando unicuique Beneficio suum reditum, et onera, et Episcopus in actu visitationis, praesentato sibi fundationis instrumento, ad erectionem Beneficiorum devenit; cumque nonnullae reclamationes adversus hoc Episcopi factum ad Sacram Congregationem delatae fuissent, responsum fuit *die* 2. *Augusti* 1721. quod praefigeretur terminus Executoribus Testamentariis, et Confraternitati ad deducenda jura sua, et statum haereditarium transmittendum.

In hujus rescripti sequelam exhibetur huic Sacrae Congregationi scriptura nomine Confratrum, et Confraternitatis, in qua plura deducuntur adversus supradictam Beneficiorum erectionem, et praescindendo a pactis, et conditionibus appositis, tam in jurepatronatus activo, quam in jurepatronatus passivo, quas dicunt nimium favorabiles Executoribus, et eorum descendentibus, et Episcopis pro tempore, major vis constituitur in hoc, quod juxta mentem Testatoris, haereditatis reditus erant erogandi in Beneficium Altaris, et Confraternitatis, in quo rerum themate non erat Episcopo permissum eosdem reditus in aliud opus convertere, et multo magis, cum Ecclesia, in qua est Altare, quod fuit institutum haeres, in malo statu reperiatur, ut referunt Testes *in Sum. num.* 9. Absque eo quod quidquam referat suppositum D. Testatoris desiderium deveniendi ad erectionem Cappellaniarum, seu Beneficiorum; caeteris etenim praetermissis, Testamentum fuit conditum *die* 1. *Aprilis anno* 1711. et Testator obiit *de mense Septembris anno* 1712. quo temporis intervallo, si voluisset Testator Testamentum mutare, id commode facere potuisset.

Excipiunt e contra Cappellani, Executores Testamentarii, Officiales Confraternitatis nihil esse reprehensibile in erectione, de qua nunc agitur; intactis siquidem remanentibus piis legatis a Testatore relictis, et subtractis oneribus, reditus haereditarii sunt in annuis fere scutis 600. a quibus si demantur annua circiter scuta 300. pro manutentione, et ornatu Altaris, summa, quae superest, expendenda erat pro necessitatibus, et pro ornatu Ecclesiae; cumque Ecclesia, quoad statum materialem, nullam habeat indigentiam, ut *in Summar. num.* 10. *et* 11. operae pretium esse existimatum fuit, reditus superextantes implicare pro erectione Cappellaniarum, seu Beneficiorum, et pro manutentione Cappellanorum, seu Beneficiatorum, qui Ecclesiae inserviendo, et quotidie interveniendo tam Choro, quam sacris Functionibus, formalem, et verum Ecclesiae ornatum constituunt, et ejus formali indigentiae subveniunt.

Multoque magis, cum haec facta sint, praevio Confratrum assensu, accedente Executorum voluntate, nec ulla interveniente voluntatis commutatione, ex quo omnia a Testatore demandata permanent illaesa, et ejus potius voluntas suppletur, cum ex testibus habeatur, ipsum magnopere exoptasse horum Beneficio-

rum erectionem, sed timore expensae eam non complevisse.

Jura hinc inde circumferuntur, quocirca quaeritur:

I. An sustineatur erectio Cappellaniarum Canonicatuum nuncupatorum in casu etc. et quatenus negative:

II. An dicti Cappellani Canonici nuncupati teneantur restituere fructus perceptos, et quatenus affirmative:

III. An, et a quo tempore in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum negative. Ad tertium satis provisum in secundo, et ab Episcopo apponatur Oeconomus, qui reditus administret, et idem Episcopus inhibeat Cappellanis, ne accedant ad servitium Chori, et scribatur Eminentissimo Archiepiscopo Januen. juxta instructionem.

QUÆSTIO CCLXII.

In Causa Cajacensi Irregularitatis, et Censurarum, die 23. *Maji* 1722.

Joannes Baptista Palazzescus Canonicus Cathedralis Ecclesiae Cajacen. huic Sac. Congregationi supplicavit pro dispensatione ab irregularitate contracta propter homicidium Canonici Pompilii Giannelli, et pro absolutione a Censuris, et Sacra haec Congregatio *die* 28. *Februarii proximi praeteriti* rescripsit *lectum* quoad irregularitatem, et quoad absolutionem, pro gratia ad sex menses cum reincidentia; cumque memoratus Canonicus Palazzescus supplicaverit pro descriptione suae Causae in folio, disputanda ex integro proponuntur dubia ad calcem hujus restrictus referenda.

Porro in eo, quod attinet ad mortem Canonici Pompilii Giannelli, et totum hujusce Causae processum, nonnulla ab Episcopo referuntur in sua informatione, quae operae pretium est EE. VV. exponere, cum ejus informatio in scriptura exarata pro Canonico Palazzeschi non fuerit exhibita, sed extet inter acta Secretariae.

Habetur itaque primo in dicta Relatione, quod existentibus *die* 3. *Decembris* 1717. in eodem ejusdem domus cubiculo Canonicis Pompejo Lamperio, Pompilio Giannello, et Joanne Baptista Palazzesco, nec non Angela, Helena, Fulvia, et Judith sororibus de Novello, exorta est rixa, in qua, cum Canonicus Palazzescus sclopum accepisset, quem Canonicus Giannellus secum detulerat, et in angulo Mansionis deposuerat, et eum direxisset contra praedictum Giannellum, qui se retro Lamperium abscondebat, capta demum temporis opportunitate, sic eum exoneravit, ut ex ictu Canonicus Giannellus in foemore dextero, et in crure sinistro cum magna sanguinis effusione, et ossium fractura vulneratus, *die* 26. *Mensis Decemb. anno* 1717. mortuus sit.

Habetur secundo, praedictum Canonicum Palazzescum evaginato stylo irruisse adversus Canonicum Giannellum, qui ex praecedenti vulnere sclopi in terra jacebat, et impeditum fuisse a Catharina Matre vulnerati.

Habetur tertio, compilatum fuisse a Curia ecclesiastica processum, et in eo ultra Canonicum Giannellum fuisse examinatas praedictam Catharinam occisi Matrem, nec non Angelam, Helenam, et Fulviam sorores consobrinas occisi, et ex earum dispositionibus in substantia concordibus, probatum fuisse factum supra recensitum, et non modicum accessisse adminiculum ex publica voce, et fama, et fuga a Canonico Palazzesco arrepta.

Habetur quarto, Palazzescum se subinde in Carceribus constituisse, et deventum fuisse ad receptionem Testium, Angelae videlicet, Helenae, et Fulviae, de Novellis; Catharina etenim jam e vivis decesserat absque ulla sui dicti revocatione, vel diminutione, praedictasque Mulieres in repetitivo suas revocasse depositiones, homicidium referendo ad casuale infortunium, nec eas potuisse torqueri, ut videretur in quo dicto persisterent; agebatur enim de personis saecularibus, et sic propter motiva quaedam prudentialia Curia ecclesiastica existimavit ab earum tortura abstinere.

Habetur quinto, Canonicum Palazzescum per definitivam sententiam fuisse declaratum irregularem, et condemnatum ad quinquennalem relegationem in Conventu S. Petri de Alcantara, firma remanente excommunicatione, in quam propter delictum incurrerat.

Habetur ultimo, interpositam fuisse a Canonico Palazzesco appellationem ad Curiam Metropolitanam Capuanam, et ab ipsa fuisse commutatam relegationem quinquennalem in quinquennale exilium.

Haec sunt, quae continentur in Relatione Episcopi Cajacensis; cumque scriptura a Ca-

nonico Palazzesco exhibeatur, in qua pro casualitate Homicidii multa referuntur, quaeritur:

I. An constet de irregularitate, et quatenus affirmative:

II. An sit concedenda dispensatio:

III. An Censurae sustineantur in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum negative. Ad tertium affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CCLXIII.

In Causa Coloniensi Functionum Pontificalium, et Benedictionis Abbatialis, die 13. Junii 1722.

Die 26. Augusti anno 1720. P. Paulus Monachus Cisterciensis electus fuit in Abbatem Monasterii B. Mariae Virginis de Veteri Monte Dioecesis Colonien. Cumque electus suae electionis confirmationem subinde obtinuisset ab Abbate Moribundi Dioecesis Lingonien. suo immediato Superiore, una cum facultate adeundi pro Benedictione quemcumque Antistitem communionem habentem cum Sede Apostolica, praedictus P. Paulus pro dicta Benedictione suas preces exhibuit bon. mem. Archinto tunc Nuntio Colonien. qui Abbati Benedictionem impertitus est debitis accedentibus solemnitatibus in Ecclesia Patrum Societatis Jesu; cumque Promotor Fiscalis Curiae Archiepiscopalis Colonien. praetensionem excitaverit, quod a Nuntio Apostolico non potuissent Pontificalia exerceri, nec Abbas benedici sine licentia, et permissione Ordinarii, remissa fuit hujus negotii cognitio ad hanc Sac. Congregationem, quae juxta morem Nuntium Colonien. audire voluit, et ejus a multo tempore jam recepta informatione, bina in praesenti examinanda proponuntur dubia, quorum alterum respicit exercitium Pontificalium, et Benedictionem Abbatis, et alterum necessitatem iterandi Benedictionem, et poenas ab Abbate incursas.

Quoad exercitium Pontificalium Sac. Conc. Trid. *Sess. 6. de Reform. cap.* 5. statuit nulli Episcopo licere cujusvis privilegii praetextu Pontificalia in alterius Dioecesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, et in personas eidem subjectas tantum; quoad Benedictionem Abbatis, quod in eadem Pontificalia exerceantur sive benedictio fiat auctoritate Apostolica, sive auctoritate Ordinaria, desumitur ex Pontificali Romano approbato tum a Clemente VIII. tum ab Urbano VIII. Summis Pontificibus *tit. de Benedict. Abbatis;* Quod denique Nuntiis Apostolicis non liceat exercere Pontificalia absque licentia Episcopi, late ostendit *Pignatell. consult.* 1. *per tot. tom.* 2.

Nec Promotor Fiscalis putat sibi obesse posse contrariam consuetudinem, vel quod ageretur de persona exempta a Jurisdictione Ordinarii, et habente facultatem recipiendi Benedictionem a quocumque Antistite, et multo magis cum benedictio expleta fuerit in Ecclesia Regulari, hoc est Patrum Societatis Jesu; in eo enim, quod attinet ad consuetudinem eadem reducitur ad binas Abbatum Benedictiones, quarum altera expleta fuit *anno* 1720. in persona Abbatis S. Maximini Civitatis Treviren. Ordinis S. Benedicti, quae consequenter apta nata non est ad consuetudinem inducendam, altera expleta fuit a clar. mem. Card. Pallavicino Nuntio Coloniensi in persona Abbatis Monasterii de Veteri Monte, et de hac quoque dicit non habendam esse rationem, cum expleta fuerit tempore, quo non aderat Suffraganeus in Civitate Coloniensi, et in eo, quod spectat ad exemptionem tam Abbatis, quam Ecclesiae, in qua facta fuit benedictio, respondetur ab eodem Promotore Fiscali, non posse Episcopum Pontificalia exercere in loco exempto, nisi ultra licentiam inferioris, cui locus ille subjectus est, adsit licentia Episcopi, intra cujus Dioecesis fines locus ille reperitur, quamvis inferior ratione exemptionis praetenderet se posse Episcopum sibi magis benevisum vocare ad exercenda Pontificalia, juxta late deducta per *Barb. ad cap.* 5. *sess.* 6. *de Ref. num.* 10. *et* 11. et concordat resolutio hujus Sac. Congregationis in positionibus ad dictum Caput, et quod contraria procedant juxta declarationem Gregorii XIII. si ageretur de exempto non sito intra fines Dioecesis, sed habente suum Territorium separatum cum facultate vocandi quemcumque Antistitem sibi benevisum, habetur apud *Gallemart. in declarat. ad cap.* 5. *sess.* 6. *de Refor.*

Haec quoad exercitium Pontificalium, et Benedictionem Abbatis, et post haec transeundo ad iteratam Benedictionem, et poenas ab Abba-

te incursas, admittitur a promotore Fiscali, Abbates semel benedictos non esse iterum benedicendos, juxta deducta per *Tamburin. de jur. Abbat. tom.* 1. *disp.* 11. *quaest.* 6. sed asseritur haec sibi vindicare locum, quando agitur de Benedictione, de cujus iteratione non videtur esse dubitandum; cum Benedictio Abbatis, nec conferat ordinem, nec imprimat characterem, sed sit tantum quaedam solemnitas Orationum *juxta celebre Consilium* 14. *Oldradi*, quod late exornat *Tamburin. loco cit. quaest.* 4.

Poenae remanent, hasque constitutas esse praetenditur in suspensione ab executione et exercitio eorum, quae secum fert Benedictio, ducto argumento *a cit. cap.* 5. *sess.* 6. in quo ordinati ab exercente Pontificalia in alterius Dioecesi sunt ipso jure suspensi ab ordinum executione.

His stantibus, quaeritur:

I. An licitum fuerit Nuntio Apostolico Colonien. exercere Pontificalia, et in illis benedicere Abbatem Monasterii B. Mariae de veteri Monte Ordinis Cisterciensium in Ecclesia PP. Jesuitarum sita intra Civitatem Coloniae etiam sine licentia et permissione Serenissimi Ordinarii, sive ejus Suffraganei in casu etc. et quatenus negative.

II. An dictus Abbas sit iterum benedicendus, et a quo, sive potius in quas poenas idem Abbas inciderit, in casu etc.

Non fuit proposita.

QUÆSTIO CCLXIV.

In Causa Romana Dotis Cappellaniarum, die 13. *Julii* 1722.

Camillus Princeps Pamphilius Senior, in ultimo, cum quo decessit testamento ita disposuit *voglio, et ordino, che il mio Erede seguita la mia morte, debba assegnare alla detta mia Chiesa di S. Agnese tanto capitale, che frutti scudi* 400. *l' anno, acciò di quelli si celebrino ogni anno in perpetuo finchè durerà il Mondo tante Messe per suffragio etc. dando facoltà al medemo mio Erede, che per la celebrazione di dette Messe possa deputare tanti Cappellani a suo nuto amovibili, quanto a lui parerà convenienti.*

Paulo post obitum Testatoris, Joannes Baptista Princeps Pamphilius ejusdem filius paternam voluntatem executioni mandavit facta per pub. instrumentum assignatione Ecclesiae S. Agnetis 100. locorum Montis S. Bonaventurae secundae Erectionis, quod est idem, ac dicere tanti capitalis, quantum de eo tempore requirebatur ad constituendum annuum reditum scut. 400. servata sibi ad tramites testamenti facultate erigendi Cappellanias, et nominandi Cappellanos, et unicuique eorum suam portionem assignandi, adjectoque pacto, quod in casu extractionis locorum montium assignatorum, sive totaliter sive partialiter pretium investiri deberet in aliis Locis Montium Cameralium non vacabilium; sive in censibus, aut bonis stabilibus favore Ecclesiae S. Agnetis.

Gesta sunt haec omnia approbantibus clarae memoriae Cardinale de Angelis, et bonae memoriae Albergato Rotae Decano executoribus Testamentariis Principis Camilli. Cum autem sequuta jam translatione locorum montium, nec emissa unquam a principe Joan. Baptista explicita declaratione numeri Cappellanorum, qui Missas celebrare deberent, ipse eligere consueverit quinque Cappellanos amovibiles, et unicuique eorum soluta fuerint annua scut. 75. notorius accidit tempore S. M. Innoc. XI. casus reductionis fructuum locorum montium, in cujus sequelam cum annua scut. 400. redacta fuerint ad scut. 300. memoratus Princeps Joannes Baptista abstinere coepit a nominatione quinti Cappellani, nec se credidit obligatum ad faciendum ullum supplementum, et licet Camillus Princeps Pamphilius junior vestigiis Principis Joannis Baptistae sui Genitoris viri revera pii, et cujus eleemosynas semper enarrabit omnis Ecclesia Sanctorum, inhaerere absque ulteriori examine tuto ab aliquibus posse diceretur, ipse nihilominus operae pretium esse censuit, ut omnia rite, et recte adimpleantur, ab hac Sac. Congregatione requirere an sit reducendus numerus Cappellanorum, vel potius locus esse debeat supplemento, uti colligitur ex dubio ad calcem restrictus referendo.

Plura deducuntur in scriptura per manus circumferenda ad effectum suadendi esse locum reductioni Cappellanorum, et non supplemento, et signum quod legatum non incipit a promissione annuae quantitatis, sed ab assignatione Capitalis, quod Executores Testamentarii consensum, et approbationem praestiterunt, ut in casu partialis, seu totalis extractionis locorum montium fieret investi-

mentum in locis Montium, aut stabilibus uti supra, et quidem in facie Ecclesiae, quod tandem Princeps Joannes Baptista filius, et haeres Testatoris, qui binas alias Cappellanias in eadem Ecclesia S. Agnetis ex suo patrimonio erigendas mandavit, nunquam supplevit, nec unquam Cappellani, aut Ecclesia pro supplemento insteterunt.

Inter caetera, quae pro hoc eodem assumpto afferuntur, affertur etiam distinctio inter casum, quo Testator mandet haeredi, ut solvat quotannis certam determinatam summam alicui ecclesiae nulla facta designatione nec in genere, nec in specie, quod solvat de bonis haereditariis, et inter casum, quo Testator mandet assignari Ecclesiae Capitale, ex quo singulis annis talis determinata summa pecuniaria retrahatur implicanda in celebrationem Missarum; contenditur enim quod in hoc secundo casu facta per haeredem assignatione Capitalis, eodemque translato in Ecclesiae dominium, locus esse nequeat supplemento in casu diminutionis juxta *dec.* 433. *per tot. cor. Cerro, cui etiam adhaesit Rota in Romana annuae praestationis* 19. *Januarii* 1702. *coram clar. mem. Card. Caprara.*

Consimilis casus fuit examinatus in hac Sac. Congregatione *in quadam causa Brixien. reductionis Missarum* 1. *Decembris* 1685. disposuerat Testator per haec verba, *lascia, che l' infrascritte sue eredi siano obbligate subito dopo la morte sua assegnare tanti suoi beni ai Reggenti della Scuola del Santissimo Rosario della Terra di Ludriano, quanti siano sufficienti colli frutti, che da essi si caveranno, di far celebrare una Messa quotidiana al detto altare del Santissimo Rosario; dovendo detti Reggenti aver cura, acciò detta Messa sia celebrata perpetuamente.*

Secuto Testatoris obitu, facta fuit ab haeredibus assignatio Regentibus dictae Scholae tot Terrenorum, quot sufficiebant pro annuo reditu Missae quotidianae, cumque tractu temporis sine culpa dictorum Regentium, et ex consueto naturali decremento contigerit casus diminutionis annui reditus, exorta est disputatio, an haeredes tenerentur supplere.

Mandatum fuit, ut instantia proponeretur in folio, et in suffragio bon. mem. Albitii tunc Secretarii firmatum fuit, haeredem teneri ad supplementum, quando fuit legata quantitas, vel quando fuit legata res in specie, quae remanet penes haeredem habentem onus curandi celebrationem Missarum, secus autem quando Testator haeredem gravavit ad tradendum legatario rem legatam, et legatario injunxit onus curandi celebrationem.

Concordat cum hac distinctione Pasqualig. *de Sacrif. novae legis quaest.* 1026. *n.* 3. *et* 4. *Alfons. de Leon. de Offic. Cappellani sect.* 5. *quaest.* 24. *num.* 355. *et seqq.*

Et cohaerenter ad haec Sac. Congregatio in allegata causa Brixien. reductionis censuit *haeredes non teneri ad supplendum.*

His stantibus, quaeritur:

An sit locus reductioni Cappellanorum, seu potius supplemento in casu, et ad effectum etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primam partem negative, et amplius, ad secundam iterum proponatur.

QUÆSTIO CCLXV.

In Causa Mutinensi, die 13. *Junii* 1722.

Anno 1706. mortuus est Nobilis Vir Alexander Zuccoli e Civitate Mutinae. Scripsit hic haeredem usufructuariam Joannam de Bono suam Uxorem, et post ejus obitum executores rogavit, ut procederent ad venditionem omnium suorum bonorum tam mobilium, quam immobilium, et ex pretio celebrari facerent tot Missas in privilegiatis altaribus pro anima sua, et juxta suam intentionem; cumque nihil disposuerit favore Josephi Zuccoli sui pronepotis, filii videlicet ex fratre nepotis, fuerunt ab eo supplices preces exhibitae S. M. Clem. Papae XI. pro aliqua assignatione sibi ex bonis haereditariis Alexandri facienda post obitum Joannae de Bono haeredis usufructuariae, et a Sanctitate sua fuerunt preces remissae ad hanc Sac. Congregationem.

Pluries actum fuit de illis inter summaria precum, postquam juxta morem auditus fuit Ordinarius, et tandem ab Eminentissimo Corradino tunc praefecto demandatum fuit, quod causa poneretur in folio.

Porro in eo, quod attinet ad Ordinarii informationem, in ea continetur, primo numerum Missarum hucusque celebratarum pro Anima Alexandri ex pecuniis, et nonnullis mobilibus haereditariis venditis ascendere ad n. 6095.

Secundo assem haereditarium ejusdem Testatoris finito Uxoris usufructu esse valoris scut. 2121. totumque hunc valorem esse in alias Missas post obitum usufructuariae erogandum.

Tertio Josephum esse nobilem, sed in egestate constitutum, cum tres filios habeat, unum masculum, duas foeminas, Uxorem praegnantem, et teneatur ulterius alere Annibalem Genitorem, Matrem, et Aviam Maternam, et non habeat in reditu nisi annua scut. 110. monetae Romanae, a qua summa detrahi debent scut. annua 29. pro fructibus nonnullorum debitorum.

Quarto Josephum esse commiseratione dignum, et sic finito Joannae usufructu, posse ejus favore aliquam fieri assignationem ex bonis Alexandri. Haec quoad Ordinarii informationem; quo vero ad punctum petitae assignationis, censuit Eminentissimus Corradinus tunc Praefectus S. Congregationis, quod de eo esset in folio agendum, non quia esse posset locus commutationi voluntatis, sed quia Joseph, utpote in egestate constitutus, sibi visus est quod alimenta de jure petere valeret ab haereditate Alexandri Patrui, et sic per consequens, quod a fortiori sibi posset vindicare locum charitativa quaedam assignatio ex bonis ejusdem Alexandri, et multo magis post obitum Joannae haeredis usufructuariae.

Quod Patruus Nepotem, et e converso Nepos Patruum egentem alere teneatur, vera est, et in praxi opinio recepta *juxta celebrem dec.* 194. *pag.* 7. *rec.* solaque est inter Doctores disputatio, an onus hoc sit personale, vel reale, nonnulli quippe contendunt esse personale, nec transire ad haeredes *Boss. de alimentis cap.* 8. §. 24. *sub num.* 580., *et habetur in decis.* 4. *et* 7. *post Gob. tract. var. et in Romana alim. et dotium* 30. *Martii* 1705. *cor. bon. mem. Muto*, et alii existimant onus esse reale, et sic transire ad haeredes, et bona afficere *Surd. de alim. tit.* 1. *quaest.* 28. *Castil. controv. jur. tom.* 8. *cap.* 66. *num.* 59. Inter has contrarias opiniones media quaedam traditur a nonnullis sententia, quod onus videlicet rigorose loquendo sit personale, sed quod ex aequitate Supremi Magistratus reale fieri possit *Meren. contr. jur. lib.* 12. *cap.* 3. *et hanc sententiam* in facti contingentia secuta est Congregatio loco Signaturae gratiae *die* 17. *Maji* 1718.

Adversus Josephi praetensionem insurgit Joanna usufructuaria, et instat ut Viri voluntas adimpleatur, et integra Missarum suffragia pro ejus anima celebrentur juxta disposita in Testamento, tum quia non adsunt circumstantiae pro commutatione voluntatis, nec constat de paupertate Josephi, tum quia nullum aequitatis superest vestigium; in casu etenim alimentorum post obitum Patrui ex ejus bonis Nepoti subministrandorum in tantum receditur a rigore juris, et onus ex personali fit reale, in quantum iniquum esse videtur extraneos bonis defuncti frui, et personam defuncto sanguinis vinculo conjunctam summa egestate laborare, uti ratiocinatur *Merenda l. c.* quae res nihil habet commune cum casu, in quo substantia defuncti est eroganda in tot missis pro ejus anima celebrandis.

His stantibus, quaeritur:

An, quomodo, et in qua summa petitis sit annuendum.

Sacra Congr respondit:

Negative.

QUÆSTIO CCLXVI.

In causa Ulixbonensi Occidentali die 13. *Junii* 1722.

Ad petitionem Regis Portugalliae S. M. Clem. Papa XI. Civitatem Ulixbonensem aequaliter divisit in duas partes, Orientalem scilicet, et Occidentalem, relicta parte Occidentali sub antiquo Archiepiscopatu Ulixbonensi tunc, et usque in praesens vacante, et assignata parte Occidentali novo Archiepiscopatui cum Patriarchali denominatione erecto, et ad hanc Metropolitanam, et Patriarchalem Ecclesiam, et in sui primaeva erectione tunc vacantem, Sanctitas sua transtulit Thomam de Almeida Episcopum Portugallensem, uti colligitur ex Bulla Pontificia in Bull. mox edendo inserenda, et ex oratione consistoriali habita ab eodem Summo Pontifice *die* 7. *Decembris* 1716. *p.* 221. inter ejus revera admirabiles orationes Romae impressas hoc anno 1722.

Procurator Curiae Patriarchalis Ulixbonen. Occidentalis huic S. Congregationi exposuit, nonnullos Clericos Patriarchatus origine et domicilio subditos petiisse promotionem ad Sacros Ordines ad Titulum Patrimonii, et fuisse rejectos ipsosque subinde, habito recursu ad Capitulum Ulixbonen. Orientale, et Epi-

scopum Tagasten. Vicarium Capitularem, fuisse Sac. Ordinibus initiatos ad titulum nonnullarum Cappellaniarum existentium in Ecclesiis Dioecesis Ulixbonen. Orientalis. Rursus idem Procurator exposuit, quod ante divisionem Dioecesum, Orientalis scilicet, et Occidentalis passim Clerici ordinabantur ad titulum dictarum Cappellaniarum non tanquam beneficia, sed tanquam patrimonium, juxta decis. 189. Themud. qui per plures annos fuit Vicarius Generalis Archiepiscopatus Ulixbonen. nec enim inquit Beneficia Ecclesiastica esse possunt, tum quia dos illorum nunquam transivit in dominium Ecclesiae, sed remansit in potestate, et dominio Administratorum, qui Cappellanis solverunt, et solvunt eleemosynam Missarum, tum quia in illarum fundatione non intervenit auctoritas Episcopi; denique memoratus Procurator institit, ut illicitae declarentur ordinationes Clericorum origine, et domicilio subditorum Patriarchatus Occidentalis ad titulum memoratarum Cappellaniarum existentium in Dioecesi Orientali, ut sic ordinati declarentur suspensi, et per exercitium Ordinum irregulares, et quod demum ad avertendas consimiles Ordinationes in futurum procedant, prout de jure adversus ordinantem.

Actum fuit instante dicto Promotore de hac re in Congregatione habita hac *die* 13. *Junii* 1722. et nulla fuit capta resolutio, sed dictum quod audiretur Ordinarius Ulixbonen. Orientalis, qui interim abstineret ab Ordinatione ad titulum Cappellaniarum, de quibus agebatur, tanquam ad Beneficia.

Praefixi fuerunt, sed inutiliter termini Ordinario Orientali, propositaque idcirco, informante tantum Promotore Occidentali, instantia in Congregatione habita *die* 26. *Junii* 1723. disputatisque sequentibus dubiis.

I. An illicitae fuerint Ordinationes in casu, et quatenus affirmative.

II. An sic ordinati remanserint suspensi, et per exercitium ordinum irregulares.

III. Quibus poenis obnoxius remanserit Episcopus Tagasten., qui Ordines contulit in casu, ad primum, et secundum responsum fuit *affirmative*, et ad tertium dictum est *Episcopum remansisse obnoxium poenis impositis a Sacro Concilio Tridentino, et a Bulla Speculatores.*

Petita, et obtenta ab Ordinario Orientali nova audientia, eodemque usque adhuc differente causae propositionem, in Congregatione habita *die* 2. *Octobris proxime elapsi*, instante Promotore Occidentali, responsum est, *quod causa proponeretur in prima post Aquas etiam unica.*

Disputatoque deinde in Congregatione habita *die* 20. *Novemb. ejusdem anni* 1723. sequenti dubio, *an sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.* die 26. Junii 1723. responsum fuit *dilata, et quod coadjuvarentur probationes tam super qualitate singularum Cappellaniarum, quam super qualitate singulorum Ordinandorum.*

A die hujus rescripti plures elapsi sunt menses, absque eo quod ab Ordinario Orientali aliquid exhibitum fuerit super qualitate singularum Cappellaniarum; cumque ad imponendum tandem finem huic controversiae Promotor Fiscalis Patriarchatus Ulixbonen. Occidentalis in scriptura per manus circumferenda strenue probare conetur, eos qui ordinati fuerunt ab Ordinario Orientali, et qui subditi erant Patriarchatus Occidentalis, ordines recepisse sine litteris testimonialibus Patriarchae, et insuper Cappellanias, ad quarum titulum fuerunt ordinati, non esse vera Ecclesiastica Beneficia, *die* 8. *Julii* 1724. *reproposito dubio.*

An sit standum, vel recedendum a decisis die 26. *Junii* 1723.

Sacra Congr. die 19. Augusti 1724. respondit:

Quoad primum, et secundum pro nunc in decisis, quoad Valentinum Pereiram, et Emanuelem Nunez Colarez, et quoad tertium praevio recessu a decisis, Episcopus Tagasten. consulat Conscientiae suae.

QUÆSTIO CCLXVII.

In Causa Americana, die 13. *Junii* 1722.

Ciles pars est Americae Meridionalis, juxta Mare Pacificum in longum porrecta versus occasum. A septentrione habet Peruviam, ab Oriente Andas Montes, et a Meridie Terram Magellanicam. Primaria Civitas est illa S. Jacobi, et Regio subest pro majori parte dominio Catholici Regis Hispaniarum, Apostolicorum Missionariorum munere in Provincia S. Jacobi laudabiliter funguntur PP. Societatis Jesu, hique humiliter Sanctissimo Domino Nostro supplicarunt pro facultate administran-

di Sacramentum Confirmationis Christianis ibi commorantibus, qui ut plurimum sine dicto Sacramento moriuntur; ab ea etenim plurimum distant Episcopi, et integro unius Saeculi spatio unum tantum fertur Episcopum ad eam accessisse, appellatum Monterum, qui non sine evidenti vitae discrimine iter illud assumpsit, atque perfecit: cumque a Sanctitate sua fuerint preces ad hanc Sacram Congregationem remissae, quaeritur in praesenti, an, et quomodo sit precibus annuendum.

Porro nonnulla videntur adnotanda. Primum est, Summum Pontificem posse simplici Sacerdoti committere facultatem conferendi Sacramentum Confirmationis in aliquibus locis, uti colligitur *ex lib.* 3. *epist.* 26. *S. Gregorii Papae ad Januarium Episcopum Calaritanum*, cujus verba referuntur in *Can. pervenit dist.* 95. ibi: *pervenit quoque ad nos, quosdam scandalizatos fuisse, quod Presbyteros Chrismate tangere in fronte eos, qui baptizati sunt, prohibuimus; Et nos quidem secundum usum veterem Ecclesiae nostrae fecimus. Sed si omnino hac de re aliqui contristantur, ubi Episcopi desunt, ut Presbyteri etiam in frontibus baptizatos Chrismate tangere debeant, concedimus.*

Ad hoc S. Gregorii factum respexisse videtur Eugenius IV. in Concilio Florentino, in quo haec habentur; *legitur tamen aliquando per Sedis Apostolicae dispensationem ex rationabili, et urgenti admodum causa simplicem Sacerdotem Chrismate per Episcopum confecto, hoc administrasse Confirmationis Sacramentum.* Concordat *S. Thomas* 3. *par. quaest.* 72. *art.* 11. *ad primum* ibi: *Papa in Ecclesia habet plenitudinem potestatis, ex qua potest quaedam, quae sunt superiorum Ordinum, committere quibusdam inferioribus, sicut quibusdam Presbyteris concedit conferre Minores ordines, quod pertinet ad potestatem Episcopalem, et ex hac plenitudine potestatis concessit B. Gregorius Papa, quod simplices sacerdotes hoc Sacramentum conferrent, quamdiu scandalum tolleretur.*

Adeoque in S. Conc. Trid. *sess.* 7. *de Confir. Can.* 3. anathema dictum esse asserentibus, solum Episcopum non esse Ordinarium Ministrum Sacramenti Confirmationis: *si quis dixerit S. Confirmationis Ordinarium Ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem Sacerdotem, anathema sit,* ut videlicet salva, et integra esset opinio Divi Thomae, et aliorum magni nominis Theologorum, qui senserunt posse Summum Pontificem extraordinarium constituere Ministrum Sacramenti Confirmationis etiam simplicem Sacerdotem, uti plene refertur in hist. Conc. Trid. scripta a Card. Pallavicino *lib.* 9. *c.* 7. *n.* 10. *et seqq.*

Secundum est, non deesse exempla consimilium concessionum. In annalibus etenim Minorum scriptis a fratre Luca Wadingo, Privilegia referuntur concessa a Summis Pontificibus Joanne XXII. Nicolao IV. Eugenio IV. Leone X. et Adriano VI. praedictis Fratribus Minoribus accedentibus ad partes Orientis, et Septentrionis, ubi non reperiuntur Episcopi, uti bene adnotavit Card. Pallavicinus *l. c.* De Gregorio XIII. testantur Auctores fuisse ab eo in Provincia Brasiliae concessam facultatem, ut ob defectum Episcopi Sacerdos Saecularis posset Sacramentum Confirmationis administrare: *Card. de Lugo respons. Moral. lib.* 1. *dub.* 6. *num.* 7. *Card. Albitius de inconst. in. fid. Cap.* 30. *num.* 355. *Diana in edit. coord. tom.* 3. *tract.* 1. *resolut.* 11. *num.* 6. et Petrus Arcudius *lib.* 2. *qui est de Confir. cap.* 15. de alia Concess. facta PP. Jesuitis testatur: *nec defuerunt alii Pontifices pari potestate praediti, qui hac nostra aetate ob penuriam Episcoporum eamdem facultatem paucissimis quibusdam Viris Apostolicis, spectatis PP. Societatis Jesu concesserunt, ut Religiosissimus P. Ludovicus Fonseca mihi oretenus retulit, praesentibus quoque aliis Gymnasii Graecorum in Urbe Alumnis, qui cum ex Brasilica ora solvisset, ac Romam ad Generalem Conventum anno Domini* 1593. *venisset munere Procuratoris illius Provinciae functus est. Ajebat porro, ac pro certo affirmabat se solitum esse in illis partibus hoc Sacramentum administrare, ibique hujus auctoritatis concessae asservari Diploma Pontificis;* et aliis tandem omissis Sanctissimus D. N. anno praeterito per suas litteras Apostolicas in forma Brevis indulsit P. Guardiano Terrae Sanctae, ut Sacramentum Confirmationis administrare posset.

Tertium est, magnam, et urgentem causam, licet non simpliciter, et absolute necessariam in hujusmodi concessionibus requiri; et in eo quidem, quod attinet ad magnam, et urgentem causam, id desumitur ex allegato Decreto Eugenii IV. et praeterquam quod agitur de dispensatione, et omnis dispensatio causam exposcit; cum Christus Dominus voluerit, solum Episcopum esse Ordinarium hujus Sacramenti Ministrum, hinc infertur non esse alium ex-

traordinarium Ministrum sine magna, et urgenti causa introducendum, *Suarez in tertiam partem Divi Thomae tom.* 3. *quaest.* 72. *art.* 11. *disp.* 36. *sect.* 2. §. *Tertia pars*, et in eo quod spectat ad aliam assumpti partem, hoc est quod licet causa esse debeat magna, et urgens, non oporteat tamen, quod simpliciter, et absolute sit necessaria, bene explicando prosequitur *Card. de Lugo in citatis responsis moral. lib.* 1. *dub.* 6. *num.* 4. ibi: *Causa requisita ad hanc concessionem non debet afferre secum necessitatem simpliciter, et absolute, cum hujus Sacramenti usus, et susceptio non sit de necessitate salutis, sed sufficit quod talis concessio necessaria existimetur, ut incolae alicujus Provinciae, vel certe magna pars carere non debeat hoc Sacramento ex defectu Ministri, quae causa sufficiens judicari solet a Sede Apostolica ad hunc effectum*, subditque Solorzanus *de jure Indiarum lib.* 3. *c.* 18. *n.* 32. *tom.* 2. quod expediret permittere, ut Missionarii, qui degunt apud Japponios, aliasque remotas Regiones, in quibus desunt Episcopi, ex concessione Apostolica Sacramentum Confirmationis administrarent Neophitis bene in fide semel suscepta imbutis.

Ultimum est, aliquando in hac Sac. Congregatione actum fuisse de consimilibus Indultis concedendis: refert Fagnanus *in cap. cum venisset* §. *per frontis num.* 1. *et seqq. de sac. Unctione*, fuisse Sedi Apostolicae supplicatum ab Abbate S. Facundi Ordinis S. Benedicti habente Territorium separatum cum omnimoda jurisdictione privative ad quoscumque Episcopos, pro facultate administrandi Sacramentum Confirmationis suis Subditis, tum quia Abbatia distabat a viciniori Civitate per triginta, et plura milliaria, tum quia post Conc. Trid. difficile erat invenire titulares Episcopos, qui advocari possent ad dictum Sacramentum administrandum, uti antecedenter practicatum fuerat, sed Fagnanus non refert, quid a Sac. Congregatione fuerit resolutum.

Die 25. Januarii anno 1659. Archiepiscopus Tarraconensis exposuit, in sua Dioecesi reperiri Insulam Zuisa in Mari Mediterraneo prope Algerium, nec eam unquam propter periculum Piratarum fuisse a se, aut a suis Praedecessoribus visitatam, nec Incolis a quadraginta, et ultra annis fuisse administratum Sacramentum Confirmationis, supplicavitque pro facultate indulgenda Praeposito illius Insulae administrandi Incolis dictum Sacramentum, et Sacr. Congregatio negative respondit, uti habetur *lib.* 21. *Decret. pag.* 512.

Die 28. Januarii 1668. Archiepiscopus, et Episcopi Ecclesiarum in Insulis Philippinis exposuerunt, se ob suarum Dioecesum amplitudinem, et Populorum frequentiam, quorum non exigua pars degebat in vastissimis agris, non posse suis subditis Sacramentum Confirmationis administrare, humilesque idcirco preces exhibuerunt pro potestate delegandi Sacerdotibus, sive Secularibus, sive Regularibus ministerium administrandi Sacramentum Confirmationis, et Sac. Congregatio respondit: ex deductis non constare de causis indulgendi, uti habetur *lib.* 25. *Decret. pag.* 528.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitis sit annuendum.

Sacra Congr. respondit:

Scribatur Episcopis juxta Instructionem.

QUÆSTIO CCLXVIII.

In Causa Americana, die 13. *Junii* 1722.

Civitas Conceptionis est in America Meridionali, et in ora Maris Pacifici cum Portu capaci, et est ex primis Regni Ciles sub Dominio Catholici Regis Hispaniarum.

Hujusce Civitatis Episcopus Summo Pontifici litteras dedit, in quibus post enarratum deplorabilem suae Dioecesis statum, inquit, omne malum processisse, et procedere ex defectu idoneorum Magistrorum, qui Juvenes Clero adscribendos probis moribus, et litteris excolere valeant, et se nullum aliud efficacius remedium excogitare potuisse, quam Seminarii institutionem ad tramites Conc. Trid. et se jam a biennio fundamenta jecisse, itaut, verba sunt litterarum, *ex nunc illius fundamenta non contemnendo profectu a biennio jacta sint, idque unum cogito, haec mea prima sollicitudo, et studium, in id omnia, quae Divina providentia mihi largita est, fortunae bona, ne supellectile quidem necessaria servata, perlubenter impendam.*

In iisdem litteris habetur, quod pro congrua Magistrorum, et Alumnorum substentatione fiet contributio necessaria, tum a Mensa Episcopali, tum a Beneficiis Ecclesiasticis, juxta ea, quae in Concilio Tridentino praescripta sunt, sed opus tanta impensa, tantisque laboribus inceptum, et perficiendum, non esse

permansurum, nisi PP. Societatis Jesu committatur, cum homines ex Clero Seculari apti non inveniantur pro Seminarii gubernio.

Addit Episcopus, se tum cum Patribus, tum cum eorum Superiore Generali rem egisse, et exorasse, ut memorati Seminarii Curam in se suscipere dignarentur, sed responsum habuisse, obstare specialia Societatis decreta de non acceptanda administratione Seminariorum, quam cum omnimoda tam Seminarii administrandi, quam Patrum administrantium immunitate et independentia, concluditque Episcopus summum Pontificem exorando pro facultate committendi administrationem PP. Societatis, eademque confirmanda per litteras Apostolicas in forma Brevis cum clausula, quod neque Capitulum, neque Cathedralis Ecclesiae pro tempore Episcopi huic concessioni derogare possint; cumque a Sanctitate sua fuerint preces remissae ad hanc Sacram Congregationem quaeritur in praesenti, an petitis sit annuendum.

Pervoluto Societatis Jesu instituto nulla invenitur, vel in regulis sancti Ignatii, vel in ordinationibus generalibus prohibitio, quoad acceptationem gubernii, et administrationis Seminariorum Episcopalium, triaque tantum reperiuntur decreta, alterum Congregationis Generalis secundae sub S. Francisco Borgia anno 1655. alterum quartae Congregationis generalis sub Patre Claudio Aquaviva, et alterum duodecimae Congregationis Generalis sub P. Carolo de Noailles anno 1682. quae de hac materia loquuntur.

Verba Decreti secundae Congregationis Generalis sunt haec, quae sequuntur: *propositum fuit, an Seminaria Episcoporum, de quibus in Conc. Trid. est actum, admittenda a Societate nostra viderentur, si eorum gubernationem nostris committere ipsi Episcopi vellent; et re satis agitata, constituit Congregatio non admittenda videri; si tamen fundatio perpetua, et insignis hujusmodi Seminariorum ita fieret, ut simul esset conjunctum Collegium nostrum, unde promoveretur, et abundaret Societas operariis idoneis, et libera eidem Societati gubernatio committeretur, placuit admitti posse ex dispensatione Praepositi Generalis, et non aliter, sed si quando admitteretur tale munus, constituit Congregatio, ne Praeceptores hujusmodi Seminarii darentur separati ab iis, qui in Scholis nostris pro Societatis nostrae instituto praelegunt.*

Fuit hoc decretum confirmatum in quarta Congregatione Generali sub P. Claudio Aquaviva; cumque in decima secunda Congregatione Generali sub P. Carolo de Nojelles expositum fuisset, quod aliqui Antistites Ecclesiae Gallicanae pro suo erga Societatem studio, et benevolentia singulari cupiebant suorum Seminariorum Clericos instituendos Patribus tradere, Patres Congregationis Generalis, admittenda esse hujusmodi Seminaria censuerunt iis conditionibus, quas a nostro instituto non alienas judicaverit Rev. Pater noster Generalis, cujus prudenti arbitrio res tota permissa est.

Pius Papa IV. Seminarium Clericorum Urbis commisit Curae, et Regimini PP. Soc. uti legitur in Bulla 134. Urbani VIII. §. 4. *Bullar. tom.* 5. ibi: *ipsumque Seminarium sic erectum, et institutum Curae, Regimini, et Administrationi Praepositi Generalis, et Presbyterorum Societatis Jesu, et sui ac Romani Pontificis pro tempore existentis in dicta Urbe Vicarii in spiritualibus Generalis tutelae, patrocinio, et protectioni commisit.*

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitis sit annuendum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Pro facultate, ita tamen ut Alumni nominentur ab Episcopo, et Seminarium sit sub patrocinio, protectione, et subjectione Episcopi.

QUÆSTIO CCLXIX.

In Causa Januensi Jurisdictionis, die 4. *Julii* 1722.

Anno 1570. exorta est Controversia an Ordinarius Januensis teneretur procedere contra quemdam Canonicum dictae Ecclesiae cum voto Adjunctorum, et hujus Sac. Congregationis sensus fuisse videtur, quod teneretur procedere cum Adjunctis, si Capitulum erat exemptum, secus autem, si exemptione non fruebatur, uti legitur *in decis.* 321. *par.* 2. *divers.*

Et merito; quidquid enim sit de variis opinionibus, quae super exemptione Capitulorum, et modo procedendi adversus Capitulares fuerunt inter PP. Conc. Trid. uti plene refertur *in lib.* 23. *cap.* 3. *et cap.* 7. *Histor. d. Conc. script. a Card. Pallavicino*, hoc unum certum

est, quod ad rem, de qua agitur, bina in dicto Concilio extant decreta, alterum *sess.* 6. *cap.* 4. *de reform. alterum sess.* 25. *cap.* 6. *de reform.*

In cap. 4. *sess.* 6. *de reform.* decernitur, quod Capitula Cathedralium, et aliarum Ecclesiarum, et eorum personae nullis exemptionibus, aut consuetudinibus se tueri possint, quominus a suis Episcopis per se ipsos solos, vel illis, quibus sibi videbitur adjunctis, juxta Canonicas Sanctiones, toties, quoties opus fuerit, visitari, corrigi, et emendari possint, et valeant; et cohaerenter ad haec, reprobata Rotae Sententia, S. haec Congregatio censuit, Episcopum in visitatione Capituli non teneri assumere aliquos ex Canonicis, sed posse visitare, vel per se ipsum solum, vel aliis adjunctis etiam extra Capitulum, juxta ea quae plene habentur *apud Fagnan. in cap. ut juxta a numero* 37. *usq. ad finem de off. Ordinarii, et in cap. cum Venerabilis nu.* 5. *et seqq.* de Censibus, non obstante quacumque Capituli exemptione juxta responsum hujus Sac. Congregationis in Zamoren. *libr.* 131. *posit. pag.* 806. ibi: *praesupposito, quod Capitulum Zamoren. est exemptum de consuetudine immemorabili; quaeritur an possit Episcopus visitare Ecclesiam, illiusque Canonicos Beneficiatos, et alias Ecclesiae personas per se ipsum, vel an debeant intervenire adjuncti, aut aliae personae Ecclesiae, vel extra eam, quia nunc procedit Episcopus solus cum suo Secretario, et Notario, Congregatio Concilii respondit posse per se ipsum solum absque adjunctis.*

In cap. deinde 6. *sess.* 25. *de reform.* confirmantur disposita *in cap.* 4. *sess.* 6. et additur, quod si Episcopus extra visitationem adversus aliquem ex Canonicis procedere velit, teneatur id facere cum duobus adjunctis ex gremio Capituli, nisi forte ageretur de delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, et in quibus de fuga timeretur, tunc enim Episcopus tam ad personalem detentionem, quam ad summariam informationem procedere potest etiam sine adjunctis, cumque hoc sextum bonum sit consecutivum ad cap. quartum, hinc est quod juxta repetitas hujus S. Congregationis resolutiones caput illud sextum non procedit nisi in Capitulis exemptis, *Barbosa ad cap.* 6. *sess.* 25. *num.* 3. *de reform. et de Canonicis cap.* 28. *num.* 2. *Tondut. quaest. benefic. num.* 2. *Solorzan. de jure Indiarum tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 14. *num.* 66. *Rota d.* 743. *par.* 1. *divers. d.* 321. *par.* 2. *divers. et in Genuen. adjunct.* 13. *Februarii* 1702. *cor. bon. mem. Molines, quae est d.* 13. *in Mantiss. ad Card. de Luca tom.* 1. *lib.* 3. et ampliatur etiam ad casum, quo Episcopus extra visitationem procedere vellet contra Capitulum exemptum propter excessum, ab universo Capitulo, vel de illius mandato, consensu, aut approbatione commissum, juxta celebrem resolutionem *in Astoricen.* 29. *Aprilis* 1578. *Posit. pag.* 542. *et lib.* 1. *decret. pag.* 153. *a tergo* ibi: *si Capitulum ipsum delinquat, vel aliquis ex Canonicis de mandato Capituli, utrum Judices in suo corpore a Capitulo electi possint, aut debeant cum Episcopis simul judicare; Sac. Congregatio respondit ita debere.*

His ad ornatum materiae generaliter praemissis, et tam ab Eminentissimo Archiepiscopo Januen. quam a Capitulo, et Canonicis Metropolitanae Ecclesiae, qui inter se iterum de procedendo, cum, vel sine adjunctis contendunt, libenter admissis; praedictum Capitulum se praetendit exemptum ab Ordinarii jurisdictione, attentis Apostolicis privilegiis, Concordiis, et nonnullis actibus, et sic non posse criminaliter contra Canonicos Capitulares Ordinarium procedere sine Adjunctis. Excipit e contra Eminentissimus Archiepiscopus sibi favere dispositionem juris, exemptionem non probari, et suam curiam esse in antiquissima possessione procedendi contra Canonicos, et Capitulares sine adjunctis.

Quocirca quaeritur:

An, et de cujus bono Jure constet procedendi in criminalibus contra Canonicos, et Capitulares Metropolitanae Januen. una cum, vel sine adjunctis, etiam ad effectum manutentionis in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Constare de bono jure Eminentissimi Archiepiscopi procedendi in Criminalibus contra Canonicos sine adjunctis, etiam ad effectum manutentionis.

QUÆSTIO CCLXX.

In Causa Volaterrana, Seminarii, die 4. *Julii* 1722.

Bon. Mem. Guidus Serguidius Episcopus Volaterranus, ut eo, quo poterat modo, executio-

ni mandaret dispositionem Sac. Conc. Trid. *sess.* 23. *cap.* 18. de Clericorum Seminario erigendo, anno 1590. creanda et instituenda decrevit duo Collegia Clericorum, alterum pro servitio Cathedralis Ecclesiae, in quo duodecim Clerici reciperentur, alterum pro servitio Collegiatae Ecclesiae, Oppidi S. Geminiani, in quo sex Clerici reciperentur.

In executionem hujus Episcopalis decreti erecta fuerunt dd. duo Collegia, statutae fuerunt regulae pro utroque, et taxata fuerunt Beneficia pro Clericorum utriusque Collegii manutentione; cumque anno 1703. bon. mem. Octavius de Rosso Episcopus Volaterranus erexerit, et constituerit formale Seminarium in Civitate Volaterrana loco Collegii 12. Clericorum, ut supra instituti, intacto remanente Collegio pro servitio Collegiatae S. Geminiani, et modernus Episcopus in visitatione anni 1717. applicaverit Seminario Volaterrano portionem exigi solitam a beneficiis Terrae, et districtus S. Geminiani pro Collegio in eodem Oppido erecto, dictumque Collegium de medio sustulerit, et loco sex Clericorum Collegiatae inservientium, instituendos demandaverit octo Clericos, qui in habitu nigro eidem ecclesiae inservirent absque ulla mercede, et cum sola assignatione emolumentorum extraordinariorum a Mortuariis, et rebus consimilibus desumendorum, superadditis nonnullis aliis conditionibus, et signanter, quod studiis vacare deberent penes Ludimagistros Communitatis, et quod duo ex dd. Clericis a se, alter a Capitulo, alter a Clero, reliqui a Communitate eligerentur, lis excitata fuit inter Promotorem Fiscalem, et Capitulum, et Canonicos Collegiatae S. Geminiani super memorata Collegii abolitione, et aliorum octo Clericorum subrogatione; delataque hujus litis decisione ad Nuntium Florentinum, prolataque ab hoc sententia, in qua Capitulo S. Geminiani manutentionem concessit in possessione habendi, et tenendi Collegium Clericorum, et exigendi taxam a Beneficiatis Terrae, et Districtus pro expensis tam praeceptorum, quam dd. Clericorum, fuit a Promotore Fiscali interposita appellatio, et in praesenti disputandum proponitur dubium super subsistentia, vel in subsistentia decreti Episcopalis.

Fundamentum Capituli constituitur in antiquitate Collegii, in facto Episcopi de Rosso, qui Seminarium in Civitate Volaterrana instituit absque abolitione Collegii S. Geminiani, in dispositione Sac. Conc. Trid. quod *sess.* 23. *cap.* 18. permisit Episcopis, qui habent amplas Dioeceses, unum, vel plura habere Seminaria, in necessitate denique servitii Collegiatae Ecclesiae, quod a sex Collegii Clericis hucusque fuit adaequate praestitum, et praestari non poterit ab octo Clericis subrogatis, si enim octo Clerici suis stipendiis militare debent, et quaedam pauca, et incerta habere pro diuturno servitio emolumenta, nedum erit difficile, quod inveniantur, qui servitii onus ferre velint, itaut, Teste Communitate, duo tantum in praesenti adsint Clerici, et Sacerdotes Cappellani modo facere teneantur ea, quae ad simplices Clericos in minoribus constitutos pertinent, sed ulterius praecludetur via Pauperibus ad Clericatum ascendendi, quae via erat pro illis aperta, quando Collegio adscribi poterant.

Fundamentnm e contra Promotoris Fiscalis praecipue reponitur in hoc, quod non agebatur de vero Seminario, sed de quodam Clericorum Collegio, qui ita inserviebant Ecclesiae Collegiatae, ut insimul non conviverent, sed unusquisque in sua domo permaneret, teste Nuntio in sua informatione: *li stessi Collegiali però non avevano, nè anno l' obbligo di convivere insieme; standosene ogn' uno a casa sua, ma erano, e sono bensì tenuti a servire l' insigne Collegiata della loro Patria, ed attendere alli studj sotto la direzione di due Maestri etc. stipendiati dal pubblico;* in quo rerum themate vetitum Episcopo non erat ad ejus suppressionem procedere, et Taxam Beneficiorum, quae pro dictis Clericis persolvebatur, applicáre pro vero Episcopali Seminario; Et multo magis, quia sicuti in hoc sunt etiam recipiendi Clerici S. Geminiani, sic aequum, et justum est, quod praedicti Oppidi Beneficia pro ejus manutentione contribuant. Addit Promotor Fiscalis, quod in decreto Episcopali bene consulitur tum Servitio Ecclesiae Collegiatae.

Disputato igitur in Congregatione habita hac *die* 4. *Julii* 1722., sequenti dubio, *an decretum Episcopi diei* 20. *Maji* 1717. *quoad Seminarium S. Geminiani substineatur in casu etc.* nulla fuit capta resolutio, sed dictum, quod scriberetur Episcopo juxta instructionem, et instructio fuit redacta ad capita sequentia; Scribentes quippe in nonnullis circumstantiis facti non concordabant, nec ulla aderat quoad unam, aut aliam partem sui asserti probatio.

Primum itaque caput instructionis fuit, ut Episcopus informaret, an adhuc existeret in Civitate Volaterrana Collegium duodecim Clericorum.

Secundum, an in hypothesi existentiae dicti Collegii Beneficia contribuant pro ejus manutentione.

Tertium, an reperiatur erectum Seminarium Clericorum in Civitate Volaterrana ad tramites S. Concilii Tridentini.

Quartum, an supposito, quod Seminarium sit erectum, Clerici in illud recepti vivant in eadem domo, quibus studiis vacent, an aliqui inter ipsos gratis alantur, et quale sit servitium, quod ab eis praestatur Ecclesiae Cathedrali.

Quintum, cur in decreto anni 1717. statutum sit, quod octo Clerici sic eligantur, ut duo ab ipso Episcopo, alter a Capitulo, alter a Clero, et reliqui a Communitate nominentur.

Sextum denique, qua de causa in eodem decreto statutum sit, quod Clerici, qui per tempus determinatum inservierint Ecclesiae Sancti Geminiani, fruantur privilegiis, quibus fruuntur illi, qui in Seminarium Volaterranum recipiuntur, et quae sint haec privilegia.

Supervenit responsio Episcopi, quocirca die 29. Januarii 1724. repropósito dubio.

An decretum Episcopi diei 20. Maji 1717. quoad Seminarium S. Geminiani sustineatur in casu etc.

Sacra Congr. die 10. Junii 1724. respondit:

Affirmative juxta modum, et modus est, ut firmo remanente Collegio S. Geminiani juxta statum antiquum, et firma remanente integra solutione taxae, quae modo solvitur a beneficiis S. Geminiani, solvatur eodem Seminario Volaterrano ea summa, quae eidem persolvitur a caeteris Beneficiis Dioecesis, et reliquum solvatur Collegio S. Geminiani.

QUÆSTIO CCLXXI.

In Causa Aquipendensi, die 4. Julii 1722.

Ad Cappellam S. Caroli erectam in Ecclesia B. Mariae Virginis del Tufo extra Terram Canini pertinebant gemini Census, alter in sorte scut. 700. alter in sorte scut. 100. ad rationem octo pro quolibet centenario, et anno; cumque interesse nimis grave videretur, Philippus de Defendinis, qui debitor erat dd. Censuum, operae pretium esse existimavit imponere Censum scut. 600. favore Mensae Episcopalis Aquipend. ad rationem quinque pro centenario, et anno, et pecunias censuales erogare in extinctionem secundi Census, et intrantis ratae primi, qui ut dictum est ad Cappellam S. Caroli spectabant, factoque pecuniarum deposito in manibus Joannis Andreae de Seraphinis ad effectum illas reinvestiendi, Canonicus Bernardinus Bizzarrus tunc temporis Cappellae Rector, eidem Philippo Defendino antiquo Debitori, pecunias uti dictum est, depositatas dedit ad censum ad rationem quinque pro quolibet centenario, et anno, animo subintrandi in juribus quorundam aliorum censuum alios impositorum per Cosimum, et alios de Defendinis, et post nonnullorum aliorum annorum lapsum non obstante intermedio Episcopi Aquipenden. Decreto, quo sancivit ne in Dioecesi fierent reinvestimenta, et Census ab Ecclesiis acquirerentur, nisi accedente voto quatuor Deputatorum, qui referrent super idoneitate fundi, et fidejussoris, idem Bizzarrus Cappellae Rector census a Philippo Defendino, uti dictum est, sibi traditos, eidem Philippo retrovendidit propria auctoritate, et non pro pecunia numerata, sed recepta assignatione ratae cujusdam alterius Census impositi a Carolo Antonio Bellono ad rationem quatuor pro centenario, et anno super quibusdam Domibus hic in Urbe existentibus, et quia census erat hypothecatus Magdalenae de Sebastianis Uxori Philippi Defendini pro sua dote, conventum fuit, quod infra mensem accederet Magdalenae, et ejus Viri ratificatio.

Dimissa a Bizzarro Cappellae possessione, fuit illa collata Antonio Ciabattae, qui contra Bizzarrum judicium instituit, et ab A. C. sententiam reportavit, in qua Bizzarrus condemnatus fuit ad reintegrationem depositi scut. 600. quae ipse noviter ad censum tradiderat Defendino, et ad solutionem fructuum loco damnorum, et interesse, cumque saepe memoratus Bizzarrus insteterit coram Auditore Sanctissimi pro remissione Causae ad hanc Sacr. Congregationem super defectu beneplaciti Apostolici, et remissio indulta fuerit praevia acceptatione sententiae A. C. prout de jure, acceptata fuit a Bizzarro sententia, et in praesenti duo proponuntur dubia disputanda, alterum super subsistentia, vel insubsistentia assignationis

census, quae facta fuit Cappellae, alterum super dicti census petita revalidatione.

Contendit Cappellae Rector assignationem non sustineri, nec esse posse locum gratiae revalidationis ex pluribus, et signanter, quia praecessit sententia A. C. quae, uti dictum est, fuit acceptata, et quia numquam adfuit ratificatio Magdalenae, quae fuit in Instrumento postremae assignationis conventa. Accedit damnum Cappellae, tam quoad capitale, quam quoad fructus; quoad capitale quidem, quia securitas antiquorum Censuum comparari non potest cum securitate census postremo assignati; est etenim intricatus propter hypothecam Magdalenae dotis, et fundi, super quibus est impositus, extant in Urbe, et sic longe a loco beneficii, seu Cappellae. Damnum quoque adesse dicitur in ordine ad fructus, cum in primis censuum impositionibus major esset eorum quantitas. Vis demum fit in defectu solemnitatis; cum non fuerit in postrema assignatione servata solemnitas ab Episcopo statuta pro incolumitate bonorum, et redituum Ecclesiae, et cum ulterius de beneplacito Apostolico non doceatur, et in eo, quod spectat ad beneplacitum Apostolicum fas sit adnotasse, magnam esse inter Doctores controversiam, an absque dicto Beneplacito fieri valeat in Censu consignativo reductio fructuum.

Nonnulli quippe negative respondent. *Ricc. Decis. Cur. Neap. decis.* 134. *part.* 1. *et Resol.* 37. *part.* 1. *num.* 4. *de Marinis Resolut. jur. cap.* 6. *num.* 10. *et* 11. *tom.* 1. *Baruff. in suo torcular. juris Resolut.* 100. *per tot. Ventrigl. in praxi p.* 1. *annot.* 1. §. 2. *num.* 6.

Affirmative vero respondent, *Card. de Luca de alienationibus disc.* 6. *num.* 5. *de Censib. disc.* 14. *num.* 4. *et in Conflictu Legis observ.* 201. Alter *de Luca ad Ventrigl. in praxi loco cit. num.* 4. *R. P. D. Petra ad Constit. Apost. tom.* 1. *fol.* 138. *num.* 88. *Monacell. tom.* 4. *in supplem. ad tom.* 2. *fol.* 151. *num.* 146. *et seqq.*

Bis actum solemniter fuit de hoc articulo in hac Sacra Congregatione, ex quo fungor munere Secretarii. Primo in quadam Causa Senogallien. Censuum 2. Julii 1718. et Sac. Congregatio in ea Causa censuit, reductionem fructuum sine Beneplacito Apostolico non sustineri, nec esse posse locum petitae revalidationi, visa etenim non fuit reductio, undequaque immunis a labe collusionis inter Creditorem, et Debitorem. Secundo, in quadam Romana Census 11. Maji 1720. et in hac Sac. Congregatio censuit, reductionem sine beneplacito sustineri, cum reductio apparuerit facta sine collusione, et intercedente bona fide, et Debitore prompto, et parato ad contrahendum cum alio Censum, nisi locus Pius deveniret ad fructuum reductionem.

Excipit e contra Bizzarrus, quod Defendinus nedum erat Debitor fructuum Census per sex annos decursorum, sed quod erat decoctus; itaut latitaret, seque idcirco bona fide, et cum utilitate Cappellae nedum induxisse Uxorem Debitoris ad sibi solvendum fructus decursos, sed etiam ad cedendum Cappellae, et loco antiquioris Census perituri subrogandum censum pro sua dote hypothecatum, licet minoris annui reditus.

His stantibus, quaeritur:

I. An assignatio Census facta Ven. Cappellae S. Caroli sustineatur, et quatenus negative:

II. An sit locus gratiae revalidationis in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Negative in omnibus, et amplius.

QUÆSTIO CCLXXII.

In Causa Pratensi Matrimonii, die 4. *Julii* 1722.

Joseph del Guasta, et Rosa Benini recursum habuerunt ad san. mem. Clementem XI. eique exposuerunt, quod cupiebant invicem matrimonialiter copulari, sed quod Rosa dotem non habebat competentem, cum qua juxta sui status conditionem, invenire posset Virum sibi non Consanguineum, vel affinem, supplicando pro dispensatione, erant enim tertio, et quarto a communi stipite gradibus invicem conjuncti; cumque Sanctitas Sua litteras Apostolicas dispensationis in tertio, et quarto gradu direxerit Vicario Generali Episcopi Praten. cum solita clausula quod de expositis deberet se diligenter informare, et quod in hypothesi, in qua preces invenisset inniti veritati, auctoritate Apostolica dispensaret, dispensatio fuit executioni mandata, et subinde contractum Matrimonium inter Oratores coram Parocho, et Testibus, nec defuit consummatio, cum Rosa praegnans effecta sit.

Contracto, et consummato, uti dictum est,

Matrimonio, inter Virum, et Uxorem jurgia exorta sunt; cumque Uxor a Domo Viri aufugisset, supplicemque libellum huic Sac. Congregationi exhibuisset, instando pro declaratione nullitatis Matrimonii, non solum tamquam initi per vim, et metum sibi a Genitoribus illatum, sed etiam tanquam contracti in vim dispensationis ex falsa causa obtentae, et executioni mandatae, ex quo tantum abest, quod ipsa congruam dotem non haberet, quod dotem potius habebat excessivam, juxta morem scriptum fuit Episcopo pro informatione, et Voto.

Supervenit Episcopi informatio, in qua refertur primo, non adfuisse ullum metum, vel coactionem pro contrahendo Matrimonio. Secundo, Vicarium Pratensem executioni mandasse dispensationem, postquam sumpserat secretas Informationes, binasque receperat attestationes tum de Patris impotentia ad congrue dotandam Filiam, tum de deficientia occasionis nubendi, excepto Josepho, qui eam duxit in Uxorem. Tertio, ex apocha Matrimoniali desumi, dotem Rosae fuisse in scut. 315. sed revera non fuisse nisi in scut. 200. Quarto, ex Testibus haberi, Puellas statu, et conditione aequales Rosae, Matrimonio copulari cum Dote scut. 130. concludendo, sibi videri validam fuisse, et juri consonam executionem litterarum Apostolicarum.

Post hanc Episcopi informationem nullum amplius, vel a Rosa, vel ab ejus Viro verbum motum est pro instantiae prosecutione. Cum autem Rosae Pater, qui filiam domi retinet, Marito commorante in Civitate Florentiae, ad se pertinere existimaverit obtinere declarationem super validitate Matrimonii, et pro hac declaratione exoraverit, praefixus fuit Conjugibus terminus ad sua Jura deducenda in Sac. Congregatione, eoque elapso, in praesenti disputatur, an constet de validitate Matrimonii.

Pro validitate Matrimonii ponderatur *Text. in cap. quia circa de consang. et affinit.* in quo, cum pro obtinenda dispensatione super gradu prohibito allegata fuisset falsa Causa, et Matrimonium deinde fuisset contractum et consummatum, respondit Innoc. III. *dissimulare poteris, ut remaneant in copula sic contracta, cum ex separatione, sicuti asseris, grave videas scandalum imminere*.

Quia vero Textus hic sibi videtur vindicare locum, quando post contractum et consummatum Matrimonium contrahentes perseverant in bona fide, et habent probabilem ignorantiam de subreptione dispensationis, licet eam Ordinarius bene cognoscat, uti ponderat *Covar. 2. part. de Matrim. cap.* 6. §. 10. *num.* 15. *Pontius de Matrim. lib.* 8. *cap.* 17. §. 6. *num.* 40.

Hinc est quod in Causa adeo exemplari, et cujus resolutio, quatenus importaret dissolutionem Matrimonii, viam aperiret ad plures, et plures alias Matrimoniorum dissolutiones, vel saltem lites super dissolutione, aliae suffragantur responsiones in facto, et in jure.

In facto quidem, quia in supplicatione porrecta Summo Pontifici relatum est, Rosam non habere dotem competentem, et attentis rerum circumstantiis, quidquid asseruerint Testes, si Rosa fuit nupta cum dote scut. 200. incompetentia dotis verificata non videtur.

In jure deinde, quia incompetentia dotis non videtur, quod fuerit Causa finalis dispensationis, sed causa impulsiva, et defectus Causae impulsivae non vitiat dispensationem, uti late ostendunt *Anaclet. ad primum. lib. Decret. tit.* 3. §. 8. *num.* 184. *tom.* 4. *in append. de dispens.* §. 5. *num.* 208. *de Justis de dispensat. Matrim. lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 28. *Dian. oper. moral. tom.* 3. *tract.* 2. *resolut.* 103. *per tot. in edit coord.*

Additur notabilis doctrina *Pontii de Matrim. cit. lib.* 8. *cap.* 17. §. *ultimo num.* 42. ibi: *illud etiam addendum est, quod dicebamus, quando de hodierno stylo Curiae Papa non dispensat, non confidit de precibus supplicantis, nec de precum veritate, sed committit Ordinario, ut praecedenti diligenti inquisitione super precum veritate, et causis, ipse Ordinarius dispenset in isto casu postquam praecessit inquisitio, et Ordinarius declaravit causas expressas esse veras, sententia illa, et declaratio etiamsi forte fuerit injusta, est valida, et habet auctoritatem rei judicatae, et retractari non potest, et proinde sequens Ordinarii dispensatio, et Matrimonium ex illa contractum valet, et deinceps retractari non potest.*

Et licet idem Pontius tres afferat ad hoc suum notabile dictum limitationes. Primo: *quando a principio rescriptum fuit subreptitium cum dolo, vel fraude*. Secundo: *Quando postea Testes adhibiti super precum veritate fuerunt corrupti*. Tertio: *Quando dispensatio, vel rescriptum ad dispensandum fuit subreptitium, licet per ignorantiam, et subreptio fuit notabilis in tacenda veritate*.

Ad excludendam nihilominus regulam, examinandum erit, an aliqua assistat facti circumstantia, quae viam aperiat alicui ex dd. limitationibus.

Allegata Pontii Doctrina impugnatur a nonnullis sub obtentu, quod dispensatio, uti fundata in falsa causa, nulla sit, licet falsitas processerit ex ignorantia, itaut haec prodesse non possit validitati Matrimonii subsequenter contracti: *A Spiritu Sancto oper. moral. tom.* 4. *tract.* 11. *de Matrim. disp.* 8. *sect.* 5. *num.* 561. *Diana l. c. resol.* 104. *num.* 1. *et* 2.

His stantibus quaeritur:

An constet de validitate Matrimonii, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Non constare de nullitate Matrimonii, et amplius.

QUÆSTIO CCLXXIII.

In Causa Neapolitana Matrimonii, die 4. *Julii* 1722.

Didacus Foglierus, et Aloysia de Vera san. mem. Clementi Papae XI. supplicarunt pro Apostolica dispensatione super secundo, et quarto a communi stipite provenientibus Consanguinitatis gradibus, quibus erant conjuncti, ad effectum ut inter se Matrimonium contrahere possent. Fuit in supplicatione dicto Pontifici expositum, quod Aloysia erat indotata, et quod actionem non habebat, unde dotari posset, et demum quod Didacus intendebat illam sic indotatam ducere in uxorem, et eam ad quantitatem competentem ex integro dotare, memoratusque Pontifex commisit Vicario Generali Neapolitano, ut se de praedictis diligenter in formaret, et quod in hypothesi, in qua preces invenisset veritati innixas, et postquam Aloysia ex integro a Didaco dotata fuisset, ad dispensationem auctoritate Apostolica procederet; cumque in Curia Archiepiscopali subinde Testes producti fuissent, qui deposuerunt Aloysiam non habere dotem competentem secundum suam conditionem, nec ab aliquo Conjunctorum dotari posse, et Didacum eam velle in Uxorem ducere, et dotare in summa ducatorum quingentorum, et instrumentum dotationis exaratum fuisse facta donatione ducatorum 500. pro filiis ex Matrimonio nascituris, prolata fuit a Curia Archiepiscopali Sententia pro executione litterarum Apostolicarum, et inter Didacum, et Aloysiam contractum est Matrimonium in facie Ecclesiae, et deinde consummatum.

Desumuntur haec omnia ex Brevi dispensationis, et ex Informatione Eminentissimi Archiepiscopi Neapolitani, et Didaco instante pro nullitate Matrimonii, quaeritur in praesenti, an de ejus nullitate constet juxta dubium ad calcem restrictus referendum.

Nullitatis fundamentum constituitur in Capitulis Matrimonialibus initis ante petitam dispensationem, in quibus assignata, et constituta fuit Aloysiae, quae Didaco nubere debebat, dos in annuis ducat. 60. in tot censibus emphiteuticis, et super vectigali Salis, in quadam gemma ex adamantibus, et smaragdis conflata in summa ducat. 1000. persolvenda futuro Sponso post exitum cujusdam litis in Urbe pendentis, et in omnibus juribus, et actionibus quibuscumque, quae ad Aloysiam spectare possent in posterum super haereditatibus, et bonis Parentum, et aliorum Conjunctorum, et ex renunciatione a Clara Sorore facta, uti latius legitur in Capitulis Matrimonialibus. Ex hoc etenim arguitur Aloysiam non fuisse indotatam, nec eam caruisse actione, unde dotari posset, uti Papae expositum fuit, nec pariter subsistere, quod ea fuerit ex integro a Didaco dotata, cum Didacus donaverit ducatos 500. filiis nascituris ex matrimonio cum Aloysia contrahendo.

Nullus usque adeo comparuit pro validitate Matrimonii, adeoque praeter deducta in praecedenti restrictu in causa Praten. poterunt EE. VV. benigne ponderare idem esse, quod Mulier sit indotata, ac quod sit insufficienter dotata, uti reprobando Corradum firmat de Justis *de dispensation. matrimon. lib.* 3. *cap.* 3. *sub num.* 20. ibi: *Papa movetur ad dispensandum, ut succurrat Oratrici pauperi, quae cum non habeat dotem; vel habeat, sed insufficientem, periculum est, ut vel innupta remaneat, cum periculo animae, vel nubere cogatur indigno, et inaequali, unde cum intentio Pontificis sit quoad praedicta providere Oratrici, et utroque modo per hujusmodi dispensationem satis provideatur, non videtur cessato dolo infici gratiam Pontificis, qui aeque movetur ad dispensandum, si Oratrix nullam habeat dotem, vel si habeat insufficientem, cum in utroque casu timeri possint eadem scanda-*

ta, et inconvenientia, ex quibus tanquam ex causa finali movetur Pontifex ad dispensandum.

Hoc supposito, dignabuntur pariter EE. VV. ponderare quantitatem dotis, separando eam, quae actu futuro Marito erat consignanda ab alia, cujus consecutio pendebat a futuro litis eventu, et ab aliis conditionibus. Animadversione quoque dignum est pactum in Capitulis matrimonialibus appositum de non petendo aliquid ex bonis paternis, et maternis, quoad usque vixisset Angela Mater, *ma quelle debbano restare salve in benefizio di detta Signora Aloisia, de' suoi Eredi, e successori ec. e si debba, e possa sperimentare seguita la morte di detta Signora Maria Angela,* quae erat Mater, *se de jure si spetterà, e non altrimenti:* sic ex pacto.

Aptabilis quippe videtur propositio a Doctoribus admissa, mulierem dici indotatam, aut minus sufficienter dotatam, si bona in actu matrimonii assignanda non sint sufficientia, vel sint intricata, aut assignatio post obitum Parentum suum effectum sit habitura: *Sanchez de matrimon. lib.* 8. *disput.* 19. *num.* 20. *et melius num.* 25. *de Justis de dispensat. lib.* 3. *cap.* 3. *num.* 46. *Anaclet. in* 4. *lib. Decretal. in append. de dispensat.* §. 3. *num.* 83. *et seqq. Crumer. quaest. canon. in* 4. *Decret. quaest. ult. num.* 2095. *Rosa de execut. litt. Apost. par.* 1. *c.* 11. *n.* 15.

Parum obstante, quod Didacus non dotavit ex integro Aloysiam in quantitate competenti, uti Summo Pontifici expositum fuit, quia quando plures exponuntur causae, etiam copulative, inspicienda est causa, cui innititur rescriptum, et ea vera existente, non curatur de aliarum veritate; copulativa quippe in his terminis resolvitur in disjunctivam, juxta late tradita *per Sanchez de Matrimon. lib.* 8. *disput.* 21. *num.* 42. quapropter si pro obtinenda dispensatione sufficiebat, Aloysiam fuisse indotatam, et dispensatio huic motivo inniti poterat, nec est, ad rem de qua agitur, habenda ratio novae, et sufficientis dotationis a Didaco faciendae.

Haec sunt, quae pro eruenda veritate existimavi in medium afferre. Quaeritur itaque:

An constet de nullitate Matrimonii in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Negative, et amplius.

QUÆSTIO CCLXXIV.

In causa Vadensi Reductionis Missarum, die 4. *Julii* 1722.

Cum in Testamento condito die 28. Maji 1597. Vincentius Vernatius inter caetera pia legata, suis haeredibus demandasset, ut suae haereditatis sumptibus perpetuo celebrari facerent quatuor Missas qualibet hebdomada in Ecclesia S. Vincentii, Franciscus, et Ortensius de Vernatiis Testatoris pronepotes huic Sacrae Congregationi supplicarunt pro onerum reductione, et inter caetera, pro reductione quatuor Missarum ad unam Missam qualibet hebdomada sub obtentu decrementi haereditatis, et augmenti eleemosynae Missarum, et requisita Episcopi Informatione, cum idem die 9. Junii 1670. exposuisset, quod narrata in facto subsistebant, Sac. Congregatio *die* 14. *Junii ejusdem anni, attenta relatione Episcopi S. Angeli in Vado, eidem benigne commisit, ut veris existentibus narratis, praedictum onus Missarum, firmis remanentibus aliis oneribus, ad Missas duas qualibet hebdomada, et ad unicum panem pro singulis pauperibus pro suo arbitrio, et conscientia gratis moderaretur, atque reduceret,* et Episcopus die 16. Januarii 1674. capta nova informatione, decretum executioni mandavit, et ab inde citra Missae fuerunt celebratae ad rationem duarum qualibet hebdomada. Inter decretum Sacrae Congregationis, et ejus executionem quoddam adnotatum reperitur rescriptum editum die 2. Augusti 1670. in quo ad petitionem supra memoratorum Francisci Mariae, et Ortensii de Vernatiis responsum fuit, quod transmitteretur particula legati, et videretur, an haeredes tenerentur supplere. Ab hoc intermedio decreto Procurator Fiscalis Fabricae S. Petri ansam desumit arguendi, quod Episcopus in se reversus notificavit Sacrae Congregationi, quod non agebatur de onere Missarum imposito super aliquo particulari corpore, sed super universa haereditate, quod Legatum non erat capax reductionis, eo quod incipiebat ab onere, et sic quod hac de causa Sacra Congregatio jussit, quod particula legati transmitteretur, quod demum negligentibus Francisco, et Ortensio particulae transmissionem, iisdemque subdole instantibus apud Episcopum pro reductione ad tramites decreti editi die 14. Junii 1670. Episcopus propter in-

gravescentem aetatem, oblitus actuum intermediorum post quadriennium hoc est anno 1674. allegatum decretum executioni mandavit, concludendo nullam esse reductionem, et sibi vindicare locum obligationem, tam in praeteritum, quam in futurum celebrare faciendi qualibet hebdomada quatuor Missas.

Excipiunt e contra habentes causam ab haeredibus validam omnino fuisse reductionem, cum facta fuerit ab hac Sacra Congregatione usque de anno 1670. cum fuerit executioni demandata ab Episcopo anno 1674. et cum in posterum Missae fuerint celebratae ad tramites reductionis, nec obesse posse intermedium rescriptum editum die 2. Augusti 1670. cum imperceptibile sit, quod referatur ad reductionem Missarum obtentam antecedenter a Sac. Congregatione post Episcopi Informationem, et probabile admodum sit, quod percutiat aliquod aliud ex oneribus, quae Sacra Congregatio firmata esse voluit in decreto anni 1670. ibi: *firmis remanentibus aliis oneribus*. Si hujus Sacrae Congregationis regesta in eo, quod attinet ad supplices libellos, fuissent antiquiori tempore exarata, sicuti nunc exarantur, hodie enim in regestis adnotantur nomina petentium, qualitas petitionis, et Sac. Congregationis responsum, facilis esset hujus controversiae resolutio: sed cum antiquiori tempore sola nomina petentium, et Sacrae Congregationis rescriptum adnotarentur, hinc oritur confusio. Jura hinc inde circumferuntur, unde quaeritur:

An reductio oneris Missarum facta ab Episcopo Urbaniae sustineatur in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Non esse molestandos quoad praeteritum, et quoad futurum scribatur Episcopo juxta Instructionem.

QUÆSTIO CCLXXV.

In Causa Tudertina Electionis Sepulturae, die 4. Julii 1722.

Francisca quondam Rugerii de Gregoriis de Terra Massae Dioecesis Tudertinae, mortua est die 28. Maji 1721. exortaque circa tumulationem Cadaveris controversia inter Archipresbyterum Terrae, in cujus Parochia Mulier decessit, et Conventum, et PP. Tertii Ordinis S. Francisci, sub obtentu quod in eorum Ecclesia fuisset a praedicta Muliere electa Sepultura, Vicarius Generalis Tudertinus demandavit ut Cadaver loco depositi tumularetur in alia Ecclesia, sed Archipresbyter illud in sua sepelire fecit, et omnia funeris emolumenta recepit. Delata hujus controversiae decisione ad hanc Sacram Congregat. et animadverso, quod hinc inde Testes ad perpetuam deponentes afferebantur, dictum fuit die 23. Augusti anni praeteriti, quod Testes formiter hinc inde examinarentur. Examinati fuerunt Testes pro Conventu, et PP. deponentes, sed fertur Archipresbyterum noluisse suos examinari facere, cumque ex dictis duorum Testium pro Patribus examinatorum desumatur, Franciscam elegisse Sepulturam in eorum Ecclesia, et horum Testium dictum fulciatur attestatione Confessarii: *Sempre mi ha detto, e mi diceva di sua propria bocca, che venendo a morte voleva che il suo Cadavere fosse seppellito nella Chiesa della Madonna Santissima della Pace, e con questa disposizione è morta:* sequentia dubia disputanda proponuntur.

I. An constet de electione sepulturae in casu etc. et quatenus affirmative:

II. An sit locus exhumationi, et restitutioni Cadaveris, de quo agitur, et quae emolumenta sint restituenda a Parocho in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative etiam quoad omnia emolumenta, et amplius, et ad mentem. Et mens est quod Cadaver exhumari non debeat.

Archipresbyter novam audientiam postulavit, et obtinuit, et in scriptura per manus circumferenda contendit, electionem sepulturae in Ecclesia Patrum non posse dici probatam, et quatenus esset probata, non relevare, utpote factam ad suggestionem Patrum adversus *Textum in cap. Animarum de sepulturis in* 6.

His stantibus, proposito dubio:

An sit standum, vel recedendum a decisis die 4. Julii 1722.

Sacra Congr. die 21 Novembris 1722. respondit:

Ad primum in decisis. Ad secundum in decisis, excepta exhumatione, et restitutione Cadaveris.

QUÆSTIO CCLXXVI.

In Causa Mexicana, die 4. Julii 1722.

Archiepiscopus Mexicanus Virum suorum negotiorum gestorem ad hanc Sanctam Sedem ablegavit, ut suo nomine peteret remedium adversus quosdam abusus, quos inquit irrepsisse in sua Dioecesi, et ulterius instaret pro nonnullis providentiis, quas putat esse necessarias pro recto dictae Dioecesis regimine, et petitionum examen fuit a Sanctitate Sua ad hanc Sacram Congregationem remissum.

Caeteris autem praetermissis, quae plenius ex scriptura per manus circumferenda desumi possunt, quae obvias respiciunt materias, duo sunt particularia capita, de quibus agendum est, et quae praedictas Regiones particulariter respiciunt.

Refert itaque primo Archiepiscopus in sola Civitate Mexicana reperiri centum et septendecim Sacerdotes Saeculares, praeter Clericos, et alios, qui adhuc Sacerdotalem Ordinem non fuerunt assecuti, quique cum dictis Sacerdotibus complent numerum quatuor centum et quadraginta, absque eo quod in hoc numero computentur illi, qui degunt in Oratorio S. Philippi Nerii, vel in Collegio Apostolico; refert etiam Parochiales Ecclesias in sua Civitate administrari a Sacerdotibus Regularibus, viginti quinque videlicet Parochias a Patribus Dominicanis, septuaginta tres a Patribus S. Francisci de Observantia, et quinquaginta unam a Patribus S. Augustini; cumque tam Clerici, quam Sacerdotes Saeculares moribus, et scientia praestent, et ad exercendam Curam Animarum sint idonei, proponit idem Archiepiscopus, quod Patribus Dominicanis quindecim Parochiae, Patribus S. Francisci Parochiae quadraginta tres, et Patribus S. Augustini triginta una Parochiae relinquantur, ut hoc modo remaneant sexaginta Ecclesiae Parochiales Sacerdotibus Saecularibus conferendae, licet enim, instante Philippo II. Hispaniarum Rege, S. Pius V. indulserit, ut Religiosi Regulares, in partibus novarum Indiarum Officio Parochorum fungi valerent, juxta Bullam 34. ejusdem Pontificis Bullar. *tom.* 2. id tamen statutum fuit propter defectum Presbyterorum Saecularium, uti legitur in Prooemio Bullae; quocirca si hodie multiplicatus est numerus dictorum Presbyterorum, congruum esse videtur ut aliquae Parochiae a Regularibus auferantur, et eorum fiat collatio Sacerdotibus Saecularibus, juxta Constit. 32. Innoc. X. *Bullar. tom.* 5. ibi: *tertio an Bulla Pii V.* 34. *in ordine tom.* 2. *Bull. concessa instante, et supplicante Serenissimo Rege Catholico, non ad petitionem Regularium sit revocata in Bullis Summorum Pontificum, in quibus exemptiones Regularium mitigantur. Respondit agendum cum Sanctissimo, an velit declarare Bullam non esse revocatam, illam tamen non suffragari, nisi in locis, ubi est defectus Parochorum.*

De Bulla quoque Gregorii XV. quae incipit *Inscrutabili*, et quae est 18. in ordine *Bullar. tom.* 4. agitur, an suam debeat habere executionem, urgente Brevi Urbani VIII. impresso apud *Lezan. Consult.* 40. *n.* 116. in quo ad instantiam Ducis Pastranae legati Regis Hispaniarum apud Sanctam Sedem, sic dictus Pontifex statuit; *motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione etc. de apostolicae potestatis plenitudine Fraternitati tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut in Regnis Hispaniarum praedictis tantum ad executionem insertarum litterarum hujusmodi supersederi auctoritate nostra cures, et facias, donec aliter a nobis, seu Romanis Pontificibus successoribus nostris provisum fuerit.*

Plura a scribentibus pro Archiepiscopo afferuntur, ad effectum suadendi Bullam Gregorii XV. suum robur sibi vindicare debere, non obstante allegato Brevi Urbani VIII. et signanter quia in famigerata causa inter Episcopum Angelopolitanum in Indiis Occidentalibus, et Clericos Regulares Soc. Jesu Innoc. Papa X. in citata Constitutione 32. §. 10. *Bullar. tom.* 5. jussit quod in casus contingentia Episcopus procederet ad tramites citatae Bullae Gregorii XV.

Praeter autem docte, et copiose ab informantibus allata, ponderari meretur auctoritas *Frassi* auctoris Hispani, et qui Fiscalis munere in Tribunalibus Regni laudabiliter functus est: ille enim in suo Tractatu de Regio patronatu Indiarum *cap.* 74. *num.* 29. *et seqq.* testatur, Breve suspensivum Urbani VIII. non fuisse extensum ad Indias, et ex posterioribus ejusdem Pontificis Brevibus Bullam Gregorii XV. esse praxi, et usu receptam in Regnis Hispaniarum, ibi: *hoc tamen Urbani VIII.*

Breve non obstante, alia duo deinde ab eodem Summo Pontifice expedita sunt sub diebus 13. *Octobris* 1627. *et* 30. *Januarii* 1629. *pro Dioecesibus Gennen., et Corduben. in quibus quo ad rem, de qua agitur, idem statuitur, et praecipitur quod fuerat per Gregorium Papam XV. in praedicta Bulla sancitum, quibus suppositis, et admissis, ac rursus praxi Hispaniae a Doctoribus nostris jam citatis animadversa, videtur non esse dubitandum in eo Regno de observantia, et executione dictae Bullae etc.* Certum est *Breve illud suspensionis ad Indias has Occidentales non extendi, cum solum loquatur de Hispania, non de Indiis; ut in Regnis Hispaniarum praedictis tantum ad executionem litterarum hujusmodi supersederi, auctoritate nostra cures, et facias,* ubi observanda est dictio *tantum; quae natura sua includit expressum, et alia excludit, ad non expressa extensionem non admittit, atque exceptiva limitat, restringit, et excludit.*

Haec sunt, quae operae pretium censui adnotare.

Descripta fuit haec causa in folio hujus Congregationis, nec ulla, propter aliarum Causarum in eodem folio descriptarum numerum, capta fuit resolutio, et quatenus etiam tempus superfuisset, Causa resolvi non potuisset; quandoquidem Patres Procuratores Generales S. Dominici, Minorum Observantium, et S. Augustini supplicem Sanctissimo Domino Nostro exhibuerant libellum, in quo exorabant, ne de Causa in Sac. Congregatione ageretur, usquequo Patres Provinciales Provinciae Mexicanae fuissent citati, et jura sua deduxissent, et per Epistolam Secretariae Status mihi fuerat demandatum, ut EE. VV. notificarem pendentiam recursus ad Sanctitatem Suam, et causam in folio iterum non proponerem, nisi habito verbo cum Summo Pontifice; cumque in audientia habita *die* 18. *Julii* Sanctitati suae exposuerim tum hujus Causae merita, tum contenta in supplici libello PP. Procuratorum Generalium mihi communicato, et Beatissimus Pater omnia ad hanc Sacram Congregationem remiserit, hoc est examen, nedum meritorum causae, sed etiam exceptionis a dictis Patribus Procuratoribus Generalibus propositae, hinc est, quod iterum de hac causa agitur, et ad calcem restrictus eadem proponuntur dubia, quae in praeterita Congregatione fuerunt proposita, et non resoluta.

Pro facti autem dilucidatione, operae pretium esse censeo nonnulla adnotare: primum, quod in folio praeteritae Congregationis dictum fuit Parochiales Ecclesias in civitate Mexicana administrari a Sacerdotibus Regularibus, 25. videlicet Parochias a Patribus Dominicanis, 73. a Patribus S. Francisci de Observantia, et 51. a Patribus S. Augustini; de Civitate etenim Mexicana loquebantur Informantes *in suo Restrictu* §. 2. ibi : *eo quia in dicta Civitate omnia Beneficia Parochialia administrantur a triplici Religiosorum specie.*

Cum vero tam Informantes, quam ipsi admoniti fuerimus de magna improbabilitate, quod in sola Civitate Mexicana adessent 149. Parochiae, Informantes in nova scriptura dicunt se fuisse loquutos tam de Civitate, quam de Dioecesi; loquuti enim fuerunt relative *ad Summ. num.* 3. in quo Testis sermonem facit de Civitate, et de Dioecesi, et ipsemet addo, quod reassumpta Relatione status suae Ecclesiae ad hanc Sac. Congregationem ab Archiepiscopo Mexicano transmissa, et scripta *die* 8. *Augusti anno* 1720. haec habentur quoad numerum Parochiarum: *adsunt insuper in hac Civitate quatuor Parochiae, quae debitis distantiis per Parochos saeculares deserviunt Hispanis; nam ad Indorum administrationem adsunt aliae sex Parochiae suburbanis, quarum tres per Regulares S. Augustini, et tres aliae per S. Francisci inserviuntur etc. reliquas autem totius Archiepiscopatus Parochias, quae olim in longiori distantia constitutae sunt, prout tunc temporis necessitas coegit, nunc in proximiori statuere curabimus, et in visitationibus futuris curaturi sumus etc. sunt ergo in omnibus sufficientes Parochi, tam ex Clero, quam ex tribus Religionibus videlicet S. Dominici, S. Francisci, et S. Augustini.*

Secundum est, quod in ordine ad qualitates Clericorum saecularium haec alia subduntur in eadem Relatione: *quoad Clerum, tam Civitatis, quam Dioecesis major pars componitur ex Laureatis tam in gradibus minoribus, quam majoribus, videlicet Baccalaureatus, Licentiatus, et Doctoratus in Philosophia, et Sac. Theolog. in Sac. Canonibus et Jure Civili: nam haec Magna, et Per-Illustris Academia, quae omnes totius facultatis Cathedras, Ærario Regis Catholici dotatas habet, quotidie Viros doctos, morigeratos, et nobilissimae indolis parit, et in lucem edit.*

Tertium est, quod ad amputandam quamcumque controversiam circa numerum Ecclesiarum Parochialium, quae administrantur a Regularibus, et quae 149. esse dicuntur, tam habita ratione illarum, quae sunt in Suburbiis Civitatis, quam aliarum, quae sunt in Dioecesi, proponitur a Ministro Archiepiscopi ad Urbem transmisso, quod id, quod deerit ad complendum numerum expositum 149. Parochiarum, comprehensis tamen sub numero Parochiarum etiam Vicariis, in quibus cura animarum exercetur, detrahantur ab illis sexaginta, pro quarum applicatione Presbyteris saecularibus facienda exoratur.

Ultimum est, quod ad tollendam de medio exceptionem, quod intentio sit dandi Presbyteris saecularibus Parochias pinguiores, et pauperiores Regularibus relinquendi, ab eodem Ministro proponitur, quod arbitrium Regularibus detur eligendi Parochias, quas pro se intendunt retinere, et quod saecularibus applicentur illae, quas Regulares pro se non retinebunt, cum additione, quod possint Regulares relinquere saecularibus etiam Vicarias, in quibus cura animarum exercetur.

Haec sunt, quae existimavi necessarium esse, ut exponerentur: idcirco quaeritur:

I. An Bulla S. Pii V. 34. quae incipit Exponi nobis etc. suffragari amplius possit in Civitate Mexicana in casu etc. et quatenus negative.

II. An, et quomodo consulendum sit in futuris vacationibus Parochialium retentarum a Regularibus in casu etc.

III. An Vicarii Regulares, sive perpetui, sive temporales possint institui in Parochiis sine legitima approbatione Archiepiscopi, et respective removeri sine ejus licentia, in casu etc.

IV. An, et quomodo sit providendum in illis Parochiis circa deputationem Ministrorum, in quibus adest affluentia Populi, et distantia loci in casu etc.

V. An, et quomodo competat Archiepiscopo Jus societates erectas visitandi in Ecclesiis Regularium, et praesertim illas SS. Deiparae Rosarii, et Montis Carmeli in casu etc.

VI. An, et quo Jure procedere possit Archiepiscopus in casu Confugii Regularium in alienas Religiones, in casu etc.

VII. An Archiepiscopo competat Jus approbandi Confessarios Regulares, aliaque gerendi praescripta in Bulla Gregorii XV. quae incipit, Inscrutabili. *etiam in Monasteriis pleno jure Regularibus subjectis in casu etc.*

Sacra Congr. die 8. Augusti 1722. respondit:

Dilata, et scribatur Nuncio juxta instructionem, et acriter moneatur Procurator Generalis min. Observ., et Commissarius Generalis.

QUÆSTIO CCLXXVII.

In causa Melphitensi, die 8. *Augusti* 1722.

Instante Episcopo Bituntino, Sac. haec Congregatio *die* 13. *Septemb.* 1675. decrevit, Clericos etiam Possessores Beneficiorum infra summam ducatorum 60. auri de Camera esse obligatos ad deferendum habitum, et tonsuram Clericalem sub poenis de quibus *in Constit.* 92. *Sixti Quinti*, et opponentibus Clericis Melphitensibus, memoratam Sixtinam Constitutionem fuisse ab alia subsequenti ejusdem Pontificis, quae incipit *Pastoralis*, revocatam, itaut Possessores Beneficiorum infra summam expressam ducatorum 60. auri de Camera ad delationem habitus, et tonsurae Clericalis minime censerentur adstricti, Sac. haec eadem Congregatio *die* 4. *Septembris* 1677. respondit dictorum Beneficiorum Possessores teneri ad deferendum habitum, et tonsuram Clericalem, non obstante allegata Constitutione *Pastoralis*, uti habetur *lib.* 29. *decret. pag.* 147. *et pag.* 500.; Clericique dictae Dioecesis Melphitensis ab inde citra promptissime paruerunt, et, teste Episcopo, tonsura Clericalis debitis modis, et formis a singulis dictae Dioecesis Clericis delata est, et defertur.

Anno praeterito, praeter Dioecesis morem Marcellus Gadaleta Clericus Beneficiatus sibi Comam ascititiam vulgo Peruccham imposuit, et Episcopus ad sartam tectam conservandam sui Cleri disciplinam, necessariam esse existimavit edicti publicationem, in quo, tam Clericis Beneficiatis, quam aliis constitutis in Sacris Ordinibus praedictae Comae delationem prohibuit sub poena etiam Excommunicationis, et quoad Clericos primae Tonsurae, et Minorum Ordinum id ipsum decrevit sub poenis tamen arbitrariis, ad tramites Sacrorum Canonum, et Concilii Tridentini, assignato duorum mensium termino, intra quem, qui Comam ascititiam deferebant, eam deponere deberent; cumque elapso termino, et prose-

quente Marcello in Comae delatione, res eo devenerit, ut Episcopus eum fecerit arrestare, et ab ejus capite capillitium detrahere; exorta subinde est controversia, eademque ad hanc Sac. Congregationem delata; licet ipse, coram quo tanquam Secretario Sac. Congreg. jura deducta sunt, crediderim esse locum executioni edicti Episcopalis, provocante nihilominus Marcello Gadaleta ad Sac. Congregationem, de duobus in praesenti est inquirendum, de subsistentia videlicet, vel insubsistentia edicti Episcopalis, et an sit toleranda gestatio Perucchae in casu, de quo agitur.

Quoad subsistentiam edicti gestatio Comae ascititiae erat olim de genere prohibitorum, etiam quoad foeminas juxta illud *Tertulliani lib. de mulierum cultu*, ibi – *si non pudeat enormitatis, pudeat inquinamenti, ne exuvias alieni capitis forsan immundi, forsan nocentis, et gehennae destinati, sancto, et christiano capiti supparetis*: et erudite prosequitur *Christianus Lupus ad Concilia Generalia, et Provincialia tom.* 3. *dissert. de actis S. Leonis Noni cap.* 15. *in fine*, eademque delatio nunc est saltem de genere prohibitorum quoad Clericos, uti monet *Sausai in sua Panoplia Clericali par.* 2. *lib.* 5. *capit.* 1. et late prosequitur *Joannes Baptista Thiers in sua histor. Gallice conscripta de Perucchis*, consonantque plures dispositiones Synodales; in Synodo etenim Melitensi *anni* 1703. *sess.* 3. *cap.* 1. *numer.* 7. sic legitur: *nullus nedum ad Sacros, verum etiam ad minores Ordines promotus, et prima tonsura initiatus Comam, multoque minus fictitiam deferat.* In Synodo Pisana *anno* 1708. *cap.* 25. sic disponitur de Clericis: *Comam saecularium more non nutriant, quominus ascititiam deferant, vulgo Peruccham nuncupatam.* In Synodo Dioecesana Montis Falisci *anno* 1720. *cap. ultimo num.* 2. sic fuit de Clericis statutum: *severiores poenas etiam Carceris, si moniti non paruerint, luent illi, qui ementitam caesariem assument, et gestabunt*. In Synodo Portalegren. *anni* 1714. *sess.* 3. *cap.* 1. ibi – *omnes autem nedum in Sacris, verum etiam in minoribus constituti Ordinibus, et prima tonsura initiati Comam non nutriant, sed eam ita brevem habeant, ut aurium extremitates pateant, nunquam vero ascititiam, italice Peruccham.* Et in eo, quod attinet ad poenas in edicto Melphiten. impositas sciendum est, quod imposita ab adhuc vivente D. Sarnello Episcopo Vigilien. in suo edicto *die* 29. *Junii* 1697. poena Excommunicationis ipso jure adversus Clericos in sua Dioecesi Comam fictitiam, seu Peruccham deferentes, appellatio fuit ad S. Sedem interposita, et deputata Congregatione particulari, haec *die* 20. *Maji* 1699. fuit in sensu pro moderatione decreti, hoc est pro poena Excommunicationis adversus Clericos Beneficiatos, et alios in majoribus Ordinibus constitutos, et quod adversus Clericos primae Tonsurae, et Ordinum minorum Peruccham deferentes procederetur ad tramites Sacror. Canonum, et S. Concilii Tridentini *cap.* 6. *sess.* 23. *de refor.* uti habetur *lib.* 49. *decret. pag.* 206. §. 26. et referunt *memoratus Episcopus Sarnellus tom.* 4. *suarum epistolarum discursu de Perucchis cap.* 13. *Monacell. in formul. legal. in append. tom.* 1. *fol.* 359. *num.* 19. *et* 20.

Haec quoad primum dubium; transeundo ad secundum, vis coram me constituebatur a Clerico Beneficiato Marcello Gadaleta in necessitate, in qua pro tuenda propria valetudine constitutus est, itaut ad avertendos morbos indigeat gestatione Perucchae juxta Medicorum attestationem: concurrente autem necessitate non videtur Clerico, licet Beneficiato prohibendum, quod Comam deferat fictitiam, modestam tamen, et a luxu alienam, uti docent *Anaclet., ad lib.* 3. *decretal. lib.* 3. *tit.* 1. §. 3. *nu.* 90. *Ursaya instit. criminal. lib.* 1. *tit.* 10. §. 4. *nu.* 51. *et seqq.* et in fortioribus, quod concurrente necessitate Sanctum Missae Sacrificium celebrari possit a Sacerdotibus etiam cum Peruccha, et praesertim, si haec facit unum moraliter cum capite, nec a Coma nativa internoscitur, docet *Theophil. Raynaud oper. tom.* 13. *de pileo, et caeteris capitis Tegminibus sect.* 2. §. *Nunc e contrario versus finem*, et celebris est licentia a clar. mem. Card. Hieronymo Grimaldo Aquensi Archiepiscopo concessa, et impressa apud *Thiers in allegato tract. de Perucchis pag.* 373., quae est sequentibus verbis concepta: *visa attestatione Magistri Doctoris Medici, quapropter vertiginis, quae pateris incommoda, unde nisi dè opportuno provideatur tibi remedio, etiam mors forte consequeretur, caesarie tibi opus esse testatum fecit, nos, visa ea attestatione supplicationi desuper per te nobis factae annuentes, tibi, ut caesariem, etiam sacrum faciendo, gestare possis, et valeas, licentiam, et facultatem impertimur in Domino. Memineris igitur non indultum hoc esse vanitati, sed necessitati concessum; quapropter non solum monitum te esse*

volumus, ut coronam non erubescas, sed, et praecipimus tibi, quatenus qui in tonsurae Clericalis susceptione, capitis Comam deposuisti, caesariem sic componendam cures, ut, et color aetati in senium inclinanti congruat, et pateant aures, et corona Sacerdotalis appareat; nec enim ea nostra mens est, ut cum in Presbyterali Ordine sis constitutus, et seniles atque graves mores pro status ratione praeferre debeas, juvenile, et mundanum ornamentum, quod, et clericalis tonsurae, et novissimorum memoriam imminuat, aut penitus tollat, laicisque scandalo sis, gestare valeas. Et praescindendo a Missae celebratione, non desunt argumenta a Synodis deducta pro gestatione Perucchae in casu necessitatis; in Synodo quippe Bononiensi *anno* 1698. *lib.* 3. *cap.* 1. prohibetur Clericis adulterinum Capillitium, sed subditur limitatio, *nisi ex causa nobis, vel Vicario nostro cognita, indulgendum ad tempus arbitrabimur*, et in Synodo Asculana *anni* 1719. *cap.* 20. *nu.* 3. fictitia Coma Clericis vetatur, *nisi ex juxta, et rationabili causa dispensationem impetraverint.*

Promotor e contra Fiscalis Curiae Episcopalis Melphiten. excipiebat, et excipit primo, inter suae Dioecesis Clericos Perucchae gestationem esse prorsus inusitatam, secundo unicum esse Gadaletam, qui eam audeat velle deferre; tertio se praevidere multos alios eam esse assumpturos, si gestatio Gadaletae indulgeatur, quarto eum prospera valetudine frui, quinto non esse ullo modo deferendum attestationi Medicorum, utpote ad placitum exaratae, et multo magis, cum in aliis rebus deprehensum fuerit eosdem Medicos nimium indulsisse genio requirentium. Addi posset, quod cuicunque morbo, cui Coma fictitia opitulari potest, aequale remedium parari valet ex usu boni pileoli, uti prosequitur *Thiers in citato tract. pag.* 490.; ubi refert Innocentium Quartum Monachis S. Benedicti, qui erant Canonici Ecclesiae Cantuariensis permisisse, ut tempore Officiorum Divinorum pileolis uti possent ad morbos avertendos, quos contraxerant ex Ecclesiae humiditate, Officium nudo capite recitando; et in eo demum, quod spectat ad supra relatam licentiam clar. mem. Card. Grimaldi praetermissis responsionibus, quae ex ejus lectura facile colligi possunt, et salva reverentia, quae ejus nomini, et Dignitati jure merito debetur, dici potest eum suas facultates excessisse; non potest etenim Episcopus dictam concedere licentiam, uti habetur *ex Canone nullus Episcopus* 57. *de consecrat. dist.* 1. et facit Decretum Generale Congregationis Sacrorum Rituum impressum in principio Missalis, ibi – *nemo audeat uti pileolo in celebratione Missarum sine expressa licentia Sedis Apostolicae, non obstante quacunque contraria consuetudine*, et late prosequuntur *Gavant. ad rubr. Miss. par.* 2. *tit.* 2. *de ingressu Sacerdotis ad Altare litt. F. Theophil. Raynaud. loc. cit. §. Nunc e contrario, Monacell. in formul. legal. tom.* 4. *pag.* 32. *num.* 14.

Anno quoque 1690. de ordine s. m. Alexandri Octavi examinatum fuit in Congregatione particulari, an subsisteret doctrina *Pasqualig. de sacrificio novae Legis quaest.* 83. quod Missa celebrari posset cum Peruccha, licet modesta, et responsum fuit negative, ut habetur apud *Ursayam institut. criminal. lib.* 1. *tit.* 10. *§.* 4. *num.* 51. Tempore item s. m. Innocentii XII. encyclicae litterae ad Nuntios scriptae sunt, ut Ordinarios admonerent, ne id fieri permitterent in suis Dioecesibus, uti habetur apud *Anaclet. lib.* 3. *tit* 1. *§.* 3. *num.* 93. et Sacra haec demum Congregatio *die* 6. *Jun.* 1716. instantiam rejecit Sacerdotis supplicantis pro facultate Missam celebrandi ficto capillitio propter salsi humoris labem, quo caput laborabat.

His stantibus, quaeritur:

I. An Edictum Reverendiss. Episcopi sustineatur, et quatenus affirmative.

II. An sit toleranda gestatio Perucchae in casu, de quo agitur etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum negative in casu, de quo agitur.

QUÆSTIO CCLXXVIII.

In Causa Placentina Lecturae, die 8. *Augusti* 1722.

Alexander Scappius Patria Bononiensis, et Episcopus Placentinus ex suo aere patrimoniali fundavit Lecturam S. Theologiae pro Clero saeculari dictae Civitatis Placentinae, et assignavit Lectori salarium scutorum 50. annuorum solvendum de semestri in semestre.

Idem Alexander sibi reservavit facultatem eligendi Lectorem quoad usque vixisset, et

post suam mortem jus eligendi detulit ad eos, qui a se instituentur, et fient haeredes, seu qui jam instituti, et facti essent, vel qui ei ab intestato successissent, dummodo essent *de, et ex Illustrissima Familia Scappia.*

Post obitum Episcopi, qui contigit *anno* 1652. institutis sibi haeredibus Carolo Aloysio Scappio ex fratre nepote, et Camillo ex altero fratre pronepote, absque ulla lite expletae sunt Lectorum nominationes: expletae siquidem fuerunt a Carolo Aloysio, et a Camillo, et mortuo Carolo Aloysio, in postremis vacationibus secutis *anno* 1701. et *anno* 1716. quinque filiae, et haeredes Caroli Aloysii pro una parte, et Camillus pro alia parte nominationes fecerunt.

Nonnullis ab hinc annis, Camillus vitam cum morte commutavit, instituto sibi haerede Camillo Sampieri, ex Constantia filia nepote, superventaque nova vacatione Lecturae, quinque filiae, et haeredes Caroli Aloysii, una cum Lucretia ipsarum Matre, et haerede usufructuaria sui Viri ad Lecturam nominarunt Dominicum Madium, et Camillus Sampieri, et Constantia Scappia ejus Mater devenerunt ad nominationem pro eadem Lectura in persona Josephi Copellotti, et hinc quaestio, de qua in praesenti agendum est, causam habuit.

Usque adhuc nulla scriptura ad me delata est pro sustinenda nominatione Josephi Copellotti licet praefixiones terminorum, et omnes congruae dilationes fuerint concessae; pro parte autem Dominici Madii scriptura per manus circumfertur, in qua primo asseritur, quinque Sorores Caroli Aloysii filias, quae ipsum nominarunt, esse in possessione nominandi; secundo, jus nominandi vere ad easdem pertinere, cum agatur de jure mixto, haereditario videlicet, et familiari, eaedemque sint haeredes mediatae Episcopi Fundatoris ex persona Caroli Aloysii Patris, et sint ex Familia, et Agnatione Scappia, non obstante, quod sint nuptae in extraneis Familiis; quia donec vivunt agnationem conservant; tertio, Camillum Sampieri, qui Josephum Copellottum nominavit, esse quidem haeredem Fundatoris ex persona Camilli Avi, sed non esse de Agnatione Scappia; quarto, Constantiam Scappiam Camilli Sampieri Matrem esse quidem Agnatam, utpote filiam Aloysii Scappii, sed non esse haeredem, cum Camillus ejus Pater sibi haeredem scripserit Camillum Sampieri nepotem, quinto, non sufficere in Constantia qualitatem haereditariam in habitu; cum enim fundator vocaverit eos, qui instituentur, et fient haeredes, aut ab intestato succedent, et ulterius suos haeredes, et successores gravaverit ad solvendum Lectori scuta 50. hinc infertur fuisse ab eo volitam qualitatem haereditariam actu, et non habitu; ultimo demum, in omnem casum contendit Madius sibi debitam esse gratificationem, quia, teste Episcopo, praecellit aetate, experientia, et doctrina Copellottum adversarium.

His stantibus, quaeritur:

An, et cui debeatur institutio, seu admissio ad Lecturam, de qua nunc agitur, et quatenus ea non debeatur Dominico Madio, an sit locus gratificationi favore ejusdem, in casu etc.

Sacra Congr. die 29. Augusti 1722. respondit: *Institutionem, seu admissionem ad Lecturam deberi Dominico Madio.*

QUÆSTIO CCLXXIX.

In Causa Neapolitana Sponsalium die 8. *Augusti* 1722.

Instante Agnete Avossa, Curia Archiepiscopalis Neapolitana sub obtentu praecedentium sponsalium a Dominico Celentano cum praedicta Agnete contractorum, decrevit, quod idem Dominicus intra terminum duorum dierum, sub poena Excommunicationis contrahere deberet Matrimonium cum memorata Agnete; cumque ab Auditore Sanctissimi, praevia avocatione Causae a quocumque Tribunali, fuerit eadem ad hanc Sac. Congregationem remissa, disputari in praesenti contingit super sponsalium validitate, item super coactione ad contrahendum, et in omnem casum super obligatione dotandi.

Quoad sponsalia Dominicus contendit de illis rigorose non constare, cum de essentia sponsalium sit libertas, et libertas in casu defuerit, ex quo promisit quidem in Uxorem ducere Agnetem, sed instante, et armata manu comminante Andreae Agnetis Genitore, qui eum cum ipsa colloquentem invenit.

Transeundo ad coactionem, quatenus de sponsalibus constaret, Dominicus ait, non posse esse locum coactioni, cum adsit causae recedendi a sponsalibus, disparitas videlicet conditionis inter ipsum, et Agnetem, inhonestas

ejusdem Agnetis, et inimicitia inter ipsum, et Agnetem exorta propter querelam stupri ab ipsa datam, et quinquennalem carcerationem, quam ex dicta causa passus est.

Remanet obligatio ad dotandum, a qua Dominicus se praetendit immunem, deficientibus stupri probationibus; et ad amputandam quamcunque controversiam, cum factum jam fuerit ab ipso depositum in Sacro Monte Pietatis Neapolis summae ducatorum bis mille, ut cum eis Agnes Virum reperire valeat, concludit non esse sibi ex hoc capite molestiam inferendam.

His stantibus, quaeritur:

I. An constet de Sponsalibus, in casu etc. et quatenus affirmative:

II. An Dominicus Celentanus sit cogendus ad contrahendum per verba de praesenti cum Agnete Avossa, seu potius teneatur dotare etc. in casu etc.

Sacr. Congr. die 19. Septembris 1722. respondit: *Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative quoad primam partem, et negative quoad secundam.*

QUÆSTIO CCLXXX.

In Causa Mantuana Cathechismi die 8. *Augusti* 1722.

Contendit Promotor Fiscalis Curiae Episcopalis Mantuanae exercitium Catechismi, sive docendi Puellas Doctrinam Christianam esse explendum in Ecclesia Confraternitatis S. Mariae de Humilitate nuncupata *Quadraginta horarum* Civitatis Mantuae; sic enim statutum ait *anno* 1593. a Francisco Gonzaga Episcopo Mantuano, sic actum asserit usque *ad annum* 1695., quo tempore dictum exercitium fuit intermissum ex causa fabricae, et sic demum continuatum subinde fuisse praetendit usque ad annum 1716. ex quibus omnibus infert, non esse locum remotioni dicti exercitii ab Ecclesia, de qua nunc agitur, cum juxta *Bullam S. Pii V.* 137. *Bull. tom.* 5. pertineat ad Episcopum deputare aliquas Ecclesias, in quibus Doctrina Christiana doceri debeat.

Excipiunt e contra Confratres in sua Ecclesia exercitium Catechismi pro Pueris tantum, et non pro Puellis fieri debere; Catechismus etenim pro Puellis fieri coepisse dicitur in eadem

Ecclesia *anno* 1695. ad preces serenissimae Ducissae Mantuae, cui Confratres annuerunt, cum protestatione tamen, quod concessio haberetur pro non facta, statim ac ex ea aliquod incommodum in Confratres, aut Ecclesiam derivaret.

Addunt de incommodo hic, et nunc non esse dubitandum, tum propter angustiam Ecclesiae, tum propter functiones in ea ex instituto peragendas. Afferunt denique Breve san. mem. Gregorii XIII. in quo fit mentio de Catechismo pro Pueris in Ecclesia, de qua nunc agitur, faciendo, ex cujus tenore Brevis inferunt non esse Catechismum Puellis in eadem Ecclesia explanandum, cum locus, in quo traditur Pueris Catechismus debeat esse diversus ab alio, in quo idem Catechismus traditur Puellis, et multo magis, cum in decretis Generalibus Congregationis Sacrorum Rituum *editis anno* 1703. proposito dubio 17. *An Parochus, invitis Confratribus, docere possit Doctrinam Christianam in praedictis Ecclesiis, et Oratoriis publicis, et privatis a Parochiali divisis, et separatis*, responsum fuit *negative*.

Jura hinc inde circumferuntur, et quaeritur:

An sit removendum exercitium Catechismi, et docendi Puellas in V. Ecclesia Confraternitatis S. Mariae de Humilitate nuncupat. Quadraginta horarum Civitatis Mantuae in casu etc.

Sacra Congr. die 29. Augusti 1722. respondit: *Negative, et amplius.*

QUÆSTIO CCLXXXI.

In Causa Ariminensi, die 8. *Augusti* 1722.

Joseph Belluccius Clericus Ariminen. qui in Urbe commoratur, anno 1719. obtinuit ab Eminentissimo D. Cardinali Barberino Abbate Farfen. Beneficium, seu Cappellaniam perpetuam sub titulo S. Mariae Angelorum erectam in Ecclesia Parochiali Castri Novi, annui reditus scut. 36. et obulorum 35. cum onere tamen ducentarum triginta quinque Missarum lectarum, et aliarum trium cantatarum, necnon unius Anniversarii, cumque praedictus Joseph ad titulum dictae Cappellaniae cupiat Sacris Ordinibus initiari, et ab Eminentissimo Episcopo Ariminen. litteras dimissoriales obtinuerit cum clausula *dummodo Beneficium, seu*

Cappellaniam pacifice possideas, et ad congruam tui substentationem sufficiens sit, exorta est in Secretaria Eminentissimi Urbis Vicarii controversia, an Cappellania, de qua nunc agitur, sit habenda pro sufficienti, non quia scuta annua 36. non sint satis juxta taxam Farfen. et Arimineu. pro Sacris Ordinibus suscipiendis, sed quia onus Missarum non est ab ipso Cappellano per se ipsum de necessitate adimplendum: in quo rerum themate, nonnullae adsunt resolutiones hujusce Sac. Congregationis, in quibus decernitur onus Missarum esse a valore Cappellaniae detrahendum, ad differentiam casus, in quo Missae essent per seipsum a Beneficiato, seu Cappellano celebrandae. Auditus fuit Eminentissimus Abbas, qui in sua informatione inquit, articulum indigere declaratione, et alias a Sac. Congregatione fuisse demandatum, quod super eo scriberetur. Idem quoque Eminentissimus Abbas haec subdidit in allegata informatione: *Duo autem addenda in praesenti casu putavi, unum, quod plurimi promoti sunt ad titulum dictae Cappellaniae, non detractis oneribus supradictorum Missarum. Alterum, quod si promoveri non poterunt, etiam in futurum, difficillimum erit reperiri, qui Cappellaniam acceptare velit in maximum ejusdem Cappellaniae praejudicium, quae destituta Rectore diu vacabit, reditusque, et credita ad ipsam spectantia, in quibus fere integre reditus consistit, inexigibilia evadent.*

Actum fuit de hac Causa in hac Congregatione, et quia praedictus articulus est exemplaris, et non obstantibus antiquioribus resolutionibus, Sacra Congregatio in Romana, seu Sipontina Ordinationis 22. *Novembris* 1717. jusserat, quod super eo scriberetur pro veritate, operae pretium esse censui meum edere Discursum, in quo nedum fuerunt adnotatae resolutiones super hac materia, sed etiam rationes, quae militabant pro unaquaque opinione, ut visis hinc inde videndis, Sacra Congregatio statuere posset, quid in casu proposito, et in aliis consimilibus agendum esset.

Nulla fuit in hac Congregatione capta resolutio, sed reproposita Causa in sequenti Congregatione habita *die* 29. *Augusti,* dictum fuit, quod praeallegatum meum Discursum communicarem tum Domino Cajetano Ivones Promotori Fiscali Eminentissimi Urbis Vicarii, et Sacrae Visitationis Apostolicae, tum alteri eligendo ab Eminentissimo Praefecto, ut iidem scriberent pro veritate, factaque per Eminentiam suam electione Domini Advocati Dominici Ursayae, dictum discursum utrique communicavi, et uterque mandatis Sacrae Congregationis morem gessit, et scripturam per manus circumferendam docte elucubravit.

Porro uniendo deducta, tam in relatis scripturis, quam in allegato Discursu, colligitur, quatuor praecipuas esse super articulo proposita sententias.

Prima sententia est eorum, qui volunt, onera Missarum semper esse detrahenda a valore Beneficii, ad cujus titulum quis vult ordinari; sed haec sententia, utpote nimis rigorosa, nec admittitur a Domino Promotore Fiscali, nec a Domino Advocato Ursaya; est etenim nimis rigida, et impracticabilis, cum in omnibus fere Beneficiis adsit aliquod onus Missarum, quo detracto, id quod superest, non sufficit pro Sacra Ordinatione, et ad summum ea posset sibi vindicare locum in hypothesi, in qua celebratio Missarum non esset affixa Beneficio, sed penderet ab aliorum arbitrio, uti observat Dominus Advocatus Ursaya §. 25. sed hic non est casus, de quo in praesenti.

Secunda sententia est eorum, qui volunt, onera Missarum esse detrahenda a Beneficio, seu Cappellania, quando Cappellanus potest Missas celebrare per alium, secus, autem quando eas tenetur celebrare per seipsum, juxta resolutiones hujus Sacrae Congregationis *in Tiburtina* 8. *Julii* 1690. *et in Signina* 14. *Aprilis* 1696. de quibus in meo sequenti Discursu §. 1.

Pro hac sententia docte, et strenue pugnat Dominus Promotor Fiscalis, tum quia haec est sententia jam in hac Sacra Congregatione, et apud Auctores recepta, tum quia est sententia distinguens casum a casu, et tandem quia Sacerdos, qui potest Missas per alium celebrare, tempore infirmitatis tenetur per alium iisdem satisfacere; quo admisso, si onera Missarum a titulo Ordinationis non detrahuntur, Ordinandus magna cum facilitate, et Ordinis dedecore ad mendicitatem redigeretur, quod absurdum non sequitur in terminis oneris Missarum per seipsum a Beneficiato celebrandarum, tum quia obligatus ad celebrandum per seipsum Missam quotidianam, potest ex causa licita, et sic ex infirmitate in hebdomada semel vacare a celebratione, juxta *Textum in capit. significatum de Praebendis,* tum quia obligatus ad celebrandum per seipsum, et non per alium exi-

mitur ab onere supplendi Missas per alium, quando ipse est infirmus infirmitate saltem non longa.

Tertia sententia est eorum, qui volunt, onus Missarum nunquam esse detrahendum ab illo Beneficio, seu Cappellania, ad cujus titulum quis ordinari cupit, sive Missae celebrandae sint ab ipso Beneficiato, sive possint per alium celebrari: juxta resolutionem Sacrae Congregationis *in Firmana Cappellaniae 14. Januarii* 1708. de qua in meo sequenti Discursu §. 1.

Pro hac sententia aeque docte, et strenue pugnat Dominus Advocatus Dominicus Ursaya, allegatis pluribus Scribentium auctoritatibus, allegata praxi fere communi Curiarum Ecclesiasticarum, allegata magna difficultate, quae alias discurrendo contingit in adimplendis piis Benefactorum, et Fundatorum dispositionibus, cum juxta praxim hodiernam non fundentur Beneficia, nec Cappellaniae, nisi cum magno onere Missarum, et demum quia pro Sacra Ordinatione nihil aliud requiritur, nisi quod tempore ejusdem Ordinandus tale habeat Sacrum Patrimonium, quo regulariter possit commode vivere, per seipsum honeste satisfaciendo illius oneribus, nullo habito respectu ad fortuitos casus, puta infirmitatis, quae contingere potest, cum etiam Praedium, Domus, et aliud quodcunque stabile, super quo fundatum sit Beneficium, nullo affectum onere Missarum, possit alluvione, chasmate, grandine, ruina, aut infructiferum in totum, aut minus fructiferum effici, juxta etiam ponderata in meo sequenti Discursu §. 3.

Quia vero in saepe allegato Discursu promota fuit difficultas, quod juxta receptam in hac Sacra Congregatione, et apud Doctores sententiam non solum Sacerdos, qui potest per alium celebrare, sed etiam Sacerdos, qui tenetur per seipsum celebrare, si infirmentur, et infirmitas ad plures dies protrahatur, tenentur per alium Missis satisfacere, hinc inferendo, vel Sacerdotem obligatum ad celebrandum per seipsum esse eximendum a celebratione per alium, licet infirmitas sit longa, vel non subsistere allegatam differentiam inter obligatum ad celebrandum per seipsum, et eum, qui potest celebrare per alium, itaut in secundo casu, et non in primo propter possibilem mendicitatem detrahenda sint onera Missarum;

Respondetur a Domino Promotore Fiscali, quod habens onus celebrandi per seipsum, non eximitur ab onere supplendi Missas per alium, si infirmitas sit longa, puta juxta nonnullos Doctores, decem dierum, juxta nonnullos alios quindecim dierum, et juxta alias unius mensis; sed has longas infirmitates raro contingere, et esse recensendas inter casus fortuitos, qui a lege non habentur in consideratione.

A Domino vero Advocato Ursaya eadem conclusio admittitur, et ex ea infertur, nunquam esse a Sacro Patrimonio detrahenda onera Missarum, sive Sacerdos sit obligatus ad celebrandum per seipsum, sive possit celebrare per alium, cum in utroque casu idem militet timor possibilis mendicitatis, et multo magis, quia non omnia Beneficia habent annexum quotidianum onus Missarum, in quo rerum statu, sicuti Sacerdos, qui in brevi infirmitate nonnullorum dierum abstinuit a celebratione Missae, quam per seipsum celebrare tenebatur, tenetur transacta infirmitate, aliis diebus supplere, et satisfacere Missis, quas non celebravit, licet Missae essent certis hebdomadae diebus affixae, sic fere in totum cessat differentia inter obligatum ad celebrandum per seipsum, et eum, qui potest celebrare per alium.

Quarta demum sententia est eorum, qui volunt, controversiam hanc esse arbitrio Ordinariorum relinquendam, ut ipsi videlicet attentis circumstantiis admittere possint, aut non admittere pro Sacra Ordinatione Beneficium, aut Cappellaniam, cui sit annexum onus Missarum, sive Missae celebrandae sint per seipsum a Beneficiato, aut Cappellano, sive possint celebrari per alium. Hoc approbatur a Domino Promotore Fiscali, si pro re, loco et tempore, et persona expedire videatur Ordinario aliquem admittere ad titulum Cappellaniae perpetuae absque onere celebrandi Missas per seipsum, dummodo tamen fructus Cappellaniae pro medietate taxae Synodalis liberi, et immunes remaneant ab onere Missarum, vel cum adjectione aequivalentis Patrimonii, in hypothesi, in qua libera portio fructuum Cappellaniae deficeret, et cum hac eadem opinione, quae favet arbitrio Ordinariorum concordat Dominus Advocatus Ursaya in fine suae scripturae.

His stantibus, quaeritur:

I. An a Beneficio, seu a Cappellania, ad cujus titulum quis intendit ad Sacros Ordines promoveri, detrahenda sint onera Missarum eidem adjecta, quando Beneficiatus non tenetur eas per seipsum celebrare, vel potius oneribus Missarum

non detractis, sive illae celebrandae sint per seipsum, sive possint celebrari per alium, faciendus sit calculus omnium fructuum pro constituenda summa a Synodali Constitutione, vel Regionis more requisita pro Sacris Ordinibus suscipiendis.

II. An Clericus Joseph Belluccius Sacris Ordinibus initiari possit ad titulum Cappellaniae in casu etc.

Sacra Congr. die 17. Julii 1728. respondit:

Ad primum esse relinquendum arbitrio, et conscientiae Ordinariorum. Ad secundum provisum in primo.

DISCURSUS SECRETARII

postea Benedicti Papae XIV.

Super Articulo, an a Beneficio, ad cujus titulum quis ordinari intendit, detrahenda sint onera Missarum eidem adjecta, quando Beneficiatus non tenetur eas per se ipsum celebrare, vel potius, Missis nullatenus detractis, sive eaedem celebrandae sint per seipsum, sive possint celebrari per alium, faciendus sit cumulus omnium fructuum pro constituenda summa a Synodali Constitutione, vel Regionis more requisita pro Sacris Ordinibus suscipiendis.

Ut eo, quo decet, ordine in hujus articuli examine procedatur, operae pretium esse censeo, primo referre, quidquid fuit ab hac Sacra Congregatione in hoc articulo statutum, secundo exponere rationes, quibus innituntur illi, qui censent non esse detrahenda onera Missarum, quando quis tenetur celebrare per seipsum, et ea esse detrahenda, quando potest celebrare per alium, tertio denique fundamenta afferre, quibus ostenditur non esse onera Missarum detrahenda, sive Beneficiatus teneatur eas per seipsum celebrare, sive possit eas celebrare per alium.

§. I.

In quo refertur quidquid a Sac. Congregatione super articulo statutum fuit.

Anno 1690. *die* 8. *Julii* propositum fuit *in quadam causa Tiburtina* sequens dubium: *an a Beneficio, ad cujus titulum quis ordinari intendit, detrahenda sint onera Missarum eidem adjecta, vel potius, eis non detractis, faciendus sit calculus omnium fructuum ad constituendam summam a Synodali Constitutione requisitam*, et huic Dubio Sacra Congregatio, uti habetur *lib.* 40. *decret. pag.* 434. respondit *negative, nisi in fundatione cautum sit, ut in casu impedimenti teneatur per alium celebrare, et donec ascendat ad Sacerdotium pro rata Missarum aliunde habeat, quo vivere possit.*

Anno 1694. publicata fuit a san. mem. Innocentio XII. Constitutio *Speculatores*, quae est 44. in ejus parvo Bullario: cumque *in* §. *nono* dictae Constitutionis habeantur haec verba, *eam tamen de caetero hac in re inconcusse servari volumus regulam, ut nemo ejusmodi subjectionem ad effectum suscipiendi Ordines acquirere censeatur, nisi Beneficium praedictum ejus sit reditus, ut ad congruam vitae substentationem, sive juxta taxam Synodalem, sive ea deficiente, juxta morem Regionis pro promovendis ad Sacros Ordines, detractis oneribus per se sufficiat, illudque ab Ordinando pacifice possideatur*, exorta est in quadam causa *Signina Ordinationis* controversia, an in re, de qua nunc agitur, aliquid fuisset a Constitutione innovatum, disputatoque *die* 14. *Aprilis* 1696. sequenti dubio: *an onera Missarum sint detrahenda a reditu Beneficiorum, ad effectum constituendi summam in Constitutione Synodali descriptam pro titulo, seu Patrimonio Clerici etiam in vim novissimae Constitutionis Sanctissimi Domini Nostri*, et Sac. Congreg. uti habetur *lib.* 46. *decret. fol.* 160. respondit: *dandum esse decretum in Tiburtina Ordinationis* 8. *Julii* 1690.

Anno 1708. *die* 4. *Januarii* proposita fuit quaedam causa *Firmana Cappellaniae*, et licet Cappellanus non haberet onus celebrandi per seipsum, et detractis oneribus Missarum non remaneret summa sufficiens pro Sacris Ordinibus suscipiendis juxta Taxam Synodalem, disputato nihilominus dubio, *an Orator ordinari possit ad Sacros Ordines ad titulum dictae Cappellaniae absque alio supplemento Patrimonii in casu*, Sacra Congregatio, uti habetur *lib.* 58. *decret. pag.* 3. respondit *affirmative.*

Consimilis articulus in iisdem terminis propositus fuit in *causa Romana, seu Reatina Cappellaniae* 17. *Martii* 1714. et Sacra Congregatio distulit resolutionem, uti habetur *lib.* 64. *decret. pag.* 92.

Alia se obtulit occasio de eadem re disse-

rendi in quadam causa *Romana*, *seu Sipontina Ordinationis*, et Sacra Congregatio *die* 22. *Novembris* 1717. jussit quod super articulo scriberetur pro veritate. Sed id non fuit executioni mandatum, quia ad amputandam quamcumque controversiam Orator, ut ordinari posset, a valore Beneficii detraxit onera Missarum, quas non tenebatur celebrare per seipsum, et ex suis bonis patrimonialibus summam deficientem supplevit, uti legitur *in folio Congregationis habitae die* 23. *Julii* 1718. *lib.* 68. *decret. fol.* 290.

Haec est series resolutionum super hoc articulo editarum ab hac Sacra Congregatione, ex quibus saepe in praxi contigit, ut sentientes esse detrahenda onera Missarum, quando Cappellanus non tenetur celebrare per seipsum, allegaverint *Tiburtinam Ordinationis* 8. *Julii* 1690. et e contra sentientes onera Missarum non esse detrahenda, sive Cappellanus teneatur eas per seipsum celebrare, sive per alios ea celebrare valeat, inter quos agmen ducebat clarae, semperque recolendae memoriae Cardinalis Panciaticus Insignis Sacrorum Canonum Professor, et meritissimus hujusce Sac. Congr. Praefectus, allegaverint *Firmanam Cappellaniae* 14. *Januarii* 1708. Et haec quoad decreta, et resolutiones Sacrae Congregationis dicta sufficiant.

§. II.

In quo exponuntur Rationes, quibus probatur, non esse detrahenda onera Missarum, quando quis tenetur celebrare per seipsum, et ea esse detrahenda, quando potest celebrare per alium.

Nonnulla sunt, quae proposito favent assumpto: Primum est, quod esset omnino exoptabile, ut Sacerdotes vivere possent independenter ab eleemosyna Missarum, uti ponderat *Vanespen. in Jus Eccles. tom.* 1. *part.* 2. *cap.* 9. §. 36. ibi: *quare procul a mente Synodi Tridentinae aberrant Episcopi, qui in supplementum tituli computant honoraria, quae Ordinatus in Presbyterum ex celebratione Missarum lucrari poterit; cum hac computatione ipse Ordinandus quodammodo adigatur ad sordidum quaestum exercendum; cum scilicet cogitur ex celebratione Missarum, seu quodam opificio vitae necessaria quaerere, sive de celebratione Missarum facere artem de pane lucrando.*

Adeoque *Alvarus Pelagius de planctu Ecclesiae art.* 5. subdidit: *Almus Franciscus voluit, quod in quocumque loco fratres contenti essent una Missa, praesciens fratres se velle justificare per Missas, et ad quaestum eas reducere, sicut videmus hodie fieri.*

Procedendo cum hoc sistemate, a valore Beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, semper essent detrahenda onera Missarum, sive Beneficiatus teneatur eas celebrare per seipsum, sive possit celebrare per alium. Quia vero in praesentibus rerum circumstantiis, difficile admodum esset statuere, quod onera Missarum semper, et in utroque casu a valore Beneficii detrahantur, hinc est, quod si detractio non fit, casu quo Beneficiatus teneatur celebrare per seipsum, ea tamen fieri debebit casu, quo idem possit celebrare per alium.

Secundum, est, quod Ecclesia maximopere abhorret a Clericorum mendicitate, utque caetera facile cumulanda praetereantur, Sacrum Concilium Trident. *sess.* 21. *cap.* 2. *de Reform.* decrevit, non esse ad Sacros Ordines promovendum aliquem licet idoneum, nisi constet, eum Beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice possidere.

Porro, si a valore Beneficii non detrahuntur onera Missarum, quando Beneficiatus potest celebrare per alium, de facili dabitur casus, quod Ordinatus ad titulum dicti Beneficii reducatur ad mendicitatem; potest etenim in aegritudinem labi, et potest longo tempore aegrotare, et in eo rerum statu mendicabit, quia ille, qui potest celebrare per alium, tenetur, non obstante aegritudine, ad faciendum celebrare Missas per alium, ut infra demonstrabitur.

Cumque casus hic mendicitatis dari non possit, etiamsi Sacerdos labatur in aegritudinem, et longo tempore aegrotet, quando tenetur celebrare per seipsum; obligatus enim ad celebrandum per seipsum non tenetur tempore infirmitatis, vel alterius justi impedimenti onus adimplere etiam per alium, juxta Textum *in cap. significatum de Praebendis*, et bene deducta per *Leandrum Oper. moral. tom.* 2. *tract.* 8. *disp.* 7. *quaest.* 19.

Infertur ex his, esse a valore Beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, detrahenda onera Missarum, quando Beneficiatus potest celebrare per alium, secus autem, quando tenetur celebrare per seipsum.

Tertium est, distinctionem hanc inter obligatum ad celebrandum per seipsum, et eum, qui potest celebrare per alium, esse in praxi receptam, in Alma Urbe, et in Tribunali Eminentissimi Vicarii, et Urbis exemplum deservire potest, et debet pro regula, et norma quoad omnes alias Dioeceses.

Quartum est, Doctores asserere, a valore Beneficii non esse deducenda onera Missarum, quando Beneficiatus tenetur celebrare per seipsum, *Garz. de Benefic.* 5. *part. cap.* 3. *a num.* 163. *ad* 170. *Zarate dec.* 116. *n.* 18. Sequitur ergo ex hoc, mentem esse Doctorum, quod detrahantur onera Missarum, quando Beneficiatus potest celebrare per alium, et multo magis, cum allegatae resolutiones *in causa Tiburtina Ordinationis, et Signina Ordinationis* jam sint impressae, et apud Auctores sint relatae *Bertachin. vot. dec.* 133. *n.* 7. *et* 8. *Monacell. in formul. tom.* 1. *pag.* 345. *n.* 1. *et* 2. *Piton. disceptat.* 40. *n.* 8. *et* 9. et nemo non scit, quantum sit Auctoribus deferendum, et eo fortius quando non reperitur qui eis contradicat, et adversetur.

§. III.

In quo exponuntur Rationes firmantes, non esse onera Missarum detrahenda a valore Beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, sive Beneficiatus teneatur per seipsum celebrare, sive possit eas celebrare per alium.

Transitum faciendo ad fundamenta, quae pro hoc militant assumpto; Primum est, quod a valore Beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, detrahenda quidem sunt onera extrinseca, pro quibus adimplendis opus est, ut Beneficiatus aliquid impendat, et sic diminutionem patiatur de reditibus Beneficii, *Adden. ad Ludovis. decis.* 245. *sub num.* 12. sed detrahenda non videntur onera intrinseca, quae Beneficiatus potest per seipsum adimplere, dummodo onera illa exercitio clericali, et decori characteris congrua sint, et proportionata, et pro ejus substentatione proficiant, uti bene ratiocinatur *Card. de Luca de donat. discurs.* 11. *n.* 8.

Cumque talia sint onera Missarum, tum quia earum eleemosyna cedit in stipendium substentationis Sacerdotis, juxta Doctrinam Divi Thomae *in quartum Sent. dist.* 25. *quaest.* 2. *art.* 2. *quaest.* 1. *ad quartum, et secunda secundae quaest.* 100. *art.* 2. *ad secundum : ibi : quasi stipendium suae substentationis :* tum quia nihil impedit, quod potens celebrare per alium, celebret per seipsum, ex hoc deducitur consequentia, quod a valore Beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, non sunt detrahenda onera Missarum, sive Beneficiatus teneatur celebrare per seipsum, sive possit celebrare per alium, *Lamperez. ad Bullam Speculatores numer.* 366. *Morenus ad eandem Bullam post dubium* 5. *num.* 40. et bene faciunt deducta per *Rotam decis.* 587. *num.* 8. *et in decis.* 808. *num. pariter* 8. *coram Merlino;* optime *Nogueira quaest. singular. disputat.* 1. *de Sacrament. quaest.* 26. *num.* 3. ibi: *ex eo, quod Ordinatus per se, vel per alium ad id onus Missarum teneatur, diminutionem non patitur in patrimonii reditibus, sicuti illam non habet Ordinatus ad titulum Cappellaniae perpetuae, cum obligatione per se, vel per alium quotidie celebrandi.*

Secundum est, quod si propter possibilem mendicitatem a possibili longa aegritudine derivaturam, detrahenda sunt onera Missarum, quando Beneficiatus potest per alium celebrare, propter possibilem etiam mendicitatem, quae derivare potest, vel ex flumine sito prope Praedium Beneficii, vel ex nive, glacie, aut imbre, qui fructus auferant Beneficii, non poterit amplius quis ad ejus titulum ordinari, licet reditus nullis sint affecti oneribus Missarum, et ascendant ad summam a Synodo Dioecesana, vel a moris consuetudine statutam, nisi accedat idonea fidejussio pro supplemento in casu infortunii, vel alia assignentur bona in eodem casu subroganda. Hoc non admittitur, non obstante possibilitate mendicitatis: non erit ergo admittendum, et illud, quod propter mendicitatis possibilitatem detrahenda sint a valore Beneficii onera Missarum, quando Beneficiatus potest eas celebrare per alium; in utroque enim casu una, et eadem militat ratio, quod lex videlicet, respicit ad id, quod frequentius accidit, et non ad id, quod raro contingit *Textus in leg. nam ad ea ff. de legibus.*

Tertium est, quod Sacerdos, qui potest celebrare per alium, si infirmetur, tenetur hoc onus adimplere, et alteri eleemosynam dare, ut celebret, uti resolutum fuit ab hac Sacra Congregatione *in Collen. celebrationis Missarum* 18. *Septembris* 1683. proposito quippe hoc dubio, *an Sacerdotes obligati celebrare Missam quotidie, absque tamen onere celebrandi per seipsos,*

possint aliquando a celebratione vacare, responsum fuit *negative;* cumque juxta sensum pariter hujus Sacrae Congregationis Sacerdos obligatus ad celebrandum per seipsum teneatur tempore infirmitatis, et praecipue, si infirmitas longa sit, celebrare per alium, hoc est alteri eleemosynam dare, ut celebret, manifesta hinc deducitur consequentia, vel quod recedendum est ab opinione, quod Sacerdos obligatus ad celebrandum per seipsum, teneatur tempore infirmitatis celebrare per alium, vel quod rejicienda est distinctio, quod a valore Beneficii detrahenda sunt onera Missarum, quando Beneficiatus potest celebrare per alium, secus autem quando tenetur celebrare per seipsum.

Nulla cadente dubitatione, quod juxta sensum hujus Sacrae Congregationis Sacerdos obligatus ad celebrandum per seipsum, teneatur celebrare per alium in casu saltem longae infirmitatis; sic enim resolutum fuit in *Romana celebrationis Missarum* 4. *Junii* 1689. in casu Cappellani, qui erat obligatus ad celebrandum per seipsum, et omiserat propter infirmitatem celebrationem quadraginta sex Missarum: proposito quippe dubio, *an Cappellanus obligatus quotidie celebrare per seipsum potuerit omittere celebrationem pro dicto tempore infirmitatis, et nihilominus eleemosynam praetermissae celebrationis consequi*, responsum fuit, *negative, et teneri supplere per alium celebrationem Missarum omissam occasione infirmitatis.* Consimilis est resolutio *in alia Romana* 2. *Octobris* 1721. praevio quippe voto Eminentissimi D. mei Cardinalis Zondadarii, dictum fuit, Cappellanum, qui tenebatur celebrare per seipsum, et celebrationem omiserat nonnullis mensibus causa infirmitatis, esse obligatum ad celebrare faciendum Missas, quas non celebravit tempore infirmitatis, et concordat aliud decretum Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium *in Novarien.* 14. *Maji* 1627. *apud Passerin. de statu homin. tom.* 2. *quaest.* 587. *art.* 4. *n.* 1120. ibi: *Sacra etc. respondit, Sacerdotem, cui a Testatore impositum fuit onus quotidie per se celebrandi, si legitime impediatur, quo minus id munus per se possit explere, teneri per alium satisfacere oneribus Missarum sibi a Testatore impositis:* et distinguendo inter infirmitatem brevem, et longam, ita ut primo casu non teneatur per alium satisfacere, secus autem in secundo, late prosequuntur *Cardin. de Lugo de Sacram. Eucharist. disp.* 11. *sect.* 2. *n.* 48. *et* 49. *Diana in Edit. Coordin. tom.* 2. *tract.* 1. *resolut.* 59.

Quartum est, vix hodie in Tribunalibus admitti, quod Sacerdos teneatur celebrare per seipsum, nisi claris, et rotundis litteris Fundator dicat, eum debere celebrare *per seipsum;* nec enim sufficit, quod dicat eum debere esse Presbyterum, eum debere celebrare, eum debere residere, cum haec omnia dicantur compatibilia cum facultate celebrandi per alium, *juxta famigeratam decis.* 825. *coram Merlino,* et late deducta in *Cremonen. Benef.* 9. *Martii* 1714. *coram R. P. D. Lancetta, et in eadem* 4. *Februarii* 1715. *coram R. P. D. Cerro.* In hoc autem rerum statu, si sunt detrahenda a valore Beneficii onera Missarum, quando Sacerdos potest celebrare per alium, ad modicum sane numerum in Italia praesertim, in qua parva sunt, modicique valoris Beneficia, tituli reducentur, ad quos Sacrae fieri possint Ordinationes, qua in re aliquid inordinatum contineri videtur.

Ultimum tandem est, quod quidquid sit de praxi Urbis, extra Urbem certe, ut a pluribus Episcopis audivi, distinctio inter obligatum ad celebrandum per seipsum, et volentem celebrare per alium non admittitur, et a valore Beneficii nunquam detrahuntur onera Missarum, sive Sacerdos possit celebrare per alium, sive teneatur celebrare per seipsum.

Et haec sunt, quae pro utraque parte militare possunt, quibus rite perpensis poterunt EE. VV. decernere quid in casus contingentia fieri, et servari in posterum debeat; frequentissimi enim sunt casus, et ex relatis in §. 1. certa usque adhuc dici nequit Sacrae hujus Congregationis sententia.

QUÆSTIO CCLXXXII.

In Causa Nullius Castellanae, die 29. *Augusti* 1722.

Capitulum Collegiatae Ecclesiae Sancti Leonis praetendit sibi licere in die Festivitatis S. Luciae canere Missas adventitias sibi benevisas in altari dictae Sanctae, licet erecto in Ecclesia Patrum S. Francisci de Paula, et licet ipsi sint inviti; tum quia ratione Curae habitualis, quam habet, omnium animarum, sibi permissum est a tempore immemorabili sacras, et parochiales Functiones exercere in Ecclesiis

sitis in Terra, de qua nunc agitur; tum quia tam ante concessionem Ecclesiae, de qua nunc agitur, Patribus factam, quam post concessionem, semper fuit in possessione canendi Missas adventitias in Altari S. Luciae die festo ejusdem Sanctae, et tandem quia Ecclesia, de qua nunc agitur, nulla fruitur exemptione a jurisdictione Ordinaria, cum post concessionem, quam nullitate laborare praetendit, utpote spoliativam, et violentam, fuerit pluries ab Ordinariis visitata.

Patres e contra dicunt, reperiri in Altari dicato S. Luciae Beneficium quoddam, inter cujus onera reperitur, quod Cappellanus singulis annis, et die festivitatis S. Luciae celebret, invitatis Presbyteris Terrae S. Leonis, nec se huic rei refragari, et ulterius admittere, quod alia Missa eodem die, et in eodem Altari canatur ad tramites Legati relicti a Sacerdote Joanne Francisco Taccono, seque tantummodo obstare praetensioni, quod Capitulum Collegiatae possit eadem die in eodem Altari canere omnes, et singulas Missas adventitias sibi benevisas, cum id, invitis Regularibus, in ipsorum Ecclesiis fieri non possit, et cum haec tot Missarum cantatarum multiplicatio sit incompatibilis cum aliis functionibus dicta die in eadem Ecclesia peragendis.

Absque eo quod quidquam referat relatum spolium; dicunt enim de illo non constare, nec hic, et nunc esse super eo quaestionem instituendam, et tandem fundamentum nullum reponi posse in exposita canendi consuetudine, cum illa ex Testibus resultet, qui in personis, et dictis patiuntur exceptiones.

Jura hinc inde circumferuntur, unde quaeritur:

An Capitulum Ecclesiae S. Leonis Castellanae possit in die festivitatis S. Luciae canere Missas adventitias ei benevisas in Altari ejusdem Sanctae in Ecclesia PP. S. Francisci de Paula, invitis iisdem Patribus, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Negative, praeter quam quoad binas Missas cantatas.

QUÆSTIO CCLXXXIII.

In Causa Neapolitana, *die* 29. *Augusti* 1722.

Nicolaus Aulisius Garigliota emit domum a Teresia, et Dorothea de Maniello, et se obligavit ad certam summam dictis Mulieribus persolvendam, usquequo vixissent, et illis defunctis, se, et suos haeredes obligavit ad celebrare faciendam Missam quotidianam pro Anima illarum in quacumque Ecclesia sibi benevisa.

Mortuo Nicolao, praedicta domus pervenit ad Franciscum ejusdem Fratrem, et praeter domum mox memoratam, subjectamque oneri Missae quotidianae, pro qua Cappellano persolvuntur ducata 36. quolibet anno, alia ipse possidet bona, et signanter aliam domum, quam inter vivos donare intendit Patribus Excalceatis Sancti Petri de Alcantara Nationis Italicae, qui titulo conductionis modo in ea habitant, juxta facultatem a Sac. Congregatione Episcoporum, et Regularium obtentam.

Quia vero Franciscus Donator liberare vellet aliam domum ab onere Missae quotidianae, et in compensationem domus, quam Patribus donare intendit, vellet, quod ipsi dictae Missae onus assumerent, quae res dictorum Patrum Constitutionibus obstare videtur, hac de causa supplices preces Sanctissimo Domino Nostro exhibitae fuerunt, qui eas ad hanc Sac. Congregationem remisit.

Juxta morem scriptum fuit Nuntio Neapolitano pro informatione, et voto, qui retulit primo, exortas fuisse dissensiones *anno* 1719. inter Religiosos hujus Ordinis Hispanos, et Italos, et hos e Conventu ejectos magna cum difficultate reperire potuisse in Civitate Neapolitana domum, in qua habitare possent.

Secundo, eos habuisse a Sac. Congregatione Episcoporum, et Regularium licentiam conducendi domum, et conduxisse eam, de qua nunc agitur, quae est maximopere apta, et quae licet locaretur pretio ducatorum 142. nihilominus pietatis gratia locata fuit ab Aulisio iisdem Patribus, sive eorum Syndico pretio tantum ducatorum 100.

Tertio, velle utique Aulisium Patribus donare domum, sed insimul velle, ut ii in se assumant onus Missae quotidianae, ut alia domus, super quam dictum onus est impositum, sibi libera remaneat.

Quarto, maximopere expedire bono Animarum, ut Religiosi isti permaneant in Civitate Neapolitana, et ab ea non discedant, nec alio modo permanere posse, cum sint in extrema necessitate constituti, et domum emere non possint, nec prosequi in solutione pensionis.

Ultimo, non posse illos acceptare onera Mis-

sarum, sed Missas celebrare, et orationes facere juxta praescripta in suo Instituto pro suis Benefactoribus; in quo rerum statu, salva, et integra Regula de non acceptandis oneribus Missarum, ad participationem suffragiorum, et orationum, quae pro Benefactoribus fiunt, admitti possent Teresia, et Dorothea de Maniello, pro quarum Animabus Missa esset celebranda.

Haec sunt, quae continentur in informatione Nuntii; cumque de hac re actum fuerit inter summaria precum *die* 7. *Februarii* 1722. responsum fuit, quod instantia proponeretur in folio.

Ut autem Eminentissimi Patres sub oculis habeant omnia, quae facere posse videntur ad dubii infra referendi resolutionem, operae pretium esse censeo verba Constitutionum Provinciae Sancti Petri de Alcantara Religiosorum Minorum Discalceatorum per extensum referre, et aliqua insuper exempla afferre, quae, uti dictum est, videntur conducere posse ad rem, de qua nunc agitur.

Verba Constitutionum sunt haec, quae sequuntur, uti habetur *capit.* 3. *puncto primo* §. 5. *num.* 2. *E seguendo l' esempio del Sommo nostro Sacerdote Gesù Cristo, che liberamente per gloria del Padre, e salute dell' Anime nostre sacrificò se stesso nell' Altare della Croce, s' ordina a tutti i Sacerdoti della nostra Provincia, che dentro, e fuori de' Conventi, celebrino in unione di quella purissima, e disinteressata intenzione del nostro Redentore, applicando tutte le Messe per i Benefattori in generale, e secondo, che s' ordina in queste Constituzioni, e si comanda in virtù di Santa Obbedienza, che mai non sia lecito di ricevere per niuna Messa elemosina, nè in denari, nè in verun' altra cosa, come ordinò già l' Eminentissimo Barberino*, et paulo post, *possono però i Prelati applicare tre, o quattro Messe per qualche gran Benefattore particolare, ma sia ciò di rado, e senza che direttamente, nè indirettamente si pretenda interesse da lui.*

Transeundo ad exempla, notum est prohibitum esse Minoribus Observantibus acceptare legata cum onere perpetuo Missarum; cum autem Fratres Sancti Francisci de Observantia Conventus Sanctae Mariae Angelorum, et alii ejusdem Instituti existentes in Monte Civitatis Perusinae Sacrae huic Congregationi supplicassent pro facultate acceptandi legatum relictum cum onere perpetuo Missarum, et exposuissent, suos Conventus esse in necessitate, et legata a se expendenda in causa dictarum necessitatum, Sacra haec Congregatio censuit annuendum esse petitis, *remanente tamen Conventui, et Fratribus onere celebrandi in perpetuum Missas a Testatore demandatas*, uti habetur *lib.* 13. *decret. pag.* 23.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitis sit annuendum, in casu etc.

Sacra Congr. die 19. Septembris 1722. respondit: *Negative.*

QUÆSTIO CCLXXXIV.

In causa Regiensi Pensionis, die 19. *Septembris* 1722.

Alexander comes de Marsciano Pensionem obtinens scutor. 500. super Mensa Episcopali Regiensi sui favore translatam a Duce Mutinae, cogitavit de ducenda in Uxorem Comitissa Scotta, et de retinendo Pensionem in statu conjugali, quocirca animadvertens Milites Lauretanos frui privilegio retinendi etiam in statu conjugali Pensiones ecclesiasticas pro summa scutorum 350. nec admodum difficile esse a Sede Apostolica obtinere Indultum retinendi in eodem statu alia scuta 150. rogavit Comitissam Annam de Marsciano suam Matrem hic in Urbe commorantem, ut Militiam Lauretanam pro se acquireret, et memoratum Indultum obtineret, et ad ipsam transmisit summam pecuniarum pro dictis rebus necessariam.

Comitissa Anna, adhibita opera Expeditoris, incumbere coepit utrique negotio, cumque maximopere urgeretur a filio pro utriusque negotii complemento, *die* 8. *Julii* 1715. ad eum litteras dedit, in quibus ipsum certioravit, quod omnia sequenti hebdomada expleta fuissent, transmissa, ut dictis fidem conciliaret, nota Expeditoris hoc ipsum comprobantis.

Receptis a Comite Alexandro filio praedictis litteris, ipse *die* 27. *ejusdem mensis Julii* matrimonium per verba de praesenti contraxit cum Comitissa Scotta coram Parocho, et duobus Testibus, aliisque nobilibus Personis; cumque Parochus fuisset ex improviso, et sub obtentu alterius rei gerendae vocatus, nec debitae praecessissent solemnitates; idem mandavit Conjugibus ut viverent separati, et Spon-

sa remansit in custodia Ducissae de Bransvich, quae tunc erat hospes Ducis Mutinae.

Tempore matrimonii hoc modo contracti, propter extrinsecas quasdam subortas difficultates, et signanter circa mandatum Procurae requisitum, ut habens Officium Lauretanum posset illud Co. Alexandro vendere, Indultum retinendi Pensiones in statu conjugali, quod a dicto Comite credebatur expeditum, revera expeditum non erat, nec ejus expeditio habita est, nisi *die* 18. *subsequentis mensis Septembris;* cumque habita a Comite Ranuccio Scotto notitia matrimonii a Comitissa Scotta sua filia clandestine contracti cum Comite Alexandro de Marsciano, ipse pro comprobanda illius nullitate recursum habuisset ad hanc Sac. Congregationem, aliaeque exortae fuissent difficultates circa probationem status liberi memoratae Comitissae, *die tandem* 3. *Februarii* 1716. Episcopus Mutinensis pro contracto matrimonio sine debitis solemnitatibus, nonnullas imposuit Conjugibus poenitentias, eosdemque a publicationibus dispensavit, et licentiam dedit, ut insimul cohabitarent, et *die* 6. *Februar.* suppletae fuerunt solemnitates omissae, uti habetur ex attestatione Parochi, *si suppli per me infrascritto alle Cerimonie omesse del Matrimonio già validamente contratto tra l' Illustrissimo Signor Conte Alessandro del già Conte Ludovico di Marsciano Nobile Romano, e l' Illustrissima Signora Donna Renea figlia dell' Illustrissimo Signor Conte Ranuccio Scotti Dama Nobile Piacentina.*

Facile fuit Comiti Alexandro superare difficultates suo matrimonio adversantes, sed non ita facile fuit Pensionem scutorum 500. super Mensa Regiensi impositam exigere, non obstante Indulto eandem retinendi, uti supra dictum fuit, etiam in statu conjugali; habitoque idcirco recursu ad san. mem. Clementem XI. pro gratia revalidationis, eodemque remisso ad Cardinalem Prodatarium, et deinde ob superventam oppositionem Episcopi Regiensis ad hanc Sacram Congregationem, disputandum in praesenti proponitur dubium de gratia sanatoria, seu *perinde valere* concedenda, vel non concedenda.

Praemisso autem, quod Pensio ecclesiastica vacat ipso jure per contractum matrimonii, absque ulla praecedenti monitione *juxta glos. in c. finali in verbo redierint de Clericis non residentibus*, ibi: *super hoc tamen distinguo, quia aut habet Ecclesia eum pro derelicto, aut non, si habet eum pro derelicto, puta quia contraxit matrimonium, vel factus est Miles etc. cum de hoc constiterit, Episcopus statim potest Ecclesiam illam aliis conferre etc.; si vero non habet eum pro derelicto, monendus est;* quod adeo verum esse praetenditur, ut Doctores minus probabiliter loquentes, et sustinentes, monitionem esse necessariam, ad effectum, ut propter assumptionem Militiae, Pensio Ecclesiastica extinguatur, extinctionem tamen ipso jure concedant in contractu matrimoniali, utpote actum irretractabilem involvente, juxta *Theoricam Floriani relatam per Imolam in capit. ut consultationi num.* 4. *de Clericis conjugatis*, et sequitur *Card. de Lugo lib.* 5. *respons. moral. dub.* 22. *n.* 8. *Carena resolut.* 11. *n.* 23. *et num.* 29. *Antonel. de jurib. et oneribus Clericorum lib.* 1. *par.* 3. *c.* 41. *n.* 5. *et* 6. non obstante nullitate matrimonii, dummodo nullitas non proveniat ex defectu consensus, et multo minus, non obstante non consummatione matrimonii, uti late habetur *dec.* 30. *n.* 12. *et* 13. *in Addit. n.* 54. *cor. bon. mem. Ansaldo.*

Contendit Episcopus Regien. suffragari non posse Comiti Alexandro Indultum retinendi Pensiones in statu conjugali, tum quia privilegium Militiae Lauretanae prodest his, qui ante contractum matrimonium illud obtinuerunt, secus autem, quando, prout hic, non fuit illud obtentum, nisi post matrimonium contractum, et sic post extinctam ipso jure Pensionem, tum quia in Indulto a Summo Pontifice impetrato matrimonii contracti mentio facta non fuit, neque demum esse posse locum sanatoriae, seu gratiae *perinde valere*, cum dispensatio retinendi Pensionem in statu inhabili non concedatur post secutam Pensionis extinctionem, quia hoc esset novam Pensionem, et novum gravamen ex integro imponere, *Card. de Luca de Pensionibus disc.* 45. *num.* 7. et cum sine consensu Titularis non sit locus sanatoriae, seu cuicumque alteri gratiae revalidatoriae Pensionis, nisi Summus Pontifex motu proprio, et derogando regulae de praestando consensu, et quodammodo de plenitudine potestatis procedat, *teste Amaiden. de stylo Datariae lib.* 1. *cap.* 14. *quaest.* 7. *num.* 40. *et* 41. cui gratiae Episcopus inquit locum esse non posse in sui, suaeque pauperis Mensae praejudicium.

Comes e contra Alexander excipit, et asserit, extinctam non potuisse dici Pensionem ipso

jure per matrimonium a se contractum, cum in tantum extinctio inducta in dictis terminis censeatur, in quantum assumens statum incompatibilem renuntiare dicitur Pensioni, quae res quoad semetipsum verificata non fuit, ex quo certum est, omnem adhibuisse diligentiam pro Pensione in statu conjugali retinenda. Addit, fuisse expeditum Indultum Pensionis post contractum matrimonium, sed antequam de illius validitate constaret, et demum pluribus allegatis exemplis in suo Summario legendis, concludit, quod quando constat de praecedenti existentia Pensionis legitime a principio reservatae cum consensu Titularis, si Pensionarius instetit pro retentione Pensionis, et per accidens Indultum expeditum non fuit, ulterius si idem probabiliter credidit Indultum fuisse expeditum, et matrimonium contraxit, consuevisse Romanos Pontifices concedere gratias sanatorias, et *perinde valere*, derogando consensui Titularium.

His stantibus, quaeritur:

An sit locus sanatoriae, seu gratiae perinde valere in casu, de quo agitur etc.

Sacr. Congr. respondit:
Negative.

QUÆSTIO CCLXXXV.

In Causa Consentina Visitationis, et Censurarum, die 19. Septembris 1722.

Adest Oratorium, sive Ecclesiola *juncta Claustro*, uti legitur in informatione Ordinarii, vel *prope Claustrum* Conventus S. Mariae Lauretanae Ordinis Minorum S. Francisci de Paula, uti habetur in Instrumento *anni* 1566. et in dicto Oratorio, sive Ecclesiola erecta est quaedam Confraternitas Sarcinatorum, seu Vestiariorum Civitatis Consentinae, exortaque controversia inter Promotorem Fiscalem Curiae Archiepiscopalis ex una, et dictum Conventum, et Patres Ordinis Minimorum ex altera partibus super jure visitandi praedictum Oratorium, sive Ecclesiolam, deventum fuit ad Censuras, et in praesenti duo proponuntur dubia disputanda, quorum alterum jus visitandi, alterum validitatem, et justitiam respicit Censurarum, et informatio Conventus, et Patrum per manus circumfertur.

Quia vero agitur de Jure Ordinarii super puncto Visitationis Confraternitatis junctae Claustro Regularium, operae pretium esse censeo hic referre tam Decreta hujus Sac. Congregationis quam alia Sac. Congregationis Episcoporum, et Regularium, quae ad rem facere posse videntur.

Die 23. *Junii* 1629. editum fuit ab hac Sac. Congregatione sequens Decretum *in Nucerina Paganorum lib.* 14. *decret. fol.* - 15. *a tergo*, ibi: *Sacra etc. inhaerendo declarationibus alias factis, censuit Confraternitates Laicorum in Ecclesiis Regularium exemptorum institutas subesse jurisdictioni, et visitationi Episcopi, illasque ab eo visitari posse, nec non illorum Cappellas in iisdem Ecclesiis Regularium existentes, in his tamen, quae Confraternitatum administrationem respiciunt, etsi Confraternitatibus incumbat onus manutenendi Altare, et illius cultum, Episcopum posse visitare circa ea, quae respiciunt ipsam manutentionem, cultum, et ornamenta Altaris, seu Cappellae, onera Missarum, atque Divinorum Officiorum ibidem celebrandorum, et circa ea omnia, quae ad obligationem eorundem Confratrum relationem habent;* et consimilia sunt alia hujus ejusdem Sac. Congregationis Decreta, et signanter *in Comen.* 15. *Februarii* 1642. *lib.* 14. *pag.* 13., *in Perusina* 2. *Aprilis* 1750. *in Pistorien.* 7. *Septembris* 1652. *lib.* 19. *pag.* 205., *et in eadem* 6. *Julii* 1658. *lib.* 21. *pag.* 308., *et in Urbanien. Visitationis Cappellae* 23. *Septembris* 1690. *lib.* 40. *Decret. pag.* 658., cumque in Ecclesiis, Oratoriis, et Claustris Regularium Civitatis Mediolanensis erectae reperirentur nonnullae Confraternitates Laicales, quae ibi habebant peculiarem Cappellam, et locum, in quo congregari solebant, et contentiones essent exortae inter Archiepiscopum, et Regulares, disputatum fuit sequens dubium, *an Regulares teneantur praestare patientiam, ut Eminentissimus Archiepiscopus dictarum Confraternitatum Cappellas, seu loca visitare possit, et in ipsis Cappellis, et locis revidere computa administrationis bonorum earundem Confraternitatum*, et responsum fuit affirmative [illegible]

Sacra autem Congregatio Episcoporum, et Regularium *die* 20. *Julii* 1663. occasione controversiae inter Episcopum Ventimilien., et Fratres Observantes Reformatos super puncto visitationis Cappellae, seu Oratorii Confratrum siti in Coemeterio unito Ecclesiae dictorum Religiosorum, ita respondit: *questi Eminentissimi*

miei Signori m' anno comandato di scriverle, che quando si tratta di Confraternità, o Oratorj Laicali esistenti dentro le Chiese, o Chiostri de' Regolari, ella secondo i Decreti della medesima Sac. Congregazione può come Ordinario visitare i loro beni, ed entrate, rivedere i conti, e l' amministrazioni, se l' elemosine, che si danno per adornare, e mantenere la Cappella, e suppellettili, siano spese fedelmente, et impiegate in benefizio degli Altari, e conoscere, se sono soddisfatti gli obblighi spettanti ai Fratelli ascritti, senza visitare Cappella, o Oratorio, nè far' altri atti positivi più delli circoscritti come sopra: uti habetur *apud Lantuscam in Theatro Regularium in verbo Confraternitas nu.* 13. Rursus haec eadem Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium *die* 14. *Novembris* 1698. ita scripsit Episcopo Jeracen.: *questi Eminentissimi miei Signori mi anno comandato di significarle, che da questa Sac. Congregazione de' Vescovi, e Regolari è stato più volte risoluto, che gli Ordinarj possono visitare le Confraternite de' Laici erette nelle Chiese dei Regolari, e d' altre persone esenti non solo in quanto a i beni, ed entrate loro, con rivedere i conti, ma anche le Cappelle stesse in quanto a quello, che risguarda l' amministrazione, ed altri obblighi personali, che spettano alla Compagnia, e Confratri ascritti a quella, cioè in riconoscere, se l' entrate, ed elemosine, che si danno per adornare, e mantenimento della Cappella, e per accrescer' ivi il Culto Divino, e la divozione del Popolo, siano spese fedelmente, e con effetto s' impieghino ad utilità, ed in benefizio della stessa Cappella, e non in altri usi; non toccando però il restante, che spetta alla cura, e totale amministrazione de' Frati Regolari, che sono padroni di tutto il corpo della Chiesa, dove sono dette Cappelle, e Confraternite, come gli Altari, Immagini, et altre cose materiali, et utensili sacri applicati a quelle, sopra de' quali nè i Vescovi, nè altri Ordinarj anno da ingerirsi, nè usar alcuna giurisdizione, o sopraintendenza, a segno tale, che non gli è permesso usare alcun atto giurisdizionale nelle suddette Chiese de' Regolari fuori di quanto s' è detto di sopra*, uti habetur *apud Matthaeuc. in Official. Curiae cap.* 14. *sub num.* 6.

His stantibus, quaeritur:

I. An Ecclesia, seu Oratorium sub Titulo Sanctissimi Salvatoris junctum Claustro Conventus Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula Consentinae Civitatis sit subjectum Jurisdictioni, et Visitationi Archiepiscopi, in casu etc.

II. An excommunicatio, suspensio, et interdictum sustineatur, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et proponatur in prima, suspensis excommunicatione, suspensione, et interdicto usque ad exitum Causae in S. Congregatione, amotis interim Cedulonibus.

QUÆSTIO CCLXXXVI.

In causa Bononiensi, die 19. *Septembris* 1722.

Alexander Ghislerius in ultimo, cum quo decessit, Testamento disposuit, quod erogarentur annuae librae 60. monetae Bononien. ut in Altari S. Joannis Evangelistae quolibet anno celebrarentur Missae 100. et centum Missae fuerunt ab Archiepiscopo Bononiensi redactae ad 30. juxta facultates, quae ante Decreta Urbani Octavi Ordinariis competebant super reductione Missarum.

Andreas Giglius in ultimo pariter, cum quo decessit, Testamento, disposuit, ut qualibet die Sabbati celebraretur Missa in quadam Ecclesia Rurali, qua destructa, Missarum celebratio translata fuit ad Parochialem Ecclesiam S. Michaelis Archangeli.

Pater Hector Ghislerius Congregationis S. Philippi Bononiae, ad quem onus devenerat celebrare faciendi omnes praedictas Missas in ultimo pariter, cum quo decessit, Testamento ita disposuit: *lascio, che s' investino nel modo, e tempo, che dirò d' abbasso, lire sei mila di quattrini in tanti crediti di Monte, o altre cose stabilite, e sicure, e si consegni detta investita, e sua entrata all' opera, e Congregazione del Catecumeno di Bologna instituita dalla san. mem. di Pio Quinto, acciò li Signori Governatori di detta opera abbino cura di far celebrare le suddette Messe trenta all' Altare di S. Giovanni Evangelista, sino che durerà il Cielo, e la Terra, e le suddette Messe ogni Sabato conforme all' intenzione del Sig. Cavalier Gigli nella suddetta Parrocchia di S. Michele Archangelo, pure sino che durerà il Cielo, e la Terra. Et il resto si spenda per una Cappellania d' una Messa quotidiana da celebrarsi sino che durerà il Cielo, e la Terra nella Cappella di detta casa di detto luogo del Catecumeno, intendendomi, che l' entrata delle suddette lire seimila sia, e serva per fondare una Messa continua, ogni giorno perpetua, sino che*

durerà il Cielo, e la Terra, e che detratte le Messe da celebrarsi all'Altare suddetto di S. Giovanni Evangelista, et alla Parrocchia di S. Michele Archangelo, il resto di esse Messe si celebri al Catecumeno, secondo la mia intenzione, e ciò per comodità di essa opera del Catecumeno, che potrà, se così parerà a i Signori Governatori d'esso, risparmiare la spesa, che si fa d'un Cappellano.

Factus est modo casus, cessitque dies solutionis juxta leges a P. Hectore Ghislerio praescriptas in suo Testamento, et Praesides Sac. Montis Pietatis Bononiae, qui sunt Executores ultimae voluntatis ejusdem, prompti, et parati sunt ad consignationem capitalis librarum 6000. et e contra Gubernatores Piae Domus Catechumeni dicunt non sufficere consignationem dicti capitalis, sed consignari debere capitale, ex cujus reditibus nedum celebrari possint triginta Missae relictae ab Alexandro Ghislerio, et aliae Missae celebrandae qualibet die Sabbati ex dispositione Andreae Gigli, sed etiam una Missa quotidiana in Cappella, sive Oratorio Domus Catechumeni. Cumque unanimi consensu, tam Praesidentes Sac. Montis, quam Gubernatores memoratae Domus Catechumeni recursum habuerint ad hanc Sac. Congregationem pro interpretatione, et fideli executione voluntatis Patris Hectoris Ghislerii, quaeritur:

An satis sit, quod consignetur capitale librarum 6000. vel potius opus sit, ut consignetur capitale, ex cujus reditibus nedum celebrari valeant 30. Missae relictae ab Alexandro Ghislerio, et Missa celebranda qualibet die Sabbati ex dispositione Joannis Andreae Gigli, sed etiam una Missa quotidiana perpetua in Cappella Piae Domus Catechumeni, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Affirmative ad primam dubii partem, et negative ad secundam, et amplius.

QUÆSTIO CCLXXXVII.

In causa Lucana Cappellaniae, die 19. Septembris 1712.

In ultimo, cum quo decessit, Testamento Carolus Bonfilius jussit, ut Ecclesiola fabricaretur in sua Villa S. Pancratii prope viam publicam, et quod in eadem celebraretur Missa quotidiana pro se, et suis, et quod in eadem fieret festum S. Annae, ad quod Presbyteri invitarentur, qui pariter dicta die Missam celebrarent, et applicarent uti supra.

Executores Testamentarii Episcopo supplicarunt pro facultate fabricandi Ecclesiolam, eoque renuente assensum praestare, nisi audito Parocho, recursus habitus est ad hanc Sac. Congregationem, quae jussit, ut Episcopus informaret, et suum sensum aperiret.

Episcopus mandatis paruit, cumque in suis litteris scriptis *die* 16. *Junii* 1720. dixisset, se Parochum audivisse, et idcirco se non posse absolute, et simpliciter annuere petitioni, ex quo accedentibus rusticis ad audiendum Sacrum in hujusmodi Ecclesiolis, et praesertim diebus festivis, non audiant iidem a Parocho salutaria verba, nec ab eo instruantur de his, quae scire omnibus est necessarium, *juxta cap.* 2. *sess.* 5. *de reform.* concludendo, vel onus Missae quotidianae a Carolo Bonfilio relictum, esse transferendum ad Ecclesiam Parochialem; vel permissa Oratorii, seu Ecclesiolae constructione, rem sic componi posse, ut diebus ferialibus Missa in Oratorio, et diebus Dominicis, et festivis de praecepto in Parochiali Ecclesia celebraretur, rescriptum fuit *die* 13. *Julii* 1720. pro nova informatione, primo super distantia Parochiae a novo Oratorio, secundo super numero Missarum, quae in Parochiali Ecclesia celebrantur, tertio super numero Parochianorum, et quarto, an aliqui ex Parochianis longe distent a sua Parochia.

In hujus mandati executionem, cum Episcopus in suis litteris *die* 10. *Novembris* 1720. rescripserit, primo, quod locus Oratorii erigendi distat ab Ecclesia Parochiali per spatium quartae partis circiter unius milliarii, secundo, quod in Ecclesia Parochiali duae Missae de praecepto celebrabantur diebus festis de praecepto, quodque caeteris diebus nulla adest celebrandi obligatio, licet persaepe Parochus pro suo arbitrio id faciat, tertio, quod Parochiani sunt 270. et quarto, quod Domus magis remotae ab Ecclesia Parochiali distant ab ea per spatium dimidiae partis milliarii versus Orientem, et per quartam partem versus Occidentem, quo in loco Ecclesiola esset construenda, in Congregatione habita *die* 7. *Decembris* 1720. rescriptum fuit pro facultate construendi Ecclesiam, et in ea celebrandi Missam diebus ferialibus, ita tamen, ut Missa diebus festis de

non detractis, sive illae celebrandae sint per seipsum, sive possint celebrari per alium, faciendus sit calculus omnium fructuum pro constituenda summa a Synodali Constitutione, vel Regionis more requisita pro Sacris Ordinibus suscipiendis.

II. An Clericus Joseph Belluccius Sacris Ordinibus initiari possit ad titulum Cappellaniae in casu etc.

Sacra Congr. die 17. Julii 1728. respondit:

Ad primum esse relinquendum arbitrio, et conscientiae Ordinariorum. Ad secundum provisum in primo.

DISCURSUS SECRETARII

postea Benedicti Papae XIV.

Super Articulo, an a Beneficio, ad cujus titulum quis ordinari intendit, detrahenda sint onera Missarum eidem adjecta, quando Beneficiatus non tenetur eas per se ipsum celebrare, vel potius, Missis nullatenus detractis, sive eaedem celebrandae sint per seipsum, sive possint celebrari per alium, faciendus sit cumulus omnium fructuum pro constituenda summa a Synodali Constitutione, vel Regionis more requisita pro Sacris Ordinibus suscipiendis.

Ut eo, quo decet, ordine in hujus articuli examine procedatur, operae pretium esse censeo, primo referre, quidquid fuit ab hac Sacra Congregatione in hoc articulo statutum, secundo exponere rationes, quibus innituntur illi, qui censent non esse detrahenda onera Missarum, quando quis tenetur celebrare per seipsum, et ea esse detrahenda, quando potest celebrare per alium, tertio denique fundamenta afferre, quibus ostenditur non esse onera Missarum detrahenda, sive Beneficiatus teneatur eas per seipsum celebrare, sive possit eas celebrare per alium.

§. I.

In quo refertur quidquid a Sac. Congregatione super articulo statutum fuit.

Anno 1690. *die* 8. *Julii* propositum fuit *in quadam causa Tiburtina* sequens dubium: *an a Beneficio, ad cujus titulum quis ordinari intendit, detrahenda sint onera Missarum eidem adjecta, vel potius, eis non detractis, faciendus sit calculus omnium fructuum ad constituendam summam a Synodali Constitutione requisitam*, et huic Dubio Sacra Congregatio, uti habetur *lib.* 40. *decret. pag.* 434. respondit *negative, nisi in fundatione cautum sit, ut in casu impedimenti teneatur per alium celebrare, et donec ascendat ad Sacerdotium pro rata Missarum aliunde habeat, quo vivere possit.*

Anno 1694. publicata fuit a san. mem. Innocentio XII. Constitutio *Speculatores*, quae est 44. in ejus parvo Bullario: cumque *in* §. *nono* dictae Constitutionis habeantur haec verba, *eam tamen de caetero hac in re inconcusse servari volumus regulam, ut nemo ejusmodi subjectionem ad effectum suscipiendi Ordines acquirere censeatur, nisi Beneficium praedictum ejus sit reditus, ut ad congruam vitae substentationem, sive juxta taxam Synodalem, sive ea deficiente, juxta morem Regionis pro promovendis ad Sacros Ordines, detractis oneribus per se sufficiat, illudque ab Ordinando pacifice possideatur*, exorta est in quadam causa *Signina Ordinationis* controversia, an in re, de qua nunc agitur, aliquid fuisset a Constitutione innovatum, disputatoque *die* 14. *Aprilis* 1696. sequenti dubio: *an onera Missarum sint detrahenda a reditu Beneficiorum, ad effectum constituendi summam in Constitutione Synodali descriptam pro titulo, seu Patrimonio Clerici etiam in vim novissimae Constitutionis Sanctissimi Domini Nostri*, et Sac. Congreg. uti habetur *lib.* 46. *decret. fol.* 160. respondit: *dandum esse decretum in Tiburtina Ordinationis* 8. *Julii* 1690.

Anno 1708. *die* 4. *Januarii* proposita fuit quaedam causa *Firmana Cappellaniae*, et licet Cappellanus non haberet onus celebrandi per seipsum, et detractis oneribus Missarum non remaneret summa sufficiens pro Sacris Ordinibus suscipiendis juxta Taxam Synodalem, disputato nihilominus dubio, *an Orator ordinari possit ad Sacros Ordines ad titulum dictae Cappellaniae absque alio supplemento Patrimonii in casu*, Sacra Congregatio, uti habetur *lib.* 58. *decret. pag.* 3. respondit *affirmative*.

Consimilis articulus in iisdem terminis propositus fuit in *causa Romana, seu Reatina Cappellaniae* 17. *Martii* 1714. et Sacra Congregatio distulit resolutionem, uti habetur *lib.* 64. *decret. pag.* 92.

Alia se obtulit occasio de eadem re disse-

rendi in quadam causa *Romana*, *seu Sipontina Ordinationis*, et Sacra Congregatio *die* 22. *Novembris* 1717. jussit quod super articulo scriberetur pro veritate. Sed id non fuit executioni mandatum, quia ad amputandam quamcumque controversiam Orator, ut ordinari posset, a valore Beneficii detraxit onera Missarum, quas non tenebatur celebrare per seipsum, et ex suis bonis patrimonialibus summam deficientem supplevit, uti legitur *in folio Congregationis habitae die* 23. *Julii* 1718. *lib.* 68. *decret. fol.* 290.

Haec est series resolutionum super hoc articulo editarum ab hac Sacra Congregatione, ex quibus saepe in praxi contigit, ut sentientes esse detrahenda onera Missarum, quando Cappellanus non tenetur celebrare per seipsum, allegaverint *Tiburtinam Ordinationis* 8. *Julii* 1690. et e contra sentientes onera Missarum non esse detrahenda, sive Cappellanus teneatur eas per seipsum celebrare, sive per alios ea celebrare valeat, inter quos agmen ducebat clarae, semperque recolendae memoriae Cardinalis Panciaticus Insignis Sacrorum Canonum Professor, et meritissimus hujusce Sac. Congr. Praefectus, allegaverint *Firmanam Cappellaniae* 14. *Januarii* 1708. Et haec quoad decreta, et resolutiones Sacrae Congregationis dicta sufficiant.

§. II.

In quo exponuntur Rationes, quibus probatur, non esse detrahenda onera Missarum, quando quis tenetur celebrare per seipsum, et ea esse detrahenda, quando potest celebrare per alium.

Nonnulla sunt, quae proposito favent assumpto: Primum est, quod esset omnino exoptabile, ut Sacerdotes vivere possent independenter ab eleemosyna Missarum, uti ponderat *Vanespen. in Jus Eccles. tom.* 1. *part.* 2. *cap.* 9. §. 36. ibi: *quare procul a mente Synodi Tridentinae aberrant Episcopi, qui in supplementum tituli computant honoraria, quae Ordinatus in Presbyterum ex celebratione Missarum lucrari poterit; cum hac computatione ipse Ordinandus quodammodo adigatur ad sordidum quaestum exercendum; cum scilicet cogitur ex celebratione Missarum, seu quodam opificio vitae necessaria quaerere, sive de celebratione Missarum facere artem de pane lucrando.*

Adeoque *Alvarus Pelagius de planctu Ecclesiae art.* 5. subdidit: *Almus Franciscus voluit, quod in quocumque loco fratres contenti essent una Missa, praesciens fratres se velle justificare per Missas, et ad quaestum eas reducere, sicut videmus hodie fieri.*

Procedendo cum hoc sistemate, a valore Beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, semper essent detrahenda onera Missarum, sive Beneficiatus teneatur eas celebrare per seipsum, sive possit celebrare per alium. Quia vero in praesentibus rerum circumstantiis, difficile admodum esset statuere, quod onera Missarum semper, et in utroque casu a valore Beneficii detrahantur, hinc est, quod si detractio non fit, casu quo Beneficiatus teneatur celebrare per seipsum, ea tamen fieri debebit casu, quo idem possit celebrare per alium.

Secundum, est, quod Ecclesia maximopere abhorret a Clericorum mendicitate, utque caetera facile cumulanda praetereantur, Sacrum Concilium Trident. *sess.* 21. *cap.* 2. *de Reform.* decrevit, non esse ad Sacros Ordines promovendum aliquem licet idoneum, nisi constet, eum Beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice possidere.

Porro, si a valore Beneficii non detrahuntur onera Missarum, quando Beneficiatus potest celebrare per alium, de facili dabitur casus, quod Ordinatus ad titulum dicti Beneficii reducatur ad mendicitatem; potest etenim in aegritudinem labi, et potest longo tempore aegrotare, et in eo rerum statu mendicabit, quia ille, qui potest celebrare per alium, tenetur, non obstante aegritudine, ad faciendum celebrare Missas per alium, ut infra demonstrabitur.

Cumque casus hic mendicitatis dari non possit, etiamsi Sacerdos labatur in aegritudinem, et longo tempore aegrotet, quando tenetur celebrare per seipsum; obligatus enim ad celebrandum per seipsum non tenetur tempore infirmitatis, vel alterius justi impedimenti onus adimplere etiam per alium, juxta Textum *in cap. significatum de Praebendis*, et bene deducta per *Leandrum Oper. moral. tom.* 2. *tract.* 8. *disp.* 7. *quaest.* 19.

Infertur ex his, esse a valore Beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, detrahenda onera Missarum, quando Beneficiatus potest celebrare per alium, secus autem, quando tenetur celebrare per seipsum.

Tertium est, distinctionem hanc inter obligatum ad celebrandum per seipsum, et eum, qui potest celebrare per alium, esse in praxi receptam, in Alma Urbe, et in Tribunali Eminentissimi Vicarii, et Urbis exemplum deservire potest, et debet pro regula, et norma quoad omnes alias Dioeceses.

Quartum est, Doctores asserere, a valore Beneficii non esse deducenda onera Missarum, quando Beneficiatus tenetur celebrare per seipsum, *Garz. de Benefic.* 5. *part. cap.* 3. *a num.* 163. *ad* 170. *Zarate dec.* 116. *n.* 18. Sequitur ergo ex hoc, mentem esse Doctorum, quod detrahantur onera Missarum, quando Beneficiatus potest celebrare per alium, et multo magis, cum allegatae resolutiones *in causa Tiburtina Ordinationis, et Signina Ordinationis* jam sint impressae, et apud Auctores sint relatae *Bertachin. vot. dec.* 133. *n.* 7. *et* 8. *Monacell. in formul. tom.* 1. *pag.* 345. *n.* 1. *et* 2. *Piton. disceptat.* 40. *n.* 8. *et* 9. et nemo non scit, quantum sit Auctoribus deferendum, et eo fortius quando non reperitur qui eis contradicat, et adversetur.

§. III.

In quo exponuntur Rationes firmantes, non esse onera Missarum detrahenda a valore Beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, sive Beneficiatus teneatur per seipsum celebrare, sive possit eas celebrare per alium.

Transitum faciendo ad fundamenta, quae pro hoc militant assumpto; Primum est, quod a valore Beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, detrahenda quidem sunt onera extrinseca, pro quibus adimplendis opus est, ut Beneficiatus aliquid impendat, et sic diminutionem patiatur de reditibus Beneficii, *Adden. ad Ludovis. decis.* 245. *sub num.* 12. sed detrahenda non videntur onera intrinseca, quae Beneficiatus potest per seipsum adimplere, dummodo onera illa exercitio clericali, et decori characteris congrua sint, et proportionata, et pro ejus substentatione proficiant, uti bene ratiocinatur *Card. de Luca de donat. discurs.* 11. *n.* 8.

Cumque talia sint onera Missarum, tum quia earum eleemosyna cedit in stipendium substentationis Sacerdotis, juxta Doctrinam Divi Thomae *in quartum Sent. dist.* 25. *quaest.* 3. *art.* 2. *quaest.* 1. *ad quartum, et secundae quaest.* 100. *art.* 2. *ad secundum : ibi : quasi stipendium suae substentationis :* tum quia nihil impedit, quod potens celebrare per alium, celebret per seipsum, ex hoc deducitur consequentia, quod a valore Beneficii, ad cujus titulum quis ordinatur, non sunt detrahenda onera Missarum, sive Beneficiatus teneatur celebrare per seipsum, sive possit celebrare per alium, *Lamperez. ad Bullam Speculatores numer.* 366. *Morenus ad eandem Bullam post dubium* 5. *num.* 40. et bene faciunt deducta per *Rotam decis.* 587. *num.* 8. *et in decis.* 808. *num. pariter* 8. *coram Merlino;* optime *Nogueira quaest. singular. disputat.* 1. *de Sacrament. quaest.* 26. *num.* 3. ibi: *ex eo, quod Ordinatus per se, vel per alium ad id onus Missarum teneatur, diminutionem non patitur in patrimonii reditibus, sicuti illam non habet Ordinatus ad titulum Cappellaniae perpetuae, cum obligatione per se, vel per alium quotidie celebrandi.*

Secundum est, quod si propter possibilem mendicitatem a possibili longa aegritudine derivaturam, detrahenda sunt onera Missarum, quando Beneficiatus potest per alium celebrare, propter possibilem etiam mendicitatem, quae derivare potest, vel ex flumine sito prope Praedium Beneficii, vel ex nive, glacie, aut imbre, qui fructus auferant Beneficii, non poterit amplius quis ad ejus titulum ordinari, licet reditus nullis sint affecti oneribus Missarum, et ascendant ad summam a Synodo Dioecesana, vel a moris consuetudine statutam, nisi accedat idonea fidejussio pro supplemento in casu infortunii, vel alia assignentur bona in eodem casu subroganda. Hoc non admittitur, non obstante possibilitate mendicitatis: non erit ergo admittendum, et illud, quod propter mendicitatis possibilitatem detrahenda sint a valore Beneficii onera Missarum, quando Beneficiatus potest eas celebrare per alium; in utroque enim casu una, et eadem militat ratio, quod lex videlicet respicit ad id, quod frequentius accidit, et non ad id, quod raro contingit *Textus in leg. nam ad ea ff. de legibus.*

Tertium est, quod Sacerdos, qui potest celebrare per alium, si infirmetur, tenetur hoc onus adimplere, et alteri eleemosynam dare, ut celebret, uti resolutum fuit ab hac Sacra Congregatione *in Collen. celebrationis Missarum* 18. *Septembris* 1683. proposito quippe hoc dubio, *an Sacerdotes obligati celebrare Missam quotidie, absque tamen onere celebrandi per seipsos,*

possint aliquando a celebratione vacare, responsum fuit *negative;* cumque juxta sensum pariter hujus Sacrae Congregationis Sacerdos obligatus ad celebrandum per seipsum teneatur tempore infirmitatis, et praecipue, si infirmitas longa sit, celebrare per alium, hoc est alteri eleemosynam dare, ut celebret, manifesta hinc deducitur consequentia, vel quod recedendum est ab opinione, quod Sacerdos obligatus ad celebrandum per seipsum, teneatur tempore infirmitatis celebrare per alium, vel quod rejicienda est distinctio, quod a valore Beneficii detrahenda sunt onera Missarum, quando Beneficiatus potest celebrare per alium, secus autem quando tenetur celebrare per seipsum.

Nulla cadente dubitatione, quod juxta sensum hujus Sacrae Congregationis Sacerdos obligatus ad celebrandum per seipsum, teneatur celebrare per alium in casu saltem longae infirmitatis; sic enim resolutum fuit in *Romana celebrationis Missarum* 4. *Junii* 1689. in casu Cappellani, qui erat obligatus ad celebrandum per seipsum, et omiserat propter infirmitatem celebrationem quadraginta sex Missarum: proposito quippe dubio, *an Cappellanus obligatus quotidie celebrare per seipsum potuerit omittere celebrationem pro dicto tempore infirmitatis, et nihilominus eleemosynam praetermissae celebrationis consequi*, responsum fuit, *negative, et teneri supplere per alium celebrationem Missarum omissam occasione infirmitatis.* Consimilis est resolutio *in alia Romana* 2. *Octobris* 1721. praevio quippe voto Eminentissimi D. mei Cardinalis Zondadarii, dictum fuit, Cappellanum, qui tenebatur celebrare per seipsum, et celebrationem omiserat nonnullis mensibus causa infirmitatis, esse obligatum ad celebrare faciendum Missas, quas non celebravit tempore infirmitatis, et concordat aliud decretum Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium *in Novarien.* 14. *Maji* 1627. *apud Passerin. de statu homin. tom.* 2. *quaest.* 587. *art.* 4. *n.* 1120. ibi: *Sacra etc. respondit, Sacerdotem, cui a Testatore impositum fuit onus quotidie per se celebrandi, si legitime impediatur, quo minus id munus per se possit explere, teneri per alium satisfacere oneribus Missarum sibi a Testatore impositis:* et distinguendo inter infirmitatem brevem, et longam, ita ut primo casu non teneatur per alium satisfacere, secus autem in secundo, late prosequuntur *Cardin. de Lugo de Sacram. Eucharist. disp.* 11. *sect.* 2. *n.* 48. *et* 49. *Diana in Edit. Coordin. tom.* 2. *tract.* 1. *resolut.* 59.

Quartum est, vix hodie in Tribunalibus admitti, quod Sacerdos teneatur celebrare per seipsum, nisi claris, et rotundis litteris Fundator dicat, eum debere celebrare *per seipsum;* nec enim sufficit, quod dicat eum debere esse Presbyterum, eum debere celebrare, eum debere residere, cum haec omnia dicantur compatibilia cum facultate celebrandi per alium, *juxta famigeratam decis.* 825. *coram Merlino,* et late deducta in *Cremonen. Benef.* 9. *Martii* 1714. *coram R. P. D. Lancetta, et in eadem* 4. *Februarii* 1715. *coram R. P. D. Cerro.* In hoc autem rerum statu, si sunt detrahenda a valore Beneficii onera Missarum, quando Sacerdos potest celebrare per alium, ad modicum sane numerum in Italia praesertim, in qua parva sunt, modicique valoris Beneficia, tituli reducentur, ad quos Sacrae fieri possint Ordinationes, qua in re aliquid inordinatum contineri videtur.

Ultimum tandem est, quod quidquid sit de praxi Urbis, extra Urbem certe, ut a pluribus Episcopis audivi, distinctio inter obligatum ad celebrandum per seipsum, et volentem celebrare per alium non admittitur, et a valore Beneficii nunquam detrahuntur onera Missarum, sive Sacerdos possit celebrare per alium, sive teneatur celebrare per seipsum.

Et haec sunt, quae pro utraque parte militare possunt, quibus rite perpensis poterunt EE. VV. decernere quid in casus contingentia fieri, et servari in posterum debeat; frequentissimi enim sunt casus, et ex relatis in §. 1. certa usque adhuc dici nequit Sacrae hujus Congregationis sententia.

QUÆSTIO CCLXXXII.

In Causa Nullius Castellanae, die 29. *Augusti* 1722.

Capitulum Collegiatae Ecclesiae Sancti Leonis praetendit sibi licere in die Festivitatis S. Luciae canere Missas adventitias sibi benevisas in altari dictae Sanctae, licet erecto in Ecclesia Patrum S. Francisci de Paula, et licet ipsi sint inviti; tum quia ratione Curae habitualis, quam habet, omnium animarum, sibi permissum est a tempore immemorabili sacras, et parochiales Functiones exercere in Ecclesiis

sitis in Terra, de qua nunc agitur; tum quia tam ante concessionem Ecclesiae, de qua nunc agitur, Patribus factam, quam post concessionem, semper fuit in possessione canendi Missas adventitias in Altari S. Luciae die festo ejusdem Sanctae, et tandem quia Ecclesia, de qua nunc agitur, nulla fruitur exemptione a jurisdictione Ordinaria, cum post concessionem, quam nullitate laborare praetendit, utpote spoliativam, et violentam, fuerit pluries ab Ordinariis visitata.

Patres e contra dicunt, reperiri in Altari dicato S. Luciae Beneficium quoddam, inter cujus onera reperitur, quod Cappellanus singulis annis, et die festivitatis S. Luciae celebret, invitatis Presbyteris Terrae S. Leonis, nec se huic rei refragari, et ulterius admittere, quod alia Missa eodem die, et in eodem Altari canatur ad tramites Legati relicti a Sacerdote Joanne Francisco Taccono, seque tantummodo obstare praetensioni, quod Capitulum Collegiatae possit eadem die in eodem Altari canere omnes, et singulas Missas adventitias sibi benevisas, cum id, invitis Regularibus, in ipsorum Ecclesiis fieri non possit, et cum haec tot Missarum cantatarum multiplicatio sit incompatibilis cum aliis functionibus dicta die in eadem Ecclesia peragendis.

Absque eo quod quidquam referat relatum spolium; dicunt enim de illo non constare, nec hic, et nunc esse super eo quaestionem instituendam, et tandem fundamentum nullum reponi posse in exposita canendi consuetudine, cum illa ex Testibus resultet, qui in personis, et dictis patiuntur exceptiones.

Jura hinc inde circumferuntur, unde quaeritur:

An Capitulum Ecclesiae S. Leonis Castellanae possit in die festivitatis S. Luciae canere Missas adventitias ei benevisas in Altari ejusdem Sanctae in Ecclesia PP. S. Francisci de Paula, invitis iisdem Patribus, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Negative, praeter quam quoad binas Missas cantatas.

QUÆSTIO CCLXXXIII.

In Causa Neapolitana, die 29. *Augusti* 1722.

Nicolaus Aulisius Garigliota emit domum a Teresia, et Dorothea de Maniello, et se obligavit ad certam summam dictis Mulieribus persolvendam, usquequo vixissent, et illis defunctis, se, et suos haeredes obligavit ad celebrare faciendam Missam quotidianam pro Anima illarum in quacumque Ecclesia sibi benevisa.

Mortuo Nicolao, praedicta domus pervenit ad Franciscum ejusdem Fratrem, et praeter domum mox memoratam, subjectamque oneri Missae quotidianae, pro qua Cappellano persolvuntur ducata 36. quolibet anno, alia ipse possidet bona, et signanter aliam domum, quam inter vivos donare intendit Patribus Excalceatis Sancti Petri de Alcantara Nationis Italicae, qui titulo conductionis modo in ea habitant, juxta facultatem a Sac. Congregatione Episcoporum, et Regularium obtentam.

Quia vero Franciscus Donator liberare vellet aliam domum ab onere Missae quotidianae, et in compensationem domus, quam Patribus donare intendit, vellet, quod ipsi dictae Missae onus assumerent, quae res dictorum Patrum Constitutionibus obstare videtur, hac de causa supplices preces Sanctissimo Domino Nostro exhibitae fuerunt, qui eas ad hanc Sac. Congregationem remisit.

Juxta morem scriptum fuit Nuntio Neapolitano pro informatione, et voto, qui retulit primo, exortas fuisse dissensiones *anno* 1719. inter Religiosos hujus Ordinis Hispanos, et Italos, et hos e Conventu ejectos magna cum difficultate reperire potuisse in Civitate Neapolitana domum, in qua habitare possent.

Secundo, eos habuisse a Sac. Congregatione Episcoporum, et Regularium licentiam conducendi domum, et conduxisse eam, de qua nunc agitur, quae est maximopere apta, et quae licet locaretur pretio ducatorum 142. nihilominus pietatis gratia locata fuit ab Aulisio iisdem Patribus, sive eorum Syndico pretio tantum ducatorum 100.

Tertio, velle utique Aulisium Patribus donare domum, sed insimul velle, ut ii in se assumant onus Missae quotidianae, ut alia domus, super quam dictum onus est impositum, sibi libera remaneat.

Quarto, maximopere expedire bono Animarum, ut Religiosi isti permaneant in Civitate Neapolitana, et ab ea non discedant, nec alio modo permanere posse, cum sint in extrema necessitate constituti, et domum emere non possint, nec prosequi in solutione pensionis.

Ultimo, non posse illos acceptare onera Mis-

sarum, sed Missas celebrare, et orationes facere juxta praescripta in suo Instituto pro suis Benefactoribus; in quo rerum statu, salva, et integra Regula de non acceptandis oneribus Missarum, ad participationem suffragiorum, et orationum, quae pro Benefactoribus fiunt, admitti possent Teresia, et Dorothea de Maniello, pro quarum Animabus Missa esset celebranda.

Haec sunt, quae continentur in informatione Nuntii; cumque de hac re actum fuerit inter summaria precum *die* 7. *Februarii* 1722. responsum fuit, quod instantia proponeretur in folio.

Ut autem Eminentissimi Patres sub oculis habeant omnia, quae facere posse videntur ad dubii infra referendi resolutionem, operae pretium esse censeo verba Constitutionum Provinciae Sancti Petri de Alcantara Religiosorum Minorum Discalceatorum per extensum referre, et aliqua insuper exempla afferre, quae, uti dictum est, videntur conducere posse ad rem, de qua nunc agitur.

Verba Constitutionum sunt haec, quae sequuntur, uti habetur *capit.* 3. *puncto primo* §. 5. *num.* 2. *E seguendo l' esempio del Sommo nostro Sacerdote Gesù Cristo, che liberamente per gloria del Padre, e salute dell' Anime nostre sacrificò se stesso nell' Altare della Croce, s' ordina a tutti i Sacerdoti della nostra Provincia, che dentro, e fuori de' Conventi, celebrino in unione di quella purissima, e disinteressata intenzione del nostro Redentore, applicando tutte le Messe per i Benefattori in generale, e secondo, che s' ordina in queste Constituzioni, e si comanda in virtù di Santa Obbedienza, che mai non sia lecito di ricevere per niuna Messa elemosina, nè in denari, nè in verun' altra cosa, come ordinò già l' Eminentissimo Barberino*, et paulo post, *possono però i Prelati applicare tre, o quattro Messe per qualche gran Benefattore particolare, ma sia ciò di rado, e senza che direttamente, nè indirettamente si pretenda interesse da lui.*

Transeundo ad exempla, notum est prohibitum esse Minoribus Observantibus acceptare legata cum onere perpetuo Missarum; cum autem Fratres Sancti Francisci de Observantia Conventus Sanctae Mariae Angelorum, et alii ejusdem Instituti existentes in Monte Civitatis Perusinae Sacrae huic Congregationi supplicassent pro facultate acceptandi legatum relictum cum onere perpetuo Missarum, et exposuissent, suos Conventus esse in necessitate, et legata a se expendenda in causa dictarum necessitatum, Sacra haec Congregatio censuit annuendum esse petitis, *remanente tamen Conventui, et Fratribus onere celebrandi in perpetuum Missas a Testatore demandatas*, uti habetur *lib.* 13. *decret. pag.* 23.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitis sit annuendum, in casu etc.

Sacra Congr. die 19. Septembris 1722. respondit: *Negative.*

QUÆSTIO CCLXXXIV.

In causa Regiensi Pensionis, die 19. *Septembris* 1722.

Alexander comes de Marsciano Pensionem obtinens scutor. 500. super Mensa Episcopali Regiensi sui favore translatam a Duce Mutinae, cogitavit de ducenda in Uxorem Comitissa Scotta, et de retinendo Pensionem in statu conjugali, quocirca animadvertens Milites Lauretanos frui privilegio retinendi etiam in statu conjugali Pensiones ecclesiasticas pro summa scutorum 350. nec admodum difficile esse a Sede Apostolica obtinere Indultum retinendi in eodem statu alia scuta 150. rogavit Comitissam Annam de Marsciano suam Matrem hic in Urbe commorantem, ut Militiam Lauretanam pro se acquireret, et memoratum Indultum obtineret, et ad ipsam transmisit summam pecuniarum pro dictis rebus necessariam.

Comitissa Anna, adhibita opera Expeditoris, incumbere coepit utrique negotio, cumque maximopere urgeretur a filio pro utriusque negotii complemento, *die* 8. *Julii* 1715. ad eum litteras dedit, in quibus ipsum certioravit, quod omnia sequenti hebdomada expleta fuissent, transmissa, ut dictis fidem conciliaret, nota Expeditoris hoc ipsum comprobantis.

Receptis a Comite Alexandro filio praedictis litteris, ipse *die* 27. *ejusdem mensis Julii* matrimonium per verba de praesenti contraxit cum Comitissa Scotta coram Parocho, et duobus Testibus, aliisque nobilibus Personis; cumque Parochus fuisset ex improviso, et sub obtentu alterius rei gerendae vocatus, nec debitae praecessissent solemnitates; idem mandavit Conjugibus ut viverent separati, et Spon-

sa remansit in custodia Ducissae de Bransvich, quae tunc erat hospes Ducis Mutinae.

Tempore matrimonii hoc modo contracti, propter extrinsecas quasdam subortas difficultates, et signanter circa mandatum Procurae requisitum, ut habens Officium Lauretanum posset illud Co. Alexandro vendere, Indultum retinendi Pensiones in statu conjugali, quod a dicto Comite credebatur expeditum, revera expeditum non erat, nec ejus expeditio habita est, nisi *die* 18. *subsequentis mensis Septembris;* cumque habita a Comite Ranuccio Scotto notitia matrimonii a Comitissa Scotta sua filia clandestine contracti cum Comite Alexandro de Marsciano, ipse pro comprobanda illius nullitate recursum habuisset ad hanc Sac. Congregationem, aliaeque exortae fuissent difficultates circa probationem status liberi memoratae Comitissae, *die tandem* 3. *Februarii* 1716. Episcopus Mutinensis pro contracto matrimonio sine debitis solemnitatibus, nonnullas imposuit Conjugibus poenitentias, eosdemque a publicationibus dispensavit, et licentiam dedit, ut insimul cohabitarent, et *die* 6. *Februar.* suppletae fuerunt solemnitates omissae, uti habetur ex attestatione Parochi, *si suppli per me infrascritto alle Cerimonie omesse del Matrimonio già validamente contratto tra l' Illustrissimo Signor Conte Alessandro del già Conte Ludovico di Marsciano Nobile Romano, e l' Illustrissima Signora Donna Renea figlia dell' Illustrissimo Signor Conte Ranuccio Scotti Dama Nobile Piacentina.*

Facile fuit Comiti Alexandro superare difficultates suo matrimonio adversantes, sed non ita facile fuit Pensionem scutorum 500. super Mensa Regiensi impositam exigere, non obstante Indulto eandem retinendi, uti supra dictum fuit, etiam in statu conjugali; habitoque idcirco recursu ad san. mem. Clementem XI. pro gratia revalidationis, eodemque remisso ad Cardinalem Prodatarium, et deinde ob superventam oppositionem Episcopi Regiensis ad hanc Sacram Congregationem, disputandum in praesenti proponitur dubium de gratia sanatoria, seu *perinde valere* concedenda, vel non concedenda.

Praemisso autem, quod Pensio ecclesiastica vacat ipso jure per contractum matrimonii, absque ulla praecedenti monitione *juxta glos. in c. finali in verbo redierint de Clericis non residentibus*, ibi: *super hoc tamen distinguo, quia aut habet Ecclesia eum pro derelicto, aut non, si habet eum pro derelicto, puta quia contraxit matrimonium, vel factus est Miles etc. cum de hoc constiterit, Episcopus statim potest Ecclesiam illam aliis conferre etc.; si vero non habet eum pro derelicto, monendus est;* quod adeo verum esse praetenditur, ut Doctores minus probabiliter loquentes, et sustinentes, monitionem esse necessariam, ad effectum, ut propter assumptionem Militiae, Pensio Ecclesiastica extinguatur, extinctionem tamen ipso jure concedant in contractu matrimoniali, utpote actum irretractabilem involvente, juxta *Theoricam Floriani relatam per Imolam in capit. ut consultationi num.* 4. *de Clericis conjugatis*, et sequitur *Card. de Lugo lib.* 5. *respons. moral. dub.* 22. *n.* 8. *Carena resolut.* 11. *n.* 23. *et num.* 29. *Antonel. de jurib. et oneribus Clericorum lib.* 1. *par.* 3. *c.* 41. *n.* 5. *et* 6. non obstante nullitate matrimonii, dummodo nullitas non proveniat ex defectu consensus, et multo minus, non obstante non consummatione matrimonii, uti late habetur *dec.* 30. *n.* 12. *et* 13. *in Addit. n.* 54. *cor. bon. mem. Ansaldo.*

Contendit Episcopus Regien. suffragari non posse Comiti Alexandro Indultum retinendi Pensiones in statu conjugali, tum quia privilegium Militiae Lauretanae prodest his, qui ante contractum matrimonium illud obtinuerunt, secus autem, quando, prout hic, non fuit illud obtentum, nisi post matrimonium contractum, et sic post extinctam ipso jure Pensionem, tum quia in Indulto a Summo Pontifice impetrato matrimonii contracti mentio facta non fuit, neque demum esse posse locum sanatoriae, seu gratiae *perinde valere*, cum dispensatio retinendi Pensionem in statu inhabili non concedatur post secutam Pensionis extinctionem, quia hoc esset novam Pensionem, et novum gravamen ex integro imponere, *Card. de Luca de Pensionibus disc.* 45. *num.* 7. et cum sine consensu Titularis non sit locus sanatoriae, seu cuicumque alteri gratiae revalidatoriae Pensionis, nisi Summus Pontifex motu proprio, et derogando regulae de praestando consensu, et quodammodo de plenitudine potestatis procedat, *teste Amaiden. de stylo Datariae lib.* 1. *cap.* 14. *quaest.* 7. *num.* 40. *et* 41. cui gratiae Episcopus inquit locum esse non posse in sui, suaeque pauperis Mensae praejudicium.

Comes e contra Alexander excipit, et asserit, extinctam non potuisse dici Pensionem ipso

jure per matrimonium a se contractum, cum in tantum extinctio inducta in dictis terminis censeatur, in quantum assumens statum incompatibilem renuntiare dicitur Pensioni, quae res quoad semetipsum verificata non fuit, ex quo certum est, omnem adhibuisse diligentiam pro Pensione in statu conjugali retinenda. Addit, fuisse expeditum Indultum Pensionis post contractum matrimonium, sed antequam de illius validitate constaret, et demum pluribus allegatis exemplis in suo Summario legendis, concludit, quod quando constat de praecedenti existentia Pensionis legitime a principio reservatae cum consensu Titularis, si Pensionarius instetit pro retentione Pensionis, et per accidens Indultum expeditum non fuit, ulterius si idem probabiliter credidit Indultum fuisse expeditum, et matrimonium contraxit, consuevisse Romanos Pontifices concedere gratias sanatorias, et *perinde valere*, derogando consensui Titularium.

His stantibus, quaeritur:

An sit locus sanatoriae, seu gratiae perinde valere in casu, de quo agitur etc.

Sacr. Congr. respondit:
Negative.

QUÆSTIO CCLXXXV.

In Causa Consentina Visitationis, et Censurarum, die 19. Septembris 1722.

Adest Oratorium, sive Ecclesiola *juncta Claustro*, uti legitur in informatione Ordinarii, vel *prope Claustrum* Conventus S. Mariae Lauretanae Ordinis Minorum S. Francisci de Paula, uti habetur in Instrumento *anni* 1566. et in dicto Oratorio, sive Ecclesiola erecta est quaedam Confraternitas Sarcinatorum, seu Vestiariorum Civitatis Consentinae, exortaque controversia inter Promotorem Fiscalem Curiae Archiepiscopalis ex una, et dictum Conventum, et Patres Ordinis Minimorum ex altera partibus super jure visitandi praedictum Oratorium, sive Ecclesiolam, deventum fuit ad Censuras, et in praesenti duo proponuntur dubia disputanda, quorum alterum jus visitandi, alterum validitatem, et justitiam respicit Censurarum, et informatio Conventus, et Patrum per manus circumfertur.

Quia vero agitur de Jure Ordinarii super puncto Visitationis Confraternitatis junctae Claustro Regularium, operae pretium esse censeo hic referre tam Decreta hujus Sac. Congregationis quam alia Sac. Congregationis Episcoporum, et Regularium, quae ad rem facere posse videntur.

Die 23. *Junii* 1629. editum fuit ab hac Sac. Congregatione sequens Decretum *in Nucerina Paganorum lib.* 14. *decret. fol.* - 15. *a tergo*, ibi: *Sacra etc. inhaerendo declarationibus alias factis, censuit Confraternitates Laicorum in Ecclesiis Regularium exemptorum institutas subesse jurisdictioni, et visitationi Episcopi, illasque ab eo visitari posse, nec non illorum Cappellas in iisdem Ecclesiis Regularium existentes, in his tamen, quae Confraternitatum administrationem respiciunt, etsi Confraternitatibus incumbat onus manutenendi Altare, et illius cultum, Episcopum posse visitare circa ea, quae respiciunt ipsam manutentionem, cultum, et ornamenta Altaris, seu Cappellae, onera Missarum, atque Divinorum Officiorum ibidem celebrandorum, et circa ea omnia, quae ad obligationem eorundem Confratrum relationem habent;* et consimilia sunt alia hujus ejusdem Sac. Congregationis Decreta, et signanter *in Comen.* 15. *Februarii* 1642. *lib.* 14. *pag.* 13., *in Perusina* 2. *Aprilis* 1750. *in Pistorien.* 7. *Septembris* 1652. *lib.* 19. *pag.* 205., *et in eadem* 6. *Julii* 1658. *lib.* 21. *pag.* 308., *et in Urbanien. Visitationis Cappellae* 23. *Septembris* 1690. *lib.* 40. *Decret. pag.* 658., cumque in Ecclesiis, Oratoriis, et Claustris Regularium Civitatis Mediolanensis erectae reperirentur nonnullae Confraternitates Laicales, quae ibi habebant peculiarem Cappellam, et locum, in quo congregari solebant, et contentiones essent exortae inter Archiepiscopum, et Regulares, disputatum fuit sequens dubium, *an Regulares teneantur praestare patientiam, ut Eminentissimus Archiepiscopus dictarum Confraternitatum Cappellas, seu loca visitare possit, et in ipsis Cappellis, et locis revidere computa administrationis bonorum earundem Confraternitatum*, et responsum fuit *affirmative*.

Sacra autem Congregatio Episcoporum, et Regularium *die* 20. *Julii* 1663. occasione controversiae inter Episcopum Ventimilien., et Fratres Observantes Reformatos super puncto visitationis Cappellae, seu Oratorii Confratrum siti in Coemeterio unito Ecclesiae dictorum Religiosorum, ita respondit: *questi Eminentissimi*

miei Signori m' anno comandato di scriverle, che quando si tratta di Confraternità, o Oratorj Laicali esistenti dentro le Chiese, o Chiostri de' Regolari, ella secondo i Decreti della medesima Sac. Congregazione può come Ordinario visitare i loro beni, ed entrate, rivedere i conti, e l' amministrazioni, se l' elemosine, che si danno per adornare, e mantenere la Cappella, e suppellettili, siano spese fedelmente, et impiegate in benefizio degli Altari, e conoscere, se sono soddisfatti gli obblighi spettanti ai Fratelli ascritti, senza visitare Cappella, o Oratorio, nè far' altri atti positivi più delli circoscritti come sopra: uti habetur *apud Lantuscam in Theatro Regularium in verbo Confraternitas nu.* 13. Rursus haec eadem Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium *die* 14. *Novembris* 1698. ita scripsit Episcopo Jeracen.: *questi Eminentissimi miei Signori mi anno comandato di significarle, che da questa Sac. Congregazione de' Vescovi, e Regolari è stato più volte risoluto, che gli Ordinarj possono visitare le Confraternite de' Laici erette nelle Chiese dei Regolari, e d' altre persone esenti non solo in quanto a i beni, ed entrate loro, con rivedere i conti, ma anche le Cappelle stesse in quanto a quello, che risguarda l' amministrazione, ed altri obblighi personali, che spettano alla Compagnia, e Confratri ascritti a quella, cioè in riconoscere, se l' entrate, ed elemosine, che si danno per adornare, e mantenimento della Cappella, e per accrescer' ivi il Culto Divino, e la divozione del Popolo, siano spese fedelmente, e con effetto s' impieghino ad utilità, ed in benefizio della stessa Cappella, e non in altri usi; non toccando però il restante, che spetta alla cura, e totale amministrazione de' Frati Regolari, che sono padroni di tutto il corpo della Chiesa, dove sono dette Cappelle, e Confraternite, come gli Altari, Immagini, et altre cose materiali, et utensili sacri applicati a quelle, sopra de' quali nè i Vescovi, nè altri Ordinarj anno da ingerirsi, nè usar alcuna giurisdizione, o sopraintendenza, a segno tale, che non gli è permesso usare alcun atto giurisdizionale nelle suddette Chiese de' Regolari fuori di quanto s' è detto di sopra*, uti habetur *apud Matthaeuc. in Official. Curiae cap.* 14. *sub num.* 6.

His stantibus, quaeritur:

I. An Ecclesia, seu Oratorium sub Titulo Sanctissimi Salvatoris junctum Claustro Conventus Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula Consentinae Civitatis sit subjectum Jurisdictioni, et Visitationi Archiepiscopi, in casu etc.

II. An excommunicatio, suspensio, et interdictum sustineatur, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et proponatur in prima, suspensis excommunicatione, suspensione, et interdicto usque ad exitum Causae in S. Congregatione, amotis interim Cedulonibus.

QUÆSTIO CCLXXXVI.

In causa Bononiensi, die 19. *Septembris* 1722.

Alexander Ghislerius in ultimo, cum quo decessit, Testamento disposuit, quod erogarentur annuae librae 60. monetae Bononien. ut in Altari S. Joannis Evangelistae quolibet anno celebrarentur Missae 100. et centum Missae fuerunt ab Archiepiscopo Bononiensi redactae ad 30. juxta facultates, quae ante Decreta Urbani Octavi Ordinariis competebant super reductione Missarum.

Andreas Giglius in ultimo pariter, cum quo decessit, Testamento, disposuit, ut qualibet die Sabbati celebraretur Missa in quadam Ecclesia Rurali, qua destructa, Missarum celebratio translata fuit ad Parochialem Ecclesiam S. Michaelis Archangeli.

Pater Hector Ghislerius Congregationis S. Philippi Bononiae, ad quem onus devenerat celebrare faciendi omnes praedictas Missas in ultimo pariter, cum quo decessit, Testamento ita disposuit: *lascio, che s' investino nel modo, e tempo, che dirò d' abbasso, lire sei mila di quattrini in tanti crediti di Monte, o altre cose stabilite, e sicure, e si consegni detta investita, e sua entrata all' opera, e Congregazione del Catecumeno di Bologna instituita dalla san. mem. di Pio Quinto, acciò li Signori Governatori di detta opera abbino cura di far celebrare le suddette Messe trenta all' Altare di S. Giovanni Evangelista, sino che durerà il Cielo, e la Terra, e le suddette Messe ogni Sabato conforme all' intenzione del Sig. Cavalier Gigli nella suddetta Parrocchia di S. Michele Archangelo, pure sino che durerà il Cielo, e la Terra. Et il resto si spenda per una Cappellania d' una Messa quotidiana da celebrarsi sino che durerà il Cielo, e la Terra nella Cappella di detta casa di detto luogo del Catecumeno, intendendomi, che l' entrata delle suddette lire seimila sia, e serva per fondare una Messa continua, ogni giorno perpetua, sino che*

durerà il Cielo, e la Terra, e che detratte le Messe da celebrarsi all'Altare suddetto di S. Giovanni Evangelista, et alla Parrocchia di S. Michele Archangelo, il resto di esse Messe si celebri al Catecumeno, secondo la mia intenzione, e ciò per comodità di essa opera del Catecumeno, che potrà, se così parerà a i Signori Governatori d'esso, risparmiare la spesa, che si fa d'un Cappellano.

Factus est modo casus, cessitque dies solutionis juxta leges a P. Hectore Ghislerio praescriptas in suo Testamento, et Praesides Sac. Montis Pietatis Bononiae, qui sunt Executores ultimae voluntatis ejusdem, prompti, et parati sunt ad consignationem capitalis librarum 6000. et e contra Gubernatores Piae Domus Catechumeni dicunt non sufficere consignationem dicti capitalis, sed consignari debere capitale, ex cujus reditibus nedum celebrari possint triginta Missae relictae ab Alexandro Ghislerio, et aliae Missae celebrandae qualibet die Sabbati ex dispositione Andreae Gigli, sed etiam una Missa quotidiana in Cappella, sive Oratorio Domus Catechumeni. Cumque unanimi consensu, tam Praesidentes Sac. Montis, quam Gubernatores memoratae Domus Catechumeni recursum habuerint ad hanc Sac. Congregationem pro interpretatione, et fideli executione voluntatis Patris Hectoris Ghislerii, quaeritur:

An satis sit, quod consignetur capitale librarum 6000. vel potius opus sit, ut consignetur capitale, ex cujus reditibus nedum celebrari valeant 30. Missae relictae ab Alexandro Ghislerio, et Missa celebranda qualibet die Sabbati ex dispositione Joannis Andreae Gigli, sed etiam una Missa quotidiana perpetua in Cappella Piae Domus Catechumeni, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Affirmative ad primam dubii partem, et negative ad secundam, et amplius.

QUÆSTIO CCLXXXVII.

In causa Lucana Cappellaniae, die 19. *Septembris* 1712.

In ultimo, cum quo decessit, Testamento Carolus Bonfilius jussit, ut Ecclesiola fabricaretur in sua Villa S. Pancratii prope viam publicam, et quod in eadem celebraretur Missa quotidiana pro se, et suis, et quod in eadem fieret festum S. Annae, ad quod Presbyteri invitarentur, qui pariter dicta die Missam celebrarent, et applicarent uti supra.

Executores Testamentarii Episcopo supplicarunt pro facultate fabricandi Ecclesiolam, eoque renuente assensum praestare, nisi audito Parocho, recursus habitus est ad hanc Sac. Congregationem, quae jussit, ut Episcopus informaret, et suum sensum aperiret.

Episcopus mandatis paruit, cumque in suis litteris scriptis *die* 16. *Junii* 1720. dixisset, se Parochum audivisse, et idcirco se non posse absolute, et simpliciter annuere petitioni, ex quo accedentibus rusticis ad audiendum Sacrum in hujusmodi Ecclesiolis, et praesertim diebus festivis, non audiant iidem a Parocho salutaria verba, nec ab eo instruantur de his, quae scire omnibus est necessarium, *juxta cap.* 2. *sess.* 5. *de reform.* concludendo, vel onus Missae quotidianae a Carolo Bonfilio relictum, esse transferendum ad Ecclesiam Parochialem, vel permissa Oratorii, seu Ecclesiolae constructione, rem sic componi posse, ut diebus ferialibus Missa in Oratorio, et diebus Dominicis, et festivis de praecepto in Parochiali Ecclesia celebraretur, rescriptum fuit *die* 13. *Julii* 1720. pro nova informatione, primo super distantia Parochiae a novo Oratorio, secundo super numero Missarum, quae in Parochiali Ecclesia celebrantur, tertio super numero Parochianorum, et quarto, an aliqui ex Parochianis longe distent a sua Parochia.

In hujus mandati executionem, cum Episcopus in suis litteris *die* 10. *Novembris* 1720. rescripserit, primo, quod locus Oratorii erigendi distat ab Ecclesia Parochiali per spatium quartae partis circiter unius milliarii, secundo, quod in Ecclesia Parochiali duae Missae de praecepto celebrabantur diebus festis de praecepto, quodque caeteris diebus nulla adest celebrandi obligatio, licet persaepe Parochus pro suo arbitrio id faciat, tertio, quod Parochiani sunt 270. et quarto, quod Domus magis remotae ab Ecclesia Parochiali distant ab ea per spatium dimidiae partis milliarii versus Orientem, et per quartam partem versus Occidentem, quo in loco Ecclesiola esset construenda, in Congregatione habita *die* 7. *Decembris* 1720. rescriptum fuit pro facultate construendi Ecclesiam, et in ea celebrandi Missam diebus ferialibus, ita tamen, ut Missa diebus festis de

praecepto in Parochiali Ecclesia celebretur, et reclamantibus adversus hoc rescriptum Executoribus Testamentariis, *die* 13. *Septembris* 1721. rescriptum fuit *in decisis*.

Rescripta haec prodierunt inter summaria precum, quae in plena Congregatione perlectae fuerunt; cumque instantibus dictis Executoribus, ut causa proponeretur in folio, praefixo Parocho S. Pancratii termino ad sua jura deducenda, operae pretium existimatum fuerit annuere descriptioni in folio, cohaerenter ad haec proponitur in praesenti disputandum, *an sit standum, vel recedendum a decisis, in casu etc.*

Pro persistentia in decisis facit, quod ad Episcopum, cujus auctoritas est necessaria, tam in erectione novarum Ecclesiarum, quam publicorum Oratoriorum, pertinet summopere animadvertere, ne in consimilibus concessionibus, Populus nimium abstrahatur ab Ecclesia Parochiali, et sic incidat in ignorantiam circa credenda, et observanda, uti bene ponderat *R. P. D. Petra ad Constitut. Apost. tom.* 1. *pag.* 390. *num.* 69. et latius prosequitur *Monacell. in formul. tom.* 2. *pag.* 52. *n.* 42. ubi ait horum Oratoriorum erectionem tendere ad cultum divinum, et esse opus pium, et religiosum, sed non esse de facili Ruri permittendam propter spiritualia damna, quae in Populum derivant; ille etenim accedendo ad audiendam in Oratorio Missam, non audit verbum Dei a Parocho, caret Catechismo, ignorat vigilias, et festivitates de praecepto, et denunciationibus matrimonialibus non interest, itaut aliquando contingat, quod impedimenta matrimonialia non revelentur, quae omnia in substantia referuntur in prima informatione Episcopi, et confirmantur in epistola Parochi ad Sacram Congregationem scripta, occasione, qua ei praefixus fuit terminus ad sua jura deducenda uti supra dictum est.

Pro recessu vero a decisis facit primo, quod Ecclesiola ad placitum non aedificatur, sed in executionem ultimae voluntatis Caroli Bonfilii; facit secundo, quod non est de necessitate praecepti audire Missam diebus festis in Ecclesia Parochiali; facit tertio, quod alia passim adsunt consimilia Oratoria in Dioecesi Lucana; facit quarto major commoditas Populi pro Sacro audiendo; facit quinto, quod Sacerdos, qui Missam celebrabit in nova Ecclesiola, poterit diebus festis erga Populum adstantem ea praestare, quae Parochus praestaret, si audientes Missam in nova Ecclesia, eam audirent in Parochiali; facit ultimo, quod alias haec Sacra Congregatio stetit pro licentia celebrandi in consimili Oratorio, addita salutari clausula *sine praejudicio jurium Parochialium*.

Proposito igitur in Congregatione habita hac die 19. Septembris 1722. sequenti dubio, *an sit standum, vel recedendum a decisis*, responsum fuit pro persistentia in decisis excepta festivitate S. Annae; et fundamentum ita rescribendi constitutum fuit in dissensu tam Parochi, quam Episcopi, qui non irrationabilis visus est, cum horum Oratoriorum erectio tendat ad Cultum Divinum, sit Opus pium, et Religiosum, sed eadem ita permittenda sint, ut caveantur spiritualia damna, quae ex illis in Populum derivant, qui audiendo Sacrum diebus festivis in illis, caret, ut dictum est verbo Dei, caret Catechismo, ignorat vigilias, et Festivitates de Praecepto, et denunciationibus matrimonialibus non interest, itaut aliquando impedimenta matrimonialia non revelentur, uti late ponderant *Eminentissimus Petra ad Constit. Apost. tom.* 1. *pag.* 390. *n.* 69. *Monacell. in formul. tom.* 2. *pag.* 52. *n.* 42.

Mortuo Episcopo Lucano, qui supradictam dederat relationem, et assumpto ad dictam Ecclesiam novo Episcopo, Executores Testamentarii supplicarunt, ut hic etiam audiretur, et eo fortius, quia plura aderant exempla consimilium Oratoriorum in Dioecesi Lucana, nec deerant exempla consimilium concessionum factarum ab hac Sac. Congregatione cum clausula, *sine praejudicio jurium Parochialium*; et tandem quia Sacerdos, qui Missam celebrabit in nova Ecclesiola, poterit diebus Festis erga populum adstantem ea praestare, quae Parochus praestaret, si audientes Missam in nova Ecclesia, eam audirent in Parochiali.

Cohaerenter ad haec, datae fuerunt litterae ad novum Episcopum, qui inquit, se venerari rescripta hujus Sac. Congregationis, et quia requisitus fuerat pro voto, subdidit sibi videri, quod firma remanente facultate celebrandi Missam diebus ferialibus, indulgeri posset, ut etiam celebraretur diebus festivis, sed duobus tantum anni temporibus, a prima videlicet die Maji, usque ad medietatem Junii, et prima Octobris usque ad medietatem Novembris, tum quia dictis temporibus haeredes Testatoris

possunt rusticari, tum quia iisdem dictis temporibus Parochiani, ut plurimum messis, et vindemiae negotiis incumbentes, Parochialem Ecclesiam raro frequentant, et tandem conclusit, se hoc suum votum communicasse Parocho qui dissentire judicavit.

In Synodo Lucana celebrata anno 1681. a clar. mem. Card. Julio Spinola Episcopo dictae Civitatis *fol.* 22. *cap.* 8. *de Orat.* ita legitur, *eidem Interdicto subjacere intelligantur Oratoria ruralia, si ibi festis diebus celebretur ante Parochialem Missam, possit tamen in hoc Parochus ipse dispensare, si quando citra praejudicium Populorum fieri posse judicaverit. Obtenta a Parocho celebrandi facultate in Oratorio, si magna sit Populi frequentia, Sacerdos ibi celebrans teneatur nomine Parochi, quod fieri intelligitur sine praejudicio Juris Parochialis, promulgare dies festos, et jejunia in hebdomada proximo ventura, quemadmodum statuimus in capite de Sacrificio Missae.*

Haec sunt in causa: quaeritur itaque:

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.

Sacra Congr. die 9. Februarii 1726. respondit: *Praevio recessu a Decisis pro gratia juxta modum praescribendum ab Ordinario.*

QUÆSTIO CCLXXXVIII.

In Causa Lauretana distributionum, die 19. *Septembris* 1722.

Petrus Solarius Canonicus Cathedralis Ecclesiae Lauretanae inquisitus de mandato dato cum exbursatione pecuniae Octavio Farciono tunc temporis Curiae Laicalis Laureti Baroncello ad offendendum, et verberandum Lucam Marsilium, fuit in sententia A. C. absolutus, et liberatus tanquam non repertus culpabilis, petitque distributiones quotidianas, decursas *a die* 19. *Augusti* 1720. usque ad totum mensem Januarii currentis anni, non obstante, quod ex causa dictae inquisitionis abfuerit a Choro, nec non fallentias, sive punctaturas aliorum Canonicorum a Choro absentium, quae interessentibus accrescunt.

Super puncto distributionum, quae a Canonicis inquisitis praetenduntur post sententiam eorum favore latam, licet non ex capite innocentiae, plures extant hujusce Sac. Congregationis resolutiones. In *Arianen.* 28. *Aprilis* 1635. *lib.* 15. *decret. fol.* 191. sic legitur, *Canonicos primo inquisitos, ac deinde absolutos uti non culpabiles per sententiam, licet cum clausula ex hactenus deductis, debere utique percipere distributiones quotidianas totius temporis quo talem ob causam Divinis interesse non potuerunt*: quod ipsum confirmatum fuit *in Anagnina* 23. *Augusti* 1681. *lib.* 31. *Decret. pag.* 454. ubi dictum fuit dandam esse declarationem alias factam *in Arianen.* 28. *Aprilis* 1635. in terminis Canonici absoluti cum Decreto, *non molestetur*, quod eidem debeantur distributiones tempore, quo abfuit a Choro, ex causa inquisitionis responsum fuit ab hac Sac. Congregatione *die* 19. *Novemb.* 1707. *in Theatina Distributionum lib.* 57. *Decret. pag.* 420. *et rursus die* 5. *Maji* 1708. *in Reatina Distributionum lib.* 58. *Decret. pag.* 158. *a tergo, et in Lucana* 23. *Jul.* 1718. *Decret. pag.* 308. et rursus in terminis Canonici absoluti cum clausula *ex hactenus deductis*, rescriptum fuit ab hac Sac. Congregatione *in Ferentinq* 2. *Augusti* 1721. *pag.* 314. *lib.* 71. *Decret.* et in terminis Canonici dimissi a S. Officio cum clausula *firmo remanente processu*, qua attenta iterum de haeresi inquiri non potest, nisi nova superveniant indicia, juxta late tradita *per Cardinalem Albit. de inconstantia in fide cap.* 25. *num.* 111. *et* 112. quod eidem debeantur distributiones, pro tempore, quo in Carceribus permansit, fuit solemniter, et re discussa, resolutum in Tribunali Supremae, et Universalis Inquisitionis Romanae, ex quo munere fungor Consultoris ejusdem.

Transeundo ad fallentias, regula est hujus Sac. Congregationis, easdem deberi Canonico Jubilato, etiamsi Choro non intersit, nisi obstent Constitutio, aut consuetudo Ecclesiae, uti resolutum fuit *in Reatina Distributionum* 19. *Aprilis* 1692. *fol.* 241. *a tergo lib.* 42. *Decret. et in Aquipendii Jubilationis* 23. *Martii* 1697. *pag.* 111. *lib.* 47. *Decret. et in alia Aquipenden. Indulti* 1. *Aprilis* 1719. *pag.* 147. *libr.* 69. *Decret.* Extra casum vero Canonicorum Jubilatorum, et in terminis Canonicorum, qui legitime impediti fuerunt, et Choro interesse non potuerunt, quod iisdem debeantur etiam fallentiae aliorum sine legitima causa absentium, fuit resolutum ab hac Sacra Congregatione *die* 29. *Septembris* 1657. *in Alexandrina lib.* 21. *Decret. pag.* 90. proposito siquidem sequenti dubio, *an quando Canonici legitimis ex causis absentes non amittunt proprias distributiones quotidianas,*

debeant etiam lucrari, et participare pro rata de distributionibus aliorum Canonicorum absentium absque legitima causa, et huic dubio responsum fuit *deberi etiam punctaturas absentium;* et in terminis Canonici absentis a Choro propter morbum, et cum indulto, quod omnes fructus, et distributiones sui Canonicatus perciperet, non secus, ac si Choro, et Divinis Officiis personaliter interesset, quod eidem debeantur aliorum fallentiae, resolutum fuit *die* 5. *Maji* 1703. *in Romana Distributionum lib.* 53. *Decret. pag.* 186. *a tergo, et in eadem* 27. *Julii* 1705. *lib.* 55. *pag.* 233. *a tergo*, *et in Mediolanen. Distributionum* 7. *Decembris* 1715. *lib.* 65. *Decret. pag.* 479.

Adversus praetensionem Canonici Solarii excipiunt Capitulum, et Canonici Cathedralis Ecclesiae Lauretanae, nec eidem esse debitas distributiones quotidianas, nec fallentias, seu punctaturas aliorum; et in eo quidem, quod attinet ad distributiones, praeter plura in ipsorum scripturis deducta, vim potissimam in hoc constituunt, quod occasione accusationis adversus eum factae a Luca Marsilio de relato mandato, Episcopus secretam sumpsit informationem super subsistentia narratorum, et ex notitiis habitis edoctus fuit de antecedenti familiaritate inter dictum Solarium, et Uxorem Querelantis, itaut sub poena suspensionis a Divinis, ac scutorum 500. justis de causis, et ex informata conscientia, jusserit eum domi permanere, et deinde libertatem indulserit; interdicto tamen accessu ad Chorum, additaque insinuatione, quod se conferret ad Patres Missionarios Civitatis Maceratae, ad effectum operam dandi exercitiis spiritualibus spatio quadraginta quinque dierum, hinc inferendo eum non abfuisse legitima ex causa a Choro, nec ei prodesse posse sententiam A. C. utpote restrictam ad causam mandati, uti habetur ex relatione Episcopi; et in eo, quod spectat ad fallentias, subdunt Canonici eas non deberi, licet etiam essent debitae distributiones, juxta plene firmata *per Rot. decis.* 102. *num.* 13. *et seqq. coram Bichio*, et multo magis cum fallentiae secundum consuetudinem Ecclesiae Lauretanae debeantur tantum vere praesentibus, non autem ficte, et sic nec Jubilatis, nec corporali aegritudine laborantibus.

Jura hinc inde circumferuntur; quocirca quaeritur:

I. An, et a quo tempore, et ad quod tempus debeantur Canonico Petro Solario distributiones quotidianae.

II. An eidem Canonico debeantur Fallentiae, sive punctaturae aliorum Canonicorum, ut supra in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum et secundum negative, et amplius.

QUÆSTIO CCLXXXIX.

In Causa Romana Legati, die 21. *Novembris* 1722.

Monachi S. Praxedis de Urbe, qui acceptare noluerant annua scuta 72. relicta a Bernardo Olgiato cum onere duarum Missarum quotidianarum, quique illud onus tandem acceptarunt, postquam legatum auctum fuit a Septimio Olgiato ad annua scuta 100. et obulos 55. sub obtentu decrementi redituum assignatorum devenerunt ad bonorum dimissionem, et instituerunt in Sacra Congregatione Visitationis pro deletione oneris praedictarum Missarum; cumque responsum fuisset, quod recurrerent ad hanc Sacram Concilii Congregationem, habito per eosdem recursu, propositaque ipsorum instantia inter summaria precum *die* 8. *Augusti proxime praeteriti*, nulla fuit capta resolutio, sed dictum *dilata*, *et Causa ponatur in folio*, *et interim Patres omnino continuent in celebratione Missarum.*

Ad tramites hujus rescripti Causa in folio proponitur, et Monachorum scriptura circumfertur, in qua plura demonstranda assumuntur, et quidem primo, quod vigore pacti in ipsa acceptatione appositi erat in ipsorum facultate dimittere bona assignata, et se liberare ab onere Missarum; secundo, quod haec dimissio ad tramites pacti facta est, intimatis Dominis de Olgiatis; tertio, quod decrementum redituum assignatorum non ex propria culpa, sed ex diminutione naturali processit; quarto, quod in assignatorum bonorum administratione fideliter, et punctualiter se gesserunt, cum investimenta, quae de novo fieri oportuit, facta sint vel consciis Dominis de Olgiatis, vel cum consilio, et approbatione Virorum omni exceptione majorum; quinto, quod si bona ab ipsis dimissa fuerunt per Re-

verendam Fabricam occupata, id secutum est in vim privilegiorum ejusdem Fabricae, et citatis iisdem Dominis de Olgiatis; ultimo, quod si ipsi adhuc retinent aliqua ex bonis dimissis, retentio causam non habet a compositione inita cum Reverenda Fabrica, sed a contractu emptionis, et venditionis, cum ipsis prohibitum non esset emere a Fabrica ea bona, quae Fabrica parata erat vendere unicuique.

His stantibus, quaeritur:

I. An onus Missarum relictum in Testamento Bernardi Olgiati anno 1604. *seu etc. sit delendum e Tabella onerum Missarum Monasterii, et Ecclesiae S. Praxedis de Urbe in casu etc. et quatenus affirmative:*

II. An teneantur haeredes Bernardi supplere in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum negative pro nunc, et Procuratores utantur Jure suo coram Judice competenti, et ad Eminentissimum Praefectum Fabricae juxta mentem.

Ad secundum habebitur ratio suis loco, et tempore.

QUÆSTIO CCXC.

In Causa Turritana Vicarii Capitularis, die 21. *Novembris* 1722.

Secuto obitu bonae memoriae Gasparis Fuster Archiepiscopi Turritani *die* 28. *Augusti* 1721. Capitulum Ecclesiae Metropolitanae devenire curavit intra terminum a Sacro Concilio Tridentino praefixum ad electionem Vicarii Capitularis.

In prima sessione, in qua processum fuit per secreta suffragia, nullus Canonicorum fuit electus a majori parte, et sic electio haberi non potuit. Simili modo res se habuit in secunda sessione, licet in ea processum fuerit per publica suffragia, sed in tertia tandem sessione Decanus habuit pro se medietatem Canonicorum publice suffragantium, et ipsemet adhaerendo aliorum suffragiis in sui favorem latis, praetendere coepit, se habuisse pluralitatem suffragiorum, et se rite, et recte fuisse electum in Vicarium Capitularem; novem enim, computato proprio suffragio, quo aliis se eligentibus adhaesit, ut dictum est, habuit suffragia, et Canonicus Villa septem pro se habuit.

Exorta controversia super validitate hujus electionis, eademque delata ad Episcopum Bosanen. tanquam Suffraganeum antiquiorem, et tunc unicum, et viciniorem Episcopum Provinciae Turritanae, fuit ab ipso prolata sententia super nullitate dictae electionis, tum quia facta fuerat per publica suffragia contra decreta hujus Sac. Congregationis, tum quia Decanus ab Archiepiscopo defuncto, uti reus criminum, fuerat ex informata conscientia suspensus a Divinis, et Causa in hac Sacra Congregatione pendebat, et tandem quia junior erat, et illiteratus, idemque Episcopus Bosanensis, utendo jure sibi dato a Concilio Tridentino, deputavit in Vicarium Capitularem Joannem Baptistam Sequi Metropolitanae Ecclesiae Canonicum, virum sexagenarium, Juris utriusque Doctorem, et S. Theologiae Magistrum.

Ab hac Episcopi Bosanensis sententia Decanus, illique adhaerentes appellationem interposuerunt ad Judicem Delegatum Apostolicum in Regno Sardiniae, et licet Canonicus Sequi protestatus fuerit de incompetentia, ex quo non poterat ad eum appellatio interponi a sententia, quae lata fuerat ab Episcopo Bosanensi tanquam Apostolico Delegato, et ulterius dixerit non subsistere rationem a Decano, et aliis ei adhaerentibus allatam, et in eo consistentem, quod devolutio ad Suffraganeum antiquiorem non poterat sibi locum vindicare, ex quo Capitulum Turritanum intra terminum elegerat; inquit enim, idem esse non eligere, ac nulliter eligere: Judex nihilominus Delegatus Apostolicus Regni Sardiniae revocavit sententiam saepe memorati Episcopi Bosanensis, et Capitulo Turritano concessit, ut intra spatium octo dierum procederet ad electionem Vicarii Capitularis per secreta suffragia, factaque per secreta suffragia nova electione, electoque iterum in Vicarium Capitularem Decano, quaeritur:

I. An electio Reverendi D. Gavini de Liperis Decani Ecclesiae Metropolitanae Turritanae in Vicarium Capitularem ejusdem Ecclesiae facta die* 3. *Septembris* 1720. *sustineatur, et quatenus negative:

II. An Episcopus Bosanen., antiquior ex Suffraganeis legitime deputaverit Reverendum D. Canonicum Joannem Baptistam Sequi in Vicarium Capitularem praedictae Ecclesiae, et quatenus negative:

III. An secunda electio ejusdem Decani facta ad praedictum Officium Vicariatus vigore sententiae Judicis appellationum Regni Sardiniae fuerit valida, vel potius nulla, et attentata, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum affirmative. Ad tertium affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CCXCI.

In Dubio Matrimonii, die 21. *Novembris* 1722.

Ab Episcopo extra Urbem degente pro regula conscientiarum humillimus ad hanc Sacr. Congregationem habetur recursus, ut declaretur, an impedimentum justitiae publicae honestatis oriens ex Matrimonio puro, et non conditionato, rato, et non consummato, sed nullo, non tamen ex defectu consensus, non excedat primum gradum, *juxta cap.* 3. *sess.* 24. *de Reformat.* vel potius extendatur ad quartum, *juxta Constitutionem* 62. *S. Pii Quinti Bull. tom.* 2.

Ut autem in comperto sit, quid a Scribentibus, et quid ab hac Sacra Congregatione fuerit alias resolutum, operae pretium esse videtur nonnulla adnotare.

Primum est, quod in terminis sponsalium de futuro, quae pura sint, et certa, et non conditionata, sed invalida praeterquam ex defectu consensus, distinguendum esse videtur inter jus antiquum, jus medium, et jus postremum Sacri Concilii Tridentini. Loquendo de jure antiquiori, nonnulli putant impedimentum publicae honestatis sibi vindicasse locum in sponsalibus de futuro puris, et certis, sed invalidis, praeterquam ex defectu consensus, *Gonzal. in cap. ad audientiam n.* 7. *de Sponsal. Clericat. de Sacram. Matrim. decis.* 30. *num.* 5. *Pirhing. ad lib.* 4. *Decretal. tit.* 1. *sect.* 1. §. 6. *num.* 33. Contrarium ab aliis docetur, et signanter a Passerino *in cap. unico num.* 5. *de Sponsal. in* 6. ubi notat de jure antiquiori non adfuisse hoc impedimentum, ex quo Divus Thomas *in quartum Sentent. dist.* 41. *art.* 1. *quaest.* 8. *ad tertium* docuit illud impedimentum non oriri ex sponsalibus nullis. At quidquid sit de hoc, attento jure medio, ex sponsalibus puris, et certis *quavis ratione nulla sint, dummodo non sint nulla ex defectu consensus, oritur efficax, ad impediendum, et dirimendum sequentia Sponsalia, vel Matrimonia, non autem ad praecedentia dissolvendum, impedimentum justitiae publicae honestatis*, uti solemniter fuit decisum a Bonifacio VIII. *in citato cap. unico de Sponsalib. in* 6. Sed huic Bonifacianae Decretali derogatum fuit a Sacro Concilio Tridentino *sess.* 24. *de Reformat. Matrim. cap.* 3. ubi sic legitur: *Justitiae publicae honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacumque ratione valida non erunt, Sancta Synodus prorsus tollit, ubi autem valida fuerint, primum gradum non excedat*, et hoc impedimentum restrictum ad primum gradum durat, etiamsi sponsalia mutuo deinde consensu dissolvantur, dummodo a principio valida fuerint, juxta resolutionem hujus Sacrae Congregationis a Summo Pontifice Alexandro VII. approbatam *apud Fagnan. in cap. ad audientiam num.* 29. *de Sponsalib. et Matrimon.* et bene adnotavit *Cabassut. in Theor. et praxi juris Canonici lib.* 3. *cap.* 24. *num.* 17.

Secundum est, excitatam olim fuisse controversiam, an allegatus Textus Concilii Tridentini excludens impedimentum justitiae publicae honestatis a Sponsalibus nullis, et illud restringens ad primum gradum in Sponsalibus validis, procederet etiam in Matrimonio de praesenti contracto, rato, et non consummato, et Sacra haec Congregatio *negative* respondit, uti habetur *lib.* 6. *Decret. pag.* 64. *a tergo*, et Sententiae hujus Sacrae Congregationis adhaesit Sanctus Pius Quintus, qui *in Constitutione* 62. *Bullar. tom.* 2. definivit caput tertium *Sess.* 24. loqui de Sponsalibus validis de futuro, et non de Matrimonio de praesenti rato, et non consummato: *Motu proprio, auctoritate apostolica tenore praesentium declaramus, et definimus decretum Concilii hujusmodi omnino intelligendum esse, et procedere in sponsalibus de futuro dumtaxat, non autem in Matrimonio, sic, ut praefertur, contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus, et gradibus, quibus de jure veteri ante praedictum Decretum Concilii introductum erat.* Sermo ibi fit de impedimento justitiae publicae honestatis; cum enim quaestio fit de Matrimonio rato, et non consummato, ex hujusce generis Matrimonio impedimentum affinitatis causam habere non potest, cum affinitas ex copula carnali consurgat, ut probat *Textus in Canon. Lex* 27. *quaest.* 2. et in terminis firmant *Diana in edit. Coord. tom.* 2. *tract.* 6. *resolut.* 240. *per totam*, *Lean-*

der Oper. Moral. tom. 2. tract. 9. de Matrimon. disp. 19. quaest. 10. et fuit ab hac Sacra Congregatione resolutum *in Valentina anno* 1607. *lib.* 10. *Decret. pag.* 135. *a tergo*, ibi: *Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum respondit ex Matrimonio rato, et non consummato oriri impedimentum justitiae publicae honestatis, non autem affinitatis.*

Tertium est, quod hoc impedimentum justitiae publicae honestatis oriens a Matrimonio rato, et non consummato, non restringitur ad primum gradum, *juxta cap.* 3. *Sess.* 24. *de Reformat. Matrim.* Sed extenditur ad quartum, loquendo saltem de Matrimonio valido, si enim *ex allegata Constitut.* 62. *S. Pii Quinti* impedimentum hoc proveniens a Matrimonio rato, et non consummato durat in omnibus illis casibus, et gradibus, quibus de jure veteri ante Concilium Tridentinum introductum erat, inferri posse videtur, impedimentum praedictum extendi ad quartum gradum, ut in terminis Matrimonii rati, et non consummati, et validi adnotarunt *Leander Oper. Moral. tom.* 2. *tract.* 9. *de Matrim. disp.* 19. *quaest.* 11. *Bonacin. Oper. Moral. tom.* 1. *de impedimentis Matrimonii quaest.* 3. *punct.* 11. *proposit.* 2. *num.* 10. apud quos alii allegantur *Juvenin. de Sacram. dissert.* 10. *de Matrim. quaest.* 7. *cap.* 9. *in fine.*

Quartum est, nonnullos asserere, impedimentum justitiae publicae honestatis oriens ex Matrimonio rato, et non consummato, sed invalido, dummodo invaliditas non proveniat ex defectu consensus, esse restrictum ad primum gradum, *Cabassut. in Theor. et praxi juris Canon. lib.* 3. *cap.* 24. *num.* 18. *et* 19. et haec opinio refertur *apud Barbos. ad cap.* 3. *num.* 13. *sess.* 24. *de Reform. Matrim.* E contra autem alii communiter docent, quod impedimentum justitiae publicae honestatis procedens ex Matrimonio rato, et non consummato licet invalido, praeterquam ex defectu consensus extenditur usque ad quartum gradum; cum enim Sanctus Pius Quintus *in saepe citata Constitutione* 62. non distinxerit inter Matrimonium ratum validum, et invalidum, hinc est, quod si in terminis Matrimonii validi impedimentum extenditur usque ad quartum gradum, hoc ipsum dicendum est in terminis Matrimonii invalidi, dummodo invaliditas non proveniat ex defectu consensus: *Sanchez de Matrim. lib.* 7. *disput.* 70. *num.* 16. *Vanespen in jus Eccles. Univers. tom.* 1. *part.* 2. *tit.* 3. *de impedimentis Matrimonii cap.* 6. *num.* 29. *et duobus seqq. Bonacin. Oper. Moral. tom.* 1. *de impedimentis Matrimonii quaest.* 3. *punct.* 11. *proposit.* 2. *num.* 11. *Filliuc. Oper. Moral. tom.* 1. *tract.* 10. *part.* 2. *cap.* 6. *num.* 223. *novissime Salmanticenses Oper. Moral. tom.* 2. *tractat.* 9. *cap.* 12. *punct.* 7. *num.* 83. fuse, et optime *Fagnan. in cap. ad audientiam a num.* 11. *usque ad num.* 29. *et praesertim num.* 20. *de Sponsal. et Matrim. Rebel. de Justitia num.* 4. *in Appendice num.* 102. *La Croix lib.* 6. *par.* 3. *num.* 681. et videtur esse de mente hujus Sacrae Congregationis, tum ex his, quae a Fagnano loco citato late deducta sunt, etiam quia non solum haec eadem Sacra Congregatio alias resolvit, ex Matrimonio rato, et non consummato, licet invalido consurgere impedimentum justitiae publicae honestatis, uti habetur ex resolutione edita *die* 18. *Julii* 1611. *lib.* 11. *Decret. pag.* 99. sed ulterius declarasse videtur illud impedimentum extendi ultra primum gradum; cum enim in quadam Causa *Brixien. Matrimonii*, Episcopus retulisset contractum fuisse Matrimonium de praesenti, et consummatum inter Bartholomaeum, et Mariam, illudque subinde fuisse nullum declaratum, ex quo probatum fuit inter eos intercedere conjunctionem in quarto consanguinitatis gradu, eundemque Bartholomaeum velle in Uxorem ducere quandam Mulierem cognomine Cavallariam conjunctam cum Maria in tertio consanguinitatis gradu, et quaestionem excitatam esse, num absque apostolica dispensatione dictum Matrimonium contrahere posset, disputato *die* 3. *Decembris* 1607. sequenti dubio, *an Bartholomaeus possit absque dispensatione apostolica Matrimonium cum Cavallaria contrahere*, responsum fuit *non posse contrahere, obstante illicitum impedimento publicae honestatis, tum affinitatis*, uti habetur *lib.* 25. *Decret. pag.* 472. *et seqq. et pag.* 484. publicae quidem honestatis propter Matrimonium licet nulliter contractum, affinitatis vero propter idem Matrimonium consummatum.

Ultimum est, disputationem pariter esse inter Doctores, an ex Matrimonio rato et non consummato, sed contracto sine praesentia Parochi, et Testium, praedictum oriatur impedimentum, uti videri potest apud *Dianam in edit. coord. tom.* 2. *tract.* 6. *resolut.* 249. In hac au-

tem controversia nonnulli negant dictum impedimentum oriri ex matrimonio in locis, in quibus Tridentinum receptum est, *Sanchez de Matrimon. lib. 7. disput. 70. n. 13. Engel ad tit. de Sponsalibus, et Matrim. §. 6. num. 3. Barbos de offic. et potest. Episcopi allegat.* 151. *n.* 181. *de Justis de dispensat. matrim. lib.* 2. *cap.* 8. *n.* 3. *Clericat. decis.* 30. *de Sacram. Matrim. n.* 13. Nonnulli in ea sunt opinione, oriri dictum impedimentum, et extendi usque ad primum gradum si admittatur Matrimonium contractum absque praesentia Parochi, et Textium valere in vim sponsalium *Filliuc. oper. moral. tom.* 1. *tract.* 10. *par.* 2. *cap.* 6. *n.* 223. et etiam adnotavit Sanchez loco citato. Communior autem, et receptior esse videtur Sententia, quod ex Matrimonio rato, et non consummato, licet contracto sine Parocho, et Testibus proveniat impedimentum publicae honestatis, quia licet illud nullum sit, non est tamen nullum ex defectu consensus, *Bonacin. oper. Moral. tom. prim. de impedimen. Matrim. quaest.* 3. *punct.* 11. *proposit.* 2. *n.* 18. *Pontius de Matrim. lib.* 7. *cap.* 36. *n.* 5. *Guttier. de Matrim. cap.* 103. *num.* 9. *Hurtad. de Matrim. disp.* 21. *difficul.* 2. *n.* 7. *Perez de Matrim. disput.* 32. *sect.* 3. *num.* 3. *Salmanticenses in Cursu Morali tom.* 1. *tract.* 9. *cap.* 12. *puncto* 7. *n.* 86. *Leander Oper. Moral. tom.* 2. *tract.* 9. *de matrim. disput.* 19. *quaest.* 13. *Fagnan. in cap. Sponsam n.* 2. *et* 3. *de Sponsalibus, Cabassut. in Theor. et praxi juris Canon. lib.* 3. *cap.* 24. *n.* 20. nec in horum sententia impedimentum restringitur ad primum gradum, sed extenditur ad quartum, ut colligitur ex doctrinis allegatis. In tantum etenim impedimentum restringi posset ad primum gradum, in quantum Matrimonium contractum de praesenti sine Parocho, et Testibus haberet vim sponsalium, quod ab hac Sacra Congregatione non admittitur, uti colligitur ex resolutione edita *Mense Martii anno* 1587. *lib.* 4. *decret. pag.* 230. ibi; *Matrimonium contractum per Puberes absque praesentia Parochi, vel alterius Sacerdotis de ipsius Parochi, vel Ordinarii licentia, est nullum, nec resolvitur in vim Sponsalium, itaut contrahentes judicialiter cogi non possint ad denuo contrahendum servata forma Concilii Trident. sess.* 24. *cap.* 1. *de reform.* et concordat alia resolutio 8. *Junii* 1595. *lib.* 8. *decret. pag.* 130. ibi, *Congregatio censuit, Matrimonium sine praesentia Parochi per verba de presenti contractum etiam copula subsequuta, irritum, et nullum esse, et in sponsalia de futuro minime resolvi.*

His stantibus, quaeritur:

An impedimentum justitiae publicae honestatis oriens ex matrimonio puro, et non conditionato, rato, et non consummato, sed nullo, non tamen ex defectu consensus, non excedat primum gradum, seu potius extendatur ad quartum in casu etc.

Sacra Congr. die 6. Decembris 1722. respondit: *Ad mentem.*

QUÆSTIO CCXCII.

In causa Comaclensi Electionis, die 5. *Decembris* 1722.

Joannes Ognibene in suo ultimo, cum quo decessit, Testamento, demandavit ut Sacerdos eligeretur, qui Missas pro anima sua celebraret, et quod electio pertineret ad P. Guardianum Cappuccinorum, et Superiorem S. Augustini Civitatis Comaclen., ad quos etiam pertinere deberet statuere numerum Missarum celebrandarum *pregandoli a compiacersi per l' amor di Dio ad impegnarsi per carità in quest' opera a gloria di S. D. M. e benefizio di detto Testatore,* et licet aliqua in codicillo immutasset, firmam nihilominus voluit remanere electionem peragendam a dd. PP. Guardiano videlicet, et Subpriore, *resti in facoltà di dd. RR. PP. Guardiano, e Sottopriore suddetto di far elezione d' altri Religiosi, purchè siano Comacchiesi.*

Ad tramites Testamenti, et Codicilli facta fuit anno 1667. a P. Guardiano et a P. Subpriore nominatio Sacerdotis Natalis Cassiani de Cavaleriis, nec ulla tunc orta fuit controversia, ex quo uterque in eamdem personam consensit, sed cum secuta vacatione Cappellaniae, P. Guardianus Cappuccinorum devenerit ad nominationem Sacerdotis Cavalerii, e P. Subprior ad nominationem Sacerdotis Josephi Feletti, controversia inter nominatos excitata est, contendente Feletto, sibi adjudicandam esse Cappellaniam, ex quo propter incapacitatem P. Guardiani Cappuccinorum, totum jus nominandi per jus accrescendi, seu non decrescendi, devenit ad Subpriorem, et excipiente Cavalerio, Cappellaniam sibi esse adjudicandam, tum quia P. Guardianus capax est dicti juris nominandi, tum quia ipse nominatus est ex linea a Testatore praedilecta.

Quoad incapacitatem P. Guardiani Felettus affert Textum in Clementina *Exivi* §. *verum etiam*, *de verborum significatione* ibi: *praedictis Fratribus non licet*, *nec competit*, *quin potius considerata puritate status sui*, *debent sibi scire interdictum*, *quod hujusmodi executionibus*, *et dispositionibus se exponant;* et licet subdantur haec alia verba: *cum dicti Ordinis professores pro nulla re temporali possint in judicio experiri etc. haec autem saepius absque litigio*, *et contrectatione*, *vel administratione pecuniae nequeant expediri,* quae verba restricta esse videntur ad res temporales; cum tamen litigii ratio se extendat etiam ad quaedam jura, vel spiritualia, vel spiritualibus annexa, hinc deducit, Cappuccinos, et alios strictissimam paupertatem profitentes juris nominandi, seu praesentandi reputandos esse incapaces.

Cavalerius e contra capacem omnino reputat P. Guardianum, cum nedum propter praecedentem praesentationem sit in possessione praesentandi, et nominandi, sed etiam cum actus pietatem concernat, et charitatem respiciat, et absque suspicione fraudis, vel mixtura usus, seu administrationis pecuniarum, et bonorum, cujus ratione prohibitio indicta est, expleri valeat, ut in terminis Testatoris, qui bona reliquerat pro dotatione puellarum, et nominationem commiserat Patri Guardiano Cappuccinorum, et Priori Sanctissimi Sacramenti, argumentatur Cardinalis de Luca de testamento *decis.* 16. *n.* 10. *et* 11.

His stantibus, quaeritur:

An nominatio P. Guardiani Cappuccinorum sustineatur, et cui ex nominatis sit adjudicanda Cappellania in casu etc.

Sacra Congr. die 19. Decembris 1722. respondit:

Adjudicandam esse Cappellaniam Thomae de Cavaleriis in casu et ad mentem.

QUÆSTIO CCXCIII.

In Causa Atriensi, *die* 5. *Decembris* 1722.

Canonici Cathedralis Ecclesiae Atrien. quotidiano, et nunquam interrupto Ecclesiae servitio vacantes, itaut qualibet die ter ad d. Ecclesiam accedant, et aliquando etiam quatuor vicibus, dividendo videlicet tempore Quadragesimali, et aliis quibusdam diebus recitationem vesperarum a recitatione Completorii, supplicant pro vacatione trium mensium attentis praedicto continuato servitio, tenuitate redituum, et aeris intemperie, et Episcopus pro informatione, et voto requisitus, censuit annui posse petitis.

Sac. Concilium Tridentinum *sess.* 24. *cap.* 12. *de reform.* sic statuit: *Non liceat vigore cujuslibet statuti aut consuetudinis ultra tres menses ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse*, *salvis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus*, *quae longius servitii tempus requirunt*, et cohaerenter ad hanc S. Concilii dispositionem S. haec Congr. Canonicis adstrictis Ecclesiae servitio ultra novem menses, et postulantibus ex gratia vacationem trium mensium negative, ut plurimum respondit, *teste Fagnan. in cap. licet num.* 48. *et seqq. de Praebendis*.

Haec procedunt in terminis Canonicorum servitio adstrictorum ultra novem menses: in eo autem, quod attinet ad Canonicos ex constitutione, aut consuetudine Ecclesiae adstrictos servitio totius anni, haec habentur apud *Garz. de benef. l.* 5. *cap.* 2. *n.* 311. ibi: *Si tamen Constitutio*, *aut consuetudo Ecclesiae requirit servitium totius anni*, *tunc locum habet absentia trium mensium a Concilio permissa: est etenim dura residentia totius anni*, *oportetque maxime juxta fragilitatem humanam indulgeri aliquod tempus ad recreationem corporis*, *et animi*. *Et ita Sac. Congregatio Concilii censuit in una Astoricen. his verbis*, *decretum Concilii cap.* 12. *sess.* 24. *concedit Canonicis absentiam trium mensium*, *si Constitutiones Ecclesiae servitium totius anni requirunt*. Concordat *Barbosa ad cap.* 12, *sess.* 24. *num.* 64. et consimiles referuntur S. Congregationis Episcoporum, et Regularium Resolutiones apud Nicolaum in Flosculis in verbo *Canonicus sub num.* 31.

Transeundo ad resolutiones hujus S. Congregationis, haec benigne indulsit, ut Canonici Ecclesiae Collegiatae S. Victoriae Farfen. per duos Menses a Servitio Ecclesiae quotannis pro arbitrio Eminentissimi Commendatarii abesse possent, ita tamen ut omnes interessent diebus Dominicis, et Festis totius anni, et diebus omnibus Adventus, Quadragesimae, Octavae Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes, et Corporis Christi, et nunquam a servitio ultra tertiam partem eodem tempore abessent, uti legitur *lib.* 19. *decret. pag.* 582. *die* 13. *Novembris* 1655. eademque benigne annuit ut Canonici Praenestini per 4. menses singulis annis,

scilicet a prima die mensis Junii usque ad primam diem mensis Octobris per tertiariam, hoc est, octo ex duodecim intervenire deberent, et quatuor a servitio vacare valerent, uti habetur *lib.* 15. *Decret. pag.* 576. 22. *Augusti* 1637. et in Cathacen. servitii Chori, in qua agebatur de Canonicis, qui inserviebant diebus Dominicis et aliis Festis solemnioribus, et aliis diebus inserviebant alternatim, licet die 19. Novembris 1698. reprobatum fuerit hujusmodi servitium, attenta nihilominus praebendarum tenuitate, quae erat in duc. 50. annuis quoad Canonicatus, et in ducat. 100. quoad dignitates, *die* 12. *Septembris* 1699. recessum fuit a decisis, et attenta Praebendarum tenuitate statutum fuit servitium per mediarias juxta morem Basilicae Vaticanae, uti habetur *lib.* 40. *pag.* 567. *et lib.* 49. *pag.* 311. et in quadam Causa Lairien. in qua ultra vacationem octuaginta dierum Capitulo indultam anno 1552. a Nuntio Apostolico, Canonici praetendebant alternis hebdomadis vacatione frui pro tonsione barbae, et pro recreatione corporis, Sacra Congregatio *die* 24. *Januarii* 1705. *lib.* 55. *decret. pag.* 23. indulsit, ut sublatis quibuscumque aliis vacationibus Capitulum ex gratia frui valeret vacatione trium mensium quolibet anno.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitioni sit annuendum in casu etc.

Sacra Congr. die 19. Decembris 1722. respondit: *Pro gratia ad duos menses ad formam Farfen.* 13. *Novembris* 1655.

QUÆSTIO CCXCIV.

In causa Legioniensi, et Astoricensi Unionis, die 5. *Decembris* 1722.

In Collegio PP. Societatis Jesu Civitatis Legionen. sex de praesenti vix degunt Sacerdotes, et ad Scholas vix centum accedunt Adolescentes, quando tempore praeterito in praedicto Collegio septem Societatis Presbyteri degebant, ut pio exercitiorum spiritualium instituto incumberent, quinque praeterea aderant Magistri pro instruendis octingentis, et ultra adolescentibus ad scholas accedentibus, et tandem duodecim in eodem Religiosi alebantur, qui tertium probationis annum explebant; cum autem mutatio haec, quae maximopere cedit in diminutionem Divini Cultus, causam habuerit a decremento redituum ob notorias temporum calamitates, et ad reparanda hujusmodi damna supplicatum fuerit Sanctissimo Domino Nostro pro unione duarum Ecclesiarum Parochialium eidem Collegio facienda, quorum altera sita est in Dioecesi Legionensi, et altera in Dioecesi Astoricensi, et a Sanctitate sua fuerint preces remissae ad hanc Sac. Congregat. bina in praesenti examinanda dubia proponuntur, quorum alterum pertinet ad punctum unionis, et alterum spectat ad qualitatem Vicariorum in dictis Ecclesiis Parochialibus constituendorum, an videlicet debeant esse perpetui, vel ad nutum amovibiles.

Utraque ex dictis Parochialibus est de jure Patronatus Laicorum ex fundatione, et dotatione, et Patronorum non deest assensus, et quia illa, quae sita est in Dioecesi Legionensi est vacans, et altera Dioecesis Astoricensis de praesenti obtinetur a Sacerdote Alphonso Galego, supplicatur quidem pro utriusque unione; sed cum distinctione inter primam, et secundam, cum secunda sit suum effectum habitura, postquam per cessum, vel decessum praedicti Alphonsi Parochia Astoricensis vacaverit. Scriptum praeterea fuit pro informatione utrique Episcopo, et uterque respondit, exposita in facto subsistere, et unionem cessuram esse in majorem Dei Cultum, et publicam Juventutis educationem, et in eo quod attinet ad deputationem Vicarii ad nutum amovibilis, Episcopus Legionensis censet id in Domino expedire ex rationibus in ejus informatione perlegendis: et Episcopus Astoricensis nonnulla ponderat in sua informatione pro amovibilitate, et alia nonnulla pro perpetuitate Vicariorum, et se tandem submittit judicio hujus Sac. Congregationis, ut in praedicta ejus Informatione legi potest.

Quoad Parochiales unitas Cathedralibus Collegiatis, Monasteriis, Collegiis, aut aliis Piis locis *Conc. Trident. Sess.* 7. *de Reform. cap.* 7. statuit quod Episcopi solicite provideri procurent: *ut per idoneos Vicarios etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur etc. animarum cura laudabiliter exerceatur:* et haec Concilii verba sic a Doctoribus explicantur, ut appositio Vicarii, sive perpetui, sive temporalis pendeat ab arbitrio Ordinariorum, ex circumstantiis regulando: *Barbos. Jur. Eccles. Univers. lib.*

3. *cap.* 6. *num.* 11. *et in notis ad cap.* 7. *sess.* 7. *de Reform. num.* 15. *et num.* 31. *et* 32. ibique *Gallemart num.* 5. *Pignatel. consult.* 213. *num.* 4. *tom.* 4. *Garzias de Benefic. part.* 11. *cap.* 2. *num.* 8. *Card. de Luca in adnotat. ad Conc. Trid. disc.* 9. *num.* 6. *alter de Luca in addit. ad Ventrigl. in praxi rer. Eccl. par.* 1. *annot.* 20. §. 2. *num.* 5. non obstante quod Bulla 47. S. Pii V. *Bullar. tom.* 2. quae statuit quantitatem redituum assignandorum Vicariis Parochialium unitarum Monasteriis, Beneficiis, Collegiis, aliisque Piis locis, procedat retento themate Vicariorum perpetuorum, ex ea etenim infertur, talem determinatam redituum quantitatem esse Vicariis perpetuis assignandam, quoties Vicarii perpetui in Parochialibus unitis constituantur, sed non excluditur, quod exigentibus rerum circumstantiis, Vicarii etiam temporales deputari non possint.

E contra pro perpetuitate Vicariorum facit S. Pius Quintus in alia sua Constitutione 139. *Bullar. tom.* 2. in qua Vicarios perpetuos constitui vult in Parochialibus Ecclesiis, quae sunt unitae Capitulis Urbis, et conferunt late deducta per *Fagnan. in cap. ex parte num.* 9. *et seqq.* ubi late ostendit utilius servitium Ecclesiis Parochialibus praestari a Vicariis perpetuis, quam a temporalibus, et expedire, ut Sedes Apostolica decernat, quod Capitula Cathedralium, et Collegiatarum Ecclesiarum curam animarum habentium, et eam per Vicarios temporales exercentium cogantur ad deputandos Vicarios perpetuos, qui curae incumbant.

His stantibus, quaeritur:

I. An sit locus unioni Parochialium, de quibus agitur, Collegio PP. Jesuitarum Civitatis Legionen. in casu etc. et quatenus affirmative.

II. An Vicarii pro exercitio Animarum curae debeant esse perpetui, seu amovibiles ad nutum in casu etc.

Neque in hac, neque in subsequenti Congregatione habita die 30. *Januarii* 1723. Causa fuit resoluta. In Congregatione itaque habita *die* 6. *Martii* 1723. reproponitur, quoad Parochialem tantum Dioecesis Legionen. quae modo vacat, et in ordine ad quam Eminentissimus Prodatarius non vult ulteriores dilationes Patrono concedere ad praesentandum; cumque in praeteritis adversus unionem Canonici Legionenses opponerent, sibi praejudicium afferri in jure decimandi, quod habent super bonis uniendis, et quod pro unione deficiebat consensus successoris in Majoratu, licet adesset consensus, ejus, qui modo Majoratum obtinet, respondetur, bona transire debere ad Collegium Patrum cum suo onere, nec mutari jus decimandi, ex mutatione possessoris, et ulterius exhibetur consensus immediati successoris in Majoratu, quibus stantibus quaeritur:

I. An sit locus unioni Parochialis Legionen. de qua agitur, Collegio Patrum Jesuitarum ejusdem Civitatis in casu etc. et quatenus affirmative:

II. An Vicarius pro exercitio Animarum Curae debeat esse perpetuus, seu amovibilis ad nutum in casu etc.

Sacra Congr. die 24. Aprilis 1723. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum provisum in primo.

QUÆSTIO CCXCV.

In Causa Monasteriensi, die 5. *Decembris* 1722.

Hermannus Antonius de Velhen Canonicus Cathedralis. Ecclesiae Monasterien. SS. DD. N. exposuit, se per vim, et metum ordine Subdiaconali fuisse insignitum, metuque sibi fuisse a Christophoro Alexandro Patre incussum, supplicavitque pro declaratione exemptionis ab observantia voti continentiae, et quatenus opus esset a dispensatione ab eodem voto; cum enim memoratum continentiae votum sit Ordini Subdiaconali ex statu Ecclesiae annexum, liberam idcirco voluntatem exposcit, qua cessante non est obligatorium juxta late firmata per *Rotam, decis.* 870. *num.* 1. *et* 2. *coram Emerix juniore*, aut saltem metus gravis sufficientem Summo Pontifici causam subministrat dispensandi a Voto continentiae, juxta casum in terminis Subdiaconi resolutum ab hac Sac. Congregatione in Ipren. dispensationis 16. Decembris 1719. et alium casum in terminis Diaconi resolutum in Parisien. dispensationis 28. Januarii 1721. cumque preces Hermanni Antonii fuerint a Sanctitate sua ad hanc S. Congregationem remissae, scriptum fuit juxta morem Administratori Apostolico Episcopatus Monasterien. pro informatione, et voto; cum autem ex informatione, et juribus a dicto Administratore transmissis habeatur primo, quod Christophorus Alexander Pater Hermannum Antonium filium induxit ad recipiendum Or-

dinem Subdiaconatus incusso metu suae, et totius familiae indignationis, exhaeredationis, nec ulterioris in filium agnitionis, ut ex assertione jurata ejusdem Christophori Alexandri probatur; secundo, quod duo Testes de austera Patris indole deposuerunt, subdendo, se credere, quod Orator Ordinem Sudiaconatus receperit ex metu gravi reverentiali; tertio, quod saepe memoratus Hermannus Antonius juravit, se modo praedicto fuisse ordine Subdiaconali initiatum; quarto nunquam fuisse ab eodem dictum Ordinem exercitum, quae probationes omnes compilatae sunt, contradicente Promotore Fiscali, cujus etiam oppositionibus satisfactum est, ut ex Summario Scripturae desumi valet.

Quamvis omnes hae probationes compilatae fuissent contradicente Promotore Fiscali, cum nihilominus proposita fuerit haec instantia in Congregatione habita *die* 5. *Decembris* 1722. nulla fuit capta resolutio, et in subsequenti Congregatione habita *die* 19. *Decembris* dictum est, quod coadjuvarentur probationes juxta instructionem.

In executionem hujus decreti exarata fuit instructio, eademque transmissa ad Apostolicum Monasteriensem Administratorem, et in Instructione dictum fuit, primo, quod examini formali subjiceret Christophorum Alexandrum Hermanni Patrem; secundo, quod examini pariter formali subjicerentur Testes, qui de metu incusso deposuerunt, iidemque interrogarentur super causa scientiae; tertio, quod quatenus alii Testes haberi possent de visu, et auditu, aut de auditu alieno, vel de publica voce, et fama super asserto metu, iidem etiam formiter examinarentur; ultimo demum, quod Administrator Sac. Congregationi notificaret statum Familiae Oratoris tam de tempore suscepti Subdiaconatus, quam de praesenti, an videlicet tempore Subdiaconatus alii adessent Oratoris Fratres, et an ipse nunc solum sit ex sua Familia superstes.

Paritum fuit mandatis, novaeque supervenerunt probationes per manus circumferendae, quapropter iterum proposita fuit praesens Causa in hac Sacra Congregatione habita *die* 20. *Novembris* 1723. cumque tunc ab Oratore petita fuerit dilatio, die 15. Januarii 1724. iterum proposita Causa quaeritur:

I. An Orator teneatur ad Votum Continentiae in casu etc. et quatenus negative:

II. An sit locus dispensationi in casu etc.

Sacra Congr. eadem die 15. Januarii 1724.

Ad primum affirmative. Ad secundum negative.

QUÆSTIO CCXCVI.

In Causa Pacensi Restitutionis in integrum, die 5. *Decembris* 1722.

Maria de Sosa Fagundez, quae die 20. Decembris 1676. S. Baptisma recepit in Castro Campi Majoris Dioecesis Eluen. professionem regularem emisit die 21. Decembris. 1692. in Monasterio Monialium S. Luciae Civitatis Pacen. cumque eadem anno 1706. recursum ad Sedem Apostolicam habuisset, implorato beneficio restitutionis in integrum adversus praedictam professionem, tamquam emissam propter vim, et metum sibi a Joanne Patre incussum, nihil tunc agere potuit; Pater enim, qui adhuc vivebat, obstitit, et filiam, aucta commoditate majoris Livelli, ad sibi consignandam induxit epistolam hujus Sac. Congregationis, in qua juxta morem fuerat Episcopo Pacen. demandatum, ut processum super proposita nullitate professionis, ser. ser. compilari curaret.

Joannes Pater consignatam Epistolam laceravit, sed cum ea quae consignata fuerat non esset illa, quam Soror Maria de Sosa pro suae professionis annullatione receperat, sed alia, quam alia Nonialis pro eodem effectu impetraverat, et illa, quae a Sorore Maria fuerat recepta, tradita fuerit Notario Thomae de Solis, ut tempore opportuniori usum habere posset; mortuo Joanne Patre die 22. Novembris 1719. nec statim inventa Sac. Congregationis Epistola in manibus memorati Thomae depositata, tempore, quo diligentiae parabantur pro impetrando ab hujus Sac. Congregationis Secretaria duplicato, Epistola reperta est, et in ejus sequelam citatis Monasterii Monialibus, compilatus fuit ab Ordinario Processus, et ad hanc Sacram Congregationem transmissus, et quia Joannes Pater in ultimo, cum quo decessit Testamento haeredem sibi scripsit Confraternitatem Animarum Purgantium Campi majoris, praefixus fuit Confraternitati terminus ad sua jura deducenda in hac Sacra Congregatione. Admittentibus autem Monialibus professionis nullitatem, et Societate comparere recusante,

comparet Fiscalis Curiae, qui etiam fuit auditus in compilatione processus: adeoque ex juribus ab utraque parte circumferendis, quaeritur:

An sit locus restitutioni in integrum in casu etc.

Sacra Congr. die 19. Novembris 1722. respondit: *Affirmative in omnibus.*

QUÆSTIO CCXCVII.

In causa Spoletana, die 5. *Decembris* 1722.

Licet juxta communiorem opinionem saepius ab hac Sac. Congregatione receptam teneantur Canonici tum Cathedralium, tum Collegiatarum Ecclesiarum ad quotidianam celebrationem, et applicationem Missae Conventualis pro Benefactoribus, stante nihilominus praebendarum tenuitate, fuit aliquando indultum, ut firma remanente quotidiana celebratione, applicatio pro Benefactoribus fieret diebus tantum Festis de praecepto, uti, omissis antiquioribus exemplis, fuit resolutum in Veliterna 14. Martii 1722. et in terminis Collegiatae Ecclesiae S. Gregorii Civitatis Spoletanae 30. Maji hujus ejusdem anni.

Canonici Collegiatae Ecclesiae S. Petri ejusdem Civitatis Spoletanae, quibus ab Episcopo in ultima sua Visitatione demandatum fuit, ut quotidie Missam Conventualem applicarent pro Benefactoribus, nedum in sequelam juris communis, et resolutionum hujus Sac. Congregationis sed etiam ad tramites praecepti Cardinalis clar. mem. Vicecomitis Episcopi Spoletani, disputanda proposuerunt dubia infra recensenda, concludendo pro exemptione saltem ab applicatione Missae Conventualis diebus non Festivis de praecepto, et in eo quod attinet ad tenuitatem redituum, subdunt, eos totaliter consistere in distributionibus, et eas non excedere annua scut. 19. circiter, licet antiquiori tempore ascenderent ad annua scuta 26. Scriptura per manus circumfertur; quocirca quaeritur:

I. An Canonici Collegiatae Ecclesiae S. Petri Civitatis Spoleti, teneantur quotidie Missam Conventualem celebrare, et quatenus affirmative:

II. An teneantur quotidie dictam Missam Conventualem applicare pro Benefactoribus, et quatenus affirmative.

III. An, et quae exemptio, sive a celebratione, sive ab applicatione Missae Conventualis, iisdem attenta Praebendarum tenuitate, sit indulgenda, in casu etc.

Sacra Congr. die 19. Decembris 1722. respondit: *Ad primum, et secundum affirmative. Ad tertium pro gratia quoad applicationem tantum, ut in Veliterna* 15. *Martii* 1722.

QUÆSTIO CCXCVIII.

In Causa Cavensi Erectionis Parochialis, die 19. *Decembris* 1722.

Licet anno 1662. ab Episcopo Caven. Ecclesia S. Mariae Gratiarum Pagi Benincasa fuerit erecta in Parochialem, et cura Populi fuerit dismembrata a Parochiali Ecclesia S. Petri Civitatis Caven., ad quam dictus Populus pertinebat, habito nihilominus recursu a Parocho memoratae Ecclesiae S. Petri ad hanc Sacram Congregationem, responsum fuit, quod non erat locus erectioni novae Parochiae, sed quod Incolae Pagi eligerent, et propriis expensis alerent Cappellanum ab Ordinario approbandum, qui ipsis Sacramenta ministraret.

In hujus decreti executionem plures successive Cappellani ad ministerium electi fuerunt, tum ex Dioecesi, tum exteri, sed omnes brevi tempore illud exercuerunt, et ultimus, qui viginti annorum spatio, non obstantibus dissidiis, et litibus, quae cum Parocho Sancti Petri intercesserunt, in dicto munere perduravit, annis elapsis mortuus est.

Occasione visitationis factae ab Episcopo *anno* 1720. adhibitae fuerunt ab ipso omnes diligentiae pro inveniendo idoneo Sacerdote, qui mortuo substitui posset, sed nullus inventus est; exteri enim ad Pagum accedere nolunt, et unus tantum adest in Pago Sacerdos, qui non est approbatus ad Confessiones audiendas; quocirca idem Episcopus jussit uni ex Parochis S. Petri, tres enim curam Animarum exercent, diu, noctuque moram facere in Pago Benincasa.

Episcopale decretum optato caruit effectu, et Incolae Pagi, qui sunt quatuor centum, Sacramentorum carent administratione, itaut nonnullus ab Episcopo in sua relatione dicatur sine Sacramentis obiisse, utque haec de medio tollantur inconvenientia, Incolae loci Benin-

casa suas preces huic Sacrae Congregationi exhibuerunt, vel pro facultate eligendi propriam Ecclesiam Sanctae Mariae Gratiarum in Parochialem distinctam, et separatam ab Ecclesia S. Petri, vel saltem pro facultate fundandi in Ecclesia S. Petri quartam Praebendam Parochialem, ita tamen, ut quartus Parochus ab Oratoribus nominandus, et ab Episcopo approbandus, debeat semper in Pago Benincasa residere.

Juxta morem scriptum fuit Episcopo pro informatione, et voto, et Episcopus exposita retulit in facto subsistere, et expedire in Domino, quod petitis annuatur, cum idoneum Sacerdotem reperire non possit qui Sacramenta Incolis tanquam Cappellanus administret, et cum impossibile sit, quod Parochus Sancti Petri incumbere valeat Curae in Pago Benincasa.

Facta precum, et informationis Episcopi relatione, Sac. haec Congregatio *die* 7. *Februarii* 1722. rescripsit, quod praefigeretur terminus Parocho Sancti Petri ad sua jura deducenda, et quod Episcopus interim provideret de idoneo Sacerdote, qui Curam exerceret Animarum; cumque Episcopus suis litteris datis *die* 7. *Mensis Maji* respondisset, se terminum praefixisse, et vix se reperire potuisse Sacerdotem, qui aegro animo bis in hebdomada a Civitate Cavensi pergit ad Pagum, ut Confessiones excipiat, novae litterae *die* 13. *Junii* ab hac Sacra Congregatione ad eundem Episcopum datae sunt, ut informaret super modo, quo Cura a tribus Parochi S. Petri exerceretur, et an subsisteret assumptum ab Incolis Pagi expositum, quod ab habitantibus in alio loco nuncupato *la Marina* fuerit tertia Praebenda Parochialis propriis sumptibus erecta in Ecclesia Sancti Petri, ea lege, ut hic tertius Parochus deberet in loco *la Marina* semper residere.

Novis hisce litteris ab Episcopo *die* 9. *Septembris* responsum est, et dictum, a tempore immemorabili duos Parochos in Ecclesia S. Petri fuisse, qui Curam exercuerunt Animarum, et *anno* 1701. intercedente auctoritate bonae mem. Episcopi Pignatelli, fuisse ab hominibus loci *Maritimae veteris* subjecti Parochiali Sancti Petri erectam in eadem Sancti Petri Ecclesia tertiam parochialem Praebendam cum onere, quod unus ex tribus Parochis in loco Maritimae Veteris residentiam perpetuo haberet, et Sacramenta Incolis in Ecclesia Sanctae Mariae ministraret, et in sua Dioecesi non solum tres Parochos in una Ecclesia, sed etiam septem reperiri, qui Curae Animarum praesunt juxta quasdam leges ab Episcopo Lippio latas *anno* 1608.

Proposita fuit haec Causa in Congregatione habita hac die 19. Decembris 1722. cujus folium poterit ab EE. VV. benigne reassumi, nec ulla fuit capta resolutio, sed responsum quod darentur ad Episcopum novae litterae pro informatione juxta instructionem; cumque juxta ea, quae in superioribus dicta sunt, mandatum fuerit, ut novae darentur litterae juxta instructionem, instructio ad sequentia capita redacta est.

Primum caput fuit ut exquireretur, an in hypothesi fundationis quartae Praebendae, administratio Sacramentorum facienda esset incolis Benincasa privative quoad alios tres Praebendatos, vel cumulative cum illis, et Episcopus in novis litteris respondet, quartum hunc Praebendatum privative quoad alios, debere administrare Sacramenta, sed eorumdem administrationem aliis etiam tribus permitti posse, ad requisitionem saltem Parochianorum.

Secundum caput fuit, an tertius Praebendatus exercens Curam Animarum in Maritima Veteri, eam exerceat cumulative cum aliis duobus, vel privative, et huic capiti respondet Episcopus, eum privative administrare, sed ad requisitionem Parochianorum permitti aliis duobus, ut iisdem Sacramenta administrent, et tertium hunc Praebendatum requisitum administrare etiam Sacramenta incolis immediate subjectis Ecclesiae S. Petri in sequelam conventionum tempore erectionis tertiae Praebendae factarum, et ab Episcopo tunc temporis approbatarum.

Tertium caput fuit, ut exprimeretur quomodo alii duo Parochi exerceant Animarum curam in Parochia S. Petri, an unus privative quoad alium, in aliquo loco, et Episcopus respondit, sic exerceri curam animarum, ut unus uno mense, alter alio eam administret, excepto Poenitentiae Sacramento, quod ab uno, et ab altero semper petentibus administratur, et in Dioecesi Cavensi plures alias existere Parochias, in quibus Cura pluribus Parochis commissa est, cum tali tamen methodo, ut unus inter eos constituatur Rector annalis toti Curae praesidens, libros Parochiales conservans, quique ulterius Missarum solemnia celebrat, et ver-

bum divinum praedicat, diviso inter alios turno tali modo, ut unus uno mense, alius alio curam actualem exerceat, et ab omnibus indistincte Sacramentum poenitentiae administretur.

Quartum caput fuit, ut exprimeretur, quomodo substentetur Parochus Maritimae veteris, et an ei ab incolis factum sit aliquod assignamentum, et an percipiat emolumenta incerta Parochiae, vel ea dividat cum aliis duobus, et Episcopus respondet emolumenta incerta loci Maritimae veteris et alia totius Parochiae inter omnes tres Parochos aequaliter dividi, dictoque Parocho Maritimae Veteris fuisse assignatos *annuos duc.* 49. viginti scilicet ex proventibus cujusdam officii Grassariatus, quod prius Cappellano applicabatur cum onere celebrationis Missarum 50. alios decem ducatos cujusdam Montis Mortuorum cum onere celebrationis Missarum juxta Constitutionem dicti Montis, alios ducatos duodecim cum dimidio, qui a nonnullis incolis, et alios ducatos residuales, qui ab aliis Incolis persolvuntur, superaddito onere nonnullarum Missarum juxta conventiones initas in fundatione hujus tertiae Praebendae.

Postremo subdit Episcopus, habitatores Pagi Benincasa novo Parocho, seu quartae Praebendae erigendae assignare velle ducatos 20. liberos, et alios ducatos annuos 64. cum onere Missarum 344. quae in Ecclesia Pagi S. Mariae Gratiarum a Sacerdotibus, qui ab iisdem incolis eliguntur, celebrantur, et concludit, Populum dicti Pagi indigere assistentia Presbyteri Parochiali charactere insigniti, qui fidei rudimenta, et caetera necessaria ad salutem doceat, et Sacramenta administret, et scandalis occurrat.

His stantibus, quaeritur:

I. An Ecclesia S. Mariae Gratiarum loci Benincasa erigi debeat in Parochialem, et quatenus negative.

II. An sit fundanda quarta Praebenda Parochialis in Ecclesia S. Petri ad Dragonem sub obligatione, quod Parochus manutenendus sumptibus Hominum dicti loci Benincasa, et ab eis eligendus cum approbatione Episcopi, teneatur residere in eodem loco, in casu etc.

Sacra Congr. die 5. Junii 1723. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum affirmative iisdem modis, et formis, ac conditionibus, quibus tertius Praebendatus in Ecclesia Maritimae Veteris constitutus fuit.

QUÆSTIO CCXCIX.

In causa Romana, die 19. *Decembris* 1722.

Consules, et Magistri Artis Aurificum *anno* 1692. cesserunt Opificibus ejusdem Artis vulgo *Giovani, o sia Garzoni di Bottega,* praevia reservatione Beneplaciti Apostolici, Cappellam Sanctissimi Praesepis sitam in Ecclesia S. Eligii ad Universitatem Artis Aurificum pertinente, et nonnulla ulterius Capitula cum praedictis fecerunt, itaut erecta remanserit memoratorum Opificum Universitas separata ab Universitate Magistrorum ejusdem Artis; cumque nonnulli ex Opificibus adversus concessionem, et respective erectionem judicium intentassent coram primo Collaterali Capitolii, et hic sententiam super nullitate tulisset, delata de ordine Auditoris Sanctissimi controversia ad hanc Sacram Congregationem, propositum fuit *die* 11. *Septembris* 1694. sequens dubium, *an sit locus novae erectioni Universitatis Juvenum Artificum in dicta Ecclesia S. Eligii*, eoque nullatenus dicta die resoluto, *die tandem* 25. *Septembris ejusdem anni* responsum fuit *negative quoad erectionem novae Universitatis, et Secretario ad mentem,* quae fuit ut Opifices, qui in praeteritum celebraverant in altari ipsis concesso festivitatem S. Andronici, et Sanctae Athanasiae, dictam celebrationem continuarent, uti habetur *lib.* 44. *Decret. fol.* 476. commissaque executione negotii clar. mem. Cardinali de Alteriis Artis Protectori, cum fuisset ab eodem relaxatum mandatum per modum provisionis pro solutione cujusdam taxae, ut ope ejusdem demandata celebratio adimpleretur, Sac. haec Congregatio *die* 13. *Novembris ejusdem anni* rescripsit *Secretario ad mentem:* et mens fuit, quod non cogerentur Opifices Aurificum ad aliquam contributionem eleemosynae pro celebratione festivitatis Sancti Andronici, et Sanctae Athanasiae.

Post haec nihil actum fuit nisi *anno* 1697. quo tempore cum nova fuissent confecta Capitula de consensu Congregationis secretae Magistrorum Artis, et de consensu Congregationis Generalis Opificum, et cohaerenter ad praedicta deventum fuisset ad stipulationem instrumenti, exhibitus fuit huic Sac. Congregationi supplex libellus pro conventionum confirmatione, eodemque remisso ad Eminentissimum Cardinalem Ottobonum Protectorem, responsum fuit

die 16. *Maji* 1699. pro confirmatione in forma specifica, et quia tunc decretum expeditum non fuit, et sic multo minus promota instantia pro concessione Brevis Apostolici, deventum subinde fuit ad reformationem nonnullorum Capitulorum, et ad aliorum ampliationem, porrectoque novo supplici libello pro horum Capitulorum approbatione, praevia informatione Eminentiss. Card. Protectoris, *die* 30. *Septembris* 1719. dictum fuit, quod Oratores singillatim exprimerent Capitula revocata, aut immutata, aut ampliata, factaque ad normam hujus rescripti expressione, *die tandem* 13. *Aprilis* 1720. Sac. Congregatio censuit, si Sanctitati Suae placuisset, Capitula, Conventiones, et Statuta per litteras apostolicas in forma brevis approbari, et confirmari posse in forma specifica, et san. mem. Clemens Papa XI. *die* 5. *Octobris ejusdem anni* per suas litteras apostolicas in forma Brevis supra relata Statuta confirmavit, cum clausula *salva tamen semper in praemissis auctoritate Sac. Congregationis Concilii*.

Adversus hujusmodi confirmationem, et respective novae Universitatis erectionem nonnulli ex Opificibus reclamant, tum quia nec huic Sac. Congregationi, nec Summo Pontifici in precibus exhibitis pro Statutorum confirmatione expositum fuit, quod usque *de anno* 1694. responsum fuerat contra erectionem novae Universitatis, quae res, si fuisset exposita, difficiliorem saltem reddidisset Statutorum confirmationem, tum quia Magistri, et Opifices ad eandem pertinent Artem, et incongruum esse videtur, ut duae Universitates separatae de una, et eadem arte constituantur, et tandem quia in novis Capitulis eximuntur a contributione filii, et fratres Magistrorum, ex quo resultat damnum Opificibus, qui ex propria industria, et laboribus vitam ducunt.

E contra a majori parte Opificum, qui instant pro novae Universitatis conservatione, replicatur, hanc novam Universitatem cedere in augmentum Cultus divini; instituta enim fuit, ut statis temporibus Opifices congregari possent pro Christianae Pietatis actibus exercendis; item omnia gesta fuisse ex consensu Universitatis Magistrorum, quae habet facultatem condendi Statuta, et Decreta propriae Artis exercitium respicientia; rursus non defuisse in his, quae gesta sunt, omnium fere Opificum consensum, et ultimo non obesse posse reticentiam praecedentium rescriptorum Sac. Congregationis, cum coacta solutio cujusdam taxae ab aggregatis ad novam Universitatem faciendae, quae causam dedit antiquioribus litibus, fuerit fidelissime exposita tum Sacrae Congregationi, tum Summo Pontifici, et ab utrisque approbata.

Jura hinc inde circumferuntur, et nunc quaeritur:

An erectio controversae Universitatis Juvenum Aurificum, et Argentariorum sustineatur in casu etc.

Sacra Congr. die 16. Januarii 1723. respondit:

Affirmative, deleto Capitulo, quod a Contributione eximuntur filii, et Fratres Magistrorum, qui idcirco teneantur uti caeteri ad solutionem.

QUÆSTIO CCC.

In Causa Januensi Pactionum, die 19. *Decembris*, 1722.

In Ecclesia Metropolitana Januensi adsunt triginta Cappellani sub nomine Massae, et isti inserviunt Choro ejusdem, horis diurnis, et nocturnis, et quando contingit vacatio unius ex istis Cappellanis, electio fit a Cappellanis collegialiter, et per secreta suffragia, et electus absque ulla canonica institutione admittitur ad Chori servitium; Cappellaniae etenim sunt Laicales, et dicitur, eas fuisse laicales declaratas ab hac Sac. Congregatione.

Occasione dictae vacationis fiunt pactiones inter electores, et Concurrentes, et subscribuntur apochae, in quibus promittitur quaedam summa pecuniarum, vel Sacristiae, vel uni, aut alteri ex Electoribus persolvenda, si Concurrens ad Cappellaniam vacantem eligatur; cumque secuta praedicta electione, aut Sacristia, aut ille ex Electoribus, cujus favore apocha promissionis fuit exarata, judicialiter instent pro solutione, Eminentissimus Archiepiscopus Januen. quaerit ab hac Sacra Congregatione, an pactiones hujusmodi sint licitae, et an compelli possint paciscentes ad solvendum, et an electiones simili modo factae sustineantur, ut ex tenore infrascriptorum dubiorum.

Quando vigent antiquae, et immemorabiles consuetudines, juxta quas aliquid persolvitur occasione possessionis Canonicatus, et Prae-

bendae, seu alterius Officii ecclesiastici in aliqua Ecclesia exercendi, eaedem tanquam simoniacae reprobantur, si id, quod exigitur, seu persolvitur, cedit in utilitatem, et privatum commodum aliorum Canonicorum, sive Sacerdotum, aliorumve Ecclesiae Ministrorum; secus autem, si id, quod exigitur, seu persolvitur, erogatur, et convertitur in usus pios, uti probat *Textus in cap. Jacobus de simonia*, et habetur *cap.* 14. *sess.* 24. *de reform. et in Bulla* 104. *S. Pii V. Bull. tom.* 2. relictisque antiquioribus hujus Sac. Congregationis Resolutionibus, *in quadam causa Cassanen.* quae fuit proposita *die* 3. *Decemb.* 1718. et in qua actum fuit de antiqua, et immemorabili consuetudine vigente in Receptitia Ecclesia S. Mariae Majoris Civitatis Maratae, juxta quam consuetudinem quicunque Sacerdos erat admittendus ad numerum Sacerdotum participantium, solvebat unicuique ex illis decem Carolenos, et iidem ferebant onus emendi paramenta, vasa sacra, et alia necessaria pro Sacristia, cum disputatum fuisset dubium, *an consuetudo vigens exigendi a quolibet Presbytero admittendo ad participationem massae communis ejusdem Ecclesiae Carolenos decem, esset servanda in casu etc.* responsum fuit *affirmative, dummodo fiat depositum in capsa Sacristiae, et quod depositum erogetur in usus ejusdem Sacristiae tantum*, et contrafacientes nedum restitutioni essent obnoxii *juxta Textum in cap. de hoc de simonia*, sed etiam remanerent subjecti aliis poenis, de quibus *in allegata constit.* 104. *S. Pii V.* in qua ulterius irritum, et inane decernitur quidquid in praedictis contigerit attentari.

Plana haec esse videntur; quocirca inquirere opus est, an Cappellaniae, de quibus agitur, possint esse subjectum simoniae. Affirmativa quippe suadetur, ex quo licet Ecclesiastica Beneficia dici non valeant, annexum tamen habent aliquod ecclesiasticum officium, in quo rerum statu contrectatio super iisdem simoniaca esse potest, si non de Jure Divino, saltem de Jure ecclesiastico, *juxta Text. in canone Salvator, ibique glos. in verb. et Judices prima q.* 3. et faciunt deducta *per Fagn. in cap. cum pridem num.* 17. *de pactis.* E contra vero negativa sententia suadetur, ex quo Cappellaniae istae, utpote laicales, non sunt subjectum capax simoniae, licet habeant annexum onus Missarum, in quo rerum themate pactiones quoad eas possunt esse illicitae, et irreligiosae, sed non simoniacae: *Gibalin. de simonia quaest.* 20. *consect.* 7. et latae prosequitur *R. P. D. Petra ad Const. Apost. tom.* 4. *pag.* 503. et confert resolutio hujus Sac. Congregationis in causa Neapolitana *die* 26. *Augusti* 1719. in qua excitata controversia de nonnullis conventionibus initis super hujusce generis Cappellanias, resolutum fuit, non adfuisse simoniam, nec paciscentem incurrisse poenas simoniae, licet pacta essent illicita, et in hoc rerum themate dubia mox recensenda non possent resolvi cum terminis simoniae, sed ad terminos ejus, qui ante electionem, aliquam summam persolvendam promittit, vel erogandam in usus pios, vel applicandam alicui ex Electoribus, ut sibi paret viam ad aliquod Officium, licet illud Ecclesiasticum Beneficium non sit.

His stantibus, quaeritur:

I. An liceant tales pactiones.

II. An electio cum illis facta sustineatur.

III. An possit cogi Electus ad solutionem summae promissae.

IV. An sit locus restitutioni summae in casu, et casibus receptae, et quatenus affirmative.

V. Cui facienda sit restitutio.

VI. Quibus poenis plectendi sint paciscentes.

Sacra Congr. die 16. Januarii 1723. respondit:

Ad primum negative. Ad secundum, et subsequentia dilata, et praefigatur terminus interesse habentibus ad sua Jura deducenda in S. C.

QUÆSTIO CCCI.

In Causa Uratislaviensi, die 16. *Januarii* 1723.

Cum Abbas Lubensis Ordinis Cisterciensis sibi arrogare contenderet jus approbandi Confessarios pro Sanctimonialibus Monasterii Trebnicensis suo Ordini subjectis, licet Monasterium situm esset in Dioecesi Uratislaviensi, habitus fuit ab Episcopo recursus ad Sedem Apostolicam, et causa ex rescripto Auditoris Sanctissimi delegata fuit huic Sacrae Congregationi cum Voto Rotae.

Prodierunt Rotales decisiones Episcopo favorabiles, quaeque ab eodem exhibentur; cumque Abbas Summo Pontifici supplicasset pro facultate sibi ex gratia concedenda dictos Confessarios approbandi, responsum fuit a Summo Pontifice, quod sua jura deduceret in hac Sacra Congregatione, quatenus existima-

ret, decisiones Rotales adversus se editas, esse insubsistentes, et multo magis cum causa fuerit huic Sac. Congregationi delegata non de Voto, sed cum Voto Rotae, itaut sit in facultate Sac. Congregationis amplecti, aut rejicere decisiones Rotales.

Fundamentum Episcopi late exornatum in decisionibus Rotalibus constituitur *in Bulla* 18. *Gregorii XV. Bullar. tom.* 4. In dictis quoque decisionibus firmatur, non prodesse allegata Abbatis Privilegia, nec consuetudinem immemorabilem esse probatam, addique posset ultra deducta in decisionibus, quod immemorabilis, quatenus esset probata, non relevaret; in Bulla etenim 7. *Clementis V. Bullar. tom.* 6. statuitur idipsum, quod fuit statutum in Bulla Gregoriana, indigere videlicet Regulares approbatione Episcopi pro excipiendis Confessionibus Monialium sibi subjectarum, uti legitur in §. 4. et in hac Bulla Clementina continetur derogatio consuetudini etiam immemorabili, uti legitur §. 9.

Adeoque nunc quaeritur:

An Votum Rotale sit exequendum in casu etc.

Sacr. Congr die 30. Januarii 1723. respondit:

Approbationem Confessariorum pro Monialibus pertinere ad Episcopum.

QUÆSTIO CCCII.

In Causa Valentina die 16. *Januarii* 1723.

Vacante Canonicatu Lectorali Metropolitanae Ecclesiae Valentinae, Capitulum, et Canonici ad normam litterarum apostolicarum san. mem. Innocentii Papae XI. devenerunt ad affixionem edicti, in quo demandarunt, ut Oppositores subire deberent examen super expositione Textus Sac. Scripturae, nonnullisque Graduatis, seu Licentiatis in Jure Canonico, et Civili sese opponentibus, sub obtentu, quod examen quoad ipsos fieri non deberet super Textu scripturae, sed super Legali facultate, ex rescripto Auditoris Sanctissimi causa ad hanc Sacram Congregationem delata est.

Fundamentum edicti constituitur in apostolicis litteris memoratae san. mem. Innocentii XI. in quibus decernitur, quod pro tempore existens Canonicus Lectoralis *singulis diebus, exceptis festivis, Sacram Scripturam legere, et interpretari, aliaque omnia, et singula, quae similes Canonici ex Concilii Decretis facere, exequi, et exercere debent, et tenentur, etiam facere, exequi, et exercere debeat.*

Additur, quod in aliis litteris ab eodem Pontifice Capitulo scriptis haec habentur: *etsi negotium Canonicatus, pro quo supplicastis, non leves continebat difficultates, sicuti iis, qui illud urgebant, plane innotuit, eas tamen libenter dedimus charitati, qua vos prosequimur, et spei, quam concepimus, fore, ut is, qui a vobis, praevio accurato examine ad S. Scripturae lectionem approbatus fuit, judicio, et expectationi vestrae non sine Ecclesiae fructu apprime respondeat*, et in concursu immediate post erectionem habito pro collatione Praebendae Lectoralis, examen inter Oppositores institutum fuit super expositione Sacri Textus.

Et quamvis in primis litteris apostolicis saepe memorati Innocentii XI. mentio habeatur Doctorum utriusque Juris *unam Praebendam Lectoralem in dicta Ecclesia pro uno Clerico, seu Presbytero Magistro in Theologia, seu Juris utriusque Doctore, sive Licentiato futuro inibi Lectore Sacrae Scripturae etc.* et paulo post *pro uno Clerico, seu Presbytero Magistro in Theologia, seu utriusque Juris Doctore, aut in decretis in aliqua studii generalis approbata Universitate Licentiato semper, et perpetuo affecti, constituti, et deputati sint, et esse debeant, et Lectorales nuncupentur;* Capitulum nihilominus subdit, haec, et similia suae intentioni non obstare, cum aliud sit, quod in concursu comparere possint non solum Magistri in Sac. Theologia, sed etiam Juris utriusque Doctores, aliud vero, quod Juris Doctores in Concursu comparentes sint examinandi super Jure Canonico, et non super explicatione Sacrae Scripturae.

Plura ad rem, de qua agitur, afferuntur in informatione tam facti, quam Juris pro Capitulo; et praeter deducta ab illis, ponderari fortasse posset, Praebendam Lectoralem fuisse in Ecclesia Valentina institutam a san. mem. Innocentio XI. ad normam Concilii Tridentini *sess.* 5. *cap.* 1., uti ex ejus litteris apostolicis colligitur, cumque Sacrum Concilium loco citato expresse loquatur de Lectione S. Scripturae, et ab hac Sacra Congregatione jam fuerit resolutum, Doctorem in Jure Canonico obtinere posse Praebendam Theologalem, *ut in Asten.* 3. *Februarii* 1616. *lib.* 18. *Decret. pag.* 31. ibi: *Quaeritur, an Doctor in Jure Canonico*

possit obtinere Praebendam Theologalem, et an Theologus non Doctor possit similiter illam obtinere. Sacra etc. ad primum respondit, posse, et ad secundum pariter affirmative respondit, si non adsit Doctor aequalis idoneitatis; haec tamen, et similia, quae supponunt capacitatem in Doctore Juris Canonici pro obtinenda Praebenda Lectorali, non excludunt in dicto Doctore examen super Sacra Scriptura, nec ei dant facultatem, omissa Sacra Scriptura, legendi Jus Canonicum, uti colligitur ex sequenti decreto, edito ab hac Sacra Congregatione *in Vigilien.* 27. *Septembris* 1681. *lib.* 32. *decret. fol.* 14. *a tergo*, ibi: *Franciscus Venetianus Canonicus Theologus Cathedralis Vigilien. supplicat pro indulto, ut loco se doctorare faciendi in Theologia, possit assumere gradum Doctoratus in Jure Canonico; Sacra etc. ad quam Sanctissimus Dominus Noster libellum hujusmodi remisit, attenta relatione Episcopi Vigilien. censuit, si Sanctitati Suae placuerit, posse per suas litteras Apostolicas committi eidem Episcopo, qui veris existentibus narratis, et dummodo praevio diligenti examine, Oratorem invenerit habilem, et idoneum docendi Theologiam Moralem, et explicandi Sacram Scripturam, juxta legem in fundatione Praebendae Theologalis appositam, pro suo arbitrio, et conscientia cum eo gratis dispenset, ut gradum Doctoris in Jure Canonico suscipere valeat, qui sic susceptus Oratori suffragetur, perinde, ac si ipse in Sac. Theologia graduatus reperiretur, ita tamen, ut Theologiam Moralem docendo, et Sacram Scripturam explicando vere incumbat, et sedulo praestet operam, et de praemissis facta Relatione Sanctissimo die* 25. *Octobris, Sanctitus Sua Sacrae Congregationis Sententiam benigne approbavit.*

His stantibus, quaeritur:

I. An edictum pro concursu a Capitulo promulgatum sustineatur, et quatenus negative:

II. An, et quomodo sit reformandum in casu etc.

Sacra Congr. die 30. Januarii 1723. respondit: *Ad primum affirmative. Ad secundum provisum in primo.*

QUÆSTIO CCCIII.

In Causa Fulginatensi, die 30. *Januarii* 1723.

Episcopus Fulginatensis exposuit huic Sac. Congregationi, duas in sua Dioecesi reperiri Parochiales Ecclesias, alteram S. Ægidii *Villae Baronum*, alteram contiguam Villae nuncupatae *Tenne*, et primae subditas esse circiter centum animas, et ejus reditum in scutis annuis viginti circiter consistere, et secundam subjectas habere tantum duas familias, et sic duodecim circiter animas, eamque non habere in reditu, nisi circiter scuta decem, et septem Romana, dictasque duas Parochiales per quartam partem tantum milliarii inter se distare, et se haec omnia in comperto habere, tum ex personali visitatione, tum ex Testibus examinatis.

Exposuit insuper, alias duas in eadem Dioecesi reperiri Parochiales Ecclesias, alteram S. Petri *Villae Cerviae*, alteram S. Antonii Abbatis *Villae Particani*, easque inter se distare per medium milliare, et primam habere subditas animas octuaginta, et in annuo reditu scuta quadraginta circiter, non deductis expensis, et secundam subditas habere quinquaginta circiter animas, et in annuo reditu scuta viginti circiter, demptis expensis, et se haec omnia in comperto habere ex personali pariter visitatione, et Testium examine.

Exposuit denique, in Parochiali Ecclesia S. Ægidii non asservari Sanctissimum Sacramentum Eucharistiae, et Parochum prae nimia indigentia non posse adigi ad residendum, et similia contingere in Ecclesia Villae nuncupatae *Tenne*, in qua ulterius non adest sepulchrum pro Parochianis, et in aliis duabus supra memoratis Ecclesiis Parochialibus aliquando, et non semper asservari SS. Eucharistiam, et utrosque Parochos nimia paupertate laborantes non posse executioni mandare decreta, quae fiunt in visitatione pro reparandis supellectibilus, et aliis rebus consimilibus peragendis, seque idcirco statuisse devenire ad unionem Parochiae S. Ægidii cum Parochia Villae *Tenne*, et Parochiae S. Petri cum Parochia S. Antonii.

Licet inter Scribentes disputetur, an in unionibus Ecclesiarum Parochialium necessarius sit consensus Capituli, nonnullis affirmative respondentibus ad tramites *Clementinae secundae de reb. Ecclesiae non alienandis*, nonnullis autem negative sentientibus ratione facultatis a Sac. Concilio Episcopis datae, etiam tanquam Sedis Apostolicae Delegatis, juxta ea, quae plene habentur *apud Gallemart ad cap.* 5. *sess.* 21. *et apud Barbos. ad eundem lo-*

cum num. 9. *Fagnan. in cap. ad audientiam il primo sub n.* 53. *de Ecclesiis aedificandis*, *Monacell. in formular. tom.* 1. *tit.* 2. *form.* 7. *num.* 2. Episcopus nihilominus negotium unionis in Capitulo proposuit, et ab eo tale responsum prodiit, ut tam ipse, quam Cancellarius pro rogitu accitus crediderint consensum praestitum fuisse. At exhibito subinde a Canonicis quodam folio, in quo theoricae quaedam generales exponebantur circa uniones, quae sine juxta causa, et magna fieri non debebant, folium ipsum fuit ab Episcopo ad hanc Sac. Congregationem transmissum, propositaque inter supplices libellos instantia pro unione, *die* 21. *Novembris* 1722. rescriptum fuit pro facultate.

Antequam decretum extraheretur, Procurator nomine Capituli protestatus est suos Principales audiri velle, et momenta rationum Sac. Congregationi exhibere pro unione impedienda, dataque Procuratori facultate novum habendi recursum ad Sacram Congregationem, de hac eadem re actum fuit in Congregatione habita *die* 19. *Decembris* 1722. et instantibus Dignitatibus, et Canonicis Ecclesiae Cathedralis, nec non Parochianis Ecclesiarum uniendarum, responsum fuit, *quod Causa proponeretur in folio in secunda post Reges omnino etiam unica.*

Fundamentum pro unione constituitur *in cap.* 5. *sess.* 21. *de reform.*, in quo datur facultas Episcopis etiam tanquam Sedis Apostolicae Delegatis faciendi uniones perpetuas Beneficiorum Curatorum cum Curatis propter eorum paupertatem, et Sac. haec Congregatio *usque de anno* 1577. Episcopo, qui tunc Ecclesiam Fulginatensem administrabat, requirenti, an posset unire duas Parochiales propter earum paupertatem, respondit posse Episcopum facere hanc unionem, si modo unus Rector valeat omnibus illis Ecclesiis inservire, habita ratione vicinitatis locorum, et numeri Parochianorum, uti habetur *lib.* 2. *decret. pag.* 160. *a tergo.*

Scriptura per manus, ut mihi supponitur, circumfertur nomine Capituli, et Parochianorum, et quatenus non adesset Mandatum Procurae Capituli, et soli remanerent Parochiani, qui se opponerent, onus erit inspicere, an Parochiani in re, de qua nunc agitur, sint legitimi contradictores: dicunt enim Doctores, eos non esse necessario vocandos: *Pax Jordan. lucubr. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 32. *num.* 94. *Barbos. loco supra cit. num.* 8. *Monacell. loco pariter supra citato num.* 3. et ulterius declarare,

An sit locus unioni in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Affirmative.

QUÆSTIO CCCIV.

In Causa Montis Marani Servitii Ecclesiae, *die* 30. *Januarii* 1723.

Pro-Vicarius Generalis Episcopi Montis Marani sequentem ad hanc Sacram Congregationem transmisit relationem. *Cum ad Vulturariae Oppidum hujus Dioecesis Montis Marani pro explendo munere S. Visitationis anno proxime praeterito me contulissem, inter alios abusus inveni, quod illius Presbyteri ad numerum triginta canebant in Choro, et in Ecclesiis Missas Defunctorum, Anniversarias, Votivas, et alia Divina Officia absque Cotta, et Bireto Clericali, sed in nigris, et quod pejus est, curta veste induti, in Missis Defunctorum Anniversariis, quando dicitur unica tantum oratio, non canebant in Choro sequentiam Dies irae etc. Epistolam canebat intus Chorum aliquis eorum absque Cotta, et curta similiter, uti caeteri, indutus veste, et demum Missis cum cantu inserviebant in Altari vel Laicus, vel Clericus sine superpelliceo. His malis ut occurrerem, paterne prius illos admonui, ut deinceps in Choro vellent assistere Cotta, et Bireto Clericali induti juxta Pontificale Romanum, et Doctorum auctoritates: cantare sequentiam in Anniversariis, cum dicitur unica oratio, Epistolam canere unum illorum, vel saltem Clericum Lectorem superpelliceo indutum ad partem Epistolae contra Altare, juxta Missalis Romani Rubricas, et insuper Missis cum cantu inservirent Clerici Cotta induti;* Cumque suasionibus Presbyteri nollent acquiescere, subdit Provicarius se edictum promulgasse prohibens dictos abusus.

Quoad obligationem canendi Missas, et alia Divina Officia in Ecclesia, et Choro cum Cotta, veste talari, et bireto Clericali, praeter deducta a Scribente, urget, quod aut nunquam, quod est absurdum, aut si aliquando Presbyteri dictis vestibus uti debent, aptius, et convenientius illis uti non possint, quam

in Ecclesia, et Choro, dum Divina peragunt Officia.

Quoad sequentiam *Dies irae*, quidquid sit de ejus auctore, cum nonnulli eam referant ad Cardinalem Latinum Ursinum, alii ad Augustinum de Biella Ordinis Eremitarum S. Augustini, alii ad Humbertum Quintum Generalem Ordinis Praedicatorum, alii ad Thomam de Celano Ordinis S. Francisci juxta ea, quae habentur *apud Gavantum in Thesauro Sacrorum Rituum par. 4. tit.* 18. *pag.* 220. *num.* 5. *juxta Venetam impressionem*, hoc unum certum est, quod juxta Rubricas Missalis dicta Sequentia dici debet in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, et depositionis Defuncti, et quandocunque in Missa dicitur una tantum oratio; cumque unica oratio dicatur in Commemoratione omnium Fidelium Defunctorum, in die depositionis, et tertio, septimo, trigesimo, et Anniversario Defuncti, hinc est, non videri, quod eadem ex industria sine peccato omitti possit, uti late habetur *apud Quartum ad Rubricas Missalis part.* 1. *tit.* 5. *dub.* 1. *num.* 5. *et dub.* 4. *per tot.* ubi in specie loquendo de omissione *Dies irae*, ait, *caeterum in actione Sacrificii tam tremendi omne peccatum, quamvis minimum, cavere debemus, praesertim cum in hoc casu plures dicant committi peccatum mortale.*

Quoad Epistolam canendam ante Altare ab uno de Clero, sic in Rubricis Missalis statuitur: *si quandoque Celebrans cantat Missam sine Diacono, et Subdiacono, Epistolam cantat in loco consueto aliquis Lector superpelliceo indutus:* et *Quartus* opere citato *parte* 2. *tit.* 6. *dub.* 6. subdit posse licite cantari Epistolam in Missa solemni a Clerico Minorum Ordinum sine Manipulo, si hoc illi committatur propter inopiam Ministrorum in Sacris, et quod in hypothesi, in qua cantetur Missa absque Ministris videlicet sine Diacono, et Subdiacono, tunc Epistola cantanda est a Lectore induto tantum superpelliceo; et in eo, quod attinet ad locum Epistolae cantandae, ait *Gavant. ad Rubricas Missalis par.* 2. *tit.* 6. *pag.* 93. *cantatur juxta cornu Altaris, ubi Celebrans legit Epistolam in plano Presbyterii, et est dextera pars Ecclesiae intrantibus in eam.*

Denique quoad assistentiam Clerici cum Cotta induti, quando Missa cantatur, faciunt decreta *in Concilio Mediolanensi quarto, in Tolosano anno* 1590. *cap.* 6. *et passim in aliis.*

Haec sunt fundamenta, quibus innituntur decreta Pro-vicarii; cumque ab ejus edicto fuerit interposita appellatio, sub obtentu potissimum contrariae consuetudinis, et Causa ab Auditore Sanctissimi fuerit remissa ad hanc Sacram Congregationem, quaeritur:

I. An Presbyteri Ecclesiae Vulturariae teneantur canere Missas, Anniversaria Defunctorum, et alia Divina Officia in Ecclesia, et Choro cum Cotta, veste talari, et bireto Clericali in casu etc.

II. An in Missis Anniversariis canendis pro Defunctis teneantur canere sequentiam Dies irae, in casu etc.

III. An in Missis praedictis canenda sit Epistola in Choro, vel potius ante Altare in cornu Epistolae ab uno de Clero, in casu etc.

IV. An Missa canenda sit cum assistentia saltem Clerici Cotta induti, vel potius sine Cotta, et licitum sit Laico inservire Celebranti in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative. Ad tertium quoad primam partem negative, ad secundam affirmative. Ad quartum, Missam esse canendam cum assistentia saltem Clerici Cotta induti.

QUÆSTIO CCCV.

In Causa Lunensi-Sarzanensi Visitationis Sacrorum Liminum, die 30. *Januarii* 1723.

In ultima Relatione status suae Ecclesiae, quam Episcopus Lunen. Sarzanen. ad hanc Sacram Congregationem transmisit occasione visitationis Sacrorum Liminum, haec habentur.

Massae adest domus, quam vocant il Conservatorio delle Beghine. De hoc ut bene novi ex plurium relatione, nulla habetur fundatio facta cum auctoritate vel pontificia, vel ordinaria. Quaedam Mulieres a centum annis, et ultra vitam coelibem, et honestam ducere cupientes coeperunt vivere simul in quadam domo, quam licet ter, aut quater permutaverint, semper tamen honeste, et exemplariter vixerunt cum habitu tertii Ordinis S. Francisci. Non observant clausuram, et saepe videntur in Ecclesiis, et in viis. Emittunt vota simplicia tantum, et annis praeteritis 1718. *et* 1719. *duae ex his habita licentia a Sacra Poenitentiaria quibusdam Viris de loco Carrariae nupserunt. De his, quia quasdam libertates in*

principio mei Episcopatus intellexi earum statui improprias, et quod faciliter introducebant tum Regulares Fratres de Observantia, tum Saeculares, consulens earum indemnitati, et bono nomini, dedi ipsis in Confessarium Sacerdotem sexagenarium, bonis moribus, et scientia praeditum, qui earum saluti spirituali prospiceret, praeesset, easque in viam perfectionis dirigeret. Verum P. Provincialis Minorum Observantium, cum advenisset Massam visitaturus suos Fratres mense Octobris proxime praeterito, nullo mecum facto verbo, ipsis Mulieribus dedit in Confessarium Patrem Julium Ajolam sui Ordinis, easque suae jurisdictioni subjecit, praetendens ad ipsum in totum spectare dare Habitum Puellis, si quae instant in Conservatorium admitti. Unde quid mihi agendum sit in hoc casu, ab EE. VV. exposco.

Fuit ab hac Sacra Congregatione dictae Epistolae responsum, quod erat necessarium audire Patrem Procuratorem Generalem Ordinis; cumque in hujus responsionis sequelam fuerit dicto Patri communicatum negotium, et jam elapsus sit annus, et Episcopus jure merito instet, ut sibi demandetur, quid agere debeat, quaeritur in praesenti, quid sit eidem respondendum.

Quoad Tertiarias, Summus Pontifex Leo Decimus *in sua Constitut.* 22. *Bullar. tom.* 1. decrevit, quod eaedem virginalem, aut coelibem vitam simpliciter viventes etiam in consanguineorum, et affinium suorum, aut propriis domibus, vel seorsim habitantes, gaudere debeant omnibus privilegiis Ordinis, et quod similiter hisce iisdem privilegiis fruantur illae, quae collegialiter vivunt, et cum habitu Regulari virginalem, seu coelibem, aut castam vitam profitentur, uti colligitur ex citata Constitutione, et declaratione ad ejus calcem.

Supervenit Constitutio S. Pii Quinti, quae est *octava in ordine Bullar. tom.* 2. in qua sic cavetur: *Mulieres quoque, quae Tertiariae, seu de poenitentia dicuntur, cujuscumque fuerint Ordinis in Congregatione viventes, si et ipsae professae fuerint, itaut solemne votum emiserint, ad clausuram praecise, ut praemittitur, et ipsae teneantur; quod si votum solemne non emiserint, Ordinarii una cum Superioribus earum hortentur, et persuadere studeant, ut illud emittant, et profiteantur, ac post emissionem, et professionem eidem clausurae se subjiciant, quod si recusaverint, et aliquae ex eis inventae fuerint scandalose vivere, severissime puniantur. Caeteris autem omnibus sic absque emissione professionis, et clausura vivere omnino volentibus, interdicimus, et perpetuo prohibemus, ne in futurum ullam aliam prorsus in suum Ordinem, Religionem, Congregationemve recipiant. Quod si contra hujusmodi hanc nostram prohibitionem, et decretum alias receperint, eas ad sic vivendum omnino inhabiles reddimus etc.*

Super hac Constitutione Piana nonnullae emanarunt hujusce Sacrae Congregat. resolutiones; resolutum etenim fuit, Constitutionem restrictam esse ad Tertiarias, quae in communi, et in Congregatione vivunt, et alias non comprehendere habitantes in domibus propriis, vel consanguineorum, et votum emittentes virginalis, aut coelibis, vel castae vitae vidualis, uti habetur *apud Fagnan. in cap. nullus num.* 66. *et duobus seqq. de foro competenti.*

Alia rursus emanarunt decreta, quibus etiam adhaesit Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium, et in illis statutum fuit, non posse Regulares excipere Confessiones Sacramentales Mulierum Tertii Ordinis, nisi fuerint ab Ordinario approbati pro excipiendis Confessionibus saecularium, et Superiores Regulares habentes facultatem a Sede Apostolica, posse libere Mulieres admittere ad Habitum Tertiariarum, dummodo sint bonis moribus praeditae, et constitutae saltem in aetate annorum quadraginta, et in fine dictorum decretorum habetur haec clausula, *supradictis vero decretis Mulieres Tertii Ordinis, quae collegialiter vivunt, non comprehendi, quinimmo eas Constitutionis dispositioni Pii Quinti editae Romae anno* 1566. *quae incipit*, Cura Pastoralis, *penitus subjacere, et expresse declarant, non obstantibus etc.* uti habetur *apud Nicolium in Flosculis in verbo Tertiariae, apud Lantuscam in Theatro Regul. ad idem verbum, apud Donat. rerum Regul. tom.* 2. *tract.* 17. *quaest.* 3. *num.* 21. *et seqq. et apud Matthaeuc. in Official. Curiae Eccles. cap.* 52. *num.* 3. *et seq. et apud Pignatell. consult.* 34. *num.* 29. *tom.* 3.

Idemque *Matthaeuc. num.* 6. subdit, *controversia est de Mulieribus Tertiariis, quae in Congregatione extra clausuram vivunt. Sed resolvitur, eas allegatis privilegiis non potiri, nam in decreto relinquuntur sub dispositione Constitutionis Pii Quinti, quarum professiones, et receptiones Beatus Pontifex irritat, et annullat. Et tales hoc tempore posse prohiberi, ne in commu-*

nitate maneant, nisi professionem ad formam dictae Pianae emittant, praescripsit Sacra Congregatio Episcoporum. Quare sunt de jurisdictione Ordinarii: et pluribus prosequitur *R. P. D. Petra ad Constit. Apostol. tom. 4. pag.* 475. *num.* 19. *et seqq.*

His stantibus, quaeritur:

Quomodo sit respondendum Relationi ad Limina Episcopi Lunen. Sarzanen. circa Conservatorium Massae.

Sacr. Congr. respondit:

Conservatorium esse subjectum omnimodae Jurisdictioni Episcopi, citra tamen approbationem Sacrae Congregationis quoad dictum Conservatorium.

QUÆSTIO CCCVI.

In Causa Anglonensi Cathedratici, Decimarum, et Quartae Funeralis, die 30. *Januarii* 1723.

Inter caetera jura Episcopalia Cathedraticum recensetur, quod ad duos solidos ab unaquaque Ecclesia, et persona dicto onere affecta solvendos restringitur, juxta Concilium Bracharense, et Concilium Toletanum septimum, de quibus *in Canone inter caetera* 10. *quaest.* 3. et licet horum Conciliorum utpote non Generalium Constitutiones vim legis in Universa Ecclesia obtinere minime valeant, quamvis insertae in decreto Gratiani, juxta propositionem etiam in Tribunalibus Urbis receptam, de qua *Rota decis.* 377. *n.* 36. *et seqq. coram Penia in Veneta editione*, memoratum nihilominus jus Cathedratici, et quidem in quantitate supra expressa, suum fundamentum habet in jure communi, in sequelam videlicet Decretalis Honorii Tertii *in cap. conquerenti de Officio Ordinarii*, absque eo quod juri Cathedratici derogatum dici valeat a Sacro Concilio Tridentino *Sess.* 24. *cap.* 3. *de Reformat.* cum Concilium ibi alias quasdam prohibuerit exactiones, sed Cathedraticum nullatenus excluserit, *Thomasin. de benefic. par.* 3. *lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 7. *Fagnan. in cap. conquerente num.* 48. *et seqq. de offic. Ordin. et in cap. Venerabili num.* 16. *et seqq. de censibus*, adeoque S. Carolus Borromaeus fidelissimus Sacri Concilii Tridentini Executor in sua secunda Synodo legem renovavit Cathedratici: *illud Sacris Canonibus constitutum est, ut a singulis Parochis in Dioecesana Synodo Cathedratici nomine solidi duo exigantur, idque argumento honoris, qui Cathedrali Ecclesiae tanquam Matri a caeteris Parochialibus Ecclesiis tribui debet*, et quod caput est, inter caeteras resolutiones ab hac Sac. Congregatione editas *anno* 1587. *lib.* 5. *decretal. pag.* 50. *a tergo* haec habentur: *Congregatio Concilii censuit Concilium Tridentinum nequaquam sustulisse Cathedraticum, non illud tamen solvendum in visitatione, sed extra, et in Synodi celebratione*, et concordat alia *anni* 1591. *lib.* 7. *decret. pag.* 6. ibi, *quod si Episcopo Cathedraticum legitime, et vere debeatur, illud plane exigere posse, alio tamen tempore, quam visitationis*, et in quadam Causa Albinganen. *anni* 1644. in qua tria dubia fuerunt disputata super Cathedratico, responsum fuit, Cathedraticum posse exigi ab Episcopo, licet in praeteritum non fuerit exactum, dummodo exactum fuerit a suis praedecessoribus, et exigi tantum posse duos solidos juxta Juris communis dispositionem, et in moneta antiqua juxta illius aestimationem, non concurrente contraria consuetudine, et exactionem demum non esse faciendam a toto Clero, sed tantum ab Ecclesiis, Cappellis, et Beneficiatis, si ad eorum favorem non concurrat privilegium apostolicum exemptionis, vel immemorabilis, et denique in *Causa Amalphitana Cathedratici* 5. *Septembris* 1705. resolutum fuit, Cathedraticum esse solvendum Archiepiscopo Amalphitano a Parochis, et Beneficiatis Terrae Tramontis, *et die* 26. *Februarii* 1707. resolutum fuit, illud esse dicto Archiepiscopo debitum a die adeptae possessionis, et solvendum esse a Parochis, tam ratione Parochiae, quam ratione Beneficiorum Parochiis unitorum, uti habetur *lib.* 55. *decret. pag.* 326. *et lib.* 57. *pag.* 68.

Inter caetera quoque jura episcopalia recensetur quarta Decimarum, et quarta Funeralium, uti habetur *in citato cap. Conquerente de officio Ordinarii*, ibi: *Cathedratici nomine duos solitos, quartam decimationum, et mortuariorum*, cui pariter non fuit ullo modo derogatum a Concilio Tridentino *citato cap.* 3. *sess.* 24. uti habetur apud *Fagnan. in citato cap. Venerabili num.* 17. *de censibus.*

Ad horum jurium tramites Episcopus Anglonen. petit a Clero Terrae Carbonis Cathedraticum, quartam Decimarum, et quartam Funeralium, cum ex resolutionibus hujus Sacrae

Congregationis habeatur, Terram Carbonis esse in, et de Dioecesi Anglonen., nec idem Episcopus sibi obesse posse putat contrariam consuetudinem, tum quia praedicta jura in Dioecesi Anglonen. persolvuntur, tum quia ante declarationes hujus Sacrae Congregationis super subjectione Terrae Carbonis suae Dioecesi, non est curandum, quid in ea gestum fuerit, et demum, quia in ordine ad Cathedraticum consuetudo etiam immemorabilis contraria non suffragatur, uti revocata formiter ad examen citata resolutione *Albinganen.* fuit resolutum *in Lavellen. Cathedratici* 6. *Junii* 1693. *lib.* 43. *decret. pag.* 261. ibi: *an Cathedraticum Episcopo debeatur, non obstante immemorabili in contrarium;* huic etenim dubio responsum fuit *affirmative ad formam juris ab Ecclesiis, et Beneficiatis.*

His stantibus, quaeritur:

I. An Episcopo debeatur Cathedraticum in casu etc.

II. An eidem debeatur quarta Decimarum in casu etc.

III. An eidem debeatur quarta Funeralium in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum, secundum, et tertium affirmative.

QUÆSTIO CCCVII.

In Causa Januensi Jurisdictionis, die 20. Februarii 1723.

In notoria controversia inter Patres Societatis Jesu, et Patres Carmelitas Excalceatos Civitatis Januen. excitata occasione cujusdam fabricae a praedictis Patribus Carmelitis elevatae e conspectu Collegii Patrum Societatis, novum opus a Patribus Societatis nunciatum fuit Carmelitis in Tribunali Ordinarii Metropolitani, et in hoc etiam promota fuit instantia pro purgatione attentatorum, sed cum a quodam Decreto per Ordinarium interposito Jesuitae appellassent ad Conservatorem suorum privilegiorum, sub praetextu illatae per Ordinarium violentiae, et Conservator omnia, et singula revocaverit gesta coram Ordinario, licet in Tribunali Signaturae Justitiae circumscripta fuerint quaecunque a dicto Conservatore facta sunt, ad avertenda nihilominus imposterum quaecunque jurgia, quae in consimilibus Causis inter Curiam Metropoliticam, et Conservatorem insurgere possent, post interpellatos Patrem Procuratorem Generalem Societatis Jesu, et Procuratorem Curialem Venerabilis Collegii Januen., Promotor Fiscalis Curiae Ecclesiasticae Januen. humiliter instat pro resolutione dubiorum, de quibus infra.

Plures emanarunt Romanorum Pontificum ultra disposita in Sacro Tridentino Concilio Constitutiones, nec non Sacrarum Congregationum resolutiones in eo, quod attinet ad Conservatores. Innocentius etenim Quartus *in cap.* 1. *de officio, et potestate Judicis delegati in* 6. statuit Conservatores a manifestis injuriis, et violentiis defendere posse, nec posse suam extendere potestatem ad alia, quae judicialem indaginem exposcunt.

Bonifacius Octavus *in cap. hac Constitut.* 15. *eodem titulo* decrevit, Conservatores per annum ab officio suspensos esse, si de aliis, quam de manifestis injuriis, et violentiis scienter se intromiserint, seu manum apposuerint in aliis, quae judicialem exigunt indaginem.

Sacrum Tridentinum Concilium *sess.* 14. *cap.* 5. *de Reformat.* sanxit, causarum criminalium, et mixtarum cognitionem ad Ordinarium, et non ad Conservatorem pertinere, et civilium cognitionem ad Conservatorem spectare, si ille, qui habet pro se litteras conservatorias, sit reus, secus autem si sit actor.

Clemens Octavus *in sua Constitut.* 3. *Bull.* 9. *tom.* 3. revocavit omnes Conservatorias concessas contra formam suprae relatae Constitutionis Bonifacii Octavi.

Gregorius Decimusquintus *in sua Constitutione* 9. *ejusdem Bullar. tom.* 3. Bonifacianam quoque innovavit Constitutionem, iterumque sancivit, Conservatores nullam habere jurisdictionem in Causis, in quibus Regulares, et alii Actores fuerint, sed in iis tantum, in quibus Rei extiterint.

Cohaerenter ad hasce Constitutiones, pleraeque emanarunt S. Congregationis Resolutiones; excitata quippe controversia, an a Bulla Gregoriana sublata esset Conservatoribus facultas defendendi Regulares, et alios e manifestis injuriis, et violentiis, negative responsum fuit, uti habetur in declaratione impressa ad calcem dictae Gregorianae. Item proposito dubio, an Regulares habentes Conservatorem, si Rei sint, conveniri possint in Causis Civilibus requirentibus judicialem discussionem, et

indaginem coram eodem Conservatore, et negative resolutum fuit, et insimul dictum, quod in eo rerum statu erant conveniendi coram Ordinario, uti habetur *in Resolutione capta die* 28. *Julii* 1557. *lib.* 21. *decret. pag.* 31. et concordat alia Resolutio *in Causa Papien.* 30. *Martii* 1680. *lib.* 31. *decret. pag.* 73. Denique quoad Ministros, qui a Conservatoribus haberi possunt, plures dictum fuit, et resolutum, eos non posse erigere Tribunal, nec proprios assumere Ministros, excepto solo Notario, uti habetur *in Faventina* 17. *Septembris* 1667. *pag.* 443. *lib.* 25. *decret. et in dubiis Generalibus de Conservatoribus propositis die* 28. *Januarii* 1679. *lib.* 30. *decret. pag.* 249. *et seqq. in responsione ad secundum*, et hisce vestigiis inhaerendo Sacra Congregatio particularis a san. mem. Clemente XI. deputata, cui interfuerunt Eminentissimi Domini Cardinales Tanarius, Barberinus, Paraccianus, Corradinus, Ptolomaeus, et Ego tanquam Secretarius, *die* 22. *Martii* 1720. resolvit, Judicem Conservatorem Commendae Hierosolymitanae Civitatis Auximanae non posse cognoscere Causas Criminales, aut mixtas, nec Civiles, quae judicialem indaginem requirunt, sed eas solum, in quibus agitur de manifestis injuriis, aut violentiis ad terminos *Capituli finalis de officio Delegati in* 6. non posse pariter eundem Conservatorem erigere in Tribunal pro cognitione dictarum Causarum, et eum non posse deputare Officiales, et Ministros, sed solum Notarium.

Quoad Patres Societatis Jesu habentes amplissimas conservatorias litteras ipsis concessas a S. Pio V. et expeditas a Gregorio XIII. in forma *rationi congruit;* alias dubitatum fuit, an eaedem essent redactae ad terminos Constitutionis Gregorii XV. et affirmative responsum fuit, cum in clausulis derogatoriis, quae sunt in Gregoriana, apposita fuerint illa verba *Societatum, et cujusvis alterius Instituti,* quodque notabilius est, sic resolutum fuit in Causa Angelopolitana inter Episcopum, et dictos Religiosos in resolutione ad quintum dubium, uti habetur *in Constitutione* 32. *Innocentii X. Bull. novi tom.* 5.

His stantibus, quaeritur:

I. An Conservator Venerabilis Collegii Patrum Societatis Jesu Civitatis Januae, tam in casibus, quam extra casus manifestae violentiae, vel injuriae, possit procedere, sive Patres Societatis sint Actores, sive Rei.

II. An pendente aliqua lite coram Ordinario Metropolitano semel introducta cum Patribus Societatis Jesu, post eorum consensum in jurisdictionem, liceat eisdem convolare ad Judicem Conservatorem.

III. An in supradicto casu litis jam introductae, ut supra, inhibitio Conservatoris, si quae fiat Ordinario, et Parti, illiusque successiva decreta annullativa actorum ab Ordinario post dictam inhibitionem factorum, sint attendenda.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative, in casibus tamen manifestae violentiae, et injuriae, et quando PP. sunt rei. Ad secundum, et tertium negative.

QUÆSTIO CCCVIII.

In Causa Caesenatensi, seu Foroliviensi Matrimonii, die 20. *Februarii* 1723.

Antonius Romagnolus Caesenas captus amore Angelae de Nave filiae Silvii pariter Caesenatis, et Barbarae Bricciolae Foroliviensis anno praeterito tempore Bacchanalium ex improviso a Domo Paterna, et Patria aufugit, nec unquam sciri potuit, ubi moraretur, nisi postquam ex ejus litteris scriptis ad Burghesium Romagnolum suum Patruum, deprehensum est, eum esse in Domo Rurali Territorii Montiani; et cum in iisdem litteris Patruum exorasset, ut accederet ad se liberandum, ex quo non habebat intentionem Angelam ducendi in uxorem, uti dictae Angelae consanguinei exoptabant, Patruus ad locum accessit, et nepotem liberavit, et eum secum duxit ad Civitatem Caesenaten.

Post lapsum nonnullorum dierum, Antonius iterum aufugit, et petiit Civitatem Forolivien., quam Angela etiam petiit, et Antonius se recepit in Conventum Patrum Carmelitarum Discalceatorum, et Angela in Domum Mariae Virgineae Rondaninae de Bricciolis suae Aviae Maternae, et Tutricis, uti dicitur, propter transitum Matris ad secunda vota.

Post haec Angela, et Antonius per apocham subscriptam coram quinque Testibus sponsalia contraxerunt, et in dicta apocha Angela medio juramento declaravit, se venisse Forolivium, ut ibi domicilium eligeret, protestando se velle in futurum vivere sub tutela, et cura

suae Aviae Maternae; sed cum Episcopus Caesenae requisitus pro fide Status liberi eam transmittere recusaverit, et Eminentissimus Ravennae Legatus praeceperit Angelae, ut haberet Domum pro Carcere, et ab ea non discederet, et Episcopus Forolivii Parocho S. Blasii inhibuisset, ne se in hoc Matrimonio ingereret absque praeviis justificationibus status liberi, Angela, et Antonius ad Ecclesiam Parochialem S. Blasii ex improviso devenerunt; Angela etenim post supradictum praeceptum Cardinalis Legati se receperat in cubiculum ejusdem Parochialis parum distantis a Domo, in qua praecedenter habitaverat, et coram duobus Testibus, et Parocho fidei rudimenta, et doctrinam Christianam puellis explicante, per verba de praesenti se Conjuges esse declararunt.

Contracto hoc modo Matrimonio, exortaque super ejus validitate controversia, eadem delata est ex Rescripto Sanctissimi ad hanc Sacram Congregationem; cumque Antonius, et Angela post emissam declarationem per publicum Instrumentum, in quo dixerunt se sponte, et absque ulla seductione, vel fraude, aut minis matrimonium contraxisse, se transtulissent ad Terram Bagnacavalli sub Dioecesi Eminentissimi Episcopi Faventini, datae fuerunt ad ipsum litterae, ut informaret, et omnibus juris remediis cogeret, ut Angela, et Antonius viverent separati, et ut Antonius reponeretur in loco tuto, ad effectum, ut suam liberam explicaret voluntatem; superventisque dicti Eminentissimi responsionibus, in quarum prima ait, Antonium se explicasse, quod Matrimonium liberrime contraxerat, et in secunda refert, dictum Antonium in exteras, et ignotas Regiones abductum fuisse, disputanda in praesenti proponuntur bina dubia, quorum alterum respicit validitatem, vel invaliditatem Matrimonii, et aliud subministrationem alimentorum, et sumptus litis; cumque totum quaestionis pondus consistere videatur in examinando, an Parochus, coram quo contractum fuit, esset proprius Angelae Parochus, contendentibus illis, qui scribunt pro validitate Matrimonii, Parochum talem esse censendum, tum propter domicilium ab Angela in ejus Parochia contractum, tum quia ad rem, de qua agitur, is dicitur proprius Parochus, in cujus Parochia tempore contractus contrahentes habitabant, et potissimum, quando propter impedimenta, quae timebantur, non potuit contrahi Matrimonium in Parochia, in qua Conjuges antecedenter degebant, et e contra contendentibus illis, qui scribunt pro nullitate, domicilium fuisse fictitie, et sine animo, et sic nullo modo contractum, et Parochum proprium pro Matrimonio non esse nisi illum, in cujus Parochia alter ex contrahentibus verum habet domicilium, mei muneris esse censui ad calcem hujus quaestionis nonnullas hujus Sacrae Congregationis declarationes tam antiquas, quam recentes referre, ut tutum ab EE. VV. in hac gravi controversia ferri possit judicium.

Quaeritur itaque:

I. *An Matrimonium sustineatur in casu etc.*

II. *An, et pro qua summa sint subministranda alimenta, et sumptus litis in casu etc.*

Sacr. Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative, arbitrio Eminentissimi Praefecti.

Declarationes Sacrae Congregationis Concilii super puncto, quis dicatur proprius Parochus ad effectum validitatis Matrimonii.

Aliquae antiquae Resolutiones referuntur apud *Fagnan. in cap. significavit a num. 28. ad 36. cum seqq. de Parochis.*

Praeter has aliae reperiuntur in Regestis, et sunt, quae sequuntur.

In una Romana 22. Februarii 1631. *lib.* 14. *Decretorum pagina* 390. *a tergo.*

Romana Nullitatis Matrimonii. Sacra etc. Censuit dandam esse Declarationem in abstracto in forma sequenti.

Vir, et Mulier a loco suae Habitationis absque animo illam relinquendi discedentes, et ad locum alterius Parochiae solo animo illic Matrimonium celebrandi, non autem Domicilium contrahendi, se transferentes, ubi cum Parocho illius loci Matrimonium inter se contraxerunt; Supplicatur per Sacram Congrega-

tionem declarari: An hujusmodi Matrimonium sit nullum, vel validum.

Die 22. *Februarii* 1631. *Sacra etc. Secundum ea, quae proponuntur, Censuit esse nullum.*

In una Urbinaten. 1. *Decembris* 1640. *lib.* 16. *Decret. pag.* 456. *a tergo, et* 457.

Urbinaten. Nullitatis Matrimonii. Sacra etc. Inhaerendo declarationibus alias factis respondit, Parochum Ruralem non esse proprium, et verum Parochum, quando Rus itur causa recreationis, vel pro rusticanis negotiis; ideoque Matrimonium valide coram hujusmodi Parocho celebrari non posse; Partibus tamen dentur declarationes antiquae scilicet.

In una Florentina. Sacra etc. censuit, quod Parochus Ruralis non est verus Parochus, quando Rus itur causa recreationis, vel pro rusticanis negotiis.

In Florentina similiter. Sacra etc. respondit, Parochum Ruralem non esse proprium Parochum, ideoque Matrimonium coram eo celebratum fuisse nullum.

In una Abulen. Sacra etc. Censuit non valere Matrimonium contractum coram Parocho Loci, ubi Contrahentes reperiuntur, non animo ibi Domicilium contrahendi.

In una Theatina Matrimonii 13. *Novembris* 1683. *lib.* 23. *Decret. pag.* 336. *a tergo, et pag.* 337.

Theatina Matrimonii. Dominico Antonio Coradetto Civi Theatino, et Antoniae de Civitate Pennarum Incolis Theani Matrimonium contrahere desiderantibus, assensum denegavit Archiepiscopus, eo quod Mulier debitas attestationes status liberi non exhibuerit; quo circa praefati Vir, et Mulier ad Terram Farae Filiorum Petri nuncupatam Abbati Montis Casini subjectam se contulerunt, ibique per triduum commorati Matrimonium celebrarunt coram Parocho Loci, praevia Fide duorum Civium Theatinorum super eorum statu, et illico, nempe quarta die Theanum redierunt.

Hujusmodi facti serie inter supplices libellos relata in Congregatione habita *die* 17. *Julii* proxime praeteriti, rescriptum fuit Archiepiscopo, ut congruum terminum praetensis Conjugibus assignaret ad eorum Jura coram ipso deducenda, istaque deinde una cum animi sui Sententia referret, et interim dictos praetensos Conjuges separaret.

Decreto paruit Archiepiscopus. At asserti Conjuges in termino sibi praefixo nil aliud allegarunt, nisi eatenus ad dictam Terram perrexisse, quatenus fuit sibi significatum majorem illic experturos fore facilitatem contrahendi Matrimonium, quod proinde censet minime sustineri.

Reliquum est igitur, ut Eminentissimi PP. decernant:

An Matrimonium hujusmodi sit validum, vel potius nullum.

Die etc. Sacra etc. Respondit esse nullum.

In una Bovinen. Matrimonii die 7. *Septembris, et* 28. *ejusdem mensis anno* 1697. *lib.* 47. *Decret. pag.* 416. *et.* 453.

Bovinen. Matrimonii. Marcus Atello natus in Civitate Bovini post defunctam primam ejus Uxorem in Civitate Sancti Severi, consuetudinem habere coepit in Oppido Foggiae Dioecesis Trojanae cum Joanna Spera muliere conjugata, quam in statu concubinatus ibidem retinuit spatio annorum septem. Reversus postmodum ad Patriam una simul cum dicta Joanna continuavit in eodem concubinatu per alios quindecim annos, venditans apud omnes, dictam Joannam esse sibi in Matrimonio junctam. Comperto autem per Decanum Curatum Cathedralis, nullum inter eos extare Matrimonium, injunctaque per Episcopum separatione, decreverunt inter se ad illud realiter devenire; at non habentes fidem obitus primi Viri praefatae Joannae, ambo de mense Octobris 1692. Foggiam se contulerunt animo contrahendi inibi Matrimonium, eoque sequuto illico repetendi Bovinum, ut coram Testibus fide dignis, et tota vicinia declararunt: sed postquam commorati fuerant per paucos dies in dicto loco, simulata per Marcum mortali infirmitate, praevio examine trium Testium super statu libero utriusque, praemissis duabus tantum Denunciationibus, fuerunt de licentia Episcopi in Matrimonium copulati ab Archipresbytero illius Loci.

Biduo post reversi ad Civitatem Bovini ex-

ret, decisiones Rotales adversus se editas, esse insubsistentes, et multo magis cum causa fuerit huic Sac. Congregationi delegata non de Voto, sed cum Voto Rotae, itaut sit in facultate Sac. Congregationis amplecti, aut rejicere decisiones Rotales.

Fundamentum Episcopi late exornatum in decisionibus Rotalibus constituitur *in Bulla* 18. *Gregorii XV. Bullar. tom.* 4. In dictis quoque decisionibus firmatur, non prodesse allegata Abbatis Privilegia, nec consuetudinem immemorabilem esse probatam, addique posset ultra deducta in decisionibus, quod immemorabilis, quatenus esset probata, non relevaret; in Bulla etenim 7. *Clementis V. Bullar. tom.* 6. statuitur idipsum, quod fuit statutum in Bulla Gregoriana, indigere videlicet Regulares approbatione Episcopi pro excipiendis Confessionibus Monialium sibi subjectarum, uti legitur in §. 4. et in hac Bulla Clementina continetur derogatio consuetudini etiam immemorabili, uti legitur §. 9.

Adeoque nunc quaeritur:

An Votum Rotale sit exequendum in casu etc.

Sacr. Congr. die 30. Januarii 1723. respondit:

Approbationem Confessariorum pro Monialibus pertinere ad Episcopum.

QUÆSTIO CCCII.

In Causa Valentina die 16. *Januarii* 1723.

Vacante Canonicatu Lectorali Metropolitanae Ecclesiae Valentinae, Capitulum, et Canonici ad normam litterarum apostolicarum san. mem. Innocentii Papae XI. devenerunt ad affixionem edicti, in quo demandarunt, ut Oppositores subire deberent examen super expositione Textus Sac. Scripturae, nonnullisque Graduatis, seu Licentiatis in Jure Canonico, et Civili sese opponentibus, sub obtentu, quod examen quoad ipsos fieri non deberet super Textu scripturae, sed super Legali facultate, ex rescripto Auditoris Sanctissimi causa ad hanc Sacram Congregationem delata est.

Fundamentum edicti constituitur in apostolicis litteris memoratae san. mem. Innocentii XI. in quibus decernitur, quod pro tempore existens Canonicus Lectoralis *singulis diebus, exceptis festivis, Sacram Scripturam legere, et interpretari, aliaque omnia, et singula, quae similes Canonici ex Concilii Decretis facere, exequi, et exercere debent, et tenentur, etiam facere, exequi, et exercere debeat.*

Additur, quod in aliis litteris ab eodem Pontifice Capitulo scriptis haec habentur: *etsi negotium Canonicatus, pro quo supplicastis, non leves continebat difficultates, sicuti iis, qui illud urgebant, plane innotuit, eas tamen libenter dedimus charitati, qua vos prosequimur, et spei, quam concepimus, fore, ut is, qui a vobis, praevio accurato examine ad S. Scripturae lectionem approbatus fuit, judicio, et expectationi vestrae non sine Ecclesiae fructu apprime respondeat*, et in concursu immediate post erectionem habito pro collatione Praebendae Lectoralis, examen inter Oppositores institutum fuit super expositione Sacri Textus.

Et quamvis in primis litteris apostolicis saepe memorati Innocentii XI. mentio habeatur Doctorum utriusque Juris *unam Praebendam Lectoralem in dicta Ecclesia pro uno Clerico, seu Presbytero Magistro in Theologia, seu Juris utriusque Doctore, sive Licentiato futuro inibi Lectore Sacrae Scripturae etc.* et paulo post *pro uno Clerico, seu Presbytero Magistro in Theologia, seu utriusque Juris Doctore, aut in decretis in aliqua studii generalis approbata Universitate Licentiato semper, et perpetuo affecti, constituti, et deputati sint, et esse debeant, et Lectorales nuncupentur;* Capitulum nihilominus subdit, haec, et similia suae intentioni non obstare, cum aliud sit, quod in concursu comparere possint non solum Magistri in Sac. Theologia, sed etiam Juris utriusque Doctores, aliud vero, quod Juris Doctores in Concursu comparentes sint examinandi super Jure Canonico, et non super explicatione Sacrae Scripturae.

Plura ad rem, de qua agitur, afferuntur in informatione tam facti, quam Juris pro Capitulo; et praeter deducta ab illis, ponderari fortasse posset, Praebendam Lectoralem fuisse in Ecclesia Valentina institutam a san. mem. Innocentio XI. ad normam Concilii Tridentini *sess.* 5. *cap.* 1., uti ex ejus litteris apostolicis colligitur, cumque Sacrum Concilium loco citato expresse loquatur de Lectione S. Scripturae, et ab hac Sacra Congregatione jam fuerit resolutum, Doctorem in Jure Canonico obtinere posse Praebendam Theologalem, *ut in Asten.* 3. *Februarii* 1646. *lib.* 18. *Decret. pag.* 31. ibi: *Quaeritur, an Doctor in Jure Canonico*

possit obtinere Praebendam Theologalem, et an Theologus non Doctor possit similiter illam obtinere. Sacra etc. ad primum respondit, posse, et ad secundum pariter affirmative respondit, si non adsit Doctor aequalis idoneitatis; haec tamen, et similia, quae supponunt capacitatem in Doctore Juris Canonici pro obtinenda Praebenda Lectorali, non excludunt in dicto Doctore examen super Sacra Scriptura, nec ei dant facultatem, omissa Sacra Scriptura, legendi Jus Canonicum, uti colligitur ex sequenti decreto, edito ab hac Sacra Congregatione *in Vigilien.* 27. *Septembris* 1681. *lib.* 32. *decret. fol.* 14. *a tergo*, ibi: *Franciscus Venetianus Canonicus Theologus Cathedralis Vigilien. supplicat pro indulto, ut loco se doctorare faciendi in Theologia, possit assumere gradum Doctoratus in Jure Canonico; Sacra etc. ad quam Sanctissimus Dominus Noster libellum hujusmodi remisit, attenta relatione Episcopi Vigilien. censuit, si Sanctitati Suae placuerit, posse per suas litteras Apostolicas committi eidem Episcopo, qui veris existentibus narratis, et dummodo praevio diligenti examine, Oratorem invenerit habilem, et idoneum docendi Theologiam Moralem, et explicandi Sacram Scripturam, juxta legem in fundatione Praebendae Theologalis appositam, pro suo arbitrio, et conscientia cum eo gratis dispenset, ut gradum Doctoris in Jure Canonico suscipere valeat, qui sic susceptus Oratori suffragetur, perinde, ac si ipse in Sac. Theologia graduatus reperiretur, ita tamen, ut Theologiam Moralem docendo, et Sacram Scripturam explicando vere incumbat, et sedulo praestet operam, et de praemissis facta Relatione Sanctissimo die* 25. *Octobris, Sanctitas Sua Sacrae Congregationis Sententiam benigne approbavit.*

His stantibus, quaeritur:

I. An edictum pro concursu a Capitulo promulgatum sustineatur, et quatenus negative:

II. An, et quomodo sit reformandum in casu etc.

Sacra Congr. die 30. Januarii 1723. respondit: *Ad primum affirmative. Ad secundum provisum in primo.*

QUÆSTIO CCCIII.

In Causa Fulginatensi, die 30. *Januarii* 1723.

Episcopus Fulginatensis exposuit huic Sac. Congregationi, duas in sua Dioecesi reperiri Parochiales Ecclesias, alteram S. Ægidii *Villae Baronum*, alteram contiguam Villae nuncupatae *Tenne*, et primae subditas esse circiter centum animas, et ejus reditum in scutis annuis viginti circiter consistere, et secundam subjectas habere tantum duas familias, et sic duodecim circiter animas, eamque non habere in reditu, nisi circiter scuta decem, et septem Romana, dictasque duas Parochiales per quartam partem tantum milliarii inter se distare, et se haec omnia in comperto habere, tum ex personali visitatione, tum ex Testibus examinatis.

Exposuit insuper, alias duas in eadem Dioecesi reperiri Parochiales Ecclesias, alteram S. Petri *Villae Cerviae*, alteram S. Antonii Abbatis *Villae Particani*, easque inter se distare per medium milliare, et primam habere subditas animas octuaginta, et in annuo reditu scuta quadraginta circiter, non deductis expensis, et secundam subditas habere quinquaginta circiter animas, et in annuo reditu scuta viginti circiter, demptis expensis, et se haec omnia in comperto habere ex personali pariter visitatione, et Testium examine.

Exposuit denique, in Parochiali Ecclesia S. Ægidii non asservari Sanctissimum Sacramentum Eucharistiae, et Parochum prae nimia indigentia non posse adigi ad residendum, et similia contingere in Ecclesia Villae nuncupatae *Tenne*, in qua ulterius non adest sepulchrum pro Parochianis, et in aliis duabus supra memoratis Ecclesiis Parochialibus aliquando, et non semper asservari SS. Eucharistiam, et utrosque Parochos nimia paupertate laborantes non posse executioni mandare decreta, quae fiunt in visitatione pro reparandis supellectibilus, et aliis rebus consimilibus peragendis, seque idcirco statuisse devenire ad unionem Parochiae S. Ægidii cum Parochia Villae *Tenne*, et Parochiae S. Petri cum Parochia S. Antonii.

Licet inter Scribentes disputetur, an in unionibus Ecclesiarum Parochialium necessarius sit consensus Capituli, nonnullis affirmative respondentibus ad tramites *Clementinae secundae de reb. Ecclesiae non alienandis*, nonnullis autem negative sentientibus ratione facultatis a Sac. Concilio Episcopis datae, etiam tanquam Sedis Apostolicae Delegatis, juxta ea, quae plene habentur *apud Gallemart ad cap.* 5. *sess.* 21. *et apud Barbos. ad eundem lo-*

cum num. 9. *Fagnan. in cap. ad audientiam il primo sub n.* 53. *de Ecclesiis aedificandis*, *Monacell. in formular. tom.* 1. *tit.* 2. *form.* 7. *num.* 2. Episcopus nihilominus negotium unionis in Capitulo proposuit, et ab eo tale responsum prodiit, ut tam ipse, quam Cancellarius pro rogitu accitus crediderint consensum praestitum fuisse. At exhibito subinde a Canonicis quodam folio, in quo theoricae quaedam generales exponebantur circa uniones, quae sine juxta causa, et magna fieri non debebant, folium ipsum fuit ab Episcopo ad hanc Sac. Congregationem transmissum, propositaque inter supplices libellos instantia pro unione, *die* 21. *Novembris* 1722. rescriptum fuit pro facultate.

Antequam decretum extraheretur, Procurator nomine Capituli protestatus est suos Principales audiri velle, et momenta rationum Sac. Congregationi exhibere pro unione impedienda, dataque Procuratori facultate novum habendi recursum ad Sacram Congregationem, de hac eadem re actum fuit in Congregatione habita *die* 19. *Decembris* 1722. et instantibus Dignitatibus, et Canonicis Ecclesiae Cathedralis, nec non Parochianis Ecclesiarum uniendarum, responsum fuit, *quod Causa proponeretur in folio in secunda post Reges omnino etiam unica.*

Fundamentum pro unione constituitur *in cap.* 5. *sess.* 21. *de reform.*, in quo datur facultas Episcopis etiam tanquam Sedis Apostolicae Delegatis faciendi uniones perpetuas Beneficiorum Curatorum cum Curatis propter eorum paupertatem, et Sac. haec Congregatio *usque de anno* 1577. Episcopo, qui tunc Ecclesiam Fulginatensem administrabat, requirenti, an posset unire duas Parochiales propter earum paupertatem, respondit posse Episcopum facere hanc unionem, si modo unus Rector valeat omnibus illis Ecclesiis inservire, habita ratione vicinitatis locorum, et numeri Parochianorum, uti habetur *lib.* 2. *decret. pag.* 160. *a tergo.*

Scriptura per manus, ut mihi supponitur, circumfertur nomine Capituli, et Parochianorum, et quatenus non adesset Mandatum Procurae Capituli, et soli remanerent Parochiani, qui se opponerent, onus erit inspicere, an Parochiani in re, de qua nunc agitur, sint legitimi contradictores: dicunt enim Doctores, eos non esse necessario vocandos: *Pax Jordan. lucubr. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 32. *num.* 94. *Barbos. loco supra cit. num.* 8. *Monacell. loco pariter supra citato num.* 3. et ulterius declarare,

An sit locus unioni in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:
Affirmative.

QUÆSTIO CCCIV.

In Causa Montis Marani Servitii Ecclesiae, die 30. *Januarii* 1723.

Pro-Vicarius Generalis Episcopi Montis Marani sequentem ad hanc Sacram Congregationem transmisit relationem. *Cum ad Vulturariae Oppidum hujus Dioecesis Montis Marani pro explendo munere S. Visitationis anno proxime praeterito me contulissem, inter alios abusus inveni, quod illius Presbyteri ad numerum triginta canebant in Choro, et in Ecclesiis Missas Defunctorum, Anniversarias, Votivas, et alia Divina Officia absque Cotta, et Bireto Clericali, sed in nigris, et quod pejus est, curta veste induti, in Missis Defunctorum Anniversariis, quando dicitur unica tantum oratio, non canebant in Choro sequentiam Dies irae etc. Epistolam canebat intus Chorum aliquis eorum absque Cotta, et curta similiter, uti caeteri, indutus veste, et demum Missis cum cantu inserviebant in Altari vel Laicus, vel Clericus sine superpelliceo. His malis ut occurrerem, paterne prius illos admonui, ut deinceps in Choro vellent assistere Cotta, et Bireto Clericali induti juxta Pontificale Romanum, et Doctorum auctoritates: cantare sequentiam in Anniversariis, cum dicitur unica oratio, Epistolam canere unum illorum, vel saltem Clericum Lectorem superpelliceo indutum ad partem Epistolae contra Altare, juxta Missalis Romani Rubricas, et insuper Missis cum cantu inservirent Clerici Cotta induti;* Cumque suasionibus Presbyteri nollent acquiescere, subdit Provicarius se edictum promulgasse prohibens dictos abusus.

Quoad obligationem canendi Missas, et alia Divina Officia in Ecclesia, et Choro cum Cotta, veste talari, et bireto Clericali, praeter deducta a Scribente, urget, quod aut nunquam, quod est absurdum, aut si aliquando Presbyteri dictis vestibus uti debent, aptius, et convenientius illis uti non possint, quam

in Ecclesia, et Choro, dum Divina peragunt Officia.

Quoad sequentiam *Dies irae*, quidquid sit de ejus auctore, cum nonnulli eam referant ad Cardinalem Latinum Ursinum, alii ad Augustinum de Biella Ordinis Eremitarum S. Augustini, alii ad Humbertum Quintum Generalem Ordinis Praedicatorum, alii ad Thomam de Celano Ordinis S. Francisci juxta ea, quae habentur *apud Gavantum in Thesauro Sacrorum Rituum par. 4. tit.* 18. *pag.* 220. *num.* 5. *juxta Venetam impressionem*, hoc unum certum est, quod juxta Rubricas Missalis dicta Sequentia dici debet in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, et depositionis Defuncti, et quandocunque in Missa dicitur una tantum oratio; cumque unica oratio dicatur in Commemoratione omnium Fidelium Defunctorum, in die depositionis, et tertio, septimo, trigesimo, et Anniversario Defuncti, hinc est, non videri, quod eadem ex industria sine peccato omitti possit, uti late habetur *apud Quartum ad Rubricas Missalis part.* 1. *tit.* 5. *dub.* 1. *num.* 5. *et dub.* 4. *per tot.* ubi in specie loquendo de omissione *Dies irae*, ait, *caeterum in actione Sacrificii tam tremendi omne peccatum, quamvis minimum, cavere debemus, praesertim cum in hoc casu plures dicant committi peccatum mortale.*

Quoad Epistolam canendam ante Altare ab uno de Clero, sic in Rubricis Missalis statuitur: *si quandoque Celebrans cantat Missam sine Diacono, et Subdiacono, Epistolam cantat in loco consueto aliquis Lector superpelliceo indutus:* et *Quartus* opere citato *parte* 2. *tit.* 6. *dub.* 6. subdit posse licite cantari Epistolam in Missa solemni a Clerico Minorum Ordinum sine Manipulo, si hoc illi committatur propter inopiam Ministrorum in Sacris, et quod in hypothesi, in qua cantetur Missa absque Ministris videlicet sine Diacono, et Subdiacono, tunc Epistola cantanda est a Lectore induto tantum superpelliceo; et in eo, quod attinet ad locum Epistolae cantandae, ait *Gavant. ad Rubricas Missalis par.* 2. *tit.* 6. *pag.* 93. *cantatur juxta cornu Altaris, ubi Celebrans legit Epistolam in plano Presbyterii, et est dextera pars Ecclesiae intrantibus in eam.*

Denique quoad assistentiam Clerici cum Cotta induti, quando Missa cantatur, faciunt decreta *in Concilio Mediolanensi quarto, in Tolosano anno* 1590. *cap.* 6. *et passim in aliis.*

Haec sunt fundamenta, quibus innituntur decreta Pro-vicarii; cumque ab ejus edicto fuerit interposita appellatio, sub obtentu potissimum contrariae consuetudinis, et Causa ab Auditore Sanctissimi fuerit remissa ad hanc Sacram Congregationem, quaeritur:

I. An Presbyteri Ecclesiae Vulturariae teneantur canere Missas, Anniversaria Defunctorum, et alia Divina Officia in Ecclesia, et Choro cum Cotta, veste talari, et bireto Clericali in casu etc.

II. An in Missis Anniversariis canendis pro Defunctis teneantur canere sequentiam Dies irae, in casu etc.

III. An in Missis praedictis canenda sit Epistola in Choro, vel potius ante Altare in cornu Epistolae ab uno de Clero, in casu etc.

IV. An Missa canenda sit cum assistentia saltem Clerici Cotta induti, vel potius sine Cotta, et licitum sit Laico inservire Celebranti in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative. Ad tertium quoad primam partem negative, ad secundam affirmative. Ad quartum, Missam esse canendam cum assistentia saltem Clerici Cotta induti.

QUÆSTIO CCCV.

In Causa Lunensi-Sarzanensi Visitationis Sacrorum Liminum, die 30. *Januarii* 1723.

In ultima Relatione status suae Ecclesiae, quam Episcopus Lunen. Sarzanen. ad hanc Sacram Congregationem transmisit occasione visitationis Sacrorum Liminum, haec habentur.

Massae adest domus, quam vocant il Conservatorio delle Beghine. De hoc ut bene novi ex plurium relatione, nulla habetur fundatio facta cum auctoritate vel pontificia, vel ordinaria. Quaedam Mulieres a centum annis, et ultra vitam coelibem, et honestam ducere cupientes coeperunt vivere simul in quadam domo, quam licet ter, aut quater permutaverint, semper tamen honeste, et exemplariter vixerunt cum habitu tertii Ordinis S. Francisci. Non observant clausuram, et saepe videntur in Ecclesiis, et in viis. Emittunt vota simplicia tantum, et annis praeteritis 1718. *et* 1719. *duae ex his habita licentia a Sacra Poenitentiaria quibusdam Viris de loco Carrariae nupserunt. De his, quia quasdam libertates in*

principio mei Episcopatus intellexi earum statui improprias, et quod faciliter introducebant tum Regulares Fratres de Observantia, tum Saeculares, consulens earum indemnitati, et bono nomini, dedi ipsis in Confessarium Sacerdotem sexagenarium, bonis moribus, et scientia praeditum, qui earum saluti spirituali prospiceret, praeesset, easque in viam perfectionis dirigeret. Verum P. Provincialis Minorum Observantium, cum advenisset Massam visitaturus suos Fratres mense Octobris proxime praeterito, nullo mecum facto verbo, ipsis Mulieribus dedit in Confessarium Patrem Julium Ajolam sui Ordinis, easque suae jurisdictioni subjecit, praetendens ad ipsum in totum spectare dare Habitum Puellis, si quae instant in Conservatorium admitti. Unde quid mihi agendum sit in hoc casu, ab EE. VV. exposco.

Fuit ab hac Sacra Congregatione dictae Epistolae responsum, quod erat necessarium audire Patrem Procuratorem Generalem Ordinis; cumque in hujus responsionis sequelam fuerit dicto Patri communicatum negotium, et jam elapsus sit annus, et Episcopus jure merito instet, ut sibi demandetur, quid agere debeat, quaeritur in praesenti, quid sit eidem respondendum.

Quoad Tertiarias, Summus Pontifex Leo Decimus *in sua Constitut.* 22. *Bullar. tom.* 1. decrevit, quod eaedem virginalem, aut coelibem vitam simpliciter viventes etiam in consanguineorum, et affinium suorum, aut propriis domibus, vel seorsim habitantes, gaudere debeant omnibus privilegiis Ordinis, et quod similiter hisce iisdem privilegiis fruantur illae, quae collegialiter vivunt, et cum habitu Regulari virginalem, seu coelibem, aut castam vitam profitentur, uti colligitur ex citata Constitutione, et declaratione ad ejus calcem.

Supervenit Constitutio S. Pii Quinti, quae est *octava in ordine Bullar. tom.* 2. in qua sic cavetur: *Mulieres quoque, quae Tertiariae, seu de poenitentia dicuntur, cujuscumque fuerint Ordinis in Congregatione viventes, si et ipsae professae fuerint, itaut solemne votum emiserint, ad clausuram praecise, ut praemittitur, et ipsae teneantur; quod si votum solemne non emiserint, Ordinarii una cum Superioribus earum hortentur, et persuadere studeant, ut illud emittant, et profiteantur, ac post emissionem, et professionem eidem clausurae se subjiciant, quod si recusaverint, et aliquae ex eis inventae fuerint scandalose vivere, severissime puniantur. Caeteris autem omnibus sic absque emissione professionis, et clausura vivere omnino volentibus, interdicimus, et perpetuo prohibemus, ne in futurum ullam aliam prorsus in suum Ordinem, Religionem, Congregationemve recipiant. Quod si contra hujusmodi hanc nostram prohibitionem, et decretum alias receperint, eas ad sic vivendum omnino inhabiles reddimus etc.*

Super hac Constitutione Piana nonnullae emanarunt hujusce Sacrae Congregat. resolutiones; resolutum etenim fuit, Constitutionem restrictam esse ad Tertiarias, quae in communi, et in Congregatione vivunt, et alias non comprehendere habitantes in domibus propriis, vel consanguineorum, et votum emittentes virginalis, aut coelibis, vel castae vitae vidualis, uti habetur *apud Fagnan. in cap. nullus num.* 66. *et duobus seqq. de foro competenti.*

Alia rursus emanarunt decreta, quibus etiam adhaesit Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium, et in illis statutum fuit, non posse Regulares excipere Confessiones Sacramentales Mulierum Tertii Ordinis, nisi fuerint ab Ordinario approbati pro excipiendis Confessionibus saecularium, et Superiores Regulares habentes facultatem a Sede Apostolica, posse libere Mulieres admittere ad Habitum Tertiariarum, dummodo sint bonis moribus praeditae, et constitutae saltem in aetate annorum quadraginta, et in fine dictorum decretorum habetur haec clausula, *supradictis vero decretis Mulieres Tertii Ordinis, quae collegialiter vivunt, non comprehendi, quinimmo eas Constitutionis dispositioni Pii Quinti editae Romae anno* 1566. *quae incipit*, Cura Pastoralis, *penitus subjacere, et expresse declarant, non obstantibus etc.* uti habetur *apud Nicolium in Flosculis in verbo Tertiariae, apud Lantuscam in Theatro Regul. ad idem verbum, apud Donat. rerum Regul. tom.* 2. *tract.* 17. *quaest.* 3. *num.* 21. *et seqq. et apud Matthaeuc. in Official. Curiae Eccles. cap.* 52. *num.* 3. *et seq. et apud Pignatell. consult.* 34. *num.* 29. *tom.* 3.

Idemque *Matthaeuc. num.* 6. subdit, *controversia est de Mulieribus Tertiariis, quae in Congregatione extra clausuram vivunt. Sed resolvitur, eas allegatis privilegiis non potiri, nam in decreto relinquuntur sub dispositione Constitutionis Pii Quinti, quarum professiones, et receptiones Beatus Pontifex irritat, et annullat. Et tales hoc tempore posse prohiberi, ne in commu-*

nitate maneant, nisi professionem ad formam dictae Pianae emittant, praescripsit Sacra Congregatio Episcoporum. Quare sunt de jurisdictione Ordinarii: et pluribus prosequitur *R. P. D. Petra ad Constit. Apostol. tom. 4. pag.* 475. *num.* 19. *et seqq.*

His stantibus, quaeritur:

Quomodo sit respondendum Relationi ad Limina Episcopi Lunen. Sarzanen. circa Conservatorium Massae.

Sacr. Congr. respondit:

Conservatorium esse subjectum omnimodae Jurisdictioni Episcopi, citra tamen approbationem Sacrae Congregationis quoad dictum Conservatorium.

QUÆSTIO CCCVI.

In Causa Anglonensi Cathedratici, Decimarum, et Quartae Funeralis, die 30. *Januarii* 1723.

Inter caetera jura Episcopalia Cathedraticum recensetur, quod ad duos solidos ab unaquaque Ecclesia, et persona dicto onere affecta solvendos restringitur, juxta Concilium Bracharense, et Concilium Toletanum septimum, de quibus *in Canone inter caetera* 10. *quaest.* 3. et licet horum Conciliorum utpote non Generalium Constitutiones vim legis in Universa Ecclesia obtinere minime valeant, quamvis insertae in decreto Gratiani, juxta propositionem etiam in Tribunalibus Urbis receptam, de qua *Rota decis.* 377. *n.* 36. *et seqq. coram Penia in Veneta editione*, memoratum nihilominus jus Cathedratici, et quidem in quantitate supra expressa, suum fundamentum habet in jure communi, in sequelam videlicet Decretalis Honorii Tertii *in cap. conquerenti de Officio Ordinarii*, absque eo quod juri Cathedratici derogatum dici valeat a Sacro Concilio Tridentino *Sess.* 24. *cap.* 3. *de Reformat.* cum Concilium ibi alias quasdam prohibuerit exactiones, sed Cathedraticum nullatenus excluserit, *Thomasin. de benefic. par.* 3. *lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 7. *Fagnan. in cap. conquerente num.* 48. *et seqq. de offic. Ordin. et in cap. Venerabili num.* 16. *et seqq. de censibus*, adeoque S. Carolus Borromaeus fidelissimus Sacri Concilii Tridentini Executor in sua secunda Synodo legem renovavit Cathedratici: *illud Sacris Canonibus constitutum est, ut a singulis Parochis in Dioecesana Synodo Cathedratici nomine solidi duo exigantur, idque argumento honoris, qui Cathedrali Ecclesiae tanquam Matri a caeteris Parochialibus Ecclesiis tribui debet*, et quod caput est, inter caeteras resolutiones ab hac Sac. Congregatione editas *anno* 1587. *lib.* 5. *decretal. pag.* 50. *a tergo* haec habentur: *Congregatio Concilii censuit Concilium Tridentinum nequaquam sustulisse Cathedraticum, non illud tamen solvendum in visitatione, sed extra, et in Synodi celebratione*, et concordat alia *anni* 1591. *lib.* 7. *decret. pag.* 6. ibi, *quod si Episcopo Cathedraticum legitime, et vere debeatur, illud plane exigere posse, alio tamen tempore, quam visitationis*, et in quadam Causa Albinganen. *anni* 1644. in qua tria dubia fuerunt disputata super Cathedratico, responsum fuit, Cathedraticum posse exigi ab Episcopo, licet in praeteritum non fuerit exactum, dummodo exactum fuerit a suis praedecessoribus, et exigi tantum posse duos solidos juxta Juris communis dispositionem, et in moneta antiqua juxta illius aestimationem, non concurrente contraria consuetudine, et exactionem demum non esse faciendam a toto Clero, sed tantum ab Ecclesiis, Cappellis, et Beneficiatis, si ad eorum favorem non concurrat privilegium apostolicum exemptionis, vel immemorabilis, et denique in *Causa Amalphitana Cathedratici* 5. *Septembris* 1705. resolutum fuit, Cathedraticum esse solvendum Archiepiscopo Amalphitano a Parochis, et Beneficiatis Terrae Tramontis, *et die* 26. *Februarii* 1707. resolutum fuit, illud esse dicto Archiepiscopo debitum a die adeptae possessionis, et solvendum esse a Parochis, tam ratione Parochiae, quam ratione Beneficiorum Parochiis unitorum, uti habetur *lib.* 55. *decret. pag.* 326. *et lib.* 57. *pag.* 68.

Inter caetera quoque jura episcopalia recensetur quarta Decimarum, et quarta Funeralium, uti habetur *in citato cap. Conquerente de officio Ordinarii*, ibi: *Cathedratici nomine duos solitos, quartam decimationum, et mortuariorum*, cui pariter non fuit ullo modo derogatum a Concilio Tridentino *citato cap.* 3. *sess.* 24. uti habetur apud *Fagnan. in citato cap. Venerabili num.* 17. *de censibus*.

Ad horum jurium tramites Episcopus Anglonen. petit a Clero Terrae Carbonis Cathedraticum, quartam Decimarum, et quartam Funeralium, cum ex resolutionibus hujus Sacrae

Congregationis habeatur, Terram Carbonis esse in, et de Dioecesi Anglonen., nec idem Episcopus sibi obesse posse putat contrariam consuetudinem, tum quia praedicta jura in Dioecesi Anglonen. persolvuntur, tum quia ante declarationes hujus Sacrae Congregationis super subjectione Terrae Carbonis suae Dioecesi, non est curandum, quid in ea gestum fuerit, et demum, quia in ordine ad Cathedraticum consuetudo etiam immemorabilis contraria non suffragatur, uti revocata formiter ad examen citata resolutione *Albinganen.* fuit resolutum *in Lavellen. Cathedratici* 6. *Junii* 1693. *lib.* 43. *decret. pag.* 261. ibi: *an Cathedraticum Episcopo debeatur, non obstante immemorabili in contrarium;* huic etenim dubio responsum fuit *affirmative ad formam juris ab Ecclesiis, et Beneficiatis.*

His stantibus, quaeritur:

I. An Episcopo debeatur Cathedraticum in casu etc.

II. An eidem debeatur quarta Decimarum in casu etc.

III. An eidem debeatur quarta Funeralium in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum, secundum, et tertium affirmative.

QUÆSTIO CCCVII.

In Causa Januensi Jurisdictionis, die 20. *Februarii* 1723.

In notoria controversia inter Patres Societatis Jesu, et Patres Carmelitas Excalceatos Civitatis Januen. excitata occasione cujusdam fabricae a praedictis Patribus Carmelitis elevatae e conspectu Collegii Patrum Societatis, novum opus a Patribus Societatis nunciatum fuit Carmelitis in Tribunali Ordinarii Metropolitani, et in hoc etiam promota fuit instantia pro purgatione attentatorum, sed cum a quodam Decreto per Ordinarium interposito Jesuitae appellassent ad Conservatorem suorum privilegiorum, sub praetextu illatae per Ordinarium violentiae, et Conservator omnia, et singula revocaverit gesta coram Ordinario, licet in Tribunali Signaturae Justitiae circumscripta fuerint quaecunque a dicto Conservatore facta sunt, ad avertenda nihilominus imposterum quaecunque jurgia, quae in consimilibus Causis inter Curiam Metropoliticam, et Conservatorem insurgere possent, post interpellatos Patrem Procuratorem Generalem Societatis Jesu, et Procuratorem Curialem Venerabilis Collegii Januen., Promotor Fiscalis Curiae Ecclesiasticae Januen. humiliter instat pro resolutione dubiorum, de quibus infra.

Plures emanarunt Romanorum Pontificum ultra disposita in Sacro Tridentino Concilio Constitutiones, nec non Sacrarum Congregationum resolutiones in eo, quod attinet ad Conservatores. Innocentius etenim Quartus *in cap.* 1. *de officio, et potestate Judicis delegati in* 6. statuit Conservatores a manifestis injuriis, et violentiis defendere posse, nec posse suam extendere potestatem ad alia, quae judicialem indaginem exposcunt.

Bonifacius Octavus *in cap. hac Constitut.* 15. *eodem titulo* decrevit, Conservatores per annum ab officio suspensos esse, si de aliis, quam de manifestis injuriis, et violentiis scienter se intromiserint, seu manum apposuerint in aliis, quae judicialem exigunt indaginem.

Sacrum Tridentinum Concilium *sess.* 14. *cap.* 5. *de Reformat.* sanxit, causarum criminalium, et mixtarum cognitionem ad Ordinarium, et non ad Conservatorem pertinere, et civilium cognitionem ad Conservatorem spectare, si ille, qui habet pro se litteras conservatorias, sit reus, secus autem si sit actor.

Clemens Octavus *in sua Constitut.* 3. *Bull.* 9. *tom.* 3. revocavit omnes Conservatorias concessas contra formam suprae relatae Constitutionis Bonifacii Octavi.

Gregorius Decimusquintus *in sua Constitutione* 9. *ejusdem Bullar. tom.* 3. Bonifacianam quoque innovavit Constitutionem, iterumque sancivit, Conservatores nullam habere jurisdictionem in Causis, in quibus Regulares, et alii Actores fuerint, sed in iis tantum, in quibus Rei extiterint.

Cohaerenter ad hasce Constitutiones, pleraeque emanarunt S. Congregationis Resolutiones; excitata quippe controversia, an a Bulla Gregoriana sublata esset Conservatoribus facultas defendendi Regulares, et alios e manifestis injuriis, et violentiis, negative responsum fuit, uti habetur in declaratione impressa ad calcem dictae Gregorianae. Item proposito dubio, an Regulares habentes Conservatorem, si Rei sint, conveniri possint in Causis Civilibus requirentibus judicialem discussionem, et

indaginem coram eodem Conservatore, et negative resolutum fuit, et insimul dictum, quod in eo rerum statu erant conveniendi coram Ordinario, uti habetur *in Resolutione capta die* 28. *Julii* 1557. *lib.* 21. *decret. pag.* 31. et concordat alia Resolutio *in Causa Papien.* 30. *Martii* 1680. *lib.* 31. *decret. pag.* 73. Denique quoad Ministros, qui a Conservatoribus haberi possunt, plures dictum fuit, et resolutum, eos non posse erigere Tribunal, nec proprios assumere Ministros, excepto solo Notario, uti habetur *in Faventina* 17. *Septembris* 1667. *pag.* 443. *lib.* 25. *decret. et in dubiis Generalibus de Conservatoribus propositis die* 28. *Januarii* 1679. *lib.* 30. *decret. pag.* 249. *et seqq. in responsione ad secundum*, et hisce vestigiis inhaerendo Sacra Congregatio particularis a san. mem. Clemente XI. deputata, cui interfuerunt Eminentissimi Domini Cardinales Tanarius, Barberinus, Paraccianus, Corradinus, Ptolomaeus, et Ego tanquam Secretarius, *die* 22. *Martii* 1720. resolvit, Judicem Conservatorem Commendae Hierosolymitanae Civitatis Auximanae non posse cognoscere Causas Criminales, aut mixtas, nec Civiles, quae judicialem indaginem requirunt, sed eas solum, in quibus agitur de manifestis injuriis, aut violentiis ad terminos *Capituli finalis de officio Delegati in* 6. non posse pariter eundem Conservatorem erigere in Tribunal pro cognitione dictarum Causarum, et eum non posse deputare Officiales, et Ministros, sed solum Notarium.

Quoad Patres Societatis Jesu habentes amplissimas conservatorias litteras ipsis concessas a S. Pio V. et expeditas a Gregorio XIII. in forma *rationi congruit;* alias dubitatum fuit, an eaedem essent redactae ad terminos Constitutionis Gregorii XV. et affirmative responsum fuit, cum in clausulis derogatoriis, quae sunt in Gregoriana, apposita fuerint illa verba *Societatum, et cujusvis alterius Instituti,* quodque notabilius est, sic resolutum fuit in Causa Angelopolitana inter Episcopum, et dictos Religiosos in resolutione ad quintum dubium, uti habetur *in Constitutione* 32. *Innocentii X. Bull. novi tom.* 5.

His stantibus, quaeritur:

I. An Conservator Venerabilis Collegii Patrum Societatis Jesu Civitatis Januae, tam in casibus, quam extra casus manifestae violentiae, vel injuriae, possit procedere, sive Patres Societatis sint Actores, sive Rei.

II. An pendente aliqua lite coram Ordinario Metropolitano semel introducta cum Patribus Societatis Jesu, post eorum consensum in jurisdictionem, liceat eisdem convolare ad Judicem Conservatorem.

III. An in supradicto casu litis jam introductae, ut supra, inhibitio Conservatoris, si quae fiat Ordinario, et Parti, illiusque successiva decreta annullativa actorum ab Ordinario post dictam inhibitionem factorum, sint attendenda.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative, in casibus tamen manifestae violentiae, et injuriae, et quando PP. sunt rei. Ad secundum, et tertium negative.

QUÆSTIO CCCVIII.

In Causa Caesenatensi, seu Foroliviensi Matrimonii, die 20. *Februarii* 1723.

Antonius Romagnolus Caesenas captus amore Angelae de Nave filiae Silvii pariter Caesenatis, et Barbarae Bricciolae Foroliviensis anno praeterito tempore Bacchanalium ex improviso a Domo Paterna, et Patria aufugit, nec unquam sciri potuit, ubi moraretur, nisi postquam ex ejus litteris scriptis ad Burghesium Romagnolum suum Patruum, deprehensum est, eum esse in Domo Rurali Territorii Montiani; et cum in iisdem litteris Patruum exorasset, ut accederet ad se liberandum, ex quo non habebat intentionem Angelam ducendi in uxorem, uti dictae Angelae consanguinei exoptabant, Patruus ad locum accessit, et nepotem liberavit, et eum secum duxit ad Civitatem Caesenaten.

Post lapsum nonnullorum dierum, Antonius iterum aufugit, et petiit Civitatem Forolivien., quam Angela etiam petiit, et Antonius se recepit in Conventum Patrum Carmelitarum Discalceatorum, et Angela in Domum Mariae Virgineae Rondaninae de Bricciolis suae Aviae Maternae, et Tutricis, uti dicitur, propter transitum Matris ad secunda vota.

Post haec Angela, et Antonius per apocham subscriptam coram quinque Testibus sponsalia contraxerunt, et in dicta apocha Angela medio juramento declaravit, se venisse Forolivium, ut ibi domicilium eligeret, protestando se velle in futurum vivere sub tutela, et cura

suae Aviae Maternae; sed cum Episcopus Caesenae requisitus pro fide Status liberi eam transmittere recusaverit, et Eminentissimus Ravennae Legatus praeceperit Angelae, ut haberet Domum pro Carcere, et ab ea non discederet, et Episcopus Forolivii Parocho S. Blasii inhibuisset, ne se in hoc Matrimonio ingereret absque praeviis justificationibus status liberi, Angela, et Antonius ad Ecclesiam Parochialem S. Blasii ex improviso devenerunt; Angela etenim post supradictum praeceptum Cardinalis Legati se receperat in cubiculum ejusdem Parochialis parum distantis a Domo, in qua praecedenter habitaverat, et coram duobus Testibus, et Parocho fidei rudimenta, et doctrinam Christianam puellis explicante, per verba de praesenti se Conjuges esse declararunt.

Contracto hoc modo Matrimonio, exortaque super ejus validitate controversia, eadem delata est ex Rescripto Sanctissimi ad hanc Sacram Congregationem; cumque Antonius, et Angela post emissam declarationem per publicum Instrumentum, in quo dixerunt se sponte, et absque ulla seductione, vel fraude, aut minis matrimonium contraxisse, se transtulissent ad Terram Bagnacavalli sub Dioecesi Eminentissimi Episcopi Faventini, datae fuerunt ad ipsum litterae, ut informaret, et omnibus juris remediis cogeret, ut Angela, et Antonius viverent separati, et ut Antonius reponeretur in loco tuto, ad effectum, ut suam liberam explicaret voluntatem; superventisque dicti Eminentissimi responsionibus, in quarum prima ait, Antonium se explicasse, quod Matrimonium liberrime contraxerat, et in secunda refert, dictum Antonium in exteras, et ignotas Regiones abductum fuisse, disputanda in praesenti proponuntur bina dubia, quorum alterum respicit validitatem, vel invaliditatem Matrimonii, et aliud subministrationem alimentorum, et sumptus litis; cumque totum quaestionis pondus consistere videatur in examinando, an Parochus, coram quo contractum fuit, esset proprius Angelae Parochus, contendentibus illis, qui scribunt pro validitate Matrimonii, Parochum talem esse censendum, tum propter domicilium ab Angela in ejus Parochia contractum, tum quia ad rem, de qua agitur, is dicitur proprius Parochus, in cujus Parochia tempore contractus contrahentes habitabant, et potissimum, quando propter impedimenta, quae timebantur, non potuit contrahi Matrimonium in Parochia, in qua Conjuges antecedenter degebant, et e contra contendentibus illis, qui scribunt pro nullitate, domicilium fuisse fictitie, et sine animo, et sic nullo modo contractum, et Parochum proprium pro Matrimonio non esse nisi illum, in cujus Parochia alter ex contrahentibus verum habet domicilium, mei muneris esse censui ad calcem hujus quaestionis nonnullas hujus Sacrae Congregationis declarationes tam antiquas, quam recentes referre, ut tutum ab EE. VV. in hac gravi controversia ferri possit judicium.

Quaeritur itaque:

I. *An Matrimonium sustineatur in casu etc.*

II. *An, et pro qua summa sint subministranda alimenta, et sumptus litis in casu etc.*

Sacr. Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum affirmative, arbitrio Eminentissimi Praefecti.

Declarationes Sacrae Congregationis Concilii super puncto, quis dicatur proprius Parochus ad effectum validitatis Matrimonii.

Aliquae antiquae Resolutiones referuntur apud *Fagnan. in cap. significavit a num.* 28. *ad* 36. *cum seqq. de Parochis.*

Praeter has aliae reperiuntur in Regestis, et sunt, quae sequuntur.

In una Romana 22. *Februarii* 1631. *lib.* 14. *Decretorum pagina* 390. *a tergo.*

Romana Nullitatis Matrimonii. Sacra etc. Censuit dandam esse Declarationem in abstracto in forma sequenti.

Vir, et Mulier a loco suae Habitationis absque animo illam relinquendi discedentes, et ad locum alterius Parochiae solo animo illic Matrimonium celebrandi, non autem Domicilium contrahendi, se transferentes, ubi cum Parocho illius loci Matrimonium inter se contraxerunt; Supplicatur per Sacram Congrega-

tionem declarari: An hujusmodi Matrimonium sit nullum, vel validum.

Die 22. *Februarii* 1631. *Sacra etc. Secundum ea, quae proponuntur, Censuit esse nullum.*

In una Urbinaten. 1. *Decembris* 1640. *lib.* 16. *Decret. pag.* 456. *a tergo, et* 457.

Urbinaten. Nullitatis Matrimonii. Sacra etc. Inhaerendo declarationibus alias factis respondit, Parochum Ruralem non esse proprium, et verum Parochum, quando Rus itur causa recreationis, vel pro rusticanis negotiis; ideoque Matrimonium valide coram hujusmodi Parocho celebrari non posse; Partibus tamen dentur declarationes antiquae scilicet.

In una Florentina. Sacra etc. censuit, quod Parochus Ruralis non est verus Parochus, quando Rus itur causa recreationis, vel pro rusticanis negotiis.

In Florentina similiter. Sacra etc. respondit, Parochum Ruralem non esse proprium Parochum, ideoque Matrimonium coram eo celebratum fuisse nullum.

In una Abulen. Sacra etc. Censuit non valere Matrimonium contractum coram Parocho Loci, ubi Contrahentes reperiuntur, non animo ibi Domicilium contrahendi.

In una Theatina Matrimonii 13. *Novembris* 1683. *lib.* 23. *Decret. pag.* 336. *a tergo, et pag.* 337.

Theatina Matrimonii. Dominico Antonio Coradetto Civi Theatino, et Antoniae de Civitate Pennarum Incolis Theani Matrimonium contrahere desiderantibus, assensum denegavit Archiepiscopus, eo quod Mulier debitas attestationes status liberi non exhibuerit; quo circa praefati Vir, et Mulier ad Terram Farae Filiorum Petri nuncupatam Abbati Montis Casini subjectam se contulerunt, ibique per triduum commorati Matrimonium celebrarunt coram Parocho Loci, praevia Fide duorum Civium Theatinorum super eorum statu, et illico, nempe quarta die Theanum redierunt.

Hujusmodi facti serie inter supplices libellos relata in Congregatione habita *die* 17. *Julii* proxime praeteriti, rescriptum fuit Archiepiscopo, ut congruum terminum praetensis Conjugibus assignaret ad eorum Jura coram ipso deducenda, istaque deinde una cum animi sui Sententia referret, et interim dictos praetensos Conjuges separaret.

Decreto paruit Archiepiscopus. At asserti Conjuges in termino sibi praefixo nil aliud allegarunt, nisi eatenus ad dictam Terram perrexisse, quatenus fuit sibi significatum majorem illic experturos fore facilitatem contrahendi Matrimonium, quod proinde censet minime sustineri.

Reliquum est igitur, ut Eminentissimi PP. decernant:

An Matrimonium hujusmodi sit validum, vel potius nullum.

Die etc. Sacra etc. Respondit esse nullum.

In una Bovinen. Matrimonii die 7. *Septembris, et* 28. *ejusdem mensis anno* 1697. *lib.* 47. *Decret. pag.* 416. *et.* 453.

Bovinen. Matrimonii. Marcus Atello natus in Civitate Bovini post defunctam primam ejus Uxorem in Civitate Sancti Severi, consuetudinem habere coepit in Oppido Foggiae Dioecesis Trojanae cum Joanna Spera muliere conjugata, quam in statu concubinatus ibidem retinuit spatio annorum septem. Reversus postmodum ad Patriam una simul cum dicta Joanna continuavit in eodem concubinatu per alios quindecim annos, venditans apud omnes, dictam Joannam esse sibi in Matrimonio junctam. Comperto autem per Decanum Curatum Cathedralis, nullum inter eos extare Matrimonium, injunctaque per Episcopum separatione, decreverunt inter se ad illud realiter devenire; at non habentes fidem obitus primi Viri praefatae Joannae, ambo de mense Octobris 1692. Foggiam se contulerunt animo contrahendi inibi Matrimonium, eoque sequuto illico repetendi Bovinum, ut coram Testibus fide dignis, et tota vicinia declararunt: sed postquam commorati fuerant per paucos dies in dicto loco, simulata per Marcum mortali infirmitate, praevio examine trium Testium super statu libero utriusque, praemissis duabus tantum Denunciationibus, fuerunt de licentia Episcopi in Matrimonium copulati ab Archipresbytero illius Loci.

Biduo post reversi ad Civitatem Bovini ex-

hibuerunt fidem hujusmodi Matrimonii coram Decano Cathedralis, qui dubitans de illius validitate tanquam contracti in fraudem Parochi proprii Domicilii, recursum habuit ad hanc Sacram Congregationem pro declaratione, datisque Litteris ad Episcopos Trojanum, et Bovinen., cum eorum relationes inter se discordarent, asserente primo, dictos Conjuges Domicilium contraxisse in Terra Foggiae per decennium, et ultra, inibi habitando, et ulterius dictam Joannam nunquam alteri Viro junctam fuisse; altero vero referente, illos habere Domicilium Bovini a quindecim annis, et ultra, et praesertim de tempore contracti Matrimonii, et insuper dictam Joannam in Virum habuisse Franciscum Rampam, de cujus obitu non constabat, necessarium fuit ad eruendam veritatem, exquirere informationem Episcopi Asculani in Apulia, qui ex ore proprio ejusdem Joannae confirmavit in omnibus Relationem Episcopi Bovinen. Ortaque ex dictis relationibus Polygamiae dubitatione, Causa remissa fuit ad Sacram Congregationem Supremae Inquisitionis, quae postquam factis variis diligentiis, compertum habuit, Virum praefatae Joannae jam decessisse usque de anno 1673. Causam denuo remisit ad Sacram Congregationem. Quare hodie ad Instantiam dicti Decani Bovinen. utroque Conjuge monito, sed ratione paupertatis non informante, decernendum superest:

An praefatum Matrimonium inter Marcum, et Joannam, ut supra contractum sustineatur in casu etc.

Die etc. Sacra etc. Distulit Propositionem.

In eadem die 28. Septembris 1697. Bovinen. Matrimonii.

Dubium – *An Matrimonium contractum inter Marcum, et Joannam in casu, de quo agitur, sustineatur.*

Die etc. Sacra etc. Respondit Negative, et ad Mentem, quae est, ut insinuetur Episcopo, ut curet renovari Matrimonium coram proprio Parocho.

QUÆSTIO CCCIX.

In Causa Spoletana, die 20. Februarii 1723.

Seminarium Clericorum Dioecesis Spoletanae fuit administratum a Patre Marco Antonio Albino ex Congregatione Patrum Doctrinae Christianae Avenionen. ad hoc munus specialiter vocato, et subinde a Sacerdote Paulo Farricellio, et prima administratio incepit mense Februarii *anno* 1714. et terminavit *die* 12. *mensis Novembris anno* 1717. et secunda hac die incepit, et terminavit *die* 29. *Augusti anno* 1719.

Uterque ex Administratoribus, post dispunctas partitas Dati, et Accepti suas sententias in Syndicatu absolutorias reportarunt subscriptas charactere tam Episcopi, quam Canonicorum regimini Seminarii praepositorum, uno excepto Canonico Aristi de Mauris, qui noluit, quoad Sacerdotem Farricellium, sententiae subscribere, sub obtentu salarii, quod ei fuerat assignatum, et quod nimis excedens sibi videbatur.

Nulla facta harum sententiarum mentione, recursus habitus est ad hanc Sacram Congregationem, et cum ei fuisset expositum, Seminarium plurium annorum spatio fuisse administratum tam a Patre Albino, quam a Sacerdote Farricellio, et eosdem remansisse in notabili summa debitores, commissa fuit Episcopo Fulginaten. negotii recognitio una cum omnibus facultatibus, ut debitores ad solutionem adstringeret, quatenus revera debitores essent.

Assumpta cognitione ab Episcopo Fulginaten., et transmissis ad eum libris Administrationis, deputatoque in Calculatorem Alexandro Fedeli, fuit a dicto Episcopo prolata sententia, in qua Pater Albinus constitutus est debitor in scutis 998. et obulis 62. et Sacerdos Farricellius in scutis 94. et obulis 46.

Appellatione ad Sacram Congregationem interposita, ne Eminentissimi Patres taedio gravarentur conficiendi calculos, aut confectos examinandi, curavi, ut partes inter se liquidarent partitas certas, et incontrovertibiles, et examini EE. VV. dubias tantummodo reservarent, habitisque idcirco pluribus Congressibus, et saepius auditis novis Calculatoribus ab utraque parte electis, controversia ad sequentes partitas redacta est.

Quoad Patrem Albinum ipsius praetensum debitum non est in scutis 998. et obulis 62. sed in scutis 740. *circiter;* ut enim recognovit novus Peritus pro deputatis Seminarii electus, ex memorata summa scutorum 998. detrahenda sunt scuta 240. et ultra, consistentia in tot partitis ab Alexandro Fedeli primo Perito vel omissis, vel duplicatis.

Statuto itaque praetenso debito in scutis 740. illud suam causam habet ab assertione Deputatorum Seminarii, qui contendunt, unumquemque Alumnum substentari debuisse cum sola impensa scutorum 20. annuorum, et quemlibet ordinandum cum impensa scutorum 25. et sic illud plus, quod in praedictorum alimentis dicitur expensum, non esse eidem bonificandum, nec ei pariter esse bonificandas eleemosynas nomine Seminarii ab ipso distributas, et alias similes expensas, in quo rerum themate Pater Albinus, aut remanebit debitor in scutis 740. aut in scutis 336. et obulis 52. si bonificentur hae tantum expensae, quae adnotantur in calce calculi exarati a novo Perito pro Deputatis Seminarii electo.

Adversus haec reponitur a Patre Albino, se non esse debitorem Seminarii, sed potius Creditorem in scutis 14. et obulis 71. cum impossibile sibi fuerit alere, et de aliis necessariis providere Alumnos, cum solis scutis 20. annuis, et Ordinandos cum scutis 25. et facta bonificatione ejus summae, quam supra scuta viginti annua pro Alumnis, et supra scuta 25. pro Ordinandis erogavit, nec non mercedem Operariorum pro usu Seminarii, eleemosynarum, et aliarum expensarum fideliter in libris adnotatarum, infert Pater Albinus, se non esse Seminarii debitorem, sed creditorem in summa superius expressa.

Transeundo ad Sacerdotem Farricellium, qui dicitur esse debitor in scutis 94. et obulis 46. punctus est in videndo, an ipse contentus esse deberet solis scutis 25. annuis pro suo victu, et aliis scutis 20. annuis pro suo salario, et an posset retinere Famulum; in hypothesi etenim, in qua credatur eum potuisse, et debuisse se alere cum sola impensa scutorum annuorum 25. et Famulum retinere non debuisse, ipse fatetur se in aliqua parva summa facile liquidanda remanere debitorem; secus autem se habebit res, si judicetur sola scuta 25. annua non fuisse pro victu sufficientia, et Famulum ab ipso retineri debuisse, prout ipse contendit, ex quo solus, et sine Famulo necessaria explere non poterat.

Jura circumferuntur, quocirca quaeritur:

I. An sustineatur redditio rationis administrationis Seminarii facta a Patre Albino sub die 20. *Novembris* 1714. *et* 5. *Octobris* 1717. *seu potius, et in qua parte sustineatur Sententia Episcopi Fulginaten. in casu etc.*

II. An sustineatur redditio rationis administrationis Seminarii facta a Rev. Farricellio sub die 24. *Augusti* 1719. *seu potius an, et in qua parte sustineatur Sententia R. P. D. Episcopi Fulginaten. in casu etc.*

Sacra Congr. respondit:

Ad Primum, P. Albinum non esse molestandum. Ad Secundum, Sacerdotem Farricellium non esse molestandum, et amplius.

QUÆSTIO CCCX.

In Causa Perusina, seu Nucerina, die 20. *Februarii* 1723.

Laurentius de Laurentiis per contractum inter vivos anno 1664. se obligavit ad solvenda annua scuta 40. Monialibus S. Luciae Caesae Castaldae Comitatus Perusini, onere imposito, quod Cappellanum retinerent, qui earum confessiones exciperet, Missam celebraret in ipsarum Ecclesia, et 150. Missas applicaret quolibet anno juxta suam intentionem, et in hypothesi, in qua Moniales ad aliud Monasterium tractu temporis transferri contigisset, aut ipsarum Monasterium destructum remansisset, memoratus Laurentius de Laurentiis annullatam, et revocatam haberi voluit promissionem annuorum scutorum 40. et haec omnia idem confirmavit in Testamento condito anno 1665. in quo haeredem sibi universalem scripsit Confraternitatem Sancti Benedicti Civitatis Perusiae.

Post lapsum nonnullorum annorum facta fuit translatio Monialium auctoritate Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium ad Monasterium S. Mariae Magdalenae Terrae Gualdi, et in eo, quod attinet ad dispositionem Laurentii de Laurentiis, eadem Sac. Congregatio demandavit, ut Moniales celebrare facerent per Cappellanum Missas a pio Benefactore relictas, et uti supra applicandas, in Ecclesia Monasterii *a quo;* et quod aliae Missae celebrarentur in Ecclesia Monasterii *ad quod;* sed cum subinde animadversum fuisset, quod in casu translationis Monasterii de loco ad locum Laurentius declaraverat se nolle teneri ad solutionem scutorum annorum 40. habitus idcirco est recursus ad san. men. Clementem XI. eique supplicatum pro commutatione voluntatis, remissisque precibus ad hanc Sac. Congregationem, cum eadem *die* 8. *Martii* 1721. omnia commiserit arbitrio, et

conscientiae Ordinarii Nucerini, hic *die* 28. *Martii* agnita subsistentia expositorum in supplici libello, declaravit, Cappellaniam cum annua praestatione scutorum 40. pertinere ad Monasterium S. Mariae Magdalenae, ad quod translatae fuerant Moniales S. Luciae, cum onere tamen, ut ab uno Presbytero Missae a Laurentio relictae celebrarentur in veteri Ecclesia Monasterii *a quo*, earumque celebratio ita distribueretur, ut diebus Dominicis, et Festis Missa pro Populi commoditate non deesset.

Habita horum factorum notitia a Confratribus S. Benedicti Perusiae heredibus a Laurentio institutis, iidem audiri petierunt, et audientiam facile obtinuerunt, quocirca in praesenti proponitur dubium, *an sit standum vel recedendum a decisis*, uti ad calcem hujus restrictus videri potest.

Petunt Confratres recessum a decisis, innixi clarae, et litterali dispositioni Testatoris, a Monialibus acceptatae, quod scilicet in hypothesi translationis ipsarum ad aliud Monasterium cessare deberet subministratio annuorum scutorum 40. et quia praevident, sibi opponi posse, fuisse quidem scriptos haeredes, sed cum obligatione erogandi reditus haereditarios in celebrationem Missarum, subdunt, Missas esse celebrandas in Civitate Perusina, et sic menti Testatoris satisfactum non esse per celebrationem Missarum, partim adimplendam in Ecclesia Monasterii *a quo*, et partim in Ecclesia Monasterii *ad quod*, utpote sitis in Dioecesi Nucerina.

Excipi e contra potest a Monialibus, rem integram non esse, et omnia quae gesta sunt, gesta fuisse tam auctoritate Sac. Congregationis Episcoporum, et Regularium, quam Sac. Congregationis Concilii, rem ulterius bene compositam fuisse, cum capta fuerit providentia, ne Populus Casae Castaldae, qui unum habet Parochum, Missa careret diebus festivis; in locis enim, in quibus unus tantum adest Sacerdos, facile est, ut aliqui diebus festivis careant Missa. Additur, scriptam quidem fuisse haeredem Confraternitatem, sed cum onere implicandi reditus in Missarum celebrationem, et hunc eundem effectum haberi, sive in uno, sive in alio loco celebrentur, et demum Moniales translatas, tali paupertate laborare, sicuti recognitum fuit in Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium, ut cessante emolumento scutorum 40. annuorum, earum subsistentia haberi non possit in Monasterio *ad quod*.

Hisque stantibus, quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et ad D. Secretarium juxta mentem.

QUÆSTIO CCCXI.

In Causa Albanensi Funerum, die 20. *Februarii* 1723.

Exhibitus fuit huic Sac. Congregationi supplex libellus, in quo expositum fuit, Archipresbyterum Castri Gandulphi occasione Funerum, sive associationis Cadaverum consuevisse ab haeredibus Defuncti recipere quoddam Sudariolum suae Cruci appensum, et hoc modo se gessisse occasione associandi Cadaver cujusdam Mulieris nuper defunctae, eundemque Archipresbyterum post administrationem Olei Sancti recipere pariter consuevisse Vas, seu Discum, quo utitur in dicta administratione, quique eidem ad dictum usum consignantur ab Infirmo, seu Adstantibus.

Scriptum fuit pro informatione Eminentissimo Episcopo, ac praefixus fuit Archipresbytero terminus ad sua jura deducenda, et in informatione habetur, quod licet Discus sit res minimi momenti, non debet nihilominus Archipresbyter illum ad Domum suam asportare, cum teneatur eum relinquere in Domo Ægroti, cui Sacramentum Extremae Unctionis administrat; sed in eo, quod attinet ad Sudariolum, concludit consuetudinem pro ejus receptione militare, nec eam esse abolendam, cum receptio fiat a sponte dantibus.

Quoad Discum in Taxa Innocentiana *edita anno* 1678. et impressa apud *Pignatell. consultat.* 11. *tom.* 8. haec habentur, *anzi s' incarica a' Vescovi, e Prelati, e loro Vicarj, ed Offiziali, che non lo permettano a' Curati, ed a' Confessori, ed altri Ministri, e particolarmente nel prendere il piatto, o altro vaso, nel quale sia riposto il vaso dell' Oglio Santo per l' Estrema Unctione etc. dichiarandosi tutto ciò illecito.*

Quoad Sudariolum vis reponitur in antiqua consuetudine, et in receptione a sponte dantibus, pro qua facit *Textus in cap. ad Apostolicam*

de simonia, ibi: *pias consuetudines praecipimus observari;* E contra praetenditur Sudariolum non recipi a sponte dantibus, sed exigi, et ab hac Sacra Congregatione *in Tudertina Funerum* 13. *Augusti* 1718. *lib.* 68. *decret. pag.* 324. haec probibita fuisse; dictum enim fuit non esse appendendum Sudariolum ad Crucem Parochi, nec illud ab haeredibus esse Parocho consignandum.

His stantibus, quaeritur:

An permittenda sit receptio Sudarioli, et Disci in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Quoad Sudariolum dilata, et coadjuventur probationes, et quoad Discum non esse permittendam ejus receptionem.

QUÆSTIO CCCXII.

In Causa Caesenatensi Erectionis Archipresbyteratus, die 20. *Februarii* 1723.

Joseph Demetrius in ultimo, cum quo decessit, Testamento mandavit ex suis bonis haereditariis erigi in Cathedrali Caesenatensi Dignitatem Archipresbyteratus, in ea etenim existunt binae aliae Dignitates jam erectae, hoc est Praepositura, et Archidiaconatus. Praeterea memoratus Demetrius reservavit jus nominandi ad Archipresbyteratum Christophoro Polazzino, ejusque descendentibus, et in eorum defectum vocavit Bartholomaeum Bagnari, et ejus pariter descendentes, et in Codicillis conditis post Testamentum nominavit in primum Archipresbyterum Marcum Antonium dicti Christophori filium.

Capitulum, et Canonici Cathedralis Caesenae obsistunt Erectioni hujus Archipresbyteratus, et ne ipsorum dissensus videatur irrationabilis, et idcirco supplendus ab hac Sacra Congregatione, ad quam recursus a Marco Antonio habitus est, plures allegant Causas.

Prima est, quod Dignitas Archipresbyteratus, quoties erigatur, erit de Jurepatronatus Laicorum, et sic aperta erit via personis etiam idiotis ad eam obtinendam. At respondetur novum non esse, quod Dignitates in Cathedralibus sint de Jurepatronatus Laicorum, quoties ex eorum bonis fundatae sint, nec unicuique personae viam aperiri obtinendi Dignitatem per hoc, quod Dignitas sit de Jurepatronatus Laicorum; quandoquidem tenentur Patroni praesentare Clericos habiles, et idoneos, alias praesentati ab Episcopo repelli possunt.

Secunda causa constituitur in praejudicio, quod ex erectione novae Dignitatis redundaret in Canonicos, qui eidem cedere deberent praecedentiam. At respondetur, motivum non esse attendendum, quia praecedentia datur Ordini, non personae, et praejudicium illud esset ponderandum, si ageretur de novo Canonico instituendo, qui caeteris Canonicis anteire deberet; secus autem quando, prout hic, agitur de nova Dignitate erigenda, quae ex sui natura praecedentiam habet super Canonicos.

Tertia causa ortum habet a praejudicio bursali. Sed respondetur, praejudicium bursale non adesse; in eo siquidem, quod attinet ad massam distributionum, Fundator reliquit Capitulo scuta 150. investienda ad effectum, ut nova Dignitas admittatur ad participationem distributionum, et quatenus summa haec non esset sufficiens, Marcus Antonius primus nominatus se offert tam nomine proprio, quam successorum ad solvenda Capitulo annua scuta sex, ad quam summam ascendere dicuntur caeterorum Canonicorum distributiones, dummodo tamen summa scutorum 150. Capitulo a Fundatore relicta investiatur favore Archipresbyteratus, et in eo, quod spectat ad Massam Capitularem, sive ad expensas pro manutentione fabricae, Sacristiae, candelarum, et similium, dicitur, quod Capitulum habet pro his expensis annua scuta 180. et erectos fuisse alios Canonicatus, absque eo quod hujusmodi generis expensarum habita fuerit ulla ratio.

Haec sunt praecipua, quae fuerunt in partibus a Capitulo excitata, et Scribentes hic in Curia pro eodem Capitulo alia addiderunt, quae putant esse recensenda inter ea, quae adversantur naturae Beneficii Ecclesiastici; quale est illud volitum a Fundatore, quod super nova Dignitate nulla pensio imponatur, et casu quo imponeretur, Archipresbyteratus debeat reduci ad legatum laicalem, translato omnium bonorum dominio in haeredem cum obligatione satisfaciendi Missis; quale pariter est aliud, quod Archipresbyteratus nunquam ab exteris haberi valeat, et casu quo ab extero obtineretur, tunc exterus teneatur ad celebrare faciendum quolibet anno Missas 90. cum eleemosyna duorum juliorum pro qualibet Missa, et ulterius obligatus sit ad solvendum annuam Pen-

sionem scutorum 20. Christophoro Polazzino, et ejus descendentibus.

Jura hinc inde circumferuntur, quocirca quaeritur:

An, et quomodo sit locus erectioni Archipresbyteratus in casu etc.

Sacra Congr. die 6. Decembris 1728. respondit: *Esse locum erectioni Archipresbyteratus juxta modum; et modus est, quod deleatur conditio reductionis Archipresbyteratus ad legatum pium casu quo pensio imponatur, nec non alia, quod in casu collationis Archipresbyteratus extero teneatur hic solvere Patronis scuta annua 20. titulo pensionis.*

QUÆSTIO CCCXIII.

In Causa Salamantina, die 6. Martii 1723.

Joseph Gonzalez de Las Heras del Barco Abulen. Dioecesis matrimonium contraxit cum Emanuela Antonia de Figueira, et Vega, exortisque inter ipsos dissidiis, et signanter ex causa saevitiarum, quas Vir adversus Uxorem exercere dicebatur, prolata fuit *anno* 1704. servatis servandis sententia ab Ordinario Salamantino, in cujus Civitate Conjuges habitabant, et in sententia dictum fuit, Conjuges separatim vivere debere, quoad torum, et quoad habitationem, et durante separatione non posse sub poena excommunicationis Josephum afferre ullas molestias Emanuelae, et intra spatium sex dierum sub eadem poena debere Uxori restituere dotem, quam receperat.

Ab anno 1704. usque in praesens, Conjuges vixerunt separati, cumque Joseph Gonzalez ingredi exoptaverit Religionem Hierosolymitanam, et in ea professionem emittere inter Equites Justitiae, Sanctissimo Domino Nostro supplicavit pro facultate Magno Magistro concedenda recipiendi probationes suae Nobilitatis, non in Hispaniis, sed in Civitate Neapolitana, in qua degit, et Sanctissimus Dominus Noster petitioni benigne annuit, sed cum adhuc Emanuela Uxor sit in humanis, ejusque idcirco consensus ad rem, et ad effectum, de quo agitur, sit necessarius, ad instantiam Josephi, datae fuerunt a Secretaria Status litterae ad Nuntium Hispaniarum, ut Emanuelae Uxoris voluntatem faceret explorare, communicatoque a Nuntio consilio Episcopo Salamantino, Vicarius Generalis Episcopatus in executionem ordinum sibi a suo Praelato injunctorum *die* 22. *Septembris anno* 1722. ad Emanuelam accessit, jurisque ordine servato ab eadem petiit, ut suam exprimeret voluntatem circa ingressum Josephi Gonzalez Viri in Religionem Hierosolymitanam, et professionem in eadem, et Emanuela solemniter declaravit se Viro suo libentissime assensum praestare, ut quamcunque Religionem sibi magis benevisam ingrediatur, et in eadem profiteatur.

Habito Uxoris consensu, sublata credi poterat omnis difficultas, quae ingressui in Religionem Hierosolymitanam adversabatur. Verum comperto, quod in Statutis hujus Religionis infra referendis prohibetur ingressus illis, qui matrimonium contraxerunt, et consummarunt, opus fuit habere recursum ad Summum Pontificem pro impetranda derogatione Statutorum; cumque a Sanctitate Sua fuerit examen totius negotii remissum huic Sac. Congregationi, proponitur in praesenti dubium ad calcem hujus Restrictus referendum.

Duo autem videntur esse praemittenda, primum est, quod quando jura matrimonii sunt laesa, et diminuta propter sententiam divortii, potest Conjux innocens in saeculo remanere, et alter ad Religionem transire, si Conjux innocens eidem praestet licentiam; quatuor enim adsunt judicata, alterum tempore Innocentii Papae X. qui accitis Theologis ita pronuntiavit, uti habetur apud *Lezanam consil.* 30. *num.* 27. alterum hujus Sacrae Congregationis *in quadam causa Ferrarien.* 2. *Maji* 1693. *lib.* 43. *decret. fol.* 225. alterum *die* 14. *Novemb.* 1682. prolatum in quadam Causa Lucana ab hac eadem Sac. Congregatione, uti habetur *lib.* 32. *decretorum fol.* 479. Quartum denique hujus ejusdem Sac. Congregationis in Causa Januen. Mariae Victoriae Fossae, quod editum fuit die 2. Maji *anno praeterito* 1722. ut ex folio benigne reassumendo poterunt EE. VV. deprehendere, et sola, quae in hoc puncto superest difficultas, est in videndo, an Conjux innocens in Saeculo remanens emittere debeat votum simplex castitatis, cum in fere omnibus recensitis casibus pro emissione voti fuerit judicatum, sed in postremo, postquam in rescripto addita fuit conditio dictum votum emittendi, recurrente Viro innocente, qui in saeculo remanebat, et reclamante adversus hanc obliga-

tionem sibi superimpositam, Sacra Congregatio *die* 23. *Maji* 1722. mandavit, quod dicta conditio deleretur, et quod de deletione admoneretur Eminentiss. Archiepiscopus Januensis, in cujus Civitate Uxor non innocens professionem Regularem emittebat, uti etiam practicatum fuerat in supra citata Causa *Ferrarien.* et optimo jure, cum jura prohibentia professionem, seu mutationem status ulterius Conjugis absque voto continentiae emittendo ab eo, qui in saeculo remanet, procedant in casibus, in quibus matrimonium integrum, et illaesum perseverat, secus autem, quando ejus jura sunt laesa, et diminuta. *Diana in edit. coordin. tom.* 2. *tract.* 6. *resol.* 226. §. 2. *Donat. in praxi rerum regular. tom.* 2. *par.* 2. *tract.* 3. *quaest.* 17. *num.* 7. *Reginald. in praxi Fori Poenit. tom.* 2. *lib.* 31. *tract.* 5. *cap.* 42. *numer.* 327.

Alterum, quod praemittendum videbatur, est, quod praescindendo a Statutis, nullum videtur interponendum discrimen inter professionem emittendam inter Milites Hierosolymitanos, et professionem faciendam in alia quacumque Religione; sunt etenim dicti Milites veri, et proprii Religiosi juxta receptam in Curia sententiam, de qua *Adden. ad Ludovis. decis.* 87. *num.* 13. et quemadmodum matrimonium ratum, et non consummatum solvitur per Religiosam professionem, quae in Ordine Monastico, aut Regulari emittatur, *Textus in cap. Verum de controvers. Conjug.* sic eadem dissolutio sibi vindicat locum, si fiat professio inter Milites Hierosolymitanos, uti late probat *Sanchez de Matrim. lib.* 2. *disp.* 8. *num.* 8.

Ad partes itaque positis his, quae modo relata sunt, et in quibus non videtur, quod adsit difficultas, vera difficultas, ad haec duo alia sequentia capita reduci valet.

Primum, quod praecedentia judicata procedunt in terminis matrimonii laesi propter adulterium, quando hic, et nunc agitur de matrimonio laeso ex sententia divortii lata propter saevitiem; in prima etenim facti specie, cum adulterium sit quid perpetuum, nunquam reintegratur matrimonium, nisi Conjux innocens cedat juri suo, et velit Conjugem adulterum emendatum recipere; in secunda vero, cum saevities non sit quid perpetuum, sed temporale, jura matrimonii taliter laesa dici non possunt, ut permissum esse videatur alteri ex Conjugibus in Religione profiteri, altero eorum in saeculo permanente *Clericat. de Sacram. matrim. decis.* 39. *num.* 3. *et Erotemat. Eccles. cap.* 146. *num.* 4.

Secundum est, quod in Statutis Ordinis Hierosolymitani habentur haec verba: *se alcuno sarà obbligato ad altro per qualche debito d' importanza, ovvero avrà contratto matrimonio, e quello per carnale congiunzione averà consumato, non sia accettato nell' Ordine nostro.*

Quoad primum vero, ponderandum esse videtur, an stante Judicis sententia super divortio non limitata ad aliquod tempus, stante longa conjugum separatione quoad torum, et habitationem, absque eo quod unquam reconciliatio secuta sit, stante expresso Uxoris consensu, permissum esse possit in terminis, de quibus agitur, Oratori profiteri in Religione Hierosolymitana, remanente in saeculo Uxore innocente; in vim quippe harum consimilium circumstantiarum aequiparari videtur casus matrimonii laesi ex sententia divortii propter saevitiem, casui matrimonii laesi ex sententia divortii propter adulterium, etiam ad effectum, ut Conjux transire valeat ad Religionem, altera remanente in saeculo. *Bonacin. de matrim. qu.* 4. *punct.* 5. *sub num.* 23. *versic. addo, Reginald. in prax. for. Poenitential. tom.* 2. *tract.* 5. *lib.* 31. *cap.* 41. *sub num.* 317. *Sanch. de matrim. lib.* 10. *disput.* 19. *sub num.* 49.

Quoad secundum, resistentia Statutorum clara est, sed Religio suum receptioni Oratoris praestat assensum, quoties a Summo Pontifice dicto Statuto derogetur.

Quocirca his stantibus, quaeritur:

Quale consilium Sanctissimo Domino Nostro praestandum sit in casu, de quo agitur.

Sacra Congr. respondit:

Dilata, et exquirantur exempla.

QUÆSTIO CCCXIV.

In causa Nullius, seu Asculana, die 6. *Martii* 1723.

Abbas, et Monachi Sancti Eutizii *die* 26. *Augusti* 1561. dederunt in Emphytheusim ad tertiam generationem masculinam Malaspinis de Asculo Ecclesiam S. Gregorii de Murro cum omnibus bonis, et juribus ad eam quomodolibet spectantibus, convento Canone singulis annis quatuor mensurarum olei, vulgo Calda-

relle, et inito pacto, quod terminata tertia generatione masculina, tam Ecclesia, quam bona ad Monasterium reverti deberent, et in Instrumento dictum fuit, Ecclesiam S. Gregorii esse membrum Monasterii, et in eodem instrumento facta fuit reservatio directi dominii.

Tertia generatio supradicta suum habuit finem in persona Francisci Malaspinae, qui mortuus est *die* 28. *Januarii* 1696. quo tempore Abbatia S. Eutizii erat commendata clarae mem. Card. Taurusio, mortuoque *eodem anno* 1696. praedicto Cardinali, collataque in novam Commendam *anno sequenti* 1697. a san. mem. Innocentio XII. eadem Abbatia R. P. Passerino, cum hic suorum jurium tunc esset ignarus, titulo Canonis recepit a Malaspinis supra memoratas olei mensuras, sed cum ipse subinde animadvertisset investituram concessam *anno* 1561. suum finem habuisse *anno* 1696. judicium introduxit coram A. C. de Gentilibus pro manutentione, et reintegratione ad bona comprehensa in citata investitura.

In hoc judicio Malaspinae totam vim defensionis constituerunt in subsequenti alia investitura, seu in renovatione Emphytheusis sibi concessa *anno* 1646. a clar. mem. Card. Polo tunc S. Eutizii Abbate, sustinendo, quod si terminata dici poterat investitura *anni* 1561. terminata dici non poterat renovatio *anni* 1646. At contendente R. P. Passerino Abbate, dictam postremam renovationem fuisse nullam, et invalidam, A. C. de Gentilibus *anno* 1718. sententiam protulit, in qua dixit, renovationem nullius fuisse momenti, et ulterius manutentionem, et reintegrationem Abbati concessit ad bona, et alia comprehensa in investitura *anni* 1561. reservata sibi facultate cognoscendi de puncto fructuum, tam perceptorum a Malaspinis post motam litem, quam antea decursorum, an iidem videlicet essent debiti Abbati.

Appellatione a Malaspinis interposita ad Sac. Rotae Auditorium, disputatisque *die* 27. *Januarii* 1719. duobus dubiis, hoc est, *an constet de nullitate investiturae, itaut sit danda manutentio, seu reintegratio*, et alio, *an et a quo tempore, et a quo die debeantur fructus*, Rota fuit in sensu pro validitate secundae investiturae, seu renovationis concessae a Cardinali Polo, et sic quod nullus esset locus solutioni fructuum, uti colligitur ex binis decisionibus citata die editis super utroque dubio coram R. P. Corio.

In sequelam harum decisionum nulla fuit a Tribunali prolata sententia, sed reproposita Causa *die* 9. *Junii subsequentis* propter paritatem suffragiorum, responsum fuit, quod iterum proponeretur, et consimile prodiit rescriptum *die* 5. *Decembris ejusdem anni* 1719. cum iterum rescriptum fuerit, quod Causa denuo proponeretur, et viderent quintus, et sextus, editisque subinde aliis rescriptis, tum quoad exhibitionem librorum Abbatis, tum quoad concordationem facti coram Ponente, cum iterum Causa post factum jam concordatum proposita fuisset *die* 9. *Decembris* 1720. responsum fuit: dilata, et fiat concordia juxta mentem, et ad DD. Decanum, et Ponentem, nec Partibus ad concordiam devenientibus, Rota *die* 16. *Junii* 1721. jussit quod fieret concordia: *fiat omnino concordia aucto canone ad annua sc.* 25. *in reliquis nihil.*

In obsequium hujus praecepti deventum est ad concordiam, quae subscripta fuit tam a Procuratore Abbatis, quam a Procuratore eorum de Malaspinis, sed cum tam de jure, quam ex pacto expresso in ipsa minuta concordiae opus esset Beneplacito Apostolico, exhibitoque Sanctissimo Domino Nostro supplici libello pro approbatione concordiae, remissa fuerit a Sanctitate Sua negotii cognitio ad hanc Sac. Congregationem, haec juxta morem deputavit unum ex Eminentissimis Cardinalibus, qui petitionem examinaret, et votum suum aperiret, et Cardinalis, qui ad id deputatus est, fuit Eminentissimus D. Card. Belluga.

Assumpta ab Eminentissimo D. accurata de more hujus Causae cognitione, et bene perpensis juribus, seduloque rimatis scripturis ipsi exhibitis, prolatum ab ipso fuit suffragium per manus circumferendum, in quo sensit, attento juris rigore, concordiam confirmari non posse, sed ex aequitate, et indulgentia partibus concedi posse facultatem novam ineundi concordiam, aucto canone a scutis 25. ad scuta 42. impositoque Malaspinis onere expresse declarandi in concordia, proprietatem bonorum pertinuisse, et pertinere ad Abbatiam, et ulterius reficiendi Ecclesiam S. Gregorii modo destructam, erogando in dictam aedificationem fructus decursos, et ab Abbate praetensos usque ab initio, vel saltem a die motae litis, concludendo, quod in hypothesi, in qua id partibus non placeret, relinquenda sit illis facultas litem prosequendi, et jura sua in judicio expe-

riendi ex fundamentis in dicto accurato voto perlegendis.

Habita suffragii ab Eminentissimo Belluga prolati notitia ab illis de Malaspinis, eorum nomine emissa fuit in actis protestatio, in qua declararunt se nullatenus instare pro concessione Beneplaciti, sed velle sua jura in Rota experiri, sub obtentu potissimum, quod R. P. Passerinus Abbas approbationem Concordiae revera non exoptat, allegatis nonnullis ad hoc assumptum comprobandum conjecturis, et signanter, quia curavit negotium committi huic Sac. Congregationi, in qua ad tramites juris et rigorose proceditur, et non alteri Episcoporum, et Regularium, in qua approbationes Concordiarum absque rigore, et tanto rationum pondere explentur; cumque adversus haec Abbas opponat, Concordiam fuisse initam in executionem rescripti Rotalis, fuisse ab utroque Procuratore subscriptam, ejus examen a Sanctitate sua fuisse remissum ad hanc Sac. Congregationem, et se, antequam iterum redeat ad judicium, scire velle, an Concordia sit approbanda, et quis sit hujus Sac. Congregationis sensus; disputandum idcirco proponitur dubium super confirmatione, vel infirmatione Concordiae.

Et retento quidem themate, quod in Concordia per Rotam demandata solum Canonis augmentum ad annua scuta 25. factum est, nec aliquid aliud, licet minimum, fuit Abbatiae concessum, *fiat omnino Concordia aucto Canone ad annua scuta* 25. *in reliquis nihil*, multa sunt in Concordia, quae fuerunt omissa, et quae non videbantur omittenda, et ea, quae in Concordia statuta sunt, alio modo statuenda videbantur, juxta sensum Eminentissimi Bellugae in puncto Juris, propter quae haec Sacra Congregatio ab ejus approbatione abstinere teneatur.

Ad primam classem, hoc est ad ea, quae fuerunt omissa, licet omittenda non viderentur, pertinet, quod nulla provisio capta est super canonizatione veri, et directi dominii bonorum favore Ecclesiae Sancti Eutizii; cum etenim dominium fuerit a Malaspinis in controversiam deductum sub obtentu appodiationis, non poterat hic articulus relinqui in suspenso, sed in Concordia, cessante ex facto fundamento ipso appodiationis, erant Malaspinae adigendi ad recognoscendam Ecclesiam in Dominam directam bonorum. Rursus ex investitura saltem anni 1561. habetur, quod in fundo emphytheutico erat Ecclesia S. Gregorii, cumque haec hodie non adsit, imponendum videbatur emphytheutis onus eam reaedificandi, alias terminata investitura, Abbas bona recipiet sine Ecclesia. Additur, quod favore Abbatis in Concordia nulla fit reservatio Laudemii, non obstante, quod vigore Concordiae adstringatur ad novum emphytheutam recognoscendum, et approbandum, ex qua approbatione Laudemium causam habet, nec ejusdem Abbatis favore aliquid in Concordia decernitur, in ordine ad fructus quos emphytheutae perceperunt dependenter ab investitura, quae ut infra, nullitate laborare dicenda est; speciale est quippe in alienatione rei ecclesiasticae nulliter peracta, quod Possessor teneatur ad fructuum restitutionem, non solum a die motae litis, sed ab ipsa die, qua fuit contractus celebratus, uti probat *Text. in cap. Si quis de reb. Eccles. non alienandis*, et late prosequuntur *Corrad. in praxi dispensat. lib.* 9. *cap.* 11. *num.* 13. §. *Ex quibus*, *et* §. *Sicut*, *Galles. ad Constitut. Urbani Octavi num.* 138. *Ventrigl. in prax. rerum Eccles. tom.* 1. *annotat.* 1. §. 4. *num.* 6. *Card. de Luca de alienat. disc.* 1. *num.* 105.

Ad alteram vero classem, eorum scilicet, quae in Concordia statuta sunt, et alio modo statui debebant, refertur Canonis augmentum ad sola scuta 25. bona quippe sunt in magna dimensione rubrorum 11. Terreni, et eorum valor tempore praesenti juxta aestimationem Peritorum Civitatis Asculi relatam occasione Catastri, confecti anno 1703. est in scutis 2240. in quo rerum themate, sicuti habita ratione Taxae legalis quatuor pro centenario, annui fructus ascendunt ad scuta 88. sic augmentum Canonis ad sola scuta 25. rite, et recte non videtur fuisse in Concordia statutum, cum in emphytheusi ecclesiastica, et praesertim non perpetua, sed prout hic temporali, ratione evidentis utilitatis, quae in ipsa requiritur, annuus Canon debeat aequivalere fructibus, qui ex fundo emphytheutico antea percipi solebant. *Gabriel consil.* 84. *num.* 12. *lib.* 2. *Ciarlin. controvers. tom.* 1. *cap.* 8. *num.* 52. *Marescot. variar. lib.* 2. *cap.* 76. *num.* 28. *Cardinal. de Luca de Emphytheusi discurs.* 30. *sub num.* 6. *Panimoll. decis.* 132. *num.* 10. *tom.* 2.

Haud urgente, quod hucusque deducta lo-

cum bene sibi vindicare possent, si non intercessisset dubius litis eventus; unicus siquidem litis punctus consistebat in videndo, an valida fuisset investitura concessa a Cardinali Polo *anno* 1646. et ejus nullitas strenue propugnabatur ab Abbate, tum ex defectu Beneplaciti Apostolici de jure, et ex pacto necessarii, tum ex defectu utilitatis juxta ea, quae in superioribus modo dicta sunt, et demum, ex quo concessio facta a Cardinali fuerat praeventiva, et abusiva: concessio etenim facta fuit *anno* 1646. et Cardinalis mortuus est *anno* 1653. et ultimus ex comprehensis in prima investitura *anni* 1561. mortuus est *anno* 1696. cum a jure permissum non sit Praelato, seu Rectori praevenire investiturae renovationem, et sic successorem supplantare *Turricel. de reb. Ecclesiae non alienandis cap.* 23. *num.* 6. *et* 7. *Caldas de renov. Emphyteut. lib.* 1. *quaest.* 20. *num.* 4. *Coccin. decis.* 2254. *Cerr. decis.* 408. *num.* 7.

Absque eo quod fundamenta haec evitari potuerint, vel quia agebatur de bonis locari consuetis, in quo rerum statu Beneplacitum Apostolicum non requirebatur, vel quia plura in bonis facta fuerant melioramenta, ex quibus utilitas desumi valeat, aut demum, quia, si Franciscus, qui a Cardinali Polo petiit renovationem, tacite renuntiavit priori investiturae, ut faceret locum secundae, cessare dicendum est objectum praeventivae, et abusivae concessionis; in eo etenim, quod attinet ad solitum, illud excludebatur ab Abbate, cum ad solitum inducendum, aut una praecedens solemnis investitura, mediante expresso Beneplacito Apostolico, sit necessaria, aut saltem duae minus solemnes requirantur pacifice observatae per spatium annorum quadraginta, ut in *decis.* 2. *num.* 9. *coram Benincasa*, itaut de binis investituris constare debeat per distincta, et separata instrumenta, et binae concessiones comprehendere debeant ipsissima omnino bona, *Pacion. de locat. cap.* 14. §. 4. *num.* 9. *et num.* 11. *Turricel. de reb. Eccles. non alien. cap.* 15. §. 2. *num.* 46. *Rota decis.* 36. *num.* 9. *par.* 7. *recent.* et in eo, quod spectat ad bonorum meliorationem, Abbas contendebat, non esse de illa habendam ullam considerationem, cum utilitas debeat esse de tempore contractus, et melioramenta, si facta sunt, facta fuerint triginta post annos a die renovationis concessae a Cardinali Polo; cumque in mox memorata renovatione habeantur haec verba, *tunc, et per quando secutus fuerit obitus dicti Francisci, et non prius, et non alias*, concludebat Abbas, Franciscum voluisse explere renovationem in sui persona, itaut de supplantatione non sit dubitandum; ad eam enim evitandam opus est, ut accedat expressus primi investiti consensus circa se tollendum de medio per viam renunciationis, et quod novus investitus possessionem capiat rei emphyteuticae, vivente ipso Praelato concedente, *Textus in cap.* 1. *qui success. feud. dare teneantur*, et prosequuntur *Spada consil.* 51. *lib.* 1. *Marescot. variar. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 14. *Larath in Theat. feud. par.* 4. *dilucid.* 16. *tom.* 1. *num.* 10. *Tondut. quaest. Benefic. cap.* 119. *num.* 6. *et* 7. *Gob. de permissa feudi alienat. quaest.* 10. *num.* 37.

Alia plura legi possunt in fundatissimo suffragio Eminentissimi Bellugae, unde quaeritur:

An sit locus confirmationi Concordiae in casu etc.

Sacra Congr. die 24. Aprilis 1723. respondit: *Negative.*

QUÆSTIO CCCXV.

In Causa Cerviensi Legatorum, die 6. Martii 1723.

Eques Joannes Stephanus Guazzi, in ultimo, cum quo decessit Testamento *anno* 1700. haeredem sibi scripsit Dominicum Hieronymum nepotem, et inter caetera in eodem Testamento sic disposuit: *item jure legati intendo, e voglio ogni anno, che il mio Erede in perpetuo faccia celebrare Messe tre la settimana per l'anima mia, e miei morti, cioè il Mercoldì, Venerdì, e Sabato, dalli Reverendi Padri di S. Agostino al mio Altare, e dargli un paolo per ogni Sacrificio, e non volendo, e non potendo supplire li suddetti Padri presenti, o pro tempore, prego il Reverendissimo Capitolo presente, o pro tempore far soddisfare, e per suo comodo all'Altare di S. Rogato, Altare privilegiato il Lunedì.*

Haeres satisfecit legatis, et legata fuerunt adimpleta in Ecclesia S. Augustini, sed secuta translatione Civitatis Cerviae propter aeris insalubritatem a loco, in quo erat, ad locum Mari viciniorem, habitaque a Patribus facultate antiquum Conventum una cum Ecclesia

destruendi, novumque Conventum, et novam Ecclesiam aedificandi in nova Cerviae Civitate, quaestio exorta est inter Dominicum Hieronymum Joannis Testatoris haeredem, et praedictos Religiosos, contendente illo Missas esse celebrandas in Cathedrali, et in Altari Sancti Rogati, ex quo factus est casus, quod Patres non possunt Missas celebrare in Altari a Testatore designato, et contendentibus e contra Patribus, Missas in sua nova Ecclesia esse celebrandas, cum haec sit subrogata loco alterius, et translatio Conventus, et Ecclesiae de loco ad locum, non ex voluntate, sed ex necessitate facta sit, et Animae suffragium, quod praecipue volitum censeri debet a Disponente, aeque habeatur, sive Missae in una Ecclesia, sive in alia celebrentur, juxta *magistralem decis.* 1149. *coram Seraphino.*

Actum fuit de hac controversia in Congregatione habita *die* 18. *Maji* 1715. et in subsequenti habita *die prima Junii*, nec ulla fuit capta resolutio; cumque in praesenti Partes instent pro resolutione, et jura hinc inde circumferantur, quaeritur:

An Missae tres hebdomadales, de quibus agitur, sint celebrandae in Oratorio Patrum S. Augustini, vel potius in Ecclesia Cathedrali in casu etc.

Sacra Congr. die 24. Aprilis 1723. respondit:

Missas esse celebrandas in Ecclesia PP., et non in Ecclesia Cathedrali, et amplius.

QUÆSTIO CCCXVI.

In Causa Hortana Decimarum, die 6. *Martii* 1723.

Episcopus Gozzadinus *anno* 1626. erexit in Territorio Hortano duas Parochias, alteram sub titulo S. Laurentii, alteram sub titulo S. Joseph, *cum honoribus*, sunt verba Instrumenti, *et oneribus solitis, et consuetis, et praesertim Sacramenta habitatoribus a Parocho administrandi, Missam diebus Festivis celebrandi, aliaque faciendi, prout quilibet Parochus facere tenetur, et cum recognitione, et solutione annuali Tinotiae unius grani tempore recollectionis a quolibet jugum bobum habente, aliaque de jure debita, et consueta, juxta consuetudinem aliarum Terrarum Dioecesis, et aliarum viciniorum.*

Conquerente Parocho S. Joseph, quod Parochiani solutionem detrectabant, Sacra Congregatio, audito Episcopo, *die* 13. *Februarii* 1683. *et* 19. *Augusti* 1684. rescripsit, ut renuentes compelleret.

Non obstantibus hisce rescriptis, quidam Bernardinus filius Dominici Mercurii praetensionem excitavit, asserendo se non teneri ad dictam praestationem frumenti, quia licet conduxisset agrum situm in Parochia S. Joseph, et illum coleret statis temporibus cum uno bobum jugo, habitabat tamen extra Parochiam S. Joseph in Territorio Bassani, et sic in alia Parochia, in qua habitabat, recipiebat Sacramenta, in ea sua habitatione detinebat boves, quos lucescente Sole ad agrum ducebat.

Pro definitione hujus controversiae opus fuit assumere inspectionem, an Decima esset praedialis; in celebri etenim apud antiquos controversia, cuinam Parocho debeatur Decima praedialis, quando Praedium situm est in Parochia unius Dioecesis, et illius Dominus habitat in Parochia alterius Dioecesis; in qua controversia Alexander Tertius censuit pro illius decisione recurrendum esse ad consuetudinem, uti habetur in *cap. cum sint homines de Decimis*, invaluit opinio, quod Decimae praediales debeantur Parocho loci, in qua sita sunt Praedia, quando non adest consuetudo in contrarium, *Gonzal. in cap. cum sint homines vers. Decimae vero Praediales tit. de Decimis, Rota decis.* 27. *num.* 16. *par.* 14. *recent.* At excipiente Bernardino Decimam injunctam ab Episcopo Gozzadino, habendam esse uti Decimam Sacramentalem vel mixtam, et in Territorio Hortano vigere consuetudinem non solvendi Decimas Praediales, Sacra Congregatio *die* 22. *Septembris* 1685. distulit resolutionem, et dixit, quod videretur de consuetudine Regionis, et an Decima, de qua agebatur, esset praedialis, vel personalis.

In executionem hujus rescripti exhibitae fuerunt a Parocho attestationes super consuetudine Regionis, et probationes, quod Decima esset praedialis, quocirca Sacra Congregatio *die* 25. *Septembris* 1694. fuit in sensu, quod nonnulli habitatores de Terra Bassani, qui non habitabant in Parochia S. Joseph, licet in ea haberent bona, et illa colerent cum uno bobum jugo, tenerentur ad frumenti praestationem; cumque haec resolutio emanasset Parocho tantum informante, et obtenta fuisset a succumbentibus nova audientia, disputatum-

que fuisset dubium, *an esset standum*, *vel recedendum a decisis*, Sacra Congregatio *die* 16. *Aprilis* 1695. censuit, non retardata solutione Decimarum favore Parochi S. Joseph, coadjuvandas esse probationes super consuetudine coram Episcopo, auditis etiam Parochis Bassani, et recurrente Communitate Bassani pro nova audientia, vel pro modificatione clausulae appositae in praecedenti decreto *non retardata*, Sac. Congregatio *die* 30. *Aprilis* 1695. concessit novam audientiam, sed non retardata executione decreti; cumque hodie negotium principale reassumatur ex juribus circumferendis:

Quaeritur itaque:

An Decimae debeantur in casu, et an sit standum, vel recedendum a decisis die 25. *Septembris* 1694.

Sacra Congr. die 10. Aprilis 1723. respondit:

Dilata, et extrahantur partitae citata parte, et examinentur Testes formiter, ac scribatur Episcopo juxta instructionem.

QUÆSTIO CCCXVII.

In Causa Caenetensi, die 10. *Aprilis* 1723.

Jacobus Garza Laicus Caeneten., et in Civitate Venetiarum a duodecim annis commorans, carnaliter cognovit Mariam Mioli, incussisque sibi vi, et metu ab ejus fratre germano, Matrimonium per verba de praesenti coram Parocho, et Testibus, praetermissis de licentia Ordinarii denunciationibus, cum eadem contraxit.

Mortua Maria, Jacobus judicium introduxit in Curia Caeneten. pro declaratione nullitatis dicti Matrimonii, cumque Judex articulos rejecerit, et remissoriam denegaverit pro Testibus super metu interrogandis petitam, habito recursu ad sanctae mem. Clementem XI. fuit a Sanctitate sua expeditum solitum Breve commissionis directum Episcopis Bellunen., et Sebenicen., et Turcellen., eorumque Vicariis, ut alter ipsorum de causa cognosceret, et in ea pronunciaret.

Assumpta fuit a Vicario Generali Episcopi Turcellen. hujusce causae cognitio, idemque in contradictorio judicio, et auditis Collitigantium rationibus, hoc est, tam Jacobi, qui instabat pro nullitate Matrimonii, quam Philippi fratris Mariae, qui metum incussisse dicebatur, sententiam definitivam protulit, et in ea declaravit, Matrimonium contractum *die* 2. *Maji* 1704. inter Jacobum, et Mariam fuisse ab initio nullum ex defectu liberi consensus, et nullum, et invalidum propter vim, et metum cadentem in constantem virum, et hoc ad quoscumque juris effectus.

Non fuit appellatio interposita a mox memorata sententia, cumque subinde Jacobus vesana libidine victus, absque tamen spe facilius obtinendi dispensationem, carnaliter cognoverit Paulinam sororem Mariae primae Uxoris, et ne eadem innupta, et diffamata remaneat, velit cum ipsa Matrimonium contrahere, et hac de causa recursum habuerit ad Summum Pontificem pro obtinenda dispensatione cum absolutione a censuris, et poenis incursis, et per organum Datariae preces remissae fuerint ad hanc Sac. Congregationem, nec ullus sit, qui pro miserabilibus Oratoribus scribat; pauperes etenim sunt; operae pretium esse censui nonnulla ad materiam hic adnotare, uti Eminentissimi Patres suum facilius praestare valeant Summo Pontifici consilium pro concedenda, vel deneganda dispensatione.

Si legitimum in sui initio fuisset Matrimonium inter Jacobum, et Mariam, vel quatenus a principio legitimum non fuisset, ex actibus nihilominus subsequentibus de ejus revalidatione dubitari non posset; obstaret Oratoribus *Textus Concilii in cap.* 5. *sess.* 24. *de reform. Matrim.* ubi in fortioribus dicitur, *in secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter Magnos Principes, et ob publicam causam;* hic etenim Conciliaris Textus ex declaratione S. Pii V. intelligitur de gradibus affinitatis, et consanguinitatis, uti habetur apud *Gallemart n.* 8. dummodo tamen consanguinitas, vel affinitas orta sit ex legitimo matrimonio, uti prosequitur *Barbos. ad eundem Textum num.* 27.

Ut autem dignoscatur, an Matrimonium a principio legitimum fuerit, vel ex actibus subsequentibus remanserit convalidatum, ex copula videlicet, et cohabitatione, plura essent scitu necessaria, an metus videlicet fuerit gravis, et cadens in constantem virum, an fuerit justus, et demum, an impedimentum a dicto metu procedens fuerit publicum; metus etenim non cadens in constantem virum, et metus ulterius, qui justus est, Matrimonium non inficiunt, juxta late deducta per *Sanchez de Ma-*

trimon. lib. 4. *disput.* 13. *num.* 3. et quando metus fuisset occultus, inferri posset ad Matrimonii revalidationem, per copulam animo maritali habitam, cum ad Matrimonii revalidationem sufficiat signum consensus ab eo praestiti, qui metum passus est, nec oporteat, quod ex parte alterius detur de novo consensus, dummodo prior non fuerit retractatus, uti concordantibus allegatis late prosequuntur *Salmanticenses in cursu Theolog. Moral. tom.* 2. *tract.* 9. *de matrimon. cap.* 9. *punct.* 4. *numer.* 57.

Exclusa necessitate renovandi consensum ad formam Concilii coram Parocho et Testibus, quia quando impedimentum est occultum, et in Matrimonio licet nulliter a principio contracto servata est forma Concilii, non est opus pro revalidatione iterum contrahere, repetitis solemnitatibus, alias rite adhibitis in primo contractu, *Fagnan. in cap. is qui fidem num.* 14. *de spons. et matrim. Zerola in praxi in verbo dispensatio* §. *Quintum dubium*, *Salmanticenses citato tractatu cap.* 3. *punct.* 5. *num.* 128. *et seqq.*

Et dubitantibus Rotae Auditoribus de veritate hujus Conclusionis, Cardinalis Carafa olim meritissimus hujus Sacrae Congregationis Praefectus ad se vocare fecit Dominus Seraphinum, et Comitulum Rotae Auditores, eisque ostendit Sacrae Congregationis resolutionem innixam stylo Sacrae Poenitentiariae, et sic declarationi S. Pii V. de qua apud *Navar. consil. de Sponsal.* et ab inde citra Rotae Auditorium pro revalidatione Matrimonii, si impedimentum fuerit occultum, et in primo contractu servata fuerit forma Concilii, renovationem consensus coram Parocho, et Testibus necessariam esse non existimaverit, uti habetur *in decis.* 900. *coram Seraphino*, *in decis.* 395. *num.* 1. *coram Ludovis. in decis.* 405. *num.* 19. *et seqq. par.* 18. *recent. et in Spalaten. Nullitatis Matrimonii* 3. *Martii* 1653. *cor. bon. mem. Albergato.*

At quatenus procedendum sit cum facti expositione, vel cum praesumptione militante pro sententia super nullitate Matrimonii, et a tempore sententiae valeat illatio ad tempus contracti Matrimonii, itaut, sicuti metus tempore sententiae erat publicus, sic praesumi debeat, quod talis fuerit tempore, quo Matrimonium initum est, in quo rerum themate Matrimonium pro nullo habendum esset, cum illud Matrimonium nullum sit, quod contractum est propter metum a consanguineis Stupratae incussum Stupratori, cum fuerit justus, sed juste non fuerit incussus, uti probat *Textus in cap. veniens* 15. *de sponsal. et matrim.* et late prosequitur *Pirhing ad dictum titulum sect.* 4. §. 2. *num.* 102. nec ex copula, et aliis actibus subsequentibus revalidatum dici posset, deficiente videlicet novi praestatione consensus coram Parocho, et Testibus juxta resolutionem hujus Sac. Congregationis *in Hispalen.* 20. *Junii* 1609. *lib.* 11. *decret. fol.* 58. *a tergo*, ibi: *Sacra etc. saepius respondit hodie post Tridentinum Concilium Matrimonium metu contractum, et purgato metu per cohabitationem cum carnali copula, aliosque actus non convalidari, nisi iterum contrahatur, adhibita rursus ejusdem Concilii forma*, et juxta aliam resolutionem *in Constantinopolitana* 2. *Decembr.* 1634. *et* 16. *Decembr. ejusdem anni*, uti habetur *lib.* 15. *decret. fol.* 130. *a tergo*, *et* 140. *pariter a tergo*, praesens inspectio reduceretur ad dispensationem super impedimento primi gradus affinitatis ex copula illicita in linea collaterali, cui obstat dispositio *Sacri Concilii sess.* 24. *cap.* 4. *de reform.* ubi statuitur impedimentum proveniens ab affinitate contracta ex fornicatione, et sic a quocumque illicito concubitu, uti fuse explicat *Sanchez de Matrim. lib.* 7. *disp.* 67. *num.* 6. dirimere Matrimonium, sed restringi ad eos tantum, qui in primo, et secundo gradu conjunguntur, ita ut quoad alios Matrimonium nedum sit validum, sed licitum, juxta *Bullam* 14. *Sancti Pii V. in tertia declaratione Bullar. tom.* 2. Reduceretur ulterius controversia ad videndum, an obstet impedimentum publicae honestatis; ex uno etenim capite adesse videtur hoc impedimentum, cum Matrimonium, licet nullum ex defectu consensus, per aliquod tamen temporis spatium fuerit saltem in implicito statu validitatis in foro exteriori juxta deducta per *Sanchez l. citato disput.* 68. *n.* 14. et ex alia parte non adesse videtur dictum impedimentum, cum illud non inducatur ex Matrimonio nullo ex defectu consensus, juxta *Textum in cap. unico*, *ibique Passerin. num.* 10. *de sponsalibus in sexto* non obstante, quod Matrimonium fuerit habitum pro valido per aliquod temporis spatium in foro exteriori, uti late prosequuntur *Salmanticenses citato tom.* 2. *tractat.* 9. *cap.* 12. *puncto* 7. *num.* 84. *et* 85. et multo magis quando prout hic, Matrimonium fuit nullum declaratum propter vim, et metum; in hoc

quippe rerum statu cessasse videtur indecentia, ex qua ortum ducit impedimentum publicae honestatis, juxta *Textum in cap. juvenis de sponsalibus;* cumque ad effectum dispensandi, aut super primo, aut super utroque impedimento, sequentes causae allegentur, diffamatio videlicet Paulinae stupratae, periculum, quod eadem innupta remaneat, nec non aliorum malorum, quae verisimiliter sequi possint, quaeritur:

An sit Sanctiss. Domino Nostro consilium praestandum pro dispensatione in casu etc.

Sacra Congr. die 24. Aprilis 1723. respondit: *Negative*.

QUÆSTIO CCCXVIII.

In Causa Majoricensi Sponsalium, die 10. *Aprilis* 1723.

Vicarius Generalis Majoricen. sententiam protulit, in qua declaravit condemnandam fore, et esse Antoniam Mariam Massanes ad contrahendum de praesenti Matrimonium in facie Ecclesiae cum Medico Mathia Roig; sed interposita appellatione a praedicta sententia, Causa devoluta est ad hanc Sacram Congregationem, in qua duo consueta dubia proponuntur, alterum videlicet, an constet de sponsalibus, et alterum, an sit locus coactioni.

Quidquid autem sit de sponsalibus, Scribens pro Antonia contendit, non esse locum coactioni, tum quia agitur de Puella annorum 18. tum quia eadem fugam arripuit a domo paterna, associante Roig, itaut magna suspicio sit deceptionis.

Adduntur causae a sponsalibus recedendi, et signanter odium superventum inter Antoniam, et Mathiam, et quod juxta leges Regni, contrahentes sponsalia, seu Matrimonium absque consensu Parentum, ultra alias poenas corporales possunt exhaeredari, et quamvis consimilia statuta, utpote impeditiva libertatis Matrimonii, sint invalida, ex eis tamen consurgit justa causa a sponsalibus recedendi, juxta *decis.* 401. *num.* 8. *coram Penia, decis.* 1258. *num.* 2. *coram Seraphino, decis.* 447. *num.* 2. *decis.* 468. *num.* 1. *coram Cavalerio*.

His stantibus, quaeritur:

I. An constet de sponsalibus inter Antoniam Massanes, et Mathiam Roig, et quatenus affirmative:

II. An sit locus coactioni in casu etc.

Sacra Congr. die 24. Aprilis 1723. respondit: *Ad primum affirmative. Ad secundum negative, sed esse monendam, et amplius.*

QUÆSTIO CCCXIX.

In Causa Neapolitana Restitutionis in integrum, die 10. *Aprilis* 1723.

Philippus Janninus habitum Religionis Scholarum Piarum suscepit *die* 12. *Novembris anno* 1712. assumpto nomine Patris Salvatoris a Sancta Anna, et Professionem Regularem emisit *die* 8. *Aprilis* 1714.

Adversus Professionem idem modo petit restitutionem in integrum, sub obtentu, quod natus erat *die* 3. *Julii anno* 1698. et non *die* 3. *Julii anno* 1696. prout suppositum fuit tempore, quo professionem emisit.

Quod autem memoratus Pater Salvator natus esset *die* 3. *Julii* 1698. comprobatur ex fide Baptismatis extracta servatis servandis, et citato Promotore Fiscali Curiae Archiepiscopalis, extracta, inquam, ex libris Baptismatum Ecclesiae Parochialis, in qua idem baptizatus fuit, et concordant Testes examinati super tempore nativitatis ipsius.

Quod pariter idem natus non esset *die* 3. *Julii* 1696. uti suppositum fuit tempore, quo professionem emisit, nedum colligitur ex his, quae modo dicta sunt, sed etiam ex Peritis judicialiter a Curia Archiepiscopali electis, qui, recognita fide Baptismalis exhibita Superiori Religionis, concludunt ejus falsificationem per reductionem numeri 8. ad num. 6. et haec falsificatio adscribitur Jacobo fratri Uterino Patris Salvatoris exoptanti bonorum renunciationem ex ingressu in Religionem.

Notissimae sunt juris conclusiones in hac materia, quod videlicet professio emissa ante decimum sextum annum completum sit nulla, juxta *cap.* 15. *sess.* 25. *de Regul. et Monial.* quod nec tacita professio, nec praecedentis ratificatio induci possunt ex actibus subsequenter gestis, si adfuerit ignorantia nullitatis professionis, juxta deducta in his terminis *in decis.* 952. *et in decis.* 983. *coram Emerix juniore*, quod denique totus punctus consistit in examinando, an ignorantia verae aetatis, tam tempore professionis, quam tempore subsequenti

usque ad reclamationem sit, nec ne verisimilis, uti prosequitur *Rota in citata decis.* 952. *sub num.* 23. adeoque cum in alia Causa Viennen. Nullitatis Professionis, quae fuit proposita *die* 25. *Januarii, et die* 8. *Februarii, et die* 13. *Septembris* 1721. probata fuisset emissio professionis ante annum decimum sextum, et ignorantia nullitatis professionis, seu verae aetatis fuisset allegata, Sacra nihilominus haec Congregatio censuit non esse locum restitutioni in integrum, sub obtentu, quod ignorantia esset inverisimilis, et sic quod tacita professio esset inducta ex actibus gestis post expressam professionem, licet nullam.

His stantibus, quaeritur:

An sit locus restitutioni in integrum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Affirmative.

QUÆSTIO CCCXX.

In Causa Veliterna Taxae Seminarii, die 24. *Aprilis* 1723.

Cum Eminentissimus D. Cardinalis Tanarius Sacri Collegii Decanus possessionem coepisset Episcopatus Veliternensis, et Seminarium in statu vere deplorabili invenisset, ut oneri sibi imposito a Sacro Concilio Tridentino satisfaceret, animum adjecit ad ejus reparationem, tam augendo numerum Alumnorum, Professorum, et Praefectorum, quam curriculum studiorum instituendo, ad effectum, ut Alumni, qui ab eo exire non debent, nisi sacerdotali charactere insigniti, tempore exitus in eo gradu reperiantur, ut Dioecesi in obeundis Sacerdotalibus Ministeriis utiles esse possint, et quia haec praestari non poterant cum propriis Seminarii reditibus, Eminentia Sua ad Taxam devenit Beneficiorum, et Locorum Piorum Civitatis, et Dioecesis ad rationem trium pro quolibet centenario, et anno, non exempta a solutione Mensa sua Episcopali, quam taxavit in annuis scutis nonaginta, et sic in summa fere adaequante medietatem Taxae, quae ascendit ad annua scuta 200.

Collegium S. Bonaventurae Ordinis Minorum Conventualium S. Francisci Urbis, cui a Sixto Papa Quinto unitum fuit simplex Beneficium sub invocatione Conceptionis, seu Nativitatis B. Mariae Virginis in Cathedrali Veliterna erectum, praetensionem excitavit exemptionis a dictae Taxae solutione, cumque huic praetensioni Promotor Fiscalis Curiae Episcopalis se opposuerit, ambarum Partium consensu controversiae decisio remissa fuit ad hanc Sacram Congregationem.

Fundamentum Collegii pro exemptione referre non possum, cum pluries insteterim pro communicatione scripturae, et usque adhuc obtinere non potuerim; quocirca sermonem habendo de fundamentis Mensae Episcopalis, eadem consistunt in dispositione Sacri Concilii Tridentini *sess.* 23. *cap.* 18. *de reform.*, in quo Beneficia, Monasteria, Hospitalia, et alii quicumque Loci Pii licet exempti subduntur Taxae Seminarii.

Nec Promotor Fiscalis putat, sibi obesse quod Mendicantes sunt a dicta solutione exempti, uti habetur *in citato capitulo;* quandoquidem exemptio Mendicantium a contributione Seminarii non prodest pro Beneficiis, quae Mendicantibus unita sunt, licet in eorum Monasteriis habeantur lectiones Grammaticae, et Casuum Conscientiae, uti ex sensu hujus Sacrae Congregationis bene ponderat *Gallemart ad d. cap.* 18. *num.* 25. et late prosequitur *Ventrigl. in praxi rerum Eccles. par.* 2. *annot.* 29. §. *unico num.* 35.

Consimilis generis Promotor Fiscalis putat esse objectum centenariae libertatis a solutione Taxae, cum stricte videndum sit, non quid ante Taxam, quae anno praeterito publicata est, gestum fuerit, sed an Collegium Sancti Bonaventurae, cui Beneficium unitum fuit, jus habeat se eximendi a solutione, licet Taxa anno tantum praeterito facta sit; unde videmus, quod facta Beneficiorum, et Capitulorum Taxa pro Seminario Romano a Pio Papa Quarto, Summus Pontifex Urbanus Octavus decrevit, quod si aliqua ex Beneficiis unita subinde fuissent alicui Capitulo, Capitulum a die unionis teneretur solvere Taxam Seminario Romano, uti habetur in ejus *Constitutione* 134. §. 8. *Bull. tom.* 5.

Denique saepe memoratus Promotor ait, non posse Collegio suffragari exceptionem, de qua in saepe citato *c.* 18. ubi eximuntur *Seminaria discentium, vel docentium ad commune Ecclesiae bonum promovendum*, quasi quod inter haec sit enumerandum Collegium S. Bonaventurae; vel quia hoc intelligitur de bonis

propriis Collegii, non de Beneficiis Collegio unitis, quaeque idcirco in illud cum suo onere transire debent; vel quia hoc procedit in Seminariis in ipsa Dioecesi erectis, allato exemplo Collegii Romani, quod ex fructibus Abbatiae Clarevallis sibi unitae, ex resolutione hujus Sacrae Congregationis solvit Taxam Seminario Camerini.

Addi posset, quod allata verba Concilii Tridentini respiciunt *Collegia Secularia, non Regularia*, uti ex sensu hujus Sac. Congregationis ponderat *Gallemart ad d. cap.* 18. *num.* 19. Item cum a san. mem. Clemente Octavo fundatum fuisset, et erectum in Urbe Collegium Clementinum, et eidem facta fuisset unio Prioratus S. Ægidii Dioecesis Civitatis Castelli, exorta est dubitatio, an Collegium teneretur contribuere Seminario dictae Civitatis, et negative responsum fuit *die* 26. *Februarii* 1639., sed ratione specialis privilegii Clementis Octavi, uti habetur *lib.* 16. *decret. fol.* 152. *a tergo* ibi: *Sac. etc. censuit, Collegium Clementinum ex privilegio per san. mem. Clementem Octavum eidem concesso exemptum esse a contributione Seminarii ratione bonorum Prioratus S. Ægidii Dioecesis Civitatis Castelli;* Clemens etenim Octavus Collegium exemerat *etiam a contributionibus a Sac. Concilio Tridentino praefixis;* uti habetur in Bullario PP. Somaschensium *pag.* 82. quae exemptio in Bulla Sixti V. respectu Collegii S. Bonaventurae non fuit apposita; quo stante remanet decernendum.

An Beneficium Beatissimae Virginis erectum in Cathedrali Ecclesia Veliterna, ac per Sixtum V. unitum Collegio S. Bonaventurae Urbis, sit subjectum Taxae favore Seminarii in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:
Affirmative.

QUÆSTIO CCCXXI.

In Causa Sorana Funerum, die 24. *Aprilis* 1723.

Patres Carmelitae Terrae S. Donati Dioecesis Soranae praetendunt, Flaminium Marinum sepulturam elegisse in sua Ecclesia, et hoc minime obstante ejus Cadaver fuisse sepultum in Ecclesia Matrici ejusdem Terrae, et cohaerenter ad hanc electionem petunt exhumationem cadaveris, ejus restitutionem, et alia quaecunque emolumenta ad Ecclesiam tumulantem spectantia; licet enim exhumatio, et restitutio Cadaverum non ita de facili fiant, id tamen non procedit, quando Pars, prout hic, instat formiter pro restitutione, juxta *Textum in cap. Animarum de sepult. in sexto*, ibi: *ad restitutionem tam sepultorum corporum, si petantur, quam etiam omnium, quae occasione sepulturae illorum pervenerint quomodolibet ad eosdem infra decennium integraliter facienda, ipsos obligatos esse censemus*, et multo magis, quia instantibus iisdem Patribus, repositum fuit Cadaver in vim decreti provisionalis in capsa separata, itaut restitutio quatenus de jure competat, facili negotio valeat expleri.

Redacta itaque difficultate ad electionem sepulturae in Ecclesia Patrum, eadem desumitur ex dictis quatuor Testium formiter examinatorum, inter quos unus est sacerdotali charactere insignitus, quando ad rem, de qua agitur, duo Testes sufficiunt juxta resolutionem Sac. Congregationis in *Neapolitana Electionis Sepulturae* 13. *Februarii* 1666. *lib.* 25. *decret. pag.* 29. *a terg.* Et quia adversus dictorum Testium testimonia, nonnulla opponuntur, praeter responsiones unicuique datas oppositioni, quae videri possunt in scriptura Patrum, iidem addunt aliorum Testium dicta ad perpetuam. Afferunt attestationes, quod Presbyteri Matricis Ecclesiae, occasione funeris, dixerunt se in sua Ecclesia velle facere functiones super Cadavere, sed illud deinde Patribus velle restituere. Ponderant praeterea, quod Flaminius, de cujus Cadavere est controversia, et Franciscus ejus Pater propriis sumptibus erexerunt Altare in Ecclesia Carmelitarum, et quod Franciscus, qui pendente lite mortuus est, in eadem Ecclesia habuit sepulturam.

Jura circumferuntur, unde quaeritur:

I. *An constet de electione Sepulturae facta per Flaminium Marini in Ecclesia PP. Carmelitarum, et quatenus affirmative:*

II. *An sit locus exhumationi, et restitutioni cadaveris, et emolumenta ad Ecclesiam tumulantem spectantia sint restituenda in casu etc.*

Sacr. Congr. respondit:
Ad Primum, et Secundum affirmative in casu etc., et amplius.

QUÆSTIO CCCXXII.

In Causa Firmana Matrimonii, die 24. *Aprilis* 1723.

Bartholomaeus Cordella e Civitate Firmi cupiens matrimonium contrahere cum Clara Paradisi e Civitate Montis Alti devenit ad subscriptionem Capitulorum Matrimonialium, quae nedum ab ipso, sed etiam a Laurentio Patre Clarae subscripta fuerunt.

Deventum deinde fuit ad probationem status liberi utriusque sponsi, et subsequenter ad denuntiationes in Parochialibus Ecclesiis, et in eo, quod attinet ad Parochiam S. Zenonis Civitatis Firmi, quae erat Parochia Bartholomaei, expletae fuerunt omnes tres denuntiationes, et in eo, quod spectat ad Parochiam Montis Alti, sub qua Clara degebat, prima denuntiatio expleta fuit, sed ad alias deventum non est propter impedimentum, uti asseritur praestitum a Sebastiano Colombono fratre Episcopi Montis Alti, qui cupiebat eandem Claram ducere in Uxorem.

Laurentius Clarae Pater abhorrebat a nuptiis filiae cum dicto Sebastiano, adeoque ut eam averteret a praedicto Matrimonio, quod exoptari dicebatur tam a Sebastiano, quam ab Episcopo ejus fratre, se transtulit una cum ipsa ad Montem Gibertum Dioecesis Firmanae ea intentione, ut filia permaneret in domo Hieronymi Morigi sui Leviri, usquequo Matrimonium contraheret, etiamsi oporteret, quod in dicta domo quatuor annis permaneret, ad quem effectum Clara secum detulit omnia pro suo usu necessaria.

Accessus hic ad Montem Gibertum contigit mense Julii anni praeteriti 1722., et Parochus Montis Giberti testatur, sibi fuisse a Hieronymo Morigio confidentialiter dictum, Claram in sua domo esse permansuram, usquequo Matrimonium contraxisset. Testatur idem Parochus suam Ecclesiam fuisse a Clara habitam tanquam propriam Parochiam, habitaque a se notitia sponsalium ab ipsa contractorum cum Bartholomaeo, se fecisse eam examinare tam super Rudimentis Fidei, quam super sua vera voluntate.

Nonnulli menses elapsi sunt, absque eo quod aliquid fuerit gestum. At die 8. Novembris ejusdem anni cum Bartholomaeus, et Clara ex improviso ad Ecclesiam accessissent coram Parocho, qui confessiones excipiebat, alta voce mutuum expresserunt consensum de Matrimonio, quod tunc contrahere intendebant, uti colligitur ex depositione trium Testium, qui dicto actui interfuerunt.

Post haec consummatum fuit Matrimonium, cumque Promotor Fiscalis Curiae Archiepiscopalis Firmanae praetenderet, illud nullum fuisse, sub obtentu, quod fuerit contractum coram non proprio Parocho alterutrius ex Contrahentibus, vel ad minus illicitum fuisse, utpote contractum absque denunciationibus, et sic largo modo clandestinum, devoluta Causa ad hanc Sacram Congregationem, disputanda proponuntur bina Dubia ad calcem hujus Restrictus referenda.

Quoad punctum nullitatis nihil occurrit notatu dignum, cum in Congregatione habita *die* 20. *Februarii hujus ejusdem anni* 1723. occasione Causae Caesenaten., seu Forolivien. Matrimonii, deductae fuerint omnes Theoricae Doctorum, et Resolutiones hujus S. Congregationis circa Parochum, coram quo contrahendum est Matrimonium, ut illud sit validum, hoc tamen intercedente discrimine inter Causam Caesenaten., et hanc, de qua nunc agitur, quod in prima alter ex Conjugibus instabat pro nullitate Matrimonii, et in hac tam Vir, quam foemina instant pro validitate.

Quoad aliud vero punctum, Matrimonii largo modo clandestini, utpote contracti non servato Ritu Ecclesiae, Bartholomaeus, et Clara admittere videntur, se poenitentiam salutarem mereri, exclusa quacunque poena corporis afflictiva, et signanter, quia ipsorum intentio fuit praemittere denuntiationes, nisi interpositum fuisset impedimentum, juxta ea, quae in superioribus dicta sunt; et quia in Constitutionibus Synodalibus imponitur poena excommunicationis adversus consummantes Matrimonium, non praemissis denuntiationibus, respondetur, id non esse absolute statutum, sed quatenus Parochus Conjuges *admonuerit*, ne ad consummationem deveniant, quae *admonitio* non fuit facta a Parocho Montis Giberti, ut ipse testatur.

Quocirca, his stantibus, quaeritur:

I. An constet de validitate Matrimonii in casu etc. et quatenus affirmative:

II. An, et quae poena sit imponenda Conjugibus in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum esse solvendam aliquam eleemosynam Ecclesiae Parochiali Montis Giberti arbitrio Eminentissimi Praefecti, et amplius. Eminentissimus Praefectus subinde decrevit, praefatam eleemosynam esse solvendam in scutis decem.

QUÆSTIO CCCXXIII.

In Causa Giennensi Nullitatis Matrimonii, die 15. *Maji* 1723.

Contractum fuit *die* 21. *Januarii* 1699. Matrimonium inter Marchionem Aloysium de Quero, et Mariam Beatricem de Pedrolla, et Acunna, praevia apostolica dispensatione, cum essent inter se conjuncti secundo gradu consanguinitatis, et quarto affinitatis.

Ab anno 1699. usque ad *annum* 1714. Conjuges convixerunt. At cum anno praedicto contigisset obitus Christophori, qui erat Pater Beatricis, haec se a Viro separavit, et se contulit ad habitandum in Palatio sui Majoratus, et cum ad idem Palatium se etiam contulisset Aloysius, res sic composita fuit, ut uterque sub eodem tecto permaneret, sed in mansionibus separatis, et inter se nec cubile, nec familiam, nec reditus haberent communes. Fere per septennium continuavit modus hic habitandi; cumque subinde Vir ad proprios lares rediisset, et exortis dissidiis, Episcopus Giennen. extrajudicialiter agere coepisset, ut Beatrix accederet ad cohabitandum cum suo Viro, vel causam absentiae allegaret, res eo devenit, ut intentato a Muliere judicio super nullitate Matrimonii ex capite perpetuae impotentiae Viri, Vicarius Generalis juramentum detulerit primum Uxori, et deinde Viro.

In executionem hujus decreti, Mulier juravit Matrimonium nunquam fuisse consummatum, et obtulit sui corporis inspectionem, et Vir juravit se consummasse, et copulam perfectam per vasis penetrationem habuisse, renovatisque a Muliere instantiis pro deputatione Peritorum, et Matronarum pro facienda utriusque corporis recognitione, Vicarius demandavit, ut ad corporum inspectionem procederetur, et hujusmodi decretum fuit subinde in aliis Hispaniae Tribunalibus confirmatum.

In sequelam hujus decreti Causa nullitatis Matrimonii videbatur, quod esset suam prosecutionem habitura; at eventus fefellit, quandoquidem tot dilationes in partibus, et tot impedimenta contigerunt, ut, ad omnia amputanda Beatrix operae pretium esse censuerit habere recursum ad Summum Pontificem, qui Causae cognitionem delegavit huic Sacrae Congregationi.

Porro in Causa nonnulla sunt advertenda quoad factum, nonnulla quoad jus; quoad factum, quod Vir aliam habuit Uxorem Nobilem scilicet Puellam de Gusman, sed dicitur, quod haec paucos post dies, post contractum Matrimonium, decessit. Item, quod Mulier convixit cum Viro ab anno 1699. usque ad annum 1714. neque per tantum temporis spatium conquesta est, aut judicium super nullitate intentavit, idque processisse supponitur, ex quo, uti supra expositum est, Marchio Christophorus Pater vixit usque ad dictum annum; si enim, ut ipsa inquit, eidem innotuisset impotentia Viri, et maxime post initum aliud Matrimonium, dissensionibus, et inimicitiis via remansisset aperta.

Praeterquam quod *Textus in cap.* 1. *de frigidis, et maleficiatis*, qui denegat audientiam Mulieri, quae non reclamavit initio Matrimonii, allegando Viri impotentiam, non procedit, quando Mulier negat copulam, et est parata, prout in casu, ad sui corporis ostensionem, juxta deducta per *Sanchez de Matrimon. lib.* 7. *disput.* 109. *num.* 6. *et* 7. et late prosequitur *Panimol. dec.* 51. *num.* 14. *et seqq.*

Quoad jus, si Matrimonium ob impotentiam accusatur, et Vir contendat a se cognitam Uxorem suam, et Mulier neget, praestatur fides Viro firmanti, et juranti, et secundum eum est pronuntiandum, uti probat *Textus in cap. Si quis acceperit* 33. *quaest.* 1. ibi: *si quis accepit Uxorem, et habuit eam aliquo tempore, et ipsa foemina dicit, quod nunquam coisset cum ea, et ille Vir dicit, quod sic fecit, in veritate Viri consistat, quia Vir caput est mulieris*; et concordat *Textus in cap. Continebatur de desponsatione impuberum*, ibi: *consultationi tuae taliter respondemus, quod cum in decretis habeatur expressum, quod si Vir dixerit, quod Uxorem suam cognoverit, et Mulier negaverit, Viri standum est veritati: praefato Viro, qui dicit,*

se mulierem ipsam cognovisse, fides est adhibenda, si id firmaverit juramento; quod ipsum habetur, *in cap. Accepisti de frigidis, et maleficiatis*, ibi: *illa autem, si prior post annum, aut dimidium ad Episcopum, aut ejus missum proclamaverit dicens, quod non cognovisset eam, tu autem contrarium affirmas, tibi credendum est., eo quod caput es Mulieris.*

At si Mulier Virum arguat mendacii, et perjurii, et se virginem per experimentum juratarum Matronarum probare velit, inspectio est decernenda, et creditur Mulieri, uti probat *Textus in cap. Proposuisti de probationibus*, ibi: *cum partes essent in tua praesentia constitutae, Mulier proposuit se nec a Viro cognitam, nec potuisse cognosci, quod tam proprio juramento, quam testimonio septem Mulierum probavit, quae per aspectum corporis eam esse virginem asseverant, Viro per juramentum suum contrarium asserente, etc. Videtur igitur nobis, quod juramento Puellae, et testimonio illarum septem Mulierum fides est potius adhibenda.*

Cohaerenter ad haec Maria Beatrix in scripturis per manus circumferendis se promptam, et paratam exhibet ad sui corporis ostensionem Matronis, et aliis pro dicta inspectione eligendis; et ulterius petit, ut fiat recognitio corporis Viri, et ut eidem terminus praefigatur ad se subjiciendum recognitioni.

Verba idcirco faciendo etiam de Viri inspectione, videtur, quod eidem esse possit locus, tum quia per eam facilius veritas haberi potest, et nihil est omittendum, quando agitur de Matrimonii dissolutione, tum quia hoc ipsum alias factum est, ut plene habetur *in dec.* 141. *Sperell. et signant. num.* 24. *et num.* 46. et tandem quia, contendente Muliere, quod impedimentum Viri sit visibile, inspectio corporis prodesse poterit, ut videatur, an impotentiae signa sint evidenter, aut verisimiliter, aut praesumptive concludentia, ex quo deinde resultabit, an in ulteriori progressu Causae, pronuntiandum sit, aut super validitate, aut super nullitate Matrimonii, et rursus super necessitate, aut exclusione experimenti triennalis.

His stantibus, quaeritur:

I. An sit locus recognitioni Viri in casu etc. et quatenus affirmative:

II. An sit praefigendus terminus Viro se subjiciendi eidem recognitioni in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Ad primum esse locum recognitioni tam Viri, quam Mulieris juxta Instructionem, et eam Viri esse explendam attentis circumstantiis in Oppido Matritensi auctoritate Nuncii Apostolici, et eam Mulieris esse explendam in Civitate Giennen. auctoritate Ordinarii, tanquam delegati S. C. Ad secundum affirmative, et praefigendum terminum quatuor mensium tam Viro, quam Mulieri computandum a die praesentis Decreti.

QUÆSTIO CCCXXIV.

In Causa Moguntina Consignationis Fructuum Canonicatus, die 15. *Maji* 1723.

Ottho a Malsburg Canonicatum obtinuit in Collegiata Ecclesia S. Petri extra muros Civitatis Moguntinae, una cum dispensatione retinendi etiam Canonicatum in Ecclesia Metropolitana dictae Civitatis, et alium Canonicatum, et Decanatum Collegiatae, et Equestris Ecclesiae ad S. Ferrutium memoratae Moguntinae Dioecesis, et post absolutam annalem residentiam, quam vocant rigorosam, et post soluta fabricae jura, et adimpleta alia, quae erant adimplenda, admissus fuit ad actualem possessionem, cumque Capitulum S. Petri eidem controvertere coepisset consignationem fructuum, sub obtentu, quod ad formam antiqui Statuti non habitabat in aedibus claustralibus Ecclesiae, lis exorta est, et ad hanc Sac. Congregationem delata, quae incepit tempore utique vitae Otthonis, sed eodem hoc interim defuncto, suam habet prosecutionem, instantibus ejusdem haeredibus, qui inter noviter ad Fidem conversos enumerantur.

Fundamentum Capituli, uti colligitur ex informatione Ordinarii, constituitur in Statuto demandante, quod Canonicus habitet infra Immunitatem Ecclesiae in domo sibi assignata ad effectum, ut fructus percipere valeat, de cujus validitate Statuti dicit non esse dubitandum, cum sit antiquum, fuerit ab Ordinario confirmatum anno 1499. nec non a Summo Pontifice Alexandro Sexto, et semper fuerit, et sit in viridi observantia.

Adversus haec dicitur ab haeredibus Canonici Otthonis, in Ecclesia S. Petri multa reperiri Statuta, quae adversantur Statuto, cui Capitulum innititur; adest etenim unum Statutum, ut nemo possit admitti ad Capitulum, nisi prius infra immunitatem Ecclesiae Sancti

Petri habitaverit per unum annum, diem, et mensem, et integram fecerit residentiam. Adest rursus aliud Statutum, in quo pro lucrandis fructibus non ponitur in conditione habitatio intra terminos Immunitatis, sed praesentia personalis in primis Vesperis S. Petri ad Vincula, et in primis Vesperis omnium Sanctorum. Adest denique tertium Statutum, in quo disponitur, quod admissus ad Curiam claustralem teneatur in ea cum sua familia continuo habitare, aut eam honestis personis locare, hinc inferendo, non posse dici impositam obligationem continuo habitandi intra Immunitatem pro fructibus consequendis, in sequelam Statuti, cui tot alia Statuta adversantur.

Addit Ordinarius in sua informatione, quod Statutum allegatum a Capitulo fuit quidem confirmatum ab Ordinario, sed non a Summo Pontifice, et quod idem Statutum de inhabitanda Curia, nec olim, nec hodie ab omnibus observatur, quod etiam confirmant tres Notarii Civitatis Moguntinae.

Alia plura referuntur in scriptura haeredum per manus circumferenda; quocirca quaeritur:

• ***An Haeredibus quondam Canonici Otthonis a Malsburg debeantur fructus Canonicatus, de quo agitur, decursi durante illius vita in casu etc.***

Sacra Congr. respondit:
Affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CCCXXV.

***In Causa Monasteriensi**, die 15. **Maji** 1723.*

Christophorus Bernardus Schedelich Canonicatum obtinens in Collegiata Ecclesia S. Mauritii extra moenia Civitatis Monasteriensis petit, sibi a Capitulo consignari tam fructus, quam distributiones, non obstante, quod a servitio Ecclesiae abfuerit.

Et in eo quidem, quod attinet ad fructus, instantia Canonici fundatur in hoc, quod ipse ab Episcopo Monasterien. *anno* 1712. transmissus fuit ad Urbem, ut Dioecesum Monasterien. et Paterbonen. negotia tractaret.

Et in eo, quod spectat ad distributiones, idem probat se binis vicibus ex commissione d. Episcopi visitasse Limina Apostolorum *annis scilicet* 1712. *et* 1717. itaut quoad hoc tempus distributiones sibi non valeant denegari, quod ipsum contendit *post annum* 1718. quo tempore Capitulum eidem controvertere coepit participationem fructuum Canonicalium; hujusmodi quippe litigium sibi ait justam suppeditasse absentiae causam, qua concurrente, nedum praetendit se admittendum ad fructus, sed etiam ad distributiones.

Adversus haec opponitur a Capitulo, Canonicum *ab anno* 1709. a sua Ecclesia abesse, nec aliud hoc tempore intermedio egisse, quam Sacrorum Liminum visitationem *annis praedictis* 1712. et 1717. Addit, quod Canonicus absens pro interesse particulari Episcopi nedum excluditur a distributionibus, sed etiam a fructibus, et demum, quod Sac. haec Congreg. Canonico Christophoro Bernardo *die* 13. *Maji* 1713. indulsit, ut titulo visitationis Sacror. Liminum fructus, et distributiones per quatuor menses habere deberet, et quod imposterum per alios tres menses abesse posset amissa tertia parte, inferendo ex his omnibus non bene a Canonico peti universi temporis fructus, et distributiones sub obtentu litis introductae *usque ab anno* 1718.

Quoad Canonicos absentes a Choro, ut sui Episcopi servitio vacent, iidem admittuntur ad participationem fructuum, sed non ad participationem distributionum, uti late ostendit *Barbos. de Canonicis capit.* 25. *num.* 5. *et seqq.* et saepius resolutum fuit a Sacra Congregatione, et signanter *in Avenionen.* 13. *Januarii* 1635. *lib.* 15. *decret. pag.* 151. *a tergo*, ibi, *Sacra etc. censuit Canonicos Archiepiscopo inservientes percipere quidem debere fructus Praebendae, non autem distributiones quotidianas in illis Ecclesiis, in quibus fructus Praebendae sunt distincti a quotidianis distributionibus. Quod si in hujusmodi distributionibus universi reditus consistant, percipere debere ipsas distributiones, dimissa tertia parte, quae inservientibus accrescat. Verum hujusmodi de causis absentes nullo modo posse recipere eleemosynam pro Missis relictam, vel elargitam, nisi Ecclesiae per seipsos servitium praestiterint.*

Quoad Canonicos absentes, et missos ab Episcopo ad visitanda Limina Apostolorum, iidem admittuntur ad participationem tam fructuum, quam distributionum, uti prosequitur *Barbosa de Canonicis, et dignitatibus cap.* 24. *num.* 14. et fuit saepius resolutum a Sac. Congregatione, et signanter in *Culmen.* 23. *Januarii* 1627. *lib.* 13. *decret. pag.* 188. ibi: *Sacra*

etc. censuit deberi distributiones quotidianas Oratori quoad tempus visitationis Liminum, et in Regien. 18. *Decembris* 1627. *lib.* 13. *decret. fol.* 362. *a tergo*, ibi *Sacra etc. alias censuit Canonico a suo Episcopo ad visitanda Beatorum Apostolorum Limina misso, pro toto tempore, quo ob dictam causam abfuit, distributiones quotidianas deberi.*

Quoad Canonicos denique absentes, ut assistant liti suos Canonicatus respicienti, nonnulli censent deberi fructus, et distributiones: *Barbosa de Canonicis cap.* 24. *num.* 25. *et seqq.* Aliquando fuit facta distinctio inter negotium, quod commode per Procuratorem tractari potest, et negotium, quod personalem requirit assistentiam Canonici, itaut in secundo casu debeantur distributiones, non in primo: *Passerin. in cap. unico num.* 110. *de Clericis non residentibus in sexto, Rota coram Seraphino decis.* 1131. *num.* 4. relicta Ordinario facultate judicandi, an lis requirat, vel non requirat personalem assistentiam juxta resolutionem Sac. Congregationis, quae ita se habet: *petente Curato, ut sibi concederetur licentia assistendi liti super juribus Ecclesiae in Urbe, Congregatio censuit ad sex menses, dummodo tamen lis vere sit pro Ecclesia, et Ordinario videatur Oratori necessarium esse, ut per seipsum liti assistat.* Aliquando denique habita fuit distinctio inter litem super titulo Beneficii, et litem super praeteritis distributionibus, denegando in hoc secundo casu admissionem ad distributiones pro tempore absentiae, juxta resolutionem hujus Sac. Congregationis *in Aquilana* 23. *Maji* 1626. *lib.* 13. *decret. pag.* 5. ibi, *Sacra etc. censuit distributiones petitas pro tempore, quo prosequitur litem in Curia pro consecutione aliarum distributionum ei debitarum, non deberi.*

IIis stantibus, quaeritur:

An, et pro quo tempore Canonico Schedelich debeantur fructus Canonicales cum distributionibus quotidianis in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Fructus deberi usque ad diem 23. *Julii* 1718. *distributiones vero deberi per quatuor Menses anni* 1712. *et per unum Mensem anni* 1718.

QUÆSTIO CCCXXVI.

In Causa Malacitana Nullitatis Professionis, die 15. Maji 1723.

Antonia de Angulo Ramirez Professionem Regularem emisit in Monasterio Monialium S. Bernardini Civitatis Malacitanae; cumque praetenderit, eam esse nullam, utpote emissam propter vim, et metum cadentem in constantem mulierem, obtinuit a suo Genitore licentiam impugnandi Professionem, et judicium instituit coram Ordinario Malacitano super dicta nullitate *anno* 1713.

Professio fuerat emissa anno 1705. et sic elapsum erat quinquennium; cumque Promotor Fiscalis Malacitanus opposuisset, quod ea, stante lapsu quinquennii, non esset audienda, et e contra Defensores replicaverint, Curiam esse in possessione judicandi super nullitate Professionis, etiam elapso quinquennio, servatis caeteris de jure servandis, pronunciata fuit ab Ordinario sententia definitiva super nullitate Professionis.

Appellatione a Fiscali interposita ad Curiam Metropoliticam Hispalensem, haec *die* 3. *Augusti* 1716. revocavit sententiam Ordinarii Malacitani, ex quo Monialis non poterat audiri post quinquennium, nisi obtenta restitutione in integrum a Summo Pontifice.

Et merito; praetermissis etenim antiquioribus resolutionibus, cum in *Mechlinen. Restitut. in integrum die* 22. *Martii* 1687. disputata fuissent sequentia dubia. *Primo, An quinquennium, intra quod Regularis praetendens Professionem suam fuisse nullam, potest ex dispositione Sac. Concilii, Tridentini audiri, et causas praetensae nullitatis coram Ordinario, et Superiore locali allegare, incipiat, et continuo currat a die Professionis emissa, vel solum a die cessantis metus, vel sublati impedimenti, aut impotentiae reclamandi, et quatenus a die Professionis:*

Secundo, An cognitio, et concessio restitutionis in integrum adversus lapsum quinquennii competat Ordinario loci, et Superiori locali, vel potius sit reservata Sedi Apostolicae.

Ad primum responsum fuit *incipere a die Professionis.* Ad secundum *non posse concedi, nec cognosci restitutionem in integrum, nisi per Sedem Apostolicam, non obstante quacumque consuetudine contraria.*

Cohaerenter ad haec, supplices preces pro restitutione in integrum fuerunt Summo Pontifici exhibitae; cumque eas ipse remiserit ad hanc Sacram Congregationem, demandata fuit actorum transmissio, una cum praefixione termini tam Fiscali, quam Monialibus ad sua jura deducenda in hac Sac. Congreg. Circumferuntur Scripturae una cum Summario, quibus ostenditur magna Monialis repugnantia ad Professionem: ostenditur, quod ad eam inducendam, ut profiteretur, suppositum ipsi fuit, quod Pater prae dolore esset ad ultimam vitae periodum redactus. Item quod Tertiaria quaedam, quae sancta praedicabatur, minata est illi, quod si pedem ponebat extra Monasterium, octo legiones Daemonum essent ejus corpus invasurae, et quod Pater, qui Miles erat, in hypothesi egressus e Monasterio, esset eam ducturus ad Civitatem Orani, et in mare projecturus, si navem aliquam inimicam obviam habuisset, ne praeda fieret hostium.

Quaeritur ergo:

An sit locus restitutioni in integrum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Affirmative.

QUÆSTIO CCCXXVII.

In Causa Guadixensi Restitutionis in integrum, die 15. *Maji* 1723.

Vivebat Magdalena Sanchez in Civitate Bazae una cum Stephano Patre, et Cecilia Noverca; cumque res Domi esset angusta, recursus habitus fuit ad Andream de Las Navas in Indiis Episcopum Guattimalae, et Magdalenae Patruum, ut ad occurrendum necessitatibus aliqua subsidia transmittere dignaretur.

Non destitit Episcopus aliqua transmittere congruo tempore subsidia per modum eleemosynae, cumque Thomas Canovas, qui stricto Consanguinitatis gradu Magdalenae conjunctus erat, ad Civitatem Guattimalae se deinde contulisset, idemque Episcopo repraesentasset, in Domino expedire, ut misericordiae habenas relaxando dotem dictae Magdalenae Nepoti constitueret, memoratus Episcopus Thomae consignavit pro dote ejusdem Magdalenae Realia triginta millia.

Habita hac pecuniarum summa, Thomas ad Civitatem Bazae reversus est, et secum animo reputans, non exiguam pecuniarum summam esse superfuturam, si Magdalena nuberet in Domino, et quod e contra universa summa expendi debebat, si Magdalena Matrimonium carnale contraxisset, non obstante tractatu nuptiarum inito inter ipsam, et Joannem Dura, suasionibus, et minis eam induxit ut saeculo derelicto Monasterium Monialium ingrederetur, prout ingressa est *die* 11. *Sept.* 1697. et in eodem subinde professionem Regularem emitteret, prout emisit *die* 15. *Sept.* 1698. Series facti refertur in scriptura per manus circumferenda, ex qua habetur, Stephanum Magdalenae Patrem fuisse quidem in humanis tempore, quo filia ingressa est Monasterium, secus autem tempore, quo professionem emisit, et ad extorquendam professionem nedum incussum fuisse a Thoma metum vitae amittendae, sed etiam interversionis status, in eo potissimum consistentis, quod idem minabatur se facturum, ut Episcopus a subsidiis cessaret, si Magdalena Monasterium non ingrederetur, aut ingressa professionem in eo non emitteret.

Alia plura in dicta scriptura continentur; quocirca quaeritur:

An sit locus restitutioni in integrum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Negative, et amplius.

QUÆSTIO CCCXXVIII.

In Causa Pampilonensi Confirmationis Concordiae, die 15. *Maji* 1723.

Ab Hominibus Castri nuncupati *de Guembe* Dioecesis Pampilonen. ex antiqua consuetudine persolvitur quoddam annuum tributum frumenti, avenae, novem albarum Gallinarum, et decem Regalium Ecclesiae Collegiatae, et Capitulo Beatae Virginis *de Roncavalle*, quae Ecclesia sita est ad radices Pirenaeorum, et quia praedictum tributum est asportandum ad quendam locum *de Lorca*, qui est sub Capituli jurisdictione, et est persolvendum in manibus certae personae ab eodem Capitulo deputatae, onus praedictum, quod attento valore ascendit ad sola scuta centum annuae monetae, gravosum admodum est Hominibus Castri *de Guembe*, tum quia semper oriun-

tur contentiones circa qualitatem grani, et albedinem gallinarum, tum quia tributi delatores irrisionibus exponuntur aliorum, per quorum loca transeunt, itaut scandala, et mala ea occasione contigerint.

Ad effectum itaque se a dicto onere eximendi, cum praedicti Homines sint Patroni Ecclesiae Parochalis Sancti Bartholomaei memorati Castri *de Guembe*, reservato prius beneplacito Apostolico, in animum induxerunt cedendi juspatronatus, seu jus nominandi favore Capituli, ita tamen, ut in qualibet vacatione praesentetur Incola filius loci *de Guembe*; et quatenus idoneus inter Homines loci non reperiatur, alia quaecunque Persona idonea a Capitulo praesentetur, quae ab Episcopo sit instituenda, curamque exerceat animarum titulo Vicarii perpetui, in sequelam videlicet unionis Ecclesiae Parochialis Capitulo faciendae.

Et quia provisum fuit, necessariam esse congruaeassignationem huic Vicario perpetuo, conventa fuit assignatio in scutis 80. monetae Romanae; reditus etenim Parochiae ascendere dicuntur ad ducatos 120. auri de Camera, et in eo, quod attinet ad hujus congruaeexactionem, Capitulum se obligat ad solvenda Vicario quolibet anno scuta 40. et alia scuta 40. Vicarius retrahet ex emolumentis nuncupatis *de pede Altaris*, ita tamen, ut in casu diminutionis horum emolumentorum, quae modo ad dictascuta 40. ascendere dicuntur, Communitas loci *de Guembe*, quae Ecclesiae Parochiali uniendae donat duodecim mensuras Terreni arativi liberas annui reditus quatuor mensurarum frumenti, obligata ulterius remaneat ad supplementum usque ad summam praedictam.

Denique conventum fuit, quod Capitulum Ecclesiae Collegiatae, ad quam in posterum Decimae Parochiales pertinebunt, solvat quartam debitam Episcopo Pampilonen. taxatam in quatuordecim mensuris frumenti transportandi ad locum *de Salinas*, et quod etiam idem Capitulum persolvat Dignitati *Delguiart* Cathedralis Pampilonen. pro fonte Baptismali annuum aliud emolumentum consistens in tribus oneribus frumenti, facta per idem Capitulum ampla remissione, seu perpetua condonatione supra recensiti tributi frumenti, avenae, novem albarum gallinarum, et decem Regalium monetae Regionis.

Transactio haec digna est Apostolico Beneplacito juxta sensum Episcopi, et etiam Eminentissimi Domini Cardinalis Tanarii, cujus suffragium fuit ab hac Sac. Congregatione requisitum, et ultra remotionem scandalorum, et evidentem utilitatem tum Capituli, tum Ecclesiae Parochialis, et motivum magna consideratione dignum, quod jus praesentandi ad Parochialem Ecclesiam de Laicali evadat Ecclesiasticum, quae omnia in relatione Episcopi et in suffragio Eminentissimi Tanarii accurate considerata sunt, addi potest, quod licet emptiones, et conventiones, et alia quaecumque pacta consimilia prohibeantur a Sacris Canonibus in materia jurispatronatus, *ut in Cap. quia Clerici, ibique Glossa in verbo advocatio, et in cap. de jure tit. de jurepatronatus*, cum quibus concordat Sac. Concilium Tridentinum *sess.* 25. *cap.* 9. *de Reform.* omnia nihilominus cessant, statim ac auctoritas intercedat Apostolica: scribente etenim Matthaeo Parisio, Joannem Angliae Regem omnia Patronatus jura, quae habebat in Ecclesiis Anglicanis, pignori dedisse Innocentio Tertio Romano Pontifici, quod prohibitum esse videbatur, ex quo illud, quod venditionem, et emptionem non recipit, nec pignorationem recipere potest, juxta textum *in l.* 9. *§. primo ff. de pignoribus*, bene adnotavit *Janus a Costa Antecessor Tolosanus* in Summariis decretalium *ad titulum de transactionibus pag. mihi* 230. id recte factum fuisse, intercedente Summi Pontificis auctoritate, ibi: *sed omnem defectum supplere potuit auctoritas Summi Pontificis.*

Quia vero ignoratur, an tributum, quod a Capitulo remittitur, sit quid pure temporale, licet asseratur originem habere a Decimis, nonnullae proponi possunt animadversiones approbationi concordiae adversantes, et nonnullae eidem faventes.

Et praemisso quidem, quod a Capitulo dimittitur aliquid, quod potest esse pure temporale, et acquiritur aliquid, quod est spiritualibus annexum, si non antecedenter, saltem consequenter, juxta doctrinam *Divi Thomae* 2. 2. *quaest.* 100. *art.* 4. *in corpore*, quando vetitum est temporale recipere nedum pro spirituali, vel spiritualibus annexa antecedenter, sed etiam pro re spiritualibus annexa consequenter; unde licet jus praesentandi annexum universitati bonorum transeat cum universitate in emptorem, juxta *Textum in cap. ex litteris de jurepatronatus*, non potest tamen juspatronatus principaliter vendi, nec pretium universitatis bonorum augeri propter illud, juxta do-

ctrinam *S. Antonini in summa* 2. *parte tit.* 1. *cap.* 5. §. 24. ibi, *similiter vendere tale jus, scilicet Patronatus per se, vel etiam vendere Villam, seu Casale, ubi est Ecclesia, cujus quis est Patronus, quando ratione illius Patronatus, aliquid plus peteret, simonia est,* subditque Lambertinus *de jurepatronatus* 2. *parte primi lib. art.* 3. *quaest.* 4. principali simoniam committi, si quis donat aliquid temporale, ut juspatronatus acquirat.

Facit contra approbationem, quod agitur de jure praesentandi; non ad Beneficium simplex, sed ad Parochiale, et quidquid sit de Beneficiis simplicibus, pactiones circa Parochiales, et receptiones rei temporalis pro spirituali non sunt simoniacae, quia prohibitae, sed prohibitae, quia simoniacae et prohibitae de jure Divino, itaut in illarum approbatione auctoritas Apostolica non sit interponenda, uti late ostendunt *Cabassut. in Theor. et praxi juris Canonici lib.* 5. *cap.* 3. *num.* 14. *et seqq. Fagnan. in cap. cum pridem num.* 31. *et seqq. et etiam num.* 59. *tit. de pactis*, nulla facta distinctione inter collationem, et praesentationem, juxta doctrinam *Suarez de Relig. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 28. *num.* 11. ibi, *atque hinc sequitur, actum istius juris, scilicet praesentationem ad Beneficium materiam esse simoniae contrariae juri divino*.

Urget e contra pro approbatione, quod juxta receptam apud Canonistas Sententiam, pactiones in Beneficiis, sive simplicibus, sive Curatis sunt prohibitae, et simoniacae, non contra jus divinum, sed contra jus humanum, uti late ostendit *Garzias de Benef. par. prima art.* 2. *nu.* 8. *et pluribus seqq.* et multo magis, quando agitur de jure praesentandi, quod in se spirituale dici non potest, sed spiritualibus annexum consequenter, et in quo licet simonia sibi possit locum vindicare, id tamen procedet quoad simoniam, non juris divini, sed juris positivi, quae juxta praxim accedente apostolica auctoritate, evitatur, uti late ostendit *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quaest.* 9. *a num.* 7. *et seqq. et a num.* 78.

Examen hujus Concordiae commissum fuit Eminentissimo Domino Cardinali Tanario, qui fuit in sensu approbationis Concordiae, cum per ea scandala removeantur, et in eadem insit utilitas Capituli, et jus praesentandi ad Parochialem Ecclesiam de Laicali evadat Ecclesiasticum, et cum dicto Eminentissimo concordavit Episcopus Pampilonensis, requisitus pro informatione, et voto; cumque ratione officii perpendendum proposuerim, an concurrente ex una parte probabilitate, quod tributum a Capitulo remittendum, esset quid pure temporale, et concurrente ex alia parte circumstantia, quod agebatur de jure praesentandi non ad Beneficium simplex, sed ad Parochiale, simonia in transactione interveniens, dicenda esset simonia a jure Divino prohibita, et sic non sanabilis auctoritate pontificia, vel potius simonia Juris positivi, quae accedente apostolica auctoritate evitatur, pro majori suffragiorum parte visum est, simoniam non ad primam, sed ad secundam speciem esse referendam.

Verum duo alia objecta ab Eminentissimis Patribus in suffragando fuerunt proposita. Alterum quod juxta transactionem Ecclesia Parochialis S. Bartholomaei est unienda Capitulo, et Vicarius perpetuus est in illa instituendus, in quo rerum statu urget *cap.* 15. *sess.* 24. *de Reform.* in quo prohibetur unio Ecclesiarum Parochialium Monasteriis quibuscumque aut Abbatiis, seu dignitatibus, sive praebendis Ecclesiae Cathedralis, vel Collegiatae, sive aliis beneficiis simplicibus, et Hospitalibus, vel Militiis.

Alterum quod ad tramites transactionis Universitas proponere debet Capitulo suum Concivem idoneum, et Capitulum debet eum Episcopo presentare, ut ab ipso institutionem ad Parochialem recipiat, et in casu existentiae plurium Concivium habilium eos omnes Capitulo proponere debet, ut unum eligat, Episcopo uti supra praesentandum, itaut extraneus a Capitulo praesentari non possit, nisi in casu defectus omnium Concivium habilium; in qua facti specie cessare visa est utilitas, quae habetur statim ac jus patronatus de laicali evadit Ecclesiasticum, et quae consistit in hac, quod Concursus non habet locum in Jurepatronatus laicali, sed simplex examen, ad differentiam Jurispatronatus Ecclesiastici, in qua Patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus Episcopo praesentare tenetur, ut ab eo instituatur juxta *Sess.* 24. *cap.* 18. *de reform.*

Fuerunt istae difficultates communicatae Defensori Capituli, cui etiam notificatum fuit rescriptum Sac. Congregationis editum hac *die* 15. *Maji* 1723. quo exigebatur Instrumentum Concordiae; cumque nova ejusdem scriptura in Congregatione habita *die* 31. *Julii* 1723. per manus circumferatur, quaeritur:

An concordia sit confirmanda in casu etc.

Sacra Congr. die 28. Augusti 1723 respondit:
Pro approbatione, deleto pacto Jurispatronatus passivi.

QUÆSTIO CCCXXIX.

In Causa Caesenatensi, die 15. *Maji* 1723.

Dimissa a Sacerdote Mathia Milandro in manibus sui Ordinarii Caesenaten. Parochiali Ecclesia Sanctae Christinae, abstinuit Ordinarius ab indicendo Concursu, et animadversa redituum tenuitate, cum iidem singulis annis non excedant annua scuta 23. Edictum publicavit, in quo, post expressam deficientiam carentiae Beneficiorum simplicium, quae dictae Parochiae uniri possent, Parochianos admonuit, ut unusquisque pro rata, et ad sui assis proportionem contribueret pro supplemento Congruae Parochialis ad tramites Concilii Tridentini *sess.* 24. *cap.* 13. *de Reform.*

Hoc Edicto Parochiani universi commoti sunt, frustraque tentato Ordinarii animo, ut eum a Sententia removerent, repertus fuit quidam Sacerdos Joseph Antonius Festus, qui olim erat Canonicus Regularis Lateranensis, et qui post exitum a Congregatione, praevia licentia suae Religionis, et praevio assensu S. Congregationis Episcoporum, et Regularium, curam Animarum exercuit in Civitate Anconae spatio duodecim annorum, quique promptus, et paratus est ad reddendum suae Patriae Beneficium, Caesenas enim est, dotando competenter ex suis bonis Patrimonialibus Ecclesiam Parochialem Sanctae Christinae, sed dummodo, intercedente Apostolica auctoritate, eadem sibi in titulum conferatur, et absque concursu, sed non sine examine.

Delata hujus oblationis notitia ad Ordinarium, fuit ab ipso suspensum Edictum, ut recursus haberi posset ad hanc Sacram Congregationem, exhibitoque a Parochianis supplici libello, fuit ille juxta morem remissus ad eundem Ordinarium pro informatione, et Voto.

Ordinarius in sua, quam transmisit, informatione, refert primo, quod ultra examen, quod Sacerdos Joseph Antonius Festus subire teneretur, ejus idoneitas commendationem habuit a clar. mem. Cardinali de Aste, et ab Eminentissimo Bussio Episcopis Anconae, nec non a Reverendissimo de Matthaeis Archiepiscopo Firmano, in quibus Dioecesibus per plures annos animarum curam laudabiliter exercuit.

Refert secundo, quod, etiamsi Concursus indiceretur, difficile esset reperire Concurrentes, propter videlicet paupertatem redituum, qui, uti dictum est, non excedunt annua scuta 23.

Refert denique tertio, sibi congruum videri, ut Sedes Apostolica aperiendo thesauros bonitatis suae prospiciat communi bono, et publicae utilitati sexcentarum quadraginta Animarum sub ea Parochia degentium, ut in pluribus, paupertate laborantium; unicuique enim in comperto est contributionem a Parochianis faciendam pro supplemento Congruae Parochialis, nec sine litibus, nec sine animorum offensionibus ad praxim reduci posse, et multo magis, cum novum non sit aliquando Parochiales sine concursu, et praevio tantum examine conferri, et aliquando etiam conferri illis, qui ex bonis suis patrimonialibus easdem dotarunt.

Quoad provisionem Ecclesiae Parochialis sine Concursu, et tantum praevio examine, multi dantur in jure casus consimilium provisionum, de quibus *apud Ventrigl. in praxi rerum Eccles. par.* 2. *annot.* 5. §. 2. ad apud *Cardinalem de Luca in adnot. ad Concil. discursu* 32. *num.* 31. *et seqq.* et inter hos enumerantur sequentes, quando videlicet conferenda est Parochia, quae est de jure patronatus Laicorum, vel Parochia adeo exigui reditus, ut operam non ferat Concursus, uti expresse habetur *sess.* 24. *cap.* 18. *vers. quod si juris patronatus*, *et vers. si adeo tamen exigui.*

Quoad collationem denique Beneficii favore ejus, qui bona sua patrimonialia contulit pro illius dote, et quidem cum pacto praecedenti, ut illud Dotanti conferatur, certum est hac in re contineri simoniam, uti probat *Textus in cap. tua nos de Simonia*, ibi: *devotioni tuae taliter respondemus, quod si quis Clericus cum conditione, vel pacto largiatur, aut offerat bona sua, ut illa postmodum pro Praebenda retineat, et in Canonicum admittatur, hujusmodi oblatio, vel receptio fieri non potest sine vitio simoniae, cum in talibus omnis pactio, aut conventio cessare debeat juxta Canonicas sanctiones.*

Intercedente autem apostolica auctoritate, cessare dicitur quaecumque labes simoniaca, nec consimilis apostolicae beneficentiae desunt exempla, *teste Fagnan. in citato cap. tua nos num.* 4. ibi: *cum quidam Clericus non ita pridem sua bona patrimonialia contulisset pro erectione Archipresbyteratus in Cathedrali Ecclesia cum reservatione jurispatronatus, eo pacto adjecto, ut posset ipsum praesentare, et non alios, consultus ab eodem Clerico respondi erectionem, et institutionem inde secutam, fuisse simoniacam, et nullam per hanc Decretalem, et opus esse nova provisione, et erectione Sedis Apostolicae, quam postea idem Clericus impetravit a Sanctissimo Domino Nostro Urbano Octavo.*

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitis sit annuendum in casu etc.

Sacra Congr. die 5. Junii 1723. respondit:

Dilata, et expectetur resolutio Sac. Congregationis in Causa Firmana.

Hujus resolutionem vide Quaestione 348.

QUÆSTIO CCCXXX.

In Dubio Praebendae Theologalis, die 5. *Junii* 1723.

Quando Praebenda Theologalis a Dataria Apostolica confertur, et provisus caret gradu Magisterii in Sac. Theologia, in Bulla provisionis sequentia verba leguntur: *volumus autem, quod ut infra annum proximum, gradum Magisterii in Theologia in aliqua approbata Universitate studii generalis, praevio rigoroso examine, ac aliis servatis servandis, suscipere omnino tenearis, alioquin Canonicatus, et praebenda vacent eo ipso etc.*

Cum autem saepe detur casus, quod dicti provisi post collationem se exhibeant promptos, et paratos ad assumendum Doctoris gradum in jure Canonico in aliqua approbata Universitate, recursuque habito ad hanc Sac. Congregationem, responderi consueverit, quod *dentur decreta*, quibus statui videtur sufficientia Magisterii in jure Canonico ad effectum praedictum, idque difficile captu pluribus videatur, qui putant, decreta non fuisse, nisi particulares quasdam dispensationes, in quibus Viri alioquin idonei pro lectione Sac. Scripturae absolvuntur ab onere assumendi gradum Magisterii in Theologia in aliqua approbata Universitate, post bene ponderata ea, quae hinc inde afferentur in discursu Secretarii, quaeritur,

An provisis de praebenda Theologali cum clausula de assumendo infra annum gradu Magisterii in Sac. Theologia in aliqua approbata Universitate de jure sufficiat, quod Magisterium intra annum recipiant in jure Canonico in aliqua approbata Universitate.

Sacra Congr. respondit:

Negative, et habebitur ratio in Casibus particularibus.

ADNOTATIONES SECRETARII

postea Benedicti Papae XIV.

Circa dubium propositum Praebendae Theologalis.

Summus Pontifex Alexander Tertius in Concilio Lateranensi habito anno 1179. statuit quod in unaquaque Cathedrali Ecclesia aliquod competens assignaretur Magistro Beneficium, qui Clericos ejusdem Ecclesiae, et Pauperes Scholares gratis doceret, uti habetur Canone 11.

Parum religiose tam salubri decreto obtemperatum est, adeoque Innoc. Papa Tertius in Concilio Lateranensi IV. quod habitum fuit anno 1215. illud confirmavit, et ampliavit, et inter caetera decrevit, quod unaquaeque Metropolitana Ecclesia Theologum haberet, qui Sacerdotes, et alios in Sac. Pagina doceret, et in his praesertim informaret, quae ad animarum Curam spectare noscuntur, assignata Theologo Praebenda, non sic tamen, ut ipse efficeretur Canonicus, sed tamdiu reditus perciperet, quamdiu persisteret in docendo, uti habetur in *cap. quia nonnulli de Magistris;* utque quaevis Metropolitana Ecclesia facilius Theologum sibi comparare posset, Honorius tertius edixit, ut Capitula mitterent juniores Clericos ad frequentandas Universitates, et veniam facerent residentiae tum Clericis studentibus, tum Magistris Theologiam profitentibus, uti habetur in *Cap. super specula de Magistris.*

Laudatum Innocentii tertii decretum in Concilio Lateranensi, utpote restrictum ad solos Metropolitanos, fuit extensum a Concilio Basileensi *Sess.* 21. *cap.* 3. ad omnes Cathedrales Ecclesias, et praedictum Decretum Basileen-

se ad verbum insertum fuit in sanctione Pragmatica, et in concordato inter Leonem X. et Franciscum Primum Galliae Regem, et demum Tridentina Synodus *Sess.* 5. *cap.* 1. *de Ref.* reassumpta materia, nedum voluit Theologum statui in quacumque Cathedrali, sed etiam in quacumque Collegiata existente in aliquo Oppido insigni, Praebendamque quomodocumque praeter quam ex causa resignationis primo vacaturam, cui aliud onus incompatibile injunctum non sit, constitutam, et deputatam decrevit pro Lectore Sac. Scripturae, addiditque quod in Monasteriis Monachorum, ubi commode fieri posset, etiam lectio Sac. Scripturae haberetur, uti colligitur *ex citato cap.* 1. et late historiam erectionis Praebendae Theologalis enarrando prosequuntur *Thomassin. de veteri, et nova ecclesiastica disciplina tom.* 1. *par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 10. *Vanespen. in jus Canon. tom.* 1. *part.* 1. *tit.* 11. *cap.* 6.

Si sacrarum litterarum studia postremis temporibus in eo statu permansissent, in quo erant temporibus antiquioribus, nulla profecto irrepsisset controversia de assumendis ad praebendam Theologalem, aut Magistro in Sacra Theologia, aut Juris Canonici Doctore; nulla quippe primis illis temporibus aderat distinctio inter Theologos, et Canonistas, Teste *Joanne Gersonio in Sermone facto ad juris Canonici licentiatos tom.* 2. ibi: *quibus temporibus non erat distinctio Theologorum, et Canonistarum, licet Canones Sacri multi essent citra tenorem traditum in Evangeliis, et caeteris libris Canonicis*, quod argumentum late exornat *Bulaeus in historia Universitatis Parisiensis tom.* 2. *seculo* 4. *pag.* 580. At cum temporibus posterioribus Sacrorum Canonum disciplina licet Sac. Theologiae subordinata Theologiam praesupponat, uti Medicina praesupponit Philosophiam naturalem, et Musica arithmeticam, separari coeperit a Sac. Theologia, uti bene adnotatum fuit in Praefatione septimi libri Decretalium Clement. Octavi, qui fuit impressus, sed nunquam publicatus, ubi legitur ad Theologum pertinere proponere dogmata, et ea speculative, et ex professo in scholis legere, et de illis, tamquam de suis axiomatibus disputare, et ad Juris Canonici professorem spectare ea praesupponere tanquam certa, et accepta ex prioribus Theologiae principiis, hinc factum est ut pleraeque exortae sint contentiones inter Theologos, et Canonistas pro assumptione potissimum Theologi, aut Canonistae ad aliquod officium; at omissis illis, quae non faciunt ad rem, ut ea, de qua nunc agitur exponatur, operae pretium est onus perpendere a Concilio Trid. annexum Praebendae Theologali.

Concilium citato *cap.* 1. *sess.* 5. *de Reform.* Canonico imponit onus exponendi Sacram Scripturam, et eamdem interpretandi ad ipsius Sac. Scripturae expositionem et interpretationem, et rursus, ut ipsa Sac. Scripturae lectio habeatur, et paulo post sermonem habendo de Monasteriis Monachorum subdit, in Monasteriis quoque Monachorum, ubi commode fieri queat, etiam lectio Sac. Scripturae habeatur, et licet ibi sancta Synodus loqui videatur de lectione Sac. Scripturae tamquam distincta a lectione Theologiae Scholasticae, tum quia loquitur de ipsa S. Bibliae expositione, ne caelestis ille Sacrorum Thesaurus, quem *Spiritus Sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus jaceat*, tum quia occasione memorati decreti inter Abbatem Cassinensem, et Dominicum Sotum in ipso Concilio exortae sunt disputationes de praelatione, aut lectioni Sac. Scripturae, aut lectioni Sac. Theologiae Scholasticae praestanda, *Test. Card. Pallavic. in Hist. Conc. Trid. sess.* 7. *cap.* 5. cum nihilominus allegatum Caput primum promiscue loquatur de lectione Sac. Scripturae, et de lectione Theologiae, ibi, pro lectoribus Sac. Theologiae, et rursus ut Theologiae lectio in eis commode haberi non possit, Sac. haec Congregatio fuit in sensu quod obtinens praebendam Theologalem suo muneri satisfaciat sive Sac. Scripturam interpretetur, sive legat Theologiam Scholasticam, uti habetur in resolutione apud *Gallemart ad dictum capit.* 1. *num.* 16. *sess.* 5. *de Reform.* et prosequuntur *Fagnan. in cap. quia nonnullis num.* 29. *et seqq. de Magistris, Garzias de Benefic. par.* 5. *cap.* 4. *num.* 156. *Pirhing. in jus Canon. tit.* 4. *lib.* 5. *tit.* 5. §. 1. *sub nu.* 7. §. *Notandum sexto. Pignatell. consult.* 62. *num.* 27. *tom.* 3. et concordat Concil. provinciale Benevent. habitum anno 1656. sub Archiepiscopo Joanne Baptista Foppa *tit.* 12. *de Magistris* ibi: *provisi de hujusmodi praebendis Sac. Script. interpretari aut docere etc. per se et non per alios compellantur.*

Si onus Canonici Theologi fuisset restrictum ad explicationem S. Scripturae, vel lectionem Theologiae Scholasticae, Doctores in jure Canonico ad dictam praebendam nunquam aspirare potuissent, et de facto in Metropolitana Medio-

lanensi, in qua Canonicus Theologus sac. explicabat Scripturam, S. Carolus Borromaeus distinctam assignavit Praebendam Canonico in jure Doctori, qui Sac. Canones bis in hebdomada explicaret, ut ex Giussano in ejus vita perpendit *Thomassin. loco citato num.* 4. et cum lectioni Theologiae Scholasticae fuerit subrogata lectio Casuum Conscientiae, sive Theologiae Moralis, hinc aperta est via Doctoribus Jur. Canonici ad obtinendam Praebendam Theologalem.

Descendendo itaque ad dictam subrogationem, fieri haec coepit cumulative cum ipsa lectione sac. Scripturae. Et exemplum hujus cumulativae subrogationis extat in *cap.* 5. celeberrimae Synodi Farfen. clar. mem. Card. Caroli Barberini: ibi: *Praebendam Canonicalem primo vacaturam, ad usum lectionis S. Scripturae, et Theologiae Moralis ut supra habendae ex nunc, prout ex tunc ad formam Sac. Conc. Trid. perpetuo constituimus, et deputamus*; et in Synodo Montis Falisci habita anno 1710. *cap.* 6. haec habentur de Praebenda Theologali: *qui igitur de ea provisi fuerint, statis diebus post Vesperas in Sacrario super aliquo ex canonicis libris lectionem habebunt, quod si pro ea scripturae lectione ex re magis esse videbitur de morum Doctrina disserere, fiat, nobis tamen relinquimus, quod maluerimus ex scriptura, vel morali argumentum designare:* et cohaerenter ad haec Monacell. *in formul. num.* 1. *tit.* 2. *formula* 5. *pag.* 40. *et seqq.* post expositam formulam erectionis Praebendae Theologalis, scribit *num.* 5. *et seqq.* Canonicum debere esse paratum ad utrumque, hoc est ad lectionem Sac. Scripturae, et ad explicationem quaestionum Moralium, et unum debere facere, et aliud non omittere.

Cumulativa lectio sac. Scripturae cum Theologia morali cessavit, et sub obtentu, quod utilior esset pro Clero in locis potissimum, qui dissiti sunt ab haereticis, lectio solius Theologiae Moralis, Canonicus Theologus solos Conscientiae Casus explicavit; cumque nemo non sciat maximam esse connexionem inter jus Canonicum, et Theologiam moralem, huic fundamento innixi sunt quotquot asseruerunt, satis esse pro obtinenda Praebenda Theologali, quod aliquis sit Doctor in jure Canonico, licet Magisterium in sacra Theologia non receperit, et eo fortius quando in Metropolitana vel Collegiata, aut Cathedrali mos inolevit, ut loco lectionis sac. Scripturae aut Theologiae Scholasticae lectio Theologiae moralis habeatur, ut in specie firmant *Ricc. decis.* 101. *per tot. par.* 4. *Ventrigl. in prax. rer. Eccles. part.* 2. *annot.* 12. §. 1. *n.* 13. *R. P. D. Petra ad Constit. Apostol. tom.* 4. *p.* 252. *n.* 35. *et sequitur Rota in Forolivien. Canonicatus Theologalis* 25. *Junii* 1700. §. 1. *coram bon. mem. Ansaldo.*

Haec quoad placita Doctorum, et praxim nonnullarum Ecclesiarum; nunc autem sermonem transferendo ad resolutiones hujus Sac. Congregationis, Card. Alciatus notavit, non potuisse Episcopum Cremonensem conferre primam praebendam post Concilium vacantem Canonistae, licet Theologum idoneum secularem in Civitate non invenisset, et provisum non fecisse fructus suos, et Episcopum indiguisse absolutione Papali propter poenas impositas in Bulla Pii IV. contra non observantes Conc. Trid. et Card. S. Sixti adnotavit non esse eandem rationem de praebendis Theologalibus, ac de Canonicalibus, et Praebendam Theologalem tunc solum Canonistae conferri posse, quando facta diligentia non invenitur Theologus in loco, uti refertur apud *Fagnan. in cap. quia nonnullis num.* 32. *de Magistris.*

Die 16. *Aprilis anno* 1595. Sac. haec Congreg. ita rescripsit Episcopo Pharensi, uti habetur *lib.* 8. *Decretorum pag.* 116. *Praebendam Theologalem alicui ex Collegii Illyrici Alumnis alioquin idoneis, utique conferri ab Episcopo posse, tametsi is casus conscientiae tantum sit explicaturus.*

Die 14. *Novembris* 1626. Sac. Congregat. in Causa Aquilejen. censuit Doctorem in jure Canonico esse admittendum, uti habetur *lib.* 13. *Decret. pag.* 136.

Die 12. *Novembris* 1639. Sac. Congreg. ita rescripsit in quadam Polignanen. pro obtinenda Praebenda Theologali: sufficere, ut quis sit licentiatus in utroque jure, alias idoneus ad docendam Theologiam moralem, et ideo in hoc casu D. Secretarius faciat extrajudicialiter examinare Oratorem super illius habilitate per Patrem Torquatum de Cupis, uti habetur *lib.* 16. *Decretal. pag.* 292.

Die 3. *Februarii* 1646. Sac. Congregatio in quadam Asten. ita respondit: quaeritur an Doctor in jure Canonico possit obtinere praebendam Theologalem, et anni Theologus non doctor possit similiter illam obtinere. Sac. etc. ad primum respondit posse, et ad secundum pariter affirmative respondit, si non adsit Do-

ctor aequalis idoneitatis, uti habetur *lib.* 18. *Decret. pag.* 31.

Die denique 27. *Septembris* 1681. *lib.* 32. *Decret. fol.* 14. *a tergo* in quadam causa Vigilien. haec habentur. Franciscus Venetianus Canonicus Theologus Cathedralis Vigilien. supplicat pro indulto, ut loco se doctorare faciendi in Theologia, possit assumere gradum doctoratus in jure Canonico. Sacr. etc. ad quam Sanctissimus Dominus Noster libellum hujusmodi remisit, attenta relatione Episcopi Vigilien. censuit, si Sanctitati suae placuerit, posse per suas litteras apostolicas committi eidem Episcopo, qui veris existentibus narratis, et dummodo praevio diligenti examine Oratorem invenerit habilem, et idoneum docendi Theologiam moralem, et explicandi Sac. Scripturam juxta legem in fundatione Praebendae Theologalis appositam pro suo arbitrio, et conscientia, cum eo gratis dispenset, ut gradum Doctoris in jure Canonico suscipere valeat, qui sic susceptus Oratori suffragetur, perinde ac si ipse in Sac. Theologia graduatus reperiretur, ita tamen ut Theologiam moralem docendo, et sac. Scripturam explicando vere incumbat, et sedulo praestet operam: et de praemissis facta relatione Sanctissimo *die* 25. *Octobris* Sanctitas sua Sac. Congregationis sententiam benigne approbavit.

Colligitur ex dictis, Sac. Congregationem primis temporibus voluisse pro Praebenda Theologali Doctoratum in Sac. Theologia, mediis temporibus admisisse etiam Doctoratum in Sacris Canonibus, et postremis temporibus consilium praestasse Sanctissimo pro dispensatione; at hic ultimus status aequivocus esse potest, cum in tantum forte necessaria existimata fuerit dispensatio, in quantum forte in fundatione Praebendae apposita fuerat conditio Doctoratus in Sac. Theologia.

Quia vero haec eadem conditio apponitur in litteris provisionis Praebendae Theologalis, poterunt EE. VV. benigne perpendere, an ei sufficienter satisfiat per assumptionem Doctoratus in Jure Canonico; pro parte etenim negativa facit, quod sicuti de jure non satisfit dictae conditioni per Doctoratum in jure Canonico, quando eadem est apposita in fundatione, cum in hoc casu ex supradictis requiratur dispensatio, sic idem dicendum esse videtur in terminis ejusdem conditionis appositae in litteris provisionis.

E contra pro parte affirmativa facit quod summus Pontifex praesumitur se conformare dispositioni Juris, unde si de jure sufficit pro Praebenda Theologali Doctoratus in jure Canonico, non erit necessarium Magisterium in Sacra Theologia, licet illud praescribatur in litteris provisionis: et ut revera dici posset non satisfieri conditioni per lauream in jure Canonico, opus esset, ut Papae fuisset expositum, quod Orator esset in jure Canonico graduatus, et quod hoc minime obstante, Papa in litteris provisionis eidem demandasset assumptionem Magisterii in Sac. Theologia; in ea quippe facti specie Doctoratus in jure Canonico non esset sufficiens.

Atque haec dicta sint sub censura, salvo semper etc.

QUÆSTIO CCCXXXI.

In Causa Sabinensi, seu Narniensi Parochialis, die 5. *Junii* 1723.

Eminentissimus Dominus Cardinalis Franciscus Pignatellus Episcopus Sabinen. commisit Episcopo Nuceriae Paganorum, ut praedictam suam Sabinensem Dioecesim visitaret, et inter caetera, quae fuerunt a Visitatore decreta, die 29. mensis Maji 1720. fuit ab ipso statutum, ut pro commoditate incolarum, et habitantium in quamplurimis Villulis, Ecclesia S. Mariae ad Nives in Parochialem eligeretur; cumque subinde nomine habitantium exhibitus fuisset praedicto Eminentissimo Episcopo supplex libellus pro erectione dictae Ecclesiae in Parochialem, Vicarius Generalis in novam Parochialem erexit, et constituit Ecclesiam Sanctae Mariae ad Nives, mandavitque ut in Ciborio asservaretur Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, Fons Baptismalis construeretur, et quod ultra duo Praediola exiguissimi reditus, et ad annuum reditum unius scuti ascendentia, novo Parocho assignata pro ejus subventione, et Ecclesiae manutentione, eidem Decimae persolverentur ab habitantibus.

Et fundamentum novam hanc Parochiam erigendi constitutum fuit in magna, quae aderat, difficultate, et in notabili Parochianorum incommodo adeundi Parochialem Ecclesiam Carbii pro recipiendis Sacramentis, et audiendis Divinis Officiis; absque eo quod ulla vis in oppositum fieri potuerit propter parvum nu-

merum hominum sub nova Parochia degentium; animae etenim in totum ascendunt ad numerum 565. et familiae sunt 132. et licet nonnullae ex his familiis adhuc domicilium retineant in Terra Carbii, et in nova Parochia tuguria habeant, in quibus per aliquam anni partem habitant, occasione videlicet culturae bonorum, cum autem centum familiae perpetuo inhabitent, et fixos habeant lares in Parochia, satis hoc habitum fuit pro dicta novae Parochiae erectione.

Secuta novae Parochiae erectione, nonnulla a Curia Episcopali Sabinen. Edicta prodierunt tum quoad solutionem Decimarum novo Parocho, tum quoad prohibitionem, ne adscripti novae Parochiae Sacramenta reciperent tempore Paschatis, vel sine debitis licentiis Matrimonia contraherent in Terra Carbii, et demum ne Parochiani infirmi, et morti proximi, eorumque Cadavera ad d. Terram transportarentur, et ex his, et consimilibus contentiones exortae sunt inter Promotorem Fiscalem Curiae Episcopalis Narniae, et homines Terrae Carbii ex una, et Promotorem Fiscalem Curiae Episcopalis Sabinen. ex altera partibus.

Delatis ad hanc Sacram Congregationem controversiis, scriptum fuit utrique Ordinario pro informatione, et Vicarius Generalis Sabinen. retulit fines suae Dioecesis protrahi usque ad foveam Terrae Carbii; nec in hoc ullam esse posse difficultatem, cum pertinentia fuerit declarata in sententia A. C. Cincii, quae transiit in judicatum, et quam renunciatio liti acta ab Episcopo Narnien. subsequuta est. Retulit insuper novae Parochialis erectionem servatis servandis a se factam, et demum subdidit Parochianos fuisse commotos a Parocho Terrae Carbii, et se coactum fuisse ad publicanda edicta etiam poenalia, ut eorum audaciam compesceret, ut jura novae Parochiae defenderet, et ut tandem scandalum de medio tolleret, infirmi etenim non adhuc Sacramentis muniti super asellum aliquando versus Terram Carbii asportati sunt, et in itinere absque Sacramentis vitam cum morte commutarunt.

Episcopus e contra Narnien. novam hanc Parochiam in sua informatione inquit erectam fuisse absque reditibus, et subsidiarium populi coactionem esse impracticabilem, tum quia agitur de pauperibus habitatoribus, tum quia nonnulli ex his duplici onere gravantur, solvendi videlicet Decimam novo Parocho, a quo Sacramenta recipiunt, et aliam Decimam Parocho, in cujus Parochia retinent bona. Item novum Rectorem non posse omnium Confessiones excipere, cum miserabiles Parochiani in solemnioribus turmatim confluant ad Sacramenta percipienda, itaut major eorum pars non confessa sit discessura. Rursus habentes domicilium in ipsa Terra Carbii suos esse subditos, nec subditos per consequens censeri posse Episcopi Sabinen. licet aliquando morentur in loco per sententiam A. C. assignato Episcopo Sabinen. cum in eo commorentur causa commodioris culturae bonorum, et facilioris fructuum recollectionis. Denique mirum non esse, si infirmi ad Terram Carbii deferantur, cum solvant collectas pro stipendio Medici, et Chirurgi dictae Terrae.

Haec sunt quae in utraque relatione continentur; cumque jura hinc inde circumferantur, quaeritur

I. *An erectio Ecclesiae S. Mariae ad Nives in Territorio Carbii in Parochialem demandata in Sacra Visitatione sustineatur in casu etc.*

II. *An Edicta Vicarii Generalis Sabinensis sustineantur in casu etc.*

Sacra Congr. respondit:

Ad primum dilata, et ad mentem. Ad secundum dilata.

QUÆSTIO CCCXXXII.

In Causa Cremonensi, die 5. *Junii* 1723.

Plures controversiae exortae inter Praepositum Parochialis Ecclesiae S. Leonardi Casalis Majoris, et Confratres Mortis, et Orationis, Oratorium habentes intra limites dictae Parochiae, fuerunt examinatae, et resolutae *die* 23. *Januarii* 1706. ut ex folio dictae Congregationis colligi potest.

Aliqua tamen dubia indecisa remanserunt, et signanter, an Confratres celebrantes Festum Nativitatis B. Mariae Virginis in suo Oratorio, invitare tenerentur Praepositum S. Leonardi, et quatenus affirmative, an dictus Praepositus teneretur per seipsum in dicto Festo Missam solemnem celebrare, et quatenus esset impeditus, teneretur deputare Cappellanum dicti Oratorii, vel potius deputare valeret alium Sacerdotem sibi benevisum.

Adeoque facta horum dubiorum nova propositione in Congregatione habita die 31. Julii

1717. nulla pariter fuit capta resolutio, sed dictum quod interim per modum provisionis, et sine praejudicio jurium partium Praepositus invitaretur ad celebrationem Festi, ipsoque renuente vel impedito, Confratres procederent ad electionem Sacerdotis sibi benevisi, et hoc ipsum fuit confirmatum in decreto provisionali edito die 21. Maji 1718. in quo declaratum est, functiones ordinarias, et juxta institutum fieri consuetas, expleri posse sine praejudicio jurium ambarum partium a Confraternitate per eundem Cappellanum, et electionem Sacerdotis pro celebratione Festivitatis Nativitatis B. M. V. ab iisdem Confratribus esse explendam in casu renitentiae, sive impedimenti Praepositi.

Provisionalia haec decreta, quae pro objecto habuerunt pacem, et concordiam inter Praepositum, et Confratres, novis dissidiis viam praebuerunt, contendentibus videlicet Confratribus, se absque licentia Praepositi facere posse Processionem die Festo Nativitatis B. M. V. dicto Praeposito S. Leonardi invitato, et renuente, aut impedito processioni intervenire, seque ulterius dictam processionem facere posse cum interventu Cappellani, aut alterius Sacerdotis a se, et non a Praeposito eligendi, et controversias controversiis addendo, promota fuit a memoratis Confratribus praetensio, quod Praepositus, qui insimul est Confrater Confraternitatis, duo suffragia habere non possit, sed unum duntaxat in Congregationibus, quae fiunt.

Excipit e contra Praepositus, non esse licitum Confratribus sine sua positiva licentia processiones ducere extra ambitum proprii Oratorii, sive Ecclesiae juxta resolutiones SS. Congregationum, Constitutiones Synodales, et observantiam, et in casu renitentiae, vel impedimenti ad se pertinere facultatem deputandi pro interventu Sacerdotem sibi magis benevisum; haud urgentibus supramemoratis provisionalibus decretis, cum eadem utpote loquentia de functionibus intra ambitum faciendis, et in eo, quod spectat ad duplex in Congregationibus suffragium, Praepositus ait se esse in possessione, et duplex suffragium fuisse suo Antecessori concessum.

Relatio Episcopi favet Praeposito, quocirca quaeritur:

I. An Praeposito S. Leonardi invitato, et renuente, aut impedito intervenire Processioni occasione Festi Nativitatis Beatae Mariae Virginis adhuc Confratres Mortis Oppidi Casalis majoris illam facere possint absque licentia dicti Praepositi in casu etc.

II. An dicti Confratres facere possint eandem processionem cum interventu Cappellani, aut alterius Sacerdotis per ipsos, non autem per Praepositum destinandi, in casu etc.

III. An Praeposito S. Leonardi, et simul Confratri dictae Confraternitatis competant duo suffragia, vel unum dumtaxat in Congregationibus ejusdem Confraternitatis, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative intra ambitum proprii Oratorii, extra vero ambitum negative, nisi Episcopi licentia accedat. Ad secundum affirmative. Ad tertium negative quoad primam partem, et affirmative quoad secundam.

QUÆSTIO CCCXXXIII.

In causa Fanensi, die 5. *Junii* 1723.

Extat in Civitate Fanensi quoddam Collegium fundatum a Vincentio de Nolphis, et in hoc Collegio aluntur duodecim Nobiles Adolescentes, quorum octo studiis Juris Canonici, et Civilis, et alii quatuor Medicinae incumbere debent.

Inter hujus Collegii Constitutiones una reperitur, in qua sic legitur: *I Superiori del Collegio dovranno essere sempre il Vescovo di Fano, il Rettore della Congregazione di S. Pietro, ed il più antico Dottore del Consiglio;* cumque antiquior Doctor inter Consiliarios esset Joseph de Dionysiis, sed Doctoratus gradum in publica Universitate non recepisset, et e contra Pompejus Zagarellus non esset antiquior in Collegio, sed Doctor, qui gradum Doctoratus in publica Universitate receperat, exorta est controversia, cui ex ipsis superioritas Collegii Nolphi esset deferenda.

Scriptum fuit Episcopo pro Informatione, et Voto, cumque idem utriusque Colliligantis jura audivisset, et fuisset in sensu favorabili pro Zagarello, re proposita inter summaria precum in Congregatione habita *die* 19. *Septembris* 1722. Sac. Congregatio censuit praelationem deberi Pompejo Zagarello, impetrataque a Dionysio nova audientia, quaeritur in praesenti, *An sit standum, vel recedendum a decisis.*

Cohaerenter ad haec, supplices preces pro restitutione in integrum fuerunt Summo Pontifici exhibitae; cumque eas ipse remiserit ad hanc Sacram Congregationem, demandata fuit actorum transmissio, una cum praefixione termini tam Fiscali, quam Monialibus ad sua jura deducenda in hac Sac. Congreg. Circumferuntur Scripturae una cum Summario, quibus ostenditur magna Monialis repugnantia ad Professionem: ostenditur, quod ad eam inducendam, ut profiteretur, suppositum ipsi fuit, quod Pater prae dolore esset ad ultimam vitae periodum redactus. Item quod Tertiaria quaedam, quae sancta praedicabatur, minata est illi, quod si pedem ponebat extra Monasterium, octo legiones Daemonum essent ejus corpus invasurae, et quod Pater, qui Miles erat, in hypothesi egressus e Monasterio, esset eam ducturus ad Civitatem Orani, et in mare projecturus, si navem aliquam inimicam obviam habuisset, ne praeda fieret hostium.

Quaeritur ergo:

An sit locus restitutioni in integrum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Affirmative.

QUÆSTIO CCCXXVII.

In Causa Guadixensi Restitutionis in integrum, die 15. *Maji* 1723.

Vivebat Magdalena Sanchez in Civitate Bazae una cum Stephano Patre, et Cecilia Noverca; cumque res Domi esset angusta, recursus habitus fuit ad Andream de Las Navas in Indiis Episcopum Guattimalae, et Magdalenae Patruum, ut ad occurrendum necessitatibus aliqua subsidia transmittere dignaretur.

Non destitit Episcopus aliqua transmittere congruo tempore subsidia per modum eleemosynae, cumque Thomas Canovas, qui stricto Consanguinitatis gradu Magdalenae conjunctus erat, ad Civitatem Guattimalae se deinde contulisset, idemque Episcopo repraesentasset, in Domino expedire, ut misericordiae habenas relaxando dotem dictae Magdalenae Nepoti constitueret, memoratus Episcopus Thomae consignavit pro dote ejusdem Magdalenae Realia triginta millia.

Habita hac pecuniarum summa, Thomas ad Civitatem Bazae reversus est, et secum animo reputans, non exiguam pecuniarum summam esse superfuturam, si Magdalena nuberet in Domino, et quod e contra universa summa expendi debebat, si Magdalena Matrimonium carnale contraxisset, non obstante tractatu nuptiarum inito inter ipsam, et Joannem Dura, suasionibus, et minis eam induxit ut saeculo derelicto Monasterium Monialium ingrederetur, prout ingressa est *die* 11. *Sept.* 1697. et in eodem subinde professionem Regularem emitteret, prout emisit *die* 15. *Sept.* 1698. Series facti refertur in scriptura per manus circumferenda, ex qua habetur, Stephanum Magdalenae Patrem fuisse quidem in humanis tempore, quo filia ingressa est Monasterium, secus autem tempore, quo professionem emisit, et ad extorquendam professionem nedum incussum fuisse a Thoma metum vitae amittendae, sed etiam interversionis status, in eo potissimum consistentis, quod idem minabatur se facturum, ut Episcopus a subsidiis cessaret, si Magdalena Monasterium non ingrederetur, aut ingressa professionem in eo non emitteret.

Alia plura in dicta scriptura continentur; quocirca quaeritur:

An sit locus restitutioni in integrum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Negative, et amplius.

QUÆSTIO CCCXXVIII.

In Causa Pampilonensi Confirmationis Concordiae, die 15. *Maji* 1723.

Ab Hominibus Castri nuncupati *de Guembe* Dioecesis Pampilonen. ex antiqua consuetudine persolvitur quoddam annuum tributum frumenti, avenae, novem albarum Gallinarum, et decem Regalium Ecclesiae Collegiatae, et Capitulo Beatae Virginis *de Roncavalle*, quae Ecclesia sita est ad radices Pirenaeorum, et quia praedictum tributum est asportandum ad quendam locum *de Lorca*, qui est sub Capituli jurisdictione, et est persolvendum in manibus certae personae ab eodem Capitulo deputatae, onus praedictum, quod attento valore ascendit ad sola scuta centum annuae monetae, gravosum admodum est Hominibus Castri *de Guembe*, tum quia semper oriun-

tur contentiones circa qualitatem grani, et albedinem gallinarum, tum quia tributi delatores irrisionibus exponuntur aliorum, per quorum loca transeunt, itaut scandala, et mala ea occasione contigerint.

Ad effectum itaque se a dicto onere eximendi, cum praedicti Homines sint Patroni Ecclesiae Parochalis Sancti Bartholomaei memorati Castri *de Guembe*, reservato prius beneplacito Apostolico, in animum induxerunt cedendi juspatronatus, seu jus nominandi favore Capituli, ita tamen, ut in qualibet vacatione praesentetur Incola filius loci *de Guembe*; et quatenus idoneus inter Homines loci non reperiatur, alia quaecunque Persona idonea a Capitulo praesentetur, quae ab Episcopo sit instituenda, curamque exerceat animarum titulo Vicarii perpetui, in sequelam videlicet unionis Ecclesiae Parochialis Capitulo faciendae.

Et quia provisum fuit, necessariam esse congruae assignationem huic Vicario perpetuo, conventa fuit assignatio in scutis 80. monetae Romanae; reditus etenim Parochiae ascendere dicuntur ad ducatos 120. auri de Camera, et in eo, quod attinet ad hujus congruae exactionem, Capitulum se obligat ad solvenda Vicario quolibet anno scuta 40. et alia scuta 40. Vicarius retrahet ex emolumentis nuncupatis *de pede Altaris*, ita tamen, ut in casu diminutionis horum emolumentorum, quae modo ad dicta scuta 40. ascendere dicuntur, Communitas loci *de Guembe*, quae Ecclesiae Parochiali uniendae donat duodecim mensuras Terreni arativi liberas annui reditus quatuor mensurarum frumenti, obligata ulterius remaneat ad supplementum usque ad summam praedictam.

Denique conventum fuit, quod Capitulum Ecclesiae Collegiatae, ad quam in posterum Decimae Parochiales pertinebunt, solvat quartam debitam Episcopo Pampilonen. taxatam in quatuordecim mensuris frumenti transportandi ad locum *de Salinas*, et quod etiam idem Capitulum persolvat Dignitati *Delguiart* Cathedralis Pampilonen. pro fonte Baptismali annuum aliud emolumentum consistens in tribus oneribus frumenti, facta per idem Capitulum ampla remissione, seu perpetua condonatione supra recensiti tributi frumenti, avenae, novem albarum gallinarum, et decem Regalium monetae Regionis.

Transactio haec digna est Apostolico Beneplacito juxta sensum Episcopi, et etiam Eminentissimi Domini Cardinalis Tanarii, cujus suffragium fuit ab hac Sac. Congregatione requisitum, et ultra remotionem scandalorum, et evidentem utilitatem tum Capituli, tum Ecclesiae Parochialis, et motivum magna consideratione dignum, quod jus praesentandi ad Parochialem Ecclesiam de Laicali evadat Ecclesiasticum, quae omnia in relatione Episcopi et in suffragio Eminentissimi Tanarii accurate considerata sunt, addi potest, quod licet emptiones, et conventiones, et alia quaecumque pacta consimilia prohibeantur a Sacris Canonibus in materia jurispatronatus, *ut in Cap. quia Clerici, ibique Glossa in verbo advocatio, et in cap. de jure tit. de jurepatronatus*, cum quibus concordat Sac. Concilium Tridentinum *sess.* 25. *cap.* 9. *de Reform.* omnia nihilominus cessant, statim ac auctoritas intercedat Apostolica: scribente etenim Matthaeo Parisio, Joannem Angliae Regem omnia Patronatus jura, quae habebat in Ecclesiis Anglicanis, pignori dedisse Innocentio Tertio Romano Pontifici, quod prohibitum esse videbatur, ex quo illud, quod venditionem, et emptionem non recipit, nec pignorationem recipere potest, juxta textum *in l.* 9. §. *primo ff. de pignoribus*, bene adnotavit *Janus a Costa Antecessor Tolosanus* in Summariis decretalium *ad titulum de transactionibus pag. mihi* 230. id recte factum fuisse, intercedente Summi Pontificis auctoritate, ibi: *sed omnem defectum supplere potuit auctoritas Summi Pontificis.*

Quia vero ignoratur, an tributum, quod a Capitulo remittitur, sit quid pure temporale, licet asseratur originem habere a Decimis, nonnullae proponi possunt animadversiones approbationi concordiae adversantes, et nonnullae eidem faventes.

Et praemisso quidem, quod a Capitulo dimittitur aliquid, quod potest esse pure temporale, et acquiritur aliquid, quod est spiritualibus annexum, si non antecedenter, saltem consequenter, juxta doctrinam *Divi Thomae* 2. 2. *quaest.* 100. *art.* 4. *in corpore*, quando vetitum est temporale recipere nedum pro spirituali, vel spiritualibus annexa antecedenter, sed etiam pro re spiritualibus annexa consequenter; unde licet jus praesentandi annexum universitati bonorum transeat cum universitate in emptorem, juxta *Textum in cap. ex litteris de jurepatronatus*, non potest tamen juspatronatus principaliter vendi, nec pretium universitatis bonorum augeri propter illud, juxta do-

ctrinam *S. Antonini in summa* 2. *parte tit.* 1. *cap.* 5. §. 24. ibi, *similiter vendere tale jus, scilicet Patronatus per se, vel etiam vendere Villam, seu Casale, ubi est Ecclesia, cujus quis est Patronus, quando ratione illius Patronatus, aliquid plus peteret, simonia est,* subditque Lambertinus *de jurepatronatus* 2. *parte primi lib. art.* 3. *quaest.* 4. principali simoniam committi, si quis donat aliquid temporale, ut juspatronatus acquirat.

Facit contra approbationem, quod agitur de jure praesentandi; non ad Beneficium simplex, sed ad Parochiale, et quidquid sit de Beneficiis simplicibus, pactiones circa Parochiales, et receptiones rei temporalis pro spirituali non sunt simoniacae, quia prohibitae, sed prohibitae, quia simoniacae et prohibitae de jure Divino, itaut in illarum approbatione auctoritas Apostolica non sit interponenda, uti late ostendunt *Cabassut. in Theor. et praxi juris Canonici lib.* 5. *cap.* 3. *num.* 14. *et seqq. Fagnan. in cap. cum pridem num.* 31. *et seqq. et etiam num.* 59. *tit. de pactis*, nulla facta distinctione inter collationem, et praesentationem, juxta doctrinam *Suarez de Relig. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 28. *num.* 11. ibi, *atque hinc sequitur, actum istius juris, scilicet praesentationem ad Beneficium materiam esse simoniae contrariae juri divino*.

Urget e contra pro approbatione, quod juxta receptam apud Canonistas Sententiam, pactiones in Beneficiis, sive simplicibus, sive Curatis sunt prohibitae, et simoniacae, non contra jus divinum, sed contra jus humanum, uti late ostendit *Garzias de Benef. par. prima art.* 2. *nu.* 8. *et pluribus seqq.* et multo magis, quando agitur de jure praesentandi, quod in se spirituale dici non potest, sed spiritualibus annexum consequenter, et in quo licet simonia sibi possit locum vindicare, id tamen procedet quoad simoniam, non juris divini, sed juris positivi, quae juxta praxim accedente apostolica auctoritate, evitatur, uti late ostendit *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quaest.* 9. *a num.* 7. *et seqq. et a num.* 78.

Examen hujus Concordiae commissum fuit Eminentissimo Domino Cardinali Tanario, qui fuit in sensu approbationis Concordiae, cum per ea scandala removeantur, et in eadem insit utilitas Capituli, et jus praesentandi ad Parochialem Ecclesiam de Laicali evadat Ecclesiasticum, et cum dicto Eminentissimo concordavit Episcopus Pampilonensis, requisitus pro informatione, et voto; cumque ratione officii perpendendum proposuerim, an concurrente ex una parte probabilitate, quod tributum a Capitulo remittendum, esset quid pure temporale, et concurrente ex alia parte circumstantia, quod agebatur de jure praesentandi non ad Beneficium simplex, sed ad Parochiale, simonia in transactione interveniens, dicenda esset simonia a jure Divino prohibita, et sic non sanabilis auctoritate pontificia, vel potius simonia Juris positivi, quae accedente apostolica auctoritate evitatur, pro majori suffragiorum parte visum est, simoniam non ad primam, sed ad secundam speciem esse referendam.

Verum duo alia objecta ab Eminentissimis Patribus in suffragando fuerunt proposita. Alterum quod juxta transactionem Ecclesia Parochialis S. Bartholomaei est unienda Capitulo, et Vicarius perpetuus est in illa instituendus, in quo rerum statu urget *cap.* 15. *sess.* 24. *de Reform.* in quo prohibetur unio Ecclesiarum Parochialium Monasteriis quibuscumque aut Abbatiis, seu dignitatibus, sive praebendis Ecclesiae Cathedralis, vel Collegiatae, sive aliis beneficiis simplicibus, et Hospitalibus, vel Militiis.

Alterum quod ad tramites transactionis Universitas proponere debet Capitulo suum Concivem idoneum, et Capitulum debet eum Episcopo presentare, ut ab ipso institutionem ad Parochialem recipiat, et in casu existentiae plurium Concivium habilium eos omnes Capitulo proponere debet, ut unum eligat, Episcopo uti supra praesentandum, itaut extraneus a Capitulo praesentari non possit, nisi in casu defectus omnium Concivium habilium; in qua facti specie cessare visa est utilitas, quae habetur statim ac jus patronatus de laicali evadit Ecclesiasticum, et quae consistit in hac, quod Concursus non habet locum in Jurepatronatus laicali, sed simplex examen, ad differentiam Jurispatronatus Ecclesiastici, in qua Patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus Episcopo praesentare tenetur, ut ab eo instituatur juxta *Sess.* 24. *cap.* 18. *de reform.*

Fuerunt istae difficultates communicatae Defensori Capituli, cui etiam notificatum fuit rescriptum Sac. Congregationis editum hac *die* 15. *Maji* 1723. quo exigebatur Instrumentum Concordiae; cumque nova ejusdem scriptura in Congregatione habita *die* 31. *Julii* 1723. per manus circumferatur, quaeritur :

An concordia sit confirmanda in casu etc.

Sacra Congr. die 28. Augusti 1723 respondit:
Pro approbatione, deleto pacto Jurispatronatus passivi.

QUÆSTIO CCCXXIX.

In Causa Caesenatensi, die 15. *Maji* 1723.

Dimissa a Sacerdote Mathia Milandro in manibus sui Ordinarii Caesenaten. Parochiali Ecclesia Sanctae Christinae, abstinuit Ordinarius ab indicendo Concursu, et animadversa redituum tenuitate, cum iidem singulis annis non excedant annua scuta 23. Edictum publicavit, in quo, post expressam deficientiam carentiae Beneficiorum simplicium, quae dictae Parochiae uniri possent, Parochianos admonuit, ut unusquisque pro rata, et ad sui assis proportionem contribueret pro supplemento Congruae Parochialis ad tramites Concilii Tridentini *sess.* 24. *cap.* 13. *de Reform.*

Hoc Edicto Parochiani universi commoti sunt, frustraque tentato Ordinarii animo, ut eum a Sententia removerent, repertus fuit quidam Sacerdos Joseph Antonius Festus, qui olim erat Canonicus Regularis Lateranensis, et qui post exitum a Congregatione, praevia licentia suae Religionis, et praevio assensu S. Congregationis Episcoporum, et Regularium, curam Animarum exercuit in Civitate Anconae spatio duodecim annorum, quique promptus, et paratus est ad reddendum suae Patriae Beneficium, Caesenas enim est, dotando competenter ex suis bonis Patrimonialibus Ecclesiam Parochialem Sanctae Christinae, sed dummodo, intercedente Apostolica auctoritate, eadem sibi in titulum conferatur, et absque concursu, sed non sine examine.

Delata hujus oblationis notitia ad Ordinarium, fuit ab ipso suspensum Edictum, ut recursus haberi posset ad hanc Sacram Congregationem, exhibitoque a Parochianis supplici libello, fuit ille juxta morem remissus ad eundem Ordinarium pro informatione, et Voto.

Ordinarius in sua, quam transmisit, informatione, refert primo, quod ultra examen, quod Sacerdos Joseph Antonius Festus subire teneretur, ejus idoneitas commendationem habuit a clar. mem. Cardinali de Aste, et ab Eminentissimo Bussio Episcopis Anconae, nec non a Reverendissimo de Matthaeis Archiepiscopo Firmano, in quibus Dioecesibus per plures annos animarum curam laudabiliter exercuit.

Refert secundo, quod, etiamsi Concursus indiceretur, difficile esset reperire Concurrentes, propter videlicet paupertatem redituum, qui, uti dictum est, non excedunt annua scuta 23.

Refert denique tertio, sibi congruum videri, ut Sedes Apostolica aperiendo thesauros bonitatis suae prospiciat communi bono, et publicae utilitati sexcentarum quadraginta Animarum sub ea Parochia degentium, ut in pluribus, paupertate laborantium; unicuique enim in comperto est contributionem a Parochianis faciendam pro supplemento Congruae Parochialis, nec sine litibus, nec sine animorum offensionibus ad praxim reduci posse, et multo magis, cum novum non sit aliquando Parochiales sine concursu, et praevio tantum examine conferri, et aliquando etiam conferri illis, qui ex bonis suis patrimonialibus easdem dotarunt.

Quoad provisionem Ecclesiae Parochialis sine Concursu, et tantum praevio examine, multi dantur in jure casus consimilium provisionum, de quibus *apud Ventrigl. in praxi rerum Eccles. par.* 2. *annot.* 5. §. 2. ad apud *Cardinalem de Luca in adnot. ad Concil. discursu* 32. *num.* 31. *et seqq.* et inter hos enumerantur sequentes, quando videlicet conferenda est Parochia, quae est de jure patronatus Laicorum, vel Parochia adeo exigui reditus, ut operam non ferat Concursus, uti expresse habetur *sess.* 24. *cap.* 18. *vers. quod si juris patronatus, et vers. si adeo tamen exigui.*

Quoad collationem denique Beneficii favore ejus, qui bona sua patrimonialia contulit pro illius dote, et quidem cum pacto praecedenti, ut illud Dotanti conferatur, certum est hac in re contineri simoniam, uti probat *Textus in cap. tua nos de Simonia*, ibi: *devotioni tuae taliter respondemus, quod si quis Clericus cum conditione, vel pacto largiatur, aut offerat bona sua, ut illa postmodum pro Praebenda retineat, et in Canonicum admittatur, hujusmodi oblatio, vel receptio fieri non potest sine vitio simoniae, cum in talibus omnis pactio, aut conventio cessare debeat juxta Canonicas sanctiones.*

Intercedente autem apostolica auctoritate, cessare dicitur quaecumque labes simoniaca, nec consimilis apostolicae beneficentiae desunt exempla, *teste Fagnan. in citato cap. tua nos num.* 4. ibi: *cum quidam Clericus non ita pridem sua bona patrimonialia contulisset pro erectione Archipresbyteratus in Cathedrali Ecclesia cum reservatione jurispatronatus, eo pacto adjecto, ut posset ipsum praesentare, et non alios, consultus ab eodem Clerico respondi erectionem, et institutionem inde secutam, fuisse simoniacam, et nullam per hanc Decretalem, et opus esse nova provisione, et erectione Sedis Apostolicae, quam postea idem Clericus impetravit a Sanctissimo Domino Nostro Urbano Octavo.*

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitis sit annuendum in casu etc.

Sacra Congr. die 5. Junii 1723. respondit:

Dilata, et expectetur resolutio Sac. Congregationis in Causa Firmana.

Hujus resolutionem vide Quaestione 348.

QUÆSTIO CCCXXX.

In Dubio Praebendae Theologalis, die 5. *Junii* 1723.

Quando Praebenda Theologalis a Dataria Apostolica confertur, et provisus caret gradu Magisterii in Sac. Theologia, in Bulla provisionis sequentia verba leguntur: *volumus autem, quod ut infra annum proximum, gradum Magisterii in Theologia in aliqua approbata Universitate studii generalis, praevio rigoroso examine, ac aliis servatis servandis, suscipere omnino tenearis, alioquin Canonicatus, et praebenda vacent eo ipso etc.*

Cum autem saepe detur casus, quod dicti provisi post collationem se exhibeant promptos, et paratos ad assumendum Doctoris gradum in jure Canonico in aliqua approbata Universitate, recursuque habito ad hanc Sac. Congregationem, responderi consueverit, quod *dentur decreta*, quibus statui videtur sufficientia Magisterii in jure Canonico ad effectum praedictum, idque difficile captu pluribus videatur, qui putant, decreta non fuisse, nisi particulares quasdam dispensationes, in quibus Viri alioquin idonei pro lectione Sac. Scripturae absolvuntur ab onere assumendi gradum Magisterii in Theologia in aliqua approbata Universitate, post bene ponderata ea, quae hinc inde afferentur in discursu Secretarii, quaeritur,

An provisis de praebenda Theologali cum clausula de assumendo infra annum gradu Magisterii in Sac. Theologia in aliqua approbata Universitate de jure sufficiat, quod Magisterium intra annum recipiant in jure Canonico in aliqua approbata Universitate.

Sacra Congr. respondit:

Negative, et habebitur ratio in Casibus particularibus.

ADNOTATIONES SECRETARII

postea Benedicti Papae XIV.

Circa dubium propositum Praebendae Theologalis.

Summus Pontifex Alexander Tertius in Concilio Lateranensi habito anno 1179. statuit quod in unaquaque Cathedrali Ecclesia aliquod competens assignaretur Magistro Beneficium, qui Clericos ejusdem Ecclesiae, et Pauperes Scholares gratis doceret, uti habetur Canone 11.

Parum religiose tam salubri decreto obtemperatum est, adeoque Innoc. Papa Tertius in Concilio Lateranensi IV. quod habitum fuit anno 1215. illud confirmavit, et ampliavit, et inter caetera decrevit, quod unaquaeque Metropolitana Ecclesia Theologum haberet, qui Sacerdotes, et alios in Sac. Pagina doceret, et in his praesertim informaret, quae ad animarum Curam spectare noscuntur, assignata Theologo Praebenda, non sic tamen, ut ipse efficeretur Canonicus, sed tamdiu reditus perciperet, quamdiu persisteret in docendo, uti habetur in *cap. quia nonnulli de Magistris*; utque quaevis Metropolitana Ecclesia facilius Theologum sibi comparare posset, Honorius tertius edixit, ut Capitula mitterent juniores Clericos ad frequentandas Universitates, et veniam facerent residentiae tum Clericis studentibus, tum Magistris Theologiam profitentibus, uti habetur in *Cap. super specula de Magistris.*

Laudatum Innocentii tertii decretum in Concilio Lateranensi, utpote restrictum ad solos Metropolitanos, fuit extensum a Concilio Basileensi *Sess.* 21. *cap.* 3. ad omnes Cathedrales Ecclesias, et praedictum Decretum Basileen-

se ad verbum insertum fuit in sanctione Pragmatica, et in concordato inter Leonem X. et Franciscum Primum Galliae Regem, et demum Tridentina Synodus *Sess.* 5. *cap.* 1. *de Ref.* reassumpta materia, nedum voluit Theologum statui in quacumque Cathedrali, sed etiam in quacumque Collegiata existente in aliquo Oppido insigni, Praebendamque quomodocumque praeter quam ex causa resignationis primo vacaturam, cui aliud onus incompatibile injunctum non sit, constitutam, et deputatam decrevit pro Lectore Sac. Scripturae, addiditque quod in Monasteriis Monachorum, ubi commode fieri posset, etiam lectio Sac. Scripturae haberetur, uti colligitur *ex citato cap.* 1. et late historiam erectionis Praebendae Theologalis enarrando prosequuntur *Thomassin. de veteri, et nova ecclesiastica disciplina tom.* 1. *par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 10. *Vanespen. in jus Canon. tom.* 1. *part.* 1. *tit.* 11. *cap.* 6.

Si sacrarum litterarum studia postremis temporibus in eo statu permansissent, in quo erant temporibus antiquioribus, nulla profecto irrepsisset controversia de assumendis ad praebendam Theologalem, aut Magistro in Sacra Theologia, aut Juris Canonici Doctore; nulla quippe primis illis temporibus aderat distinctio inter Theologos, et Canonistas, Teste *Joanne Gersonio in Sermone facto ad juris Canonici licentiatos tom.* 2. ibi: *quibus temporibus non erat distinctio Theologorum, et Canonistarum, licet Canones Sacri multi essent citra tenorem traditum in Evangeliis, et caeteris libris Canonicis*, quod argumentum late exornat *Bulaeus in historia Universitatis Parisiensis tom.* 2. *seculo* 4. *pag.* 580. At cum temporibus posterioribus Sacrorum Canonum disciplina licet Sac. Theologiae subordinata Theologiam praesupponat, uti Medicina praesupponit Philosophiam naturalem, et Musica arithmeticam, separari coeperit a Sac. Theologia, uti bene adnotatum fuit in Praefatione septimi libri Decretalium Clement. Octavi, qui fuit impressus, sed nunquam publicatus, ubi legitur ad Theologum pertinere proponere dogmata, et ea speculative, et ex professo in scholis legere, et de illis, tamquam de suis axiomatibus disputare, et ad Juris Canonici professorem spectare ea praesupponere tanquam certa, et accepta ex prioribus Theologiae principiis, hinc factum est ut pleraeque exortae sint contentiones inter Theologos, et Canonistas pro assumptione potissimum Theologi, aut Canonistae ad aliquod officium; at omissis illis, quae non faciunt ad rem, ut ea, de qua nunc agitur exponatur, operae pretium est onus perpendere a Concilio Trid. annexum Praebendae Theologali.

Concilium citato *cap.* 1. *sess.* 5. *de Reform.* Canonico imponit onus exponendi Sacram Scripturam, et eamdem interpretandi ad ipsius Sac. Scripturae expositionem et interpretationem, et rursus, ut ipsa Sac. Scripturae lectio habeatur, et paulo post sermonem habendo de Monasteriis Monachorum subdit, in Monasteriis quoque Monachorum, ubi commode fieri queat, etiam lectio Sac. Scripturae habeatur, et licet ibi sancta Synodus loqui videatur de lectione Sac. Scripturae tamquam distincta a lectione Theologiae Scholasticae, tum quia loquitur de ipsa S. Bibliae expositione, ne caelestis ille Sacrorum Thesaurus, quem *Spiritus Sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus jaceat*, tum quia occasione memorati decreti inter Abbatem Cassinensem, et Dominicum Sotum in ipso Concilio exortae sunt disputationes de praelatione, aut lectioni Sac. Scripturae, aut lectioni Sac. Theologiae Scholasticae praestanda, *Test. Card. Pallavic. in Hist. Conc. Trid. sess.* 7. *cap.* 5. cum nihilominus allegatum Caput primum promiscue loquatur de lectione Sac. Scripturae, et de lectione Theologiae, ibi, pro lectoribus Sac. Theologiae, et rursus ut Theologiae lectio in eis commode haberi non possit, Sac. haec Congregatio fuit in sensu quod obtinens praebendam Theologalem suo muneri satisfaciat sive Sac. Scripturam interpretetur, sive legat Theologiam Scholasticam, uti habetur in resolutione apud *Gallemart ad dictum capit.* 1. *num.* 16. *sess.* 5. *de Reform.* et prosequuntur *Fagnan. in cap. quia nonnullis num.* 29. *et seqq. de Magistris*, *Garzias de Benefic. par.* 5. *cap.* 4. *num.* 156. *Pirhing. in jus Canon. tit.* 4. *lib.* 5. *tit.* 5. §. 1. *sub nu.* 7. §. *Notandum sexto. Pignatell. consult.* 62. *num.* 27. *tom.* 3. et concordat Concil. provinciale Benevent. habitum anno 1656. sub Archiepiscopo Joanne Baptista Foppa *tit.* 12. *de Magistris* ibi: *provisi de hujusmodi praebendis Sac. Script. interpretari aut docere etc. per se et non per alios compellantur*.

Si onus Canonici Theologi fuisset restrictum ad explicationem S. Scripturae, vel lectionem Theologiae Scholasticae, Doctores in jure Canonico ad dictam praebendam nunquam aspirare potuissent, et de facto in Metropolitana Medio-

lanensi, in qua Canonicus Theologus sac. explicabat Scripturam, S. Carolus Borromaeus distinctam assignavit Praebendam Canonico in jure Doctori, qui Sac. Canones bis in hebdomada explicaret, ut ex Giussano in ejus vita perpendit *Thomassin. loco citato num.* 4. et cum lectioni Theologiae Scholasticae fuerit subrogata lectio Casuum Conscientiae, sive Theologiae Moralis, hinc aperta est via Doctoribus Jur. Canonici ad obtinendam Praebendam Theologalem.

Descendendo itaque ad dictam subrogationem, fieri haec coepit cumulative cum ipsa lectione sac. Scripturae. Et exemplum hujus cumulativae subrogationis extat in *cap.* 5. celeberrimae Synodi Farfen. clar. mem. Card. Caroli Barberini: ibi: *Praebendam Canonicalem primo vacaturam, ad usum lectionis S. Scripturae, et Theologiae Moralis ut supra habendae ex nunc, prout ex tunc ad formam Sac. Conc. Trid. perpetuo constituimus, et deputamus*; et in Synodo Montis Falisci habita anno 1710. *cap.* 6. haec habentur de Praebenda Theologali: *qui igitur de ea provisi fuerint, statis diebus post Vesperas in Sacrario super aliquo ex canonicis libris lectionem habebunt, quod si pro ea scripturae lectione ex re magis esse videbitur de morum Doctrina disserere, fiat, nobis tamen relinquimus, quod maluerimus ex scriptura, vel morali argumentum designare:* et cohaerenter ad haec Monacell. *in formul. num.* 1. *tit.* 2. *formula* 5. *pag.* 40. *et seqq.* post expositam formulam erectionis Praebendae Theologalis, scribit *num.* 5. *et seqq.* Canonicum debere esse paratum ad utrumque, hoc est ad lectionem Sac. Scripturae, et ad explicationem quaestionum Moralium, et unum debere facere, et aliud non omittere.

Cumulativa lectio sac. Scripturae cum Theologia morali cessavit, et sub obtentu, quod utilior esset pro Clero in locis potissimum, qui dissiti sunt ab haereticis, lectio solius Theologiae Moralis, Canonicus Theologus solos Conscientiae Casus explicavit; cumque nemo non sciat maximam esse connexionem inter jus Canonicum, et Theologiam moralem, huic fundamento innixi sunt quotquot asseruerunt, satis esse pro obtinenda Praebenda Theologali, quod aliquis sit Doctor in jure Canonico, licet Magisterium in sacra Theologia non receperit, et eo fortius quando in Metropolitana vel Collegiata, aut Cathedrali mos inolevit, ut loco lectionis sac. Scripturae aut Theologiae Scholasticae lectio Theologiae moralis habeatur, ut in specie firmant *Ricc. decis.* 101. *per tot. par.* 4. *Ventrigl. in prax. rer. Eccles. part.* 2. *annot.* 12. §. 1. *n.* 13. *R. P. D. Petra ad Constit. Apostol. tom.* 4. *p.* 252. *n.* 35. *et sequitur Rota in Forolivien. Canonicatus Theologalis* 25. *Junii* 1700. §. 1. *coram bon. mem. Ansaldo.*

Haec quoad placita Doctorum, et praxim nonnullarum Ecclesiarum; nunc autem sermonem transferendo ad resolutiones hujus Sac. Congregationis, Card. Alciatus notavit, non potuisse Episcopum Cremonensem conferre primam praebendam post Concilium vacantem Canonistae, licet Theologum idoneum secularem in Civitate non invenisset, et provisum non fecisse fructus suos, et Episcopum indiguisse absolutione Papali propter poenas impositas in Bulla Pii IV. contra non observantes Conc. Trid. et Card. S. Sixti adnotavit non esse eandem rationem de praebendis Theologalibus, ac de Canonicalibus, et Praebendam Theologalem tunc solum Canonistae conferri posse, quando facta diligentia non invenitur Theologus in loco, uti refertur apud *Fagnan. in cap. quia nonnullis num.* 32. *de Magistris.*

Die 16. *Aprilis anno* 1595. Sac. haec Congreg. ita rescripsit Episcopo Pharensi, uti habetur *lib.* 8. *Decretorum pag.* 116. *Praebendam Theologalem alicui ex Collegii Illyrici Alumnis alioquin idoneis, utique conferri ab Episcopo posse, tametsi is casus conscientiae tantum sit explicaturus.*

Die 14. *Novembris* 1626. Sac. Congregat. in Causa Aquilejen. censuit Doctorem in jure Canonico esse admittendum, uti habetur *lib.* 13. *Decret. pag.* 136.

Die 12. *Novembris* 1639. Sac. Congreg. ita rescripsit in quadam Polignanen. pro obtinenda Praebenda Theologali: sufficere, ut quis sit licentiatus in utroque jure, alias idoneus ad docendam Theologiam moralem, et ideo in hoc casu D. Secretarius faciat extrajudicialiter examinare Oratorem super illius habilitate per Patrem Torquatum de Cupis, uti habetur *lib.* 16. *Decretal. pag.* 292.

Die 3. *Februarii* 1646. Sac. Congregatio in quadam Asten. ita respondit: quaeritur an Doctor in jure Canonico possit obtinere praebendam Theologalem, et anni Theologus non doctor possit similiter illam obtinere. Sac. etc. ad primum respondit posse, et ad secundum pariter affirmative respondit, si non adsit Do-

ctor aequalis idoneitatis, uti habetur *lib.* 18. *Decret. pag.* 31.

Die denique 27. *Septembris* 1681. *lib.* 32. *Decret. fol.* 14. *a tergo* in quadam causa Vigilien. haec habentur. Franciscus Venetianus Canonicus Theologus Cathedralis Vigilien. supplicat pro indulto, ut loco se doctorare faciendi in Theologia, possit assumere gradum doctoratus in jure Canonico. Sacr. etc. ad quam Sanctissimus Dominus Noster libellum hujusmodi remisit, attenta relatione Episcopi Vigilien. censuit, si Sanctitati suae placuerit, posse per suas litteras apostolicas committi eidem Episcopo, qui veris existentibus narratis, et dummodo praevio diligenti examine Oratorem invenerit habilem, et idoneum docendi Theologiam moralem, et explicandi Sac. Scripturam juxta legem in fundatione Praebendae Theologalis appositam pro suo arbitrio, et conscientia, cum eo gratis dispenset, ut gradum Doctoris in jure Canonico suscipere valeat, qui sic susceptus Oratori suffragetur, perinde ac si ipse in Sac. Theologia graduatus reperiretur, ita tamen ut Theologiam moralem docendo, et sac. Scripturam explicando vere incumbat, et sedulo praestet operam: et de praemissis facta relatione Sanctissimo *die* 25. *Octobris* Sanctitas sua Sac. Congregationis sententiam benigne approbavit.

Colligitur ex dictis, Sac. Congregationem primis temporibus voluisse pro Praebenda Theologali Doctoratum in Sac. Theologia, mediis temporibus admisisse etiam Doctoratum in Sacris Canonibus, et postremis temporibus consilium praestasse Sanctissimo pro dispensatione; at hic ultimus status aequivocus esse potest, cum in tantum forte necessaria existimata fuerit dispensatio, in quantum forte in fundatione Praebendae apposita fuerat conditio Doctoratus in Sac. Theologia.

Quia vero haec eadem conditio apponitur in litteris provisionis Praebendae Theologalis, poterunt EE. VV. benigne perpendere, an ei sufficienter satisfiat per assumptionem Doctoratus in Jure Canonico; pro parte etenim negativa facit, quod sicuti de jure non satisfit dictae conditioni per Doctoratum in jure Canonico, quando eadem est apposita in fundatione, cum in hoc casu ex supradictis requiratur dispensatio, sic idem dicendum esse videtur in terminis ejusdem conditionis appositae in litteris provisionis.

E contra pro parte affirmativa facit quod summus Pontifex praesumitur se conformare dispositioni Juris, unde si de jure sufficit pro Praebenda Theologali Doctoratus in jure Canonico, non erit necessarium Magisterium in Sacra Theologia, licet illud praescribatur in litteris provisionis: et ut revera dici posset non satisfieri conditioni per lauream in jure Canonico, opus esset, ut Papae fuisset expositum, quod Orator esset in jure Canonico graduatus, et quod hoc minime obstante, Papa in litteris provisionis eidem demandasset assumptionem Magisterii in Sac. Theologia; in ea quippe facti specie Doctoratus in jure Canonico non esset sufficiens.

Atque haec dicta sint sub censura, salvo semper etc.

QUÆSTIO CCCXXXI.

In Causa Sabinensi, seu Narniensi Parochialis, die 5. *Junii* 1723.

Eminentissimus Dominus Cardinalis Franciscus Pignatellus Episcopus Sabinen. commisit Episcopo Nuceriae Paganorum, ut praedictam suam Sabinensem Dioecesim visitaret, et inter caetera, quae fuerunt a Visitatore decreta, die 29. mensis Maji 1720. fuit ab ipso statutum, ut pro commoditate incolarum, et habitantium in quamplurimis Villulis, Ecclesia S. Mariae ad Nives in Parochialem eligeretur; cumque subinde nomine habitantium exhibitus fuisset praedicto Eminentissimo Episcopo supplex libellus pro erectione dictae Ecclesiae in Parochialem, Vicarius Generalis in novam Parochialem erexit, et constituit Ecclesiam Sanctae Mariae ad Nives, mandavitque ut in Ciborio asservaretur Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, Fons Baptismalis construeretur, et quod ultra duo Praediola exiguissimi reditus, et ad annuum reditum unius scuti ascendentia, novo Parocho assignata pro ejus subventione, et Ecclesiae manutentione, eidem Decimae persolverentur ab habitantibus.

Et fundamentum novam hanc Parochiam erigendi constitutum fuit in magna, quae aderat, difficultate, et in notabili Parochianorum incommodo adeundi Parochialem Ecclesiam Carbii pro recipiendis Sacramentis, et audiendis Divinis Officiis; absque eo quod ulla vis in oppositum fieri potuerit propter parvum nu-

merum hominum sub nova Parochia degentium; animae etenim in totum ascendunt ad numerum 565. et familiae sunt 132. et licet nonnullae ex his familiis adhuc domicilium retineant in Terra Carbii, et in nova Parochia tuguria habeant, in quibus per aliquam anni partem habitant, occasione videlicet culturae bonorum, cum autem centum familiae perpetuo inhabitent, et fixos habeant lares in Parochia, satis hoc habitum fuit pro dicta novae Parochiae erectione.

Secuta novae Parochiae erectione, nonnulla a Curia Episcopali Sabinen. Edicta prodierunt tum quoad solutionem Decimarum novo Parocho, tum quoad prohibitionem, ne adscripti novae Parochiae Sacramenta reciperent tempore Paschatis, vel sine debitis licentiis Matrimonia contraherent in Terra Carbii, et demum ne Parochiani infirmi, et morti proximi, eorumque Cadavera ad d. Terram transportarentur, et ex his, et consimilibus contentiones exortae sunt inter Promotorem Fiscalem Curiae Episcopalis Narniae, et homines Terrae Carbii ex una, et Promotorem Fiscalem Curiae Episcopalis Sabinen. ex altera partibus.

Delatis ad hanc Sacram Congregationem controversiis, scriptum fuit utrique Ordinario pro informatione, et Vicarius Generalis Sabinen. retulit fines suae Dioecesis protrahi usque ad foveam Terrae Carbii; nec in hoc ullam esse posse difficultatem, cum pertinentia fuerit declarata in sententia A. C. Cincii, quae transiit in judicatum, et quam renunciatio liti acta ab Episcopo Narnien. subsequuta est. Retulit insuper novae Parochialis erectionem servatis servandis a se factam, et demum subdidit Parochianos fuisse commotos a Parocho Terrae Carbii, et se coactum fuisse ad publicanda edicta etiam poenalia, ut eorum audaciam compesceret, ut jura novae Parochiae defenderet, et ut tandem scandalum de medio tolleret, infirmi etenim non adhuc Sacramentis muniti super asellum aliquando versus Terram Carbii asportati sunt, et in itinere absque Sacramentis vitam cum morte commutarunt.

Episcopus e contra Narnien. novam hanc Parochiam in sua informatione inquit erectam fuisse absque reditibus, et subsidiarium populi coactionem esse impracticabilem, tum quia agitur de pauperibus habitatoribus, tum quia nonnulli ex his duplici onere gravantur, solvendi videlicet Decimam novo Parocho, a quo Sacramenta recipiunt, et aliam Decimam Parocho, in cujus Parochia retinent bona. Item novum Rectorem non posse omnium Confessiones excipere, cum miserabiles Parochiani in solemnioribus turmatim confluant ad Sacramenta percipienda, itaut major eorum pars non confessa sit discessura. Rursus habentes domicilium in ipsa Terra Carbii suos esse subditos, nec subditos per consequens censeri posse Episcopi Sabinen. licet aliquando morentur in loco per sententiam A. C. assignato Episcopo Sabinen. cum in eo commorentur causa commodioris culturae bonorum, et facilioris fructuum recollectionis. Denique mirum non esse, si infirmi ad Terram Carbii deferantur, cum solvant collectas pro stipendio Medici, et Chirurgi dictae Terrae.

Haec sunt quae in utraque relatione continentur; cumque jura hinc inde circumferantur, quaeritur

I. *An erectio Ecclesiae S. Mariae ad Nives in Territorio Carbii in Parochialem demandata in Sacra Visitatione sustineatur in casu etc.*

II. *An Edicta Vicarii Generalis Sabinensis sustineantur in casu etc.*

Sacra Congr. respondit:

Ad primum dilata, et ad mentem. Ad secundum dilata.

QUÆSTIO CCCXXXII.

In Causa Cremonensi, die 5. *Junii* 1723.

Plures controversiae exortae inter Praepositum Parochialis Ecclesiae S. Leonardi Casalis Majoris, et Confratres Mortis, et Orationis, Oratorium habentes intra limites dictae Parochiae, fuerunt examinatae, et resolutae *die* 23. *Januarii* 1706. ut ex folio dictae Congregationis colligi potest.

Aliqua tamen dubia indecisa remanserunt, et signanter, an Confratres celebrantes Festum Nativitatis B. Mariae Virginis in suo Oratorio, invitare tenerentur Praepositum S. Leonardi, et quatenus affirmative, an dictus Praepositus teneretur per seipsum in dicto Festo Missam solemnem celebrare, et quatenus esset impeditus, teneretur deputare Cappellanum dicti Oratorii, vel potius deputare valeret alium Sacerdotem sibi benevisum.

Adeoque facta horum dubiorum nova propositione in Congregatione habita die 31. Julii

1717. nulla pariter fuit capta resolutio, sed dictum quod interim per modum provisionis, et sine praejudicio jurium partium Praepositus invitaretur ad celebrationem Festi, ipsoque renuente vel impedito, Confratres procederent ad electionem Sacerdotis sibi benevisi, et hoc ipsum fuit confirmatum in decreto provisionali edito die 21. Maji 1718. in quo declaratum est, functiones ordinarias, et juxta institutum fieri consuetas, expleri posse sine praejudicio jurium ambarum partium a Confraternitate per eundem Cappellanum, et electionem Sacerdotis pro celebratione Festivitatis Nativitatis B. M. V. ab iisdem Confratribus esse explendam in casu renitentiae, sive impedimenti Praepositi.

Provisionalia haec decreta, quae pro objecto habuerunt pacem, et concordiam inter Praepositum, et Confratres, novis dissidiis viam praebuerunt, contendentibus videlicet Confratribus, se absque licentia Praepositi facere posse Processionem die Festo Nativitatis B. M. V. dicto Praeposito S. Leonardi invitato, et renuente, aut impedito processioni intervenire, seque ulterius dictam processionem facere posse cum interventu Cappellani, aut alterius Sacerdotis a se, et non a Praeposito eligendi, et controversias controversiis addendo, promota fuit a memoratis Confratribus praetensio, quod Praepositus, qui insimul est Confrater Confraternitatis, duo suffragia habere non possit, sed unum duntaxat in Congregationibus, quae fiunt.

Excipit e contra Praepositus, non esse licitum Confratribus sine sua positiva licentia processiones ducere extra ambitum proprii Oratorii, sive Ecclesiae juxta resolutiones SS. Congregationum, Constitutiones Synodales, et observantiam, et in casu renitentiae, vel impedimenti ad se pertinere facultatem deputandi pro interventu Sacerdotem sibi magis benevisum; haud urgentibus supramemoratis provisionalibus decretis, cum eadem utpote loquentia de functionibus intra ambitum faciendis, et in eo, quod spectat ad duplex in Congregationibus suffragium, Praepositus ait se esse in possessione, et duplex suffragium fuisse suo Antecessori concessum.

Relatio Episcopi favet Praeposito, quocirca quaeritur:

I. An Praeposito S. Leonardi invitato, et renuente, aut impedito intervenire Processioni occasione Festi Nativitatis Beatae Mariae Virginis adhuc Confratres Mortis Oppidi Casalis majoris illam facere possint absque licentia dicti Praepositi in casu etc.

II. An dicti Confratres facere possint eandem processionem cum interventu Cappellani, aut alterius Sacerdotis per ipsos, non autem per Praepositum destinandi, in casu etc.

III. An Praeposito S. Leonardi, et simul Confratri dictae Confraternitatis competant duo suffragia, vel unum dumtaxat in Congregationibus ejusdem Confraternitatis, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative intra ambitum proprii Oratorii, extra vero ambitum negative, nisi Episcopi licentia accedat. Ad secundum affirmative. Ad tertium negative quoad primam partem, et affirmative quoad secundam.

QUÆSTIO CCCXXXIII.

In causa Fanensi, die 5. Junii 1723.

Extat in Civitate Fanensi quoddam Collegium fundatum a Vincentio de Nolphis, et in hoc Collegio aluntur duodecim Nobiles Adolescentes, quorum octo studiis Juris Canonici, et Civilis, et alii quatuor Medicinae incumbere debent.

Inter hujus Collegii Constitutiones una reperitur, in qua sic legitur: *I Superiori del Collegio dovranno essere sempre il Vescovo di Fano, il Rettore della Congregazione di S. Pietro, ed il più antico Dottore del Consiglio;* cumque antiquior Doctor inter Consiliarios esset Joseph de Dionysiis, sed Doctoratus gradum in publica Universitate non recepisset, et e contra Pompejus Zagarellus non esset antiquior in Collegio, sed Doctor, qui gradum Doctoratus in publica Universitate receperat, exorta est controversia, cui ex ipsis superioritas Collegii Nolphi esset deferenda.

Scriptum fuit Episcopo pro Informatione, et Voto, cumque idem utriusque Collitigantis jura audivisset, et fuisset in sensu favorabili pro Zagarello, re proposita inter summaria precum in Congregatione habita *die* 19. *Septembris* 1722. Sac. Congregatio censuit praelationem deberi Pompejo Zagarello, impetrataque a Dionysio nova audientia, quaeritur in praesenti, *An sit standum, vel recedendum a decisis.*

Quoad Beneficia, et Dignitates Ecclesiasticas certum est, Doctoratum non receptum in publica Universitate non suffragari, *juxta Constitutionem* 60. *S. Pii V. Bullar. tom.* 2. et resolutionem hujus Sac. Congregationis confirmatam a Clemente X. et relatam per extensum apud bon. mem. R. P. D. de Zaulis ad Statut. Favent. *lib.* 1. *rub.* 20. *num.* 10.

At licet hic non agatur de Dignitate, vel Beneficio Ecclesiastico, contendit tamen Zagarellus, non posse Dionysio suffragari Doctoratum non receptum in publica Universitate, tum quia consimilia Doctoratus Privilegia, utpote sine examine concessa non attenduntur, juxta *decis.* 846. *num.* 3. *coram Emerix Jun.*, tum quia maximopere convenit, ut Collegii superioritas deferatur Doctori publicae Universitatis, cum Collegium sit institutum ad erudiendos Juvenes pro consequenda Laurea Doctorali, et tandem quia a principio usque in praesens Collegii superioritas semper fuit delata Doctori publicae Universitatis, excepto ultimo Casu, qui nec fuit pacificus, cum motae fuerint controversiae contra Doctorem ex privilegio, et ignoretur, qua de causa suam prosecutionem non habuerint.

Excipit e contra Dionysius se habere omnia requisita pro obtinenda superioritate, cum sit antiquior inter Consiliarios, et sit Doctor, et ulterius pluribus aliis muneribus functus sit, non attento Doctoratu ex privilegio, cum immediatus Praedecessor fuerit Doctor eodem modo, et fundator non requisiverit Doctoratum Universitatis.

His stantibus, quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis.

Sacra Congr. die 26. Junii 1723. respondit:

Praevio recessu a decisis superioritatem deberi Dionysio.

QUÆSTIO CCCXXXIV.

In Causa Montis Politiani, die 26. *Junii* 1723.

Venerabilis Dei Servus Cardinalis Robertus Bellarminus in Constitutionibus, quas edidit, pro regimine novae Cathedralis Montis Politiani, quaeque subinde Auctoritate Apostolica fuerunt confirmatae, decrevit, ut matutinum Officium in posterum diceretur mane circa ortum solis, vel non diu postea, et juxta hanc legem preces Matutinae, et Laudes circa ortum solis, et tempore hyemali una hora post ortum solis recitatae sunt.

Ita res se habuit usque ad annum 1616. quo decurrente, cum Canonici capitulariter uniti, communi calculo, exceptis duobus, resolutionem fecissent de habendo recursu, prout habuerunt, ad hanc Sacram Congregationem, pro mutatione horae Matutini, hoc est pro facultate illud recitandi de sero, a Kalendis videlicet Novembris ad totum mensem Aprilis, non obstante, quod aliter statutum fuisset in Constitutionibus apostolica auctoritate roboratis, uti exposuerunt, datae sunt litterae juxta morem Episcopo pro informatione, et voto.

Episcopi informatio fuit favorabilis petitioni Canonicorum, ponderatoque, quod Cathedralis erat sita in Cacumine Montis, quod Canonici tuendae valetudinis gratia tempore hyemali se abstinebant a Choro, quod gratia demum non carebat exemplo in Provincia, cum in Ecclesiis Pisana, Volaterrana, Clusina, Cortonensi, Collis, S. Miniati, et Pientina Matutinum Officium diei sequentis recitetur die praecedenti propter aeris subtilitatem, Sacra Congr. *die* 3. *Octobris* 1716. commisit Episcopo Montis Politiani, ut Canonicis gratis indulgeret, quod horas Matutini, et Laudum a die immediate sequenti post festum Epiphaniae usque ad diem Cinerum exclusive, de sero recitare possent, et valerent.

Fuit hoc rescriptum executioni mandatum, sed cum post plurium annorum lapsum, Canonicus Franciscus Xaverius Ægidii novum ad hanc Sacram Congregationem recursum habuisset, instando, ut gratia jam concessa retractaretur, novae ad Episcopum datae sunt litterae, et Episcopus dubitans de mutata Canonicorum voluntate, cum Capitulum coram se convocasset, et secreta singulorum suffragia per fabas albas, et nigras de more expetiisset, decem ex sexdecim Capitularibus nihil esse innovandum censuerunt, et sic Matutinum, et Laudes esse recitandas ad tramites decreti editi die 3. Octobris 1716.

Ita legitur in nova Episcopi informatione, in qua idem se revera favorabilem ostendit, et consentientem majori parti Canonicorum, et quia recolendae mem. Antonius Cervinus Episcopus Montis Politiani in suo cum quo decessit testamento quasdam distributiones constituit pro sex Cappellanis Matutini recitationi inte-

ressentibus, *da tutta la somma del frutto, quello, che terrà l' amministrazione, ritenga per sua mercede annualmente scudi due, et ogni restante si divida ugualmente fra i detti sei Cappellani, con obbligo d' intervenire tutti quotidianamente a recitare il Matutino in detta Chiesa Cattedrale, e non in Sacristia, come di presente, ma in Coro, e mancando ciò fare, quello, che mancherà intervenirci, resti privo di tal emolumento*, respondetur a Canonicis ex hoc legato nihil aliud inferri posse, quam quod si Cappellani praedicti volunt lucrari distributiones, debent recitare Matutinum, non in Sacristia, sed in Choro, quae res nihil habet commune cum recitatione Matutini post Completorium per aliquam anni partem.

Jura hinc inde circumferuntur, unde quaeritur:

I. An decretum Sac. Congregationis anni 1716. concedens recitationem Matutini cum Laudibus de sero post Vesperas Canonicis Cathedralis Montis Politiani, sustineatur, et quatenus negative:

II. An Matutinum cum Laudibus recitari debeat de mane ad formam Constitutionis clar. mem. Card. Bellarmini in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum satis provisum in primo.

QUÆSTIO CCCXXXV.

In Causa Sorana, die 26. Junii 1723.

Benedictus Cossa, et Franciscus Francatius, qui sunt Canonici Collegiatae Ecclesiae Sancti Michaelis Terrae Arpini Dioecesis Soranae, recursum habuerunt ad hanc Sacr. Congregationem exponendo, se constitutos esse ob defectum aetatis in minoribus Ordinibus, se per integrum anni circulum absque ulla vacatione subire rigorosum Chori servitium, et se nihilominus non percipere, nisi annuos ducatos circiter viginti, quando annuus reditus cujuslibet alterius Canonici ejusdem Ecclesiae excedit summam ducatorum 140.

Scriptum fuit Episcopo pro informatione, et voto, et Episcopus retulit exposita in facto subsistere, et Canonicos nihil opponere praeter consuetudinem, cumque, missis exceptis, aequale sit onus, quod Canonici sustinent, sive Presbyteri sint, sive Clerici, infert Episcopus fructuum distributionem aequaliter esse faciendam praeter emolumenta Missarum.

Contendunt Benedictus Cossa, et Franciscus Francatius consuetudinem non esse ullo modo probatam, durumque profecto videri, ut Canonico Clerico praestetur quarta pars illius portionis, quae datur Canonico Presbytero, quando certum est, de jure non requiri Sacrum Ordinem in Canonicis Ecclesiarum Collegiatarum, sed sufficere primam Tonsuram. Jura circumferuntur, quocirca quaeritur:

An Clerici Benedictus Cossa, et Franciscus Francatius Canonici Ecclesiae Collegiatae S. Michaelis Arpini admittendi sint ad integram participationem, tam distributionum quotidianarum, quam alterius cujuscumque reditus provenientis a Massa Communi, et Praebendis canonicalibus pro aequali cum aliis Canonicis Sacerdotibus ejusdem Collegiatae, exceptis oneribus Missarum, et aliorum requirentium Sacrum Ordinem in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Negative.

QUÆSTIO CCCXXXVI.

In Causa Vasionensi Praeeminentiarum, die 26. Junii 1723.

Joannes de Bretons, qui Prioratum Ecclesiae S. Michaelis loci Malaucenae obtinebat, anno 1572. devenit ad transactionem cum Vicario ejusdem Ecclesiae, et eidem concessit omnes, et singulas oblationes, imposito onere retinendi Coadjutorem propriis expensis, sibique reservata praeeminentia in Ecclesia, in casu personalis residentiae.

Anno 1598. Prioratus fuit unitus Capitulo Metropolitanae Avenionensis, firma remanente perpetua Vicaria, uti supra erecta, cumque progressu temporis Populus subjectus Curae Parochiali praedictae Ecclesiae Sancti Michaelis incrementum habuisset, operae pretium Capitulo visum est demandare Vicario perpetuo, ut ultra Coadjutorem institutum in sequentiam transactionis initae anno 1572. Vicarius sibi alium adscisceret Coadjutorem ad nutum amovibilem, qui Coadjutor Viceprioris nomen assumpsit.

Vicaria perpetua modo obtinetur a Sacerdote Alexandro Filiol, cumque inter ipsum, et

secundum Coadjutorem, sive Vicepriorem exortae sint controversiae, an Missae videlicet, et aliae functiones solemnes explendae sint a Vicario perpetuo privative quoad Vicepriorem, allegata a Vicepriore consuetudine immemorabili, fuit eidem data facultas dictam consuetudinem probandi. Cumque post multi temporis lapsum immemorabilis non fuerit nullo modo probata, instante Alexandro Filiol post auditam Episcopi Vasionensis Ordinarii relationem, quae est eidem favorabilis, sequens in praesenti disputandum proponitur dubium:

An Missae, aliaeque functiones solemnes in festis mobilibus spectent ad Vicarium perpetuum in ejus Ecclesia Parochiali Sancti Michaelis Malaucenae privative quoad Vicepriorem deputatum in Coadjutorem curae animarum a Capitulo Avenionensi in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:
Affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CCCXXXVII.

In Causa Iserniensi, die 26. *Junii* 1723.

Capitulum Cathedralis Isernien. componitur ex duabus Dignitatibus, Archipresbytero videlicet, et Primicerio, et duodecim Canonicis, et duodecim Hebdomadarii Choro inserviunt; cumque continua sit Choro interessentia, excluso etiam beneficio mensium conciliarium, supplices preces Sanctissimo Domino Nostro exhibitae sunt pro obtinenda alternativa, quod una videlicet hebdomada una Dignitas, et sex Canonici, et duodecim Hebdomadarii Choro inservirent, et alia hebdomada alia Dignitas, alii sex Canonici, et iidem duodecim Hebdomadarii eidem Choro inservirent, et sic alternatim, exceptis tamen Communibus, quibus omnes interesse deberent.

Supplicatio fuit a Sanctitate Sua ad hanc Sacram Congregationem remissa, quae audire voluit Episcopum, et Episcopus testatus est de continuo, et nunquam interpolato servitio, de nimia aeris rigiditate, et humiditate, de infirmitatibus habitualibus, quibus Canonici subjecti sunt, de tenuitate Praebendarum, et de simili tenuitate distributionum, cum ex massa communi unusquisque Canonicus distributionum nomine non percipiat, nisi ducatos 20. in pecunia annuos, et modios 10. pariter annuos in frumento, absque eo quod reditus Dignitatum excedant reditus Canonicorum, cum excessus sit in obulis, et tandem concludit Episcopus, per dictam alternativam sufficiens praestari Choro servitium.

In Cathedrali Arianen. viginti aderant Canonici, et sex Hebdomadarii. Supplicatum fuit Sacrae Congregationi pro alternativa, et Episcopus testatus est de rigiditate aeris: *attenta nimia rigiditate aeris:* testatus etiam est de habitualibus infirmitatibus Canonicorum: *nonnulli eorundem propter infirmitates habituales sunt inhabiles:* et Sacra haec Congregatio *die* 12. *Novembris* 1699. indulsit alternativam cum clausula sequenti: *ita tamen ut Capitulares omnes tempore Adventus, et Quadragesimae, omnibus diebus festis, ac solemnioribus Nativitatis, et Resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi, Pentecostes, et Sanctissimi Corporis Christi, ac per totam Octavam ejusdem, et aliis temporibus Episcopo benevisis interesse, et jugiter inservire teneantur*, uti habetur *lib.* 49. *Decretorum pag.* 447. *a tergo*.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitis sit annuendum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Pro gratia ad formam resolutionis Arianen.

QUÆSTIO CCCXXXVIII.

In Causa Ordinis Canonicorum Regularium SS. Salvatoris, die 17. *Julii* 1723.

Joannes Baptista Simonetta Sacerdos, et celebris Concionator nomen dedit Religioni Societatis Jesu, in qua quartum Votum emisit, et deinde translatus fuit ad Canonicos Regulares Sanctissimi Salvatoris, ubi ad Professionem admissus est: cumque Episcopus Nucerinus putet in Domino expedire, et Populi indigentiae convenire, ut idem assumatur ad Curam Animarum *in Parochiali Ecclesia Sancti Bartholomaei Crocicchi*, ut ex ejus informatione desumitur, et Abbas Generalis dicto Joanni Baptistae licentiam fuerit impertitus, et Procurator Generalis requisitus pro informatione, et voto crediderit annuendum esse petitis, ex quo praecipue *id suo convenit Instituto*, supplices preces huic Sacrae Congregationi exhibentur

pro opportuno Beneplacito, et idcirco in praesenti quaeritur, an petitis sit annuendum.

Porro ad partes positis disputationibus ad terminos *Textus in cap. quod Dei timorem de statu Monachorum*, nec non praecedentium decretorum, quae edita fuerunt a Summis Pontificibus, Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium *die* 18. *Martii* 1671. approbante san. mem. Clemente X. statuit, *ut in posterum futuris perpetuis temporibus nemo ex Canonicis Regularibus Sancti Augustini Congregationis Lateranensis, quamvis non translatus ad Curam Animarum, in Ecclesiis Saecularibus etiam de Jurepatronatus, in perpetuum, seu ad tempus quocumque titulo exercendam admittatur, nisi praeter Abbatis Generalis licentiam, expressum quoque Sedis Apostolicae indultum accedat, quod juxta Sacrorum Ministrorum penuriam, et prout Animarum postulabit utilitas, in contingentibus casibus concedetur*, et hoc decretum, licet loquatur de Canonicis Regularibus Congregationis Lateranensis, juxta nihilominus probabiliorem sententiam extenditur etiam ad Canonicos Regulares SS. Salvatoris, juxta plene deducta *apud Monacell. in formular. legal. par.* 1. *in append. pag.* 315. *et seqq. et signanter pag.* 316. *n.* 10.

Sola itaque superesse difficultas videtur in casu, ex quo Joannes Baptista translatus fuit a Religione Patrum Societatis Jesu ad Canonicos Regulares SS. Salvatoris, et quoad translatos urget *Textus Sac. Concilii Tridentini sess.* 14. *de Reform. cap.* 11. ibi: *ac taliter translatus, etiamsi Canonicorum Regularium fuerit, ad Beneficia Saecularia etiam Curata omnino incapax existat*, sed uniformis non est Scribentium opinio super intelligentia praedicti Textus.

Nonnulli putant, Textum Conciliarem loqui de Canonicis Regularibus, qui ad aliam Religionem sunt translati, et non de translatis ab alia Religione ad Canonicos Regulares, in quo rerum themate Textus Conciliaris petitioni Joannis Baptistae non obstaret, et hoc modo praedictum Textum intelligunt, et explicant *P. Gabriel Pennot. in Histor. Generali totius Ordinis Clericorum Canonicorum lib.* 2. *cap.* 72. *sub n.* 5. *Corrad. in praxi dispensat. lib.* 6. *cap.* 1. *num.* 10. *et* 11. *Tamburin. de Jure Abbatum tom.* 3. *disput.* 9. *quaest.* 8. *num.* 11. *Rota coram Seraphino decis.* 1269. *num.* 1.

Alii e contra credunt, Concilium loqui de translatis ab una Religione ad Canonicos etiam Regulares, tum quia non erat opus ulla nova providentia circa translatos a Canonicis Regularibus ad aliam Religionem; cum etenim per secundam Professionem liberati fuissent a prima, et Regulis, et Instituto novae Religionis subjecti remansissent, jam satis provisum fuerat a jure communi, quoad ipsorum incapacitatem ad Beneficia Curata, *juxta Textum in cap. Monachi de statu Monachorum;* Tum quia cum intentio Concilii *citato cap.* 11. *sess.* 14. *de Reformat.* fuerit auferre translatis spem manendi extra Claustra, vigore etiam Beneficiorum Curatorum, uti ponderat *Suarez de Relig. tom.* 4. *lib.* 3. *cap.* 15. *num.* 13. *in fin.* ibi: *voluit ergo Concilium in hac parte non solum auferre translatis intentionem manendi extra Claustra, sed etiam impedire qualemcumque spem, quam concipere possent de hujusmodi libertate obtinenda, mediis hujusmodi beneficiis, quamvis transitus non esset ad eum finem ordinatus*, vacua remaneret intentio Concilii, si Textus allegatus procederet tantum in Canonicis translatis ad alias Religiones, et non in aliis, qui ab aliis Religionibus transeunt ad Canonicos Regulares, et hanc Concilii intelligentiam late propugnant *Pignatell. consult.* 44. *num.* 20. *et seqq. tom.* 1. *Clericat. discord.* 11. *de Regul. num.* 14. *R. P. D. Petra ad Constitut. Apostol. tom.* 2. *pag.* 12. §. *Fundamenta*, et conferunt bene deducta per *Rotam coram Bichio decis.* 360. *num.* 19. *et plurib. seqq.*

Additur, quod Societas Jesu inter alios Mendicantium Ordines connumeratur a S. Pio Quinto, et ab aliis Summis Pontificibus, uti late fuit deductum *in decis.* 245. *num.* 1. *et* 2. *coram Buratto*, et Professi Ordinum Mendicantium, quamvis licite transeant ad non Mendicantes, sunt incapaces Curae Animarum, uti habetur *in Clementina prima de Regul. et transeuntibus ad Religionem*, ibi: *quodque Animarum Curam, et regimen, nec pro se possint, nec pro aliis exercere*.

Et haec sunt, quae ratione officii operae pretium esse censui EE. PP. insinuare, non ad impediendam gratiam, pro qua Episcopus Nucerinus humillime exorat, sequentibus verbis: *Nè a ciò mi muove altro riguardo, che quello del vantaggio spirituale di questa Diocesi, la quale essendo di non piccola estensione, ma scarsa di Soggetti per la coltura di ventiquattro mila Anime, che in se racchiude, mi parrebbe fusse per ricevere un grand' ajuto dallo stabilimento d' un*

uomo si celebre, e fervoroso nella predicazione, si illuminato nella scolastica, e morale, e si caritativo nell' insegnare, ed istruire ogni sorte di persone; Laonde quando la somma benignità dell' EE. VV. mi conceda un tal uomo, verrà a donarmi un istromento il più atto, ed il più opportuno, che io possa desiderare per adoperarlo in tutte le occorrenze alla coltura del mio Clero, e del mio Popolo, sed, ut in memoriam reducantur, quae a Sac. Concilio Tridentino, et Sacris Canonibus statuta sunt.

Adeoque nunc quaeritur:

An petitis sit annuendum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Negative.

QUÆSTIO CCCXXXIX.

In Causa Firmana Renunciationis, die 17. *Julii* 1723.

Thomas de Adamis, qui solemnem Professionem emiserat in Congregatione Canonicorum Lateranensium, sibi resignari obtinuit Parochialem Ecclesiam S. Sabini in Dioecesi Spoletana, et possessionem dictae Parochialis ingressus est *anno Domini* 1717. servata in omnibus forma decreti editi a Sac. Congregatione Episcoporum, et Regularium *die* 18. *Martii* 1671. et approbati a Clemente Papa X. et impressi *apud Monacell. in Append. ad formul. legal. pract. tom.* 1. *fol.* 314.

Exorta subinde controversia inter ipsum, et suos germanos fratres, tam super delatione habitus Regularis Congregationis Lateranensis, quam super regressu, seu reintegratione ad bona renunciata, occasione Professionis in Congregatione Lateranensi, bina dubia fuerunt proposita in Congregatione habita die 25. Maji 1722. et primum fuit, *an Thomas de Adamis teneatur deferre habitum Regularem Congregationis Lateranensis, tam in Functionibus ecclesiasticis, quam extra Ecclesiam, et respective habere Socium Regularem dictae Congregationis;* et secundum, *an eidem Thomae de Adamis competat regressus, seu reintegratio ad bona renuntiata occasione Professionis in dicta Congregatione Lateranensi in casu etc.* et ad primum responsum est *ad mentem*, quae fuit, quod deferret habitum juxta solitum, et esset exemptus ab obligatione retinendi socium: *Textus enim in cap. quod Dei Timorem de statu Monachorum, et Decretum Sacrae Congregationis editum anno* 1671. non praescribunt absolute, et simpliciter retentionem Socii, sed cum modificatione, *si commode fieri possit*, et ad secundum dictum est, *competere dicto Thomae de Adamis regressum, seu reintegrationem ad bona renuntiata quoad usum tantum*, jussumque fuit, quod causa amplius non proponeretur.

Terminata hac instantia, alia promota fuit a saepe memorato Thoma de Adamis adversus suos fratres super pertinentia videlicet proprietatis, seu dominii bonorum, super quibus usum obtinuit ab hac Sac. Congr. et in scriptura per manus circumferenda contendit, vel ad se, vel ad suam Ecclesiam Parochialem delatam fuisse dictam bonorum proprietatem, et e contra ejusdem germani fratres in alia scriptura per manus pariter circumferenda praetendunt, proprietatem apud se remanere debere in vim renunciationis a Thoma emissae occasione religiosae Professionis, itaut pactum regressus ad bona operari quidem valeat, quoad usum, sed praejudicium afferre non possit proprietati jam ad ipsos delatae in sequelam dictae renunciationis.

Quia vero jure spolii Camera Apostolica aliquam habere potest praetensionem, hinc est, quod ratione officii operae pretium esse censeo sequentia super addere, uti omnibus adaequate de more ponderatis, tutum ab hac Sac. Congregatione ferri possit judicium.

Juxta receptiorem sententiam Religiosus ad Episcopatum promotus remanet obstrictus voto Paupertatis, et proprium habere non potest, *juxta Divum Thomam infra referendum* 2. 2. *quaest.* 185. *art.* 8. *ad* 3. unde licet paternam vindicet haereditatem juxta *Textum in Can. statutum* 18. *quaest.* 1. ibi, *statutum est etc. ut Monachus, quem canonica electio a Jugo Regulae Monasticae Professionis absolvit, et sacra Ordinatio de Monacho Episcopum facit, velut legitimus haeres paternam sibi haereditatem postea jure vindicandi potestatem obtineat;* hoc tamen intelligitur quoad usum, non quoad proprietatem, et dominium, cum haec ad suam Ecclesiam deferantur, uti ponderat *Divus Thomas loco citato*, ibi, *proprium autem nullo modo habere possunt; non enim paternam haereditatem sibi vindicant quasi propriam, sed quasi Ecclesiae debitam*, et haec semper fuit sententia Curiae Romanae,

uti loquendo de Tribunali Rotae habetur *in decis.* 115. *num.* 7. *et seqq. et num.* 22. *et seqq. part.* 4. *tom.* 2. *rec.* et concordant resolutiones hujus Sac. Congregationis, et signanter *in una Neapolitana* 7. *Decembris* 1639. *lib.* 16. *Decret. fol.* 306. ibi, *Quaeritur, an N. Regularis professus incapax bonorum ad Episcopatum assumptus recuperet jus succedendi quoad haereditates, post assumptum Episcopatum sibi delatas; secundo an eidem obstet cessio, et renunciatio ejusmodi haereditatum facta ad favorem Fratris ad praescriptum Sac. Concilii Tridentini cap.* 16. *sess.* 25. *de regul. Sacra etc. ad primum respondit recuperare jus succedendi ad haereditates post adeptum Episcopatum ad utilitatem suae Ecclesiae sibi delatas quoad proprietatem, et ad proprium commodum quoad usumfructum; ad secundum eidem non obstare supradictam cessionem, et renunciationem quoad haereditates, quae non sint alteri ante adeptum Episcopatum acquisitae.*

Ea, quae mox dicta sunt de Monacho ad Episcopatum promoto, procedunt etiam in Canonico Regulari ad Ecclesiam Cathedralem assumpto, et ad aliud quodcumque Beneficium saeculare, ut in terminis Canonici Regularis ad Episcopatum assumpti probat *Textus in cap. cum olim de privilegiis*, ibi, *praeterea quia idem N. praedecessor tuus fuerat Canonicus Regularis, et duo millia Marabotinorum, quae acquisierat, in Episcopatum jam promotus Monasterio dederat memorato, ipsum ad restitutionem eorum Judices condemnarunt*, ubi *glos. in verb. restitutionem* subdit, *quia quidquid post suam consecrationem acquisivit, Episcopatui acquisivit, quare donare illa non potuit, quia qui nihil habet nihil donare potest*, et in terminis Religiosi provisi de Beneficio saeculari extra suam Religionem bene ponderat *Suarez de Religione tom.* 4. *lib.* 3. *cap.* 19. *num.* 28. ibi, *Supposita autem translatione legitima Religiosi ad Beneficium saeculare, quoad paupertatem, idem judicium de illo est, quod de translato ad Episcopatum, servata proportione; nam acquirit suae Ecclesiae quocunque titulo acquirat, habet tamen, dum vivit, administrationem talium bonorum*, et prosequuntur *Bonacina oper. moral. tom.* 1. *tit. de clausura quaest.* 2. *puncto* 9. §. 4. *difficul.* 2. *proposit.* 3. *num.* 15. *et seqq. Castropalao oper. moral. tom.* 3. *tract.* 16. *disput.* 3. *punct.* 19. *num.* 15.

Haec quoad jus Decretalium; sed cum Gregorius XIII. *in sua Constitutione* 43. *Bullar. tom.* 3. res, et bona Regularium extra Conventus etiam cum licentia Superiorum degentium comprehensa esse voluerit sub nomine spoliorum, et ea Camerae Apostolicae applicaverit, uti etiam ponderant *Bonacin. loco citato num.* 18. *et Castropal. num.* 21. hinc factum est, quod ea quae dicta fuerunt de acquisitione proprietatis favore Ecclesiae, attento jure novissimo, et in locis, in quibus jus spolii sibi vindicat locum, intelligenda sunt de acquisitione favore Camerae, *Teste Lucarino de Episcopo Regulari in cap.* 2. *punct.* 1. *in princ.* ibi: *dum in sequentibus dicam, Episcopos acquirere Ecclesiae suae, nomine Ecclesiae accipienda erit Camera Apostolica, ubi ex quocumque jure per suos Ministros colligit illa bona, quae solent a Doctoribus Ecclesiae acquisita fuisse declarari.*

Gregoriana Constitutio procedit in his, quae acquiruntur a Religioso tempore, quo vivit extra Claustra, sive ex causa testatae, sive intestatae successionis, ut in puncto dictam Constitutionem interpretando firmat *Rota decis.* 121. *num.* 18. *et seqq. par.* 6. *recent.* sed cum in praesenti rerum statu, renunciatio fuerit a Thoma concepta sequentibus verbis, *Che venendo il caso, che Iddio non voglia, che per qualche accidente tanto volontario, quanto necessario tornasse il detto Tommaso al secolo, in qualunque tempo, et in qualunque modo ciò seguisse, si abbia per non fatta la presente rinunzia, e che ipso jure s' intenda esso Tommaso ritornato ne' piedi primieri, come se fosse stato sempre nel secolo, e non avesse fatta mai alcuna rinunzia, non intendendo detto Tommaso d' entrare in parte in quei beni mobili, e stabili, che saranno compri da' suoi Fratelli dopo detta rinunzia:* quaestionis pondus ad hoc punctum videtur esse redactum, an scilicet verba pacti regressum importent ad bona renunciata, tam quoad usum, quam quoad proprietatem; in quo rerum themate videtur, quod pactum quoad proprietatem prodesse non possit Renuncianti, nec obesse Renunciatario, vel alia quam potius interpretationem admittant inclusivam usus, quoad Renunciantem, relicta in suspenso acquisitione proprietatis, prout de jure, hoc est, vel favore Ecclesiae, vel favore Camerae, uti habetur *in Anconitana Successionis* 23. *Februarii* 1722. §. *Nihilominus, et seqq. coram R. P. D. Calcagnino*, in qua facti specie supposita acquisitione usus quoad Thomam de Adamis, videndum est, an proprietas pertineat ad Ecclesiam, vel ad Cameram.

His stantibus quaeritur:

Ad quem spectet proprietas, seu dominium bonorum, de quibus agitur, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Non spectare ad Thomam, et amplius.

QUÆSTIO CCCXL.

In Causa Caesenatensi, die 17. *Julii* 1723.

Anno 1656. erecta fuit in Civitate Caesenae Congregatio Oratorii Patrum S. Philippi Nerii, sed cum eadem degeret in quibusdam domibus conductitiis apud Ecclesiam S. Marini, curante Eminentissimo Domino Cardinali Ursino tunc dictae Urbis Episcopo, san. mem. Innocentius Papa XI. per suas litteras apostolicas in forma Brevis expeditas anno 1689. dictae Congregationi concessit Ecclesiam S. Severi una cum aedibus annexis, et curam Animarum eidem univit, accedente consensu Sacerdotis Jacobi Navacchiae dictae Ecclesiae Rectoris, ad cujus favorem quoad usque viveret, reservati fuerunt omnes fructus certi praedictae Parochialis Ecclesiae.

Post unionem Congregatio, quae prius sub modio delitescebat, super candelabrum lucere coepit, ampliata videlicet Ecclesia S. Severi in formam elegantiorem, dilatatis aedibus Sacerdotum, auctis reditibus ad ejus conservationem sufficientibus; cumque mortuo subinde Sacerdote Navacchia, et quod magis est, ad meliorem vitam intra breve tempus translatis nonnullis praestantibus Sacerdotibus Congregationi addictis, ipsa Congregatio imminui incoeperit, fueritque animadversum, nonnullos alioquin idoneos Ecclesiasticos ab amplexando instituto S. Philippi abhorrere propter onus curae Animarum, quod vix expleri potest una cum aliis exercitiis ad institutum S. Philippi pertinentibus, Congregatio in animum induxit Parochiam a se abdicare tanquam sibi praejudicialem, exemplo Congregationis Romanae, quae, ut magis proficeret in observantia sui instituti, curam Animarum sibi incumbentem dimisit, superstitibus adhuc S. Philippi Alumnis, qui utique ab ejus mente nunquam recessissent, si Animarum curam ei consonam agnovissent, uti habetur in Vita dicti Sancti conscripta *a Patre Baccio lib.* 1. *cap.* 17.

Res ad Episcopum Caesenaten. delata fuit, qui diu, multumque Patrum desiderio reluctatus, ne dimissa a Patribus Parochia, suis Parochis perfectum deesset boni Pastoris exemplum, eorumdem tandem voluntati obsecundare coepit sub obtentu imminentis periculi amittendae in sua Civitate Congregationis S. Philippi, cum omnes, qui ejus Instituto nomen dare voluissent, id utique potius praestitissent in Congregationibus vicinarum Civitatum, in quibus quies, et pax maximopere vigent, nec onus adest curae Animarum; sed cum dissolutionem unionis sua auctoritate ordinaria facere non posset non quidem ex defectu causae, sed ex defectu potestatis propter videlicet clausulas in Brevi Apostolico appositas, praedictos Patres admonuit, ut ad Summum Pontificem recurrerent.

Habito a Patribus recursu ad Sanctissimum Dominum Nostrum, eidemque exposito, magnopere suo Instituto expedire, ut a se cura Animarum Parochialis S. Severi abdicaretur, fuerunt a Sanctitate Sua preces remissae ad hanc Sac. Congregationem, quae datis ad Episcopum litteris, cum nedum causas dissolutionis unionis intellexisset, sed ulterius, quod Ecclesiae S. Severi contermina erat Ecclesia Parochialis S. Joannis Evangelistae, item quod Parochialis S. Severi complectebatur Animas circiter quinquaginta super septingentas, quodque numerus Animarum subjectarum Parochiae S. Joannis Evangelistae quingentas non excedebat, et denique, quod Patres Parochiam essent dimissuri cum omnibus bonis, et fructibus, certis, et incertis, praeter Ecclesiam, situs, viridarium, aedemque contiguam, et utriusque supellectilem sacram, et profanam, *die* 8. *Augusti anni praeteriti* respondit, si Sanctitati suae placuisset, Episcopo Caesenaten. committi posse, ut veris existentibus narratis, ad suppressionem, et respective unionem Parochialis Ecclesiae S. Severi cum conditionibus supra expressis, et juxta modum sibi benevisum pro suo arbitrio, et conscientia, servatis servandis deveniret, factaque Sanctitati suae relatione, Sanctitas sua benigne annuit.

Transmisso ad Episcopum decreto, ut ipse servatis servandis ad executionem mandatorum deveniret, ipse compilari curavit processum tam super verificatione Causarum in precibus expositarum, quam super necessitate, et congruentia unionis; cumque suppressionem, et unionem subinde decrevisset, reservato ad

aliud tempus judicio super translatione Confraternitatis SS. Sacramenti in eadem Ecclesia erectae, decretum fuit illico acceptatum, et executioni mandatum, et Parochus S. Joannis Evangelistae, nemine contradicente, visitavit domus Parochiae S. Severi sibi recenter unitae, statum Animarum confecit, Sacramenta administravit, bonorum omnium Parochiae S. Soveri possessionem coepit; at exorto rumore, quod nonnulli unioni refragabantur, et quod eam essent impugnaturi, oblatus fuit supplex huic Sac. Congregationi libellus a Parocho S. Joannis Evangelistae, ut instantia adversantium unioni rejiceretur, et juxta morem Sac. Congregatio preces remisit ad Ordinarium.

Ordinarius in sua nova informatione retulit ea, quae a se gesta sunt in executionem decreti supra memorati, et a Sanctissimo approbati, nullam quoque ait adesse conquerendi Causam, tum quia Parochus Sancti Joannis Evangelistae sibi duos Capellanos adscivit, ut omnibus Populi necessitatibus praesto sit, tum quia Ecclesia S. Joannis Evangelistae majori recurrentium parti proximior est, et commodior, nec clauditur illa S. Severi, cum eadem in praesenti magis frequentetur, quam in praeteritum, Patresque Oratorii, tam in hac, quam in aliis Parochiis solatio infirmorum sedulo pervigilent, et in sua Ecclesia domesticos, juxta suum Institutum, sermones habeant, et confluentibus Sacramenta administrent; et quia unionem jam suo effectu potitam impugnari intellexit, tum propter omissam Parochianorum citationem, tum propter defectum consensus Capituli, subdit Episcopus Populum in hisce unionibus non esse citandum, sed tantummodo audiendum, quatenus aliquid relevans adducat, juxta firmata per *Pac. Jordan. lucubr. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 32. *num.* 94. *Barbos. ad cap.* 5. *sess.* 21. *num.* 8. *Monacell. in formul. tom.* 1. *tit.* 2. *formul.* 7. *num.* 3. et adhaesit haec Sacra Congregatio *in Fulginaten. Unionis* 30. *Jan. currentis anni* 1723. et disputari inter Doctores, an sit necessarius Capituli consensus; nonnulli quippe affirmative, nonnulli negative respondent, juxta ea quae plene habentur apud *Gallemart. ad cap.* 5. *sess.* 21. *apud Barbos. ad eundem locum num.* 9. *apud Monacell. loco citato num.* 2. sed cessare in hypothesi quamcumque controversiam, primo quia in casu processum fuit ad suppressionem, et unionem, non auctoritate ordinaria, sed delegata, et quidem delegatione speciali ad certum actum, vigore videlicet decreti hujus Sacrae Congregationis a Summo Pontifice confirmati, uti bene ponderat *Garzias de benefic. part.* 12. *cap.* 2. §. 2. *num.* 151. tum quia consensus Capituli subsequi potest, et duodecim ex decem, et octo Canonicis supplicant pro conservatione unionis tanquam tendentis ad publicum bonum, et conservationem Congregationis Oratorii.

Jura circumferuntur, quocirca nunc quaeritur:

I. An suppressio Parochialitatis, et curae Animarum S. Severi, ejusque respectiva unio ad aliam Parochialem Ecclesiam S. Joannis Evangelistae sustineatur in casu etc. et quatenus negative.

II. An sit locus novae suppressionis Parochialitatis Sancti Severi, ejusque respectivae unioni ad aliam Ecclesiam Sancti Joannis Evangelistae in casu etc.

Sacra Congr. die 31. Julii 1723. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum satis provisum in primo.

QUÆSTIO CCCXLI.

In Causa Aquilana Jurisdictionis, die 31. *Julii* 1723.

Dubia ad calcem referenda respiciunt visitationem ab Episcopo Aquilano faciendam in Monasteriis Monialium Ordinis Caelestinorum, et quae sunt subjecta Superioribus ejusdem Ordinis. Cumque jura partium hinc inde circumferantur, mei muneris esse censeo innuere tantum decreta, quae in Regestis hujus Sacrae Congregationis invenire potui, quaeque conducere possunt ad dictorum dubiorum resolutionem.

Sacrum Concilium *Sess.* 25. *de Regular. cap.* 5. in Monasteriis Monialium etiam exemptis, et quae Regularibus subjecta sunt, commisit Episcopis tanquam Sedis Apostolicae Delegatis, ut procurarent, Clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuisset, diligenter restitui, et ubi inviolata est, conservari; et Gregorius XV. in sua Constitutione 18. *Bullar. tom.* 4. §. 2. addidit, ut Episcopi adversus inobedientes, et contradictores procederent per Censuras Ecclesiasticas, et alias poenas, et §. 4. quod Regulares delinquentes circa Clausuram Monia-

lium, licet sibi subjectarum, puniri possent, et corrigi ab Episcopis, tanquam Sedis Apostolicae Delegatis; et Alexander VII. in sua Constitutione 153. *Bullar. tom.* 6. Superioribus Regularibus, quibus incumbit cura, et regimen Monasteriorum Sanctimonialium, prohibuit ingressum in ea, nisi ex causa visitationis localis, et hoc semel in anno, et casu quo necessitas urgeat pluries eodem anno ingrediendi statuit, quod non ingrederentur, nisi cum praesentia Episcopi Dioecesani, vel alterius personae Ecclesiasticae ab eodem deputatae.

Acquisito per Episcopos jure delegato visitandi quoad Clausuram Monasteria Monialium Regularibus subjectarum, exorta est controversia, an liceret Episcopis visitare Altaria, quibus cura Animarum personarum Saecularium non incumbit, aut Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, seu Tabernaculum, in quo idem conservatur, et loca, in quibus excipiuntur confessiones personarum saecularium; et responsum fuit negative, uti habetur ex resolutione hujus Sac. Congregationis impressa ad calcem Constitutionis Gregorianae in responsione ad primum dubium.

Actum subinde fuit de modo, et occasione explendi dictam visitationem, et interroganti de praedictis Episcopo Conimbriensi Sacra haec Congregatio *die* 26. *Maji* 1640. *libr.* 16. *decret. pag.* 384. *a tergo* sic respondit: Sacra etc. *censuit, Episcopum Conimbriensem, uti Sedis Apostolicae Delegatum, potuisse quoad Clausuram, Monasterium Monialium Conventus de Cellas Ordinis Cisterciensis Regularibus ejusdem Ordinis subjectum, visitare, etiam assumpto secum Vicario Generali, et Confessario ejusdem Monialium, Monialesque ipsas in iis, quae ad eundem Clausuram pertinent, examini subjicere, remotis etiam suspicione violatae Clausurae, ac quacunque Superiorum Regularium negligentia, ipsisque inconsultis, et irrequisitis.*

Anno 1684. *die* 29. *Februarii* Episcopus Aquilanus monito Procuratore Generali Congregationis Caelestinorum, supplicavit, declarari, an Episcopus in visitatione Monasteriorum Monialium subditarum Abbati Collis Madii Congregationis Caelestinorum teneatur vocare Abbatem; sed cum instantia propter angustiam temporis non fuerit in dicta Congregatione proposita, non invenio in Regestis, quod in posterum de ea unquam actum sit.

Die 29. *Julii* 1684. *uti habetur lib.* 34. *decret. fol.* 235. instante Archiepiscopo Florentino fuerunt in Sacra Congregatione proposita, et resoluta dubia, quae sequuntur.

I. An Archiepiscopus, seu de ejus mandato Vicarius Generalis possit visitare Sanctissimum Sacramentum, Olea Sacra, Confessionalia, et Sepulturas in Ecclesiis Monialium Regularibus subjectarum.

II. An valeat easdem Moniales communicare.

III. An possit ingredi earumdem Monialium Clausuram cum Pluviali, et Stola.

IV. An omnes Moniales praefatae teneantur processionaliter, cum Cruce, et cum Cantico Benedictus Dominus *obviam ire Vicario ingredienti, et visitare volenti Clausuram.*

V. An in visitatione, et ingressu Clausurae teneantur Vicarii Generales secum ducere Priorem, et Confessarium dictarum Monialium.

Ad haec autem dubia sic responsum fuit, *Ad primum videlicet negative, nisi in his, quae concernunt observantiam Clausurae, et quatenus non adsit legitima consuetudo in contrarium. Ad secundum affirmative, dummodo Moniales velint. Ad tertium, quartum, et quintum negative.*

Anno denique 1686. die 19. Januarii, uti habetur *lib.* 35. *decret. pag.* 15. instante Procuratore Generali Ordinis Minor. de Observ. fuerunt proposita, et disputata sequentia dubia.

I. An Episcopus visitaturus Clausuram Monasteriorum Monialium Regularibus subjectarum teneatur ante accessum, eisdem Monialibus praefinire diem, et horam visitationis, et huic dubio responsum fuit negative.

II. An in Ecclesiis Monialium non curatis visitare possit SS. Eucharistiae Sacramentum, Oleum Infirmorum, Confessionalia, Sepulturas, et Reliquias inibi existentes, et huic dubio responsum fuit, quod daretur supra insertum decretum in Causa Florentina.

III. An in casu resistentiae Monialium possit fores Ecclesiae frangere, Tabernaculum violenter aperire, Ecclesiam interdicere, et SS. Eucharistiae Sacramentum ad aliam Ecclesiam transferre; et huic dubio responsum fuit negative, nisi in casibus spectantibus ad Clausuram.

IV. An Episcopo Monasteriorum Clausuram visitare volenti dd. Moniales teneantur erigere in Ecclesia exteriori, vel interiori sedem cum Baldachino, vel solummodo sufficiat stratum praeparare in utraque Ecclesia; et huic dubio responsum fuit, sufficere praeparationem strati.

V. An Episcopus d. Clausuram visitaturus praeter convisitatores possit pro suo libito secum deducere intus Monasterium alias personas, sive Ecclesiasticas, sive Saeculares indeterminate, vel in certo, et praefixo numero, et huic dubio responsum fuit, servandas esse Constitutiones Apostolicas, hoc est Bull. 25. Gregorii XIII. Bull. tomo 2.

VI. An Episcopum dd. Monasteriorum Clausuram visitaturum teneantur Moniales omnes excipere processionaliter cum Cruce, et cantico Benedictus; *et huic dubio responsum fuit negative.*

VII. An dd. Moniales teneantur in ipso Clausurae ingressu adornare stratum, ibique genuflectenti Episcopo Monialis aliqua porrigere debeat Crucem deosculandam, et huic dubio responsum fuit negative.

VIII. An Episcopus Clausuram ingressus possit pro suo libito convocare dd. Moniales omnes in Choro interiori, aut in alio loco, et ad eas sermonem habere; et huic dubio responsum fuit, posse.

IX. An absolute, et indifferenter visitare possit cellas dd. Monialium etiam quoad non pertinentia ad Clausuram; et huic dubio responsum fuit negative.

Haec sunt praecipua, quae in regestis ad materiam facientia potui invenire, iisdemque praesuppositis onus erit in praesenti EE. VV. decernere.

I. An Episcopo accedenti ad visitandum Monasteria Monialium PP. Caelestinis subjectarum, debeantur in ingressu Ecclesiae solitae honorificentiae, et praeeminentiae, omnesque actus reverentiales, ac associari tam in ingressu, quam in egressu Ecclesiae a praedictis PP. Caelestinis.

II. An Moniales praedictae teneantur tradere Episcopo visitanti librum Regularum, et teneantur similiter subire ad solitas Crates onus personalis Visitationis quoad Clausuram spectantis.

III. An Episcopus possit solus cum suis Convisitatoribus ingredi, et visitare Clausuram praedd. Monialium absque interventu P. Abbatis Caelestinorum.

IV. An Episcopus possit visitare nedum Crates, et Moenia exteriora praedictorum Monasteriorum, sed etiam Chorum interiorem, dormitoria, cellas, aliaque loca pro Clausurae Custodia.

V. An possit Episcopus occasione S. Visitationis habere sermonem Spirituale praedd. Monialibus tam intra, quam extra septa Monasterii.

VI. An possit Episcopus nedum visitare Altaria, et Capellas Ecclesiarum praedictorum Monasteriorum, in quibus Beneficia, aliaque onera Missarum insint, verum etiam et Tabernaculum cum Altari majori.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative quoad Ministros Officiales Monasterii, et quoad Confessarium ejusdem tantum. Ad secundum negative quoad primam partem, affirmative quoad secundam. Ad tertium, quartum, et quintum affirmative. Ad sextum negative.

QUÆSTIO CCCXLII.

In Causa Provinciae Romanae Capuccinorum Nullitatis Professionis, die 31. *Julii* 1723.

Quaestio, quae inter Doctores agitatur, an valida sit professio in Religione emissa ab eo, qui morbo aliquo gravissimo puta epileptico laborat, et in qua affirmativa opinio de jure Decretalium est verior, cessat statim, ac in Constitutionibus Religionis ab Apostolica Sede confirmatis cavetur, ut professio in dictis terminis nulla sit; in eo quippe rerum statu communis opinio est, professionem nullitatis vitio laborare, uti plene prosequuntur *Roderich. quaest. Regul. tom. 3. part. 17. art. 9. Navar. Consil. 48. num. 2. lib. 3. tit. de Regul. Pignatell. consult. 89. num. 3. tit. 1. Rota cor. Ubaldo dec. 38. num. 2. et seqq. et dec. 394. num. 1. et seqq. cor. eod.*

Ad tramites eorum, quae huc usque dicta sunt, cum in Constitutionibus Ordinis Capuccinorum cap. 2. haec habeantur: *Qui elephantiasi, morbo caduco, aut alia infirmitate contagiosa afficitur, non recipiatur, et si quis talis receptus fuerit, eo quod interrogatus talem infirmitatem manifestare noluerit, declaratur, Religionem ad eum retinendum minime velle esse obligatam:* Franciscus Spadarus contendit, professionem a se emissam anno 1709. in religione Capuccinorum, assumpto nomine Joannis Francisci de Messina, nullam fuisse, et sic se adversus lapsum quinquennii impetrare posse restitutionem in integrum, cum morbo epileptico laboret, eodemque laboraverit, dum erat in saeculo, antequam Religionem ingrederetur; inquit enim, ex allegatis verbis Constitutionis inferri, non adesse consensum Religionis in admissione ad professionem ejus, qui morbo epileptico laborat, et consensu deficiente, non esse dubitan-

dum de professionis nullitate; uti relictis generalibus in specie Constitutionum Ordinis Capuccinorum probat Pater Bartholomaeus de Vecchiis in libro *cui titulus, Praxis observanda in admittendis ad religionis statum Novitiis, disp. 13. dub. 15. num. 4. et plur. seqq. et signanter num.* 8.

Auditus fuit super hac instantia P. Jo. Francisci de Messina P. Prior Generalis Ordinis, qui nullo facto verbo super existentia morbi Epileptici, vel tempore praesenti, vel ante emissam professionem, subdit, nullitatem, de qua in superioribus sermo habitus est, inductam esse favore Religionis, et non Religiosi, et sic Religione nullatenus validitati professionis contradicente, non posse nullitatem a Professo allegari.

Addi posset, non irrationabile forte futurum esse assertum, si quis diceret, validam fuisse in dictis terminis professionem; in Constitutionibus etenim Ordinis non adest decretum irritans, et simplex interdictum sine decreto irritante non efficit nullam professionem. *Fagnan. in cap. qui Presbyterum num.* 8. *et seqq. de poenitent. et remiss. Portell. in dubiis regularium in verbo professio nulla ex defectu aetatis num.* 54. *Bordon. in controv. moralibus controv.* 21. *de aetate professionis; quaest.* 9. *R. P. D. Petra ad Constit. Apostol. tom.* 2. *pag.* 525. *num.* 23. *et seqq.* et facultas, quam habet Religio expellendi taliter professum, compatibilis est cum validitate professionis, cum superior possit judicialiter procedere contra Professum, ut eum castiget propter peccatum, quod commisit non aperiendo defectum, quem tenebatur in ingressu confiteri, et in poenam peccati eum expellere a Religione, et habitu privare, ut in simili argumentatur *Navar. Cons.* 48. *num.* 3. *lib.* 3. *de Regul.*

Nulla fuit in hac Sacra Congregatione capta resolutio, sed dictum *die* 2. *Julii* 1723. quod Causa iterum proponeretur.

Auctoritate Eminentiss. D. mei Cardinalis Barberini Protectoris Ordinis Capuccinorum, cum de facultate Religionis ejiciendi eum, qui Professionem emisit, dum morbo epileptico laborabat, nulla esse posset controversia, res eo devenit, ut Superiores suum benigne dederint assensum praedicto Joanni Francisco, ut ad saeculum redire posset, et in eorum Decreto expressa fuit causa morbi epileptici, ne videatur, quod ille ejectus fuisset a Religione tanquam incorrigibilis, et gesta a Patribus Superioribus fuerunt ab hac Sacra Congregatione confirmata.

Terminata modo praedicto lite inter Religionem, et memoratum Joannem Franciscum, alia consimilis insurrexit controversia inter eandem Religionem, et Patrem Joseph Mariam de Palliano contendentem, Professionem a se emissam in Ordine Capuccinorum *anno* 1714. esse nullam ex eodem capite morbi epileptici, quo laboravit usque ab infantia, laboravit tempore proximo susceptioni habitus Religiosi, laboravit paulo post emissam Professionem, et actu etiam laborat, uti colligitur ex plurium Testium, licet formiter non examinatorum, attestatione, itaut dicatur, non esse dubitandum de morbi existentia tempore Professionis, cum in morbis habitualibus, probatis extremis, media praesumantur.

Antequam quidquam in causa perageretur, actum fuit cum P. Procuratore Generali, ut videretur, an Superiores Ordinis se gerere vellent erga Patrem Josephum, sicuti se gesserunt erga P. Joannem Franciscum? At eodem expresse dissentiente, juxta morem dictum fuit, ut formiter audiretur, et suam exararet in scriptis informationem.

Paruit Procurator Generalis mandatis, recitatisque verbis suarum Constitutionum jam supra relatis; inquit ex illis inferri, competere Religioni facultatem ejiciendi taliter Professos, sed volente Religione Professionem ab eis emissam esse validam, et multo magis, cum in Capitulo Generali habito *anno* 1633. propositum fuerit sequens dubium, *utrum profitens cum taciturnitate morbi Neapolitani, aut alterius incurabilis contra Statuta Ordinis sit vere Professus,* et fuerit responsum *esse verum Professum, quia nostra Constitutio non irritat Professionem.*

Pro Patre Josepho scriptura exhibetur R. P. D. mei de Lanfredinis utriusque Signaturae Referendarii, et Pauperum in Civilibus doctissimi, et diligentissimi Advocati, in qua strenue probare contendit, Religiosam professionem involvere contractum correspectivum, et ultro citroque obligatorium, itaut deficiente consensu ex parte Religionis, professio debeat esse nulla, et irrita etiam ex parte Professi.

Alligantur in eadem scriptura punctuales auctoritates *Capon. discept.* 53. *num.* 33. *et seqq. Patris Bartholomaei de Vecchiis Capuccini in libro, cui titulus Praxis observanda in admittendis ad Religionis statum Novitiis disput.* 13. *dub.* 15.

n. 4. et num. 8. et Patris Thesauri Capuccini in libro Romae impresso, cui titulus, Esposizione sopra la Regola del Serafico Padre S. Francesco cap. 2. qui in terminis Constitutionum Ordinis Capuccinorum pugnant pro nullitate Professionis ab eo emissae, qui morbo epileptico laborabat.

Alia plura tum ex facto, tum ex jure petita legi possunt in eadem elaborata scriptura per manus circumferenda; quocirca proposito dubio.

An constet de causis restitutionis in integrum in casu etc.

Sacra Congr. die 8. Julii 1724. respondit:
Ad Eminentissimum Protectorem juxta mentem.

Mens autem fuit, ut Superiores Ordinis assensum darent egressui, prout etiam de facto dederunt.

Haec quoad praeteritas instantias; cumque in Congregatione habita die 8. Junii 1726. Pater Joannes a Roma similiter instet pro Restitutione in integrum adversus Professionem a se emissam in eadem Religione Capuccinorum, ex quo ante Professionem, et ab infantia nephritico morbo taliter laborabat, ut non sine gravi, acerboque dolore urinam guttatim emittere posset, et ejus scriptura una cum relatione Patris Procuratoris Generalis circumferatur, quaeritur:

An sit locus restitutioni in integrum in casu etc.

Sacra Congr. die 6. Julii 1726. respondit:
Negative.

QUÆSTIO CCCXLIII.

In Causa Pampilonensi Indulti, die 31. *Julii* 1723.

Clerus universus Civitatis, et Dioecesis Pampilonensis supplicavit Sanctissimo Dom. Nostro pro facultate assumendi, et eligendi personam in dignitate ecclesiastica constitutam in suum Judicem Conservatorem, qui cognoscere posset de injuriis, et aliis Causis, etiamsi hae judicialem indaginem requirerent; cumque a Sanctitate Sua preces fuissent remissae ad hanc Sac. Congregationem, et ab hac responsum sit quod Eminentissimus Ptolomaeus dignaretur rem perpendere, et votum suum aperire, dictum de more ab E. S. editum fuit suffragium, in quo plura continentur. Primum est, quod a Clero non petitur generalis Conservator pro omnibus bonis, rebus, et juribus suis, sed tantum pro observantia trium Constitutionum Apostolicarum, unius scilicet Clemen. X. et duarum san. mem. Clem. XI. Secundum est, nihil in dictis Constitutionibus contineri, quod non respiciat bonum regimen, disciplinam, morum correctionem, et oeconomicam curam bonorum ecclesiasticorum ejusdem Cleri, absque ullo praejudicio jurisdictionis Episcopalis. Tertium est, deputari posse Conservatorem pro observantia praedictarum Constitutionum Apostolicarum, sed ad certum tempus, hoc est ad quinquennium, juxta *cap.* 5. *sess.* 14. *de Reform.* Quartum est quod abstinendo ab odiosa nominatione Judicis Conservatoris, qui forte non conceditur ad duo vel tria dumtaxat Apostolica Indulta tuenda, fieri posset assignatio unius, vel plurium Executorum, ac Defensorum in dignitate ecclesiastica constitutorum, qui facultates haberent opportunas, ut a Clero requisiti executionem omnium contentorum in dictis tribus litteris apostolicis promovere possent.

Actum fuit de hac petitione Cleri Pampilonensis in Congregatione habita *die* 8. *Augusti anni praeteriti* inter summaria precum, et responsum fuit *lectum*, tum quia exorbitantia quaedam, et nimis ordinariae auctoritati praejudicialis visa est continere in hoc, quod Clerus universus suum haberet conservatorem, licet cum facultate restricta ad saepe memorata tria Apostolica Brevia: tum quia in editione Brevium non fuerint designati executores, novum, et insolitum visum est, quod ex post iidem deputentur; et tandem quia in hypothesi, in qua disputationes oriantur, et controversiae, vel circa intelligentiam, vel circa executionem Brevium, potest Clericus adire Tribunal Nuntii Apostolici, et instare pro justitia.

Hisce rationibus Clerus non acquievit, obtentaque facultate describendi instantiam in folio, et per manus distributa scriptura impressa, una cum Brevibus, et suffragio Eminentissimi Ptolomaei, quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.

Sacra Congr. die 28. Augusti 1723. respondit:
In decisis, et amplius.

secundum Coadjutorem, sive Vicepriorem exortae sint controversiae, an Missae videlicet, et aliae functiones solemnes explendae sint a Vicario perpetuo privative quoad Vicepriorem, allegata a Vicepriore consuetudine immemorabili, fuit eidem data facultas dictam consuetudinem probandi. Cumque post multi temporis lapsum immemorabilis non fuerit nullo modo probata, instante Alexandro Filiol post auditam Episcopi Vasionensis Ordinarii relationem, quae est eidem favorabilis, sequens in praesenti disputandum proponitur dubium:

An Missae, aliaeque functiones solemnes in festis mobilibus spectent ad Vicarium perpetuum in ejus Ecclesia Parochiali Sancti Michaelis Malaucenae privative quoad Vicepriorem deputatum in Coadjutorem curae animarum a Capitulo Avenionensi in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:
Affirmative, et amplius.

QUÆSTIO CCCXXXVII.

In Causa Iserniensi, die 26. *Junii* 1723.

Capitulum Cathedralis Isernien. componitur ex duabus Dignitatibus, Archipresbytero videlicet, et Primicerio, et duodecim Canonicis, et duodecim Hebdomadarii Choro inserviunt; cumque continua sit Choro interessentia, excluso etiam beneficio mensium conciliarium, supplices preces Sanctissimo Domino Nostro exhibitae sunt pro obtinenda alternativa, quod una videlicet hebdomada una Dignitas, et sex Canonici, et duodecim Hebdomadarii Choro inservirent, et alia hebdomada alia Dignitas, alii sex Canonici, et iidem duodecim Hebdomadarii eidem Choro inservirent, et sic alternatim, exceptis tamen Communibus, quibus omnes interesse deberent.

Supplicatio fuit a Sanctitate Sua ad hanc Sacram Congregationem remissa, quae audire voluit Episcopum, et Episcopus testatus est de continuo, et nunquam interpolato servitio, de nimia aeris rigiditate, et humiditate, de infirmitatibus habitualibus, quibus Canonici subjecti sunt, de tenuitate Praebendarum, et de simili tenuitate distributionum, cum ex massa communi unusquisque Canonicus distributionum nomine non percipiat, nisi ducatos 20. in pecunia annuos, et modios 10. pariter annuos in frumento, absque eo quod reditus Dignitatum excedant reditus Canonicorum, cum excessus sit in obulis, et tandem concludit Episcopus, per dictam alternativam sufficiens praestari Choro servitium.

In Cathedrali Arianen. viginti aderant Canonici, et sex Hebdomadarii. Supplicatum fuit Sacrae Congregationi pro alternativa, et Episcopus testatus est de rigiditate aeris: *attenta nimia rigiditate aeris:* testatus etiam est de habitualibus infirmitatibus Canonicorum: *nonnulli eorundem propter infirmitates habituales sunt inhabiles:* et Sacra haec Congregatio *die* 12. *Novembris* 1699. indulsit alternativam cum clausula sequenti: *ita tamen ut Capitulares omnes tempore Adventus, et Quadragesimae, omnibus diebus festis, ac solemnioribus Nativitatis, et Resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi, Pentecostes, et Sanctissimi Corporis Christi, ac per totam Octavam ejusdem, et aliis temporibus Episcopo benevisis interesse, et jugiter inservire teneantur*, uti habetur *lib.* 49. *Decretorum pag.* 447. *a tergo*.

His stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitis sit annuendum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Pro gratia ad formam resolutionis Arianen.

QUÆSTIO CCCXXXVIII.

In Causa Ordinis Canonicorum Regularium SS. Salvatoris, die 17. *Julii* 1723.

Joannes Baptista Simonetta Sacerdos, et celebris Concionator nomen dedit Religioni Societatis Jesu, in qua quartum Votum emisit, et deinde translatus fuit ad Canonicos Regulares Sanctissimi Salvatoris, ubi ad Professionem admissus est: cumque Episcopus Nucerinus putet in Domino expedire, et Populi indigentiae convenire, ut idem assumatur ad Curam Animarum *in Parochiali Ecclesia Sancti Bartholomaei Crocicchi*, ut ex ejus informatione desumitur, et Abbas Generalis dicto Joanni Baptistae licentiam fuerit impertitus, et Procurator Generalis requisitus pro informatione, et voto crediderit annuendum esse petitis, ex quo praecipue *id suo convenit Instituto*, supplices preces huic Sacrae Congregationi exhibentur

pro opportuno Beneplacito, et idcirco in praesenti quaeritur, an petitis sit annuendum.

Porro ad partes positis disputationibus ad terminos *Textus in cap. quod Dei timorem de statu Monachorum*, nec non praecedentium decretorum, quae edita fuerunt a Summis Pontificibus, Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium *die* 18. *Martii* 1671. approbante san. mem. Clemente X. statuit, *ut in posterum futuris perpetuis temporibus nemo ex Canonicis Regularibus Sancti Augustini Congregationis Lateranensis, quamvis non translatus ad Curam Animarum, in Ecclesiis Saecularibus etiam de Jurepatronatus, in perpetuum, seu ad tempus quocumque titulo exercendam admittatur, nisi praeter Abbatis Generalis licentiam, expressum quoque Sedis Apostolicae indultum accedat, quod juxta Sacrorum Ministrorum penuriam, et prout Animarum postulabit utilitas, in contingentibus casibus concedetur,* et hoc decretum, licet loquatur de Canonicis Regularibus Congregationis Lateranensis, juxta nihilominus probabiliorem sententiam extenditur etiam ad Canonicos Regulares SS. Salvatoris, juxta plene deducta *apud Monacell. in formular. legal. par.* 1. *in append. pag.* 315. *et seqq. et signanter pag.* 316. *n.* 10.

Sola itaque superesse difficultas videtur in casu, ex quo Joannes Baptista translatus fuit a Religione Patrum Societatis Jesu ad Canonicos Regulares SS. Salvatoris, et quoad translatos urget *Textus Sac. Concilii Tridentini sess.* 14. *de Reform. cap.* 11. ibi: *ac taliter translatus, etiamsi Canonicorum Regularium fuerit, ad Beneficia Saecularia etiam Curata omnino incapax existat,* sed uniformis non est Scribentium opinio super intelligentia praedicti Textus.

Nonnulli putant, Textum Conciliarem loqui de Canonicis Regularibus, qui ad aliam Religionem sunt translati, et non de translatis ab alia Religione ad Canonicos Regulares, in quo rerum themate Textus Conciliaris petitioni Joannis Baptistae non obstaret, et hoc modo praedictum Textum intelligunt, et explicant *P. Gabriel Pennot. in Histor. Generali totius Ordinis Clericorum Canonicorum lib.* 2. *cap.* 72. *sub n.* 5. *Corrad. in praxi dispensat. lib.* 6. *cap.* 1. *num.* 10. *et* 11. *Tamburin. de Jure Abbatum tom.* 3. *disput.* 9. *quaest.* 8. *num.* 11. *Rota coram Seraphino decis.* 1269. *num.* 1.

Alii e contra credunt, Concilium loqui de translatis ab una Religione ad Canonicos etiam Regulares, tum quia non erat opus ulla nova providentia circa translatos a Canonicis Regularibus ad aliam Religionem; cum etenim per secundam Professionem liberati fuissent a prima, et Regulis, et Instituto novae Religionis subjecti remansissent, jam satis provisum fuerat a jure communi, quoad ipsorum incapacitatem ad Beneficia Curata, *juxta Textum in cap. Monachi de statu Monachorum;* Tum quia cum intentio Concilii *citato cap.* 11. *sess.* 14. *de Reformat.* fuerit auferre translatis spem manendi extra Claustra, vigore etiam Beneficiorum Curatorum, uti ponderat *Suarez de Relig. tom.* 4. *lib.* 3. *cap.* 15. *num.* 13. *in fin.* ibi: *voluit ergo Concilium in hac parte non solum auferre translatis intentionem manendi extra Claustra, sed etiam impedire qualemcumque spem, quam concipere possent de hujusmodi libertate obtinenda, mediis hujusmodi beneficiis, quamvis transitus non esset ad eum finem ordinatus,* vacua remaneret intentio Concilii, si Textus allegatus procederet tantum in Canonicis translatis ad alias Religiones, et non in aliis, qui ab aliis Religionibus transeunt ad Canonicos Regulares, et hanc Concilii intelligentiam late propugnant *Pignatell. consult.* 44. *num.* 20. *et seqq. tom.* 1. *Clericat. discord.* 11. *de Regul. num.* 14. *R. P. D. Petra ad Constitut. Apostol. tom.* 2. *pag.* 12. §. *Fundamenta,* et conferunt bene deducta per *Rotam coram Bichio decis.* 360. *num.* 19. *et plurib. seqq.*

Additur, quod Societas Jesu inter alios Mendicantium Ordines connumeratur a S. Pio Quinto, et ab aliis Summis Pontificibus, uti late fuit deductum *in decis.* 245. *num.* 1. *et* 2. *coram Buratto,* et Professi Ordinum Mendicantium, quamvis licite transeant ad non Mendicantes, sunt incapaces Curae Animarum, uti habetur *in Clementina prima de Regul. et transeuntibus ad Religionem,* ibi: *quodque Animarum Curam, et regimen, nec pro se possint, nec pro aliis exercere.*

Et haec sunt, quae ratione officii operae pretium esse censui EE. PP. insinuare, non ad impediendam gratiam, pro qua Episcopus Nucerinus humillime exorat, sequentibus verbis: *Nè a ciò mi muove altro riguardo, che quello del vantaggio spirituale di questa Diocesi, la quale essendo di non piccola estensione, ma scarsa di Soggetti per la coltura di ventiquattro mila Anime, che in se racchiude, mi parrebbe fusse per ricevere un grand' ajuto dallo stabilimento d' un*

uomo sì celebre, e fervoroso nella predicazione, sì illuminato nella scolastica, e morale, e sì caritativo nell' insegnare, ed istruire ogni sorte di persone; Laonde quando la somma benignità dell' EE. VV. mi conceda un tal uomo, verrà a donarmi un istromento il più atto, ed il più opportuno, che io possa desiderare per adoperarlo in tutte le occorrenze alla coltura del mio Clero, e del mio Popolo, sed, ut in memoriam reducantur, quae a Sac. Concilio Tridentino, et Sacris Canonibus statuta sunt.

Adeoque nunc quaeritur:

An petitis sit annuendum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Negative.

QUÆSTIO CCCXXXIX.

In Causa Firmana Renunciationis, die 17. *Julii* 1723.

Thomas de Adamis, qui solemnem Professionem emiserat in Congregatione Canonicorum Lateranensium, sibi resignari obtinuit Parochialem Ecclesiam S. Sabini in Dioecesi Spoletana, et possessionem dictae Parochialis ingressus est *anno Domini* 1717. servata in omnibus forma decreti editi a Sac. Congregatione Episcoporum, et Regularium *die* 18. *Martii* 1671. et approbati a Clemente Papa X. et impressi *apud Monacell. in Append. ad formul. legal. pract. tom.* 1. *fol.* 314.

Exorta subinde controversia inter ipsum, et suos germanos fratres, tam super delatione habitus Regularis Congregationis Lateranensis, quam super regressu, seu reintegratione ad bona renunciata, occasione Professionis in Congregatione Lateranensi, bina dubia fuerunt proposita in Congregatione habita die 25. Maji 1722. et primum fuit, *an Thomas de Adamis teneatur deferre habitum Regularem Congregationis Lateranensis, tam in Functionibus ecclesiasticis, quam extra Ecclesiam, et respective habere Socium Regularem dictae Congregationis;* et secundum, *an eidem Thomae de Adamis competat regressus, seu reintegratio ad bona renuntiata occasione Professionis in dicta Congregatione Lateranensi in casu etc.* et ad primum responsum est *ad mentem*, quae fuit, quod deferret habitum juxta solitum, et esset exemptus ab obligatione retinendi socium: *Textus enim in cap. quod Dei Timorem de statu Monachorum*, et *Decretum Sacrae Congregationis editum anno* 1671. non praescribunt absolute, et simpliciter retentionem Socii, sed cum modificatione, *si commode fieri possit*, et ad secundum dictum est, *competere dicto Thomae de Adamis regressum, seu reintegrationem ad bona renuntiata quoad usum tantum*, jussumque fuit, quod causa amplius non proponeretur.

Terminata hac instantia, alia promota fuit a saepe memorato Thoma de Adamis adversus suos fratres super pertinentia videlicet proprietatis, seu dominii bonorum, super quibus usum obtinuit ab hac Sac. Congr. et in scriptura per manus circumferenda contendit, vel ad se, vel ad suam Ecclesiam Parochialem delatam fuisse dictam bonorum proprietatem, et e contra ejusdem germani fratres in alia scriptura per manus pariter circumferenda praetendunt, proprietatem apud se remanere debere in vim renunciationis a Thoma emissae occasione religiosae Professionis, itaut pactum regressus ad bona operari quidem valeat, quoad usum, sed praejudicium afferre non possit proprietati jam ad ipsos delatae in sequelam dictae renunciationis.

Quia vero jure spolii Camera Apostolica aliquam habere potest praetensionem, hinc est, quod ratione officii operae pretium esse censeo sequentia super addere, uti omnibus adaequate de more ponderatis, tutum ab hac Sac. Congregatione ferri possit judicium.

Juxta receptiorem sententiam Religiosus ad Episcopatum promotus remanet obstrictus voto Paupertatis, et proprium habere non potest, *juxta Divum Thomam infra referendum* 2. 2. *quaest.* 185. *art.* 8. *ad* 3. unde licet paternam vindicet haereditatem juxta *Textum in Can. statutum* 18. *quaest.* 1. ibi, *statutum est etc. ut Monachus, quem canonica electio a Jugo Regulae Monasticae Professionis absolvit, et sacra Ordinatio de Monacho Episcopum facit, velut legitimus haeres paternam sibi haereditatem postea jure vindicandi potestatem obtineat;* hoc tamen intelligitur quoad usum, non quoad proprietatem, et dominium, cum haec ad suam Ecclesiam deferantur, uti ponderat *Divus Thomas loco citato*, ibi, *proprium autem nullo modo habere possunt; non enim paternam haereditatem sibi vindicant quasi propriam, sed quasi Ecclesiae debitam*, et haec semper fuit sententia Curiae Romanae,

uti loquendo de Tribunali Rotae habetur *in decis.* 115. *num.* 7. *et seqq. et num.* 22. *et seqq. part.* 4. *tom.* 2. *rec.* et concordant resolutiones hujus Sac. Congregationis, et signanter *in una Neapolitana* 7. *Decembris* 1639. *lib.* 16. *Decret. fol.* 306. ibi, *Quaeritur, an N. Regularis professus incapax bonorum ad Episcopatum assumptus recuperet jus succedendi quoad haereditates, post assumptum Episcopatum sibi delatas; secundo an eidem obstet cessio, et renunciatio ejusmodi haereditatum facta ad favorem Fratris ad praescriptum Sac. Concilii Tridentini cap.* 16. *sess.* 25. *de regul. Sacra etc. ad primum respondit recuperare jus succedendi ad haereditates post adeptum Episcopatum ad utilitatem suae Ecclesiae sibi delatas quoad proprietatem, et ad proprium commodum quoad usumfructum; ad secundum eidem non obstare supradictam cessionem, et renunciationem quoad haereditates, quae non sint alteri ante adeptum Episcopatum acquisitae.*

Ea, quae mox dicta sunt de Monacho ad Episcopatum promoto, procedunt etiam in Canonico Regulari ad Ecclesiam Cathedralem assumpto, et ad aliud quodcumque Beneficium saeculare, ut in terminis Canonici Regularis ad Episcopatum assumpti probat *Textus in cap. cum olim de privilegiis*, ibi, *praeterea quia idem N. praedecessor tuus fuerat Canonicus Regularis, et duo millia Marabotinorum, quae acquisierat, in Episcopatum jam promotus Monasterio dederat memorato, ipsum ad restitutionem eorum Judices condemnarunt*, ubi *glos. in verb. restitutionem* subdit, *quia quidquid post suam consecrationem acquisivit, Episcopatui acquisivit, quare donare illa non potuit, quia qui nihil habet nihil donare potest*, et in terminis Religiosi provisi de Beneficio saeculari extra suam Religionem bene ponderat *Suarez de Religione tom.* 4. *lib.* 3. *cap.* 19. *num.* 28. ibi, *Supposita autem translatione legitima Religiosi ad Beneficium saeculare, quoad paupertatem, idem judicium de illo est, quod de translato ad Episcopatum, servata proportione; nam acquirit suae Ecclesiae quocunque titulo acquirat, habet tamen, dum vivit, administrationem talium bonorum*, et prosequuntur *Bonacina oper. moral. tom.* 1. *tit. de clausura quaest.* 2. *puncto* 9. §. 4. *difficul.* 2. *proposit.* 3. *num.* 15. *et seqq. Castropalao oper. moral. tom.* 3. *tract.* 16. *disput.* 3. *punct.* 19. *num.* 15.

Haec quoad jus Decretalium; sed cum Gregorius XIII. *in sua Constitutione* 43. *Bullar. tom.* 3. res, et bona Regularium extra Conventus etiam cum licentia Superiorum degentium comprehensa esse voluerit sub nomine spoliorum, et ea Camerae Apostolicae applicaverit, uti etiam ponderant *Bonacin. loco citato num.* 18. *et Castropal. num.* 21. hinc factum est, quod ea quae dicta fuerunt de acquisitione proprietatis favore Ecclesiae, attento jure novissimo, et in locis, in quibus jus spolii sibi vindicat locum, intelligenda sunt de acquisitione favore Camerae, *Teste Lucarino de Episcopo Regulari in cap.* 2. *punct.* 1. *in princ.* ibi: *dum in sequentibus dicam, Episcopos acquirere Ecclesiae suae, nomine Ecclesiae accipienda erit Camera Apostolica, ubi ex quocumque jure per suos Ministros colligit illa bona, quae solent a Doctoribus Ecclesiae acquisita fuisse declarari.*

Gregoriana Constitutio procedit in his, quae acquiruntur a Religioso tempore, quo vivit extra Claustra, sive ex causa testatae, sive intestatae successionis, ut in puncto dictam Constitutionem interpretando firmat *Rota decis.* 121. *num.* 18. *et seqq. par.* 6. *recent.* sed cum in praesenti rerum statu, renunciatio fuerit a Thoma concepta sequentibus verbis, *Che venendo il caso, che Iddio non voglia, che per qualche accidente tanto volontario, quanto necessario tornasse il detto Tommaso al secolo, in qualunque tempo, et in qualunque modo ciò seguisse, si abbia per non fatta la presente rinunzia, e che ipso jure s' intenda esso Tommaso ritornato ne' piedi primieri, come se fosse stato sempre nel secolo, e non avesse fatta mai alcuna rinunzia, non intendendo detto Tommaso d' entrare in parte in quei beni mobili, e stabili, che saranno compri da' suoi Fratelli dopo detta rinunzia:* quaestionis pondus ad hoc punctum videtur esse redactum, an scilicet verba pacti regressum importent ad bona renunciata, tam quoad usum, quam quoad proprietatem; in quo rerum themate videtur, quod pactum quoad proprietatem prodesse non possit Renuncianti, nec obesse Renunciatario, vel alias quam potius interpretationem admittant inclusivam usus, quoad Renunciantem, relicta in suspenso acquisitione proprietatis, prout de jure, hoc est, vel favore Ecclesiae, vel favore Camerae, uti habetur *in Anconitana Successionis* 23. *Februarii* 1722. §. *Nihilominus, et seqq. coram R. P. D. Calcagnino*, in qua facti specie supposita acquisitione usus quoad Thomam de Adamis, videndum est, an proprietas pertineat ad Ecclesiam, vel ad Cameram.

His stantibus quaeritur:

Ad quem spectet proprietas, seu dominium bonorum, de quibus agitur, in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Non spectare ad Thomam, et amplius.

QUÆSTIO CCCXL.

In Causa Caesenatensi, die 17. *Julii* 1723.

Anno 1656. erecta fuit in Civitate Caesenae Congregatio Oratorii Patrum S. Philippi Nerii, sed cum eadem degeret in quibusdam domibus conductitiis apud Ecclesiam S. Marini, curante Eminentissimo Domino Cardinali Ursino tunc dictae Urbis Episcopo, san. mem. Innocentius Papa XI. per suas litteras apostolicas in forma Brevis expeditas anno 1689. dictae Congregationi concessit Ecclesiam S. Severi una cum aedibus annexis, et curam Animarum eidem univit, accedente consensu Sacerdotis Jacobi Navacchiae dictae Ecclesiae Rectoris, ad cujus favorem quoad usque viveret, reservati fuerunt omnes fructus certi praedictae Parochialis Ecclesiae.

Post unionem Congregatio, quae prius sub modio delitescebat, super candelabrum lucere coepit, ampliata videlicet Ecclesia S. Severi in formam elegantiorem, dilatatis aedibus Sacerdotum, auctis reditibus ad ejus conservationem sufficientibus; cumque mortuo subinde Sacerdote Navacchia, et quod magis est, ad meliorem vitam intra breve tempus translatis nonnullis praestantibus Sacerdotibus Congregationi addictis, ipsa Congregatio imminui incoeperit, fueritque animadversum, nonnullos alioquin idoneos Ecclesiasticos ab amplexando instituto S. Philippi abhorrere propter onus curae Animarum, quod vix expleri potest una cum aliis exercitiis ad institutum S. Philippi pertinentibus, Congregatio in animum induxit Parochiam a se abdicare tanquam sibi praejudicialem, exemplo Congregationis Romanae, quae, ut magis proficeret in observantia sui instituti, curam Animarum sibi incumbentem dimisit, superstitibus adhuc S. Philippi Alumnis, qui utique ab ejus mente nunquam recessissent, si Animarum curam ei consonam agnovissent, uti habetur in Vita dicti Sancti conscripta *a Patre Baccio lib.* 1. *cap.* 17.

Res ad Episcopum Caesenaten. delata fuit, qui diu, multumque Patrum desiderio reluctatus, ne dimissa a Patribus Parochia, suis Parochis perfectum deesset boni Pastoris exemplum, eorumdem tandem voluntati obsecundare coepit sub obtentu imminentis periculi amittendae in sua Civitate Congregationis S. Philippi, cum omnes, qui ejus Instituto nomen dare voluissent, id utique potius praestitissent in Congregationibus vicinarum Civitatum, in quibus quies, et pax maximopere vigent, nec onus adest curae Animarum; sed cum dissolutionem unionis sua auctoritate ordinaria facere non posset non quidem ex defectu causae, sed ex defectu potestatis propter videlicet clausulas in Brevi Apostolico appositas, praedictos Patres admonuit, ut ad Summum Pontificem recurrerent.

Habito a Patribus recursu ad Sanctissimum Dominum Nostrum, eidemque exposito, magnopere suo Instituto expedire, ut a se cura Animarum Parochialis S. Severi abdicaretur, fuerunt a Sanctitate Sua preces remissae ad hanc Sac. Congregationem, quae datis ad Episcopum litteris, cum nedum caussas dissolutionis unionis intellexisset, sed ulterius, quod Ecclesiae S. Severi contermina erat Ecclesia Parochialis S. Joannis Evangelistae, item quod Parochialis S. Severi complectebatur Animas circiter quinquaginta super septingentas, quodque numerus Animarum subjectarum Parochiae S. Joannis Evangelistae quingentas non excedebat, et denique, quod Patres Parochiam essent dimissuri cum omnibus bonis, et fructibus, certis, et incertis, praeter Ecclesiam, situs, viridarium, aedemque contiguam, et utriusque supellectilem sacram, et profanam, *die* 8. *Augusti anni praeteriti* respondit, si Sanctitati suae placuisset, Episcopo Caesenaten. committi posse, ut veris existentibus narratis, ad suppressionem, et respective unionem Parochialis Ecclesiae S. Severi cum conditionibus supra expressis, et juxta modum sibi benevisum pro suo arbitrio, et conscientia, servatis servandis deveniret, factaque Sanctitati suae relatione, Sanctitas sua benigne annuit.

Transmisso ad Episcopum decreto, ut ipse servatis servandis ad executionem mandatorum deveniret, ipse compilari curavit processum tam super verificatione Causarum in precibus expositarum, quam super necessitate, et congruentia unionis; cumque suppressionem, et unionem subinde decrevisset, reservato ad

aliud tempus judicio super translatione Confraternitatis SS. Sacramenti in eadem Ecclesia erectae, decretum fuit illico acceptatum, et executioni mandatum, et Parochus S. Joannis Evangelistae, nemine contradicente, visitavit domus Parochiae S. Severi sibi recenter unitae, statum Animarum confecit, Sacramenta administravit, bonorum omnium Parochiae S. Severi possessionem coepit; at exorto rumore, quod nonnulli unioni refragabantur, et quod eam essent impugnaturi, oblatus fuit supplex huic Sac. Congregationi libellus a Parocho S. Joannis Evangelistae, ut instantia adversantium unioni rejiceretur, et juxta morem Sac. Congregatio preces remisit ad Ordinarium.

Ordinarius in sua nova informatione retulit ea, quae a se gesta sunt in executionem decreti supra memorati, et a Sanctissimo approbati, nullam quoque ait adesse conquerendi Causam, tum quia Parochus Sancti Joannis Evangelistae sibi duos Capellanos adscivit, ut omnibus Populi necessitatibus praesto sit, tum quia Ecclesia S. Joannis Evangelistae majori recurrentium parti proximior est, et commodior, nec clauditur illa S. Severi, cum eadem in praesenti magis frequentetur, quam in praeteritum, Patresque Oratorii, tam in hac, quam in aliis Parochiis solatio infirmorum sedulo pervigilent, et in sua Ecclesia domesticos, juxta suum Institutum, sermones habeant, et confluentibus Sacramenta administrent; et quia unionem jam suo effectu potitam impugnari intellexit, tum propter omissam Parochianorum citationem, tum propter defectum consensus Capituli, subdit Episcopus Populum in hisce unionibus non esse citandum, sed tantummodo audiendum, quatenus aliquid relevans adducat, juxta firmata per *Pac. Jordan. lucubr. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 32. *num.* 94. *Barbos. ad cap.* 5. *sess.* 21. *num.* 8. *Monacell. in formul. tom.* 1. *tit.* 2. *formul.* 7. *num.* 3. et adhaesit haec Sacra Congregatio *in Fulginaten. Unionis* 30. *Jan. currentis anni* 1723. et disputari inter Doctores, an sit necessarius Capituli consensus; nonnulli quippe affirmative, nonnulli negative respondent, juxta ea quae plene habentur apud *Gallemart. ad cap.* 5. *sess.* 21. *apud Barbos. ad eundem locum num.* 9. *apud Monacell. loco citato num.* 2. sed cessare in hypothesi quamcumque controversiam, primo quia in casu processum fuit ad suppressionem, et unionem, non auctoritate ordinaria, sed delegata, et quidem delegatione speciali ad certum actum, vigore videlicet decreti hujus Sacrae Congregationis a Summo Pontifice confirmati, uti bene ponderat *Garzias de benefic. part.* 12. *cap.* 2. §. 2. *num.* 151. tum quia consensus Capituli subsequi potest, et duodecim ex decem, et octo Canonicis supplicant pro conservatione unionis tanquam tendentis ad publicum bonum, et conservationem Congregationis Oratorii.

Jura circumferuntur, quocirca nunc quaeritur:

I. An suppressio Parochialitatis, et curae Animarum S. Severi, ejusque respectiva unio ad aliam Parochialem Ecclesiam S. Joannis Evangelistae sustineatur in casu etc. et quatenus negative.

II. An sit locus novae suppressionis Parochialitatis Sancti Severi, ejusque respectivae unioni ad aliam Ecclesiam Sancti Joannis Evangelistae in casu etc.

Sacra Congr. die 31. Julii 1723. respondit:

Ad primum affirmative. Ad secundum satis provisum in primo.

QUÆSTIO CCCXLI.

In Causa Aquilana Jurisdictionis, die 31. *Julii* 1723.

Dubia ad calcem referenda respiciunt visitationem ab Episcopo Aquilano faciendam in Monasteriis Monialium Ordinis Caelestinorum, et quae sunt subjecta Superioribus ejusdem Ordinis. Cumque jura partium hinc inde circumferantur, mei muneris esse censeo innuere tantum decreta, quae in Regestis hujus Sacrae Congregationis invenire potui, quaeque conducere possunt ad dictorum dubiorum resolutionem.

Sacrum Concilium *Sess.* 25. *de Regular. cap.* 5. in Monasteriis Monialium etiam exemptis, et quae Regularibus subjecta sunt, commisit Episcopis tanquam Sedis Apostolicae Delegatis, ut procurarent, Clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuisset, diligenter restitui, et ubi inviolata est, conservari; et Gregorius XV. in sua Constitutione 18. *Bullar. tom.* 4. §. 2. addidit, ut Episcopi adversus inobedientes, et contradictores procederent per Censuras Ecclesiasticas, et alias poenas, et §. 4. quod Regulares delinquentes circa Clausuram Monia-

lium, licet sibi subjectarum, puniri possent, et corrigi ab Episcopis, tanquam Sedis Apostolicae Delegatis; et Alexander VII. in sua Constitutione 153. *Bullar. tom.* 6. Superioribus Regularibus, quibus incumbit cura, et regimen Monasteriorum Sanctimonialium, prohibuit ingressum in ea, nisi ex causa visitationis localis, et hoc semel in anno, et casu quo necessitas urgeat pluries eodem anno ingrediendi statuit, quod non ingrederentur, nisi cum praesentia Episcopi Dioecesani, vel alterius personae Ecclesiasticae ab eodem deputatae.

Acquisito per Episcopos jure delegato visitandi quoad Clausuram Monasteria Monialium Regularibus subjectarum, exorta est controversia, an liceret Episcopis visitare Altaria, quibus cura Animarum personarum Saecularium non incumbit, aut Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, seu Tabernaculum, in quo idem conservatur, et loca, in quibus excipiuntur confessiones personarum saecularium; et responsum fuit negative, uti habetur ex resolutione hujus Sac. Congregationis impressa ad calcem Constitutionis Gregorianae in responsione ad primum dubium.

Actum subinde fuit de modo, et occasione explendi dictam visitationem, et interroganti de praedictis Episcopo Conimbriensi Sacra haec Congregatio *die* 26. *Maji* 1640. *libr.* 16. *decret. pag.* 384. *a tergo* sic respondit: Sacra etc. *censuit, Episcopum Conimbriensem, uti Sedis Apostolicae Delegatum, potuisse quoad Clausuram, Monasterium Monialium Conventus de Cellas Ordinis Cisterciensis Regularibus ejusdem Ordinis subjectum, visitare, etiam assumpto secum Vicario Generali, et Confessario ejusdem Monialium, Monialesque ipsas in iis, quae ad eundem Clausuram pertinent, examini subjicere, remotis etiam suspicione violatae Clausurae, ac quacunque Superiorum Regularium negligentia, ipsisque inconsultis, et irrequisitis.*

Anno 1684. *die* 29. *Februarii* Episcopus Aquilanus monito Procuratore Generali Congregationis Caelestinorum, supplicavit, declarari, an Episcopus in visitatione Monasteriorum Monialium subditarum Abbati Collis Madii Congregationis Caelestinorum teneatur vocare Abbatem; sed cum instantia propter angustiam temporis non fuerit in dicta Congregatione proposita, non invenio in Regestis, quod in posterum de ea unquam actum sit.

Die 29. *Julii* 1684. *uti habetur lib.* 34. *decret. fol.* 235. instante Archiepiscopo Florentino fuerunt in Sacra Congregatione proposita, et resoluta dubia, quae sequuntur.

I. An Archiepiscopus, seu de ejus mandato Vicarius Generalis possit visitare Sanctissimum Sacramentum, Olea Sacra, Confessionalia, et Sepulturas in Ecclesiis Monialium Regularibus subjectarum.

II. An valeat easdem Moniales communicare.

III. An possit ingredi earumdem Monialium Clausuram cum Pluviali, et Stola.

IV. An omnes Moniales praefatae teneantur processionaliter, cum Cruce, et cum Cantico Benedictus Dominus *obviam ire Vicario ingredienti, et visitare volenti Clausuram.*

V. An in visitatione, et ingressu Clausurae teneantur Vicarii Generales secum ducere Priorem, et Confessarium dictarum Monialium.

Ad haec autem dubia sic responsum fuit, *Ad primum videlicet negative, nisi in his, quae concernunt observantiam Clausurae, et quatenus non adsit legitima consuetudo in contrarium. Ad secundum affirmative, dummodo Moniales velint. Ad tertium, quartum, et quintum negative.*

Anno denique 1686. die 19. Januarii, uti habetur *lib.* 35. *decret. pag.* 15. instante Procuratore Generali Ordinis Minor. de Observ. fuerunt proposita, et disputata sequentia dubia.

I. An Episcopus visitaturus Clausuram Monasteriorum Monialium Regularibus subjectarum teneatur ante accessum, eisdem Monialibus praefinire diem, et horam visitationis, et huic dubio responsum fuit negative.

II. An in Ecclesiis Monialium non curatis visitare possit SS. Eucharistiae Sacramentum, Oleum Infirmorum, Confessionalia, Sepulturas, et Reliquias inibi existentes, et huic dubio responsum fuit, quod daretur supra insertum decretum in Causa Florentina.

III. An in casu resistentiae Monialium possit fores Ecclesiae frangere, Tabernaculum violenter aperire, Ecclesiam interdicere, et SS. Eucharistiae Sacramentum ad aliam Ecclesiam transferre; et huic dubio responsum fuit negative, nisi in casibus spectantibus ad Clausuram.

IV. An Episcopo Monasteriorum Clausuram visitare volenti dd. Moniales teneantur erigere in Ecclesia exteriori, vel interiori sedem cum Baldachino, vel solummodo sufficiat stratum praeparare in utraque Ecclesia; et huic dubio responsum fuit, sufficere praeparationem strati.

V. An Episcopus d. Clausuram visitaturus praeter convisitatores possit pro suo libito secum deducere intus Monasterium alias personas, sive Ecclesiasticas, sive Saeculares indeterminate, vel in certo, et praefixo numero, et huic dubio responsum fuit, servandas esse Constitutiones Apostolicas, hoc est Bull. 25. *Gregorii XIII. Bull. tomo* 2.

VI. An Episcopum dd. Monasteriorum Clausuram visitaturum teneantur Moniales omnes excipere processionaliter cum Cruce, et cantico Benedictus; *et huic dubio responsum fuit negative.*

VII. An dd. Moniales teneantur in ipso Clausurae ingressu adornare stratum, ibique genuflectenti Episcopo Monialis aliqua porrigere debeat Crucem deosculandam, et huic dubio responsum fuit negative.

VIII. An Episcopus Clausuram ingressus possit pro suo libito convocare dd. Moniales omnes in Choro interiori, aut in alio loco, et ad eas sermonem habere; et huic dubio responsum fuit, posse.

IX. An absolute, et indifferenter visitare possit cellas dd. Monialium etiam quoad non pertinentia ad Clausuram; et huic dubio responsum fuit negative.

Haec sunt praecipua, quae in regestis ad materiam facientia potui invenire, iisdemque praesuppositis onus erit in praesenti EE. VV. decernere.

I. An Episcopo accedenti ad visitandum Monasteria Monialium PP. Caelestinis subjectarum, debeantur in ingressu Ecclesiae solitae honorificentiae, et praeeminentiae, omnesque actus reverentiales, ac associari tam in ingressu, quam in egressu Ecclesiae a praedictis PP. Caelestinis.

II. An Moniales praedictae teneantur tradere Episcopo visitanti librum Regularum, et teneantur similiter subire ad solitas Crates onus personalis Visitationis quoad Clausuram spectantis.

III. An Episcopus possit solus cum suis Convisitatoribus ingredi, et visitare Clausuram praedd: Monialium absque interventu P. Abbatis Caelestinorum.

IV. An Episcopus possit visitare nedum Crates, et Moenia exteriora praedictorum Monasteriorum, sed etiam Chorum interiorem, dormitoria, cellas, aliaque loca pro Clausurae Custodia.

V. An possit Episcopus occasione S. Visitationis habere sermonem Spirituale praedd. Monialibus tam intra, quam extra septa Monasterii.

VI. An possit Episcopus nedum visitare Altaria, et Capellas Ecclesiarum praedictorum Monasteriorum, in quibus Beneficia, aliaque onera Missarum insint, verum etiam et Tabernaculum cum Altari majori.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum affirmative quoad Ministros Officiales Monasterii, et quoad Confessarium ejusdem tantum. Ad secundum negative quoad primam partem, affirmative quoad secundam. Ad tertium, quartum, et quintum affirmative. Ad sextum negative.

QUÆSTIO CCCXLII.

In Causa Provinciae Romanae Capuccinorum Nullitatis Professionis, die 31. *Julii* 1723.

Quaestio, quae inter Doctores agitatur, an valida sit professio in Religione emissa ab eo, qui morbo aliquo gravissimo puta epileptico laborat, et in qua affirmativa opinio de jure Decretalium est verior, cessat statim, ac in Constitutionibus Religionis ab Apostolica Sede confirmatis cavetur, ut professio in dictis terminis nulla sit; in eo quippe rerum statu communis opinio est, professionem nullitatis vitio laborare, uti plene prosequuntur *Roderich. quaest. Regul. tom.* 3. *part.* 17. *art.* 9. *Navar. Consil.* 48. *num.* 2. *lib.* 3. *tit. de Regul. Pignatell. consult.* 89. *num.* 3. *tit.* 1. *Rota cor. Ubaldo dec.* 38. *num.* 2. *et seqq. et dec.* 394. *num.* 1. *et seqq. cor. eod.*

Ad tramites eorum, quae huc usque dicta sunt, cum in Constitutionibus Ordinis Capuccinorum cap. 2. haec habeantur: *Qui elephantiasi, morbo caduco, aut alia infirmitate contagiosa afficitur, non recipiatur, et si quis talis receptus fuerit, eo quod interrogatus talem infirmitatem manifestare noluerit, declaratur, Religionem ad eum retinendum minime velle esse obligatam:* Franciscus Spadarus contendit, professionem a se emissam anno 1709. in religione Capuccinorum, assumpto nomine Joannis Francisci de Messina, nullam fuisse, et sic se adversus lapsum quinquennii impetrare posse restitutionem in integrum, cum morbo epileptico laboret, eodemque laboraverit, dum erat in saeculo, antequàm Religionem ingrederetur; inquit enim, ex allegatis verbis Constitutionis inferri, non adesse consensum Religionis in admissione ad professionem ejus, qui morbo epileptico laborat, et consensu deficiente, non esse dubitan-

dum de professionis nullitate; uti relictis generalibus in specie Constitutionum Ordinis Capuccinorum probat Pater Bartholomaeus de Vecchiis in libro *cui titulus*, *Praxis observanda in admittendis ad religionis statum Novitiis, disp.* 13. *dub.* 15. *num.* 4. *et plur. seqq. et signanter num.* 8.

Auditus fuit super hac instantia P. Jo. Francisci de Messina P. Prior Generalis Ordinis, qui nullo facto verbo super existentia morbi Epileptici, vel tempore praesenti, vel ante emissam professionem, subdit, nullitatem, de qua in superioribus sermo habitus est, inductam esse favore Religionis, et non Religiosi, et sic Religione nullatenus validitati professionis contradicente, non posse nullitatem a Professo allegari.

Addi posset, non irrationabile forte futurum esse assertum, si quis diceret, validam fuisse in dictis terminis professionem; in Constitutionibus etenim Ordinis non adest decretum irritans, et simplex interdictum sine decreto irritante non efficit nullam professionem. *Fagnan. in cap. qui Presbyterum num.* 8. *et seqq. de poenitent. et remiss. Portell. in dubiis regularium in verbo professio nulla ex defectu aetatis num.* 54. *Bordon. in controv. moralibus controv.* 21. *de aetate professionis; quaest.* 9. *R. P. D. Petra ad Constit. Apostol. tom.* 2. *pag.* 525. *num.* 23. *et seqq.* et facultas, quam habet Religio expellendi taliter professum, compatibilis est cum validitate professionis, cum superior possit judicialiter procedere contra Professum, ut eum castiget propter peccatum, quod commisit non aperiendo defectum, quem tenebatur in ingressu confiteri, et in poenam peccati eum expellere a Religione, et habitu privare, ut in simili argumentatur *Navar. Cons.* 48. *num.* 3. *lib.* 3. *de Regul.*

Nulla fuit in hac Sacra Congregatione capta resolutio, sed dictum *die* 2. *Julii* 1723. quod Causa iterum proponeretur.

Auctoritate Eminentiss. D. mei Cardinalis Barberini Protectoris Ordinis Capuccinorum, cum de facultate Religionis ejiciendi eum, qui Professionem emisit, dum morbo epileptico laborabat, nulla esse posset controversia, res eo devenit, ut Superiores suum benigne dederint assensum praedicto Joanni Francisco, ut ad saeculum redire posset, et in eorum Decreto expressa fuit causa morbi epileptici, ne videatur, quod ille ejectus fuisset a Religione tanquam incorrigibilis, et gesta a Patribus Superioribus fuerunt ab hac Sacra Congregatione confirmata.

Terminata modo praedicto lite inter Religionem, et memoratum Joannem Franciscum, alia consimilis insurrexit controversia inter eandem Religionem, et Patrem Joseph Mariam de Palliano contendentem, Professionem a se emissam in Ordine Capuccinorum *anno* 1714. esse nullam ex eodem capite morbi epileptici, quo laboravit usque ab infantia, laboravit tempore proximo susceptioni habitus Religiosi, laboravit paulo post emissam Professionem, et actu etiam laborat, uti colligitur ex plurium Testium, licet formiter non examinatorum, attestatione, itaut dicatur, non esse dubitandum de morbi existentia tempore Professionis, cum in morbis habitualibus, probatis extremis, media praesumantur.

Antequam quidquam in causa perageretur, actum fuit cum P. Procuratore Generali, ut videretur, an Superiores Ordinis se gerere vellent erga Patrem Josephum, sicuti se gesserunt erga P. Joannem Franciscum? At eodem expresse dissentiente, juxta morem dictum fuit, ut formiter audiretur, et suam exararet in scriptis informationem.

Paruit Procurator Generalis mandatis, recitatisque verbis suarum Constitutionum jam supra relatis; inquit ex illis inferri, competere Religioni facultatem ejiciendi taliter Professos, sed volente Religione Professionem ab eis emissam esse validam, et multo magis, cum in Capitulo Generali habito *anno* 1633. propositum fuerit sequens dubium, *utrum profitens cum taciturnitate morbi Neapolitani, aut alterius incurabilis contra Statuta Ordinis sit vere Professus*, et fuerit responsum *esse verum Professum, quia nostra Constitutio non irritat Professionem*.

Pro Patre Josepho scriptura exhibetur R. P. D. mei de Lanfredinis utriusque Signaturae Referendarii, et Pauperum in Civilibus doctissimi, et diligentissimi Advocati, in qua strenue probare contendit, Religiosam professionem involvere contractum correspectivum, et ultro citroque obligatorium, itaut deficiente consensu ex parte Religionis, professio debeat esse nulla, et irrita etiam ex parte Professi.

Alligantur in eadem scriptura punctuales auctoritates *Capon. discept.* 53. *num.* 33. *et seqq. Patris Bartholomaei de Vecchiis Capuccini in libro, cui titulus Praxis observanda in admittendis ad Religionis statum Novitiis disput.* 13. *dub.* 15.

n. 4. et num. 8. et Patris Thesauri Capuccini in libro Romae impresso, cui titulus, Esposizione sopra la Regola del Serafico Padre S. Francesco cap. 2. qui in terminis Constitutionum Ordinis Capuccinorum pugnant pro nullitate Professionis ab eo emissae, qui morbo epileptico laborabat.

Alia plura tum ex facto, tum ex jure petita legi possunt in eadem elaborata scriptura per manus circumferenda; quocirca proposito dubio.

An constet de causis restitutionis in integrum in casu etc.

Sacra Congr. die 8. Julii 1724. respondit:
Ad Eminentissimum Protectorem juxta mentem.

Mens autem fuit, ut Superiores Ordinis assensum darent egressui, prout etiam de facto dederunt.

Haec quoad praeteritas instantias; cumque in Congregatione habita die 8. Junii 1726. Pater Joannes a Roma similiter instet pro Restitutione in integrum adversus Professionem a se emissam in eadem Religione Capuccinorum, ex quo ante Professionem, et ab infantia nephritico morbo taliter laborabat, ut non sine gravi, acerboque dolore urinam guttatim emittere posset, et ejus scriptura una cum relatione Patris Procuratoris Generalis circumferatur, quaeritur:

An sit locus restitutioni in integrum in casu etc.

Sacra Congr. die 6. Julii 1726. respondit:
Negative.

QUÆSTIO CCCXLIII.

In Causa Pampilonensi Indulti, die 31. *Julii* 1723.

Clerus universus Civitatis, et Dioecesis Pampilonensis supplicavit Sanctissimo Dom. Nostro pro facultate assumendi, et eligendi personam in dignitate ecclesiastica constitutam in suum Judicem Conservatorem, qui cognoscere posset de injuriis, et aliis Causis, etiamsi hae judicialem indaginem requirerent; cumque a Sanctitate Sua preces fuissent remissae ad hanc Sac. Congregationem, et ab hac responsum sit quod Eminentissimus Ptolomaeus dignaretur rem perpendere, et votum suum aperire, dictum de more ab E. S. editum fuit suffragium, in quo plura continentur. Primum est, quod a Clero non petitur generalis Conservator pro omnibus bonis, rebus, et juribus suis, sed tantum pro observantia trium Constitutionum Apostolicarum, unius scilicet Clemen. X. et duarum san. mem. Clem. XI. Secundum est, nihil in dictis Constitutionibus contineri, quod non respiciat bonum regimen, disciplinam, morum correctionem, et oeconomicam curam bonorum ecclesiasticorum ejusdem Cleri, absque ullo praejudicio jurisdictionis Episcopalis. Tertium est, deputari posse Conservatorem pro observantia praedictarum Constitutionum Apostolicarum, sed ad certum tempus, hoc est ad quinquennium, juxta *cap.* 5. *sess.* 14. *de Reform.* Quartum est quod abstinendo ab odiosa nominatione Judicis Conservatoris, qui forte non conceditur ad duo vel tria dumtaxat Apostolica Indulta tuenda, fieri posset assignatio unius, vel plurium Executorum, ac Defensorum in dignitate ecclesiastica constitutorum, qui facultates haberent opportunas, ut a Clero requisiti executionem omnium contentorum in dictis tribus litteris apostolicis promovere possent.

Actum fuit de hac petitione Cleri Pampilonensis in Congregatione habita *die* 8. *Augusti anni praeteriti* inter summaria precum, et responsum fuit *lectum*, tum quia exorbitantia quaedam, et nimis ordinariae auctoritati praejudicialis visa est continere in hoc, quod Clerus universus suum haberet conservatorem, licet cum facultate restricta ad saepe memorata tria Apostolica Brevia: tum quia in editione Brevium non fuerint designati executores, novum, et insolitum visum est, quod ex post iidem deputentur; et tandem quia in hypothesi, in qua disputationes oriantur, et controversiae, vel circa intelligentiam, vel circa executionem Brevium, potest Clericus adire Tribunal Nuntii Apostolici, et instare pro justitia.

Hisce rationibus Clerus non acquievit, obtentaque facultate describendi instantiam in folio, et per manus distributa scriptura impressa, una cum Brevibus, et suffragio Eminentissimi Ptolomaei, quaeritur:

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.

Sacra Congr. die 28. Augusti 1723. respondit:
In decisis, et amplius.

QUÆSTIO CCCXLIV.

In Causa Albinganensi Concursus die 28. *Augusti* 1723.

Cum in Mense Apostolicae Sedi reservato vacasset Ecclesia Parochialis SS. Nazarii, et Celsi loci Mari, indictusque fuisset de more Concursus *die* 12. *Septembris* 1722. et tres essent Examinatores Synodales, omnium trium vota conspirarunt favore Vicarii Generalis Albinganensis, et Sacerdotis Nicolai Antonii Marualdi, Sacerdosque Bernardus Cascionus duo habuit vota favorabilia, et unum contrarium; cumque Vicarius Generalis renuntiasset cuicumque juri sibi ex Concursu quaesito, resque redacta esset inter Marualdum, et Cascionum, Episcopus secum reputans majorem idoneitatem ex sola scientia non desumi, sed magis idoneum pro Parochiali esse posse illum, qui est simpliciter inter approbatos quoad litteraturam, sed aliis excellentibus fruitur qualitatibus maxime necessariis pro exercenda cura animarum, magis idoneum pro Parochia declaravit Sacerdotem Cascionum, et appellatione interposita a Sacerdote Marualdo, non potuit esse locus eidem, nisi in devolutivo, itaut relaxatis a Dataria Bullis, Sacerdos Cascionus possessionem obtinuerit Parochialis, et Sacerdoti Marualdo jus tantummodo remanserit prosequendi devolutivam appellationem, et probandi in hac Sacra Congregatione dubium super praetenso irrationabili Episcopi judicio.

Ducto itaque initio a doctrina, eaedem omnino quaestiones, uti de jure est in Concursibus, fuerunt omnibus Concurrentibus propositae. Prima fuit, *ex quo Sacrarum litterarum textu desumatur auctoritas ferendi sententiam excommunicationis*, et uterque ex Concurrentibus de quibus agitur, attulit illud, de quo in Evangelio Matthaei *Accipite Spiritum Sanctum, quodcunque solveritis etc.* et sola quoad hunc punctum differentia inter responsionem Sacerdotis Cascioni, et responsionem Sacerdotis Marualdi fuit haec, quod Cascionus asseruit, ex nullo alio Sacrarum litterarum Textu praedictam auctoritatem desumi, quae restrictiva non fuit a Marualdo apposita in sua Responsione.

Secunda quaestio proposita fuit haec, quae sequitur, *an excommunicati vitandi possint inter se communicare*, et huic Sacerdos Marualdus respondit *affirmative*, quia ligatus majori excommunicatione, utpote privatus bonis spiritualibus non subest periculo labendi in minorem excommunicationem, et e contra Sacerdos Cascionus *negative* respondit, exceptis illis casibus, in quibus potest quis communicare cum excommunicato, allata inter caeteras etiam hac ratione, quod delictum non debet delinquenti patrocinari.

Tertia quaestio, quae fuit proposita, est haec, *quomodo se gerere debeat, qui Clericum occidit aggressorem, et declaratus fuit excommunicatus, si revera homicidium facit ad sui defensionem, et cum moderamine inculpatae tutelae*, et uterque respondit occidentem in foro externo se gerere debere tanquam excommunicatum, sed non in foro interno.

Quarta quaestio fuit, *quaenam vere dicatur Laureola Martyrii, et an Catholici Milites occumbentes in Bello, quod habet Augustissimus Imperator Christianorum cum Tyranno Turcarum, dici possint Martyres Christi*, et huic quaestioni Sacerdos Marualdus respondit, Laureolam Martyris esse praemium consistens in quibusdam insignibus, et decore cicatricum, et Milites occumbentes esse Martyres Christi, si Bellum fuerit a Tyranno Turcarum motum in odium Fidei, et non ex alia causa, et Sacerdos Cascionus, uti legitur in actis originalibus, licet in summario non habeatur, respondit, illam dici Laureolam Martyrii, quae acquiritur profundendo vitam pro servanda Fide Catholica, et Milites in Bello occumbentes, si pugnarunt pro conservanda Catholica Religione, esse Martyres, secum autem, si pugnarunt pro Caesare defendendo, quamvis habendo intentionem defendendi Caesarem, possint et habere intentionem implicite defendendi Religionem, quae per mortem Caesaris periculum subiret.

Quinta demum quaestio proposita fuit haec, *quid, et quotuplex sit cambium, et an si Titius indigeat pecuniis, et petat a Campsore sibi dari centum aureos, et Campsor non aliter det nisi Romae solvendos, et petat a Titio pretium, quod solet dari pro tali loco, an iste contractus sit licitus, si dictus Titius revera non cogitat reddere in dicto loco, et id constet Campsori*, et ulterius, *an accipiens occasione cambii pecuniam adulterinam, possit illam expendere.* Huic autem quaestioni Sacerdos Marualdus respondit, distinguendo inter cambium siccum, et cambium reale, et utriusque naturam explicavit;

et in eo, quod attinet ad primum dubium, dixit, contractum praedictum esse contractum Mutui, et sic illicitum, et usurarium, cum praecise ex Mutuo habeatur lucrum ultra sortem, et ulterius dici posse cambium siccum prohibitum a Bulla S. Pii Quinti; et in eo, quod spectat ad secundum dubium, ait, non posse praedictam pecuniam adulterinam expendi, nisi secundum valorem intrinsecum, si quem habet, non autem secundum valorem extrinsecum, qui solet apponi a Principe; et Sacerdos Cascionus, uti habetur in Actis originalibus concursus, respondit, cambium nihil aliud esse, quam permutationem pecuniae cum aliena pecunia, et esse quadruplex, aliud minutum, aliud per litteras, aliud reale, aliud fictum, et siccum, aliud denique ad nundinas, vel cambium Francofurtense; et loquendo de casu proposito Campsoris, respondit contractum ex ejus parte esse usurarium, et illicitum, et esse etiam cambium siccum, cum Campsor fingat se dare nummos in uno loco, et det in alio, sed ex parte Titii esse licitum, quia idem ductus necessitate pecuniarum potest frangenti fidem frangere, et compensare damnum, quod passus est propter tale cambium, servata tamen aequalitate; et denique eum, qui accepit pecuniam adulterinam, non posse illam expendere, cum rem vitiosam contractare non possit, nisi detecto vitio rei.

Huc usque deducta respiciunt utriusque collitigantis doctrinam ad tramites responsionum ab utroque datarum quaesitis, quae fuerunt proposita ab Examinatoribus Synodalibus; at ad alias qualitates sermonem transferendo, Scribens pro Sacerdote Marualdo contendit, eum nedum esse doctum, sed etiam Doctoris privilegio decoratum, esse omnibus acceptissimum, et a Parochianis summopere exoptatum, esse insigni prudentia praeditum, et e contra Sacerdotem Cascionum esse Clero, et populo invisum, esse vilibus parentibus ortum, esse prae paupertate incapacem ad subveniendum necessitati Ecclesiae Parochialis, non esse humilem, non prudentem, nec bona quo ad mores fama praeditum, tum quia ex altari praedicavit, sola contritione posse indulgentias acquiri, tum quia suspectas habuit cum mulieribus amicitias: scribensque pro Sacerdote Casciono ejus qualitates extollit, cum sit major aetate, cum sit antiquior in Sacerdotio, cum usque ab anno 1715. fuerit approbatus ad audiendas confessiones, et curam animarum exercuerit tanquam Oeconomus, et quidem cum magna laude, cum sit denique Teste Episcopo virtutibus humilitatis, et prudentiae insignitus; in nihilum urgentibus, vel suspecta amicitia, cum mulier esset persona honestissima, et optimae famae, vel exaggerata imprudentia, cum ad lucrandum indulgentiam per modum suffragii pro Defunctis non sit necessaria confessio, nec communio, sed actus contritionis sufficiat cum proposito quamprimum peccata confitendi; uti asserit Scribens pro saepe memorato Casciono.

Pro complemento, cum plura alia habeantur in scripturis per manus circumferendis, nonnulla videntur quo ad responsiones datas adnotari posse: primum potestatem ferendi censuras nedum fundatam esse in illis verbis, *Quaecumque alligaveritis etc.* sed in aliis Apostoli prima ad Corinthios, 5. *Auferte malum ex vobis ipsis*, uti explicat S. Augustinus *lib.* 2. *retract. cap.* 17. et eundem Apostolum hanc potestatem exercuisse, cum incestuosum Corinthium excommunicavit *prima ad Corinthios primo*, uti docent Theologi, qui etiam ponderant illud, quod habetur secunda ad Thessalonicenses tertio, *Quod si quis non obedit verbo nostro per epistolam, hunc notate, et ne commisceamini cum illo, ut confundatur.*

Secundum est, aliud esse Laureolam, aliud Aureolam. Si quaesitum, prout in actis originalibus scriptum est, refertur ad Laureolam, haec esse videtur corona, seu diadema, quod depingitur circa caput Sanctorum, uti interpretando Decreta Generalia Urbani VIII. quae prohibent Laureolas circa caput non Beatorum, nec Sanctorum, probat *Card. Albit. de Inconst. in fide cap.* 40. *num.* 180. Si vero quaesitum de Aureola sit intelligendum, qua prae ceteris Martyres potiuntur, et de qua *S. Thomas in supplem. ad tertiam partem quaest.* 96. *art.* 6. haec est gaudium superadditum Beatitudini essentiali, et eam exornans, et Aureola dicitur, ad distinctionem Aureae, conjunctionis scilicet hominis ad Deum per ejus perfectam visionem, et fruitionem, quae corona aurea, seu aurea absoluta per modum substantivi appellatur.

Tertium est, nonnullos asserere Milites Catholicos in Bello pugnantes adversus Infideles, Martyres esse, si mortem inductam voluntarie acceptent; uti post Divum Thomam

2. 2. *quaest.* 124. *art.* 5. *ad* 3. late prosequitur *Cardinalis Capisuccus in suis Controver. Theolog. controv.* 27. *de Martyrio* §. 12. nonnullos e contra sustinere, Martyres non esse dicendos dictos Milites, licet pura intentione pugnent pro fide, et in Bello moriantur, *Salmanticenses in cursu Theolog. tom.* 3. *tract.* 9. *disp.* 3. *dub.* 2. §. 2. *num.* 23. *Lessius de justitia, et jure lib.* 3. *cap.* 1. *dub.* 3. *num.* 36. cum aliis, quos cumulat, et sequitur *Schiara in Theologia Bellica tom.* 2. *lib.* 8. *diff.* 23. caeteros denique docere, praedictos Milites rigorose Martyres dici non posse, sed improprie, eo quod licet moriantur pro Fide, moriuntur tamen contrapugnando, et resistendo, uti late probat *Theophil. Raynaud. oper. tom.* 18. *de Martyrio per pestem cap.* 5. *n.* 4. *et seqq.*

Ultimum demum est, statum gratiae esse necessarium pro acquisitione Indulgentiarum, sed statum gratiae per confessionem non esse necessarium, nisi in Bulla exprimatur confessio, uti late prosequuntur *Reginald. in praxi fori Poenitentiarii lib.* 7. *quaest.* 2. *num.* 171. *et seqq. Bonacina oper. Moral. tom.* 1. *disput.* 6. *quaest.* 1. *punct.* 5. *proposit.* 2. *n.* 4. *et seqq.*

His positis, quaeritur:

An constet de irrationabili judicio Episcopi in casu etc.

Sacra Congr. die 18. Septembris 1728. respondit: *Negative, et amplius.*

QUÆSTIO CCCXLV.

In Causa Herbipolensi, et Fuldensi Concordiae, die 28. *Augusti* 1723.

Post longam litem magno utriusque partis dispendio, et magnis animorum motibus agitatam in Rotae Auditorio inter Episcopum Herbipolensem, et Abbatem Fuldensem super jurisdictione in locis cis Amnem Fuldae positis, et in qua Abbas victor evasit, cum tres ejus favore emanaverint Sententiae conformes super jurisdictione quasi Episcopali, et Territorio perfecte separato una cum positiva exclusione Episcopi Herbipolensis, deventum tandem est ad Concordiam sub reservatione Beneplaciti Apostolici; nedum etenim privatae, sed etiam publicae quieti convenire existimatum est, ut Principes Ecclesiastici Territoria contermina habentes, et Haereticorum Regionibus admodum vicini nullam habeant inter se litigandi occasionem; ut autem Eminentissimi Patres, quorum judicium exposcitur pro approbatione Concordiae, omnia ad rem facientia sub oculis habeant, tenor Concordiae per extensum exhibetur, una cum Relatione Secretarii ad calcem impressa, in qua tota judicialis series, et alia, quae scitu opportuna visa sunt, exponuntur. Porro in hac Congregatione Causa non fuit proposita, sed propositio facta est in sequenti Congregatione habita *die* 18. *Septemb. ejusdem anni*, disputatoque dubio *an Concordia esset confirmanda in casu etc.* dilata fuit resolutio, et dictum, quod scriberetur juxta Instructionem.

Instructio exarata fuit, et transmissa ad Episcopum Herbipolensem, et instructionis tenor per extensum refertur in supplici ejusdem Episcopi libello per manus circumferendo. Circumfertur etiam alius supplex libellus Abbatis Fuldensis, et uterque exorat pro confirmatione Concordiae; quapropter perpensa relatione Causae supra memorata, perpenso tenore Instructionis supradictae, caeterisque perpensis, quae ab utraque parte afferuntur, quaeritur:

An concordia sit confirmanda in casu etc.

Sacra Congr. die 9. Septembris 1724. respondit: *Dilata, et expectetur novus Episcopus.*

Relatio Causae Herbipolen. seu Fulden. Jurisdictionis extensa a Secretario (postea Benedicto Papa XIV.) pro faciliori examine instantiae, quae in Sacra Congregatione proponitur super approbatione Concordiae initae inter Episcopum Herbipolensem, et Abbatem Fuldensem.

Cum anno 1662. Joannes Philippus Episcopus Herbipolensis concordiam fecisset cum Abbate Fuldensi, et in ea declarasset, Abbatiam Fuldensem esse nullius Dioecesis, et Abbati, ejusque pro tempore successoribus jurisdictionem Ordinariam privativam in eadem Abbatia, et in illius Clerum, et Populum cessisset una cum facultate cognoscendi Causas Civiles, Matrimoniales, Criminales, Beneficiales, et alias quascumque ecclesiasticas, nec non instituendi, ac destituendi, visitandi, Synodum congregandi, et generaliter explendi omnia alia ad jurisdictionem quasi Episcopalem pertinentia, nullo prorsus jure penes se retento, seu reservato,

promota fuit in Rotae Auditorio ab Episcopo successore controversia super validitate praedictae Transactionis, eodemque tantum informante, Rota sensit, locum esse rescissioni Concordiae, tum quia inita fuit absque Apostolico Beneplacito, tum quia pro parte Episcopi doctum fuit, Abbatiam sitam esse intra limites Dioecesis Herbipolensis, et Episcopos pro tempore in eadem Abbatia, nec non in illius Clerum, et Populum gessisse plures actus ordinariae jurisdictionis, uti videri potest *in Herbipolen. rescissionis Concordiae* 4. *Februarii* 1692. *coram Emerix Juniore, quae est decisio* 1028. *inter ejus decisiones impressas, et haec eadem decisio fuit confirmata* 21. *Junii* 1695. *uti habetur in decis.* 1267. *coram eodem, et demum in praecedentium confirmatoria* 25. *Junii* 1696. *coram clar. mem. Card. la Tremoille.*

Terminato judicio super rescissione Concordiae, acrior inter Episcopum, et Abbatem controversia insurrexit, praetendente Episcopo, ad se pertinere jurisdictionem spiritualem, et ecclesiasticam in Territorio cis Amnem Fuldae posito, et excipiente Abbate, eam ad suam Abbatiam Fuldensem spectare; delataque pariter ad Rotae Auditorium hac nova controversia, cum propositum fuisset dubium, *An, et de cujus bono jure constaret etiam ad effectum manutentionis, seu reintegrationis*, nulla fuit capta resolutio die 14. Aprilis 1698. neque die 12. Junii 1699. et solum die 28. Junii 1700. responsum fuit, constare de bono jure Abbatis etiam ad effectum manutentionis, uti plene desumitur ex decisione dictis die, et anno edita coram citato clar. mem. Card. la Tremoille, et Auditorium Rotae triplici innixum fuit fundamento, quorum primum desumptum fuit ex erectione Abbatiae ante fundationem Episcopatus Herbipolensis, hinc inferendo ad nativam libertatem, et ad jurisdictionem acquisitam in ipso temporis momento, quo erecta est, quaeque idcirco appellata fuit Jurisdictio nativa; secundum constitutum est in Privilegiis Abbati concessis per Summos Pontifices, hinc arguendo ad jurisdictionem dativam; et tertium ex possessione immemorabili, et quadragenaria cum titulo colorato desumptum est; et haec Jurisdictio nomen habuit praescriptivae.

Episcopus adversus hanc decisionem novam postulavit audientiam, eademque concessa, cum propositum fuisset die 16. Februarii 1703. consuetum dubium, *An esset standum, vel recedendum a decisis*, Rota respondit pro persistentia in decisis, sed ex triplici fundamento allato pro Abbate Fuldensi in allegata decisione clar. mem. Cardinalis de la Tremoille, rejectum fuit primum Jurisdictionis Nativae, rejectum fuit alterum Jurisdictionis Dativae, et ad partes posita praescriptione immemorabili, tota vis pro Abbate fuit reposita in quadragenaria cum titulo colorato, uti habetur ex decisione edita citata die 16. Febr. 1703. coram bon. mem. Molines Decano §. 1. *et* §. *finali, quae decisio est vigesima inter impressas post Prosperum de Territorio separato;* cumque non obstantibus binis decisionibus, Causa ab Auditorio Rotae non fuisset per sententiae prolationem expedita, fuit illa iterum proposita die 27. Aprilis 1705. habitoque responso, quod constabat de bono jure Abbatis Fuldensis etiam ad effectum manutentionis in possessione, et exercitio Jurisdictionis Ordinariae, quasi Episcopalis in omnibus locis ditionis Fuldensis, non ex motivo tamen Jurisdictionis Nativae, nec ex motivo Immemorabilis, sed Dativae, et Praescriptivae praescriptione quadragenaria cum titulo colorato, uti legitur *in decisione edita dicta die* 27. *Aprilis* 1705. §. 3. *et* §. 16. *coram bon. mem. Molines, quae est decisio* 23. *post memoratum Prosperum de Territorio separato*; tandem deventum fuit ad Causae expeditionem *die* 20. *Decemb. ejusdem anni*, sed extensa alia brevi decisione, in qua caeteris fundamentis rejectis, unicum momentum constitutum fuit in quadragenaria cum titulo colorato: *in eo autem constitutum fuisse declararunt Domini bonum jus Abbatis, quod ad sui favorem concurrit possessio quadragenaria cum titulo colorato*, quemadmodum legitur *in decisione edita die* 20. *Decembris* 1705. §. *Et in primis, et* §. *In eo autem coram saepe citato Molines Decano.*

Prolata itaque prima sententia favore Abbatis Fuldensis, et interposita ab Episcopo appellatione, causa delata fuit ad bon. mem. R. P. D. Ansaldum, propositoque die prima Julii 1708. dubio, *An Sententia Rotalis esset infirmanda, vel confirmanda*, responsum fuit pro confirmatione, et uti colligitur ex voluminosa decisione ab eodem edita, nullus fere fuit ex DD. Rotae Auditoribus, qui adhaeserit fundamento jurisdictionis Nativae. Major quoque pars suffragiorum existimavit, jurisdictionem Dativam Abbatis non subsistere, et licet major unio suffragiorum fuerit pro praescriptione

quadragenariae cum titulo colorato, unus tamen ex Dominis illam fortiter impugnavit, juxta ea, quae habentur §. 18. *et pluribus seqq. et* §. 101. *et seqq. et* §. 131. *et seqq.* usque in finem decisionis *diei* 1. *Junii* 1708. *coram eodem Ansaldo, quod est decis.* 24. *post memoratum Prosperum de Territorio separato;* et cum post haec fuisset ab Episcopo petita, et obtenta nova audientia, et ad tramites ordinis judicialis fuisset propositum dubium, *an esset standum, vel recedendum a decisis*, perstitum fuit in decisis, et duo ex DD. amplexati sunt omnia fundamenta deducta pro parte Abbatis, jurisdictionis scilicet Nativae, Dativae, et Praescriptivae; alter perstitit in decisis ex solo fundamento jurisdictionis Dativae; quatuor convenisse videntur in praescriptione quadragenaria cum titulo colorato; et unus dissensit ab omnibus, et jurisdictioni Praescriptivae cum titulo colorato fortiter obstitit, cui subinde unus accessit, et alter eo audito, in eam descendit opinionem, ut differretur resolutio, et ut actus particulares examinarentur, quos Abbas praetendere poterat se praescripsisse, uti legitur *in decis. edita die* 2. *Junii* 1710. §. 3. §. 9. §. 33. §. 35. *coram citato R. P. D. Ansaldo*, et non obstante hac votorum scissura in ipsis decisionibus Rotalibus patefacta, deventum est ad causae expeditionem; et sic ad prolationem secundae sententiae favore Abbatis.

Habitus est ab Episcopo recursus ad Eminentissimum Corradinum tunc san. mem. Clementis XI. Auditorem, deductoque coram ipso sequenti fundamento, quod dici non poterat, suffragia Auditorum Rotae ex diversis motivis in unum finem conspirare, sed esse potius inter se taliter discordantia, ut unum aliud destrueret, placuit eidem insinuare DD. Auditoribus Rotae, quod in causa Herbipolen. seu Fulden. Jurisdictionis expediebat dubia separare, itaut unum Nativam, alterum Dativam, et tertium Praescriptivam jurisdictionem respiceret, editoque idcirco ab eadem Rota responso die 13. Aprilis 1711. pro dictorum dubiorum separatione, unius videlicet super Nativa, alterius super Dativa, et tertii super Praescriptiva cum titulo colorato, proposita fuit causa super Nativa die 12. Junii 1701. et responsum fuit, Sententiam Rotalem esse reformandam quoad Nativam, uti colligitur *ex decisione edita dicta die coram bon. mem. R. P. D. Caffarello;* cumque die 15. ejusdem mensis, et anni proposita pariter fuisset causa super aliis duobus dubiis Dativae, et Praescriptivae, responsum fuit quoad Dativam, quod iterum proponeretur, et Sententiam Rotalem esse confirmandam quoad Praescriptivam, extensaque decisione super Praescriptiva ab eodem R. P. D. Caffarello, deventum fuit ad expeditionem causae, et sic ad tertiam Sententiam.

Ad evitanda praejudicia ex prolatione trium Sententiarum Rotalium in se derivantia, supplices preces ab Episcopo exhibitae sunt san. mem. Clementi Papae XI. qui Congregationem Particularem deputavit loco Signaturae Gratiae, promotaque in hac Congregatione instantia pro avocatione causae a Tribunali Rotae ad hanc Sacram Congregationem Concilii, cum in dicta Particulari Congregatione ponderatum fuisset, totam decidendi rationem pro Abbate Fuldensi constitutam fuisse in Quadragenaria cum titulo colorato, et esse articulum Juris Conciliaris, an post Concilium Tridentinum Quadragenaria cum titulo colorato sufficiat pro acquirenda jurisdictione Activa in Clerum, et Populum una cum Territorio separato, responsum fuit die 29. Augusti 1714. *eidem Rotae cum facultate manutenendi quem de jure, et constito de tribus, discusso tamen prius articulo in Sac. Congregatione Concilii, an Quadragenaria cum titulo colorato sit sufficiens ad constituendum Territorium separatum;* nec mirum, cum etenim Sixtus V. *in sua Constitutione* 74. *Congregat.* 8. §. 1. *Bullar. tom.* 2. privativam indulserit huic Sac. Congregationi auctoritatem interpretandi decreta Sac. Concilii, hinc factum est, ut quoties incidit quaestio super intelligentia alicujus decreti Concilii, si casus sit dubius, et alias a Congregatione non decisus, Rota ipsa, aut Congregationem consulat, aut significet Partibus, ut ipsaemet adeant Congregationem, a qua ubi resolutionem obtinuerint, redeant postea cum ipsa ad Rotam pro Causae expeditione, quemadmodum totidem verbis testatur *Fagnan. in cap. Quoniam num.* 38. *de Constitutionibus*, et late etiam prosequitur *R. P. D. Petra ad Constitutiones Apostolicas tom.* 4. *in notis ad Constitut.* 10. *Martini Quinti num.* 31. *et* 32.

Cohaerenter ad haec in Sacra Congregatione Concilii habita *die* 3. *Octobris* 1716. propositum fuit dubium, *an Quadragenaria cum titulo colorato sit sufficiens ad praescribendum Territorium separatum in casu;* cumque tunc nulla fuisset capta resolutio, sed Secretario

tunc temporis demandatum, ut Partibus insinuaret recursum ad Auditorem Sanctissimi pro praecisa declaratione Controversiae a Sacra Congregatione decidendae; scripturae quippe Episcopi Herbipolensis articulum in abstracto proponebant, et scripturae Abbatis Fuldensis non solum erant in concreto exaratae, sed totam causam comprehendebant, *die tandem* 15. *Maji* 1717. cum ea, quae a Partibus erant adimplenda, non fuerint adimpleta, responsum est, causam non esse in abstracto proponendam, *uti habetur lib.* 67. *decret. pag.* 218.

Dubium sufficientiae, vel insufficientiae Quadragenariae cum titulo colorato pro acquirendo Territorio separato, nec in abstracto, nec in concreto fuit amplius unquam in hac Sac. Congregatione propositum, sed cum nonnulli in Italia, et alii extra Italiam Episcopi constituti in litteris san. mem. Clementi Papae XI. scriptis humiliter exposuissent propositionem admissam, et formiter comprobatam in Rotalibus decisionibus, acquiri videlicet posse ab inferiore Praelato Territorium separatum per Quadragenariam praescriptionem cum titulo colorato, nedum Episcoporum, sed etiam Sanctae Sedis auctoritati esse praejudicialem, nec cohaerere cum principiis Juris Canonici, et cum opinionibus in eodem Rotae Auditorio, et Sacris Congregationibus receptis, placuit Beatitudini Suae Congregationem particularem ad referendum deputare, a qua sequens prodiit Decretum auctoritate subinde apostolica roboratum.

Decretum Sacrae Congregationis Particularis.

In Congregatione particulari a Sanctissimo Domino Nostro die 3. *Augusti* 1718. *specialiter deputata, Eminentissimi Domini Judice, Vallemani, Paracciani Praefecti Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium, Corradini Praefecti Sacrae Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, Scotti Praefecti Signaturae Justitiae, nec non RR. PP. DD. Petrae praedictae Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium Secretarii, Lancettae Sacrae Rotae Romanae Decani, Cerri ejusdem Rotae Auditoris, Ansidei Assessoris Sanctissimae Inquisitionis, et mei infrascripti Secretarii memoratae Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, et hujus quoque particularis Congregationis Secretarii, ut in ea videlicet examinaretur, an ad tramites Sacrorum Canonum, Sacrique praesertim Concilii Tridentini, possit inferior Praelatus Territorium separatum, et Jurisdictionem Ordinariam, et quasi Episcopalem in Clerum, et Populum, cum ipsius Episcopi exclusione, in aliquo speciali loco acquirere per Quadragenariam praescriptionem, una cum titulo colorato, praedicti Eminentissimi Domini, et RR. PP. Particularem Congregationem constituentes, insimul congregati in Ædibus Eminentissimi Judice die* 3. *Januarii hujus anni* 1721. *post maturum, et diligentissimum materiae examen, unanimiter responderunt, non posse, sed pro acquisitione Territorii separati, praedictaeque Jurisdictionis, omnino requiri, aut clarum, et undequaque subsistens Apostolicum Privilegium, aut consuetudinem immemorabilem cum suis omnibus requisitis rite probatam, per quam Apostolicum Privilegium de jure praesumi valeat. An autem admisso vero Apostolico Privilegio de sui natura apto ad separationem Territorii, et concessionem Jurisdictionis Ordinariae quasi Episcopalis in Clerum, et Populum cum exclusione Episcopi in aliquo determinato loco, sed aliquam rationabilem dubietatem, aut disputationem admittente, subsequens informis Quadragenaria, aut per aliud legitimum tempus continuata observantia favens Praelato inferiori in qualibet actuum specie Ordinariae, et quasi Episcopalis Jurisdictionis deservire valeat pro dicti Apostolici Privilegii interpretatione, praedicti Eminentissimi Domini, et RR. PP. dixerunt, id dependere a singulis casuum, et factorum circumstantiis, et sic dandum esse responsum a suis Judicibus super hac re in casibus particularibus.*

Factaque per me praedictorum omnium Sanctissimo Domino Nostro relatione, die 14. *Januarii hoc anno* 1721. *Sanctitas Sua approbare dignata est, et praesens Decretum publicari mandavit.*

Prosper de Lambertinis Sacrae Congregationis Particularis Secretarius.

Haec est tota series eorum, quae gesta sunt in causa Nullius Fulden. seu Herbipolen. Jurisdictionis, et in quorum sequelam declaratum, et confirmatum remansit Territorium separatum favore Abbatis Fuldensis cum exclusione Episcopi Herbipolensis, et pro complemento nihil aliud remanet, quam nonnulla exponere, quae in ipsis Decisionibus Rotalibus habentur, et alia quaedam superaddere, quae

deducuntur ex Decretis hujus Sac. Congregationis Sacrorum Rituum.

In Decisione itaque edita 16. Februarii 1703. §. *finali coram bon. mem. Molines* haec habentur: *ex motivo itaque praescriptionis Quadragenariae tantum Domini in decisis perstiterunt, addentes, quod si in aliquibus particularibus locis Territorii Fuldensis, Episcopus Herbipolensis praetendat ex aliis peculiaribus rationibus, et documentis jurisdictionem, ut insinuaverat in ejus commissione nostro Tribunali directa, vel si idem Episcopus praetendat, quod ipse solum privative ad alium Episcopum debeat conferre Ordines, vel Dimissorias Subditis Abbatis, juxta concordiam anni* 1613. *vel ex alio titulo, illi praeservarunt jus, et facultatem ejus praetensiones deducendi in alio judicio.* Consimilia habentur in alia Decisione edita die 27. Aprilis 1705. coram eodem Molines §. *finali*, ubi post repetitam dictam praeservativam, subditur: *reservando alteri examini ea, quae sunt Ordinis, et consecrationem requirunt, et alia quaecumque, quae Inferioribus Ordinariis quasi episcopalem jurisdictionem habentibus Concilii Tridentini decretis sunt adempta, prout eisdem verbis, et inter easdem partes asseritur, et exprimitur in Voto Sacrae Congregationis Concilii* 2. *Decembris* 1604. *et in Brevi subinde dato a san. mem. Clemente octavo die* 23. *Decemb.* 1604. *super quibus voluerunt DD. ut particulariter videretur.*

Transeundo ad ea, quae habentur in Regestis hujus Sac. Congregationis, operae pretium est praenoscere, quod Julius Episcopus Herbipolensis anno 1576. violenter expulit ab Abbatia Fuldensi Abbatem Balthasarrem; Gregorius autem XIII. Summus Pontifex Julio demandavit, ut sub poena excommunicationis omnem Abbatiae administrationem statim deponeret, et Maximilianum Imperatorem hortatus est, ut Pastorem suo Gregi restitueret.

Maximilianus habitis pontificiis litteris, praecepit Episcopo Julio, ut jurisdictionem deponeret, et eam loco sequestri cederet Magno Magistro Ordinis Theutonici; sed mortuo, re infecta, Maximiliano, delatoque Imperio ad Rodulphum, tam Gregorius, quam ejus Successor Sixtus Papa Quintus negotium restitutionis strenue prosecuti sunt; cumque anno 1602. supervenisset Sententia Imperatoris Rodulphi, in qua rescissis omnibus gestis in ditione Fuldensi ab Episcopo Julio, declaratum est, eidem non licuisse sese articulato modo immiscere, et Dioecesim Fuldensem de facto apprehendere, Abbas ad suorum jurium possessionem reversus Summo Pontifici Clementi Octavo supplicavit pro confirmatione suae jurisdictionis, et pro nonnullis aliis, negotioque a dicto Summo Pontifice ad hanc Sacram Congregationem remisso, editum fuit die 2. Decembris 1604. sequens Decretum uti habetur *lib.* 10. *decret. fol.* 104. *Congregatio Concilii censuit quo ad primum si Sanctissimus annuat, concedendas esse Oratori*, scilicet Abbati Fuldensi, *litteras in forma Brevis, quibus excitetur jurisdictio alias ei competens, nempe ut in locis sibi pleno jure subjectis jurisdictionem quasi Episcopalem exercere, visitationem obire, Parochos instituere, caeteraque ad eandem jurisdictionem pertinentia peragere queat, sine tamen alicujus praejudicio, atque exceptis tum his, quae sunt Ordinis, et consecrationem requirunt, quam aliis quibuscunque, quae inferioribus quasi Episcopalem jurisdictionem habentibus adempta sunt Trident. Conc. Decretis. Quoad secundum de novandis, sive de integro concedendis facultatibus, alias sibi ad tempus a felic. record. Gregorio XIII. concessis, Congregatio quoad facultates absolvendi ab haeresi, atque apostasia, consultius esse putavit adire Congregationem Sanctissimae Inquisitionis, sed ad postremam facultatem quae in litteris Gregorii habetur de praesentandis Alumnis suis cuicumque Catholico Antistiti, ut si idonei sint, et annorum* 23. *ad Sacros etiam Presbyteratus Ordines possint promoveri, Congregatio censuit, concedendum esse ad sexennium dumtaxat; ad Tertium dispensandi facultatem quo ad matrimonia jam contracta, esse, si Sanctissimo placuerit, concedendam*, et cohaerenter ad hanc resolutionem editae fuerunt apostolicae Litterae in forma Brevis a Summo Pontifice Clemente Octavo.

Anno denique 1703. die 22. Septembris, cum Abbas Fuldensis vigore Brevis obtenti ab Urbano Octavo communicationis privilegiorum Congregationis S. Justinae, sequens dubium in Sacrorum Rituum Congregatione proposuisset, *an possit suis subditis vigore ejusdem Brevis Sacramentum Confirmationis conferre*, responsum fuit *cum Sanctissimo pro Indulto;* sed recurrente Episcopo Herbipolensi, et exponente, quod adhuc lis inter se, et Abbatem pendebat super qualitate Nullius, et Territorii separati, et quod Rota in Decisionibus praeservaverat cognitionem eorum, quae exposcunt Ordinem, et consecrationem, responsum fuit die 27. De-

cembris 1706. *dilata, et expectetur exitus Causae in Sacra Rota*, uti plene refert *R. P. D. Petra ad Constitutiones Apostolicas tom.* 3. *pag.* 562.

Et haec sunt, quae Secretarius colligere potuit pro faciliori examine instantiae, quae in Sacra Congregatione proponitur super approbatione Concordiae initae inter Episcopum Herbipolensem, et Abbatem Fuldensem.

QUÆSTIO CCCXLVI.

In Causa Civitatis Castellanae, die 28. *Augusti* 1723.

Anno 1704. Martha Uxor Philippi Pulcinelli ita disposuit in suo, cum quo decessit, testamento: *item jure legati, et alias omni etc. mandavit per infrascriptos ejus haeredes celebrari fieri quolibet anno in perpetuum Missas duodecim, nempe unam quolibet mense in Altari Sanctissimi Salvatoris pro salute animae suae, et suorum Praedecessorum:* cumque relicto usufructu suorum bonorum Philippo suo Viro, quousque viveret, relictaque Blasio Filio quadam Terreni portione pro toto eo, quod a sua haereditate praetendere possint, haeredes his verbis scripserit: *in omnibus suis bonis haeredes universales instituit Franciscum Mariam ejus Nepotem filium Blasii Pulcinelli ejus filii, quo moriente sine filiis legitimis, et naturalibus substituit Hippolytam, et Mariam alteras filias dicti Blasii, et ejus neptes, et una ex eis moriente, una alteri succedat, et succedere debeat:* contigit, ut adhuc vivente Testatrice, decesserit Franciscus Maria haeres institutus, caducatoque per haeredis praedecessum testamento, haereditas ad Blasium filium devenerit ab intestato cum obligatione tamen vigore clausulae codicillaris appositae in testamento Marthae, restituendi haereditatem Hippolytae, et Mariae haeredibus vocatis post obitum Francisci Mariae praedefuncti, et retenta tantum a Blasio legitima, quae ei debita est in bonis Matris.

Stante haereditatis tenuitate, quae detractis detrahendis, ascendit ad capitale scutor. 91. circiter, Hippolyta, et Maria haeredes institutae, et filiae Blasii haereditatem Marthae acceptare recusant, et quamvis dictus Blasius asserat, se ex caducatione Testamenti potuisse excitare controversiam super caducatione legati, non obstante, quod pium sit, et respiciat suffragium animae Testatricis, hac nihilominus controversia relicta, cum ab hac Sacra Congregatione declarationem quaesiverit, quod legatum Missarum non esset perpetuum, sed restrictum ad vitam haeredum, juxta morem scriptum fuit Episcopo pro informatione, et voto.

Supervenit Episcopi informatio, in qua post enarratum factum mox recensitum, sic concludit: *Licet autem in praesenti Testatrix mandaverit Missas celebrari fieri in perpetuum, nihilominus onus restrinxisse videtur ad infrascriptos haeredes, qui nominati fuerunt, et quibus nullus datus fuit substitutus; unde licet favor piae causae late soleat interpretari, nihilominus quia dispositio restricta fuit ad personas haeredum nominatorum, expectabo oraculum EE. VV. quibus potestas est interpretandi supremas voluntates.*

Praeter informationem Ordinarii, per manus circumfertur scriptura, in qua ostenditur, verba Testatricis fuisse directa ad haeredes, et sic denotare personalitatem, et Testatricem loquendo *de infrascriptis haeredibus*, intellexisse de illis, qui oculis corporeis legi poterant in suo Testamento, hinc inferendo, numquam dici posse, quod onus Missarum sit perpetuum, cum verbum illud *in perpetuum* coarctetur ab aliis *per infrascriptos ejus haeredes*, in quo rerum themate perpetuitas non extenditur ultra vitam haeredum scriptorum; nullatenus urgente favore piae causae, cum ille operetur ad summum in dubiis, non in claris, et juris solemnitates suppleat, sed intellectum verborum non detorqueat ad sensum a mente Testatoris alienum.

Quibus stantibus, quaeritur:

An Legatum duodecim Missarum sit restrictum ad vitam haeredum, vel eorum vitam praetergrediatur, et sit revera perpetuum in casu etc.

Sacra Congr. die 18. Septembris 1723. respondit:
Ad primam dubii partem negative. Ad secundam affirmative.

QUÆSTIO CCCXLVII.

In Causa Bononiensi Indulti, die 18. *Septembris* 1723.

Celebris quaestio de Canonicis Regularibus Ordinis Lateranensis assumendis, vel non as-

sumendis ad Parochiales Ecclesias saeculares cum sola licentia sui Patris Abbatis Generalis, de qua *in cap. quod Dei timorem de statu Monachorum*, licet resoluta fuerit in Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium, et ejus responsum fuerit a san. mem. Clemente X. confirmatum, quod videlicet assumi non possint, nisi praeter Abbatis Generalis licentiam, expressum quoque Sedis Apostolicae indultum accedat, uti colligitur ex decreto impresso apud *Monacell. in formul. legal. part.* 1. *in appendice pag.* 314. *et seqq.* fuit iterum reassumpta in Sacra Congregatione Concilii in quadam Causa Placentina Praesentationis *die* 14. *Novembris* 1693. in qua Canonico Regulari concessum fuit Indultum obtinendi Parochialem Ecclesiam saecularem, sed insimul additum ut unirentur decreta, et causa super capacitate, vel incapacitate Canonicorum Regularium cum sola licentia Patris Generalis proponeretur, citatis omnibus Procuratoribus Generalibus Canonicorum Regularium, quam resolutionem san. mem. Innocentius Papa XII. confirmavit, et jussit super ea Breve expediri, ut omnibus innotesceret, et ut tandem lex omnibus praescriberetur in posterum omnino servanda, uti habetur *lib.* 43. *decret. pag.* 549. *a tergo*.

Id, quod contigit in capacitate Canonicorum Regularium in ordine ad Beneficia curata saecularia, contigit etiam in Beneficiis simplicibus, et signanter in Canonicatibus; quaestio etenim, an iidem citra dispensationem Apostolicam ad Canonicatus in Cathedralibus praesertim Ecclesiis assumi possint, de qua *in cap. super eo de regul. et in can. placuit* 16. *quaest.* 1. et in qua negativa opinio fuit a plerisque scribentibus late propugnata, *Fagnan. in cap. quod Dei timorem num.* 18. *de statu Monachorum*, *Pirhing. ad eundem titulum decret. lib.* 3. *tit.* 35. §. 2. *num.* 18. *Vanespen. juris Ecclesiastici tom.* 2. *tit.* 18. *cap.* 3. *num.* 17. *Garzias de benef. part.* 10. *num.* 28. *et* 29. *Tondut. quaest. benef. tom.* 1. *cap.* 80. *num.* 10. *Corrad. in Prax. benef. l.* 6. *cap.* 1. *n.* 26. *Navar. consil.* 11. *num.* 6. *lib.* 3. *de statu Monachorum, Bellamer. decis.* 172. *tit. de praebendis*, quaeque etiam opinio a fortiori confirmari potest ex Rescripto Sac. Congregationis Episcoporum, et Regularium supra memorato, et per Clementem Papam X. confirmato, iterum excitata fuit temporibus san. mem. Clementis Papae XI. ad quem habito a Procuratore Generali Canonicorum Lateranensium recursu, ut controversiae examen huic Sac. Congregationi committeret, tam quoad Beneficia curata, quam quoad Canonicatus, ita tamen, ut examen fieri deberet in puncto Juris communis, Concilii Tridentini, Professionis, et Instituti eorundem Canonicorum, independenter, et praecisive ab omnibus Resolutionibus, et Decretis Sacrarum Congregationum, Judicatis quorumcumque Tribunalium, Rescriptis, et Oraculis Summorum Pontificum, tam favorabilibus, quam contrariis a temporibus Gregorii XIII. Sanctitas Sua *die* 30. *Aprilis* 1713. causam ad hanc Sacram Congregationem Concilii remisit juxta petita; Canonici quippe Lateranenses nimium insistunt Professioni, quam emittunt, et quae concepta est sequentibus verbis: *Voveo, et promitto etc. et quod nunquam Beneficium acceptabo cum cura, vel sine cura intra, vel extra Ordinem nostrum absque licentia Capituli Generalis, vel ejus auctoritate fungentis, renunciando omnibus juribus, et privilegiis, et consuetudinibus in contrarium mihi competentibus, vel quomodolibet competituris.*

His ad ornatum materiae praemissis, cum in Metropolitana Bononien. mensibus elapsis Canonicatus vacaverit, et Eminentissimus Cardinalis Archiepiscopus ad eum praeelegerit Joannem Baptistam Zanchini Canonicum Regularem Lateranensem, dummodo suorum superiorum accederet licentia, et Sedis Apostolicae Indultum, quatenus illud necessarium sit, ad amputandam quamcumque controversiam, et potissimum, cum articulus in genere nec fuerit propositus, nec sit cito proponendus, et resolvendus, memoratus Zanchinus supplices preces huic Sac. Congregationi exhibuit pro Indulto obtinendo, cumque auditus fuerit Procurator Generalis Ordinis, qui in sua Relatione per manus circumferenda censuit annui posse petitis, allatis tum rationibus, tum exemplis, quaeritur:

An sit indulgendum Joanni Baptistae Zanchini Canonico Regulari Lateranensi pro consecutione Canonicatus saecularis in Metropolitana Bononiensi in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Affirmative.

QUÆSTIO CCCXLVIII.

In Causa Melevitana Jurisdictionis, die 18. Septembris 1723.

Vacante Sede Episcopali Melevitana, electoque in Vicarium Capitularem Dominico Xiberras tunc Coadjutore Archidiaconi, exorta est controversia circa jus, et facultatem convocandi Capitulum, et alios nonnullos actus gestos a Vicario Capitulari; quocirca habitis prius de more necessariis informationibus, deventum fuit ad subscriptionem infrascriptorum Dubiorum.

Primum dubium respicit facultatem Decani Cathedralis super jure convocandi Capitulum Sede Episcopali vacante, nulla petita a Vicario Capitulari licentia.

Promotor Fiscalis curiae Episcopalis Melevitanae contendit, necessariam esse praedictam licentiam; quidquid enim sit de jure communi, juxta Constitutionem Synodalem in hac Sacra Congregatione discussam, et approbatam, non potest Capitulum in Cathedrali Melevitana convocari a Canonicis sine licentia Episcopi ex consuetudine ibidem recepta; cumque Vicarius Capitularis succedat in juribus Episcopi, etiam si haec acquisita sit ex consuetudine, vel praescriptione, hinc Promotor infert, quod si vivente Episcopo petenda erat ab ipso licentia, hoc ipsum, mortuo Episcopo, fieri debet erga Vicarium Capitularem, et multo magis cum non probetur, quod in aliis Sedibus vacantibus facta fuerit convocatio Capitulorum sine licentia Vicarii Capitularis.

Decanus e contra praetendit, dictam licentiam non requiri, tum quia de jure convocatio Capituli libera est, nec requiritur licentia Episcopi, et in tantum dicta licentia est necessaria in Dioecesi Melevitana, in quantum viget pro Episcopo consuetudo, quae cum non militet pro Vicario, hinc est, intactam remanere juris communis censuram tempore Sedis vacantis favore Capituli, tum quia septem Canonici antiquiores amplissime testantur, nunquam in praeteritis convocationibus Capitulorum petitam fuisse a Vicario Capitulari licentiam.

Secundum dubium respicit facultatem convocandi Capitulum, si Decanus absit, vel sit impeditus, an eadem, inquam, devolvatur ad successivas Dignitates, et Canonicos gradatim, exclusis eorum Coadjutoribus.

Promotor Fiscalis super hoc dubio non se opponit, cum illud non respiciat Jura Episcopatus, nec minus Vicarii Capitularis; Decanus e contra stat pro devolutione ad Dignitates, et Canonicos, exclusis Coadjutoribus, cum Coadjutores sint improprie, et ficte Canonici, et titulum non habeant in Canonicatu, et assertioni Decani ex iisdem rationibus adhaeret Capitulum Cathedralis in sua scriptura.

Tertium dubium respicit Vicarium Capitularem, an idem videlicet procedere valeat ad Censuras contra Decanum, Dignitates, et Canonicos, si ab illis sine sua licentia Capitulum convocetur.

Promotor Fiscalis, qui, uti supra dictum est, vult Capitulum esse convocandum petita licentia a Vicario Capitulari, exorat pro affirmativo responso ad tertium dubium, cum Vicarius armis etiam spiritualibus uti possit pro suorum jurium defensione; et Decanus e contra, qui asserit dictam licentiam non esse petendam, dicit consequenter huic dubio esse negative respondendum, et multo magis, quia quatenus licentia esset necessaria, satis esset pro poena nullitas actus absque recursu ad Censuras, quae sunt remedium subsidiarium.

Quartum dubium consistit in examinando, an in casu, quo Cursores, et Cancellarius recusent suum Officium praestare in convocatione Capitulorum, possint Decanus, Dignitates, et Canonici Capitulum convocantes uti quacunque alia persona pro Capitularibus intimandis.

Promotor Fiscalis ait, negative esse respondendum, si renitentia Cursorum, et Cancellarii proveniat, vel ex quo non fuit petita licentia Vicarii Capitularis, vel ex quo ipsi sunt legitime impediti. Decanus e contra, qui procedit cum praesupposito exclusivo necessitatis petendi licentiam, sustinet, proposito dubio esse affirmative respondendum, ne abstinentibus Cursoribus, aliisque Ministris Curiae Episcopalis a sui Officii praestatione ad rem gratam faciendam Vicario Capitulari, Vicarius per indirectum obtineat id, quod directe obtinere non potest.

Quintum dubium refertur ad praetensam obligationem, quod Dignitas, seu Canonicus Capitulo praesidens certiorem reddat Vicarium Capitularem absentem de resolutionibus in Capitulo captis, et quatenus affirmative, quibus remediis procedendum sit contra recusantem.

Promotor Fiscalis pugnat pro dicta obliga-

tione, necnon pro facultate utendi Juris, et Facti remediis in casu renitentiae; sicut enim Episcopo denegari non potest copia resolutionum Capitularium, sic eadem copia non est deneganda Vicario Capitulari, ut in terminis Archidiaconi Gerunden., qui tempore Sedis Episcopalis vacantis succedit in episcopali jurisdictione, exceptis his, quae sunt ordinis, firmavit *Rota in Gerunden. Jurisdictionis super exhibitione resolutionum capitularium* 12. *Junii* 1702. *coram clar. mem. Cardinali Priolo, quae est decisio* 25. *apud Scarfanton. in suis animadversionibus tom.* 1., et Decanus e contra se opponit, et innititur observantiae non participandi Vicario resolutiones, quam asserit in Cathedrali Melevitana vigere.

Sextum dubium causam habet a facto sequenti. Tempore postremae Sedis vacantis, cum esset Capitulum convocandum, et Decanus ad ejus convocationem procedere vellet, audivit a Vicario Capitulari praetendi, quod praecedens a se licentia peteretur, et ad sedandas controversias Decanus Vicarium Capitularem convenit. In discursu inter ipsos, semotis arbitris facto, Decanus asserit, sibi fuisse a Vicario suppositum, quod Canonicus Mangion, qui fuerat in anteacta Sede vacante Vicarius Capitularis, fatebatur, se fuisse requisitum pro licentia convocandi Capitulum, et sub hac suppositione, et sub expressa conditione, quod Mangion ita loquutus fuisset, admittit, se licentiam petiisse: *se il Sig. Mangion dice, che sono obbligato a domandarla, ve la domando cento volte:* Vicarius vero Capitularis rem modo diverso exponit, cum dicat Decanum sibi absolute pro licentia supplicasse, et excusationem petiisse pro praeterita renitentia, ex quo Constitutionem Synodalem ignorabat: cumque Vicarius subsequenter mandaverit Cancellario, ut id inter Acta referret, et quidem non eo modo, quo Decanus ait rem sequutam fuisse, sed alio modo, quo ipse sustinet, eam se habuisse, sextum ex his dubium suam originem habet, instante videlicet Decano pro annullatione, et deletione actus registrati, interposito juramento super petitione conditionali, et contestantibus hoc ipsum octo Canonicis, nec non Magistratu Civitatis Notabilis.

Transeundo ad septimum dubium, cum Vicarius Capitularis Canonicis inhibuerit convocationem, et celebrationem Capituli absque sua licentia sub poenis Censurarum, et Excommunicationis majoris ipso facto incurrendae, in septimo dubio disputandum proponitur, an dicta inhibitio sustineatur.

Porro Promotor sustinet validitatem inhibitionis, cum vetitum esse non debeat Vicario sua jura tueri gladio etiam excommunicationis. E contra autem Decanus vult, dictam inhibitionem esse reprobandam, non solum quia Vicario innotescebat, Capitulum convocari pro habendo recursu ad Sedem Apostolicam a gravaminibus, quae injuste se pati praetendebat, sed etiam quia poena excommunicationis ipso facto incurrendae, et sic latae, et non ferendae sententiae, habetur pro exorbitanti ab hac Sacra Congregatione etiam in casu boni juris, et praetensioni Decani adhaerent Canonici in sua particulari scriptura.

Octavum denique dubium pertinet ad materiam sexti dubii, cum petatur, an subsistat, vel potius sit annullandus actus registratus in Cancellaria Episcopali de ordine Reverendissimi Episcopi, in quo supponitur, Decanum petiisse a Vicario Capitulari licentiam sub conditione.

Jura tum Promotoris Fiscalis, tum Decani, tum Capituli circumferuntur; quocirca quaeritur:

I. An Decanus Cathedralis Ecclesiae, ad quem spectat convocare Capitulum, teneatur, Sede Episcopali vacante, petere licentiam a Vicario Capitulari pro convocandis Capitularibus in casu etc.

II. An ipso Decano absente, renuente, aut alias quomodolibet impedito, facultas convocandi Capitulum devolvatur ad successivas Dignitates, et Canonicos gradatim, exclusis eorum Coadjutoribus in casu etc. et quatenus affirmative:

III. An Vicarius Capitularis possit procedere ad Censuras contra Decanum, Dignitates, et Canonicos convocantes Capitulum sine licentia in casu etc.

IV. An Decanus, Dignitates, et Canonici convocantes Capitulum, uti valeant quacunque persona pro intimandis Capitularibus, nec non quocunque Notario casu, quo Cursores, et Cancellarius eorum officium praestare recusent in casu etc.

V. An Dignitas, seu Canonicus Capitulo Praesidens teneatur certiorem reddere Vicarium Capitularem absentem de resolutionibus Capitularibus; et quatenus affirmative, quibus remediis procedi possit contra recusantem in casu etc.

VI. An actus registratus in Cancellaria Epi-

scopali die 30. *Augusti* 1721. *de ordine Vicarii Capitularis, in quo supponitur, Decanum petiisse ab eo licentiam convocandi Capitulum, subsistat, vel potius sit annullandus, et delendus in casu etc.*

VII. An sustineatur inhibitio transmissa Decano, et Canonicis die 13. *Aprilis* 1722. *de mandato Vicarii Capitularis sub poena excommunicationis majoris ipso facto incurrendae in casu etc.*

VIII. An actus registratus in Cancellaria Episcopali die 7. *Octobris* 1722. *de ordine Reverendissimi Episcopi, in quo supponitur, Decanum petiisse a Vicario Capitulari licentiam sub conditione, subsistat, vel potius sit annullandus in casu etc.*

Sacra Congr. respondit:

Ad Primum negative. Ad secundum affirmative quoad primam partem, et quoad secundam habebitur ratio in Casibus particularibus, visis litteris Coadjutoriarum. Ad tertium negative. Ad quartum affirmative. Ad quintum negative. Ad sextum, et octavum ad mentem, et mens est quod deleantur. *Ad septimum negative.*

QUÆSTIO CCCXLIX.

In Causa Tirasonensi Matrimonii, die 18. *Septembris* 1723.

Maria Teresia Marchionissa de Falces, amore capta erga Marchionem de Camerana, Matrimonium per verba de praesenti cum eodem contraxit *anno* 1713. assignato marito pinguissima dote, cujus fructus ascendere dicuntur *ad annuos ducatos* 100000.

Tempore contracti Matrimonii Marchionissa erat in florida aetate *annorum* 19. et licet osculis, et amplexibus, et assumpta etiam aliquando veste plebeja) Marchio etenim asserebat se plebejas diligere, et nobiles mulieres odio habere) ipsum ad copulam, et Matrimonii consummationem excitasset, Matrimonium tamen ex viri impotentia consummari non potuit.

Tres, et ultra anni a die contracti Matrimonii elapsi sunt, absque eo quod potuerit Matrimonium consummari, et absque eo quod opportunae diligentiae fuerint a Marchionissa omissae; cumque eadem amplius hanc infelicem vitam ducere non valeret, et conscientiae scrupulis vexaretur, et se a violentiis immunem non esse videret; Marchio etenim manibus, et digitis aliquando tentaverat ejus claustra virginalia disrumpere, consulentibus Theologis, et Directore spirituali, se *anno* 1718. recepit in Monasterium Monialium Excalceatarum Ordinis S. Augustini, et judicium introduxit super nullitate Matrimonii in Curia Episcopali Tirasonensi.

Introducta causa in praedicta Curia Ecclesiastica post emissam ab utroque Conjuge juratam depositionem de Matrimonio triennii spatio non consummato, prolata est *anno* 1717. a Judice sententia, in qua mandatum fuit, ut Marchionissa accederet ad cohabitandum cum viro, et quod triennalis experientia a Sacris Canonibus demandata *in cap. laudabilem de frigidis, et maleficiatis*, non a die contracti Matrimonii, sed a die executionis sententiae initium haberet, juxta late firmata per *Sperell. decis.* 141. *num.* 59. *et* 60. et ad praecavendas Marchionis violentias, voluit idem Judex, ut Marchionissa secum duceret omnes famulas, quas habebat in Monasterio, et quod duae ex iisdem in cubiculo propinquiori dormirent alteri, in quo Conjuges dormiebant.

Accessit Marchionissa ad novam cohabitationem, novasque adhibuit diligentias, ut virum ad Matrimonii consummationem excitaret; sed cum haec spatio trium, et ultra mensium in cassum cecidissent, et Marchio iterum manibus, et digitis tentaverit id, quod alias tentaverat, Judex *anno* 1717. *die* 30. *Novembris* decrevit, ut Conjuges separarentur, causaque nullitatis Matrimonii nullatenus derelicta, electae sunt septem Obstetrices, deventumque fuit ad examen septimae manus Propinquorum, et Marchionissa intacta, et Virgo reperta est, superventisque hoc interim apostolicis litteris san. mem. Clementis Papae XI. quibus Judici committebatur, ut quatenus Matrimonium ob viri impotentiam intra triennium consummari non potuisset, procederet ad ulteriora prout de jure, absque alio triennali experimento, *die tandem* 3. *Julii* 1720. prolata est a Judice sententia pro nullitate Matrimonii propter impotentiam naturalem Marchionis.

Appellatione a Marchione interposita ad Tribunal Archiepiscopi Toletani, cum Marchionissa videret se ad eum redigi statum, ut sua prius vita, quam lis esset absolvenda, recursum habuit ad Sanctissimum Dominum Nostrum, eidem supplicando pro dispensatione

Matrimonii rati, et non consummati, et a Sanctitate Sua preces fuerunt remissae ad hanc Sacram Congregationem, datisque juxta morem litteris ad Episcopum Tirasonen. ut informaret, et terminum utrique Parti praefigeret ad sua jura deducenda in hac Sacra Congregatione, adimpleta fuerunt ab Episcopo ea omnia, quae adimpleri debebant, cumque ut magis instructam redderet hanc Sacram Congregationem, servatis servandis Marchionissam jusserit in Balneo reponi juxta cautelam *Hostiensis in c. causam matrim. num. 4. de probationibus*, quam etiam caeteri secuti sunt *Abbas in cap. Fraternitatis num. 4. de frigidis, et maleficiatis, Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 113. num. 11. Panimol. decis. 51. adnot. prima n. 8. Rota decis. 392. sub num. 16. par. 4. tom. 2. recent. et decis. 10. et 11. post Card. de Luca ad materiam de matrim. tom.* 2. et referentibus obstetricibus, quod eadem intacta reperta sit, perinde ac si esset Puella novem annorum, disputandum in praesenti proponitur dubium ad calcem hujus Restrictus referendum.

Quoad Summi Pontificis in dissolvendo Matrimonio rato, et non consummato potestatem, nulla juxta veriorem, et in praxi receptam sententiam videtur esse posse difficultas; quemadmodum etiam certum esse videtur, quod concurrente legitima probatione non consummationis, uti potest Summus Pontifex dicta potestate, etiamsi prius actum fuerit judicialiter de nullitate Matrimonii ex capite impotentiae, et etiam si vir dissolutioni obsistat, dummodo ejus resistentia sit irrationabilis, uti materia funditus examinata, admissum fuit annis praeteritis in celebri causa Januen. Matrimonii, itaut difficultas redigi videatur ad causam dispensationis, cum haec debeat esse magna, et urgens, et publica, vel per se, vel reductive.

In litteris apostolicis san. mem. Clementis XI. expeditis in dicta causa Januen. Matrimonii die 6. Martii 1720. cohaerenter ad resolutionem hujus Sac. Congregationis causa sequentibus verbis exponitur: *cum autem, siculi eadem expositio subjungebat, nisi dictum Matrimonium auctoritate nostra Apostolica dissolvatur, difficiles, ac infelices habiturum sit exitus, auctisque, ac recrudescentibus non minus inter ipsos assertos conjuges, quam inter tot primarias eorum respective propinquorum familias in Civitate libera degentes, ac in partem regendae Reipublicae Januensi adscriptas, jam inde enatis inimicitiis, et dissensionibus, non tantum privata, sed et publica incommoda, aliaque mala, cum non mediocri tranquilli status ipsius Reipublicae perturbatione timeri possint, quemadmodum plerique ex ipsis Senatoribus, et Patritiis Januensibus jure jurando contestati fuerunt: Hisque etiam accedat, quod pristinum super praetensa nullitate Matrimonii institutum judicium secundum juris tramites continuari, ac terminari vix, aut ne vix quidem posset, eo quia asserente dicto Joanne Jacobo se Matrimonii consummandi potentem existere, canonicum novae cohabitationis experimentum foret adhibendum, a quo tamen eadem Anna Maria, tum propter acerbam animorum exulcerationem, tum propter sibi certum conscientiae labefactandae periculum, ac aeternae salutis discrimen plane abhorret, eique nunquam se consensuram fore constanter protestetur etc., nos igitur praefatis justis, et rationabilibus ex causis adducti etc.*

In Matrimonio, de qua nunc agitur pro ejus dissolutione afferuntur scandala, jurgia, et dissensiones inter conjuges, et eorum propinquos. Jura circumferuntur, quocirca quaeritur.

An sit Sanctissimo Domino Nostro consilium praestandum pro dispensatione Matrimoni rati, et non consummati in casu etc.

In hac Congregatione habita die 18. Septembris demandatum fuit, ut dubium hujus causae reformaretur; fuit hoc executioni mandatum; quocirca quaeritur:

An sit locus dissolutioni Matrimonii in casu, vel potius Sanctissimo Domino Nostro consilium praestandum sit pro dispensatione ejusdem tanquam rati, et non consummati in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Octobris 1723. respondit:
Esse locum dissolutioni Matrimonii.

QUÆSTIO CCCL.

In Causa Mediolanensi, die 18. *Septembris* 1723.

Eminentissimus Archiepiscopus Mediolanen. die 4. Augusti currentis anni sequentem scripsit epistolam huic Sac. Congregationi.

Parochi hujus Mediolanen. Dioecesis praecipue illi, qui praesunt Ecclesiis in montanis, et vallibus, recursum habuerunt penes me, significantes quamplurima scandala, quae in dies oriuntur ex sponsalibus contractis, dilato matrimonio non solum per menses, verum etiam ad plures

annos, cum non modico animarum dispendio. Incolae enim illarum partium, vel sterilitate soli, vel ex sua origine pauperes ad diversas, et longinquas Italiae, aut Germaniae Regiones divertunt victum quaerentes ex industria, et labore. Aliqui, appropinquante hyeme, redeunt ad patrios lares, nonnulli nisi post annos, et licet in exteris ex humili pinguiorem sortiantur fortunam, tamen vel Patriae, vel sanguinis amore capti, non nisi apud suos nubere curant; sed pactis sponsalibus de futuro, antequam de praesenti contrahant, saepe saepius illecti dulcedine lucri, ad consuetas occupationes se transferunt, aliquando post annos, vel saltem post diuturnum tempus non reversuri. Hinc Puellae sponsalium promissione adstrictae, periculo incontinentiae expositae, non raro ex dilato matrimonio occasionem scandali praebent, inde odia, rixae, et lites cum maxima animarum jactura, et matrimonia, quae esse debent inter consanguineos, et affines vinculum charitatis, eosdem dissecant, et inimicitias pariunt usque ad Homicidia. Hisce malis saepius occurrere cogitavi, praefigendo terminum ad contrahendum matrimonium, fretus Sacrorum Canonum, et legum praesidio, ut ex Sanchez de matrimonio lib. 1. disput. 54. Verum cum hoc remedium ex malitia hominum solito appellationum clypeo possit eludi, et loco secandi lites, daretur ansa magis illas in longum protrahendi cum majori fomento discordiarum. Quocirca Parochi, quorum curae subsunt populi, preces dederunt EE. VV. opportunum implorantes auxilium, ad impedienda enarrata scandala; Et ut votum meum aperiam, expediens censerem pro hujusmodi casibus ab ista Sac. Congregatione praefigi competentem terminum sex, vel octo mensium ad contrahendum matrimonium, quibus elapsis liberum sit puellis ad alia vota convolare, minime attentis praemissis sponsalibus, me tamen submitto infallibili EE. VV. oraculo, ac earum manus humillime deosculor.

Hactenus epistola Eminentissimi Archiepiscopi Mediolanensis; in eo vero, quod attinet ad juris dispositionem, et signanter juris civilis, si sponsus, contractis sponsalibus, ad aliam se conferat Provinciam, tenetur sponsa eum expectare per triennium, uti habetur *in leg. 2. Cod. de repudiis*, ibi: *liberum est filiae tuae, si sponsum post tres peregrinationis annos expectandum sibi ultra non putet, omissa spe hujus conjunctionis, matrimonium facere.* Si autem sponsus absit, sed degat in eadem Provincia, tenetur sponsa expectare per biennium, ut habetur *in leg. 2. Codic. de sponsalibus:* ibi: *si is, qui puellam suis nuptiis pactus est, intra biennium exequi nuptias, in eadem Provincia degens, supersederit, ejusque spatii fine decurso in alterius postea conjunctionem puella pervenerit, nihil fraudis ei fit, quae nuptias maturando, vota sua diutius eludi non passa est.* Si vero sponsus absit ex causa necessaria, tenetur sponsa illum expectare, usquequo cesset impedimentum, uti habetur *in leg. 17. ff. de sponsalibus*, ibi: *saepe justae, et necessariae causae non solum annum, vel biennium, sed etiam triennium, et quadriennium, et ulterius trahunt sponsalia, veluti valetudo sponsi, sponsaeve, vel mortes parentum, aut capitalia crimina, aut longiores peregrinationes, quae ex necessitate fiunt.* At in Jure Canonico sequens habetur dispositio Alexandri Tertii *in cap. de illis de sponsalibus*, ibi: *de illis autem, qui praestito juramento promittunt se aliquas mulieres ducturos; et postea eis incognitis dimittunt terram se ad partes alias transferentes; Hoc tibi volumus innotescere, quod liberum erit mulieribus ipsis (si non est amplius in facto processum) ad alia vota se transferre, recepta tamen de perjurio poenitentia, si per eas steterit, quominus fuerit matrimonium consummatum.*

Disputatur inter Doctores, an jus Canonicum derogaverit in hac materia Juri Civili, et nonnulli affirmative respondent, *Barbos. in citat. cap. de illis num. 5. de sponsalibus, et matrim.* Nonnulli negativam amplectuntur sententiam, sub obtentu, quod dispositio Juris Canonici procedat, postquam fuerit expectatum tempus statutum a Jure Civili, *Pirhing in Jus can. tom. 4. tit. de sponsal. sect. 2. §. 1. n. 49.* Alii putant, Jus Civile nihil habere commune in praesenti materia cum Jure Canonico, ex quo Jus Civile loquitur de sponsalium dissolutione ad affectum lucrandi sponsalitias largitates, de quo casu jus Canonicum non loquitur: *Gibalin. de univer. negotiat. tom. 2. lib. 4. cap. 1. art. 5. consect. 3. sub. n. 5.* Alii denique volunt, dispositionem Juris Civilis non extendi ad sponsalia contracta inter baptizatos, cum contractus sponsalitius initus inter istos habeat pro materia, et objecto contractum Matrimonii elevatum ad esse Sacramenti, *Perez de matrim. disput. 9. sect. 9. numer. 10.*

At quidquid sit de his, licet verba *textus in cap. de illis de sponsalibus, et matrimoniis*, ibi: *dimittunt terram se ad alias partes transferentes,*

quadragenariae cum titulo colorato, unus tamen ex Dominis illam fortiter impugnavit, juxta ea, quae habentur §. 18. *et pluribus seqq.* *et* §. 101. *et seqq.* *et* §. 131. *et seqq.* usque in finem decisionis *diei* 1. *Junii* 1708. *coram eodem Ansaldo, quod est decis.* 24. *post memoratum Prosperum de Territorio separato;* et cum post haec fuisset ab Episcopo petita, et obtenta nova audientia, et ad tramites ordinis judicialis fuisset propositum dubium, *an esset standum, vel recedendum a decisis*, perstitum fuit in decisis, et duo ex DD. amplexati sunt omnia fundamenta deducta pro parte Abbatis, jurisdictionis scilicet Nativae, Dativae, et Praescriptivae; alter perstitit in decisis ex solo fundamento jurisdictionis Dativae; quatuor convenisse videntur in praescriptione quadragenaria cum titulo colorato; et unus dissensit ab omnibus, et jurisdictioni Praescriptivae cum titulo colorato fortiter obstitit, cui subinde unus accessit, et alter eo audito, in eam descendit opinionem, ut differretur resolutio, et ut actus particulares examinarentur, quos Abbas praetendere poterat se praescripsisse, uti legitur *in decis. edita die* 2. *Junii* 1710. §. 3. §. 9. §. 33. §. 35. *coram citato R. P. D. Ansaldo*, et non obstante hac votorum scissura in ipsis decisionibus Rotalibus patefacta, deventum est ad causae expeditionem; et sic ad prolationem secundae sententiae favore Abbatis.

Habitus est ab Episcopo recursus ad Eminentissimum Corradinum tunc san. mem. Clementis XI. Auditorem, deductoque coram ipso sequenti fundamento, quod dici non poterat, suffragia Auditorum Rotae ex diversis motivis in unum finem conspirare, sed esse potius inter se taliter discordantia, ut unum aliud destrueret, placuit eidem insinuare DD. Auditoribus Rotae, quod in causa Herbipolen. seu Fulden. Jurisdictionis expediebat dubia separare, itaut unum Nativam, alterum Dativam, et tertium Praescriptivam jurisdictionem respiceret, editoque idcirco ab eadem Rota responso die 13. Aprilis 1711. pro dictorum dubiorum separatione, unius videlicet super Nativa, alterius super Dativa, et tertii super Praescriptiva cum titulo colorato, proposita fuit causa super Nativa die 12. Junii 1701. et responsum fuit, Sententiam Rotalem esse reformandam quoad Nativam, uti colligitur *ex decisione edita dicta die coram bon. mem. R. P. D. Caffarello;* cumque die 15. ejusdem mensis, et anni proposita pariter fuisset causa super aliis duobus dubiis Dativae, et Praescriptivae, responsum fuit quoad Dativam, quod iterum proponeretur, et Sententiam Rotalem esse confirmandam quoad Praescriptivam, extensaque decisione super Praescriptiva ab eodem R. P. D. Caffarello, deventum fuit ad expeditionem causae, et sic ad tertiam Sententiam.

Ad evitanda praejudicia ex prolatione trium Sententiarum Rotalium in se derivantia, supplices preces ab Episcopo exhibitae sunt san. mem. Clementi Papae XI. qui Congregationem Particularem deputavit loco Signaturae Gratiae, promotaque in hac Congregatione instantia pro avocatione causae a Tribunali Rotae ad hanc Sacram Congregationem Concilii, cum in dicta Particulari Congregatione ponderatum fuisset, totam decidendi rationem pro Abbate Fuldensi constitutam fuisse in Quadragenaria cum titulo colorato, et esse articulum Juris Conciliaris, an post Concilium Tridentinum Quadragenaria cum titulo colorato sufficiat pro acquirenda jurisdictione Activa in Clerum, et Populum una cum Territorio separato, responsum fuit die 29. Augusti 1714. *eidem Rotae cum facultate manutenendi quem de jure, ac constito de tribus, discusso tamen prius articulo in Sac. Congregatione Concilii, an Quadragenaria cum titulo colorato sit sufficiens ad constituendum Territorium separatum;* nec mirum, cum etenim Sixtus V. *in sua Constitutione* 74. *Congregat.* 8. §. 1. *Bullar. tom.* 2. privativam indulserit huic Sac. Congregationi auctoritatem interpretandi decreta Sac. Concilii, hinc factum est, ut quoties incidit quaestio super intelligentia alicujus decreti Concilii, si casus sit dubius, et alias a Congregatione non decisus, Rota ipsa, aut Congregationem consulat, aut significet Partibus, ut ipsaemet adeant Congregationem, a qua ubi resolutionem obtinuerint, redeant postea cum ipsa ad Rotam pro Causae expeditione, quemadmodum totidem verbis testatur *Fagnan. in cap. Quoniam num.* 38. *de Constitutionibus*, et late etiam prosequitur *R. P. D. Petra ad Constitutiones Apostolicas tom.* 4. *in notis ad Constitut.* 10. *Martini Quinti num.* 31. *et* 32.

Cohaerenter ad haec in Sacra Congregatione Concilii habita *die* 3. *Octobris* 1716. propositum fuit dubium, *an Quadragenaria cum titulo colorato sit sufficiens ad praescribendum Territorium separatum in casu;* cumque tunc nulla fuisset capta resolutio, sed Secretario

tunc temporis demandatum, ut Partibus insinuaret recursum ad Auditorem Sanctissimi pro praecisa declaratione Controversiae a Sacra Congregatione decidendae; scripturae quippe Episcopi Herbipolensis articulum in abstracto proponebant, et scripturae Abbatis Fuldensis non solum erant in concreto exaratae, sed totam causam comprehendebant, *die tandem* 15. *Maji* 1717. cum ea, quae a Partibus erant adimplenda, non fuerint adimpleta, responsum est, causam non esse in abstracto proponendam, *uti habetur lib.* 67. *decret. pag.* 218.

Dubium sufficientiae, vel insufficientiae Quadragenariae cum titulo colorato pro acquirendo Territorio separato, nec in abstracto, nec in concreto fuit amplius unquam in hac Sac. Congregatione propositum, sed cum nonnulli in Italia, et alii extra Italiam Episcopi constituti in litteris san. mem. Clementi Papae XI. scriptis humiliter exposuissent propositionem admissam, et formiter comprobatam in Rotalibus decisionibus, acquiri videlicet posse ab inferiore Praelato Territorium separatum per Quadragenariam praescriptionem cum titulo colorato, nedum Episcoporum, sed etiam Sanctae Sedis auctoritati esse praejudicialem, nec cohaerere cum principiis Juris Canonici, et cum opinionibus in eodem Rotae Auditorio, et Sacris Congregationibus receptis, placuit Beatitudini Suae Congregationem particularem ad referendum deputare, a qua sequens prodiit Decretum auctoritate subinde apostolica roboratum.

Decretum Sacrae Congregationis Particularis.

In Congregatione particulari a Sanctissimo Domino Nostro die 3. *Augusti* 1718. *specialiter deputata, Eminentissimi Domini Judice, Vallemani, Paracciani Praefecti Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium, Corradini Praefecti Sacrae Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, Scotti Praefecti Signaturae Justitiae, nec non RR. PP. DD. Petrae praedictae Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium Secretarii, Lancettae Sacrae Rotae Romanae Decani, Cerri ejusdem Rotae Auditoris, Ansidei Assessoris Sanctissimae Inquisitionis, et mei infrascripti Secretarii memoratae Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, et hujus quoque particularis Congregationis Secretarii, ut in ea videlicet examinaretur, an ad tramites Sacrorum Canonum, Sacrique praesertim Concilii Tridentini, possit inferior Praelatus Territorium separatum, et Jurisdictionem Ordinariam, et quasi Episcopalem in Clerum, et Populum, cum ipsius Episcopi exclusione, in aliquo speciali loco acquirere per Quadragenariam praescriptionem, una cum titulo colorato, praedicti Eminentissimi Domini, et RR. PP. Particularem Congregationem constituentes, insimul congregati in Ædibus Eminentissimi Judice die* 3. *Januarii hujus anni* 1721. *post maturum, et diligentissimum materiae examen, unanimiter responderunt, non posse, sed pro acquisitione Territorii separati, praedictaeque Jurisdictionis, omnino requiri, aut clarum, et undequaque subsistens Apostolicum Privilegium, aut consuetudinem immemorabilem cum suis omnibus requisitis rite probatam, per quam Apostolicum Privilegium de jure praesumi valeat. An autem admisso vero Apostolico Privilegio de sui natura apto ad separationem Territorii, et concessionem Jurisdictionis Ordinariae quasi Episcopalis in Clerum, et Populum cum exclusione Episcopi in aliquo determinato loco, sed aliquam rationabilem dubietatem, aut disputationem admittente, subsequens informis Quadragenaria, aut per aliud legitimum tempus continuata observantia favens Praelato inferiori in qualibet actuum specie Ordinariae, et quasi Episcopalis Jurisdictionis deservire valeat pro dicti Apostolici Privilegii interpretatione, praedicti Eminentissimi Domini, et RR. PP. dixerunt, id dependere a singulis casuum, et factorum circumstantiis, et sic dandum esse responsum a suis Judicibus super hac re in casibus particularibus.*

Factaque per me praedictorum omnium Sanctissimo Domino Nostro relatione, die 14. *Januarii hoc anno* 1721. *Sanctitas Sua approbare dignata est, et praesens Decretum publicari mandavit.*

Prosper de Lambertinis Sacrae Congregationis Particularis Secretarius.

Haec est tota series eorum, quae gesta sunt in causa Nullius Fulden. seu Herbipolen. Jurisdictionis, et in quorum sequelam declaratum, et confirmatum remansit Territorium separatum favore Abbatis Fuldensis cum exclusione Episcopi Herbipolensis, et pro complemento nihil aliud remanet, quam nonnulla exponere, quae in ipsis Decisionibus Rotalibus habentur, et alia quaedam superaddere, quae

deducuntur ex Decretis hujus Sac. Congregationis Sacrorum Rituum.

In Decisione itaque edita 16. Februarii 1703. §. *finali coram bon. mem. Molines* haec habentur: *ex motivo itaque praescriptionis Quadragenariae tantum Domini in decisis perstiterunt, addentes, quod si in aliquibus particularibus locis Territorii Fuldensis, Episcopus Herbipolensis praetendat ex aliis peculiaribus rationibus, et documentis jurisdictionem, ut insinuaverat in ejus commissione nostro Tribunali directa, vel si idem Episcopus praetendat, quod ipse solum privative ad alium Episcopum debeat conferre Ordines, vel Dimissorias Subditis Abbatis, juxta concordiam anni* 1613. *vel ex alio titulo, illi praeservarunt jus, et facultatem ejus praetensiones deducendi in alio judicio.* Consimilia habentur in alia Decisione edita die 27. Aprilis 1705. coram eodem Molines §. *finali*, ubi post repetitam dictam praeservativam, subditur: *reservando alteri examini ea, quae sunt Ordinis, et consecrationem requirunt, et alia quaecumque, quae Inferioribus Ordinariis quasi episcopalem jurisdictionem habentibus Concilii Tridentini decretis sunt adempta, prout eisdem verbis, et inter easdem partes asseritur, et exprimitur in Voto Sacrae Congregationis Concilii* 2. *Decembris* 1604. *et in Brevi subinde dato a san. mem. Clemente octavo die* 23. *Decemb.* 1604. *super quibus voluerunt DD. ut particulariter videretur.*

Transeundo ad ea, quae habentur in Regestis hujus Sac. Congregationis, operae pretium est praenoscere, quod Julius Episcopus Herbipolensis anno 1576. violenter expulit ab Abbatia Fuldensi Abbatem Balthasarrem; Gregorius autem XIII. Summus Pontifex Julio demandavit, ut sub poena excommunicationis omnem Abbatiae administrationem statim deponeret, et Maximilianum Imperatorem hortatus est, ut Pastorem suo Gregi restitueret.

Maximilianus habitis pontificiis litteris, praecepit Episcopo Julio, ut jurisdictionem deponeret, et eam loco sequestri cederet Magno Magistro Ordinis Theutonici; sed mortuo, re infecta, Maximiliano, delatoque Imperio ad Rodulphum, tam Gregorius, quam ejus Successor Sixtus Papa Quintus negotium restitutionis strenue prosecuti sunt; cumque anno 1602. supervenisset Sententia Imperatoris Rodulphi, in qua rescissis omnibus gestis in ditione Fuldensi ab Episcopo Julio, declaratum est, eidem non licuisse sese articulato modo immiscere, et Dioecesim Fuldensem de facto apprehendere, Abbas ad suorum jurium possessionem reversus Summo Pontifici Clementi Octavo supplicavit pro confirmatione suae jurisdictionis, et pro nonnullis aliis, negotioque a dicto Summo Pontifice ad hanc Sacram Congregationem remisso, editum fuit die 2. Decembris 1604. sequens Decretum uti habetur *lib.* 10. *decret. fol.* 104. *Congregatio Concilii censuit quo ad primum si Sanctissimus annuat, concedendas esse Oratori*, scilicet Abbati Fuldensi, *litteras in forma Brevis, quibus excitetur jurisdictio alias ei competens, nempe ut in locis sibi pleno jure subjectis jurisdictionem quasi Episcopalem exercere, visitationem obire, Parochos instituere, caeteraque ad eandem jurisdictionem pertinentia peragere queat, sine tamen alicujus praejudicio, atque exceptis tum his, quae sunt Ordinis, et consecrationem requirunt, quam aliis quibuscunque, quae inferioribus quasi Episcopalem jurisdictionem habentibus adempta sunt Trident. Conc. Decretis. Quoad secundum de novandis, sive de integro concedendis facultatibus, alias sibi ad tempus a felic. record. Gregorio XIII. concessis, Congregatio quoad facultates absolvendi ab haeresi, atque apostasia, consultius esse putavit adire Congregationem Sanctissimae Inquisitionis, sed ad postremam facultatem quae in litteris Gregorii habetur de praesentandis Alumnis suis cuicumque Catholico Antistiti, ut si idonei sint, et annorum* 23. *ad Sacros etiam Presbyteratus Ordines possint promoveri, Congregatio censuit, concedendum esse ad sexennium dumtaxat; ad Tertium dispensandi facultatem quo ad matrimonia jam contracta, esse, si Sanctissimo placuerit, concedendam*, et cohaerenter ad hanc resolutionem editae fuerunt apostolicae Litterae in forma Brevis a Summo Pontifice Clemente Octavo.

Anno denique 1703. die 22. Septembris, cum Abbas Fuldensis vigore Brevis obtenti ab Urbano Octavo communicationis privilegiorum Congregationis S. Justinae, sequens dubium in Sacrorum Rituum Congregatione proposuisset, *an possit suis subditis vigore ejusdem Brevis Sacramentum Confirmationis conferre*, responsum fuit *cum Sanctissimo pro Indulto;* sed recurrente Episcopo Herbipolensi, et exponente, quod adhuc lis inter se, et Abbatem pendebat super qualitate Nullius, et Territorii separati, et quod Rota in Decisionibus praeservaverat cognitionem eorum, quae exposcunt Ordinem, et consecrationem, responsum fuit die 27. De-

cembris 1706. *dilata, et expectetur exitus Causae in Sacra Rota*, uti plene refert *R. P. D. Petra ad Constitutiones Apostolicas tom.* 3. *pag.* 562.

Et haec sunt, quae Secretarius colligere potuit pro faciliori examine instantiae, quae in Sacra Congregatione proponitur super approbatione Concordiae initae inter Episcopum Herbipolensem, et Abbatem Fuldensem.

QUÆSTIO CCCXLVI.

In Causa Civitatis Castellanae, die 28. *Augusti* 1723.

Anno 1704. Martha Uxor Philippi Pulcinelli ita disposuit in suo, cum quo decessit, testamento: *item jure legati, et alias omni etc. mandavit per infrascriptos ejus haeredes celebrari fieri quolibet anno in perpetuum Missas duodecim, nempe unam quolibet mense in Altari Sanctissimi Salvatoris pro salute animae suae, et suorum Praedecessorum:* cumque relicto usufructu suorum bonorum Philippo suo Viro, quousque viveret, relictaque Blasio Filio quadam Terreni portione pro toto eo, quod a sua haereditate praetendere possint, haeredes his verbis scripserit: *in omnibus suis bonis haeredes universales instituit Franciscum Mariam ejus Nepotem filium Blasii Pulcinelli ejus filii, quo moriente sine filiis legitimis, et naturalibus substituit Hippolytam, et Mariam alteras filias dicti Blasii, et ejus neptes, et una ex eis moriente, una alteri succedat, et succedere debeat:* contigit, ut adhuc vivente Testatrice, decesserit Franciscus Maria haeres institutus, caducatoque per haeredis praedecessum testamento, haereditas ad Blasium filium devenerit ab intestato cum obligatione tamen vigore clausulae codicillaris appositae in testamento Marthae, restituendi haereditatem Hippolytae, et Mariae haeredibus vocatis post obitum Francisci Mariae praedefuncti, et retenta tantum a Blasio legitima, quae ei debita est in bonis Matris.

Stante haereditatis tenuitate, quae detractis detrahendis, ascendit ad capitale scutor. 91. circiter, Hippolyta, et Maria haeredes institutae, et filiae Blasii haereditatem Marthae acceptare recusant, et quamvis dictus Blasius asserat, se ex caducatione Testamenti potuisse excitare controversiam super caducatione legati, non obstante, quod pium sit, et respiciat suffragium animae Testatricis, hac nihilominus controversia relicta, cum ab hac Sacra Congregatione declarationem quaesiverit, quod legatum Missarum non esset perpetuum, sed restrictum ad vitam haeredum, juxta morem scriptum fuit Episcopo pro informatione, et voto.

Supervenit Episcopi informatio, in qua post enarratum factum mox recensitum, sic concludit: *Licet autem in praesenti Testatrix mandaverit Missas celebrari fieri in perpetuum, nihilominus onus restrinxisse videtur ad infrascriptos haeredes, qui nominati fuerunt, et quibus nullus datus fuit substitutus; unde licet favor piae causae late soleat interpretari, nihilominus quia dispositio restricta fuit ad personas haeredum nominatorum, expectabo oraculum EE. VV. quibus potestas est interpretandi supremas voluntates.*

Praeter informationem Ordinarii, per manus circumfertur scriptura, in qua ostenditur, verba Testatricis fuisse directa ad haeredes, et sic denotare personalitatem, et Testatricem loquendo *de infrascriptis haeredibus*, intellexisse de illis, qui oculis corporeis legi poterant in suo Testamento, hinc inferendo, numquam dici posse, quod onus Missarum sit perpetuum, cum verbum illud *in perpetuum* coarctetur ab aliis *per infrascriptos ejus haeredes*, in quo rerum themate perpetuitas non extenditur ultra vitam haeredum scriptorum; nullatenus urgente favore piae causae, cum ille operetur ad summum in dubiis, non in claris, et juris solemnitates suppleat, sed intellectum verborum non detorqueat ad sensum a mente Testatoris alienum.

Quibus stantibus, quaeritur:

An Legatum duodecim Missarum sit restrictum ad vitam haeredum, vel eorum vitam praetergrediatur, et sit revera perpetuum in casu etc.

Sacra Congr. die 18. Septembris 1723. respondit:
Ad primam dubii partem negative. Ad secundam affirmative.

QUÆSTIO CCCXLVII.

In Causa Bononiensi Indulti, die 18. *Septembris* 1723.

Celebris quaestio de Canonicis Regularibus Ordinis Lateranensis assumendis, vel non as-

sumendis ad Parochiales Ecclesias saeculares cum sola licentia sui Patris Abbatis Generalis, de qua *in cap. quod Dei timorem de statu Monachorum*, licet resoluta fuerit in Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium, et ejus responsum fuerit a san. mem. Clemente X. confirmatum, quod videlicet assumi non possint, nisi praeter Abbatis Generalis licentiam, expressum quoque Sedis Apostolicae indultum accedat, uti colligitur ex decreto impresso apud *Monacell. in formul. legal. part.* 1. *in appendice pag.* 314. *et seqq.* fuit iterum reassumpta in Sacra Congregatione Concilii in quadam Causa Placentina Praesentationis *die* 14. *Novembris* 1693. in qua Canonico Regulari concessum fuit Indultum obtinendi Parochialem Ecclesiam saecularem, sed insimul additum ut unirentur decreta, et causa super capacitate, vel incapacitate Canonicorum Regularium cum sola licentia Patris Generalis proponeretur, citatis omnibus Procuratoribus Generalibus Canonicorum Regularium, quam resolutionem san. mem. Innocentius Papa XII. confirmavit, et jussit super ea Breve expediri, ut omnibus innotesceret, et ut tandem lex omnibus praescriberetur in posterum omnino servanda, uti habetur *lib.* 43. *decret. pag.* 549. *a tergo*.

Id, quod contigit in capacitate Canonicorum Regularium in ordine ad Beneficia curata saecularia, contigit etiam in Beneficiis simplicibus, et signanter in Canonicatibus; quaestio etenim, an iidem citra dispensationem Apostolicam ad Canonicatus in Cathedralibus praesertim Ecclesiis assumi possint, de qua *in cap. super eo de regul. et in can. placuit* 16. *quaest.* 1. et in qua negativa opinio fuit a plerisque scribentibus late propugnata, *Fagnan. in cap. quod Dei timorem num.* 18. *de statu Monachorum*, *Pirhing. ad eundem titulum decret. lib.* 3. *tit.* 35. §. 2. *num.* 18. *Vanespen. juris Ecclesiastici tom.* 2. *tit.* 18. *cap.* 3. *num.* 17. *Garzias de benef. part.* 10. *num.* 28. *et* 29. *Tondut. quaest. benef. tom.* 1. *cap.* 80. *num.* 10. *Corrad. in Prax. benef. l.* 6. *cap.* 1. *n.* 26. *Navar. consil.* 11. *num.* 6. *lib.* 3. *de statu Monachorum, Bellamer. decis.* 172. *tit. de praebendis*, quaeque etiam opinio a fortiori confirmari potest ex Rescripto Sac. Congregationis Episcoporum, et Regularium supra memorato, et per Clementem Papam X. confirmato, iterum excitata fuit temporibus san. mem. Clementis Papae XI. ad quem habito a Procuratore Generali Canonicorum Lateranensium recursu, ut controversiae examen huic Sac. Congregationi committeret, tam quoad Beneficia curata, quam quoad Canonicatus, ita tamen, ut examen fieri deberet in puncto Juris communis, Concilii Tridentini, Professionis, et Instituti eorundem Canonicorum, independenter, et praecisive ab omnibus Resolutionibus, et Decretis Sacrarum Congregationum, Judicatis quorumcumque Tribunalium, Rescriptis, et Oraculis Summorum Pontificum, tam favorabilibus, quam contrariis a temporibus Gregorii XIII. Sanctitas Sua *die* 30. *Aprilis* 1713. causam ad hanc Sacram Congregationem Concilii remisit juxta petita; Canonici quippe Lateranenses nimium insistunt Professioni, quam emittunt, et quae concepta est sequentibus verbis: *Voveo, et promitto etc. et quod nunquam Beneficium acceptabo cum cura, vel sine cura intra, vel extra Ordinem nostrum absque licentia Capituli Generalis, vel ejus auctoritate fungentis, renunciando omnibus juribus, et privilegiis, et consuetudinibus in contrarium mihi competentibus, vel quomodolibet competituris.*

His ad ornatum materiae praemissis, cum in Metropolitana Bononien. mensibus elapsis Canonicatus vacaverit, et Eminentissimus Cardinalis Archiepiscopus ad eum praeelegerit Joannem Baptistam Zanchini Canonicum Regularem Lateranensem, dummodo suorum superiorum accederet licentia, et Sedis Apostolicae Indultum, quatenus illud necessarium sit, ad amputandam quamcumque controversiam, et potissimum, cum articulus in genere nec fuerit propositus, nec sit cito proponendus, et resolvendus, memoratus Zanchinus supplices preces huic Sac. Congregationi exhibuit pro Indulto obtinendo, cumque auditus fuerit Procurator Generalis Ordinis, qui in sua Relatione per manus circumferenda censuit annui posse petitis, allatis tum rationibus, tum exemplis, quaeritur:

An sit indulgendum Joanni Baptistae Zanchini Canonico Regulari Lateranensi pro consecutione Canonicatus saecularis in Metropolitana Bononiensi in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Affirmative.

QUÆSTIO CCCXLVIII.

In Causa Melevitana Jurisdictionis, *die* 18. *Septembris* 1723.

Vacante Sede Episcopali Melevitana, electoque in Vicarium Capitularem Dominico Xiberras tunc Coadjutore Archidiaconi, exorta est controversia circa jus, et facultatem convocandi Capitulum, et alios nonnullos actus gestos a Vicario Capitulari; quocirca habitis prius de more necessariis informationibus, deventum fuit ad subscriptionem infrascriptorum Dubiorum.

Primum dubium respicit facultatem Decani Cathedralis super jure convocandi Capitulum Sede Episcopali vacante, nulla petita a Vicario Capitulari licentia.

Promotor Fiscalis curiae Episcopalis Melevitanae contendit, necessariam esse praedictam licentiam; quidquid enim sit de jure communi, juxta Constitutionem Synodalem in hac Sacra Congregatione discussam, et approbatam, non potest Capitulum in Cathedrali Melevitana convocari a Canonicis sine licentia Episcopi ex consuetudine ibidem recepta; cumque Vicarius Capitularis succedat in juribus Episcopi, etiam si haec acquisita sit ex consuetudine, vel praescriptione, hinc Promotor infert, quod si vivente Episcopo petenda erat ab ipso licentia, hoc ipsum, mortuo Episcopo, fieri debet erga Vicarium Capitularem, et multo magis cum non probetur, quod in aliis Sedibus vacantibus facta fuerit convocatio Capitulorum sine licentia Vicarii Capitularis.

Decanus e contra praetendit, dictam licentiam non requiri, tum quia de jure convocatio Capituli libera est, nec requiritur licentia Episcopi, et in tantum dicta licentia est necessaria in Dioecesi Melevitana, in quantum viget pro Episcopo consuetudo, quae cum non militet pro Vicario, hinc est, intactam remanere juris communis censuram tempore Sedis vacantis favore Capituli, tum quia septem Canonici antiquiores amplissime testantur, nunquam in praeteritis convocationibus Capitulorum petitam fuisse a Vicario Capitulari licentiam.

Secundum dubium respicit facultatem convocandi Capitulum, si Decanus absit, vel sit impeditus, an eadem, inquam, devolvatur ad successivas Dignitates, et Canonicos gradatim, exclusis eorum Coadjutoribus.

Promotor Fiscalis super hoc dubio non se opponit, cum illud non respiciat Jura Episcopatus, nec minus Vicarii Capitularis; Decanus e contra stat pro devolutione ad Dignitates, et Canonicos, exclusis Coadjutoribus, cum Coadjutores sint improprie, et ficte Canonici, et titulum non habeant in Canonicatu, et assertioni Decani ex iisdem rationibus adhaeret Capitulum Cathedralis in sua scriptura.

Tertium dubium respicit Vicarium Capitularem, an idem videlicet procedere valeat ad Censuras contra Decanum, Dignitates, et Canonicos, si ab illis sine sua licentia Capitulum convocetur.

Promotor Fiscalis, qui, uti supra dictum est, vult Capitulum esse convocandum petita licentia a Vicario Capitulari, exorat pro affirmativo responso ad tertium dubium, cum Vicarius armis etiam spiritualibus uti possit pro suorum jurium defensione; et Decanus e contra, qui asserit dictam licentiam non esse petendam, dicit consequenter huic dubio esse negative respondendum, et multo magis, quia quatenus licentia esset necessaria, satis esset pro poena nullitas actus absque recursu ad Censuras, quae sunt remedium subsidiarium.

Quartum dubium consistit in examinando, an in casu, quo Cursores, et Cancellarius recusent suum Officium praestare in convocatione Capitulorum, possint Decanus, Dignitates, et Canonici Capitulum convocantes uti quacunque alia persona pro Capitularibus intimandis.

Promotor Fiscalis ait, negative esse respondendum, si renitentia Cursorum, et Cancellarii proveniat, vel ex quo non fuit petita licentia Vicarii Capitularis, vel ex quo ipsi sunt legitime impediti. Decanus e contra, qui procedit cum praesupposito exclusivo necessitatis petendi licentiam, sustinet, proposito dubio esse affirmative respondendum, ne abstinentibus Cursoribus, aliisque Ministris Curiae Episcopalis a sui Officii praestatione ad rem gratam faciendam Vicario Capitulari, Vicarius per indirectum obtineat id, quod directe obtinere non potest.

Quintum dubium refertur ad praetensam obligationem, quod Dignitas, seu Canonicus Capitulo praesidens certiorem reddat Vicarium Capitularem absentem de resolutionibus in Capitulo captis, et quatenus affirmative, quibus remediis procedendum sit contra recusantem.

Promotor Fiscalis pugnat pro dicta obliga-

tione, necnon pro facultate utendi Juris, et Facti remediis in casu renitentiae; sicut enim Episcopo denegari non potest copia resolutionum Capitularium, sic eadem copia non est deneganda Vicario Capitulari, ut in terminis Archidiaconi Gerunden., qui tempore Sedis Episcopalis vacantis succedit in episcopali jurisdictione, exceptis his, quae sunt ordinis, firmavit *Rota in Gerunden. Jurisdictionis super exhibitione resolutionum capitularium* 12. *Junii* 1702. *coram clar. mem. Cardinali Priolo, quae est decisio* 25. *apud Scarfanton. in suis animadversionibus tom.* 1., et Decanus e contra se opponit, et innititur observantiae non participandi Vicario resolutiones, quam asserit in Cathedrali Melevitana vigere.

Sextum dubium causam habet a facto sequenti. Tempore postremae Sedis vacantis, cum esset Capitulum convocandum, et Decanus ad ejus convocationem procedere vellet, audivit a Vicario Capitulari praetendi, quod praecedens a se licentia peteretur, et ad sedandas controversias Decanus Vicarium Capitularem convenit. In discursu inter ipsos, semotis arbitris facto, Decanus asserit, sibi fuisse a Vicario suppositum, quod Canonicus Mangion, qui fuerat in anteacta Sede vacante Vicarius Capitularis, fatebatur, se fuisse requisitum pro licentia convocandi Capitulum, et sub hac suppositione, et sub expressa conditione, quod Mangion ita loquutus fuisset, admittit, se licentiam petiisse: *se il Sig. Mangion dice, che sono obbligato a domandarla, ve la domando cento volte:* Vicarius vero Capitularis rem modo diverso exponit, cum dicat Decanum sibi absolute pro licentia supplicasse, et excusationem petiisse pro praeterita renitentia, ex quo Constitutionem Synodalem ignorabat: cumque Vicarius subsequenter mandaverit Cancellario, ut id inter Acta referret, et quidem non eo modo, quo Decanus ait rem sequutam fuisse, sed alio modo, quo ipse sustinet, eam se habuisse, sextum ex his dubium suam originem habet, instante videlicet Decano pro annullatione, et deletione actus registrati, interposito juramento super petitione conditionali, et contestantibus hoc ipsum octo Canonicis, nec non Magistratu Civitatis Notabilis.

Transeundo ad septimum dubium, cum Vicarius Capitularis Canonicis inhibuerit convocationem, et celebrationem Capituli absque sua licentia sub poenis Censurarum, et Excommunicationis majoris ipso facto incurrendae, in septimo dubio disputandum proponitur, an dicta inhibitio sustineatur.

Porro Promotor sustinet validitatem inhibitionis, cum vetitum esse non debeat Vicario sua jura tueri gladio etiam excommunicationis. E contra autem Decanus vult, dictam inhibitionem esse reprobandam, non solum quia Vicario innotescebat, Capitulum convocari pro habendo recursu ad Sedem Apostolicam a gravaminibus, quae injuste se pati praetendebat, sed etiam quia poena excommunicationis ipso facto incurrendae, et sic latae, et non ferendae sententiae, habetur pro exorbitanti ab hac Sacra Congregatione etiam in casu boni juris, et praetensioni Decani adhaerent Canonici in sua particulari scriptura.

Octavum denique dubium pertinet ad materiam sexti dubii, cum petatur, an subsistat, vel potius sit annullandus actus registratus in Cancellaria Episcopali de ordine Reverendissimi Episcopi, in quo supponitur, Decanum petiisse a Vicario Capitulari licentiam sub conditione.

Jura tum Promotoris Fiscalis, tum Decani, tum Capituli circumferuntur; quocirca quaeritur:

I. An Decanus Cathedralis Ecclesiae, ad quem spectat convocare Capitulum, teneatur, Sede Episcopali vacante, petere licentiam a Vicario Capitulari pro convocandis Capitularibus in casu etc.

II. An ipso Decano absente, renuente, aut alias quomodolibet impedito, facultas convocandi Capitulum devolvatur ad successivas Dignitates, et Canonicos gradatim, exclusis eorum Coadjutoribus in casu etc. et quatenus affirmative:

III. An Vicarius Capitularis possit procedere ad Censuras contra Decanum, Dignitates, et Canonicos convocantes Capitulum sine licentia in casu etc.

IV. An Decanus, Dignitates, et Canonici convocantes Capitulum, uti valeant quacunque persona pro intimandis Capitularibus, nec non quocunque Notario casu, quo Cursores, et Cancellarius eorum officium praestare recusent in casu etc.

V. An Dignitas, seu Canonicus Capitulo Praesidens teneatur certiorem reddere Vicarium Capitularem absentem de resolutionibus Capitularibus; et quatenus affirmative, quibus remediis procedi possit contra recusantem in casu etc.

VI. An actus registratus in Cancellaria Epi-

scopali die 30. *Augusti* 1721. *de ordine Vicarii Capitularis, in quo supponitur, Decanum petiisse ab eo licentiam convocandi Capitulum, subsistat, vel potius sit annullandus, et delendus in casu etc.*

VII. An sustineatur inhibitio transmissa Decano, et Canonicis die 13. *Aprilis* 1722. *de mandato Vicarii Capitularis sub poena excommunicationis majoris ipso facto incurrendae in casu etc.*

VIII. An actus registratus in Cancellaria Episcopali die 7. *Octobris* 1722. *de ordine Reverendissimi Episcopi, in quo supponitur, Decanum petiisse a Vicario Capitulari licentiam sub conditione, subsistat, vel potius sit annullandus in casu etc.*

Sacra Congr. respondit:

Ad Primum negative. Ad secundum affirmative quoad primam partem, et quoad secundam habebitur ratio in Casibus particularibus, visis litteris Coadjutoriarum. Ad tertium negative. Ad quartum affirmative. Ad quintum negative. Ad sextum, et octavum ad mentem, et mens est quod deleantur. *Ad septimum negative.*

QUÆSTIO CCCXLIX.

In Causa Tirasonensi Matrimonii, die 18. *Septembris* 1723.

Maria Teresia Marchionissa de Falces, amore capta erga Marchionem de Camerana, Matrimonium per verba de praesenti cum eodem contraxit *anno* 1713. assignato marito pinguissima dote, cujus fructus ascendere dicuntur *ad annuos ducatos* 100000.

Tempore contracti Matrimonii Marchionissa erat in florida aetate *annorum* 19. et licet osculis, et amplexibus, et assumpta etiam aliquando veste plebeja) Marchio etenim asserebat se plebejas diligere, et nobiles mulieres odio habere) ipsum ad copulam, et Matrimonii consummationem excitasset, Matrimonium tamen ex viri impotentia consummari non potuit.

Tres, et ultra anni a die contracti Matrimonii elapsi sunt, absque eo quod potuerit Matrimonium consummari, et absque eo quod opportunae diligentiae fuerint a Marchionissa omissae; cumque eadem amplius hanc infelicem vitam ducere non valeret, et conscientiae scrupulis vexaretur, et se a violentiis immunem non esse videret; Marchio etenim manibus, et digitis aliquando tentaverat ejus claustra virginalia disrumpere, consulentibus Theologis, et Directore spirituali, se *anno* 1718. recepit in Monasterium Monialium Excalceatarum Ordinis S. Augustini, et judicium introduxit super nullitate Matrimonii in Curia Episcopali Tirasonensi.

Introducta causa in praedicta Curia Ecclesiastica post emissam ab utroque Conjuge juratam depositionem de Matrimonio triennii spatio non consummato, prolata est *anno* 1717. a Judice sententia, in qua mandatum fuit, ut Marchionissa accederet ad cohabitandum cum viro, et quod triennalis experientia a Sacris Canonibus demandata *in cap. laudabilem de frigidis, et maleficiatis*, non a die contracti Matrimonii, sed a die executionis sententiae initium haberet, juxta late firmata per *Sperell. decis.* 141. *num.* 59. *et* 60. et ad praecavendas Marchionis violentias, voluit idem Judex, ut Marchionissa secum duceret omnes famulas, quas habebat in Monasterio, et quod duae ex iisdem in cubiculo propinquiori dormirent alteri, in quo Conjuges dormiebant.

Accessit Marchionissa ad novam cohabitationem, novasque adhibuit diligentias, ut virum ad Matrimonii consummationem excitaret; sed cum haec spatio trium, et ultra mensium in cassum cecidissent, et Marchio iterum manibus, et digitis tentaverit id, quod alias tentaverat, Judex *anno* 1717. *die* 30. *Novembris* decrevit, ut Conjuges separarentur, causaque nullitatis Matrimonii nullatenus derelicta, electae sunt septem Obstetrices, deventumque fuit ad examen septimae manus Propinquorum, et Marchionissa intacta, et Virgo reperta est, superventisque hoc interim apostolicis litteris san. mem. Clementis Papae XI. quibus Judici committebatur, ut quatenus Matrimonium ob viri impotentiam intra triennium consummari non potuisset, procederet ad ulteriora prout de jure, absque alio triennali experimento, *die tandem* 3. *Julii* 1720. prolata est a Judice sententia pro nullitate Matrimonii propter impotentiam naturalem Marchionis.

Appellatione a Marchione interposita ad Tribunal Archiepiscopi Toletani, cum Marchionissa videret se ad eum redigi statum, ut sua prius vita, quam lis esset absolvenda, recursum habuit ad Sanctissimum Dominum Nostrum, eidem supplicando pro dispensatione

Matrimonii rati, et non consummati, et a Sanctitate Sua preces fuerunt remissae ad hanc Sacram Congregationem, datisque juxta morem litteris ad Episcopum Tirasonen. ut informaret, et terminum utrique Parti praefigeret ad sua jura deducenda in hac Sacra Congregatione, adimpleta fuerunt ab Episcopo ea omnia, quae adimpleri debebant, cumque ut magis instructam redderet hanc Sacram Congregationem, servatis servandis Marchionissam jusserit in Balneo reponi juxta cautelam *Hostiensis in c. causam matrim. num. 4. de probationibus*, quam etiam caeteri secuti sunt *Abbas in cap. Fraternitatis num. 4. de frigidis, et maleficiatis, Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 113. num. 11. Panimol. decis. 51. adnot. prima n. 8. Rota decis. 392. sub num. 16. par. 4. tom. 2. recent. et decis. 10. et 11. post Card. de Luca ad materiam de matrim. tom. 2.* et referentibus obstetricibus, quod eadem intacta reperta sit, perinde ac si esset Puella novem annorum, disputandum in praesenti proponitur dubium ad calcem hujus Restrictus referendum.

Quoad Summi Pontificis in dissolvendo Matrimonio rato, et non consummato potestatem, nulla juxta veriorem, et in praxi receptam sententiam videtur esse posse difficultas; quemadmodum etiam certum esse videtur, quod concurrente legitima probatione non consummationis, uti potest Summus Pontifex dicta potestate, etiamsi prius actum fuerit judicialiter de nullitate Matrimonii ex capite impotentiae, et etiam si vir dissolutioni obsistat, dummodo ejus resistentia sit irrationabilis, uti materia funditus examinata, admissum fuit annis praeteritis in celebri causa Januen. Matrimonii, itaut difficultas redigi videatur ad causam dispensationis, cum haec debeat esse magna, et urgens, et publica, vel per se, vel reductive.

In litteris apostolicis san. mem. Clementis XI. expeditis in dicta causa Januen. Matrimonii die 6. Martii 1720. cohaerenter ad resolutionem hujus Sac. Congregationis causa sequentibus verbis exponitur: *cum autem, siculi eadem expositio subjungebat, nisi dictum Matrimonium auctoritate nostra Apostolica dissolvatur, difficiles, ac infelices habiturum sit exitus, auctisque, ac recrudescentibus non minus inter ipsos assertos conjuges, quam inter tot primarias eorum respective propinquorum familias in Civitate libera degentes, ac in partem regendae Reipublicae Januensi adscriptas, jam inde enatis inimicitiis, et dissensionibus, non tantum privata, sed et publica incommoda, aliaque mala, cum non mediocri tranquilli status ipsius Reipublicae perturbatione timeri possint, quemadmodum plerique ex ipsis Senatoribus, et Patritiis Januensibus jure jurando contestati fuerunt: Hisque etiam accedat, quod pristinum super praetensa nullitate Matrimonii institutum judicium secundum juris tramites continuari, ac terminari vix, aut ne vix quidem posset, eo quia asserente dicto Joanne Jacobo se Matrimonii consummandi potentem existere, canonicum novae cohabitationis experimentum foret adhibendum, a quo tamen eadem Anna Maria, tum propter acerbam animorum exulcerationem, tum propter sibi certum conscientiae labefactandae periculum, ac aeternae salutis discrimen plane abhorret, eique nunquam se consensuram fore constanter protestetur etc., nos igitur praefatis justis, et rationabilibus ex causis adducti etc.*

In Matrimonio, de qua nunc agitur pro ejus dissolutione afferuntur scandala, jurgia, et dissensiones inter conjuges, et eorum propinquos. Jura circumferuntur, quocirca quaeritur.

An sit Sanctissimo Domino Nostro consilium praestandum pro dispensatione Matrimoni rati, et non consummati in casu etc.

In hac Congregatione habita die 18. Septembris demandatum fuit, ut dubium hujus causae reformaretur; fuit hoc executioni mandatum; quocirca quaeritur:

An sit locus dissolutioni Matrimonii in casu, vel potius Sanctissimo Domino Nostro consilium praestandum sit pro dispensatione ejusdem tanquam rati, et non consummati in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Octobris 1723. respondit: *Esse locum dissolutioni Matrimonii.*

QUÆSTIO CCCL.

In Causa Mediolanensi, die 18. *Septembris* 1723.

Eminentissimus Archiepiscopus Mediolanen. die 4. Augusti currentis anni sequentem scripsit epistolam huic Sac. Congregationi.

Parochi hujus Mediolanen. Dioecesis praecipue illi, qui praesunt Ecclesiis in montanis, et vallibus, recursum habuerunt penes me, significantes quamplurima scandala, quae in dies oriuntur ex sponsalibus contractis, dilato matrimonio non solum per menses, verum etiam ad plures

annos, cum non modico animarum dispendio. Incolae enim illarum partium, vel sterilitate soli, vel ex sua origine pauperes ad diversas, et longinquas Italiae, aut Germaniae Regiones divertunt victum quaerentes ex industria, et labore. Aliqui, appropinquante hyeme, redeunt ad patrios lares, nonnulli nisi post annos, et licet in exteris ex humili pinguiorem sortiantur fortunam, tamen vel Patriae, vel sanguinis amore capti, non nisi apud suos nubere curant; sed pactis sponsalibus de futuro, antequam de praesenti contrahant, saepe saepius illecti dulcedine lucri, ad consuetas occupationes se transferunt, aliquando post annos, vel saltem post diuturnum tempus non reversuri. Hinc Puellae sponsalium promissione adstrictae, periculo incontinentiae expositae, non raro ex dilato matrimonio occasionem scandali praebent, inde odia, rixae, et lites cum maxima animarum jactura, et matrimonia, quae esse debent inter consanguineos, et affines vinculum charitatis, eosdem dissecant, et inimicitias pariunt usque ad Homicidia. Hisce malis saepius occurrere cogitavi, praefigendo terminum ad contrahendum matrimonium, fretus Sacrorum Canonum, et legum praesidio, ut ex Sanchez de matrimonio lib. 1. disput. 54. Verum cum hoc remedium ex malitia hominum solito appellationum clypeo possit eludi, et loco secandi lites, daretur ansa magis illas in longum protrahendi cum majori fomento discordiarum. Quocirca Parochi, quorum curae subsunt populi, preces dederunt EE. VV. opportunum implorantes auxilium, ad impedienda enarrata scandala; Et ut votum meum aperiam, expediens censerem pro hujusmodi casibus ab ista Sac. Congregatione praefigi competentem terminum sex, vel octo mensium ad contrahendum matrimonium, quibus elapsis liberum sit puellis ad alia vota convolare, minime attentis praemissis sponsalibus, me tamen submitto infallibili EE. VV. oraculo, ac earum manus humillime deosculor.

Hactenus epistola Eminentissimi Archiepiscopi Mediolanensis; in eo vero, quod attinet ad juris dispositionem, et signanter juris civilis, si sponsus, contractis sponsalibus, ad aliam se conferat Provinciam, tenetur sponsa eum expectare per triennium, uti habetur *in leg. 2. Cod. de repudiis*, ibi: *liberum est filiae tuae, si sponsum post tres peregrinationis annos expectandum sibi ultra non putet, omissa spe hujus conjunctionis, matrimonium facere.* Si autem sponsus absit, sed degat in eadem Provincia, tenetur sponsa expectare per biennium, ut habetur *in leg. 2. Codic. de sponsalibus:* ibi: *si is, qui puellam suis nuptiis pactus est, intra biennium exequi nuptias, in eadem Provincia degens, supersederit, ejusque spatii fine decurso in alterius postea conjunctionem puella pervenerit, nihil fraudis ei fit, quae nuptias maturando, vota sua diutius eludi non passa est.* Si vero sponsus absit ex causa necessaria, tenetur sponsa illum expectare, usquequo cesset impedimentum, uti habetur *in leg. 17. ff. de sponsalibus*, ibi: *saepe juxtae, et necessariae causae non solum annum, vel biennium, sed etiam triennium, et quadriennium, et ulterius trahunt sponsalia, veluti valetudo sponsi, sponsaeve, vel mortes parentum, aut capitalia crimina, aut longiores peregrinationes, quae ex necessitate fiunt.* At in Jure Canonico sequens habetur dispositio Alexandri Tertii *in cap. de illis de sponsalibus*, ibi: *de illis autem, qui praestito juramento promittunt se aliquas mulieres ducturos; et postea eis incognitis dimittunt terram se ad partes alias transferentes; Hoc tibi volumus innotescere, quod liberum erit mulieribus ipsis (si non est amplius in facto processum) ad alia vota se transferre, recepta tamen de perjurio poenitentia, si per eas steterit, quominus fuerit matrimonium consummatum.*

Disputatur inter Doctores, an jus Canonicum derogaverit in hac materia Juri Civili, et nonnulli affirmative respondent, *Barbos. in citat. cap. de illis num. 5. de sponsalibus, et matrim.* Nonnulli negativam amplectuntur sententiam, sub obtentu, quod dispositio Juris Canonici procedat, postquam fuerit expectatum tempus statutum a Jure Civili, *Pirhing in Jus can. tom. 4. tit. de sponsal. sect. 2. §. 1. n. 49.* Alii putant, Jus Civile nihil habere commune in praesenti materia cum Jure Canonico, ex quo Jus Civile loquitur de sponsalium dissolutione ad affectum lucrandi sponsalitias largitates, de quo casu jus Canonicum non loquitur: *Gibalin. de univer. negotiat. tom. 2. lib. 4. cap. 1. art. 5. consect. 3. sub. n. 5.* Alii denique volunt, dispositionem Juris Civilis non extendi ad sponsalia contracta inter baptizatos, cum contractus sponsalitius initus inter istos habeat pro materia, et objecto contractum Matrimonii elevatum ad esse Sacramenti, *Perez de matrim. disput. 9. sect. 9. numer. 10.*

At quidquid sit de his, licet verba *textus in cap. de illis de sponsalibus, et matrimoniis*, ibi: *dimittunt terram se ad alias partes transferentes,*

importare videantur domicilii translationem, uti prosequitur *Perez loc. citat. n.* 2. communis esse videtur opinio, quod si sponsus absque sponsae licentia in aliam terram se conferat, vel animo non redeundi, vel sine spe brevis reditus, locus est ipso jure dissolutioni sponsalium, et quod hoc ipsum sibi vindicet locum etiamsi Sponsus degat in Regione propinqua, sed postquam fuerit ei praefixum tempus a Judice Ecclesiastico, in qua termini praefixione Judex attendere debet circumstantias, et signanter periculum incontinentiae: *Sanchez de matrim. lib.* 1. *disput.* 54. *Anaclet. in Jus Canonicum tom.* 4. *tit.* 1. *de Sponsalibus* §. 7. *n.* 212. *Cleric. de Sacram. Matrim. decis.* 17. *n.* 29. 30. *Gibalin. de univers. negot. tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 1. *art.* 5. *consect.* 3. *sub n.* 5. *Perez de matrim. disp.* 9. *sect.* 9. *n.* 9. *Salmanticenses in cursu Theolog. moral. tom.* 2. *tract.* 9. *de matrim. punct.* 4. §. 58. *et seqq.*

His positis, quaeritur:

An, et quomodo sit providendum in casu etc.

Sacra Congr. die 2. Octobris 1723. respondit:

Publicandum esse ab Eminentissimo Archiepiscopo Edictum juxta instructionem, etiam auctoritate Sac. Congregationis.

QUÆSTIO CCCLI.

In Causa Caputaquensi Jurisdictionis, die 2. *Octobris* 1723.

Antiqua est controversia inter Episcopum Caputaquen. et Abbatem Sanctae Mariae Angelorum Terrae Centulae, contendente hoc se plenariam ab Episcopi Jurisdictione habere exemptionem una cum Territorio separato, et contendente illo se posse in Terra Centulae omnem Jurisdictionem plenariam exercere.

Omissa autem serie antiquarum contentionum, operae pretium esse videtur tantummodo adnotare, quod ab hac Sacra Congregatione *die* 10. *Maji* 1698. *et die* 18. *Julii* 1699. commissum fuit Episcopo Caputaquen. ut nomine ejusdem Sacrae Congregationis, et sine praejudicio jurium ambarum Partium tam in petitorio, quam in possessorio deveniret ad approbationem Confessariorum Terrae Centulae ad sex menses, quod Abbas hoc interim jura sua deduceret super praetensa exemptione.

In sequelam horum rescriptorum assumptus fuit tractatus amicabilis concordiae, sed cum ille suum effectum habere non potuisset, et subsequenter expletae fuissent Visitationes dictae Terrae ab Episcopis Caputaquen. tam *de anno* 1703. quam *de anno* 1709. modernus Episcopus *anno praeterito* 1722. ad eandem Terram accessit pro visitatione peragenda, et in Terra Centulae Ecclesiam, et Sacramenta visitavit, Confirmationis Sacramentum ministravit, et Sacerdotibus Confessariis examen indixit.

Bini Sacerdotes ad examen accesserunt, et alii, qui ad examen accedere noluerunt, fuerunt suspensi a facultate audiendi Confessiones, et suspensionis edictum consignatum est Cursori Curiae Episcopalis, ut illud affigeret ad valvas Ecclesiae.

Factum hoc tumultum in Populo excitavit, adeoque omne genus Personarum comparuit sclopis, fustibus, et aliis armis munitum in Platea Palatii Episcopalis, cumque Cursores, et caeteros Episcopi Ministros contumeliis, et uti praetenditur, etiam verberibus affecisset, Episcopum ipsum per horam obsessum detinuit, usquequo sedato pacifice tumultu, potuit ipse a Terra Centulae discedere, et confugere ad Oppidum Pixunti, in quo tam auctoritate ordinaria, tam quatenus opus esset, auctoritate delegata a Sacro Concilio Tridentino Terram Centulae, et ejus Populum, vim vi repellendo, Interdicto Ecclesiastico locali supposuit, et Interdicto personali subjecit omnes illos, quos etiam in calce Interdicti specialiter nominavit, quique tumulti causam dederunt.

Suam habuit Interdictum observantiam spatio circiter quindecim dierum, sed cum publicato quodam folio super Interdicti nullitate, publice, et palam fuerit Interdictum violatum, et consequenter celebrata fuerint magna cum solemnitate Officia Divina, delata ad hanc Sacram Congregationem ex rescripto Auditoris Sanctissimi controversia, bina proponuntur dubia ad calcem Restrictus referenda, quorum alterum respicit Interdictum, alterum Jurisdictionem Episcopi in Terra Centulae.

Quoad Interdictum, novum non est, quod illud feratur ob Populi nequitiam, uti habetur *in cap. Si sententia de sententia excommunicationis in sexto*, unde in celebri dissertatione impressa *anno* 1715. *de sententia Ecclesiastici Interdicti* haec habentur *pag.* 57. *Interdicti ob ne-*

quitiam Populi saepius iterati. Absque eo quod validitati Interdicti obstare valeat defectus citationis, quia citatio fuisset inopportuna, quoties, prout in casu, Episcopus vim vi repellendo extrajudicialiter procedere professus esset; et quatenus Interdictum validum non fuisset, subdit Episcopus semper locum esse posse declarationi incursus in Excommunicationem propter impedimentum praestitum exercitio suae Jurisdictionis in visitanda dicta Terra Centulae.

Quoad Jurisdictionem denique Episcopo in dicta Terra competentem, pro Episcopo militat situatio Abbatiae in suą Dioecesi, militant actus Jurisdictionis longa serie relati ab Informante, et demum maximopere facit, quod Abbas non affert Privilegium Apostolicum, aut immemorabilem canonizatum per tres sententias conformes, vel per sententiam, quae in judicatum transierit.

Hisce proinde stantibus, quaeritur:

I. An Interdictum sustineatur, seu potius quibus poenis sit locus in casu etc.

II. An, et quae Jurisdictio competat Episcopo in Terra Centulae in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primum, Interdictum sustineri. Ad secundum dilata, non retardato interim exercitio Jurisdictionis Delegatae in Terrae Centulae, et praefigatur novus terminus interesse habentibus ad sua jura deducenda in Sacra Congregatione.

QUÆSTIO CCCLII.

In Causa Neapolitana Cappellaniae, die 2. *Octobris* 1723.

In ultimo, cum quo decessit Testamento Dominicus Guglielmini Cappellaniam erexit, et jus nominandi Cappellanum detulit ad suos haeredes, et successores, et prima vice Testator nominavit Hyacinthum Ramirez suum nepotem, et in hypothesi, in qua ipse acceptare noluisset nominationem, jussit, quod Cappellania deferretur ad Stephanum Scognamilium Parochum.

Hyacinthus Ramirez post obitum Testatoris Cappellaniae possessionem obtinuit; eoque subinde mortuo, ab haeredibus, et successoribus Dominici nominatus fuit ad Cappellaniam memoratus Stephanus Scognamilio Parochus Casalis Portici, cum omnibus et singulis conditionibus in Testamento Fundatoris enunciatis.

Cum autem inter caeteras conditiones adesset et illa, quod Parochus uti supra nominatus teneretur in Missae celebratione expectare Nicolaum Guglielminum, quando idem moreretur in Casali Portici, ut Missam audire posset, exortis hac de causa controversiis, licet Curia Archiepiscopalis Neapolitana tempus celebrationis Missae statuisset, sub obtentu nihilominus, quod Parochus tempus praefixum non expectaret, fuit ipse amotus a Cappellania, et alius in ejus locum subrogatus, quo stante in praesenti disputatur, an Cappellania sit amovibilis, et an amotio Sacerdotis Stephani sustineatur.

Contendit Nicolaus Guglielminus Cappellaniam esse amovibilem, cum ea non sit Beneficium Ecclesiasticum, sed legatum pium, utpote instituta absque Ordinarii auctoritate, et ad hoc assumptum comprobandum affert etiam verba Testamenti, ubi Testator loquendo de nominatione Hyacinthi Ramirez inquit, *quale Don Giacinto tantum non possa esser amosso dalla detta celebrazione sua vita durante*, et licet consimilia verba habeantur etiam in nominatione Sacerdotis Stephani, ut infra, dicitur nihilominus, quod haec Testatoris dispositio evanuit, cum fuerit restricta ad casum, in quo Hyacinthus Cappellaniam non acceptasset, *item voglio, che ogni qual volta il detto Don Giacinto non volesse accettare la detta Cappellania ec. sia data a Don Stefano ec.* itaut Stephani nominatio non ad Testatoris dispositionem, sed ad liberam haeredum voluntatem sit referenda.

Contendit quoque idem Nicolaus, amotionem ad odium referri non posse, cum odii probatio non adsit, et causa amotionis non desit, quae constituitur in non adimplemento voluntatis Testatoris, expectandi videlicet ipsum Nicolaum pro Missa celebranda.

Excipit e contra Sacerdos Stephanus, Cappellaniam quoad se censendam esse perpetuam, cum in Testamento habeantur haec verba, *voglio, che detta Cappellania sia data al R. Don Stefano ec. sua vita durante, e colle medesime condizioni, e circostanze, ut supra*. Suamque nominationem non habere causam ab haeredibus, et successoribus Testatoris, sed ab ipso Testatore, cum imperceptibile sit, quod concurrente stricta necessitudine inter se, et dictum Testatorem, voluerit idem Testator, ut nomi-

natio penderet taxative a non acceptatione Hyacinthi juxta verba supra relata.

Addit consequenter, sibi non fuisse onus impositum expectandi Nicolaum pro Missa celebranda, cum hoc onus fuerit impositum futuris Cappellanis, *e se detti Don Giacinto, e Don Stefano non volessero accettarla, voglio, che il Cappellano, che s' instituisce da i miei eredi abbia la bontà d' aspettar il Signor Don Niccola Guglielmino per sentire la Messa.*

Concludit denique, amotionem habuisse originem ab odio Nicolai concepto, ex quo ipse Sacerdos Stephanus, uti relictus Executor Testamentarius a Testatore pro distributione nonnullorum subsidiorum dotalium, omnem lapidem movit, ut praedicta pia voluntas executioni demandaretur, in quo rerum statu amotio nunquam sustineri potest.

Jura circumferuntur, quocirca quaeritur:

An Cappellania erecta in Ecclesia Parochiali Casalis Portici sit amovibilis, et amotio Rev. D. Stephani Scognamilio sustineri debeat in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Ad primam dubii partem affirmative, praeter quoad vitam Stephani, et ad secundam dubii partem provisum in prima.

QUÆSTIO CCCLIII.

In Causa Nullius Provinciae Compostellanae, die 2. Octobris 1723.

Presbyter Alphonsus Sanchez Garido ex Villa de Quintana Nullius Dioecesis Provinciae Compostellanae domum frequentabat cujusdam mulieris conjugatae, et cum paterne monitus a suo Ordinario, ut a frequentatione desisteret, monitioni non paruisset, contigit, ut Petrus vir praedictae mulieris domum suam ex improviso petens, eum illic invenerit.

Presbyter Alphonsus, ut sibi consuleret, in quoddam domus cubiculum se recepit, et sub lectisternio ibi existente latebras quaesivit, cumque adversus eum Petrus stricto pugione irruisset, uxor se interposuit, brachioque mariti apprehenso, eum rogavit, ne Sacerdotem occideret, aut mutilaret; cumque memoratus Petrus uxorem a se removere tentasset, ipsam accidentaliter vulneravit, et vulnerata paulo post vitam cum morte commutavit.

Dum haec peragebantur Sacerdos fugam arripuit, dumque adversus ipsum processus contumacialis compilabatur, idem se coram suo Superiore constituit, a quo fuit condemnatus in exilium ad sexennium, et declaratus irregularis, et Ordinarii sententia fuit a Judice Appellationis confirmata.

Desumuntur haec omnia ex supplici libello Sacerdotis, et ex dicti Ordinarii informatione, quae fuit de more requisita, et in praesenti de duobus dubitari contingit, an Presbyter videlicet irregularitatem incurrerit, et quatenus incurrerit, an eidem sit per Apostolicam Dispensationem subveniendum.

In hac Sacra Congregatione *die* 22. *Aprilis* 1679. fuit propositum, et resolutum sequens dubium, uti habetur *lib.* 30. *decret. pag.* 295. ibi: *Clericus Palentinus Orator alias cum Conjugata deprehensus a Marito vulnere affectus fuit; post longum temporis spatium in idem commercium reincidit, ex quo factum est, ut quaedam nocte marito superveniente, Orator aufugerit; sed Maritus de fuga animadvertit, quare Uxorem interfecit; propter hoc Ordinarius irregularitatis praetextu denegat Oratori ascensum ad Sacros Ordines; proinde per libellum a Sanctissimo remissum, quaeritur, an propter hoc incurrerit irregularitatem. Sacra etc. respondit negative.*

Auctores de materia tractantes distinguunt inter casum, et casum; si enim Amasius temere mulierem periculo mortis exposuit, tunc si uxor a marito occidatur, Amasius evadit irregularis; secus autem, si mors uxoris sequatur, eademque a viro interficiatur, et cum sufficienti cautela Amasius se gessit, itaut periculum mortis probabiliter praevidere, aut timere non potuerit; in prima etenim facti specie Amasius moraliter est causa necis mulieris, quod in secunda facti specie verificari non potest: *Suarez de Censuris tom.* 5. *disp.* 45. *sect.* 6. *num.* 7. ibi: *Sic enim resolvendum censeo casum illum de adultero, nam si temere accessit ad uxorem alterius, exponens illam periculo mortis, irregularis manet, quia moraliter est causa talis homicidii, secus vero erit, si cum sufficienti cautela morali id fecit, quia tunc effectus nullo modo est voluntarius in tali causa*, et late pariter distinguendo prosequuntur *Sayrus de Censuris lib.* 5. *cap.* 17. *num.* 20. *Thesaur. de Poenis Eccles. par.* 2. *cap.* 1. *in verbo Adulterium num.* 2. *Majol. de Irregularitate lib.* 5. *cap.* 48. §. 3. *num.* 15. *Filliuc. Oper. Moral. tom.* 1. *tract.* 20.

de Censuris cap. 3. *num.* 80. *Gibalin. de Irregular. cap.* 4. *consect.* 3. *per totum, Salmanticenses in cursu moral. tom.* 2. *tract.* 10. *cap.* 8. *punct.* 3. *num.* 36.

Applicabilis hypothesi esse videretur haec distinctio, si vir ex proposito uxorem occidisset; at cum intendens vulnerare, aut occidere Amasium, uxorem accidentaliter vulneraverit, et interfecerit, occasio oritur dubitandi, an cum dicta distinctione in his terminis procedendum sit, vel potius dici debeat, Presbyterum absolute, et simpliciter Irregularitatem non incurrisse.

Quaeritur itaque:

I. An Orator Irregularitatem incurrerit in casu etc. et quatenus affirmative:

II. An cum eo sit dispensandum in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Pro dispensatione ad cautelam.

QUÆSTIO CCCLIV.

In Causa Anglonensi, et Tursensi, die 2. *Octobris* 1723.

Redacta fere ad nihilum antiqua Civitate Anglonensi, Paulus Papa Tertius *die* 8. *Augusti* 1546. Cathedram Episcopalem Anglonensem transtulit ad Tursium ejusdem Dioecesis Oppidum, quod titulo Civitatis insignivit, necnon Parochialem Ecclesiam S. Michaelis in medio memorati Oppidi consistentem in Cathedralem erexit, uti habetur in Actis Consistorialibus, et fuse refertur *in Italia Sacra Ferdinandi Ughelli recenter impressa tom.* 7. *pag.* 69. *et plur. seqq.*

Capitulum hujus Ecclesiae Cathedralis componitur ex tribus Dignitatibus, et decem Canonicis, quibus pro servitio Chori alii decem Presbyteri, qui Participantes vocantur, superadditi fuerunt; cumque ex his omnibus octo pro tertia quaque hebdomada Choro intersint, exceptis Dominicis, caeterisque festivis diebus, quibus omnes Missae, et Vesperis assistunt, et assistentes juxta expositam turnariam divisionem feriatis diebus Primam, Tertiam, Sextam, et Nonam horas, et Missam ritu minus solemni recitent, et Dominicis, caeterisque festis integre horas canonicas absolvant, et ultra assistentiam Missae, et Vesperis, in qua, uti dictum est, Dominicis, festisque diebus omnes conveniunt, conveniant et omnes in festis primae, et secundae classis, horasque integre recitent, et solemni Missae assistant, idque in sequelam antiquissimae consuetudinis, innixae fortasse redituum modicitati, cum Canonicorum reditus non excedant ducatos 36. annuos pro quolibet, et reditus Participantium consistant in ducatis annuis 25. modernus Episcopus secum reputans, consuetudinem corruptelae potius, quam legitimae observantiae nomen mereri, edictum publicavit, quo omnes Canonicos adstrinxit ad interessendum quotidie in Choro, et assistendum omnibus horis canonicis, et Missae; urget enim dispositio *Clementinae primae de celebratione Missarum*, ibi: *necnon, ut in Cathedralibus, Regularibus, et Collegiatis Ecclesiis horis debitis devote psallatur; in aliis vero convenienter debite celebretur divinum diurnum, et nocturnum Officium:* urget dispositio *capituli dolentes eodem titulo:* ibi: *districte praecipientes in virtute obedientiae, ut divinum Officium nocturnum pariter, et diurnum, quantum eis Deus dederit, studiose celebrent pariter, et devote*, urget denique dispositio *Capituli Presbyter eodem titulo*, ibi: *septies in die laudem dixi tibi, qui septenarius numerus a nobis impletur, si Matutino, Primae, Tertiae, Sextae, Nonae, Vesperae, et Completorii tempore nostrae servitutis Officia persolvamus*, et quoad celebrationem Missae Conventualis urget dispositio *Text. in cap. cum creatura eodem titulo*, ibi: *et pro festo, vel feria, secundum temporum congruentiam Missarum solemnia, et conventualiter celebretis, et faciatis conventualiter celebrari*.

Actum fuit de hoc Episcopi Anglonensis edicto in Congregatione habita *die* 24. *Aprilis* 1723. nec ulla fuit capta resolutio; nonnulli etenim ex EE. PP. fuerunt in sensu, nihil esse quoad obligationem Canonicorum innovandum, attenta redituum modicitate, et attenta pervetusta consuetudine, quibus concurrentibus circumstantiis, tolerari posse videtur, ut non solum Canonici, caeterique per Turnum inserviant, sed etiam aliquibus horis, et non aliis intersint, juxta doctrinam *Cajetani in summa, verbo horae canonicae num.* 14. cujus doctrinam sequitur *Suarez de Relig. tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 10. *num.* 5. ibi: *ratio dictat, ut minuatur onus ubi stipendium tenuissimum est, cum semper maneat obligatio alias dicendi officium integrum, et inserviendi Ecclesiae in aliis oneribus;* Alii e contra ex Eminentissimis PP. existimarunt, tolerari

posse consuetudinem, ut Canonici inserviant per Turnum, sed eam consuetudinem esse improbandam, juxta quam in Cathedrali potissimum Ecclesia quotidianum ab assistentibus integrum non persolvitur officium divinum; quocirca nulla dicta die capta fuit resolutio, sed dictum, quod *exquirerentur exempla*.

Ad exempla itaque descendendo, multa sunt tum antiqua, tum recentia, quibus concessum fuit, ut Canonici, caeterique Choro addicti per Turnum inserviant, exceptis Dominicis, festisque diebus, Quadragesima, et Adventu, quibus temporibus omnes inservire teneantur; at in eo, quod attinet ad exempla, aut consuetudinis admissae, aut indulti concessi, quod assistentes Choro in Cathedrali Ecclesia integrum in eodem non persolvant officium divinum, nec a Scribente, nec a me ratione muneris ullum reperiri potuit exemplum.

In Cathedrali Novarien. antiqua vigebat consuetudo, approbata a Cardinali Papiensi Legato de Latere, ut pro integra assecutione distributionum sufficeret interventus Canonicorum in Matutino, Laudibus, Missa Conventuali, et Vesperis. Consuluit Episcopus hanc Sacram Congregationem, an haec consuetudo tolerari posset, et licet pro Canonicis scripserit Cardinalis de Luca, qui consuetudinis antiquitatem, et quotidianum interventum Canonicorum omnibus horis, tanquam onus nimis grave ponderavit, obtinere tamen non potuit, cum responsum fuerit, consuetudinem tolerari potuisse, si aliqui saltem divisa hebdomada per Turnum, punctaturis subjecti fuissent, si aliis horis interessentiam non praestitissent: secus autem, quando, prout in casu praedicto, aliquae horae indefinite punctaturis non erant suppositae, cum casus dari posset, ut omnes abessent, et quod horae praedictae per unum, vel duos recitarentur, uti videri potest *apud eundem Cardinalem de Luca de Canonicis discurs.* 19. *num.* 7. Idem quoque Cardinalis de Luca *in sequenti discursu* 11. *num.* 3. tanquam rationabilem admittit consuetudinem, quod Canonici in pietatis officiis occupati, diebus feriatis Missae tantum Conventuali intersint, et in festivis Missae solemni et Vesperis, dummodo quotidianum integrum Pensum in Choro persolvatur a Beneficiatis, seu Portionariis, ex quibus argui posse videtur, non ita facile admittendam esse consuetudinem, per quam ab Assistentibus in Choro aliquae horae omittantur, itaut integrum officium divinum quotidie in Choro non recitetur.

Scriptura Canonicorum per manus circumfertur; quocirca quaeritur:

An, et in qua parte moderandum sit Edictum Episcopi Anglonen. in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Moderandum Episcopi Edictum quoad deletionem Turnariae divisionis, in reliquis sustinendum.

QUÆSTIO CCCLV.

In Causa Urbinatensi, die 2. *Octobris* 1723.

Jo. Andreas senior de Rubeis construi curavit in Civitate Urbini sua Patria Ecclesiam, quam Sancto Andreae Apostolo dicavit.

Quoad usque Pius hic vir fuit in humanis, omnia necessaria praedictae Ecclesiae suppeditavit; solvit enim eleemosynam Cappellano pro celebratione Missae quotidianae, et pecunias exbursavit pro celebratione festi S. Andreae, et in ultimo, cum quo decessit Testamento, Ecclesiae, seu ejus Cappellano ultra habitationem reliquit annua scuta 40. retrahenda ex pensionibus quarundam Domorum.

Et ad ulteriora procedendo, in eodem Testamento sic disposuit: *item lascio alla mia Chiesa di S. Andrea tutta la mia possessione con le case tutte chiamate di* Cacondio etc. *con dichiarazione espressa, che durante la vita dei miei quattro figli maschi, e della Signora Gabbriella mia moglie, voglio ne siano padroni del frutto, e casa di detta Possessione, assieme colle Donne dei miei figli loro Mogli, loro vita durante, e morti che saranno tutti li suddetti, voglio, che questa Possessione chiamata Cacondio, sii di detta mia Chiesa in perpetuo.*

Quatuor Filii masculi Testatoris, et Gabriella ejus Uxor vita cum morte jam commutarunt, et solum est in humanis Lavinia Antaldi uxor Francisci de Rubeis unius ex filiis dicti Testatoris; cumque Pensiones domorum assignatae a pio Testatore pro salario Cappellani, et aliis oneribus explendis sint insufficientes, oritur quaestio, an supplementum sit desumendum ex memorato Praedio *di Cacondio*, et aliis bonis a Testatore in suo Testamento designatis.

Joannes Andreas junior de Rubeis filius Josephi alterius ex filiis Testatoris, in sua scri-

ptura per manus circumferenda pugnat pro praedicto supplemento, tum quia Ecclesia S. Andreae sua dote careret, adversus dispositionem juris communis, et decretum R. P. D. de Angelis Archiepiscopi pariter Urbinaten. in sua visitatione peracta *anno* 1676. expresse demandavit, quod defectus scutorum 40. a Testatore assignatorum suppleretur ex fructibus Praedii, de quo nunc agitur, ibi: *mandavit suppleri ex fructibus recolligendis ex Praedio in vocabulo* Cacondio *assignatis pro dote dictae Ecclesiae;* et tandem quia in publico Instrumento stipulato *anno* 1677. tam in executionem ultimae voluntatis Joannis Andreae senioris, quam in adimplementum memorati Decreti editi ab Archiepiscopo Candiotto, filii ejusdem Testatoris, et Gabriella ejus uxor Praedium di Cacondio locarunt pro annuis scutis 60. facta assignatione scutorum 40. pro Ecclesiae Cappellano, ad effectum supplendi id, quod deerat ex Pensionibus domorum jam ab eodem Testatore, uti dictum est, assignatarum.

Absque eo quod quidquam referat superviventia Laviniae, quae fuit uxor Francisci de Rubeis unius ex filiis Testatoris, hinc inferendo non posse supplementum desumi ex Praedio *di Cacondio*, vel quia usus fructus ejusdem Praedii non fuit a Testatore principaliter relictus filiis a se dilectis, et eorum uxoribus, sed accessorie, in quo rerum themate, mortuo Viro, Uxor nullum jus in usufructu obtinere potest; vel quia cum dos Ecclesiae in memorato Praedio consistat, quod evincitur tum ex Decretis Archiepiscoporum, tum ex facto filiorum, qui Fundatori immediate successerunt, uti supradictum est, non potest aliquid ex usufructu acquiri, nisi prius satisfactum sit Ecclesiae manutentioni, et caeteris oneribus Cappellano injunctis, quoties, prout hic, bona ad dictum effectum a Testatore relicta non sufficiunt.

Scriptura circumfertur, unde quaeritur:

An a die obitus Francisci de Rubeis juxta Testamentariam dispositionem Joannis Andreae sit factus locus traditioni Praedii di Cacondio *favore Ecclesiae S. Andreae, itaut onera injuncta Cappellano sint adimplenda, sive supplenda tam ex reditibus ejusdem Praedii, quam aliorum bonorum a dicto Testatore designatorum in ejus Testamento in casu etc.*

Sacr. Congr. respondit:

Ad Judices suos.

QUÆSTIO CCCLVI.

In Causa Cajetana, die 2. *Octobris* 1723.

Joannes Baptista de Aro huic Sac. Congregationi exposuit, se per vim, et metum adactum fuisse ad contrahendum matrimonium de praesenti cum Catharina Moncado, et se ulterius fuisse a Curia Episcopali excommunicatum, ex quo cum illa renuebat cohabitare.

Datae fuerunt juxta morem litterae ad praedefunctum Episcopum Cajetanum, qui respondit, Catharinam fuisse a Joanne Baptista stupratam, eum fuisse Carceribus mancipatum, et in Carceribus de stupro commisso confessionem emisisse, et ulterius voluntatem patefecisse de Catharina in uxorem ducenda, et cum illa tandem matrimonium in facie Ecclesiae contraxisse, et excommunicationis sententiam passum fuisse, ex quo cum dicta Catharina cohabitare renuebat.

Adversus haec Joannes Baptista reposuit se nunquam stuprum commisisse, sed illud confessum fuisse, ut se a Carceribus liberaret, itaut de nullitate matrimonii subsequenter contracti, et de censurarum injustitia dubitari non possit.

Proposita itaque ejus Causa in Congregatione habita *die* 23. *Maji* 1722. nulla fuit capta resolutio, sed dictum, quod praefigeretur novus terminus Catharinae ad sua jura deducenda in Sac. Congregatione, et quod per Joannem Baptistam coadjuvarentur probationes super negativa stupri, et quod demum ipse absolveretur a Censuris per tres menses cum reincidentia.

In nova Causae propositione, quae habita fuit *die* 21. *Novembris ejusdem anni* allati fuerunt a Joanne Baptista nonnulli Testes pro negativa stupri coadjuvanda, sed S. Congregatio distulit resolutionem, et renovata absolutione cum reincidentia, censuit, Testes esse formiter examinandos, citato Patre Catharinae, et eodem negligente jura prosequi suae filiae, quae est absens, et ignoratur, in quo loco degat, danda esse a Fiscali curiae interrogatoria ex officio.

In executionem hujus rescripti, cum Catharinae Pater propter paupertatem non posset exhibere interrogatoria, eadem fuerunt exhibita a Procuratore Fiscali, et vocatis ad examen Angelo, et Theodoro Testibus, qui ex-

trajudicialiter deposuerant de mora Joannis Baptistae de Aro ultimis diebus Bacchanalium, et initio Quadragesimae *anni* 1718. in Terra Spinei, ex quo inferebatur negativa stupri, quod commissum dicebatur praedicto tempore in Civitate Cajetana, fuit a praedictis Testibus comprobata supra recensita extrajudicialis depositio, sed cum die sequenti iidem Testes insteterint pro sui dicti correctione, et dixerint, Joannem Baptistam de Aro in dicta Terra Spinei mansisse tempore Bacchanalium, et initio Quadragesimae, sed anno 1719. et non anno 1718. uti praecedenter deposuerant.

Huic Joannes Baptista contendit, primum, et non secundum dictum esse attendendum. Contendit ulterius, eosdem fuisse a Patre Catharinae sollicitatos ad correctionem praecedentis depositionis, et secundam esse omnino falsam, cum ipse anno 1719. esset Carceribus mancipatus in Civitate Cajetae.

Jura Joannis Baptistae circumferuntur, quocirca quaeritur:

I. An matrimonium sit validum in casu etc. et quatenus affirmative:

II. An Clericus Joannes Baptista de Aro sit absolvendus a Censuris a Curia Episcopali inflictis in casu etc.

Sacra Congr. respondit:
Dilata.

QUÆSTIO CCCLVII.

In Causa Romana Matrimonii, die 2. *Octobris* 1723.

Die 31. Januarii 1707. Bartholomaeus Cafissus Pistoriensis, sed Incola Civitatis Albani, praeviis denunciationibus, matrimonium de praesenti contraxit hic in Urbe cum Catharina Cerona Puella Romana.

Post aliquot menses agi coeptum est de nullitate Matrimonii, utpote contracti ab eadem Catharina, sed per vim, et metum sibi incussum ab Anna Maria Sangiorgi sua Matre, et ad effectum comprobandi praedictum metum, duo Testes fuerunt formiter examinati, Angela videlicet Stendardi Vidua, et Joseph Mannus Levir memoratae Catharinae, ex quorum depositionibus habetur, primo Annam Mariam fuisse Mulierem terribilis naturae; secundo, Catharinam fuisse ab ipsa verberibus, et pugnis, et calcibus adactam ad celebrandum matrimonium cum Bartholomaeo; tertio, se interfuisse matrimonio contracto, et Sponsam vidisse iracundo vultu, conjunctorum congratulationes respuisse, et Sponsi inter prandendum benevolentiae actus abhorruisse, quarto, ex Annae Matris machinatione Bartholomaeum introductum fuisse in cubiculum Catharinae, quae a somno expergefacta clamoribus eum repellere non potuit, itaut violentum concubitum prima nocte passa sit; quinto, Conjuges Albanum petiisse, et post eorum reditum ad Urbem tam ab illis, quam ab Anna Matre se audivisse, Catharinam nunquam, non obstantibus virorum Religiosorum hortationibus, induci potuisse, ut cum Bartholomaeo dormiret.

Addit alter ex his Testibus, quod ante celebratum in Ecclesia Matrimonium, cum Catharinam suam adversam voluntatem Parocho jam defuncto aperuisset, fuit ab eo objurgata, et ad contrahendum inducta.

Alia metus argumenta desumpta fuerunt ex responsione Viri ad positiones, et ex dictis duorum aliorum Testium extrajudicialiter deponentium, sed proposito in hac Sac. Congregatione dubio *die* 2. *Augusti* 1710. *an constet de nullitate Matrimonii in casu*, dilata fuit resolutio, et dictum, quod, *probationes coadjuvarentur coram Eminentissimo Urbis Vicario, dato pro Defensore Matrimonii Fiscali Sacrae Visitationis.*

Rescriptum hoc sua caruit executione, tum propter absentiam Mulieris a Statu Ecclesiastico, tum etiam quia ab antecessore Fiscali Sacrae Visitationis nihil actum fuit; cumque post plurium annorum intervallum Catharina Neapolim degens apud honestam Matronam, insteterit iterum pro declaratione nullitatis Matrimonii, et consignatis scripturis Cajetano Ivones Fiscali Eminentissimi Urbis Vicarii, et Sacrae Visitationis Apostolicae, fuerit ab eodem doctus de more, et elaboratus editus pro veritate discursus per manus circumferendus, discutiendum proponitur dubium, quod juxta supradicta non fuit resolutum in Congregatione habita *die* 2. *Augusti* 1710.

Porro Promotor Fiscalis ingenue admittit, sibi maximopere placuisse probationum impinguationem a Sacra Congregatione demandatam, sed eam moraliter impossibilem fuisse propter multi temporis lapsum, itaut non-

nullae solum attestationes ad perpetuam haberi de novo potuerit. In eodem discursu bene examinantur antecedentia, concomitantia, et ea, quae matrimonium subsecuta sunt, ex quibus, sicuti plus quam semiplenam metus probationem desumi certum est, sic videtur, esse posse locum delationi juramenti suppletorii a Catharina emittendi, quia licet in Causa matrimoniali uti gravissima non deferatur juramentum suppletorium, et praesertim si agatur contra foedus Matrimonii, id tamen non procedit, quoties pensatis circumstantiis, praecessit plusquam semiplena probatio, cum in hoc rerum themate juramentum suppletorium etiam Mulieribus deferatur post factam seriam, et gravem admonitionem de juramenti importantia, juxta late tradita per *Sperel. dec.* 75. *n.* 58. *et seqq.*

Transmissus fuit per manus citatus Discursus, propositaque iterum Causa die 2. Octobris 1723. nulla fuit capta resolutio, sed dictum *dilata, et contra Matrem procederetur.*

In hujus rescripti executionem datae fuerunt Epistolae ad Episcopum Interamnensem, ut auctoritate etiam Sacrae Congregationis procederet adversus Annam Mariam Matrem in sua Dioecesi commorantem, propter violentias adversus Filiam exercitas, ut Matrimonium contraheret cum Bartholomaeo Cafisso, compilatoque Processu Remissoriali, eodemque ad Urbem transmisso, novus editus fuit Discursus a supra memorato Fiscali, in quo probabat Annam Matrem esse omnino conformem dispositionibus aliorum Testium de metu deponentium, itaut impinguatio probationum olim ab hac Sacra Congregatione exoptata in praesenti non desit, concludendo pro nullitate Matrimonii tanquam contracti per vim, et metum incussum a Matre saeviente adversus Filiam tunc in anno decimoquinto constitutam.

Novus Discursus circumfertur, quocirca quaeritur:

An constet de nullitate Matrimonii in casu etc.

Sacra Congr. die 4. Augusti 1727. respondit: *Proponatur in sequenti.*

In qua tamen non fuit proposita.

QUÆSTIO CCCLVIII.

In Causa Liparitana, die 20. *Novembris* 1723.

Licet pluries in Consistorialibus decretis fuerit demandatum, ut in Civitate Liparitana Episcopale Seminarium erigeretur juxta dispositionem Sacri Conc. Trident. *sess.* 23. *cap.* 18. *de reform.* id tamen nunquam potuit executioni demandari, tum propter tenuitatem redituum Mensae Episcopalis ab impositione Pensionum ut plurimum derivante, tum propter totalem deficientiam Beneficiorum, super quibus Taxa ad tramites Concilii imponi posset.

Tempore quo R. P. Nicolaus de Tedeschis Archiepiscopus Apamiensis Ecclesiae praeerat Liparitanae, cogitavit de Seminario erigendo, et non obstantibus Pensionibus, quibus erat obstrictus, suam obtulit Mensam gravare annua contributione scutorum 200. monetae Romanae pro substentatione Alumnorum Seminarii, et quia id sufficere non poterat, meditatus est habere recursum ad Sedem Apostolicam, ut accedente consensu Executorum Testamentariorum Doctoris Bartholomaei Russi fas esset ex ejus haereditate ascendente ad annua scuta 500. Romanae monetae, quaeque juxta ejus dispositionem erogari debuissent in erectione cujusdam Hospitalis sub invocatione S. Bartholomaei, quolibet anno desumere scuta 300. in praedictam Seminarii causam eroganda, facta applicatione reliquorum scutorum 200. favore alterius Hospitalis jam erecti in eadem Civitate Liparitana.

Dimissus fuit Episcopatus Liparitanus a memorato R. P. de Tedeschis, eodemque a Sancta Sede Apostolica collocato moderno Episcopo R. P. Vincentio Platamonio, promovetur ab ipso supplicatio a suo Praedecessore excogitata; utque ejus fundamenta sint bene perspecta, praetermissa necessitate Seminarii, quae omnibus est notoria, et signanter in Insula, quae pauperibus habitatoribus abundat, itaut impossibile sit, ut filios ecclesiasticam vitam ingressuros ad alias Civitates, in quibus studiis vacare possint, transmittere valeant, operae pretium esse videtur aliqua adnotare quoad dispositionem Testamentariam Bartholomaei Russi, quoad consensum Executorum Testamentariorum, quoad Hospitale a dicto pio Testatore de-

mandatum, et demum quoad exempla, quae facere possunt pro instantia praesenti.

Itaque loquendo de Testamento Doctoris Bartholomaei Russi, hic in ultimo, sub quo decessit Testamento condito *de anno* 1708. haeredem sibi scripsit suam uxorem, ejusque obitu secuto, voluit, ut in domo suae habitationis erigeretur Hospitale sub titulo S. Bartholomaei, in quo octo lectisternia esse deberent pro pauperibus infirmis, *volse che s' abbino da mettere otto letti per servizio de' poveri infermi.*

Transitum faciendo ad consensum Executorum Testamentariorum, ille non deest; ipsi quippe ponderando necessitatem erectionis Seminarii, libentissime assensum praestiterunt, et praestant, ut annua scuta 300. desumenda ex haereditate Doctoris Russi Seminario applicentur, et quod reliquum dictae haereditatis assignetur pro augmento redituum alterius Hospitalis jam erecti, et existentis in Insula Liparitana.

Post haec nihil aliud remanet, quam, ut aliquid dicatur de opere pio, de Hospitali videlicet erigendo ad tramites Testamenti saepe memorati Bartholomaei, et de exemplis, quae favere possunt instantiae.

Quoad Hospitale, ex supradictis colligitur, aliud jam adesse Hospitale erectum in Insula Liparitana, ad quod difficile admodum est, quod exteri, et peregrini accedant, cum agatur de Insula, quae caret Portu, idemque difficilis accessus verificari dicitur etiam in Civibus, et habitatoribus, qui licet paupertate laborent, indecorum nihilominus esse reputant tempore aegritudinis se in Hospitale recipere, ex qua etiam circumstantia infertur, quod quatenus esset erigendum Hospitale novum ad tramites Testamenti Bartholomaei, illud inutile remaneret, et periculum urgeret dilapidationis omnium redituum.

Demum quoad exempla, quae favere possunt instantiae, Sac. haec Congregatio *die* 10. *Aprilis* 1645. *lib.* 17. *decret. fol.* 460. in causa Sarsinaten. unionis censuit, *concedendam esse facultatem Episcopo Sarsinaten. uniendi reditus Hospitalium Castri Ciolae, et Castri Taipi Seminario Sarsinaten., salva tamen Hospitalitate, et salvis reditibus pro dicto effectu necessariis*, et in causa Montis Alti *die* 4. *Septembris* 1655. *lib.* 19. *decret. pag.* 515. *a terg.* indulsit *ut medietas redituum Hospitalis Montis Elbari non exactorum posset ab Episcopo applicari Seminario*, et in Melevitana Erectionis Seminarii, et unionis, cum Episcopus, et Capitulum, accedente consensu administratorum Hospitalis *S. Nicolai de Savora*, occasione erectionis Seminarii, exorassent pro applicatione redituum dicti Hospitalis tanquam inutilis, et superflui, promissa etiam accollatione omnium, et quorumcumque aliorum onerum impositorum ab Erectore Hospitalis, postquam S. Congregatio cognovit, reditus Taxae Cathedralis, et Beneficiorum erectioni Seminarii obligatos, a Summo Pontifice Clemente Octavo Patribus Societatis Jesu fuisse applicatos, cum onere aperiendi scholas Humanitatis, et Grammaticae, et proventus Hospitalis *de Savora* esse in annuis scutis 1391. et impensam pro alimonia pauperum esse in scutis 337. circiter singulis annis, proposito *die* 18. *Februarii* 1690. uti habetur *lib.* 40. *decret. pag.* 129. dubio, *an sit locus praedictae erectioni Seminarii, et Unioni, affirmative* respondit, *salva in totum hospitalitate, et satisfactis oneribus.*

Hisque stantibus, quaeritur:

An, et quomodo petitis sit annuendum in casu etc.

Sacr. Congr. respondit:

Consulendum Sanctissimo pro gratia applicationis scutorum 200. *favore Hospitalis jam erecti, et residui favore Seminarii erigendi, nec non pro facultate imponendi pensionem perpetuam scutorum* 200. *annuorum super mensa Episcopali, apposito lapide tam in Seminario, quam in Hospitali praedictis in memoriam pii Testatoris.*

QUÆSTIO CCCLIX.

In Causa Barchinonensi Matrimonii, die 20. *Novembris* 1723.

Juxta receptam in hac Sacra Congregatione sententiam Cappellanus Castrensis, si non habet specialem facultatem a Sede Apostolica, vel expressam licentiam ab Ordinario, interesse nequit Matrimoniis, quae fiunt a Militibus, sive hi degant in Praesidiis, sive in Castris, et stationibus Hybernis, aut Æstivis, sive etiam sint positi in actuali expeditione, uti habetur in Resolutionibus editis *apud Anacletum in Jus Canonicum tom.* 4. *tit.* 3. *de Clandestina despons.* §. 2. *n.* 97. *Schiaram in additionibus ad suam Theologiam Bellicam fol.* 139. *et* 140. *Ursayam*

tom. 2. *discept. par.* 1. *discept.* 14. *num.* 59. *et seqq.*

Concesso a san. mem. Innocentio XI. Alphonso Archiepiscopo Mechlinensi amplissimo Brevi ad quinquennium pro salubri directione, et animarum salute eorum, qui Belgii in Castris degebant, et versabantur, exortisque super ejus intelligentia nonnullis controversiis, Sac. haec Congregatio *in causa Belgii Matrimoniorum* die 29. Maji 1683. respondit, Cappellanum exercitus habere facultatem assistendi Matrimoniis militum, dum iidem reperiuntur in actuali expeditione, non tamen privative quoad Contrahentium Parochos, et nullatenus Cappellanum interesse posse Matrimoniis, quae a Militibus contrahuntur, dum commorantur in Hybernis, vel Æstivis Castris, aut etiam in Praesidiis.

Expirato tempore praefixo in citato Brevi, deputata fuit particularis Congregatio, cui interfuerunt clar. mem. Card. Carpineus, Columna, Bonvisius, et Albanus deinde ad Summum Pontificatum evectus, quorum sensus fuit, ut in novo Brevi nonnulla verba corrigerentur, itaut Cappellani exercitus deputati tantum intelligerentur pro iis Sacramentis, quae administrari consueverunt a simplicibus Parochis, et quidem pro tempore, quo exercitus est in actuali expeditione; secus autem quando Milites in stationibus degunt, et Praesidiis, uti habetur ex resolutionibus editis *die* 10. *Julii*, *et* 29. *Septembris anno* 1690. de quibus *R. P. D. Petra ad Constitutiones Apostolicas tom.* 2. *pag.* 353. *et seqq.*

Editis a Congregatione particulari praedictis decretis, contigit casus, quod Episcopus Celsonensis occasione relationis status suae Ecclesiae ad hanc Sac. Congregationem transmissae, inter caetera postulata examinandum proposuit et illud, an videlicet Cappellanus Regii Exercitus in Hispaniis, cui Sacramentorum administrandorum Militibus facultas data fuerat in Brevi san. mem. Innocentii X. expedito anno 1644. posset Matrimoniis eorumdem Militum interesse; cumque Sacra haec Congregatio in responsionibus ad eumdem transmiserit memorata decreta particularis Congregationis Deputatae, uti habetur ex responsione edita *die* 22. *Mensis Septemb. anno* 1691. hinc factum est, quod in Concilio Provinciali Tarraconensi, habito *anno* 1699. sub Archiepiscopo Josepho Linas reassumpta fuerit universa haec materia, et insimul statutum, allegatis, et insertis supra recensitis decretis, quod Breve Innocentii Decimi pro Cappellanis Exercitus Regis Hispaniarum sic esset explicandum, ut ejus vigore possent praedicti Cappellani ea sola ministrare Sacramenta, quae a simplicibus Parochis administrantur, et quod haec administratio respiceret Milites in actuali expeditione existentes, et nullatenus Milites in stationibus, et Praesidiis degentes, additumque fuit in praedicto Concilio, ut haec Constitutio inter Missarum solemnia publicaretur.

A mox relatis dispositionibus originem trahit disputatio, quae in praesenti proponitur, et quae respicit validitatem, seu nullitatem Matrimonii contracti 30. Novembris 1688. in Civitate Barchinonae inter Franciscam Ferriol, et Blasium Ximenes de Lillo; non fuit etenim contractum coram Parocho unius ex Contrahentibus, sed coram Cappellano Regiminis Militum Germanorum; vir siquidem, et mulier, non obstante nonnullorum mensium cohabitatione, conjunctim instant pro declaratione nullitatis, ut ex eorum mandatis Procurae colligitur, et ne pro Matrimonii validitate excipi valeat, quod tunc Milites erant in expeditione, fides exhibetur Secretarii Regii Principatus Cataloniae in qua dicitur, Bellum inter Hispanos, et Gallos fuisse indictum *die tantum* 11. *Maji* 1689.

Fuerunt haec omnia deducta in folio Congregationis habitae *die* 5. *Junii* 1723. sed proposito dubio, *an constet de nullitate Matrimonii in casu etc.* nulla fuit capta resolutio, et a nonnullis ex EE. PP. binae fuerunt excitatae difficultates, quarum altera desumpta fuit ex longo temporis spatio, quod intercessit inter diem contracti Matrimonii, et diem, quo agi coeptum est de ejus nullitate, et altera desumpta fuit, ex quo vel ante contractum Matrimonium nulla praecesserat hujus S. Congregationis declaratio, in qua dictum esset Cappellanos Exercitus non posse assistere Matrimoniis Militum, quando degunt in Hybernis, vel Æstivis Castris, vel quando sunt in Praesidiis, sed illis tantum, quae a Militibus contrahuntur, dum sunt in actuali expeditione, aut resolutionem Belgii Matrimoniorum, quae utpote edita *die* 29. *Maji* 1683. Matrimonium antecessit, se retulisse non ad Breve Innocentii Papae X. concessum Regi Hispaniarum,

cum quo praesens controversia est dirimenda, sed ad aliud Breve san. mem. Innocentii XI. quod fuit concessum Archiepiscopo Mechliniensi.

Fuerunt haec communicata scribenti pro nullitate Matrimonii, qui in eo, quod attinet ad longam taciturnitatem, plures affert facti circumstantias, quibus ostendere nititur, fuisse alias a Conjugibus cogitatum de obtinenda dissolutione Matrimonii, sed instantiam deinde suam prosecutionem non habuisse, vel quia Blasius, utpote Militiae addictus juxta occurrentes Belli contingentias ad diversas Regni Provincias se contulit, vel quia inter armorum strepitus, qui fuerunt in Principatu Cataloniae, litis civilis prosecutio effecta est quodammodo impossibilis, additque, hanc longam taciturnitatem de jure veteri potuisse robur obtinere, sed non post Concilium Tridentinum, quo attento, praesentia Parochi est de forma, nec Matrimonium sine ea contractum validari potest quocumque temporis lapsu, licet intercedat mutua Conjugum cohabitatio cum copula, itaut novus consensus coram Parocho, et Testibus pro validitate sit de novo praestandus.

In eoque quod spectat ad punctum, quod ante Matrimonium, de quo nunc agitur, Sac. Congregatio invalida non declarasset matrimonia contracta coram Cappellano exercitus, multa in jure ab eodem Defensore afferuntur, et signanter, quod declarationes hujus Sac. Congregationis in hac materia non sunt inductivae novi juris, sed veteris declarativae; in quo rerum themate nedum subsequentia, sed antecedentia matrimonia adversus earum tenorem contracta invalida censeri debent. Subdit saepe memoratam resolutionem *in Belgii Matrimoniorum* editam fuisse ante celebrationem praesentis matrimonii; nec eam eludi posse sub fundamento, quod prodierit declarative ad Breve san. mem. Innocentii XI. et non ad aliud consimilis memoriae Innocentii X. vel quia utraque Brevia consimilia sunt, vel quia in folio Congregationis habitae super *Causâ Belgii Matrimoniorum* fuit utrumque Breve commemoratum, quo stante dici nequit, resolutionem editam fuisse pro declaratione unius, et non alterius Brevis, et multo magis cum juxta in superioribus relata Sac. haec Congregatio consulta ab Episcopo Celsonensi super intelligentia Brevis Innocentii X. in responsione transmiserit Decreta Congregationis Particularis edita cohaerenter ad aliud Decretum *in causa Belgii Matrimoniorum*, quod non fecisset, si hujus causae resolutio coarctata fuisset ad Breve tantum Innocentii XI. vel demum quia ex ipso Brevi Innocentii X. non desumitur facultas, quod Cappellani exercitus interesse valeant matrimoniis, quae a militibus contrahuntur, et eo fortius, si non sunt in expeditione.

Praeter docte deducta a Defensore, addi posset, ante contractum Matrimonium, de quo nunc agitur, viguisse in Hispaniis opinionem, quod Cappellani exercitus assistere non possent Matrimoniis Militum vigore Brevis Innocentii Papae Decimi, uti colligitur ex declaratione Academiae Salmanticensis edita *anno* 1660. de qua *Gonzal. in cap. quod super his num.* 3. *de consang. et affin.* ibi: *hodie tamen in exercitibus Magni nostri Monarchae sunt quidam Vicarii Generales habentes sub se Cappellanos exercitus, qui sunt Judices delegati, et cognoscunt de causis Matrimonialibus Militum, et eorum divortiis, non tamen posse eos ut Parochos Matrimoniis Militum adesse, respondit Academia nostra Salmanticensis anno* 1660. *ad consultationem factam per supremum Belli Consilium pro expositione Bullae Innocentii X.*

His stantibus, quaeritur:

An constet de nullitate Matrimonii in casu etc.

Sacra Congr. die 4. Decembris 1723. respondit: *Matrimonium esse nullum.*

QUÆSTIO CCCLX.

In Causa Pampilonensi Unionis, die 20. *Novembris* 1723.

Communitas Villae Casedae Dioecesis Pampilonen. Sanctissimo Domino Nostro exposuit, erecta reperiri in Ecclesia Parochiali tredecim Beneficia cum alio dimidio, quorum reditus cum sint maximopere imminuti, et imminutus pariter sit Villae Populus, eadem Communitas humillime exoravit, ut Beneficia ad numerum septenarium reducerentur, et a Sanctitate Sua preces fuerunt remissae ad hanc Sac. Congregationem.

Juxta morem exquisita fuit informatio Episcopi, quae supervenit, et in qua censet, annuendum esse petitis. Exhibentur ulterius Capitula in hac reductione statuta, atque servan-

da, quoties accesserit Apostolicum Beneplacitum. Non deest consensus Patronorum Laicorum, nec non Beneficiatorum, qui actu possident Beneficia, et demum Dignitatis Hospitalariae Cathedralis Ecclesiae Pampilonen. ad quam Dignitatem pertinet jus conferendi dicta Beneficia. Causa unionis constituitur in majori servitio Parochialis Ecclesiae, cui Beneficiati utpote carentes congrua substentatione inservire non curant. Scriptura una cum enunciatis documentis per manus transfertur; quocirca quaeritur:

An sit locus gratiae suppressionis, et respective unionis, in casu etc.

Sacra Congr. die 4. Decembris 1723. respondit: *Affirmative.*

QUÆSTIO CCCLXI.

In Causa Aquensi, die 20. *Novembris* 1723.

Curia Episcopalis Aquen. *die* 30. *Januarii* 1719. pronuntiavit, Hyppolytum Macchiolo Praepositum Ecclesiae Parochialis Loci Uvadae suspensum ab officio per quatuor menses, sub obtentu, quod absque ordine, et licentia ejusdem Curiae unam publicationem fecisset de Patrimonio constituto a Nicolao Molphino Bartholomaeo proprio filio, in cujus publicationis sequelam fuit ille ordinatus ad Sacrum Subdiaconatus ordinem ab Eminentissimo Archiepiscopo Januensi in praejudicium jurisdictionis Episcopi Aquensis.

Eadem quoque Curia Episcopalis Aquensis *die* 25. *Martii* 1721. declaravit eundem Hippolytum incurrisse suspensionem a Divinis, ex quo non obstante praeceptorum intimatione, sub qua vocatus fuerat, ut ad Curiam accederet, accedere recusavit; vocatus etenim fuerat, ut rationem redderet de processu ab ipsa Curia fabricato contra ipsum, et contra Molphinum, quem transmittere debebat ad Vicarium Generalem Januensem, ut hic eum ad Sac. Congregationem faceret deferri, quemque Praepositus multo tempore apud se retinuerat.

Denique eadem Curia *die* 12. *Maji* 1721. eundem Praepositum declaravit incursum in irregularitatem, quia *die* 15. *Aprilis* Missam celebravit in Ecclesia Parochiali, licet *die* 29. *Martii antecedentis* declaratum fuisset, quod incurrerat suspensionem a Divinis.

Adversus haec Praepositus multa opponit; et in eo quidem, quod attinet ad suspensionem per quatuor menses ab officio, dicit, eam fuisse nullam, et injustam; nullam, quia non fuit personaliter citatus; injustam, quia putavit se habere licentiam a Curia Aquensi pro facienda publicatione, cum id sibi asseruisset Nicolaus Pater Bartholomaei, qui erat vir probus, et cui credere tenebatur; multoque magis, quia ad unicam tantum publicationem, et non ad alias duas subsequentes, prout necesse erat, deventum fuit; parum urgente, quod unica publicatio facta fuit pro tribus, cum id ex Testibus non probetur, et Eminentissimus Archiepiscopus Januensis in sua informatione de una tantum publicatione loquatur.

Et quia Praepositi crimen a Curia Episcopali auctum est, quasi quod non facta per ipsum debita recognitione librorum Baptismatis, hinc factum sit, quod Ordinatio peracta fuerit ab Ordinario Januensi, respondet se juxta pagellam transmissam perquisivisse in libris Baptismatis *per totum annum* 1692. *et annum sequentem*, et idcirco mirum non esse, si non invenerit partitam Baptismatis Bartholomaei, de qua agebatur, cum ea esset adnotata in *anno* 1697.

Et in eo, quod spectat ad contumaciam sive in remissione processus, sive in non accessu ad Curiam, quibus rebus innixa fuit intimata suspensio a Divinis, dicitur a Praeposito, hanc etiam fuisse nullam ob defectum citationis, fuisse injustam, cum ipse transmiserit Processum ad Curiam Januensem, et haec eam ad se remiserit, nec ipse certiorare destiterit Curiam Aquensem; additque Praepositus se vocatum non accessisse propter infirmitatem.

Hoc ipsum contendit, esse dicendum de irregularitate; quandoquidem concurrente injustitia suspensionis, ait non potuisse esse locum declarationi incursus in irregularitatem.

Scriptura per manus circumfertur, unde quaeritur:

I. An Sententia lata a Vicario Generali Aquensi contra Praepositum Macchiolum Rectorem Ecclesiae Parochialis loci Uvadae sustineatur in casu etc.

II. An suspensio a Divinis, et Irregularitas, in quas declaratus fuit incursus idem Praepositus, sustineatur in casu etc. et quatenus negative ad utrumque Dubium:

III. An Curia ecclesiastica Aquensis teneatur

ad refectionem damnorum, expensarum, et interesse praefato Praeposito in casu etc.

Sacra Congr. die 4. Decembris 1723. respondit:

Dilata, et expectetur novus Episcopus, concessa interim relaxatione suspensionis, et dispensatione ab irregularitate ad cautelam usque ad exitum Causae.

QUÆSTIO CCCLXII.

In Causa Ordinis S. Francisci, die 20. Novembris 1723.

Post Institutum a S. Francisco suum Ordinem Regularem, cum plures Personae desiderarent ei nomen dare, idque esset impossibile, vel saltem admodum difficile, ex quo nec domum aptam, nec Ecclesiam habebat, fuerunt a dicto Sancto exhibitae preces Abbati Benedictino Montis Subasii, qui eidem concessit parvam Ecclesiam Beatae Virginis Angelorum *de Portiuncula* appellatam, uti habetur in celebri opere, cui titulus: *Speculum Vitae S. Francisci cap.* 55. ibi: *fuit ergo ad Episcopum Assisii, cui dixit Episcopus: Fratres, nullam Ecclesiam habeo, quam valeam vobis dare, et idem Canonici responderunt: tunc ivit ad Abbatem Sancti Benedicti de Monte Subasio. Abbas vero, habito consilio cum Monachis, operante gratia, et voluntate divina, concessit Beato Francisco, et Fratribus suis Ecclesiam S. Mariae de Portiuncula.*

Acquisita a Sancto Francisco praedicta Ecclesia, idem Sanctus humillime a Deo postulavit plenariam Indulgentiam pro illis, qui suorum peccatorum ex corde poenitentes, praevia confessione sacramentali, eam visitassent, et a Deo fuerunt sui Servi preces exauditae, ita tamen, ut Indulgentiam postularet ab Honorio Tertio Summo Pontifice, qui anno 1223. perpetuam concessit Indulgentiam illis, qui post Confessionem Sacramentalem parvam eam Ecclesiam visitassent a Vesperis primi diei mensis Augusti usque ad Vesperas diei sequentis, uti legitur in secundis Lectionibus Breviarii Franciscani pro die 2. Augusti, ibi: *Tandem intelligens Pontifex divinam voluntatem, concessit eam B. Francisco plenariam quidem, et liberam, ac perpetuam, sed unius dumtaxat diei naturalis cujuscumque anni, hoc est a Vesperis Kalendarum Augusti usque ad Vesperas sequentis diei, qui est anniversarius dies Consecrationis supradictae Ecclesiae.*

Atque latissime comprobatur ex testimonio Petri Calfanni, qui Sanctum Franciscum praedicantem audivit, et dictam Indulgentiam publicantem, et duorum aliorum Religiosorum, Benedicti videlicet, et Rainerii de Aretio, qui retulerunt anno 1277. se rem totam intellexisse a Patre Matthaeo de Marignano Socio Sancti Francisci; quae omnia continentur in antiquo monumento Bibliothecae Colbertinae edito a *Stephano Balutio in Miscell. lib. 4. pag.* 491. et concordant *Sancti Bernardinus Senensis serm. 9. de cultu Sanctissimae Trinitatis in Dominica Quadragesimae art. 3. cap. 1. et Antoninus 3. part. hist. tit. 24. cap. 7. §. 4.* cum aliis probatis Historicis, quos plena manu cumulavi in discursu a me impresso primum Romae, et deinde Fulginei, et postmodum Venetiis anno 1720.

Tractu temporis pia quaedam invaluit opinio, quod praedicta Indulgentia non esset restricta ad unam diem naturalem cujuscumque anni; a Vesperis videlicet Kalendarum Augusti ad Vesperas sequentis diei; ex authentico quippe testimonio Massei Bardi Episcopi Closini desumebatur, Summum Pontificem Paulum Papam Tertium anno 1544. dum in Civitate Perusina commorabatur, declarasse, quod Christifideles Cappellam Portiunculae ingredientes qualibet die Indulgentiam consequebantur, uti consequebantur Kalendis Augusti, quemadmodum plene habetur in opere Octavii Episcopi Assisiensis, cui titulus: *Lumi Serafici di Porziuncula*: quocirca apposita fuit super Cappella sequens inscriptio: *Augusti hic veniam dat tibi quaeque dies.* At instituta formali disputatione in Congregatione Sanctissimae Inquisitionis, an saepe memorata Indulgentia esset revera restricta ad diem supra relatam, vel esset potius quotidiana, *die* 3. *Octobris anno* 1691. sic responsum fuit: *facta relatione per Patrem Magistrum Bernardinum Ordinis Praedicatorum de juribus hinc inde deductis a Patribus Ordinis Minorum Conventualium, et Minorum de Observantia respective, super praetensa Indulgentia perpetua, et quotidiana tanquam concessa a Paulo Tertio Ecclesiae Sanctae Mariae Angelorum Fratrum Ordinis Minorum de Observantia, Eminentissimi Domini praedictis juribus visis, et auditis, dixerunt, ex hactenus deductis non constare de dicta Indulgentia quotidiana perpetua, et*

proinde abradendam, seu removendam esse inscriptionem super janua Cappellae Ecclesiae S. Mariae Angelorum Assisii, scilicet: Augusti hic veniam dat tibi quaeque dies: et in hujus Decreti executionem abrasa fuit praedicta inscriptio, uti plene refertur ex authenticis documentis in opere edito a Pompejo Binio anno 1721. cui titulus, *la verità scoperta, tit.* 6. §. 9. et licet *anno* 1695. san. mem. Innocentius Papa XII. plenariam, et quotidianam concesserit Indulgentiam omnibus Christifidelibus, qui poenitentes, et confessi, et Sacra Communione refecti visitassent Ecclesiam Sanctae Mariae Angelorum, et Ecclesiam Sancti Francisci sitam in Civitate Assisiensi, uti habetur *in ejus Constitutione* 49. *et in sequenti Constitutione* 50. *in suo parvo Bullario*, haec nihilominus Indulgentia quotidiana plenaria in pluribus differt ab Indulgentia Portiunculae, uti late ostendi in citato discursu §. 2. et me allegato, prosequitur *Pompejus Binius citato tit.* 6. §. 11.

Indulgentia Portiunculae fuit a Summis Pontificibus extensa ad omnes Ecclesias Fratrum, et Monialium Ordinis S. Francisci, juxta Apostolicas Constitutiones relatas apud *Lantuscam in Theatro Regularium verbo Indulgentia, et apud Wadingum in Annal. ad annum* 1223. *n.* 3. cumque pius mos inoleverit pluries ingrediendi, et visitandi tam Cappellam Portiunculae sitam in Ecclesia Sanctae Mariae Angelorum, quam reliquas Ecclesias Ordinis Fratrum Sancti Francisci a Vesperis Kalendarum Augusti usque ad Vesperas sequentis diei, sub obtentu dictam Indulgentiam lucrifaciendi quolibet ex dictis ingressibus, idque Episcopo Labacensi difficile visum fuerit, ex quo Indulgentia concessa illis, qui aliquam Ecclesiam certis diebus visitant, vel aliud pium opus peragunt, non acquiritur nisi semel dumtaxat in die, querela Episcopi delata ad hanc Sacram Congregationem, *pergunt Fratres Ordinis Sancti Francisci Reformatorum Provinciae Carniolae Populo persuadere Indulgentiam pro die* 2. *Augusti de Portiuncula nuncupatam eorum Ecclesiam visitantibus concessam, toties quoties eadem die lucrifieri posse*, Sac. haec Congr. *die* 17. *Julii* 1700. post auditas informationes Procuratoris Generalis, et Ministri Provincialis censuit servandum esse solitum. Hisce minime obstantibus, nonnulli Parochi tam publice, quam privatim asserunt, saepe memoratam Portiunculae Indulgentiam acquiri quidem a Visitantibus Ecclesias Ordinis S. Francisci a Vesperis Kalendarum Augusti ad Vesperas diei sequentis, sed semel tantum in dicta die, itaut toties repetitus eadem die accessus ad memoratas Ecclesias, et ingredientibus, et visitantibus non prosit, ut pluries in eadem die Indulgentiam lucrentur, et hujus Sacrae Congregationis responsum, quo dictum fuit *servandum esse solitum*, sic interpretantur, ut relationem habeat non ad acquisitionem Indulgentiae pro quolibet ingressu in Ecclesiam, sed ad consuetudinem, juxta quam non acquiritur, nisi semel dumtaxat in die, Indulgentia concessa visitantibus certis diebus determinatam Ecclesiam, vel aliud opus pium peragentibus: cumque haec interpretatio nimis absona videatur Ordini Sancti Francisci, tum quia decretum de lucrifacienda semel dumtaxat in die Indulgentia, concessa visitantibus Ecclesiam certis diebus, editum fuit *die* 7. *Martii* 1678. et eo minime obstante Sacra haec Congregatio noluit deferre querimoniis Episcopi Labacensis, qui Patres Reformatos accusaverat, quod falso persuaderent, Indulgentiam Portiunculae posse lucrifieri a Christifidelibus toties, quoties die 2. Augusti ipsorum Ecclesiam visitassent, uti colligitur ex decreto supra memorato edito *die* 17. *Julii* 1700. tum quia cum Indulgentia Portiunculae prosit etiam animabus Defunctorum, juxta litteras apostolicas san. mem. Innocentii XI. impressas apud *Mattheuc. in Official. Curiae cap.* 26. *n.* 7. nil prohibet, quin eadem Indulgentia pluries eadem die applicetur modo pro una, modo pro alia Anima in Purgatorio existente; hinc est, quod instante Procuratore Generali Ordinis Sancti Francisci Minorum Observantium, ut aliquando dissensionibus finis imponatur, disputandum in praesenti proponitur, et declarandum:

An Decretum hujus Sacrae Congregationis editum die 17. *Julii* 1700. *quo dictum fuit, servandum esse solitum, ita sit intelligendum, ut Indulgentia Portiunculae acquiri possit a Christifidelibus a Vesperis Kalendarum Augusti ad Vesperas diei sequentis non semel, licet pluries debitis intercedentibus requisitis, Ecclesias Ordinum S. Francisci pluries visitaverint, sed toties, quoties easdem Ecclesias dicta die debitis intercedentibus requisitis visitaverint.*

Sacra Congr. die 4. Decembris 1723. respondit: *Servetur solitum.*

QUÆSTIO CCCLXIII.

In Causa Melevitana, die 4. Decembris 1723.

Cum pia quaedam Mulier Isolda, in ultimo, cum quo decessit, Testamento condito anno 1662. omnia bona, quae in Insula Melitensi possidebat, reliquisset Monasterio Sancti Nicolai de Arena Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Cassinensis Civitatis Cataniae, hac imposita lege, *quod Fratres, seu Monachi habitent in quadam Ecclesia vocata sub vocabulo Beati Nicolai existente in dicta Insula in Terris Testatricis ipsius, qui celebrent Divinum Officium pro Anima dicti quondam Mariti sui, et quondam Parentum suorum*, sub fundamento moralis impossibilitatis exequendi Testatricis voluntatem, fundando scilicet Monasterium in loco ab eadem designato, habitus fuit a Monachis recursus ad Hilarium Corradum Episcopum Melitensem, qui bene ponderatis impedimentis, quae dictae voluntatis executioni adversabantur, anno 1664. volens consulere Animabus Monachorum, et dictae Testatricis, mutavit ejus voluntatem sub forma, quae sequitur: *voluit, quod in dicto Monasterio S. Nicolai Cataniae, ubi viget numerus Monachorum quinquaginta, et ultra, isti continuo orarent pro Anima Testatricis, et quod omnia ejus bona essent, et converterentur in utilitatem dicti Monasterii*, et haec commutatio uti rationabilis, et congrua, fuit approbata ab Executoribus Testamentariis Isoldae Testatricis, itaut anno 1365. Monasterium Catanense coeperit possessionem bonorum ab eadem relictorum, et in possessione pacifice continuaverit usque ad annum 1708.

Hoc anno Procurator Fiscalis Reverendae Fabricae in Jus vocavit memoratum Monasterium Ordinis Sancti Benedicti Civitatis Cataniae, et sub obtentu non impletae recensitae piae dispositionis Isoldae obtinuit, primo, ut Monasterium condemnaretur ad solvendum Depositario Fabricae fructus perceptos, et qui percipi potuissent ex bonis in piam causam legatis, qui ascendere dicti sunt ad summam scutorum circiter 300000. secundo, ut eidem Monasterio terminus trium mensium praefigeretur ad habendum a Sede Apostolica facultatem, et licentiam exequendi in Insula Melitensi voluntatem piae Testatricis, novum in ea erigendo Monasterium, vel impetrandi commutationem ultimae voluntatis Isoldae in aliud opus ad Beneplacitum Sedis Apostolicae; tertio, ut dicto termino sine effectu praeterlapso, bona Reverendae Fabricae applicarentur; cumque haec sententia ab alio Judice de Partibus in gradu appellationis fuisset confirmata, praeterquam quoad fructus, quorum restitutionem restrinxit ad summam scutorum 72000. habito a Monachis recursu ad Sac. Congreg. Generalem Rev. Fabricae, haec, bonorum possessionem interim captam a Promotore Fiscali, duobus amplissimis decretis circumscripsit, Causaeque cognitione delegata R. P. D. Sinibaldo, praecedentes hic sententias ita infirmavit, ac si editae, aut prolatae non fuissent.

Post hanc sententiam Causa siluit per decennium, itaut eidem impositum esse finem a Monachis existimatum sit: at res aliter se habuit; instante siquidem Promotore Fiscali Fabricae, ulterior Causae cognitio commissa fuit Reverendissimo Lancettae Sac. Rotae Decano, disputatoque in praedicto Tribunali die 26. Junii 1722. dubio, *an constaret de re judicata, seu potius de causis restitutionis in integrum*, responsum est *constare de re judicata*, et extensa juxta morem decisione, quae per manus circumfertur, cum deventum fuerit ad Causae expeditionem, Fabricae Ministri novum ad Sacram Congregationem Generalem ejusdem Fabricae recursum habuerunt, instando pro appellatione, vel saltem declaratione, quod Monachi S. Nicolai de Arena Congregationis Cassinensis Civitatis Cataniae teneantur in perpetuum ad onus celebrationis Divini Officii, et Missae Conventualis cum applicatione particulari in suffragium animae piae Mulieris Isoldae, et ejus Conjunctorum, editoque a dicta Congregatione rescripto *de causis restitutionis in integrum sine praejudicio rei judicatae, et quoad onus Divini Officii, ejusque adimplementum ad Sacram Congregationem Concilii*, in praedicti rescripti sequelam proponitur in praesenti dubium ad calcem hujus Restrictus referendum.

Praetendit Promotor Fiscalis, Monachos teneri in perpetuum ad quotidianum onus celebrationis Divini Officii cum Missa Conventuali, et applicatione particulari pro Anima Isoldae, et ejus Conjunctorum, ex quo sic in ejus Testamento cavetur, *qui celebrent Divinum Officium pro Anima dicti quondam Mariti sui, et quondam Parentum suorum;* absque eo quod huic praetensioni, juxta sensum Fiscalis obsta-

re valeant, vel impetrata commutatio ab Episcopo Melitensi, vel plurium saeculorum lapsus; in eo enim, quod attinet ad memoratam commutationem, contendit per eam impetratum tantummodo fuisse, ne novum Monasterium erigeretur in Insula Melitensi, sed nullam in ea concessam fuisse exemptionem a perpetua, et quotidiana celebratione Divini Officii, et Missae Conventualis cum particulari applicatione pro Anima Testatricis, et ejus Conjunctorum, itaut continua oratio ab Episcopo demandata in Monasterio Cataniae esse debeat, ejusdem speciei, ac oratio volita a Testatrice in novo, quod erigendum putabat, Monasterio, et in eo, quod spectat ad magnum temporis lapsum, subdit Promotor, de eo non esse habendam rationem ad effectum, de quo agitur, hoc est futurae in posterum celebrationis, et applicationis particularis, et multo magis, cum bona ab Isolda relicta, et a Monasterio possessa, sint non exigua, et onus perpetuae celebrationis, et applicationis Officii Divini, et Missae Conventualis sufferre valeant.

E contra Monasterium S. Nicolai de Arena excipit, fuisse ab Hilario Episcopo commutatam voluntatem Isoldae, non solum quoad novi Monasterii aedificationem, sed etiam quoad orationes, cum loco celebrationis, et applicationis Divini Officii pro Anima Mulieris, et Animabus Mariti, et Parentum ejusdem, quae in novo Monasterio fieri debuisset, subrogaverit continuas Orationes in communi, et singulariter faciendas a Monachis in numero quinquaginta, et ultra, degentibus in Monasterio Cataniensi, itaut nunquam post commutationem expleta fuerint Officia cum eorum applicatione particulari pro testatrice, et aliis ab ea nominatis, nec esse quaestionem excitandam circa facultatem Episcopi Melitensis, vel circa intelligentiam commutationis ab eodem injunctae; plurium etenim saeculorum lapsus praesumptionem inducit Apostolici Beneplaciti, et melioris, uti dicitur, tituli de mundo, et uniformis, et continuata per eadem saecula observantia patefacit, qualis fuerit intentio Episcopi commutantis, et eo fortius, cum Judicum sententiae huic assumpto favere videantur; posito quippe, quod sententiae de partibus statuentes in genere non adimplementum piae voluntatis Isoldae, fuerint in Curia revocatae, et quod in decisione Reverendissimi Lancettae, quae sententiam Rotalem praecessit, fuerit animadversum, non esse post tot saecula refricandam quaestionem de commutatione non rite facta, ex quo nullum Missarum onus Monachis fuit injunctum, uti videre est in citata decisione §. *Quamobrem et seqq.* sequitur rei etiam judicatae auctoritate, nihil aliud a Monachis Monasterii Catanensis exigi posse pro adimplemento voluntatis Isoldae, quam quod in futurum faciant totum id, quod in praeteritum a die commutationis ad diem praesentem praestiterunt.

Additur a Scribente pro Monasterio, non modicas esse profecto preces, et orationes, quae a Monachis S. Nicolai fiunt tam in communi, quam singulariter, et ad quarum participationem vigore commutationis Anima Isoldae admissa est; bis siquidem in die ad Primam scilicet, et ad Completorium recitatur Psalmus *De profundis* cum Oratione *Deus veniae largitor;* de mense Septembris quolibet anno celebratur solemne Anniversarium in suffragium Benefactorum, quolibet praeterea die tres Missae Cantatae absque ulla obligatione, et in solum grati animi monumentum pro Animabus eorumdem applicantur, et demum pro Benefactoribus defunctis fit distributio eleemosynae panis, et vini Pauperibus, quae ascendit ad annuam summam scut. 1510. Affertur quoque depositio duorum Monachorum Archivistarum, qui plura testantur insignia legata facta fuisse Monasterio absque ullo onere applicationis Missarum, et cum sola obligatione orandi Deum pro Animabus legantium. Et demum contenditur, non subsistere in facto exaggeratam quantitatem bonorum ab Isolda relictorum, cum ex paucitate redituum pro substentatione Monasterii, et Monachorum motus fuerit Episcopus Melitensis ad faciendam commutationem, de qua pluries in superioribus actum est.

Jura hinc inde circumferuntur; quocirca quaeritur:

Ad quod onus teneantur Monachi S. Nicolai de Arena pro Anima quondam Isoldae Carolenae, ejusque Mariti, et Parentum.

Sacra Congr. die 18. Decembris 1728. respondit:
Monachos non teneri ad ullum novum onus praeter solitum.

QUÆSTIO CCCLXIV.

In Causa Eugubina, die 4. Decembris 1723.

Sacerdos Guidubaldus Rossettus in ultimo, cum quo decessit, Testamento condito mense Septembris anno 1719. unam instituit Cappellaniam, pro cujus dote assignavit Censum in sorte scutorum 300. quo deficiente, voluit supplementum desumi ab aliis suis bonis haereditariis, ut videlicet semper Missae ab ipso demandatae celebrarentur.

In eodem Testamento Testator haeredes instituit tres suos Nepotes, quos pro aequali portione ad successionem invitavit, imposito ipsis onere *di distribuire, ed erogare tutto il Capitale, che resterà della sua Eredità, adempiti li Legati suddetti, in Doti di tante Zitelle povere, ed onorate da maritarsi, o monacarsi, alla ragione di scudi* 50. *per ciascheduna, quali Zitelle siano, e debbano essere del secondo, e terzo grado Parenti, e del sangue di esso Testatore, di maniera tale, che le Zitelle più prossime del detto Testatore in Concorso siano sempre preferite all' altre più remote.*

Et quia dari poterat casus, quod tempore sui obitus Puellae non extarent, quae spirituales, aut carnales nuptias inire possent, in eo rerum statu saepe memoratus Testator voluit, quod fructus haereditatis multiplicarentur, ut deinde fieri posset distributio Dotium, quando adessent Puellae, *e non essendovi dopo la morte d' esso Testatore Zitelle nubili, o da monacarsi, il frutto della sua Eredità vuole, che si ponga, e metta a moltiplico per distribuirlo come sopra alle suddette Zitelle, insino a tanto che vi saranno Zitelle capaci di questa sua disposizione.*

Super hac testamentaria dispositione Sacerdotis Guidubaldi binae exortae sunt controversiae, quas Episcopus Eugubinus censuit esse pro recta decisione ad hanc Sacram Congregationem remittendas, quarum altera consistit in examinando, an solutio dotium a Testatore demandata peragenda sit expendendo capitale, vel potius fructus erogando, et altera residet in hoc, an distributio Dotium, quae fieri debeat ad tramites Testamenti Puellis Testatori conjunctis in secundo, aut tertio gradu, intelligenda sit de conjunctis in secundo, et tertio gradu juxta computationem Juris Civilis, vel potius juxta computationem Juris Canonici.

Quoad primam videtur, ex una parte, solutionem Dotium ex Capitali esse faciendam, attentis videlicet verbis supra relatis *coll' obbligo, e peso di distribuire, ed erogare tutto il Capitale, che resterà della sua Eredità ec. in Doti di tante Zitelle povere, ed onorate ec.* et eo fortius, cum Capitale vix ascendere dicatur ad scuta 900. monetae Romanae. Ex alia vero parte praedictarum Dotium solutio facienda videtur ex fructibus, tum quia deficiente fundo pro Cappellania assignato, Testator voluit, quod supplementum desumeretur ex aliis effectibus suae haereditatis, *e mancando detto Censo, debba supplirsi cogli altri effetti della sua eredità*: tum quia ipse quoque voluit fieri multiplicum in hypothesi non existentiae Puellarum tempore sui obitus, *il frutto della sua Eredità vuole, che si ponga, e metta a moltiplico ec.* uti habetur in verbis supra relatis.

Quoad alteram vero quaestionem, videtur ex una parte, computationem secundi, aut tertii gradus esse faciendam juxta jus Civile; cum jus Canonicum in graduum computatione attendatur, quando agitur de Matrimonio, vel de causa pure spirituali, itaut si vocentur Clerici consanguinei, et agatur de Cappellania fundata sine Episcopi auctoritate, consanguinitatis decisio desumenda sit a jure Civili, et non a jure Canonico, *juxta late firmata per Grat. disp.* 77. *per tot.* At procedendo ad tramites juris Civilis nullae adsunt Puellae *da maritarsi, o monacarsi*, uti voluit Testator, cum suae sorores, et neptes jam ante ejus obitum essent nuptae; ex alia vero parte videtur, computationem secundi, vel tertii gradus esse in casu faciendam ad tramites juris Canonici; Testator enim plurium annorum spatio Parochus fuerat, et verisimile admodum est, ut consanguinitatis mensuram desumpserit a matrimoniis, seu a regula, quae in illis contrahendis observatur, qua concurrente verisimilitudine in duriori etiam casu successionis computatio fit non secundum jus Civile, sed secundum jus Canonicum, *juxta bene firmata per Rotam in Reatina Successionis 4. Maji* 1696. *coram clar. mem. Card. Caprara;* sed procedendo ad tramites juris Canonici adsunt quidem in casu Puellae constitutae in tertio gradu, sed aliae secundi gradus

deficiunt, itaut concursus a Testatore volitus sit impracticabilis.

His stantibus, quaeritur:

An solutio Dotium fieri debeat ex capitali, vel ex fructibus, et an Puellis constitutis in secundo, vel tertio gradu juxta jus civile, vel jus canonicum in casu etc.

Sacra Congr. die 18. Decembris 1723. respondit:

Solutionem dotium fieri debere ex capitali juxta modum, et computationem graduum esse faciendam juxta jus Canonicum. Modus autem est, quod pro nunc octo tantum dotes assignentur persolvendae tempore Matrimonii, vel Professionis, et quod Bona valoris scutorum 400. *ex residuo haereditatis stare debeant pro evictione, et supplemento fundi Cappellaniae, et tam ex horum, quam aliorum Bonorum haereditariorum fructibus, aliae dotes tempore debito persolvantur in summa a Testatore demandata.*

QUÆSTIO CCCLXV.

In Causa Montis Alti Sponsalium, die 4. *Decembris* 1723.

Magdalena Teresia, quae sponsalia contraxerat cum Laurentio Vicio, ad nova sponsalia devenit cum Hyacintho Saccono, exortaque controversia, quaenam ex dictis sponsalibus praevalere deberent ad effectum contrahendi matrimonii, eademque proposita in Congregatione habita die 28. Augusti proxime praeteriti, nulla fuit capta resolutio, sed dictum, quod Puella collocaretur in Monasterio extra Dioecesim ab Archiepiscopo Firmano eligendo, et quod ejus voluntas ab eodem Archiepiscopo exploraretur.

In hujus rescripti executionem Magdalena Teresia translata fuit ad Civitatem Firmanam, et collocata in Domo Religiosa nuncupata de Convictricibus; cumque Archiepiscopus Firmanus ad dictam domum accesserit, et ejus voluntatem exploraverit, Puella protestata est, se fuisse deceptam in subscriptione folii exarati super sponsalibus initis cum Laurentio Vicio, seque idcirco eum nolle in maritum, sed velle matrimonium de praesenti contrahere cum Hyacintho Saccono.

En verba Epistolae Archiepiscopi Firmani, *Referre itaque non praetermitto, eam*, hoc est Magdalenam Teresiam, *libere asseruisse subscriptionem cujusdam folii sibi a duabus callidis mulierculis porrecti, nesciendo tamen quod suam contineret promissionem nubendi cum Laurentio Vicio, et fuisse deceptam in simulatione praetextus conscribendi nomen proprium ad redarguendum de mendacio eos, qui puellam affirmabant omni prorsus peritia scribendi esse destitutam, protestans intrepide nunquam intellexisse contrahere Matrimonium cum supradicto Laurentio, sed velle pro Viro suo Hyacinthum Sacconum, cum quo vere juxta facultatem sui arbitrii contraxit sponsalia, et cui fidem usque ad extremum vitae spiritum servare decrevit.*

His stantibus, quaeritur:

An, et ad cujus favorem constet de sponsalibus ad effectum celebrandi Matrimonium in casu etc.

Sacra Congr. respondit:

Constare de Sponsalibus cum Saccono, ad effectum contrahendi Matrimonium cum ipso.

QUÆSTIO CCCLXVI.

In Causa Neapolitana, seu Cavensi, die 18. *Decembris* 1723.

Monasterium Monialium Consolationis Civitatis Cavensis possidens in Civitate Neapolitana quaedam membra domorum, quae erant locata pro summa ducatorum 73. reservato Apostolico Beneplacito, eadem concessit in Emphyteusim Cajetano de Leto pro consimili annuo canone ducatorum 73. conventa renovatione Emphyteusis de 29. in 29. annos cum solutione Laudemii, et conventa exbursatione ducatorum 425. pro unica vice favore ejusdem Monasterii, habitoque pro approbatione recursu ad hanc Sac. Congregationem, censuit haec, praevia informatione Eminentiss. Archiepiscopi Neapolitani, contractum esse utilem, et sic locum esse expeditioni Beneplaciti Apostolici, expeditisque consuetis litteris Apostolicis *si in evidentem*, fuerunt eaedem executioni mandatae a Vicario Generali Neapolitano, et novus Emphyteuta possessionem bonorum ingressus est.

Non solum antequam fuissent expeditae litterae apostolicae, et bonorum possessio capta fuisset, sed etiam ante editionem rescripti hujus Sac. Congregationis, Joannes Jacobus Cantisanus aliam quandam Monasterio Monialium fecerat oblationem, recipiendi videlicet ad Emphyteusim eadem memorata bona, solvendi

pro annuo Canone summam ducatorum 73. et unica vice aliam summam ducatorum 600. quam subinde auxit ad ducatos 1000. cumque pro hujus Contractus approbatione, atque praelatione ad alium initum a Cajetano de Leto Cantisanus recursum habuisset ad Sac. Congregationem Episcoporum, et Regularium, et quosdam actus fecisset tum coram Episcopo Cavensi, tum coram Tribunalibus Archiepiscopi Neapolitani, et Nuntii ejusdem Civitatis, exorta ex his est controversia, quae ab Auditore Sanctissimi fuit ad hanc Sacram Congregationem remissa cum facultate etiam purgandi attentata, et quia pro recta causae resolutione maximopere videtur conducere posse, si omnia hinc inde gesta juxta seriem temporis exponantur, res idcirco ab una, et altera parte gestae una cum temporis adnotatione in praesenti exponuntur.

Die itaque 23. *Maji* 1722. praevia licentia Episcopi Cavensis, una cum reservatione Apostolici Beneplaciti deventum fuit a Monasterio ad stipulationem Instrumenti cum Cajetano de Leto.

Paulo post Cantisanus suam fecit Monasterio oblationem, quae praevio decreto Episcopi Cavensis Monialibus notificata fuit *die* 30. *ejusdem mensis Maji*, interpositaque ad hoc decreto per Cajetanum de Leto appellatione ad Nuntiaturam Neapolitanam, haec *die prima Junii ejusdem anni* 1722. decrevit, ut acta a Curia Cavensi ad se transmitterentur, et *die* 9. *ejusdem mensis Junii* appositum est a Cantisano *nihil transeat* in actis Curiae Archiepiscopalis Neapolitanae, et aliud simile *nihil transeat die* 10. *Junii* in actis Nuntiaturae dictae Civitatis.

Quo tempore praeciso Cajetanus de Leto huic Sacrae Congregationi supplicaverit pro approbatione Contractus ignoratur, idque, quod tuto asseri potest, est, quod Eminentissimus Archiepiscopus Neapolitanus requisitus pro informatione, et voto, suam dedit ad hanc Sac. Congregationem epistolam *die* 4. *Augusti* 1722.

Quo tempore pariter praeciso Cantisanus recursum habuerit ad Sacram Congregationem Episcoporum, et Regularium ignoratur, sed hoc unum tutum est, quod datis ab eadem Congregatione litteris pro informatione ad Episcopum Cavensem, Episcopi informatio scripta fuit *die* 11. *Augusti* 1722. qua censuit, praeferendam Cantisani oblationem alteri oblationi jam factae, et in contractum deductae inter Monasterium, et Cajetanum de Leto, eademque Episcoporum Congregatio *die* 21. *ejusdem mensis* decrevit, quod utrique Parti terminus praefigeretur ad sua jura coram se deducenda, et *die* 10. *Septembris* Cavensis Episcopus mandavit, ut fieret termini praefixio, et Cursor Ordinarius *die* 24. retulit, se termini praefixionem Collitigantibus more consueto fecisse.

Et post haec, prosequendo enarrationem caeterorum gestorum, Sacra haec Congregatio *die* 19. *Septembris* 1722. perpensa Cajetani instantia rescripsit *pro gratia*, et expeditio litterarum apostolicarum cum clausula *si in evidentem* facta est *nonis Octobris* 1722. eaedemque fuerunt executioni mandatae a Vicario Neapolitano, ad quem fuerant directae *die* 11. *Decembris* 1722. factaque a Procuratore Cantisani hic in Urbe consueta citatione coram Auditore Sanctissimi *die* 18. *Decembris* 1722. pro impedienda suo Competitori possessione bonorum, eadem hoc minime obstante capta supponitur *die* 4. *mensis Januarii currentis anni* 1723.

Ab exposita facti serie, Cantisanus infert, concessionem in Emphyteusim factam favore Cajetani, et expeditionem Apostolici Beneplaciti non sustineri, cum haec omnia sequuta sint, absque eo quod huic Sacrae Congregationi, et Summo Pontifici sua major oblatio fuerit exposita, licet haec esset bene nota Cajetano; item executionem Beneplaciti non sustineri, cum in Beneplacito adesset clausula *vocatis ad id, qui fuerant vocandi*, et ipse vocatus non fuerit, qui, si vocatus fuisset, sua jura deduxisset, suamque majorem oblationem ab Episcopo Cavensi approbatam allegasset, una cum pendentia litis in Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium; nullam denique superesse difficultatem quoad suae oblationis acceptationem, attenta evidentissima ejusdem utilitate, et quoad purgationem attentatorum, cum possessio capta fuerit post praesentatam personaliter citationem Auditoris Sanctissimi.

Excipit e contra Cajetanus de his omnibus nullam esse habendam rationem, cum sua oblatio justa sit, et utilis Monasterio, nec Ecclesia, utpote cultrix, et Mater Justitiae deferre debeat alteri licet majori oblationi, utpote factae ad aemulationem, quae specialiter desumitur tum ex augmento a summa scutorum 600. ad

summam scutorum 1000. tum ex judicio a se introducto *in principio anni* 1622. in Consilio Neapolitano super redditione rationis cujusdam societatis explenda a dicto Cantisano.

Jura hinc inde circumferuntur, solumque mihi superest adnotandum, quod cum inter acta gesta nomine Cantisani saepius dicatur, hanc Sacram Congregationem non habere in facultatibus concedere posse Apostolica Beneplacita in hisce alienationibus, et concessionibus in Emphyteusim, *E tal censuazione fattale roborare con assenso Apostolico, seu Breve sorrettiziamente ottenuto dalla Sacra Congregazione del Concilio Tribunale incompetente,* id nullo modo subsistit; cum enim *post Extravagantem Ambitiosae,* in qua prohibita fuit alienatio bonorum Ecclesiae sine licentia Apostolica, praetenderent Regulares se in vim suorum Privilegiorum posse alienationes, et concessiones facere in Emphyteusim; Sacra haec Congregatio vetuit, id ab eis fieri posse *absque ipsius Congregationis Concilii expressa licentia,* et decretum fuit a Summo Pontifice Urbano VIII. confirmatum *die* 7. *Septembris* 1624. et relative ad hoc decretum, quod dicitur *de rebus Regularium non alienandis,* editum fuit *die* 9. *Novembris* 1647. in hac Sacra Congregatione aliud decretum, uti habetur *lib.* 18. *decret. fol.* 416. *a tergo,* quod est conceptum sequentibus verbis: *Sacra etc. injunxit Eminentissimo Cardinali Ginneto Praefecto Congregationis Episcoporum, et Regularium praesenti, ne in dicta Congregatione in futurum expediantur facultates alienationum, hypothecarum, locationum, et aliorum contentorum in decreto de rebus Regularium non alienandis, cum haec facultas privative spectet ad hanc Sacram Congregationem;* cumque Secretarii Congregationis Episcoporum, et Regularium, nec non hujus Sacrae Congregationis consuevissent hasce instantias remittere, vel ad Secretariam Brevium, vel ad Datariam, re a Regularibus ad Summum Pontificem delata, Sanctissimus *die prima Decembris* 1691. mandavit, *ut gratis, et per Sacram Congregationem Concilii, Regularium in eodem decreto Urbani scilicet Octavi contentorum contractus expediantur,* uti habetur *lib.* 41. *decret. pag.* 349.

His stantibus, quaeritur:

I. An concessio in Emphyteusim facta favore Cajetani, et Beneplacitum Apostolicum, ejusque executio sustineatur, seu potius recipienda sit oblatio Joannis Jacobi in casu etc.

II. An constet de attentatis, et quomodo sint purganda in casu etc.

Sacra Congr. die 15. Januarii 1624. respondit:

Ad primum quoad primam partem negative, quoad secundam affigantur Edicta. Ad secundum affirmative, et circumscribantur omnia gesta post intimationem Citationis Auditoris Sanctissimi.

QUÆSTIO CCCLXVII.

In Causa Lyciensi Visitationis, et Censurarum, die 18. *Decembris* 1723.

Accesserunt Visitatores ab Episcopo Lycien. deputati ad quandam Ecclesiam sitam in loco Galliani Dioecesis Lycien. et nonnulli Monachi Olivetani Monasterii SS. Nicolai, et Cataldi Civitatis Lycien. se huic Visitationi opposuerunt sub obtentu exemptionis memoratae Ecclesiae, et pertinentiae ad suum Monasterium.

Paulo post cum Ecclesiae festivitas immineret, Archipresbyter Oppidi Turchiaroli ad eam pariter accessit, ut Sacerdoti Andreae de Laurentio Sacristae opem ferret parando necessaria pro decenti Ecclesiae ornatu, sed nonnulli Monachi Olivetani Conversi, vi adhibita utrumque ab Ecclesia expulerunt, delataque ab expulsis notitia expulsionis ad Curiam Episcopalem, percussores fuerunt declarati excommunicati, et sic ab omnibus utriusque sexus Christi Fidelibus evitandi.

Ex his autem, quae modo dicta sunt, quaestio mota est inter Promotorem Fiscalem, et Monasterium, et in ejus sequelam duo dubia disputanda proponuntur, quorum alterum respicit visitationem, alterum Censuras.

Monasterii jura ad me delata non sunt, et sic ea referre non possum; at in eo, quod attinet ad jura Promotoris Fiscalis, asserit ipse, non esse dubitandum de situatione in Dioecesi Lycien. Item Ecclesiam nullo modo pertinere ad Monasterium, cum Ecclesia pertinens ad Monasterium non sit illa Sanctae Mariae, de qua nunc agitur, sed alia esset sub Titulo S. Anastasiae, quae ex injuria temporum fuit aequata solo, et demum exemptionem Monachis suffragari non posse in puncto Censurarum cum in praesenti agatur de Censuris a jure latis, et de simplici declaratione ab homine facta, quae expleri potest etiam in Exemptos.

Absque eo quod opponi possit, Ecclesiam nunquam fuisse visitatam; quia sufficit situatio in Dioecesi, et sufficit exercitium jurisdictionis in toto Territorio, ut Episcopus visitare possit Ecclesiam, quae de exemptione non docet, licet haec non fuerit a praecedentibus Episcopis visitata.

Additur, non solum competere Episcopo jus visitandi quoad concernentia Curam Animarum, et Sacramentorum administrationem, quando agitur de Ecclesiis Regularium, quibus dicta imminet cura, *juxta Sess.* 25. *cap.* 11. *de Regul. et Monial.* sed etiam eidem Episcopo competere jus visitandi quascumque Ecclesias quomodolibet exemptas jure delegato, etiamsi illis Cura Animarum non immineat, *juxta cap.* 8. *Sess.* 7. *de Reform.* quae conciliaris dispositio procedere dicitur etiam in Ecclesiis, quae pertinent ad Regulares, et ab eis dependent, dummodo illis per saeculares deserviatur, juxta late firmata per *Rotam in Firmana Jurisdictionis* 15. *Aprilis* 1701. §. 21. *coram bon. mem. Molines*, nisi forte Ecclesiae non curatae taliter ad Monasterium exemptum pertinerent, ut essent eidem subjective unitae, juxta firmata per eandem *Rotam in Firmana Jurisdictionis super modo visitandi* 20. *Martii* 1702. §. 4. *coram eodem Molines*.

Proposita hac Causa in Congregatione habita hac *die* 18. *Decembris* 1623. cum tunc nulla fuerit capta resolutio, et in Congregatione habita die 15. mensis Januarii 1724. concessa fuerit Monachis dilatio quoad primum Dubium et quoad secundum dictum sit, quod instarent Partes coram Auditore Sanctissimi super declaratione pertinentiae praedicti Dubii, vel ad hanc Sacram Congregationem, vel ad Sacram Rotam, bina tandem fuerunt dubia disputata in Congregatione habita *die* 29. *Januarii* 1724. quorum primum fuit, *an Ecclesia Ruralis S. Mariae Galliani sit subjecta jurisdictioni, et Visitationi Episcopi in casu*, et huic dubio nulla data fuit responsio, ex quo ignorabatur, an Auditor SS. Causam etiam remisisset ad hanc Sac. Congregationem quoad punctum Censurarum; cumque quoad primum dubium impetrata fuerit a Monachis nova audientia, et certa sit in praesenti remissio Causae ad hanc Sac. Congregationem etiam quoad punctum Censurarum, bina idcirco proponuntur in praesenti dubia disputanda, quae ad calcem restrictus referuntur.

Pluribus in locis Sacrum Tridentinum Concilium loquitur de Jure Episcopis competente in visitando Ecclesias Regulares, et alio modo exemptas; si etenim alicui Monasterio immineat Curam Animarum personarum saecularium, personae tam Regulares, quam saeculares, hujusmodi curam exercentes subsunt immediate in iis, quae ad Curam pertinent, et administrationem Sacramentorum jurisdictioni, visitationi, et correctioni Episcopi, in cujus sunt Dioecesi, uti habetur *Sess.* 25. *de Regul. cap.* 11. et haec Episcoporum jurisdictio non est delegata, sed ordinaria; cum Concilium loco citato nullum faciat verbum delegationis Apostolicae, et ante Concilium exemptio Regularium in eo, quod attinet ad Curam Animarum, jam fuisset de medio sublata in *cap. per exemptionem de privilegiis in* 6. et est Sententia hujus Sac. Congregationis, de qua apud *Fagnan. in cap. cum dilectus num.* 42. *de Religiosis Domibus*, et discusso articulo, firmavit *Rota in Firmana jurisdictionis* 10. *Maji* 1700. §. 22. *et seqq. et in Firmana jurisdictionis super modo visitandi* 13. *Martii* 1702. *per totam, et signanter num.* 22. *et seqq. cor. bon. mem. Molines Decano*. Item Sacrum Concilium *Sess.* 7. *cap.* 7. *de Reform.* dat Ordinariis facultatem singulis annis visitandi Beneficia Ecclesiastica Curata, quae perpetuo unita sint, et annexa Monasteriis, et quando agitur de Monasteriis et Abbatiis commendatis, in quibus non vigeat Regularis observantia, necnon de Beneficiis tam Curatis, quam non Curatis, Saecularibus, et Regularibus, qualitercumque commendatis, tunc Episcopus, uti Sedis Apostolicae Delegatus potest ea singulis annis visitare *juxta caput* 8. *Sess.* 21. *de Reform.* quod procedere dicitur tam in Monasteriis Commendatis, quam in eorum membris, quoties in eis non vigeat Regularis observantia, uti late ostendit *Rota in Firmana Jurisdictionis super reservatis* 15. *Aprilis* 1701. §. 25. *coram bon. mem. Molines.*

Haec quoad Ecclesias Regulares, in quibus adest Cura Animarum, vel quoad Ecclesias commendatas, et Monasteria pariter commendata, in quibus non viget Regularis observantia, quoad reliquas autem quascumque Ecclesias, quomodolibet exemptas, sive illis immineat cura Animarum, sive non, idem Sacrum Concilium *sess.* 7. *cap.* 8. *de Reform.* dat locorum Ordinariis auctoritatem easdem singulis annis visitandi, et auctoritas ibi data a Concilio est delegata, uti ex Textu colligitur, et bene ad-

notavit *Fagnan. in cap. cum dilectus num.* 43. *de Religiosis Domibus*, et quamvis caput hoc pertinere videatur, et respicere Ecclesias Saeculares, extenditur nihilominus ad Ecclesias, quae spectant ad Regulares, si eisdem deserviatur a saecularibus, juxta Resolutionem hujus S. Congregationis 15. *Februarii* 1596. *lib.* 8. *decret. pag.* 163. *a tergo*, ibi: *Congregatio Concilii respondit, posse Episcopum visitare quascumque Ecclesias saeculares intra fines suae Dioecesis existentes vigore capitis* 8. *sess.* 7. *etiamsi ad Regulares pertineant, et ab eis dependeant, dum tamen per Saeculares eis deserviatur*, nisi forte ageretur de Ecclesiis non Curatis, et quae essent de Mensa Monasterii, seu subjective unitae Monasterio, hae siquidem nec Jure Ordinario, nec Jure Delegato possunt ab Episcopo visitari, juxta late firmata per *Rotam in Firmana Jurisdictionis super modo visitandi* 20. *Martii* 1702. §. 4. *et seqq. cor. bon. mem. Molines, et in Burgen. Jurisdictionis, seu Visitationis* 3. *Julii* 1713. §. *Quoad reliqua, et* 19. *Januarii* 1714. §. *Respectu vero cor. bon. mem. Barbadico.* Jurisdictio a Sacro Concilio tributa Episcopis *cap.* 7. *et* 8. *sess.* 7. *de Reform. cap.* 11. *sess.* 25. *de Regul.* de qua supra, non est privativa, sed cumulativa cum Inferioribus, juxta Resolutiones hujus Sac. Congregationis apud *Fagnan. in cap. Quanto num.* 31. *et* 32. *de Officio Ordinarii, et in cap. Ut privilegia num.* 40. *de privilegiis*, et secuta est *Rota in Firmana Jurisdictionis supra citata* 1700. §. 39. *coram bon. mem. Molines; et in citata pariter Burgen. Jurisdictionis* 19. *Januarii* 1714. §. *Ubi praetermittenda cor. bon. mem. Barbadico*: ita tamen ut visitantibus tam Episcopo, quam Inferiore, et Decreta edentibus praevalere debeant Episcopi Decreta, si haec adversentur Decretis Inferiorum, juxta Resolutionem hujus Sac. Congregationis 29. *Julii* 1628. *in Causa Veronen. lib.* 13. *Decret. pag.* 490. *a tergo* ibi: *non prohiberi dictis Superioribus Regularibus Decreta facere, dummodo Decretis Episcopi non adversentur, quae tali casu praevalere, et observari debent.*

Ad tramites eorum, quae hucusque deducta sunt, contendunt Monachi Olivetani, se, et suas Ecclesias omnes esse exemptas a Jurisdictione Episcopi, nec ullo modo sibi posse vindicare locum dispositionem Sacri Concilii, aut *sess.* 21. *de Reform.* aut *sess.* 25. *de Regul.* cum in praesenti non agatur aut de Ecclesia habente Curam Animarum, aut de Ecclesia commendata, idemque judicium ferendum esse de *cap.* 8. *sess.* 7. *de Reform.* cum deficiat in facto suppositum, quod Ecclesiae Rurali S. Mariae Galliani deserviatur a Presbyteris Saecularibus, uti fusius videri potest in ipsorum Scriptura per manus circumferenda, in qua etiam contendunt, Censuras latas nullitatis vitio laborare, cum latae fuerint post interpositam appellationem, et cum factum non esset notorium, in quo solo casu Episcopus potest exemptos declarare incursos in Censuras. Addunt, eumdem Ordinarium judicialiter processisse, quod est ipsi vetitum, quando agitur de exemptis, licet factum sit notorium, et demum concludunt, factum non esse probatum, et sic Censuras non tam nullitate, quam injustitia laborare.

Quando alias actum fuit de hac eadem Causa in hac Sacra Congregatione nonnulli ex EE. PP. ponderarunt, ut videretur, an applicabilis esse posset dispositio *Bullae* 55. *Innocentii X. Bull. t.* 5. in qua subduntur visitationi, et correctioni Ordinarii, uti Sedis Apostolicae Delegati Conventus, et Granciae Monasteriorum, in quibus sex Religiosi non aluntur, et etiam an applicabiles sint Resolutiones Sac. Congregat. super statu Regularium, quae referuntur *num.* 4. *inter Constitutiones Alexandri VII. Bull. tom.* 6. ubi dicitur, Ecclesias, et Cappellas Granciarum, in quibus degunt Conversi pro Agrorum cultura, posse ab Episcopo visitari, et etiam subesse visitationi Episcopi Ecclesias et Cappellas Granciarum, in quibus nullus degit Conversus.

Jura circumferuntur, quocirca quaeritur:

I. An sit standum, vel recedendum a Decisis.

II. An Censurae sustineantur in casu etc.

Sacra Congr. die 23. Junii 1725. respondit:

Ad primum in Decisis, Jure tamen Delegato.

Ad secundum negative, et amplius.

QUÆSTIO CCCLXVIII.

In Causa Clusina Reparationis Ecclesiae, die 18. *Decembris* 1723.

Parochiani Parochialis Ecclesiae S. Leonardi Terrae Arcidorsi instant, ut Monachis Monasterii S. Salvatoris Montis Amiati demandetur, ut debitas faciant praedictae Ecclesiae labenti reparationes, juxta alias ab Episcopo demandata in sua Visitatione, et comprobata ab hac

Sac. Congregatione in responsione ad relationem super statu Ecclesiae suae, a dicto Episcopo de more transmissam.

Fundamentum petitionis consistit in hoc, quod bona Ecclesiae per unionem incorporata dicuntur Monasterio, itaut cum Vicarius perpetuus Sacerdos saecularis curam Animarum exerceat, et quidem cum modico reditu, quando bona Ecclesiae magni valoris sunt in potestate Monasterii, onus reparandi nunquam ad Vicarium, sed ad Monachos pertinere dicendum sit, cum ad Vicarium tantum pertineant onera, quae curam Animarum respiciunt, et Sacramentorum administrationem.

Simile est, quod adnotari consuevit in consimilibus Controversiis inter Abbatem Commendatarium, et Vicarium perpetuum, ad quem videlicet ex ipsis spectet onus reparandi Ecclesiam. Variae quippe extant hujus Sacrae Congregationis resolutiones, sed quae in hoc concordare videntur, ut onus pertineat ad Commendatarium in hypothesi tantum, in qua non fuit assignata Vicario perpetuo portio sufficiens, nedum pro alimentis, sed etiam pro reparationibus, uti colligi potest ex resolutionibus impressis *apud Bertachin. voto* 100.

Et quia Parochiani praevident, opponi posse, quod a Monachis fuerunt omnes reditus Ecclesiae dimissi favore Vicarii Antecessoris, respondetur id revera in facto non subsistere, cum majorem partem bonorum apud se retineant, et portio quaedam miserabilis fuerit Vicario antecessori consignata, absque eo quod Vicarius congruam obtineat in summa scut. 80. sibi ab Episcopo statutam in numerata pecunia.

Alias processum fuit cum supposito, quod Monachi essent tantum Patroni hujus Parochialis Ecclesiae; at quidquid sit de hoc, subditur, quod jure novo Tridentini Concilii *Sess.* 21. *cap.* 7. *de reform.* deficientibus Ecclesiae redditibus, Patroni ad ejus restaurationem tenentur, licet tantum percipiant fructum praesentationis, uti bene ponderat *Sperell. decis.* 67. *num.* 10. *et seqq.*

Proposita fuit haec instantia in Congregatione habita hac *die* 18. *Dec.* 1723. nec ulla tunc fuit capta resolutio, repropositaque eadem Instantia in Congregatione habita *die* 12. *Februarii sequentis anni* 1724. demandatum fuit, quod factum concordaretur, et quod scriberetur Nuntio Apostolico Florentino pro informatione super praesenti statu Ecclesiae Parochialis.

Nuntius Florentinus respondit, Ecclesiam esse in statu imminentis ruinae, et pro ejus reparatione esse necessariam expensam scutorum 150.

Pro parte vero Monachorum exhibita mihi fuerunt nonnulla documenta, quibus ostenditur, introductam olim fuisse in Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium controversiam super puncto, an Monasterium omnia bona dimisisset pertinentia ad hanc, et ad alias Ecclesias Parochiales, et in eadem Congregatione resolutum fuisse, quod licuerat Monachis dimittere omnia bona spectantia ad Ecclesias loco Congruae alias ab Episcopo Vicariis in pecunia assignatae.

Alia quoque documenta ostendunt, Curatum S. Leonardi Arcidorsi instetisse pro assignatione Congruae in pecunia, eidemque factam fuisse assignationem per modum provisionis, facta tamen restitutione per eundem bonorum a Monachis dimissorum, sed subsequenter recessum fuisse a decisis, et factam fuisse omnium remissionem ad Nuntium Florentinum, coram cujus Tribunali, cum caeteri Parochi, et etiam ille, de quo nunc agitur, comparuissent, ut ostenderent, non fuisse a Monachis dimissa omnia bona ad suas Ecclesias pertinentia, causa subinde ulteriorem non habuit prosecutionem, et lapsus est terminus iisdem praefixus ad suam probandam intentionem.

Haec sunt, quae ex documentis mihi exhibitis deduci potuerunt; cumque hoc interim labatur Ecclesia, nisi prompta adsit reparatio, quaeritur:

An Monasterium teneatur ad reparationem Ecclesiae in casu etc.

Sacra Congr. die 22 Septembris 1725. respondit:

Ad Sac Congregationem Episcoporum, et Regularium, et interim per modum provisionis Ecclesia omnino restauretur expensis Monachorum, et deinde cujus de Jure, et executio committatur Nuntio Florentiae, qui de eodem certioret, et amplius.

QUÆSTIO CCCLXIX.

In Causa Urbis, die 18. *Decembris* 1723.

Parochus S. Spiritus in Saxia hujus Almae Urbis supplicem exhibuit S. Poenitentiariae

Libellum, in quo retulit, praeter Infantes recenter natos ad Archihospitale ejusdem S. Spiritus saepissime etiam Infantes deferri duorum, quatuor, vel sex, aut decem mensium, et etiam unius anni cum dimidio, absque ullo certo signo Baptismatis recepti, et ne ex una parte suo muneri in re tanti momenti deficiat, Baptismum omittendo, et ex alia parte Baptismum conferendo, se exponat periculo irregularitatis impositae rebaptizantibus, ad terminos textus *in cap. ex litterarum de Apostatis*, humillime quaesivit, quid a se esset agendum, et a Sacra Poenitentiaria supplex libellus ad hanc Sacram Congregationem remissus est.

Plures adsunt Canones a Gratiano collecti *de Consecratione dist.* 4. quibus cavetur, Parvulos, et Infantes esse baptizandos, quando certa non afferuntur documenta de eorum Baptismo; sic *in Canone Parvulos*, ibi: *Parvulos, qui a Parentibus subtracti sunt, et an baptizati sint, ignorant, hos, ut baptizare debeas, secundum Patrum traditionem, si non fuerit qui testificetur, ratio poscit;* sic *in Canone placuit*, ibi: *placuit de Infantibus, quoties non inveniantur certissimi Testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur, neque ipsi sunt per aetatem idonei de traditis sibi Sacramentis respondere, absque ullo scrupulo eos esse baptizandos;* sic in Canone *cum itaque* ibi: *cum itaque Baptismi sui nihil recordetur, qui regenerationis est cupidus, nec alter attestari de eo possit, qui sciat consecratum, nec ille, qui consecratur etc. quoniam non potest in iterationis crimen venire, quod omnino factum esse nescitur, atque ideo quoties persona talis inciderit, sollicita primum examinatione discutite, et longo tempore, nisi forte supremus finis immineat, indagate, utrum nemo penitus sit, qui testimonio suo juvare possit ignorantiam nescientis, et cum constiterit hunc, qui Baptismatis indiget Sacramento, sola inaniter suspicione prohiberi, accedat intrepidus ad consequendam gratiam, cujus in se nullum scit esse vestigium, nec vereamur huic salutis januam aperire, quam numquam ante docetur ingressus*. Sic denique legitur *in Canone si nulla*, ibi: *si nulla extant indicia inter propinquos, aut familiares, nulla inter Clericos, aut vicinos, quibus hi, de quibus quaeritur, baptizati fuisse videantur, agendum est, ut renascantur, ne manifeste pereant, in quibus, quod non ostenditur gestum, ratio non sinit, ut videatur iteratum.*

In Decretalibus autem Summus Pontifex Innocentius Tertius *in Cap. Veniens de Presbytero nondum baptizato* ita loquitur: *et certe de illo, qui natus de Christianis parentibus, et inter Christianos est fideliter conversatus, tam violenter praesumitur, quod fuerit baptizatus, ut haec praesumptio prò certitudine sit habenda, donec evidentissimis forsitan argumentis contrarium probetur*, celebreque est pariter in iisdem Decretalibus Alexandri Tertii responsum *in cap.* 2. *de Baptismo*, ibi: *de quibus dubium est, an baptizati fuerint, baptizantur his verbis praemissis, si baptizatus es, non te baptizo, sed si nondum baptizatus es, Ego te baptizo.*

Cohaerenter ad haec in terminis Puerorum expositorum, distinguunt Doctores inter eos, de quibus omnimode ignoratur, an fuerint baptizati, nec ullam habent pro baptismo conjecturam, et inter alios, qui collati Baptismatis conjecturam habent, puta schedulam collo, vel alteri corporis parti appensam, in qua scriptum sit, eos esse baptizatos, et dicunt, Baptismum in primo casu esse absolute conferendum, et in secundo esse sub conditione ministrandum, *Romaguer. ad Synod. Gerund. lib.* 3. *tit.* 18. *cap.* 5. *a num.* 9. *et seqq. Monacell. in formul. legal. tom.* 1. *tit.* 10. *num.* 3. *pag. mihi* 205. et confert resolutio hujus Sac. Congregationis *in Neapolitana Matrimonii prima Septembris* 1714. in qua responsum fuit baptizandam esse sub conditione, et secreto, antequam Matrimonium contraheret, quandam virginem annorum circiter 30. quae cuidam Mulieri fuerat consignata, dum erat in aetate sex dierum, absque ullo documento collati Baptismatis, licet Mulier praedicta formiter interrogata asseruisset, se credere eam fuisse baptizatam, cum ad suas manus delata est.

Alii contra censent, Puerum inter Catholicos natum, licet expositum censendum esse baptizatum, nec esse sub conditione rebaptizandum, nisi forte concurrerent aliquae circumstantiae, quae suspicionem ingererent, puta si in loco essent Infideles, aut Anabaptistae, qui filios suos non baptizant *Enriquez lib.* 2. *cap.* 31. *num.* 1. Alii putant hoc dictum non subsistere, quia Mulieres etiam Catholicae ad scelus tegendum, partum occulte effundunt parum sollicitae de spirituali salute Infantis, sed sustinent, non esse locum Baptismo, quamvis sub conditione, si Infans reperiatur cum schedula teste Baptismi *Tanner. in* 3. *part. disput.* 4. *quaest.* 2. *dub.* 4. *num.* 113. *Diana in Edit. Coord. tomo* 5. *tract.* 5. *resolut.* 42. ubi ait, ba-

ptizandum sub conditione puerum, qui schedulam non habeat, etiamsi ex colore et aliis indiciis natus videretur ante mensem. At alii mordicus tuentur, debere esse locum Baptismo sub conditione, etiamsi penes infantem schedula reperiatur de Baptismo recepto, cum ut plurimum ignoretur, a quo illa scripta sit, et per consequens ejus vigore numquam constare dici possit de Baptismo recepto. Fuse id ostenditur *a Quintanadvenas tom.* 1. *singular.* 9. *de Baptismo*, ubi ait suae sententiae subscripsisse alios sapientissimos Theologos Societatis Jesu, et late etiam prosequuntur *Leander oper. moral. tom.* 1. *tract.* 2. *de Baptismo disputat.* 3. *quaestion.* 44. *Diana in Edition. coordinat. tom.* 1. *tractat.* 1. *resolut.* 81.

Et haec sententia de conferendo sub conditione Baptismo etiam his, qui memoratam schedulam deferunt collo appensam, fuit in praxi recepta in Archiepiscopatu Hispalensi, et in Dioecesi Cordubensi, *Teste Quintanadvenas loco citato;* item in magno Hospitali Expositorum Toletanae Civitatis, *Teste Leandro loco pariter citato.* Eidem quoque favet Concilium Mediolanense Tertium sub S. Carolo Borromaeo *tit. de Baptismo Infant.* ibi: *Infans Expositus, licet appensum collo scriptum habeat, quo ille baptizatus significetur, si tamen re diligenter praerequisita, quemadmodum in Concilio Romano, adhuc dubium sit, eum baptizatum esse, ea conditionis forma baptizetur, si tu es baptizatus, Ego te iterum non baptizo etc.* et confert demum Rituale Romanum Pauli Quinti, ubi sic legitur: *Infantes expositi, et inventi, si re diligenter investigata de eorum Baptismo non constet, sub conditione baptizentur*, cum verbum *constet* claram significet probationem, et clara dici non possit probatio, quae ex schedula praedicta resultat.

Stantibus, his quaeritur:

Quomodo se gerere debeat Parochus Sancti Spiritus in Saxia in collatione Baptismatis Infantibus, qui ad Archihospitale deferuntur, sive iidem habeant schedulam de Baptismo testantem, sive non habeant, et etiamsi ex colore, et caeteris qualitatibus deprehendatur, eosdem esse constitutos in aetate sex, aut decem mensium, vel unius anni cum dimidio.

Sacra Congr. die 15. Januarii 1724. respondit:

Esse baptizandos sub conditione in omnibus casibus expositis juxta instructionem, et instructio est, quod excipiatur a Baptismo sub conditione casus Schedulae, quae haberet certitudinem.

QUÆSTIO CCCLXX.

In Causa Praenestina Taxae Seminarii, die 18. *Decembris* 1723.

Nomine Capituli, et Canonicorum Civitatis Praenestinae fuit huic Sac. Congregat. expositum, quod in solutione Taxae Seminarii gravamen patiebantur, quando potius levamen experiri debuissent propter unionem Beneficiorum eidem Seminario factam, et ejus annuos reditus auctos.

Juxta morem exquisita fuit informatio Eminentissimi Episcopi, qui retulit, multos Canonicos saniorem forte Capituli partem constituentes praedicto recursui assensum non praestitisse; ulterius se omnem lapidem, licet frustra, movisse, ut scire posset, cur Canonici nonnullis ab hinc annis Taxam canonice praescriptam non persolvant Seminario, quando tam Mensa Episcopalis, quam caetera alia Dioecesis Beneficia integram faciunt dictae Taxae solutionem, et sibi demum rem undequaque absonam videri, quod Canonici absque ullo Privilegio, absque Episcopali decreto, et propria tantum intercedente auctoritate Taxam praescriptam diminuerint.

Seminarii Praenestini Procurator in sua scriptura exponit, Seminarium erectum fuisse anno 1669. et taxata fuisse omnia Dioecesis Beneficia ad rationem scutorum duorum pro quolibet centenario, hanc Taxam solutam fuisse usque ad annum 1685. quo tempore a Vicario Generali Praenestino facta est imminutio, itaut Archidiaconatus, qui habebat in reditu annua scuta 100. quique taxatus fuerat in scutis duobus, fuerit in reductione anni 1685. taxatus in annuis juliis 17. et Canonicatus de Massa antiqua, qui habebant in reditu annua scuta 75. et fuerant taxati in Juliis 15. pro quolibet, minorationem obtinuerint ad summam juliorum 12. ex quo fortasse in primaeva Taxae impositione non fuerat facta detractio distributionum, prout de jure fieri debet; idemque tandem Seminarii Procurator ait, Taxam anni 1685. fuisse pacifice a Canonicis persolutam usque ad annum 1697. quo tempore haec etiam secunda Taxa decrevit arbitrio cujusdam Canonici Lucatelli, qui erat Exactor Seminarii, cu-

jus exemplum utpote sibimet favorabile, caeteri Canonici absque ulla alia indagine in exigendo secuti sunt; in quo rerum themate concludit, Canonicos eximi non posse a solutione Taxae *ad normam anni* 1685.

Nec idem Procurator putat, suae intentioni obesse posse, quod Seminarium anno 1694. nactum sit possessionem cujusdam simplicis Beneficii erecti in Ecclesia S. Caesarii, et cujus annui reditus ascendere dicuntur ad scuta 60. praeter etenim caetera, quae in ejus scriptura legi possunt, duo videntur ponderatione digna; alterum, quod fabrica Seminarii Praenestini adeo angusta est, ut Alumni Cappellam non habeant, et una, eademque mansio inserviat pro Refectorio, et pro Schola; alterum, quod in eodem Seminario septem tantum recipiuntur, et recipi possunt Alumni, licet Dioecesis sit ampla, et in ea numerentur tredecim Oppida, in quorum nonnullis quatuor mille, et in aliis tres mille homines degunt; quo stante factus dici nequit casus remissionis in totum, vel pro parte portionis a Beneficiis solvendae, ex quo per uniones effectum sortitas Seminarium in totum, vel in parte dotatum reperiatur, *juxta cap.* 18. *sess.* 23. *de Reform.*

Et quia a Canonicis recurrentibus praetendi potest, se, et non alios Dioecesis Beneficiatos Taxae diminutionem obtinere debere, ex quo Beneficium Sancti Caesarii unitum Seminario, erat de pertinentiis, et juribus Capituli, provisiones apostolicae ab eodem Procuratore exhibentur, ex quibus infert Beneficium nunquam fuisse de juribus praedicti Capituli, absque eo quod vis ulla fieri possit in quodam decreto, quod supponitur editum *anno* 1587. a Cardinali Marco Antonio Columna Episcopo Praenestino, in quo praedictum Beneficium univit favore Mensae Capitularis, cum unio fuerit ineffectuata, et post dictam unionem Beneficium habitum fuerit tanquam liberae Collationis.

His stantibus, quaeritur:

An, et in qua summa Taxa Seminarii a Capitulo, et Canonicis Cathedralis Praenestinae debeatur in casu etc.

Sacra Congr. die 29. Januarii 1724. respondit:

Dilata, et ad Eminentissimum Praefectum, qui Peritum eligat ad effectum firmandi statum super reditu Canonicatuum, detractis distributionibus, et aliis oneribus.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

INDEX

QUÆSTIONUM

QUÆ IN TOTO OPERE CONTINENTUR

PARS PRIMA.

pro annuo Canone summam ducatorum 73. et unica vice aliam summam ducatorum 600. quam subinde auxit ad ducatos 1000. cumque pro hujus Contractus approbatione, atque praelatione ad alium initum a Cajetano de Leto Cantisanus recursum habuisset ad Sac. Congregationem Episcoporum, et Regularium, et quosdam actus fecisset tum coram Episcopo Cavensi, tum coram Tribunalibus Archiepiscopi Neapolitani, et Nuntii ejusdem Civitatis, exorta ex his est controversia, quae ab Auditore Sanctissimi fuit ad hanc Sacram Congregationem remissa cum facultate etiam purgandi attentata, et quia pro recta causae resolutione maximopere videtur conducere posse, si omnia hinc inde gesta juxta seriem temporis exponantur, res idcirco ab una, et altera parte gestae una cum temporis adnotatione in praesenti exponuntur.

Die itaque 23. *Maji* 1722. praevia licentia Episcopi Cavensis, una cum reservatione Apostolici Beneplaciti deventum fuit a Monasterio ad stipulationem Instrumenti cum Cajetano de Leto.

Paulo post Cantisanus suam fecit Monasterio oblationem, quae praevio decreto Episcopi Cavensis Monialibus notificata fuit *die* 30. *ejusdem mensis Maji*, interpositaque ad hoc decreto per Cajetanum de Leto appellatione ad Nuntiaturam Neapolitanam, haec *die prima Junii ejusdem anni* 1722. decrevit, ut acta a Curia Cavensi ad se transmitterentur, et *die* 9. *ejusdem mensis Junii* appositum est a Cantisano *nihil transeat* in actis Curiae Archiepiscopalis Neapolitanae, et aliud simile *nihil transeat die* 10. *Junii* in actis Nuntiaturae dictae Civitatis.

Quo tempore praeciso Cajetanus de Leto huic Sacrae Congregationi supplicaverit pro approbatione Contractus ignoratur, idque, quod tuto asseri potest, est, quod Eminentissimus Archiepiscopus Neapolitanus requisitus pro informatione, et voto, suam dedit ad hanc Sac. Congregationem epistolam *die* 4. *Augusti* 1722.

Quo tempore pariter praeciso Cantisanus recursum habuerit ad Sacram Congregationem Episcoporum, et Regularium ignoratur, sed hoc unum tutum est, quod datis ab eadem Congregatione litteris pro informatione ad Episcopum Cavensem, Episcopi informatio scripta fuit *die* 11. *Augusti* 1722. qua censuit, praeferendam Cantisani oblationem alteri oblationi jam factae, et in contractum deductae inter Monasterium, et Cajetanum de Leto, eademque Episcoporum Congregatio *die* 21. *ejusdem mensis* decrevit, quod utrique Parti terminus praefigeretur ad sua jura coram se deducenda, et *die* 10. *Septembris* Cavensis Episcopus mandavit, ut fieret termini praefixio, et Cursor Ordinarius *die* 24. retulit, se termini praefixionem Collitigantibus more consueto fecisse.

Et post haec, prosequendo enarrationem caeterorum gestorum, Sacra haec Congregatio *die* 19. *Septembris* 1722. perpensa Cajetani instantia rescripsit *pro gratia*, et expeditio litterarum apostolicarum cum clausula *si in evidentem* facta est *nonis Octobris* 1722. eaedemque fuerunt executioni mandatae a Vicario Neapolitano, ad quem fuerant directae *die* 11. *Decembris* 1722. factaque a Procuratore Cantisani hic in Urbe consueta citatione coram Auditore Sanctissimi *die* 18. *Decembris* 1722. pro impedienda suo Competitori possessione bonorum, eadem hoc minime obstante capta supponitur *die* 4. *mensis Januarii currentis anni* 1723.

Ab exposita facti serie, Cantisanus infert, concessionem in Emphyteusim factam favore Cajetani, et expeditionem Apostolici Beneplaciti non sustineri, cum haec omnia sequuta sint, absque eo quod huic Sacrae Congregationi, et Summo Pontifici sua major oblatio fuerit exposita, licet haec esset bene nota Cajetano; item executionem Beneplaciti non sustineri, cum in Beneplacito adesset clausula *vocatis ad id, qui fuerant vocandi*, et ipse vocatus non fuerit, qui, si vocatus fuisset, sua jura deduxisset, suamque majorem oblationem ab Episcopo Cavensi approbatam allegasset, una cum pendentia litis in Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium; nullam deniquesuperesse difficultatem quoad suae oblationis acceptationem, attenta evidentissima ejusdem utilitate, et quoad purgationem attentatorum, cum possessio capta fuerit post praesentatam personaliter citationem Auditoris Sanctissimi.

Excipit e contra Cajetanus de his omnibus nullam esse habendam rationem, cum sua oblatio justa sit, et utilis Monasterio, nec Ecclesia, utpote cultrix, et Mater Justitiae deferre debeat alteri licet majori oblationi, utpote factae ad aemulationem, quae specialiter desumitur tum ex augmento a summa scutorum 600. ad

summam scutorum 1000. tum ex judicio a se introducto *in principio anni* 1622. in Consilio Neapolitano super redditione rationis cujusdam societatis explenda a dicto Cantisano.

Jura hinc inde circumferuntur, solumque mihi superest adnotandum, quod cum inter acta gesta nomine Cantisani saepius dicatur, hanc Sacram Congregationem non habere in facultatibus concedere posse Apostolica Beneplacita in hisce alienationibus, et concessionibus in Emphyteusim, *E tal censuazione fattale roborare con assenso Apostolico, seu Breve sorrettiziamente ottenuto dalla Sacra Congregazione del Concilio Tribunale incompetente,* id nullo modo subsistit; cum enim *post Extravagantem Ambitiosae,* in qua prohibita fuit alienatio bonorum Ecclesiae sine licentia Apostolica, praetenderent Regulares se in vim suorum Privilegiorum posse alienationes, et concessiones facere in Emphyteusim; Sacra haec Congregatio vetuit, id ab eis fieri posse *absque ipsius Congregationis Concilii expressa licentia,* et decretum fuit a Summo Pontifice Urbano VIII. confirmatum *die* 7. *Septembris* 1624. et relative ad hoc decretum, quod dicitur *de rebus Regularium non alienandis,* editum fuit *die* 9. *Novembris* 1647. in hac Sacra Congregatione aliud decretum, uti habetur *lib.* 18. *decret. fol.* 416. *a tergo,* quod est conceptum sequentibus verbis: *Sacra etc. injunxit Eminentissimo Cardinali Ginneto Praefecto Congregationis Episcoporum, et Regularium praesenti, ne in dicta Congregatione in futurum expediantur facultates alienationum, hypothecarum, locationum, et aliorum contentorum in decreto de rebus Regularium non alienandis, cum haec facultas privative spectet ad hanc Sacram Congregationem;* cumque Secretarii Congregationis Episcoporum, et Regularium, nec non hujus Sacrae Congregationis consuevissent hasce instantias remittere, vel ad Secretariam Brevium, vel ad Datariam, re a Regularibus ad Summum Pontificem delata, Sanctissimus *die prima Decembris* 1691. mandavit, *ut gratis, et per Sacram Congregationem Concilii, Regularium in eodem decreto Urbani scilicet Octavi contentorum contractus expediantur,* uti habetur *lib.* 41. *decret. pag.* 349.

His stantibus, quaeritur:

I. An concessio in Emphyteusim facta favore Cajetani, et Beneplacitum Apostolicum, ejusque executio sustineatur, seu potius recipienda sit oblatio Joannis Jacobi in casu etc.

II. An constet de attentatis, et quomodo sint purganda in casu etc.

Sacra Congr. die 15. Januarii 1624. respondit:

Ad primum quoad primam partem negative, quoad secundam affigantur Edicta. Ad secundum affirmative, et circumscribantur omnia gesta post intimationem Citationis Auditoris Sanctissimi.

QUÆSTIO CCCLXVII.

In Causa Lyciensi Visitationis, et Censurarum, die 18. *Decembris* 1723.

Accesserunt Visitatores ab Episcopo Lycien. deputati ad quandam Ecclesiam sitam in loco Galliani Dioecesis Lycien. et nonnulli Monachi Olivetani Monasterii SS. Nicolai, et Cataldi Civitatis Lycien. se huic Visitationi opposuerunt sub obtentu exemptionis memoratae Ecclesiae, et pertinentiae ad suum Monasterium.

Paulo post cum Ecclesiae festivitas immineret, Archipresbyter Oppidi Turchiaroli ad eam pariter accessit, ut Sacerdoti Andreae de Laurentio Sacristae opem ferret parando necessaria pro decenti Ecclesiae ornatu, sed nonnulli Monachi Olivetani Conversi, vi adhibita utrumque ab Ecclesia expulerunt, delataque ab expulsis notitia expulsionis ad Curiam Episcopalem, percussores fuerunt declarati excommunicati, et sic ab omnibus utriusque sexus Christi Fidelibus evitandi.

Ex his autem, quae modo dicta sunt, quaestio mota est inter Promotorem Fiscalem, et Monasterium, et in ejus sequelam duo dubia disputanda proponuntur, quorum alterum respicit visitationem, alterum Censuras.

Monasterii jura ad me delata non sunt, et sic ea referre non possum; at in eo, quod attinet ad jura Promotoris Fiscalis, asserit ipse, non esse dubitandum de situatione in Dioecesi Lycien. Item Ecclesiam nullo modo pertinere ad Monasterium, cum Ecclesia pertinens ad Monasterium non sit illa Sanctae Mariae, de qua nunc agitur, sed alia esset sub Titulo S. Anastasiae, quae ex injuria temporum fuit aequata solo, et demum exemptionem Monachis suffragari non posse in puncto Censurarum cum in praesenti agatur de Censuris a jure latis, et de simplici declaratione ab homine facta, quae expleri potest etiam in Exemptos.

Absque eo quod opponi possit, Ecclesiam nunquam fuisse visitatam; quia sufficit situatio in Dioecesi, et sufficit exercitium jurisdictionis in toto Territorio, ut Episcopus visitare possit Ecclesiam, quae de exemptione non docet, licet haec non fuerit a praecedentibus Episcopis visitata.

Additur, non solum competere Episcopo jus visitandi quoad concernentia Curam Animarum, et Sacramentorum administrationem, quando agitur de Ecclesiis Regularium, quibus dicta imminet cura, *juxta Sess.* 25. *cap.* 11. *de Regul. et Monial.* sed etiam eidem Episcopo competere jus visitandi quascumque Ecclesias quomodolibet exemptas jure delegato, etiamsi illis Cura Animarum non immineat, *juxta cap.* 8. *Sess.* 7. *de Reform.* quae conciliaris dispositio procedere dicitur etiam in Ecclesiis, quae pertinent ad Regulares, et ab eis dependent, dummodo illis per saeculares deserviatur, juxta late firmata per *Rotam in Firmana Jurisdictionis* 15. *Aprilis* 1701. §. 21. *coram bon. mem. Molines*, nisi forte Ecclesiae non curatae taliter ad Monasterium exemptum pertinerent, ut essent eidem subjective unitae, juxta firmata per eandem *Rotam in Firmana Jurisdictionis super modo visitandi* 20. *Martii* 1702. §. 4. *coram eodem Molines*.

Proposita hac Causa in Congregatione habita hac *die* 18. *Decembris* 1623. cum tunc nulla fuerit capta resolutio, et in Congregatione habita die 15. mensis Januarii 1724. concessa fuerit Monachis dilatio quoad primum Dubium et quoad secundum dictum sit, quod instarent Partes coram Auditore Sanctissimi super declaratione pertinentiae praedicti Dubii, vel ad hanc Sacram Congregationem, vel ad Sacram Rotam, bina tandem fuerunt dubia disputata in Congregatione habita *die* 29. *Januarii* 1724. quorum primum fuit, *an Ecclesia Ruralis S. Mariae Galliani sit subjecta jurisdictioni, et Visitationi Episcopi in casu*, et huic dubio nulla data fuit responsio, ex quo ignorabatur, an Auditor SS. Causam etiam remisisset ad hanc Sac. Congregationem quoad punctum Censurarum; cumque quoad primum dubium impetrata fuerit a Monachis nova audientia, et certa sit in praesenti remissio Causae ad hanc Sac. Congregationem etiam quoad punctum Censurarum, bina idcirco proponuntur in praesenti dubia disputanda, quae ad calcem restrictus referuntur.

Pluribus in locis Sacrum Tridentinum Concilium loquitur de Jure Episcopis competente in visitando Ecclesias Regulares, et alio modo exemptas; si etenim alicui Monasterio immineat Curam Animarum personarum saecularium, personae tam Regulares, quam saeculares, hujusmodi curam exercentes subsunt immediate in iis, quae ad Curam pertinent, et administrationem Sacramentorum jurisdictioni, visitationi, et correctioni Episcopi, in cujus sunt Dioecesi, uti habetur *Sess.* 25. *de Regul. cap.* 11. et haec Episcoporum jurisdictio non est delegata, sed ordinaria; cum Concilium loco citato nullum faciat verbum delegationis Apostolicae, et ante Concilium exemptio Regularium in eo, quod attinet ad Curam Animarum, jam fuisset de medio sublata in *cap. per exemptionem de privilegiis in* 6. et est Sententia hujus Sac. Congregationis, de qua apud *Fagnan. in cap. cum dilectus num.* 42. *de Religiosis Domibus*, et discusso articulo, firmavit *Rota in Firmana jurisdictionis* 10. *Maji* 1700. §. 22. *et seqq. et in Firmana jurisdictionis super modo visitandi* 13. *Martii* 1702. *per totam, et signanter num.* 22. *et seqq. cor. bon. mem. Molines Decano*. Item Sacrum Concilium *Sess.* 7. *cap.* 7. *de Reform.* dat Ordinariis facultatem singulis annis visitandi Beneficia Ecclesiastica Curata, quae perpetuo unita sint, et annexa Monasteriis, et quando agitur de Monasteriis et Abbatiis commendatis, in quibus non vigeat Regularis observantia, necnon de Beneficiis tam Curatis, quam non Curatis, Saecularibus, et Regularibus, qualitercumque commendatis, tunc Episcopus, uti Sedis Apostolicae Delegatus potest ea singulis annis visitare *juxta caput* 8. *Sess.* 21. *de Reform.* quod procedere dicitur tam in Monasteriis Commendatis, quam in eorum membris, quoties in eis non vigeat Regularis observantia, uti late ostendit *Rota in Firmana Jurisdictionis super reservatis* 15. *Aprilis* 1701. §. 25. *coram bon. mem. Molines.*

Haec quoad Ecclesias Regulares, in quibus adest Cura Animarum, vel quoad Ecclesias commendatas, et Monasteria pariter commendata, in quibus non viget Regularis observantia, quoad reliquas autem quascumque Ecclesias, quomodolibet exemptas, sive illis immineat cura Animarum, sive non, idem Sacrum Concilium *sess.* 7. *cap.* 8. *de Reform.* dat locorum Ordinariis auctoritatem easdem singulis annis visitandi, et auctoritas ibi data a Concilio est delegata, uti ex Textu colligitur, et bene ad-

notavit *Fagnan. in cap. cum dilectus num.* 43. *de Religiosis Domibus*, et quamvis caput hoc pertinere videatur, et respicere Ecclesias Saeculares, extenditur nihilominus ad Ecclesias, quae spectant ad Regulares, si eisdem deserviatur a saecularibus, juxta Resolutionem hujus S. Congregationis 15. *Februarii* 1596. *lib.* 8. *decret. pag.* 163. *a tergo*, ibi: *Congregatio Concilii respondit, posse Episcopum visitare quascumque Ecclesias saeculares intra fines suae Dioecesis existentes vigore capitis* 8. *sess.* 7. *etiamsi ad Regulares pertineant, et ab eis dependeant, dum tamen per Saeculares eis deserviatur*, nisi forte ageretur de Ecclesiis non Curatis, et quae essent de Mensa Monasterii, seu subjective unitae Monasterio, hae siquidem nec Jure Ordinario, nec Jure Delegato possunt ab Episcopo visitari, juxta late firmata per *Rotam in Firmana Jurisdictionis super modo visitandi* 20. *Martii* 1702. §. 4. *et seqq. cor. bon. mem. Molines, et in Burgen. Jurisdictionis, seu Visitationis* 3. *Julii* 1713. §. *Quoad reliqua, et* 19. *Januarii* 1714. §. *Respectu vero cor. bon. mem. Barbadico.* Jurisdictio a Sacro Concilio tributa Episcopis *cap.* 7. *et* 8. *sess.* 7. *de Reform. cap.* 11. *sess.* 25. *de Regul.* de qua supra, non est privativa, sed cumulativa cum Inferioribus, juxta Resolutiones hujus Sac. Congregationis apud *Fagnan. in cap. Quanto num.* 31. *et* 32. *de Officio Ordinarii, et in cap. Ut privilegia num.* 40. *de privilegiis*, et secuta est *Rota in Firmana Jurisdictionis supra citata* 1700. §. 39. *coram bon. mem. Molines; et in citata pariter Burgen. Jurisdictionis* 19. *Januarii* 1714. §. *Ubi praetermittenda cor. bon. mem. Barbadico*: ita tamen ut visitantibus tam Episcopo, quam Inferiore, et Decreta edentibus praevalere debeant Episcopi Decreta, si haec adversentur Decretis Inferiorum, juxta Resolutionem hujus Sac. Congregationis 29. *Julii* 1628. *in Causa Veronen. lib.* 13. *Decret. pag.* 490. *a tergo* ibi: *non prohiberi dictis Superioribus Regularibus Decreta facere, dummodo Decretis Episcopi non adversentur, quae tali casu praevalere, et observari debent.*

Ad tramites eorum, quae hucusque deducta sunt, contendunt Monachi Olivetani, se, et suas Ecclesias omnes esse exemptas a Jurisdictione Episcopi, nec ullo modo sibi posse vindicare locum dispositionem Sacri Concilii, aut *sess.* 21. *de Reform.* aut *sess.* 25. *de Regul.* cum in praesenti non agatur aut de Ecclesia habente Curam Animarum, aut de Ecclesia commendata, idemque judicium ferendum esse de *cap.* 8. *sess.* 7. *de Reform.* cum deficiat in facto suppositum, quod Ecclesiae Rurali S. Mariae Galliani deserviatur a Presbyteris Saecularibus, uti fusius videri potest in ipsorum Scriptura per manus circumferenda, in qua etiam contendunt, Censuras latas nullitatis vitio laborare, cum latae fuerint post interpositam appellationem, et cum factum non esset notorium, in quo solo casu Episcopus potest exemptos declarare incursos in Censuras. Addunt, eumdem Ordinarium judicialiter processisse, quod est ipsi vetitum, quando agitur de exemptis, licet factum sit notorium, et demum concludunt, factum non esse probatum, et sic Censuras non tam nullitate, quam injustitia laborare.

Quando alias actum fuit de hac eadem Causa in hac Sacra Congregatione nonnulli ex EE. PP. ponderarunt, ut videretur, an applicabilis esse posset dispositio *Bullae* 55. *Innocentii X. Bull. t.* 5. in qua subduntur visitationi, et correctioni Ordinarii, uti Sedis Apostolicae Delegati Conventus, et Granciae Monasteriorum, in quibus sex Religiosi non aluntur, et etiam an applicabiles sint Resolutiones Sac. Congregat. super statu Regularium, quae referuntur *num.* 4. *inter Constitutiones Alexandri VII. Bull. tom.* 6. ubi dicitur, Ecclesias, et Cappellas Granciarum, in quibus degunt Conversi pro Agrorum cultura, posse ab Episcopo visitari, et etiam subesse visitationi Episcopi Ecclesias et Cappellas Granciarum, in quibus nullus degit Conversus.

Jura circumferuntur, quocirca quaeritur:

I. An sit standum, vel recedendum a Decisis.

II. An Censurae sustineantur in casu etc.

Sacra Congr. die 23. Junii 1725. respondit:

Ad primum in Decisis, Jure tamen Delegato.

Ad secundum negative, et amplius.

QUÆSTIO CCCLXVIII.

In Causa Clusina Reparationis Ecclesiae, die 18. *Decembris* 1723.

Parochiani Parochialis Ecclesiae S. Leonardi Terrae Arcidorsi instant, ut Monachis Monasterii S. Salvatoris Montis Amiati demandetur, ut debitas faciant praedictae Ecclesiae labenti reparationes, juxta alias ab Episcopo demandata in sua Visitatione, et comprobata ab hac

Sac. Congregatione in responsione ad relationem super statu Ecclesiae suae, a dicto Episcopo de more transmissam.

Fundamentum petitionis consistit in hoc, quod bona Ecclesiae per unionem incorporata dicuntur Monasterio, itaut cum Vicarius perpetuus Sacerdos saecularis curam Animarum exerceat, et quidem cum modico reditu, quando bona Ecclesiae magni valoris sunt in potestate Monasterii, onus reparandi nunquam ad Vicarium, sed ad Monachos pertinere dicendum sit, cum ad Vicarium tantum pertineant onera, quae curam Animarum respiciunt, et Sacramentorum administrationem.

Simile est, quod adnotari consuevit in consimilibus Controversiis inter Abbatem Commendatarium, et Vicarium perpetuum, ad quem videlicet ex ipsis spectet onus reparandi Ecclesiam. Variae quippe extant hujus Sacrae Congregationis resolutiones, sed quae in hoc concordare videntur, ut onus pertineat ad Commendatarium in hypothesi tantum, in qua non fuit assignata Vicario perpetuo portio sufficiens, nedum pro alimentis, sed etiam pro reparationibus, uti colligi potest ex resolutionibus impressis *apud Bertachin. voto* 100.

Et quia Parochiani praevident, opponi posse, quod a Monachis fuerunt omnes reditus Ecclesiae dimissi favore Vicarii Antecessoris, respondetur id revera in facto non subsistere, cum majorem partem bonorum apud se retineant, et portio quaedam miserabilis fuerit Vicario antecessori consignata, absque eo quod Vicarius congruam obtineat in summa scut. 80. sibi ab Episcopo statutam in numerata pecunia.

Alias processum fuit cum supposito, quod Monachi essent tantum Patroni hujus Parochialis Ecclesiae; at quidquid sit de hoc, subditur, quod jure novo Tridentini Concilii *Sess.* 21. *cap.* 7. *de reform.* deficientibus Ecclesiae reditibus, Patroni ad ejus restaurationem tenentur, licet tantum percipiant fructum praesentationis, uti bene ponderat *Sperell. decis.* 67. *num.* 10. *et seqq.*

Proposita fuit haec instantia in Congregatione habita hac *die* 18. *Dec.* 1723. nec ulla tunc fuit capta resolutio, repropositaque eadem Instantia in Congregatione habita *die* 12. *Februarii sequentis anni* 1724. demandatum fuit, quod factum concordaretur, et quod scriberetur Nuntio Apostolico Florentino pro informatione super praesenti statu Ecclesiae Parochialis.

Nuntius Florentinus respondit, Ecclesiam esse in statu imminentis ruinae, et pro ejus reparatione esse necessariam expensam scutorum 150.

Pro parte vero Monachorum exhibita mihi fuerunt nonnulla documenta, quibus ostenditur, introductam olim fuisse in Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium controversiam super puncto, an Monasterium omnia bona dimisisset pertinentia ad hanc, et ad alias Ecclesias Parochiales, et in eadem Congregatione resolutum fuisse, quod licuerat Monachis dimittere omnia bona spectantia ad Ecclesias loco Congruae alias ab Episcopo Vicariis in pecunia assignatae.

Alia quoque documenta ostendunt, Curatum S. Leonardi Arcidorsi instetisse pro assignatione Congruae in pecunia, eidemque factam fuisse assignationem per modum provisionis, facta tamen restitutione per eundem bonorum a Monachis dimissorum, sed subsequenter recessum fuisse a decisis, et factam fuisse omnium remissionem ad Nuntium Florentinum, coram cujus Tribunali, cum caeteri Parochi, et etiam ille, de quo nunc agitur, comparuissent, ut ostenderent, non fuisse a Monachis dimissa omnia bona ad suas Ecclesias pertinentia, causa subinde ulteriorem non habuit prosecutionem, et lapsus est terminus iisdem praefixus ad suam probandam intentionem.

Haec sunt, quae ex documentis mihi exhibitis deduci potuerunt; cumque hoc interim labatur Ecclesia, nisi prompta adsit reparatio, quaeritur:

An Monasterium teneatur ad reparationem Ecclesiae in casu etc.

Sacra Congr. die 22 Septembris 1725. respondit:

Ad Sac. Congregationem Episcoporum, et Regularium, et interim per modum provisionis Ecclesia omnino restauretur expensis Monachorum, et deinde cujus de Jure, et exequutio committatur Nuntio Florentiae, qui de eadem certioret, et amplius.

QUÆSTIO CCCLXIX.

In Causa Urbis, die 18. *Decembris* 1723.

Parochus S. Spiritus in Saxia hujus Almae Urbis supplicem exhibuit S. Poenitentiariae

Libellum, in quo retulit, praeter Infantes recenter natos ad Archihospitale ejusdem S. Spiritus saepissime etiam Infantes deferri duorum, quatuor, vel sex, aut decem mensium, et etiam unius anni cum dimidio, absque ullo certo signo Baptismatis recepti, et ne ex una parte suo muneri in re tanti momenti deficiat, Baptismum omittendo, et ex alia parte Baptismum conferendo, se exponat periculo irregularitatis impositae rebaptizantibus, ad terminos textus *in cap. ex litterarum de Apostatis,* humillime quaesivit, quid a se esset agendum, et a Sacra Poenitentiaria supplex libellus ad hanc Sacram Congregationem remissus est.

Plures adsunt Canones a Gratiano collecti *de Consecratione dist.* 4. quibus cavetur, Parvulos, et Infantes esse baptizandos, quando certa non afferuntur documenta de eorum Baptismo; sic *in Canone Parvulos*, ibi: *Parvulos, qui a Parentibus subtracti sunt, et an baptizati sint, ignorant, hos, ut baptizare debeas, secundum Patrum traditionem, si non fuerit qui testificetur, ratio poscit;* sic *in Canone placuit*, ibi: *placuit de Infantibus, quoties non inveniantur certissimi Testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur, neque ipsi sunt per aetatem idonei de traditis sibi Sacramentis respondere, absque ullo scrupulo eos esse baptizandos;* sic in Canone *cum itaque* ibi: *cum itaque Baptismi sui nihil recordetur, qui regenerationis est cupidus, nec alter attestari de eo possit, qui sciat consecratum, nec ille, qui consecratur etc. quoniam non potest in iterationis crimen venire, quod omnino factum esse nescitur, atque ideo quoties persona talis inciderit, sollicita primum examinatione discutite, et longo tempore, nisi forte supremus finis immineat, indagate, utrum nemo penitus sit, qui testimonio suo juvare possit ignorantiam nescientis, et cum constiterit hunc, qui Baptismatis indiget Sacramento, sola inaniter suspicione prohiberi, accedat intrepidus ad consequendam gratiam, cujus in se nullum scit esse vestigium, nec vereamur huic salutis januam aperire, quam numquam ante docetur ingressus*. Sic denique legitur *in Canone si nulla*, ibi: *si nulla extant indicia inter propinquos, aut familiares, nulla inter Clericos, aut vicinos, quibus hi, de quibus quaeritur, baptizati fuisse videantur, agendum est, ut renascantur, ne manifeste pereant, in quibus, quod non ostenditur gestum, ratio non sinit, ut videatur iteratum.*

In Decretalibus autem Summus Pontifex Innocentius Tertius *in Cap. Veniens de Presbytero nondum baptizato* ita loquitur: *et certe de illo, qui natus de Christianis parentibus, et inter Christianos est fideliter conversatus, tam violenter praesumitur, quod fuerit baptizatus, ut haec praesumptio prò certitudine sit habenda, donec evidentissimis forsitan argumentis contrarium probetur*, celebreque est pariter in iisdem Decretalibus Alexandri Tertii responsum *in cap.* 2. *de Baptismo*, ibi: *de quibus dubium est, an baptizati fuerint, baptizantur his verbis praemissis, si baptizatus es, non te baptizo, sed si nondum baptizatus es, Ego te baptizo.*

Cohaerenter ad haec in terminis Puerorum expositorum, distinguunt Doctores inter eos, de quibus omnimode ignoratur, an fuerint baptizati, nec ullam habent pro baptismo conjecturam, et inter alios, qui collati Baptismatis conjecturam habent, puta schedulam collo, vel alteri corporis parti appensam, in qua scriptum sit, eos esse baptizatos, et dicunt, Baptismum in primo casu esse absolute conferendum, et in secundo esse sub conditione ministrandum, *Romaguer. ad Synod. Gerund. lib.* 3. *tit.* 18. *cap.* 5. *a num.* 9. *et seqq. Monacell. in formul. legal. tom.* 1. *tit.* 10. *num.* 3. *pag. mihi* 205. et confert resolutio hujus Sac. Congregationis *in Neapolitana Matrimonii prima Septembris* 1714. in qua responsum fuit baptizandam esse sub conditione, et secreto, antequam Matrimonium contraheret, quandam virginem annorum circiter 30. quae cuidam Mulieri fuerat consignata, dum erat in aetate sex dierum, absque ullo documento collati Baptismatis, licet Mulier praedicta formiter interrogata asseruisset, se credere eam fuisse baptizatam, cum ad suas manus delata est.

Alii contra censent, Puerum inter Catholicos natum, licet expositum censendum esse baptizatum, nec esse sub conditione rebaptizandum, nisi forte concurrerent aliquae circumstantiae, quae suspicionem ingererent, puta si in loco essent Infideles, aut Anabaptistae, qui filios suos non baptizant *Enriquez lib.* 2. *cap.* 31. *num.* 1. Alii putant hoc dictum non subsistere, quia Mulieres etiam Catholicae ad scelus tegendum, partum occulte effundunt parum sollicitae de spirituali salute Infantis, sed sustinent, non esse locum Baptismo, quamvis sub conditione, si Infans reperiatur cum schedula teste Baptismi *Tanner. in* 3. *part. disput.* 4. *quaest.* 2. *dub.* 4. *num.* 113. *Diana in Edit. Coord. tomo* 5. *tract.* 5. *resolut.* 42. ubi ait, ba-

ptizandum sub conditione puerum, qui schedulam non habeat, etiamsi ex colore et aliis indiciis natus videretur ante mensem. At alii mordicus tuentur, debere esse locum Baptismo sub conditione, etiamsi penes infantem schedula reperiatur de Baptismo recepto, cum ut plurimum ignoretur, a quo illa scripta sit, et per consequens ejus vigore numquam constare dici possit de Baptismo recepto. Fuse id ostenditur *a Quintanadvenas tom.* 1. *singular.* 9. *de Baptismo*, ubi ait suae sententiae subscripsisse alios sapientissimos Theologos Societatis Jesu, et late etiam prosequuntur *Leander oper. moral. tom.* 1. *tract.* 2. *de Baptismo disputat.* 3. *quaestion.* 44. *Diana in Edition. coordinat. tom.* 1. *tractat.* 1. *resolut.* 81.

Et haec sententia de conferendo sub conditione Baptismo etiam his, qui memoratam schedulam deferunt collo appensam, fuit in praxi recepta in Archiepiscopatu Hispalensi, et in Dioecesi Cordubensi, *Teste Quintanadvenas loco citato;* item in magno Hospitali Expositorum Toletanae Civitatis, *Teste Leandro loco pariter citato.* Eidem quoque favet Concilium Mediolanense Tertium sub S. Carolo Borromaeo *tit. de Baptismo Infant.* ibi: *Infans Expositus, licet appensum collo scriptum habeat, quo ille baptizatus significetur, si tamen re diligenter praerequisita, quemadmodum in Concilio Romano, adhuc dubium sit, eum baptizatum esse, ea conditionis forma baptizetur, si tu es baptizatus, Ego te iterum non baptizo etc.* et confert demum Rituale Romanum Pauli Quinti, ubi sic legitur: *Infantes expositi, et inventi, si re diligenter investigata de eorum Baptismo non constet, sub conditione baptizentur*, cum verbum *constet* claram significet probationem, et clara dici non possit probatio, quae ex schedula praedicta resultat.

Stantibus, his quaeritur:

Quomodo se gerere debeat Parochus Sancti Spiritus in Saxia in collatione Baptismatis Infantibus, qui ad Archihospitale deferuntur, sive iidem habeant schedulam de Baptismo testantem, sive non habeant, et etiamsi ex colore, et caeteris qualitatibus deprehendatur, eosdem esse constitutos in aetate sex, aut decem mensium, vel unius anni cum dimidio.

Sacra Congr. die 15. Januarii 1724. respondit:

Esse baptizandos sub conditione in omnibus casibus expositis juxta instructionem, et instructio est, quod excipiatur a Baptismo sub conditione casus Schedulae, quae haberet certitudinem.

QUÆSTIO CCCLXX.

In Causa Praenestina Taxae Seminarii, die 18. *Decembris* 1723.

Nomine Capituli, et Canonicorum Civitatis Praenestinae fuit huic Sac. Congregat. expositum, quod in solutione Taxae Seminarii gravamen patiebantur, quando potius levamen experiri debuissent propter unionem Beneficiorum eidem Seminario factam, et ejus annuos reditus auctos.

Juxta morem exquisita fuit informatio Eminentissimi Episcopi, qui retulit, multos Canonicos saniorem forte Capituli partem constituentes praedicto recursui assensum non praestitisse; ulterius se omnem lapidem, licet frustra, movisse, ut scire posset, cur Canonici nonnullis ab hinc annis Taxam canonice praescriptam non persolvant Seminario, quando tam Mensa Episcopalis, quam caetera alia Dioecesis Beneficia integram faciunt dictae Taxae solutionem, et sibi demum rem undequaque absonam videri, quod Canonici absque ullo Privilegio, absque Episcopali decreto, et propria tantum intercedente auctoritate Taxam praescriptam diminuerint.

Seminarii Praenestini Procurator in sua scriptura exponit, Seminarium erectum fuisse anno 1669. et taxata fuisse omnia Dioecesis Beneficia ad rationem scutorum duorum pro quolibet centenario, hanc Taxam solutam fuisse usque ad annum 1685. quo tempore a Vicario Generali Praenestino facta est imminutio, itaut Archidiaconatus, qui habebat in reditu annua scuta 100. quique taxatus fuerat in scutis duobus, fuerit in reductione anni 1685. taxatus in annuis juliis 17. et Canonicatus de Massa antiqua, qui habebant in reditu annua scuta 75. et fuerant taxati in Juliis 15. pro quolibet, minorationem obtinuerint ad summam juliorum 12. ex quo fortasse in primaeva Taxae impositione non fuerat facta detractio distributionum, prout de jure fieri debet; idemque tandem Seminarii Procurator ait, Taxam anni 1685. fuisse pacifice a Canonicis persolutam usque ad annum 1697. quo tempore haec etiam secunda Taxa decrevit arbitrio cujusdam Canonici Lucatelli, qui erat Exactor Seminarii, cu-

jus exemplum utpote sibimet favorabile, caeteri Canonici absque ulla alia indagine in exigendo secuti sunt; in quo rerum themate concludit, Canonicos eximi non posse a solutione Taxae *ad normam anni* 1685.

Nec idem Procurator putat, suae intentioni obesse posse, quod Seminarium anno 1694. nactum sit possessionem cujusdam simplicis Beneficii erecti in Ecclesia S. Caesarii, et cujus annui reditus ascendere dicuntur ad scuta 60. praeter etenim caetera, quae in ejus scriptura legi possunt, duo videntur ponderatione digna; alterum, quod fabrica Seminarii Praenestini adeo angusta est, ut Alumni Cappellam non habeant, et una, eademque mansio inserviat pro Refectorio, et pro Schola; alterum, quod in eodem Seminario septem tantum recipiuntur, et recipi possunt Alumni, licet Dioecesis sit ampla, et in ea numerentur tredecim Oppida, in quorum nonnullis quatuor mille, et in aliis tres mille homines degunt; quo stante factus dici nequit casus remissionis in totum, vel pro parte portionis a Beneficiis solvendae, ex quo per uniones effectum sortitas Seminarium in totum, vel in parte dotatum reperiatur, *juxta cap.* 18. *sess.* 23. *de Reform.*

Et quia a Canonicis recurrentibus praetendi potest, se, et non alios Dioecesis Beneficiatos Taxae diminutionem obtinere debere, ex quo Beneficium Sancti Caesarii unitum Seminario, erat de pertinentiis, et juribus Capituli, provisiones apostolicae ab eodem Procuratore exhibentur, ex quibus infert Beneficium nunquam fuisse de juribus praedicti Capituli, absque eo quod vis ulla fieri possit in quodam decreto, quod supponitur editum *anno* 1587. a Cardinali Marco Antonio Columna Episcopo Praenestino, in quo praedictum Beneficium univit favore Mensae Capitularis, cum unio fuerit ineffectuata, et post dictam unionem Beneficium habitum fuerit tanquam liberae Collationis.

His stantibus, quaeritur:

An, et in qua summa Taxa Seminarii a Capitulo, et Canonicis Cathedralis Praenestinae debeatur in casu etc.

Sacra Congr. die 29. Januarii 1724. respondit:

Dilata, et ad Eminentissimum Praefectum, qui Peritum eligat ad effectum firmandi statum super reditu Canonicatuum, detractis distributionibus, et aliis oneribus.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

INDEX

QUÆSTIONUM

QUÆ IN TOTO OPERE CONTINENTUR

PARS PRIMA.